SACRORUM
CONCILIORUM
NOVA, ET AMPLISSIMA COLLECTIO.

IN Q.U A PRXTER. EA Q. U Λ

PHIL. LABBEUS, ETGABR. COSSARTIUS.

Et noviffime **Nicolaus Coleti** ***in lucem edidere,***

EA OMNIA INSUPER IN SUIS LOCIS OPTIME DISPOSITA EXHIBENTUR, QU.£

JOANNES DOMINICUS MANSI,

ARCHIEPISCOPUS LUCENSIS EVULGAVIT.

EDITIO NOVISSIMA

AB EODEM OPTIME MEJITO P^ÆSU LE.

POTISSIMUM FAVOREM ETIAM ET OPEM PRÆSTANTE

EMS> CARDINALI DOMINICO PASSIONEO

SANCTA SEDIS APOSTOLICÆ BI BL IOTH EC A R IO,

ALIISQfJE ITEM ERUDITISSIMIS VIRIS MANUS AUXIUATRICES FERENTIBUS CURATA,

Novorum Conciliorum, novorumque Documentorum Additionibus locupletata,
Ad MS. Codices Vaticanos, Lucenfes , aliofqœ recenfita, & perfecta.

ACCIDUNT ITIAN NOTA, ST DISSERTATIONES QUAMPLURIMA, QUA IN CETERIS EDITIONIBUS DESIDERANTUR.

TOMUS VIGESIMUS SECUNDUS.

Ab anno MCLXVI. ad ann. MCCXXK.

VENETUS MDCCLXXVIII.

r APUD ANTONIUM ZATTA·

SUPERIORUM PERMISSU. AC PRIVILEGIO-

f&htw iterata adEdüwnupnnapu exemplum ab Huberto W Λ ^ /o t·M dirta Hfrnard M1)(/;/

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo vcduto perla Fededi Revifione, ed Approvazione del P. *D. Filippo Rofa Lanzt* inquilitor Generale del Santo Omzio di *Venezia* nel libro Intitolato: *Sacrorum Conciliorum (rc. .tAuilore P.Philippo Labbeo Soc.fefu^ curante Nicolao Coleti, & Joanne Dominico Manfi &c.* Non v effer cofa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per atteftato del Segretario Noftro, niente contro Principi, e buoni coilumi, concediamo Licenza ad *Antonio Zatta* Stampator *di Venezia* che pofli effere ftampato , offervando gli ordini in materia di ftampe, e prefcntando le folite Copie aile Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova.

Data li 20. Dicembrc 1767.

(Sebaftian Zuilinian Riform.
(Alvife Valareffo Riform.
(Francefco Morofini 2.°Cav. Proc.Riform.

Regiftrato in Libro a Carte 33 5. al Num. 2304.

Davidde MarcbePtni Segr.

J *C CELSISSIME
PRINCEPS*

Ulnam potiffimum bie odraplif/ima CoUeRianit Canci/iarum Tomos XXH a mt infcriiendat effet, gaam adcuratiui mecwn perpenderem, ISlrunt , a cajat Cirrate , α cajat Sapanlia , a cajat Meritis in atramgae R^empablicam amp/iffimit dignior bait aperi gratia, prettam , aatboritnt adedet, paffi, , mibi tiigtnda^ emftitai. Qaa fentntia . asprtmam meo animo fidit, }ai committer, potaiffim, gain banc Tamam Tbo Nomini, Riummoissime , Ac Ceu,«ime S. R. I. Pukcem , canfecrarem, Nom.k>, tati Utera,a arbi ac omn. f,,, El,,fa /acerrima}

Ea tft

Ea eft Virtutis conditio, ut in omni Religione magnam, maximam vero. dignitatem in illa obtineat, qux Verum dignumque Deo cultum exhibet ; b<ec ènim fola folidum illius fundamentum efi, quo β conquicfcat, fingularem hominis animo confiantiam^ (y, firmitatem indit, qua illum ad eam deducit perfectionem, cujus illufiris fplendor in Te, Celsissime Princeps*jJta elucet, ut qut aliis dona viritim tft largita, ea firpul omnia in* Te *collegifle videatur.* "

Hxc Virtus altiflimis Te *principiis optimi Cbriftiani imbuit, ut cbaraftere primorum Cbriftianorum infignitus, amori proximi, &* ardentiflimo toti humano generi benefaciendi fiudio* Te *totum bucufque dederis femper, & etiamnum des verus* φιλα'νθρωχρ .

Hcc Virtus Te J*. *Religioni, & facerrimo* J*. P. *Benedicti Ordinidicavit, atque in monachum totondit i in monachum, qui vel minima, non minore religione, quam primas fui Ordinis conftitutiones, ac qu<e fecit vota fibi fervanda ducit; in monachum, cujus animus omnem exutus adfeblum vivere haud amplius videtur, nift ubi aut Dei gloria, aut hominum utilitatis promovenda occafio eum a fua, quam vocant àeà9fie», revocat; in monachum, cujus dum juftam laudem promo, humilitatem ledo ; in monachum doftrina non minore, quam pietate inflgnem.*

ld.ee eadem denique Virtus Te *ad illufiriflimam* Abbatis, *(y* S. R. I. Principis *dignitatem extulit eo confilio, ut inde pulchrior* Tibi *furgeret occafio, qua ipfius gloriam, & authoritatem in excellentiori gradu confpicuam redderes, (y contra eos firtnue defenderes, qui Virtuti facere, humilis tantum animi efle fibi perfundent. Ex boc cxcelfo folio Virtus* Tua, Pientissime Princeps, *pleno lumine corufeat: hic nabla ampliflimurn campum efi, in quem tota effundatur. Partes .Abbatis quis illas gravi[Jimi efle ponderis ignorati qua tamen a* Te *non implentur modo, fed ô' fuperantur. Principem* Tui *muneris curam Filiorum* Tuorum *faluti* 4 Te *deberi nofti ; huic ut confulas, eos perfectionis iter currere alacriter non tam adhortatione, quam efficaciori exemplo* Tuo *doces, ò* qua* Te *fequantur via, prior incedis. Atque ut omnia, qu<c ad bene, beateque vivendum pertinere poflunt, abunde ipfis fuppetant, qu<t corporis funt, non minore, quam qu<e fpiritus, follicitudine procuras, remque* Tui *Monafterii tanta adminiftras providentia, tanto fiudio, ut a Majoribus* Tuis *accepta (y confervaveris integra, &* confervata magnis adceflionibus amplificaveris. Monachus eruditis* Tuis *laboribus illum jam impugnafii errorem, qui monachos inutilia Rjtipublica membra calumniatur-, nunc vero Mitra velut galea armatus bofiem hunc vicifi, debellafii, contrivifiii illudque* TuuM *vindicafti effatum :* Monachus pius per se fit doctus. *Et monachum dolium, quis e(l, jui fiatui publico inutilem, aut mortuum Republic* membrum dicere audeat? Effan* Tui *veritas,* Pientissime Princeps, Vuo *comprobata exemplo fiat inconcufla.*

Etfi virtus, vel fola fi hominis animum imbuat, maxima veneratione dignifsima habeatur; tamen, quum eidem infuper Scientiarum decor adjungitur, tanto fit pluris, ut omni afiimatione, omni veneratione major exfurgat. Reverendissime, ac Celsissime Princeps. *Virtutem* Tuam, *Virtutem altiflimam admirari jam licuit; ergo (y eamdem pari Scientia, illius in monacho individua comite, (Qu<e* Tua *in-*

fignis

fignis (y verijfima ratiocinatio tft, quanto nobiliorem, quanto omni œftimatione pre· tioque fieperiorem reddere debuiftil (y fane reddid/βι.

Pium ergo T» *nominare baud poteram, quin (y doHum dicerem . Jam Do-Hrin** Tuæ *ratio, a me eft exponenda . Sed quid ego, quum vix ullius fit tantum fiumen ingenii, oratio tanta, qu* non dicam exornare, fed enarrare,* Princeps Sapientissime, *Tuas Scientias'pojfit? Non vero ideo inerti involut* filentio pofterorum memori* auferant , quum non fit, qui eas digna commendatione celebret ατ in facris, & in rebus profanis profundiffimas , amplijfimas'. Scienti* illi San· Horum, qu* Virtutis prima filia eft (* AVxmnv *ajunt ,) Theologicis Difcipfinis , quarum Jublimem, (y intimam cognitionem in* Te *omnes maximopete fufpiciunt ,<* Tu *ultimam perfeHionem contuliftı. Vaftiffimam farratioris biftori* eruditionem orbi literato fe omni exceptione majorem exhibet* Tuus Alcuinus, *opus omni altius pr*conio, (y non nifi* Te *dignurh* Authore , tuique Celsissimi Nominis *perenne monumentum, quod* Tuam *biftori* etiam profan* notitiam incredibilem , in rebus conjungendis, difcernendifque* ιφl9'Il **quifiimam, artis diplomatic* experientiam in figntm, (y rli literari* omnis generis peritiam loquitur ampliffimam.*

Hac Tua *Virtute, 0* Sapientia,* Pientissime , ac Sapientissime Princeps, *id confequutus es , ut utriufque Reipublic* tum facr*, cunu civic* bono <y honori maxima qu*que capefiire baud dubitaris . Et quidem quam varia, quam multiplicia illa funt, qu* facr* Rjipublic* exhibuifti, (y de quibus non copiofius dicere pofiem, quam honorificentius ! at unicum, quod caput* O *inftar omnium eft, fufficiat adduxijfe, ne, fi plura exfequi laborem, nulli pro aliqua dignitatis ratione fatisfaciam.* ' *

Enimvero noftrum animum in ftuporem conjiciunt, qu feceris, quos labores, quos fumtus tuleris, ut ftudium S. Linguarum, qu* clavis funt abditis S. Seri· ptur* recludendis <y aptijfima, (y neceffaria,* Tuo *inferres monafterio , ibidemque ftabilires . Quod ut facilius affequereris , in Virum* Te *inquirere oportuit huic graviflimo muneri & arte, & ipfa natura idoneum. Votis igitur* Tuis, *atque* Tuæ *voluntati fatisfaHura Celeberrima S. Mauri Congregatio, qu* a multo jam tempore fumma* T^i *Ordinis , (y Galliarum Cleri gloria eft, Tibi tranfmifit in Linguarum fcientia, & omni fere re literaria amplijfimum D. Carolum Lancelot nunc ad S.Dionyfium prope Parifios earumdem, quibus* Tuos *per quadriennium in· fiituit, linguarum DoHorem . Neque bac in molitione inchoanda majore animo, quam in eadem perficienda utebaris conflantia, atque fortuna', qui enim in* Te *fervet literarum ardor, tanta ac tam felici in animos Filiorum* Tuorum *impreffione egit, ut doHiffimi fui Magiftri, cui eos tradideras, affiduitate , a* dexteritate du· Hi exfpeHationem* Tuam *non expleverint, quin (y vicerint. Jam nunc ab iifdem, quos paucos ante mtnfes intuebamur difcipulos, inftitui videmus alios, qui* Tu* *debent munificenti*, fe facrorum, quos* Tibi Tuisque *comparafii, tbefaurorum abfque invidia, (y fine impenfis participes reddi . Sic nempe Ordinis* Tur , *cujus tgrtgios pro Ecclefia labores omnis *tas venerabitur, ornamentum augeri decuit.*

Dum vero Ecclefia Te» Reverendissime Princeps , *Pr*fulem de fe optime*

 meri.

meritum colit ; civilis quoque P\jfpublica Tier *gratulatur › /eque *ternitati pro /cienti-irum Jitarum augmento, 0* decore a* Te *pr*fiita traùfcripturam, ftfiive ad· clamat. Mu/* proftUo a* Te *in* Tuum *advocat* (nonafieriumomne fecum lite- rarum genus attulerunt ; ut nullum fit, quod non illic* Tuis *aufpicus effiore- fcat pukberrime . Er quid equitati conveniebat magis, 'quam ul iis /quibus* Tu *praj/as fcientiis,* Tuos *quoque erudiri curares ? Quid de fiudio linguarum etiam non Jacrarum loquar} quanta illius contentio per* Te *ibidem fervet! & quantus nobilifim* buic contentioni fructus reJpondeat oportet, dum colligere , /uumque in fuccum transferre licet, quidquid boni cujufcumque lingu* natio libris fuit prodidit !*

Htftoria , qu aliis in locis abftrufa latet , ibi e tenebris emer/a ,* Tuoque *colluflrata lumine comparet. .Artem diplomata, dijudicandi, artem illam tot diffi- cillimis implicitam nodis, ad eum inter* Tuos *perftitionis gradum perduxi]}i, ut *quiflimo judicio veritas a fraude vindicata ibi triumphet . Jura quoque* Tuo *in /aerario adeo non filtre permittis, ut illud oraculum Civitatis poffe dici videatur Quid vero ego multa, quum ipfa Bibliotheca pretiofifimis omnium di/ciplinarum, atque artium libris a* Yt.•*nobilitata Meritorum* Tuorum *claritatem ofientet } jit· vero, qu* bodie floret Pbilofopbia quantum illa* Tibi *debet! Suum* Te *illa agno· /icit in Patria* Tua, ër *finitimis locis parentem digna* Te *filia:* Te *enim primo ufa Doclore Salisburgi in publicam lucem progrefla efi tanto- omnium adplau/u, ut & debitus ipfi ad/enfus,* Tibi *debitus decerneretur bonor . Ut vero bunc, quem* Tibi *obtinuit honorem, eidem referres ampliorem, Mufieum, quod ajunt, mathe- maticum illi in* Tuo *po/uifii Coenobio, vix nobilifimis in Europa Muftis inftru- mentorum numero, pretio, adeuratione inferius, Et ne infinitus fim, plura, quam qua eloquentifimus fingula per/equi pofit,* Tu *agere potuifit.*

Tanta Virtus, tanta Sapitntia, tant res laudabilifime geft* qua fieri ra- tione potuiflet, quin & omnem /ummorum Virorum attentionem in /e converterent, & maximas ab sis pr*dicationes con/equerentur ? Quanta illa /ant elogia , quibus* Te *celebrat Academia Boica* (a) , *qu* /uo & incremento, 0* ornatui vel tunc maxime confultum arbitrabatur, quum* Te *membris fuis inter prima adlegil· ! Quid pr*clarius illis teftimoniis, qu* Ci Viri Oliverius Eegipontius* (b) 6* *Oefelius* (c) *de* Te *ferunt! Quid Cl. ac D. de Vaines* (d) *commemorem de Meritorum* Tuorum *pr*ftantia ita honorifice differentem, ut „ ad* Tuam, Principis, *quem „ Virtutum non minor, quam Doftrtn* fplendor commendat^* Principis, *cujus ani· „ mum nibil occupat magis, quam quod ad bonum publicum, maxime ad Ordinem „ T. Bcnedifli, cujus princeps gloria ipfemet cxfifiit, illuflrandum , aut ad Utera· „ rum utilitatem, atque augmentum facere judicaverit, ad* Tuam Tanti Principis

voltin-

(4) Tom. T. Aft. Academ. Boicx.
ii) Iti Hirt. rei literar. Ord. S. Bcnedid.
(c) In Colleâ. Script, rerum Boicar.
H) In Prafat. ad Di&ionaire raifonne' de Diplomatique.

voluntatlm operis fui diplomatic! rationem a Je" exaciam effe glarietur? Qi<m vel fummus adeo Eficlefia nofirce Paftor, ac Caput Sanct. Dominus noster PIUS VI. PP. *qui Ecclefi* gubernacula non folum tenere Japitntjfime, fed ὑρ Mujas, earumque cultores maxima animations pirofequi novit, quum divinum* Tuum Alcuinum *a* Te *fibi tranfiniiffum ingenti animi voluptate accepifit, literas ad Te dare vo-Pafernat fiux benevolentia <y officii plenas, & m laudem* Tuam *ampljfimas.*

,, Gratulamur, inquit Sanctissimus Pater, *gratulamur antiquiffimo ifti, Nobifique » commendatiffimo S. Emmerami monafterio, quod* Tuo *regimini fubfit, quodque n* Te *pr&unte cum religiofie pietatis, tum faerarum rerum ftudùs maxime ill»-» ftretur.*

At enim Tuorum, Reverendissime, ac Celsissime Princeps» *fa&orum ea eft dignitas, ut illam b<t laudationes, quantumcumque ponderis tam ex fie, quam ex eorum, a quorum mente profieR<t fiunt, autborirate afferant, non exaequent, ea ubertas, ut quo plura dixi, eo plura de* Te *dicenda reftare experiar. Ferum ne brevitatis terminos, quos me jam tranfgreffum video (cui vero in tanto rerum numero brevem effe liceat) excedam longius, id faltem adbuc^ut luculenter adpareat, quanta fit de* Te *totius fere Europa exiftimatio, breviffime addendum cft: Firos (a) omnium pene illius regionum praftantiffimos eruditam* Tecum *literamm confuttudinem iniffe maximo fibi honori ducere, & ipfofimet Eminentifimos* f . *£. Cardiaales DD. Quirinum Epifcopum Brixicnftm, (y Pajfionaum <?c. quorum beata memoria femper in bentdifiione erit,* Tecum *feriptis colLqui mirifice fuiffe deleftatos.*

Enimvero, quantum mibi gratulor; Reverendissime, ac Celsissime S. R. I. Princeps/ *bunc librum* Tuo *fub* sacerrimo Nomine *in publicam lucem prodire dicatum* Tibi *qui bumani generis bonor ó* delicia,* Tibi *qui exquifitiffimum monachorum exemplar, & decus,* Tibi, *qui maxima Principum (y Abbatum gloria,* Tibi, *qui immenfia Sapientia, qui meritorum in utramque B^tmpubhcam pr-uftantia & numero polles,* Tibi, *qui totarum Nationum communis, (y amplifima es admiratio. Hoc ergo munus ea animi benignitate, propenfione, ac clementia excipe,*

qua

(a) Alios inter hint OarilTimi Viri *D. Crtgpriui* Regi Catholico quondam a Bibliotheca, fle £>· *Carelxt Cbriftopborxt P'*'r* Regie Legationis Danice Madriti fecclefuftcs, uterque *tx Hifptmix.*

Rtvtrmdtj^xtxr D. Boxditr Congreg. S. Mauri Superior Generalis, *D. it Brtfiingnp* Reg. Infcript. & hum. lit. Academ. Socius, *D. Philip. Lxdav. Zicblt* in Abbat. S. Germani a Pratis Bibliotb. Et *D. Jetant CUxdt Vinctui*, Abbat S. Remigii RemcnGs B^bliothecarius. *£x G^JJiir.*

hlnfir. D. Cbrijtunxf Texiltr Regie Dan'.e Majeftati a Secretis. *Ex Dxnie.*

' *D. Rdepiaxf. Cxtthnat* Benediâ. Congreg. Ss. Vitoni & Hydulphi ad S. Mxh. iupra Molam, & *D. Jeexxtt Frexfois* Monatl. S. Symphoriani Mettenfu Monachus. *Ex Lnkevingi».*

D. ftgipntixj Monaft. S- Martin. Colonie Agrippine. *Ex Rmo inferwn.*

D. lxàav. StbcMtu Srenifiinue Famil. Goelfiœ Hiftoriograph. *Ex Bwfvic».*

D. j4fMfEut Xltiiitu in Univerfitatc Halenû Eloquenti® & Philofoph. Profeffbr. *Ex Stxtw*

Rtvemdfffimxi, ec Crlfiflinuit Pnnttpt Mxrtinxr Abbas ad S. Blaiium in Hefcgnia. *Ex bxtvt».*

D. Otfttixj Biblioth. Elcâ. Monachii *Ex Bxveri*.*

I

qua mentis integritate, cr *adfe&ione illud a me* Tibi *offertur . Confurgat id pre·ccr in perpetuum officio/a mea in* Te *voluntatis, ac dignum gloria* Tuæ *monumentum , illius pracipue facr* Solemnitatis , qua hoc anno* DEO T. O. M. *facra , qua ante 'quinquaginta annos primo vovifti, publica S. Ordinis* Tui *vota fecundo es nuncupaturus meritis, & atate* Venerabilis Senex. *Ay quid Jcne/cis ,* Celsissime Præsulî *qum potius redeat, boni Superi id votis meis concedite ! redeat in* Te, Celsissime Sene*, *ille prima juventutis vigor, & vive. l^ive utriufque Rjipublica bono, vive literarum augmento , & decori, vive Eruditorum honori, vive omnium Bonorum voluptati ‹b* gaudio; vive* Tuis, *ut illis* Te suum optimum Patrem *quam diutiffime compteHi liceat; vive mibi, ut omnibus femper demonfirare queam, quanto opere ftudeam effe* Tui Sacerrimi Nominis

f

Reverendis;ime , *ac Celfifs. S. l, Princeps &c. &c9*

Hjligiofus Cultor &c.
Antonius Zatu

SYL-

SYLLABUS

EORUM, QUÆ IN TOMO XXIL ,

CONT INENTUR.

Quæ hoc lodice notata.font, noftrx Editioni noviter acceflcre *P. Joannis Dominici Manfi* cura, qui ad Archiepifcopacum Luceniem «vedus gloriole obiit, omiflis iis, qur typothetarum vitio notari non potuerunt.

''? C O N C I L I U M:''
CONSTANTINOPOLITANUM,

Im q. o o Demetrius Lampe nus,

Aiiique dignitatibus privati in exilium miflî fune.

Ex AlîHιa lib I de Conitnlu

Emetkîus Lampenus, A Joannes Corcyrcntis, Conftantinus Bulgarie, At Joannes Irentcus, eum fallo Alemannos, tanquam de natura divina male ientientes, meufarent, caufa per fex annos protrafta, tandem congregata Synodo, ıpio Imperatore Alemannorum cautam propugnante, dignitatibus privati, in exilium milii iunt I Rem funus profequrtur Joannes Cmnamus lib 5 βι Chomata. De Irenico refert Balfamon in Can. 46. Apoitolorum, non tantum a Synodo cum condemnatum fuifte, fed etiam Sacerdotes, qui iliius fcripta lolum viderant, & non ea publice B propnfuerant condemnanda. Condemnationis Grzci m Triodio, Dominica Orthodoxiz, meminere, quo die his iifdcm anathema dicunt. Synodus & conventu Principium, & Patriarcharum, Metropolitarum, Epifcoporum, & aliorum Ecclcfiafticorum numero fpeftatiftwna'anno aj. Manuelis ab orbe condito6674. Chnfti nempe il66. Celebrata fuit Ut reliquos przrereatn, qui in Synodo quamvis locum occupent, locum tamen & vocem in Synodo non habent; adfuere Lucas Patriarcha Conftantinopolitanus, Athanahus Theopolitanu*, Nicephorus Hierofolymitanus, Qtfarez Cappadociae Stephaniis, EpbcG Nicolaus, Herackz Michael, Cizyci Barlius, Nico- C medix Michael, Niezz Georgtus, AmafczLcc. G.mgrorum Joannes, Claudiopolis Joannes, Mocefi Lucas, Patrarum Theon, Philtppopcîeos Epiphanius, Dyrrhachii Michael, Mc hones Nicolaus, Ani,Joannes, Ap.imez liaacius, Nazianzi Nicephorus, Abydi Michael, Laccdxmomz Nicetas, Mileti Nicetas, Pant Nicolaus, Prtrconefi liaacius, Salybriz Theodulus, Cn Michael, Cypfellorum Joannes, Bryfeos Conllantinus, Gotthiz Conftantinus, Chalcedonis Conftantinus, Melitenes Niceta, Arcadiupoleos Conftannnus. Marontz Nicetas, Melembriz Theodorus, Merhymnes Nicolaus, Corcyrz Conftannnus, Diflrx Leo, Serrarum Theodorus, Thebarum Joannes, Amaftrios Joannes, Euchaitarum Conftantinui, Novarum Patrarum Etnhymius, Myteknes Pothus, Hicrapoleos Georgius, Adtianopoleos Leo, Philipporum Joannes, Rhodt Leo, LarttTz Joannes, Trapezuntii Michael, Cretas Joannes, Athenarum Nicolaus, Corinthi Theodoras, Myrorum Chriftophorus, Carie Leo, Icomi Joannes, Neoczfarez Bafihus, Derci Joannes, Anchiali Stephanus. Ipfa Synodi Àâa fuperfuor MSS. eorreftiflimc, & charaâeribus grandioribus, quibus iubficiuntur przdiâorum Epifeoporam fubicripttones majori ex pane authographx, vario literarum traâu, & implicatis lineolis, ut pofteriori Grzcic in more fuit, exarate. Capita fex in hoc Concilio fafta, & poblicata, qu* in Triodio citato leguntur, funt.

I.

Taîc μ>ì βοθîζ τη TiJr άΓ/tf* Δι5«ΓΧβλ<* ΤΪÇ Τ· θα» i'κλιισκί ι'χλχμβχη* ptyotf, «Ů ni <«*·»(1£ C»

ρ, * qU, ron rc£je fanâorum Ecclefua Dei mimftrorum divinas voces accipiunt; & ea, que ciane & aperte in ipfts dida funt per Spiritus fan-

fanfti gratiam pcrpetam interpretari, & oc Arec t» «y»· Π»\ ^pre^nc •·ρρμΙ*ν*Λ4ν tprquere coaxatur, Aoathcma. n vi' »»osp»>H» «wOv».

II.

lis, qui admittunt, illam veri Dei Domi-ai, ft Sehatorts noflri Jefu · Chrifti vocetn, lum ejus humanitatem, fecundum quam paflusdlt Ïiemadmodum m miuni divinitus infpiratis rraosubus fanât Patres luculcntidtme refian tor. Prrterea & iü qui dicunt iyfum Qui-flurn in carne fua paftiim «It, Sempiterna memoria.

Tüv χβρ&χ·Α**νφι· Θλ Κù x, Τμ itjw In»* Xtrf· t*4u, τ · Πίρ μ«ζυν μ» ist, λ«9«Φχτ rw» to~î λυχαϋ» *p-pkvfati Παπρυν, »an) r<>ci àwni o»3p»xcr|n(« *βθ XtxwSt, xajwf pt&w cd »·>λοΐ$ twv <9iM«ρ4>v«ι» λά^«υ>' aurûv cr «χ»κ Π*πρ· «w'tpvTrwi»' * tn Xtywtu» sw «un» X(is·» ««ns muïtm ripi* nadfâv, a<W« 4 μ»ήμχ·

III.

Γ$, cjuî fentiunt, & dicunt, d«ificat;onem epu, quod aflùmptum ert, mutatibncai hu-nunx natura in divinitatem,- & non ientiunt ex ipfa unionc corpus Chridi divin* excellen ti« & dignitatis ptfiiccps fsâum «ffe, 3c a-doran una adoratione in ipfu DeO Verbo af futnmte, & dîc ejufdem honoris & glotix, viviSctns, de xqualis tnajeftatis cum Deo Pâ-tre, & fando fpiriru, arauaiiique dignitatis · neque faûum elle confubitamiale Deo, Haut icrrfleiit a naturalibus proprietatibus, ovati, circurafcripti, & reliquis, qux in humana Chrifti natura fpedantur: Mutatum autem el-fe & in iubftanliam divinitatis. ut ex. hoc deducatur vel apparenter tantum, & non ve-re ac reaiiter faûaro efTe Chnfl; incarnatio-nem & paibooem- vel Unigeniti Divinitatem efle patiam, anathema.

?*. TeTfreê··»)Ç iûfyfej^ïetSjTtw-O'awffi» ri«fM'-λημαβπν, μιτυμκψ* rie άν^ρ»πηχφϋ?α4ΖΗS ferunt, id μη aperiri» Uf? άι/hfs irvattaf, OU« ι$ afyvt 6«>βλ**τ/)î»i μττυ^H» η ΪΛιμν τi Χν^β, <epoemu*i&8t μϋ Λ/ροτ· xwutjcrw O· ni 1φ9ΤΐαβββΰνανηιG>cÿ Apyy ι Xj rJrxi ομοημβ», ομαιοξον, ^wanw«V, ισοχλιυ τύ Θ»4 (B n«Tti, >C rj wHvy<vFheoyan, «Ç àué^MW», μημ^όηιχi it >*η»>«ι όμουσκι» rai OfuS, txrfÛMtr Φ φυτικΐΜ i&vτχπΗ. re an-si, ri rt^parry, *, λοινi» fJJ c* τρ αν-^Pwth« e«rw re Xezri dtivp*^*** » μiΛμπ-φθίμχι Jecféç rbt rniOternm ββ/αν,M Ûηη Cf^d^frv. i φσνΛιΤi,f » ·$ *< βλη^Μτ ie^rtiw rS Kutm t* cnwdfwinr», «,πi naSb), «rlu ti unvjlpit Θιοηιπτ ra^wv, otre^i/Mt.

IV.

lis, qui dicunt, carnem Chrifti ab ipfrmec unione luperexaltatam. fit tupia omnem ho-noris gradum couftimtam; ur ex fuprerua unio-nc ejuidem divinitatis confois effitâa immuta-biliter, fine ulla varietate, aut confuhone, firmiter, propter hypoftaticam unionem, fic infeparabilis atque indivulfa mancos ab ipfo Deo Verbo illam aftumente, «quali cum illo gloria honoretur, eademque adoratione adore-tur, & in regio divinoque throno collocetur ad dexteram Dei & Patris, tanquam divini-tatis dotibus locupletata, falvis proprietatibus naturarum, fempiterna memoria.

Tû» Xr^cvruv, Sri à tratp£ 9j Kutiu 1% aur% •PAïβ1ύî ùttptnfa&firx› 1Ç a'rwntfu »ααη$ τ<μ% Cxtpxetutn, üi ;άχρ« mwhk ·μò3ΐο; $»· μόη, <urnrCA>in»$, ara^ouin*, βiβυγ^ηù, Ç ατμ'οη, tyt τχχθ i&'wrr fovti, w' «£*&?**> *7 α'Ϊ/αβ1ΤαΓui μό·*«, rJ 9ΡπΛβ· βομύφ etiirnt ΘιuΛò^μ, icrutXfùç ev'rjd τ/μα'ntt «poeauvcsnu μιρ «·wxuuijrH, «« ηif 0>rAr* /«·il iÇw^m'w; fyurttfa-nu..dffatt ll Jt§w» ri –Πχτρόi, '>$ ninjf ©temne αυχημττ*<«-ruxÀarrya<ra, σνζομi:^ n9r τéwnjtu» <Û» φ*»-ora», Atetix i μ»iμχ

V.

lis, qui refpuunt Sanctorum Patrum voces, quas in probatione reâorum Dogn atum Ec-clefix Dei protulerunt; videlicet Athanafii, Cytilli, Ambrofii, Amphilochii theologi, Leo-nis fin&iflimi nrchiepiicopt veteris Romx, & reliquorum. Praeterea & iis, qui aftiones uni-verfalium fynodorum, videlicet quarts txkxtx non amplcftunnir, anathema.

T·Γ(α«·3«>λ·μτ'»·κ rui rùvat^/wv rirri/WifW· vβ, n>c ixi rucatTH twv <'p"wv Is^aruv rif τ· Θii t«xX«»»«î tk^«ivn9fvr«f, A'&nafta, Kvt/λ-λ·, A'μ/1ρ·β·ι·, Αμφiλοχι* τϋ θορ^Ρ· * Aio* wf τ? βγιαηη Α'ρχηηîκοχΗ τ% νκβ-βυηρχi P»un;, iÛτΛ Awxwv* trtit' £ η nivOiufj^ut· Ktiif Xtux&Hi «pauruat, τη τιηφτη; ri φ>]μ/, £ τϋi ΐχηκ,μή χαηκπτβ^βμνNi. ά»«3*μα.

VI.

lis, qui non recipiunt illam ' Dei veri, & Salvatoris noftri Jefu Chrifti vocem, nempe ΡχΛτ wjjsr we tji, quemadmodum eam variis modis fandi expofuerunt, Alii quidem dicen-tes id didnm efte fecundum ejus divinitatem, ex eo quod a Patre ipfc fit genitus: Alii au-tem fecundum naturales proprietates carnis aftumpt», & hypoftatice un-tx ejus divinitati, kilictt quod creata fit, circumfcripta, mor-niis, & proptei reliquas naturales, & irre-yrchenfibiles pa(bones, propter quas Patrem majorem feiplo Dominus leftatus eft: fed m eo fcnfu dicunt hanc vocem intcll gj, aim

T·î*i μή iiχ·μό«î τ>î» τβ αΑηθινβ Θι» <: Σ«-vïρ®* χ'μ«» I'nrà Xt/ri φ«*/u), t(u ο Γιατηρα» μ^ζβν μ* M χαπi τρβχχi «/ A">»« ntrrUu . ·(χ«η» τ(ιι' αυ-τi Θ»·πιτβ Ar^«mf μιθύχαζ, lut η tu-riff τîi ta tS flxTpèc tîtm ·$μîΜΗ** ·< li <«r« TB» φυ-crxdf ΐιiβ'τχτη rife «·οβ'λχφ^îH'Πi rap aure vap-χ·$, Xj α»î'XβΤασχ$ ii tu^i θιάτητι, r,jm n un-ies, w «fp'^parrov, ni Ovrrvv, «J rù Xwaa fu· 0·/«« »d alraChtin: α.χθ>), St aftp tauri perara tor fhtripa · Kuer** «p'Ix»r, «^a

rlu

anno CHπm "u

vawOer tNtZui, *in* a«nt ψλάχ r'rrf· A h m» *Mîtnu* 4 · ‾ rîc G»ľrwm, *ufrtfti μη^I* twsiSi qi μ>î *ικλκμβ·»·μφîκοî* va? tW«û *pm^rte,* T<c aatni *ttt'ramr Siatpè-* rtwf t trqeai t w *eifèta»* riuripwv i'pp<On π , *itkiainti* h' irtsôt qg ŧ <>rw« AaTintr, ak μή *ά^αμ»»ο» fit* *Ç ομότιμη τϊ Xgj-* râ *fap* £« Tw nterov *qohvv* xaOi43e£f»3«r , Xiyvci Ir *Kan* *ß«/«»* *ααραλαμβά»"δαι «* (s roi *atnt/xdi tStinnc, nt* «i$ «λ»θ«; ûr«c vit τw Ku(Â> capaec ris Cruvoramc và *aura* Θ<·τ<· r<, *aèmtfin* n «un? *repè* t w «tv- roruru» A, ψ£i<Λ, «trip ı£ χıpı ιώ Cii/Yoearuv qpt dÀnOiâ» *Ιογμαπϊζηβ·# 9 ἄποίδιμ .*

fecundum fimphcem menUVm conceptum accipitur caro. tcfundla divlratAte i pertnde ac fi unira non effet Et iis qui non intelligunt lune vocem divifionà jterhmplKrm mmtaiem pnrcifionem, quemadmodum a Sanftts Patribus uiurpata en, qu«t>do Itjitur feivitus , vel ignorantia, uepote qui non ferant Chrifti carnem , divine nature & honoris confortem fadam , talibus vocibus dehoneftari : dicunt autem fecundum fimplkem mentalem prreifionem accipi etiam naiui ales propi ietates que «ere funt carnis Chnfti , qua hypoflalice uuita eft ejus divinitati, & indivifa manet eaderoque de confidis hc fallis quam de iuM< flentibus & veris docent, anathema.

ANNO CHRISTI

ANNO CHRISTI

CONVENTUS APUD CHINONEM

In Gallia, epifeoporum & procerum Anglican ditionis ipfo pratlonte Angi, rege Henrico II. anno Domim ' MCLXVil.

THomaS *Canttearienfii arckiefifcopxt , pofiB diatanur cmn Anglontin rege de ecclejia/iicu }unlui difcnrdiae, legntianit apoftolica tnwure fibi comtifib fiengeni, alitjteot e regiit adminiflrii, An· gha licet proftcgiei, exconrniunicavit ,eandem<pte Rt- pernav, datir ad iffiem ejafqne matrem Matini· dem imperatricem litterit , comminatai efl . Hoc metnent Henruns, cttm fitit tmdiqtte accitu Cbinone confiliitm iniit, nt refert Journéet Saresbenerjet epi- ftola* cxxxtx. ad *Cxonienfem epifeopam , enjeu bac vtrba :* Studiolius inquifivit cum przmiftis minis & obteftatione quamplurima , quonam confilio fibi utendum effet adverfus cccleflam , de Cantuarienfi archiepifcopo graviffime conquérons , non fine gemitibus & fulpiriis multisut tunc prztcntes poftea retulerunt, lacrymatus eft , di-cetis quod idem Cantuarienlis ei corpus & animam pariter auferret. Tandem dixit , quod omnes proditores erant, qui eum adhibita opera & diligentia ab unius hominis tnfeftatione nolebant expedite. Ad hac dominus Rotomagenfis aliquantulum excanduit adverfus hzc , corripiens cum.· mitius tamen more fuo, in fpiritu lenitatis ; cum caufa Dei magis exigeret, feveritatem dr authoritatem pontificis morbo languefcentis rationis fle fidei ftiilc adhibitam. Erat autem doJo r acerbior urgente metu, quem conceperat ex litteris, quas diftus Cantuanenfis illi & matri fu« tranfmifcrat. Timebat quidem & merito , ne in terram ejus interdidi, & in perfonam ejus, anathematis fententia citiftime ferretur.

Cum igitur his anguftiis premeretur , tzxovienfis epiteopus unum dixit effe remedium, imminentem fententiam appellationisobftaculo praepedire. Et ita nefeio quo paâo (nifi quia veritas ventilata plus pollet , & juftitia quo nvgis concutitur, eo amplius convalefcit) dum Rex per avitas confuetudines, appellationum fus evacuare conatur, magis confirmat : dum ipiemer pro capite (uo ad appellandi refugiam cogitur evolare.

Ab illo ergo confilio egrefli funt a *facie Dei,* & regis fui, Lexovienfis & Sagientis epifeopi , Cut appellatione interpofita atque odavas Paichz fu(penderent fententiam ejus . Rotomagenfis quoque cum eis profeâus eft,non quidem appellaturus, ut ait ; fed *de pace,* quam deftderabat, traftaturus. Archiepifcopus vero nofter in procinâu ferendz fcntentic conftitutus , iter ripuit ad urbem SueiTionum orationis caufa. *Et fiji fatua. Sic ergo* Domino faciente elufa eft folicitudo regalium epifeoporum; quia cum vemffent Pontiniacbm, arohiepifeopum , quem >p. peliarent, non invenerunt. Sed fruftrati a propofito fuo reverti funt , queruli quod fua confumpferant, laboraram, & non profecerant.

ANNO CHRISTI

>> A 0 CONCILIUM APUD CHINUM,

in jw appellatio ai pontificem in arcbiepifcopom Cantnarienfem durera, anno iltfj. *bahhtm*

ADDITIO.

ACta eotecilu apud Cbinum, in quo recitantar veria Tborna Becket, Cantaaricnfif arebtefifeopi, ad Henncum restai Anglia, in concilio iUo.

Ex Rof. Moved, in ann. iris.

1^1 Vô'u T^Dlderio defideravi videre faciem veftratn jj. Ax fic loqui vobifeum ; multum quidem propter me, fed maxime propter vos. Propter me, ut vifa facie veftra , reduceretis ad memoriam fervitia, quae, dum effem in obfequio veftro , Dexhibui vobis devote, juxta animi mei confeientiam; fie me adjuvet Deus in ultimo examine, quando omnes adftabunt ante tribunal ipfius , recepturi, prout geflerunt in corpore fuo , five bonum five malum. Et ut commoverem vos in pieta-

· Amo It«$. ut rioçet Ptj tu» Cupra allétus ad Conelllabulum Hcrbpotatfr.

Cy pietate fuper me, quem oportet mendicando vi-vere inter alienos, licet tamen gratia Dei cum *bund>n,i* vidualia ai fufficientiam habeamus. Eftque nobis eonfolatio quam multa, quod dicit apotlolus: *Omnes, qui pie volunt vivere in Cirifio, perfecutioncm patientur*. Et Propheta *: Ko» vidi jnfium. dereiiilum, nec femen ejus quurent panem*. Propter vos, trtbus ex caufis , tum quia dominus meus ei!is ; tum quia rex ; tum quia filius meus fpiritual's. Eo quod dominus, djrb.'o & offero vobis coniilium meum, quodcunque debet epifeopus fecundum honorem Dei, & fandz ecclefiz domino ; co quod rex, teneor vobis ad reverentiam & communionem; eo quod filius , officii ratione ad caftigationem & coercionem . Corripit enim pater fiiium, cunc blandis, nunc afperis, ut fie, vel fie revocet eum ad benefaciendum. Nofle debetis, vos, Dei gratia, regem elle primo, quia vos ipfum regere debetis , vitamque veftram optimis informare moribus , ut veftri exemplo exteri provocentur ad melius , juxta illud fapientis . *Componitur orbit Regis ,td exempium*. Secundario, alios demulcendo , aiios puniendo, poteftatis auctoritate quam accepiftis ab ccclcfia cum facramento un&ionis , tum gladii officio, quem geftatis ad malefaflores ecclefiz conterendos. Inunguntur enim reges in tribus locis ·/ in capite , in pedore , & brachiis , quod fignificat gloriam, icientiam, & fortitudinem. Qui antiquis temporibus, juftificationes Dei hon obiervabant, fed przvaricati funt mandata C ejus, his fublata eft gloria, fcientia , & fortitudo, & eorum generationi; exempla probationis, Saul , Nabuchodonofor , & Salomon , & alii quamplurcs . Qui autem poll· delicium iuum , cordis contritione , humiliaverunt fc Domino ; his gratia Dei accefTit cum omnibus fupradidis abundantius & efleftius, ficut David, Ezechix , fit aliis quampluribus . Chriflus fundavit eccleiiam. etque comparavit libertatem fanguine proprio, fuftinendo flagella, fputa , clavos , mortis anguftias ; nobis relinquens exemplum, ut fcqnamur veiligia ejus, nnde apoilolus : *Si compatimur*, Ô *conregnabimus fi commorimur, & lonrejurgemus*. Ecclefia Dei in duobus confiât ordinibus': in clero ôc populo. In clero funt apoftoli, D & apoflolici viri, epiicopi, & czteri reitores ecclefiz, qmbus coinmiiTa eft cura & regimen ip-Eus ec.lcfiz , qui trattare habent negotia ecdefiafltca, ut totum reducant jd falutem animarum . Unde diflum eft Petro, ic in P^lfo aliis refloribus ccclei.Z. *Tu es Petrut* , Î7 *fuper hanc petram uasficabo ecclefiam meam ; & portu inferni non pruva^ebunt adverfut eam*. In populo funt re-Ages* duce», & comitet, & alie poteftates , qu* fzcularia haoent traâare negotia, ut totum reducant ad pacem & unitatem ecclefiz. Et quia certum eft, reges poteftatem fuam ab ecclefia accipere, & non ipfam ab illis, fed - Chrifto; (falva pace veftra loquor) oonhaberetis epifeopis percipere, abfolverc aliquem, vel excommunicare, trahere clericos ad fzcularia examina , judicare de decimis, de cccleGir, interdicere epiteopis, ne traâent de iranfgreffione Edet vel juramenti, & multa alia, qur in hunc modum (cripta funt inter confueiudioes vtftras , quas dicitis avitas. Dominus enim dicit : *Leget meat cnfiodite*. Et iterum per prophetam : Fe , *qui condunt leget iniquas , & fcribtntes feribunt injuBftitias ; opprimunt papperes in judicio*, Ô" *vim fapop*k Dei* . Audiat itaque dominus meus, fi placet, confilium fidelis lui , commonitionem epiicopi lui, caftigationem patris fui . Neque cum fchifmaticis aliquam de cztero habeat familiaritatem vel communionem. Notum enim eft fere toti mundo, quam devote, quam honorifice dominum Papam receperitis ; quantum Romanam tcclefiam foveritis & honoraveritis, quantum dominus Papa, dccccleflia Romana perlouam veftram dilexcrint, honoraverint, & in quibtticunquc fecundum Deum potuerint, vos exaudierim. Nolite, dominerai, ergo, 1» falutem animz veftrz defideratis , eideni ecclefiz quod iuum eft aliqua ratione fubtrahere, feu in aliquo ci citra juflitiam contraire; immo eandem ei in regno veftro permittatis habere libertatem, quam in aliis habere di* gnofeitur . Memores quoque fitis profelfionis , quam feciftis fc pofuiltis feriptam fuper altare apud U'eftmunfters, de fervanda ecclefiz Dei libertate fua, quando ccnfecrati fuiftis & tinâi in regem aprzdecetfore noftro. Ecclefiam etiam Cantuariz , in qua promotionem & contecrationern recepiftis, in eum flatum jc dignitatem reftituatis, in quibus fuit temporibus przdeceflbruin veftrorum, & noftrorum Pofleflionet autem ad ipfam ccclefiam pertinentes, villas, caflella, przdia, quz pro voluntate vcflra diftribuiftis; res etiam omnes ablatas , tam noftras quam clericorum noftrorum, & laicorum , in intrgrum nobis reftituatis; permittatis etiam nos libere & in pace redire in fitdem noAram ; & nos vobis « tanquam charifljmo domino & regi, fideliter & devote fervire parati fumus, in quibufeunque poterimus, falvo honore Dei , & ccclefix Romane, & ordine noftro; alioquin pro certo feiatis, quod divinam (eventatcm & ultionem fentietis.

CMRHn (l<<. ^no' christi «·«<-

I'PmR*'PmFo 'PQrCWvvS aMVa wi aSS Wv

RADULFJ EPISCOPI LEODIENSIS DECRETA

aidverfus incendiarias, & rerum ecclcfiafiicarum deprudatores.

sne.dvx. T. i. *f.* RAdulfus Dei gratia LeodienEs epifeopus , omnibus przlatis & fubditis in Leodienfi epifcopatu conftitutis, falutem & paternam dile&ionem in Domino.

Cum mundus ipfe in maligno fit pofitus, & ubique terrarum fufficiat diei malitia fua ; nos tamen, in quos Enes marchiz imperialis devenerunt , pre ceteris ampliora & graviora fiifhnemus. Confluentibus przteritorum A przfentium ex impunitate, ficut nobis videtur, caufis, nulli ordini, nulli religioni, nulli honeflati , E nulli inopis, nulii ctati in aliquo defertur; bona ecclenarum in przda omnibus funt ,.eo majori audacia, quo ma/ori licentia.Villas & fepta earum violenti irrumpunt, & his przda, vd incendio confuratis, ad atrium migrant, timore Dei, & leverentia legum longe a fe pofiu , munitates atrii fi angunt, &. infuper domiciliis ob refugium in atrio conftitutis. igne injefto,que<n Iciunt de proximis ad fieras rdas migraturum , quando vident flammas ignis parietesecclefiarum lambcie, in fraudem juris tunc demum incipiunt con-

/

P> ANNO CHKirri

conclamate Succurrite, fuccurrite ; quafi nolint tcctefias Dei ob facras munitares ardere : quarum ipfi vicinis domibus flammas de facili ad proxima quzquc volatiles libenter injecere . Et quod deterius eft *: wundo* de his omnibus enormitatibus , terr.is vel quaternis citationibus , ad iatisfadionem vocantur, diduftis attinentiis fatigationis, & expenfis que publicae cognitioni fubjacent, ipfi impudenter negant ; & quod impie geflerunr, perjurio expiaro contendunt : aut G de iado fatentur, aliqua honcftatis ipecic Kdditio» nem ablatorum, precibus vel interventu amico tum fuorutn, vel nobilium civitatis fur , pro iniffa remiflione conantur fubcipere . Horum omnium intuitu, conftituimus ut de omnibus quo cunque modo violenter ablatis , de C. folidis non plufquam 11. remitti poffint , quod tamen noo uifi bonz difpenfationis providentia eft fiendum; ablata enim reftituenda funt in quadruplum .

I. Qui pntdam, vel incendium fecerit , ille principalis auftor, fecundum decretum a Papa Eugenio de incendiis promulgatum , ipfo uso tafto cum tota terra fua ftatim interdifto fubjacebit .

II. Si ecclefiam in fundo, vel de feodo fuo habuerit, in ea miffas celebraro nulli licebit . Omne folatium chriftiani cultus in ea ceffabit , abfque baptifmite parvulorum & vifitatione infirmorum , fi tamen rei objefti criminis non luerint .

III. Omnes enim qui in perpetratione incendii, vel pratdx, auxilium ei prxfliterint , vel in comitatu ejus vexillum vel ducatum fcienter fccuti fuerint, nifi infra legitimas citationes fatisfecerint, rei erunt de quorumcunque crimine accufati fuerint I Et fi ledum acritudinis decllbaverint, viatico carebunt , nifi vere pznituermt , & ablata pro portione fua reddiderint, & de cetero nilllatenus fe venturos in damnum ecdefue juicjurnhdo firmaverint, & de bannis epifeopo vel archidiacono fatisfecerint.

IV. Qui autem aliqua circumventione ignorantiz fedu&i fuerint, poft primam cognitionem rei gerende, fi in confilio impiorum non abierint, & in via peccatorum non fteterint; fed fe ftatim a deteftatione facnlegii averterint, & fecum , quos poifunt , a via iniquitatis converterint, & hoc feptima manu bonorum virorum qui cum iniquis illis conquinati non funt, jurisjurandi religione probaverint; illi proculdubio , ficut nec culpa tenentur, ita poena incendiariis debita non involventur.

V. Si autem aliqua manus violenta , vel temeraria irruptio atrio excomumnicatum aliquem fepelierit, ufque ad ejcftioncm cadaveris eruti ecclefia illius atrii filebir.

VI. Si autem aliquis laicus aliquem abfque facerdore in atrio fepelierit, ipfe ftatim cx przfumptione faccrdotalis officii fub interdifto erit. Abuodantiori autem perna ejus arbitrio epifeopi fubjacebit; nifi enim in ea prefumtione gravior

A lapius effer, horrendo hiatu przfumtores hujufmoHi terra non ablorbuiffet. otRistt ··««.

VII. Pratda vero cujutcunque pnedonis , ad quamcumque villam, vel oppidum , vel civitatem minata fuerit, nifi ditlriftus'ville, poft auditum clamorem, banno tuo uique ad juris difttonem eam tenuent, ipia villa, vel oppidum , vel civitas fub interdiibo uique ad dignam iausfaftionem jacebit ; etntor vero vel venditor . ufque ad redditionem ablatorum , malediftionis banno fubjacebit.

VIII. Incendiarii autem , quamvis interdifto fubjiciendi fint, non tamen ftatim anathemate feriendi, fed tribus citationibus juxta morem , ad fatislaftionem vocandi. Si ergo venerint , & B damnum illatum bona fide reftituerint, reconctliari ecclefia: merebuntur. Quod fi ad excufan. das cxcufationes in peccatis, quod in manifefto eft negare lentaverint, in hoc cafu neganti faftum probatio incumbere debebit.

IX. Sub interdidi autem, vel anathematis lententia jacentes, principaliter auftores incendii » vel pratdx, quandiu fatisfacere contemnunt , ad quemcunque locum venerint, nullius chriimatis folatio participabunt ; nec receptione , ncc foro digni erunt : ipfifque iu villa , vel in oppido , vel in civitate exiftentibus , nulli miflas celebrare licebit. Solemniras divini cultus claufts ecclefiis omnino ceffabit. Pullabulum quoque Campanarum intermittendum erit ; ut faltem hoc fe- C queftrationis rubore corrigantur , aut a bonis Chnftianis , quorum damno intraverunt, exire compellantur .

X. Hoc quoque addendum exiftimavimus, ut de bonis ecclefiafticis nullus cis falvamentum dare pratfumat ; tolerabilius judicantes nos damna fine lucro eorum fufcipere, quam illos detrimentis noftris incrementum quzftus accipere.

XI. Igitur ab omni clero fevcriifime tenende funt interdiftionis & excommunicationis fententic .

XII. Quod ft aliquis meticulofus, vel preçc , vel favore aliquo inclinatus folvcrir,- conviftfisdc illicito pravorum confenfu, five plebanus , five D decanus , ab omni clero & beneficio ecclefias tamquam purgamentum projiciendus erit : G vero ob Armanti cuftodiam mandatorum de bonis fuis ejeftus fuerit; huic ecclefia, pro qua perfecutiooem patitur, neceffaria providebit : G vero propter juftitiam, que *fa&a* eft , alicui pauperum Sriculum incurrerit ; huic epifeopus folatium rotationis debebit.

XIII. Si autem aliquis pfeudofacerdos in locum vi ejeftorum fubintraverit , is publice excommunicandus erit, fic tamquam contagium ab omnibus vitandus, & a toto epifeopatu , abfque E pe reconciliationis, projiciendus.

XIV. Et quamvis facrilegos malefaflores ecclefiaftica cenfura feriendos denuntiemus ; omni tamen poteftate a Deo nobis concefla , & credita nobis foliicitudine, fuo loco fletempoie utendum *effe* cognofcimus.

CON-

CHRISTI

CONSTANTINOPOLITANUM CONCILIUM

SitS Lut» Cbryfoitrgt Pitrisrcbj xmo 1166. bahttfin·

re Gr^ÎU Rom. Leun- d»». l. j.p. >«r. m. • Mentis A-te pr d»e Xt. f*7wd*'nM8oiB

OUbnotatio fynodalii fub imperio domini Manuelis Conneni, Luc* patriarchatum obtinente ; Ne fiant nuptiae leptimi gradus cognationis.

Mcnfe * Aprili II. indiâionc 14. prrfidente Luc* fanâiiïimo & (Ecumenico patriarcha in dextris Alexiacis catechumeniis.aiTidentibus *pf,us fanûitati facratiiïimis antiftitibus, Czlarienfi, Heraclicnfi, Cyziceno, Nicomedienfi, Nicxno, Mciitcnico, Gangrenfi, Myrcnfi, Carienft, Iconienfi, Corinthio, Athcnienfi, Mocitio, Cretcnii, Lariflcno, Mitylenzo, Smyrnzo, NeopatrenG, Amafiridis, Drifinc, CorcyrenG, Paronaxio, MileGo, Archadiapohtano, ParienG, SclybrienG, PrceconeGo, BryfenG. NicenG, Anchialino: ad liantibus Or do minicis magiftratibus. Eleganter fapicntithmus Salomon in Proverbiis dixit, Sapientiam in lingua ferre legem & miiericordiam. Benign* enim ejus lex, & mifericordix commifla eft, fuggerens quicquid condudurnm eft, & homi- • temovemnum feliatis curam habens, *leccrnenfyueprocul ea, «juz officiunt, & iniquitatem prohibens, fceluique coercens, & congregans omnes ad Deum, ac ut xqui & boni lubjiciantur inftitutis, przcipiens. Sapientia igitur divina ctiamhodie benigne agens circa cos, qui divina non tranigredinntur inftituta, in eos fuam effundens miiericordiam; legH autem divinsc fubjiciens inique agentes: cum Davide per nos • Diei» fynodice canit carmen, * Dixi inique agentibus. Nc inique agatis : & peccatoribus, Ne •legmdi- erigatis cornu: ' adverius divinam legem prx- eiWcribinrrr^cr'pt'onc u'cntes. Ut autem orationis propoGtionem perfpicuam exhibeamus, age, eant elucidemus. Saciatiilimusmetropolitanus Athenarum Nicolaus Hagiotheodorirus, iui gregis curam habens, & follicitc cogitabandeque ie gerens, non iulum ut fuperftitcs adhuc in felici Attica regione, ÔC Athenis * educatos, • ieJetùm munt^ÛS ^at & * ut P°"cr' P*r ut pr 0»- generationem efle incipiant, legitimas habeant rum in'«·'"generationis primitias, & juftas primas nuptia- Xc»d?Pr<>rum conventiones; ut non tolum in vitxcommemo, prout per humanam fragilitatem licet, inculpati Gnt, fed & in nuptialibus contra&bus id confequantur, ne divinam legem & Deum offendant, requirens prohiberi nuptias feptimi gradus cognationis illegitime contradas : fynodaliter retulit noftrx modeftix, quofdam ea, qux a beate memoriz fandiffi» mo Patriarcha illo domino Alcxio fynodice conftitut* funt de contrahentibus matrimonium in ieptimo cognationis gradu, data opera, depravare, dum non ad eorum fententiam rcipiciunt. fed verbis ofcitanter inherent. Nam illo quidem fynodice nuptias feptimi gradus prohibento, ii earum perit* fuerit venia: fto minus, eas indivulfas manere; permittente eos, qui contraxerunt, pcenis liibjifieotd, idque omnino Gc fieriWcfiniente, ' ctG qui iiquicoeunc cocunt» ignorantes quoro gradu a fe invicem diftent, tales nuptias contraxerint, (quonam enim modo G non it* hoc illi fandiiumoPa-

1k K Hvi Aepr^Ary - «» erwjUitTfwçiJ,®^-·*? JJ^I, x«9mmv» Amx® tm βγιωηίτ» Φ orxap^ur- x« ταψηόρ^Μ όr nΐi Sffyñf *λιξίαχοΐ *χατ»-- χνμϊνηι · fVvtSptx^avm» τp àymnx/f où* tm itptmxtw «ρχΐipiωvt tS Καηταρπα;, jiHpa-χAπα, τμKι^χμ, tî N'<·μη$i<αi, 7J N'«κ-αi, te MiÀnkuri, 1ϋ ΓαΓγρων, 1ϋ Μύρων, τι Kaeiac» tm Ixiv/m, Ta Ko&vθv i tm Αθ>»· viv, τi Mhxitî, τι Kp»)'πκ, ii Λα ωηΐi, τi Miΐ«ώόκ» Ti Σμύρνη, τβ Nvw/ »«?«> « tm AμαΓpiΦ*., tm ûpirpai. τi Krpxti/wv, τi Πβ-ρvαζ<α$, tm M/λiïTM, ta 'ρχαiιχπολιω, τi Για-eJu, tm Σηλυβ^χ, τὸ Πρθ'χον»i<ΓM, tm Bρùetvç, Bτβ Ni«»i, τβ AΓ^λAμ, ταeiί-αμόωί» < Sfiriro-ήχων βpχό,τuv. Eoϊόχω; ὁ τοφωτητ®* Σολομὼν vομβv ιζ ΐλiov ini γλύπτη φορύν την σοφiαν or ηαρο/μi'α<i ιφθι^ξατα, φiλα,θρωτδ^* γάρ αντηi ο vόμO*, χζ η$ ι'λίφ Γυγχi'χροiπα, τχν fu-voZoov ϋκo'iθiμ^ιOi, χΐΐ τi; π5v ανθρωτων τωτη-itxi χι-iòμ^®*, iÇ tv. βλiiχηvπι πόρρω - α'τβ-xpivôp!Ju®h ' >ç τβρανομiχν «πύργων, ¡Ç ανομiαν H·" I αναηλλων, >ç συνχΓων η«vη «opóiτόvΘiόv, χ, <θ«τμο7 ϋeoxϋ&ett τi χαλί xj ii Stxeu» St«tnl-ττμτvK . vi αοφ/χ τύvuv < σr,μιpov χρ^Λομιηi μiv KfêJTei μη τόi θ«βi θiτμόi. irapa^arvovn*, C:>ç iff* α'vτii riv ιαoτϋi iχχι«τα Ϊλιov, τJ vόμφ Si 1ω δύω τβi χαpανoμβvτπi Lτα>Mβ·α, μiτβ 7i Δαβ/â ψαλμ^iϊ eruvoStxuç Si ήμων, * EΓ»α# τ»7 ϊταρανoμiβτ, μη ιαρανoμiπ ' xàtwïç άμχρ-TQvMTf, μή ϋψβπ «ί'ραi» T Ofioy vόμov - »«pα- • Wi€->f«M ^ραφόμ^vω. "Ira Si t(u τβ AoΓμ «ρό^iτ/v σαφi • ταφατήσω^, Φ»pτ τόv Acyev <Γιαλώχανωμ$v . . ο' πpωτητO* μv^οχολiπκ δηvων NσόλαΦ* ὁ »*. άγτoδιo3ω&/τη . tm uβ* a'urtv τοζμv/β χηiòμ^i^, χ, φροvτi ιχω ΐχvv < όμμ^vω, μη μόvov τι* Πi TUfjivrtii τμ vavZiβκ'μovi χώρχ ? Ατπχiϊ ξiφ°μ("i Αθήvχχ «Tvik «αpατnroti Θii, * DaMat x} τβi μιλλovπΐi ύ n Hzar ira ^υi/τ/ω ΐpχi<ά«ι^ û/vόμπ t^nv τv α'χχpχά τη τ^vvή~ <rf«4, οο^iβ-μβi τη ορώηi xgpiç γχμov - »»«**« συvχγvγά, «« μή μόvov ό» tuFc β^vτααΐ fu-vα>λα^α7(Q«vt«c t*£iv αv^ρωτoi, η αμvμτηv, a">Aà xfv wü ^αμιχοΓi σ-uvαMα^μαη χιχτηo&αι «ηο'« τi τόv θ«ov vόμov βρό Θiόv τό aevoj·-xoffov · lov * i'χ τi iiiόμβ όζ α?ματ>i βαθμi. «uvίτχμ^Λv γάμv» ά^ivμ/ω, £»η*v χωλυθiiναi « fft/voiiMÔ*, τo iiμiv ivkityu μi^iόηπ, «i τ/vtj ***" τά »αρα τi do μαχαΣ/α τp ληξο« «φvvπiτM »α-T»«PX* '«-i» xut* Αλiξi'M o-iwcJixif o/'χovoμη-E 5»vτη ι»ι η7 ©Ç «*ματ^* iβ^όμii &Λ$μ» γ«^ 'μiχov αvvα'M^μβ τα^τχαpαττβτiv ixovr?, μη <epc; τόv i'^κόρφiαv τβπii vβv α'χoiλi/3·vπ{,τβ7i Si λiξiβτ χαχo^oλχi'ωi ivαvαμivΦvπΓ. ixtiita γάρ iiμ* γΐμ» Οαθμβ ύ κωλiηγτ^Tγιη^en· ttSi 4Bpe tp^rn-

Vtvi

cr μ«ινvν/4·
.«· .1. •f«rr^'wc *if* Tire einwNtvÇavrvf »»·|3·>λ·»η« ,
onusîi ·$ τ"η WW »*» *ιιομζψiv* yiviàai, * hn*
I>«< «î η*«τπμ^·/» «7»*»Wf »W» «P·$ ΛλιίΑ»
' ütr 0αθμβ, ràv nmiw χ«μo» * *ovftiootnit* .
·»♦»*·'. *yîp t< μη Snt* Te» *ixeity rij> xyntrury*
·"·· *irxlpiâpyy - locxtBi, rntpi* «ιοcίÇt · *àvri^ey·*
μ«η$ »7·» *ùxtwrie* t im xixe.éwco ; τώ< *ii* τ»
ittftol·Wf χμΐφχ <*ρ«ττο^β>» M··** ·$«<»«■·»
iιιπiζβη, o μχΐι *yinàou vuΓχvpvv fin ηιχάν*
ut' *tpwrnmv* ;) τβη ^βv *'ΙινΚ* ^<Γοπ< , *ùi βηή·*
vtxnt τi *ημάν* μι^ιβτηπ, κ^ώi *ιβ^όμο βχδμί*
lufyawtv ιχιταμ^οοι, iÇ *ùi ii xtvn* η ntbiw
σαυαλλαΓμχ όχ *tpuTwtvt* πχvτu; *àΐ'* ολικ vβρβ-^
flluat χvρχvρη^ήτιΠΗ · *-xxxupyirtv ιχί'Ιηίκ* *
φβ/1β θπ« xj xavwxn; ι *viv^^θiviιχτά^κύ* τηv
τύ»Όζ'<^? *ιχχληρvτιχ* ^ΑιμΜτuv τιθι'μ^uM y «i,
η τv βμβρvήτ» xaMtg ήττώμ^voι , η τλότρ τ<$
μ«vτ<ύ«70{&**** η χζ *yint* όχιροχΓvφiλχόμξvoι.
'Η *niïtir μιξιoτκ iμvv,* τiη μ^v, τβ θπβ vό·
"'''. *μ» ώηρμβχvΐα,* τβτ» i»'» iÇ ιύ» - »α» *τΐη* χβ·
ΤΒηλμώvα» *ira^txùç χηϊομΐvη, (fyyrmt fepii*
a,** *' * άιζτβ , wç ιηβ» *àrn$iias* θιόθiv *οργή άη>-*
veram* <Jç <W' "P«« rrrv i iÇ *χμφv rirai itipx-*
xomc *nixum* t J ré* Οα»ατχ ζ/φ«< ιχπμκ^αι *
>,wr.i..-'.à *χ*M àeinpov rù tripo * xxoiiir&dxt iià θ«·£*
vατ»· on μηi» *γχμο* ό *mint* j/αίμοι, «>λ« *γχ-*
μ» χβηλuβΐ · xj ή ηιαυτη «rtwapMft » Latf *χvι*
μi^ov >Ç όλι^ρo;· ιζ ή *ntxurn !ιχ γβμv vu-*
rararp«p>î, χβη»τροφη μi^o» in xJ *xuùXw* η
ττ τ» χ«λλ« *άχολβovι , ri C»5xit βio άoo-*
Awrç· η η τ« *yiη* α»ύψ«τii, *xaSaiptoti* μβλ-
λo» χ) oio'c *η« ailui - χχχγαvχ'* >ζ ή τΐ τλότт
πλ>ίρωσΐi, nJ» *ιpωαΐη»* μiλλov χ«θ(ΓΧΧ(Jïpj·
vu .) itx γ»9 nùnt η *μιτρΰτη riuùr** μιη» ττi
itpài «iiλφoτηηi, t Ju' *yiywutatv irapx τβ άγιφ-*
! ·«>«■. «ii χvμβ 'Αλιξiβ * truvol/xUu Oi'χβ'
·« vβμ/βv* *iifi* τJ p'mùc * *iχi ri* τoλΑχi voμ» μH
<1 '■m *χωλuθότi * txl* τ *ΰξ αιμχη iCiiuu* 0«θμi D
*>··■" * *Γχμv, μήη xx^xpùi ïηιΧχτivτι, xpxrûnrx*
Γ«£/ζβo·«, >Ç o"o» ι'φ»/;μ(ιu4.*σ·χ η >Ç *raçiwt·*
ζαvχ · «μχ *3t*)Ç τ» τΰv To»«Sv *xaxtîpyèt n xgi*
ftt/tpyv x-tpixàxrua-χ, xJ o/ov *tx piζι» βυτηί «-*
pvU'» *vxvxùvx ,* ?r« * *μη* xj *trt χχρχvoμία c^xixniKn*
,r,,' iλβτημβτητ* iÇ w«v« *μχψMη τληθuηθi ** ytei
ni» Oή'»* ιoμμτ «vζηθ«τη» *«Me^rat · n» tx ri*
ηιχ'Ιv γχμη βα^μά b *μάvα* ιpvτύ^αv vρoβαι·*
VH» χωλι^ζ, α'λλ« <£ *<ofô* rpwrnrwf ^(^χμ«voι*
itxxt\^tmt St«vxà«&at (JtaxtXtun»), χαιπλχ *ri*
ηιχηγάμχ ttpytxi χβηφ»φιζ«μi>^ 'Ιiiση-ΕïïΜ,
μιραv ni» φθβ(ΐβ>*u> *yntàxt mitw Γχμvv^μi·*
vmv τακτυ οφ^λόηvv *xitxvitàftif* . *η yiv àvi*
Hit ai ntinr Γάμον vurrnrei ηλμiτoηκ* * *μό-*
vo» τi. **xno_* «oirâ *oiχμ^ ?,*βλ <<
μιπî ττ»5 τ» *mil» vuvχ/λάγμχη ιιχvχβiηv* ,
ιζ *βφoριχμM* χαθvτoβληOητovτηi * *ΰi «uyyfitxi*

A triarch· * excogitatum **fit**, de usa eademque-re velurcontraria quadam drfuiita fmt? Quonam autem modo quod cum dolo clam ia-dum cft, indivulfum manere continuit , qui non permittit fieri , ft ejua venia petitui ? Quofdam igitur illud videntes , quemadmodum nofirx mediocritati relatum eft , feque leptimi gradus ede fcientes , & fi hujuimodt contradus tub interrogationem cadat , nuito modo permitium iri; de indufiria maligne a-gere , timore Dei & canonica confiitutioni propriarum libidinum expletionem proferentes , quod vel florente pulchritudine viâi , aut fluentibus divitiis addudi, aut generis fublimitatc pertradi fuerint. Noflra igitur * moderatio, partim pro divina lege propugnans * parum hujuiinodi facinorum paternam curam habens : (iis enim divinitus imminet, ut inobedientix filiis, intolerabilis ira, ut ante horam aliquando & ambo talia committentes mortis gladio exicindantur , aut per mortem omnino alter ab altero feparetur, quod tales nuptic non Tint nuptiz, led nuptiarum diflblutio, & talis conjunfiio, feparatio potius fic exitium; & talis converfatio * everfio potius ûi interitus . Pulchritudinis etiam fruitio, hujus vita; diflbhitio, generis exaltatio , deflruâio potius, & in infernum duccus via ; & divitiarum fatietas, eorum potius , quae cernuntur privatio * confUlit, propter hzc igitur moderatio notha, cum facrofanâa fraternitate , faftam a lanâiihmo Patnaicha domino Alexio fynodalem difpenfationcm in nuptiis feptimi gradus cognationis nominatim non prohibitis lege civili, neque maniferte pertnif-fis, corroborans & firmans , ae veluti interpretans & declarans ; fimul etiam multorum fraudem & verfutiam relècans , & quafi ab radice exftirpans, ne ulle amplius iniquitatis exoriantur propagines, & reptehenfionem merentibus liberis reipublica impleatur, filiorumque a divinis legibus alienorum crefcat numerus : nuptias leptimi gradus non folum poftulatas procedere vetat, fed & ante poflula ,ioncm contr«£lls dirtrahi jubet ; ab hodierno die decernetis, ut hujuimodi nupti® omnino fieri delinant ' qu® autem jam fait® iunt , manere debeant indivulf® . Qui igitur tales nuptias ab hoc tempore contrahere aufi fuerint, non tantum fua frullrabuntur fpe , fed & cum hujuimodi contractas diflolutione, excommunicationi lubjicientur , velut ' cognationis fanguinem confundentes , ÔC prxientis fynodic® definitionis contemptores. Ii etiam, qui cum contraAum ineuntibus confenfum prx,-ftiterint, feveritatem canonicam experiemur , & qui facram benediâionem facere aufi fuc-depofitioni fubjicientur

Hæ èt fynodicis chartulis prolata , figillo & fubfcriptione in primis venerandi aichtdiaconi, & chartophylacis fanâiffim® magna Dei ecclelia pro more confirmata, data, linit menfe & indifiiofte fupraicriptis, antu 6674. Cartophyiax ianâiflimc magna ccrleiia & archidiacon. Joannes Hagiofloma, lubicripfit

anno C"K(7.Tt β-^^,

* ιμ&κπ ,M

· exiflu

· cogiMtiin»

*uTχioνηι α*μχη,* >Ç ώi *ri napà/η vuvoiixoù όρινμoύ χχηφρovηηi* . βιττ *ηii* βvα» συυuβvβλ-λατηvιτι rwaivi'tfoms » avrrqptac xauanxif «βρ«θ*!<τo»ηι/ * i *oi itpo^oTnvxt ηλμήvo.η* χ«-*Φαιρί™* vιτβ|ϊλ>»^>v·vτπ/.

Tβiτβ *ixi w vuvoiixüv xtixeiw refifxfi^tf9trnit ri vftpxyiài η* «ζ *ùroypeçji roC ημη»·* τ«τβ αρ^/αχόvvíÇ ^«ρηφόλαχύ τχ$ «Γιμπτηκ Tov Θκύ μιΓαλικ *inxhnrixi fitfixnt·* yerru» *ixtiôàn μίαυi* >$ *ivημιηvα ηΐ ^o^o^ρχμμιηH * iri* <τ o *i,* Ό *χβρηφiλχξ* τή *αΓκύηττικ μιΓβλχi ιχχλχτιβ* »Ç αρχι&βiχβvκ luevrnc β *ΆΓιοφλωμτίκ,* iΐτ/>ριτψi.

Dr

gy
------ - ANNO CH.uîT'

*De * prtfrBu ι« extrente etHnefterie totfe.*

CC*"", tempore patriarcha domini Luca fy- •bbatiboi nodale decretum fa&um eflc, at fine przjudicio conftituantur przfeâi in monafferiis •erritorio patriarcha ' regioni fub)e&is, qua pon habent monachos idoneos ut przfint, ex altero mo naflcrto, quod eft ejuidem regionis : etiamfi flatuta eorum caveant ne hoc eft , qui in externo monafterio confits eA, fiât torum prxfcâus.

De feflo ttolerierxm.

B

QUÆ aliquando fiebant in fanôorum notariorum fefio a notariis pueros docentibus, cum fcenicis perfonis forum obeuntibus ante aliquot annos exoleverunt, fandiffuni illius patriarchae domini Lucz decreto.

De deppfitiotu epiftepi.

CUM Joannes Amathuntis epifeopus ab Il-C lo Cypri archiepifcopo Joanne fuiffet depolitus , & depolitionis decretum in tribunali Imperatorio leâum effet : quontam inventi funt undecim epifeopi, & archiepifeopus , depofitionem feciffe , fiatuit fandiffimus ille Patriarcha dominus Lucas cum aflifiente fjnodo, quin etiam ipfe przfens fenarus, effe infirmam & nullius momenti depofitionem : eo quod non accerfita fuerit univerfa fynodus Cypriorum ecclefiz, etiamft magna effet eiuscogendz facultas : & quod non archiepifeopus ultra is- epifeopos , fed una cum illis effet connumeratus. Praeterea autem allegarunt & XX. canoncm .... fynodi, & XIV. Et quamvis dixflent nonnulli, hoc de iolis presbyteris ic duconis diâum elle, tamen non funt exauditi.

Al· rcc.>/< *Uàminr tranfaihtme epicopi.*

Mihi videtur non lxdi ecclefia ex ii$,qux peccat epifeopus ; & propterea rite i ') £ »>iu*r.fq»· parœciam revocabit fucceffor ejus qui XflhU,J-r › multum tempus przrericrit. Talequid quirim ›n autem didum ell in tempore patriarcha: lan- *»*'t ftiflimi domim Lucte. Cum enim quidam epifeopus magnz Brylis litigaret cum aichiepifcopo parvae Bryfis , & protuliffet feriptam tranfadionem amiftitis δ< archiepifcopi , de • repetendi non * revocanda ab ipfo parœcia, quz ab epifeopo detinebatur : pronuntiavit fynodus, fa- •parfiduiui fto * przdecefforis non laedi archiepifeopatum, przter fententiam fuorum clericorum, & ma- • rxii Cn» gnz fynodi . * Fuerunt & multa hujulinodi alia fynodalia judicia.

* ;*ttw luf- *M*«n " * ccntr* filw*fpirittlem.*

<a< r,· luhftcit aM .rcmrrun-^Anâiffimus patriarcha dominus Lucas *extu »» <K>u· communicationis pœnz lubjecit monafterii LiLidt gcrotrophii przfcdum , qui fuerat archiepichxjk

Πψ ÇnMxprô *ΧΛ&Ο*μιήκ.* «Jwsn

Γμκγχτ , *Srt* Γ/^ονι *νημπαμβ. ntfinif tri rft ιφημιûκι* του eyiwiuni xueaa Aww, χαρζν roi *«etpuptfixrtr«* ---- χαθηΓομι'»* «if μΟΗΚτφτβ vrcxwp^a τη όορ/ρ *1βο χκτριάρχ·' μη tyrrnt* ιχοπου; *fit* ·ηοτ«σ·ια>» μοναχού;, ατό *ènpetf μ/erii* οΰοτκ «x rÂC *eturit* cootie; · xav ni *τυχαιά* τιη»» JtotiÇovttu, ξινομή *ybtdeu κΛ^νγημηνρ.*

riid fopri; ronei©**·

TA* *yerifiiix* τοτί tropin *xetpè* rùv votb- *eit» watSoSrSaaxaXotv* x«tù την Zopriu hâv *άγιον* varueiwv , μ»π» «roawwwv axlaawv *ittpχεμ/v»v τιώ άγοράν^ erpè γρήον rtvùe χατηργéSnew,* χαθ ό^αμον τβ *άγινηη* txsttv *χά- 'ζιχργχ* χο&μ Λχχi,

lift* *xtàatpirtiH* Zrre-xore.

TOν *txtaxix»* 'Αμα^ίντ®· Zxhw 'lwawts χαθαφί^ιντ®* ώτό ri *άργιιχκΓκοιτΒ* Küepit χντΐΜ 'lwtrrv, ›Ç τi *xtâxiptrtKÔ* σημπώματ®· *avayitee^irr^ tri* /3ηματ®*-ιααιΛιχι' *iti* sûptrrït «vΛχα Zx/rxorot iÇ *ό* ap^<f«to-<or®* τια *χαθα/ρσιν* ztrontxon; , Snyrw *ό ây t<artir9** »x«- νφ* **ctÇtatp%iK xvfj** Λβχχι *μιτα rrç xapwtx*- ĸra<njç ffvvo'ix, α'λλα *μή*<£ η χαρκωαα αι^χληηνc , axupov wvat τ/α χαθάφ»n» · A« η ή un μιπιχληθηναι *rlw* »ασαν αόοιον τη; nàz Κυρίων Ζχχλησ/α;, η »«» τια χλπβ.α , Χ^ρπβ xj τηΰτο âinj; «po; *rîη.* ›Ç irai η μη Π' *àp*Θ^χπι/αχοτον ZxZxttva *7:'«f τη; *io'Λχάισ* rùv *tnivMtuN*, β'λλα τβύτη τΐην *cuvuitxytdxt. Χχρησανη Si tarpoi nun* <ι nJ x xa.oit τη; *... συνόJ»,* £ τύ *il. xfi ruti* ii h τον nrr , *h'î μόκ χρριαζυήρη* ›Ç *Stexwnt* τοι· Ζχφωνη^ηναί , «>λ' »x *Hοηχοο^ηβ-®» ·*

ritti τi μη *βλάιηδαι* ι'χχλησ/'αν *$ΜΐλιτήοΣ txtrxon.*

' Mot Jox« μ>) χαπιβλχχπφαι τια' ι'χχληffigv *òξ* «v *άμαρτùΜ ό ixiwifi .* ›Ç *Sii i-Σuvίμα; ηα* α'ναχχλιβîïΠΜ την «voftiav à 5/α3ίζαμ^.ο; τον zotriaarni τια Γφοιον, χαν τολά *τιβρiλ^ xgtpii. ιλαλά^η Si miw τι w* t»< τüv ημτρiv τi *αΓιωπîτβ ΤΛ^ιάρχν* xt<ie Αβχα. τ/vó; *γάρ* s«taxent τη; *μιγάλη Βρόgtoii {ιχαζομινο* μιπι τβ ap^tiTtaxerit τη; *μιχρά* Βρύ0τοκ if »ξ βιροχομ/αζνη; 5taAunor' ι^ραφον το «ροηλΑτ/οΌΜ *άρχιιχιχχόη , χά^ τ»* μ'> "~ *ναλαλπο^αί* tîwv fvoeJav χαπχομόάυ *vτο ri i*ztaxo»»»· η *gfooSti* α'νίφηνατ» , μή χ*·πι0λα'χτο- «9« *rìù άργ/Γχια-χοχη»* Ζξ *ut © ηî,ηκ ntpitSfft* Ft«*a£i *tepet γηιμîîυ rÙloixtiw* xXijc«<Jv,^ τη; *μιΓάλΐΛ futôSe. γτγόιχσι Si* àtaar χολλα? *mtvrut W^tet rtuoStxeu.*

Fite» π»" μ*ρηρ**υ» χ«ïβ ητνΛματιχβ zatîoç.

O' Α'>λ»τβτ»; *πΛ^ιάργιΛ xvfjot Anxii,* Zrt- *τιμιφ èKurxpyiuftgi χχ^ντiζκ ι m* χα-

Tns μονήν τΐ ynftt'Ç'oecéa « m yt^e-Acvpus Heraclcx, quod tale teûimomum tu-
·ΐΐό"~ι'>ι- «pf«<»«··» Ήρ·«λ*<«, mâfir rt μαρτν· <»nêc «drerfcs fuurn (pinialcm filium anno
CHr ist l *anà ηνϋμαίικι raiiàf iuri. CHRIsrt

ïleei tv xrm βιν itiritn.

Te XP^Mtr/rorrCh ftfrrxvrv Αμυχλ^ν «ι»·eiv NiiAs» ri Mvζ«λM>O* ««ni /3<<n HfmtpUù arexaptrr®*, ÇralXà ««ρβχλχπρ-σ«vτ®· -nl tare Ct'e» γτγηά di «vn», τι^μη·pt&ua/. τβλιτ ùnpydr tu ôrrrxexixa. « a·yrantwc ttdv9* να'Σ<«ρχΜ<îΣΐ®* Λμ «;, βλ«. iruv rinv xapiarta^irm μιτύ ittrutiauv αμφιωτ fuaiutâsi à aapritfan euri», dratt, «Je ï< μ3μ τiui rvMltdu/ «ιlιχηΛv >Ç iicpSwnv ««μπην · ivκηoι#" > πύρί» àr xavanxkù Corruar. »rn' i< tu sucrât Or«* χo^λχθι7ηι »vrù μηαχικα άμ·φM, aruenmn ariàin, xJ «υπχiι'χητ®· yt-yowv, · nv^fnu βαίθMK · «Λβ τί «ycunxrw jr«7|Htpyv wtv μχntcerr®* «aè; Kιi&ov, o μττ hr xs arywrerflk τ«τρ»«ρχ»< xut»®· Mιχ«>iλ> τά· A^* ·*™ $*Mιη"' άκάκαρνvι, ùk μη-3* $*futw λvγiζoρiτiω» ί·^oλ«σ·|. w it ιχι-extras, «Λ άλιγωρτισβηηι ι£ taunir â/xat/*>»ea>ru, juufjaîi àXnnpyiafiai iιιτιμiγ vxt'Cc&A.

Πφ ri μή φυλ«χθ·κχι ορχov τον
•VTH axaiewcev.

Tirec Λ iμtpa μπχi îαoμiξ^*^ ημoχ'I®- <rsoc niy xperure» >Ç αχών ημ^v βαιπλιχ, μη oομλη» χρινφχγϋ^αι, ττλvμoη TUÇinl τ« rà X^jcb iÇ Θιi quwv, djjy ή inoutxratdat ynrrunv τΰi rfjrtt·, κμ(ρα τϋv éhwv ι'iiομ«ù«v τ· ^pova, Uç τιμιώ τβ τι-μι*·po4ρβ'μχ · vurtv ό Oterripnc ήμ«v àunxpàntp ^fjutcictiç tpvrn^nvat d xaroiiKÎr t> ι ntt epaat tbtvv φvλα^Iηατ, χ, Hu, iwitohtdiù ι'ορτιω x«%»-Àiatv iaavt araon^utiror tactitat. qjq $.βμi>ι$ Tiis tpv^wui, ë aytünl9* τατ^άρχικ ixh»®-Λμ<«4, τη ιταρατυ^τη avnèou, titvf efyttàôv tirât iÇ η τητ&κτ C* vαιτι φ*-PΦ, tinyct^u ws B χρβ TW n.7ru ορβπμηθi/βι no Kupiou x, Θiβΰ ιiμ»v· d >«p 9t άτκoλικ>i χατόνη xaXarour/ w t'v τύ rv\ivltvαββάτρ ι?τii XΛiμα/ Γ·κ/«λΓτoûvτβ, ή twwevnt, aoMy' t\iv> TnKtùisinu · vncdtwr «are rlu κβχβλια» τi Xtrcat/ ioρτη»,3*« η μη itapopa^lwctmv àu^aipt-■nr Span «ώτβi. nJ ffavpwt rtS Afyd xptw-M>fc«r. Ό «UWC ii kktcmPX'K Q rw TζA tu> vir nivaoyev oμβα-αντα di apefttbwir άτιλ-Sdr nit & lipoτoλ^μα; άγιων τiτων, Ç μη airrAdovTTf, ai; μιηιμiλ̀ηθπτπ, o·ιλo$μμ«»χ τ»i lvήμuβ âniKvrtf διά μiτιiou iratpttv ^ιρα·v£τβ βvτη· g

Tire* fxowrou φότβo.

V Λ Τρατιωίκι rttôi ττi ιτιβ-ov?®* iκουσιου φο·rou ιΤχλημβπ, κ,ηχρα άρχκρί'ω τηîiμχ-η μiτ^μ/τ ·βvv χβipov ι'γΓραφω βΘ^ήτ®*,
*lkvrni S * Xfertuiç tfi iγι^ άμων * CaaiWi it^fp«·
"·'**·'λ,ui tai ιψ ^oμιvv, ita^i^ew tei tûv άμiρvv wi βyτvητη/ iadmv rarnap^ xuejou Aauxi, «·xaan^iuat ffiu*$nt*s « »' καλώ τρ rpeviwrp (îτ^ιλιημηû'η « τuv ικ/τιμ/ων ά^ώωνι, καη-παυiαβμiτω aùrb, qjt|' e'«* dud, <'> κvμ»«-9df, β>Aβ «ρβκvκθύ; · τoi it' αρτηρiα rif C&Ktl Saurai- Tom ÏXΠ

Dr rpifcapo ptr vttra tonfa

GUm dominus Nicolaus Muzalon, qui A-myclxus epiicopus didus cft, ' vi a ma- ' »· *>* giAratu tonfus effet, fit fupplex contenderet, ut quod vi in eum iaftum erat, tolleretur, & epifcopale rurfus munus obiret; fandiffimua ille- ptnarcha dominus Lucas, videns, eum cum vcAibus epifcopalibus prxfentem * rri/Ofrm iynodice, non admiht : dicens, quod ftfyoo- *» datem quidem ' fententiam <5c corrcftionem ' iexpedaffet epifeopus, canonicum auxilium ·χ>ι> invemffet fed quta veAes monadicas, quibus vi indutus lucrat, inordinate cxuir, & iitu ipfi itis dixit. auxilium non atle.-petur Sed cum fandiffimus ifte patriarcha ad Do* minum migratfet, vi quidem faciam tonfuram tamquam non Gdam reputans fucceflor eius fanuffimus patriarcha dominus Michael, abolevit; Epifcopum autem, ut qui negligent fuiffet, & ftbi jus dixitlct, * ad tempus cclc- · ran» iu brandi ofiicio privavit. P'nf,<'n" a mirtlHcrm IMfO *d frfrfUl l^b ,r*n

Λ jxijttrandxie trrrgx'^rt jmtttar.*

<Um quidum nobilis ' tertio die unius l hebdomadis dmiffet potenti & fando no- tia Aro Imperatori, fc non debere carnem comedere, quamvis feffum effet nativitatis ChriAi & Dei noAri, quod juraffet tertias ferias omnium anni hebdomadum a carnibus abftinere in honorem venerabilis Pnecurfons, Aatuit a Deo coronatus noAcr Imperator, fy nodaliter inte:rogari, an fit canonicum, hoc jusjurandum fervari, & Dominicum feAum, Juodcfl· Pafchale, incelebratum dimittere. Et acta interrogatione, (anetiffimus ille patriarcha, dominus Lucas, cumfynodo, qux aderat, cum dixiffet bonum effe omni tempore Kiunare, fubfunxit non oportere hoc jusju-Drandum Domino fit Deo noAro prxferre Si enim ApoAolici canones puniunt eum, qui in quovis labbato, vel dic dominico gcnuHedit, vel jejunat; multo magis punietur, qui in Pafchaii Chrifti fefto jejunat, ne jusjurandum a fe voluntarie iufceptum contemnat. Et nobili carnibus vcfci permifit. Idem autem patriarcha Tritam quoque eunuchum, juratum, fe ad fandorum locorum adorationem iturum; cum profedus non effet, ut qui p<Enitentia dudus effet, fynodalitei a perjurio abiolvit; mediocri ptena impofita, eum e mendans

Dt àswrndio noluntaria

CUm quidam miles in voluntaiix caedis crimen incidiflet, & a quodam antiffire poli valde modicum tempus datis (criptis ab-tohitus effiet, potens 0c fandus noder Imperator & dominus, id fadum xgre ferens, Patuit tempore (andiffimi illius patriarche domini Luck, ut (ynodaiiter confidetaretur, an rede ilii militi conceffa effet a pomis abfolu tio, tanto in eum Audio, fit per quandatr non miierteordiam, fed potius animi affrftto-nem. Cum autem antttfes ille canonem pro-

ponerer, fit alio» , moderante* utique eam , A were ·ρββ«>λ·μ^hu , % »np«*
qux illi objiciebatur , nimiam pœn· levita τάχα itu »9*φο^ιζψ»Λΰ» ùrou Capaxt χοοφβ· <"2"?,
~**1NΘ tem, fan&a fyoodus * canone* hmitibes cir- tuîb, H ->*< «*-$-* τού» χα»ό»α$ ·ρ9·ημ*
..«»/ cumfcribens , fecundum divtniffimam infpira- rare a·»*· τι»» daaârs» «ίτρ ϊκ iw χα»αΓtant·
tioncm, qua ex fanât» illi* Spintu inerat , 1*0 »ιZ^«τ>· Stnnbff ΐήβψψη» τνμ£ fP«'
" canooibus militem quidem canonicarum pernarum rurius τ/wTHv nfi «wûte «Xoxnrilrrc tvrrtpia» xa>o»r-
«a« difiia- compedibus iubjecit.· antiftttcm autem ad ali- ni» χ«θο»»3<λ» » w W «>χ«ρ*« μ*?'* *vv-
11 quantum temporis officii r.c minifterii fuf- ρÇ «λαηρΓ^άαί irwe^u/met» · Uric·, umn
pcnùooe pumvit : dicens, antiftitibu* quidem άρχ"ρ4.'π pjBjp ifànt ανξκν «, μκι» tb xo»e»t
licere poma* canonicas augere & diminuere ; χα Ûτιημτα, αρβχπα/arc if μίιατ itapât in
aranearum autem fili* ligare, que debent tri- xaXw5<o/; or ^tnii xanhrpàtdou βφκλβντο ,
bus rudentibus alligari, non concelTurn effe . ax Ονiioθχ · λ»>»TB» if, Sri >Ç tfs »V *·
Quin etiam propter illius militis cauflam, po- xrw rpaiiwr» ώ»άθ»σι» »ξ»θ«»β à xpanues xJ α-
tens & fandus noder Imperator illam de vo- B λ<®- ipâ» βασιλλί ττ> «<> TW ÛW'·* <*'
luntariis homicidis NovclLm cdidtflc dicitur. vt ut vtapav*

Γν advocato .

Diaconus quidam a felicis memoriz patriarcha domino Luca , commentai atis canonibus rdiquiiquc legislationibus utente advocatum agere aliquando prohibitus, coram Imperatorio tribunali , prziente patriarcha , drxit ; canones illos atque lege», in hodtiuus advocatis non habere locum: led in diius tempons advocatis, qui in civilibus judicii» fla ttones habebant, Imperties frumentarias tefferas accipiebant, fub primiceriis erant , atque a mundani* magiftratibus confirmabantur : quo tempore omnino rede clerici mundanis advocatorum officii» fuogt prohibebantur. At quoniam»-7qui hodie advocati iunt , tamquam liberalem aliquam artem , advocationem exercent; neque facri oidtms h‹ mints in jure patrocinari, impediri debere Er fer moncm fuum aftruens, non adiotiem , fed rro dum a canonibus puniri, caulabatur Non io lum enim, inquit, demi verumetiani rpifcopi pro amicis in jure certantes , vernam cor.fequentur : neque qui in controvetfia rei cc clcfiall.ce patrocinium pizilant , notabuntur quemadmodum ipium etiam jus hoc evidenter docet . L't autem clericus , quemadmodum mundani officiales advocatum agat , & a laico confirmetur, odioium rft, atque punitur D
advocatu Verum quod ' advocati mundanum officium altquando fuerit, & ordinarii advocati Imperatorias annonc penfiones ceperint , arque luo primiceriis fuerint, ex multis conilat . Lege autem pofiremum caput tit. r. lib. 8- BaGl. & quæ in Prrrùdi libro de advocatis digefla lurt. Tradunt enim, advocatos collegium c‹ fc , atque a cujuicunque temporis przfedo con firmari. Hxc cum dixiflet, applaniumque ipfi diet, etiam a patriarcha , patrocinari , ut antea , permiflum '11! cfl .

11*6 ΠΛûΓορΜ.

Διαχονό» it; καλυ^άι ion ireçè τι pane- iJlti ιτχτριαρχχ χυ^μ A«t· lIffu/iyopiit, ^ρνμινβ ιοii ϊ.χλχφiπστ χαν^σι χ} λοιίαα w- μοθιβ*<<τ{* Hit» iit βαηλιχΰ βημχηi t xapcr- T>- »; TS xxTt»x>V' μ·» ht*? η nnrna» xaseiw *4 tif rn^ifw ffUfH· φριχτή , αλλ' fif ττiι ιιπ Λζ/τ>ορ«î» rèiiinty μιηi àf ιολιτιχα î/xarna», ΑβτμιάνβνπτΓ 3«' αίλιχα mrnpiJia, tÇ viô vnppni>ù»i ®»mc, χ, <τφραΓιζομω»ν u«το χοσμ/xwv ap^evru» . ·ιτ »·> Crwc χαλωi ·/ xAnftixor l'xwAuwre rumfdpwv ·φ* φιχια κοτμιχά dapyâtI tuli ii a αόμιρον cutnyofâin;, ai ιλΧ.^î£îov rt arüafpa i» crv«l· yopàt ptùfxwmt, vit or ι'ipùiμιvoιι'μηβAiιO'πσ·»- m a-u-iryop^·!I Kxr aarajadta^wv n>» er'xMc Adyoj, rârxaroXo^nsrat» μι rtu β»β si» Σojov <ολαζ»o3αί nape 'û»χα»o»ων. ιiμovov^α'ρ χλχ^ιχοί , α'λλα »- itntrwoi ûîρφîλύN «>τι»β<- ri^ei ffo^viarôwOkTtrr , χ, itgj ι'χχλ»}<η«Γi»"i uxe^tcrwc >r»c β« «ι»^ι<ν·?ησονrΓî, αi αυτά η ημιμχ τχλ ifÿÇtuûsi. ii Si [.ηsat «λιχιχο», cdt ο‹ «οσμ.χβι οφφα<αλ<«ζ, tfÿî έιξατ·?»/ α-φρχγiÏΛ λβιχβ , μεσάτοι X, xoAat^t- rui. τι ii ii σ'υνιρβρίν, οφφιχιβ» lu e»n χβσμιχον, Λτ»ρι«· »'λαμβα»ο» ^ασιλαά er' ÏÏ· rv^pitct >9 ρ8® ««upprxxpr«i >)<ra», ἐηλο'ν »'γι» aio' »a>Awv · K«r «vèywdi η itλiηπβ» χίφζλαί®» τ· α τ<τλ* τ· » βιβλιβ τüv Βασιλιχαί», iÇ τü or aS C/0A.w τι " util ffuvtyipw α»βπιττα*4v«. ξιβλλμβιχηυι γ»ρ τβ ο·ν»>7'βΡι'i »dsiy*e iÎvatr, xj νχβ τi χ·τβ χ«- ps'e iiety» σφραφiζιάχι. Trwm càxwv, 1«- ραî»χθΗ«\ ifyyapfo* «« xafat τβ zatfcWfX» fft/vn^epUiv, ài >Ç «pcnpc».

Z?l *infintibm captivn kjplizendii, & Jt sigartiu .*

(Iiti τi βΛiττiζβ^α/ vipr/at άιχμαλατι· tStrra, rr»e> twv A^ctplùâ»·

E

NON permittebant aliqui , ut captivi pueri propter dubitationem baptizarentur , ne cos, qw antea baptizau fuerant , rebaptizari viderentur . De ca re autem frpe fynodice controverfia exorta tft . Cum enim infantes ex Chriflianorum rtgione a Scythis & Aga renis bello capti e‹Tcnt , & empti a Romanis, dubitatum eft , an oporteat venundatos rebaptizari. Dic<b.int enim nonnulli,quoniam ex Chrifliana regione capti funt, prxfumptio efl , eos itiilîe bapfizatos rn patria ztate infantili , nec Jcnuo rebaptizandos clTc . Magis

Tn\ ό napi^upn», irai Tîuia'pftCoAra»,Ce- vτiζiî^Λî τ* itatSxi ai ^μΛλύτ»ί t ïvepn io'ξμσι» araCa®τι (ci» 7«s ^oCaffTie^nTUi , zseÀ Ttm toMaxij όiμφιο-vulnmc yt>o»t uvoàrxùf · snintfif yàp arrè Xeafwtwxnc χΰρα «i^μχλμτι- ·7i»nay irapà Χχοθών iÇ AyapUuà», G Sia- ·Pad»›tu» ·wpes Ραμαήκ, αμφιβολία ytyavtn, fi χρη τ»<iτ«ι·ληθ·vηii/1«τπ»5ïiûα/. »%>«» yàp το»i, Λ »»w ax® XeA<«»<ini χαρ« α/χμαλv- T/a&ntrav, * Ότοσ-ληψι; t'ii βαττιδΜΟ" χαπî ' A*'*·· χν'ρα» Ci vητιότητι. jÇ ti χρη ai^rj aveCawn

oSTu α‹

Ήµ«5· µβλλοχ 3xxn»3iu«z, A
—awho"^ * riliwer r*nw *ti* dr *nviirwrt t&trri**
christi «3b»r«v, /aqiq *mai £>Û9uùtu iiaCtfianpuim ri*
'·** O·ττN*µ*. n*eà *U rtir* «*rd χωρά «etΓων tfr£-
µαλαηιζοµΐη» , aSr«cr«ruc βοτχ *βα-*
«µηµβρiΐ/κ βµολο^vo-ζ, flents&i-
9ou **τiϊκ µP** την *βα\µαλ»Mτiia.*

E'r< *it* των *ήµαρύ»* τκ «χηπήτν ««τξΐαρχν *χυύ»* Awut rrpin»T«» Aχαριu/οι ewojrxw;. «'renouer 0ar?n3iu«r, i«r»p ω ('φ^κταν *«i* ■Π» χ«P«i /U»n«3tu«r. χJ *ipwTUp^ii* -- **Wf;** «»iλ·^»ζβ»»», *Srt* ο w ÎOkc ter *itxtia* η»B nirra των Aχαράκων £«ττιζi<£«/ rapa ep3o?o-ξων ûpwv. ***aW*** *tt* *νβρώιχθηζαν.* n<«x«r *yàp,* *«K* ri t«p« των ***dlirw*** *ζητά/^µο9* «ro των X&t-rr«wv ^•r'ïnrput, v x«rd AtSw/p αχαθ»p w' «pear/urtv ·ρό·$·ξ·* ^xntrnrr, αλλα ***iti*** *9fp»·* ***làar*** «ωµαταών. îe'ioxrur *yάp καρά ηiΐ* Aχ«· µ<v·7i, τη τύ»« Twrur àa/ptor/pr, »Ç *κατά* xwei «Çisv, µ µη £««τιβ·µατ(>* *ιύχοχτι* X^ιΓιανιχ* · **MîmtôiP,** χχ riî Mβθβρτήρ/er ζαντω *ρΰη» 4ω* **χαΰ,** Xj φωτ» **04«** Xj βχ/ζΓµ» *κάροχον Λ'*'* χαλννπα ri **βαχησµα,** β'M' *ύ φαρµακπαι » "* dxpènv. rrwi *Si î/ζ aÜTvr* µηπρβ πβον qmv cp-OoècFtfÇ, XjM ***«ni*** *ακκοήi tvtdv* ***flarrtentât*** <w-r«p« ορθοιοξων. αλλ' ai* *ont* 4σ·>)4·3η-èr/ » »αρ/πια·«v'µαρτνρ» , *τiτ»* auri µαρ-TUfJrrK. µ«Mov *jjtyi iv* xj x»n^«o5»)ffixv , *ùt µη **βMή*** * βτο'σληψτχ *JrSêvni* χαθ~ i'χντων, *tie ri µη rp* «t'r« dpOwî · $«« £ c^£«f»ÎO»», **rarrui** tistxs *βαττ«θη»«ι·*

Π<4< r«(«**XWK** µη

tamen placuit , eos debere baptizari , quod nefeuDt. an *.iα infamia fuerint* baptizari , c4£{!2
ne: ulli inveniantur , qui baptifmum aftir- |1<4 1
ment . Eos autem, qui ex infidelium regione capiuntur, indiftinâe oaptuandos ftatutum cil mfi telle* profiteantur, eo* poft captivitatem huile baptizato* ·

Tempore autem fanftiflimi patriarchae, domini Lucæ, fynodice adfuerunt Agirent : & cum ab eis poilularetur, ut baptizarentur, dixerunt k in luis regionibus antea faille baptizato*. Et interrogati quomodo ? refponderunt, elfe conluetudinem, ut oinnes Agarenoruin infjnrcs ab orthodoxis faccrdonbus baptizarentur : non tamen admilli luerunt .'Audierant enim, baptilmum, quem infideles a Chnlliani» petunt, non bona affedione, & orthodoxo propolito peti, fed propter corporalem mediebam. Perluafiim eii enim Agarcnis , fore ut fui liberi a dzmone vexentur, & tamquam canes male oleant, nift baptilmum Chrillianum alloquantur. Qua mob'em non ut omnium animx fordium mundatorem , div marque lucis & fanâificationis praebitorem , baptilmum pollutant ; fed tamquam veneficium & incantationem . Quidam autem eorum dicebant , fc matres habere orthodoxas, feque carum cura ac Audio fiufle baptizato*. Sed nec ii exauditi tunt , quoniam teftes non adducebant , qui hoc ipfum pro teftimonio dicerent : imo potius condemnati (unt, quod non bonam de fc exifiimationcm darent , quod reâe ad fidem accederent: & ideo omnes hos ciiam baptizate permitium eft.

E*n«i *a>«v *rte SittiÇiTtii, µη nopi^nSftt let άραµïηκ ra 9pie* 'ξ'οφρν are *αρχγµiiαύν* λ**I-** χΰv iÇ *iQirii^n* roMexii *toiot* raùnr U-*e-i t* »Ç *rnt'e* µύ» *H9»f* iJvar repm , ri rep.e^c-**rx4r,** ri χ«χηλ/«B *ipyaenpunsfoteaôeu* , x, πî *$µ«Λ. ô Ü àytumr^h χατυάρ^νκ χνριφ* Λ«-χβi ,* η» *µυ^ιψιχά ipyctrngjx,* «Ç τη 0αλανH«, *ai\p9Xipin* nra» w(tÇ vLtuïei rraparrre. a'X\' ***iii*** *oipχιχξv κχριχύρ^ yivt&tu* τχ 5ι«*«-VBC, η τχ *ïtpüe.* Aryw» anrltxny 4-au , ηκ E φβινoλiω» »Ç ci^atiüt» τη ***iγiχ*** µ^χHiιζβ-*µiv* , χονµιχάi* Γολαi *O*3<δι>τ«ιo0«ι , µιτύ* λβïχών *«yJpwv* των r'a'fwv inXaJrj <B·/·χoµτXiv?.

Quoniim canon quidam ftatuit, ne ' qui ' ne font facrati , viâum quzrant ex tebus do<" τιΛΰ'η turpibus & vilibus, fzpe quzfitum eft , quz-nam lint ez . Et alii quidem dixerunt elle cas, lenonem elfe, ac meretrices alere , eauponarizque tabernz przefle, & fimiiia . Sanâitlimus autem patriarcha, dominus Lucas , unguentarias quoque officinas, fle balnea , turpis elle quzftus dicebat , ut quz mendacii quoque caufz client . Sed nec Diaconos vel Sacerdotes fieri finebat archiatros, dicens non elle ferendum, ut qui cum infulis fle cafulis fanfta tradant , fzculanbus veftibus induantur , fit cum laicit , viris fcilicet medicis , incedant

ÊFEDICTUM MANUELIS

Corroborans decreta Synodaln ***Lue*** *patriercbet jam edita. Aita. Cbrifti* **II66.**

ΠΡΟΣΤΑΓΜΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ

irzXbov > αΐατp'τον το *apooftàv* αµατφ- βαθµï ***cwotxirw*** *χωλύον* 5i ^>/»3α/, *µή ytyonöe.*

TH' των θ«·» »ζ *itpùr tuotiw»* xj ***µ*** *ΦP·*-τ<ζov?»* *σ-υττηρήποκ,* ο , π «^«iturìs µχ Jrriômç *oiχiµ^îM κβîoάρχη* , *η ïûv* **Xgjrv** *etp^ttpiw «µηγνMi «Wri »$ τ'»»* *P«τµ-

TAM fanftiftimus dominus meus fieuniverfalis patriarcha , quam Chrifti pontificum conventus, etiam modo de divinorum facrorwnque canonum obfervationc folliciti , J-ni G Rom paj ·«.. AfIM MinfiSuif! I»Π- F · 11 AfTwxl

E .- ________ __.

rccxptxmqne uiu ia aâibus *(ynodicn* de com*Artnr ex nue auwleuvs xip» «enw* *ixx^tran·*

tnunibu» caufife coafuetudiixm retinentes ad reiigkrfun quoque majeftatem noAram referre decreverunt, que eflent ab iè ttatuta , *rt&c-* que definita de iis, que in difeeptaiiooen· iy nodicam vocata fuerant : an feilicet **ii**, qui ie-pcimo Te gradu ianguinis contingunt , propin-quitatem cognationis baud ignorantes , & cu-riofe tamen ecckfiam de futuro contraûu non confulentes, atque ita in matrimonium coeun-tes , indirenati quidem manere, fed ptznis fub-jici debeant: vel potius talis facinoris reos , di-velli ab fe invicem oporteat . Et quidem ex-politum de hac quzuione feripuun poteAati noArae obtulerunt, jus maieftatt noftrc debi-tum, ceu principi gubernationis gnaro , **Im• B** grum ferrantes : fit ipfam quoque cenfuerunt interrogandam, an ejus etiam judicio, que decreta effient, probarentur. Hoc enim *in*pri-mis efle neceffiirium pertpexerunt , idque re-âiOime, ac jufta fane de cauffia . Prorfus au-tem ipfi matrimonialem ex boc gradu conjun-ctionem prohibuerunt, ac plane non permit-tendam tanciverunt . Neque folum fi res ad ecclrfic confultationem referatur, fed etiam ante hanc interrogationem in opus deduâam copulationem dirimendam ac reteindendam ve-luti que & in naturam , & legem divinam impingat; exceptis tamen iis nuptiis qur an-te id tempus ex hoc gradu contrade fuiffitnt. Nec id modo , verum etiam fi qui prêter banc fanftiooem fynodicam agere aufi fue-rinr, cum divortio fegregationis quoque pœna multandos. Itidem fit cos, qui eis adfenfi fue-rint, feveritatem canonicam experiri debere . Przterea facerdotes ab officio removendos , qui nuptias precibus facris initiaverint . Et quoniam multa izpe numero matrimonia con-trahuntur cum perfonis imperatorii generis , aliifque nobiiiffimis, fit dignitate confpicuis ; itidemque cum perfonis exterarum regionum , quibus reges fit principes przfunr in hanc re-giam urbium venientibus, que fine poteftatis noflrz juflu omnino pertici non folent : zquif-fimum erat, ruajeftatem quoque noAram cer-tiorem reddi de iis , qur de hac ncceifaria **D** qurflione fancita per fynodum effient, ne for-taffie per oblivionem illicitus aliquis hujufmo-di contrains, facrifque canonibus fic legum ediftis haud rcfpondens accidat , idque hac ipfa m urbe, quz fit czteris omnibus ob im-perii mitram ac diadema prxfidet , fic legibus in univerfum regitur , qualique commune quoddam exemplum redae legum obfervattonis univeriis cft propofita . Enim vero noRra quoque majeftas fynodicum hoc de *re* quariita refponfum, vel verius loquendo , determinatio-nem, veluti facris canonibus fane quam con-venienter , fic apoftolicis expofttam legibus , fuo decreto comprobat, fic in poRerum vige-.e, ratamque manere citra mutationem ali-E Suam in perpetuum Aatuit ; eandem in quas ionis propofits folutione fententiam cum fanftiftimo domino meo fic univerfali patriar-cha , cumque facra fic divina fynodo ampie-âens. Quippe h matrimonia quiedam ob ad-fuiitatem legibus prohibentur , decoris fciiicet caufa, & ne nomina confundantur ; multo magi: heic illuc libere faciendum , ubi fœdi-tas ipfa cum nominum conturbatione concur-rit , atque etiam cognati (anguinis abfurdiffi-ma eommiftio fit confiifio . Cur iis obfecro , qui cctcroquin c propinquo ac (anguinis ra-

44nî(wc *lutnfM. k* rMy^Mv, ew>**ô < ·ρ* α^|$π τη» ήμvv cM-iCn *βη/rttàe»* τβ rap «*nïr *it*-* ywa^amt Ç ·pnJmvSi'vtti *χ*ï* i{h*£**m , iφ A trwÀixi *n*ri3n* <υζΊτητ«$ » **d** χ/"* T* *ix* **tï** i'Μομβ *βχïμ»* iξβ/ματΟ*, τχ» *rîf *uy-^Aβ μî* ANη* ť'yyôrxra, x»tMp?*i *ii£μ* μχ* ·P· *tpvntrn* τη *iκχλ*χî** **η** ^vxrcpjtvr *âtyvn..*, M, «α> ^βμιχ·* *v&κvιη* «υκΜβχ μ*, /(*·»«-<> μ$v *iit*rxir*tt iχιτιμiι* l» χα3υ *xàytüet.* <ιττ μήv«· αΜήλον τηi ·α» xxxap-rjxnti lii'Γαιθβi· x} *yir ru txit&im Uffi %-* τη *ήμv» τύ ήμιτφμ xpttru* «pexax^ixewr , **η** iχκΉμoΜρχ/χβ» **rit** *μv* *ÇuetXAxi* χβρβφολβτ-*AjjS^t* Jr'xxro», iÇ **rvS**'»&« ›Ç *ηvτικ &>/*[redacted]

ii<rct»n9 U x^ xatrti *γκiμiνι* βυΰτχ tb *xtft&tvm* ®î/μ0«/vH. ni» *yàp tbayxtutnnn A*xt* **nn** *itt* ronre»», *xeïMtrxn* iÇ X'AeyatntTU. um yep t(u.' ›'x **ri** wniru *βαθμί* ex >«μ** nZvyrxr »«*-T» *imtuKvewn,* xJ μχ|(rnrep^u **χ»3β*iη« i-* * « μο>«v «?» **W«i** fpwm<nv *ΙΛθ·ι* τη t'xxAw/α , **βΛ·** χ} βρ· τή ι'ρvιτησιν κ'i *îpγιv* «βοβάσαν, *αZ$ι iteupAàeu* x, *iiχημη-* <θχι, «ττ *κ,* **φû-H,** χ} *Αμ^χχρητχηίχχβ» .* ***it\a** μivηι* ni» ***μîχii** iïπφθ®»«»τυ» iχπλiiδη-* *«r *γχμvv* «X τβ *ηiiτ»* *β*δμï·* ***i** μ«M> if »* «λ-τβ **ηλμv·«ττ»** r«p« τ/ui eov^/xlui **τfιυ** xtfwji» *Stx«pe^«s&M,* **ft** *itxrnxettf* χ} *iφ^α-μφ xx^vxtyASv'* xj τιi *txAttç* **It** σι/-vxrvf‹ xvtbç , τη χ«>ο>iχή **rwpâOai letpûnjr®-.** βλλβ £ Ta< rrpoAoyxrorttp *xx^xipta-H χαδυ-χοβαïλκûχι.* f'xti ***it*** τoλλχ reMaxrç *οροβκινχ<π* σονχΜα^μβτv /ι J* hSx ***ix fixalAtw*** yt'veç , ›Ç τών à>A«v X'^wrantr ›Ç ***TtuiiÇw*** ox αξη/μ** **η,** < ni» ùζ «Moîxirwv χμpiv * «*r pnyrc «p/yxrrK ***af%wtt μiïφμvη**** «jwaiwwv ***txt*** stu *βχαιλιά* nSf* jtÔAmw, ***«rip il*** *àréL* τή ***tî*** ημιηρχ *χράτβ χτλ4iβτ«* ***awntâàet*** ravrui *xt-φέχαπι,* ***&*** *fiiria-H *$wid«<* xJ ***tlul*** *χμüι βχτι-* ^e), e-vrol/χv xvpa^tvm» *xtpt* **τï** η«ïτv «vβφ χβï'β {ητημχτφ· ή» ***Stxetônw,*** *m μη* χ«-π» λη

θiω *trvç i^κτμόïτι n:itw vυμβχïχ vυτήλ-λαγμ*,* ›£ ***ηî*** *itpwt* χχvόβτ, id ***ηî*** *ημιχv ά-* >axoX«?oy lJâtnrypwwn* · OX »«Aη wvtu tbv-***ff,*** *χκχύι **ity*** βρβχα^ημivη **ni** τη αυηχρ®η£«: **ημματiπ** 4^iiημ«τ<, vβμη/ ***ii*** *χ«η»* ***ηi»*** *Ιιιξ-αγομûη , Ç A* χλλ·» «9>οχΜμ6η τη *£χβμïχ* αάκv ιζχβîφ^μα. *myapnt* iÇ η *CxatKAx* ήμ«* τiώ σiΛoiiχύχ ***ηύτîiυ iχι*** π5 ζητηθòη ***àaixu-σπ,*** *iιτ* αλχθi Urctv, βροθ/τητ», « *iχομίχv* **η**" ^«orç ***xtatxt ηî*** ^«βτβλiχοι txnO«<ray *χόμΜ* **trtxtpf,** xj xp«rf7v *A* **η** »ξηi, χ, *άμαη-rptxruç t%f<r A* **η** *Stlunxtf* , ττ «v-τη ***xotfwive*** ***^ηiμκ txi*** **τï** λύσ« **rj** «χτοχρμòβ ζητημβτ®·, η$ π etywniw μη |<τ*οτρ 1Ç «χχ. l^μιχψ »«τ ιβρ^η, **ï** τ> ***ttpf £ 9Aλ awil**** · ***A*** ***yap îχî*** tu» *αρχι Aχ* ***rimfàetyptirw Itn*** *à* ***ηî*** >^μβ« x»»A©o»ntt , τη, ***ΑηραiΜi χβi^ t*** ›Ç ***τi*** μή ffiy^fxt&xu τβ'χ'κ·μ «τβ , ιτβΆρ μ«Μοτ τχτ er exraf^a *xttfpvrtàa-ain 9* t>9x ›Ç τ» *Λχχμηi* ***μ^*** τή τ»/ ovβμχτuτ β-u^^iiηχκ 5 α»< 14 ›Ç ή **τî** *σv^.'^μi βûμΛî&~ βiλορvηтη vûyxpartç* xj *άιβχv^ι .* ***narl*** iÇ **ltw<** ***ηî*** ***fyyvtiptt ü x*&***

«<μχ

& αἱμα ηιΛυΜψῦηι ἵἵμιξια inpat. xJ cUMitf-A ygip w ntltapvr tiiv rui yaquwv <π·4«φ«αν <vραγμ.χτΛ.ιàat, v', n itrfyata rü αἵματ9· <β·ooΑφ· το>λ«γώ μι. tf&ieea iÇ JtetpsÛHffX, -rerpuripa 3rts««r7« ytu· ἵἵζιη-ι, têt Sfiton βπιθμο, attjcjri, χάχόθον μ«>λον αὖθι; 7»ἰν αυ'τη ατοΓαα-ρ «ροσιχχιξχσα. in,ι Ιή * «ροθιμιπι ri auvoitxü trtfj τ» ρη?οτ· ζητημοττφ- l'xntticct η dCrtfir,; nuùl· φ«ηλρ«, τ» wapda 6»νομ*ιτΒΐ«ν ατολἰ'ληχι δῦτπαμα, βφπ-Zor nf η ï'pi χαηφνλακἴφ τη rà μφχλη «χχλητία ὀανοπθη*·/, «c *àat ηΓ ιημοηα-D χαῖc ἀρχει < , r\«y πι η ἀπι» ραπτηρή iyvpàtn £ evaWio/ww*. η, μiαιι Α-•pcMiw, ιδ, ii iptijpdlv γρχιιμάη» τ» CorrAfwc ἡμ»> lὰ αγια. £ ἡ ifa' χηρϋ α-φραγi. τ», tiff rj AefoStra Ta <Γρ'μ», lu αγιοθιβiνεῖτκ Μιχαήλ. «·, χαητiδ*. ?'> «7i iwi μρ^ιάλα: cwtpintf, χχη» μήϊβ Matey.

CHRISTI ·Itt·

tione junfiti fibi funt, .ilia fit opus commiftione fie copulatione? Nimirum illis concilianda eft colligatio, nuptiarumque conjunAio, quibus enginarius languinis onus multipheiter lcilius ac divifus, jam longms efte rt> motus agnofeitur, ad oftavum dedudus gradum, ideoque diftantiam fuam magis adaugens. Sic ergo pia majeftas nofiia fynodali de dicta quxftione decrcto adftnticns, prxfentern hanc iandioncm «quiÆmam promulgavit, qux fic in facto ferinio majoris illius ecclcfix Dei recondi collocatique debet, fic omnibus archivis publicis innotekere, ac robur inviolabile ad omnem temporis infirmitatem retinere. Dat. mcnfe Aprili, indiftione XIV. rubris litteris facri Imperatoris noftri. Item aderat ufitatum figillum cereum. Et illud, per * difcufibrem Dromi Michaclcm Hagiotheodoritum. Item illud, Depofitiim in duobus magnis illis fecrctis, menlc Majo. «

ANNO ÎΧ>Μ« Dromi.

Æ CONC1L1ABULUM ANGLICANUM S.

In quo decretum ab epifeopis totius regni, ut a Thoma CantuarienG .irchicpifcopo ad Pontificem Maximum appellaretur, anno Dom. ' *MCLXvit.*

QUOD *deitberatam Chinone fuerat, in AngliemC continuo trAnfmiffum eft. eodemque appellationi effugio y primatu Jui, ejufdemifue legati epoftolici, feveritatem eludere Anghcani epticopi moliti junt. Id adeo ex Joannit Sareiberie^/ii epiftola* CIAVL *inielligimut.* Quod ad pubiicum, *in-jmt*, flatum, h»c poftea multorum aflcrtione vulgata lunt, omnes epiicopos Anglii, fic mandato Regis convenifle; fic, nc lententia, quam don..nu$ Papa didaverat, locum haberet, appellate contra epifeopum fuum. *Eorum litter* tum adTbomam Cmtuarienfem, tum ad Alexandrum Pupam h* fient.*

. I. Epiflola fuffi aganeorum Cannuricnfis ecclefix ad beatum Thomam Cantuaricniem Archicpi/copum.

VENERABILI *Patri & domino Thom*, Dti grati» Cantuaricnfi archlepticopo, fuffragxnti ejufdem ectle/ia epifeopi, & perjona per tomndem dioeufet lacii verni conftitut*, debitam Juojeitionem & oiedientiam.*

Qu* veftro, pater, difceiTu in longinqua,inopinata rei ipfius novitate turbata funt, veflra iperabamus humilitate fic prudentia in pacis priftin* ferenitatem, coopérante gratia, revocari. Erat quidem nobis foiatio, quod poft difcefliim veftrum, ad omnes fama divulgante pervenit, vos icilicet in tranfmarinis agentem, nil altum fapere; vos in dominum noftrum regem aut regnum ejus nulla machinatione tnlurgere, fed fponte fufeeptum paupertatis onus cum modeftia fuftinere; ledioni fic orationi infiftere, prarteritorumque jaduram temporum jejuniis, vigiliis, lacrymifque redimere, fic fpiritualibus occupatum ftudiis ad perfedum beatitudinis virtutum incrementis aicendere. Ad pacis bona reformanda nos ftudiis hujufmodi gaudebamus infiftere: ex quibus fpes erat, vos in cor domini regis noftri hanc pofle gratiam defuper evocare, ut vobis iram tuam regia pietate remitteret, fic illatas in difceiTu fie ex difeeflù veftro injurias, ad cor de cetero non revocaret. Erat amicis vcftris fic benevolis ad ipfum aliquis acccttus, dum bzc dc vobis audirentur, fic ob conciliandam vobis gratiam lupplicantes benigne quemque fuftinuit. Jam vero quotumdam relatione didicimus, quod ad memoriam anxie revocamus, vos icilicet in eum comminatorium cmiifle, quo iulutationem omittitis, quo non ad obtentum gratis confilium preceive porrigitis, quo non amicum quid lentitis aut fcribiis, fed intentatis minis interdiftum aut praecifionis elogium in eum jam dicendum fore muica ieveritate proponitis. Quod fi, quam dure didum eft, tam luerit feverc completum: quae turbata lunt non jam fperamus ad pacem red.gi, led in perenne quoddam odium fic inexorabile pertimefcimus infiamthari. Rerum vero finem prudentia fanda confiderat, dans operam iolicite, ut quod prudenter inchoat, bono quoque fine concludat.

Advertat itaque, ii placet, difcretio veftra quo tendat, an conatibus liujufmodi finem queat obtinere, quem optat. Nos quidem his aulis a fpe magna cecidimus, & qui *pacti* obtinende fpem quandoque concepimus, ab ipfis jam fpei liminibus gravi quadam defperatione repellimur. Et dum veiut cxtrado gladio pugna conferitur, pro vobis fupplicandi locus utique non invenitur. Unde patri icribimus ex caritate confilium, ne labores laboribus, injurias fuperaddat injuriis: fed omittis minis, patientis, & humilitati inferviat. Cautam fuam Divine clementiae, domini lui gratis & mifericordix committat: fic fic agendo carbones ignis in multorum capita coacervet fic congreget. Accenderetur hoc modo caritas, fit quod mins non poterant, infpirante Domino, bonorumque confilio fuadente, Ida fortaffe

Arwo parlter ->«,. ex P»6°o fupea ad Coacllab. Hertolpoleale.

taftc pietas obtineret. Bonum erat de paupertate v°lunt*r·· gloriole laudari, quam de beneficii ingratitudine ab omnibus in commune taotari. Intedit alte cunâorum mentibus, quam benignus dominus nofter *rex* vobis extiterit, inquam ros gloriam ab exilio provexerit & in familiarem gratiam tam heta vos mente fufceperit, ut dominationis fuc loca, quas a boreali occabo Pyreneum ufque porrefta funt, adeo poteftati veftr® eunda fubjecerit, ut in his folum hos beatos reputaret opinio, qui in veftris oculis poterant complacere. Et ne vcftram gloriam mobilitas poflet mundana concutere, vos in his que Dei funt, voluit immobiliter radicare. Et diffuadente matre fua, regno reclamante, ecclefia Dei, quoad licuit, fufpirante, & ingemiicente, vos in eam qua præeftts dignitatem modis omnibus (lnduit fublimare. (perans ic de cetero regnare feliciter, & ope vcftra & confilio lumma fecuritate gaudere Si ergo fecurim accipit, unde fecuntatem fperabat, mia: de vobis erit m eundorum ore narratio? Quae retributionis haôenus inauditas remqncratio vel rememoratio? parcatis ergo, fi placet, famae vcftrx, parcatis & gloric, & humilitare dominum noftnim, filiumque veftrum caritate vincere Audeatis. Ad quod fi nofira vos monita movere nequeunt, debet faltem fummi pontificis, fanâzque Roman® ecclefic dileftio, & fidelius inclinare. Vobis enim fuaderi debet e facili, ne quid attentare velitis, quod laboranti jamdiu matri veftrs, labores augeat; ' quo vel multorum inobedientiam deploranti in eorum qui obediunt amiilione dolor accrcfcac.

Quid enim fi veftra, quod abiit, exacerbatione, vei opera, dominus nofter, quem largiente Domino populi fequuntur & regna, a domino Papa receflerit; iplumque fortaflis adverfum vos folatia denegantem, fequi de cetero declinaverit' Iplum namque in hoc, que fupplicationes, qu® dona, quot quantave promifla (oltcitant? In petra cum huc ufque firmus Perftitit, & totum, quod mundus otfene poteft, viftor alta mente calcavit; Unum nobis timori eft, ut quem oblatæ divitiae, & totum quod in hominum gloria pretiofum eft, Hcdere nequiverunt, animi fui valeat indignatio tola fubvertere. Quod fi per vos acciderit in threnos Jeiemix totus ire poteritis, & herymarum fontem oculis veftris de cetero negare null? quidem ratione potentis. Revocetis itaque fi placer luolimitan veftrx confilium. domino quidem papae, tandatque Romane ecclcfix, wobis citam, fi placet adverrere, modis omnibus, ii procèdent, obfuturum. Sed qui penes vos alta lapiunt, vos torte hac via progredi non permittunt. Hortantur experiri in dominum noftrum regem, qui fitis, & in omnia nuar fua fiint potcftatcm exercere qua praeliis Quz nimirum poteilas peccanti timenda eft, fatisfacere nolenti formidanda. Dominum vero regem non quidem peccalfe nunquam dicinuis; led temper Domino paratum fanstacere confidenter dicimus, êc praedicamus. Rex a Domino conftitutus paci providet iut,iftotum per omnia, ut hanc confervet ecciefiis âccommitlis fibipopulis, dignitates regibus ante fe debitas & exhibitas, fibi vult exhiberi, & exigi˜. In quo fi inter ipfum & vos aliqua oborta eft contentio, a lummo luprr hoc pontifice paterna gratia per venerabiles fratres noftros Lurdonitnfem & Heieforderfem epdcopos conventus & commonitus, non in cœlum os luum poluit: fed de omnibus in ccclefia vel eccleûaftica pertona quscumquc fe gravaram oftenderet fenon alienum querere; ecclefie regni fui pariturum judicio humiliter & manfuete retpoodit. Quod quidem & faftis implere paratus eft, & dulce reputat obfeqcuum, cum monetur ut corrigar fi quid offenderit in Deum. Nec fotum fatisfacen, led & fi jus exigat in hoc fatisdare paratus eft. ' Si & fatifqua facere volentem ecclefi® fe judicio in his, qux ecclefi® funt, nec in modicoiubtrahcctem, colla Chnfti jugo fubdentem, quo jure, qua k-Î;e, quove canone, aut intcrdilfogiavabitis,aut écuri, quod abfit. evangelica praecidetis? Unde noftrum omnium una eft in commune petitio: ne confilio prarcipiti maâare pergatis, & prodere. Sed commiius ovibus, ut vitam, ut pacem, ut fecaritatem habeant, paterna Audeatis gratia providere.

Movet quidem nos omnes, quod in fratrem noftrum dominum Salesberknfem epifeopum, & decanum eius, prtepoftere, ut quidam «ftunant. nuper altum audivimus. In quo r,ifpenfionisaut damnationis ponam, ante motam de culpa controverfiam, calorem, ut videtur, iracundi* * plufquam juftiti* fecuti tramitem, mrorfiftis. Ordo judiciorum novus hic eft, hucufque legibus & canonibus, ut iperamus, incognitus, damnare primum, & de culpa poftremo cognofcere. Quem ne in dominum noftrum Regem, & regnum ejus, nec io nos, & *commiflas* nobis ecdefias & parochias, in domini Papas damnum, Cfanâequc ecclefi® Romane dedecus, & detrimentum, veftnequc confufioni* augmentum non modicum, exercete tentetis & *extendere:* remedium vobis appellationis opponimus.- & qui contra metum gravaminum, in facie ecclefi®, viva jam dudum voce ad dominum Papam appellavimus, iterato jam nunc ad iplum feripto, etiam appellamus, & appellationi terminum dtem Afcenfionis Dominica: defignamus. Quanta quidem pollumus devotione iupplicantes, ut inno (alubriori confilio, veftris ac noftns laboribus expenfifque parcatis, caufamque vcftram, in hoc ut remedium habere queat ponere ftudeatis. Valete vos optamus in Domino pater.

II. Epiftola Suftraganeorum Cantuaricnfis ccciefiae ad Alexandrum lummum Pontificem.

PAtri *fno, tf domino, fnmmo Pontifici -die~ xaudro, prwir.cnt Cont/urienfij eptjcopi, & perfvnn per nrunXem dictcefti locit pinribnr tonftt* tute, domino patriqnc dcbittem confotu &oMuntm jomuiotnm.*

Vcftram. pater, meminiflê credimus excellentiam, vos devotum filium veftrum, dominumque notbum cariffimum, illuftrcmque regem Anglorum, per venerabiles fratres noftros Luodonicniem & Herefordenièm epdcopos direftis jamdudum litteris convenifte, & de corrigendis quibufdam, qu® fanflitati vcftrs, in ipfius regno corrigenda videbantur, paterna gratia commonuifle. Qui mandatum veftram debita venerario-" ne fulcipiens, ut fatis notum eft, adveftra quidem mandata non iratus intumuit, non elatus obedire contempfit: verum gratias agens paterna: correptioni, ecclefi® fe ftatim ftimmifit examini, afferens dc fingulu qux juxta vtftri .formam mandati fibi diligenter exprefta fuetunt, ecclefi® regni fui fe pariturum judicio, & qu® corrigenda decerneret, ipfius fe confilio, laudabili quidem & in principe digne commendabili devotione correâurum. Ab hoc veio non recedit propoGto, nec mentem tevocat a pronui-

fo.

aNNo""|'ᵗ'· * Tu' quiccgnofcat, & judi-
CHMist i <et> 'ffe Divini reverentia timoris, noumaje-
'·«· flatem pixferens, fed ut filius obediens judicio
fiflerc, legitimttque parere fententi», tequele-
**' ' gibus alligatum principem, prxfto eft omnibus exhibere, filiusobediens. Unde nec interdicto, nec minis, nec malediebonum aculeis ad fatisfariionem urgere oeccfle eft Divinarum fe legum examini fubdentem. Ejus enim opera, nequaquam ic luci fubtrahunt: nec occultari tenebris aliqua ratione depofeunt. Rex namque fide Chriftiauiflimus, in copula caftimonix conjugalis heneftiflimus, pacisAcfuftiriacconfervetor, £cdihiator incomparabiliter ftrcnuilfimus, hoc votis agit totis, in his fervet defiderits, ut de regno luo tollantur fcandah, cum fpurcitiis fuis eliminentur peccata, pax totum obtineat atone iuflitia, & alta fecuritate & quiete placitalub ipfo gaudeant & reflortant uniyetfa.

Qpi cum pacem regni fui enormi infolett‹ium quorundam clericorum cxccflu, non mediocriter aliquando turbari cognofceret: ciero debitam exhibens reverentiam, eorundem exceffureccIcfue judices retulit epifeopos, ut gladius gladio fnbveniref, & pacem, quam regebat & fovebar in populo, Ipiriiualis potcftas funditer ftiolidaret inctero. Qpa in re partis utriufque zelus innotuit, epifeoporum in hoc ftante judicio, ut homicidium, & fi quidejufinodi eft, exauthoi attone fola puniretur in clero. Rege vero cxiftimante poenam hanc non coodigne refoondcie flagitio, nec ftabiliendse paci bene profpict, ii leftor aut acolytus perimat quam praeclara nitentem virum religione vel dignitate, ut fola jam cii&i ordinis amiftione tutus exiftat. Clero itaque ftatuto cœlitus ordini deferente, domino vero rege peccatum jufto ficut fperat odio periequente, & pacem altius radicare intendente: fanda quedam oborta eft contentio-, quam exculat, ut credimus, aSd dominum fimpiex utriulque partis intentio, inc non Dominationis ambitu, non opprimende ccclefiaftics libertatis intuitu, fed folidand* pacis afleriu, eo progrefliis eft, at regni fu: conluetudines & dignitates regibus ante ic in regno Anglix a perfonis ecclcfiafticis obfervatss, & pacifice ac reverenter exhibitas, dominus nofter rex deduci vellet in medium, & ne fuper his contentionis funis traheretur in pofterum, notitie public® delegari. Adjuratis itaque per fidem, & per cam que in Deum fpes eft majoribus natu epiicopis, aliifqtte regni majoribus, retrarii temporisinfiauatoltatu, digmtatrs requifitv palam prolate funt, &· (timmorum in regno virorum teflimoniis Œlatx. Hcc eft domini noftri icgis in ecm Dei toto oibe declamata crudelitas, hax ab eo perlecutio, hac opera ejus inter nos, vel undique divulgata malignitas.

In his tamen omnibus fi quid periculofum anime, fi quid ignominiofum eccleii® continetur: id veftra monitus atque motus auihortate, ob reverentiam Chrifti, ob ecclefi* fanri», quam fibi matrem profitetur, honorificentiam, ob aninuefu® remedium, eeelefae regni fui confilio fe correriurum devotione fanritmma jam dia pollicitus eft, Oc couftaatifiiAme pollicetur. Er quidem pacis optatum finem, noftra, pater, ut fperamus, obtinuiflci jam poftuhtio: fi non iras jam fopitas, 6.ft- *re prorfus* cxtinrias, patris noftri domini Ctntuarienfis de novo fulcitaflct exacerbatio. Verum hic, de cujus patientia pacem, de cujus modcfth redintegrationem huculquegrnixlperabsmus: ipfum quem monitis emollire, quem meritis & manfuetudine fuperare debuerar, per trifles & terribiles litteras, devotionem patris aut pontificis patientiam minime redolentes, eunt in pacis perturbatores exercitum nuper a^cret, dure fatis & irreverenter aggreflus eft, iu ipfum excommunicationis fententhmi, in régnum ejus interdidi pernam acerrime comBminando. Cujus fi fic icmuneratur humilitas, quid in contumacem flatuetur? Si fic *ftimatur obediendi prompta devotio, in obftioacem pcrvtrfitatcm quonam modo vindicabitur? Minis quoque gravibus fuperaddita funt graviora. Quofdam namque fideles & familiares domini Regis primarios regni proceres, regiis fpecialiter aUiflentcs iceretis, in quorum manu confilia Wagis, & regni negotia diriguntur, non citatos, non defenfos, non ut ajunt coipe fibi confcios, nonconvirios, aut confertos, excommunicationis innodavit fententia, &. cxcommunicatos publice denunciavit.

Adjecit etiam, ut venerabilem fratrem nofltum Salesberienfem epifeopum, abfentem & indefenCfum, non confefliun, aut convirium, facerdotali prius & epifcopali fufpcnderet officio, quam fufpenfionis ejus caufa comprovincialium aut aliquorum etiam fuifter arbitrio comprobata. Si hic itaque judiciorum ordo circa Regem, circa regnum, tam prstpoftene, ne dicamus it», ordinate, piocefterit: quidnam confcqui pofle putabimus? (dies enim mali funt, & occafionem habentes malignandi quam plurimam) nifi ut tenor pacis & gratis quo regnum & £acerdotium uique modo coherent, abrumpatur, & nos cum commiflb nobis clero in diiperfionem abeamus exilii, aut a veftra, quod abfit, fidelitate recedentes, ad foluimalis malum in ^abyfliun iniquitatis & inobedienti* pcrvolvamur. Compcnd iofilfima qutppe via hcc eft ad omne religionis difpendium, *ac* cleri pariter populique fubverfiorcm, & interitum. Unde ne apoftolatus veftri tempore tam miferc fubvertatur ecclcfia; ne dominus nofter Rex & fervientes ei pupuli a veftra» quod abiit, avertantur obedientia; ne totum, quod privatorum confilio machinatur, poflit in nos domini Cantuanento iracundia: adveifus cum & ejus mandata, domino noftio Regi, aut regno ejus, nobis, aut commiflis nobis ecclcfii» gravagmen aliquod importantia, adfublimitatèm vtftratn voce & fcripto appellavimus: & appellationi terminun diem Afcenfionis Dominice defignavimus' eligentes aped vos in omne quod lanriitati veftrc placuerit humiliari, quam ub iublimes ipfius animi motus, noftris non id exigentibus meritis, de die in diem tjzdiofifiinae prxgravari. Confervet incolumitatem veftram ecdefue fu* in longa tempora profaturam omnipotens Dominus in Chrifto dilcae pater.

CON

CONVENTUS CENOMANENSIS

Pro fuppetiis Terrz Sands ferendis.

£x P.P*$i ad m. Chr •■««··.'·· AD Terrz Sanftzfubfidium non folum in. Francia, fed & in Anglia pecunia collecta, utdifcimus ex ChronicoGervalii ad an. *1166.* ubi refertur feriptutn Henrico Rege przcipiente compofitum, in quo is ait: Praxiwa *tertia'fena pofl Dominicam, jaa cantatur, Mifericordia Domini, primo tum ibi adrffint Arcbirpifcopus Rotomagerfis , & tres Epifcopi Hermann:a , Cf Epifcopus Cnomancrfis, ij quidam Baronet mei. Iterato apud Cenomaniam tertia feria pofl fequentem Dominicam cum adefent pariter fret Arcbirptjcopi Botomagenfis , , Burdegalerfit, IJ Epifcopi pluret Bajoccnfi.s, l.uxovienfis, Sagienfis, (enomanenfit, Andegavtnfis, p'anetenfis , Piftavenfii , Engolijnrenfit, Petragoricenfii, Agennenfis , Befanccnfis (* vox illa corrupta) *dT multi Baronet met de Kormafia, de Cenomania, de Turona , de Andegavia› de Britannia , de Cusfcotiia , confilto tf affcnfu omnium, petitione & precibus Domini Regit Francorum & exemplo fuo, qui per terram fuamfimiliterflatuitfieri, flatui ut ad defenfionem & juvamen Ecclefi* Terra Orientalis tenufquifque territ fuit de otrnu mobili quod habet, five aurum five argentum abfque lapidibw, five animalia , five nummi , five quidquid fit abfque veflibxs, inefit, 6* de reditibut fimiliter de hot anno* j ! *66. de una quaque libra duos denarios ; Deinde quatuor fequentibus onnit de fihgulis librit fingulos denarios. Hoc quoque faciat dc ctelteens ti vineis Üc. Condonate efl tertia part pxrit tentu fu* omnibur, qut fidenter de rebut fuis hanc cleemofynam perfoiverint. Hec alia funt anno ab hear.* 1166.

—Φ'«HH&·4»«M>O

CHRISTI ·■»·

CONCILIABULUM CONSTANT/NOPOLITANUM

Przfide Michacle Anchiali Patriarcha , in quo fe Grxci penitus ab Apoftolica fede fegregarunt.

fx AiiatiodcT Coojrntu J». rap. n.Q.·. VIdens Michel Comnenus Impcratoi in dies Schilmaticorum procacitatem & inlblentj>m contra Latinos augeri, (Concilium indixit Conii an unopoli , ut queiehs fopins, modus inveniretur ad pacem cum I .armis conciliandam, & damna, quz illius imperio inferebantur, propullaiennu : fed nefarius homo , Michael Anchiali Patriarcha (quz caufa eum induxerit, nondum com pen) apropofito, ipecie pietatis avertit ; quare nihil in ea Synodo conclufum eft . Colligitur id ex Dialogo . quem ipfe Patriarcha confcripfit, in quo introducit Imperatorem , anxie pacemperoptantem, ad' eam confequendam fummis conatibus contendentem, fe vero ab ea dehortantem, & Latinos modis omnibus expotlulantcm. Summa Dialogi eft. *Ex Dialogo fanEliflimi & fapientiffimi Patriarcha Conflantinnpolitani domini Micbarlis Anchiali ad Porpbyrogennetam Imperatorem Dominum Micbaelem Comnenum , cum multi Antiftites, qui Papafuberant, & Epifopi, & fratres t onflentinopohm pervermt, Ecclefia^um unionem procurante* , nihil aliud a Gracu expofeentes , quam ceflionem Primatu* irfiPapa , & Appellationum , Cf illius commemorationem fieri* Eiusdem j etiam Anchiali circumfertur Epiftola calumniis, & conviciis plena in Romanam Ecclefiam . Qui tamen exSchifmatc hint , rem ita narrant. Ancryranus. *Rursum fub imperio domini Manusln , labore pravta , ‹ onflanhnjpoiimprimi Cardii.jfium advenere; (à celebrata efl magna Synodus . Et cum multa dixifent, uudifient ita cafa ferente, non condefcenderunt, fed infiftebant omnes omnino, ad fuum arbitrium & confuetudines trahere. Quare, re defperata , Imperator , tf Synodus , & univerfus Senetur , calculum dederunt , ut totali feparatione Papam, & qui cum eo fintirent omnes , ubfcinderent , judicium fuper hoc Deo relinquentes . Heque cos totali anathemati tradiderunt , ficuti chat hartfes ; quod gens illa magna fit , & celeberrima : nec rurfut ut illis communione unirentur. Et fuper boc Tomos compofuerunt, in quibat immu'culatam tf orthodoxam fidem digeflerunt , ut neque Latinorum Ecclcfia facultatem heberet, de bis referendi , pro quibur conilcmneti fuerunt. ad Gratorum Ecclefiam tf reliquos Orientst Patriarchas, neque rurfum Grucorum ad illos ; recitantes Apoflolicum illud diilum. Hurettcxm hominem pefi primam & fecundem admonitionem* Agira, *Jctens , quod diflortut ille fit, & peccant a fe ipfo condemnatur* Sed falfum eft. quod dicit, Latinos conatos *futfle* Grzcos ad tuas confuetudines trahere, quas ipG probant & laudant, δτ Graecos ipios ad eascomérvan->das adhortantur, ne dicam compellunt · Quare Grzct non erant ab iis avocandi Et tria tantum in illa Synodo petiifle, ex ipfa Dialogin Eprigraphe, quam fnpra adduximus, *6t* cui fides habenda eft , difeimus ,

Primatum , Appellationem , & Commemorationem.

COM

»«‹" t«‹*.

CONCILIUM LATERANENSE,

Quo Fridericus imperator excommunicatur, & per fententiam imperio privatur, anno mclxviii. fub Alexandro papa III.

F&ideticum *imperetorene et Altxendro pontifice Ktbolicos et ecclffii/ fuit pulfa reftituet epijcopot, propter mtrefum infedene epcftolitem Clitorem tj fchifmeticos intrnfoi fidibus pellet. Qui* ywiw». *tertium pfeudepepem tec foedo excomutmucetxm; de id Jit operetus i» ecclefie Leudtrf èdtb'ffe fctif-* êT *imperioli digmtete prsvetstm effe, conflet ex Joeuaus Seresbcrienfis epiftole 60. ed Joemum Pi-Hevenfcmferipte, tis vertit:* Fridericus illefchifmaticus infignis, dum in ecdefiam malitiofius & crudelius fievit, faftus eftexauguftus, & eoperdu-us eft, ut jam optaverit Italiam perdidifle, quam retinere non poteft. *At turexeutufius? Alie dederet epiftole, ed Conti* Sutpnorem* : Refloref cit ftatus, authore Domino univerialis ecclefise, & fchiimaticorum impetus fraftratus eft, & fuperbiaMoab ia dies infirmatur. Ned de nofte vaftatus eft nunc, ut ab initio, fed in meridie fuffbfla eft afSj & muri ejus dejefti funt funditus, ut exaltatio Moab ex neçeffitate Petro cedens, de cetero conquiefeat. 'Unde fxs eft ip Domino, ut vociferantibus tubis facerdotalibus, in proximo corruat Jericho, & regnum proprio fanguine acquifitum obtineat triumphator Jefus; & m pace poffideat quod fui juris eft fponfus & juftus ecclefiai Chriftus. Cum enim Romanus pontifex per patientiam Teutonicum tyrannum diutius cxpeftaffet, ut vel fic provocaretur ad poenitentiam; & fehifinaficus anutens patientia ejus peccata peccatis adderet jugiter, ut errore in amentiam verteretur: vicarius Pétri a Do* mino conftitutus fuper gentes & fuper regna, Italos, & omnes qui ei ex caufa imperii religione jurisjurandi tenebantur aftriâi, a fidelitate ejus abfolvit, & Italiam fere totam redadam furemis & prrfentis tanta felicitate & celeritate excuifit, ut in ea nihil habere videatur, nifi tortores, quos evitat, interdiftum, & anguftiarum, quas evitare non poteft, juge fqpplicium.

Abftulit ei etiam regiam dignitatem, ipfiimque anathemate condemnavit, « inhibuit authoritate Dei, *ne vires* ullas amodo in bellicis coogreffionibus habeat, aut de Chriftiano aliquo viftoriam confeqpatur, aut alicubi quiete Ac pace gaudeat, donec fruâus pœnitentie condignos operetur. Inquofecutus eft exemplum Gregorii feptimi dcceflorís fui, qui noftra state Henticum imperatorem ecclefis privilegia convellentem deponens in concilio Rbrnanp fimili fententia condemnavit. Et quidem illa lententia effedum fortita eft: & hanc de privilegio Peni latam videtur ipfe Dominus confirmafle. Hoc enim Itali audito, ab eo difcedentes resdificaveront Mediolanum, fchifmaticos expulerunt, catholicos reduxerunt epifeopos, & apoftolies fedi unanimiter adhisferunt. Sed quid nota recenfeo? Hoc ubique locorum fama, quafi prcconis voce concelebrat, nec aliquibus dubium puto, ne forte lateat illos, qui foli tempeftatc hac exulanx domo fua. Qpia ergo ab Oriente jam radius ferenitatis alluxit per Chriftum, fle incolumitas ecdefiiB in capite reparatur: fupereft fpes fidei certiifima, quod unguentum a capite in apoftolicam barbam exuberans, defeendat in caput & oram Anglicane cedefie, Ac.

Ex eodtm quoyte Leterentefi concilio credite eft legetio Guldmo eretiepifeopo Mediolaneefi, ut ee- metitis, his verti/ in Leudenfi time fcriptochronico per Ottonem Mortuum defcribitur: Interea, dominus Galdinus de la ScoL», Mcdiolancnfis civis & clertus, qui quidem cancellarius domini Rjbaldi & domini Huberti de Pirovano Mediolanenfium archiepifcoporum per annos multos fuerat, & in locum jam di&i Huberti ad archiepifc. Mediolani fuerat fublimattis a D. Aletiandro papa, in Lombardia ipfrus papas tunc legatus conftitutus, fuos nuncios, feilicet abbatem S.Ambrofii, & abbatem fandi Vincentii de Mediolano, mifit domino Alberto de Cazano, majoris ccclcfix Laudenfis tunc pnepofito, ccterifque przpofitis, abbatibus, presbyteris, & clericis, & etiam confulibus de Laude, dicendo atque monendo, quod ipfi partem papae Pafchalis & domini Friderici imperatoris omnino relinquerent, & prxdiâo papae Alexandro faverent, *& ipfi* paps de injuria fibi fafta fatisfacercnt, atque epitcopum catholicum eligerent: & nifi hoc facerent» officio & beneficio ecclefiaftico abftinerent. Didus vero pnepofitus, ccterique clerici hoc audientes, meefti valde fuere, tum quia maena pars eorum mandato imperatoris juraverat, fe papam Pafchalem pro papa in perpetuum tenere: tum etiam, quia omnes fere fidelitatem juraverant domino Alberto de Merlino, tunc temporis, ut eis videbatur, Laudenfiepifeopocatho[lico] adhuc canonico jure depofito, hoc facere timebant l valde, & fibi in maximum dedecus reputabant. Inter fe etiam conferentes, quod fi ifti papa 'Pafchalis..&...imperator viftore> adhuc exifterent, ipfi in perpetuum fe damnarent, & qualibet eorum dignitate & gratia privarentur. formidabant nimium domini Galdini obedire. Hoc etiam recufare, quod eis mandaverat decus fupradiâi domini* Galdini, ftupebant plures, tum propter papam Alexandrum, & fupradi&um dominum Galdinum archieaifcopum, qui quafi in illis partibus viftores cxillerent; tum propter civitates Lombardis fere omnes infimul conjurantes: quia fciebant, quod fi de Laude expelierentur, in Lombardia habitaculum, aut locum in quo fe poffent reducere, non haberent.

Tandem dubiis anguillis hinc inde fatis diu revolutis, cùm nullam niifericordiam a diâo archiepifcopo invenire potient, nifi quod eis manaaverat adimplerent: eligentes potius vivere quam mori, magifque etiam ftarc in fiia patria, quam in aliena vagari; in papam Alexandrum credere, ejufque parti favere, & epifeopum novum fecundum voluntatem archiepifcopi eligere difpofuerunt. Igitur dic Jovis fimfto, qtuc fuit tunc quarto Kalendas Aprilis, Indiftione prima, MCLVIII. anno, prediftus dominus Albertus Laudenfis ecdefic majoris pnepofitus, communicato infimul confilio tam Laudenfis civitatis, abbatum prepofitorum, presbyterorum, aliorumque clericorum, quam etiam illorum qui extra civitatem in epifeopatu Laudenfi fuerant, ad hio-

CHRISTI —honorem Dei & beatiilimae virginis Marix, A a,<5ue I*411 Pretîofi confeffloris Baffuni, dominum Albertuni presbyterum , & tunc temporis écclefue de Rtpalta prxpofitum , virum honcflum & reiigiofum, elegit in Laudenfem epifeopum & pallorem . Proximo vero die Mcrcuhi poll pafcha, Landenfes abbates , przpofiti, presbvtcri , aliique clerici multi, confides etiam Laudenfes inultique judices & fapientes de Lande, Bergomum*, ubi tunc diâus eleâus erat, iverunt, & ipium in fequenti die Jovis proximo Laudem cum ineffabili gaudio conduxerunt : qui ibi honorifice nimis ab omnibus tam clericis quam laicis eft fufeeptus-. *Hncnftjne iijlori* fe* tbrinicon Ljnàenfinm verum per Ottorump*trem* CT *f.mm Acerbum Moretum confcriptiem.*

Obssrvatio P. Antonii Paci
*AJ *n. Cbr.* 1168. *n. 6.*

Biremia h:c & Labbxua Torn. X.Concil. ut oflendat Concilium Romanum, vel Latçranenle, in quo Fridyncua Imp. exauAoratu* , (7* ·»·<■/, y»i *el e* **./* Imperti C" Kigni religione jnrejnr*^ teneientnr edfnéh , * fi.uimte ejnt* abfoluti, hoc anno celebraturn fu.lie , producunt EyiRolatn Joannu Saretbcneni* W'illelmo Superiori Canti* datam, quae juxta Btlonium efl LXXXIV. Libri IL & juxta Lupum LXXX1X. ejufdem labri, ex quam memorata verba delcripta. Verum <x ahla ejufdem Epiflolz verbla perlpicuum fit, eam anno luperiçri fcripcim, ideoque & ad eum Cor cilium iflud retrauendum elle . Ilte ibi Joanne* Saresberienfit : *.tb/tnlit et* ruam Rr^lan *dignti*ttm , ifjrn*ftte* *Mtbexk*rr CMadraawvr, &c. *I» fm> {ccntnt e/l exemplum G'egoni PII. fni m/Ir* <et*te Hmnen*» Eeclef* Prt-vtlegi* ccaveilentem , d-p^nem >· C»ncilto Ram*** , /w7r {entrait* eondemnrvtt. Et fnidrm ill* {ementi* efcHnr* jortit** ■ , C Krw *ée pr;v le· JSg'o Petri letem n>idetur ifje Dominai eonjirmefie. Hoc emm Itelt audit» , *b eo di/ccdcnter rexdipeeverunt Meditlenum , Scbt[metieor expulerunt, Cethnlieot redu■terunt Epi[copae , CT Apojhltcee Sedi unanimiter adbeieruat.* Qjiare cum Mediolanenler anno fuperiori die vicefima feptima mentit Aprili* Mediolanum in Freffi fuerint . ut ibidem moofiravimu* , eo anno ante cum diem Concilium Romanum congregatum fuit . Alhate ex lia-, quæ panlo infra in medium proferemua , liquet Alexandrum 111. hoc anno Romam, quo antecedenti ejrelfua fuerat , redire non potuiffe.

ANNO CHRISTI ml

CHRIS Π

CHRISTI

œ» SYNODUS sniGONI ENSIS PROVINCIALIS

Celebrata fub Srephano III. Rege, & Luci Bauffi archiepifcopo Stngonienfi

Anno 116q.

Ex Abnfi Serpi. T π. Ex Prterffv Syn-H^npiT id huoc an^m'um cncri*ato›

T/'Eftigia quxdam reperio celebratx anno ¥ mclxix. Synodi Prorir[redacted]alisStrigonii ᶻeu- ,n^'ccn^* occafionem dederat Stephanus III. Hungarix rex. prirfteps crteroquin non malus. Rerum ille Deo facrarum habendi cupiditate indudus, ex ecclefiarum peculiis, aerario fuo nigeret icceffionem facere voluit. Quem in finem , turpi nundinatione profani hontines in Jocum przpofitorum & abbatum iprirufi , ex agris, fundiique beneficiorum facrijegum lucrum capientes, fifco regio certum pecunix numerum pendebant. Et, cum plura jam de pofleitionibus epifeoporum , aliis fruenda locarentur, ad epifeopos ipfos peftis iffa tranfiit, qui regularium, & monafteriorum reftores, adempta dignitate, pro hbiru fuo ledibus dimovebarit, aut D retenta in ufus fuos non mediocri portione, alics aliis fubllituebant . Vexabatur itaque ultra modum fojuta cleri difciplina, fides & pax ecclefiarum; ut omnino pugnantibus invicem membris , corpus fancli religionis in partes abiturum boni omnes metuerent . Offendebant tot tantaque mala aichiepifcopum Lucam , qui , cum multa in regis animo virtute fua, & ingenio valeret, & Thoma Cantuarienfis ,·.ea artate in HcnricumII. Anglix regem armati, exemplo excitaretur , remedium morbo follicite quæreret, ne ardente tum pernitiofis litibus Anglia, incendis pari caufa par incendium Hungarian! corriperet. Ut ergo, rem fine turbis , fine mala gratia conficiat , fuffraganeos fuos , caeterofquc a culpa immunes epifeopos (Colocenfis enim cum paucis in reorum numero cenfebatur , ut patebit) ad Synodum vocat, & quid in tanto jurium fuorum diferimine cenferent faciendum, commemorat. Id porro confilii patres ad lynodum vocati dedere; regem adiret Lucas, eorum, qux in ecclefiam peccaffet, non tam caufam exigeret, quam hunc fere *ia* modum commoneret: non effe de regisapoftolici libertate, fedes pontificem, *& facrofanfta cleri* inftituta permutare, invertere; protritis tacris legibus, futurum fine dubio, ut facerdotia tub hafta venirentaugeri inde ad rapinas vulgi animos omnemque erga animarum curatores obfervantiam fenfim emori ; totumChrifti xrarium, unde tanta in rempublicam commoda proirda funt, procerum luxui, vitiis, avaritis deftinari. imminere una ex hac tempeftate fidei naufragium, in quod rem Chriilianam, accepta domi, foriique fediiione, impelleret : connivente rege, ne epifeopos quidem manus abftinuiffe a facrilcgo mercatu; vindicem Divini cultus ageret : fin, monitis prccibufque obfiftcret, ad fedem apoftolicam (quam Stephanus mirifice coluit) caufam fe delaturum, libere edicat.

Hac concilii fententia animatus Lucas, impetravit quidem a Stephaoo , ut nonnihil mitior, promitteret errores Regia munificentia fe inftauraturum: fed quum moram, quam ille in farcidamnis liabebat, plena effet periculi, Alexandro III. PP. per literas queftus eft, cujusetiam opera, miffb in Hungarian! M. Diacono Cardinale Legato, cognita Regem inter, & clerum controverfia, pax feliciter procurata.

NOR

d

CHRJSTÏ CHRISTI

CrNORVICENSIS SYNODUS

Quo Londinenfi epifcopo jurium cceiefiic Cantuxrienfis invafori communio negatur,

Anno 1169. *habita.*

N>nfi ibid. Gilbertus Loodinienfis epifeopus fignum ex., tulerat dcfcûionis in S.Thomam Cantuarientem metropolitanum fuum; confuetudinesque Anglicanes, quas Alexander papa & S. Thornas damnaverant·, ipfe prx exteris admiferat probavemtque. Cui puniendo metropoiitanus idem anathematis fententiam in eum pronunciaverat. Furens Gilbertus metropolitam jvcufavit, minitatus prrterea id commiflurum fe, ut ea dignitas Londinum transferetur. Difplicuit id pluribus in Anglia epifeopis, inter quos w Norvicenfu epifeopus coa&a fynodo excommunicationem illam admifit. Ejus synodi mentio fit in epifiolr. S. Thome Car tuarienfis ad Rogerium Vigorncnfem, qux extat in codice cpifiolarum in caufa S. Thonue lib. III. epift. ıxxxvıî in qua hxc legas : *Refieterunt ci (Gilberto) nuper coram refis officialsbut, fveri» perfequutiomm calefio excitalet, laudabiliter fratres nefiri, feqnt ab illini communione fufpendentes, per parochiar fuci edifto publico procepcrxnt eum a cunflis fidelibus evitari. Et boc quidem fecit primus venerabilis frater noficr NorwKcnfis epifeopus mSpnodo proxime habita tie.*

IN SEQUENTEM DISPUTATIONEM NIERSIS CATHOLICI ARMENIORUM

Cum Tbeoriono Groci Imperatoris Legato.

PRÆMON1TIO EDITORIS.

Ibidem. *NZrr/ir fummxt Armenorxmautifies, feu, ut iLBinflitxit, allatifqHe in medium SS. Patrum, maxime h appellant, catholicus, magnoficsentianomi- Grocorxm fententiu, duarum in Chrifto naturarum «µ , fi vera fcribxnt Armem in fm Menologia ad dogma adeo perfpicue demonftravit, utArmenum padicm XIX. nowmbris,per orientem clarult. Audientes triarcham, altofque qui interim fxperventrant, epide illo Groci, dT ip/e pariter Grocerum imperator copos ad ortbodoxiam deduxerit. Ejus difputationis Manuel Comamus , ac Canftantimpolitames patriarcha acia hic danda cenfui eo corfilio, quo in volumine fidei confeffioeeem ab illo expopofcerxnt ; quam accep- hujus operis priori difputationem Archelai cum Matam apirobaffe Gracos feribit ejufdem Menologii au- nete defcripfi ; iS Labbcus difputationxm S. Maximi thor ; fed re ipfa improbatam confiat. Cum Manuel cum Tbeodqfio epifeopo Cafarea exbibu-t. Hanc vefolemucm ad illum legationem mifirit, quam Tbeo- ro reddo ex bibliotheca Patrum Parifierfi tom. XIrianxs Grdcus quidam Pbilofophus, vel potiueTheo- m-* 439· logus geffit, ille cum Nierfe difputationem de fide

THEORIANI CUM CATHOLICO ARMENIORUM

Difpatatio, qua imago pii de religione colloquii reprafcntatxr.

Δ1Α ΑΕΕΙΣ ©ΕΩΡ1ΑΝΟΤ ΟΡΘΟΔΟ3ΟΤ

•yac τον χβθβλ/xw nSv Αρµσ/wv.

ιλ/χὸ Hi ni» rr/juto'ntnv dCAx/J/ram χ«θο λα·ν nSv *ΑρμΒρΐνη·.*

JD *ent ii einoffi fyii?* tῖc «umpenpteç tüD CO *fiacreA^Cow £officcdlu* qpf *veAo^picn , qfit ^toeirnixppv* MANOTHΛ , τν Πορφυρο^ννιτν *iqgi ομτηαῦ , ùiixrtâh&* , x«nt njv *inarm τιμητή* τν Μ«?ν /jotvet χχηλα^νμ^υ *no θ»« nSv Ρνμαί*>* χνλ«* qpj' χ«ρπτ'<<πκ iw χβΟολαον nSv *Apfjfyfm ,χύροι* Νορστ'σπ, *ικ* τν *μίρη τά χρομυὺ* «^'ν *ββσίλῦρ t* {'?«χ«î4* *· *uηv CumA/xo'r *γγ·μμΛ;* dra$tSd£«vTis *ouNm* qpj to *efya^oo 9i-Αημβ,* 5 evpo'ç mA xrxmrtit d xpentw W «·

C

THEORIANI ORTHODOXI

Cum Catholico Armeniorum colloquium.

imper at or ium dipl oma

Milium ad revercndilfimum & religiofiifimum Generalem Armeniorum.

Annoab orbe condito Vf.cooCLXXVHt. imperii piilTtmi, & Chrifiiani , & divinitus coronati Domini MANUELIS, * in Porphyranati, Comneni, decimo & o&avo ; indiaiooe tertia, dic XV. menfis maii adjuvante nos Deo limites Romanorum adtigimus, quumque * generali Armeniorum, Domino Norfeti, prie**Ctis** & fandi imperatoris nofiri nomine fit-dixifiêmus .' datas «d ipfiun imperatorias facras litteras ei reddidimus, expofitafimulbenigna voluntate, quam erga ipuim prrpotens & fanâus imperator nofter gereret, dc quod maximo defiderio tam ipfiusquam fubditorum ejus unionem cum fanda univerfali & apo- flo-

* fthni n«· ""nJ" ,ue

* Vuip>c« ,boUc· *° C*M

ANNO CHRISTI

gy ftolica ecclefia expetens, non minimos fervos
— I . — fuos tam longo locorum ex intervallo, Λ adeo
**wtO duro itinere, ad infignem ipiius fanditatem
,,,,T ablcgaflîrt. E* quum Generalis audifTet, hate au nos loquutus eft:

Agimus imperatori (anâo gratias, quod & noftri curam gerat, minimorum ex iisqui pro (anâo ipiius imperio preces tundunt; & quod orbis univerfi curas fuftinens noftri quoque non Ct oblmn.

Poflridie ngbn entj^ti.·, dixit:

Pofteaquam datas ad me imperatorias fit fa-B cras ordinati coronatique divinitus, & piidimi imperatoris litteras perlegi; tam ipùus quam iandx Romanorum ccclefie voluntatem perfpexi: quod videlicet, ii nollros circa fidem orthodoxam errores corrigere velimus, paratus fit & fandus imperator, & £anâa generalis ac apollolica ecclefu, nos tamquam fratres recipere. Volumus ergo doceri, quznam illaiint, in quibus nos adverfus fidem aberremus: ac fi quidem ex infiituto canonum per factarum litterarum, & confentaneas demonfirationes conviât fuerimus, emendationem illam alacriter acceptabimus. THEORIANUS. Obfecro eximiam illam ianâitarem tuam, ut orationem nofiram cum tnfita fibi mantuetudine exci- C piat; nec graves ac molefias tibi nofiras interrogationes ducat. Efto autem conditurum inter nos, velut ex ftipulato & promitto partis utriufque, ut fi quid audiverimus, quod adverfari redx fententiz videatur; noncontinuo pronuntiemus, id hzreticum elle: led diligenter interrogemus, ac erudiamur de vocis cujufJ|Ue figniheato, ùt illius mente, qui ea fit u- us. Cavendum quoque nobis a ruditate interpretis, qui non folum grammaticam non novit, led ne folutain quid orationem Gtaxam rede tenet. ne ipiius ignorantia vel lapfus, nobis imputetur. GENERALIS. Reâeais: ita fiat, THEORIANUS. Mifit epiftolam ad praepotentem dc fandum impciatorem eximia fan-D ditas tua, qua de quibufdam fidei capitibus, & coniuctudmifius ecclefiaftuis tradat. Itaque fanftitatem tuam eximiam interrogo, itant fentiat, ut in ea perfetiptum eft; an aliquid cotum, quae in illa perferipta funt, nullius momenti ducat. GENERALIS. Ita tum fenticbam, & ita fentio, ficut in ea perfcripfi. THEORIANUS. Quas fynodos recipis? GENERALIS. Nicznam fanâorum CCCXV1II. patrum: Coufiantinopolitanam, fanâorum &. intliuâu divino gubernatorum CL. patrum.* & Ephcfmam, fanâorum CC. patrum, in qua Nefloritis ab othcio remotus fuit. THEORIANUS. Quorum doûorum leripta & doârinas adprobas? GENERALIS. Magni ttlim Athanatu, fanfti Gregoru Theologi, Baliln magni, fandi Gnegorii Nyfleni, iandi Joannis Chryfottomi, fandi Ephtzmi, laudi Cyrilli Alexandrini antifiitis, & multorum aliorum. THEORIANUS. Ergo le&ionem epittol» tuz inchoemus, & capitum in ca compreheniorum tnentem fraterne confideremus; an prsedidos divos paires, & fandas fynodos lequatur. GENERALIS. Reâe dicis. Ita fiat.

A^r0* χμvv CamAdCc* w' ·τι St t^irux (χμι· uλη'πκ ιτ·ν aîi/re,x4M nfr ùv*ή/m,«ta Ίr,v a- 7/wp χχθβλιχχv w areraAmiv i'xiAw i® t;than, ι'ξατιΓκλη à/MC TwciA^qr/ràc JsAaç surra, tfy' twin paxf* Iμπ^μτ*-, <jq iru σ»λη- ρi tfv, «ta tw μi^λχv èytttaùnr «*«. Tarn» eenÎMK ytytrtie · «αθ·λιχο'(ton «ta »μ« . Eòχβ«ï/4u 1$ frtrità ΤÿJ «γ'V» -« nünu &' wpiNt τύν «Ae^rrw Λχιηiv τκ -- γι»i aûrï βκπλύκ' W Ιτ» ta ·i«·μ*πîi dwctene Jjftn ta fpeniSxe, ûi îpûr ittXa&rft.

Tn iniftn pnxabtràffyAl·· ipif, ««ηvήμη»·

Averne w «ta *iμi* 0«riAtxer qj) ^aïer γρχμμα ri dttwpo&wn w 9ttrt^e, rj4 à* σιβiΓβiτ» ββαιλiv, βvî'μβδη η θi'Aχμβ «Jrï, w' ta άγiκ nSv P«μβ/»v txxAnata, Sri ta OtAtK·/^ ™ T,P! ta ·ρ3·ï·ζ®v ττiiσ σφβiλμαηi »μκv, iηiμoχ ι\« o, π iγι9* ζ<ζ<πλΛ., tyf ή β>/β χβθ·λιχη iχχAvιβ, χ«ι arersAmî, wpeJt^es&er Hμ«i, *i< αï/λφι< . 0aAopuG« iv tbuitiacxpinu, rtreeifir, « iy£e hc rw xirrv χαρ«β*φ«>λ·μ*0α, xxt ti (jBjp nanwuîe μ$ «χoii-îξιων, χαι X- Ae^vc, «ροθiμ«(ïiξoρμβα tw 2ΐoρθ«»τv · O ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ. rapaxaAw ta ptr^aAw e^w- <τυ>η» ra, ύγτύv w qpwnpsy Ac^ev ta]'μτvτχ dirtf «ορ0πiτφ·, w puî φβρτiχαî >i- ta Zp«miflM(>iμΛ. tf- St ήμΐv wç jrtpvr^fttç utt iμ^βγiακ apiçeripw, snty αχβ> β-*iμ^τi iχ s'p^w tta'ef tiret Stxùr, pi£$ùe |arofeôtt&er, cri rên ώρπτχòv tor, αλλ' tpwrpr tatpuAûc, x, StSdantâet rUù αημλσîβα ta At^twc, C tw vïv τï χρβμî»» αώτi . χβρβφvAemtSe/ St S» »»μ« tai expetita τï »pptanwc, te « μ«<*·v irt ^pβμμβταîώ μ ttStv τ(ιύ E>Aiwtl« ττζiώ JteArxri» xaAwc c^trtraΊtu· μη twî w twin άγη^μα, d «Aiτημα, iiμi'ημv λβ^ιΛï. O ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ, w λι- ^M{,iru O ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ. axtrn- Atv ή μιγάλη er^rttatim ra wpie riv xpem/év dywt ήμûv Cxrthi» àift^lu., p jr«A«pij3ôw χφ< rtrw xr^eAeita ta aîrttte, >£ iθώv »χ· xAwternir, tpams «y tai μηηλiώ èfntrMut es, h Sru <p«*<» «f it etirp ^t^perm, n rt njv ir «uri γφρβμμiκη e$mï, O ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ. iiuc supers», xJ Snt φρoü, tie C* αvτi ivpe4xt. O ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ. xstac rvrtaî ÏQp; O ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ, ta* ce N/ xet'^t nJr τ', i. ». ej/ta xenpwr, xJ 9kù c» Kwvc«»Ίσ»·#λ« nJ» v. è^iev θιoφβρχiv xe- ·. _ j..» Λ ; NrrnMk- X«θ»ρ«θχ. O ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ . xtx'vr SrSena^t* rippfte ta , κ, τιi; StSarxa^iae; O ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ, τï μi^αiλv Adiwill) Tï 9^î» Γρ^oρή» τi Θ|·λî^β , Tw μτ^αλv BariAs^w, τï ttyt'v Γμτ^χρι» Nrcraxi, Tï αT/a ltMvvsTB Xppcsrcptv, τï e^ta Εφραιμ, τï eyt» Kvp/XAs Αλiξβvξρμ, < aMwr χ®λAwy. O ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ. dpÇuut&e Awxdv rüe

efeÿwaîta ta eke ïxteoAro, >ÇruvlaipuGx eStAφ/xwcta Cr cu'rï xf$«A«ta rir ta, ti me ¢psfpa^tfr θπviv xaↄotvt, é τηΓ aptotic σιτoio/i tante. O ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ. 4Γ

A

ANNO CHRirri .*«».

*9e}**mi* faulty fii TW W-W, tt »&·

Aiypfy* μίοη φύση c4s w Xeirov, » x«-tti w Εύτυχία συγχιονη , in κατάnv A»βλ· Amfetw ι'Αχττβττ , i.Άχ χχπi Κύριλλο/ m A-λιζχνiρMB ov Ορ^νδοξ/ar , *i* τσχ ι^χψσ* de TW aura vxnr Nrropta , cl; μιχ l'rô 4 φοσ« τ· λ·>* rwapxw^oi. Ο ΘΕΩΡΙΑ-ΝΟΣ. à χ^τθ* Κΐζ'βΡλθ* »4 «·Wî τi Xζ>Γ» , χ'λλχ μιαν φύσιν τi λ·/-», <£ ττπ òπivχM ι», σ.σαρχνμούν. » Si άγιμσύηι rà «if «τιοιμφιμνν S ⁅®*_I φιχτ/v c«c riv Xe>rair.i(ft θβνμαζχ»J "® Ι' μησn Ca«Ma}4u wire* tic rotpoi tù eyt'f nOaxrsft λiζ«M(. Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ. « »λ· λαξ«, ww yip σν^μηΐηο φύση ·&' φκι ni Aey· rwxpra^ôw. Ο ΘΕ2Ρ. a «· μαι'vM ravaiv. pti^'iam. nyepXtfivi μα, kvp/aîf aà ηχαμφάτv/κv JrAcf , Θ«ov c/m 494' crtôpvxev. ira ,β λο^θ* σαρξ ι^όοτ,Ai-yfyi. a Xeirtf 3» rxpÇ »>■»*»·> · Aϊyapÿj. JnAa» Si MX; IM râ μάiΛχ ni/ aryxv_ wxwx μιαν φόχσ 1i XerrS. μιαν Si φύσπτβ Aej* è, π αΓ/θ· χαι «ρό αυτi · àytOl·* ΑΟανασιΟ* àece. «nu» yip Atyptyo » μ*®» φύσιν τi λο'^β, riuù &fiou> φύση «ημΛΐηΐ rî via. S™ Siap9σ9î!!μ$ιιιι σ(σαρχ»μ»viιu, xx- Ove o Kι>O>λθ* ejw Jù/nHff··* CM rn SAnpx ittrcXf , σύμηκ i Acy®·* τii χχρχόi ΜχοΐΦμια ,ΗΧφiρiηι;. Ο ΚΑΘΟΛΙ-ΚΟΣ. W rif nSv iyiu* μ£ t Ul 'ίωση 7àn SiappvtSliu ύηv ; Ο ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ . vav-τκ, uvew ni o\ μχπχ Ληηριûμr'.σβ;. Ο ΚΑ-ΘΟΛΙΚΟΣ. Sfifyv >ϊμ;v οχ Tana» , αρ«7 4μ~v. o Γχ'ρ«7 njr iyt'uv Xtyn-, eav· ni Aiywrn', cvi όόi τβ Owe χνι^ματφ-ιμτχiμ^vo/. Ο ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ- vχ im μο· ιον, «iMα rov Θiρ »α»Πii , ιi$ erw voμχΓî. MpDitxç. μοϊοχ μά ι'χχαχήχ^ άχβ'vv , W ,β*- rui χαφαΓχ^ μβφτνριαi. Ο ΚΑΘΟΛΙ-ΚΟΣ. St« rin vvvtâpti&npfyj » ",β " «λΐ-3if tupvfj^fj. wi â SU ÎJMXC ixxxxHvè* η>7 menu. Ο ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ . e^d tûî nJ/ XfirMt rotf*«ryopii, ctvayKtùov υμσι tàùv * ri irtv èriaf lyq rt ιστι φόσιζ , rin ures-Tux/C, KAi t / «paawxoa· Διά nr τβη iputù , ■κάζ τβΐτβ i'χiιχρ; «i «Î iξ«» η ω; « τ'>« «*· χλ»)β7α JtàarxaAor St&pieravn ; ΟΚΑΘΟΛ. ηµiii kjm' τύν άμφοτiραν 'Ιύi άριαμϊί τ»< πι· pi nSv ^κροκκμι'vvvyιvvσχο^Ι £*fô$ τ' ΛΛi nSv nît éirt^icK ZvχμάηΛv tittrrrv&vnui α-»Λθι*0/4υ. ΟΘΕΩΡΙΑΝΟΣ. iyù πA«σ-ΤΠy C4 'τσηι StxQopeiv η^v apt; η St-2αχχχAvi τη («χληχια ΐρω . οι yap ιξ» σο-φ4î η σημ», îint 7lu vχο<παοιν , χά; η */ τώ άριθμά , άπα» «ριζονη/ * Satp oi Haifa; μ »«ρα3ι'χοιται|. «σ/αν ytip et θιο-φίροι exnpt; χβ« φύσιν ηi χαθολβ Klyxrtv , a ηvα o! îξ« ονόμασαν . Sii iri τήi «Για "ξιάΧΘ* μιαν φύσιν lyw μΐχν όσίαν Λ ^o^ματιταχ, iIβοτττήβΉi Ji ' ws τii φιλία £ τη ισια ?το>λά νσοστχσ^ πφπχβ-χη . ΛμτΛκ χχι t Jv x'x^pwiruv φι'σ/ί μi·. ισα , άτ/ρ»$ i\n τβ; ύαντύσα; , or» Πi-

Tum peragentej , ad eum locum vtmmvi, uh fenpturn eref.

Dicimus in Chiiflo naturam unam efle , non lecumdum Eutychem confundentes, nee fecundum Apollinarium detrahentes.· fed fecundum Alexandtir.um antiflitcm Cyiilium, ia Orthodoxia , qux in libioiontra Neilorium fcripht, unam efle naturam SERMONIS incarnatam. THEORIANUS. Sanctus Cynllus non dixit unam in Chrifto naturam, nec unam Chrifti naturam , fed unam naturam SERMONIS; ac deinde fubiicit, INCARNATAM. Tua vero fan&itas nefeio quo pafto incogitanter & libere naturam unam inChrifto -A-Ac miror equidem, cur vocem a fanûo viro politam mutare fit aufa. GERAL1S. Non mutavi. Nam idem fignificat naturaChrifti , & natura Sermonis incarnata. THEORIANUS. Non idem fignificat , abfit : nam Chrifti nomen, utrumque conjunftum fignificat, Deum funul & hominem : propterea dicimus, SERMO caro faftus eft. At vero, GHRISTUS caro faftus, non dicimus. Idem & inde patet, quod nemo fandorum unam Chrifti naturam dicat. Unam vero naturam SERMONIS, tum fandus Cyrillus, tum fandus Athanafius ante ipfum dixit . Quippe quum dicimus unam na luram SERMONIS , divinam hoc filii naturam fignificat: quum vero C adjicimus INCARNATAM, ficuti SandusCyrillus in fecunda ad Succeifum epiftota fecit, tota ratio adminiftrationis cum carne comprehenditur . GENERALIS. Et quis fan&orum hominum poft unionem hoc expreffe dixit? THEORIANL'S. Omne», quorum nomma iupra recenfutih . GENERALIS. Ollende nobis unuin ex cis, & latis ent : namquod ab uno fandorum dicitur, ab omnibus dicitur, quod οηιηφ ab uno divino ipiritu aditali fuennt. THEORIANtkL Non unum dumtaxat otlcndam, led univcnbs, adjuvante Deo , quos nominatim fupra commemorafli . Saltem aufcultandu ne defatigeris, & omnium tibi teftimonia proteram. GENERALIS. Propterea convenimus, ut veritatem inveniamus, D nec in hujufmodi negotiis defatigati debemus. THEOR. Antequam ipfa dicta proteramus, neceflarium arbitror, ut quid ciTeutia vel lubftantia fit, quid natura, quid hypoftafis, quid perfona dicatur. Propterea te interrogo, quomodo hxc accipias? num ut exteri feriptores, an uti dodoresEcdefix definierunt r GENER. Nos amborum de vocibus hike piopofifis finitiones novimus, & eas ad rectitudinem dogmatum pietatis ferertter dirigimus THEOR. Ego plurimum in his extraneos ab Ecclefift dodoribus diflidere video . Nam illi erudu homines exteri individuum . five hypoftafin, ôc unum numero, fubtlantiam definiunt, quod E fane divini paties non admittunt ; quippe patres illi gubernati divinitus fubtlantiam & *naturam* efle univerfaha dicunt. qusc icriptorcs exteri fpcciem vocarunt. Qpapropter in iacrofanda Trinitate naturarn unam & unam fubilanttatn, hypoftaies vero tres, tradiderunt, natura nimiium & Cubitantia plures bypoflafes conlmct. Et hominum quidem certe natura quum

quum una fit, infiniushabet hypofiafes, putx Petrum & Pxuiotn, fit homines figillatim uni/erfoi. Ariftotcles xutem individuum, & unum numero, five hypoftafin, propriefubftantiamdefiniit, his verbis uiuj.· Subftantia, <jux propriiffime, primumquc ac maxime fie diettur, eft qux neque de fubjeâoquodam dicitur, nee In aliquo fubjeâo eft, relut nie homo, vel hic equus. Quo igitur paâo fieri poteft, ut alieni ab orili noftro cum doâoribus noftris hac in parte concilientur, 3uum iifubftamiam & naturam unirerfalcquidam, illi fingnlarc definiant? GENERALIS. Nos quoque fubfiantiatn & naturam de univerfalibus accipimus, perfonam rcro & hypoftafin de lingularibus. THEORIANUS. Mafte animo, beatiiTimc pater, ob hanc fatisfaâionem : qui & hac in parte cum fanâis patribus conientis. Qtid igitur? horumne finitiones ac declarationem exponemus, an folum hoc nobis fufficiet, quod fubftantia fit natura quiddam unirerfalc fint ; hypoftafis & perfona, fingulan? GENERALIS I Si tibi moleflum non erit exponere, lubensequidem audiam. THEOR.IANUS. Nihil ego meum proferam, fed quidquid ipfa nos Ecckluc lumina docuerunt. GENERALIS. Idem & ipfc cognofcere gcftio, quid nimirum ecclefia: doâores tradiderunt. THEORIANUS. Sanfti patres ita fubftartiam definierunt. Subftantta primum & proprie eft, quidquid per fefubfiftit, neccflcfuum habet in alio. Quid autem id quod per fe fubfiftit ' quod per fc eft, ac non propter aiiud, vel in alto futim eftehabet: h. e. quod nan eget alterius alicuius extra fe ad hoc ut exiftat, quale quiddam eft color, puta niger, aut albus I quæ per fe nequeunt exiftere fine corpore quod ea recipiar. Ac propterea colorem non dicimus cflfe fubftantiam. Îpium vero corpus, cui color ineft, ad hoc coloris haud indiget, ut corpus fit. Immo mutatis coloribus, Ipfumnou mutatur. Nam ex albo nigrum fir, ex nigro Havum, aliumve colorem induit : ipfum vero Temper id, quod eft, manet. Itaque propter corpus color eft, ut id colore tingat, non autem corpus propter colorem, fed ex fcipfocolor itidem in corpore fuurn efle habet, corpus autem nen incolore, fed in feipfo exiftit. Eamobrcm ccrpus fubftantiam vocamus, quum per fcip<um fubfiftat ; & infeipfo. non in alio fuum efle habeat. Quidquid ergo per fe fubliftit, & in leipfo, non in alio exiftit, eft fubftantia. Sunt autem hate vel ex materie, vel expertia materiei. Materialia funt, terra, aqua, aer, ignis : & res ex his compofitx, lapis arbor, corpus animatum. Expertia materiei ; anima ratione prxdita, angelus. Haec igitur, uti modo ajebam fubftantia dicuntur. Quippe Deus ultra fuhftantiahs eft, fupra omnem nofitus elfentiam, & fiquid htsetiam ulterius. Atque hoc modo jam cognitum habemus, quid fubftantia fit. Natura veroeft horum cujufque, jam recenfitonim, motus & quietis principium, quatentisin ipfis primis exiftit, non fecundum accidens; v. gr. terra quidem movetur, quatenus germina producit, & fertus, omninoque alteratur; quatenus fecundum haec ipfa in id mutatur; fed eadem quieicit, quod ad tranfitionera dc loco ad locum attinet, omnino immobilis fic itineris exptrs. Itaque motus & quieti» hujufmodi

xàt Πχιλο», χχι χ«.r»C τ«ί xatnJ μ»'
p>* tàfênt. · Jf Αρκ-οπλιî η «?ημ·» iÇ fi ÎΓ rfi àptdpfi, mw Tîu> ùwôcam,, *pp/«ç irt'ar «iprratft, «ru φα^χυ» * «σïβ K s'orrr» ή xtfwTOT», tg «patax, xàt μχiλιττβ Xtp^u->η, 9μ»'η *βθ ùtutyÛH ltrh^iytm, μ* n àr ùxtxfqurp lni trrn, «vd rtf av&pu. «« τη nrreç · «wc «y rvc^ifeO» rîîi ημπίραι «ι/λη'ι, x«r τι SiSxrxàAxi ιîμûτ fit ?» uni T«f» αυια^αγηι Suvxnr hrt, t «c μ»v fi χαθολ», τ« It fi χβθ/χατβτ, ùritrt mi φύβν éaf«/jum> Ο ΚΑΘΟΛ. xar ημη(rUv «rzw xàt flui φύπ» hi rév χαθòλ» λαμ3α»·μ$u, fi Si ayoeux·» <? τiὼ trerxan, hi τύτ χατά μι'ρβΗ. Ο ΘΕλ-ΡΙΑΝ. tu yíew τῇi «χ«λφ<β(, μαχαυ»ΐ-f»tf ra'np. αύμφρuv χ/v τάτρ ηι άγια πχ-Τ«σ» 'ίνγχχΐία. τι Sr; T«ru» ?tx9[jfy» TBS 3μκ W τη» »ρμηκ.'<v, ή πίτρ μβΐυ <ή.χ«μ»0α, in »i hia ι£ i φûσχ xatvcAx hir, η Si ht·-FXOK »Ç fi ej»éruw«>, xa^t'xdtro» y Ο ΚΑ-ΘΟΛ. ά ni φιρτηli wt ht λιγαι, iγα' ή-Sivi αχήημαι. Ο ΘΕΩΡ. tyci iμoτ μîv ù-Λv tpù, cfà' cxip ci Tr<, ιχχληαία φατηρι τμα ï/ξπηιΌ,ατα. Ο ΚΑΘΟΛ. χάγά r«w ιτι^υμά μα^Η», 7/ hn, axtp β< τη ιχχλη-χιχ else» SiSénaXct. Ο 0EQP. ei άγιοι χατίρι τη» hier ιτv tipftravr·. Ohla hi jrp^Tvf τ» »Ç nvpiwi xi», Srtxtp au^uxocarer i-xap^tt, μη d* iripv t%tt fi thaï· li Si htr àu&uxhanr ; o xa& ttturi ht, »Ç » Si ἄλλο, in a» tnp^t^M η 4»«r. rir' hiv, o μ»| χρη'ζ« rtvec «λλχ ι'ξυ&O* «uî-7« ή; fi hàp%nr. oTà h λι'γιύ fi χρûμχ, rtr ïrr fi A4xày »$ fi μιλάν, rù -ntaTm ï Sûravrut Mβθ' iαvτù thtu, ^»pif β·«ματθ* τi βιχρμίvv άυτύ. x} Six τiη «Si ixixv λΐ· ytp3/i tiw fi χράμχ. ii Si <τvμχ xuil, cr y ht fi V"M«» · Htm τι χρ»ìμ«τ(>*, fi tiret ffèpx. άμiλιι rt, nJ» χροιμχιυ» αλ-λχα-ο-ομίvuv, àun h atXXsce-frttt. γχρ »'» λΣχ« ytirtnt μiλβ», ri, ix μiλαϊΰ^" ξχνθοτ, i lηper T^ράμα μιτυμφιάζiηι · «un Si μι-rtt, Snip htr, ifi· htv Sr fi μi» £ρvμα S^jt* fi σύμχ, trx χρ^ζρ at/fi* fi Si χημχi ^5$»' fi χρυμα, αλλβ Si *<w»i. <£ fi μ»» χοὺ-μα C» τὺ σvμχτι »χ« fi £»at, fi Si σάμχ ix (h τύ χρûμκτι, άλλ' ô ieu/rfi ΐχη η nvat. Six rùn J» τo ουμα ixixr χαλβμ^M, ixnin aùûunhanr ht, ιζ è» iaurfi, ix ùt irifip ιγη fi that· ttxir xxr erirtp àu^uxhxrirn ùnxpT(t4, Cr tau)fi, μη ὼ> iτίρφ ὑτχρ-χ«, thiet· ht Si nint η όλιχχ, η αiλβ * ùAtxx fjS^», yn, SSup, «tip, ùp, η »« ritu» σιώθiτκ, λι'θ©·, φυiΐ», ιμφοχονσiΓ-μα. αûλ« Si, 4*»χ» λο>»χη, «yftÂ®*. nib-η μ8)» J», û(iφiιu, hix xxXhrut. ô yàp tt rt rerun χορραήρ» ὑτβρχη. τι μ^» «» hit hie, ΐχομΟΛ ιγ^τμivov, φάσιl Si htr βργι rüf »χ«5Ί> tÀβ.«τηο^μημivωχ τχπ-» xnr·σιvi π ngt η'ρμ.'αi, c* ch tfffûniç «unit όηχρχη, nfi ti un σομβιβηχ·;· o/a rr Xi-yv · ή>η xivitnit μα, χχτύ τ» βλα^χvατ, x} Çcteyevùr, τî «λov x^ctS^xi, xxm m>-vu άι/Ttt ή αυτi μιπιλλομûη* ιζρiμη St, χαπ< τiα are ΠΓV nt rixor μιτύβχιπv, axt'irr^' ha χα,ηλϊi, w' βιβρΛτφ·. τή» w άρχiιύ τη$ mcufîui «/>»μ<« π »yq' xivhtui, ici»·

Swi

principium, quod terrae fubftantialiter mtR, nec ex caufa quadam acceifit, naturam vocamus. Ipfum vero naturae nomen ab nafcendo fsftum eft, id eft ab exiftendo. Quo fît, ut fubftantiz natmxque nomen idem fignificet: utrumque deductum a verbis paria denotantibus, & exiftendi fignificationem habentibus, neque tantum nomine tenus idem eft fubftantia & natura, fed etiam re; aut faltem proximum quiddam. Non enim morum ipfum, & quietem rerum, naturamefle diximus.* fed principium, hoc eft caufam fecundum quam non accidentarie, fed fubftantialiter moventur & quieicunt fubftantiae. Hypoftafis autem, eft res exiftens & fubftantialis, in qua colliguntur accidentium, tamquam in uno lubjefto re & effeftu exiftit. Itaque fubftantia eft ipfa res, quae exiftit, hypoftafis vero, tum id, quod exiftit; tum que in eo, vcluti per accidens, confiderantur. At perfona eft, id quod per aftiones & proprietates fuat, manifeftum & diftinftum ab aliis, cjufdem naturae confortibus, indicium fui praebet. Vcluti Michaelus archangelus, quum de corpore Mofis adverfus diabolum difeeptabat, & quum Divina Danie-ls oracula pandebat, unamfe nobis perfonam, a ceteris fecretam angelis, monftrabat. Ita* qua cognitio alicujus, quam ex effie&u confe-quimur, ut ejus effcfti auftorem perfonam vocemus, docet. Atque hoc nomen a cognitio-ne quejenfii fû, ad eam, jqur fit mente translatum eft. Quum enim fingulcs homines, per adfpeftibilem vultuum cujufque formam. ex oculorum intuitu reliquis ab hominibus fecemamus: idcirco & id, quod per aftionesac proprietates fuas ab ejufdem fubftantic confortibus fe,ungitur, perfonam adpellavimus. Atque haec perfona: deferiptio eft. Videtur autem quodam modo idem fignificare, quod hypoftafis: aut parum, aut nihil differre. Hifee praecognitis, idem nimirum efte fubftantiam, quod naturam, idem hypoftafm, quod perfonam; quecumque de fubftantia dicentur, aptanda naturr: & quocumque de hypoftafi, perfonz. GENERALIS. Sane quam erudite patres haec definierunt, & perfpicue declararunt. Sed quidem & audoricares ipforum diftaque requiro, ut quo pa&o haec deDeoper-traAantes accipiant, intelligent: & nos quoque juxta fcopum eorum, colloquium hoc inn icuamus. THEOR.1ANUS. Ecclefiz do&ores haec ita, uti fanâitas tua fupra dixit, accipiunt: fubftantiam fcüicet, ac naturam de univerfalibus; hypoftafm & perfonam, de lingularibus. GENERALIS. Hoc ipfum mihi de patrum diftis monftrari cupio, ac deinde Deo propitio colloqui de iis incipiemus, quorum caufa convenimus. THEOR.IANÜS. Fiat id quoque quando fic tibi videtur; adeoque prodeat in medium doûlifimus reapfe divus ille Bafilius. Nam ejus, ad Tenentium feribentis, hrc verba funt: Non idem elfe, de Deo quum loquimur, fubftantiam & hypoftafm, etiam ipfi, mea quidem opinione, fratres occidentales indicarunt. Nam linguae fu« angufliamreveriti, ipfum Ufic nomen lingua Graxa rcpofuerunt: ut fi quid in fenfu diferimen effet, id ei perfpicua minimeque confufa vocum

anno C""ΣTI

C3* Sui th y? ουτάρχνσα» xx ix τη& ii eu- τ/α; αυτρ βρομίου, φόσιν χαλίμΟ. Χβφη, CHiusn MW* Ji «v'- ** «ρκ TRf Φa'ewc «p* W χίφί,ΜΜ», τἰτ foi, ùτàρ. ùrt vJ α'υτό σπμτι'ΐΗ va vτομα lη «aZac iÇ τη <*xrr»C * w μι» irapel ri Mat, τὸ Si χαρά τό PttMtitau. άμφόηρα Si ΙχΛϊη τΐώ iiηαρξιν. w μόνο» It βνο'ματι, αλλά qjü' «χρα^ματι ηuήρ »Γί» ή «rrx χμ' φόστ, X o, τι ογβρ τΐώ xivnrn αυτιά, χάιτιιύ ήρ/μι'ατ Tiheapay μχτμν, φύσι» πρiίχαμοι, άλλα τΐα άρχά» « 1»τ tfr τiα άΛ'αν, χα$* lut à xani rupfltβηχόi, άλλ' vτιωύω tu ofiat Kinvttu w ριμiσι». ύτοΓχα-tf Je ιπ «βρϋγμΛ o^fcôc n B iζ ifftvSk, cr£ το τΛ βνμβιζηόη» βδροπμα, ω ώ» iit όχοχ^μιιν, οββύγμΛΤ^ daipûφiiηχο». ten Ji ή ώ*/α auro rd or ^μχγμχ. n Si ύvό^Λτι χ^ ùuri τά ο», xJ rd τβτ», ά χατβ αομβiiηχο ιχιθιορόμ^υα. <pd-ffww Jt iπ», o St» w» otiuittr οτφ^μάιυ» n xJ ι'Χιωμβiπ» aeiJtiAo», iÇ ηΣΜθαμιv(ω τJL όμοφυων αντi ταρiχιτ» τiιχ ιμφαiΜχ». oZoi Μιχαήλ ο' α'ρχ«>^Λ®* π τρ J^CôAoi 5nxp«'«w rtpi τί McmÎwc σύμβτ9*, Π η; θ«α$ ιχ^να xpoppittrwc dsixmai Δαπτλ, tr πρόβ-βτο» αχοχΜΣ/μ/»v nSr λο/τωρ άΓΓiλ»» οιτβ iiμΓ» Hmw. ή b» Jia TM CSrp-C Γηαi iγγηομiτη rniç ipât yiürtç 9 rpôwnp tbt» αυτό to dirpyiv χαλάv ήμi(ttitSàrnt. x} rent ix ΤÜi χλτ γτύvακt ttί τiυ) χατ' fV'joicof μιτηχθη rd όνομα. ix«Jq yap n»c χαθ' txacov ανέρωτο tx τη όχιφαηνμιηκ ιχάω t'StcK ni» irpoa-cin*, τύ> Xotxwv άνθράταν Jraxpnop^j, χάπι τιω ιχιβολια τχi ρρûβτω. τβτ» χάξμ re Si oiwtitn cotp^nit η ZJ/w rrru, tJv όμοΜΟτ'vvlζα/ρvρφζο»,xpoVavoy ιχαXf, αυτi) μι» n T* apoaww JiXtypa-φτισ ΦX. Joxh It xwc τηυτό» αχμαZιπν τρ ûrora-, I μικροi i iib Stafourktr. τότ» vpos^vααμ/ιv »'μZv, Sit nuriv irn Sutu τρ φώκ, >Ç n cxdcaarç τρ χροαοiχφ Iret τιρι τη vrteti λιχ&iïΗ&βι μΐ>λi<, TUDTU xJ τρ φύη* tporapporter <c όαα vtpt uxoraowf, Τβûτβ χ} τ> χροσατφ. Ο ΚΑΘΟΛ. ûπ ημόηι ot ταήρι tipiraiio nuru, Jwx«/w»m^)4u τiώ tu-tu» txom'rayn ipptwfiav. «Χiα' χθιλον qp/ χρ>»σ«i aurJv, *»α y»w, τ«i Tufra ιχΐιχον-πιι ^loXoyùiTic, ώ ir χατι) το» αχοχό» αυτ«i» iÇ ρμ^i «οΩτωμιθα rltù l/άλιξσ. Ο ΘΕΩPIAN, or JrJarxaAor τχ« ιχχλητιαi Sna αυτά ιχλαμβάνχα/», ύ tiw χ άΓiωβvvη tm άνωήρω. τ»)» μΧΰ κάΟια» >Ç τχ» φύσιν ixt tJ» χαOoλχ, τ»v ÙΤÔrartv Si το' vporutor, tui tJ» xa&' ixaro». Ο ΚΑΘΟΛ. αυτό τβ« ζητώ Λ<χθΐήα/ μω ιχ τ<5» χρόαΐΜ», μ$\ τούτο συν Θΐφ άρξόμι^α συζχτΗ» χιρι ω» συπλχλόβαμ^v. Ο ΘΕΩΡ. ÿptàv το», »τ« rot JoxR* >Ç ταiiπο π' μισό» ο' π$ όrrr φιλοσοφiiπχτφ* Βασ/λοΛ. βτΦ* yap ορρό Τιριιτιο» >ρχφ«v, nit φηrl ' xitî Iτi Θiβ, ότι όσ/α |Ç ώτοΓασκ à tivtip in, aunt, ω τομΐζω, ΐτiβημήιανη Ζ«*»® W ιόσινiαiiλφοι. τ» moryap τη άυπiν yXolniç ύφορωμΒμοι, τ» τϊ âa/aç ά«μ« τi Ελλά-St φvv* wapajtlώασιν, "va «ης ύη ιιαφορα τη cavoiaç, σώζοπ» άυτρ οχ τi βσκ/χυτρ Staniru nJ» ônpàntp. η Is |μ ημά C* Cpeççiî ?i>iμΓ>l»v fins», iufc

fSP cum diverfitxtc Calvum effet. Si tamen &no-A,0 ιράμιν, or» 8» ΐχπ ΑόΓ·» τ» χ·τ,··ν ·*«€ ANSO"
——------bffs indicandi paucis noilra eft opinio , dice- Τ£η» τή» vXOΓ<* CHRISTI
anno mus cam fubftamic rationem efte ad hypofta-
C^^TI fin , que rei communis eft ad peculiarem . Nam quifquc noftrum & communi ratione fubftantix, particeps eft effentiz; & ob peculiares ftbi proprietates, hic vel ilie eft. Sic & ibi, fubftanti· quidem ratio communis intelligatur ; ut bonitas , divinitas » aut fi quid aliud : hypoftafis vero , in proprietate paternitatis , aut facultatis Candificantis , cernitur. Confuniilia verba funt ejufdem divini hominis, ad Amphilochium , fandiffim* Iconienfis ecclefix lumen, feribentis . Subftantia & hypoftafis, inquit, ita quz animalis eft ad unum aliquem hominem ratio differunt; uti commune 30 fingulare. Puta, Propterea fubftantiam divinitatis unam confitemur , uteffentix ratio minime diveria reddatur ; hypoftafin vero lingulare quid dicimus, ut iacorfQfa nobis & explicata de patre , filio , fandoque fpiritu fit notio. Quippe fifeparatas cujufqbe notas non confideremus, ut paternitatem, ut filietatem, ut ianftificationcm ; fed de communi notione effentix, Deum confiteamur : fieri nullo modo poteft, ut rede fidei ratio reddatur. Itaque neceffe eft, ad commune adjcfto peculiari, hanc fidei normam confitendo lequi. Commune eft divinitas, peculiare paternitas. Hzc conjungcjito dicamus, Credo in Deum patrem. Ruifus in confeifionc filii confimile fiat , communi peculiare jungentes, dicamus ; Credo in Deum filium . Similiter & de Spiritu fando , verbis confentaneo modo conceptis dicamus; Credo in divinum fpiritum illum fanftum : ita quidem ut ubique fervemus in confeffionc divinitatis unitatem , ac nihilominus perfonarum peculiare diferimen in feparatione proprietatum , quas in fingulis mente intclligiir.us, confiteamut . Qui vero fubftantiam & iiypoftafin idem effe dicunt , perfonas faltem diverfas fateri coguntur, ac dum tres hypotbfes dicere reculant, Sabellii fcelvs non evirare deprehenduntur : qui & ipfc notionem hanc plerumque confundens, perfonasdividere conabatur ; camdem hypoftafin dicens , prout ulus exigeret, transformari . Czterum fi quis forraffe tefttmonia fanfti Patris hujus, expepillolis depromta , non fiatis idonea putet : adju '.gcmus alia de ipfius expofitione peculiari , quam de fide ccmpofuir , & ut ei lubicribere t, Euftathium illum Armenium impulit, qui opinionis contrarix fufpicionem de fe nonnullis injecerat · Ea in expofitione Bafilii verba hxc funt. Itaque par eft eos aperte fateri , quod iecundum ea verba credant , quz a patribus noftris Nicxx funt expofita , & quidem in ca lentemia, qux integre de verbis elucet. Sunt enim , qui 0c in hac ipfa fide veritatis fermoni fraudem faciunt , & pro lubitti fuo mentem verborum in ca pofitorum trahunt : quando Marcellus etiam, impie convellens hypoft-fin domini noftri Jefu Chrifti , eumque nudum fermonem docens , prx fe ferre aufus eft, hinc ejus opinionis fibi fubminiftrata principia ; male icilicet fententiam vocabuli coniubilantialis exponens. Itidem illius Afri Sabellii quidam impietati adhxrentes , dum idem hypoftafin & fubftantiam opinantur cfle, hir.c

αίν. ΐχατ®· γάρ ύμών ιÇt <Sxm»J τη *'<τ/αί λόγφ τΐ £vat μκτχ«, «J τ»7 αυτί ιιιώμαοι» ô Jh»* »π ι$ 4 Λίνα. ituxfxh' i fj^ TÜi «■/α λο>®· χκνό , ®7·» ηα^αθότχ , η'Ο»οΠ{, i ΐΐττ αλλβ >«wn» . « ii υχο' ασκ & τφ ιΑαματι τη χα^βτυτ®·, $ τη άytastχη ιυυυβίμ/ω àtaptinu. τβ δμοζα 3» d «owe ®*V a^s4 Αμ^Λ7γην Ϋ Ult γ τηηy ιxxΑnnπr Τΐ tamia φuτκ-ατω ιxrrrΑφvpiv. lata πΠΕ δxόramc τυύτιιι/ ΐχ« 'Ιιρ ιιαφοραν, ψ τ» xwyody xγρdc ιο χαθ' ίδια·
B rev. e7«j tit !χ«4 τ·ζιο» ·ρό tit iüva άχ« ■ÿ/wroy. ità nn iviav ρΒ£ piittr &ότνιτ9* όμολογαβμ, «n nr η àvat λό^ο» /*' &*' φόρ« dxoitiévat. ΰχό αστν ii ι'$ιάζα<ταν, <WC αβ-ι^χυτ®* ήμ7», iÇ τιΤαναιμινη ή xt^i »«· |ό , £ wJ, >Ç iyî» χχΛμβτ®· Ivvoια ΰχα>^ο/. μη γάρ νβώσμ» τβ α'φΜβκμόχ ate) «· χατον χαραχΐϋραί, «βν χαξοτνιτν, >ζ υιότηto, (Ê αγιασμό», βίλ' ι'χ τη χοπη τi Λα* dt votai όμολο^Μΐυ» θιό» , άμνιχανον ΰγιώi τίν ΛόΓο» τΰ(xi'ritfS α'χοl/δοβ&χι. χρi Sr τ<5 xwyp η ιιιάζον χρiηαη&νη , in» τη» τiπν
^ομολο^Λ* xorm η ^ιότη , tiny Η χα^οτη · tînt viuiâxnmti λι'γ&ν' xccdlw tti 0ic»xaτΐρα. tÇ aatAry d» τν ie we ομολογία itaρμχλΜτον xmh», >Ç tcS xotvjS aiwaXTRy ii '-βrov, »Ç Af^HT· «s ©idz we'y. όμο/βν »Ç xre* t J αΤ/β χνίΐiματ®* x«to η α'χόλβθο» τη «χΦ0»ιiτηκ τήν «ροφβρα» ^ηματ/ζο,'τπ At^nv. πκά'α Ri ή 9üov ivωμα η άγιον. ώ ·e Siô-As τΐιυ ôdr»TB σώζioθαι d* τη τη θιό'Ιητ®· ομολογία., vi, τν των χχροσώχων üιάζον όμοΛιγόδαι & τ£ a'foewMf nJr ·φι txarov νοαμΰων üιωμαiη»ν οι ii τβιiην λιγονπ άβiαν >Ç bïdrxtn», β»«>χ«ζο»ηΜ eapotrtna μό-
Dw ομολογώ ιιάφορα, «£ d» τφ aapatrii&at λΐγiΐν Τ^i vxofàreti, ώρiσχονηι μη φώγον* π η ΣββiλΛικ xatxdr, 8 >Ç άνχο χολλαγη συγχiων tlu. tvvotev , οτιχρ^Η Siarpuv ττΐ itgpoauxa, τiιύ cuîrlu vxcreffi» AtTwv aopô; τΐώ ixaron ταρατυγχάνικταν %pRiz μιηγημα'ΐiζv&ou. et ii τι τυχόν μη νομίζοι α'ξιοχρi'vi Rv«t τος ix των iitroAw» τα τταναγι'α TÜt χβ^ο μαρτυρία , χαρα^χαiμιθα όξ ιδαΐ fiûf<T'«« i*" π,Ρ «'««« ι'ιοιη'τατΐ , ααρααχΑ,άαα τίν Αρμίνιον Edreôw όχο^ρά· 4,37, υχόνοιάν τιπ 9apa%ipfy>oy Ιοξη 0>α/· τ/« , ùt ρ t\$t<Tf4 At^« toÙto. XBporiixH
E ηίνυν ιvαργώ όμολογάν ,ο,τι χι ·^ιαστ χ«π» ■nî ρηματη, to did nfo ιήμιτίρων αατίρων Ζιπ-Otrru dx τη Νιχαια, χαηΐ τΐαι υγιω άnô των ρημάτων ιμφiρομύνviv iiάνοιαν . ΰσι γάρ τινα, ot χ} dr αυτρ rr x/fR ioλaνη ii» λογον τη άληθπα , ορό τ» ιαuiüv βάλημα τiν vâν T<iv dv αυτί· ρημάτυν ιλχ5»π · ona γι xj ΜαρχiΖΑ®* «τολμητΟν «σιβωi τη» lixcraσιν τ» κυρία τιμών Γησ2 Xeira, ψιλό» αυτό/ λόγον , ixitàc* «αροφανiζιόδαι to; άρχάi ^λχφύαι, τβ ομοασία τiα Siaysiat χαχώi . g^ T/vt; r<Jy αχό τγ* ιύτιω , το τi Λ/βυ®· ΣαόλΑΖ», ΰχόiα<τιν)$ iffiav ταυ lot exos ΰπολαμβά'.Οντι f txHvCy tAxwr ηi άφορμά XBpéi τη» χαπιτχ/Λχ τ£ foui»

fturrJv *ιλανφτμία* , ιχ τϊ
·Π *i<t» TU* όξ *itipas ιαία* η' <5·
CHRisn voedowc τον yov τϊ Θιi, rïm α'ναθιματi^H
■'' ϊ eiyrot χβθολαη ι'χχλητ/α. « *yip* Λυτόν «-
το» ιχΗ ïo-fdtv *ùticartv . fi yàp μιβα* xj
τη» βυτια ι'ïηΆιιν mora» *ai φνηαι, τι*
ïv «χαηρνν; άλλα iηλov, oi τ«iv *ιφαρκμi-*
νων το fit τη *ιαΐα* rlrar *τϊ ιαζο* , άλλων *Si*
ΑιΓοπμν άλλη τ»ο υτοιάτιω * **ci l'xrlro
μιν χμ »ι *it avapirtf ri* «oyiye φρονιiμβ®*,
τϊη *Si φαηρνπν lyn τϊ* οντηριβ *$όγμχτ<&.*
fi Si S£ xJ *àti* των άλλων *àytvv μαρτυρία*
lapaytt&ai, ι'λθιηο *i* τολΰ *τύ $ϋα* Γρη>i·
t»®'., $c eo TyS *ifpi βιολογία* erio»·
ΤΩγματι iai λιζιω τήϊι φηβ-r. Μιτοτηηι i-
rttv mt v, W άληθΜαν λι'^ω, «P €λ<·
TMV χαλω μο'τον, ιζτην φαι'λην *aujvai-*
ptrtv «αραιτβμ» reç, τήν ànturipa Siaipi-*
σιν · Jri μη «ç *μΐ^μ btirarn aiutatpf^ivm*
T»v Αο>ον *Siti* ToAh^wec, φιλά ή'μ/ν χβπιλι-
irfïv ni ο'νομαπι, τον «υτο'ν axrtpx, x} 9'0'v ,
ιζ e^tov τνιυ'μβ ΰτολαμ3άν«α·< . iÇ *μιτ' όλi-*
^ov. iτμl»' χ} το» »'νβ Θiβν Trpérr , xj
η οτοτάβΉ? όμολοΓ«ν, iyw *"ζία api-*
βντα, ιχβΓην τβ /5/ωμχτ®*. τηροιτ» $*
άν, *û* ό ιυο'i λόΓ^*, /4ù Θιο'i , «le ?v
άιπον >Ç uiï xj τνΧ.'μβτ®'ανβφiρομινβν, *ùSi*
αιιυτι9iμi-vv, β'i» α'ίαχλΜφομόιμν . xj xxnt
το *h* xj π'υτο' τη Θiβ'τητ®·, *tv Srvç* ©yo-
μάσ-ω, *κίνημά Tt* £ /3ϊλημβ, >Ç τiα τη ϊ<τ/«
Λυτο'τητβ. *ai Si* ΰτοΓβα·« , μηϊiμiχi^
ο'τ/νοβμινηi τουβλοiφη , *if άναΑΰτι»;,* η *συγ-*
yùsitti . *ν« μη' το τάν *ΧΑΤύλυθ?, Si uv το*
ïv rtpstùvtmt τλ/ον η *καλά t\fJ.* ά>λά Ο*
τ« *τυΜτακτικφ λόγν i μΐγα* iπ χ} Θθφ·
«vvip ψητ/. *ύ ιχτiρα, ιζ υüv,*
άΓ/ον τνιυμχ, όμόάπάττ iÇ ομοiοξχ, C* οι\
<£ το *βάκτιαμα πλύ&τιν* iχ«, *ίν* π ο'νόμβο-ι
iÇ *αράγμχαη* (ο'ία ο' μυηθiτΐ *) άρνηπ St*
άθκαi, χi ο*μολοΓ/« θiότητφ* . xj St u χα-
τυρτιζiμiθαy ri "ν *τϊ iria Γινάα-χovπ* ,
τώ *αμiρi φ τη* «poe-xuvvkw *rù Si ζΐα,*
η7 vτoΓβσ-ιτ/ν, ητ' βv *αρovvηo/ , S jrttrt*
φiλov. μηδι *yαρ oι ttpi* tooto *ζυΓομαχκνη*
α\ημονΜΛο·<ν, *£ τιρ &* *όνόμααι κ^μΐνη* η·
μ7ν τϊ ιΰτιΟΜ« , άλλ' *iκ* co *ατάΓμαπ. τi*
*yip φαπ^* οι *η ^ü* *ûκoy«oή$* Μο·φi'ρονπ ;
μη *^Ϊ7 vτiα* υ'βολαμ?ανονπ , τϊη λι^ιπ ;
μ*7* ©τι βοητιτο χβτο nSv ârυç ûτΜλη-
φο'τυν· *μiαν yip >ή τΐιύ avrUji* nSv *^tvv Soy-*
μαη'ζiη. rt Si oi ni αρότνφα ; μϊ b aTirt
συυiθiην «νβτΑάiΤΠτ», χ} Ç/wpofWTOv , η ά»·
·θροιτόμορφον oλ« ; βτβ^ι. xj durie *ivrtM-*
σιτν μνώi <©ηoo·«τov , o , *Ίi αori tctv , tiat*
Ore, ό eruç *iχα . τί* ?» oli' οτθ{·ά<ΓΜ< ημ7ν
CeAovTur, η ύμιν τη «νοσωτα; «αροο-iρητομβι
o·, ©rvar *η Statpafj^a^ i* φυτιιην, *αλ-*
λ *ιïiότητιν. wrtp&yt.* τ« αν *τινι* ο-υμφο-
vorûo μάλλον, «Ç τ» *αυτi QÎyttCÂ,* η βΛ *ι·*
Jfcovni, χ«ν *ηi ou^αβαι Sta^ipvrtv ; όμοi-*
« <C civ oι *iγ^μiτζ^i* νβν τϊi ΑιΣα»3ρι«ν
Φ^τηρα Αθανάιπον, *χάλι» ψηνΐ.* τη
yap μια χτι'α , tJv *^tùv* bxoraiawv λι-

riAadftruend® blafphemir fuse occationes rapiunt,l quod in. fide perfcriptunS fir·: Si quis dieit ex ANNO alt* efle fubftantia rd hypoftafi Ahum Dei , <-HR.bTI hunc anathematizat fanda univerfalis Eccle- ***** fia. Non enim ibi dixerunt , idem efle lubflantiam & hypoflafin . Quippe ft unutn & idem voces hx denotarent , quid opus erat utramque poni? Manifetlum iciiicet eft, id eam ob caufam fadum , quod alii filium de fubftantia patris eff'e negarent, alii de alia hypoftafi efle perhiberent. Itaque pofitiim illud eft ad cverfionem prave lententis, hoc lain* bria dodrinr declarationem continet . Quod fi de aliis quoque fandis hominibus teftimonia fuppeditanda iunt, magrtis ille divmis in re. bus Gregorius prodeat, cujus in libro dcTheo-_ logia i. hsec ipfa verba font· Medium quum' g dico, veritatem intdligo : ad quam fotam fi refpiciamus, £c pravam illam contraftionem , abturdiorem hac etiam divifionem vitabimus , *te&e* faciemus : ut non ad unam hypoflafin oratio noftra cogatur, tdque hoc folo metu , ne deos plures conflituamus ; ex quo fieret , ut nuda nobis nomina relinquerentur , exifti· enantibus, patrem, filium & fpiritum fandum eundem dTe. Item paulo poft· Omnino Deum unum retineamus needle eft , tres hypoftafes five tres perfonas efle profiteamur, fervata e- tiatn uniufcujufque proprietate. Retinebimus autem Deum unum , de mei quidem judicii fententla, fi & filius & fpiritus ad unam caufam referantur , neque tamen vel compingantur, vel commilceantur : tum ratione unius & ejufdem in divinitate (ut fic loquar) motionis voluntatifuuc, tum ipfiusiubftantiae identitatis.· tres vero hypoftafes retinebimus , fi nullam animi noftri commiftionem, vel refolutionem, vel confufionem cogitabunt : ne dum unitatem amplius veneramur, quam rcâum fuerit , rotam in nihilum redigamus . Idem magnus ac divinus vir, in oratione , qua pacem compo. fuit: Credimus inquit, in patrem , & fiijum , & fpiritum fandum, ejufdem fubftantiz ac majeftatis , in quibus & baptifmo fua perfectio conflat, tam in nominibus quam in rebus , (nofti hsec , quifquis ea initiatus es) quippe quod abjuratio cft Deum negantis impietatis, divinitatilque confdfio. Atque ita perfectionem adipifeimur , unum quidem, quod adeflentiam n & individuam adorationem, adgnofcentes ; tria ^vero, quantum ad hypoftafes , vel perfonas, ut quidam loqui malunt . Nec enim indecore fe gerant,, de his qui rixantur : perinde ac fi pietas nobis in nominibus, non in rebus confiftcret. Quid enim diotis , qui tres hypoftafes adfertis? an hoc eo dicitis, quoa treseflemias exiftimetis? fcio vos advcrius eos, qui ficexiftimanr, ingentem clamorem excitaturos . Unam enim & camdem horum trium eflentiam flatuitis. Quid vos, qui pei tonas dicitis ? num unum veluti quiddam compotitum fingitis, quod tres vultus aut humanam omnino formam habeat ? ^Evos quoque redamabitis , abfit : nec Dei faciem, qusecumque tamdem illa eft , umquam videat, qui ira fentit. Quid ergo (nam&hoc interrogare lubet) aut nobis hypottalcs denotant aur vobis perlons ? nimirum efle tria , qua: dividantur ; non naturis fed proprietatibus. Optime. Quo pado magis aliqui confentiant, St idem dicant , quam quum ita fentiuut, alioqui fyllabis diferepantes λ Similiter & in oratione,qna laudat Athanafium Alexandrins lumen ecclcfix : Quum enim ait , una

er .. . anno

fubftantia, & tret bppoftafes a nobis pie dicerentur, quod alterum divinitatis naturam. alterum peiionarum trium proprietates declaret, *c limili quidem modo ab Italis intelligerentur, verum ob lingue illius anguftiam verborumque inopiam, hypoftafin ab edentiadiftingoere non poflent , caque de caufa in illius locum perfonarum iuduxiflent nomen, ne tres fubftantie admitterentur. Et estera . Itidem in oratione de luminibus, intjuit : Deum quum dico, uno pariter & triplici lumine perftringor: triplici quidem, quantum ad proprietates, five hypoftafes, uti quidam appellare malunt, five perConas: (nec enim de nominibus contendimus, quamdiu iyllabe ad eamdem fentemiam tendunt) uno autem, quantum ad fubftantie, hOc eft, divinitatis rationem. Satis, opinor , hi celeberrimi doâotts de rebus modo propofitis, nimirum de Cubitantia & natura , de bypoftafi & perfona , nobis prrfcripferunt, aperteque tradiderunt, illas univerfalis rei iignificationem habere, has Cingularis . **GENERALIS.** Jam tempus fuerit, ut auûoritates in medium proféras, de quibus fandorum hominum mentem perfpiciamtts. Quippe de Cubftantia & natura , de hypoftafi & perfona , confentimus ; nulla penitus in re dillidentes. Nam illa prius etiam quam abs te dicerentur, intdligebamus : Ced ex ore tuo lubebat audire, quenam de bis veftra effet Centendia. Nunc ergo dicito, quifoam Candorum patrum naturas duas poft unitionem ftatuerit. **THEORJANUS.** Primum , ceu tempore primum , magnum illum Athanafium proferre par eft. cujus hsc ipfa verba funt in epiftola ad Epi&etum Corinthi epifeopum. Ex hoc abfurditatem perfpicere poteftis* Si Sermo unius eft fubftantie cum corpore, de terra naturam fiiam habente: ficque confubftantialis eft* patri Sermo , juxta confeifionem patrum : etiam ipfe pater unius erit (ubftantie cum corpore de terra fafto. Et cur Arianis indignamini, filium dicentibus efle creaturam , quum ipfi dicatis , patrem unius cum creaturis efle Cubftantia: ? **GENERALIS.** Quid ad nos diâum iftud, philofophe? **THEOKIANUS.** Graviter eos tangit, qui dicunt, unam efle naturam Sermonis *& carnis.* Ac vide, obfecro, quam admirabili ratione fanftus vir Athanafiusin tertia figura fyllogiimum neftat. Quippe jam antea pro confeflb habetur, quzeumque de Cubftantiadicenda veniant, eadem Λ nature accommodanda . Hoccine in confclfo eft , an non ? **GENERALIS.** Omnino id quidem. **THEORIANUS** . Commutemus ergo fubftantie nomen $J«P naturae vocabulo, & dicamus : Si ejufdem eft mature Sermo cum corpore , de terra naturam fuam habente; fique Sermo eft unius cum patre nature , juxta confcflionem patrum: etiam ipie pater erit ejufdem cum corpore terreno nature ; quo fit , ut fi qui dicsnt , Sermonem unius efle cum corpore iubftantiz ; (valet autem hoc tantumdem, ac fi dicas, ejufdem nature) fequatur , & patrem efle unius cum corpore fubftantie ac nature : quo quid abfurdius? Quid ergo de hoc impoflibili diicimus ? Sermo non eft ejufdem cum corpore fubftantie, nec ejufdem nature. Quod fi Sermo nec ejufdem eft cum corpore fubftantie, nec ejufdem nature; planum

A

A *yyîrwv υφ' îîμιχτ £rtCif ,* *pit yip* trv T~t ^tanrrCT , *ai Si* tbj τΛ Tear fjténmtf) *txttptw xapi ntf Ιηλοî ipxitat* , «>λ* à ΙχωαμiΜΗ* J<a την rrvornru τη *rap* «νηΓ *y^irlrs* , < την rJ» *tnpinn inlet, SnKtir* ava trc *irtei* τη» *ùaaraew* , Jiat τι» *imtratyirxs ri* *npôrttxa* , *ha μη* T& *iriaa xatpaSt\^èrv». χμiλα xit* tJ *fit* nî <ent Adjq» «na *φχτî. Qti Si* Jmv sîtw, *iti* φμπ' *fyri . fyrt pit xen vie iStahmf,* *âyttr ixariratt, S rt-* Λ *φiλη xaXtit, Hr it* *apparixott ' (iSit yip* ne) tÀ Jmtew «*·< B^j *writ*Vimero ~~«Z ffpMeOet~~ *φipνrι*') ;vl Si χ<τά Λ τi{ „v/β Xe>w J, θiOTï)T>*. <χ«Λ» «îpMM, 0* ispwtK *üxhtirant* JiJ<x<rx«Xer Yffti τüν «pexura» «iμιν O»ομοθ»·πκτα» , *ieïai η* xi'ei <£ rôr·-ràrftfcn χζ epaaexe», β-βφΛ η xapxJiJwxx·<nr, *ait at fjfy» η* χαθὸλ» *r^àtnmt, αî Λ* η χαθι'χβτβ». O ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ, wfàs ή* Jr , χρησβΛ fk μκτο» ·ρ·i9«νβι, lre « m'n»r dr rir xaTu9pfa^$u τΛ *iyttn.* sits a'e-iac xj φότηκ,. uvoraeiwin àpaew·aw», σι1μφ«τM /σμσ, x«r' *ùSit iS "SAaKîta·φιρήρφια.* ηαΤτν *yip ιζ* «*»t *et tixât* , Λμ 1τμ »A>. e>^' *nfovieefjfy iniret tx* i Γθμ«ηαβτeri'*ri(*vn* srfcî wNC<rm*»» *ûμüi. rtw St flat, rit* rJr *iyic»r* Jio *φύοτκ* μιτύ *rlu> tntett tSoypirtm ;* O ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ. Dp£nr, ak *xpaint* nl γροχρ», *rit piyatt* A-Oevetrnr *xapureyatyîlt* βξ»ον , «k Ce τ? ορό Eχ/χτηη» *ixirxant* Kθ£>θ« ιχκολρ ntdjs ^ράφβvτB *xari* λιξιν. xj *yip tx rira* ni *in*·»av ^raÿHV iiμ®« tÇtnr. « *àμ·ifftat ô λό^ο rip vύμβ,η* »x rifc *yüt rnt φiσιχ ùri !χη-rt,* ομοιiτιφ* *Si à* λφφ- *ιύ xarpi,* χαπ τiιύ tJp vemosv 4μ»λ·>««* *tpwrt& tree Çiu·*nk : χβτηρ ni eaipterr, rjS sa fqs yrçfy»!-D^^i. Λ τi *trt μiμφα^ι ηΓ ApcvaPctc* λι-*}*rt* 1W w'a'v ane^a, Ai'yarnc aunt' x} nr aanpe o^avrear nrc art*rpwt* O ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ. *ait ri npif ήμi* ή *χρηη βΕηι9 φιλîηφii* O ΘΕΩΡΜΝΟΣ. rpâjpe χλ-*Sitrixvt* rJr λ/^artwr *μiαν φύση ri* Λό^« φ *'lüi repxii. ιζ* èpe, *χύi 9wu»rtut χλi*·χμ ανν *ηi9ψγισμά>* ce |ut*» *iTt* d de ci-*î'itrt* Aθ«»«<Λ'. «Bρββμολβrïîηιι *yip* , ὀτι *β»* «e) *lit* u'n'eç λ ^θιi«·ι<θβι μi»κ, τηû-TO τρ φύ<ΓΗ capaaepgort'o» · ·iμβλβ>»ιτBî, >ïi, O ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ. »dw μ»ν îv. O ΘΕΟ-E PIANOΣ . μπνλα/3Mμ^0 Jr η τii *àriet ovβ-μχ tk tînt* φάτητi, >Ç · U βμοφυή; a tjS Λiμβτι, ix *yrit tyçwrt 'lη»* ψό-ffi»· βμοφοιH J» a' *7^ôy9* ré* , xen» *rrt* TJ» xanpwr βμβλv^ι'αv, βμοφωii irai xJ βu-το a' aernp t^Î ανματι, tJ *tx rifyiiijfy·-μîιφ.* «Jn w7c *hiyvrtv ôptinw (nurôt Si* aôraïr *iμβφiA) rôt *èyw* τ^«-νμβη, îstnti rd, iÇ rdr atrnpe *ifjxirtoriÇ* βμβφιυη *abat ri ηîμαη. « ri inxtinpt "i ri* ar Cx tï *iStUMtn μβη9χη^* ; e *^èy9* ry σvμβτι ix* »f/v wwmt/O*, xjf *iμοφν^ . ai Si in* όμ»· *irt^t in* îμοφνή τμ *ηiμβτι i ^ày9* , Jiλ», an *inpaàrinfx>wi(9 fi tn*·

pa-

ANNO CHKISTI Bl»>·

ÊSTpefunc, rem* rJAeyu, ιή »np*
———Tj rwuer©* , xx «car μία vûrtf · Xe^re's .
Æ, « I. i 9* M'·

ANNO CHRISTI

''<> (£H αφβϋκi, wmtvwMu λ»-
^bswv, μ βμβvστ* - A*>«ec τρ ·»μ«τ< IΧ
Γχvπτ rrir φΰα»,ptytrvt Æptiatify βη-
<r«tfdy. « μα'τiιv ?*apx£nu τi, ιχ Γχ·»-
τι τ4vφoβ·σ. ΟΚΑΘΟΑ. H*ρθ·ηιπ: λiτ***
«7λ' a*· 1$ ·ξ<· Θ ΘΕΩΡΙΑΝ, ιλ-
9ικ> *, « «yttintm KôePtac, y μαϊλov û»
μ£ firptiiidt» μαρηρήπη τ· λό^ι. oi Ce
pîv ri ^pirj otpif 2«ewreva'tcreAii λτχ«.
ivvt yip ira fit «ηvιoκ τό h'vh» ,
Irt pnv0Ari3w rd αϋμα fit €Ùr<» , ii
>g pà xpuif , «π μ«*βA>iθβ · Aeyeç Ui
W» trie œep'eèc φότιv. «f yip τϊι» «μή-
vβ»β», (àt'irnt yip, t$ iroNwifTif ira)
uiru x} t J ?npev. i Tip ira tk ^tirtfOf φώ
«y» ptTttyppwt! y iibaàau rif altfpinn.
ατιαμα, ii v ri r«p£. ααφϋi ϋιζ & tri «pii
Efaiyt» trtrohp, iuttt η ·μ·λβΓ«v τuç Jû
qxxrwç, ιζ τΛ t ïï «rcnAic iyamnwr twtcr-
xo'rw ύηρμαχvv, tu «uni Aφivη», φvπ.
·ηλ«μ3α%vτo' loti rit fx^fewc , îf w-
veilwnu 0/ α\«ηA/χ«, £ φααi itari iύ· Φ^·
am iv·μ«ζ·vπ»v iiiaytn ri hrprta&r · Aλβ-
ExvJpUes; £ μ*τ oKtya μ&Γ Sa» £ (ri
Nκo/xv, XJ» htytfM 4UffV« , /lcu 4/«Φ>*
piv rnpfuttiy tic aetpxôi, 1$ τi Aέyx· (ht·
pa yip ri τβ Myv φύαι , Çiiip* ri rit rap·
xèî) «JA' ix ht rüi tmaa ôpoteyfî μιθ' ri-
pür,τμϋ Γβp ivimm nûnt^itaXtfrèr^ta
uior, ira xu'tter βμoλo^όμξυ* λ«χόv,μι«v
φύπp T? X₀^m e*<r«pxotttfrku. ι^μiτ èA/Tas.
«or b rd »ibvu τώ» Sue φάπoπ τ(α ifyy··
fiv, ήμκι» trir fit due w tr« Xeirdr . $
μιθ" fnpor. xxxeôo ii μι» «j.»oe<a>e«». ôaa
yip iλα irt/rtf 9v«μάζiηι, ύχ ifif tapiy*
ματφ* αημαι'»(τιυ etiroiG·, χ)λ' rj due, rj i$
Vàmvm fùhcwipt» «>λiíλo« ««tri ψυαά . a'
tvi'mui Xr>wr toaa, JnAovan «ταρχoi .'μ ^
' "ffvf, « κό>χ, x, y ïo. A'hη
♦cxrs*, ans wb«. xXUu t .ï caaxrfwç βμΛβ-
Γvμι'ηκ, ·< <τ< ittrarrat πχ <M»9f*·
w, i)9i & AMids viif, μία φύαα imi τv
σαρχβθiП©*' λ«Γ«. iii aa^àtca rintf erne
δiïαî μτ^μικ îαîηp χμω» KetiM®·, i vi «-
Jivau, φααι , τ*$v φόααη 'îώ itaQtpif,H-
μvχα iriv fif Jo· si» tia nrrv yip tî-
μϋi ifStixartt «M' · μακάv®* KûeaMIfr* tx-
Pitofi TW Tvcînv ματηηv φββov όμvv . itoi
iq τχ JdLnfat «pec Xûcaew irtribp φaiunt
• aune tù αoπi φρβΗïv, It wv φχσiτ. Erroui*
TK n/Kw T>% m ^oτov,oρω-
ffy ότι JÙ. φi'iMi etwïÏAÛey α'AλiiλακX x*0'
intra iiiae-tirvf, iavy^iruf f α^ιχηii · ri
yip «ρζ , ααρξ i'π, < · θi·Ίχ«, η ιζ yi-
yan Θιβ triply έμoio* ii β λo>©" Θισ in,
ι£ β σάρξ , ti < iit'av ix.trirew tlu «otpxw-
aa «Zχovoμ«»i. «rav ta ifnipS^t rin , riJtv iSaH/fy, tÎii Uτ flonjra <τaι4ρoμη» /x Ju·
φύσιια yvflfjHi&ai "Ktywnf ' μάηι t»lv tntrjr J Jrx/pvjttÿi rai φώ*M «τ' «
bJi «k Je· ημ*oμ$* viit tw t»a «*μ/&iτ·v, α'Λ* Γ»β φ«μ^ uiit , >Ç ùf w χαπ'ρκ «'·
prixarr, μίβμ φύαα τβ λόγκ atrapu/piriu/ , ύiïp ira xxca Hi iwerev 1$ tîf pint τ· o-

eft» eflê ilium fubftanti* natûreque divert*
Si nature divert*, ommno alia natura Sermo-
nafli propofitionem : Si Sermo unius eft fub-
ftantie cum corpore de terra naturam foam
habente,* quam accurate fa&a fit, peripexcri-
mus, maximum shefaurum reperiemus. Quip-
pe non fruftra pofitum eft.' De terra naturam
fuam habente. GENER.. Redi(Time dicis. Sed
pergito. THEORIANUS. Accedat & fandif-
funus Cyrilhis, cui vos magis innitimini , te-
ftimonium orationi noftr* perhibiturus ; qui m
priore ad Succeflum epiftola inquit: Par eft ,
quod abfurditatem adtinet, dicere ; quod cor-
pus in divinitatis naturam mutatum fit ; &
viciflim, quod Sermo mutatus fit io naturam
carni.. Nam ficut hoc fieri nequit, quumipfo
Sermo fit incommutabilis & alterat ions expers;
ita ncc illud alterum . Non enim creatorum
quidquam ad naturam divinitatis tranfire po-
teft: fit caro quoque creatura eft . Idem per-
fpicue in epiftola ad Eulogium tam per fe na-
turas duas profitens, quam fanftiflimos orientis
epifeopos idem tradentes , propugnans .· Re-
prehendunt , ait, nonnulli fsftam sb orienta-
libus epifeopisexpofitionem. Er cur, inquiunt,
eos naturas duas dicentes Alexandrinus epifeo-
pus ferre potuit, aut probavit ? Et paulo poft
subjicit: Sic & in c«ufa Neftorii : quamvis duas
naturas, diferimen carnis tx. Termonis fignifi-
cans, dicat; (nam alia natura Sermonis eft ,
alia carnis) unionem tamen nobifeum non
confitetur. Nos enim his unitis , unum Chri-
ftum, unum filium, unum dominum confite-
mur.* unam denique naturam Sermonis incar-
natam . Ac paulo poft .' Itaque nofle natura-
rum duarum diferimen , non eft unum Chri-
ftum in duo fecare . Rurfum poft alia : Nec
illud ignorent: Ubicumque fit unionis omnino
mentio, non unius rei coitio fignificatur, led
vel duarum, vel plurium , & inter fe natura
diferepantium. Qui ergo dicit unionem , vide-
licet carnis animat* ac mente prsditx , cum
Sermone ; quique duas naturas dicunt; eorum
hec mens eft, atque fententia . Verum poftea-
«"«««î famus non amplius a
fo invicem umtadifcrepant , fed unus deinceps
ce b hia dive π^oH* Cyrillusaperte dicit,
duarum naturarum diferimen oofle , non eflê
Chriftum unum in duo fecare. Hoc enim vos
vereri foletis. At beatus ille Cyrillus vanam
hanc veftram formidinem rejicit. Quin & idem
in altera ad Succeflum epiftola eadem fe fen-
tire, his verbis oftendit : Itaque modum ad*
fomtionis human* natur* animo coaGdcran-
tes, naturas duas coivifie per unionem vide·
mus, citra divifionem, confufionem & muta·
tionem. Caro enim, caro eft, non divinitas ,
licet Dei caro fada fit : fimiliter fie Sermo
Deus eft, non caro; licet difpenfatiooe qua-
dam carnem proprie fuam fecerit. Quum igi-
tur hoc animo confideremus , minime delin-
quimus, dicentes hunc in unionemconcurfum
ex duabus naturis faftum . Sed limen poft
unionem naturas « fe invicem non dividimus,
nec

nec unum & ^hipartibilem in duos filios fecamus: (ed unum dicimus filium , & uti pires loquuii-funt , unam naturam Sermonis incarnatam. Quantum ergo mente atque oculis anitu dumtaxat videre poffumus, quo pafto unigenitus ille faâus fit homo, duas naturas elle dicimus, atir unum Chriftum , & dominum : & filium, Dei Sermonem, qui homo fadus& incarnatus eft . Quid clarius hoc quxrimus ? naturas enim duas e(Te dicimus . Rurfus idem ille divus Cyrillus in enarratione libri Les itici, de purgatione leprae differens, ait: Totum hcic mihi rurfus Servatoris noftri myfterium , & purgationem, qux per facrofandum baprifmum fit, rclpice. Duas aves accipi vivas mundas jubet, ut per has volucres hominem illum ccrlcftem intelligas, hominem pariter & Deum, in duas quidem naturas (quantumad id quod de utraque dici convenit) diftindum. (quippeSermo erat, exortus e Deo , in carne mulieris) non tamen diviium : unus enim ex ambobus Chriftus. Proptereaduar lumuntur aves, & ambae rurius unius inftar intelliguntur. Vides, ut ubique beatus ille Cyrillus naturas^duas confiteatur > quin & in altera ad Succeffum ait epiftola : Qui Dom num nuda carne paffum dicit, alienum a ratione vohin. tateque cruciatum facit. A: fi quis dicat, eum participe mentis anima paftum, ut ipontaneus fit cruciatus ; nihil dicere prohibet , eum hominis natura paffum . Quod fi verum eft , cur non duas naturas exlbtiffc dabimus poft unionem, citra ullam divilionem ? Quare fi quis ait, Chrillo pro nobis carne paffo, nihil aliud dicit , quam Chrillo pro nobis natura notlra paffo. Vides, uti clarillime naturas duas beatus Cvrillus poll unionem confiteatur Etiam magnum ilium in rebus divinis Grcgorium videamus. Ait enim in ot at iur.c de filio : Deum adpclhui putemus, nonSermonis; led ejusqui (.u ulis cernebatur Qui enim pioprie Dei Deus elle potitt - quemadmodum & pater dicitur non cius, qui cernebatur, fed Sermonis. Erat enim duplex. Itaque parum hxc de utrifque proprie, partim non proprie dicuntur; diverto lcihcet modo, quam in nobis res habet - Nam Deus proprie quidem noller eft Deus , non autem proprie pater. Et hoc illud eft , quod harrericos in errorem trahit ; vocum fcihcct harum comunftto , permutatis inter fe vocabulis, propter naturarum coaiitionem . Eius hoc argumentum eft Quum naturx cogitando diftinguuntur, etiam ipfa fimul vocabula dilimguumur. Vides cum Chriftumadpcllare duplicem ? Rurius ait. Quum natuix cogitandodidiftinguuntura, etiam ipla fimul vocabula ftinguuntur . Verum videamus & fequentia . Pau'um dicentem audi : Ut Deus Domini noftri Jclu Chrifti, pater glorix: Chrifti quidem ille Deus eft, pater autem glorix . Nam licet utraque natura copulata , fit quiddam unum ; non tamen hoc a natura eft , fed propter coitionem. Audi quid dicar : Licet utraque natur* copulata, fit quiddam unum, non tamen hoc .i natura eft. Si vero non unum a natura eft , relinquitur omnino , duo effe a natur* Idem in r. ad Cledontum epiftola , dilertis verbis ait: Naturx dux, Deus & homo , quemadmodum fic anima , & corpus ; non tamen duo filii, nec dii : ficut nec hic quidem duo hommes, tametfi Paulus ad hunc modum internam externainque partem hominis adpelavent. Atque ut paucis rem complectar, aliud

anno CH*«»TI

p^y w7f τη,- ψ/χηî ομμαη, rba To'rov co·· (u/9ptmsΘ* c μονeθη» , Jio φώτκι Λα/φχ- λΦ» . ἵνα Ji Xtico'v , χ) xt*iov, iÇ vfc'y , τίν ©iβ Aoj^v όανθρωπη'τανηι >C at<rapxumvov. τι TbTB iri «-αφί'προν ἵπιζη'Ιβφι ; Soo γάρ φώτ« , Aπî φ/σΉî Λαι φαμ^ν. ταλ/v o α'ι>- τι' Ch(τ KiePA®* er τη fis το AÆ/Tixé·/ βιβλιο* LfytyviTU trrei τβ xaôx'fjcrpâ τκζ λiwas Φχαιν. ἱλο» 5») πάλι» ce rénti πι^ιά^ρ» το τβ σαιτήρ·©· r.pù'v μι,Γ»!£ΐο» , < ην i/st τβ άγι'ιι βαπτιαματ®* χαθα^τμον Jt'o ρφ.' ορνίθια xîAXr ληφθiωαι ζ«ντη χαθαρά , mt vonajrç Stà ΐΰν mrftvüv β'ράνιον άνθρωxcv , άνθρωπο» η ομβ Σ ©Λ. fis Sio ρφ» σ(-ι (όσον fixe» fis tiv exam «ρiπovτη λόγον) (λόγ®~ γάρ ku, o ιχ ©i« α'ναλάμχ^α co σαρχ: τή yuvatxis ,) πλὺχ β μiü£oμ$ι,ov . fts γάρ c/ξ αμφοΐν ο' X^iΓOi . ita ren xj ύ; Sio λαμβανovτηι m' op; ι'Θια, xl vofinit πάλιν us ΐν α'μφόπρα. epps vus Si ολβ ό μαχάο^* Kt'ei>A©* Sio φîίσκi ομολο^H ; αλλα x) C*- τή Jdlnpx «pci ΣηχΕιοό» titiroλi $»wiy· o yap λίγοι vapxi ita^üv Γυμν? τ»v Ki'eioy, ιλαγν άχβσιο» notfin.1 vi »α· · fax H rts Λη, μ? φυχη; vοιρα »αθαν ιη^θλ, ">α η η παθ®* ιχβΛον, ι'Scv χωAuh Aiyfo, ri φüvκ ris άνθρωπο'τχτ©^ α'υriv Tta^fîv. fi St rsn àhtâis, trus e tu; Jio ÇLfftS υφiΓαναι ίωιτομ^υ μ.7 Tr'/ »v«0Λv, àitai~ ptius; ws-» H τι Ai^h , β» παθo'vτφ·* ţ rip î,μω.> ffxpxi, èitv ïηρv; Ar^cc, wAltu on, παθo»τ(2^* sutp ημών 1» ύμιτip* 4>iσι-t' c'pài πω ααφκαη» Suo φύο·« rlui r νωαιν όμύλογ*î ό μαχαο^* KiφΡΛβ ; 'ίωμ$M, si JoxH, >ùw rroAi» cï θιολο^/α Γρν>ο£ΐον. φητ/ γχρ ca 7? ntt) hvyu.Qtts η αν, i τβ Aôj/e, τβ όρβιμὺβ Si. nÙS yàp αν Λ ri xutius ©iβ Θιο ; usxtp)ζ xarip , β τβ ipvμι>8, τi Ao^-β Jr ' 'λ'^P 'T i'πλ»? ' û>Γ», ττ xt-'ίΐωi ♦»' α'μφoΓv, ri Si β xu- &ω , O'.ίivη'ω; ή ι'φ' ήμΓν, \η . ήμω» ?άρ xutjus ©ιό« o ©ιο« 5 » xutjus Si χχιήρ. τ?η fCiVf o irrnü ηi αipermis την πλάitar, η Π«î c'ιoμααιν /τζζΑξκ, cùa»αττoμ/vων ονoματuν Stà rr,v σι^γχρασιν- σημüov St . v'.t'xx ai ifCaftS Jriravnit τ»7 itrivoiatst atwStatffinit iÇ τύ ενόμαπι. cpàs Slt JrtrAev àitriv χαλκ tw Xe«fôv; κ πάλιν <n<rr'v ήvίκα ai φυα-ets Siifavrui ruts dnoîats, aitcirarpirnir (£ ni c.ôpani. a>A' îSupfyt >Ç ηi iξη . ΠαυAe AtToms axstrov· rva ό Θiέ τβ xueia χμων Ira-» Xticè, o πατχ'ρ ris Sôfys . X^β fty GfSS, ri; SiS^sxarip. η ^"P*- τνo-αναμφβπρον i'v , α'λλ'β' rr φύο-«, ri St σαινύiψ . a'xef rt φηηv. fi γάρ η σαναμφόηρον ιv,α'Λλ' » ri φîiσ-κ. h' Si « ri φνσΗ ïv , Acfernrr πανπ-i\ Jt o üvat ri φ/σ«. co St tj' <p»o; KΑηJcvrov SAiipx «etfoA* o άυτί StapptShu φη* ai . ciffRÇ Sùo, ©iò x; àτθρωβo , ητη Σ σώμα* v/or Si e Sto, ùSi 9tti · β· Si Γάρ O'Ττυθα <ïo άνθρωποι, « >Ç etuç o Γ'ιαΓλoi η C*.n; ri α'νθρωπβχ2 η »χη «opoo·· X^cpÆc-ι. Xj fi S« Γoιπμω π'πΛ, άλλομίν

Chr *Vi ·»*«.

χ2. ιχλλβ

"anno'" Christi

«Ç eWi tW ὑζ Jv d *atmip.* Hirrp *μη* rut/nv A
⁄ «'*/*>·» TP
Xfdvw · *« ἀλλκ Si* ἀλλο · *μη yùom .*
tu *yip* οαυαμφοηρα, *tv τρ auyxpiw Θiïï*
μiv Οναιθρωτικτανηρ » *dtàptin Si* θιωθιν-
TX, n *SttK iv τι ονομάσει. λiyoi· Si* ἀλλο
ἀλλο,» μτβλιν η *t'ai τη* ^<αδ®* Γχιι. ι'χη
μ$ύ *yip* ἀλλ®· xj οἴλλ®·, rva *μη* πῖi ι'ποτά-
σα συγχiνμ$ι. ex ἀλλο Ji iÇ ἀλλο, iv *yip*
tu Ç/β, xJ τηuην τϊ θ»·τητ». opii *ixti(iuav*
βιολογία -, ἀλλο ftyi ἀλλο *çnrt ,* ni ὀζ
«va ό' ewn'p. *'Iïr' irtv, ἀλλη* ἀλλη φὑσκ .
το *yip àWviimpvç rtSîfjfyw, iπiτη φήσιv*
Turntur, rd *Si ἀλλ®·, ini 'Iη inorirtvi .* B
x) tbw δίλον αυτό Torn *napβχατιών.* i'xh ρφ
yip, iτι 'Iή θio'τητ®· δηλονότι, ἀλλ®· xj
ἀλλ®·. *Ivα μη rà ὑαοτάσ& συγγiνμBμ.* β'χ
ἀλλ» *Si* xj ἀλλο. *tv yàp 'ia T*a»* tî
àtornlt. ἀλλά iç «apofevr *φητιv. Zittp n, n&à*
Xtifà *ytyovivat* nî *aires ,* £ xareixfî; Xes-
το» Ce nui *aapSicui ἡμάv,* b χατῦ η φαινο-
/ήuov tJ Θιμ , α'λλα χαπ» τ» votipt^ev , xrpra-
μivvv vrwp τὐv φύ^ivv, St u iÇ tJv χλη-
fftw , ntt/yvpvrùv αλλiiλχi *^^yv 'Iη*
σρμφι/iβ . *iròjçpn Tuüitt «αp« ri* μφαλΒΓρι-
yopi» tù θioλo^B . *τη δ' αυτή ivvo/χi* χζ
Γρήγορή ηv *iv άγiοι ïτιηανήτανηι iv r* C
Nuurmw *iniSdfyjAt t & οιί φητιv* τ<5
•pdi *Σιμηλῖχiov Kôyy* xoffù λι'ξiv Srvi. ufî f-
X«δη do'o xrei Xesr» *yivtiaxvify)›* *· θ«-
cv, t» *Si iv&piiaivov, 'v μiv τv* φὠτΗ ,η θi7-
ov$ *tv i» τρ οἴχονβμiχ ,ή* χαπχ *ἀνθρωπον,* αχο-
λβθβi w *μι» àïSicv τρ* θiότηπ α·οο·μ«ρηφi-
μχι, τi Si xirfo'v, τη ανθρ«β/v» λο^/^όμiθχ
φύτΗ. η«Βτα« ôirwi Xi Sr®* δ Θ«®* α'ηίρ φη-
et/, Sri δvo Tff} XftsfB Γtvûcrxop$^), *το μiv*
θi<ov, η *Si οὐ3p^ntvov .* πτη, *tv μiv τv* φό-
σα τ» θ«ov, *φηvî·* χαρχχατιάv · τὸ *Si *τι·*
For *τρ iv^pvnivp λoΓiζόμiθα φῦvio 'Si* φιστν
$t<av »»ι Xe^·», < φ^στν λυ'θρωτινάυ ομ··
Koyii α'viήλv . οτλλα *χpv TfS BασïλM βι-*
Σλ/ρ, *π} χερο* τον Εννομ/ον τη *αυτά StSi-*
σχ«ν, φη<η'. ηνμηη'τiμ, Θiβ *βμθρωχ*»* κα-
*θώ vvόμαχΟ** d *piyaç* «ΧοΓολ®*, vδθ βno$,
«i τi tbu/ὐ δὠχvuιπv όνομα , iχαττ χ *τι* φ«τ«,
τ» θκα *η* xj αὐθρωχiνp» xenî τ· *iχov i'φαρμo-*
^ο'/φiov. - *yip αυΐi* χ} Θiβ *uiό irt,^ uΐο*
αὐθραη *κατ' οικονομίαv iyivtn. ipp* δὁο
^ύαον , θ«αν π < αῦθρ*»χ/vηv ομoλo^ ; ηΐ
δ* aunt epdrrovTu *κχv* τὐ nnrprj *"λόγφ τη*
αυτv ^tpαyμήτρα î^ιτiv ἀuτiv ^wpnaat .
navrayi yap , φητv» *τηv τ»* αὀθρ«»ή» ·P®>| E
ni θ«<·» *ivixparrv* ὁ αασ' -ολ® xnpikuwv * β·
Siv ηττov C» *ξχατipιp* τ» Γδιον χχθορα.C»m0a
xj Titi T<Jv *iSivv txxTipxi φῦχιοκ* ημ~ν *Sun-*
ξατ» , *ύ ὑταρχοντvv η,* ι$ τη Θι«6* λαμ-
Covoftivw. «tu «••iwr, μη' ὀλ/Tοα φ»τι .
iÇ *«v μη τρ àxpaTu φὐσει η* xatu ην *ταύ-*
ρον «άθ· *oapor^t^otn , S! iήpοiv "ζανάπρov*
τηv ηιαύτlκ» ιταηρθiπ» *ηλάνύv t μισιτηv*
αυην Θii *α»3ρώτ&,* xj ©idv *ονομάζvv »*
ivα iηrv τ» δύο »«ei ή ϊv λiTiiθα/, ή τράτ·
φάρoι ιoΐïv ved *iumpw . σαφiταη» <Σ»λΤ·*

A quidem atque aliud iunt ea, de quibus Servator·con·ftat? (ni<' adircâabi,c cu,n ANNO inadfpeftabili, ôc temporis expers idem cum<&CH™T' quod tempoti lubcft) non tamen altus atque alius, abiit hoc. Ambo enim hxc copulatione unum iunt, Deo nimirum humanam naturam, & homine divinitatem iulcipiente, vclquocumque tandem alio verbo quis hanc rem exprimendam duxerit. Dico autem aliud atque al ud vice verfa atque in Trinitate res habet I illic enim alius atque alius, ne hypoftafes confundamus: non atitern aliud atque aliud, quod tria fmt unum & idem, quoad divinitatem. Vides quam accurate de rebus divinis loquatur (Aliud, ait, atque aliud iunt ea, dequi- B bus Servator confiât.)hoc eft alia atque alia natura. Nam aliud, neutro genere pofitum, de natura dicitup alius vero, de hypoftafi. Atque hoc progrediens ulterius manifefto declarat. Illic, ait, nimirum in divinitate, alius atque alius, ne perfonas confundamus: non autem aliud atque aliud, quod tria fmt unum & idem, quoad divinitatem. Quin & ulterius inquit: Sicut & illud, perChrillum omnia fada efle, & Chriftum in cordtbus noftris habitare, non fecundum eam Chnfti partem dicitur, quie in oculos cadit: fed eam, qux intelleftu percipitur, permiftis videlicet, ut naturis, fic etiam nominibus, feque ratione connaturalitatis invicem compleiKntibus/. Hxc de C magno illo Gregorio Then', protulinc fatis eft. Ejufdem v?TD~ttntentix fandum quoque Gregorium Nyflenlcm epifeopum futile demonftrabo, in lib. ad Simplicium his verbis utentem. Quoniam duo de Chrifto agnofeimus, hoc divinum, illud humanum, unum natura divinum, & unum difpenfatione humanum: iccirco xternitatem divinitati equidem adinbuo: creatum vero humanam ad naturam referimus. Audiftine quo p.tfto & hic divinus vir dicat, duo nos dc Chrifto adgnofcere, hoc divinum, illud humanum? Deinde, unum natura divinum inquit. Et progrellus ulterius: Creatum, ait, humanam ad naturam referimus. Ecce divinam in Chrifto naturam, & ^naturam humanam manifefte confitetur. Quin & Bafilii liber adverfus Eunomium feriptus, eadem docens, hxc verba continet: Mediatorem illum Dei & hominum, ficut a magno illo apoftolo adpcllatur, nihil ita demonftrat, ut filii nomen utrique naturx, divin» ac humane, ex a^uo accommodatum. Idem enim & Dei filius eft, & filius hominis per dilpenfationem faftus ell. Vides, uti duas naturas, divinam & humanam, confitetur? Eadem facientem videre licet in quarto ejufdem argumenti libro, ubi hec verba iunt: Ubique temperamentum *ejus,* quod humanum · eft, cum illo quod divinum, prxdicans apoftolus; nihilominus in utroque, quod cuique propriumeft, E perfpicit. Heic & de iis qux utrique naturz propria funt, tradit; vcluti quae reapfe fint, & animiconfiderationepercipiantur. Hinc paulo poft fubjicit: Ac ne quis naturae temperamenti experti paftionem in cruce adtribuat, per alia clarius errorem hujufinodi corrigit, Mediatorem eum Dei & hominum, &Deum adpellans: ut, quoniam duo de uno dicantur, dc utroque quod utrique competit, intelligatur. Heic apertilume duo de uno dici praaiicat, nimirum naturas duas. Similiter fic in oratione de filio fecunda, clarius idem duarum naturarum proprietates, etiam poft ineffabilem illam

£3F* illam evicuationem·, falvas & intégras vffetra-A^α âw »feî *b kfytt&at* $iw? , iηλ»·7<·

▮ -.dit· Credimus, inquit, in unum Deum patrem ingenitum, & in unum filium genitum Jefum Chriftum, ciufdctn fubftanti® cutn parre , fecundum divinitatem, & nobifeum fecundum carnem : non duos, fed unum filium , falvis naturarum proprietatibus . Quin & magnus Ambrofius , Mediolanenfium pontifex , ad Apollinarium feribens, fio ait : Difcrimen carnis & divinitatis fervemus. Unus in utroque loquitur filius, quoniam utraque natura in ipfo eft: verum licet idem loquatur, non uno tamen modo loquitur. Nam vides in eo nunc quidem Dei majcftatem, nunc autem paffiones hominis. Confentanca vero jam didis fit in fecundo ad Gratianum Auguftum libro tradit . Homo Jcfus Chriftus, dominus ma/eftatis, dicitur crucifixus, quia confers utriufqut naturx, id eft, human® atque divins. Sed & in libro ad Sabinum epifeopum idem vir fandiffimus ait: Quum effer in proprietate * divinitatis, exinanivit fc , & accepit plenitudinem natutx & perfedionem human® : ficut Deo η'M deerat, ita nec hominis confummationi ut effer perfedus in utraque * natura . GÉNERALIS . Equidem arbitror ante multos annos cur® tibi fuiffe, libros uti colligeres, fanctorumque virorum auâoritates dc naturis duabus excerperes . THEORIANUS . Ea vero mult® cur®, multique temporis egent , qu® rara funt , & inventu difficilia . De duabus autem naturis non penuria, fed fupra modum ingens abundantia copiaquc reperitur in omni a ÏpÎpώ Dei profeda fcnptura , quanti ici·. licuit eft aeris late diffitfi amplitudo. Quart fi etiam pluribus opus fit , paratus fum & alias proferre . Et quidem mox licet audiamus magnum illum philofophum atque martyrem Juftinum , de iifdem loquentem in libro de Trinitate, capite decimo feptimo . Quum audieris, inquit, de uno fulto voces contrarias, convenienter partire nartrrir ea ,ux dicemur : Λ magnum ac divinum al[redacted]-, divin® natur® ad tribuens; fin exiguum & humanum, ad Humanam naturam referens . Sic enim & ipfarum vocum diferepantiam vitabis, natura qualibet fibi cognata recipiente : & unum filium tam ante omnia fiecula , quam recens ortum juxta litteras facras confiteberis. Hxc divinus ille Juftinus. loannes autem Chryfoftomus in cpiftolx ad 'l imotheum feriptx interpretatione fie ait : Mediator amborum confers eft , quorum fcilicer eft mediator Quippe mediatoris eft, ut conjunftus eorum utrique, quorum mediator eft, participet. Ac paulo poft: Si ergo non conjunftus eft cum natura patris, non eft mediator , fed eft ab eo feparatus . Quemadmodum enim cum hominum natura conjunftus eft , quoniam ad homines venit· ita & cum Dei natura, quoniam a Deo venit . Cum hifce ianftis patribus confentiens fanda illa, magnaque & univerfalis lynodus , Chalcedone nutu Dei pioque decreto Auguftorum congregata, ftatuit unum & eumdem elle Chriftum , filium , dominum, unigenam , in naturis duabus citra confufionem, mutationem , divifionem , feparationem adagnitum : nequaquam naturarum difcriminc fublato propter unitionem , fed falva potius proprietate utriufque natur® , ac in unam perfonam &

Margin: anno ... ' legit, pr.pr.rMr», Κιη"*<Λ.< ... • Nortri le· λX„. '.

B E

çtc-êtf. *ομοłω* ... *Tȝi* ·* *λóΓμ xtpi* q ^·^· *vi! i* «une σαφ/πρβν *ημιν* τΛ *ivo* «cc-rwy τη *i&ώμοιηι σοiζv^ου xepeiiiun* < τη* aepafev *xtvtrartv. xtfliopCA* »(era ôter, Φη<τ<, *vetnpa àftw^w* , >$, *tir' tva* .Qÿ/vnw *viôv* Inaîv tv Xeira'r» *ίμοχα-M'ℓφ aarpi χά-η* την θίοτητβ ,· « npu» *ii* xan^ ?nv *ααρχα* . *ὺ iùo, ctiïC tva* wev , *σαζομivvv* tJν *iitu*-ματυν τΛ φότιων. a'Wà β *μiγχ λμζρό*-0*«o , d MrStoAavtty' τήν ap^tfpwativnv λαβών, «®po AyeJfcrvafttoy ypa^w, «a» çnr/. ψολα-ζι>μθ« την *itavopàv vαρχο* tÇ θi<?τηπî{. *âç* ζλ> *ίχατίρφ* λαλ« *o viôft* ftrsvinmp *ixaripa φνσι triv ctvrù. a'M'* « <r d a't/η λαλiï,ü'χ *irt μιν Tityi τροχψ* λαλπ. *ôpàii γχ,* Or a'trrÿ vtw *μ8^* îcj£av Ofi, *vvr ii* »ά^η ανθρώτχ . αχβλ»θα *ii* n7ç Hpnp^iers *xiv τ<ρ /άiτipp rS «fôi Γρα« τιαηον* nv βασιλi'α *σηνηγμχι^* "λίγν* . άνθρ«»®* Ineiç Xe/cdc è *xvvfr τη* iòξη *travpi&ctt λ(γΐηι, iχαττρα* νχάρ^vv *φvσ-tui xorrvrôf, τüτ tav άνδρατivη τζ&îαi άμiλ». xiv τφ χρο Σαβîvov* τîv *ixirxomv λόγμ a'urS , ό άυτi ά}"îητφ** ávrp *φίκην.* & *τφ üîφ* τη θιοτη^Φ* «v *txtvorrCJi iavnv.t* t^ *ιλαβι τι ri*-Xwoy τη χατη ανθρ«χ·v *φύσω βλόχληρβv.* ὼ *GùSfy fXiMXf τψ* , *κη> oit τ^ χαηρτισμρ* τ~ χβπ; $ *fvΛ* ηλ«<φ» c» *ixaripa φύ*-CH *τυγχανρ.* Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ, *ίμοι io*-«« » ,W°T **\ '*'{"λMi' *rS atwa^ayièv* ΟβΛ/α, >Ç *χαρίχλαβύν* χρή-σή *aftuv xfpi* tJν *ivo φvσivv. O* ΘΕΩΡΙΑ-ΝΘΣ. *ixtiva iiovni χο^ü φρvτιδ&** qjH χρο», *ira rxàriàfirt, ιζ ivr&pvm · xtpi ii* tJν dtio φûσκvv, *vrxavti*, α'Τλώ vλβτο *vxtp*-c» «J» τ, ŠrwrÇ^jp,-φΓ, om αιpβ ^vη . « dut» *ιξ xaimvw 3rn , iηiμοκ îχ«* tÇ αλλαi *xapayayüi .avrixa Γουv, tfyrn àxovrai* xj *τον μιΓάλβ φιλοτόφχ μάρ·* DT^p®i IxrAe, xtfr. »τüv<«oφ· Λμvη "ca Tj§ *α-αυτύγμπτι, χατΑ το ιζ. χίφχ-λαιov Snif. crw axvapf xtgi rS* tvàç vlov *n(&arriatçwàç, xtrr* α'λλiiλ·» μι'ειζi ηπ φό-σκπ Tîi *λιγόμ$>α. àr fjtyirt μiΓα* tÇ *Sêèov* , τη *φώτα χχροανίμvv.* αv *ii τι μίχρον* xj *xvSpaxiror, τρ oh&pucM* λο^^ζ^ιvo çl ith. aru *yàp* < rî fJJ *<ptn£v άανμφοηαv* IvαφΧζι , *ixàrti a xiçvxt ityopS^oi* «χχγμκ · <ε ην *vior* tva «Ç *<Vpà* xofiruv *attirer, ιξ* «ρόαφαην , χα-to to; θiη'α ^ρβφαi *ομολογία* . *ηvτα* o θ^o Ivs7v»c. · *it ypurif rlw ?λά>τηv liMtvviW ύv τ» ippiuitia* τη *9ρο Τιμό^ιον i-χιτολη* , iα» *φηχîv. i μαχίτκάμφοτiροι* xct-WVH , «y s?/ μτιτί'ηκ· μιovpι iαρ *τΐη tri* , η iχατίρβ /χομ^ιov, Λ *iη* μιβïτη , χοσκ-rnv. *χü μιτ* όλ/Tov * <4 *ηîvvv* μη *êytnt τü* T» χα^o φ«π»i, *ν'χ tri* μ«7τικ, α'λλα α'-*ntyintrai · itxtp* tîs *èv9pèxvv i^tnt* φûσκκ, *àv^pâwç îρτρη'* iru τη τï Θi», fatten *nepà* Θii *üp^tn* . τiη/ *To7f è^totf ταξάσι ανμφοηûα·»* ή αΓ/α μιρ-άλη

oixb^utx») σvαo^o »i cv Χαληiov: ααυαθροΜ^«<ρα Θι« vΛματζ, iÇ *Λ,τiβα βααiλivv θι·αχιαματι, ivα* Σ τvv α'oπv Xf/rcy, c/jy, *xvtfov, μovv^ι^* › C» *ytirtrtv ααvγ^vη* ,

ja'Λαφόυ , cvMeirw;, Γ>»>ί>ζβ/4οβ» ÜJ^ff TWf A3 φύΓΗ» - -

Christi «Μφνμήκ Tijv fMKCrv « <τ*)ζομό»κ ιι μάλλον £ ijrérnnç ixanpat c&rwc, χζ tk »x «péewvov xj pica υχότασιν ruufryiriK . wt « Su· e*ëow»a μτ£ΐζ·μ$υον ή Siaipip^n , •λλβ oat X,' το» «tum υιό» μονοφυή , Θιό» Ad- ^o», xtcios Ittri» Xfcrfó» * O ΚΑΘΟΛΙ- ΚΟΣ. ολ«; η λ«>«v âôo çùetif |'μφαα/*Η- eâytt StatpiattK. £ it'ârwxot, pqrax φ#ό>ο»τκ τ» τ«* Εύτνχ*ί, η piat φιτιτ Kiytn , r'ï η το* Nffoep ipxiraptt βαραθρον, Stà Ttk Su· φύσκ; Sù· xpéraxa xapt^vecyecnt. O ΘΕΩ- PIAN. αλλ' · HtstM Sù· φυα« ιλι>ι χι- B ypttrptvai, ·vχ uuMptraf fii araervxot tv , rÿ T»n exAivv · C* άΓ/οι ό^λλ®*, C* τή «nyci Εύλογο» a'ireoAjï» One/», ojna >Ç *<π Ntrop/B, χα» Sù· çùt hî, empaivw Λù ifcwàv τή rapxùi, >9 τ» Θηλφν. (tri- pa ydp » TV Aoys φûo-rc, ι$ f ηρ« ή τή rap- χο ') <xfo' awww τιώ tfarn iptAvyti pt9' ή- μάύ. >ipf<ç yàp tuvtus , Γνα Xtr- ro», ira ur'or , ire χύ^ιον ὀμολοΓοΰμ^υ , μ/a» φισ/ν τ»" Αο^υ rirapwpttluf · βάϊίζ» ·uv ru, χβσα τliA η αοφν Σολομέ»τ®* χα- payythiar, μήη « το &ξ*β , μηπ «« π» d&iCfPa · αλλά τιχû pitrLuj iÇ CarrrAtxià βio». ç Twxpti Fâp firh a.ipiam tx naplrpt ùxxη- λαα μαχομ^αι ' Sb· txt ri)f θιόχτ®* , ιζ Siio ixi rqc α»9ρ·»9iiτ»ηζ. iiti (ty τ? àto- τχη , ·' Σα/λ'Μη tArf*t μ/«v φο<τσ, >Ç μι «τ ùxôrartv è Si Αρ«ec, τρϊί ürord«<î, >Ç τρ i φύβ-fti iχφόλv . ήμ«î it eûn fît t» n rpia ruuaAMfepÿ;, 7m μ»î τîiv τιΓ ZaCtA- At « rëc-βv HTWvpfy * °ûn StatfKÜfjfyt tîf τριк iχφυλβ iga^oroa, "wt μη tù Apsku μβv»? . β>A« μ/<» ^Crn ex r^ri χίρύτημβμύχο- iaatat. χάλη iri τι« ώχvθρχχτiτιοι 7· ΘηΓ λό>« wiatp tx Stapirpi ipiyem epeç a'Mri- λβi c, nNiCoctoi '£ d Εύτονέ. · (jtyi *«>D Ntrw·· ['At>< S·· ^rfii »xwpif*i , Su· <Dpdawx«, tÇ Sù· XeiCvf, iÇ Su· viêi . e Si Ευτυχά , pita ψναη , rÇ pial ùxèrarw . ripfif St pi«x bxôrarn, t»a Xe/rw, tre wôv C» Su· φύβ'Yστ ηλ·ΐχι 9t«r^rt Λiγι ,tÇ «vfipa»- xôtrilt y >Ç «σ·υ>χύπ* Uittpitati . 0α$;ζι a» τια pirU» iÇ flan^rxla, «$ hxo- μ$υ, £ι3ον, (®i φχλ» · Θιολβ^οi Γρ»»>β- e;®* . ptrè-mnt Jt' en»» «rw, τiû eAtîÿww At^e, eydià» 0Atr«r χαλi lχβp#.pMu>>) μή φοβηθεί ην àtfipcv fJJ lúo.« ηρ yàptxi 1 « ôtcTijT®* úτoΓαα-Mi λι>β»η , β το/β- ijSu Sta!pirn φύνη · aru £ ixi τή pr'x»»o-E utai Sù· 90rm AtTam«, i Stalptm

I - .7 vτoΓ<χ<Γ«v . (c raw ',r/ » . ,· ΓριO^O»- w ·nS epecKA>»îor»eri4np« Aoj^ φητι. Atya» o» «>AoiÇ αMo,ιμχβλητ n txr τη Ttiqtïoç iχκ.ι'χi μ^ii yàp «Mβ ιζάMo ,π'β μή ·|tJç uxefarttf , bx cr^A· Si ιζ e A- Ae. îr yàp ni rtia , $ nuriv τή δiiτχπ .

Aunam hypoftaÿn cocunte: non ia duas perfonas partitum vel divifum , ied unum & eumdem filium unigenam, Deum Sermonem , Dominum Jcfum Chriftum. GENERALIS. Omnino duas dicere -naturas , fpeciem quamdam divifionis introducit : ac vereor equidem , ne devitato Eutychis barathre , quod eft unam naturam dicere, inNcftorii barathrum incidamus, per duas naturas , duas pertonas introducentes . THEORIANUS .Neftorius vero duas naturas feparatàs ajebat, non unitas in unam perfonam . Atque hoc fane denotans fandus ille Cyrillus, in cpiftola, quam ad Euiogium fcripfit, ait : Sic & incauta Neflorii. Quamvis duas' naturas , diferimen camis & Serntenis fignificans, dicat (alia namque natura fermonts eft, alia camis); Unionem tamen nobifcum non confitetur . Nos enim his unitis , unum Chriftum , unum filium , uijum Dominum confitemur, unam denique naturam Sermonis incarnatam. Tu igitur , juxta fapientis illius Salomonis admonitionem , nec ad dextram, nec ad finiftram incederis ; fed media regisque via. Sunt enim quatuor hereies , tx diametro inter fe pugnantes: dux de divinitate, ac dux de humana natura. In divinitate, Sabellius quidem ajebat, eflie naturam unam, & unam hypollafin ; Arius vero tres hypoftafes , ac tres naturas diverfas & alienas a fe invicem. Nos vero nec in unum tria commifeemus, ne Sabellii morbo laboremus, nee in tri« percCTina & aliena inter le dividimus, ne m Apii furorem tnctdamus; fed naturamunam in tribus hypoftafibus prrdicamus. Rurfum de incarnatione Dei Sermonis velut ex diametro inter fe pugnabant Nefiorius & Eutyches . Quippe Nefiorius ajebat dnasnaturas feparatas & duas perfonas , & duos Chriflos , & duos filios: Eutyches vero naturam unam, & unam hypollafin . Nos autein dicimus unam hypofiahn, unum Chriftum, unum filium, in duabus perfectis naturis, divinitate inquam , & humanitate, infeparabiliter&crtra/oufufionem unitis. Itaque femitamedia regiaque, ficuti diximus, incedito: (quemadmodumGregorius illeTheo-,ogu' *it: Medium ‹luum dico› vcnt"cm 'n' teffigo : ad unam folam fi refeisiemus , refu faciemus) nec eft quod numerumduum reformides. Quemadmodum enim , quum in divinitate tres hypoftafes dicimus , nullam naturas divifionem facimus : fic & in hac difpenfatione, quum duas naturas dicimus , nullam ipfius hypoftafis divifionem facimus . Atque hoc illud-eft, quod GregoriusTheolc^usin II. ad Cledonium libro dicit : .Dico autem aliud atque aliud, verfa vice atque in Trinitate res habet*. Illic enim alius atqiie alius, ne hypoftafes confundamus : non autem aliud atque aliud; quia tria funt unum & idem quo ad divinitatem, Refte vero quamlibet feriem verborum religiofi hujus theologi confidera . Di-Co; Inquit, in Chrifto , atii afHue aliud · Nam aliud neutro genere pofitum, naturam fignificat; adeoque aliam at que aliam naturam in A,iuj „ ^ ^ - 1 hypoftafin. Ideo fubjecit : Non alius atque alius. D tiamillud inipice; Vcrfa vice atque in Trinitate res habet. Nam in Trinitate una natura

a^ σχόχΗ χαλά l'xorfu π>£'» τ» itpê ^i·λîγχ. Xtytl Si, φητ/» , ι*·/ τϊ Xg/ή «>Λθ iÇ «λλο . τβ 7«ρ αλλο t tlu φύσιν JuAoZ. ïm ιτψατ iÇ iiipax ΦÙ»V »Tr* rï Xesrè Xtyft. ré ji à>λφ* , cxpâtvtt tW uxércwr». Jrd ttf^yaycx' ax àλλo £ αA- -Aoj. Spa Si £ η, iμταA;/ ή <«"« rtfaSa îχκ. ιχι pivyip τ»i rexaJoç pia fùcii tn'r,

eft, fed non itidem ona hypoftafis . In Chri-fto autem una hypoftafis eft , at non itidam Una natura. Hoc fciiicet denotat illud : Vice FCr^*. Nam ibi patura una eft, acires hypoftafes heie autem una hypoftafis, & dux naturae .

anno η*®*1

His diifis, religiofilfimus Epiicopus Gregorius , fanAifltmi GeneralifVronfobrinus , voce magna exclamavit Ego Romanus fum : [Anathema non dicenti duas in Chrtllo naturas".

t

Poftridie religiofiÆmusSappirii epifeopus advenit : itaque cum illo Generalis feorfum ea communicabat, qute de propofitaquarftioncdi-Aa fuiftent. Etiam oftendit ei quafcumquc fanâorum hominum auftoritates habebat , duas in Chriilo naturas dicentium. At is, quoddifertus eftet, ad lubitum iuum eas pervertebat. Itaque quum Generalis eum valde refiftentem, ac repugnantem deprehenderet ; nos arceflcbat, & his verbis utebatbr*: Petrus hic epifeopus , qui praeiens eft, colloqui tecum de argumento, quod ititer nos tradamus, cupit. Ait enim, fanftum virum Cvrillum unam dicere naturam poft unitionem. THEORIANUS .Ubinamhoc, domine epifeope, fanftus Cyrillus dicit> ÉPISCOPUS. In fecunda ad Succeftum epiftola , adverfus eos, qui dicunt: Si una natura facta eft poft unitionem , neccfle eft cum in natura iua paflum: fic ad verbum ait. Qualia vero paflum ipium in naliira propria necciTe eft , fi poft unitionem, una filii naturadicatur incarnata' Videine, quod poft unitionem , unam naturam dicat? THEORIANUS. Etquænam eft illa propria filii natura, in qua neceflenon eft , eum elk paflum? EPISCOPUS . Diving tas filn. THEORIANUS . Ergo filius in natura propria non eft paflits ? EPISCOPUS . Abfit hoc . Quippe natura divina fic comparata non eft, ut pati poffit THEORIANUS Tamen feaple Chriftus paftus cft? EPISCOPUS Vere : fed in natura noftra , qux fic comparata eft, ut patiatur . THEORIANUS. Etgo Clirifius natuias duashabcba:, anam fic comparatam , ut pateretur ; alteram , ut non pateretur.

Us quam obturatum effet os rehgiofiifimo Petro, lupradiausrebçiofiilimus epilcopusGrcgotius furgens; Ego Romanus fum , inquit , & cum Romanis ier.tio.

Poft biduum rurfus arceifiti, afcendimus in cœnacuhim, ad iandnïimum Gcndralcm Quumque confediflcmus, omnes fie adloquutus cil: Nihil ambigui eft, duas in Chrifto naturas dicere, fi confiteajnur eas unitas infeparabiliter in unam hypoftafin . Quemadmodum fanftus ille Cyrillus in prima ad Succeftum epiftola loquitur : Quantum , inquiens, mente atque oculis animi duntÿtat videre poftumus, quo pafto unigenitus illcta&us Ct homo. duas cilié naturas dicimus unitas , at unum Chriflum, & filium, & Dominum, Dei Sermonem , qm homo faâus & meat natus eft. Quinçtiam omnia illa lumina eccleliz , quorum auftoritates antea philofoehus adduxit , hoc ipium expreife clamant. Itaque maoifeftis , & apertis, & veris adverfari , non eft hominis Chriftiani Ac de his quidem pofthac minime laborandum . Quid autem prohibet , quominus

AaVA' ήχι xj μία fraratn;· ôri'.J» τϊ Xtira ξκβ ίxckoew > ϗκ>λ όχι · μία . >Ç tmto tft ii ιμταλη· tûtn μ'ο* yàp μία φûτι; , χ} ûτοΓααπ;. dvrtc&t St μια . ûαόfarti't xj iuo φώτκ; .

ANNO CHRISTI

Teruy p'n^ciyuy, 0 dCXa/J/ran; ir/erxoxoC Γρη^ό ιο; eth a^rwnira χ«3ολ/χβ α^ψτό , ι/loητι μφάλη· tyù PtiuaÎôç πμι. àtva-$ιμα rd μη λi^ovτ/ Ιι« φύτΜ c'v rd iCurf.

Tf itrsuiew ηλθο* ô dCAat/Jr'carvi ι'τ/β-χοχο; 2«îrxrex» - avt^oitwran »v αυτù à ΚαθολΗ«®ï fyw to λαληθπτιι rrtti τβ 'ωξοχ&τμ/-νβ ζήτήματκ . 5t αοτΛ >ζ οτα; πχι γρη. ΒβΉi α^/βν, λi^Ββ-α; φùσ«; dr τü Xtt-îφ. o St inrpf$Ç>-«frTO;, λΐγιο £v , π; η inuri θiλημχ ."ui etu> dCpCr àurir è KaûoAfncf cipoepwi σ»îΓ«μα»ον >ç ἀντιχαλαιονπi , μιηχΛ-λiβ·«η Ημ«i, çwt αρο('>>μαϊ. Ο τ«ρ^ν Κiβ-χοχοi ΠιΤ°5 ΘιΛ« μ^ι σ* Ι^λiχΘiααT nffi μi<τov ΐμüïv xj όμων ντοθiσiωi .

©τ< ô d» άΓι'οι Κù^λλο μiχν φû<τη λ<->μ rüù tvurr/. Ο ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ . ri Aiyti Taro, ittraoru ixt'ffxoirr, ό KufciA-Aep ; Ο' ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ · dr τ£ S4.ripx ntpài ΣΜΟσον «χ/Γολi, χ«™ λi^όντuν η μ/« φύσα ytye.t μ*' ihù , araixn »αθi7v avvir ne τηχ i'J/αν φύτη. Stu xotn? ρiμα φη-σi. rora ηiηα» ααην «χα^χ» π titαν φύαιν, π λΐγαη μ^ την tntrtv μiα φύσi uîi σiσαρχνμήη ; όραi , οτι την tvwtv μiαν φûνιν λiγ&. Ο ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ. »ç τβ/ακû %! tSia φûτi τi uti, ft; hi ex tnv avot'^xn na-$£v eWv; Ο* ΕΠΙΣΚ. ήθiοτη τβ uti. Ο' ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ . wt ότβθο ουu» i uîv ti'i iitav φύαιν; Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ, μη >tvet-η. ή yap θ«« φύτi β viφuκi raynv. Ο ΘΕΩ-ΡΙΑΝΟΣ. tvadf â» ομ& xatü άλη'θ««ν β Xtréf; Ο ΕΠΙΣΚΟΠ. vαi , α'Χλ' π την ήμiπρβν φûαiv. aum yàp rttfuxt ràynv . Ο* ΘΘΕΩΡΙΑΝΟΣ. Suo όαν d X&irdc φî>-σπi, μiαν τiφuχώαν vayuv, iξ μiαν μη ri* φuχuίαν nàytn.

Εν rinti τβ £λαβκάτβ Πι'1°η φiμνδΟΛ· η , avare; ό άνωθο» ρηθπ Λλαβiταη ι-riaxoro; Γρη^βειοi» «Φ1, Ρù>μ«ïο;κμ'» Xy Û βi ΡαμαΓοi φροiϋ.

Καi μiθ' ημ/ρ«î ιi« τάλiv μ«τηχληθθ*π; σvηλ-θiμΟ π to οχiμvον ορρό τiv οi^Γώτηττv KailoXrvoV, £ χα&ζομΖΗ» ήμ»v , πη *pôi iravrui' Οûκ tftv üiμiα αμφiβολiα^ Sio φύ-e-ft; λi'5*<v d» τρ ·«» (α*>μ»v« πû-ηîi ομολαγάμΟΛ a'J/aardrw π μiαv ûxo'ra-ασ, χαθάφητiv ô âytof Κύ^ι»β(d» τϊ wpw-Tw tepk ΣωΟσ-ον rtiroAr . bxbv oaw μiv «ite» «; vvvotav ι$ tii μόvον ri ipjv ηïi τη; ψ/χη; ομμavi, riva Çorw Ο*1αi0ρ*>τητον ο μονβ^uη;, πκiι* φûτκ Uvat φάμε» ÎH&d-vaft tva Si X&όv , ι£ uiov,ιú, xc£iey, livre Θ«β Ae>w Cjfatàptiwarnt xj πσαρχ«μiv·> . α>λα IH 1Ç τiάνη oi rvif iiαλ^σiα φiντήρκ , wv aiw ο φ/λάτοφβi τιi(χρηαπ; tfayt , tÏto SiafpiSU» βoûo'l. χ, λoiχo'v to7; «ροφαν/αi xj φaνiροii aνiiμαχii^αi , iζ άλη^iσσ , χχ vîi X&I-

Xeincr✓. £ rre} μιν ταΐων αχό rS vw χο-
' " t tau i 9ipri · α'λλα ri xuRüit xJ Süt φΰσ·«i d-
CHjusTf μολβ}*ΐν tri T» »»ός Xeifi , ›Ç pixi ! φό-
"*»· en/, s» aîw'pmr £ et\«tieo» t Î ç φό-
‹hw / twrKVi ; ^Γ^ιτχομΟΛyxp m iytw όίΪλ·
λ«v de rj[SÂrip* ‹»'‹›; LaxCao-ov tekoAi· Snj
σκφα λ(!"&ηι. à Γχρ txt' μόνων «χλιχν
χ«πϊ τi i» Âi'yinir, α>λα «J tnt
xarfi ewiStetv β%ιv»^μό«v .όχβΐον τι χρϋ-
μχ ttiv ὁ ἀνθρωπο ιχ ιζ σαίμχπi. trt-
fotâi μiv yip ra nteÙTtt , < ἀλληλοι βχ όμ·-
vet». ir«5«vnt yt μην» μίχν ir9pvxe φι>τιν -
άτιτΐλισ-χν. i'χ/ἐὸ Jv ιχ ψυχή ›Ç σ«μ«ι» »
inpwtw όνη»v, μ/α φυοπ ανθρώτκ iron
A«m/ ‹? λi^τπχi, MX «nxoy οΐμοα , 'χ η
τη θιότητv χ} τη «v^pwrdmwç t S Xu?» ,
μίχν ἀιοηλΐΐ&χι ›4 Φΐ›‹τπ . λιiβ-ov
Tcfr» , iÇ apxteet ·ιμΐv. O ΘΕΩΡ. «ρχ« τ»
μιγά^ρ β·« βi›·«ωσΰνη «7 "ι· ffiwtXiiv, ·π ου SU
μίβη φυ‹τ‹v txt ToJ_Xttroù τηv tntftv
yur, ιi tiffxoptâuret αυτή «ρό ιΐμΰν χρησι
τοὺ àfre ΓρηΓο iβ tou 9to\όy*, à de τω arti
iwoù iΛτφ^ι λόΓρ χαμίτη, oôna χατο λιζiv ι'·
\«β·α. U yip < η β-ωιαμφόπρον rr , α">λ: ού
τv φυοτ‹, τv St ciwtiS^. txtSn Suv φη‹πv »
α'M' ου' τη φΰσ-R iv,χωλὺ« ϊηλονότ/ «·αφ« ,θ»
τϊ φύτΗτὸ σαυαμφόπρα A.'^y. τι'toww ζη-
the ιαφ.' «ov : O ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ, ου Xκ-
· Y
Tttt iv Tv Apitytxp ypevy ουruc ._O ΘΕΩγ·
ΐτφχλται λοιχον ή βιβλiou σ'». Ton ιχων ο
Θιω^ιανὸ waptx0oA(w του ρητοὺ ηΰτν Συ^ιΓi»
StSuxt rù χα^ολιχ^,λι'Γων αήχΓνωθ/ Jiorxon:.
• St ΚαθοΛ/χὸ «porxxÀfiTa μ'ξυφ' "να α-
Htytvwwrw Σϋ&i'î t ittyyUf iÇ ufC# ῶ «·
χ * σ' Θiμ ιαιὸ τiπ αυτ« ὁ Θιω^ανὸ .
«ρχὸi τiτ» Sttntontiti 9iλα ›C â»lu›
tyi y.ip Συ^τι' v ywάitρέ • αM'χ(ρor είὸ C*
wcCr^A/ocifpZtfwyCV KcuxWi'i*,*; πλὸi ov^ηοη
X sydpiu rjn ὠή. O' ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ, i
nSn' cvrp ɸ Aρμ^v ›Ραφν ὁ χΣ™ iiu ,
βνλμμοα t ἀλλοθiγ τοθθ* χληροφορηθη volr
•17 Jt* ffy οφονλορήυ ομολο^v f›r « X /ζβ ?
φύσM τΐuϊ twtertt μίαα Si x- O ΘΕΩ-
ΡΙΑΝΟΣ. pproy τiτ» σαιώi», τώ μη χ«-
xnpynv ι'θiλοντ‹. O ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ . μχ
μοi yhotη xjutapyrtrai «oit , «C ααiλιΓΛ CV
Λi Οποι , μη'π μΐιi αλλφ rtvi f'K χατ« X(/-
ror ζ/v ιλομοόων. α'»α βiβαι»9ϋνια iχiδυ-
μΰι Γνα μη α'βροτιχαι igq xatrfi rtwapTa^nv
■Ktrrifttpstt τiιὺ α'τόφααιν. O ΘΕΩΡ. όμολο-
θ*›i ινωθνναι τη φώτυι αT»‹*v < α'ναλλονω-
τv ; O ΚΑΘΟΛ. »ανυ ρφi ov. ‹t yip ὁ α-
yt&* ΚιἐιMΦ* do τρ ΣβΆοvαov txtceAjî
itu φητ/v. γάρ tfn mc àmttoti ,
ιζ «x«r, Srt μiη(3λήθ» «à βΣμ« '< θιότχτφ'
φύτπ · χ} μiα xçtxive, ότ‹ μιπiλήθιι é λό^®·
fis t(u τι β-αρκά φύη». Z τιιρ γχρ Ϊϊη αμχ-
χβη», (ἀT‹*τΦ* »Ç «r«»o‹imi ttn) «·
su ‹ vi iπρov. β yipt'rt f$rx?|3, "C 9"·
τ»)τφ· tiffixv ήηι φύη» ptnt^apritrtt Stuxdat
rr 4$ XTiffpemv , χη‹τμ« St › ιΐ βiipξ . O
ΘΕΩΡ1ΑΝΟΣ. α'τηMβξα; τμi ψιγια-
twt τη de «ytwç Ki^sMov μβΐρηρβ na's^a·

A& duas naturas in uno Chrifto, & unam na-
ruram, propter expertem divilionis & *t'f'ara-ctwsn
tionis naturarum unionem , confiteamur ? quip- ,ut
pe fandum illum Cyrillum in altera ad Sue-
ceiTum epiftola , fic difertp dicentem repeti-
mus : *Non de iis* duntaxat , qua natura fim-
plicia lurtt, unum vere dicitur.· led etiam de
illis quz compofitione copulata lunt . Quale
quiddam eft homo, ex anima & corpore cen-
itans. Nam ea diverfx funt forma, nec ejuf-
dem inter fe fubftantiz : verum unita natu-
ram hominis unaqi abfolvunt . Quoniam igi-
tur ex animo & corpore, quar divetix naturx
fuqt, una natura hominis ablolvitur . atque
dicitur: non abfurdum arbitror , ex divinitate
B humanitateque Chrifti, unarn abiolvi dicique
naturam . Hoc folvito , ac fatisfjftum nob·*
erit. THEORIANUS. Satis erat ιη^Φ* fon-
ftitati tux ad hoc, ut pcrfpiccres, nonVuni
efle dicendam naturam in Chriflo poft unio-
nem , prolaia fandi viri, Gregoni Theologi
a nobis auclorit.is, qux exilât in altera de filio
oratione, ac hu.ufmodi veiba continet: Licet
utraque natura copulata , fit quiddam unum ;
non tanien hoc a *natura eft, fed* propter coi-
tionem. Quum ergo dicit : Non hoc a natu-
ra eft, dare fciltcct prdhibet, ne utraque co-
pulata, unum natura dicantur; quid diluci-
dius hoc requiris? GENERALIS . Sjc textus
in Armenica feriptura non habet . THEO-
C RIANUS. Mendotus eft ergo liber tuus. Mox
Theorunus, qui ejus ὠάι Syriacam mterpre-
tationem excerptam haberet , eam Generali
porrigens, bit: Lege domine. Generalis autem
>rceflito quodam ex iis , qui Syriace legere
noflent, legi.juftit, & ita ferlptum repent ,
uti Theorianus dixerat . Itaque Theorianus :
Hoccine fufficit, inquit, domine? an etiam &
autant requiris auftoritatem ' nam equidem Sy-
riace non novi, fed ita perferiptum in Syro-
rum libris Cefluvii reperi; atque hoc reperto,
maximopere gavifus funi . GENERALIS.
Q^iando in Armeniorum (criptura tectus ita
habet, aliunde certior fieri volo , debere
"‹« « ^ifto naturas poft unionem i1'
» η.οη «nam ·. THEORIANUS . Fadli-
mum id quidem ei perfeftu qui agere mali-
tiofenolit. GENERALIS. Mihi vero ne con-
tingat unquam agere nialitioft·, przfertim di·
vinis in rebus; nec ulli alii , qui ex Chrifti
prxfcripto vivere velit : fed confirmari defide·
ro, neinconfideratc, perque iubreptionem pro-
nuntiem. THEORIANUS. Fateris unitas elTc
naturas citra mutationem & alterationem 7
GENERALIS . Omnino . Qpippe fanâusMlle
Cyrillus in epiftola ad Succeflum fie ait : Par
eft, quod abfurditatcm adtinet, dicere , cor.
pus efle mutatum in naturam divinitatis:. &, Ser-
monem efle mutatum in naturam carnis. Nam
ficut hoc fieri nequit, quum ipfe fermo fit in.
E commutabilis & alterationis expers; ita nec il›
lud alterum. Non enim creatorum quidquam
ad naturam *divinitatis* tranfire poteft. Et caro
quoque creatura eft · THEORIANUS . *Ipfe*
nos fublevalli a negotiis , qui fandum Cyril-
lum teftem doftrir.z noftrac produxeris . Nam
û fieri nequit (ut in fubftantiam vel naturam
divinitatis creatum aliquod tranfeat ; & ipfa
quoque caro , creatum eft .' quidnam de hoc
colligatur, ipfe dicito. GENERALIS . Quid
hoc fit ignoro . Quidnam eft quod colligis ?
THEORIANUS . Carnem & fermonem non
unem tfle naturam. GENERALIS. Equidem

À

non oblitus fum verum, qux a fanftoCyrillo prolata lunt antea, quumdiberet: Qualequid- d*m eft 5* *"J®O* corpore conftiai». nam ca dixerfir lunt forme, nec e»ufdeni m- ter fe fubftantix: verum unfts , naturam ho- mii)is unam abfolvunt. En heic qaôque natu- ir dux, apima; fit carpus.*Neque tamen vel anima corporis in naturam converfa eft , nec corpus in animx naturam transit f fed ambo- bus intra fines fuos manentibus , una do his abfolut. natura eft ltaque non eft « ecrum numero, qux fieri nequeunt, exduabus natu- ris unam hominis eft compofitione . THEORIANUS . Exemplum illud noftrx compoûtioms ad hoc duntaxat a fanAo Cyrillo eft ulurpatum , ut oftenderet, pofle de duabus ac divertis naturis unam hvpoftafim-fieri : ficut cx animo & cor- pore, Petrus verbi gfatia vel Paulus. Pugnans enim contra Neftorium , qui fieri pofle nega- ret unaçn ex- divertis naturis hypoftafin, ideo- que in duos Chriftos, & duos filios > unum & knpartibilem Chriftura ftulte divideret ; homi- nis exemplum adduxit, ut .oftenderet', quem- admodum ex anima & corpore confiet »»us homo; fic cx divina humanaque naturaChri- ftufIk>unum exiftere. Exponamus & cauiam , fi placet, ob quam in homine compofito ex anima & corpore, natura dicatur una. Quip- pe dicimus, naturam humanam a Chrifio in- ftauratam: non autem, naturas inftauratas : C eidem. quoties dixi patres duas...naturas in Chrifio dicunt, animam & corpus, unam na- turali accipiunt . At in Chrifio naturam unam dicere prohibitum eft. GENERA- LIS. Cognofcere primum cupio, a quibus fit prohibitum, naturam unam in Chrifio di- cere.* deinde caufam, obquamfit prohibitum, fi placet , audiemus.. Nam mihi quidem ab aliquo fandorum Patrum hoc cfie prohibitum, non videtur. THEORIANUS. Ex eo , quod duas illi naturas dicunt , unam non cfie di- cendam , intelligitur. Nam fi dux, non una : fin una , non dux · GENERALIS . Ex dumtaxat prohibitum ais , qued duas Ipfi di- cant: an & auâori rates habes . qux hoc di- fierte prohibeant? THEORIANUS . Satis hoc cfle tibi debebat; verum & fandorum magno- rumque hominum auûoritates habeo , diierte hoc prohibantes . Ac Gregorii quidem Theolo- gi didam illud, licet utraque natura copulata fit unum quiddam, non tamen hoc a natura eft: illud igitur omittere lubet, quando tufic in Armenici libri textu fcriptym negas : pro- ducam vero fandum illum Ambrofium , Me- diolani epifeopum fic exprete loquentem in li- bro adverfus Apollinarium : Emergunt alii, qui carnem Domini dicant , & divinitatem unius ete nalurx. Qux tantum facrilegium inferna vomuerunt ? Eadem divus ille Gregorius Nyf- fenus , in libro fic ipfe adverfus Apollinarium feripto, clamat : Si ergo in adverfantibus fibi proprietatibus, horum niriufque natura cerni- tur , carnis inquam, & divinitatis : quomodo dux funt una ? Divus quoque Chryfoftomus in epift. ad Aeacium monachum ait ; unum fi- lium , unam dico perfonam, utroque copulata; qux tamen citra confufionem, ac divifionem

Afwv *ri ὑμήρv "hvy*.. fi yip* Sènjipixtw ^ιότητ&*.ύfteu tint φύσιv pftvywpxmi τι ιιλ af Xτiσμα Si id ›' σαρξ » . ·, ' ***?·' '/. «««^TBtnœa^n». Ô KA- T8«W ** · T' **ΓZ ° O ®EΩγ. on «a tri», η σαρξ X) c λo[9* μία φύσι ^ Cz KAOOΛ. iyi ex iXiλβθo- \ μ(^ pnOcana» vapà τï αT<· KuesA- oirqv/xx «λι^* cxsfw τι γρημά ίσα ô f> j ^μχτ®* . inpatiH O› ·· '■ **f**, «, «»Λ« ·χ «/««« ; #»ωθoπî y μiυ>, μ<« α»3ρω«» WH ·»»· nAwe»· Z5» Jw φύσα(α'vτβὐθ*, 4*^ B ανμα. x} in « 4^» σοίμαη μιπ^οiχη φύσπ^ in à σάμα di φύση μτπχμρη- ùe7f η,/4iβκ μo»βνι« ι'- peu, μία ΐ'x. Tίjτ» φόσι αrmXi«§n'. b'x triv iv αMφ/«Λ)» , <x àco φύσ/M μιαν φύσ# 9^10^«/. tii lapt (irt rie rtu^iaivt "t b αv- <?P«TB τ»τo tin. O ΘEΩP. ri »fltfaiàH7M« t ιj î χβθ' »μii ιαυθι'ιπωi di τβτ» μόvov ιλά- τ<5 άγίφ Kivvfyi i «i ri 5μ£*ι » όΊι Suactriv ten iχ $ύo xj ιιαφόρvv φι,ίΐμι μιαv •fatQai ώτόΓβoτ», ·i<φ ικ ψvχ« χ, σovμα- τ(&* 9 Π«^o$, Ίvχόvζ η 9 ΩιΓΛβ . t J yap Nirogip μαγoμζάφ., a'âuvan» Atycvw ιχ διαφόραv φυσιαv μiαv 'fyi^at ύτo ασπ, ›Ç i^ÿ TjT0 ÎBoXttfBÇ, x, ivo vive n» ôae Xcr- eor i£ àui'taov άφρόvv χαημιîιζo·.ιι, nyxit ri vapainypa t b βvθi»»», tti τι <5«ξαι, όπ όίσκιp tx ψvχ»i« xj άι·θρ«τ(>* ni, îruç i'χ ^«oμτΦ* χ^ α,θριιτβλητ®- U» X&~ σό . η èi β»λ)î, ftnv/jfyi ›Ç π.> αι'τiβ» , Ii η» tri fjfyi, ri βivθpoiη τi t'x 4^"5 ruytupt- vu xj σΰματ&·> φώτι; μιαλiγιπι. Ityify Γ·ρ,τiιu φύση àvSpoivuv «Hχβι'πβΌ» o Xti- rée , v Aivo | ^m> ré φuβΉ . «λλ« £ crux o/ θiïβi raripu 5uo φύσασ λiγoσiv tai τκ Xfct- rà, tÎu'U^ιu ιÇ ri rupte uf μiαv φύση λαμ- ββiηση, tri èf 'Ιί Xerrà μ/«v φύση χιχvAuηκ. O KAΘΘΛ.0MλΒ/*β/μ«θHv·ρ«- ηv vapel rbw oχvλuηι μiαv φύση "λiγιη ttft IS ιζ ηrι τîiù αιτiαv , ii ηv τ»η ηχΰλuτηι , ««τό^îιθχ, η loxeî . ύμαi yàp » èo»fi, ôn xtxuAÛnir χαρά τη9* Λό άΓιωv ratiput. O ΘEΩP. β»o τo Xtyn lio yof«nt, art μ μ/χ. it Γβip ióo , « μiα . (i it μια, μ 5iio . O KAΘOΛ. «χo τβτβ μόvov •Rtyti Sri uxûXum, ή ι .τ» λ/^v, ιὐo · η ι γρχσκζ iχα , ρχvΰ τiη χ«λo»ταi ; O ΘEΩI*. tin ttpûôJüvat ασo τA» . χ) ^piio-MC «y«w» μφάλo» ΐχω. τχη χωλι-β tfxff pvflCi· K, JUù χρησιv τ» 9toAoyt , τîιù Ai'yura*' η yèp 'ri σωoαμφόηpov tv, oύ τi φύσα., σαρήσαv μoi iomi, ri λιγαv π, μτ κάλαι αΰi&ύoη! Appÿjmp βιβλiφ. •sapayiy) St ri» ayov Aμβρόσιov ri» Mt- JioTunw, aôru 4^ψpu'3lαι ce ni Xôyu τ<3 χ«- ni AaroMrro^ÎM As'yovm. άκoαvησαv inpot , τiα σάρκα τoύ χ»ύ» ·$ t(w O'idmru μιαi aval φoτ»v« λ»>·»π . xoFfSh fixf rliù ηηώτΰαι βλασφημiαv jjtyuac* ; tù avrtî i$ 9 ô Nuira; Coà, co Ίώ λoγφ »; αώ· ri; rj κατά Aτoλλσαελ» λiγμv· fi îauêf »7« ûrc^avribif iiiûμαση ιζ ^aiipr riunav δvoρά· η» φύσκ, Tn/rofxri Aťjri , ιÇ rüi θιo'ππΦ*: ws μiα a! èôi drév·, «M« < « 9doî

Xpu-

£5* Χρο^οΓαμοί ce rr Axotxrav.-riv Μοναχόν A
—-------iWoA» φî)îtv 'tva wov,tv epoTùiaov η σηταμ-
chr '^h φόπρχ, γι^ζό/^όι μινηι , altar-
<·4» psrvç, Aryoi ουχ μόνρ φî>9-'« , αλλ' Ο·
Suti πλΜχι;. η rnt»t« <pwc;O ΚΑΘΟ-
ΛΙΚΟΣ. οοχ ttt χα/ρκ vuv άτνφάiΜοδΛι μι,
atàa μόνον γυμν*ζ< ιν· ·ιαν |i Un xatpôi , /xj*
τii <B*θΓηχούσηi χτφχλ&αν iÇ «xtijJwxC τ»
Αοχοôy μοι άχοφανουμαι. <χ?λ' U XiλXπî χλ*ρμ·
trov tlu υτόγιτιν. Ο ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ . »*'-
αv; Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ. «xi τlμ> a'rrt αv , Si
ùù χιχωλυτυι \iy«v μίαν iri rtS Xy~
οû. Ο ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ. ών μiχ φûτι , xer-
voç o λόγο · vv Si κoινό ό λογο , ιζ d urap-
ξιi ομοούηο . otiSt^onSi irtv όμοουηο Η θιό-
inc του Xeiroù τρ α\θρvτ·ηιτ< α'vτv, οΰκαρλ
ΰ von wniv ό λόγο · «y Si μv& χβπ 4s «
Aâyoç, ·π TUC/TUV àd at* φότΜi lιάφβρβι, rar*
τι -« IsjAoy. «ixrp γάρ χαητφα'σïM α'χβφααt
avrixttmt, oSn» χ^ η Arycev, Ιό· φόα&κ Zrtv
• Xtycôç, ri Xt^ty, μια. oûlixorr It κατά-
φαβ'li < άχόφαστ χάη* τοϋ wtoS <ται.'χλη^<£·
wn. oiSiron βρχ ai Suo, μ/'a. xj tî /oxh ,
λ«γιχ«iηpov CaravirttfjS^f w rapov θivμημx ·
ΟΚΑΘΟΛΙΚΟΣ. χαη/μ^ο*ιω. ΟΘΕΟ-
ΡΙΑΝΩΕ. xar ·v, «' <r#r cr xj «o>λά, «iχ
kt rar ù* îr, χαθ* / iù »#>λά. β*λ' U |'n» C
tv »oΜα, MT a'*, ie/v .% , £ MT a'WI·
«»7«‹. ,.-:«"ℑ,<ℜ.>», rç —λ.» tw ·
βία φipi ht m tn τ»i eytai ι»δ» · αυτή
· yap ?v tft)ζ voλλά. tv τiî φόβ'H, τολλα*
Is ππi ύτοτάησι. χατ α?Λ· ntyapiv ktv îr,
xi χατ*ά?λβ ιτβλλα*. α'lïvαηv λo/xcr χατ*Ζχ4-
vβ Rvar πολλά , χαθ' · My tr, i? χατ' i'χ4v·4-
vat ?>, x«y ό χο?Λα. « yap Io|uotw, trtt ή
Stôrni xarù πκ ùrararstt tv. (a'?A* αμχχα-
vov) ήταiλ/v, f'ew xard rlw tiriav weftd .
αλλα >ζ τ»» άμiχκην. »η» xl tri τμΧ^ιγμ*
όμολογϋηυ tr 4rar xam τiα ùtiçotrn . ra*-.
λιv όμολαγϋηι xant η xpraetf ζ*(î| άγîvv D
Μτipvv, It· Mat liv Xyriv, χαηi τú φύ·
trm. etSûvanv λβιχòv, ?r «ratt MW^nt φο-
σ««. râv àpa β», «' ktv tv <£ «·λλ4 , χατ••
αΜ· iriv tv, ιζ χατ' ά»· χβ»ά , Snp tSu
SiïÇat* ινα vζyivμιξαά ΰavμiîμ. iÇ fapyw»·
μαξχαî àvolyxati^ iiSt λιγο^ον , àroStSet-
xnu τ» θiβipημα , Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ . syai
μιαν φύαη xanr tlw α'Ι'ατ«ατ·v Aty* tm-
vtv, Γvα μΗ Μ /ιλ μ»^>9ρ Xesràc ό Xerroc i
Ο ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ. «entrUù φûαιv πμ λï-
yeee; θ4αv, >i av9panvlu> ; » inpav χαρά E
ΤΤΟmç , μήττ θκ<χ», μvηα'vθρ«τ<>ια; Ο ΚΑ-
ΘΟΛΙΚΟΣ. μiαv φύτη vuji^tiav λiγα ^t9-
iÇ α>θρ*τβτιιτ®*. ΟΘΕΩΡ1ΑΝΟΣ.
η μiαv φûτιv nui9tw Xiy«A ^auy-
yurtv ««rdyetc φόβ-Η», wr χ μiα ruâ-
iytvtn φû^ι . ιζ γυμvιîβvμφι , ή I·-
xs7, iti μια /J5 aiw6iru>y φûπvv ri tef^·
xfipjvo» ζχτχμα . riîr η ξiiλβv μια rondins <'ûe'f«vc χάvαι içi. γάρ iχ yis
s£ ûiατi^-, xj rupee, xàt àtp&- , £ vuv irt μια φύαι iχ τiτuv βΌîiθιτΟ· . αλλά ·ρβη-
yxaa» Çaxii <αλλώ«σκ?^, cf «v tytvsn, φύβταv. id luy μπ «erv, in λ/Γ<ηιi τ« ?JJ ,

àdgnofeatur : non in una fola natura, fed in perfcâis naturis duabus. Quid ad hare ais ? GENER. Non jam hoc pronum unJx kntentiae, iedexercititioni modo deftmatum tempus eft. Suovero tempore quid mihi videatur, adhibita cautione, convenienti & accurato, judiciopronuntiabo . Ceterum fi placet, promiflbfac fans. THEOR. Cui? GENER. Cauiain dicito, propter quam prohibitum fit, unam inChrtfto naturam ducre. THEOR. Quorum pna natura eft , eorum & communis eft ratio t quorum veto ntityft communis, eorum bcejuidcm lubftanri ei^xiftentia . Nunquam vero Chritii divinitasejuidem eft fubftantix cum ejus humana natura : itaque non pbtcft horum una efle ratio. Quorum vero num* B qbamuna ratioeft .eorum naturas temper ^k itivicemditferre, cuivis eft periptcuum. Quippe ficut neganti opponitur ajens, fic diccrc, Chmium naturas efle duas, opponitur illi, ChniltimciTenaturam unam. Nunquam vero negans & ajens de eodem pariter vero lunt. Ergo nunquam dus funt una. Quod fi placet, etiam mo/.o logics difciplioe magis accommodato theorema propofitum examinemus. GENER. Placet omnino. THEOR. Quidquid exiftit, fi unum eft, & pluri: non fecundum id unum eft, fecundum quod plura: fed fi adi unum, & plura, fecundum aliud eftunum,«fecundum aliud plura. Plura vero dico, qux plus uno funt. Sicut exempli gratia videmus infacrofanfta Trinitate, qux unum eft, C & plura . Unum natura, plura perfopis. Igitur «fpcftu,eft unum; fit alterius, plura. Nequit ergo fieri, ut catenas plura fit quatenus eft unumvel eatenus unum, quatenus plura. Nam fi fieri poteft, efto divinitas fecundum hypoftafes unum quiddam : (nequit autem hoc elfe > vel viciftim fecundum fubftantiam multa fir, quod ipfum quoque non poteft efle. Sic & de Ghrifto, pro confeftb eft, unum quid efle, fecundum hypoftafin. Rurfus in confeflb eft, juxta fandorum patrum auftoritates Chriftum efle duo, refpeftu naturarum. Nequit ergo fieri, ut unum fit quo ad naturas. Quidquid igitur exiftit , fi unum eft, & plura refpedu alterius unum eft, & alterius refpedu plura: quoddemonftraodum erat, ut Geometrarum more loquamur. Per Geometricas namque neceflitates, quas vocant, theorema demonftratum eft. GENER. Ego naturam unam dico refpeftu indirempt* unionis, nc Chriftus in duosChriftos dividatur. THEORIANUS. Utram ergo naturam dicis? divinam an humanam? an Ereter has aliam? nec divinam fcilicct nec umanam ? GENERALIS. Unam naturam eompofitam dico ex divinitate ac humanitate. THEORIANUS. Si unam naturameompofitam dicis, mutationem & confufionem naturarum introducis, ex quibus una fuerit compofitana- E tura. Jam, fi placet, in una quadam compofita natura queftionem exploremus : Hoc lignum unius eft omnino compofitc natur*. Nam ex terra , fit aqua , & igne, & aere conftat , & eft jam una natura de hiscompofita. Verum mutatio & alteratio praecellit earum naturarum, de quibus fadum eft: & jam nec eft, nec dicitur aliquid earum naturarum, de quibus eft compofitum. Quippe nec ignis eft, neceflediciturj

citar, nec aliud quid eorum, que ad ipfius compofitionem concurrerunt. At ea non eft 'n rario .' {ed. incommutabuer, unione indiflolubih ad perfcafonem uni», hypofi.6. quaelibet iri unum coeundum naturarum & eft & dicitur mutationis expers. Propterea idem perfeflus Deus, & homo perfcâus eft atque dicitur. Quippe non antegreiTa eft eorum aliqua miftio, vel mutatio, vel confufto, que ad conftitucndum Emmanuelem coiverunt. Neque igitur ulla natura competita effe Chriflus. Nam hoc in ligno, aliifque talibus locum habet. GENERALIS. Cur lanfti patres exemplum illud homihis ubique lurlum (quod alunt) ac deorfum ad difpenfationem fervatoris accommodant, fiquidem ejusCmilitudinemnon retinet, cujus exemplum eft ? THEOR.IANLJS. Proferunt illi fanfti viri hoc de nobis, iptis exemplum, ad declarandum iftud circa Emmanuelem myfterium, ut demonftrent; u-tutm efle Chriftum, non duos, uti Ncftorius s ebat, ut luperius eft indicatum: licet exemplum tpfum in altero non procedat. GENERALIS. Quantum ergo prodefte videtur ad inftitutum tuum, tantum de hoc exemplo admittis. quantum vero repugnat, rejicis. THEORIANUS. Merito id quidem. Hoc c-mm icriptura facra in exemplis facere conluesit. Nimirum alicubi fervator nofter ad difeipulos luas inquit; Sequimini me, ac faciam vo^ pifcatores hominum. Ergo fi exemplum per omnia fervabimus, dicendum erit, apoftolos e vita trax:fle homines ad môrtem. Hoc enim pifcator facit Trahit pifces ad eorum interitum. Sed jht'.t, ut ita dc rebus Chriftianis fentiamus. Rurfus alio loco feriptura deChrifto dicit: Procumbens fopitus eft infler leonis, & catuli leonini: quis exicitabit eum? Itaque niti pie hujuimodi accipiamus, fic ad farne feriptura» fcopum ea dirigamus, atque interpretando dumtaxat eo referamus quo pertinent, non tantum in abfurditates fed etiam contumelias infinitas proiabemur. GENERALIS. SapientitTime loqueris. Verum, uti tu dicis, exemplum hoc hominis eo tantum a fanitis patribus ufurpatum, ut oflendatur, quemadmodum ex anima fic corpore unus homo conflat, ita fic Chriftum unum ex divinitate humanitateque conflare: fic fic ipfe dicere poffum, cos ad hoc fumere iftud hominis exemplum, utoftendant, perinde atque anima fic corpus unam hominis naturam abfolvunt, uti fandus Cyrillus loquitur: ita etiam ex divinitate atque humanitate naturam unam efle abfolutam, nec in homine mutationem naturarum deinceps compoGtarum comitaram, nec in Chrifto. THEORIANUS. Nifi prohibicum eflet a fandis patribus, ne unam in Chrifto naturum, poft faftam unionem, dicamus: fortailis aufus fuiflet aliquis itidem, ut tu dicis, hoc exemplum interpretari; licet ipfa rerum natura fle illud accipi non permittat, uti demonftrabitur. Nunc quum tales ac tot fanfti viri hoc prohibuerunt, tamquam facrilegum: (Qux, inquit divus ille Ambrofius,stantum iacrilegium inferna vomuerunt7)

ri χαρα$&γμχ, χχν ή χαραγμάτων φύσι atrut, wri Si ·ηα»η>ν xJ τηλìχïαιν àγiuv ,û φΜιν ï drio; Αμiροσιχ, ηιχύτiω βλαάφημια* έ^τμiσO,) apparia rev «χ ΐχοτηi, vit φρiνα 9 tr<r.

«uuri^HTOi, φύβΉΤ». fn ^àp VÜp r Γ^,iη Atyernr, en αΜ· rit# J; rlu eue· cwusri Çtaiv αiiτβ' <nwfA^«»rur. txi St' τi cwrïpe; ·X· «. «: μ·Μ ™« «: «?«»< > <ηα>iλθβ<ΓXî χασ tvvrtv aita· axafov^tiç μια συμτληρvτη tTorarr^; . Xÿ rùr »$ ïf< λtytτM txxm φ αοι-ιλ^vααv φυò-Miv «μιτiβλχτφ*. i/o πλκφ* Θiο, χ,' ήλα&* άv^ρατ9* ό apri; χζ tft >£ Xf^tntr. ù γàp arponynaan φiφμά, 4 Çè»»j, i σù>-yyatf ffS ú ilvowuo^tvn τ» Έ,μμαηηλ συν-tX^ôvw. Sid àSfpla φüαι aw&iT<&· luxa-τnτi eivat ε' X€»Γ0i· τϊλ γàp txt' τï ξoλχ >ç tm amuv rwaajr συμβαίνω Yiφvχo.O KA©pA. ri ταράΜμα τ£άνδρύrv $$τι xavmyv àw >£ χάα» οι άγιοι ιχί τη ©»χο-νομία τβ σωτηρο χαραλαρ^άνασιν, iàv τΐχi όμüίνύαιν ή φυλβίτπ» τβ, β trt χαράi^μα ; Ο ΘΕΩΡ. χαραφiρvτiv οι âftoi ri καθ' ήμχ αοτùρ ταραiiiΓμα ri; ri χχπ» ην Εμμανβηλ μρπii^», 2fo» <wpoç ri iiiξαζ, «n ri; ^e/rè;, >ç β Soo, w; ό Ntrotre; rXe^u, ri; àvunpu ri-pnn«. £ »rp iτiρμ ri ταράïi-φμα β «όροβαi-Μ. Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ. ο«·ον ιοχό συμζαλ-λι&αι τύ 0*xoirri' αν, iκ τβ ταρχέ^μαη Μyβ, Mw St àvTixfiTVi, άχvioχιuάζ^. Ο i^FQPIANOΣ. kj μάλα rixoru;. ^βη^γàp ;0ef τ j- ; Τσrñy. ΐφη γàp Ιβ ό σωτήρ χάρο; τβ; tour μχ^τ,τû. iron orr'tfw μβ, xj zonjaw ύμάi αλ«7 abSpuxw. tî otw iiiλv τχoησομξ»/ τβ χαράiαγμα, rirwp$u 'li α'χοτολβ; α'κλχάσα» τβ; àtàptinf ικ ζ«i; ri; δαναηv. τβτ> γàp zotri ô άλi£. ιΛλη τά iχδïi fiç àxàXuav ari^î. a'Wa μη yivctn en» φρovητaί to ^3 Xeirmvriv. x} αλλαχ» xtt) τβ X^rè φη^ιv η γpaçr. a'rarrrriy ιχoιμηθη ri; Xfwr, >ç σύμvφ*· τι iytpàî àuiiv ; fi ζγμη ηρο ii rei TtKWTO ΐχλαβvμ^ι, ιζ <amd; rw ο-χοζο'ν τη Oria; γραφή twn άζΛθûν«$., >ç μύvvv ααρο Sxtp iλήφ^ααv ,ιρμηv&σvμû^ « μόνα» Α άππiα, αλλά *&pni άvτρα χαηλιβ9ήτορ$ι. Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ. σαφ»-ΤΟΤΟ λiΓπ. α».*β?i»ip σú Xi'yee;, οπ &λη· τπι ηΐ άγiοι ri 9β^α'»θ^iζβ ταράi(χγμχ <9ρό μόνο» ri i^ξαι, ôn àkxtp tx *» σάματ& άvθρ«»®* ri;, βακ f'x θiόvχτφ· € α»θρ«ζό?ητφ* HiX iΓOi. Jru iώαμαι χά-γù fivM, Sri Μ ταη ταραλαμ£άητιη «a-Ρ·^μα τβ α»Ορ»τβ, ιiτ η ύiκâί, οn ανμα μiα» ανδριiτv φûτiv <χ· ztnAwa», ri; φηση è âyt& KύuλA&*t vnt > i'χ διότητο »$ av^pttzomn; μiα φύπ ά-«fnXtôn, «ç βπ or TfS άvθρûχμ Çoini iζή ffjuüTrîMffw» φύαηη zapnxoXeSrirc*, βπ ώ τ>X«X.Λ· Ο ΘΕΩΡ1ΑΝΟΣ. ri μη iχιχvίλuτv ταρά i$ άγivv τατiρwv, ri λiγα, μiα» ότι t S γρ vμ^ τïώ tvttatv φύαιv^ïαv αv tηλμησί τι ι£ Sruç, μ; σιi 4>J»« ixXaSriv en»; àuii όχλαμβάη&αι vx iâ, tiç ïπχθή-0λ«?Φ¥ζο», «iri ΜiΛvαάiη»· (»o~oç finç, tii AertCti xapaSt^tt^ai. Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ. rixa; «κ», Sri vit »i

<^-

φυαζ ?|3 ανραγμάπύν mzwî /jr τκλαμιάνιΛαι, À
T1^Γτ,°iM -η " «* » AS
CHRisn μάηιν & rénn «tzxwtuz; Ο ΘΕΩΡ. ί φύ-

Miftjxwv > αήμαν. à Jv a^wx®- x«&· À» es*/.· χαηi jx»p Πi£«, xJ Π«ùλ« , xJ xdz-tw» ?J$ χάπι μίρ9* àyÿpùiruv κχτκγορϋπιι. J/o >ù μιαφΐσι λνγιται. κάνη γάρ oi άνθρα- **M J* 4*λ*4 λβΓαηî S «τόματο , >ζ ην opo» τ3 άνδρύχκ iχιδiχονηπ , ό i'η,^ωov Xc,y:xov, 9>»iriy. o Si opr, τμ» φόσ*<v tm τîxo- χ«μόβ ανράγμαη 3»λο7. τβτ» ηi αημχ Σδζον opv» ‖'χ ιχΜΓî»· - it χ^iΓv ax vcz χ«- <?oàm, ‖'5« κοινό» · μια γάρ ύτιεατi t'ct, >£ ii· opérairov » ιζ oTov άτομο». μ γάρ tira άλ- λοι χυτ·< i« θ«τ»ιικ >ç άν&ρο»κότν>η , ?»α χ«τ ικûναν κα'ίηγορνι&ν . διό όδi μία φύαι Sà»ant όνο gfcsxtui Γάρ φιiβττ, ι$ ά»μov , αμήχανο» Λρϋν .\ α»« καοα φόβτ χχ^ₒΛμ *«/, »ç χατη mXhomw» λi'χττκζ . <£θό γάρ χ θπα φόη κατνγορόiηi κατά 'Ιμ χαζό , >$ tm we, iÇ τμ àyin κνiûμχη * (? à ijî ày- yiλoα φύπ , χατζi Μζ^αηλ, >£ Γαβ^piλ, iÇ ÎJS λαχΜ»· <c iî iJS ανθραχ·» , «ont Σα« xpctTwç, iÇ FIXorawc, xJ rJJ κατα μίρo a's- Oρών»»* άμοiοκνζζi , χ,ΓτχΚ, >ç rc nz<w- tb, xani vavtw iJJ ùr αûηi άνομον». txtilv 4 φύσι χαθόλ» irà, ί Si mx oft xa. OₒAh * «poiχλβ», Sri μιαφώη χατη ^3 £φρο- i»»ru» mx αv von ριθώπη». txw ήivu» iÇ κα- ρά ttç φύσ*MK αυτών ^3 αραγμάηi» , κα- ρά αγία» xtKtltâtut, ‖* πiστην μόνον, αλ- λα >ç τνλμχφό,' ιμοιγι τάκ δακ», μίαν φύπν λίγοι» txt rà χυτά. Ο ΚΑΘΟΛ. χλoνά μ« τα vSv μ ypwu τ* μακού* , η Atya- σα, μία φύπ τά rapxv^tvm λόγο . χ·».α> χ/ yap χατ ιμοωτi» tfxoxwv , mx x'Stw^luz r*Mcxi ijgi' Koiav αιτiαν &Kt μίαν φûσν τχ aapKt&tiv* λ<^«. χλo»8μ^υoiβ» β »M μΜ««i Ηχoτ, ανβ» χ} χα'ιυ ζχτ«i» α'νάκαυον, iv Stvç Hxvy τv Koriv auri , ττλΣτ«7·v ανγκαττ·- ,τi^ιηι9 hiytiir ?τ< ti μό iïvλιη ΛιλαβΊαζ, ότι tm ^όγ» iÇ τχ ααρκό μία φόσv tri , μiτά rlu' tvvrtv, mx àv 'Iin 4xO. âlek ya'p iÇJ oùprrixôiv vκ» δύο φύτν τχλo^v,Γναχα- TB 'Ιχ ixc«M δοξηi ό Jr®* a'rnp vκoi μίαν φύτιν τχλβ^Μ. Ο ΘΕΩΡΙΑΝ- îαv χχ àvfyvvs Te» xarà 'Apunvv nwpw λoTo» tm μι^αλΜ ΆθovατζΜ ; ti Γα'p avtyvox » xSiia κλόνov « Μ(CM ικiκητo . iξi57 yàp ά» ικiiνφ μέθκν, «τ< ό Âpn& iûo φόσHi fatyt τχ λέχα , μίαν χτζτά, μία» άκτιτον . λίγοι yàp d» Tvn» τύλόγοιόμtya χτφ* τη ₒZχμ- μαiν, φoιτάρ, Λ9ανάη9* ' ό μακάμ9" Αλi- ξανδρ9* i/ζiβαλι tm iχχληoïα η» Ap«o» , βλααφiîμΣηα τούτα. ‖'χ aw o Θιο' κατόρ . & àti ü» · MK) xJc'Çbx «mtv ικιιζάι/κκ, < κτiαμα9 ^àpyluitw tm àvat. In yàpô Ôtôg n'^fAnrcr όμα δημικρyϋσαι , »n κι- KOÎXXCJI ac/TW St ήμα:. >ç αφ* m ytyovcv» , «*c>txrcZ àutio λόγov, αoφiαν , xJ υiόv · λόγον ity, tfgi τι! λογικά,* a ικτιη" αoφiαν Si, St' δ iαόφiτOΛ · υiόν Si, St St υiο^iτvi- ot. <apornt&i St, βπîπρφ· d dr t|5 jraÇ? çôiet, ιζ tSiÔ* τϋi ικiα αντi λίγ9" $β*o·

«eu Plum r«iperc, hominis nulla mente pne--*-- ,ucn·; GENERALIS· t>ix«rti 1«P" › ne *lu'£,n. fc,um.nar'™" ρ?η ' ut f,c 3σ χρ·;χ·

THEÛRIANUS. Natura de univerialibus & communibus dicitur, non de particularibus & individuis. Homo quiddam ell unnei tale . Nam de Petro, & Paulo, ôt omnibus finfiüatim hominibus prædicatur . Quapropter t£ una natura dicitur . Omnes enim homines H anima ratione praedita & corpore conflant, hommiique {definitionem recipiunt, nimirum hanc.* Animal ratione przditum, mortale. Definitio vero naturam rei Îubjeétx demonilrat. Quam ob caufarn individua propriam definitionem non habent. Chriilus autem nec univerfide, nec commune quiddam eft. Una nimirum eft hypoftafis, una perfona, quafique individuum · Non enim alii Chrifti funt, ex divinitate atque humanitate confiantes, de iis ut praedicetur. Eapropter una nequit efle natura. Nam particularis & individua natura reperiri nequit: fed omnis natura univerfalis eft, deque pluribus dicitur. Non longe abeamus. Natura divina prxdicatur de patre, de filio, & fpiritu fando: itidemque angelorum natura de Michaelo, Gabrielo, & atteris: hominum denique, de Socrate, Platone, & de reliquis particulatim hominibus. Similiter &bos, & equus Cabaque ta , de omnibus fub fe individuis. Quoniam ergo natura quiddam eft univerfale, Chnftus autem quiddam univerfale non eft: manifefto patet, homines Ycfie fqntientes nunquam diduros unam naturam. Itaque quum & ab ipfa natura rerum , & a fandis viris interaifium fit : non modo fuperv.icaneum, ied nimis audax quoque mea fuerit opinione, unam in Chrifto naturam dicere. GENERALIS. Meum vero animum Cyrilli verberatauûontas, quum ait: Una natura Sermonis incarnati. Nam fæpcnumero mecum ipfe copfiderans, perfpicere non potui quam cb caufam dixerit unam naturam Sermonis incarnati.* quapropter agitata mens mea, ceu dixi, Dfurfumqu· deorfumque pedibus luis, ut ita loquar, requietem qusrrens; tamdem ineamfententiam venit, ut diceret: Nifi voluiikr indicare ï naturam unam Sermonis & carnis efle poft unionem, nunquam hocprotuliflet. Quippe nullus haereticorum naturas duas Sermonis dixit, ut adverius illius opinionem divinus hic vir diceret naturam Sermonis unam. THEORIANÜS. Fortaflis illius magni Athanafii librum adverfus Arianos quartum non legifti. Quippe fi legifles, nullam mens tua fuccuflior.em experiretur. Nam ex eo cognofcere licet, Arium tradidilfe duas naturas Sermonis : unam creatam, & alteram increatam. Dicit enim *n eo I'brc> magnum illud lumen orbis Athanafius : Beatus ille Alexander Arium expulit ecclefia, proferentem hrc facrilega: Non Temper Deus pater, non Temper erat filius. Item, de nihilo filius eft, & creatura eft, & exiftendt principium habet. Nam quiim Deus nos creare vellet, tunc eum propter nos fecit : exquofaâus fuit, adpellavit eum Sermonem, & fapientiam, &. filium. Sermonem vel rationem, propter creata Temone rationeque ptasdita, qua condidit : fapientiam, propter eds, quos erudiit.* filium, pro-

ANNO CHRISTI

propter eos, quos adoptwit. Addebat etiam, aliom esse in patre a natura, & proprium substantia ipsius Sermonem ac sapemiam, inquo illum fecerit; quodque natura sua mutationi sit obnoxius, & per communicationem, ut homines fuisse, Deus appelletur, alienus interim a Dei natura. Item ut erucam & bruchum, sic & ipsum potestatem Dei dici. Patrem quoque filio inasfpeabilem esse. Nam Filium, qui principium habeat, expertem principii non posse pertede cognoscere. Nec tantum illum accurate partis naturam non nosse, sed nesuam quidem. Hujusmodi alia quoque nugabatur, & hæc quidem ex illo magno Athanasio. Dicamus ic nos, quæ diversis ex patribus excerpsimus, unde suum ille delirium confirmaverit; probam enim, alium esse infnum patri Sermonem, & ipsius substantiae proprium, dixisse Christum ad Judæos ajebat: Novi patrem, & Sermonem ejus fervo: quibus in verbis eum sermonem intelligebat, quem infitum ipse dicebat: ignorans Christum heic sermonem vocare voluntatem patris. Praeterea dicebat, patrem ad filium haec verba protulisse: Deutero ante luciferum te genui. Et alibi ad populum, propter Jordanem. Hic est filius meus dilectus. Et in transformatione similiter. Hinc ajebat: Si pater per sermonem ad filium loquebatur, alius scilicet erit sermo, quam filius. Igitur adversus hanc opinionem magnus Athanasius ille dimicans, unam naturam Sermonis incarnatam dicebat, non unam increatam & Dei substantiæ propriam, aliam creatam & ab eadem alienam. Atque hinc beatus ille Cyrillus id verbum mutuatus, unam dixit naturam sermonis incarnatam. Et hoc est, quod ait; uti patres loquuti sunt' patres adpellans, magnum illum Athanasium, & reliquos, qui se impio illi Ario oppofuerunt. GENERALIS. Plurimum mihi profuisti, mi frater: ignorabam enim, ex hæreticis aliquem hoc dixisse; nunc mens mea, perceptis magni Athanasii verbis, quietem adepta est. THEORIANUS. Habes, sanctissime domine, testimonia sanctorum hominum plura de eo, quod naturas duas in Christo sic credere debeamus, & confiteri; minimeque naturam unam in eo dicere. Quin Sccausamaudivisti, propterquam patres dixerint unam naturam incarnatam. Itaque nihil posthac negotii nobis de Itocfacesses; sed malam in rem eat unius in Christo naturæ confessio. Nam ex ea non exiguum nascitur offendiculum. Nec ignorat magna sanditas tua, vocem aliquando non malam, quæ male tamen ab aliquibus intelligeretur & exponeretur, rejectione dignam a patribus esse judicatam. Qualis & Christiparæ vox est Deiparæ virgini tnouta. Nam & Chiilliparam dicere poteramus. Christum enim peperit, Deum & hominem; quod illu.n nomen proprie denotat; sed quod eius nominis significatum a Nestorio nequiter acciperetur, veluti sacrilegum a sanctis hominibus repudiatum est. Debes ergo, sanctissime domine, illam quoque vocem, judicatam a sanctis sacrilegam, (quæ tantum, ait Ambrosius, sacrilegium inferna vomuerunt) uti sacrilegam, missam facere:

[illegible]

Σ λι·

ζ» λ»9««. «Nui Λη pt* w «ei »* «rwiAnec
anno }* ™ »««·Iμ χi lame aune t*»
CHRISTI h* a^jh «rdA>^u ικη^Ιή*·

Tr iaafo* xanXaCcr i iairtn^4 K»t·e-aw» Inx»>* · Tvp& · % àtapaStn , ht i K«3«Arxsc Φ Ap(fy'*>tfi*<y9f<f <H»ui«c μ^ί ήϊ PwpMrai/, atijtnu niíí Aoj^erç βιηi», χ; ήΐη tnwif^tnu tii »·»πι wnt(. (Γαρ ηi aap , At>*w. ocihiFw 9fiv» >ρβφ«» T'a**" AtyvOT, «'Me «r^iÇj eût IÇ rpfît atfloptGa t 7·» «<w» Ao>er MταηΑβζκπ,) «τiλΘo fit τo» K«θ-> Λ«·», xi Ai>««ur*S· ri τοόη île-aora , i »td TXC £t>«Ai)C t&tyMKn «w n ; rou Ntr»e*Op«w« Wni O ΚΑΘΟΛ.

Pupxtotf ·ύ Γiiθομβκ, «λλ' ·ύϋ r£ aar&-αρ^χ tic KwroTOMteXHiç, n aunS ttS ύψτ-Aornrw 3««·<A« »«/* MJtvmç, d# τo wtrTro->:xo/, »ï tftk riu,' βχβΊλ^β» avril/, fi μ» tu-ieç iyi-iim» HχΑηθ/i. τχv αλ»θ««ζ it οώι i^ziu àpwvti&eit eûèt nîf ttytn &·?«μ»ζ ùrtvipt&at.Q ΣΤΡΟΣ r ïi «rô m Kα5βλ/«ό». MMK, ht K« φM-M ›Ç αντκ ααβλi>η<τ« iti n Xesrà. atiatyap^ htià» Jιo 9&rac βμβλφ^'κ'ΑΦ'» Nira&i^rrer^v; ›Ç Λ^τiώ irai ιiμιv tint fteiSlh η£α; n £.«, Γ «pvônxiw τη; fripât φ^γμκ . O ΚΑΘΟΛ. χθϊ , a.' tpi t ut ne , xj %ώο»τiώ oHωιβio· rajurfu, «Aàccv xixoTraxtx^, x«y ô«* alu} «ÎμΊ'ρβτ SfaKtyaffyat· rnptpw H xj «u-Ovλόμιθ* <χoλ*9·χι, < C» âvtan wxt.p^ yif rtu ^trlut ήμipΛ9 , fi XiAdLjMÇ, ltfO pf& τμ^» fit (? o «, w axyiaptwr rtt, fixt' xJ Hmr ç liitaiç <xweMi?«.

Erripxi St χβταλβΰϊπκ , χλ?2Λ ό&iαβ-χχ. A®- W»i το» 0tvptxve>, Aa3pα τ»K«-Ρα'Αaà, iÇ AUH ewmj- · Bμpp v ïnionβηή ; i e KaSfXmi , ItthM^ap hiu> rlui τϊμτρβv πμΐρ* »id τΐΐi ptât , ›£ Φ iàf. « h θivpτβη «»» «peç Bapnr nr itiarxa-λov. iθιλβτ μβ&ïv ,rrre « λ»T« o Σύ pvîwc χχπιτχXiώ τ»o/»H» Scypam. ih Rapw R9CP. iüca βλλo «pêc riv Kβθoλιχov àvw x, xdrw «As^u, fi μη on ict 5ΰo φύ·eftf tat ta Λ^iΓβ, à uorov Ntseeiaror trôpt-Sa, β>λα iÇ TtÇàht cmi rie '£/eïe; Zx/nie ôtontm όμoλ·>iiαομ^ι, Sff 7!u'We«?ù(iuT»% tripaf φîλπ«κ. <4*/ èι «pos nï Bcrpru» o€'»u>-eMoèf, rin χβηιβχΛβΓ ctinifixnt τiη; c it Baprrin isFC*· srv «τo γρπτiM t Sir xco βτ»λ-Xtytrpiit χαη«-χX«ζ(nr ei'x^ox Zdyw, β»α μoτo* «Π» φτΑoκiχv; iÇ atpartxruc f'ppâywi φ«-»« «nixTuc, wFr io'^βιηΓ /'pdL'ern aims At-τι wpaiTrwi Si riv Bxpr*r c &ttK>tarii. ri «pàc Tïbtu «Jrcs ô ΚαθoλΖχόi; ô it iφη,ι?·vca «ιζτü, du ÎAfeu iCiupaîa rtuiriu· TAsïrav xamdiM^it tfy^tTiu^tt xa9' txafwjptpav. χ; vù> C»Xo>ui5« t Ihk τμιρα cv «>»rM firat. irtUi vsiAtv rfic 2<«Ai^hk , ire ut& lipwr, r xtAdwtt, Ç *gi } i av p rtt Γβ^iO», IÇ jjiiwf βiΛΐόμώ*.

judicium tuum illorum judicio firmius du——— cere, nec pati, tuum uti judicium pluribus pr·cellat. GENERALIS. Rjf&e dicis. &d fynorf(fide definitionem. Qtiam quum pi obtulifiemus, ad quietem nos compotituri diiceilimus.

Poftridic ejus diei, Epifcopus CeiTuvii Joannes Syrus àdpulit ; & intellcâo Generalem Armeniorum, multoties habito cum Romari» colloquio, verbis «orum adfentiri, ;atnque per omnia cum eis convenire : (prob.it cntm. aiebant alii , qua: ab ipfis dicantur nihil adfcrnum extra facras fcripturas a Romanis proferri: fed ex tandis patribus, quos ipfi quoque veneramur, fuam eos doârinam adfcrere) ad Generalem adfeendit, Sc: Quid hocreitâ, ,ηΦ''Γ· W .,u* inlsgni fanait.. fe, audio? lune Romanis errores Neftorii probantibus, adfentiris? GENERALIS. Ego Romanis, non adfentior. Immo nec patriarche Cpnftantinopolitano, nec ipfi excelfidimo fupra omnes imperatori, vel propter dignitatem patriarchicam, vel nfc)<ftitem imperatoriam paruidem; nifi veritatem ipfe adgnovif-fem. Eam vero negare nequeo, nec fandis patribus adverfari podiim. Refpondit Generali SÏRUS. Audivi ce quoque naturas duas in Chrifto confertum die. Nofti vero, Nertorii nos opinionem feqni, fi duas naturas confiteamur: & pro Trinitate quacemkmcm propter n»turse alterius acceflioυem, habituros. GENERAL1S. Heri, ac nudiuftertius, propeque totam hanc leptimanam, plurimum laboravimus, quotidie colloquentes. Hodie vero, bt cras, quiefiere volumus, animumque remittere. Pofi triduum vero, fi placet, nobifeum adaris ih colloquio ; quodque tibi ad cnirnum acciderit, dices, nos quidem id lubenter audiemus.

Cetcrum ubi advefpcraflèt, acceditad Theorianum doftor Bartan , ncfciente Generali , & ait : Epifcopus ille Syrus , fit no* Generalis , totam hodie diem inter fe colloquuti funt de una, duabufque naturis. Tum Thcorianus; Vtlkm, ait ad Bertancm magiftrum, quenam illa fini, que ille Syrus ad dogmatis lui probationem dicat, cogno* feere. Bartan vero? Nihil, inquit, ultro citroque nofirum ad Generalem protulit, nifi hoc : Si duas in Chrillo naturas* dixerimus, non Neftoriani dumtaxat erimus I fed & quaternionem loco Trinitatis in divipitate confitebimur, propter nature alterius accedioncm. Tum .Bartani Theorianus: Et quibus, ait, probationibus hoedemonfirabat ' Necauâoritatibus, inquir Bartan, nec fyllogifmts orationem fuam probabat; fed tantum itacontentiofe ac inconfiderate -voces confuias 'effundebat I ut facerdotibus fuis aliquid dicere videretur. Ilieonanus vero Bertancm interrogans. Quid, ait. Generalis ad ifta dixit? Dixit ,inquit Bartan, tora ida (cptimana plurimum laboratum ede, quotidianis colloquutionibus habitis- nunc aliquot diebus labores rem it(endos. Ubi vero colloquium denuo inchoabimus, inquit, ipfe nobis agello, fi placet, ac quid quid ad animum tibi acciderit, dicito: dos quidem id libenter audiemus.

Port

er PoΛ aliquot dm arceffiti, afcendimus in cgnaculwn, ubi nuper quoque coUoqomi era*' nus' I0**0*®0* mxem Sjrrwn ilium epdeopum dextrum Generalis lams odfidentem, & Ar* memos epiicopoa ledentes fingulos iuo loco. Qnunque nos ad fmiftram Generalis, pro more, confidere jufli faifletnus, deinde confedufent dc epifeopi : (quippe primas in cooffeffu nobis offerebant) multo tempore nihil omni* no quifquam ad alterum ulla dc re proferebar, fed commune ûkntium erat. Igitur ubi jam plurimum tempons prxteriiflet, his verbis Generalem Theortanus adiocutus eft.

Audivi quofdam tile, qui dicant, ft duas in Chrifto naturas confiteamur, non modo nos futuros Neftorianos, ied etiam Trinitaus loco quaternionem praedicaturos. Ac miror equidem, quonam pafto, qui haec dicunt, perfpicere non potuerint, minime Neftorium propterea depofitum fuifle, quod duàs naturas diceret : (hoc enim illuftri & clara voce divini patres univerfi praedicant. Cyrillum quidem his verbis, Duas naturas eflê dicimus: Gregorius vero Theologus, Naturxduc, Deus &;homo: ceterique omnes, quos antea tibi produxi telles) ied quod diceret naturas duas invicem feparatas divinam feorfum, itidemque ieorfum humanam. Eapropter & duos filios, dc duosChriftos tfle fanaticus ille ftatuebat : alium filium efte delirans, qui ex Deo & patre fit ; alium qui ex virgine. Quam ob caufam & fanftam illam virginem vocare Deiparam nolebat. Quod autem minime Neftorius unionem con* feftus fit, fanftus ille Cyrillus in epiftdla ad Eulogium his ipfis verbis oftendit; Sic & in caufa Ncftorii, quamvis duas naturas, diicritr.en carnis & Sermonis indicans, dicat- < alia namque natura Sermonis eft, alia carnis) unionem tamen nebifeum non confitetur. Nos enim his unitis, unum Chriftum, unum filium, unum dominum confitemur. Ad id vero, quod lubjicitur ; Trinitatem fore quaternionem, fi duas naturas in Chrifto confiteamur ; pro nobis fandus ille vir Athanafius fatisfaciet, cujus in epiftola ad Epictetum Corinthi epifeopum hxc ipfa verba funt : Infigni pudore adficientur, qui vel fola cogitatione putarunt, pofle pro Trinitate fieri quaternionem, fi corpus efte de Maria dicatur. Si corpus, inquiunt, unius efle fubftanrix dicamus cum Sermone, Trinitas manet Trinitas, quod hxc ratio nihil ei peregrinum inferat/. Sin humanum dicamus illud ex Maria corpus, necefle eft, aliquid Trinitati accedere ; quod corpus illud fecundum fubftantiam ab ea fit alienum. Hxc quum ita dicunt, non cogitant, quopa&o ieiplos evertant. Nam fi maxime coipus ex M.ria non efle dicant, fed ejufdem cum Sermone fubftantix : nihilominus quod vereri fe fimulant, ne fentire videantur, id ipfum eos juxta fententiam fiiam dicere conflabit, nimirum eflê quaternionem. Quippe ficuti filius, fecundum doltrinam patrum, ejufdem exiflens cum pater fubftantic, non ipfepatereft, fed filius cum pater confubftantialis dicitur ; ita & illud confubftantiale Sermoni corpus non erit ipfe Sermo, fed aliud quiddam cum Sermone. Si aliud quiddam eft, fane fecundum ipfos facrofaofta Trinitas erit quaternio. Nam

Καὶ μι** ἱμίρβι wmc » μπνχλχθινικ » «••"ΤΧΤ' ΑιρφτΜ «'•'«J·"» ■ $ ΙηΛφιμβ·. CHNisn £ρ·μφ» <· W Xaipw»'»!*<···» da itfySfii- ···» ρα «oN/φον 1ϊ Καδολιχ·, iÇ rfic Αρρφάο iamima lum "ip αυτι. xa&t&ir- iuv «ta» fipiar ώ ηΓ a'ex»f*c μ«P*<î τ»Κα- Oataa, u» fi awitàtf, Ah ήû »wrexôwv χχθι«3ivη*»,(·ροΓπ'μ·α^'ρ τμii fit aixa&tr- pa) Hat ût»i «e) tXtiUf μiχv **λ- Aj,«NUr<«rv»0erf» rovrfi. ά otw ἀρα vopfiA- θ» αλκή ,caveae Ôtvptavt't <v*<K vit Καβολιχον.

Η*χκηα, Srt fiai W, ei' A*>«<rrv, ifjtàvyitniffy iάο çôeat tai τi XptrS, ίμò- B>ov -η ΝiΓοριαΜαομ^», ·*"' τρτάlο ntpâSa xnpifyjfyi. x? δβvμχζ», ait iχ fiJo- rfiûwor vi ταϋπτ ΛiΓovτκ otwlJhv, Srt Nr- réptoç à Jrà ri Xtynv Jt* φόβ-wc, χαθρριθν, (τμλ ^«ρ λαμvρ^ d^rpu«-i'« φ«vρ varrn m ^rtfopot vxripK «φiλη™ . ô & a>ioç KbprMo;* it»'· η φî/α·« Hrer φα^ι» . ® l» ΘιβΑβ^βi Γρ»ι>·ρ««. φόσΗ Θιο ι$ «»* dp«aw$. * λoiββi «avni, if rt repriya· μάρτυρα ά»«πρ«·) άΛά dj&t' τ» λιΤ«v iò» CMTRf άΧΛiiλαι χι^«φισ·μθι'αi, t$t« χζ α'ια μι- ρο Tijr θiiαv, àvà μΐρκ την ἀνθρ*>· xirfui. ità iv» viat, ito Xpiftuf o ιμ- Č^povrnr©- iΓi·μάτ/£θ>. ἄλλον uiïv— τβ<^ ·* Θi*- < νατροί'· iÇ àtter τὰ iχ τή vapStwi vαρ«λ»ιρ«v· Stà τoυ» >Ç θιβη'χov τiυ) àytai vxp^tve» xaKw oόχ ήβύλιτχ. oτ/Si 'Iïιύ tw- on ουχ ûμoλό^ Ntrcpt®*, |»λo< o' ayt®· KòiiλΛφ* Cr rr βρo EtAô^/wtvtioAp ^ράφ«» ixi λιξi«i oSw outuc iar Niconi» · xfv λi- γα iio^ciawc, tlu| iïΛφ«ράv β-ηµαινω» τϋ σβρ- xcç xj τoυ ©too λβ^ν· (tripa γόρ ά τoï> λόγ» φiΛΠζ, iÇ iripa >i τϋi vapxif) àM' <y< τiώ bum ίμαλογά μΛ' vμ«χ. χιμά γβρ i»· σανη τ*iτβ, *να Xptrov, Γνα u/o'v, ινα χύ- prov όμoλoΓoûρφ** τo^ λiΓαv ,oτιη^αïi iφuα ïùo φύοα ομoλoΓηo-ορήμ tir τ«û Xprroû, àpxio^ iμ7ι fit ἀνβλo^/α» · O»ά- yii A9aJwri9*&Tf αpvi iTttxrlur rèvifi- αχovov Kotina txrCoXr, τϋii χατά ρiμα Itt* ftûf. Ept^puttrwt ii μαγάλα ^ o/ xp» òXj»« θθυμη6θ»π iuùa»9ai αντi ^taS9* ·$μi$βι nÇâia, ά λιγαη ix Maniac cirai ri ciμα · bμoχτiov ρφi Γàρ (φβîir) iàv ârvpfy ri av- μχ 'lά λòΓρ, μivα fi > «'i·* fy'joy H'5 άοτiα άβ·φiρ·μîη τ» λiγχ. à» Ü ἀνθράv*· vov axttfjSjp ri ta Ma&ac β*«μα, ανά^βvζι- vmcvt ^· χβτ oùftav τoυ αάματO*, apo«5fi»(iu r/vtfiJar. ταϋτπ octv λiγovη, ou vooûα/v, ovvi ixunif 9ψ9iχκπ. iÇ>ap «αv μά ι« Maekc λiΓvα-ι 'lβ βϋμ», ά>Λά ·μooώ-ιoτ «wrjJ r^ λo- yy, oûltr RTWr, irtp oxoxôi·*"™» μηβραααα- vrp φρoNuvη voμι^αβ-ι, τoυη χατά τ(ώ άυ> fjÿ l'rvwav ier^firomte λiyvvη, n^âSa. wcvtp yβiρ - υιό χατά τoύ varipaç oμMuo-ιl^* ùv rp varg^, eux !ftv αυτό d rarfip, a*»a' viit *pit τo» tarifa λiyιηι ^mooôriG* · evru τ· oμooûαivv ανμα 7oυ λòΓv ουχ irai aurit iλ<iy·i, aM' tηρov tapit τov Âo^or. iripa Si ὄrne, Tear ˜xar avnùç 'fi 'àyia 'F<a?s n^àt. ou' yüp fi άλχ^vά, «rrv« nXc<a, àlttu- pHOifyàt iiχρηι '9p9t&âxlu. t a*&' fi tapi wtrvr twpcaayatyr, . >Ç vit îrt Xptrwa, ·« In*

Ο^Γπμτ vm« τ·v erm Θη* «TffMpw g χβλιν A
-------------$<$»*! «'"P* rWiKTt rfui «-
affisn μ*úA>ι Wfüf "àfl- · E« *£* * **.
Mf xJ Aéytsft* dr nue ypatetf t» M<λκ «'▸
3pw«tMr ti «W/M rw «*ҁ>> , vψ»ζ·ηт è»7'
ТpNùac Tirpein Ktytàef y a* «padixiK >*»·-
pm* tff * <"M«'»_*·AoJiXwmi,',W
μ» ifcnwi* tJ warp, g μrsπηνκ Sim*
Car 7iu ^férum «pàwp βμββΜα. Ç i-
ytwr»t Λ aJ iff' «ρβΟήχχν Θi·η»тк ytyaw
*βρξ · Aeyaç, «^' "»< т4 tùSpfirnw yM Av
Tptieimw. »«i Jum warn» тβ tfa' TW·Aéya Ast-
φθ»» vüμ» »£ ÇwewmMr, wjwiuzmw m Θ«A
r»nt тΛ e«M î μiλλβт yep «utJ i>B
μιΓúλη yiyvxt»—le—rie
тβυ Aaya eepii aura xefMtfûrc n >Ç ()*m . «»·
γβρ 9nrtù yty«o tàèww 9 -"
byon ηAμβтη» » >Ç «x m fie $è$/w
η ·όρβHβ úπpîβη »uλ« . w psrsar rptèç ιζ
Aα0όι>тφ* sa Mettes vüμΛ т» λή*, i-
Γi», M iiφμÛт* 9P9&NIW, «iîi ·φβήpiΛî'' «λ«
λ' «« ηλ««α if?, é O* ^ttiit ute θioтη , >rw-
σтιiηπ·£ iwt» ηî ι«λ»iтι'« « Θi^î «ιφoтηтiM,
« т« λoT« warip » «twat, vve · μβκβ&9* A*
θ«т«ιπ·* ζiλ» Ttytuf ώΦ»'* xa^errmu Xf-
·μoκт·» tJ λ/>« η «Ïμ« > tpu&uèr*·
trt9 φχтî. »βλσ· β firn, ·<· ι'αυηZi »rei
eirtert. iÇoi^tf· 7w> elçpecvw «u?fj »ζiΠ xe-
Oopjtr. >Ç areirve >$ e^pweç aim& ατoχαλH .
σ^λα тiώтк · ,fF* A5ewt& . «μ«i W
etthtyfyify £ ê>A»if9 fi inü, t v Mm -'
Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ. ιμοί TW$ iM ,
μη ifît^et eKtififà* îλîγχ» fit n
ri w«f»F èKtt&nue. · yèp ni efit? A9etveei^
vftt&nfet μη 3«λ>îθM» «*Γ« nuf тi ÎJJ Xfti»
rtew μύp^î тυγχivH wr , nrevm xeroCei-
canrt 1iç èmlvi βμoββ-Λ» тü η ηίμ9
qiKnpevfW) nf«J« «»т« Ç'a'JG· Ti|r θiόηι-
λ yîκúv λφ«1ûη»*, χχoΓÏχ rirt iJ3 iei γηi
μ CFTU» èt^ptiw» tttânrtnt. «Xi» irti ·*λ*
Aw n »T ifMf èieymivniirt η γρβφ^ ,
η eceynwewi ιφ> »λv «>λ« eepipynç , £
μ »тiμιλ»i · < ^5?' fin ri» & Cè9t« w» «î·
1# «ΓiMvσ* h rw iM «Ç ituieeet >Ç «Mwc
T>jy Mm thiy^tt »λ·π», 47 trp x«hÎ» , Æ
φ/λ·v Θi*5, >Ç iμΓ» χΛтv&úμιη , Ο ΘΕΩΡ.
we>Aw т· xxtpuM» x} μ»9·β»θρ«»· Σβтβ» μβ·
9n\ei ytyfwtii η μχ>λ·» ipyefetif ènïî^Hn
r«XXwr, nr · θιтλβη Σφηρκ, i
M ri; Ama^wxc npelnrei Tvpxfvwti , oc μη g
Ttjy partte·»' CanAS», Menpent 0
тλβvú/ тιφλv» ώ» , «Ahcik тii 4Ö«·î
«eoxAcvarac iiâ, ·*i Ccrpat^p·»» art>Att«$ »Mк-
v* κβπκpήμMi, тiμιβλη «phAmt ««η» , «
тi «Amnc irtrpiçw «p»c тv «λήθ««v. т£-
V» yèp airrrw iÇ ή «ώтï . · J» »« т"i
«χβi« «Jri, »·»>5 if »AtW tic TÜf xepiiei π»
εiηλμκπι т« &n tMeàpBpw η imelttff tj5j·
xsAdU^MC · ifpwtàt ite 4$ »uλΛ μ» « G -"
lecenkratv nJ A«>S, т*i λ/θiκ ‹'« Jwc*Î»
)ι«^«ψ·π. λiθiκ, « «tac >/«4·μтv т» ζvχiκ
»«, «pκ rnJnv J< μ*'»·», αpíтημμΛ
«·*λ«lv, îμ(1βλ£ι & тï tt«S tîc ζ*ii Appert*

A vera pUncqise perfeâa, & na Trinitas nullam recipit accetTmnem : ieJ ifta ab eis excogitata Trinitas. Et quo pido C*îvi,. 4 Chriftiani erunt, qui alium praeter verum Deum excogitant? Rurfus & m alteroiophilimate fto- bditatem ipibrum peripictre iicct Si propre* tea, quod fit atojat,dicatur in iacru litteris humanum ex Maria corpus Servatoris, pro Trinitate quaternionem dici putant, relut accef fione faâa propter corpus; multum fime fal- luntur creatum exxquantcs opifici, & exirti- mantes aliquid accedere divinitati pofle.* ignorant denique, non ut aliquid accederet divini* tati Sennonen faftum efle carnem, fed ut ge- nus humanum redimeret. Queinam ig tur opi- B o*ntur xdfiimptum a fermone corpus, & vi* vificatttm, acceflitonem aliquam ad divinitatem Sermoni adferre? nam potius ei quod huma* num erat, magna contigit acccffio de Sermo- nis cum co federate ac unione. Quippe de mortali faftum eft immortale, de animali fa- ôum eft fpirituale, de terra ortum fupra cor- leftcs portas evafit. Trinitas quidem certe Trinitas eft, etiamfi Sermo corpus ex Maria fumferit, nullam nec accelîionem admittens, nec diminutionem: fed pcrfefta femper eft, & una in Trinitate divinitas adgnofcttur. Atque hoc modo Deus unus in ecdefta praedicatur, parer ille Sermonis. Audis quo pafto beatus Athanafius, divinum quemdam zelum fpirans, l.Ceo$ tangat, qui corpus ejufdem efle fubftanti* cum Sermone dicunt ? Pudore adficientur, ait : item; Non cogitant quo paftofeipfosevertant. Et rurfus; Stoliditatem ipiorum peripiccre li- cet. Infipientes & ftultos vocat. Et hxc qui- dem Athanafius. Nos autem alio quoque mo- do, fi placet, impietatem eorum redargue- mus. GENERALIS. Mihi fane videtur, ad ejufmodi erroris adgnitionem, non efle opus ampliori refutatione. Nam qui adfentiri fanâo viro Athanafio non vult, modo Chriftianus eft, tantopere occlamanti eorum veianiac , qui corpus ejufdem efle cum Sermone fubftanti* nugantur, & quaternionem in divinitate loco Trinitatis, fieri fpmniant; cuinam mortalium, D nunc in terris exiftenti, fit adfenfurus, quidem non video. Quia tamen complures, aut omnino litteras facras non legunt, aut legunt illi qui* dem, fed aliud quafi agentes, non ftudtofei qua de caufa mentem carum intimam ignorait.' rc&e feceris & acceptum Deo, nobiique gratum prattfiteris, fi errorem eorum confuta- veris; modo id tibi placeat , & alia facere via poflis. THEORIANUS. Multi Satans, qui malis obieftatur & genus humanum odit, extitere difcipuli, vel inftrumenta potius, ad multorum perniciem. Qualis erat ab-minabilts ille Severus, qui Antiochie thronum perityrannidem obtinuit. Is minime prxeeptum illud reveritus, quo dicitur; Exfccrabilis, qui in itinere czco caufam erroris prxbet : plurimos in errorem a refla devocatos via, in perniciei barathrum miferabiliter prccipitavit : quum fa- cere diverfum deberet, nimirum ab errore ad veritatem divertere. Quod quidem & pnrfulatus ipfius ab eo requirebat. Verum & auribus, & multo magis a corde reieâis Dei mandatis, qu* ita pnecipiunt: Per portas meas in- gredimini, &iter populo Acmite, deque via lapides amovete: id operam dedit, ut non ad ftru&iratn illius vivi templi, fed potius ad ruinam fit offenhonem plurium, lapides in via vite per infamiam fpargeret, adeoque verbis

C^& feriptis naturam Emtaanudà onam *traii-A.tratifiât, £M λ·>» £ lia Γρβφϋν uie» φύ-*
-du; mitus, ne Trinitatis loco ^uatcmio fie·η»sτβ®·t#«Mr>MRÀ·(«·»μάττ=N/ZMetxric, μ* η· J&S?»

ret; haud cogitans aufer, uti quidem videtur, *nutata* Trinitatis non habere figniôcatioacm natur», fed numeri perionarum vel hypoftafium. Quo igitur 'modo collegit ille quater* nionem, quum nos minime confiteamur Dei Semonem adfumfiffe hypoftafin, fed noArum illud in feipfo eonftituiflEe? adeoque ftatuamus, Emmanurlcm dfe unam hypoftafin, & unum filium? Qtod fi novus ac vanus ille Theologus tres naturas in feoâa Trinitate confitetur, deinde naturi Emmanuelis humana, quam nos confitemur, ad foas illas tres naturas adjunûs, pro Trinitate nuaternionem fieri concludit optime id quidem facit. Quippe fciofum artificiofe periteque feparat ab uno folo Dro, & ad ppintonem de pluribus dus deflectit. Sin unam divinitatis naturam & ipfe confitetur, duafque naturas in Chrifto: undenam ci naturarum quaternio proficifcatur, feire nequeo. Nec item fieri poteft, ut Trinitatem quaternionem hypoftaftum, abfquc alterius hypoftafis acceftione cogitemus.

His didis, oculos Generalis tn Syrum illum epifeopum conjecit. Quumque videret eum vultu in terram defixo, nequaquam fufpicere: converfus ad Theorianum, innuebat ei, Syrum uti adiptfceret. At is Syrum intuitus, fiibrifit; *δζ ad Generalem* ait: Eft, domine, quod infignem fenftitatcm tuam interrogem; *teque* obfecro, ne tibi grave fit, ejus indicare folutionem. GENERALIS. Si Dcus intelleftum ejus mihi dederit, non gravabor illam tibi txponere. THEORIANUS. Sint hie, velut in hypothefi, tria igne potiora; qur tamen unius natune fint, auri fcilicct. Si horum unum in ignem conjecero, pl?ne ignitum illud duarum naturarum erit; ignis inquam, & auri. Deinde hoc unito reliquis duobus necdum ignitis, interrogo, quotnam fint hac ignita? triane, ccu prius? an propter ignis naturam fafta funt quatuor? GENERALIS. Hujus interrogationis folutionem exponat Joannes religiofiftimus Epifcopus Ceflunii. THEORIANUS. Quid vero fantidatis ŧUi? prudentia dicit? ignis nc natu/a numerum five quantitatem trium illorum auxit, an non? GENERALIS. Mihi quidem noa auxiflêvidetur. THEORIANUS. Atqui prius hxx tria unius erant nature, nunc in uno duae nature confcpicmntur. GENERALIS. Hoc quoque in confeflô eft. THEORIANUS. Non igitur eft neccfle, Trinitatem illorum ignis vi potiorum, fieri quaternionem, propter alteram illam naturam, videlicet ignis. GENERALIS. Non eft neccfle. THEORIANUS. Ineptiunt c<go, qui dicunt, neceflario nobis quaternionem pro Trinitate confitendam, fi naturas duas in Chrifto demus.

Hit diâii, forgeas ille Syrus Efifcopus, nullo verbo prohto, cœnxculo cum Uccrdotibus fuis egreflus cû. Interrogatus autem aiacerdotibus fuis, cur nihil cum phtlofopho lo* ruutus efler; non fibi licere dixit, in aliena i)nodo de huiufmodi rebus loqui.

Jtlf enijetiti >v»wnu rf *r«Mt.* « G»nJ», w ·■*» sarxca, 4 «IAmc, *art* ri Texte «ρ·τρφ* m trt τή ftxws rwxerra·», «»< tm *aeri* ‹φ fixa rxrrav. *A î» «ràw *rviîyt ttrpàia, îμάν μί* i/Mλφiηu* drdferew AhAx*·»*» r l» tm Θ« λ·>«τ, «*M' *cv iwTji inriiraf^nt* w *îμΛηρη, «; μikv* ûréreew, < Ira u*w AT/ttaTrÇevtuv riv Eμμαηηiλ; *ti μ$» !»* · xarric *θ»4λ«^« f£f φό-rtff iai* τχ *effiat* 'fcxtfo βαολ«>£, ht» τη» «ρο HjuuSr ·μ·A·χνμο*»ιν *ηνδρνιίn»* ct^tr ώ» *Tή Eμμβητλ* tbFç *αΰη* αρβα>4 ^(.ιττϋι φό-*9i9if ^atpaivH am'* τ^α'lo *η ξ& «yivtüat,* T~w ^*tivyne* >αρ, x, *iatr^ôwc βη%*viζ(î ttwnv* ri *μάνή* Θ« » *HS* χõΑõθήαν *c^ocpxxi'Çmu. 4 H μιβ»* 3»ότηη φκγ/ ομοΛν-a£ mint, 3ι· *A φύ*κ ivi* tm Xtirv, μ *tiiia,* »6θ0 *tuûrji* r nfeç *çfctw* ixueip^t-Ttir. *CotfOurtW -rUù Ttfàia* ro4» αμή^ανχ.

Tara» in» *ptàtitw,* » Kαθ·λ/χκ *tjS Σι,'ρρ titrait?* ώητά/^ο*. χ *A itipa 'I*ην ùi* j'lu t\ovra »i *ομμκ μι$*μ£(ivavMvm, fpa?f^i* «pèc ri» *Qtàpwev,* c*oÆc· euinS/3λή|χχί «ρβ ri» Σύρο». o it' *βMφβκ » ùupfiiiart ' ιζ ΦM·* «ρρο;.η».Kαθ·A/χA · *iirrvm, îμìvτμα îχν* Oρo C t£u› < *αραχαλ4, μ4* η KAΩ

«*r · ©»àç Aim *μM* t(u tmtu ^yweo, e x«i»> xnitrx *aeùrUu daw vtt.* O ΘEOP. «rwra» *tii tv üoaàirfi* crraùy *ütipxvpa ^îβ, μαβîi* erm φύτHK, χρvτi iπΛoκPH. *tàv iv rimv tv avpa·* Tiitrw, *tcgt aavfi^i w atnfar^pivtv iùa φύ·* Ows, Af^x j* «upas >C χρuτi. 4m svvraf τiη wFc Ao/roFs *ivai aotf* μι·' «χορκτιυμoΛκ, f*p«r4 rare *vÙv sivt* mira n' *iatpnpa; r^a,* sic <*rwUv", ī *ini rUjitdatv τï avpôf i^catvia narafat; O* KAΘOΛIKOΣ, tu'tm tm *tj-vni~ μβτ®· · ΛΛï^ΓiT®· ivtexox®** KuVMWM ^ltMv»M 4rp tîu λΰτιτ. O ΘEΩP. ή *vùvκ-ι*

it τη *aywtrwat aa τι* λΟ'H; η φoτ/S tm τυρβ ηiξηβγ *w âiylfyjAv,* nw w «te-èr ij!î ?tx» » jî μ; O KAΘOΛ. *îμ·τyι* rixe ÎexH, *Sri* mx nû-ξητo. O ΘEΩP. μια «pUu> *μιίi wav φΰβ'HK* ni τχM, ran *it da τώ ivi iCt* xa^epwarar φώτπ. O KAΘOΛ. *ύμ9λόγνιηι* χ^Ίμτ·. O ΘEΩP. ι'χ ara^xn λοιχό» *'Iûû TttàSx ifX Catpabfaw rťÇetJa ^w'i5« iià τîώ irtfxv* <iiatv, nm tm *aμpit*; O KAΘ. mx àνα^*wn*. O ©EΩP. *attrrnAt^ifftv «pati* Alterne, âra^xx τ»£άiα a'rrr rgpil®·»μ·λ«^4v, *ei iûa φûvM iv* E ̄m̄ *Xtfpf iitivjjfyi.*

Tmtuv ια> ρ'ηθ»»τυ», · Συρ®* /ν/τχoτ®* «-wtras c#ÏA0» τi «rife*, *μ$* τφ *îtpiuvuùri,* μηio* fVHTMt. »ρ*τπ)θHi *Ü rapa* «Av *it-/iw, Sfo'* r/ wc tAdAwac τζ «ρo ri» φ<λ«σo* φo»; 4*O» ·Ti μ ιξ»Γ< μo» Λ αλλoτ^ σωιo-*i?* »ft» nnbuv A«λ4».

Ü ". human,,.· non *onΓ*N.m divuw.u MX *Um ii* α»Opv*·τ*τι. Oι→Ť̄Σт Γβ̃ρ AO·* α-
"–· .bell. Ergo qurenm homo, ooo qUenm «"»· *f** * «««· «Ofw··, «,.««>·0<K.
Deui) ingredi vuluit: AdcQ<juc voluntate prx* •I^iλivo >Ç lu: jç u*û

β»θρη>*. Λ *In *μî iftit ^Aditus ont, eûun* quatenus erat homo. Item———

ÂNWO—nm' χαθά *Χςτdt, ύηρ* *libi. Vo|p, "*I«< « ub*/u'" e<°. * 'X» ΛΣΣη

u»un m-p, χαθό fini. & quatenus Chnftus eft Dtus, fiiyra il-

xav *àivtawv vhi* anr* *νaάργαβ φύαη · ipe* χαθi «οθρηv#* θιλο«, *tva* In dr/, Ç *αύηi tSrt.* SXxTrxo; ft» «ή«K >ζ χ«θο ή>θΑv«0* · £ αλλαγi γαλή* ιλβήν *sit* viv wrw 4η, *St·* ψï. £ ffexav *αύη$* oivov %·Χή; *μιμαγμά-* vov* ήχ vθιλ« *τιΰv. χατη* eoFov αυτi *μip9** ttxjtc *aùriv St^üaat* *U* xarn *τΐυ»* θιovητβ, fptrarfhk irai ή θiότγ αήτή,χί- σio xatrù *φύτη* ι'φiμivχ. *si Si* ram tlw a«- θρνχότχπτ , *apa* xadd ι'ïιψη-ι, *κατ' tKÜvt £* τ» α'χαηι^χλov *τp φάαii οχ* ήθιλι *aidv* . XW η θiλχi/χo; *£* χαθο άνθρωπφ*: *άλ-* λέγi φχτι. χ, ό Iαtα; *fv τή ϊαλι·* Xαια, β *Γ«ρ ηθιλο iv ττ laitue vttrrerïïv* , err iζιiτβv ou/'sw ar Ivlaror a«cxr£rar. ri τή; β·αρχβ; φόβ·« d γ'^'γατφ*, αλλ' ΰ τή; *καθ' ύη· canv Iiivμiηκ αiΐτp* θ^ότχτφ* , ήρα χαθο «r> θρνβφ* ό «un; (V τp Γαλιλα/f rrerrarJ/, *it rôtXft* f'v 'Ip luSaip TttfTtrfiiv* , χ) θiλητιχi; *U£* ο' αήη; χ) χαθο' ανθροHτo;. ig *triptv^i ** χρ- χάθατ 6ζ»λθovτκ, vaptxcpdbm *ιιά* 7ή; Γ«λ<· λα/α , sÇ « ήθiλO *'vα τι γvü.* xj ταλ/y »τi· ρ«θι. χχ«vθθ» αvαΓα; αχχλθο» ri; τη ce»a Tυ- *ρκ* iÇ Zrlwro;. iÇ *tieitàtiv ri; rUù οικiαv* , *Soda fàtkt γvύvαι*, i£ xx rfluint'On λαθ*». ri χαθο θiό; · Xtrcd;, *Suûquut Ιώαυθυvό^ατκ,* χαθο *St* «vθρvτo;, *άδζήια. (ri γαρ* frai/· σήθη, *φηατv* · θ«ο; α'χο'τολο; , όζ α'θo«α . α'?λα *ζρ* ιχ *ivuvvβμivi θiή*] αρα xaSd ά/θρ»- χο;, ιζ » χαθο θ»ο;, κ'σiλθή» *ή οικiαv άκ ή-* ÔtXca *ινα τι γv», ιζ iκ ήδωηiθ** λβθ«v. >$ *βληηκό* (ιυό aùri; xj χαθο* αήvθρβχo;. ιζα'Iλα- χi φχo-t. iÇ τρoτηλθov aûrjS *tt μαδηπιi tujrâ f* λι^βvη; ' *vi* Oιλ«; «χiλθovπ; *iηiμiηψΛv βvι βγüv τ·* τ«%χ; U ή *βράτκ* τή rafyat ÎJ3 diôpdpov t'ri. *ytyuvtii d x«9ôav^pv·* ηΦ-, àXλ' u x«N Ow, ûχi *ήμv. ipe* x«5d ·vθραιχφ', »ιθιλi Φ«>πv η »«%«· ««< viλη- *τικi ηv* d *èirnt χ«ι* χαθο ανθρvτo; ' iÇ *puti» eike* co *vw; àpaF; kt^tors dCpaefv; ÎHxnJomt* m Ειχμαvvα >θiλ»)τiχo» xdt xaOd ανθρ»»β; . Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ . rw; *οφ&λορφι ktyttv* τ»; θιλήάoκ ; *fucrntttf , ή* ùosranxarc ; Ο ΘΕΩΡ1ΑΝΟΣ. *φvηχ»(. si* ώ»Γατ/χo; *τύ* ûfXxfff*, I«τoμ$v ι«ι* τή; α'^/α; *"ξΐλio* θiλήβ'Hi, *iiort* Çw; woararirt «'- σ/'v. *ûixtp* Jv pua θιλιχπ; ιχ/ *τη άγi»* τ^ια- io;, *iiiri μiα φiισΐi* an» *Sût Stknrtti* ι'χι *τι* Xetru, *Stôrt Sût* φιχτμ; *tio-tv, ùi StSnkurai* · Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ, σφοiρα pu *άφiλvκτα* ιχE τï *vαpaî&ïμαη* τή; *αγiα r^Stf* · *ig<* xixHe- *μαι, tri φυσιχβv* οφκλορ^u *ktynv* η θiλημα . *ûχ* ùαoτατ/χov* *tad Set φύαα SiSs/jfy> t»i* τi Xesrî, *ανάγκη* «Λ *Sût 9ιλήμαη* βχ>κ·· μβλσΓχ'τoρφ/, θiïov *η Λια'tâptiitvtv.* Ο ©ΕQ- PΙΑΝΟΣ. «»θρ·τ«·v *Stî φiλημα vtdvt ά η* ^Mipuxdv, ή *^ptatptrtKcv*, α>λα τ» φυσιχov /«O- vov. Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ, *και τι iτι* φολχo» *θιλ»μ*>χ«ιτι* «ρoα<ριτ<χo*»;ΟΘΕΘΡÎΑΝΟΣ. fvffud» θι'λχμα «π *ΰvαμκ* τή χατή *φiηv* vvτv

quatenus erat homol Rufus alibi. Quum ve- ntilet ad locum, fitire fe dixit ; & obtulerunt ei vinum idle miftum, quo guftato, non vo- lnit bibere. Secundum auam partem ipfius di- xeris eum fitiifle ? ft facundum divinitatem, adftâibus erit obnoxia divinitas ejus, qua: na- tura fua potum adpetiverit: fin quo ad hu- manitatem , fane quatenus fitiit, eatenus & bil*re nolui' : eratque voluntate proditus idem , etiam qua- tenus homo. Et alibi dicitur: Circumibat in Galilaea Jefus , non enim Judeam obire volebat, quod eum Judaei ad necem quzre- rent. Si circumitio carnis natur* competit , non ei junftx in eadem hypoftafi divinitati : nimirum quatenus erat homo idem in Gali- lza circumambulans , Judxam obire non vo- luit ; & idem voluntate praeditus erat, etiam Îuatenus erat homo . Et alibi . Inde egrefii ialilsam pertranfibant nec id quemquam lcire volebat. Item alio loco : Inde movens abiit ad Tyri Sidonifquc fines, & domum in- grefli», neminem id icire volebat ; neque ta- men latere poterat. SiChriftus, quatenus erat Deus, potentia per fe fubfiftens erat ; & in- firmitas, quatenus homo: (licet crucifixus eft, inquit Apoftolus, ex infirmitate : vivit tamen poteftate divina) ergo quatenus homo , non quatenus Deus erat, domum ingreflus , ne- minem id lcire volebat; neque tamen late- re poterat : adeoque voluntate praeditus erat idem, etiam quatenus erat homo. Alibi quo- que dicitur.- Et accefferc difcipuli, dicentes ; Quo nos abire vis , & pafeha manducandum parare? Si manducatio pafchatis ad fiibjeftos legi pertinet , Dominus autem quatenus ho- mo, non quatenus Deus erat , legi fubjeftus fuit· «go quatenus erat homo, pafeha man- ducare voluit, & erat idem voluntate pradi- tus, etiam quatenus erat homo . Reperies & alia facris in oraculis infinita , quae Emma- nuelem voluntate preditum iuifle demonftrant, etiam quatenus erat homo. DOCTOR . Quei- nam voluntates adpellare debemus ? naturales, an hypoftaticas? THEORIANUS. Naturales. Quippe fi voluntates hypoftaticas dicimus , tres in facrofanfta Trinitate voluntates con- cedemus, quoniam tres funt hypoftafes . Igi- tur ut una voluntas eft in facrofanlb Trini- tate, quoniam una natura : fic dux volunta- tes in Chrifto funt , quoniam duc nature, ficut eft indicatum . DOCTOR . Valde me juvifti per exemplum illud ïaerofanâs Tri- nitatis : eftquc mihi perfuafiun , debere nos voluntatem naturalem dicere , non hypoftati- cam . Itaque quum duas in Chrifto naturas concedamus , neceflario duas quoque volunta- tes confitebimur , divinam & humanam . THEORIANUS . Humana voluntas intelli- genda eft , non arbitraria , vel eligens ; fed tantum naturalis . DOCTOR . Et quid eft naturalis voluntas? quid eligens? THEORIA- NUS. Voluntas naturalis eft vis & facultasid adpetens , quod fecundum naturam eft, o- mniumque proprietatum, qu® natur® iubftan-

Gf* tialiter adfuat^cpfenratrix. fecundam quam fem- A pei ci. quod a natura voluntatepraeditum eft,hoc 'Ptum ***A ' *** vokudum fir comparatum. Non idem eft autem, comparatum die ad videndum «& valle : ficutt nec comparatum efle ad loquenducn,&toqut. Nani quidquid preditum ell «iloquendi,comparatumquidem eft ad loquendum , led non Temper loquitur : quoniam id quidem eft fubftautie, rationeque nature continetur; hoc veto confihi eft, & loquentia arbitriofor- matur· quo fit, ut nature quidem fit, Temper comparatum efle ad loquendum · hypoftafis autem, quodammodo loqui ficut ad volendum efle comparatum, & quodammodo velle Aibinium vero, & eleâio, fiquidem proprie loqui volumus , in Dominum non cadunt. B Nam arbitrium poft habitam de ignota te qusftionem , deliberationem five confilium & judicium, adfedio quftdam eft ad id , quo dc judicium fidum eft : poft quam eleftio loquitur , «lterum prae altero deligens . Dominus autem, qui nudus homo non eft , fed etiam Deus, & qui novit omnia , nec confi- derationis ullius eget, nec inquifitionis , nec confilii , nec judicii , & tum conjunftioncm cum bono naturaliter habet , tum avcrfionem a malo . Quapropter arbitrariam aut eligentem voluntatem Domino non tn'buimus , fed naturalem . Tum rdigiofiflimus Epifcopus ISAACUS dixit ; Sufficiunt haec dc duabus voluntatibus Emmanuelis, iis quidem qui non Q contentiofe, quae dida funt, audiunt , Nunc, fi placer, etiam dc geminis adionibus dicito. THEORIANUS . Ad demonfltandum adiones Chrifti duplices, apud vos oratione prolixa non opus efle arbitror, qui facris litteris pftis inutriti. Nam expuere, lutumque delputo conficere, caecique pupulas inungere , hominis omnino adio eft . Quippe divinitatem eifpuere non dicemus, fi non infant fimus . At Jutum illud in oculum & lucem convertere , id vero divinitati omnino adtribucmus . Ejulmodi quis infinita reperiet, fi oracula divina diligenter infpcxerit. Erit autem res tota peripicua dc gladii quoque candentis exemplo Nam is pariter & fecat, & urit : cftque dubio procul ufito quidem non fem, fed ignis: fedio vero, non ignis, fed ferri . Effeda denique diverlarum naturarum funt , tam fritio quam aduftio. Verum propter unionem , non ignis tantum elle dicimus hanc uftionem , led etiam ferri. Sic enim tjoqui iolemus, Hac ferrum urit . Sic quoque rem confiderabimus . Animat eft, corpus fuum animare 3C vivificare . Qtiod quidem ex amborum diremptu patet . Nam anime tempore mortis a corpore fuo dirempta , corpus mortuum manet. Quum ergo divinitas ejus numquam nec a corpore nec ab anima dirempta tuerit , quo pa&ovim iftam animat, vivificantem fciliccc , non habuit ejus divinitas? himirum a corpore iodi- E rempta, eique copulata hypoftatice, mortuum manere corpus haud finebat. Q?'ppe dum ineft anima corpori, numquam illud mortuum eft. Nam quum anima fit fpiritus vitalis , corpus ipfum vivificat, ficut etiam alicubi fapiens ille Salomo , dc impiis quibufilam & dc aftrorum cultoribus loquens, dixit : Luto vilior eft vita ipfonun, quoniam ignorarunt cum , qui finxit eos, & efficacem animam infpiravitcis, ac fpiritum vitalem eis adflavit. GENERALIS . Quicumque confcientiam fuam pedibus proculcat , prefernm in doârina fidei , non

ἀρχκτιχῦ, xàt ÎJJ wwMf τι «varirw «tmrotii «arruv ‹imputo», xa$' h àti τψ φû- <·* θτλκτα^ ri 0<λ«ν ιμΜφοχο·. d »»«> nûriv Si ri viφυχόα/ θιλβτν, xàt àtXw triv, ·î Ht ri χiφυχι'ναι λαλάν, (B λαλάν. «îφοχι jjfy» >«tp ri λαλmix·» λαλάν. λαλά μ «4. ixftSn ri xriaf ici, Iji λὸ^ι τη φυσια σανιχβμ$υ·ν * ri Si βολή , ri λαλννη ^άμρ rvaw/fifr.·». Ift φῶπ·ι μ$> ri ttd Xiφυχίναι λαλάν, ύΒΚασιιν It' ri xwc λαλάν . « χιρ xàt ri xtfuxitet >Ç xtn θιλ^ν. ^»άμη» Si >C xppatptm, iti ri xutiw λι^Μ» άιώαητ , tlxtp xvçjtàfxrtiv ββλο'μιθα. ή ρπûμη γàp T4v αρηχμίηί Çfi]bett, lx]7θvλ£<τ:v fiwt θ»λήν, «fcjarv, «pò ri xttfiv tft Sià^icrti» μ*θ' fi» » vpoàtptrti «χλφομόη αιρμ/νη «ri ri »πρβ ri tTtpoj. ὁ St J ψιλοi άνθρ»- χφ* à», atoà ©ri*, xJ TotyTU tîSùf, aviv- Jtijç σχιψιαι , £ {mfiawc, < /λΛηi vxàpytt , >Ç xtiftui" >ζφυσιχ« ri» n tapet ηχαλό^îχ^ ·i'xfriwfft», την π «ρο ri χαχον αλλο^ϊββ·/». irq! τ5η ^ν«μ:χ·» fi «peatptTtxdv θiλημα iχi τα χυ· ei» # λi>όμ^», ά>λα φiκτιχό». O ιολα^iΓατ#* ιτι'σ-χβιΦ··ΙΣΑΑΚ Hier, a'pxfî η7 μη Φ<» ÀcvÉ-awf λχχχτι fn^fvrur rtf} ήPύ «voθ«λη- μάτ\M τκ Εμμαννηλ. civi fiu7» . «4 XiλτiHi f tÇ zte) iφ ιιο ivfpy&*>. ΟΘΕΩΡΙΑΝΟΣ . iyfp?H'>r τα X<tir» MX ·7μαι ù- μχi Stiàat Xo^wv vo>λv» «4 αχοιπξi/ , tbç jttii O«α< ονηθραμμιιβ γραφβ/f. ηγχρ rro» veu, χ} χηλό» ιχ τ· χτι<τμ«τθ* woinrar , ^tirat τύi χόρχ τβ τυφλi , α'ιθρωχινη χάη* iciv CtippHct . rrwtv yap xx αν iζιo/μ^υ τή» Sionint, ύχιρ à μα/vp/μιθα . ri Si ri» χηλόν tii ομμα tÇ φΛi μ/ηαχΑ,άααιl^αι , χάνη»(rf θιοτηπ μνύχ àrrtf dCpot ixtaiim , t»~ç θ(4οι ιχιμιλυ tTxiÂptç λο^'Μ I t^t Si ααφι τiι· >Ç Stà vαραï&γματ& 1ηi mndpar- τυμι'νη; μο^α/pac · τîμηi yap αΰτη C· tvvt|S , ' ο' χ^ . ; »' η eW* T* · ρJ* τ»μη] τβ rtfo'c, αλλά TB e-tSàpjt· tÇ αλληi Xj αMκ φύαιν &îp· ynatt ηπ ημη >ç ή x«ùwc. S^.' Si τήν ituair μv μοο» τβ xvpif itat ^iy«ijS^ την xajùait , αλλάτJ a/Stipx. xaift yap i a/îrp^· bhî, φαμ^ι»'. β·χ··η«·o^ Si Sm · ψνχήi «V/ ri ψυχi» iÇ ζv·<M(ï» ri icu/τïi aυμα· >$ 3ηλ·v a'xd τβ χμ ισ-μΒ. ^<v&(ζομ·»ηi yap rtuiirt χατύ T» XSHpiï tu θανάτα α'χο' τβ oixmb σάμαη , μό^i ii θύμα vixpov. «Ti4 er fi θιότη άοΊΐ xêf xen àrt T# αάματvi, iη τχ$ Ψ^^/i Q·»- χί τη» dtipynav 'ιαΰττ,v τη ψvχη ri E> θιέτκ; ; β>χ· ά^vοτο Β<τα τβ ανμαη , x, χαα umrar/v n« »»μi»η α'oτii, αχ wa μόπv auri vtxpov. ψo^η» ya'p itioni T|S σvμαΐι , «έιττοπ wxpèv ixiïm τîι>χά»Η βv, χιΧΓμα yap ζαηχο» ισαήψî/^η, ζιMXïïïi ri σΰμα, κ$ χβ χά: ο σοφό Σολβμάν xie* Ttrw χαρα»όμ«'v xàt ^«λολα^ûv «ιι . χηλi άτ/μόπρβ ὁ βio αïπi», ·τ< ή^vοησα» ri» χλάσα»τη α'vτv», tÇ riv iμχηιύoαπû. άυ«7 ψο- ώιρ^ιτοαv, >ç ιμφî*σ>!σα»τπ άυη7 χκvμα ζ»1;χΐι. Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ. **; rioAriw χβ»

T9Κα·

(3* ««WM» *nento,* £ puiAam Cr sort met »»"
* I Av>wc. *it* for ·"
& ii i«' à, iHif'hf. ,h w Ar
rfc φ7v *wttK* 3 «pF < e^u', ἐξὸτ» vtuc Omuc cvtxiApi *MOtnt» it* «$ «uvfe « » *£ * τ«ρβ *η η μἴητ ifypbnt vviiptt.* Ο ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ. *ei* arve ir/rdwc xtcwwc, *fvnce* τι'ιο λοιτο'ν Γνρα^κκ <fe -rw rarceAven, Αφρ/φ, p/jry *φύνη nt* w Χρ/r·'»; Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ. «voCAsrw *nt* η» τι βινθροήτν Wpt-ΛηΓ/μ, *μ ·i fyttt vamptt* ferirem, tm *it* ψ/χi «/Γχκ/μ'λι χ} *ημνηi, ^μi** φόβ-ι Aa-^ομὸχ gy την fvwffty, <B TtJf» «»p<Μvπθ9» Φ<χτ« *βη/γχὑτvi* «Ç *αξἶντν* φυλατηχχ, *it itotv» èt tfftitit* w«dv e-ot, σφβiΝuΛβτ. *ver*
J.· «
«fv ii Aoyit ewopiM/uw Atyamu, τιτο *fiiKt*-·&«/ JnAiy. fai»» It x, x«p« xo>A»vr, *Sn* w Proust *to φύτη xt%ufWfMHci» wc* V Ntf4-p<«c, I·^μ«τZ{«π. xj ii?' τἶη σφoipiἶ *àm·μκχ^μ^ο* tὶ»ς *μii φὐ^τηκ Αr^wç,* iÇ *tant* τῦ ΚΕΧΩΡΙΣΜΕΝΑΣ, ἡ, ΜΙΑΝ Λiτ<θι> ft,, yni *γ. Λ Λ m,* 1^«», i in ·pew», *v* aune *ιμιν* Jurpavswec, κ Γραφήν *Tit* xonjuÿ,e$. rov av H ·χ·β κ>À· χἱφαλατοὖ, «poaÿtç· ≤ neî ûfin, *tl to* XH, xenicept^e Ήν ἶrdAIÇH · Ο ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ. * Aamnv xeXtv iχ τηiβἶi /ncaAic. Ο ΚΑΘΟΛ. xjrt·

A dignus eft adpellari Chrulianus. Deum teftem adpellans fateor, me &e;ufikm ⁄NN9, «*·'""" *ώi1*, & die; ex quo libros facroa infpexi.* cujus icilicet es ipfe fidei, & in medium abste product divi patres. THEO* RIANUS. Si fic credebas, & nunc credis; quare feribebas in epiftola tua: Dicimus unam in Chrifionaturam? GENERALIS. Equidem refpiciens ad illud exemplum ab homine fum* ptum, quo fandi patres ufi iunt; homine, inquam, ex anima corporeque compofito, quique port unionem eflê natura dicitur una, & naturas, ex quibus eft compofitus, inconfufas & mutationis expertes retinetminime mihi, ceu multoties tibi jam dixi, falli videbar. Prxterea putabam, beatum illum Cyrillum, quum dicit unam naturam Sermonis incarnarit, duar naturas icparatasftaruere. Quamobrem unius naturx vocem vehementer propugmntes, pro SEPARATIS naturis, UNAM reponebamus. Interim mente fic ientiebam, & fentio, quemadmodum ipfe nobis dcclarafti per eas dcmonftrationes, quas ex divini litteris contexebas. Itaque fi nunc aliud caput habes, adjicito; ut etiam de illo, fi videbi* colloquamur. THEORIANUS. Ergo rurfus ex epiilola tua legere pergemus, GENERALIS. Age vero.

Ωἱ rϑ *ιαγνιιάθγβο»* ήλθο/φ *ὐἶ w wαcγ* » τ *ir γηφνμμiην.* iΘthawΌ «ǂ τη γ<xrù rncC χαρθὸ'ν Cahx pt|Mν ^povov, >ζ *vein iptpûv.* atrev *i* Ofweratrfe. *tyut* τνη, art Csm'x *μνκi $ vein λμiρκ ivtirtive»* cfe *τv* tfç xavoynt xapdcee; Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ, *νμτημη* A&αηαλβιν, *Sri* τῦ «pw-ηηχα *vvtitv vtttvn* ώ* τρ *μηζ? ni» i«wrd» μκηρχν ivitttvx* nJv «pa»nn<Mi, *vein iμi-pvf.* t£ *nn vtfëmu èvè* τ» *σνφζ Σ λομϋνη*, *^i^vvnç xte) iwrv* iiM^nvrat'w yp^vy» *veynsce σνμβτι. τνη βτλτμβΛν* jaAvv, on v *μάη* cv-vïα *μvηi* v ce τiἶ *μή$v* rie ľeurï *μvτpi*, αλ-λα axo' ™ lixent (AaCes. *tit ^ainntw if 9 Έμμνηνλ»* w 7rw *èunit* www Ca τι u^-D *vit* iaurï twfo'c «xvfvca. Ο ΘΕΩΡ. ·' Σ.-Λ·μ«v xera nv α&θμ£ρ nSv E/3pm'awt Jtxa/slutNuÿ» χρ«νρ> xaTUc ov *ημκτι.* *γτψ* w μϊvκ^πiv *Έφνἶ*ι μiκρiημἶ tin* nSv ή-*μiήρvv pdnuiίf. ixùm* ^«p rùù erAtuiua *iχvη* μιτρον nSv χ«ρ «'uni's pfiwv. *tίul* fdp «pχiα ric Στλiιώκ iχvση «pyfet rS /jtfeufe. >Ç n tf-*vaKn dvrqç»* ηλθ* ΤÛ /ufeufe a*unSv. *i·torvn Si* Σιλχvχ *ἶχη ήμiρα* λ'. 4 λ«. «κ *XM<Γ<v 94* jUWVfC npMtV. X*ΠΙ yw VtV α^ἶθ/χiv nSv pduxvv nSv E/3p««a>v saxo « Σολομ·» * SfxapZwraup Χpww *vte^tit & «ηiμvτι. « U rit* «χφοῦκφἶ»-rdp · *%fi*ït* τἶλλ ^Atïrntv ludvnK Ct T9 λο>* nS *fit* t(u' *yifinv τi* Kue/a *iμ£τ* Irô Xexà, cfe 9 iÇ rtd τ£, van *to τἶώ t S* Σιττiρθ* *pin-*mv topnî^wv, *vens* «xolsàvuerv, » ii *vρχi* · *κ τάλβι* Χατειαρ^αι ρφ» «Avev, «ρβφἶπΜ *U* «paûAr^w, *Sitent Ii iτi^ύμνν itof* » *tvStu t^iCn,* $ nAvf tλvβi *ήμiρη* ., *mit* id puew

Quum igitur legeremus; ad eum locum ve* nimu$' icfiPrum "»l Habitavit in utero vtrgmts novem menfium & quinque dierum fpatio. Dixit ergo THEORIANUS. Unde qurfo id habes, quod novem menfibus «5c quinque diebus habitaverit in caftiftimx virginis utero? GENERALIS. Accepimus a do* ftoribus noftris, primigenia quinque diebus in matrum fuarum alvo diutius exiftere, quam fœtus non primigenios, Atque huic opinioni fidem conciliant ex ilio fapientc Salomone, de fe ipfo dicente: Decemmenfium fpatiodefixus in corpore fui: quibus verbis hoc indicare vult, quod non modo novem menfibus in utero matris fine fuerit, fed etiam decimi panem aliquam ceperit. Nofter igitur Emmanucl. tamquam fœtus primigenius, par temporis fpatium in utero matris exegit. THEORIANUS. Salomon Hebrsorum more tempora metiens, decem menfium fpatio fe in corpore defixum fiiifle dicit. Qyippe menfes Hebrarorum minores funt noftris menfibus. Nam fecundum lunam menfes fuos dimetiuntur; adeoque lunae principium', menfis princi!>ium faciunt; ac viciflim lunc finem, menfis iti finem. Numouam vero luna dies xxx. vel xxxi, inftar noftrorum menfium habet. Itaque juxta numerum Hebraeorum menfium Salomo dixit: Decem menfium fpatio defixus ia corpori. Ceterum lumen illud orbis, Joannes Chryfoftomus, in oratione de nativitate Domini noftri Jefu Chrifti, qua etiam clare demonftrat, quando natalis Servatoris celebrandus fit, cujus quidem orationis hoc eft exordium: Qjue olim patriarche parturiebant, praedicebant vates, jufti videre defiderabant,' ea nunc evenerunt, hodieque confummata funt: fub hujus igitur orationis medium Chryfoftomus ait: Qpum Joannem Dlubeta

fextum

ζ3P fextum jam ntenicm in utero generet, Mari® A
—...— — conceptio principium habuit . Hinc jam co-
anno gnito conceptionii Mari® principio , novem.
CΓ ^ TI nue tnenhbus e conceptione numeratis: quando peperit , fcicnu» . Non mcufes novem & dies quinque dicit, uti tua fanftitas feripiit . GENERALIS - Nos orationem illam Chryfoftomi non habemus. At enim hoc emendatu facillimum fuerit. Itaque miffumid faciamus, & fequentia videamus.

Ulterius ergo legentes epiflolam t ad caput de feftis pervenimus, in quo h*cerant verba; Quod nativitatis & baptihni feftum uno eodemque die celebramus , id reôe fieri multis β teflimoniis docemus. Primum omnes ecclefi®

iL^':\^

quippe commemorat in fefto propitiationis , cuod eft menfisTifronis die ». hoc eftxxvu. Septembris: quo Zacharias pontifex templum ingreflus fuit, & fuffitum fecit , & angelum adfpexit. Ad hsc THEORIANUS. Undecon- ftat, ait, diem x. mentis Titionis, eftexxvii. Septembris ? GENERALIS . Ex Hebraico . THEORIANUS. Queinam ex Hebraico? atqui menies Hcbnrorum noftris mentibus non refpondcnt ; nec ipforum mentibus, noftri . Quod fane manifeftum eft ex pafchatc . Propter illam enim caufam aliquando Martio men. C fe, aliquando Aprili pafcha celebramus : quum illud Hebraicum pafcha non fequamur. At illi numquam a primi apud eos mentis , videlicet N fanis , die xtv. recedunt , quemadmodum lex Mofaica przcipit. Quo fit, ut qui primus apud eos Mentis eft, nonnumquam in cuin , qui apud nos Martius dicitur ; nonnumquam- in Aprilem incidat. Ideoque mentis ordine ceteri neceflario fequuntur eum qui apud ipfos ?>rimns eft: ac feptimus ipforum mentis , quo etlum propitiationis apud cos celebratur, non femper in Septembrem noftrum incipit ; fed eft nc;e<Te, nonnumquam ut anticipet, nonnumquam accedat tardius. ,Undenam ergo certus ^£2"*"· &Pl'mbkns' eJe. Tttioms x?DCd- SF,^· * ma,A ,^S nOî"· acceP*®u"· THLOR. Quei accepiftis ? per fcripturam ? an citra fciipturam? GENER. Citra fcripturam. THEORIANUS . Ex iis ou® difta funt de inarqualitate noftrorum & Hebraeorum menhum , manifeftum eft, non te feire cerro, an dies x. TitionisijrxxvJ t.Septemb. Quodquum ignoics, nec Joannis conceptionem nolti : uti icilicet ejus menfefexto, reperire Domini conceptionem poilis . GENERALIS . Equidem aliam certitudinem non habeo. Corrigetur tamen hoc quoque, Deo propitio , fi qu® majoris momenti funt, emendata fuerint . Nam ego divi Chryfoftooii orationem, qua docet , quando natalis Chrilti celebrandus fit , (cujus E ipfe fupra mentionem fccifti j haftenus non vidi . Immo ne quidem audivi , aliquam *Chry*foftomi orationem ejus argumentiexftare. Potius intellexeram, efle quamdam de hod orationem fandi Epiphanii, Cypri efifcopi ; quam ipfam quoque non vidi. Ajunt enim , divum Epiphamum, qui eflet Hehrzus natione î de liûcris Hebrcorum, & annalium feriptore Jofepho adfirmafle, natalem Servatoris die xxv. Decembris celebrandum . Cum eo confentire dicuMpft ea fcriptl qu® Titus Hicrofolymfs Rotmhn depottaverit , quum eam urbem ca-

J» t» A·^· tbtb φατ/ν. ·ζ μ»>« <£· fer<i ·· — — — lawyfey *r** EAnrvCsr, » M<m *" oouyn fen ev>tap£«wv. Mtv /utdarnc , rm wp^tw 3 Meek vv>λ«μ3«*«v, »ή·μ«^« i^xar» anxo», d»n« *μϋηκ* ·*(ιθμχν®»π« ιχ *rif* vuKKιi-vlanc · *fyi dnia μϋναί* » voan tyupvc , vc 4 *a^tvnm* re *ΐγραφοα.* *Ο* ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ, ή- nr λίΓβν τϊη» τν ΧρνσοΓομν ù »£»|u$* . χλιατιη *pirn δηρθηθν» .iàfayBjft* ?rt nl·- *n, τι»· > *livμ^μ* μ «ξΛ.

AntptN&rxanK b» n a'Çic tîc l'xtr»Axc, χλ- *tk* W vtd «ynSi» χιφαλχ/ο^, d» iAtyt. *χλΐιυ* t» *rUù yirnirtr* xJ η *βοιτηvμκ* (φα- „ar fopra<e/, ea«Mac i'χ^μβρτκ/βi. mp^nr *i& ifru ar* ·χχιηαi 6ο|ς *iόρηζ·9* , βφξβ-

«1-. · i _r. '___*'___ TJW·x.Uu... ' *•rt* · ETat>ysXrrn« *Λ*«x«< τβϊ» μχρτvpiv . em- *yϋηι pe?* C» *rf if>rp т» ιλασμît » тк te»*

Tr<rper rp *StxetTfi , wт/ iri Σιηημβό** x/\ _ * «eâXOc» · *apytipfύf* Z«y«e>C «rnf vαp, ιζ /θομ/<ΘΤ, ☌ wit t(u *ipavn ri* ä>Γι- Λβ . iχo Ο ΘΕύΡ. χβθο iiλβ» , ·« w Î»- *xim* τϊTινpσ *îrn* û χζ'. *riΣηημ?i®* mWc; Ο ΚΑΘΟΛ. *ix ri Efipaixi.* ΟΘΕΟΡ.·Λ *tx ri Efattxii* «J *fifui «i rùvEfipaiuv plüitf ix* «eXaSart t»7c *ipiiipw μχη'v* > ·π *μϊώ* et' H- *μΐηρ9i* w7c «xRvwy, ιζ SüAev *iχ τϊ γάρ rin,* veri juÿi *μΐωι'* Μαρτ/ρ, *χνηΐΐμΰυι* т» να%« (βρτνζομ^β, tXRÎnv *r$* E> *Cpeuxf 9X9λ»^»μφ χβΐχ»* · *txiîw ii Hi* ven *ri* x«p' «vnFc ·ρvτχ μiιuκ, iiw *ri Ntrtb* , τηi *naraptaxatitHoinis f^iranw* , x«O«s, ή т» MvTfvs νομοθκiβ χβραχiλ/,iπα . <*Srt à vβρ àunît μΐîî, χοη* iv *b* т^> *χχρ ήμ·9 Mβρημ λιγρμΐν» iÂtui9* χ·η *it it* Aer/λ- λ/»» iμτ/vnt. *Nantit* ώτ«Γχ>κ et' χαθίζη? μηι*i т^i <w»airv *ivrdt* axoAa^ecrt. >ζ ό ζ*. *μΐώ eù^üt, χχθ'* ®» >i *hprii ri ιλχα-μαί* χβρ e'wnîc ηλiΛβ/, *ix ιμχΐτη» àti τψ* v«ρ τμΓv Σιΐτημ· ven αρολαμ/J»'^ «pw . -4 b iron *Si* xo'Oca *» *t%M βiββι'vii* *βτ<ï* Srtü *χζ. Σiχημβ^,* iκατη *tri* τι Tκφο'»; Ο ΚΑ- ΘΟΛ. Cru v«piλββο,ιφ. w«p« ni» opoiyiw". O' ΘΕΩΡ. *χαριλάβΗî ; iγγράφα* , i <7P«- ḉùk ; Ο ΚΑΘΟΛ. *άγρλφαχ* · Ο ΘΕΩΡ., ·« nJ» puScatwv *xty η* aWonjr®- nJ» т«ρ »- μ?M, xj ni» *irep Εβραία* μ(α'«v , iiλο'ι/ *ifη t* en «iχ β'iα *βιβαϊν* . *t* irtv* η Jixer» *ri Tι-* vpèv, χζ'. *τi Σΐΐπμi* i», <£ η τϊт» *αγτοϋ* , *iSi τϊώ viWoi-pv l&ctmt* crJati, ne χβπi ny r . μ'υ,'α τοιτηi t w vήλλυψιv rtfrirnc *η* Ki^b . Ο ΚΑΘΟΛ. aftt&ju α<τφαλ«α» *it t%u.* πλiα ή *Stîpàwrti rin* $>η«·»тк<, vûv *Θιi, tfyt StopSuSlin τû tymjeinpa. tyti γχρ* m λο>ov τi Oὠi XpwrwoMM, iw, von Jfî tUù *ixprh»* tîç Xtir* T^urnnwç *iopîûζκ»* , Xe^ep^wnt · (,b *pgtlra àuni itvnptt viTo<nr«c) μΐχρ ri* y^y b^ *itipaxa>* «Λ* *üi ixxff»* , en » *ri* Adjdfr* tb Xpo vacè/w vtd tb7b. μχ>λov *Si tb άγiχ* Eviφαv/к *ri(* Kû·Γ» Îxw hv«» λ·>·» т«ό t>/tw · «λλ* air *ixîùm»* iJJw. λ»^»(η *Γάρ, Srt è* E- îΓ/φβη^*, *an ECpait» ur , ix* T?f ni» E· *Çpaivn γραφεi* <£ Irrita tb *χρο.ρΓραφ* ifa·*

Cert'e»-

C^Csmmv, Διημβύμ xf. <nh tnwn» sapv^sOv A
τι Χητχρφ-, niw ^ttri ημφηηή < m hi
CHRun «· T/ru -»: pl·"j_ λΑΛ-ir-e
…>- >ρ«φ4 , are Imrwfkι»χμβλαττΛ«οτ. dAA
μ χχλο t|Mt Aeydr* nies τiΜ^ιβρημ , ἰÇ tuv
«Αλ«ν τη txxAnr/dc , ·< μ«»·τ κύ
v/r/v ·μ·φρ«»4v·|4>*· Θ ©ÊQP. τ/ li nti vùc
tsC Tesntyiu υμιν mpea^xxiK ; iènjjfy «vrfo
tt^tAtytwi iwli iv wt <9fttxnwf rlf st-
^dxc xJ ·ιχ»/4v«M nrèfnte nutil» ipwptrtu 9
«rue Ttîiw fin ·i 9ηφ·ρη wtipn w> νμην
υζύμητβσ, τi into νμηλτγ!» ιρην/φ* ï
i In wte) tuHm ttnmAèt μ πο , xj Iη·
Fer In ti TW xtMtWuc «pav^mm vx sxxAwr/«B
dJsAwtrw in £ àri&vr+i Ο ΚΑΘΟΛ. €
vtx«iRK«c Λαμ>χα« Ιμ£ι «se/ w» Tfjprtej4e ·
dCeirxMC ydp xprksrc ιύ» Ittemihn»
τη sxxMeïos , μΛγ lmedrai aqperartMV If
vif tût Ttjreytw vft»w · t$ vsAXeixrt raûntc
enmiettt tail' ιμαuviv, tv ιμηχ«*ΐφκ«ιιαι* ar«A*
Ajî. ngi μ* »x vwnw «ρμημιηκ fÇS χρ4*
riMt mùc ni» «ρβΛήχ» τηΰτχν xrxa<nx«tvc «r*
vwrixiHU. ItleÇett ι|μ«(, anv in' rit nTtat
PntM>* w ôcî·» fhify vμM», μηΐμιο 4RM-
«3xxw ««Λ. Int li in μiκ Α»yα>/4v TWitr vi
v/a, «pandiNtr x«ri vd , Ο rcufatdck li
ημά , xeri li «u fi , A rorati. i si » «ὺtXn-Cro
opet vw xxrpA» τϊ μυπφ/u βρμΛΐϊυ x»
την <er«»?»wn» unipfyMt. và, Θιὸ . xj vi, iχiζ-
fii' <t re', βi9β»ατ9* itt μόνχ ri ii' ἡμαi raw
ρβθαιτ®-, ἰÇ Λ«τβ»7Φ", <B «ΜτλχφθωʻΤΦ·
Xeifà τi ©»i ιμάι ΐτλ»μβή·ηκ» Ο ΘΕΩΡ.
λο<τά>, irur τη ανρβ<χ)ηχη rires Atynre
Tir υμνβv, Wt}/» xeAun τiv w« ; Ο ΚΑ-
ΘΟΛΙΚΟΣ. mu'. xj }dp i pava» Tgredyrer*,
α'λλα >ζ μιιαiΓiον iet Μλνιήμ αι/rev , χαλi
trwàpÿr. χαθώ d pfyxç Α^ναιαιφ· C» 11} «d
«■xpihtvt >ζ τξ/α'ΙΦ* Aeyp φητ/>. i^it μ««v
âyrfr* α'Α' aoeJruc α'χρράχκ «y<Φ* Λ>ΘΕΩ-
PIANOS, τiv 5* χαπρα, vvXΓμβ να «-DEc
yroy, ■ Atytre lewxyrxfc; Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ.
J 0' ^®5t . ·< AΓOPÏANnΨ ·N -2d dwiwKdaV...
r/i, τv nS w'fS μ»βv «ρ·β·«ρμόζβ<vnε^wον τi-
nr υμvvv, if τη top remit, τ* »«τ«} Η μήμ^
η τη dpi? ιv&μvτi μὺν i ; Ο ΚΑΘΟΛΙ-
Κ'ΕΣ. ιχ nlr αΤ<ον iltlèxPyijfy rin.
β μiΓβκ ΑθανασιΦ· C» t'S arw μημω&δ&ΐi
Ytd τ*« vxpxucwc <Bτ<μiiφ* Ad>?· welt φη-
<nr. «Ua/4» dvti»t < ûx sTyCS «Soç, Srt χαλ-
Αβ . ir yap αυτi» ar«7»ni Cv τi θ«i-
Xjt xj CJflcfy μvρφρ χαθημ^υβv ht 9pin ûψη-^
λi ιχηρμο'v , «« το^Στραφiμ l'loJeAoyov α'υ-
Ttr, Atyarra. «ytac, ôy/βi, «yroc xéeiac Σβ-
fitttiO, >ζ τούτη epp num μορφή» JuAxAe-
C«rnt, ἰÇ ce βμβώμβv «vθρώχβ» i-
aft , xûc pit? τύ vif laxcê «ewérrcty sir
çwdyter vμαητ d θὼβ arec «rrip; an tnrî, rd
Σιρβφΐμ iïo^oAoyw «uvi», Aryavru «yrac , «-
ytaç, ayrec, xoesac Σαβαηΐβ. >g τβuηι iff
êuw μορφή» l»λ» λαβόντη, xj & ·μ«τ·ιματι
τ^βμ^oov. «*>>« 3$ ιζ a' lyft Ext*
««rroc c* rf titryt èyitn dsamay vd
èpMt Φ«<yχμτ, μ μκχκρΐβ <Sr yuwt/ξ/χ, i

peret. Verum non magnopere follicitus equi-
de feftis , ahifque confuetudinibus
ecclefiæ, modo fententni de fide conveniamus.
THEOR. Quid autem de illius hymni, quem
Tridiagium dicimus (quod ter in eo $andi
nomen repetatur) adpendice ? Num illam in-
examinatam relinquemus? ut, quoniam in adſs
fande ac univerlalis quine fynodi traditur ,
qua forma id temporis eum illi divini patres
pronuntiaverint , nos eorum in illo hymno
pronuntiando forma contenti fimus ? an&heic
argumenta promenda, probandumque , * Fui-
lonis illius adpendicem ab ecdefia pro abomi-
nabili fic rejicula duci ? GENERALIS. Tu ve*
ro rede, qui de 1
Qpippe magnorum
4°!«*'"%», que foli filio hymnum il-
lum Trisagii adtribuere videntur , ac fep«
mecum illas equidem coniiderans , admodum
anxius haefi: adeoque arbitror,ejus adpendicis
auâotes, illis permotos au&oritatibus, eamfe-
cifle, oolque docuiiTe, quoties de fanda Tri-
nitate divinum illum hymnum canimus , nul-
lam faciundam adpendicem : at quoties eum
de filio dumtaxat pronuntiamus, interdum qui-
dem addendum·* Qpi crucifixuses propter nos,
interdum veto: Qpi reiufcitatus es: vel illud:
Qui adfumptus es furfum : nimirum ut pro
tempore myfterii, apta quoque fubjiciatur ad-
pendix: & illam vocem; Deus ; & alteram ,
fortis; & tertiam, immortalis : de folo pro-
pter nos crucifixo, deque ex mortuis fuicitato ,
& furfum adfumto Chrifto Deo noltro intel-
ligrmus. THEOR1ANUS. Sequitur ergo,
ut quum pronuntiatis hunc hymnum cum cd-
pendice, filium ter fandum adpelletis. GE-
NERALIS. Vero . Nam rede facimus , cum
non modo terfandum , fed millies fandum
adpellantes: quemadmodum magnus illeAtha-
natius in oratione de camis adlumptione Tri-
nitateque loquitur : Non ter modo fandus,
inquiens, fed infinite fandus, & omnem fu-
pra fanditatem pofitus. THEOR1ANUS. Pa-
trem vero, fandumve fpiritum, terGndosnon
dicitis? GENERALIS.Non.THEORIANUS.
unde profeda eft ifthrc diftributio, ut vel
foli filio hymnus hic tribuatur , vel toti Tri-
nitati: oon aurem vd P«'r'f0,Î» Y»* foliipiri-
,ui fina°? GENIALIS . Sic a fandis ho-
minibus edodi fumus. Nec longe abiverimus.
Magnus ille Athanafius in oratione de camis
adfumptione ac Trinitate, cujus fupra mentio
fada eft, hujufmndi profert i Vidimus eum ,
nec fpcciem , nec pulchritudinem habebat .
Nam antea viderat cum in divina gloriofaqtie
forma, fedentem in alto fûblimique folio :
quum Seriphi majeftarem ejus verbis hifcecon-
celebrabant : Sandus, Sandus, Sandus Domi-
nus Sabbaoth. Poftea vero videt eum adfum-
{ta fervi forma, fimiJcm hominibus fadum .
'idefne divinum hunc virum foli filio videri
terfandum hymnum adtribuere ? Quum inqut\,
Seriphi majeftatem ejus verbis hifce concele-
brabant : Sandus, Sandus , Sandus Dominus
Sabaoth. Poftea vero videt cum adfumpta fer-
vi fonna, fimilem hominibus fadum Quin
& S. Epiphanius m orationede fanda Deipa*
ra, fimilia dicens: Beata, inquit, inter mu-
lieres, que Sermonem ex te incarnatum pepo-
rifti; Sermonem illum, qui patris eft filius ,
Ser-

F

cr Sermonem, cui Deuseft feculis prior; Sermonem, A qui expers eft principii, & «ternus; Sermonem, qui ejufdem eftfubllantfar cum infeparabili Trinitate; Sermonem, qui «um pâtre ac fpiritu fanâo adoratur ; Sermonem , qui conlors eft folii paterni ; Sermonem qui Cherûbis infidet ; Sermonem, quem illc quadriformes beftizverb's hiice concelebrant ; Sanftus, Sanftus , SanAus Dominus Sabaoth. Plenum eft ccrlnm & terra majeftate ipfius . Viden' ut & illc foli fiho terfandum hymnum adtribuere videatur ? air enim? Qtiom illc quadriformes beftiz verbis hiiceconcelebrant; Sancius, San&us, SanAus , &c. Quin & divus ille Chryfoftomus in oratione de benedifto , cujus initium , De miraculis in miracula .' verbis his eadem dicit : B Hodie rex maieftatis in terra fic concelebratur , uti vates defcripfit , & iztitiz caleftis participes terrigenas facit : ut oftendat amborum te Dominum, qui utrimque confona voce concelebretur. Propterea fuperi quidem illi lalutem iftam in terris indicantes canebant : Sanctus, San&us, San&us Dominus Sabaoth, plena eft univerfa terra majeftate ipfius: infert vero cum Iztitia ctrlefti celebrationem fuam conjungentes, clamabant.- Hoianna filio Davidis. Vides hrc tria magna ccclefiz lumina videri filio foli terfan&um illum hymnum adtribucre ? THEORIANUS . Bene didum abs te, videri. Non enim adtribuunt , fed adtribuere videntur: videntur autem , fed quibus C obtecro ' qui penetrare ad profunditatem lententtx magnorum iftorum diVinorum hominum nequeunt. Quum Seraphi majeftatem ejus concelebrabant , inquit eximius ille Athanafius : fed non ait Solum oonccìebrabant, abfque patre ac fpiritu fan&o. Quippe fi totam Trinitatem concelebrabant, neceftario fcilicet concelebrabant & filium . Quapropter refte dixit Atluii.i(iu$, Quum Seraphi eum concelebrabant . Sic A lan&um Epiphanium & divum illum Chryloftomum , & ceteros fandos homines , quofeumque talia feribentes repereris , intclliges. Fuerit aurem res tota peifpicuapcr exemplum, hoc modo: Mulier qustdam, non. regio prognata genere, immo, nc illuftri quidem admodum, filiam vcnuftitfimam habuit ; forma, pudicitia, prudentia mulieres ejus temporis univerfas fuperantem . Eam videns imperator omnibus praelitam fermineis virtutibus, ac lineeris quidem , mini.neque fucatis ; uxorem fibi accepit, & imperatoria, pio more , corona ndimuit Ad,ciente vero tempore , quo urbs umveria fauftis vocibus Au.uftis acclamate coniuevit ; quidam matri Auguftz , Veni, ait, ut filiam tuam ab urbe tota fauftis excipi acclamation.bus audias . Tum GENERALIS interrupto Theuriani fermone : Intclligo, inquit, quid d'ccre velis. Quando illh«rc accl.ur.it o faufta communis eft Auguflo p cum Auqulla : recte quis dicere poteft , quod qui filium , ; .iitem quoque coiyelebrcnt , & ipitttum l. i^tum. Hxc enim omnia tam innui quam kvr'um enuntiata, vera iunt : modo foitus vox non adjiciatur. THEOR.IANLJS. Libet .tib nos moleftia , fan&iflime domine Nimitum lequltur, Seraphi non fl:o dumtaxat hymnum illum terfanctum ceciniiTe , led uniVeriat Trinitati : propterea non addendum eft illud . Qui crucifixus eft : nec aha auzp'iam -adp^ndtx. Quamquam & aliunde probari r»orcft\ magnum illum Epiphanium non de iolo filio terjxnclum hymnum intdlexifle; tdquede

ANNO CHR,sri

sw τί Zarrpôç woy, λόρ«v W» «pocnJwe* ©rsv ivapyu $ «7Jrov, Aoyev niv ομαίπον ΤΙC àyvptru * λό^-ev TW ruv τνΛμαη «ρο«-χν»<ρφτο* , λό^ον ην rvv-Ορoηv τβ *ατρο$, A«yo« tw ini Χ?ρ«Ομ χχ-θημ^vov, λό^ον «v τβ ητράμαρνα ζΰα ιοξολο-yiiri, λiΓovη' αΓ/κ9 a^/oc, iytoi xi *ΐ«ç Σ·-βαάθ· τληρχ ὁ àparif $ »i τΰ Sffyi àuri . Opii , ôrwc <£ Jm Jew? μΐτρ π5 uîy ή» t^w»-Ttv» vμη» «ροσαρμόζΗv i λ'?** π^άμορ-Φ« ζ«β Sfjfoayirt , Afferre , àync, «7iβi » «yroç τ W' w' · «*λβ HSM - θ«ο Χpueo'ro-μ«; tk ην dCXo^iyue/ov, « ï αρχή- «< δανμ»-Tuv ά τβ αυτά ατβμτρov , λ»-^«>v, d flart^Af 'lΰ ϊοζη »'»» ^ic <ρ·φητα«5 ΐβξβζιτβi, xJ atorvanîc τϊ; (τ«ραv/v Λναώ&κτuβ'ηι, *vβ ifr'Ç· , ·τι àurii ift xïgjoi αμφοτiρνv , ùi ixaripeSct συμφvνv ane-μiï'μOKi. Sfy' τΐτ» or μτν iva τιν ι»< >ϊv σ«·rr.ptαv χ«τβμχvι·vπ ιψα>λ®?, d^-r·;, «Jrtoc, «·ym xùptvç Σαβαοΐθ^ χλίpv. nitra ή yi rk ΰ·£r;ai/?8. βZ St arena τϊ txtpartç <£φρ·ην^υμ-ηα.Υ,γυριζονη , ιχρχζoτ^Ωηαννα nJ ι>/> ύαβΐi èpii , Sri kJ et Tf«7c «ηι μτ^αλ» τϊ ·χ-χλχτ/αi φντϊρκ, τρ uti μόνφ èavixi «wa-TTtry ην 'rptexyiw vμvo» ; Ο ΘΕΩΡ. ϊρθΛ Γι·ρχχαi, ort ΐοχϊσ-ιν* ι» yàp ·ροσ«'ττ»βΓ/v , βi>λβ jexstrr «WaTTCey. Sowt 2t,Trar<; v»ι μη M w /ΙχΘ®4 ΰαΐώαι Suvapivoti τϊ voo nJy μι-yà\t»v tboîv dféw> «yJpwy . βπ ηi Στρβφΐμ tiofyMyuv àuriv t φηα/v ὁ ptyai α'M' μ tort, μόvov rieÇoAé^yy γμρ'κ ri nctrpèi, ιζ 'lά àytu ΤϋΛ,μχτ^. fi yàp rtd cAku λό^βv rptà/a9 àràywK JxAowrr χζ nr wdy iιoξoλό^v. xatAwc uv «rca · χ«τηρ, ors τβ Σi-ρχ^ΐμ i'ioξoλ ^βv evw . âna vnfctii ι£ τό» α-ytev Ετιφαιιον, ι£ τον ^òïov Χροσότομον , «UM' nJv àyiw, oαβi «v ttpfi nraünt ^φαφον-θτβ . vαφi ii àv wj, ô λι^«,<£ tnt nxpaStiy·μάτι, τΐην πv rpivαv. ytwtîTiif i nJv i* yt' r»f xxnyeμΰin>7 βασιλικά, α>λ' Ht nîv ayar «τιφακiv, ?^r Ouyanpa ΰραιαπiτΐιυ, χα»« , β-βφροτΐ'.η, 1Ç ΦρονήσΜ πασαί τύi κατ' rxwyo Kxtpi yiwdtKxi όηρνικάΐαv . rairUv βασιλιυi iSùv ràaaç tyuaav ni nJv yumxtKÙv àpirii à-xtfiivhii xl Κx^apàiy iλαβατ α'ιτιώ Ϊoltv fit ytu/aÎKXy >ζ iασιλιχ», di Ηχο';, ιταηια-ce», cairotynç St rù xatpx , χ«θ' ov nà'a η trd-At; τι» ιυφ^μισμiν άνατiμκα n7ç βασιλ^ση , ϋπι'Ιΐi τη μητρi τϊi βασι>tanti, iλθ» , ιν« α-xtstryi vτo ιάσικ «ΐφημ.*μi'vύι. τϊi «o'AtaK θο·yartpx· ΟΧΑΘΟΑΙΚΟΣ àptâtrai ηiνλο->01' » «»fv iyw, o 0όλρ tinw.»τη ὁ ωφημια-μόi κοηό iΐi ri βασιλιά xj τη βχσιλiαπΛ , χ«-Awc Sttvani ru finüv9 Su ην τιαήρα ιοξολο^β-σιv, o* πv ι/ιόv, iq το Ίτντiμα το àytov - rvirit yài> πάνηι >Ç άμα , >i yvpti ικφv,ββμα αλη-ûÆw, α>Λ Ίϊi τϊ μό;« «poiÿrixrc ^tyàpj8p.a . Ο ΘΕΩΡΙΑΝ, α'τνλλαξαi tyayparw ipii , a^rwTUTv Siatvm. άκ ipa μόvov τφ uîφ fit nî Σιραφi'μ τον τριαάΓιον ομvov, «Zλα τρ oλη rptà-Si - HSM rin à Sti <®ρο·5«να< τo*, Ο Γβυρ·»-vH, ï ocMku τινιχ <»*o«&ïxtw . Ift Si κ» àλ-λo*

"T

ANNO Christi ..<>.

Xm ànSfîfytt, ότι ix όχι μή» ri <zt» vèv rpt- ff*^**' vn»·» · Εχιφανιβi όζιλ<3»η, – αντιΐϊi T'« appanOsians αυτιχρήσκκ. W yap. Xëyov ni» vivOpovov ri xa^oc, Aiyo» τον txiiüi Xιρββιμ xadrpfy··*. ix ισνμαΗ μό.v rev μ o» fyi Xιρχβiμ xe^iàet, ri Xarpèf i λ' ri χ»ύμαν· · awOpovov yap τβ χατρό «poci- WC* άυτο». ena qjq ι'χι vac ιοξολοχι'α iw vorf. xer»e> τβ X«θi*θαι, χοηχ «i ιοξολοΓια. βχιμiάλ- λιπ-.ι i» ήμΓv β μιχρώ τov τ»*<»XΗμ$Η·v vβv, qpt · «pec τρ τ»λ« nJv <XPaζι»v à dL'ay- yiArcr»; α'ναχρα'φΜ Δβχα(. wri yip , hxo'.wç ri Π χάλα ρiμα ·>' χαλiî τό πτώμα το «- y/ov ι'λάλησι Sfa' Hσαιβ ri «ροφοηi «vó τβ χαπραi iμiv, λiχβιv· 'τοράθχτι weo; το» λα·» 'ϊorvv, xai h ι», ατ'i axertn, qgi* β*μη xuaui- τv. hsm βλiχovπ 3λ»ψ*π» W · μi 'inn. W tu όζη . ri όuv ; μό.ov ri χvώμα ri iym 4xw- ySpt xtàiàxt irt τoυ Opera τoύ oψηλoo s> «npurre, τρ «po^rjrjr I/·*ι^Σoμ^ι,o» · Yopsù^nrr «vôc τ·» λαόv. <C τu ; reitnï · Oπoi Παύλo τoό βχ/β χπiiματχ μ»'μv«ππ μβ- pa; f iÇ τ» χατiρα, xj vw uib ; OKAΘOΛ. λiλuΠM τiτ» , χλιο» «o were « j-ρη λι- O ΘEύP. tte/jfyj λo/χóv , τι' ·>ραψαi co ri sxrcoXp oχ xifci τβ μιρo. O KAΘOΛ. »' XQ**·

Kαι ΛΗφvivη τv itù ri μip· κφάλαιοτ tS~ ρoρφ» erue, χάλι» η j-ραφη αχό sλαιûv ïTû λαχάvβιv , όχιρ oτiβ-αμov o'voμαζβστ ; ^ιvo^αι η μύρov ιîμûv, iχï αχό iivSfr»v' i~ Aarwv. <£ τβτ» Ov α'λ»)3i<* ici'v. trt it' n itrtet nttuinii ort β« τiuù χώραv Apptyilw ix ti- crir tXoMÔvtc, n 4x^;pev τ« χώρα Ti àip^. ιζ âvàyxn «pourrai, ni tAatovàxfiivo, èxtp iô<J- rxrrttr fit rüù χώραv, M χP^ιτ tm μύρo λαμ- Caveo, <C v auufajov β-φαλμα χvΛματικόv co τvτ^ι. O ΘEΩP. θαvμά^o i/rroru, vû rin γîγρβφκ «ρόi βαΛλια. όρv yap wXskxctXar- ώvα ώΛ, iÇ ιλαιo» ικαvόv. O KAΘOΛ. α'λλ' M τîα Ctionrüu αvατoλήv tytvti· ή αρχή τη« *ατηαλ4>î(τβ μύρβ, oτβ iλûvη ix tiri . xà- xsïOev rapaXaCëvTic άμ«î(φoλατιuμξu ô «apc- tàfautyt μiχu fi ni.

Ettu oμΓv/ιк ni^ii τβ «φαλαι'β ηΠβ, «J- pep4v *π» . «îixip yàp ri αiματά* ri X^i · o'vcî ι'τιviλη. >Ç o*ac ifi ^potïit a'xoitirioc t- ri, χα» λ4χβ«. ixiià n XnTepy/a αTιάζHα'î/ηiv, >Ç yiirrar αιμχX /Γβ. O ΘEΩP. τo xafai^y- μα ae ex ïrt xgtWQuil. i yip xieî χρβιμάτuv ήμTv,o' λόχ<>*, a'Mà xtô τβ ύχoχκμi'vβ , u' ni rif ù>nc. Λα yap,err tx itaçipw lùiput yl- vtTBt α' Λ*. yivtrat yap tx μόλov, < lupaeriwv, ά?λvv φκπiv, < jii Conïrwv . a*Ma ε' «yoaàyt- ïui Ri θυσiαv, d>X' iï μόvov o t'x τii α'μχiλβ . eru iÇ txi τβ ιλαι'β. ytvtrar ya'p ιλαιov tx rt ?a- , ιζ χ«vβ, iÇ άλλvv χoλλώv α>λά τβ τη i- «potxejÔn χαρα àyttn χαπρβιv. w*»^· tft τβτ· μαθπv η$ Oβλoμόv retri, «χόπ τβ α- yie Διovvσιβ τβ ApfoxayiTV, (Ç aftw èyith ix iKiyw . · χ^ρov A' àuri τι όvoμα'ï®* χα- ησχΣα'σαι, oπ τ» JΛάιov αχλ«(Atyop^iov , τι 4^ ιλαια iηλo<. {u/<«a Si S*QiiKeitot i %m-

A verbis did ejus antea pofitis. Ait enim: Sermooem , qui confors eft folii paterni; Sermonem qui Cherubis infider. Certe non hoc vult, foium filium Cherubis infidere , fine patre ac fpiritu fando. Nam antea ioiii paterni confortem dixit. Idem de concckbratione majefta* tis intelligendum. Communis eft felfio , communis celebratio . Nec parum nobis ad hunc fenfum fit illud confert , quod in adis Evang:lifta Lucas in extremo (cr»bit. Ait enim , auium hoc verbum protufifte: Rede fpiritus fandus per Efaiam vatem loquutuscft, ad patres noftros hilce verbis : Vade ad populum hunc, & dicito: Auribus audietis, & non intelligctis: videntes videbitis, fit non pcrfpicie- B ııβ: de cet. Quid ergo? folumne fpiritum fandum dicemus in alto, fubfimique folio confidentem, Elaiz vati praecipere. Vade ad populum hunc, & cetera , quoniam divus Paulus fandi dumtaxat fpiritus meminit ? an patrem queque, cum filio ? GENERALIS · Hoc jam folutum eft, nec quidquam dicendum amplius. THEORIANUS. Deinceps videamus, quid in epiftola tua de unguento perferipicris. GENERALIS. Rede dicis: fiat.

* g^sri „ff

C Itaque caput de unguento legentes , hsc feripta ceperimus. Rurfum praccpit ipfa feriptura, ut ex iis oleis olerum, que Sefarnum vocant, unguentum noftrum conficiatur , non ex olivarum arboribus . Atque hoc reapfe verum eft. Caufa rei eft hzc , quod in Armeniorum regione non funt oliveta propter acris in ea regione frigus. Itaque neceftitas ipfa flagitat , ut oleum illud , quod in ipfa regione reperitur, ad ufum unguenti adhibeatur. Qua in re nullum ego fpirituale delidum video I THEORIANUS. Miror domine, cur ad itnpetitorem hoc perfcripferis. Nam plurima heic oliveta video, & nuidera olei fatis . GENERALIS. Verum ifta unguenti confedio principium habuit ad orientis plagam intimam , ubi nulla funt oliveta : indeque nos acceptam fervamus hadenus.

Deinde capiis ejufdem parte proxima per* kda , fie feriptum invenimus : Sicut vinum fanguinis Chrifti materies eft, & cujufcumque fit coloris, recipi debet: five nigrum, five rubrum , five album vinum fuerit : quoniam per myfterium fandificatur, dt Chrifti fit fanguis. THEORIANUS. Exemplum hoc tuum parum ad ipfam rem quadrat . Non enim de colori- D bus nobis eft quatftio ; fed de fubjedo , five materie. Nofti enim, diverfia ex arboribus Vinum fieri. Nam ex pomis, & cerafis, & aliis frudibus , & herbis quoque conficitur. fed ad hoc facrificium non adhibetur, nifi dumtaxat, ex vite fadum. Sic & de oleo.* fit ex lauro, junco odorato, & aliis multis oleum , fed a fandis patribus oleum olive ceteris eft praelatum . Atque hoc cuilibet cognofcere licet, tam ex fando ilio Dionyfio Areopagita, quam aliis fandis hominibus non paucis. Nec minoriseft momenti argumentum , quod ex ipfo nomine contexitur. Quippe fi (impliciter oleum dicatur, ex oliva fadum intelligitur : at quum lau» ri-

GP rinum, vel junceum, vel fefaminum & hu/ul- A
modi, aliq.........Quemadmodum enim, .fifinae.
CHRjsTi vim' ûâa dc I,80B* c,*v,s » & ?,ce naxis intelltg.tur, qui navigamus , non navts lapide· ; led h navim lapideam fignificare velimus, lapideam adjicimus; abiquequa adpendice numquam ex fola navis appellatione > lignea navis mtelligetur : eodem modo ftatuendutn de oleo, & oleo iefamioo . Quapropter oleutt abtque adpendice dicentes, ex olivafaâum fignihcant. GENERALIS. Hot quoque correcta facillimum fuerit.

His ita dâis, facerdotes ejus pfallere ceperunt hymni vclpertini feriem extra ecclefiam, dc more ipforum: Et THEORIANUS . Cur B extra ecclefiamfacerdotestut ftant, ait, quum plallunt? GENERALIS. Scriptum eft : In omni loco dominii ejus. THEORIANUS. Similiter fcriptum eft : En celebrate Dominum omnes fem Domini, flantes in domo Domini. Et rurfus : In ecdefiis Deum celebrate . Et alia iunt infinita cjufmodi. Sed interrogo, unde hoc accepiflis ? GENERALIS . Dodores noftri, qui feriem & ordinem rerum ecclcfiaflicarrtn nobis tradiderunt, iolam divinam adrniniflrationem ' intra facrum templum per- •Î^eft'rém t'ctendom ftatuerunt. ingredientc lolo Pontifi- ftmni. ce, icliquo populo foris ftante : cetera fieri extra templum debere, nec id citra rationem, oidinarunt . Nam valde veteribus nova prx-C funt, u: umbrz veritas. Quippe macLtur intus Dei filius pro totius mundi falute, ma•jorcmquc reverentiam exhibere nos templo no iup , quam ilii apud Hebrxos,. par eft . Etenim tlli, fi puri oftent, m id fandum ingrediebantur, quod mund' vocabant : non tamen in tabernaculum, quod fandum fandorum dicebatur . & umbra lacti apud nos templi erat. Nos vero toti coinquinati lordibus, quo paflo Jan LTimum Dei templum ingrediamur > Quod quun. doCores noftri non ignorarent, ita Aεi: debere flatuerunt. THEORIANUS . Doftores vcftri , qui hxc ordinarunt , contraria ftatuiftc videntur illis cccxviii. fandis ac divmttus gulxrnatts patribus, qui N<cxr conve- D nerunt. Etenim illi nc ;n x. canone ad verbum ajiiDi:: De iis. qui fidem Chriftianamcitra '-oadionc.n , fic facultatum ademptionem deieiucrnr.t, .iut abfque periculo, vel ejufmodi quopiam , quod durante Licinii tyrannide contigit; viium eft fanda: tynodo, ut, tametfi humanitatem nullam mereantur , benigne tamen cum eis agatur. Quotquot ergo vere poenitentiam agunt , tres annos inter audientes exigent fideles, fic annos feptem inferioris eo- • id eft per tum oidiuis , fic biennio cirra ' oblationem reprionem ta-cum pvpuio precabuntur. Vides tam foede lacrimemorum A canone pralcribi, tres tantum ut annos auditores fini, hoc eft , extra, ccclefiam ftent • locui.ubi in · Ferulai facrafque litteras audiant . Tui E vero facerdotes temper inter auditoresharrent. tub ferula Quid deinde canon ulterius? Et feptem, inquit , annis erunt ordinis inferioris : hoc eft *b*eftft>r ccclefiam quidem ingredientur, fed in parte* ambonis poftica flabunt , & cum catechumenis exibunt. Annos denique duos fidelibus adftabunt, & cum eis precabuntur : non tamen facramentorum quoque perceptionem impetrabunt, donec biennium praeterierit. Siergocon-

Xatrar, i φχβμÎλβι»», xj τη nnuàm . AMNO fftp£aW«Sra» vW0Vfy wOOIfVSWW *'Xξιλοιν, ÇÎXwv, CHKrstl £ vioTiK xüi, Si i« vXf«/4»> ■ MÎw mîtef ή """ ζx wvl""iv it rlu ix AtOwv »«£* ra#*lu«r w» ΑΛ»iu. · «ι4 î» tic τβύτικ, «a iv v·η ηvΘM iχ μ·v· τ· vove ·v>μαтθ* V λ«θ<πι mue. ràv «univ Te,e' ιζ ««/ TJ ι*λαΰ, x} σvτvμιλιuv. «Aatta* av «prôWK Af>avnç, iit% fouet Sfoutn Sur tnipunn. O KAΘOA. rira fftiv »n îtapβvθiαχτ. Ta'rur Jn> ρχθ/vmv , χρζβvη u ivri 'Ii irtftfiiè 'Iî'ú exfolier T'{ *'** ;r «αηχ rtu eun8r ruwi^MO: xxι φχηv ■ I he ri Irentu — τi« »χχλητ<®i , In» y^À^tun» u' itpik η; O KAΘOΛ. yi· Ÿfexni, O* vanrrr nxy» τμ JwwU«ç αυτi. O ΘEΩP. o'μβτMi rfypximr Hi Jη tfovyànrt» χι·M» vome at J«Aw xupts, ·« cv o'<« Kveia. τβiλζχ · άv HtxÀiw/atrî ιύλvγúη tiv 0têr. xJ dhüüiu. «λλ* «fwnS, vóθo τ·- w «αpiλai,liττ ; O KAΘOΛ. 0< êtSaeeXat ή- μüv, «' Ίiώ αχ·λ*θ<«» τ(α ιχχληтιχηχiώ < rhn Ttf^tv >i/*7v Txpeititminç, μώiω τiώ λ«- tvpytev !»$·» ri Ow vα· îT/t iAr » êtue/ravia , μ·/χ τ· tfpt'aK «JidvT®·* «f at/w, ri Λχi irxv- η îξμ iΐαμ^κ . rlw it iftliu χχτ*v 0«»» « iX« rivtdet ri 9fî» τ«β» xj ràn <£λo- $"ηξχ»Λ. σφüρχ m πχλβiov, «ve αλήθ·*χ«ι«. θύηι/ «»èo, ó viè i τ» Θi» tr/p TÀÇ τ» χόvμv xanriç ecvrn- eJetc. ιζ Jh χμχi eXier eiCtrç <l τ/μîώ airo-ï- pft» ni rap χμιv v«i5, tJ ir«p ECpxtcr;. Ι\h- >o< ÿip xx^epot âme, «i'Iîi«» hç χvτμιχ·», <£ êt'î Tîώ extuiLui, r(u Λ»· 2<μιv(α «>t« ef/wv, n «rare lui ri xap vμιv 9fin »xi. vιμ^i Si fftW» vXtipwc τυγχχΛvπ , vwc fit viv àytinm vxiv ri Qti ; ,ιζ rin γιvû<τκ·vη ù iiSérxeXvi vμûv, m0> yi- Dyj^e/ $iv^ β9η. A ΘEΩP.ivxxXvt ô- μiv* ù rtúTB ˉSien^èiSpAi, Ctavlie iixim in- Ôrtxdat ntt r .i.i.èyivç δηφόρχι jerpx- m, ntt è» Natte euutyvtytppivoti. ixibuyetp iv Stxérv xevivt en» φβτι χχηî λ«ζ<v. xtf) χαρχβχvη»v yuejt χvχγκχ ^ η àvxtpfetut vχχρχήηι», χ xitifvx , ή τηφ* mim , S yiyxvc» txt τχ rppeniS9· Aatnix , ·Λζ· τρ èyix ηωviμ ti ιζ avectu iexv φιλχvûpv· eixt, ·μ& χρχτΛvβΛχι M etrroeç. âeer et>v ynpriut μιημιX·vηι, T'β "τ" '"* αχρβ«μιvε« venjrumv οι vrra/, ιζ ivπú »'Iv ûvovtroiïvn» · $t/a is frx χ«ρι\ «w^iopac xantwijeetn nS λαJ ηû æywv. ôpài, air nùt IrXtxoûrp «afotitpoy.. τη τivμχπ, ^iχ μ·vχ irxxxptxÀxi StxxtXtit- rui · xxvaiv, ûyttv rit ixxXiflrxt trx^u iv τù va'pûw, x} $ θM«v «xatÎHv ypxçùv i xi îs rw itpüt citi 6 axpotvuirorç eîrtv. tint ri φ»)στ/ o xaofciv; w ixrti irvi ùχηταroûvη ι. το·}ni Si irn, ivnt τ« ixxXr.rixt 'tixfpyjiôxt , iv Si τú i'irtt^zv μipκ roù χμβ<χ·,^ *cedat , xjq' ÿfytMU________ χα'Iη^μivαv · »waulK Si iù>

exui/rataDar HJM euvdt^r^tw μ£ virwv, μ» μivτvι (£ τii iχi άγιατμάτι,v μiT^λη'^α βζ<oΣ· ·?«/, ivt er ή Sitria ζβριλθ?!· η ov» βτ' ixtripip ititpt'.ot h'î tlu ûλτ,viχv U

<πρ·

NM

Ç3* *et:*?·™, Start ci itpcii η* eoa ©ιτιρχοπ» jAttridi
—O ΚΑΘΟΛ. *wSirtn μίχμ rcû* «rtniew
‹ HKOH τ4 «»»6·» τβι›τ*· «·» ·*». *βυμββΜίημ J»* trarjï
"'»· 'Αοyp *cçiSpe.* «M· *otpi* rereoruv au Jev
φρβ»τιζι«, U *μόηι atpi ritu r/rrr,* « hw ,
όμοφραόη^*· O ΘΕάΡ. «φ«vτκ ·« Twùnt
«po w Nprt *ci Swt9 w» Spcr 'Iη*
πηρτκ rcueja, ηv rw τη «ραπρα/α *StStàxo·*
fjSjfi. ΟΚΑΘΟΑ. *cun»* *βαθμοί yôp*
cfwrnew *atpi* tlmwv Admw *tue χ&μΐΜ* . ·>λ«
«pwrer *àiriiïxN(t»jjfyi βμφόηρχ* τβ £<3λ/«,
Γϊωιφ», *h ϋζιτβίζ".* ny/ ιiη *atpi* Jr *όμ&·*
friNA/jtyt , ftwtîfcptyi·

excommunicationis pœna * templum tamen ingrediuntur quare tui facerdotes non ingrediuntur? GENEKALIS. Numquam animum ifti canoni hadenus adverti. Tue quidem orationi plurimum momenti adfert. oed dc his ede folliciti non debemus, modo circa fidem, ut dixi, confenferimus. THEORIANUS. His igitur in prrfentia dimittis, definitionem quartae fynodi, fi placet, infpiciamus: quam bcfterna dic tibi obtulimus. GENERALIS. Ita fiat. Lubet enim de vocibus quibuliiam, in ea politis, interrogare. Sed prius utrumque librum inter fe conteramus, & videatnus, an fibi refpondeant; deinde quaeramus de iis in qujbus haeremus.

ANNO CHRIIII

B

ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ

SANCTI /r. CONCILII.

i. oiuicS»·

dtfinitie.

* refliixWf-crrriM.

/Hpw μ$ù otw *dt* Z>πλιï τϊ *Officiai isi-yrMic* π ›Ç *fiffaiurtr,* n *oc^ir xàt* ecartiem' Tare τή Οhxî *χα^τΘ* ούμβοΚη* · wrfti rr *yχp τβ τχξό* , ai r« t/iï, £ t « *àyie* ZïΛμχτ#* t'a-*SiSxoxce* η πΧηο». ııl, tb KutM tÎu, Ο»«τ^ρ«<η-C *019 nît* irrnàç J/^CjUtrerç τ^Γησιν.«>λ*·τ«5ηΧίρ *oi* τη αληθπχi *tiStrciy iitr^upârrti* η *χύρνγμχ., Sfa'* oi'xvk» â/prfb» πî *xanCQVtiai* «xtnxov, •Z μι> re τη; *Si* η'μi *là* Kueat ο‹'χο»βμi* μvτή-tyov χαρχφθi^*« *ηλμvνη* ,>Çt{u ΘΕΟΤΟΚΟΣ *i‹D‹* τη ταφθόβ φωviώ αχβρvïμOMi * «*Z Si oύΓ·* χυσι» < *xpàmv cioxyciTti,* iÇ *uiaf éctai φύοι» τη σχρχό* ›Ç τη ·3iοτη9<&* ararAorrnm; «ïoητυ „ sÇ τχθητiα τϊ μβvο$>6« *τlωθ«χ»φύ<ηv* τησ·ρ>-*XycTfc npar&ôpctct. Six làn vxrxr «urerç «»e-χλπσαι xxri* τή αληθπχi *μηχκλώ ζ*λομίvη* « »«φïσ·« *ùv* ωτη r a'yrat *μιγόλη* ιζ «ZχvμOMχή βτλoi®·, re τϊ «ηρό^μβτ®* avwScA αβ-χλΛτ·» D *iiStibîcrxcra ; uttit* βροη^βμιraK[redacted]t.<η-[redacted]*γίν»* cccxitx.

a^Ttcuv tlu *nirty* μό«v *«expry^scfmrev. VySfo' μ3μ* reùç nJ 9>£μχτι nJ *άγίφ μτχoμίvα* , *τΐω* ^ρόvβτ ûcipov irxpa fJiS τη *βαοιλ^βικ voλiω* «TMηλθvκυv *ôyitit ρ. v. îΛτίpvo tty* τη τv τvΛμζτ®· Bβ-ιχ χχρ«5·θiïβ·«v *δώooχoλίαB* χυ-ρoΓ, τioû *txàvot ττϊ ιιoη* **^Tr* * λ«Xβv ref; >ζ«oλ«3vβ'lv *inccaàyatnç* , α'^λβ τiώ vfg/ τϊ *iyie v*£μ&τ9* ùufùv* frvo/xr,xa-Tti t*luti eibii Stonrttay à^tlciv* χβρ«μ«»*ι*, ^ρχφ/χχZ *μαρτo^βi* *Si* τή ri τη Ζ'χovoμιχ ττχρ«<ρ&-φ^» i'xr^wpïrmç *μυτή-g/or,* iÇ vjxAèr *àv^paw cîvat* nv tx τη a^/xçE ζαρθivv τvχθiMTH Mα&iχ *βίvoιάΰ* Arpwiïrniç τû τϊ μα««μ·, τϊ τη ΑλiξαiipiMM i'χχλητ/α O^ιoμiηι χβ/μιτO- ffuuojtxatç iΠΓoλχ βη«i « Nrcctier, ›Ç τϊ τη αvχηλη , α'ρμβΛv iτ« i'iiξχτ». π' *îλτγχoι μ$.* τη* NiΓβρivφρOTβ^λ*-|3«« , *îpμlΐM^αι Si* ηû *iΰτiβiî* τϊ σ«τη-*pt»* (τρμèoλβ τo^vχτuv τiα *iwoten* · α.· xi τ/ui iirrroAlw τϊ τη *μvχίτκ* PNμη <PM'iρ«, τïμχ-χχoωπiηι χ> er^ewntra *άρχαηιτχίη A.icvr9"* · τîώ *γρβφ<4θ·9* βρo «» *ù> όΓioι αρχητιτχβχoτ Φλα0<«τ4v, ix'àtoipiocc rrf Eî/loχvi xaxvnixtt* «π |ή τη τ· *μιγάλ»* Π»'?β όμολο^χ *σvμβiηv-*«τ, ›ζ χoοηχ τ/re riiAlur ©ρθoïoξ/χ χβπ» i$ χχχoδβξβ»τuv, scaenae βτυωφμoσi, αρβ *Ίΐμ* ïρθβiβ'ξφ» *SoypiiM βιζχιαoη* ηî* *η Γόρ M*

Sufficeret quidem ad perfeâam pietatis cognirienem & confirmationem, hoc eruditum ac falubre divinae gratiz fymbolum, quod & perfeâam de patre & filio, & fpiritu fando doârinam tradit, & incarnationem Domini fideliter excipientibus exhibet: fed quando illi, qbi praedicationem veritatis abolere conantur, per luas hzrcfcs novas quafdam dominas pepererunt, aliis fuiceptr propter nos adtniniftrattonis Dominiez mytterium corrumpere audentibus, & Detparx vocem virgini tribuendam negantibus; aliis confufionem & commiftionem introducentibus, & unam ette carnis divinitatiique naturam ftulte commtnicentibus, adeoque per hanc confufionem mon* flroie ftatuentibus, divinam unigeniti naturam elTe pattibilcm: eapropter hzcfanda, magna, & univerfalis fynodus, eos ab omni contra ve* ritatem machinatione volens excludere, do-Arinamque traditam antiquitus immotam adferens, ante omnia (latuit, ut fandorum patrum fides inconvulfa permaneat.

Ac propter eos quidem, qui fpirttum S. oppugnant, doârinam de (ubttantia (piritus a fanâis illis CL. patribus, aliquot pofi annis in Augufta urbe congrettis, traditam confirmat; quam illi univerfis notam fecerunt, nonquafi quiddam adferentes, quod prioribus deeflet; lied fuam de fpiritu fando ientantiam adverfus illos, qui poteftatem ejus abolere conabantur, facraram litterarum tefttmoniis illulirantes: propter eos vero qui facramentumdominiez difpenfationis falfariorum more cor* rumpere tentant, & imprudenter purum hominem ette nugantur cum, qui dc fanda Virgine Maria procreatus fuit; beati Cyrilli qui Alexandritue pallor ecclefiz fuit, fyiiodalesad Nettoritm & Orientales epifeopos litteras fibi confentientes amplexa eft; tum ad Ncftorianz dementiz confutationem, tum ad interpretationem pro i›s inttituram, qui pio zelofymboli falubris tntellcâum defiderant. Atque hia epiftolam quoque beatittimi landiffimique Archiepilcopi Leonis, illius maximz R.om«praefidis, ad fandz memoriz Flavianum archicpiteopum, evertende depravationis Eutychianz caufa feriptam, veluti magni illius Petri confeffioni convenientem, columnam quamdim redz fententizpublicam, adverfus malarum opinionum auctores, ad orthodoxa dogma-

mxtx ftabilienda, merito conjunxit. Nam &
———— iis hec opponit ieie, qui Ucramcntum difpcn-
rJiitT iationis in duo· Alios diftrahm nituntur ; &
c ,.Λ. 'O' Ctttu ^"ôorum expellit, qui pairibilcmdi.
cere divinitatem unigeniti audent ; & iis reG-
ftit qui in duabus Chrifti naturis commiftio-
nem vel confuùonem excogitant ; it eoe ex-
terminat, qui iumptam de nobis iervikrn for-
mam , cœleftcm etTc , vel alterius cuju&iani
(tibftanttn deliram ; .& eos qui duas quidem
Domini naturas ante unionem fabulantur ,
unam vero poft unionem fingunt, anathema-
tizat .

Sequentes ergo fanâos illos patres univerfi confona voce unum fit eundem filium dominum noilrum JHum Chriftum confitendum efle docemus: eumdem in divinitate perfeHum & eumdem perfeâuminhumanitate: vere Deum, & eumdem vere hominem, ex participe rationis anima corporeque conflantem ejuidem cum paire fubilantiae, fecundum divinitatem; & eumdem nobifcum ejufdem fubftantie , fecundum humanitatem: funilem nobis per omnia , excepto peccato : ante iscula quidem ex patre genitum, quo ad divinitatem ; extremis vero diebus eumdem propter nos , & Glutem noilram, natum ex Maria Virgine Deipara , fecundum humanitatem : unum & eumdem Chriftum, filium , Dominum , unigenitum,
• «l. i» ■·· qui duabus * ex naturis citra confufionem >
nif,“· mutationem , divifionem , feparationem , ad gnoicitur ; nequaquam naturarum discrimine propter unionem tublato , fed utriufque naturx proprietate falva potius , & in unam perfonam unamque hypoftafin coeuntc : non in duas perfonas difeerptum , vel divifum , fed unum & eumdem fiKum unigenam. Deum Sermonem, Dominum 'defum Chriftum : (icu; olim vates de ipfo , & We nos Dominus Jefus Chriftus ciudiit , & fymbolum illud patrum noiltorum tradidit . His ergo cum omni undique accuratione diligentiaque a nobis fancitis, lacra & univetfalis fynodus decrevit, nemini fas cflit fidem aliam proferre , vel in litteras referre, vel componere, vel arr.plcdi, vel alios docere . Si qui vero fuerint aufi fidem aliam vel componere, five proferre , vel docere, vel aliud iis fymbolum tradere, qui de paganifmo, five Judaifmo, five ieâa quacumque veritatis ad agnitionem fe convertere voluntcos, fi fuerint epifeopi vel clerici , tam ab epiicoporum quam clericorum ordine removet. Sin monachi, vel laid fuerint, anathemati ftatuit efle fubjeâos.

Porteaquam concilii decretum recitatum fuiflet, atque liber Armenicus Romano rcfpondere deprehenfus ; fatis effent denique declaratx concilii voces, fane tolerabiles, quae Generali vitae fuerant obfcune: Theorianushifce Generalem verbis compellabat : Vides fanâifi fime Domine , (aerum illum coetum tocxxx. divinorum Patrum , in oppido Chalcedon, congregatorum, non modo nihil contra dogmatum reditudinem vel loquutum efle , vel fenfifle: fed ne una quidem peregrina voce ad hujus divini decreti expetitionem ufum. Nam & fidem patrum fe majorum xtate retinuit , & ipfa quoque verba. Oftendam vero tibi, fi placet, ex quibus antiquioribus divis patribus hi beati patres vocem quamlibet hujus decreti fumpferint . Complures quidem certe de Cyrilli commentariis ufurpate funt , quem vos magis, quam alios, fcqui decreviftis. GENE-

Auo» *rlt» ludiat là τχi etxfuapias Stctvteu ttt—^ JCUfirt μοτ>κ*», trapammrw· $ nrf ααθιΗω Chr ■ λ*Γη» ν·λμύττβ rw pewflidit τ(ώ -^iβτητα, τ· . ><«, ni» t'tpdr ahredHtat <πΑλ·>·. χ} wîc *»» ' "**' Iw φύσΗΧ» TW Kejfb Χρ«<rrv Λ *'»·>*»· en avdteamt. < Tiîi w'pexcw, » «np« T/w tr »·ρχ«» ι'«i«c tÎw ipdr λι»θ«;<« αὐτὸ 1(u' âiAa pap^id tapatrwmtç ὀΣιλχώ*<. >Ç rwiÎw μ$» «Γ· W φύτκi ri Kupft pu$&»~ τη , pie» li p£ riui twra· «ὑαχλατηπβ; > ή η& ψκτiζH. , ·

Εχ4μ$ν·ι ninn rdii éγiti taverti « 1« >$ n» «un» ·μ·λφΣ»»</<·», τ»χ χύο·> àpùr ■ijtw» B Xtt'ox, ημφûivi àrami ftStSerta/fy. τiλπον tit du & Ξβ'πιπ, K. hAhw ■» à ≫ é» «»· ^fwrc'njn· ©ιβ» «ληθύ , >Ç axSpwxw β ηδϋ nr «un» «'* φυ^iïi Aa^rxqc x, edpai9*. cpeértae Tji x«£? χαηi £(òηιτο, iÇ όμββὺστο» nx auri» iiμ7» xaru rtw ·»θρ·»ι·τητη· xaru tx.rtt ὁμοιο» riptr, χ»P«« «μαρ'ια . «p® αι'ὐχω» μ$4 »< τοῦ v«'Σκ τ^τηθiχπχ ««π! τiα θιο'ιηπ» · it ›'%«a.» li φ ήμτρύ» w» aun» li ήμi Λ îfa' τiα ή* μιτϊρχν aurnftar it Μχpiχ rïç etap^it» 'ιηi Stent* , xarà rlii «'ιφρνχύτχτν, »»* duri» Xexrox, u/e», jutt·»» » * «« φότΗΗ *>»i.. «avyfcùrw, α^«'·τuj, ΛιαφιΠii, βχνμ'πκ>»·· **" Ο^ο^φοχ. «iaμ»' τi« φ φύσι»» liχφνρχ «'>i»· ρημiπκ ιιιerιpεα ffεtπ. ¥} ίγe h afcowirox ⋠ piav itérer» rtunpf^eûsiK* ait «« Juo tepècvata μ^ιζάρ^η» i ltaipaupfyitvt dNi »>a xi n* aunvuio» μονομ^υi, λο'χ^χ,χύ μ/ IxmxXetΓΟΧ . χ«θ«<φ βηχθο ·< aw>*rur ttpi duroù ,)Ç «uni ήμαi ὁ xùt»®* fxiTwc XtKCj όξ»«<π3Λσ», >Ç η tarif*» ipèv tapaiilutu σὐμβολο», roun.» tw'xu» tdms χβχτβχβθο* axet/Snas n j$ ipptXiiaf tap npù? iteryttf^irru» , txgjTCJ »' dyta iÇ einfjl^ttxn rirais, t'ripar tirn pnlcti tâârut tapaitp«» , η avyypé^nv, ιί σαιχτιθὸβ/, λ Φροχύϊχ, w l<2««xm» «npwç · nùç Si ηλμιϋηκ n rturr&tvat tir» tripa», fytr tfputapt(ur , n //!««·<», tapahlivat tnpav σύμβολο» ηΐ »'- Ο*λβση tttFptfH» tif iti^rurtr aÀtàfiaf Ελληχχσμορ, n Ivlβ/σμοῦ, f^w» ὀξ arpiruurHi ai«σiητοηû» · wurwç « μ^i wco itietatv i χληtpiei 9 d^a^tei Mat wî ivirténs τη itraxeW, jÇ τοὺ χλη /χού , nü χληρχ. ñ Ti μοχαζοχη; ή Aaîxot ho , «'χνΟχμβτ/ζι^αι «τὑ .

Ετη li ànyréàin ® àp& ri, tu fitfi>.ia tùpt$ηα·α» c^w«(o»T», η, n Apfjfyvinir , τ» P·- μαΓχο'χ , at τύ K«^oλ/χβ loxeùeat àraçtii auτοὐ λύξπi pistat attat, itavili rtluyixart σ«tAmilai , htc» ο'Θμ<μ»·4 «taâî w K«θoλ«o». Opftc etyttirun Sirtan » art · θιοφόροι» taripwt Oh®* χοροi, C* Xa\atla.it» »ο'λ« viwt^nytpaptvw , eu μο'»ο» cwti- »ξ« rit τὐ» fvypdnw ip^irnr^ λχλχλχχΟ w ntpoxxxC» , «'λλ' eùli ad ptp Tii^H ξ»χρ hi τiιὐ !χ$iσι» του O«· τοστ* îpw »χρχσ«η. nrxp»j<f ydp rrirn tirr» τὐ» <Opo' durai) à^tw xaripur, ay dun è»i Tti ρήμβπι. <î h xAk'hc , iπζ» σοχ, it taiw apo·-fartpen Ohwx tatipuv nîi uaxapietç nunti $fiatf td^drn ixdrn λiζι 'ltd Sfu ηὐτβ ταρπλχιτΠΜ . a« τλH8i ydp «uiù» ατὸ τύ» τὐ panapt» υριλλψ

vwtà&atîv συΓ^ραφΰΐ χαμλ» $θητ*ν , y ύ~ Α "anno Christi ΚΑΘΟΛ. »Α»Wi αχΜΌ-ο^ » <0* θιλη'«< «· »μ». Ο ΘΕβΡ. « μχ ή^ιλο» »Ζ»η?, eût βvv- ϊϊχ'ίμ» .αΜα eratT/xfcWxi jJw ό *>ρφ* χομματικvi, χJ «fo'î tufioi χίμμα Τιὺ ipu , η χρηβv , foo» •λη^η, vβρχτωΐδί».

KALIS. Perlubenter id quidem audiemus , fi dicere tibi libuerit. THEOR.IANUS . Si dicere non libuiflet , non promififlcm . Verum per incifa lingua concilii decretum recitetur, & ad quodlibet incitum decreti , didum illius, a quo fumptum eft, adjiciatur. ANNO CHRISTI «W»

EKTOT OPOT.

Erdp^uw ntwt τή vy·o* *àÇàvw9 tta xàt rdr «uw ομολοχ«7v viev, riv xiersr Rguv Itjran Xtrcor αυμφύvvi aratnf ixStSiaxi/fy.

EX DECRETO.

Sequentes ergo fandos illos patres, unirerfi conlona voce unum & euindem filium, dominum noftrum Jelum Chtiftum confitendum effc docemus.

B

ΚΤΡΙΛΛΟΤ.

tx τη ορό Exxeavr «. /«πτολη .

ESiSâx&Ifify χαρά τη 9eiat ^ραφχ , (J iff à?iut xaripnt, *να υιόν Xeirdv «μολφΣv.

CÏR1LLI

ex Lad Sttcctfftan epifitla.

Edoâi fumus a Scriptura facra , fan&ifque patribus, ut unum filium & Chriftum confitemur.

TOT ATTOT.

ίχ τη «ρ» ΕΤλφΜ» ΰτκ*ολη .

Ημά γάρ ·Ινβ*απκ nuire, *vaXeiro'r, ό<χ via* w aunt * tnt xù^jat ίμ^v^ΰμ^μ.

EJUSDEM.

C

«x epiftola ad Eulogiam.

Nos unitis hifee , Chriftum unum , eundem unum filium , unum Dominum confiteamur .

EK TOT OPOT.

Tiλvσ m aunt cr ^ιότηπ , ιζ nKuet nt àvw d» «»^ρ*»·τηη.

EX DECRETO.

Eundem in divinitate perfidum, & eundem perfidum in humanitate .

ΚΤΡΙΛΛΟΤ.

Ik rît afis Intima ΙηιπλΚ.

..

J

n$ ce αοvρΝΧΌτηπ.

CTRILLI

'*

[redacted] i" ώ,ω,*κ * «P'*8"

idem in numamtate.

TOT ATTOT.

tx τη τΰ Βασιλ/Ιβ Ητκΐλη .

Πράιαμαρτύραδοί Si xatxtïra ήμαι xxAcv , « τιρ >αρ ίΠ7 C· θιότητι ϊίΑίe·' · ίχ 9tί χβ- Σè; AcyO*, oiru xj C» βvθρ«χ«τητ< πλη Φ*, χ«π» >ι W τη «»θρ«»οπΐτ®* λόγαν βχ «φο* χov vύμα λαΟ«*ΐ ίμψυχ«ί«»* Μ μάΖλοι λο·

EJVSDEMt

ex rpiftcla ad Aagxftaf.

Praeterea fi hfic quoque prius adtefter , rede me fa&urum arbitror , quemadmodum enim perfedus'eft in divinitate genitus ille de patre Sermo , fic & in humanitate perfidus eft , fecundum ipfius humanitatis rationem ; nec expers animz corpus adfumpfit , fed ani. matum potius per animam rationis participem.

EK TOT OPOT.

®.-a» βληθιι , <î àt9fmtt» «λη3«ϊ w àu· w, tx Aoyixii i σαίμχτφ· · όμο»<ηov 715 x«p' χχτά τιώ Οιο'Ιητπ,)Ç ομvΜΤΟ» η'/uur iw duw, χ«ηΐ tΐu ανθροχότητπ , χΝΣΚ αμαρτία!» «Ρ« àuimv ίχ τΰ χα$o χαπί τώ.* θίβτηΐΒ, ία t\«na» St iff ήμτρvv TW àu- m St ήμά(^ >Ç Sià rlu χμιήρατ ewmeixv , ίχ MaeJttc τη xepOim τη OteiaxM, xerni rlu tb· ^pNxdrqns.

EX DECRETO.

Vere Deum , & eumdem vere hominem , ex participe rationis anima corporeque conflantem : ejufdem cum patre fubftantiz , fecundum divinitatem ; de eumdem nobifcum ejufdem fubftantiz fecundum bumanitatetr : fimilcm nobis per omnia , excepto peccato ; ante faecula quidem ex patre genitum , quo ad divinitatem ; extremis vero diebus eundem propter nos, & fidutem noftram, natum ex Maria virgine deipara, fecundum humanitatem.

anno CHRISTI

c r∧ i l L /,

»x ipiflola ad Joemunt.

Deum pcrfeûum , & 'pcrfêâum hominem , ex anima participe rationis fie corpore conflantem: ante fecula quidem ex patre genitum , quo ad divinitatem ; extremis vero diebus eumdem propter dos, &ialutem noftram, natum ex Maria Virgine, fecundum humanitatem : cjufdem cum Patre ' fubftantiac fecundum divinitatem ; & eumdem nobifeum ejufdem fubftlocic, fecundum humanitatem.

SX DECRETO.

Unum & eumdem Chriftum, filium , Dominum , unigenitum , qui duabus in naturis citra confuiioncm , mutationem , divifiooem fcp«rationem, adgnofcitur.

C ЇR 1 L L /,

rx /. ci Sxcctffian cpiflolt.

Itaque modum adiumptionis humanae naturx animo confiderantcs, naturas duas coiviffe per unionem videmus , citra diviftonem, confufionem, & mutationem . Caro enim caro eft, non divinitas , licet Dei caro fafta fit ; fimilitcr & Sermo Deus eft , non caro ; licet difpenfatione quadam carnem proprie fuam fecerit.

EJUSDEM,

ex tad*m Epifiole .

Duas naturas effe dicimus, unumvcroChriftum Jefum, Dominum , Dei Sermonem incarnatum .

EJUSDEM,

ix rpifigle ad Nefloriunt.

Nec camcm dicimus in divinitatis naturam effc convcrfam , ncc ineffabilem Dei Sermonem in naturam carnis translatum. Eft enim incommutabilis, & inalterabitis , femper idem manens , fecundum icripturas.

EJUSDEM,

in cpiftola ad Eulogiam .

Sic & in caufa Neftorii . Quamvis duas naturas, difcrimen carnis & Sermonis fignificans, dicat: (nam alia natura Sermonis cft> alia carnis) unionem tamen nobifeum non confitetur. Nos enim his unitis , unum Chriftum , unum filium , unum Dominum confitemux.

EX DECRETO.

Nequaquam naturarum diferimme propter umonern iublato.

A

Κ Τ Ρ Ι Λ Λ Ο Τ.

i« τi opdc IwWu i'ηΓoλη .

Θιό* riAner xj α>θρ*)»β» τiλκβν , «» ψυχ% λφ<χκ >ç σιiματ^·. «ρ· αiAîκ* Û τ* £ό 9^*ηθππι, umà tw θiόηiπ» , ‹'»' iχβη»τ U φ ήμαpiη ï* dum ii iμά(, tf» w ή· μηραο ix Magie τή xxpSù* TW a'^puweruni. ·μύσi99 τρ xxlpi *ttvi 1w Orarum, 1$ ifuiew ripws tw wiw > Ή» aVOpanraorm·

B

Ε Κ Τ Ο Τ Ο Ρ Ο Τ.

Era |ç W» durât Xe/rû, wiv, wgjw, μβvβ· çÇtti, c· δù« φûβτσπ αιτuΓχύτvι, αipiχηκ , α· iiaipiw, «χpι/ïv

Κ Τ Ρ Ι Λ Λ Ο Τ.

ix τη «ρ· XxaCStror α. ZitraXuc.

Evvwmc wnw, v iφv, tw τη α#ανθρωτ»i· 0HX 'ΙpόχOï, àpùfjfyi, 9Tt ilia φόiHi «χuπ<λθov αTλήλα/ χλ9 9 dStd<rxxT9f, α'βτ/χ^ηχ, CaT«'»W· H σαρξ κv, >i χ θiβτM , η xj >i'Γ·N 9ti <τάρξ. όμo/'vi ι$ · Θ»όi iπ, >ç û σαρξ, « ι$ rira» oramaaw τηv σάρ- xg oixonptxùç.

* «>«arvs-ref.

Τ Α Τ Τ Ο Τ.

ix τη αuτή iχι βλη .

Δv« πi φû<τHi Hwu φα^, iwt Si Xgjrèv Iηo-ï», Kό^βτ, τi» τi Θii 'hiyvt «rapxopu')^.

D

ΤΟΤ ΑΪΤΟ Τ.

ix τή gffii Nrrogiov ιχiτβλη .

Ovn J4 wtv avlpxg φβμiv τiç i^iβτητφ·* τρα- χi»® φûσι», ûπ μ")» Mi β'βρχβ nr a'^ppnw η 0»; λ^' «poιχθ»»® φύση · afiTT>* ^αρ tu 1$ «enervi··» · «iv*« μ»η»» > τ» γρβφά .

TOTATTQJ.

cv τi ETλό^iβτ irtroXp.

Ourtt 1$ ixi Ntrotii. χαv λ»>« 3όo φuβ-«> , τηv Λαφβραv vχμoûov» τi rapxè; τi θiοτη- ETQ». «M' χχî xJt v «went oμoλoΓü μiθ'χμii^. ήμü γχp mwwK τωμη , Λα Xoτer » '>« viμ W» wiw» Λαχο'^β» «μoλβΓβρφι.

ΕΚ ΤΟΤ ΟΡΟΤ.

Oύiαμî τή iJS φώ-tw» iiχφoρü ά^ρημivχ , Sfa' τήv ivvnr·

ANNO CHRISTI

ANNO CHRISTI

ΚΤΡΙΛΛΟΤ.

s'x rts «pβ Nsrdeiw ZrrfoAiii.

O* «»««◆<«« i*wis ù''**

ris swffw.

EK TOT OPO T.

Σβζομπ'Η ii μ«Νιβ» τη ιïιότητ^· ttetnipoc φΰτινi.

ΚΤΡΙΑΑΟΤ.

h W Ewtcar®» s'xrroXii O'.

E<' >«P Λ λ»>«τΒ< τ«ρ ήμβν i t,iiç τβ Θ« tff«-«pMw/u>>* >Ç ώ«»θρ·»ι»β··« · · β»φîφ.ΐι< irai ηη καη ri sxUsorc $·«£». iπ μΐώ ύi τιώ a-apxii φΰην μιπι»»φθ«ηιχα* ή τ· λο^Β, α>Α' u'jf ή τ? β-χρχο « τ(ώ «t/rJ . «>λ* C* iSiôrw tump* μivvιτi π ΐμi % «J > χατΒ ιÙ άρτiv ιρμΐv arsj«ds*mi Aoyss.

EK TOT OPO T.

Kχî π & cBpirtrtw μΐβo <5»drswtv etw-TpsywDC.

ΚΤΡΙΑΛΟΤ.

sx τη ιbkxhliu ι'χΓΓβλη .

Kat dt ι»« «paewry ινù$Λ·, sîçγepxô hrii Xe^dc, X«y I) ήû fi/erosuil αχv·* fimt ïβφορχ .

ΤΟΤ ΑΤΤΟΤ.

sx 7« β'. fxresArc.

Esr ηιγχράν «ροτάτν nk ό» ηι χάα, ανχπwιβ» φ*»αi,ιζ ùxtfdfn μμ τv τiλο-τλδ Γ· «τ«ρχ»μι»η· «« •f» · Xe/r* lura;> xem w Wfâi.

EK TOT OPOT.

Owt «c tua vpinnx μιοζβμ^ov , f ifyw. dM' ira >C svv a'un» vis» /xsyo^Dn « Θi·"» λφ«v, xj utw Inn* Xctfdv.

ΚΤΡ1ΛΛΟΤ.

sx rit «pdc Zxkckw srresAii.

K«f sx ἁk do- wpirvra ≋ w'ik. α'Ζλά μιμiηo*Λ >$ àth* w'es®-l»« Xc»r«.

EKTOTOPOT.

K«θ« »<p a'iw^C* as ορβφïτη/ x<eJ àun , àunç ή/χβ ifrrcuilxrt, £ τ» rempw ή· μύν mtpttSiStau vύμβ&Λî.

ΚΙΡΙΛΛΟΤ.

sx τη «po Nsrdg/ca irrreArt.

Ouoii ™{ *ffPW*inf ïβπipαi·

CÏR1LLI

*d Ntfarirtio.

d"t"œmc 1"""*.

EX DECRETO .

Sed utriufque nature proprietate potius faiva.

C TRILL1.

ex II. ad SKCctJfiem epifala.

Licet eaim a nobis dicitur unigenitus Dei filius incarnatas, & homo faâus.* non tamen ideo commiftus eft, de ipforum opinione ; nec vel natura Sermonis in naturam carnis tranfiit , nec carnis natura in naturam Sermonis : fed utroque intfua proprietate manente fijnul ac intelleftu » fecundum expofitam a nobis modo rationem.

EX DECRETO.

Et in unam perfonam unamque hypoflaCm cocunte.

C TR 1 LL T.

rx tfiflola ad Joaxxnx .

Et tamquam in una perfona unitus . Unus enim Dominus Jefus Chriftus, tametfi naturarum diferimen non ignoratur.

EJUSDEM.

tx II. ad Ntftarixxt epiftda.

Uni ergo perfonc omnes in Evangclio vo adtribuendse funt, unique hypoftau Sermo incarnati ; unus enim Jefus unus Do eft, fecundum feripturas.

decreto.

Non in duas perfonas difeerptum , vel divifum : fed unum & eumdem filium unigenam , Deum Sermonem , Dominum Jefum Chrtftum.

C TR1LL 7,

tx epijitla ad StKctJJitxt.

Non in duas perfonas & filios difeerpetur : mâifit unus & idem DominusJefus Chri-

ει decreto.

Sicut olim Vates de ipio, & *ipfe* nos Dominus Jefus Chnftus erudiit, & iymbolum ii. lud patrum noftrorum tradidit.

C TR IL L J,

ex epiflola ad Nfferiitat.

Sic Sanftos fenfJJê patres inveniemus.

__KP*

ANNO CHR>sn "°.

EX DECRETO.

His ergo eum omni undique accuratione diligentiaque a ttobis fancitis, decrevit facra fynod 'i nemini fas efle, fidem aliam proferre, vel in litteras referre: & esctera.

C TR 1 L L I.

tx Efltifax fond.

His ergo recitatis, decrevit fiera fynodus nemini fas effe fidem alianTv profêrre: & cetera. THEORIANUS. Vides, fanftiffime Domine, factam hanc fynodum Chalcedone hibitam, à reâa patrum lententia ne paulum quidem reccflifle: fed ipfa verba cum mente verborum retinuifle? GENERALIS. Equidem in hoc decreto nihil inVenio, quod orthodoxe fidei adverfetur: adeoque miror, qui faâum fit ut noflri maiores impudenter ad id calumniandum progrederentur. THEORIANUS. Adponamus, fi placet, eorum quoque patrum auâoritates, qui partim ante Cyrillum, partim poft cum illuftres exfliterunt, tam verbis quam fententiis fande Chakedonenfi fynodo refpondentes. GENERALIS. Id vero fupervacaneum fuerit. Quippe Cyrilli fupra recitate auûoritates lufficiunt. THEORIANUS. Videamus ergo, fi placet, quot & qualibus feftis divinum hoc dicretum (efe objiciat. GENERALIS. Id vero preciarum fuerit intueri, ne quid eorum nobis defit, que deinceps ejus ftabiliendi caufa proferri debent.

EX DECRETO.

Unum & eumdem filium, Dominum noflrum Jctiim Chriflum, rile confitendum, univerfi confona voce docemus.

THEORIANUS. In his obturat os Paulo Samofateno, & Neflorio, qui hominem adorabant, & in duos filios aufi funt tum dividere, aliumque dicere filium natura Sermonem, & alium rurfus filium per gratiam Chriflum Jefum, qui nomen filii per unionem fit conjunftionem cum naturali filio fit adeptus.* qui denique non confitebantur unum & eundem filium, carnis quidem expertem ante defcenfum & hominis adfumptionem: incarnatum vero eumdem poft defcenfum & hominis adfumptionem noflri 'caufa faftam.

EX DECRETO.

Eumdem in divinitate perfeâum, & eumdem perfedum in humanitate. Quum in divinitate perfeftum dicit, Atianorum blafphemiam rejicit. Nam illi Deum quidem effe Chriflum dicunt, fed imperfe&um & patre minorem Deum tradunt. Quum autem inquit: Et eumdem perfeftum, in humanitate: non Artanotum modo, fed Apollinariftarum quoque dementiam refutat. Arius enim nugatur, Sermonem adfumpfiflê carnem omnino inanimam: Apollinaris autem, animatam quidem carnem, fed mentis expertem: quo nt, ut imperite ambo impcrfc&am Domini humanitatem tradant.

A

EK TOT OPOT.

ANNO CHRISTI

Târu» va/uev μ$ «αα» Myriade» axo0Mtc Π i ἰμμιλήα »αρ ipv» 3ιατυ««Oι»ινν, lîpnrc· 1» ἁγια au»®J®i »np« »'f« μχiπι' c^mml ep®y» p«y, I αυ^ραφΗ». >Ç «· λβιχα.

KTP1AΔOT.

IX τïi MT* EffCOV cujmls.

Tan» w'wvenQ'Hh&öruv, ïi àylaev» y®M>*, ιnpαν xtrn pxjcxi coûtai «Mφίρκν* $ B» *"»«· O.ΘΕΩΡΙΑΝΟΣΛ «pa^al/iimninctoth, In alt xi» μιχρi» ixCiCnxt τχ ®ρθη« Φ xaiiftt» ιβξη w & Xαλχχiβ» «77« ·$»«-μό»ι. α>λα μ£ τη 3<ovmat α'ὐηi ri friparai-φὐλαξα»; O ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ, iyv »ii» fan·τiv> ττ «ρθολὸξφ vtfR æexTxw <£* raw tJ Spp. JÇ θαυμάξ·», »Λ ®' ep® η'μ«» a'vaiSùt «i cwt®* φαντι'αν fχβρηα-β»κατ' αυτi. O ΘΕΩΡ. xapaOù-/4«» h îmh, xj φ epo τi ἀγi» Kιὼ>λv, J£ iÿ μτι aunt i/αλαμψαιπι» a^7w iranp«»vp>f· ani, a'unuc λiζιοι £ voημαη r* c® Xαλ<»3o'»< cfyix aurélu r«^»«*aç.O ΚΑΘΟΛ. xtttrti» irt tbl«. ἀρχB®» j-αρ ai tS ô>ta Kop,λλ» ·ρoηθ«-Crar xpim· O ΘΕΩΡΙΑΝ. riwtZJv *®'»®S « Imh, trcaauc>C®7«ι$ aipirtrn i vη oρΦ* ἀνπχαρατὄτηπι. Q ΚΑΘΟΑ. καλὸ» trr τiτ» /Jh», μχü» ipuv ὐ rurari» αυτi λιχθiααι o'φΗλoiτμv if uripoy.

εκ tot opor.

Era x} riv dirti» iμελογiî» uii» sw xcptov n-μû» Inaer Xp/coy ^uptuvut αχανή ιχîὠαβ-χo-/4». O ΘΕΩΡΙΑΝΟΣ. de rume w Σάμo-rana Πχὐλο», >ç Nrrotwr, tws ά»θρ«χoλὰT« ixtf9pi^»t ree tîç viùv Ivala »βλμ«»tbC aunv Dltaqxo. «Ç ἄλβv p λi^βκπι uti» φὐ«< *S λὀ^/βv, άMav JI χάλι» wὄv χ«þ»τ< W-XptW larà», Inî^h xJ σια/αφiiα τï <wpec var xani q>t»-vtv via» tüi w'®Tnnt xtnnpi»9», vχ oμoλo-fàvntç tva si» aum utà», iaapxo» ^cepd rüs xantCaatvt x. drav^pvrtiavaK, atrapxvpivor S» ii» àwri» vûù it ip*i χατὐβασiv ft tÇ ά>·α»θρ»χvι».

EK TOT OPOT.

£ TiλM®» n» «uw dr θio'η,τ/, xj rikftwnv αυ-τi» cx ἀνδρνχvπατι.TiλM» & θiὸτχπ«xa»v, τὰι Apnavv» àxv^iint Oλααφχμιαv. ®TN γβφ ©fàv /4® Λ® λiγvβï si» Xprrav, <ηλi It» £ i'λχτ-nrnr τi χατρά θ»·> αυτi» Ïβ^μaτ»ζ»β7v. C» It tJ μ η»· iÇ τîλ«o» η» àuiiv cJ» à»^pvxirxn · à p9»9» t(u> Apnenüt, α'>λα < τîὠ Axt39.tvapta-ivv iαλiγχχ» away* ® pi» γάρ ApβΘ* αv^υχoχ χανηλv χάρχα ανβιλχφiναι vi» Xojov λχρ^>i« ' • Ii AxeM/yaptec iμψυχo» μiv» ἀνχv it · & α'μφβπρχ α'πλi τή» αχOρNκiτηΠ1 τ» Kud» «-pa^ùt ItTματiζα».

EK

ANNO

ANNO CHRISTI

EK TOT OPOT.

ΘΛ «ληθΛ» >$ Ù&pvtw αΆηθii w «UW , Teint fui ΜανΟ»ΠΧ»·iθiβ'ν ψλβ'ν α'νην ὁμβλοΓπ , χ, iχ αν^ρτητβν. X} i<« Π*i»A·v *·» ΣαμοβΌπ», χ} Αρημ£>, β» τη* epïmi wri την θιότητα , ψλο» άυηι fàfvvw βμβλβ^ivτκ.

DECRETO.

Vere Deum , & etundem vere hominem, Haec propter Manem poiita funt , qui eum purum fatetur Deum , non. etiam hominem t & propter Paulum Samolatenum ,&Arternam, qui Divinitatem ejus pernegant, purum horni* nem cottfitcntes.

EK TOT OPOT.

Ex ψ/χη Asyaif, <τiματ>- . &τ«iθα τέλη Αιύ*ηβ& ιηλiμΰ , AiTeyrr μη t%wb»t vsvpdv 4x^iu' w Xb'ex·» ήμαν Iηαiν Xerfdv, αλλα ζvτηΐiύ μιιν· >C ifa' Mavoen» xjOTeActTnw > w'i αρημόικ «VK τiώ aaipxaw.

EX DECRETO.

Ex participe rationis anima , corporeque conflantem I Hic rarius Apollinarium oppugnat , qui Dominum noilrum Jefum Chriftun» Boon dicebit animam habuifle mente preditam , fed dumtaxat vitalem : itemqoe Manem & Valcntinum , incarnationem ejus nogantes.

EK TOT OPOT.

O'μβiβτον Tfi xard τiιΰ Οι^τητο . it EJνόμΐ9* i$ Αp«w, τl v»r pwfyi Αο^οy «πρββ<πον τi χα^ο , 1Ç χτότμα, xj $iλ» α<π/3iΐ duττν χατπ^iλAovπι ·

EX DECRETO·.

Ejufdem cum patre fubftantir fecundum divinitatem. Hoc propter Eunomium & Arium qui unigenam illum Sermonem divcrfe a paterna fubftantix, & creaturam & mancipium» impie pnedicabant.

EK TOT OPOT.

Ker d/xstinor ήμiν tw dprw, χάπι t W α'vθρ·«'τητΰ. tfy' Μapx/wat t X,' Maiora , OTaAcrnvoy , τι ΐβχηβ·« >Ç φβαηοιχ 4>Aji ^iytrros dur»» itâpviw βφθΰΰαι, β μiω άλπιζ χάπι WW dr^paixey iμολογΣvη tiw m ^iïnu.

EX DECRETO.

Er eumdem nobifcum ejuidem fubftantia , fecundum humanitatem . Hoc .propter Marcionem, & Manem, & Valcntinum, qui eum per opinionem ac phantafiam dumtaxat ajebant hominem adparuiflê; non reipfa, & naturaliter hominem faftum confitebantur*.

EK TOT OPOT.

Προ dwvwv (jfy» ik rü τα^ό ^ιη^ivτπ,χα»e t(u θιοτχτπ. tya Σιμόν», xi Εώβμiβν , x) Aprov, TMi άρημiηΛ αvτi 'Ιύ» l'f xd^W «pe didiw yôvnms,

EX DECRETO.

Ante fecula quidem ex patre genitum , quo ad divinitatem . Hoc propter Simonem , & Eunomium , & Arium , qui generationem ipfius ex p*tre , faâam ante Jacula negabant.

EK TOT OPOT.

E»' *\dn*v it niv iμ/ρiv riv «uib it ήμi i$ M riu iμιτiρα/ σωτη μο , ιχ Μαρiα τη αaρOir» «Ç θιοτvχβ, xard rltù dyOpawônjfu. Itd Φ«vnvdv θvβiορov, iÇ ûtiivpw, £ Nicon®l'» rig ii^évrac a'uTjj riu> «ρχΐώ τη όααρξHK s'x τη rap- , x} Aïysnw a'utw âvOpaix** c% αρiτη xaru Wpatsiàh θiooαιηθirm, >ζ όχi' Otb tx^Or· ·>- W , X, ifo' φΐλvθρο·<«τ α'τριχτu <y^pa>xoy Γη^ϊμiηv.

EX DECRETO.

Extremis vero diebus eumdem. Propter nos, & falutem nollram, natum ex Maria Virgine Deipara, fecundum humanitatem . Hoc propter Photinum , & Theodorum , & Diodorum , & Neftorium , qui exiftendi principium ei dant ex virgine, ac tradunt eum hominem eflê, qui ob virtutem profedu quodam & incremento fit deificatus, non Deum de Deo , qui amore generis humani citra mutationem homo faâus fit.

EK TOT ATTOT.

Εv 3vs φώτσιν α'στ^Ûιu , ατρ/ττu , Λ<«ριvui, βτ^ivριτv ^κοζvμ^vov, iΐiαμΐ τi» Φοrrsw J/αφβρi α'ηφημiπκ itti τΐώ ivaww » 9vζ·μiι >ηi K μάλλβv τη tiidrnm «xoWpoc <x»'arwi , w' tig iv epenswev ,iÇ μ/«v ôxôracnv rtuiÇs^éoTH. wont itet Ntrte", Ars^Andetev , Εότvχΐ , it nk iro^epw φύβ-m^ τi Xeya λίyv $ χ· α'iζτi, μ«αv φόαιτ α'χοππλiχόαι φασιν,»XΓβ/crvic IxAsrsri τη bumfr vl/β'Ιητ®- · if <·«* »»' tasiNSV Adyav μηχι'τι iottttOeu ri Xeiri μηπ τ» vαθχην , iti si αιαθii sturî τi< $î·τη- C**ü. CntreL Tom. XXII·

EX DECRETO.

E Qpi deabus in naturis citra confufionem , mutationeça , divifionem , feparationem ad-^* gnofehur ; nequaquam naturarum diferimine propter unionem fublato , içd utriufque nature proprietate potius falva , di in unam perfonam unamque bypoftafim coeunte. Ifta propter Neftorium , & Apollinarim , & Eutychem , qui naturas diverias, Sermonis, inquam , & carnis ejus , unam naturam abfolviflê dicunt , amifla icilicet fingularum proprietate : quo fit , ut fecundum ipforum do Ârinam, non..amplius in Chriilo vel efle pai. fibile quidquam flatucre potfimus, propter di-

H vini-

ANNO CHRISTI 11 "

vmitatem ipijuj, pxftioni» expertem; rel quid'Λ qmm impxflibile, propter ipfiur hutnxnitx-jem, paiiioni obnoxiam. Hir ita recitaris & declaratis, Generalis ad T/jeorianum inquit: FquiJem poft recitatienem hujus decreti nihil in eQ deprehendi, quod orthodoxs fidei repugnet, fient, & ptidem fartus tiun. Miror eram, qui faâum fit ut nortri nupres impudenter ad id calumniandum progrederentur. Sed arbitror propterea, quod nsc fanda, univerfalis, magnaqiie fynodus, adverfus plurcs fe fc&as objiciat, ut indicatum eft; muhos adverfus cam ab horte Glutis humarz calumniatores fuiflë fufeitatos, pro multis illis "vulneribus, que ad cor ipfutn ci font a fynodo inrtifta. Reftifliinum fane decretum eft, uti quod a Spiritu fanâo per tot talcfquc fanàos patres didatum fuerit. Qtiippc nulla fynodus tam frequentem fanâoruin patrum collectorum numerum habpit. Ceterum modo tibi quiddam aperiam, quod haâcnus vulgo proditum non fuit. Ante cc, annos quidam Generalis Armeniorum fuit, cui nomen Joannes, vita doârioaque magnis faoftifque patribus par, & qui difciplinas exteras univerfas, adeoque philofophiam ipfam non fummatim adtigillet; vita quidem divina haud fcio an omnibus, plurimis certe praeivit; dignus habitus, tam vitz quam doârinz gratu, qui hoc facio gradu folioque Generalium potiretur. Hic divino repletus aelo, contr.i Monophyfitas ruebat, & toto eis propemodum epilcopatus fut tempore tam feriptis quam lingua infligere vulnera non defiit: cujus Ce facram memoriam honorifice pieque celebramus. Hujus divini beatique viri commentarius eft apud me, quem contra Monophyfitas fcripGt, pluribus feripturarum teftimoniis, & enthymematis, ic^alentibuslyljlogiimis, & notionibus commumfius, & dcmonftrationibus refertus. Eum beaiz memorix Generalis Gregorius, qui non multo ante me illuftris in hoc inlio fuit, ita confirmavit, ut ejus in extremo hzc verba pericnberct: Sic & ego credo, quemadmodum fanâilTunus Generalis Jo.mnes hic fcripfit; & ita non credentes, anathematizo. Ac legamus fane paululum ex eo, fi placet, ut hunc virum pdgnofcas, veluti lecnem ex unguib-s. THEOR.IANUS. Equidem hoc kriptum iibentithme audiam.

Quum ergo recitatum fuiflet proemium, Theonanus ad Generalem: Obfecro, inquit, eximiam fanâitatem tuam, ut hic liber deferibatur, ac mihi tradatur: quo Graecum fafium habere in Romania poftimus, ad honorem patris intius, utque per eum auâor a nobis ipfc celebretur. GENERALIS. Pcrpl.rcet.

Itaque deferiptus & nobis traditus eft, qui eum ad urbem Auguftam deportavimus.

Secundum hzc Generalis ita nos compellabat.. Beatus Paulus inquit; Optarem ipfemet erte ¥ Chrirto anathema pro fratribus meis, cognatis mihi, quod carnem adtinet, dumtaxat, ut ipfi falutem adipifeerent^r. Idem ego de mea gente dico. Et quandoquidem bonus pallor etiam mori debet pro fuis ovibus, omnein machinationem atqueftudiutnadhibebo, & pmnibus omriia fiam; ut omnes, aut ali. quos omnino fervent: quo & ipfe dicere poflim: En ego, & liberi, quos Deus mihi dedit. Quo autem modo fun id fafturus, audi. Ab hodierno dic iciibere litteras ad Armeniorum

τ#*, μόη àapa9i(› ità ιι »βθ»î»ά αντί rif α*ιφρν«-ππφ*. Sinc σrεγηnσrw xj ïρplu>4^fmar,c<«e»d Ka^tA/xk «pk nt θή^αrit. ïy ri™ «ΗφΗ»; n> ·ρα, ·$*'› itxrriw τη if&aiàfy xicti cr aural Xιίγ*», «c mx, φμΛα» ι£ θιωμαζν, rii 9t ape ripuïr atatiàc xxr' aura fk avx»q>atitat i^prtrat· a'M* αματv 'sxei xarat vtKev «/p*«rt» γ«ραηί7πηι< ïάγια «μη Kad«A/«* μ/γάλη ruwftCh, sk J»J»iAa»rai<, jrv>Ak χατ* αυΐχ · τη «-vτηρ/ftc $ àv^pàwv ΤûΛiμι& τά ανχαφάνη, arti »eΑλ«v, w» χατβ χαρiiα titrai* χλη^αιι ταρ αυτϋ · όρθ«ηχτ» trn i »ρ&*9 ak ôr·' ri ταιαγι* xr<£ear®· Sti «tetitur TxArxiinar iyitn Stoqtipw xarioaiv tIxo^opdL^ik···v$iμ•β?αρ·«φ,ι'α «ι/v ΪΦ* Wk'nii t%t συνκιλίγμιη άγίβ Tarifai. wri it act ι£ r: ifS μΐχμ ri >u» anppfani ctxaxaAp-\Ja>- ορô imvrivv infr i^tftri τι Κα^αλιχο i$ Αρμ$ν/»ν,£ ™μ* Ιωα/νη?, β/« ›ç λφ?ι·7 μαγάλπι βγιοι Ταξάαττ ημι)^χμii&"› xaitiiaç π rèî «ξ« ζατη, ›ç 3ή «ζ aulne φιλανδία ûc • a'xpo^raac ηψα». βιφ it crôZpr βχ «ια vàtnti ris aXfc'sx riwç ύπρηχοντητο», ó Stat η τβ» β/oy, Λάτχ m Aeyer, τϊ θ*<β τβτ« βα^μϋ vχ} TB dfOVB, ^5 ΚβθολκΰΑl'^W, π'Ξ/WΙ».BT» ζηλιι θ(ά xAxi&fk y x«W ^fS μοïΌφοτiηlν vρμχCr». £ ϊη ›£ γρχφαί, ^ΑβΛτχ τβτβ χαπφωμ*']#™ «y cAo» τη ïTrarxexü» α'vη vpke» vtSit μ f χαίσαα. ? τίώ θ«α> μηχμΐμι ύχΊίμα ιζ dtoatCiii ιορτύζομ^. Ίχΐβ 1β ι£ μβχβρι'β at-$ρό tit rep ιμοι συγγραφή, lu χατο μονοφvc-nür αιυυιγράψαη, χολλα7 γραφιχαι μαρτvpieufy xj àθομήμαβτ, xj σχζλλο^ιβ·μο7i Z^upofi, £ χ«να7 cne/arixj α'χοιήζιαζν, ιμτίτυχινμ^χ. ταύτίυ i οαμαχαριρττ, μχχμρ. cA/fov arc ιμϊ τ<3 θρώψ τβτ»› i(«αρ«ψα Γ^ηΓβ'i/Φ* ο ΚαθοΑκβ f'rrwpwef, γραψαί αρο 'τ^ πΑμ αυτή, ξτι Βτυ »«·/,« χάΓά, ώ ό άγα/ΐατ®- Καθολ/xk Ιμ »ηΚ O»ταυ3ο7 γίγραφι, < τβ μη βα> χιfÆern.ç α'ναθiμαχiζώ. £ fî ›, άχαγ'.άσομ^υ i'χ τχύτη cAi>ey, Γχβ yj; η> àvipx, ik 9Λ,·χπι Tir Aferrat. Ο ΘΕΩΡ1ΑΝΟΣ. iiii» άχνημχί τπ(γρχφχ.

O »» ηνίγτνιΰμ η <9ρ9ΐμιον, «?re› 9 ©««-<μη»ό; apk τi» Κχθολχχό». rapxxxAw τ(α μι-^αλ&υ aTrvekku σπ μιπιγρχφiûΛΐ rid vυγγρχφΐώ Ίχύτlιυ, ›ç ^·θη»αι* μοι, era c^fA(wt^H› rar C· Ραμφι» t^pipS)/» àuriui, (I&'1ιμlώ τϊ veïÇii αυτι, iÇ τ^μω/φ; 3«' αυτii m $>r»'npa. Ο ΚΑΘΟΛ. α'τβi<'^οματ τϊ» β*φ«ïρα.

Kat $· μχη^ρβφ^τα «δοθ» ημ7», U» (£ κιχιμινβμiθχ αρο τϊώ ββτιΛ&ινβν.

Τούν» ο'τυ ο^ομ/rcer, «îrce ο Καθολιχό ορό; »ïμάι. « μαχά&Ο' ΠανΛ®* ·ψχ· ίβχίλίμΐιυ avrii iyà άiά^ιμχ Mat âxi τβ XejïV, Clip T# α'5ïλφ<ϊχ μβ, ·Tû avyfin» μ», φ *en{ aafxa, μβ»βτ ?ra aa^ûrt. tsw ®ημζ κόφα ιΐχ,ρ τ· ιμχ 7«r»Ç«<r« *} α'χβθατΗ»· ïçÜ*H « »9ΐμlιχ. • χαλο'i birip ορββααιτ àt/nt, rierar μηχανιώ iÇ ot mSUI rwaw, rarnt rràrt ψήχομαι, na rorvnt«> ») Ttva; xarruç aùaa. àr âr xpeyv Siwvt-Jü titWjtl», xï TB TatSia, à μοι »J«xO* ô Θι·i* »«« ii linwittJi â<«TW. àni T»?i σηpp»

fiepvt αρξ·μζζ ^ρβίφ«ν ι'τ/τ·λζ «pàç το αχβντο-Α
CHRCTI - - Ἄρρφ,Ζ·» ι'τ**χ·τβ , χαλΜ» auris eis τη»
·<·». ruraîe». <ι ri tpa^fi^üvai nj» eùveSov, «poe*·
μιζ·» Μζ Ttfia&i «\vrrv ·< Appttt,
Scwèret; ttunis Batàtil·. βρβθιιΐΤΜ Si i£ iras «vrv'
μ« wpipa!%ts y'paptxàs μαρτυρία . ιζ npunv(j5^
ΐσ-μαι ικ ri pipai Apptytur, χ«θ* ύμάν yu~
μνήζΜιτΐρλ^ν. «ru tiptpa, >Ç κατ Shiyw , xj
artois τη nxeinpiets, ιζχζτΰ «arpev tÇ ^itw
«panium, άρζ·μαι ατβχη&ττΜ» τι» μ»Υμ τ«ι
τν» κρατϋαατατ χλάνν ni» Ap/jfytiv». ι'λι'>ζ« 5»'
«ί auris £«'»a' αυ^φαφϋ τϊ d» àyiets Imxw x}
KzdaAtxv,?» z« î/Iaixz μττη^μήϊχτξ. tÇasoxst-
vàr φ «rnfrt^wr, α μ« xirw'nxC· ή rx Xa^ro-B
t»f. II t» ·λβ> «'w, tnpat ΡμμαϊΦ· , ùttp
ΡμμαΧ. μ«>λ·» Si ήΓ τη θλ χαι τη
Αρμαΐντ . «J μ·/ άψΧρφ* «λν/$
iin «vi θ*ί», ·τ» tu rd i'μ« tîç cxwrnc
μνβχβΓΗ, <? ^«*λνΟ>ί<Γ« μΜ. iv·μ&* ew
θ»»ι μ/β γκμηι, « ν«μ>ΐν. iÇ ce fj^/i vtimi συ-
/μ·<, w «» . τ^$ θι«5
ν' ιβύσ·μβι Χχ«ρΓ«». «ί Si γι μ», (βτ·ρ «-
νϋχρμβα) η«ι μ·ι, ror^wtu» ,
xj ·μ·φρ·ι«ην» sofakw τι St'^fMt τή ο^>ι3ηχ(·
sÇ α«·Τ«λν «ρό τη xpatruror £ «Γιβ» ήμΰι βΛ·
η» Αγιφιαι·* μχχ
τ» «ΕΜΛΑ^ Φ βρχσρίζνμχ, τά
^ΦΟ», .Ç ùwwiûw *-
xtt'p ?μϊ >Ç Cntype^f xzrruv
ùf tpi ·»μ ip$»S»%wt*trKÔitir,
»Ç St Odtfizc^wvic, χ^^ραφίι, λό^ ήμ*» «J
Appniwt retùrnt . tleu Si «Ρ«
ntç aMetf <?tm«u C» rÿ nraurp f^pa<pee xι'cm
ΐΤχiv'ρΧuβ», Srt Srtfpi&t Ttj» ώ> Χ<λχηιό>/μιΓ«-
AnvtÇ ο/xx^uor>iv ππίρτη» àytett zt>v«jo», xJ Si xu-
t? St\tnt àyini rxrtpti. « Si χάλιν «urq ew-
$tptrri£ut (c ΐψΛ^ άνηθνμαπζο/^,. Εντυχίζη
»ù Διβοορο», «ρο Jt χ, Σίδηρον, tçT^dStww
ΑΓλβρο», ^ταντη τν αυτή; χ«»φλΐι«φΜ*αντη('
Τ« Js ·ρι η φ£ τή aAn&taf τ«
μο'«·α»ηι iüf xapSieti, ^0*θφ«ιφν isurràc «-
ιΐχολαμβώοvπι , oittnt^ χβρχ-
τ»μψυ. £ru τι tupv^Hnet ruuojixuc ύχ τ?
^ariXdUrvi ταΰβ τάνηι, ν»0Γρ«'φατ τβι ίμί
βρχηρ« , «ΐΓ» χιλΧση ο' θιφλιrarr^* ββσιλΜ,
rrïKS* lù, cîvxii Uî τΗ» ^xrrAdfaxzv, was'aw'f-
ο«Μ» ru txstcs iTtet ·ρββτη«ηίμ«π», >Ç niv ?<rerxôre-
λ·» tÇz^tov βατιλιβ,^ ri» ùyttimne ΐχξμΐρχφ·
x} mint thru», vξiβχλi xirm τϊ ixffve t ·&
xaOaiypivrü 4χ>χ? , t^wv τ» οφθαλαή
Jaxμιν ηρξ«ιτ Άsy«v «ράf τμί .
Παρχκαλ* rit 9t\èf»pwt Χ, a>W ήμ*»» 3«<π-
λί«, ήα μ τή tùnKSür τιί «μβ ap%t(£s
τήζ Κ«7Γοηπ·πΒΤθλ/ν, ιζ βιβαιέααι τούτη xarru,
α «»ομξυ, »ορηβ·η π'ν <φ(«ηητ «ζ οικβμ^ιχον
«ατ£Μρχ>ι> φορ<ται τΰιφατιχα αι/Ιà, Sta φβρπ»
Ηνθι, τ>|ν àsia» ι'κπλώ» fatnpyiar, χ} α>αθ?ν«
exi τι άμΟβη·®*, ? ixt τù ΟU· >$ ttpi Spin, τϊ
ΟΤfo&C* τη α'>/α ξαχίζκ , χρατΐΗΒ true
e·/ W aynt rajjpvt* t%wm η τιμια ζόλα, >ÇC*
expatiree w»wç τϊπ τληραίματφ· τή «χχλχζ/α
^χ. τβ λα», Æhtfwrat τ» ^ι'.φ* nJ* Αρμιδι»* .
9 vî®» «λ·» »**« ν»· ««πίρα» η» · tint »«nrou

epifcopos ubique gentium incipiam, quibus cosI " I ·«
ad iynodum mvitsbo. Ea quum habita fuerit,
in medium proponam audoritates omnes , ,,4,·
quotquot Armenii habent , & pro ipfis efle
videntur. Proponam & illa facrarum littera-
rum teilimonia, quzeumque tu mihi protuli-
ili. Ac primum quidem ero ex parte Arme-
niorum , contra vos diiferendo contendens :
deinde paulatim , ac pedetentim , nec fine
multo confilio, convenienti & tempore & mo-
do, detegere incipiam Armeniorum errorcrA,
qui hadenus obtinuit . Redarguam eos & de
libro fandas memoria Joannis illius Generalis
episcopi, quem librum tibi deferiptum obtuli :
de omnibus illis denique demonflrationibus ,
quas eruditio tua mihi fuppeditavir . Ad fum-
mum › Romanus erq, proque Romanis , im-
mo Pro '.dv5rfus Armcmos dccerta-
bo: ac fpc infallibili fretus erga Deum, futu-
rum mihi polliceor, ut oves mez vocem meam
audiant, ac me lcquantur : & erimus , Deo
juvante, unum ovile , unus pallor . Quod ft
ad me univerft accciTcrint, bene erit ; ac be-
nigno Deo gratias agero non definam : fin
autem, (quod evenire nolim) cum iis qui me
fequentur , & mecuni confondent , veritatis
dodrinam confirmabo , & ad przpotentern
fandumque noilrum imperatorem, & fandiffi-
mum ac univerfalera patriarcham, meos au-
dotitatis przcipuc pontifices mitram , qui fi-
Cdera orthodoxam feripto comprehenfam adfe-
rent-' minU mt' .iubnotaf-m › & omnium mi-
hi fubjedorum rode fententium epifeoporum
fubfcriptiones continentem ; quique tam voce
propria quam per feripturam , nollro nomine
partrer, & amplexorum veram fententiam Ar-
meniorum , eam confirmabunt . Atque huic
comprchcnfz feripto fidei hoc quoque, prêter
alia, infertum erit; Nos habitam Chalcedone
magnam, univerlalem, quartam illam facram
fynodum recipere cum iis fandis patribus, quos
ea recipit .-\quos autem c diverto anathemati
fubjicit, eos nos quoque anathematizare ; ni-
mirum Eutychem, & Diofcorum , & przter
hos Severum , & Timotheum Ælurum , &
Domnes, qui adverfus eam nugas meras effuti-
verunt. Quotquot autem cordis oculos ad ve-
ritatis lucem olauferint , fle fe viris illis fan-
dis dodiores exiftimabunt , zterno anathema-
ti tradam. Deinde quum hzc omnia in urbe
Augufta , fynodo interveniente , corroborata
fuerint, ac reverfi mei pontifices : fi quidem
piiffunus impepator juflcrit ; & ipfe urbem Au-
?,ullam ingrediar , adoraturus & res ibidem
andas ac veneratione dignas, & Apollolis pa-
rem ac fandum imperatorem & fandi Almum
patriarcham . Quibus didis , e ctrnaculo ex-
pulit univerfos, & animo dolorem prxlckren-
te, plenifque lacrymarum oculis , ita nos ad-
"fX5^ρΗ'
Obfecro benignum & fandum imperatorem
noftrum, ut, poffeaquam mei Pontibi es Con
flantinopolim ingreffi , & luce, quz diximus
omnia confirmata fuerint : jubeat fandiffimum
& univerfalcm Patriarcham, ornatum pontifi-
calibus fuis , quz geftare confuevit , quoties
facrum minifferittm. peragit , in * ambonem · 5^1«,
confcendere, vel in facrum fandum illud fo-
lium poft facram menfam collocatum , cru-
cem fandam manibus fuis tenentem , fli ve-
nerabilia ligna; audienteque toto ecclcfizcor-
pore ac populo,.genti Armeniorum bene pre-
cari , quz totum prope fzculum execrations

Ky* fubjeda fuit: *deir.de curer ferias* concipi pre-ces eriatn pro iis Armeniis, qui obdormierunt; ut Deus qui omnium vult falutem, profeâum ex ign<»ratione, non malitia, deliâum eis remittat. Quum ergo rideremus eitm, hec corde contrito, & cum gemitibus ad nos proferentem; nos quoque moti fumus ad commiferationem, totique meras in lacrymas, ft lamentationes fokitt. Deinde quum paululum temporis interceftiftet, quafique ploratus conquicviflct; Thcorianus, dixit.

I anxo c.tRtsn

Has preces tuas, domine, prrpotenti & fando imperatori noftro exponemus. Inde tradita nobis epiftola ad piiflimum, & ianâiflimum, & Chriftianum imperatorem noftrum, qua ft illud complexus erat, fe magnam illam, & unlverfalem, fanâamque fynodum quartam, Chalcedone habitam, recipere: pacifice nos dimifit, taôoquc capire noftro, bene nobiseft precatus. Nos autem*aâis Deo* pro his omnibus gratiis, Conftantinopolim continuis itineribus proficifcebamur, Deum interim & collaudantes, ft pnedicantes: cui quidem omnis majeftas, honos, adoratio, ft magnificentia, faeculis infinitis competit. Amen.

Art^w ìχτο·» £ ώπρ φ «mt/atystrM' Ap-fjŜ^tttr, irai *i* Ot'A»» ««nuv-etv^pvw *w* chr is it Θiòi, ««siew «rai»?c tan n c£ «- »*<>· ^rst'aç, a xxxap^/atc *βμβipνηv*. *u'i* «rfatpw-*fjtytùivtoηωηζιαμiηαηαοξîβ ^ tCtaT*-μά», *tbSiu 9·o nuit* λ/^o»η». «xrrs/χιβΛ iÇ ημ«; «*dc e'«r»»,>£ *iXotinuplmv ç 9pn*-va» *vfxt if.oλiγη* ««ρAθβσικ, jC *eta* τï χαηψiμησαηO·> £·O · *Gtaeuofift*

Tcuntr en r»v rapxaAnrr*, firaorn, cî-70/4» r<5 xperew >Ç *«yy* rpiur C«<nÂH. Joe *ifûv* ypx<t>m *«irri ;«fôî ri»* £0*1·/» ^ny <? *βγιoι*, c<AoVe(ro» *r.uùv iv nxpinpg, »«tu\wa»* ni. orr i»',γoα«< rta wntpm» *μφήλκ** βZχβμ^υ«η> «17«» eon-io» T»» C» XβλiOïio'M. «ΓÎλÎ/TO fuJï do *tipi*?. €* τη; «φ«λη; ημ*», /.'λi'^ητò» »μ«i. *ημû it iet irirt nnti Λχ«·»ηio«»τκ* tjS ©rJ, τη; <œpe; Kwcav-TtvbTeAr» ψκBση; oι^OζXi^β, «twmc qjq' dL'Ao^«m; w θio». *ae tapitry ζiσα* τ/μη, ι eowatJvntnc, μ(>«λo·ρ<*««(·<; το; *àtthtati ffS àtüvvr*, «*μή».

COLLECTORIS ADNOTAT1O

J» *faperiarem disputationem.*

IN latina dirputatienir hujus Gr*c« Tcrfione, qose correAa «ellee» occurrnnt ntnninn duo. Graecam vocem *·>·' cum de Filio Dei dicitur temper hic redditur *Senna*; retineri enim mstuifTem Lttinaiu ecc'ehalbcam vo.-em *t'ertum*; ne quid dare Sncin-anit videremur. Aitervm veto hoe eft. Patiiarchsm Armenoium *Catbohcum* cmne* vocant; minus ergo (cite interpres nofter pro *Catholico* (ubflìruit *Genera-Hi*. Demque ton deputation· titu'us hie praetixus eft *Dtjputatta Nierfri*; qusrnns in Grrco 'rt *Dilute-vo TbecraM*; Id veto ex co provenit, quod titulum iitum ex Gilani tom. I. *Ccncil. EccltJ vtnnrn. cum Latin,* ptius acceperim, quam afta Grcca in bibhotb. PP. viderim.

O <0 -o«t>

CHKISII AXNO CHRISTI

CONCILIUM PARISIENSE

PR0V1NCIALE

Quo Petri Lombardi error de Chrifli humanitate damnatus eft anno circiter mdlxx.

ηΠα concilii non fabem.v, neque ullum, quoi fciani, rti gejix nutborem : fed tantum Alexandri JU. littrras ad l'viiielmum Senonenfem arcbiepifeopum, qnibu' illud convocari jubet. littera, quanquam extent fupra inter afla 'oncilti Laterancnfit III. ibi perperam, nt modo docebimur, a Binio coilx.itt : tamen quia éT brevffimce funt, iX hujus maxime loci pfopria, eat iterum repreefento.

Alexander epifeopus feivtis fervorum Dei Willelmo Senonenii archiepiicopo lakitem.

Cum in nofha olim cfles prarfentia conftitutus, tibi viva voce injunximus, ut fnfiraganeis tuis Parihis tibi edicitis, abrogationem pravar dodtinx Petri quondam Parifienfis epiicopi, qua dicitur quod Chriftns, fecundum quod eft homo, non eft aliquid, omnino intenderes, ft efhcacem operam adhiberes. Inde liquidem eft, quod fraternitati tux per apoftoiica feripta mandamus, quatentis, quod tibi, cum prxiens cfles, praecepimus. fuffraganeos tuos Parifios convoces, & una cum illis, & aliis viris religions & prudentibus, prxfcriptam do&rinam fludeas penitus abrogare! & a magiftris, & fcholaribus ibidem in theologia Audentibus, Chriftum, ficut verfeftum Deum, fic & perfeftum hominem, ac verutn hominem ex anima & corpore confifleojem, praecipias edoceri : univerfis firmiter & diftinfte injungens, quod do&rinatn illam dc cetero nequaquam docere praefuroant, fed ipfartj penitus deteftentur.

Qtifd natem hic ab Alexandro mandatur, quit Jiatufitm fit in concilio, dubitare non pof-Jumxi. Graviier autem lapjur c/l Atattbxu' Parus, qui epi/iolam hir.c e concilio Lateranenfi rlatani feribit; quo faftum efl, ut cam Bintur, errorem Mattbai fecutur. inter concilii Lateranenfis alla retulerit. Lapfus, inemam", in'eo pravifime. Nam concilii Lateranenfis tempore Senonenfs arcbtepifcopus, non kvillelmus tr.it, fed Cuido. Jam enim Senonenfes inf.ilar Ivil. lelmitt Rtmenfbus commutaverat ab anno circiter MCLXXV.

CON-

anno CHRISTI

ANNO CHRISTI

CONVENTUS EPISCOPORUM

Ad dedicationem cccleix S. Amanlii Buxienfis, ann. Dom. mclxx.

Ex tabulario S. Amantii Buxieufis.

Anno mclxx. *fa&a eft dedicatio* ecclefiac S. Petri & S. Amantii Buxienfis . Coofecraverunt autem ipfam ecclebam domnus Bertrandus archiepifcopus Burdegaknfis, atque Joannes egifeopus Piftavenfis; Petrus quoque epneopus Petragoricenfis, Ademarus vero epifeopus Santonenfis, & Petrus epifcopusEngolifinenfis. *Et paulo* Huic etiam confecrationi interfuerunt L>. Patrua abbas S. Jcannis AngeliacenGs, Jofcelinus abbas hjyus loci , Jordanus abbas S· Salvatoris Karrofenfis, Bernardus abbas S. Benediûi Nantolii , Raimundus abbas S. Stephani Beaniae, abbas S. Sacerdotis Sai latentis, Junius abbas de Corona, abbas S. Gauterii Stirpenfis, abbas S. Mariae de Cella, abbas S. Petri de Cella Fruini : & alii piures, tam abbates , quam raagiftri, doftores, atque reftores eccleliarum, atque multitudo monachorum, preabyreiorum , clericorum, atrorum nobilium , principum , militum, & omnium ordinum atque graduum Chriftianonim H»c dedicatio f.âa eft ad honorem & laudem Domini noftri Jefu Chrifti, ut Cupra dictam eft, anno mclxx. Dominica Incarnationis xvH. Kal Deccmbr. regibus regnantibus atque imperantibus, Ludovico rege Francorum, Enrico rege Anglorum, Alexandro papa urbe Roma pontificatum dtfpoocntc.

I " otRïsTi Vdv 'PW*sr wc'Arc Mi 7 Ma MuM M» Ma M» W vW ANNO CHRIST

CONCILIUM ENGOLISMENSE

Incerti temporis.

IN *eodem S. uimaatii tabularie paulo ante men. tic fit Engolifmeufis concilii^ nec diet nec anno adfcriptir.* Quidam, *innuit* , miles Guillelmus de la Prada dedit Deo & S. Amantio medietatem terr« fuc quam habebat jnfraCarentonium fluvium . Hanc eleemoiynam multum contradixerunt atque calumniati funt , Uncberttis Arnaldus, atque Gaufridus Arnaldus frater elustdc multas vices cum abbate & monachis placitarunt. Tandetfr apud Engolifinum in quodam concilio ubi domnus Rogerius S. R. E. fubdiaconus , & domnus Bertrandus Burdegalenfis archiepifcopus cum comprovincialibus epilcopis convenerant, ibi fimiliter (Jnebertus Arnaldus , atque Gauftidus Arnaldus , cum abbate & monachis S- Amantii placitavenant. *Secundum abittum judicatum eft.*

ANNC CHRISTI

CHRISTI

ÇTSALISBURGENSE CONCILIUM

aiunt X171. *habitum* .

S. Decani TeferneenCs *tpiftola, ad Ruptrtttm»* Scribit quid in Concilio Saltxbargenii decretum fit.

*De Decimit non oppiporaudit*l

Per Anwd. t. v prg. ''.

'15 Domino & Patri venerando , S. Decanus cum omni congregatione fubjeftionem. Paternitati vcftre breviter infinuatnus, qua apud nos aguntur , & qua in concilio Epifcopororum funt inftituta. Siquidem domnus Archiepifcopus querimoniam noftram benigne fulcepit , & judicium infra quudragefimam Sahburg. in veflram przfentiam diftulit , ubi & Germanus vcfter venerabilis pnepofitus de Raitenbuch litfcras domni Apoftolici prarfentabit, quas, fi in concilio vobis abfente prefentailcr, deperire timebar . Domnus Archiepifeopus totam quadragefunam Salzb. manebit, & quarr.cumque diem per vos decreveritis , germano veftro defienare deberetis , ut apud prrdi&am urbem vobis expeditus occurrat . Decretum eft autçm de clericis matricularium Eccleliarum aut prabendas aut paiochias prorfus amittere, decimas a Parochianis aut in beneficium aut in pignus traditas , infraXIV. dies redimendas, aut anathematifubjacere , ufuram accipientes excommunicari . Profperitati veflra ex intimo cordis affeita congaudemus, & ut nobis in annona Doftra , quemadmodum dc vobis confidimus & fperamus benigniter provideatis, unanimi voto fla* gitamus.

CO»

SL CONCILIUM ARDMACHIENSE

<NO *5"

in Hibernia celebratum,

'u

Anno Dorn. mclxxl in quo Hiberncnfes, Divine ultionis intuitu, Anglos ubique per infulatn fervitutis vinculo mancipatos in priftinam libertatem reftituunt «

Ex Giraldo OunbrenG, cap. ιβ. Hibernis expugnatx.

Collriiion. AnglK. To. ft.

HIS completis, convocato apud Ardmachiam totius Hibernis clero & fuperadvenarum in infulam adventu tra&ato diutius & deliberato: tandem communis omnium in hoc fententia refedit: propter peccata fcilicet populi fui, eoque praecipue, quod Anglos olim, tam a mercatoribus, quam praedonibus atque piratis, emere paflim, & in fervitutem redigere confueverant, Divins cenfura vindi&s hoc eis incommodum accidifle, ut& ipGquoque ab eadem gente in fervitutem vice reciproca jam redigantur. Angtorum namque populus adhuc integro eoram regno, communi gentis vitio, liberos fuos venales exponere: & priufquam inopiam ullam aut inediam fuftinerent, filios proprios & coenatos in Hiberniam vendere confueverant. Unde & probabiliter credi poteft, ficut venditores olim, ita & emptores, tam enormi delifto juga fervitutis jam meruifle. Decretum eft itaque in prxdido concilio, & cum univerhtatis confcniu publice ftatutum, ut Angli ubique per infulam, fervitutis vinculo mancipati, in pullinam revocentur libertatem.

CONSTANTINOPOLITANUM CONCILIUM

Sub Michaele Ancbialino Patriarch amo IIJI. habitare.*

Mrnfrt J,- <uln> <be ferl, iv Indlfllo·

Vis edidi domini Michaelis hxc eft, Mcnfe Januario, dic S. 4. Indidionis, & deinceps, conftituit, ne ledores, atque ac diaconi fic facerdojes fzcularia officia fufeipiant, vel exadorum munera, vel curationes, propter xi. canoncm *1* & *11.* Conftantinopolitans fynodi.

B H' ûûwtyltç τι βτ·μ«'μχτθ* τι χκίβ Μι-χχιλ, tftv* cujtvj. *rjâipx S,* »v»v»μισ(«ι J, *Stantrnrat* tw(eva^aJca; *ίχίπκ toit ittot&ott ny n7f icptutrt μη* <»xls^fo9«« *xwutxà ιφφίχιαι ï erpexn^xeit &tpydai,* η *xnpanpflai tiix w* (X xwo»« *rüt &* Kai»fa»Tf»avôAH a>Ç *β riwo&t.*

11. Nf tkrici ex aliena diattfi ' enentur.

• cnUDcatur

TN memoria habe fynodalem declarationem fandiiTitni patriarchs, domini Michaelis, qui fuit philofophorum fummus, qua: hzc ad verbum continet: Menfe Novembri, die primo > Indidione v. pr<Gdente fandiflimo domino noftro fic univcrfali patriarcha domino Michaele in Alexiacis catechumenus, magnx ejus fanflitati una aiïjdcntibus fandiiTunis antiftitibus, Stephano Cxfarcx, Nicolao Ephcfi, Michaele Heracleae, Joanne Cyzici, Leone Amafeae, Niceta Melitenes, Batilio Neocsfa*rex*, Luca Mocifi, Joanne Crete, Leone Adrianopolis, Conftantino Euchaitarum, Georgio Alanis, Theodoro Methymnes, Joanne Byzyes, & Romano Apro: prxfentibus etiam religiofilTimis dominicis magiilratibus.

• itpttm

Patrum terminos non tranfgredi, quos ii pulchre, fit cum ea, qua par eft, difquifinone ab initio pofuerunt: fed nec foftas, nec * vallum tranGlire quod externa a fuis juribus dividit, decretum eft ecclefiafticum, fic lex divina, a multis ante feculis ftatuta. Oportebat ergo hoc non ignorare eos, qui ecclefiis praefunt, qux ub^uc fits funt, & 5[ui fynodalia decreta legumque conftitutiones e fervaturos proluentur; fic qui debenr in eis permanere, fie propria quidem jura retinere, ab alienis autem abilinere. Sed nefeio quaτι *i'vβγγίλμα ΐχονπίί* triwTnonnz *fa»,* x, *μίνηι* x, *ψμίναν rintt* o'tpMÀovm;

B- Had s» μη *Tf&forwtiv* xXneixiî τιι όζ *tripot tvof/χ*.

C T]»· *Xt!'xl μ^μη τια r^Stxlu τι άγ^-^ιάρχη* χι^ι MtyreA, τι *γιγο.ότφ-* ora'r« *φλοτόφων, raSf* <wo$ *tιτφ· ιιαλαμβαίνοτχν.* M koi' NacpCtu» α, s *S,* τι *ayiuntru* ημ<iv jftrxcra (C *otxopfytxi τατ^αρχ»* χυ^Μ Μ/χχηλ *Z» η7 'Akffyewt χχτηχ*μ$>ίάοι*, σαοι^αζοντνν τρ *gynrnni αιυτζ ttpe-*

D *ήηη àpi(upfwv,* Σηφινχ, «ισαρ4β{. Νιχβλβν, Έφί'β·». Μι^χιΐλ, Ήραχλ Μκ. 'la«m F οζ/χκ. Λί'οντφ*, *Άμοτιάκ.* Νιχη'τη, Μι*λήΐιιη . Βχβτλίίχ, Nioxewaf*i«ç·* Aaxâ, Μ«χ/β·5 .'Iwqwv, ριίηκ. Λιοντ^*, *'ASptamtô\wi. ωκν/τιν», Ευχχιη»ν. Γtepeto,* Ά ΛΪίΤΪ. *Θio&ipιι*, Μηθόμνικ · Ίωαίννν, Βοζ^>ii HSH Τχιμοϊ, Άαρω. *nat^taptvw* qjq ·îhojHÀsrenav *StaxortKur* ap^e/ruv.

'Oewt *TtacrifxM* μη *ύπιρβαPv^v* « χαλω «r»r

E 1$ Itérai *àoxtfjac-iat* c^fdeat»· α'Χλάμηιι *η ισκαμμινχxx^à^tcQat yιov ûttpttxlfv itetiptrixôv ôôvfiav n* xj o/xsauv îixx/w *,ιχχληβταπχόν ioγμα,* £ νόμ@^^iio avrxxdea ΧΗμΟ»®*. ιιη *fty Zv* Tara μη *άγνοάν* τ» άνχνταχβ *άιαΧΗμίννν αροοϊταμίιικ* ;'x-xxvovrxwv >ç *'νομικών $ιαπγμάιιχχίω» βνήχι&αι,*

, £ Φ a/wiwv

rtia

Cy nir ·* iltàÇiw ἀχίχιόδαι . «X\' wt «3« , Ε„
------------τιχχθόνπ rnit niv rrpwrdruv «p^rrpratr, e? tÇ
Christi μβλίΓβ ιγγπβι τή β*9ÎλÜ9· veumt »dXrw
·»/«- tii«p^npxmtài θρόηι ÎΛ«χβ>,«ffuwr»)p>iruç
^wponria» Staxcttp» tÇàpiu» >μηv9θκΗμίνν»'ηι(
ὼτ' α«ιτ* ùaeeiete ,χβλλανι ixXvrav. e? yàp «re»
7era «poxiQ-^rXdrrnc n^ <»·ο ήμ»v α^ιωπίτφ ιχ-
"ξιάρχν Λβχi, κ, π»ρίγγΐικθ·'νηi τϊ
nr«Ùm τοι«v α\α»ὼïΓ«. ÎV τη χκροηvπv &χι«
ρ«Ο» , όζ ιπρ«ί avrvs «φτΓμτνν; ,
«rvroro'Awî »α» χ«ρvθiτ«v. άμ»vΐiβ» »ι>ηi η-
g) t st î α«ρηχχ<λμινMîηχ * rauffarrv 7/0«
irim τήμ/ρ«v. 'Êirfitn ni»u» àtnyfi £ rr ήμ«»
μιζ«9τ»ιτι Tfltpdτi ijurnpa ·3τβ^vλiΓβΓβ ^«ρτνφὺλζ-
, χβλλκ' τσχ rj$ t< r?ç îpmptti caoeJaî napà
γηΐμ^»Λυτϊηορόίτ»ί1[ΐΐίζηυτνηι μ»Γ«λονόλί«ί
σ<ιρχ«μ/»ιι; txtraervç , itpxnxi Xtcpttuni» à£tà<d<xt
^«ekM«r®·, fir'au^rç twttptçwi Ht r»i»it τήν
x<y ήμ«ί "Ç γρβμμ»ίη»ι rrura-
Tixÿv. ni xamn'er ciuni im nîme Mxds/r tupi
t ni ιιμûvμφο'τχ?®*. αμφ<Ca^λRvβ μικροίt-
, μη von κόμαηv aftorew; t'monwvoi n, xx-
ξΛχύipv» i'pàaxitâi aunietàfyntrt. rtg}ÿ» in μ*p-
lupuv, üi «uni, »ep«c«vruv r'rv'dfr>, iÇ «' χρο-
vu»j^z»?^tipt^ivi»tTfv\np9fipvnu' iπ3juiμ*-
tf/zv xreJ τβ p/e r»ruy rtro/nrar, tÇ π ttri» τβ βζΐηi
th Λματφ" rit τή Cvurofραφ» μ«ρτu^»i
xznr τνα'μχ τβτβ tijnwerw xepciÀqçt ' tÇ tbu m
xoAAxxg rx/Tfvwvapopaviwi σvζi'πβμ/ιηί τή βψκv
Vfe) rlù ^P®wî» rivi cmAfrav.x; τov τϋ««ovτβτiμ
Hratre^cvXerra, roXtyJ τή waônji λriτι.vir αρβθι-
σμίβκ· «ροο·μ«ρτμρΐiτ»} α*αϊ»iλ« i< π τη κβη τw
ηλικίαν τϊ βΆiμχτφ* φαηομίηjς α πλ£ ««rueάηω ,
όζ «uΐi τi τη; tτι^λvσκα , i'φ' «v 3i
βρζχώ πχvu >Ç &$tttipa; xoMj τβ «porraevrl^*
?7χ»οττβ'τî) Tfci^evnjτη ^ι^vματβK . nÜm λ/^βv
<£ rlui ύφ'ρκικΓχv rin»αμφιβολίαv <£ àxopix», ù;
ανάλογο» ,^Îρyvv àuniv χαριiήλvτi. ταρχτητai-
τϊ ήμ^vμιτptότηti rujjoiix<ü; <ρρο<^θ»ιμ/ι»ι
τàι αύμιρονiòo <c τρü άηκ t^evm; όφi»i xj χβτπΓβi-
ctüK y^t<\îtpxTtxôv9poCt(^K^imi ζαθμό)/, ή μ#!
χαρά τβ θ(θφ<λi$-ατβ /xrrxeae fitpxe. β 3«, χαρά
Oioφτλiv iiπα-κiχvv trâ ηΠραηirexj τϊ Xαλχiιo;.
ιζ άλλβ ii χαρά ?<«φορων «na «χ^ρβηthμivv^φάμivo
uval ,»C,StaTpiCtiv&-mZSat tÇ ιιpvργύv idiKuvoi;
itptî; .Te fer ntèrov rà διεφιλίΓατ-β ημάv ^αρηφά-
α'ζιοζητηηv «πρόβλημα, βi/ ή μπ^ότπ >iu«v
χατκλιτüv ιθιλβσααλυηv^ixi xotvi σvuvδiζζχιψχ-
μιγη τβ caJuμMTj» 5tiq iÇ iipêt /τ/'^'iψοαiiλφότηπ.
w'wv <£ xrp: Tē «τροχΜμòβiιαΓvvμovηται θiλovτκ,
Haxirf(i)ixi«ρυπρο» Ι̂'ξητή<ταμ£υ, τîvα·μ$ὺ τύ ηΐrJ-
χαvτηχή αρχαρiωv ««·/χoιvόηρα ὑκρ^ηματo, 7/wr
it Γΐιχiπρχ- rvrift, ποτα μ^ oüyχÜ&oi π$» «ρχα-
ρ/ωv i xvAwnti 8iS«p«TTio3*t, ixi τ»7 βθoiητoπ
β-φ/σ·/ vpofftpχoμivoι;, τίvα Λ' ànôpyovnit T9<^v t-
ztpegjx. >Ç t'xf-iôn ni xtpi 7«na» φiλoχ μi,τκ ApdC-
po$u, n /$» άμυτ,τα; nv xipi Ttirw, Aoyov ïtiàrxnvt
>Ç χατηχiv, « Sru ii φvτiαμoτ©" «ζ/βv , «>λi qw*
τή tü* Ôc-iw >9 ζωoταiv μoπιρ/ωv μiτvλήψκκ μ«-
ΐTtè/âcvaz π7 ù/ξo.·'ασι»vώορ<α τσο' ,άiρ^ημα w«
vαi xtn xotjinpovittyvvxn^) inin ni» in tijio<-
χHα όορ·'α «ρμημiv»»,«>λα'K^ ini nJv c4£ «»o5«-
»ii ιρχομivvv. ^ρo^ισiα; St <ipα7<χή «ξιβ», i τβ'

Anam ratione quidam fanrtitfimi antitliies , qui etiam proxime hanc urbem imperialem fedes episcopates Soniti funt, diaconorum & Sacerdotum tuis direcefibus non Subjectorum ordinationes citra ullam obtervationem facere deprehenfi Sunt ; qui * etiam de eo, quod a fanrtiflimo patriarcha noftro, domino Luca, annuntiatum eft , & admoniti , ut haec contra canones facere definercnt : exrra, inquam, fux regionis limites ordinare , & iis, qui ex aliena regione ad fe veniunt , tam libere manus imponere ; oblivionem earum, quz ante farta erant, * declarationum, non ceflaverunt imponere ufque in hodiernum diem. Qjtia autem noftrz mediocritati a noftro pio chartophylaee renunciatum eft , multos ex noftra regione prxter ejus voluntatem ad epifcopos & archiepiicopos , qui funt circumcirca magnam hanc civitatem , accedentes, Sacerdotali munere ab eis dignos haberi, deinde rurfus reverti ad hanc noftram regionem cum literis forte commendatit iis : quid fibj agendum fit in iis , a noftra intelligere mediocritate poftulavit , Dixit enim fe non parum dubitare, ne ipfe alienis forte judiciis communicet , permittens eos ad facra admitti, quos ipfe non examinavit : de quibus nec telles, ut ipG mos eft·', adftantes interrog.ivit ; nec , an przfinitos annos nati fmt , certior fartus eft ; nec eorum vitam examinavit : nec fides fibi farta eft ex Scripto eorum teftiinonio, qui illos fecundum fpiritum pepererunt, eos efle fua profeflione dignos : idque cum fzpe in nonnullis manifefte adverfetur afpertus , quod ad annorum complementum allinet, & qui XXX. annos natus efle deberet, ab eo tempore longe abfit, corporis conftitutione, qua cernitur, aetatem aperteteftante, ipfaque barbe raritate : cum in aliis quidem pilli nullo modo appareant, in aliis vero brevis, & multo minor, quam triginta annorum pilos efle oporteat. Hrc dicens, etiam occurrentem dubitationem non efle injuftam fartis ipfis oftendit , noftrz mediocritati fynodice hodie przfidcnti, duos vel tres , qui hoc erant afpcrtu & conftitutione , & ad iacros ordines promoti erant , exhibens ; hos quidem, a Oei amantiflimo Derci çpifeopo ; illos vero, a Dei amantibus epifeopis Przneti & Chalcidis. & dicens, alios a diverfis fic ordinatos hic efle & verfari , & velle uti facerdotes facra celebrare, Hanc ergo religiofiffimi noftri chartophvlacis quzfitu dignam propofitionem nec noftra mediocritas yolcns infolutam relinquere , communiter confiderandatn divins & facræ, que hic agit , fratemit«ti permitie. Ergo & de propofito difeeptare volentes , prius ut difeernatur petivimus, quznam fint antiflitum , qui funt ubique communia munia, & quz lint (pecialia , id eft , quznam cjufdem regionis epifeopi perager* non prohibentur in iis , qui ad illos und cumque accedunt, & quznam extra fuz diœcefis terminos facere prohibentur . Deinde de ea re fentemiam ferre cupientes, invenimus ; eos quidem, qui myfteriis non funt initiati , fidei rationem docere, & catechizare : deinde fic etiam illuminatione dignari, ac divina etiam & vivifica myfteria communicare fidelibus , qui funt ex quacumque regione ; hoc efle commune officium judicavimus, & iis, qui ex propria regione accedunt, & iis etiam qui ex aliena regione veniunt. Manus autem impo-

tota-

ANNO CUKIS1 t

· Prelerlim qui f ox. * qui etiam nomine ^,^,7. Jwtijrw»

† domino 1χ- t» , & idmo- niii.

* ImerdiAo rum.

Ç^* nere, & facroi ordines conferre, non iis, qui A undequsque veniunt; fed iis foii* , qui funt *'"* dli:pccl'lî » unicuique xntifliti canone cantuin en.* ne inter eos confufio feditioque vertetur, a quibus & ordo dc pacis bonum aliis quoque, certa debet regula tradi. Quoniam ergo hoc inquiûta fic habere fe invenimus , eos quidem , qui ante fuerunt, propemodum condemnare ; & facerdotalia munera , qus jam obierunt, infirmare & vel eos , qui ordinarunt , fegregationt fubjicere ; vel eos , qui ordinati funt , facerdotali nudare dignitate ; durum omnino, & inhumanum exifiimavimus.- fed eos non amplius ferre, qui in * noilrum prajudicium tam a ratione aliena fecerunt; & qu® prius quidem fada funt, B humane tranfinittere; id autem , quod futurum eft; corrigendo tutum reddere, ut * quod nobis ipfilque conferat, cenfuimus : & deinceps unanimes omnes pronuntiamus , nequis deinceps cx finitimis audeat antiftitiLus, nec cx uftqrioribus, five ex noftra fint , five ex aliena fynodo , manum facros ordines conferentem imponere alicui eorum , qui funt hujus imperialis & magtue civitatis dicecefis, nec ullo facratorum loco & gradu eos dignos judicare : fed fciat unufquifque fua jura , fic lis vel folis fit contentus . Epifcopalia autem jura, quz ad alies pertinent, ne impudenter & omnino contempfim invadant . Monendique funt, qui a nobis fic canonice ~ conftituta, infirmare & negligere aufifuerint,^ & qui ad eos accedunt, & facerdotio digni habiti funt ; eos quidem qui przter canones ordinati fuerint nullum hic munus iacerdotale exercituros, fed in illis regionibus fecure facra celebraturos, in quibus etiam facerdotü unitionem acceperunt : qui autem ordinaverunt , ex quacumque fint fynodo , non celebrandorum facrorum pernz fore deinceps obnoxios , ut qui nec poft primam vel fecundam admonitionem (primam autem dicimus , qua a fan&iifimo noAro prxdecefibre domino Luca fynodaliter fida eft, denuntiationem) ab ea adione canonibus repugnante fejungi voluerint . Quocirca etiam cautum eft , hanc D emitti, & dari declarationem . Segregationis autem pernam ei imponimus, qui primuscootra has canonicas ordinationes facientium , hzc a nobis definita cognoverit , nifi etiam finitimis fuis anliftitibus , que decreta funt , nota fecerit. Quat quidem in omnibus regionibus quz funt tub ûtnâiffimis ubique ecclefiis, nimirum metropolibus , archiepifeopatibus, ficepifeopatibus, exercebuntur, & immutabilia permanebunt. Et nemo eorum , qui deinceps * funt facrandi, ad alium antiftirem ultra re8'uncm accedet, & ab illo iacerdotali unclione dignus judicabitur . Deinceps enim abhinc erunt obnoxii utrique , tam qui ordinavit antiftrs , quam qui ordinatus eft facerdos , ii E quz de his jam prius iynodaliier ftatuimus . Ne autem fit prztcxtibus iique fatis elegans , iis, qui nolunt, hic ordinari, ad religiofiim noftrum chartopbylaccm accedentibus quod majorem forte fubeant innovationem , quam olim dari fuerit confuetudo .' ci quoque rei a noftra mediocritate hodie provifum eft. Cautum eft enim , ne antiqua in iis confuetudo tranfiliatur : fed illa fola dentur epifeopi mipiftris, & religiofiifimo hujus temporis chartophylaci, quz ab iis, qui ordinantur , jam olim dari confuevcrc .

CHk^Y iTI

* profHum

Id wro puhliee »c •obi» ipfa profanirum ctal'uimus ac proinde «animet.

,i^d· *ω"*·

αχαΓητ^ήθοίρνομι'π; ,αΜ'η μότβ; rit <Χ τϋζ ·τ- χήα &ορή hi txisttip%itptiwiaviιtrat* F»· μή omSn ii âmxnv tints x. raeetiits ipnebrr&tn , ifyhn >>>·. tñraxtw iÇ π τη; πρήχη; χαλον iÇ v»F; itows όφ^λιται *f >y »<lW.n>L.nt

μ£ο <χ«λία nfr op*>*>*r«na» χαπτψΐφ/*«Οα/« >ç âxupàhat nsnin attire ^pennktepires"partais t* Mpytiat, <*ΗΠαφο(>ιβΓμώτβ χπρβθιτήβ-βσπί χαθυχviβλ^v, HHT>(%«ρ·ηπιθ(vηι« τη; itparotUt tibias άχογυμιύναι9αχλχρ·v rt iÇa'rfun; όλ«; «λ·* γιαάμιδα' riii £ ht dvctyiàstt nS» ht χρ/μαΐι σφιτιρφ nntuLtu Ste<9pa%apt"n χαράλοίβι £ τι) μ^ «ροπτο^μόσαφ(λα»θρώι»; χαρα$φqμί«»» πii μ^βvι ηΐ«ρθ*ταβ;ααφαλ<><ι&ατ,άπχ·Λ·.ησvμ· ♦ι'ρο» £ ήμί» àunτi huphe/fy. Χorrc» £ «μοφρoνίν· nt άηφαηόμιθαiηανη ,μηχ/π na'xd tilt ηλμησαι τι»αnJ* a^nenytipwtntQ neppvnpw àp^ttpitn,nSv η ίχτη; ήμ<πρα; ewuiiit, ni» τ» εΖζ tripas , yHpanXtnxlu irt&natiri rive nSv ¥ ûsi τΐΰ'^αet\ie nùrü» £ μτΓαλοχ«λιv ônu» d»ep/« , <? ·/»* ' ihtv9* àuntt à^tvaetnSv ιιραμivvv tiw n £ Cad* μα. tfàhctroyfiihetntcurtSàtxete^riniiip* xièaat £ μόνοι; · FJJJ 5' αΧλοκα'vηχόvτuv a'pyttpart* xév 5«a/»vμη χαπ»μ3α/»«» iratSés, £ ή ·λ·» χαΛφροπιταιi;. filtrai àçf<A<>rruvT<Sv adena-at ηλ« μηα-άπν? Tii ifdpaetiww; nap ημ£» iiχηηγμivα· , α^ά 3^t «ροσιpv·μiw» àunîs £ itptteùvnc άξημι* yv», «;««·< μ$i> w; xapà xariras χ^ροηvηθi»n; ,

πρατιχό» λΗτάρ^ημα Ατηiθα itCJtpynrww , aWt'i»hnnutntf trepéxts ailés itpdeemu, h cuç £ τ»^ρ/σματη; itpvrvvxs ιΰ'ξανη · eiiijçΗpmvqearns , έξ eées a» hc* euuôA ,α'λΗΤχρ^ηζια; hurt* μιραχ&τιιθ&ιχΌνηι ύσvχ^μ,^οι. «k μηii μ** •ραΐτΐιυ i SAripar napahtetv (<w «t Ju› ii φαμΒβτώ £ χαρα τi atpè ήμάν àytenn xuph Λvχχ atuielexùt Xipîüη·$μομîvΐά>ιγγραφον ι»ΐφ*»ητη») àtreyiàaiτη; ηιχΰηκ axantis» θιληχανπ; «ραζιικ · e<i £ nrixent χαραβλιδηναι £ 5o5n>ar την mxhlut enp^iaetr. αίφο^τμ! ii atpofftxtrtStatfyt terreμηv , £ ô; iv aepwv9* ns ntatSns Sitvfpyivmv axavovirx; ^ponv/a; to χαρvμΰvli»*ιβ·μπχ nùr ùreyrè· vmi, Uμή£ nF; τλητ/ο» αυτί itpunnes àp^ttpfîrf T0 ètudivn ywpevfeCÂ. ilvixjixt xatrùv Fjj tyoei^j)

teins άχατηχΰ à^tunms ιχχλητ/αι, üyw μτΐξο*βλ(ΐ , àp^tmrx«TràstiTrmteis n ivtpyèrπ £ ά»αλλwwn» Γξικτι «üti; ? itpie&at ro àeiτiJt μιλ* Aôm>»d; tnpw αρχηρια rap ivopiαv<foi%tntti$ tap. txfivtτ5 τη; itpurwiK αξζ·5>»στπα ^αριαματ9*. ei* ηΟΛπΖ^Ζ» yap tenSexot hovm ιζ αμφόηροι tSx η ^pponHjdfknpXi, · ytifonvieat τΐη» elpytt* pÆ;, -ηΐ ο/; κρiητψ gSx euuuoiexàf $η/&σ·άμι$α Φθαiσ-ανπ; "ba 5ι μή α^οφασ·/; ι«η, ι£ ran ΙηΘο <C χ'φορμ^*, itis μη ββλομΐvοι tvrtu&a yuponvü«3at, 4Τθ7îp^ομήο«; t J ^totfeAtraT^ ίμων yapnφύλαχι, το'χαιvοημιαv eeex ι>φ<CaiOarrÀHOTOτη fevdéxs-rnwxdRa; ΐχχολαήΐΐο^αi.χ^ nnrapàτή; iμΰv μiξ(ότητ©- amioiiixüs i/^χονομηηχι αήμιρη , lio^αάμι^αγάρ, το άρχαΐη id®·* inirintsμη napaCaèviàat.àtàικΰvαΐϋο^αιμόvα nitntxeaxotHaveF; >ζ τν χακi xatpis θιοφiλiΓατω χαρηφiiλαxt, η ««dont παρχ tty χρ-φοηϊβμπβΐ «nxade» xanfiàï^te&at.

ΩΓ A

Γ. Πί·} <TtMl9Mtç μΐ βiOαιαθώηκ it· Jixarixic iixyntrux.

chr ist i

HJ. De emfnetitdim non tcnfirmata jadicàli fatmria. ,Itl. GIUSTI

V-' TwiSUw ins η <'<· hpion Aattwvpmu· σαηυ ,^όηυ ντόηρονχχχνγι^ρΛμμι· να π Stoutoriav ïfptw.t $ μ£ ™ μοιάιαβi» tü ^5 iiotKÛuv αυγκχπιλiγιάαυ <τûμΛΤΐ, χρ< μ^ΐΛΪχάν t'tptwxHpvpi™ ruwsrpittdet. d ποπκγκόiατ&* ήμν* iιτχήη , xûes®* Mι· χχηλ, τiα μχχρη ηιοαίτiιμ «υ»ήθ««ν «i ®v· Jà iΛογiηιη· Ktt SttitirxT9t ἀτομό»» λαι- Mdv ïtfiat τή ὁ^χοπα fftn'ça>5ai, qpj tu$ μονχχού xapx Ttüi entfwt/i onSpMir μο- WtFi.

Cum moris fuiffet, ut qui ex laicis Gccrdotibus monachi fafti client , quoniam prius minifterio faccrdotum adicripti iuiffent, port fufceptam vitam monachicam in corpore & collegio minillronitn recinferentur , & cum laccrdotibus laicis converfarentur : facrofandiffunus dominus nofter Michael hanc longam confuetudinem pro nihilo reputavit ; ac B decrevit, ut ex laicis facerdocibus folum minilleria conftitucrentur , monachi autem in receffibus fuis afftdui edent.

Δ. Πi»î γάμ* συγ^υοûi τή αρομνη- <Γπι/3ώΑ(.

JV. De mtptiit cam coguta friet difponfata .

KAxàc ô ΠΛΧφi, χύρi& Mι- χαήλ συζν^üiβι τρ Στα>·τ·Λι»η xu- (tf Arty , tfùrn ie-f «ζβüλφ» τ« τρο- μηκ*Xθ«τ>:; ἀυτ£ Mβρiβ, Σριβιλιν. χρϊ 7«ρ νόμρ θχ'άτχ τρὸ τϊ γΰμ» iiiζὺ^X τη TM«Jrnç pun"ne, xjadl» ννημiγη αυτή · α'λλ' βύχ ιξχîιλφάυ αυτή xptJriu/ λα- €Λ· «7» yap η αυ»άφ««, αM* ή τη tu- χη τιAmi, toh rlu μιηπiα» w> ^άμοτλο- ^iζio^αι. « λαϊχό swoùnrt «ot«7v xsxw'Auntr, roto? μχ»^ "ραμMύ*. ὁ η/oü- τ®*^άρ i'χβλυθη Xι» βiiμτMματ®- cu«Jr- χβ arr Tχ iφημiρïβ τi a^tvnira txMvu πχτριάρχ» χυριχ Mιχαήλ τi A>χiχλν, α·υ· »xm«3at wux'uwi >uwitxt σύννπH βτ» , Tf ite i^μφ χανν μο^ typx^w xxrty- 5*v»)θi<β,η TuTjp , xxt ptn φθαααrp λχβ^»*^ μ^χΓiÏΛ κ,'χiiû μη outb, n ûiθανοûσχ, ρ ά •n'py cttipi rurxî>3«Tf i'χ μ»πτμiλ»α . ti μ»' Tw ταυriuu iξαiτη ·υ»αν ο' θα'νατü* nppctCwwiraw. tdc^f yèp τη e-urdlw μ^ ΐξαi- τοû yiMtttèç teidu|*/av φθορά μή μιη- λαβάν. mus* it ixi Aaütwr ου χρατήτH ' μόνοi yèp ot ri 3ήματφ* μηi γι^νκο , qpj τι υτηΐ ταρθ»»» » âlifK ο'f^'XsffW λομαζiv^αι, χαι aunt // τή αυτή tttau xamfa'rtwç.

MAle permitium fuit domino Michaeli Pleurs, matrimonio conjungi cum domina Anna Spanopolina , que * patruelis . rorfn|,rjM ç erat Marie Serbilii filiae , antea illi deiponv fz. Nam tametft lege mortis ance nuptias ab ea fponfa feparatus eft , neque cum illa fe commifcuit : attamen ipftus * patruelem * uxorem ducere non debuit. Neque enim con- "m junftio, fed precationum ceremonie, utfponfalia tamquam nuptix reputentur, faciunt. Si igitur laicus tale quidpiam facere prohibetur , profefto * confecratus multo magis . Tali · (ktrdo» namque temporibus fanftiiTimi illius patriarcltz, domftii Michaelis Anchiali, per fynodalem commentarium vetitum eft legitime conjungi cum ea muliere, que cognata ejus fuerat , quz obligatoriis feriptis dumtaxat illi obftrifta fuiftet ; neque fponfaliorum preces cum ipfo qliod aut mortua , aut ptrnitudine dtifta alteri viro conjunfta effet : "extra quam fi eam nec dum leKcnnem mors , arrhabonis inftar , abftulcrit · Vifum eft enim concilio , in fexennem mulierem * copo- · eowef Iz concupifcentiam non cadere. Verum hoc in laicis non obtinebit . Nam qui altari deferviunt , foli unius uxoris ejufdemque virginis viri nominari, ipfique- ejufdem ftatus effe debeat.

E. Πiρ γαμ* iûo «7iλφ«τ ανιψiα iis* ^υ>α(«·; 'iwxm θi/^απρ^ αυτβ Zξ ixipcct yutxaôç ini · Θα&ïρβ.

E· De nuptui duorum fretrum eem fiiie fratrit fortritVt Hxtrit Joawut, Ü fiha ejer , ex aÜ9 fefeefte.

TO' σηαώμχ τi jrxrpixp^a Mιχαήλ τήτ 9vy»τipΛ τi 'lucina τυχο», qpi τή» ανιψioi» £ ^υταιχή αυτά, iurt'v àif^ p9/(tittrpixH αυζ4χβη»αι. ή» i'ζ «πρχ i%tv · lvxmV yweuxif itfrctiri.

PAtriarchæ Michaelis decretum , Joannis * forte filiam, & filiam fratris foro· * ('ed>l ris ve uxoris ejus, duobus fratribus jungi per- em,a· mittit; utpote quam Joannes ex altera uxore fufeeperit.

©esesese e&€&€&

CONCILIUM CASSILIENSE

4

IN HIB1XNIA HABITUM,

Anno Dom. mclxxiî. praefidente Chriftiano Lifmorienfi cpifcopo & Romans fcdis legato .

Ex Rogerit Hovedeni , parte П.

S00*?· gU Tom.

TN craftino adventus regis Anglic in Hibcr- niim> fcilicet xv.Kal. Novembr. feria п. fcfto iiuxfti Luc» evangeliftcipfe de omnes exercitus ejus profe&i funt ufque Waterford civitatem epifeopalem, & invenit ibi Willel- miun filium Aidclmi daptferum fuum, & Ro- borum filium Bemardi , & alios quofdam de familia fua quos ipfe ab Anglia pracmiferat : dc ibi moram fecit per xv. dies. Et ibi venerunt ad eum per mandatum ipfius, rex Corcenfis,dc rex deLimench, dc nex deOxerie, & rex de Mi- da, dc Reginaldus de Waterford, dc fere om- nes potentes Hibernis , preter regem de Co- naâa, qui dicebat , fe de jure eue dominum Hibernis totius.

Prcterea venerunt ibidem ad regem Anglic omnes archiepifeopi, epifeopi , dc abbates to- tius Hiberni», dc receperunt eum in regemdc dominum Hiberni» , jurantes ei dc heredibus fuis fidelitatem, dc regnandifuper eos poteftа- tem in perpetuum . Exemplo autem clerico- rum , predict reges Ar principes Hibernis , receperunt fimili modo Hcnricum regem An- glix, in dominum dc regem Hiberni».· dcho- mines fui devenerunt, dc ei, dc haeredibus luis fidelitatem juraverunt contra omnes homi- nes .

Er fciendum , quod in Hibernia funt jv. archiepifeopi , dc xxviu. epifeopi , quorum nomina h»c funt.

Gelafius Armacenfis archiepifeopus , totius Hiberni» primas , habet fub fe odo fuffraga- neos, quorum nomina h»c funt :

Odanus epifeopus.
Mauritius Charenfis epifeopus.
Malethias Thucnenfis epifeopus.
Neemias Chonderenf. epifeopus.
Gillebertu^ Ratphpothenf. epifeopus.
Thaddaeus Cencvcrfis epifeopus.
Chriftianus Ardahachdenf. epifeopus.
Eleutherius Guencrardenf. epifeopus .

Donatus Caflelenf. archiepifeopus habet fub fe deçem fuftragancos, quorum hate funt no- mina.

Ghriftianus Lifmorenfis epifeopus, apoftoli- c» fedis legatus.
Ingmellecceni. epifeopus.
Cluanumenfis epifeopus.
Aremorenfis epifeopus.
Lucapniarenfis epifeopus.
Kildarenfis epifeopus.
Waterfordenfis epifeopus.
Archierdenlis epifeopus.
Rofcnfis epifeopus.
Finabrenfts epifeopus.

Laurentius Dublineniis archiepifeopus , ha- bet fub fe quinque fuffragancos, quorum h«c funt nomina.

Biftagfioenfis epifeopus.
Ferneufis epifeopus.
Leghglenfis epifeopus.
Kindarenfis epifeopus.
Erupolenfis epifeopus.

Catholicus Tuaimenfis archiepifeopus , ha- bet fub fe quinque fuffragancos, quorum liare funt nomina.

Kinfemenfis epifeopus.
Ktnlathenfis epifeopus.
Maigonenfis epifeopus.
ÆJnnenfis epifeopus.
Acharhkourenfis epifeopus.

Hi omnes, tam archiepifeopi quam epifeo- pi , receperunt fibi Hcnricum regem Anglic , dl'haeredes fuos, in reges dc dominos in per- petuum , quod dc chart» fuis confirmarunt.

Quo fado rex Anglic mifit Nicolaum ca- pellanum , dc Radulphum archidiaconum de Landaff, clericos fuos , una cum archiepifeo- pis dc epifeopis Hiberni» , ufque ad Caffdj- nenfem civitatem, ad celebrandum concilium de flaturis ecclcli». In concilio autem illofta- tutum eft.

I. Ut pueri deferrentur ad ecelefiam, dc ibi baptizarentur in aqua munda , fub trina mer- fione , in nomine Patris , Filii , dc Spititus fandi. Et hoc a facerdotibus fiat, nili , me- tu mortis impediente , ab alio dc alias opor- tuerit fieri ; & tunc a 'quolibet fiat , fine CX- ceprione fexus dc ordinis.

II. £t uc decime demur eceleGis dc omni- bus quae poffidentur.

III. Et ut omnes laici, qui uxores habere velint , eas fecundum jus ccclefiafticum ha- beant.

Rex vero Anglic mifit tranferiplum char- tarum univeriorum aichiepifeoporum dc epi- feoporum Hiberni», ad Alexandrum papam dc ipfe authoritate apoftolica confirmavit illi & heredibus fuis regnum Hibernia, fecundum formam chartarum archieprfeoporum dc epi- fcoporum Hiberni». *Ак Ro^erxs.*

PE EODEM CÂSS1LJENS1 CÇNCJLJO fit GiraUiu CMnbrttfis in Hibtr.*

cap. xxxisi.

SILENTB igitur infula in confpefen regis, tranquilla pace gaudente , ecciefi» Dei decus Chriftique cultum in partibus illis ma- gnificandi , ampliori defiderio Rex accenfus , totius cieri Hiberni» concilium apud Cafli- liam convocavit. Ubi requifitis dc audiris pu- blice terne illius dc gentis , tam enormitati- bus, quam fpurciriis ; dc in feriptum , & fub figrllo legati Lifrnonenfis , qui ceteris ibidem dignitate tunc pneerat, ex induftria redsftis .

con-

——— conftitutiooes fieras, qu» adhuc extant » de A
chr Su n'""rin»?.i" ««Hr·!»»*», dccimu dandu, de ecclefiu debita devotione venerande . β(frequentandis , quam plures emifit · ecclefi* illius ftatum ad Anglican* ecclefi* fornum redigere modis omnibus elaborando. Quas conflitutiones fub eifdem verbis , quibus & promulgatas funt, hic interfecere, non fuperfluum reputavi.·

TITULI CAPITULORUM.

PRÆFATIO.

ANNO igitur Domin. Indamationis mclxxh. primo autem anno , quo illuftriffimus Angloram rex & Hiberni* triumphator ipfam. infulam acquifivit*, Chriftiantts Lifinoricnfis epifeopus, & apofioltc* fedis legatus , Donatus Caffilienfis, Laurentius Dublinienfis , & Catholicus Tuomenenfis , archiepifcopi, cum fuffraganeis fuis & coepifcopis, abbatibus quoque , archidiaconis , prioribus , & decanis , & multis aliis Hibernienfis ecclefi* praelatis , ex ipfius triumphatoris mandato , in civitate Cafulienfi convenerunt .' & de utilitate ecdefic , & flatu ejus in meliorem formam producendo, ibidem concilium celebrarunt. Huic concilio interfuerunt ifti a rege nufli.· venerabilis vir Radulphus abbas de Buldevvas , Radulphus archidiaconus de Landaff, Nicolaus capellanus, & alii clerici , & nuncii domini Regis. Concilii autem ftaruta fubfcriptal funt , & regi* fublimitatis authoritate firmata .

CAPITULA.

I. Ut fiant legitima matrimonia , nec inter cognato:, it affiner.

Primo, ftatutum eft, quod univerfi fideles per Hiberniam cooftituti, repudiato cognatorum & affinium contubernio, legitima contrahant matrimonia, & obfervent.

I/. Ut infanter eatecbizentur t it in ipfit ecclcfht baptizantur.

Secundo, quod infantes ante fores ccclcfix catechitentur, & in facro fonte in ipfi* baptifmalibus ecclefiis baptizentur.

;//. Vt ptrfolViimur.

Tertio, quod univerfi fideles Chrifti decimas animalium, frugum, cetdtarumque proventionum , ecclefia:, cujus fuerint parochiani, perfolvant.

IV. Vt term ccclefiaflica ab omni facularinm exafil'ione /tnt immunet.

In quarto· quod omnes terrae ecclefiafticx, & earum pofTeflioncs, ab omnium fxcularium hominum exa&ione penitus lint immunes . Et fpecialiter, quod nec reguli , nec comites, nec aliqui potentes viri Hibernis, nec eorum filii, cum familiis fuis, cibaria & hofpitalitates in territoriis ecdefiafticis, fecundum confuetudinem , exigant, nec amodo violenter exquirere prxfumant: & quod de villis ecclefiarum cibus ille deteftabilis, qui qua·' ter in anno a vicinis comitibus exigitur, de cetero nullatenus exigatur.

V. Vt fitando aliqui componunt pro homicidio, clerici licet cognati nibil perfolvant.

In quinto, quod pro homicidio a laicis perpetrato, quoties inde cum fuis inimicis componunt, clerici videlicet eorum cognati nibil inde perfolvant, fed ficut in homicidii perpetratione, fic in pecunias, folutionc fint immunes.

VI. Ut manet faciant tefomentum.

Sexto, quod univerfi fideles in infirmitate pofiti, confefibre fuo & vicinis allantibus, cum debita folemnitate teftamentum condant, bona fua mobilia, dummodo uxores & liberos habeant («re alieno , & fervientium mercede exceptis) in tres partes dividant: unam liberis, alteram uxori legitime, tertiam propriis exequiis relinquentes. Et fi forte prolem legitimam non habuerint, bbna ipfa inter ipfum & uxorem in duo media dividantur. Et fi legitima uxor deceffeirit, inter ipfum dc liberos bipartiri debent.

VU. Ut extrema officia mortuir reddantur.

Septimo, ut cum bona eonfeflione decedentibus , & Mifiarum & Vigiliarum exhibitione, & more fepeliendi, obfequium debitum perlblvatur .

CHRJSTI VHI. *Ut Divina officis ritu idnjiicano fiant.*

Odtavo, itaque omnia Divina ad in* ftar facrofandz Ecclefiæ, juxta quod Anglicana obiervac ecclciia , in omnibus partibus ccclefiz amodo tradentur. Dignum etenim, & juftiflimum eft , ut ficut dominum regem ex Anglia fortita eft divinitus Hibernia: fic etiam exinde vivendi formam accipiar meliorem. IpG namque regi magnifico tam ecdeûam, quam regnum, Hibernia debet, quicquid de bono pacis & incremento religioni» hadenus eft aftecuta . Nam ante ipfius adventum in Hiberniam, multimoda malorum genera, a multis retro temporibus ibidem emerferant; qur ipfius potentia & munere in defuctudinem abiete.

Ardmachienfis veto primas, ob corporis imbecillitatem, & grandxvitatem , tum |-;.rfin$ nan fuerat. fed pollea Dublmiam venit, regis difpofitioni per omnia favorem praebens , vulgi opinione .vir facer , vaccam candidam , cujus folum laûe velccbatur, fecum, quocunque venerat, circumducens.

ANNO ^,S7i

Observatio P. Antonii Pagi
ad An. Chrifti 1171. n. 6.

Concilmtn *Ctfilien'c,* de quo Hovedenus citatus, A Giraldut Cambrenlis 'in Hibernia Expugnata hb. i. cap. quod integrum retert Laboeui Tom. X. Colici!. prxlenti anno congregatum , non vero m feqbenti , ut perperam ab eo collocatur in eodem Torn. Concil. quafi id tam Hovedenus, quam Giraldus Canrbrenbs aflererent - *Hovedenus* en.m potius contrarium mfinuat , & Giraldus Cambrenhs n tam in anno Concilii nuam in anno expeditionis Hibermcae Hennci Regis, quem fequentem (unie tradit , hallucmatuc clt . Aud endos Bromtonus in Chron. ad annum MCLXXI. Rrar *Cirta frflnn Scit' iti Lccecrai* (quod die (exta menfis Ncvemb. celebratur. ut videie ert m Martyrologio Rom.) *tni/it Nicoicm» Capillatum uum & R»tin 'pbu'i A?· chidiatoimm do Laadaf Clnl.nm /ttum , cui. Ar- tbicpijcopii (C- Epii'pn Hu'-nio· ar»<d Cajrlrncm (iriti/CHt -volenti Papa* ηι.ι;ιι.·ι· *(μ ι!:»κι cdcSra·* Durante Concilio· *Hrx circa feltum fanSt Afartfihi uffuc D<cSi(nntam :M·κα <vtnit* , Ace. CZ *iit Natali Dtimim Repaie* hqm/ , quibus vetb.s Bromtonus claudit narrationem luam de e-flit hoc anno m H b.rma . Quare hujus Conci.u epocha certa.

CONCILIUM ABRINCATENSE,

Quo Henricus II. rex Angliz a facrikga nece fandi Thomæ Cantuarienfis, antea per legatos abiolutus, fecundo abfdvitur, & jurato promittit iterum qux jam ante promiferat ; item decreta quxdam per legatos apoftolicos conflituta, qi:.e mores ecclefix concernunt, promulgantur anno Mctxxn. iub Alexandro Papa III.

Db r.-.-.u m Z>4· 6 r. tn C *ni~u· pontificii) in c.'-aevi pici'ili-I^itii , Riagnu i tn annaiit-m ifla fcrit-it :* Henricus rex Angii.r pater, & Henricus rex films ejps , & Rctrodus Rotomagenfis archiepilcopus, & omnes cpilcopi & abbat'S Northmanniæ , convenerim: ap.rd Abrincam civitatem , in prxfentia 1 neudini & Albeiii cardinalium: In quorum audientia rex A.igïiæ pater , quinto Kalendatum Octobris, ferta quarta, fello fanûoium Cofmz & Damiani martyrum, in ecclcfia farfti Andrea: apofloli , purgavit innocentiam lu.im coram prxdktis carJin.-libus omni clero & populo , pratflito facramcnto iuper fandorum reliquias , & fuper iacrofanît.t cvangclia, quod ipfe nec præcepit , nec «clu.t, quod archiepifcopus Cantuarienfis occidcte'ur I & quando audivit, vehementer inde doluit . Sed quia malefactores illos , qui fanc'x ^netnorix 1 hornam Cantuarienfem archiepifcopum occiderunt, habere non poterat, & quia timebat ipfos illud profanum opusim- *trafie,i'** Pelra^c * cauf» animi motus & turbationis quam in eo viderant de fatisfactione tale prx- E ftitit facramentum.

1. Juravit itaque in primis, quod ab Alexandro fummo pontifice, & catholicis fuccefforibus qua non recederet , quamditt ipfum ficut regem catholicum habuerint.

1. Juravit etiam, quod neque appellationes impediret, neque impedire permitteret , quin libere fierent m icgno luo ad Romanum pontificem, in ecclefiafiicis caufis , ita tamen ut fi ei fufpcâi fuerint aliqui , fecuritatem faciant quod malum fuum vel regni fui non quterant.

3. Juravit etiam quod ab inflante nativitatis Domini ufque in triennium crucem accipiet , in proxima fequenti zftatc in propria perfona Hierofolymam iturus , nifi remanient per Alexandrum fummum pontificem, vel per catholicos fucceflores ejus. Sed fi interim pro urgente neceflitate in Hifpaniam fuper S.uacenos profe&us fuiflet , quantum temporis in illo itinere confummaret ,, tantumdem Hierofolymitanx lpatium profectionis poffet prolongare.

4. Praeterea juravit, quod interim tantum pecuniz dabit Templariis, quantum ad arbitrium fratrum Templi poflit iutficcte ad retinendum ducentos milites , ad defenfionem terne Hieroiolymitanæ per fpatium unius anni.

j. Praeterea perdonavit iram & malevolentiam fuam omnibus tam clericis quam laicis , qui pro fanfto Thoma erant in exilio , & concedit cis libere & m pace ad propria redire.

6. Juravit etiam , quod pofíciTiones Cantuarienfis ecclefiK, fi quz ablatz funt, in integrum reflituet, ficut habuit uno anno antequam* ex Anglia egrederetur beatus Thomas Cantuarienfis archiepifcopus.

7. Juravit etiam quod confuetudines , qnz induflc

—indudx funt contra ecclefias terrx fuxin rem- A abfque fraude & malo ingenio. Hoc *fane* eo-

CBKlsn Porc fuo' I*n',us dimittet. Et hacc omnia juravit le fore.obiervaturum bona fide & fine malo ingenio.

Fecit etiam Henricum regem filium futim hxc omnia capitula jurare tenenda.- praeter illa qux propriam ejus pcrfoijam contingebant. Et ut hxc in memoria Romanx ecclefix haberentur, rex pater fecit apponi figillumfuum feripto illi in quo fupradida capitula continebantur, una cum figillis prxdidosum cardinalium. */n banc formam :*

CHARTA A BS OLU TI ON1S

D O M J N I REGIS.

Henrico Dei gratia illuftri regi Anglarum allbertus tituli fenili Laurentii in Lucina , Ù Tbeodtnta tituli fanLli 1'itahs presbyteri cardinales , apofolica fcdis legati , falutem in eo qu: dat falutem ♦egibus.

Ne in dubiutn veniant qux geruntur .· fi: ufus habet , & communis confidcratio utilitatis expofeit , ut fcrhturx ferte debeant annotari . Inde quidem eft quod nos mandatum illud in feriptum duximus redigendum , quod vobis pro eo facimus, quia malefadores illos, qui fanftx memoris Thomam quondam Cantuarienfem archiepiicopum occiderunt , occafione motus & turbationis quam viderunt in vobis, ad illud facinus procetfifle timetis . Super quo tamen fado purgationem in prxfentia noftra de voluntate propria prxftitiftis, quod videlicet nec prxcepiftis, nec voluiftisut occideretur.· & quando pervenit ad vos, plurimum condoluiftis.

Ab inflanti fefto Pentecofles, ufque ad annum, tantam dabitis pecuniam, unde ?d arbitrium fratrum Templi ducenti milites valeant ad defenfienem terrx Hierofolymitanz per fpattum unius anni teneri . Vos autem a fequenti natali Domini, ufque ad triennium, accipietis crucem : proxima tunc xftate illuc in propriA perlona, ducente Domino , profe- D duri .· nifi remanieritis per dominum papam , vel catholicas fuccedbres ejus.

Sane fi contra Saracenos pro urgente ncceffitate in Hifpaniam profedt fueritis.- quantum temporis 1u'·πι cx quo arripueritis iter , tantumdein fupradidum lpatium Hierafolymirane protedionis poteritis prolongare . Appellationes nec impedietis , nec impediri permittetis, quili libere fiant in ecclefiafticiscaulis ad Romanum pontificem bona fide , & abique fraude & malo ingenio : ut per Romanum pontificem ca-.'rT tiadentur. & confequantur effedum fuum . fic tamen , ut fi vobis fulpedi fuerint aliqui, fecuritatemfaciant, quod malum veftrum , vel regni veftri , non quxrent . Confuetudines , qu.-r indndx fiunt contra ecclefias terrx vcllrx , in tempore vcftro penitus dimittetis .· pofictliones Cantuarienfis ecclefix , fi qux ablaix funt , in plenum reflituetis, ficut habuit uno anno antequam archiepifcopus de Anglia egrederetur . Clericis prxtcrea & laicis utriuf<|ue fexus pacem, veftram gratiam, & pofictliones fuasreftituetis, qui occafione prxnominati archiepifcopi dcfiiiuti fuerunt. Hxc autem vobis, authoritate domini papae, m remiflionem peccatorum veflrorum injungimus, & prreipimus ,

ram multitudine perfonaium juraviftis vos pro Divinx revehentia irujeftatis . Juravit & filius vdter, excepto co quodpeiionjm vcftramlpccialiter contingebat. Et jurailis umbo , quod * papa domino Alexandro , & catholicis fuccefibnbus ejus, quamdiu vo> , ficui antccclfbres veftros, & catholicius reges habuerint, minime recedetis. Atque ut in memoria Romanx ecclefix firmiter habeatur, figiilum vcftrum prrcepiftis apponi. ANXO CHRISTt

Poft bac autem idrm Rogerus ht< fabjicit legatorum epiftolam, tunc temporii datam ad Ravennatem epifeopum, qua re> tunc giftas fcripfcre. Sic fe habet :

B

frenerabili in Chrifto & dileflo fratri Gililerto , Det gratia Ravennenfi arehiepifeopo, Albtrius dignatione Divina tituli farfli Laurentii tn Lucina , & Tbeodinus tituli fanili litalit , presbyteri cardinales, apcftolica fedis legati , quod promet Deui diligentibu< fe.

Quoniam defiderare vos credimus , ut dc flatu noftro , fic de injundi nobis promotione negotii aliquid audiatis.· idcirco qualiter nobifeum , & per minifteritim mediocritatis noilrx Deus egerit his diebus , fraternitati vefirx prxfenti feripto duximus indicandum. Noveritis itaque, quod pofiquam illuC ftris rex Anglix vcnilTc nos in regnum fuum' in veritate cognoverit , totius amoto tarditatis obftaculo, de Hibernia in Angliam , incumbentibus fibi negotiis prxtermiflis, de Anglia vero ad Northmannix partes acceffit » atque incontinenti plures ad nos nuncios & honorabiles deftinavit, inquiiens a nobis , in quo loco potius convenire cum eo & loqui vellemus . Placuit tandem ad Savinium monafterium pro colloquio habendo concurrere , ubi religioforum virorum pollemus orationibus adjuvari . Convenimus illuc , convenerunt & multx perlonx utriuique ordinis de regno fuo, & tradavimus diligentia qua potuimus quod ad falutem ipfius fic iniuudam nobis obedientiam pertinebat. Cum autem non poflemusin omnibus convenire , recellit a nobis velut in Angliam profedurus, & nosexpedavimus, feSuenti die ad Abrincam civitatem ituri . Poera autem die venerunt ad nos Lexovienfis epiicopus , & duo archidiaconi , & conceffo quod petebamus, ad prxdidam procedimus civitatem . Ad quam Dominica , qua cantatur, *Vccem jucunditatis ,* convenimus cum perionis plurimis, & ipfi nobifeum. Et cum tanta humilitate quod fuerat condidum explevit , ut illius extitilTe opus fine dubitatione credatur , qui refpicit terram , & facit eam tremere . fc-Sane, quam timoratum Deo, quam cbedientem ecclelix fe curaverit exhibere , non ell opus prxfenti abbreviatione referre . Sat;s cnim opera illius mamfeftant, fic maniiellabunt achuc plenius, ficut fic nobis fpes data eft in futurum ·

Primum itaque fuper morte fandx memorix Thomx quondam Cantuarienfis archiepifcopt, non de noflra exadione , fed de propria voluntate, tadis facrofanftis evangeltis , iiiam confcientiam expurgavit : jurans (cilicet, quod nec prxeepit, nec voluit quod idem archiepifcopus occideretur : fic quando audivit , vehementer doluit . Quia vero quod fidum fuerat, ex fua occafione fadum efle umebat;

"d* ûitisfiftione paranda talc pntfliut jura-A men,um Primp quippe jur*»it , quod a domino papa noftro Alexandro. & ejus catholicis fuccefforibus non recedet , quamdiu ficut. eatholirufo regem habuerunt eum , & Chriftianum . Et hoc' ipfum jurare fecit filium fuutn majorem in charta abloluttonispro.norte beati Thomz. Juravit etiam & alia, clero & populo valde necffaria , quz omnia diligenter , & per ordinem , ficut ea juraverat , in abfolutionis ejus charta pemotavimus. Promifit. etiam & alia de libera voluntate gerenda, quz non oportet feripturz feric denotare. Hxc tutem fcripfimus, ut cognofcatis ipfum obedientem Deo, atque ad Divinum obfequium multo amplius quam adhuc fuent B animatum Noveritis ad hoc firtium fuum de przdiftis conflictudinibus pariter cum eo jurafte . Sane, quod ibi fadum eft, iterato adhuc , ne dubitationis locus alicui remaneret , apud Cadomum in majori frequentia perfonatum publice ftatuit fe afturum . Relaxavit prztcrea epifeopos de promiftione, quam ei fecerant de cônfuetudinibus confervandis & promifit quod non exiget in futurum.

Hucufaue legatorum epiflola : pergit author : In crafttno autem przdidi cardinales *ibidem* celebraverunt magnum concilium cum archiepifeopo, & epifeopis, & clero Northmanniz ; & ibi hzc decreta fubicripta ftatuerunt , & umverfis filter & inviolabiliter obfervandaC mjunxerunt.

DECRET^PER THEODINUM & ^Ubertum cardinales apud sibrtnc.it promulgata .

I.

Pueri ad regimen illarum ecclefiarum, & ad illa adminiftranda, in quibus cura eft animarum, minime admittantur.

IL

ftem fílii facerdotum non ponantur in ecclefiis patrum fuorum.

III.

Item laid partem oblationum in ec* défis non percipiant .

IV.

Item ecclefiz vicariis annuis non committantur.

V.

Item faccrdotes majorum ccclefiarum, quibus ad hoc iuppetunt facultates , alium fub it presbyterum cogantur habere.

VI.

Item facerdotcs non ordinentur fine certo titulo .

VIL

Item icdefiz ad firmam annuam non tradantur.

vin.

Item de tertia parte decimarum nihil presbytero , qui fervit ecclefiz , auferatur

IX.

Item his, qui decimas hereditario jure tenent, licentia Ht, cui voluerint, idoneo clerico dare, eo quidem tenore, utpoft eam ad ccclefiam, cui de jure competunt, rqvertantur .

X.

Vir ad religionem non tranfeat, uxore in fzculo remanente vfcl e conver(o> njfi ambo vacandi operibus carni$ tcmpUS exccflcrinc.

XI.

Item in adventu Domini, omnibus qui poterunt, maxime autem clericis & militibus, jejunium & abftinentia carnium indicatur.

XII.

Item clerici judices non ponantur ad jurifdiâiones fccularium poteftatum adminiftrandas. Qui autem hoc przlumpfeli,,t a beneficiis ecclefiaft.tis arceantur.

XIII.

Item de novis libris excommunicatorum, & rebus morientium, quas auferunt faccrdotes , & benediâionibus fponfarum , & baptifmo, & de quadraginta & oâo libris, qtiz pro abfoElutione excommunicatorum exiguntur, nihil perfeûum eft, quia cpifcopi Northmanniz illud decretum recipere noluerunt.

Pergit Rogatus : In eodem vero concilio archiepiteopus Turonenfis calumniatus eft , archiepiicopatum Doli debere ad/acere archiepifcopatui fuo , affirmans fedem archiepifcopalem ibi *efle* non debere. Sed clerici de Dolo cooftanter contradicebant

CON

CHRIS] I ··TJ· CHRISTI

CONCILIUM CADOMENSE

IK majori S. Stephani

Celebratum anno Chrifti mclxxiii* prxfentibus Turonenfi Archicpifcopo cum fuflragancis ac etiam de Armorica Britannia.

Fx BcfTl Concl'. Rj- i«e*g.Piov.

DE eo hre epift. 290. Joan. Saresb. nomine Regis. *Ego autem pact reformata, flatim i» jfygliem vtniffent, mfitjuia domini Legati colloquium habituri funt apud Cadomnm die Martii proxima poft alfcmflinem Domini*. Rogerius vero Hovcdenus. *Et ut aliqui de regno Francorum ita proccffiffc cognofeerent, (latuerant quod etrebiepifcoput Turoncufii cum fuffragancii ejur coram Pege Hf Legatii prafentiam fuam exhiberent apud Cadomum proxima dic Martii poft udfcel\fiauem Domini: quodque juravit Rex, filial ejuf manu fua firmiter in manu D- Alberti Cardinalis fe ex porte fua obfervaturum*. Idipfum teftantur & alii Scriptores. Quid prsc-terca peraltum fit, difeimus ex Joannis Sartsberienfis epiftolis a 292. ad 299. in quarum poftrcma nomine Prioris & Conventus Cantuar. hec leguntur.* *Bencdiilur Deui, & benidtiJut Apoftolatur vefler, qui not confolafut eft DD. Cardinalium, gratia Dei coopérante, mduftria in tribulatione noftra, poft anguftiai tanti naufragii, ad debita libertatis portum acceffiflè videatur Ecclffia, u/ poft obominatiomr* A *Ægyptiorum, Deo fuo fecure valeat immolare, Nuper enim ab tu emanavit mandatum d‹ cela. 7brandu -ckfiloni bui Si» rtgno: Cf Dtmtnui Rcx, eorum precibus acquit/ccnr, idoncoi in Eccltfiii fecundum Drum pfftorei praccpit ordmart.* Vide epift 300. 301. 302. Sublatum eft pariter ibidem grave interdiftum, quod ante biennium auâoritate Domini Papr in terras Regis, tarn c.fmarinas, quam tranfmartnas, ob Sanâi Thomr Cantuaricnfis cârdem latum fuerat, & rediit omnibus optata tranquillitas Concilium itaque, magia quam Colloquium, appellari placuit, praefidentibus apol°ftolicz fedis Legatis, prxfcntibufque cumNeuftricis tot prcfulibus celebratum. Annum diferte fignavit nemo, quod feiam. Verum cum Hcnricus Rex junior dc msndflto patris remanfiflet in Anglia cum uxore*, dum Henricus pater exeunte Septembri apud Abrincas ageret cum Legatis, nec transfretatfec nifi ad Pafeha, ut qux 1 Patre paûa fuerant, & ipfe fe fervaturum facramcnto firmaret, confequens eft ut anno 1173· illigetur

ANNO CHRISTI AhJMA xwjwcj

^WESTMONASTERIENSE CONCILIUM

Quofiotot elcflionit Riibardi in Cantuarienfem urebitpifcopum

babitum aittrn **1173.**

Ex M'nft Suppi Tom. fni Vili·* Cone. Brir. * p' 17,1

COdem anno (1173.) pridie nonas julii Ji u lufiraganci Cantuarienfis ecdefiz, & ejufdem loci feotor pars conventus de cledione atehiepifeopi traitantes, elegerunt Richardum, priorem Dorovernenfetn. Igitur eledione faâa. eleftus ille regi fidelitatem juravit, **falvo ordine fuo, nullaprorfus habita mentione** de regni coafuetudinibusconfervendis. Alta autem funt haec apud aixftmonafterium in capella fangs Catharine, juftitiario aflenfum praheme. In hoc quoque concilio récitais fuerunt liters domini paps in audientia epifeoporum omnium, & baronum, hcc inter csb-tera continentes: Univerfitatem veftram mo nemus, de au&oritate, qua fungimur, diftriâe prscipimus, ut natalem Thoms, marryris gloriofi, Cantuaricnfis olim archiepifeopi, diem videlicet paffionis ejus folemniter fubannis fingylis celebretis, & apud cum votivis oratiombus fatagatis peccatorum veniam promereri; ut qui pro Chrifto in vita exilium, ÔC in morte virtutis conftantia martyrium pertulit paflionis, fidelium jugi fupplicationc interpellatus, apud Deum pro nobis intercedat. Apicibus autem vix pcrlcâis, levaverunt rocem omnes in fublime dicentes: *FeDeamlaudamur*. Et quoniam fuffraganci ejus debitam patri reverentiam aut exulanti, aut ab exilio revertenti, vel etiam reverfo non exhibuerant, fed potius fuerant pcrfecuti, ut fuum publice omnibus confiterentur errorem & iniquitatem, ex ore unius epifeopi, omnium epiteoporum eft exprefta confcftio dicentis: Adefto, Domine, fupplicationibus noftris, ut qui ex iniquitate noftra reus nos eife cognoicimus, beati Thome martyris tui, atque pontificis iocrccÛtone liberemur.

CANONES CONCILII SVB RJCILoRDO ^RCHIET. C^dNTtMR. N^iBΠI.

F ms Ex M S. ^'rAt-' *»«·

I. Rullus pr«fumat intrare ecclefiam abfque praefentatiope advocati ecdtfi*> àî impcrfoDitionc diœccfani epifcopi, vel officialis ejus per ipfum."

II. Monachi albi non przfumant amodo detinere decimas, quas colunt in parochiis ccdeCarnm, quas e«dem habere (olebant. Item non pr«fumanthabere edclefias contra ftatuta ordinis fui,

III. Clerici focarias non habeant.

IV. Conjugati ecclefias non habeant, feu ecclefiaftica beneficia.

V. Filii

V. Filii non fucccdant patribus in A ecclefiis.

anno CHRISTI "IS· VI.'Nullus det ecçlcfiam in dotali* tium .

VII. Nulli detur ccdefia, qui lignum clericale non habeat.

VIII. Excommunicationi fubjaceanc qui detinuerunt decimas de lana, de lino, & fiinilibus.

IX. Non pro corfimunione,vpl chrifmate, vcl baptifnratc , vel Wcrfema inundione , vel fcpultura denarius ,B vel aliouod pretium exigatur.

X. Clerici ηὸη eant ad tabernas, vel potationes publicas.

XL Laici ecclefias ad firmam non habeant .

XII. Judzi non recipiant fidelitatem a Chriflianis, nec Chrifliani faciant.

XIII. Chnfriani non fœnerentur.

XIV. Ecclefiz exhibeantur honorifice in hbris, & ornamentis ,& utenC filibus neceHariis.

XV. Clerici comam non nutriant, nec habeant veiles inordinatas.

XVI. Amodo officium fuum non exerceant, qui in alienis epifeopatibus furtive ordines, fufeeperunt.

XVII. Clerici publicis muneribus non fungantur, nec caufas fanguinis agant.

XVIII. Non in ecclefiis vel locis confecratis judicia fanguinis vcl mbrtis exerceantur»)

XIX. Judaei non praefumant amodo D evacuare parochias ecdefiarum per occupationes luarura domorum vcl terrarum .

XX. Non occulta fiant matrimonia, fed palam in facie ecclcGx.

XXL Monachi firmas non teneant, vel canonici clauftralcs curam parochiarum tangant.

XXII. Uxorati relidis uxoribus aliis adherentes , cum corripiuntur , non appellent.

XXifl. VVallenfes non vcqdantcc defias, vel dent in dotem, vel con. fanguineis adhzrcant, vel commutent uxores ·. v '*

XXIV. Pro monachis, canonicis , monialibus in monafterio recipiendis nihil exigatur.

XXV.Non dicantur prxfationes przter ea, quae fiatuta"funt.

XXVI. Non fiat int-indio corporis in (anguine Chrifti.

XXVII. Vicarii perpetui, qui per· Conis ecdefiarum fideli (aeramento obligantur, 'fe contra perfonam^non frigant. \

XXVIII. Penfiones aliis non faciant ckrici in ecclefiis occulte & fine aCfenfu epifcppr^ut alii cifdem fuccedant.

XXIX. Terrae noivaccipiantur amodo in pignus, quin /rudius terrz medio tempore percepti in fortem computentur.

XXX. Laici non recipiant prarmia pro przfentatione perfonz , nec epi(copi pro przfentariooe , nec officiales fui .

XXX4. Donationes ecdefiarum, & przfentationes perfonarum faclx viventibus irntx funt.

XXX11. Non in vafis fiagneis officia divina celebrentur.

XXXIII. Vidius in caufa ei, qui vicit, expenfas folvat .

XXXIV. Ecclefia vel ambitus ecclefix hominem non tueatur, qui ibidem hominem occiderit.

XXXV. Non contrahatur matrimonium inter aliquos infra annos , nifi ex difpcnfationc inter principes vet magnos vires, reconciliationis vcl pacis caufa.

XXXVI. Leprofi inter fanos amodo non converfentur.

XXXVII. Clerici vel monachi vcl ecclefiis dediti non negotientur.

CHRISTI CHRISTI

CONCILIUM apud WODESTOCH

fto tligtnm iijrwicai/t eptftopa , & abbaitbut nonnullis ptr Aı^liαM

^inno 117$. *celrbratuM.*

Ex Moved, in tttnd. an. 6 *Bromion. in Cbron.*

·M. 'TXf *boc tntiiio Hattlniiu ita ait :* Eodem E *nno ,n nativ. S. Juhann. Bapc. venerunt ambo reges ufque ad WOdciloch, & occurrerunt eis illuc Richardus, Caut. Archiepiicopus, &c. & Hugo, Dunclmcnfis cpdcopus, qui illuc venerat pro negotio luo . Venerunt etiam illuc omnes abbates Cant, diœccfis, & magnum celebraverunt concilium de pallore eligendo ad ledem pontificalem Norvvicenfis ecdcfix , & de palloribus eligendis ad abba-

ANitT c"*} abbatias, qua: tunc vacabantper Angliam Johannes vero de Oxenforde, clericus regis; clericus epifeopatum Norvvicenfis ecclefix &c. frxdiftx autem abbatir diftributx funt viris religiofis, ficut dom. regi & pratdiftoarchiepifcopo placuit. *Promtonut in Chronica ite de hoc concilio loquitur:* Finito fic difto concilio, didi reges peregrinatione fua'ad BLTbo* roam Cantuarienfem pcrafta, ufque Radinges inde redeuntes, in ipfa die Pentecoftescuriam fuam & feftum regium tenuerunt: Et inde dom. rex unum-de clericis fuis ad ecclefiam Norvviccnfem, & ad abbatias per Angliam tunc vacantes, cum literis fuis mifit, fignificans priori & conventui domorum vacantium, quod ipfe prior cum 5. vel pluribus de difcrctioribus vel fapientioribus domus fu*, qui ad hoc fufficerent, in nativitate B. Joh. Bapt. obviam ei & domino Cant, archiepifcopo apud Oxoniam venirent ad paftorem domui fux neceflarium eligendum. Et prxeepit quod unufquifquc prior litcrasfui conventus de ratihabitione fecum terret. Similiter Cant, archiepifcopus illud idem per unum dc clericis luis ad diftas domos vacantes cum difto regis clerico fcripfit & mandavit – circa oftabas nativir. B. Joh. Bapt. regibus prxdiftis ufque Wodeftoch v'enientibus, Richardus, Cant, archiepifcopus, it VIII. cpifcopi ejufdem provincix, & plures abbates de eadem eifdetn ibidem, ad illum terminum occurrerunt, dc paftore ad fedem Norvviccnfem, & aliis paftoribus ad abbatias tunc vacantes eligendis, « inftituendis, coram diftis regibus ibidem concilium celebrantes. *His uddit Chronica* Walt. Convenir.* In eodem vero concilio confirmata-eft per mandatum Alexandri, fummi pontificis, cleftio Gaufridiine. Epifcopi. Sed dominus rex, pater ipfius, noluit ut tunc confccraretur, quod ille infra annos «tatis erat, & nefeiebat fi nteflarius cflet ad regimen fufeepti ordinis; & mifit eumLcxTuron, ut ibi fcholas exerceret, & difeere^. donec dignus fieret tanti honoris dignitate -AM

ANNO CHRISTI

CONCILIUM SALMANTICENSE

PκΛsidi Hyacintho S. R. E. Cardinal!

Et A. S. Legato, tempore Alexandri P. IIf.

*de^eumt^* CwkiLHU- pan. tom. j. P. *«. TħX contextu toto Epiftolie Alexandri III.Cprxfide H^icintho S. R. E. Cardinali, & Zamorcnfi Epifcopo data;, & in Appcndice Concilii Latcranenfis HI. parte x. cap. jg. infra ,11,tx aperte confiât, celebratum fuifle Concilium quoddam apudSalmanticam, Apoftolicx fedis Legato, ad quod Zamorenfis Epifcopus accedere recufavit: quapropter ab Alexandro III. Româm accerfitus eft, apud fedem Apoftclicam rationem rcddnurus.

ANNO CHRISTI

AD SALMANTICENSE, quod dicunt, CONCILIUM

Anno IIiy Cilebrjtwn.

ADNOTATIO CRITICA.

Ex Manfi Suppl.To. ii. P'£- <?*. 'Ifpanum quoddam concilium a Hiacyntno diacono cardinali tit. S. Marix in Cofmedim A. S. L. indiftum habitumque fuiffe Cardinalis de Aguirre in fua Conciliorum Hifpànix colleftione diligenter adnotavit, cx quo Venetus Labbei editor illud in fuam tratv ftulit. Sed uterque in eo deceptus eft, quod Salmanucx coadum fcripferint. In cpiftola enim Alexandri III. Zamorenfi epifcopo direDfta, qux legitur in appendice ad Concilium Lateranenfe III. part. X. cap. XXVIII. locus, ubi patres convenerunt, filetur; Salmanticx vero latuitfe Zamorenfem epifeopum, venire ad Synodum recufantem, ibique à nuncio fuo repertum pontifex ibidem affirmat. Urbs ergo illa non quidem concilii fedes, led Zamorenfis epifcopi latebra fuit.

""^.TI anno" ""o™

CONCILIUM LONDONIENS E,

QUO XVIIn CANONIBUS CONSTITUTIS,

Judicata eft caufa Richardi CantuarienGt & Eboracenfia archiepifcoporum anno mclxxv. fub Alexandro papa 111-

ROCKRUS *concilii, canonrfyuc in* m co-- *jiitutei, dtftriktiu, ifie refert:* Et venientes Londonias invenerunt Richardum Cantuarienfem archiepifcopumapud Weftmonafterium celebraturum concilium, die Dominica ante Afccnfioncm Domini. Ad quod concilium venerunt fere omnes cpifcopi & abbates Cao* tuarienfis diœcefis. Et coram praenominatis regibus & epifeopisic abbatibus, Richardus Cantuaricnfis archiepifcopus in etninentiori loco conftitutus hxc decreta fubferipta promulga* vic.

ANNO CHRISTI

TITULI CANONUM.

PR.ÆFATIO.

IDeo in ecclefia Dei fecundum antiquam patrum coniuetudinem concilia congregantur, ut hi qui conilituti funt in eminentioii cura patlorali, vitam (abditorum dc communi confilio regularibus inllitntis informent , & enormitates, quz pullulant inccflantcr, confultiore cenfura compvfcant. Nos itaque potius inhzrentcs orthodoxorum patrum regulis, quam aliquid de novo (iafuentes, quzdam certa capitula dignum duximus in medium promulganda; quz univerfis provincialibus noilris firmiter & inviolabiliter obtervand.i injungimus. Omnes enim iacrorum cenfemus canonum tranfgreflbre* , qui ftatutis huius facrofanâz fynodi prziumpferint contraire.

CANONES.

I. De clericis incontinentibus .

Si quis facerdos ve! clericus in facrii* ordinibus coniiirutns, ecclefiam ve! ecclenaflicum beneficium habens , publice fornicariam habeat, & femcl, fecundo, & tertio commonitus, fornicariam fuam non dimiferit, & a le prorfus non expulerit, fed potius in immunditia fua duxerit perfiftendum : omni officio & beneficio ecclcfiallico (polietur . Si qui vero infra fubdiaconatum conilituti, matrimonia contraxerint: ab uxoribus fuis, niii de communi confenfu ad religionem tranfirc voluerint, dc ibi in Dei fervitio jogiter permanere, nullatenus fepàrentur; fed cum uxoribus vivérités, ecclefiafticx beneficia nullo modo percipiant. Qui autem in fubdiaconatn vel fupra ad mtcrimonia convolaverint, mulieres etiam invitas & rcnicentes relinquant . Decrevimus etiam cjufdem epiflolæ autboritate, ne filii facerdotum in paternis ccclefiis amodo perfonx inftituantur, nec eas qualibet occafione media non intercedente perforia obtineant.

II. Ne clerici tabernas ingrediantur.

Clerici in facris ordinibus conftituti, edendi vel bibendi caufa tabernas non ingrediantur, nec publicis potationibus' interfint, nifi peregrinationis ncceffitate compulfi. Si quis vero tale quid fecerit, aut ceffec, aut deponatur .

III. Vt fui funt in facris ordinibqs , judicium /anguinis non agitent.

His qui in facris ordinibus conftituti funt, judicium fanguinis agitare non licet. Unde prohibemus ne aut per fe membrorum truncationes faciant, aut inferendas judicent. Quod fi quis tale fecerit, concefli ordinis privetur officio & loco. Inhibemus etiam fub interminatione anathematis , ne quis» facerdos habeat vicecom iratum, aut prxpofiti (xcularis officium .

IV. De come & wflimcnth clericorum.

Clerici, qui comam nutriunt, ab archidiacono etiam inviti tondeantur . Veftimentis etiam vel calceamentis , nifi qux honeftatem & religionem deceant, eos uti non liceat . Si quis autem contra hoc facere prxGimpicrit , & commonitus , emendare noluerit , excommunicationi iubjaccat.

V. Ut clerici nen ordinentur ab alienis Efifafis.

Quia quidam clerici defperantes ab epifcopis fuis ordinari, vel propter imperitiam, ve! vitat incontinentiam , vel nativitatis conditionem , aut tituli defçâum, aut aetatem minorem, extra provinciam fuam, interdum etiam a tranfmarinis epifeopis ordinantur, vel ordinatos fe mentiuntur, ignota figilla epifeopis fuis deferentes: (latuimus talium ordinationem irritam efle habendam : fub interminatione anathe-

ma

anno chkisti "7J mat.'s inhibentes, ne a quoquam ad officii fui executionem iufcipiantur. Epifcopus quoque noftrz jurifdi&ionis, quittaient fcieps & prudens ordinaverit vel fufcepcrit, ab illius otdinis coilatione ad quem eum ordiriavit ^vel fufccpit, ufque ad condignam fatisfaftionem fe noverit eflc fufpenfum.

P7. Ne judicium fanguinis exerceatur in ccdc/ia vel cameterio.

ÎNΛ-m. Cum ecclefia Dei, fecundum evangelicam veritatem, domus orationis efle debeat, & non fpelunca latronum, & fanguinis forum: fzculares caufas, in quibus de fanguinis effufione vel de pana corporali agitur, in λ DttO eccîefiis vel in coemeteriis agitari, fub kêtmui'. h. interminatione anathematis *. Abfurdum enim eft & crudele ibi (anguinis judicium exerceri, ubi &. reis conftituta eft tutela refugii.

V1I. Ut pro facramentit & ftpultura nibil exigatur.

rfibSSh Di&utn eft fidere in quibufdam locis pro perceptione chrifmatis nummos dari: fimiliter pro baptifmo & communione. Hzc fimoniacz hxrefis eiie, deteftata eft fanlta fynodus, & anathematizavit. Statuimus ergo, ut de cetero nec pro ordinatione, nec^ pro chrifmate, nec pro baptifmo, nec pro extrema un&ione, nec pro fepultura, nec pro communione, nec pro dedicatione, quidquam exigatur: (ed gratis dona Chrifti gratuita difpenfatione donentur. Si quis contra hoc facere przfumpferit, anathema fit.

VIII. Ut pro recipiendis religiofis pretium non exigatur.

UrtJTwe. Nullus przlatus, in recipiendo monacho, vel canonico, vel fan&tmoniali, pretium (umete, vel exigere ab • forte,tui· Bis, qui ad * converfationem veniunt, HM**"*' *Bqua paôi occalione przfumat. Si quis autem hoc fecerit, anathema fic.\

IX. Ne ecclefia nomine dotahtii ad aliquem transferatur.

Decmum noTum Nulli liceat ecclefiam nomine dotalitti ad aliquem transferre, vel pro przfentatione alicujus perfonz pecuniam, vel aliquod emolumentum, pallo interveniente accipere. Quod fi ?jui· fecerit, & inde in jure vel concflus vel convidtus fuerit, ipfum, tam regia quam noftra freti authori-

A tare, patrocinio ejuiden» ecclefiz in perpetuum privari (latuimus. chkVsti «·»»·

X. Ne rdtgioji ncgotientur, firmafquc teheant. Et ne lam bentfim tcciejiaflica Jufciptant ad firmem.

Secundum inftituta patrum noftrorum fub interminatione anathematis prohibemus, ne monachi vel clerici caufa lucri ncgotientur: & ne xnonaçhi a clericis vtl laicis firmas teneant, neque laici ccdefiaftica beneficia ad B firmas fufcipiant. Fx (le<.,elB patrum

XI. L7 ticrici armati non incedant".*

Quicumque ex clero videntur elfe, arma non fumant, nec armati incedant: fed profeffionis fuz vocabulum religiofis moribus ex religiofo habitu przbeant. Quod fi contempferint, tanC quam factorum canonum ^temptores, & cccleflafticz authoritatis profanatores, oroprii gradus amiflione mulélentur *uia non poliunt fimul Deo & fzculo militare. Fx concilie MctdtiU'

XII. Ut vicarii per[anatum falfo non effumant.

Illud etiam de vicariis, qui perfoni$ fide & faeramento obligati tunc, duximus ftatuendum: quod fi fide vel facramenti religione contempta perfonatum fibi fallo aftumentes, contra perfonas fe erexerunt·, · fuper hoc in jure vel confcfli vel convidli fuerint, de cetero in eodem epifeopatu ad officii fui executionem non admittantur. £X N«Γ»v·£π °' · Forte, e à5'

XIII. De decimis omnium integre perfolvendis.

Omnes decimz terrz, five de frugibus, five de frultibus, Domini funt, & illi fanâificantur. Sed quia multi modo inveniuntur decimas dare nolentes, ftatuimus, ut juxta domini papz przcepta admoneantur fcmel, fecundo, & tertio, ut de grano, de vino, de frudibus arborum, de factibus animalium, de lana, de agnis, de butyro, & cafeo, de lino, & canape, & de reliquis quz annuatim renovantur, decimas integre perfolvant: quod fi commoniti non emendaverint, anathemati ie noverint iubjacere. E* v,dc e(Um **,f

XIV. Ut clericorum litigantium, vifhtt viflori condemnetur in txpen/is.

Calumniam & audaciam temere li- im

anno CHHisii

tigantiup»,~condemnando in expenfas & a|jo multiplici remedio-, imperialis (anAio compeicit. Quoniam igitur hoc facris inftnuris contonare dignofeicur, prsccipimus ut de cetero in caufis pecuniariis, qua: inter clericos agitabuntur, viAus viAori condemnetur in expentis. Qui autem folvendo non fuerit, eum in arbitrio epifcopi lui puniendum relinquo.

XV. Nc frafatiambus MiffA inflitutu addantur alia .

Ex deemo

Invenimuï tantum decem prxfationes in facro catalogo recipiendas. Unam in albis Pafchahbus : Et te quidem omni tempore. Secundam in die Afcenfionis: Qui poft RcfurreAionem. Tertiam in Pentecofte: Qui afeendeos fuper omnes cœlot. Quartam die Natali: Quia per incarnati Verbi myfterium. Quintam dc apparitione Domini*. Quia cum unigenitus tuus. Sextam de apoftolis : Et te Domine fuppliciter exorare. Septimam de fanda Trinitate : Qui cum unigenito tuo . OAavam de cruce : Qui falutem humani generis. Nonam de jejunio quadragefimali tantummodo dicendam : Qui corporali jejunio. Decimam de beata Virgine : Et te in veneratione beatae Maria:. Hujus igitur decretive domini papz Alexandri authoritate dlftriAe prxeipimus, ne quis przfatis przfatiombus aliquam omnino przlumat adjicere .

XVI. Nc intinHa tuebarifiia tradatur.

Fx deertto juin pipe.

Inhibemus, ne quis quafi pro complemento communionis intinAam alicui euchariftiam tradat. Nam intinAum panem aliis Chriftum prxbuifte non legimus, excepto illo tantum difcipulo , quem intinAa buccella magiftri proditorem oftenderit , non qu* lacramenti hujus inftitutionem fignaret/

XV11. Vt bofiia non confterttur, nifi in calicc curto vtI argtntto.

RcmSiT'1'0

Przcipimus nc confecretur euchariMa, nifi in calice aureo vel argenteo. & ne ftanntuin calicem aliquis epifeopus amodo benedicat, interdicimus .

XV111. Nc Jiant clcndtfiittn matrimonia.

f«f«.

Nullua fidelis , cujufcumque conditionis fit, occulte nuptias faciat, fed benediAione accepta a facerdotc , publice nubat in Domino . Si quis ergo A facerdos aliquos occulte conjunxifte inventifs fuent, triepnio ab ofticio fu- (pendatur.

XIX. Nc matrimonio jungantur, nifi qui ad legitimam atattm pervenerint .

Ix dcct-o p'

Ubi non eft confenfus utriufque , non eft conjugium . Ergo qui pueris dant puellus in cunabulis, nihil faciunt , nifi uterque puerorum, poftquam venerint ad tempus diferetionis^ confentiat. Hujus ergo decreti authoB ritate inhibemus, ne de cetero aliqui, quorum uterque, vel alter , ad aetatem legibus conftitutam, & canonibus determinatam non pervenit, conjungantur: nifi forte aliquando, urgente ncceflitate interveniente, pro bono pacis conjundio talis toleretur*

In quo ciiam concilio clerici Rogeri Eboracenfis archiepilcopi calumniati fuerunt jus Eboracenfis ecclefi* de cruce portanda in diœccfi Canruaiienfis «cclefi* . Praeterea calumniati funt ibidem ex parte Eboracenfis archiepifeopi, epifcopatum Lincolnienfem, & epifeopatum vigornienfem, ôtepjieopatum Ceftrcntern, & epiicopatum Herdordcnfem, de jure C periineredebere ad metropolitanam Eboracenfium cccleliam . Et fuper hoc przdiftum Cantuarieniem archiepifcopum appellaverunt ad Romani pontificis przfcntiam.

Przterea appellaverunt ipfum Cantuaricnfem archiepifcopum ad Romanum pontificem fuper injuria & anathematis lententia , quam intulit clericis Eboracenfis archiepifcopi , qui per eum miniltraverunt in ecclefia fandi Ofvvaldi de Gloucdlria , pro eo quod ad illum venire nolebant ad ipfius fummonitionem ficut clerici diœcefis ftue fecerunt.

In ipfo autem concilio clerici ecdefis fan- Afaf petierunt a Cantuarienfi archicpilcopo, ut in vi obedienti* prciperet Godefrido D epifcopo ecclefi* fandi Afaf ad fedem eccle- fi* fu* redire, cui praefuit pontifice!i dignitate; vel, ut predidus archicpifcopus aliumepifcopum loco ipfius inftituerct. Ipfc enim Godefridus epifeopatum fuum dciciuit, paupertate dc walenfium infeftatione compulfus. Venienfque in Angliam a Chriftianiftimo rege Henrico benigne & honorifice fufeeptus eft : cui & tradidit abbatiam Abbendoniae vacantem in cuftodia, donec ad propriam fedem liberum haberet regreffum.

Itaque przfatus Cantuarienfis archicpifcopus E in ipfo concilio ad inilantiam praenominatorum clericorum , & admonitione Alexandri fummi pontificis, -necnon & cenfilio venerabilium coepifcoporum tuorum , convenit jam didum GodefriJum, ut in vi obedienti* ad le- *dem* propriam rediret, vel curam pafioralem, f{u* fibi fuerat commi(Ta , in manu ipfius libere & abfolute relignarct . Ipfe vero Godefridus, fperans quod abbatia de Abbcndonia , qu* tradita fuerat ei in cuftodia , poflet fibi remanere, epifeopatum fuumnullo cogenteirfignavit in manu Cantuaricnfis archiepifcopi : libere & abfolute tradens illi annulum fuum & baculum paftoralcm. Et ipfc Cantuarienfia

prunas

ANfIO CHRISTI

'primas eum privavit concetti ordinis dignita- te & loco: & llatuit loco lpftus fle confecta- vit magiftrum .Adam ad , epifeopum fan&i Afafi.

IDEM CONCILIUM EX COLLECTIO-
nis Anglicanx Tomo II. ubi Wcilmona- fterienfe dicitur a loco Londini ur- bis, in quo celebratum eft.

Coltaflion. A"<lx· To. U. E« MS-

RKX Henricus pater & rex Hcnricus filius in tranfmarinis partibus exiftentes, vene- runt ufque fiarbefluâum, ut transfretarent Angiiam; & adkenfis navibus fuis apud Bar- beflufium, applicuerunt in Angliam apud Por- tefmutam, vir. idus Maji , feria vi. *Ei* ve- nientes Lundoqias.invenerunt ibi Ric. Cant, arthiepifeopum & fufleagancos fuos , volentes ibidem concilium celebrare. Celebravit itaque przdiftus Cantuar. archiepifcopus concilium apud Lundonias in Weftmonaflerio . coram pnrdiftis regibus , & affcnlu & voluntate ip- ibrumdie Dominica proxima ante Afcenfio- nem Domini, fciiicet, xv. Kal. Junii . Huic autem concilio interfuerunt iuffraganei praedi- Ai archiepjfcopi , fc>licet, Walterius Roffenfis epifeopus; Gilkbertus Lundoi-. ep.iCopus, Ri- chardus vinton. epiicopus, Joccbnui Sarcsbur. epifeopus, Gaufnd. Ehenfis epifeopus, Roge- rus Wigorn. epifeopus, Regmaldus Baihon. epifeopus, Rodbertus Hereford, epifeopus, Bar- tholomeus ExonicnfiscpiRopus, Cellrenfisepi- feopus, Cicefltcnfis epifeopus , epifeopus de fanAo Davide de VUallia : abbas faceti Alba- ni , abbas fandi Ediinun.di, abbas Ranidcjx , abbas *de Boxdeja*.

Et coram praenominatis epifcopis^c abbati* bus , Ricardus Contuar, archiepifcopus , in eminentiori loco fedens, h« yerba m medio 'proferens, ait:

Ideo In..ecclefia, Dei fecundum antiquam patrum confuetudinem, &c- *ut fupra*

Nota Gabk Coisartii S. J.

Nonnulli aliud hoc eodem anno rtatuunt VVeRmo- nafleriente concilium ad xv. Kal Jul. Sed eil plane idem atque hoc Londonienfe, ut annotatum eft *m* nupera editione An&licana . Tantum apud Mac- tbeum VVeftanonafterienlem .mutandum Jul. in Jun.

SYNODUS HALLENSIS PROVINCIALIS

SUB VVICHMANNO, ArCKIEPISCOPO MaGDEBURGENSI,

vdhno MCLXXV. *babita.*

PEftifer Ludus Torneamentorum in partibus Saxoniz ita inoleverat Saeculo XII; ut in- fra unum annumXVI. ineo referantur milites periifle, pro qua ap Wichmannus Archicpifco- pus omnes eos frequentatores excommunica- tionis vinculo innodavit. Comperta autem prae- fati Comicis morte tunc in Auftriz partibus conftitutus mifGs nuntiis eum a' fepultura prx- cepic Ecclefiaftica feparari. Tempore vero pro- cedente cum archiepifcopus idem convocatis fufiraganeis fuis cum magna cleri frequentia conventum in Ecclefia Hallenfi haberet, Pater occifi Comitis , & fratres ejus Otto videlicet Mifnenfis Marchio, Dedo Comes de Groitz , Hcnricus Comes de Witin, & FredericusCo- mes de Breoe cum multis nobilibus viris , & Minifterialibus advenientes pedibus Archiepifco- pi, ac totius cleri, cum magno ejulatu, ac fle- tibus prevolvuntur poftulantes, ut occifo commu- nionem concederent fidelium iepulturae,atterentes cooftanter eum ante finem fuum pxnitentem , ôc abfolutam communionem Dominici corporis rr.eruifle. Cum enim idem comes vulnere de- bilitatus jaceret contigit Sacerdotem quendam rcligiofum tranfire, qui petentibus amicis ejus ad vulneratum accedens , magna ab ipio in- flantia rogatus eft, ut peenitentiam , & con- feiUonem ejus admitteret &a vinculo cumex- communicationis abfolveret , fideliter promit- tens , fi divina mifericordia ei vite fpatium largiretur, numquam fe de cetero tali caufa excommunicationis fententiam meriturum , quin potius, & de hoc & de aliis fuis pecca- tis Ditum fibi modis omnibus placaturum , Super hoc autem ad militandum Deo cruce fignari devote petiit , ut ejus contritio mani- feftius apparerer. Sacerdos vero iNe cordis in eo contriti ligna percipiens , confcffione ejus audita, pernitentia injunda , ab excommuni- cationis nodo eum abfolvit , ficque reconci- liatum Dominici corporis participem faciens ficut petierat cruce fignavit . Quibus peraâis port modicum defunûus eft . Cum itaque hoc Principes pizdifli coram Àrchiepifcopo , & *Clero* attererent , Sacerdos , homm omnium exequutor cum prius effet juramento obliga- tus here confirmare , ut nulla remaneret du- bietas , togabatnr . Quod ille alacriter imple- vit. Ipfi przttrea Principes exigente hoc ab eis àrchiepifcopo, in Reliquiis juraverunt a torneamento in perpetuum abftinerd , nec uf- quam in omni ditione fua huiufmodi exerci- tium permittere, homincfque fuos & minifte- riales ab eo modis omnibus coercere . Sicquc demum Archiepifcopusmortuo fepulturam con- cept, falva tamen Sedis Apoflolicz auctori- tate. Unde faftum eft ut taudiu fepultura ca- reret , donec unus militum familiaris ejus Wernherus nomine, contepfum de hoc Sum- mi Pontificis reportaret Qui etiam tranfma- rinam peregrinationem pro ipfo poftmodum peragens, fidelem fe ei manifeftis indiciis de- claravit . Sepultus eft autem in Sereno monte xv. Kalend. Fcbr. ante introitum Ecclefiz majo- ris occidentalem, juxta quem Wcrnherusidem poftmodum tumulatus eft. Obtulit autem Fri- dericus Marchio pro anima Filii fui B. Petro X. rr.anlos in villa , que Marcgrcvcndorp di- citur.

INTROITUS HUGON1S

Cardinali* legati Alexandri pontificis in Angliam . Concordia inter archiepifcopo*: & de itnplacicandi* clericis.

Ex Rogent Hovedeni, annal, parte II.

Antik. To. U Tm ODEM anno , paulo ante feftum omnium JLj Sindorum, applicuit in Anglia quidam cardinalis, nomine Hugezun, apoitolicz fedis legatus , pro quo dominus Rex Romam miferat . Invenit dominum Regem apud Wlntoniam : & dominus Rex venit ei obviam , & Hcnricus filius ejus tumeo, fic eum cum debito honore fufceperunt.

Et dominus Rex per aliquot dies moram facietis apud VPintoniam, diutiflime traâavit de pace facienda inter Rogcrum Eboracenlcm archiepifc. tie Richardum Gantuartenfem archiepife. & de Capella fandi Ofvvaldi Glouceftriz , & de cruce archiepifcopi Eboracenfis portanda . Et tandem per confihum Regis inter przdktos archiepifcopos, in hunc modum convenit : Quod fcilicet archiepifc. Cantuarienfis quietam clamavit archiepifcopo Eboracenfi, & liberam abomni jurifdiâione fua capellam fandi Ofyvaldi Gloctftriz, ficui dominicam capellam domini regis. Et abfolvit clericos Eboracenüs archiepifcopi, quos «communicaverat . Et de cruce portanda, & aliis controveifiis, que inter ccdcfias fcas erant, liarent judicio Rotoma^enlis archiepifcopi , fic aliorum vicinorum epticoporum de regno Franci». Et quod fic pacem inter (ehaberent per quinquennium : ita quod neuter iliorum alteri malum vel damnum quzreret, donec controverts illa determinata effet, fic ad debitum finem perduâa per przdiftum archiepifeopum & alios epifeopoa.

Prxdiâus autem Hugenm cardinalis & apoftolicz fedis legatus , dedit domino Regi licentiam implacitandi clericos regni fui de fbrefiis fuis, & de captione venationis,

CONCILIUM VVINDESHORNENSE

Anno mclxxv. in O&avis fan<Qi Michaelis przfenribus Henrico П. Anglic, rege, &c rege filio.

Ex Rogerii Hovedcn. annat, parte pofteriorl.

Λ«iiΣ To. ii. ANNO mclxxv. Hcnricus rex pater magnum congregavit concilium apud vindesbore* in oftavis fefti fanâi Michaelis , pratentibus rege filio fit Richardo CantuarienH archiepifcopo, tic epifeopis Angliz, fic coram Laurentio Dublinenfi archiepifcopo : przfenribus etiam comitibus fic baronibus Angliz. In quo concilio Tuamenfis archiepifcopus, fit Cantordis abbas fanAi Brandani , fic Laurentius cancellarius Roderici regis ConaAenfis , hunc finem & concordiam fubicriptam fecerunt cum domino rege patre ex parte Roderici regis Conaâz.

Hic eft finis & concordia, qurfsfta fuit apud Windeshores'in oâavi* fanâi Michaelis , anno gratiz mclxxv. inter dominum regem Anglic Henrlcum filium Matildis imperatricis , & Rodericum regem Conaâz , per Catholicum Tuamcnfetn archiepilcopum, & abbatem Cantordcm S. Brandani, fic magiflrura Laurentium cancelarium regis Conaâz .· Scilicet , quod rex Angiix concedit pnedi&o Roderico ligeo homini fuo, quamdiu ei fideliter fervict , ut fit rex lub eo, paratu* ad fervitiumfuum, ficut homofuus; & ut reneat terram fuam it* bene fil in pace , ficut tenuit antequam dominus rrx Anglic *intraret* Hiberniam, reddendo ei tributum. Ettotam aliam terram , fic habitatores terre habeat fub fe, fic juftitict, ut tributum regi Angliz integre perfolvant.

CONCILIUM NORTHAMPTON1ENSE

Pambritanoicum port feftnm converfioni* S. Pauli ann. Dow· mclxxvi. celebratum Przfentibus rege Henrico II. patre, & regc Henrico filio, & VVilicîmo rege Scociz.

Ex Rogerii Hovedeni annal, parte poftertore.

AHbc'°T·. H. AD concilirm apud Norlhamtune celebratum JLX venit Willielmiis re* Scotorum , fit per mandatum domini regis , adducent fecum Richerdum epifeopum S. Andree , & Jocelinum epifcopum de Glafcou , fic Rrchardum epifeopum de Dunkeltem , tit Cbriftianam epifeopum de Candida cafa , fit Andream epifeopum de Catenette, fic Simonem de Toom epifeopum de bfurevia, fic cetero* epifeopos, fic abbates, fie priore* regni fui. Qui cum coram domino rege An-

ANNO CHRIST!

~glix conveniflcnt, prcccpic eis dominus rex, per hdem , quam et debebant , A fidelitatis facramentum, quod et fecerant; ut eandem fùbjcâiooem facerent Anglican* ccclcfis , quam facere debebant A folebant tempore regum Anglix pr*decdlbrum inorum. Cui rcfponderunt, quod ipfi nunquam fubjeâionem fecerant Anglican* ccclcfis, nec facere debent. Ad hoc autem refpondit Rogerus Eboracenfis archiepifcopus, affirmans , quod Glafcuenies epifeopi A epifeopi Candid* cal® fubje&t fuerant Eboraccnfi ecclefic tempore archiepilcoporum pnedecelibrum fuorum. Et fuper hxc , privilegia Romanorum «mtifaj» fiUfctoler 4™>ηΛτ·.... B

Ad quod Jocclinus Glafcucnfis epifeopus refpondit Glafcuenfis ecclefia fpecialis filia eft Roman* eccleflz, A ab omni fubje&one agehiepifcoporum five epifeoporum exempta . Et u Eboracenfis ecclefia aliquo tempore dominationem habuit in ccclefia Glafcuenfi , confiât illam demcruifle aliquam de cetero habere dominationem . Et quia RJchardus Cantuarienfis archiepcfcopsu nitebatur, ut eccieiia Scotica Cantuarienfi fubjicerctur ecckGa , efficit adverfus regem Anglic, quod ipfe permifit epifcopos Scotis in terras iuas redire, nulla lub^dioe faâa Anglicans cccicfi*. — I- cHRisrt

NOTA COLLECTORIS ANGUCANI .

Vide* eaifcopM Scoria hie afl&ere , pood ipG nunKM iabjeAkmeai feceraot Anjlicaiue ecrief>a, nec facet* debent ; cum «liter videantur ptofciTi rca eons·* Willielmu*, & iidem »pG «nroqmtione ill* quam Falefa fecerant, due* rex idem Willielmut m caHione fuit regi Anglia ; & quam pcilea, liberato ... J'ni>n >n K Pptn FKa* ik i » ut lupva ▾lacii ao norroeno Qçciaraiam t iu0 fine canonum Weftmona(lcrien(it concilii anno Dom. mcixxv. Rcferc vero Roberta* de Monte. S. Remigii mon*chu* trantmarinu·, inter alia , qned epifeopi Scotia , decem numero, A abbate*, non fecerunt bomigium regi Anglia, led faertmento fe conflnnxcrunt boc oofervaturo*, (botnagium A ligiantiam regi Anglia) A quod forent fubditi eccieiia Eboracenfi, A arebieptfeopo, A iiio irent caufa fccrandi qnotie* aeceife cilet. Vide locum mox infra.

CONCILIUM WESTMONASTCRIENSE

Habitum fub medium Quadragcfimx, Anno Dom. mclxxvi. Prsfidente Hugone ledit Apofiol. legato.

Ex Rogerii Hoveden. parte II. anna!.

Coll»fl. Anfum. II.

IN qua, allidenti a dextra legati archicpifcopo Cantuaric, archiepifcopus Eboracenfis a finiftris confidere dedignatus , proruit in gremium archiepifcopi Cantuarise . Sed proftratus illico a ceteris epifeopis A aftantibus miniftris , valide fultigatur A ejicitur . Frementi autem interca tumultu, legatus clam fe eripit diflblvitquc fynodum.

Eodem anno, io medio quadragefimae, fiipradiftus Hugerun tituli fanfii Michaelis de Petra Leonis , cardinatis A apoftolic* fedis legatus , Londoniat venit celebraturus concilium. Er convenientibus ibidim in unum Cantuarienfi A Eboracenfi archiepifcopis , A omnibus epifeopis A abbatibus Anglic, A clero multo, prœdiAuscardinalis fedtt cathedratus apud Wcftmonafterium, Cin capella monachorum infirmorum, A epifeopi A abbates cum illo , unufquifque in loco fuo , fecundum ordinem A dignitatem fuam. Sed inter Cantuarienfern A Eboracenfem archiepifcopos orta eft contentio , quis illorum federet a dextris cardinalis. Et cum Eboracenfis archiept1'copus ibi federe vellet, fervtentes domini Cantuarienfis irruerunt in eum , A projecerunt in terram, A pedibus fuis conculcaverunt , A cappam fuam fregerunt . Et fie difperfi funt , A Dcardinalis fugit , abfeondit fe a' facie illorum A ita impeditum eft , quod nullum tenuit concilium . Sed faâis appellationibus hinc A inde ad fummum pontificem uterque illorum conqueftus eft domino regi de injuriis fibi faâis.

CONCILIUM LUMBARIENSE

In Gallia Narboncnii adverfus hzreticos qui Boni homines dicebantur.

Infcripferat Binius, *C»·cilium Gulituxum u+ccrfui yiihifufc* , aAaque ediderit ex Regem Hovedcno. No* cdimu* impliora ex Sirmondi nofiri MS. quod Rogeriu, in compendium redegerat , ubique verbi* iiidem fervant . Quo in coi. annus notatur M£1 XV. cum Roterai MCLXXVI. afiignet, eumque lccutu* Bimus co anno collocant. Ego Butiauum ordioem tuutare nolui. Admonendus tantum kftor fuit.

Anno ab Incarnatione Domini mclxv. talis diffinitiva fententia lata eft fuper altercatione A aflertione atque impugnatione fidei catholice, quam expugnare nitebantur quidam qui faciebant fe appellari Boni homines , quos manu tenebant homines de Lumbers. Et hrc fententia lata eft per manum Giraldi Albienfis epifeopi, eleâts ac ftatutis judidibus ab utraque parte , A cognofcentibus atque adfidentibus prsfato epifeopo Gaucelino Lodovenfi epifeopo , A Caftrenfi abbate, A abbate deArdurcllo, A abbate de Candillo, A Arnaldo Bebeno: in prefentia bonorum virorum tam clericorum quam laicorum: videlicet domni Pontii Natboncnfis arrhiepifeopi, Arnaldi Nemaufenfis epifeopi, G.... Tolofani epifeopi, VZ...... Agathenfis epifeopi , Ramundi abbatis beati Pontii , P....·.. Scodra* cenfis abbatis, abbatis Fontis Frigidi, abbatis de Galac, A pcepofiti Tolofani , ac prrpofiti Albienfis, A archidiaconorum Narbooenfis A Agathenfis, A prioris beat* Mari* de Monre-Pcffulano, A B. prioris de Cella-nova, AM. Blanc, A Hu-

anno C^ ^ri dc Hugoms dc Veireiras . Λ laicorum Trenta- veUi . & uxori» comitis Raimondi Totoûni, fit Sicardi vfcecomitis de Laurac. de I. * dc Dor- niano dc inultorum virorum , ac fere totius po- puli Aibientis dc de Lumbers, aliorumquc popu- lorum caftrorum.

Interrogavit Lodovenfis epifeopus eos qui fa- ciunt fe nuncupari Boni homines juflia epifeopi Albienfis, afleflbrumque ejus , io primo capitu- lo , ii recipiebant lej^m Moyfi ac prophetas , feu pfalmos, dc vetus tcftamentum , de doâo- res novi teftamenti. Refponderunt coram omni multitudine, quia non recipiebant legem Moyli, neque prophetas, neque pfalmos , nec vetus te- ftamentum, nifi folummodo evangelia , epiftolas Pauli , & feptem canonicas cpiflolas , aftufquc apoftolorum, dc Apocalyptim . Secundo interro- gavit eos de fide fua , uti eam apponerent . Refpondentes dixerunt, quod non dicerent, nifi cogerentur. Tertio interrogavit eos de baptifma- te parvulorum , dc fi falvabuntur per baptifmum. Dixerunt quod nihil dicerent , fed dc evangeho dc epiftolis refponderent . Quarto interrogabit eos de corpore d(fanguine Domini , ubi conle- crabatur, vel per quos, dc qui futnebant , dc ii magis , vel melius confecrabatur per bonum , Jjuam per malum. R.cfponderunt quia qui digne umebant, falvabuntur ; dc qui indigne acquire- bant fibi damnationem , dc dixerunt quod ab omni bono tam clerico , quam laico confccra- batur. Et nihil aliud retponderent, quia non de- bebant cogi refpondere de fide fua . Qyinto in- terrogavit eos quid femiebant de matrimonio , & fi poterant ialvari, fi carnaliter jungebantur vir dc mulier. Noluerunt repondere mti hoc tan- tum , videlicet quia vir dc mulier jungebantur fropter luxuriam atque fornicationem , ficut B. aulus in epiftola fua . Sexto interrogavit cos de pernitentia, an in fine fieret ad falutem; vel fi milites qui vulnerabantur mortaliter , *falva- rentur* fi perniterent in fine ; vel fi deberet unuf- quifque confiteri peccata fua facerdotibus dc mi- riftris ccclcfiz , vel cuilibet laico ; vel dc qui- Tbus ait B. Jacobus, *Confitemini alterutrum pecca- ta vcftra.* Qui refpondentes dixerunt infirmis fuf- fictrc fi confiterentur cui vellent . De mtlit ibus vero dicere noluerunt , quia non dicit B. Jaco- bus hili de infirmantibus. Qyziivit etiam abeis, fi futficiebat fola cordis contritio dc oris confcf- fio , vel fi erat nccefic ut facerent fatisfadio- nem poft datamprrnitentiam , jejuniis, afftiftio- nibus, el crrofynis, peccata lua lugentes , ii fuppeteret eis faeuhas . Refpbqderuntque atque dixetunt, quia Jacobus non nili hoc tantum ' ut confiterentur , dc fic falvajentur : nec vole- bant efle meliores apoftolo , ut aliquid de fuo aojungeient ficuti epifeopi faciunt . Dixerunt etiam multa non interrogati , quod non debe- bant omnino jurare per aliquod facramentum , ficut dicebat Jefus in Evangelio , dc Jacobus in epiftola iua. Dixerunt etiam , quia Paulus ajc- bnt in epiftola fua quales erant ordinandi inccc- ckfia epifeopi dc presbyteri : dc fi tales non or- dinabantur , quales ordinandos percipiebat Pau- lus, non erant epifeopi neque presbyteri, fed lu- pi rapaces dc hypocritae de feduâorcs , amantes falutationes in foro, primas cathedras , dc pri- mos accubitus in canis , volentes vocari Rabbi dc magsftri contra praeceptum Chrifti » ferentes albes dc candidas velles, geftantes in digitis au- reos annules çemmaros; quod non przcipit ma- gtfter eorum Jelus. Et multa alia convicia im- properantes. Et idcirco quia sod erant epifeopi

' font di- et, rr«4-

neque presbyteri , nifi tales quales fiterant pre» byieri oui tradiderunt Jefum : non debebant Illis obcdtrt, quia malt cram, non boni doâotcs , fed mercenarii . Contra ea nue dicebant indu- ite funt novi Teftamenti authoritates malin a domino Pontio Narbooenfi archiepHcopo, & Ar- naldo Nemaufcnti eptfcopo, dc Petto &ndracenti abbate, & abbate de Fontcfrigido . Auditis ita- que utrimque allegationibus & novi Tcftamenti authoriratibus , non enim volebant recipere ju- dicium nift per novum Teftamcntum .' talem diffinitivam feutentiam de jure & ex novo Te- ftamento protulit Lodovenfis epifeopus ex man- dato Albicatis epifeopi, & adlcfloruin fupra no- minatorum,, coram omnibus przdi&s fallo ab omnibus filentio.

CHRISTI

Ego Gaucelinus Lodovenfis epifeopus ex prae- cepto Albienfis epifeopi adfeftbrumque ejus judi- co illos, qui vocant fe bonos homines, hrreti- cos elle, & damno feftam Oliverii, fociorum- que ejus, & qui renent feâam hzrcticorum dc Lumbers, ubicumque tint. Atque hoc judicamus per authoritates novi Teftamenti , id eft evan- gelia & cpiftobs, atque pfalmos , adulquc apo- ftolorum dt Apocalyptim .

In ocimo capitulo damnamus eos -, & judica- mus iftos hxreticos efle . Lex enim recipienda eft per Evangelium; & qui Legem non recipit. Dominum Jefum Chriftum non credit . Ipfe enim in Evangelic ait : *Sicrederetii Mopfi, crederetis Jorfi- tanijmibt. Ip[eenimde me [cripfit. Quod fi litteris tHim noncrtditif, quomodo verbismùscndetii* ? Et iterum: *ten veni legem [olvtre, fed adimplere.* Et iterum; *Oportet impleri qua [cripta fuit ia lege & prophetis &pfalmis de me.* Ecce prophetas & pfalmos cum lege. Irem: *O fluiti & tardi corde ad cre- dmdicm in omnibus qua locuti funt propbeta ! Et incipient a Afoyft, interpretabatur iliis [ripturas.* Quare autem interpretabatur illis feripturas , & quare doArinam dabat dc lege & prophetis ' niti quia volebat ut legem & prophetas reciperent , & ut confirmarentur ia fide per legem & pro- phetas ? Multa etiam fiq»e Dominus Jelus indu- cebat de lege, & prophetis , dc pUlmis . Quod quidem non feciflet bonus magifter , nifi lex & prophetae & pfalmi recipiendi eilent. Dominus efus inducens de divite & Lauro exemplum , Abraham fatetur in requie , & jubentem , ut Moyfem audiant dc prophetas . Oftendit etiam fail s legem efle bonam, quia circumcilus eft , & in templo eft prrfentatus, & hoftia eft pro eo oblata fecundum legem Moyfi, dc ipfeaicen- dit ad diem feftum. In transfiguratione quoque Moyfes dc Elias prophets apparuerunt , perhi- bentes ei teftimonium . Convincimus etiam eos per epiftolas. Ait enim beatus Paulus : *Quacum- que [cripta font , ad noftrum doitrinam [cripta funt.* Et iterum: *Omnis [criptura divinitas tnfpi- rata, utilis eft ad docendum , ad arguendum , ad corripiendum, vel ad juftitiam, ut perfcflut Jit ho- mo Dei, ad omne opus bonum injiruclur* . Et ite- rum: *tebil extra dico quam quod locuti funt pro- pieta futuro effe & Atomes.* Etiam dc Petruslan- 4ifltmus : *Habemus firmiorem prophetia jermonem, cui benefacitis intendentes, qu.ifi lucerna lucenti in caiigino[o loco* . Quod etiam Do&orcs tint reci- piendi . Ait enim B. Paulus ; *Quofd.im quidem pojuit Deus in ecclefia, primum apoftolot , fecundo prophetas , tertio Doflores* . Beatus Paulus etiam inducit exemplum ; *Muledifius omnis borne , qui Geie, non permonferit ' in omnia verba legis* . Er ran» . •pfe, quam ceteri apoftoli , mylta inducunt re- ftimonia dç lege dc prophetis & pfalmis . Quod

' M'

». pttr.

Car.

qui-

AMMO CHU.IS П quidem non feciffeot, fi dicta eorum non fuit-A lent occipienda : nec praedicationem fuam eorum teftitnonio affirmarent, ft Moyfi fit Prophetis de David credendum non effet. Confeffi fum etiam ifti hsvetici , recipere Moyfen dc prophetas de pfalmos, in his tantunw reftiinoniis , quae inducuntur a Jefu de apoflolis, dc non in aliis. Nos vero dicimus quod fi inftrumentum, vd Rriptum teftamenrum proferatur , de in aliqua parte fui credatur,'debet lotum credi , aut in nulla parte fui recipi.

In, fecundo capitulo convincimus iftos de judicamus hcreticos efle, authoritatibus novi Teftamenti . Dicimus enim quia fidem catholicam non habet, qui eam non confitetur, quando interrogatur, vel fides periclitatur Unde Domi- B tius in aftibus apoftolorum narrat ad Ananiam dc beato Paulo: Far *eleitianis eft mibi , ut portet nomen meum coram gentibus Ù regibus & filiis Jfrael.* Item Dominus de confitenti centurione, ait : *Fim inveni tantam fidem in Ifrael :* Cum fuiffet etiam apoftolisdenunciatum, ne loquerentur in nomine Jefu, confidenter dicit B. Petrus : *Opertet nos magis obedireDeo, quam hominibus.* Ecce quia B. Petrus dicit, quod a Deo eft fibi injun&um , ut coram hominibus fidem fuam adnunciet . Interrogatus etiam quis, de fide Jefu Chrifti rcfpondere debet, ficut fecit beatus Petrus a Domino interrogatus. *Quem,* inquit , *dicunt effe homines filium bommis ?* Refpondit S. Petrus , dc dicit : *Tu et Cbriftut filius Dei vivi.* Interrogavit etiam Dominus caecum illuminatum , non ante illuminationem , fed poft *Credis in filium Dei vivi ?* iX *ille, credo Dentine.* Interrogata autem a Domino Martha : *Credis boc ? ait illi : Utique Domine ego credidi quia tu es Cbriftut'filius Dei vivi, qui in banc mundum venifti* . Item S. Apoftolus : *Corde creditur ad juftitiam , ore autem confeffio fit ad falutem* . Item B. Petrus in fine fu« epiftolx, poftquam tradidit mandata dc fidei doftrinam, volens aliquid magnum & memorabile tradere, ficut fecit Dominus in fine fui teftamemi & eradicationis tradens corpus fuumde fanguinem. Melius enim commendantur memoris , que in fine fermonis traduntur atque dicuntur. Sermonem fuum ita S. Petrus conclufit; Q *Dominum Jefum Chriftum fanFtificate in cordibus veftris, parati ad fatisfaiiionem otmu pofcenti vos rationem de ea, quo m vobis eft, fide & fpe* . Ifti etiam haeretici jaftant fe non mentiri. Nos vero dicimus, quia plane mentiuntur. Eft enim fraus in tacendo dc in dicendo . Uode beatus Paulus confidenter in faciem reftititPetro, quia circumcidebat. Vifum enim luerat beato Paulo , quia veritatem evangelii non adnuncisret, quia aliud praecipiebat, quam corde credebat. Veritas enim diâi confiftit in tribus, in corde, ore, d<opere. *Unde dicitur , quod in ore duorum vel trium teftium ftat omne verbum.* Secundum hanc intelligentiam dicit Dominus : *Qui confitebitur me coram omnibus hominibus , coutebor Ÿ ego eum coram patre meo.* Et item: *Oportebat prudicari poenitentiam in nomine ejus in omnes gentes .* Item Joannes ; *Omnit fpiritut qui confitetur Jefum in cara» veniffe , ex Deo eft.* Et iiein: *Quifquisconfeffut fuerit, quod Jefus eft fihus Dei, en Deo manet tf Deus in eo. Et item* inepiftolis B. Pauli: *Nemo dicit Dammas Jefus , mfi m Spiritu farFlo.* Aliquando enim loquitur quis corde dc non ore, ut Moyfes: ore enim tacebat dc corde loquebatur. Cui Dominus. *Liquid clamat ad me?* Diabolus enim corde tacebat , dc ore loquebatur , dicens : *mbit Ü tibi Jefu Naxarene ? Cur venifti Mit tempus ttr^urt nos ? Et* item : *quia fit faxHus Doi. Lt* iu actibus apoftolorum *Jejune wu, PauUm fcio* . Numquid diabolus ventatem dicebat, in quo nu'la veritas eft, &qui eft pater mendacii teftante Domino ? vel quomodo dicebat in Spiritu ianâo, in quo Spiritus fandus non eft ? Dominus quidem dicit : *omnis qui dicit mihi Domine,* PemiM, *intrabit m r^naav calorum.* D item : *Ut quid vocatis me , Domine, Domine, & m featts qua dico?* Quomodo enim malus dicit, Dominus Jefus, in Spiritu fando, cum in eo Spiritus iandus non iit' *Spiritus enim fanltus difciplinu effigiet fiHum, nec bubitut ia carpere fubdito peccatis* . Dicit ergo B. Paulus, de dido in3que concurrunt fides, fpes, caritas . Veraciter enim dicit , <jui voluntatem fuam feno vocis enunciat , & qui corde tenet , ore fatetur & operibus exequitur.

In tertio capitulo convincimus iftos & judicamus hcreticos efle, novi Tcftamenti authoritatibus. Dicimus enim, quod *Deus vult omnemb<h minem falvum fieri , Ü ad agnitionem veritatis venire,* ficut narrat feriptura. Nec Chriflus pro omnibus effet crucifixus , qui omnia traxit ad fe, nec effet datum plenum falutis remedium , fi tantum falvarentur majores , qui originali peccato aftualia addiderunt ; & ft infantes non faivarentur, quos Deus creaverat & formaverat ad imaginem & iimiliuidinem fuam , qui nullum peccatum forte fecerunt , fed tantum originale contraxerunt. Baptifma enim generaliter omnibus efle traditum, tam majoribus, quam minoribus , fiait ait Dominus difcipulis : *Ite, docete omnes gentes , baptùcantes eot in nemine Putris , & Filii, & Spiritut fanfti.* Et irem; *Fiifi quit renatus fuerit tx aqua & Spiritu fanclo , non intrabit in regnum coriorum* . Dominus dicit difcipulis : *Sinite parvulos venire ad me ; talium ejl enim regnum calorum.* Qiiod quidem dicit duplici ex CuUia . Scilicet ut qui falvari volunt, malitia & dolo parvuli fint , & iidem fimplices , ficut ipfe ait: *Nifi 'fficiamini ficut parvuli ifti , non intrahitis in regnum calorum.* Vel ideo dicit, ne apoftoli, ecrumque fuccefllbres , fuper baptizandis unquam dubitarent . Baptifma enim fucceffit circumcifion^s in locum, quae quidem pracepta erat in majoribus & in infantibus. Et baptifma eft generalius & plenius, quia mafeulide ftrminae baptizantur , & gratis ibi praedantur . Si autem quxratur , cujus fide falvantur infantes, cum ipfi fidem non habeant, fine qua impoffibile eft Deo placere : dicimus quia fide ecclefifc, vel fide petrinorum, ficut paralyticus eft curatus fide offerentium , & per tegulas fubmittentium eum; & filius reguli, & filia Chananara falvati funt eadem hora qua regulus & Chananza crediderunt. Dicimus enim, quod baptifma debet celebrari in ecclefia , & per miniftros ecclefix, nift neceffitas urgeat . Unde dicit beatus Paulus : *(fui idoneos nos fecit miniftros novi Te- g (lament.*

In quarto capitulo convincimus & judicamus iftos hcreticos effe , novi Teftamenti authoritatibus: quia corpus Dominicum non confecratur nili per facerdotem , five bonus fit, five malus. Per verba enim facra , qux dixit Salvator ia caena, fcilicet, *Hoc eft corpus metem , & bic eft fanguis meus,* confecratur fit conficitur Dominiaim corpus. Sicut enim imperatoris, vel regis Francis, vel alicujus potentis nuncius non corrumpit, nec vilificat fui abjeAione vel pannofitate quod dicit: fic verba Domini facra variantur , ooa vitiantur , non maculantur . Et ficut

Marginal notes: A3 ,. — Muti. — i. — > Pet. — Mjttb. z»i. — Muti. — lie. M. 7aut. — iha. ,. — Cee. — Mmtb. — «ιακτι — Meet — A·» M — itsf — T>w. — Metii. — 7mn. — MΛ,: — Manb — Cir. — **,,b

ANNO CHRISTI

Solis radius tranfiens per cloacas, maculam non contrahit vel faetorem ; vel faut aqua pura fle nitida tranfit ad areolas per canales luteos ac fordidos vel limofos : fic verba Dominica non fordiaantur, nec tuclius nec nitidius per bonum quam per malum proferuntur. Quooiam ad Dominum m rf tfnjiniuif ,mc ob- umbratio.

Qkxl autem corpus Dominicum celebrari non debeat nifi in ccclefla, Paulus ait : *Aut occkfiam Dei contemnitis* ? AuMKuud danvj «c» *babetis- ad* ? Item S. Paulus ad Timotheum: *Oportet te couverfitri in demo Dei , yaod eft Dei vivi eeclcfia, cafimau, if firmamentum veritatis.* Omnes etiam fideles debent doftrinam luam accipcre in eccleAa. Unde B. Paulus: *MulieribusB m ccdéfis loqui non permitto, fed in fiantio difeant cum omni bumilstate.* Hic eft enim panis angelorum, quem manducat homo, qui dcicenditde calo. Et ficut manna quod pluerat dc celo , ac virga Aaron , que fronduerat, iervabantur in arca, & tabule teftamenti , que erant (criptae digito Dei: Ac corpus Dominicum nonconiceratur; nec cuftoditur nifi in eccleAa, cariIimum Domini fanâuarium . Et Acut arca deferebatur in humeris a folis Levitis , & cullodiebatur , dc foli Lévite miniflrabant io tabernaculo Domino : fle folis facerdotibus & eorum miniftris commifla eft eccleAc curs atque tradita. De hac arca dicitur in Apocalypfl: *Apertum ,ft csrlxm, & vifa eft arca teftamentiin templo ejus.* Solis etiam facerdotibus tradita eft poteflas ligandi atque folvendi. Unde Dominus B. petro : *fhtodcumqne ligaveris fuper terram , erit ligatum & « ' ctgfts ; tf quodeumque folveris fuper ter. ram, erit fblutxm& in cerlis. Et* B. Paulus ad Titum; *Hujus rej gratia reliqui te Cretu , ut corrigas ea qua défunt, ut confittuas presbyteros pnr fingulas civitates.* Item dc ordinibus: *Presbyteri, qui bene prefunt, duplici honore digni habeantur.* Item; *Adverfus presbyterum accufationes noli accipere , nifi fub duobus vel tribus teftibus.* Et item : *Oportet diaconos pudicos e/fe* . Et item: *Omnibus qui funt Philippis, epifeopis & diaconibus , gratia fit vobis & pax.* Ecce quibus committitur verbum Dei , fcilicet verbum praedicationis & correftionis. Irem B. Paulus: *Argue, obfecra, increpa in omni poteftate & diferétions* . Et item Dominus ad difcipulos ; *Docete eos ferfjare omnia quacumque mandavi vobis.* Iftis ergo presbyteris, epifeopis, diaconibus , clerici & laici debent obedite propter Deum, five lint boni , Ave Ant mail . Unde Dominus: *Super cathedram Moyfi /ederunt icriba & Pbarifai: qua dicunt, facile ; qua ascim faciunt, facere nolite.* Et B. Petrus de poteAstibus.- *Subditi eftote dominii veftris , ws tantum bonis & modeftis, ftd etiam dy/colis.* Et item: *Sit paftor potent in doHrina fua.* Et item : *Obedite prapofitis veftris, & fubjacete eis . Ipfi enim pervigilant , quafi pro animabut veftris rationem reddituri , ut cum gaudio boc faciant tl non gementes.* Irem: *Mementote prapqfitorum veftrorxm, qui vobis locuti funt verbum Dei: quorum intuentes exitum coetvcrfdtimis, imitamini fidem . Qicta qui altario fervit, de altario participet. Et fi vobis fpiritalia feminamus, non magnum eft, fi carnalia vcflra metamus.* Et item ad Timotheum - *Tu autem permette in bis omnibus qua didicifti , & credita funt tibi : quia ab infantia facras litterae didicifti , qua te po/funt tnftrucre ad false-*

In quinto capitulo convincimus & judicamus iftoa hxrcticos cflc, novi Teftamenti authoritatibus : quia nolunt confiteri, quod vir & mulier potflnt falvari ,fl carnalitcr mifceantur . Qpi quidem palam praedicare foliti iunt , quod vir & mulier falrari non poterant , nili carnaliter convenirent. Laudant enim dtapprdbant facunditatem pecudum: & damnant & improbent facunditatem hominum, fltamant fleriiitatemmulierum. Sicut feriptura Danat : *Beatu fteriles, & ventns qui mu genuerunt, &c.* Et hoc quidem predicant, ut innumerabilis fubftantia: rarus inveniatur dominus , & quae fafta eft creatura ad ulum dc fcrvitium hominum, careat poflêflore , habitatore , reâore : volentes omnes efle ficut ipfl 'funt. Juxta quod ait B. Paulus: *Volo omnes efe ficut ego fum* . Et Ac virginitatem videntur predicate , ut fint omnes virgines, ficut fuit Oitiflus & Maria virgo. * Et Dominus ipfedixit : *Crefcite tf mxlliplicamtxi, & replete terram.* Videntur enim nuptias detrahere , & eas damnare, quas quidem dominus Jefus iua & Mariae matris flue, Ce difcipulorum praefentia dedicavit, & aquz in vinum verfc miraculo illuftravit. Dicit etiam in Evangelio: *Quod Deui conjunxit, homo «m feparet,* Et non mA caufa fornicationis liceat viro uxorem dimittere. Jtem B. Paulus : *Qui mdtriusonio jungit virginem fusm , btnefacit* lit item: *Si nubat virgo , non peccat* . Et item: *Mulier alligatu eft legi, quanto tempore vivit vir ejus , nec habet poteflatem fui corporis , fed vir. Simtlittr tf de viro.* Et item : *Nolite fraudere invicem, nfi ex confenfu, ut vacetis orationi. Poftea revertimini in idipfism, m tentet vos fatanas* . Jtem: *Volo juniores nubere, filiosprocreare, matres familias effe. Et* item : *Non ego dico, fed Dominus.* Et item : *Salvebitur mulier per natorum generationem.* Si effet peccatum filios procreare, quare diceret Dominus, cur dicererspoftolus bonum efle? &quaiediceret revertimini,fle volo? Numquid vuk Deus , numquid vult apoftolus, ut flat peccatum? Credimus itaque quod vir fle uxor falvantur , licet carnalitcr mitccantur.

In fexto capitulo convincimus iflos fle judicamus haereticos eflê , & ab unitate ecclefle praecifos, novi Teftamenti aurhoriratibus . Dicimus enim , quia miuifterium ac poteftatem ligandi atque folvendi Petro fanftiffitno tradidit Dominus, dicens: *Quodcumqm ligaveris , &c.* Et B. Jacobus: *Infirmatur quis in vobis ? inducat près- byteros eteifia.* Et item : *Ecce ego mitto ad vos fapientes & feribas .* Et Acut ait in evangelio Dominus: Aeu cwmr/ *capiunt verbum iftud.* Praeterca dicimus, quod flantes deberent de evangelio refpondere, & difputare , cum omnes thriftiani ftent, quando eyangelium recitatur. Et A tunc flamus, cum legitur: multo fortius , cum exponitur. Nec debuiifent locum tenere fedendi, portquam elegerant locum flandi. Multas etiam habemus authoritates , quibus colligitur manifefte , quod flare debeat, quis cum evangelium adnunciat.' ut eft illud : *Stetit Jefus in loco campeftn.* Et item: *Stabat Jefus* èT *clamabat dicens: Medius veftrum fictif, qmm vos nefeitis.* Et item poft reforreftionem apoftolos confirmans & prxdicatU' ftetit. Unde dicitur: *Stetit Jefm m medio difcipulorum fteorum , & dixit, pax vobis* . Ipfl autem non obtinent locum judicantis , fed reipeodentis. Dominus enim federe debuit, cui a patre omne judicium datum eft . Ipfl vero non judicant, fed judicantur : nec eis eft in eckfla minifterium concefliun predicandi . Ifti autem heretici tales funt, quales doftor fanftae cccleflac foturos eflê prenunciat dicens. *Mali bommti*

----WW/ êr *fedaSmer proficimt m pefiu, errantei if* A
ANNO CHRISTI μ «rearvw *mittenter. Erit enim tempar* tam fa- nem JtUrnoi* «m *fnflimbttntt fed λ veritate an-* ,. *ditam avertent,* ed *feAedat aatem eaavtrttutar* .

rum vero inobedientiam punire deberent ecdefic prstlati atque corrigere coram omnibus. UndeS.
T.«. |. Paulus.* *EtccMttt ttraat tataiiat argaaalter , at*
.. *cw.* ·«. *ctttri ctrrigaatar.* Item B. Paulus ad praelatos ; *Habtattt ia fnatfta akifti tatatat iatbtdiratuat* . *Et : Ear fri ceatraJrcaat* * *fttntrr argw* . Et
itnirr. · item: ^6gee, *rifrera, iacrtpa, m aaai iatptrit* .
IkrduiM. Et item *.' Tradidi bajajataii fataaa ia iattrihoa tarair , at ffiritar jit fehrat ia jadirii dkat* . Itemque.- *Jaircam taai fii bajafatodi <ft* . Item- que : *Qri aliad* vafer *adaaatiawrit* , «Mtfo- *atafit.*

* Refponderunt haeretici, quia epifcopus qui dederat fententiam erat hereticus, dc non ipfi:
HuUulnu». & quod erat inimicus eorum, atque erat lupus rapax, dc hypocrita, dc inimicus Dei, ac non bene judicaverat. Et noluerant refpondere de fide fua, quia cavebant fe ab eo, ficut eis praeceperat Dominus in evangelio. *Atttaddtt a jaljis fnfbttit,* par vvwMir *ad w ia vr/iiatrntif tviaat, mfriaftctu faat lapi rapactr* . Et quod ipfe erat perfecutor eorum fraudulentus, dc parati erant oftendere per evangelia atque epiftolas quod non erat bonus paftor, neque ipfe, neque ceteri epi- fcopi vel presbyteri, fed potius mercenarii. Re- fpondit epifcopus, quod lententia tn eos de jure erat didita, & paratus erat probare in curia domini Alexandri papas catholici, dc in curia Ludovici régir Francis, & in curia Rayfflundi comitis Tolofatu, vel uxoris ejus, quas erat pne-
* «1. Tw *kttitili.* Haiduiw· fem, vel in curia prafentis * Trencavelli, quod reãe fuerat judicatum, & quod iAi manifefte eflênt haeretici, & dc hacrefi notati. Atque pro- mifit fe cos accufare de herefi in omni curia catholica, & fe fubiturum judicii drferimen.

Videntes vero fe efle conviAot atque confa- fos, converterunt fe ad omnem populum dice» tes.* Audite, O boni viri, fidem nouram, quam confitemur, nunc confitemur autem propter di- leâiooem dc gratiam * veftri, Refpondit epifeo-
Hardumo·. pus prxdiâus .· Vos non dicitis, quod propter
• «l-Ad *iicit'1.* gratiam Domini dicatis : * atque dicitis, pro*
Harduiam. pter gratiam populi. Et illi inquiunt: Nos cre- dimus unum Dram vivum dc verum, trinumque atque unum. Patrem, dt Filium, dc Spiritum
* at. rarana fanâumf filiumque Dei * carnem fuferpifle, ba- ptizaium fuifle in Jordane, jejunaflé in deferto, praedicafle falutem noftram, paflum, mortuum, atque fepvltum, ad infetoc deferadiflé, refurre- xifle tertia die, ad ctelos afcendtfle, Spiritum paraclitum in die Pentecofles difàpulis mififlé, venturum in die judicii ad judicando· vivos dc mortuos, cmneique rcfurreâuroa. Cognofcimus etiam, quia quod corde credimus, ore debemus confiteri. Credimus quia non falvatur qui non manducat corpus Chrtfti: & quod non confecra- tur nifi in ecciefia, atque etiam nifi a facerdo- te five bono, five malo, nec melius fieri per bonum, quam per malum. Credimus etiam quod non talvatur quis, nifi per baptifinum, dc parvulos falvarl per baptifma. Credimus etiam, quod vir dc mulier falvantur, licet camaliter mifceantur. Et quod prenitentiam debeat unufi
rf* quique accipere ore dc corde, atque a facerdo-
* *L /t te * dc in eddefia baptizari. Et quidem * fi
"'«·fAuJL quid m ecciefia amplius poflfet oftendi perevan- gelia vd. epiftolas, iilud crederent & confiteren- tur.

ANNO· CHRISIT Interrogavit etiam eos epifcopus pracdiâus, fi jurarent, le tenere fidem iftam & credere. Et fi quid amplius debeant confiteri, quod male fenterant atque praedicaverant, an non? Refpon- dentes dixenfht, quod nuito modo jurarent, quia contra evangelium facerent, & epiftolas. Con- tra eos vero induâs font novi Teflamcnti au- tboritates a pnediâts catholicis perfonis. Auditis itaque utrimque authoritatibus, furgens pntdi- ftus epifcopus judicavit fic.

Ego * Gaucelinus epifcopus Lodovenfis, juflu * 11 c*"* & mandato AlbienGs epifcopi, adfeflbrumque Hr^imrr ejus, judico & per fententiam dico, quod male fentiunt hcretici itli de jurejurando, & debent jurare, fi rtfipifctrc volunt, pneftandumque eft jusjurandum ubi fides periclitatur. Et quia infa- mes funt, & de herefi notati, debent purgare fuam innocentiam, & redeuntes ad ecclefieuni- tatem, fidem fuam debent jurejurando adftruc- re, ficut tenet & credit ecclcfia catholica : ne infirmi qui funt in ecclcfia corrumpantur, &nc oves morbide univerfum gregem contaminent. Nec eft contra evangelium vel ep.'ftolas * Jacobi. . pluli Quod enim dicitur in evangelio : *Sit ferma ve-Mati.* ». *Jirr, rji eft, asa am, aeqat jaraiitir per calam* , Mfar *per terram*, &c. non prohibetur jurare per Deum, fed per creaturas. Gentes enimcoleban. creaturas: & fi fuiflet licitum jurare per creaturas, reverentia dc honor, qui foli Deo debetur, crea- turis exhiberetur, dc fic idola dc creature velut Deus adorarentur. Legitur enim in Apdcalypfi, quod *Aagthu kvavit aunutat faaat in cotlaat, if larevit ptr wwattat ia facaia fataloraat.* Et B. Paulus ad Hcbraros inquit : ^*atniaat Dtar atari- M. t. atat baktit, per qatat jarartt atajerera , juravit,* rayauf, *per fiaettipfaat . Heartntr niat per ataje- reat fai jaraat,* σ *tatait tentnverfia tarant finir ad ca^tntitrinem efl jaraneentnai.* A *qaiiar aim- dantiru valent e/iendm Dear ptUicitationir baredi- htr iaeaeMitateae carflii fai , interpefait jntja- raadant.* Juravit Deus dicens: *Jnravi ptr nnaat-* Gm. ·». *ipfiaa.* El item : *Jaravit Dataiaat , if am perni-* Pjei. to». *tebit eam.* Apoftolus etiam frequenter juravit per Deum fic: *Teftir* ⁄ *mihi Deui* ı Itemque *Te-* Phlipr. *flat Deane.* Si 'itaque juravit Dominus, juravit Angelus, juravit Apoftolus; quare non rcâe ju- ratur, ubi maxime fides periclitatur 7 Vel illud quod dicitur in evangelio, dc in epiftola B. Ja- cobi, confiliiun eft, non praeceptum, quia fi non juraretur, non * dejeraretur. *Et qned am- pliât eflt a mala efl.* Id eft, de infirmitate non *ftrartmr.* credentis, non de infirmitate jurantis. Vel fe- ^'Jnv| eundum primam expofitionem, a mato eft, id eft ex peccato vel diabolo, quia fuadet jurare per creaturas. Videntes itaque quod- fuper hoc erant convidi, dixerant quod epifcopus Albicn- fis fecerat eis paâutn quod non cogeret eos ju- rare. Quod ipfe epifcopus Albienfis negavit.

Surgens itaque epifcopus Albjenfis dixit: Sen- tentiam, quam nunc protulit Gaucelmus epifco- pus Lodovenfis, ego confirmo & laudo, atque meo juffu data eft, & commoneo milites de Lumbers, quatinus non manu teneant eos per finitionem, 1 quam fecerunt in manu mea. · w. ?<>»

Ego Caftrenfis abbas eleâus judex .hanc fen- fc*"· tentiam laudo, & aflénfu meo data eft ita :

Ego Arduknfu abbas eleâus judex hanc fco- tentiam laudo, & atfenfu meo fic data eft.

Ego Arnaldos Debe * eleâus judex fimiliter · *wie* a· hanc fententiam laudo, & meo aflenfu fic da- ta eft.

ANNO CHRISTI

Ego Ondilienfts abbas eleâus judex femen- A litam luite laudo.

Ego Pontius de Arfax Narboncnfis archiepifeopus, hanc fententiam ratam habeo, atque itlos hxreticos eile icio, & eorum fententiam improbo.

Eg Arnaldus Nemaufcniis pontifex iimiliter laudo hanc fententiam.

CotcUaw. Ego G ' .... Tolofanus epifeopus fimiliter laudo & affirmo hanc fententiam.*

Ego G...... Agathenfu prcful iimiliter facio, & excommunico eos, atque ejicio eoa dc Divino officio fandae matris ecclefue, & omnes illos qui illos fraudatores Chriftianorum audierint, B aut manutenuerint: fint cum illis in sterna damnatione, donec ad fatisfaftionetn veniant.

Ego Raimundus abbas B. Pontii iimiliter.

Ego Enricus abbas GaliacenGs iimiliter.

Ego abbas Fontis frigidi iimiliter.

Ego M. Tolofenfis praepofitus fimiliter.

Ego Gil abbas & prxpofitus fimiliter.

Ego R.......... archkfiaconus Agat ftmiliter.

Ego Guido prior dc Montepcfl^aoo fiœiliter.

Et ego P... Sendraccnfis abbas fimiliter.

Et ego magitlcr Blancus limiliter.

Et ego Bego de Verreiras fimiliter.

Et ego Trencavellus vicecomcs in noflra priefentia, ficut judicatum ell, laudo & affirmo iimiliter. 9

Et ego Conflantia foror regis Francias, uxorque comitis Raimundi Tololani, iimiliter.

Et ego Sicardus Vicecumes * Lauracenfis (imiliter. Lawroreti I*.

Et ego Ifarnus de Dornia iimiliter laudo & affirmo hanc fentenriam cum omnibus illis antedidis, in pnefentia populorum caftrorum, fcilicet de Lumbers & Albi, aliorumque multorum populorum qui hanc fententiam laudare atque judicare audiunt.

DUBLINENSE CONCILIUM

In Hibernia tckbrttum, in quo jus regium in Hibernia tonfirmstur

Jiz. *lienrici 11. in Hd*rniut Domini* txra *anno* 1176. < *Viviana S. L. ttltbrttum.*

Ex ManG Supl'l. I om. 1. par «". Wilkilu CorK. Blit.

HOc de concilio ita loquitur Giraldns Cambr. C lib, 11. Hib. expng. c. 17. Interea Vivianus legationis vice per Hiberniam fungens, convocata Dublini epifeopoorum fynodo, jus Anglorum regis in Hiberniam, & fummi pontificis confirmationem viva voce publice proteflatur; tam clero, quam populo fub anathematis interminatione dillride praecipiens & injungens, ne ab ejus aliquatenus fidelitate aufu temerario refilire prxfumant. Et quoniam confuctudims erat, ut ab Hibernicis ad eccleflaruin refugia victualia transferrentur Anglicans t unihx, licentiam dedit, ut quoties in expeditionem profedis, aliunde alimenta non obvenerint, in ecclcfiis reperta (julbe taxationis ecclefiarum cttilodibus foluto pretio) extrahantur.

Hoveden refert in ann. MCLXXVI. Vivianum miflutn fuifle ab Alex, papa in Scotiam, Hiberniam, & infulas adjacentes ad caufas ecclefiaflicas determinandas, venientemque in Angliam, poftula'um elle a rege H. quod fineejus venia ingreffus etfet hoc regnum. Huic igitur ut fatisfaceret, jurafle, nihil fe faâurum in legatione fua contra voluntatem regis: concertantque lie ei licentiam tranfeundi in Scotiam, rege iubfidium adminiftrante.

^GM®îfJxseKÆWE®'S®g®0ffla®a®a®0æa®œrjexîawa<a&a:sœ

W HALLENSE MAGDEBURGIC. CONCILIUM

vi *tVigmanno Mtgdeburgenfi trcbtcpifcopo cirtut annum* 1176. *babitum*

F« ManG Suffi. Toni. PS <'›

WIgmannus Magdeburgenfis archiepifeopus, D rit malis occurreret, quae infanus ludi haillirs (ronieamc^torum) furor *in* German.
„ invexerat, *convocaris fuffra^aneis fut ornntt*
„ *tjut* (ludi hailiils) *recepta'ore! excommunica-*
„ *tianis vinculo innodavit,* ut fcribit vetulius au-
„ thor Chronici Vetero Cellenfis inter fcriptorcs
„ Germanicos Menkenii to. II. pag. 394. Nc-
„ quicqu.'m ramen id valuit, ut ad fanitatem
„ morbo aficâx mentes redirent. Cum igitur
„ Conradus filius Theodorici marchionis Mif-
„ neniis fem. I ea belli imagine oble&aretur, ac-
„ edit ut ictu lancea, confofliis perierit anno E
„ 1176. die XV. Kal. decembris. Is cafus oc-
„ cafionem habendi concilii Wigmanno archie-
„ pifeopo prabuit, quid de fcpultura immortui
„ in anathemate principis deliberandum effet,
„ confultur.us. P.itium iententiam, totamque
„ rem in eo concilio gellain ita narrai idem
„ Verero-Crllenfis hiflorictis.

Cum archiepifeopus idem convocatis iuflfaganeis fuis, cum magna cleri frequentia, in ècclcfia Hallenii, conventum haberet, pater occili, fcilicet Theodoricus marchiodc fratres ejus, Otto Mifncnfis, Dedo comes de Rochliz, Henricus comes de Wittin, Fridericus comes de Brcne cum multis nobilibus viris, fic miniflcrialibus advenientes, pedibus archiepifeopi ac totius cleri cum lachrymis provolvuntur, poflulantes, ut occifo communionem concederent fidelium fepultuix; afferentes conflantor, cum, ante finem fuum, pœnitentem, & abfulutum, communionem Dominici corporis meruiflé. Cum enim comes idem moriturus vulnere debilitatus *jaceret, contigit* facerdotem quendam rrligiofum tranfilire, qui, petentibus an.icis ejus, ad vulneratum accedens, magna ab ipfo inflantia rogatus eft, ut ptrnitentiam ejus dc confeflionein iufeiperet, & a vinculo excommunicationis eum abfoheret, fideliter promittens, fi divina milericordia vitae fpatium fibi largircrur, numquam dc cetero fc tali caula excommunicationis ten-

ten-

& tentiam merituram ; quin potius & de hoc dt peccatis Deum fibi modis omnibus placaturam ; iuper hoc autem ad militandum Deo croce finari devote petivit , ut ejus eootritio manifenius appareret . Sacerdos vero ille eotdis io eo contrhi figna percipiens, confeflionC ejus audita, & peragentia injuo&a , ab excommunicationis nodoWum exfolvit; ficque reconciliatum , Dominici corporis participem f*ciens, ficut petierat, cruce fignavit.* quibusperaftis modico poft tempore expiravit. Cum itaque principes pntdiâi coram archiepifcopo eorum cognato-(quia filius fororis patris ipforum fuit) & clero haec aflerereut ; facerdos horum omnium executor, cum prefens eflet, juramento hoc confirmare, ut nulla remaneret dubietas, rugabatur; quod ille alacriter adimplevit . Ipfi praeterea principes prsediâi, exigente hoc d» eis archiepifcopo, juraverunt a torneamcnto perpetuo abftincre, ncc ufquam in omni ditione fua hujufmpdi exercitium permittere , hominefque iuoβ ,&miniftcriales ab eo modis omnibus coercere. Sicque demum archiepifcopus mortuo fepulturam concedit, falva tamen fedis apoflohcse auâoQtate . Unde (aftum eft, ut tamdiu fepultura careret , donec unus militum familiaris ejus , Wernheras nomine, confcnfum de hoc fiimmi Pontificis reportaret .

ANNO CHRISTI

» R E D O,N ENSE CONCILIUM

uf *BartMoutaa Txrontnfi ^frtbiepificopo anno itj6. celebratum.*

Ibid.

Concilii Redonenfis ex fntfragaaeis Turonenfis archiepifcopi Banholonuci, eodem prefide, celebrati duplex mentio in vetuftis monumentis occurrit. Inter feleâa teftimonia proecclefia Turonenfi contra Doknfem , que extant inter *a&a in* caufa Dolenfis epifeopatus, vulgata in Anecdotis Martene to. III. pag. 913. Hugo decanus Turonenfis aiferuit : *Ktdi etiam , quod cum domina/ Tnronenfi/* (Bartholomeus, cujus fu pra meminerat) *celebraret caeciliam Redoni/, abbat fanBi Jacobi , qui eft de epifeopatu Dolerfi , venit eam alut abbatibut, qui ad voextipnem pro. diffi archiepifcopi Taroneifi/ venerant* . Certum annum ejufdem concilii fub Bartholomeo archiepifeopo indicat aiionymus author Chronici Kemperlegicnfis vulgatus a Baluzio Mifceilan. to. I. {tag. 516. qui ad annum *1176.* feribit : Barthoomzus archiepifcopus Turonenfis *concilium habuit cum tptjcopif Britannia Redoni/* . Nec plura ille , ficut nec alius quifqye de hoc concilio

anno

ANNO CHRISTI

CONCILIUM NOR THAMPTONIÆ

Anno Dorn, mclxxvh. ad feftum S. Hilarii.

Ex Rogerii "Hovedeni, annal, parte II.

^otieAMM. An|lk. To.

Tntexim rex Anglin peter , celebrato concilio generali apud Northampton , poft fêftum S. Hilarii, reddidit Roberto comiti 'Leiceftrir omnes terras luas: & fic aliis . Et in eodem concilio Guido decanus refignavit in manu Richardi Cantuarienfis archiepifcopi decanatum fuum de Wahham, & totum jus quod tpfe in ecclefia de Waltham habuit, quietum clamavitfimîiliciter & abfolute. Similiter fecerunt canonici eculares de Waltham de pntbendis fuis , refignantes eas in manu archiepifcopi. Sed dominus Rex dedit eis inde plenariam recompenfatiooem, ad domini Cantuarienfis archiepifcopi «ultimatoe. Deinde dominus Rex authoritate domini Papc inftituit in eadem ecclefia de xrahham canonicos regulares de diverfis domibus Anglix fumptos: & conftituit »1lterum de Gaunt caBonicum fumptum de ecclefia de Ofeney , abbalem primum fuper congregationem illam , & magnis redditibus' & domibus pulcherrimis ditavit illos. Eodem anno idem rex expulfis fanfiimonitiibus Je abbatia de Ambresberie propter incontinentiam fuam , & per alias domos reltgiofas in arAiori cuftodia diftributis , ipfam abbatiam de Ambresberie dedit abbatiflae & domui de Fonteverard in perpetuum poilidendam . Et miflb â Fonteverard uno conventu fanAimonialium, Richardus Cantuarienfis archiepifcopus introduxit eas in abbatiam de Ambresberie , it. Kal. Junii, die Dominica , pnefentibus domino rege patre, & Bartholotnco Exonienfi , & Johanne Norvicenfi, epifeopis, A aliis multis de populo I Eodem die praefatus Cantuarienfis archiepifcopus confecrarit Guidonem Pangorienfem epifeopum.

** AD CONCILIUM NORTHAMPTONIENSE

In faw de *fubifeadir vd/tglicana ecclefia ficotis tfifnfit alittoit*

mmn 1176. *celebratam.*

ADDITIO.

ttpig. *eu-* Bx XFHL CT*ad,JL ort.

("Oncili/ bajn/ alia ex Hovedeno Labbear rv-E Vj i *fert.* *Suporeft at eo tpfa ex Heflore Boethio* *prafntema/.*

Subfequenti anno Hugo Cardinalis ac diaconus fan&i Angeli, a fummo pontifice legatus in miflus, quo ecclefias Anglicans», fumma prius diligentia infpcâas, fi quibus opus effet»

a? fet, reformaret; ac deinde una opera idem fa Autus in Sentiant pergeret. Centeftis in Anglian rebus, ex univcria Scotia epiicopos ad te Nortbamptoniam ad certum diem evocat. Citati comparent. Ibi crncilto faâo, quum mandata fua a pontifice jubente epilcopos omnes Scotia archiepilcppo Eboracenft fubefle, expofuiflct, prolixa orsnette persuadere conatus eft, equo ut id animo facerent. Omnibus enim cpiicopia aliarum regionum patronum quçndam ac veluti caput effe, cui iubfint, ne protinus querelse caufrque omnes ad pontificem fummis cum laboribus tum expeniis deferantur· Nullameffe in to ta Scotia civitatem metropolitanam, qtto in rcbus ambiguis confultatum conveniant; nullam amicitie, qua vel tnaxime adverfus holies muniti fmt, occafionem inter ipfos elfe. Quamobrem non modo opportunum Eboracenfem archiepifcopum effe non magnis terrarum fpatiis diftantem, fed etiam divitiis opibufque prxpotentem, qui, fi qua ulli nccemtas ab hoftibus ingruat, mox auxilio effe poflit. Ad hxc id religioni noflrz maxime convenire, ut libenter maioribus iefe fubjiciant. Maximum enim id meritum efle, fi complurium imperio ex ordine fubeffent. Ita enim virtutes fummas humilitatem ac obedientiam maxime in nobis lucere, li taciti ac lnbentes multorum feramus imperia.

ANWO CHRISTI

Ad ca Gilbertus adolefccns, eruditione pariter fle fandimonia coofpkuu», ad hoc concilium a rege Scotoram Wnlhclmo miffus, ut, ne qua nec adverfus *ie*, nec regnum fuum a cardinate injuria Reset, peuipKtret, rdpondn. Jam inde es quo fidem Chriftiaoam fulcrpiilent, liberam fuiffe Scotiam, nulli extra luam regionem, poeter quam uni pontifici, veluj Qirifti vicaria fubftâam. Iniquum modo pofcefc pontificem, Scotos Anglis, quibufeum bella prope continua gerant, fubdi. Qaod fi pietatem querat, & concordiam inter ipfo·, primum nihil ufquam ab epilcopis commiffum efle, quamobrem libertate fua merito privari debeant. Deinde non effe necefle ad exteros novorum bellorum leminarium jacere: fî quid inter *eat* correâione dignum (quod haâenus, inquit, faâum non cil) committatur; id regi cure fore. Pietatem vero ac reliquas virtutes, habere ie infignes virtutibus ac eruditione viros, qui laboribus & vigiliis doceant. Itaque regem plurimum orare atque obfecrare S. Pontificem, uti imprzfeniiarum contentus fit, nec regnum fuum, nunquam de ipfo aut Romana fede male meritum, hoftibus itus obnoxium faciat. His atque aliis rationibus Gilbertus egregie caufam libertatemque Scoticsr eccleftz tutatus eft. Re igitur infecta legatus abiit

ANNO CHRISTI

SuccmEHori ftib eadem recitat 1.eJ'eus de refu' grJlis Scator. & qui pre ceteris nominandus erat, Job. de Fordm in Scoti-Cbron. p. 714. jtqq.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM VVESTMONASTERII

Alias Londini Pan-Anglicum, anno Domini mclxxvij. in prima feptimann Quadragefimz celebratum, de lite & bello componendis inter Aldefonfum R. Caftdix, & Sandium R. Navarrz exortis, judicioquc Henrici R. Angliz comprimendis.

E« Rogerii Hovedenî annal parte II.

Collrüion. Anjli. To II.

Prima igitui Dominica Qciadragefiinz domini Henricus rex Anglic, filius Matildis imperatricis, venit Londonias, concilium generale celebraturus. Cui interfuerunt Richardus Cantuarienfis Archiep. Gilbertus Londonenfis ep'fc. Hugo Dunelmenfis epik. &c. Et abbates, priores, comites & barones Anglia:. Quibus in unum convenientibus apud wcftmonafterium, praecepit Rex ptæfatis nunciis regni Hifpaniz, ut in feripto ledigerent calumnias & allegationes fuas, & poftea ei offerrent: ut fic per inlerpretationes, ipfe & barones fui pollent inrelligerc calumnias & allegationes illorum: quia n'-quc Rex, neque barones curias, intellexerunt loquelam illorum. Et ad faciendum feriptum illud, datz funt illis triduana: induciz. Quarta autem die protulerunt fciiptum, in quo hzc minebantur. *Rex Sanllius groffus genuit bos tres fil-.o^videactt*, &c.

Afla autem utrmque lor.gtt enarrationibus caufa, mtcrpyfitoque, ex fcntenlia Concilii iftius, Regit jujicio, chartaque dc Regit, de more feculi illius m ferendi1 legibus, inde edita. Hi fubfcribuntur tefies, ut pote m conciho affidintes · videlicet.

Richardus archiepifcopus Cantuarienfis, Hugo Dunclmcofis epifcopus, Gaufridus Elincnfis epifcopus, Rogerus Wigorncnfisepiicopw, Bantholomzus Exonienfis epifcopus, GilebertusLondonicufis epifcopus, Walterius Roffenfis epife. Reginaidus Bathonicnfis epifcopus, Joannes Norvvicenfis epiicopus, Joannes Ciceflrcnfis epifcopus, Robertus Herefordienfis epifcopus....... epitcopus de S. David, Magifter Ada epife. de S-Afaph, ... epilcopus de Pangor, Chrifttanuv-epilc. Candide Cafs. Et Gaufridus filius Regis, comes Britannic, Wiilielmus comes Albcmarpliz, Robertus comes Leiceitriar, Will.de Maodevil comes Eflexz, Will. comes Glaucettrix, vili· de Arundel comes de Suthiex, Hugo comes Ccftrix. *Bt da baronibus Antlia*, Richard de Luci, Willelm. de Vetci, Henr. de Lu«ci, Odonel de Uraframvile, Robertusde Vais, Rogerus de Mubrai, Robertas de Stutevile, Philippus de Rimbe, Rogerus Bigot. *Et alii multi, tam clerici quam laid. Aderant namque buic concilio abbates, priores, & bantut Angite, ut J*. pradtilum eft- licet iorum pauci, libram melli ad s^jubfcnptionem accederent,*

Chriftianus epifcopus Candide cafe, qm boc ajfedebat canento, Scotus efl epifcopus, fed Eboraccnfit fedis fuffraganeu', ut mox infra videa·, concilio Scotico boc item anno celebrato

CHRISTI

CONCILIUM SCOTICUM

Celebratum ann, Dom. mclxxvii. Ad Cartellum puellarum. Cub Viviano cardinale presbytero, legato Alexandri pontificis Romani ..

Ex Rogem Hovcdcni annal, parte II.

A^i,0.' 1 j. 11. " CüDtM anno, Vivianut presbyter cardinalis, jLu 5t apoftolicæ ledis legatus, perafta legatione iua in Hibernia, rediit in Angliam, *&. per* condudum Domini Regis, rediit in Svotiam & celebrato concilio apud Caftcllum puellarum, luipendic a Pontificali olficio Chriftianum epi- Afcopum Candiux *cate,* quia ad concilium fuum venire no uit. Sed epifeopus Candide cafe lufpenGonem illam non timuit, ieptus munimine Rogem Eboracenfis*aichiepdcopi*, cujus luffraga- ncus ipfc erat,

CONCILIUM VENETUM

Quo Alexander papa & Fridericus imperator reconciliantur, & antipapa cum fuis, quos ordinaverat, deponitur, anno Domini mclxxvii. tempore Alexandri pane 111.

ACTA *tf epiflola quadam Alcxbtidri* pap*, *fM* in *faticano aflervantur, Ù apud Barofuuilt defcribimtitr,* çan/âs» *babiti concilii prolixe rtfrTxxt, hit verbii;* Porro Alexander papa, ut indubitanter ad colloquium Imperatoris portet accedere, ordinato in Urbe vicario, verius mare Hadriaticum iter cum fratribus fuis cardinalibus arripuit. Et veniens Beneventum, inde Trojam, atque Sipotvum, & montem Garganum tranbvit, & devenit in civitatem Liciauam in maris littore fitam. Ibi enim devotus beati Petri filius mx Siciliae ad ejus obfequium praeparaverat feptem galeas, vidualibus & armis, prout tempus poftulabat, munitas. Duos quoque de magnatibus terne itue, videlicet Romualdum Salernitanum archiepifcopum, fit Rogcrium Hadrienfeqi maximum comitem,.ut honorificentius cum eis incederet, illuc ad ejufdem partis & domini prefentiam deflinavit. Ut autem Imperatorem & Longobardos de fuo pontifex adventu redderet certiores, fex de fratribus fuis cardinalibus Siponto ufque Bononiam cum fuis & aliorum fratrum equitaturis premiferat.

Et poft marrahu *rtt geflat inter imperatorem Conflantinopolitamem & SoUmutm, dt qnibnt not, tu adeo diverfa mifceantur, poftea didfari fiemm, huc fubjicit.* Interea ViterbienGs ille ridiculus *anttpapa, de malo femper in pejus deficiens, ubi pacem & concordiam inter Alexandrum papam & Imperatorem fine fe familiariter tradari percepit, ubi & fccuritatcm firmam eundis viatoribus datam indubitanter cognovit, cum proceribus fuis ita vehementer indoluit, ac û cor ejus medium crcpuirtet.

fide dt flatu twtc temporir antipapa fittrbii dementit, ftipfum morare vorantii. Subdit dt prêtmiffa legatione ab Alexandro, antequam t Campani» ad Hadriaticum mart perrexit, jmm omiferat, dictat: Antequam Anagnia pontifex Alexander exiret, Hubaldum Oftienfem epifcopum, & Rainerum diaconum cardinalem S. Georgii, ad Imperatoris prefentiam ea occatione pnemif>r, ut ircuritatem, quam Magdeburgenfis archiepifcopus cum fociis fuu promiferat, ab eodem imperatote per exhibitionem juramenti ma-Aifcfte reciperent. Cunfti autem per partes Tu-Bfcix in Lombarderum intraverunt terram, & *circa* Mutinam etimdem imperatorem fatis parificum invenerunt, qui eos hilari vultu & reverentia fufccpit, & honorificentia plurima honoravit. Piarlcntibiis itaque multis epihopisdt principibus, coram ipfis legatis Fridericus imperator G filium marchionis Montisferrati luper lauda evangelia juiarc fecit in anima lua, eamdem fccuritatem, quam legati apud Anagniam indubitanter prefliterant, confcrvare. iniuper ad majorem bonx voluntatis, quam gerebat de pace, oflenfioncm, omnes principes Alemannos, qui fecum aderant, eamdem fecurttatem fecit nihilo minus per jusjurandum corroborare. In diebus illis Gemona refpiciens retro, abfque gravamine de jurando, a confoederatione aliarum civitarum impudenter recertit, & ad Imperatorem, non fine magna ignominia, fe convenit. Unde indignationem cccleGx, & aliorum Lombardorum odium & inimicitiam, jufte incurrit. Terdon* quoque non poft multum temporis idem reprehentibiliter fecit, & eadem ie infamia contumebofa involvit.

Audiens autem ifta apud Vaflum, in mari Hadriatico vadum, ubi tempus opportunum navigationi expedabat fummus pontifex, valde eft miratus.* fed de aliarum civitatum ftabilitatedubitare non potuit. Ceterum cuin valida maris tempeftas ipfum jam per triginta dies contra propofitum fuum ibi detinuiflet invitum: ecce infuper Aufter diu detiderarus advenit, & ftatim naute ad transfretandum eumdem pontificem alacriter invitarunt. Qui confurgens circa medium nodis inflantis Quadragefimar, valde mane poft Miffam, & receptos cineres, pelagi v*-flitatem letus intravit cum undecim galeis, & allis duabus oneratis vidualiqm copiis, & albis caballis, abfque aliis navigiis.* ita rex Sicilis auxit numerum galearam ad decorem pontificis. Erat autem deleâabile ad videndum navalem exercitum fulcantcm dorfum pelagi velis protentis & profpero vento. Sed circa meridiem, fuServeniente hora fexta, eft prorfus exiindus Auer, & illico faâa eft in miri turbatio maxima. Timeurunt igitur omnes: Pontifex autem non fuit omnino fecunis. Tunc decem gale® cum

OtR^sit cum ipfo Pontifice fic fratribus fuis cardinalibus anteriores infulas in remigando non fegniter laboraverunt. Tandem fuftragamibus beatorum Petri fic Pauli meritis, eadem die circa nonam, ad infulam, qu* dicitur Polacrofa, profpero, Deo gratias, curfu applicuerunt. Pontifex autem fatigatus ex nimia proCellofi maris turbatione, in terram libenter defeendit, fic appofita copiola menia hilariter convivavit.

Poft modicum vero temporis, cum jam quiefcerent omn;a, cx infperato defideratus nautis Aufter arnfit, fic eos ad iter agendum non mediocriter animavit. Exultannbus igitur cunâs, cum gaudio vela univerfa in altum citittime funt elata: fic unufquifque ad exercecdum commiffum fibi negotium in ipfa nodis obfcuritatc vigitans permanfit. Pr*cedente itaque ctun magno luminari galea fummi pontificis, aliz ipfam lequentcs, per totam noftem omnes alacriter navigarunt. Et altera die circa meridiem in infulam, qu* vocatur Alexa, venerunt. Et poft celebratam ibidem Mittam, cum magno gaudio fic Iztitia ad mare convenerunt. Et exinde ceteras Dalmatis infulas tranfeendentes, in proxma Dominica, priufquam Sol illucelceret, ad civitatem Jadcrx, qu* fita eft in capite Hungari* regni eumdem pontificem cum fuis fratribus, Manfredo videlicent Przneftino epiicopo, Joanne tituli land* Anaftafi*, Bofone titulr land* Pudentiana, presbyteris cardinalibus, Cinthio. tituli fandi Hadriani, fic Hugone fanii Euftachii, diaconis cardinalibus, Rcmualdo quoque Salernitano archiepikopo, fic Rogerio illuftri comite, per merita beatorum apoftolotum fanum fic alacrem portaverunt. Et quoniam nondum quifquam Romanus pontifex civitatem ipfam intraverat, de novo iplius papse adventu iaffa eft in clero fic populo illius loci communis I.ττiria, fic ineffabilis exuhato collaudant um fic btnedicentium Dominum, qui modernis temporibus per tamulum tuum Alexandrum fuecelforem beat» Petri Jadertinam civitatem dignatus eft vilitare. Itaque przparato fibi de Romany more albo caballo procetfionaliter duxerunt eum per meJiam civitatem ad beat* Analiah* majorem ecdefiam, in qua ipfa virgo fic martyr honorifice tumulata quiefeit, immenfis laudibus fic canticis airitfime retonantibus in eorum Sciavka lingua. Poft quartum vero diem exivit Jadera, fic per Sclavorum infulas, fic maritimas Itlric civitates felici curfu tranfnum faciens.ad monafteritim fanâi Nicolai fitum in faucibus Rivialti alacriter, Domino auxiliante, pervenit.

Anno igitur fui pontificatus decimo oftavo, «f. vi. x °. Kslendas Aprilis, Indidione decima, beatus pontifex Alexander cum ingenti honorificentia Venetias primum intravit, occurrente Gbi duce cum patriarcha fic epifeopit fic nobilibus, cum clero in navium copiofa multitudine. Eo autem in palatium patriarch* fuper Rivoalto deduûo, prsdtâus Magdeburgenfis epifeopus, cum elefto Uormatienfi protonotario, accetterunt ad eum, dicentes · Dominus nofter imperator cunfta, qu* inter vos fic eum de pace, nobis mediantibus traâata funt fic confcripta, paratus eft adimplere. Sed in civitate Bonaeienfi, quam ejus principes nimis habent fufpeâam, convenire nullatenus poteft. Unde clementiam ipfam veftram fuppliciter exoramus, quatenus alium locum ipfi & vobis congruum, Ravennam videlicet, vel Venetias, eligere fatagatis. Qjubus beatus pontifex conftanter fine mora tefpondit: Diu eft, quod mediantibusfratribusnoftnsHombaldo OftienG epifcopo, fic Rainerio diacono cardinali, cum Lombardis Imperator convenit, ut ipie in Imol·, & nos in Bononia debeamus pariter convenire. Ideo nos abfqtie Lombardis fic confilio fratrum noftrorum, qui circa partes Bononi* noftrutp pratftolanlur adventum, locum ipfum mutare non poffumas, nec debemus. Si ergo minime difplicet quod prius Gbi fponte confectit, Gbi debet non nobis talem conditionem fiepe pofiram imputare. Verum tamen, ut inceptum bonum pacis ad defideratam coniummationem celerius valeat, operante Domino, pervenire: nos ufque Ferrariam fine mora venire Audebimus» quatenus ibi cum fratribus noilris fle redoribus Lombardi* deliberare, fle eligere plenarie poflimtu, quod pro utraque parte congruentius fuerit faciendum. Quod verbum t quia legatis bene complacuit, per litteras apoilolicas univerfis epifeopis fic re&oribus civitatum Lombardi* mandavit, ut ia Dominica die pafGonis ad ejus prxfcntiam in ipfa civitate, Deo favente, conveniant.

ANNO CHRISTI

Interim vero cum turbe mult* iriderent in (um, fle ex civitatibus circumpofitis multitudo hobilium properaret ad ejus prafentiam, ut viderent illum, fle audirent tanquam angelum a Deo mitium: dignum duxit in proxima Dominica, *Itttrt JeruftUm^* ad ecdefiam beati Marci folemnia Miflarum celebraturus accedere .xjndutus ergo faens veftibus, fle de confuetudine auream ferens rofam, cum epifeopis fle cardinatibus ad altare majus procellit. Poft evangelicam leâionem populo Dei ex diverfis partibus congregato paftoraliter praedicavit'. Et completis Miihrum officiis, rofam, quam detulerat, duci Veneriarum in fignum grati* fedis apoftolic»contulit.

In eadem quoque feptimana cum gloriofo galearum exercitu, quod état delcûabileviiu, exivit Venetiis, fic per fauces Padi afeendens, cum gloria fic honore venit in fuam civitatem Fcrranam. In fequenti vero die principales perfon», qu* inferius annotantur, ab utraque parte ad prsfentiam pontificis convenerunt. Ex parce Lombsrdorum Aquilejenfis patriarcha, Ravcnnatenfis fic Mediolanenfis archiepifcopi, fic eorum comprovinciales eptfcopt, reâores civitatum cum marchionitxjs, fic comitibus, Salernitanus quoque archiepifcopus cum Rogerio HadricnG comite: fed ex imperatoris parte Moguntinus, Colonienfis, TrevirtnGf. Bifuntinus, cum aliquibus fuffraganeia epifeoptf, eleôoque Wormatieofi fic protonotario. Quibus adinvicem congregatis, de loco ubi Papa fecure pofirt «um Imperatore prcfentialiter convenire, cum noO modica inter partes altercatio exifterct, Lombardi' petentibus Bononiam, vel Placentiam, aut Ferrariam, five Paduam; Imperatoris autem principibus Pipiam, aut Ravennam, aut Venetia* eligentibus: Pontifex cum nunciis rests Sicili* Venetias in-hunc modum elegit. Ut u Dux cum populo Veneto juratoriam cautionem prcftaret, quod antequam pax firmiter confirmata edet. fine confenfu Pape Imperatorem intrare Venetias millatenuspcrraitterent, fic venientes illuc five redeuntes nullo modo impedirem: tunc pars utraque ad locum ipfum accederet, quod ad verbum Pontificis faâum eft.

Exivit ergo Alexander papa Ferraria cumepifcopis fic cardinalibus feptimo IdusMaii, fic fine mora Venetias remeavitcujus veftigia partes utrxque celeriter funt fubfecut*. Conftitutis itaque principibus fic Lombardis in coofpeftu principis,

ANNO CHR.JS П

*cipis, de reconciliatione pacis inter alterutros traâare ceperunt. Sed quia de fitndis maxima inter eos controvcrfia vertebatur, & pax vcclefis abfque illorum pace, quia cum ecclefiacontr« imperium firmiter fieri non debebat, traftatus ipfe, mulris intervenientibus induciis, ufquè ad apoftolorum Petri & Pauli oftavas procellit.

Ea igitur dic pax ecclefix in ea forma, qu* conienlu * patrum ordinata fuerat, & ferio firmqta, de confeofu principem, qui preSntea aderant. Imperatoris aflimfu efi roborata, Pax quoque Sicili* regi proximis Kalendis Augufti ufque ad quindecim *uutot eodem modo* approbata eft. Super quibus charts hinc inde concorditer faftc, & a fingulit partibus in bona voluntate reerpt* funt. Quibus ita peraftis ad inftantiam principum Imperatori licentiam* dedit Pontifex veniendi ufaoe Chiogiam, quatenus in loco ipfo a Pontifice parum diftante, conftitutis in ejus potientia cardinalibus illis fle principibus, qui curium pacis fle treguarum ferè jam confummaverant, cum ipfa imperiali authoritate, Domino coopérante, plenum forfitetur *eSeftum* fle immutabile firmamentum. Venit ergo illuc Imperator, fle ad ejus pnrfentiam cardinales fle principes pariter convenerunt, omnia, quas de pacis bono ejus coofenfu fuerant ibi concorditer .trarifafta , oftendeotes. Auditis itaque omnibus que gcfta fuerant, fic plenarie inteHeftis, licet ab his, qui pacem oderant, valde turbatus fuerit fle commotus, quatenus principes in facie ipfi reftiteriat. omnia tandem, ficut in prxfcntia Pontificis gefla fuerant fle confcripta, rata habuit, flt ea confirmare fponte promifit . Tum fadum eft quod fluin audientia eorumdem cardinalium At principum, Diedoni comiti filio C. marchionfs pneccpit , ut in anima fua coram * divino papa , nunciis regis Sicili», flt Lombardis publice juraret in hunc qui fequitur modum :

paruom

• Fort».d«- »»«« *ref*. M

Ego comes Diedo juro, quod dominus Imperator mandavit mihi, ur in anima fua jurarent juramentum, quod nunc fafturus fum.* flt poflquam mandavit, non revocavit mandatum. Et ego ex eodem Imperatoris mandato juro inanima fua, quod ex quo venerit Venetias, omni queftione flt cootradidione fernota, faciet jurare in anima fua, quod pacem ecclefic, ficut difpofira eft per mediatores ex feripto, flt pacem regis Sicili* ufque ad quindecim annos, ficut feriptum eft, fle treugdm Lombardonun, ficuti eft per mediatores utriufque partis difpofitum in feripto, quod fle apud eofdetn mediatores continetur, bona fide fervabit, fle principes fuos hoc ipfum jurare faciet. Simili modo prxceph Sigilboth camerario fuo in hunc modum jurare '

Ego Sigilboth juro, quod ex quo dominus Imperator venerit Venetias, juramentum ipfum pacis ecclefic, fle regis Sicilix, fle treuge Lombardorum faciet prcftari in anima fua, flt principes fuos. fideliter jurare faciet. *Hec*

His ita hoc modo completis, Pontifex ducem flt populum Venetum a juramento, quo tenebantur, Xbfolvit, fle ut dominum Imperatorem honorifice Venetias ducerent j eis prccepit I Quod Dux defideranter implere feflinans, in prxparatis fex galeis eumdern Imperatorem ufque ad monafterium fanfti Nicolai, quod eft firum in capite Rjvialti , cum gloria & honore conducere fecit.

Altera die, in vigilia fanfti Jacobi, fummo mane Pontifiât mifit ad Imperatoris prxfentiam Humbaldum Oftienfem, flt Willelmum Portucocem, cptfcopos, & Joannem tituli S. Anaflafix, ft Tbeodinum tituli fandi Vitalis, *tc* Petrum tituli lands *Sufanne*, presbyteros cardinales, & Hyacinthum diaconum cardinalem fanfte Maria» Jn Cofinedin. Qui ad eum venientes, poflquam 'imperator rcnunciavit fchifma O&aviani, Guidonis Cremenfis, & Joannis de Struma , pro* rniflam quoque obedientiam venerabili patri domino Alexandro tanquam catholico pontifici , ejufque fuccclforibus canonice intrantibus : ipfum a fententia excommunicationis pariter ablolverunt, flt catholic* unitati aggregarunt. Idemque Lftum eft de majoribus ipfius principibus, qui eodem vinculo tenebantur, juxta priicum ccclefi* morem.

christi tl!1.

Exinde Imperator tanquam catholicus princeps acccflit ad prrfeotiam ipfius pontificis, qui ante fores ecclefix fandi Marci cum fratribus fuis cardinalibus refidebat, in communi unionem Sacis expeftantibus .' & depofita chlamyde, proftravit fe in terram , flt deofculatis pontificis, tanquam principis apoftolorum, pedibus, vere pacis ofculum ip£ devotilTime dedit. Tuhc repleti funt omnes gaudio magno, & pr· nimia lctitia vox clamantium, *Tt Dime ftrndamiit ,* infonuit ufque adfidera.* flatimque Augullus apprehenfa Pontificis dextera cum canticis & laudibus ufque ad chorum ecclefia» ipfum deduxit, & inclinato capite benedidioocm ipfius reverenter fufeepit.

In fequenti vero die, qua celebratur fefltun fanfti Jacobi apoftoli, idem Alexander papa re> dite, À celebraturus folemnia Miffarum, ct>m feftiva proceffione patriarcharum , arcbiepilcoporum, presbyterorum, diaconorum , cardinalium, & aliorum miniftrorum, juxta facnim ordinem procellit . Imperatore igitur in choro flante, clerus Teutonicus MilTae introitum alrifonis vocibus pfaltere -cwpit, & totum decantando officium cum omni jubilatione peregit. Poil evangelium autem & Sermonem fadum ad populum , Imperator denuo ad veiligia ejufdem pontificis cum principibus fuis devotilfime procedit, & apertis thefauria fuis aurum poll pedum ofcula obtulit. Decantata itaque Mifta, idem dexteDram pontificis apprehendit, fle extra eccieftam ufque ad album caballum conduxit ipfum, & ftreguam , ftapham fcilicet, fortiter tenuit. Cum autem frrnum acciperet, 6c ftratoris effictum vellet adimplere .' Pontifex, quia iter ad mare nimis videbatur prolixum, pro fafto habuit quod affeftuofe voluit adimplere.

Dwn m hit effet idem Alexander papa, fidelem aneienm Petram Ceffinenfem abbatem, arcbiepifeoptem Capnaiuim, de hit baflenxj gffa eftent cam Jmperatore reddidi! hit litteru tertiores :

Alexander epifeopns ferunt ferverunt, èTr. dileAù in Chrifto film Feli o, t a/jiarqA abbati, flt Capiano àrchiepifcopo, faintem ÉT apoflolicam benediUiontfH ·

EXiCUNT gratiiTimr devotionis obfequia , que nobis fiç ecclefi* tam devote , quam fideliter exhibuifle nofeimini, ut felices fuccelfus ipfius ecclefix, vobis fcilicet devotis & ' fpiritualibus filiis, fpiritualibus iitteris deferibamus: b» cum dignum flt, conveniens, & honeflum ,. ut quos ita habuimus in noflra devotione firmos, flt flabiles, de profperitate noftra, & ipfius ecciefi*, reddamus hilares & gaudentes. Agite itaque una nobifeum gratias omnipotenti Deo , qui habitat *ia* altilfimis, & humilia refpicit de fuper*

Λ:_ *fpecnii.*

fuperois, dc cujus munere venit, at navicula A Petri diu dc graviter proccllolis tludibus de validiffima tempcflate quaflata, nunc tandem portum falui s attigerit, dc pacatis favientis maris procellis, debita fic defiderau pace letetur. Sane duodecimo Kalendas inflantis menfis Augufti, dc mandato hujufmodi filii noftri in Chrifto illuftris Romanorum imperarors, filius marchionis Alberti vir nobilis, magnus, fic potens, dc camerarius ipftus imperatoris, prêtent ibus principibus eccleftafticis fic fxcularibus Teutonici regni; publice in anima ejus in prxfenti* noflra, coram innumerofa hominum multitudine, prxfliterunc radis facroiaodisevangeliis/uramcntuiŋ, quodr-poftquam idem Imperator veniret Venetias, omni contentione & contradictione

• at. fcpita fepofita, pacem ccckfix, ficut per fratres noftros fic principes fuos diipofita eft di tradata, fic pacem hujufcemodi filii noftri in Chrifto Willclmi illuftris Sicilis regis, ufque ad decimum quintum annum, fic treguam Lombardorum ufque ad fepfem annos, in anima fua fic a principibus fuis faceret, ficut in fenpto pacis fic tregux continetur, juramento firmari. Nono vero Kalendas Augufti, prxfatus imperator, (leur tradatum fuerat dc diipofnum, venit ad ecclefiam B. Nicolai, qux per unum milliare a Venenis diftat, dc tam ipfe quamar» chtepifcopi, epifeopi, fic alii principes leutonici regni, abrenunciantes fchitmati, per fratres noftros epifeopos dc cardinales, de mandato noftro, prxientibus quibufdam aliis, abfblutionis beneficium meruerunt, dc deinde venerunt Venetias, dc ibi ante ecclefiam beati Marci prxdidus imperator, innumera multitudine virorum fic mulierum prxfente, fic alta voce reddente laudes fic gratias Altiftimo, nobis fummo pontifici obedientiam dc reverentiam humiliter fic reverenter exhibuit, fic recepto a nobis pacis ofculo, dextravit nos devote, & cum reverentia qua decuit fic devotione ufque ad altare in ec. cleGam introduxit.

Sequenti vero die, in fefto beati Jacobi ab eodem imperatore rogati, ad prxdidam ecclefiam S. Marci folemnia celebraturi Miffarum acceifimus: & nobis illuc venientibus pi«fatus imperator extra ecclefiam obviam venit, & deXtero latere noftro devote iufcepto, nos in ecclefiam introduxit, & peradis Miffarum folemniis, nos ufque ad ipftus ecclefix portam dextravit. Et cum afeenderemus palafredum noftrum ibi paratum, flapham tenuit, & honorem omnimodum & reverentiam nobis exhibuit, quam prxdecefibres ejus noflris confuevcrunt prxdeceftoribus exhibete. Erit itaque folicitudinis veftrx, nobis & ecclefix in prcfperis congaudere, & effrdum pacis aliis devotis ecclefix filiis aperire, ut ii quos zelus domus Domini tangit, dc pacis nomine divinitus dato in Domino gaudeant & exultent. Datum Venctiis in Rivoalto, fexto Kal. Augufti.

Hailcnui Alexander papa. qmdem epiflolam repertam una cum olfis i» parvo codice baJilica i'aticana hic tibi deferibeudam curavimus: ut tntel.tgas, vel ex his veritatem adorum vito Alexandri, cum quibus eadem Alexandri epiftola miram habeat continuationem atque confmfionem, ut non dubites eamdem efle germanam. His quidem fimiles, ejufaemque argumenti itidem tunc b'enetm ab eodem Alexandro papa datas litteras in Angliam, recitat Rogerus in annalibus, iflit verbis ·

Alexander eptfcopus fervas ferveram Det, venerabilibus fratribus, Ricbardo CaMnarim/i tpifeopo, tf fofiraganeie ejus, & diledis jiliis abbatibus fftcialiter ad Romanam ecclefiam pertinentibus imarcbiepefcopatu Cantuarieiq/S cou/litutu, falutem & apoftiecasu benedidimem. ****O ,,,,

IMmbnSAS laudes dc gratias agimus omnipotenti Deo, qui licet navem Petri diu permifdlec proceliota maris lempeftaK* quaftari, aune tandem imperavit ventis, fic mari, & fada eft tranquillitas magna: ita ut pacatis maris fxvientis tludibus, prxdida navis ad portum quietis reduda fit & falutis. Sane cariftunus ia Chrifto filius nollet Fridericus illuftris Romanorum imperator, proximo prxtetiro die, Dominica ante feftutn beati Jacobi, cum principibu» ccckftafticis & frcularibtu Teutonici regni,cum multa devotione venit Venetiam ad prxfentiam noftram: dc ibi coram innumera multitudine virorum ac mulierum altis vocibus retonantium laudes Altithmo, nobis ficut iiunmo pontifici omnem reverentiam & honorem exhibuit, & in fello beati Jacobi, nobis ad preces ejus beati Marci ecclefiam adeuntibus, pro celebrandis Miifarum folemniis obviam venit: dc finita MilTa, quam - nobis licet indignis reverenter audivit, nobis omnem honorem exhibuit, quem prxdeceftores ejus noflris coniucvcnint antecefloribus exhibere. In Kalendis vero inftantis menfis Augufti prxfatus Imperator, ubi erat numérota hominum multitudo, in anima fu* jurare fecit. D principes fui, quos pratentes habebat, tam ccclefiaftici quam fxculates, prxftito juramento firmaverunt, quod pacem ecclefix perpetuo, fic pacem carilL in Chritlo filii noftri Willdmi illuftris Slcilix regis ufque ad quindecim annos, & treguam Lombardotum a prxdidis Kalendis ufque ad * fex annos, ficut pax & tregua ipf* * fePwm diipofita eft, & tradata, & in feriptis redada, illrlam debeat & illibatam fervare. Sicut autem Imperator nos in catholicum papam, & fpirituaiem patrem recepit: ita nos eum in catholicum imperatorem, & uxorem ejus in catholicam imperatricem, & filium ipforum in cathoIicum regem recepimus. Agite iuque gratias creatori noftro, qui fponfam fuam (acrofandam ecclefiam fua mileratione reipexit, & ci, pcft multas pcrfccutiones, quibus graviter pretia eft & attrita, per fuam gratiam, plenam pacem reddidit fic quietem. Dat* Vcncux in Rivoalto, odavo Idus Augufti.

yfc has, fequuntur, d^dit ad Eboracenfem suchiepijcopum & Dwielsnenfcm epijcopum, conformes tilts, quas datas vsdimui ad abbatem C ajfi-

E

Alexander eptfcopus ferons fervorum Dei, venetabilibus fratribus Roger10 Eboracenfi archiepifcopo apcjiolica fedis legato, & Hugoni Dunelmenfi epifeope, falutem CT app/iolicam benediiiionrm.

EXICuNT gratiflimx dévotionil obfequia, qux nobis & ecclefix tam devote», quam laudabiliter exhibuiftc nofrimini, ut. felices fuccelïiis ecclefix vobis ficut Ipecialibus fit devotis ecclefix filiis * fpiritualibus, defer ibamus: cum · f. fit. indignum fit & convenietis, & honellum.ut quos ,i,u"ih[". ita habuimus in noftra devotione firmos & ftabiles, de profpentatc noflra, & ipftus ecclefix, faib. reddamus hilares & gaudentes. Agite itaque una nobilium gratias omnipotenti Deo, qui habitar

& Hu

CHRCSn

in ahiflimis, «c humilia refpkit deTupemis, de cuius munere »enit, ut fponfa fua facrofanâa ecclefia, diu & graviter procellofis fludibus, & validiffima tempeftate quaflata , nunc tandem portum Salutis attigerit: & paratis fzvientibus procellis, debita & defiderata tranquillitate li-tetur . Sare duodecimo Kalendas inflantis menfis Augufli, de mandato cariifitni in Chrifto filii noliri Friderici iiluflris Romanorum imperatoris , filius marchionis Alberti vir nobilis magnus & potem, & camerarius ipfius imperatoris, przleritibus ptincipibusecclefiaflicis ,&etiam fzcularibus Teutonici regni, publice in anima erus in przfentia noflra, roram innumerofa hominum multitudine, prÉ^itcrunt taâis facrofan- gis evangeliis juramentum, quod pofiquam Im-B perator veniret Veoetias, omni qurflione & contradictione fopita, pacem ecclefiz , ficut per fratres noflros & principes fuos difpofita efl fit tractata; & Pacem cariflimi in Chrifto filii noftri Willelmi tlluilris Siciliae regis, uique ad quindecim anno· ; & treguam Lombardorum ufque ad fex annos, in anima fua , & etiam a principibus fuis faceret, ficut in feripto pacis «5c tregut continetur, juramento firmari. Et principes Teutonici regni, fcilicet venerabiles fratres noliri Magdeburgenfis, Colonienfis, & Chriftianus didus Moguntinus, archiepifcopi, & quidam alii in anima fua pro fe jurare fecerunt. Nono vero Kalendas Augufli, przfatus Imperator, fi- £ cut traflatum fuerat & diipofitum, venit ad ecclefiam beati Nicolai, quz per unum milliare dillat a Venetiis: & ibi tam ipfe, quam archicpifeopi, epifeopi, & alii principes Teutonici regni , abrenunciantes fchifmati, per fratres noflros epifeopes fic cardinales , de mandato noflro, przfentibus quibufdam aliis, abloltitionis beneficium meruerunt . Deinde venerunt Venerias , & ibi ante ecclefiam beati Marci przdiôus Imperator, innumera multitudine virorum &mulierum prziente, alta voce reddente gratias & laudes Altilfimo, nobis ficut fummo pontifici obedientiam & reverentiam humilita & reverenter exhibuit; & recepto a nobis pacis ofculo, nos devote dextravir, & cum reverentia qua decuit & devotione Q uique ad altare in ecclefiam introduxit. Sequenti vero die, ab eodem :m-

I in fefto beati Jacobi, ab eodem :m-Kratore rogati , ad przdiflam ecclefiam fandi arci, folennia celebraturi Miflarum , accedimus i & nob's illuc venientibus praefatus imperator extra ecclefiam obviam venit, & dextero latere nolito devote fufeepto, nos in ecclefiam introduxit; & peradis Miflarum folcmnns, nos ufque ad ipfius ecclefiz portam dextravit. Cum afeenderemus paiefre'dum noilrum ibi paratum, flapham tenuit, & omnem honorem & reverentiam nobis exhibuit, quam przdeceflores ejus noflris confueverunt antecelloribus exhibere. Erit Itaque folicitudinis veflrz, nobis & ecclefiz in prolperis fucceflibus congaudere, & effedum pacis aliis devotis ecclefiz filiis aperire: ut hi , quos zelus domus Domini tangit, de pacis munere divinitus dato in Domino gaudeant & exultent. Data Venetiis in Rivoalto vjj. Kalendas Augufli.

Ahlfow/ *Alexnder tx Rogtn* m *exikdibx! A*-fiitaùi . Std ytod ad eafdem rti gtftai prrtnut , bii rtliyta Alfxandri papx tHi f*ptrio-rihtt cohttrtntia : fit nim ft Mtnt :* In craflino autem circa horam nonam Imperator cum paucis pontificem filiali afieJu vifitavit, & ufque ad ejus cameram, ubi cum epifeopis & cardinalibus familiariter relidebat, alacriter feperdu-Axit- Congratulati fimt cigo omen ad invicem, & pod aflrâuola cofioquia, & mixtos fetus ime detrimento dignitatis iocos , Auguflus petita & licentia, hilaris ad hoipitium remeavit .

Kalendis vero nunfis Augufli, convocatis notariis, & univerl:$ Lombardorum rcdonbus , Pontifex & imperator in confdiorium par.ter ‘intraverunt. Tunc Imperator coram Pontifice cum omni adjutorio przcepit comiti Henrico dc Res.... qualiter in anima fua ipfius Imperatoris juraret, quod pacem ecclefiz & imperii, & pacem repis Siciliz, uique ad quindecim annos, ficut etiam per mediatores utiiulque partis dipofitum & deferiptum fuerat, bona fide fervarn · Przientibus quoque principibus nilulo minus jutfit ad camdem pacem & treguam ut pariter jurarent, quod bona fide fervarent. Comes.... mox & ipfe juravit fuper fanlta Dei evangelia. juraverunt & fequentes principes hoc modo, videlicet.*

Ego Chriftianus Moguntinus. X
Ego Philippus Colonienfis. > archicpiic
Ego V. Magdeburgenfis.
Ego B. Trevircnfis.
Ego P. Patavicniis .
Ego C. electus Wormatienfis .
Ego K. imperiali authoritate protonotarius .
Ego G Mantuanus ipilcopus.
Ego G cancellarius.

Ego G. comes. Juramus in manibus veflris fuper hax ianda Dei evangelia, quod pacem ecclefiz & imperii, & pacem regisSiciliz,uique ad quindecim annos, *U* treguam Lombardorum ufque ad " fex annos, ficut llatutum eft, . & feriptum per mediatoies utriufquc partis, bona fide fervabimus, & abfque fraude. Sic Deus nos adjuvet, & hzc lancla Dei evangelia.

Ex parte vero Sicihz regis eodem modo juravi· Romualdus Salernitanus archiepifcopus, & Rogerius comes Andrientis.

Ex parte vero Lombardorum jurarunt qui prxfentes erant, fcilicet, de MediolanoGcrardus rifeis, Rogerius & Marcellinus coniiilcs.

De Placentia Willclmus Letatorius.
De Brixia Albertus de Gambara.
De Bergamo Alberatus.
De Verona Cacus conful.
De Parma Vetulus.
De Rcgio Antcmanus.
De Bononia Prcamontes poteflas eorum -
De Novaria Willelnius Gueliri.
De Alexandria Hubertus de Foro ·
De Padua Teflulanus poteflas .
De Venetia Gozelmus.

Abloluto autem Imperatore , fequaces quoque ejus intrufi, & fchiimatici, ad finum marris ecclefiz catervatim confluentes abfolvi humiliter poftulantes, refutarunt & anathematizarunt, abjurantes luper fanûa evangelia omnem hzrefin extollentem fe adverfus facrofanâafo Romanam ecclefiam, & przeipue fchtfina , hzrefin , & factionem Oôaviani, & Guidonis Crementis , & Joannis de Struma ,· corumque ordinationes irritas eflê pronuntiantes, fidelitatem quoque & obedientiam domino fuo papae Alexandro, civique iucceflolibus catholicis promittentes , reconciliati funt, dc unitati ecciefiz aggregati - De quorum numero famofiores duximus nominandos, Chriftianum Moguntinum, Philippum Colonlenfem, V. Magdcburgenfem, Trrvirenfem , Patavienfena, Wormaticnfcm elefium, Auguftanum , MaflUicnfem, Argentinum , HaiberfUdeo-

OmBTJ «u>. "frm , Papienfem , Placentinum, Brixienfem ,A Novarieniem, Aquenfem, Mantuanum, Balneoregienfem, Pifaurcnlem, Faventinenfem , Guidonem Cremenfem promotum in Levitam, V, quondam Quniacenfan abbatem, fic intrufum fandi Georgii in Velo aureo , atque vicinum ejus fanât Salvatoris intrufum. Aliorum refipifcentium fchifmaticorum multitudinem penitus ignoramus.

Eodem tempore, decimo fexto Kalendas Septembris, in ecclefia fanât Marci Venetiis Alexander papa cum archiepifeopis, epifeopts, fic aliis eccleturum praelatis Italis, & Alemannis , fyoodum celebravit, in qua juxta eum Imperator refedit.- ubi pax inter ccclefiam fic imperium, & pax Imperatoris cum Sicilir rege , fic trcguaB Lombardorum , ficut fuperius eft ordinatum , communi aiTenfione roborata fuit atque firmata. Sed ad majorem ipfius foliditatem , Pontifex in hunc modum excommunicationis fententiam protulit · ut quicumque pacem tjfam , vel treguas infringeret, nifi requifitus infra quadraginta dies, fic commonitus fatisfaceret , eamdem excommunicationem incurreret . In fchifmaticos veto , qui nondum refipuerant, quoufque fatisfeccrinr, anathematis fententiam innovavit.

In diebus illis cum hxc agerentur, C. Comes Bertinori abique liberis decedens Venetiis , pro remidione deliâorum fitorum , parentumque ipfius, caftrum iplum Bertinorum, quod alio nomine dicitur Sululianum, *& totam* terram iuam C (licet ab antiquo juris beati Petri fuerit) facrofanâx Roman* ecclefix in propriam hxreditatem donavit , fic ad majorem donationis ipfius firmitatem , domino Alexandro papx , ejufque fuccefIbribus, publicum exinde inftrumentum heri fecit. Quamobrcm pro recipiendis invefttituris ipfius caftti, quod eft caput comitatus totius , pontifex abique mora illuc mifit Raincriuni diaconum cardinalem , & R. iubdiaconum , & P. Sarracenum dapiterum fuuin ; per quos invefttiruram & pofteilionem Hiius comitatus in poteftaiem & dominium iedis apcftolicx recepit fic detinuit .

Deinde poft fynodum celebratam decimo quinio Kalcndat Odobris pro confirmatione pacis D' Imperator has litteras icripfit.

Impititotis conhilnativ

rvrrrn.b :n C>ri/b patri domino' pap Alexandro jatrojanil* Romans ecciefis Jiirnmo ù univer}au pontifia fridertcns Dagratia Romenornm imperetur femper Λαχafin› debitam ubedaentiam, O fiiiahs devotionis affeilum.*

Gvm imperatoria ac regia majeftas ad hoc in tertis ordinata fit, ut per ejus operani totus orbis pacis gaudeat inetemento.· nos , quos Deus in folio imperii Romaui inftituit, eam diligenter amplecti, & ferventius confervare debemus aC VOlumUS. Inde eft , quod pacem ecclefix fic imperii, iceundum quod a principibus no- E ilris fic cardinalibus Romanx ecclefix difpofita eft & ordinata, fic in feripto principum noilrorum figillis fignata continetur , ficut per inter, pofitam perfonam jurare fecimus , fic prxfenti feripto nos obfervare promittimus, fic confirmamus, fic ratum in pofterum permanere volumus : fic fic deinceps firmirer obfcrvabimus , fic faciemus , quatenus in nobis fuerit , Deo propitio , obfervari.

Datum apud Venetias in palatio ducis, decimo quinto Kalendas Oâobris , Indiâione decima .

L1TTERÆ PRINÇIPUM.

ANNO CHRISTI

Pmvu» fu» »c petri Venoretedo Aktcondro Dtigratie fenil Rem*»* fedit df Catholic* ecclefi» csn&sttMni ftemmo pontifici etfn tmiverfeli p*p*t Cbri/lia· nnt MegmUinm *rtbicpifcop*s , Philippus Colemessis erchieptfctpnt , I^eremimdia Megdeburge^fii ertbiepifcepn , atmeldns Treviceiifis *r-cUefifitpttf, Cmredut I-Vorm*ti*rfs epifeopus , Gnnfrtdnt cancellarius , IVcremtcndns protomtaritu, F. comes IMi*>idi* , F. merebis de Luciş y tJ fréter ejets, Died» cernet de Literfa , tj R. cernet de Dinn*, filieln devotionis objectum ctm deUt» »Mie»ii* tt devotione.*

Quot commoda , que ex confirmata pace ecclefix fic imperii utilia toti mundo pro. venvrint, ipfa innumera illa mala , qux exinde acciderunt, mam Idle oftendunt. Sicut enim ab utriufquc concordia, ptovincic orbis terrarum ad falurem fic tranquillitatem reguntur I ita fub eorum divifione a propria ftatus reâitudinc diftrahebantur. Gaudeat itaque tellus tam defiderabi-);s roris vifitatione lefpcrfa, tam gratiofe pluvie inundatione fecunda , per quam fideles populi, ariditatis fitim depellant , fic omnia jurgiorum fcandala, fic fcanaalorum incendia futfocentur. Nos ergo, pater fanâiilîme, de tanto concordix fruftu letantes, ipfam facratiftimx eccle- j'x & imperii pacem , ficut ab utriufque partis mediatoribus eft difpofita , fic in commune feriptum redaâa, fic illuftris regis Sicilis ufque ad quindecim annos , fie treguam Lombardorum a proxime prxteritis Kalendis Augufti ufque ad ' fex annos , ficut a mediatoribus eft ordinata , fic noftris juramentis firmata , fic in feriptum commune redaâa, noftri confcnfus ftudio A vigore confirmamus, fit ratam atque inconcufûm tenemus: fic ut fic obfervetur, operam dabimus. Et ut hxc noftrz confirmationis pagina fubfecuturis temporibus firma atque illibata permaneat: eam propnis fubfcriptionibus communiri, fic figi!lorum noftrorum fecimus appenfione infiguiri.

Ego Chriftianus archiepifcopus Moguntinus . *Locus Jigilii.*

Ego Philippus Colonienfis archiepifcopus , & Italic archicancellarius. Sic fic alii. *De Imper*·tore tenetns difetdere perato b*c feljmcntnr tnailir:*

Rebus itaque fic fe habentibus , Imperator Venetiis recefiurus, ut a fummo pontifice licentiam acciperet, accetfit ad eum in palatium patriarch* . Sed omnino cxclufis cereris , cum iulis epiicopis fic cardinalibus, ac fuis principibus, de his qux ad pacis complementum reflabant , cum eodem papa colloquium habuit. TuucPontifex ab Imperatore petivit ut regalia fandi Petii, fit poflefliones fande Roman* ecclefix , ficut per mediatores cardinales & principes apud Aliagniam communiter fuerat fit firmatum , ubi reftitui faceret _Cui refpondens Imperator dixit ; Regalia fanâi Pétri, & poflèfïloncs alias Romanae ecclefia:, praeter terram comitiflae MatbiJdis, & Bertinorum, libere ad oraefens rcftitnam; fed quia ifta mihi videntur ad imperii jus pertinere, vos eligite de veftris cardinalibus tres, fie nos de noftris principibus totidem eligemus, ad illa traâanda, quorum judicio pars utraque, irrefragabiliter ftare debent . Quod lien pontifici grave nimis & durum fuerit, quoniam fic in forma pacis de reftituenda terra comitiftae Mathildis expreflum fuerat fic juratum, fic tunc ipfe caftrum Bertinorum, ficut fuperius diAum eft , poifidebat :

-.... bat; ne tamen occatione ifta ecdefue pax turbaretur, voluntati ejua tandem aflèni'um prrbuit. Statimque ChriftianomMoguntinum atehiepifeopum, & Wortnatienfem eiedum , & A. prorononotarium, qui pnefentes aderant , ad id faciendum delegit Imperator; & Alexander papa fisos, videlicet Oilieniem dc Ponueniem epifcopus , & Cynthium diaconum cardinalem elegit . Pro reflituendis vero przdiftis regalibus, & ceteris ecclefic pOtfcflionibus, illico ettmdem Moguntinum aOignavit pontifici , pnecipiens ei fub obtentu gratic fine , ut reftitutionem ipfam infra tres tncnfes cum integritate perficeret.

CHRJsri

His itaque concorditer ordinatis atque difpofitis , ipfe Auguftus coram; pontifice genua Hexit, &. deofculatis pedibus ejus , receptus ab eo & univerfis cardinalibus , verius Ravennam & Ocfenam receifit, Port cujus difceffum circa medium menfts Oâobris pontifex quatuor impetratis galeis a ducc Venetiarum, majori parte fratrum fuorum per Pentapolim fccus mare prrmiffa, denuo pelagi vaftitatem Domino authore penetravit, fic ea qua venerat via regreffus , Sipontum quarto Kalendas Novembris fuffragantibus beatorum Petri fic Pauli meritis, cum profperitace pervenit.

De rebut in bac [nodo grftit, drfue *iit <pû cmcilio interfuerunt, it» Rogerut dt Hovtdtn iit annalibut* ^qgZre: Eodem anno Divina miferatione Alexander papa, fic Fridericus Romanorum imperator, faftt funt amici Venetix in Rivoalto , deleto fchifinate , quod jam fere oâodecim annis duraverat in ecciefia Romana . Huic vero paci fic concordix interfuerunt ex parte domini papx, Humbaldus epifcopus Oftienfis cardinalis, Willelmus de Pavia epifcopus Portuenfis cardinalis, Walterus epifcopus Albaner.fis cardinalis, Conradus epifcopus Savinz cardinalis ; Manfredus epifcopus Palxftrinus cardinalis , *Joannes* Neapolis presbyter cardinalis, Theodinus presbyter cardinalis, Albertus presbyter cardinalis, Petrus de Bona presbyter cardinalis, Bolus presbyter cardinalis , Vivianus presbyter cardinalis , Hercmbraudus presbyter cardinalis , Hyacinthus diaconus cardinalis, Herduim diaconus cardinalis , Chinchcchapel diaconus cardinalis , Laborandus diaconus cardinalis , Hugcfim diaconus cardinalis, Reinerus diaconus cardinalis, archiepiicopus de Viane, archiepiicopus Bituricenfis , archiepiicopus de Melan , archiepiicopus de Ravenne, archiepiicopus de Salerne. Et comes Rogerus de Andre cX parte Willelmi regis Siciliat. Ex parte Friderici Romanorum imperatoris interluerunt prxfcriptx paci. viri fublcripti. Archiepiicopus dc Magdeburg , Philippus Colonienfis archiepiicopus , Chriftianus Maguntinus archiepifeopus, archiepiicopus de Bcfcncon , archicpifeopus de Trcvcs, eleâus de Wermeile , protonotarius imperatoris, comes Henricus de Dice , marchio Albertus , fic multi alii . Congregatis itaque illis in civitate Venetix , nono Kalendas Augufti, in vigilia beati Jacobi apoftoli ; prxfatus imperator, ficut prius traftatum fuerat fic difpofitum , venit ad ecclefiam beati Nicolai , que per unum milliare a Venetiis diftat, & ibi tam ipfe quam archiepifcopi , epifcopi , fic alii principes Teutonici regni, abrenunciantes fchifmati, per epifeopos, fic cardinales , quos dominus Papa ad eos abfolvendos miferat, abfolutionis beneficium accipere meruerunt . Deinde venerunt Vcnetias , fic ibi ante ecclefiam beati Marci prxdiftus imperator domino Papx , ficut iummo pontifici , omnem obedientiam fic reverentiam humiliter exhibuit, dc recepto ab eopacis ofculo cum devote dextravit , & cum devotione magna uique ad altare in ecclefiam introduxit. Sequenti vero die in fefto fanât Jacobi , feria fecunda, prxfatus Imperator venit obviam domino Papx extra ecclefiam fanât Marci ; fic dextero latere eius devote fufccpto , eum in ecclefiam introduxit: fic peractis Milfarumfolemniis eum ufque ad iplius eccldix portam dextravit . Et cttm dominus Papa palefredum litum afeenderer, prxdiâu* imperator tenuit ei fiapham, fic omnem honorem fic reverentiam exhibuit , quam przdecefTores ejus prxdecefloribus fuis exhibere confuevcrunt . In hoc vero concilio Joannes abbas dc Struma , qui vocatus fuerat papa Calliftus, qui etiam tertius fic ultimus fchifmatis hujus antipapa extiterat, degradatus eft : fic ab iplo imperatore, fic ab omnibus principibus ecclefiafticis &. fxculaiibus , deje&us eft fic reprobatus.

Chiusti

Similiter omnes archiepifcopi, fic epifcopi , fic abbates Teutonici regni, qui ab eo vel ab aliis antipapis przdcccfToribus fuis, videlicet abOâaviano, qui papa Victor vocabatur, vel a Guidone de Crema , qui papa Pafchalis vocabatur , ordinati fuerant, dégradait funt : fic altaria, qux ab ipfis five ab ordinatis fuis dedicata erant , demolita funt. In hoc autem concilio Conredus frater confobrinus prxdidi imperatoris recepit a manu Alexandri papx archiepifcopatum Sanceburge, fic legatiani totius Teutonici regni in vita lua habendam. life vero Conredus cum elcftus effet tempore fchifmatis ad archiepifcopatum Maguntinum , noluit ab Oftaviano antipapa conlecrari ; fed malens inter catholicos pro nomine Chrifti pauper vivere , quam inter fchiimaticos divitiis fic tranfitoiis abundare , venit nique Senonem civitatem ad Alexandrum papam : a quo benigne fufeeptus, faftus eft epifeopus cardinalis de epifeopatuSavinx: fic Chiiftianus imperatoris cancellarius liicceffit ei in aichiepifeopatu Maguntino, fic pallium lufccpit aGuidone dc Crema : quod quia ab eo receperat, propriis manibus fuis combuftit Venetix in Rivoalto in palatio patriarchx corain Alexandro papa fic cardinalibus univcrlis, fit a domino Papa abfolutus eft, fic remaniit archiepiicopus Maguntinus, fic pallium ab Alcxandio recepit.

C anfam, qna motu> imperator pacem concordiam petierat, tiii aliter enarrant. Mattbaui Paru, anno MCLXxvii. Fredericus imperator , *inanit,* venit ad pedes Alfxandri papx . Audivit enim fic certificatus eft fiiper hoc , quod cum fugeret a perlecutione imperiali , fic non erat ei tutus tranfitus per terram , immo per mare exorta tetnpeftate affumpfit omnia ornamenta papalia in navi quafi celebraturus , fic ftans imperavit mari fic ventis vice Jeiu Chrifti , cujus vicarius erat : fic ftatim fafta eft tranquillitas magna . Quo audito Imperator ftupefaftus , humiliatus iatisfecit illi per omnia , timens tamen plus Deum quam hominem : & fic ceffavit fchiima.

Meo [ane judicio probabile effe exijiimo, ytol non parum commotui fuerit perna -lad· gravif-fima ipfi divrnitut tnfiiila , quam Aimonitu de gefiii Francorum ii^ro rapite ^uinquagefimo qnintn bii verbir enarrat : Eifdem diebus Ludovicus rex Alexandrum papam in paftoiem cum omni regno Francix fufcepit. Cujus rei fama circumquaque regiones pervolante, Conftantinopolitanus ficflifpanus* imperatores, rex Siciiiz, rex Anglia:, rex Hierofolymitanus, rex Hungartr, oinneique reges Chriftianorum , feqncntcs regis Ludovici exem-

exemplum, cum debita reverentia eumdem fiacerunt, excepto Friderico Alemanni* imperatore : qui contacta tyrannide tarens, praedi'âum fchifmaticum Oâavianum contra leges dc jura manutenuit, dc omni vita illius ficut Papam eum habuit. Quordefunâo Guidonem Cremenfem ', unum fcilicet dc duobus cardinalibus eidem fchifmatico adherentibus, nefandus ille imperator fucceflbrem ejus fubrogavit : Cujus inhortationibus idem imperator Romam, ut eam perderet, profeâus eft ; ubi maxima ftrages fuorum, non vi Romanorum t nec aliorum mortalium, fed fola Divina ultione fada eft. Mirabile didu contigit, quod Dominus taper exercitum ejufdem nefandiflimi tyranni manum ultionis extendens, per aeris corruptionem, ferventem pluviam taper ipfos effudit : unde infinita multitudo tam militum quam peditum inexpugnabili gladio Divinat virtutis perculit, morte miferabili vitam finierunt. Inter quos filius Conradi imperatoris interiit, dcRatnaldus Colonienta archiepifcopus :' cujus corpus fruftatim divitant, & m ferventi aquadecoâum, faleque conditum, Coloniam ufque fui deportaverunt - Imperator vero pr* timore flagelli Divini ab eadem obfidione recedens, in Tufciam fugitivus pervenit. Unde egrediens, & Lombardiam pertranfiens, ab incolis ejufdem regionis viriliter fugatus, ad Sufam feftinavit. Exinde cum paucis fociisfurtive fugiens, Alpes tranimeavit. Siquidem amiiTa multitudine in eadem obfidione epifeoporum & baronum fuorum, ita perterritus & confutas extitit, ut ulterius ibi morari non audens, miferabili fuga Alemanniam repetiverit.

Aforaw nu/« concordia 6* *compofiiionii Otto Frifingerft penlo paft circe bete tempore defenflet, lib. 7. cep. ultimo.* Hujus, (*de Friderico loqneni eit,) oftavo* principatus anno, Hadrianus venerabilis Papa obiit ; fic inter duos alios, Alexandrum videlicet & Oâavianum, qui alio nomine Vidor appellatus eft, maximum fchifma ecclefix oriri coepit, quod novemdecim annis miferabiliter duravit, Friderico rege contra Alexandrum pertinaciter refiftente, & in idiptam plures epifeopos regia poteftate compellente. Qpod demum multo labore Dei gratia fancitum eft. & Alexander univerfalis totius eccletae pater eanonicx confirmatus eft, iXc.

Eemdcm reconciliationem magne cm bumilitett (T perfeth caritate citre fnperbiam pontificii perediam ejfe, GmUtbnm Tyrim bnjni temporii feriftor lib. <8. belli fiericap. 16. tefiatitr bit verbi/ :

'er idem tempus domino Hadriano Papa apud Anagniam urbem Camp&niz morbo fquinanti* defundo, corporeque ejus Romam translato, & in bafilica Petri apoftolorum principis honorifice fepulto : dum & de fubftituendo paftore inter cardinales haberetur traâatus, ficut in tabulis folet frequenter contingere, divifa tant eligentium defideria, ita ut pars eligeret dominum Rotandum ejufque ecclefie presbyterum cardinalem tituli beati Marci, qui idem erat fedis apoftolicx cancellarius, cui manus imponentes, & ordinantes epifcopiun, Alexandrum appellaverunt. Alii vero Oâavianum, virum fecundum carnem nobilem, ejufdem ecclefic presbyterum cardinalem tituli fandas Caecili» trans Tiberim: cui & nihilominus manus imponentes, epifeopum confiiruerunt, vocantes eum Victorem. Cujus fchifinatis occafionc, univerfa Latinorum ecdefia, peccatis noftris exigentibus, paulo minus habuit djvidi, & irrevocabiliter ab invicem feparari, majoribus orbis principibus certatim partibus gratiam taam & favorem mintftrantibus. Tandem anno decimo nono, redeume ad unitatem eccletae dominoFriderico Romanorum imperatore, qui pani oppofite auxilium taggerebat, & confilium: fic domino Alexandro papa plena caritate reconciliaro, reddita eft pax ecclcfix, & expulta errorum tenebris, refplenduit tranquillitas, quafi ftclla matutina in medio nebule.

RomttaUni erebiepifeoptu Salernitan!, yxi b*ic concilio interfmt, in tbronico fno, recenfito ed longum Pontificii & Imperatorii ed Urbem acceffit, de Imperatorii ebfilntiom, bonore^ne jflexondro pope exbibito ifle refert:* Sequenti vero Jie Dominica o&ava fcilicet die refidua ftante menta Julii', in vigiliis beati Jacobi, Papa, cognito Impcratoris adventu, galeaS ingreuuscum nunciis regis, & magna Lombardorum ac populi multitudine, ad ecclefiam fanât Marci fummo mane devotus accedit, & Humbaldum Oftieniem, & villelmum Portuenfcm, & Manfredum Pneneftinum epifeopos, & quofdam de cardinalibus ad Imperatorem tranfmifit ; qui venientes ipfum & fuos ab excommunicationis vinculo abfoiverunt. Chriftianus autem cancellarius procedens in publicum, radis facrofanâisevangeliis ait.- Ut omnes evidenter agnofeant me ede nomine fic opere Chriftianutn, Oâavianum Cremenfem, & Joannem de Struma, cum luis complicibus, prorfus abjuro : & Alexandrum, & fucceflbres ejus, in catholicum Papam recipio. Et alit prslati ecclefiarum fimiliter juraverunt.

Dux autem Venetiae, cognito quod Imperator ab excommunicationis eiTct nexibus abiolt*tus, cum patriarcha, & magna cleri ac populi, & navium multitudine, ufque ad ecclefiam fandi Nicolai illi obviam venit : quem in navi taa recipiens, ufque ad litus fandi Marci Fatis honorifice & potnpofe deduxit. Imperator autem de navi defeendens fimul cumduce, patriarcha, & epifeopis fuis, & clero populo Venetis, ipfum cum vexillis & crucibus proceftionaliter praecedente ufque ad ecclefiamfandi Marci, ante cujus atrium Alexander papa cum epifeopis fuis, & cardinalibus, cum patriarcha Aquifejx, archiepifcopis & epifeopis Lombardis, ecclefiaflico more ornatis honorifice refidebat » pedes acceffit.

Cumque ad Papam appropiafTet, taâus Divino Spiritu, Deum in Alexandro venerans, imperiali dignitate poftpofita, rejcfto pallio, ad pedes Pape totum fe extenta corpore inclinavit. Quem Alexander Papa cum lacrymis benigne elevans, recepit in ofculo & benedixit, moxque a Teutonicis, Te Deum laudamus, eft cxcelfa voce cantatum. Imperator autem, apprehenfa Paps dextera, ipfum in ecclefiam introduxit,& accepta db illo benediâione, ad palatium ducis cum fuis rediit - Papa vero cum cardinalibus, ôc nunciis regis, iterum galeas ingreflus, ad taum hofpitium rediit. In vefperis autem Imperaror per unicos fuos Papam fatis afleâuofe rogavit, ut fi et placeret, fequenti die, infeflo fcilicet B. Jacobi, in ecdefia S. Marci Miflarum talemnia celebraret :* dtffiderabat enim ab ore ejus Divina officia fapplex & devotus audire. Cujus petitioni Papa aflenfum benignus accommodans, fummo mane cum cardinalibus ad S. Marci ecclefiam venit. Cujus veftiarium ingreflus cum patriarchis, archiepifcopis, & cardinalibus, honorifice fatis, & ecclefiaftice fe induit, & ad celebranda Divina Miflarum folemnia fe prxparavit.

Im-

ANNO CHRISTI

" Imperator autem, ut humilitatem quam cor* A de conceperat opere demooftraret, fumpto ftra* toris officio, .pallium depofuit, manu vjrgam accepit, laicoa de choro expulit, & Pap® ad altate folemniter & proceffionalitcr venienti viam tanquam oftiarius pneparavit. Deinde in choro cum archiepifcopis, epifeopis, dc clericis Alemanni® remanens (quibus eo die cantandi injurium erat officium) Miflam domini pape devote fatis & humiliter audiebat. Cumque diAo evangelio Papa afeendidet pulpitum, ut alloqueretur populum, Imperator accedens propius ccepit verba ejus attentius aufculrare. Cujus devotionem Papa diligenter attendens ,- verba qu® ipfe * littèrate proferebat, fecit per patriarcham Aquilcj® irv lingua Teutonica evidenter exponi. Finito B autem fermone, dc *Crtd»* m mmw *Uttun* folemniter decantato, Imperator cum fuis principibus ad pedes Pap® devotus acccflit, dc obtulit. Finita Mida, cum Papa ad fuum palatium vellet redire: Imperator dexteram ejus accipiens, eum ufque ad portas ccclcfic fatis honefte deduxit. Cumque equum fuum album de more vellet afeendere, Imperator ex alia parte accedens, ftrevam ejus tenuit, dc poftquam equum afeendit, ipfum aliquantulum ftratoris more per freni lora deduxit.* quem Papa bclll&ccns, adhofpitium redire permifit. Ipfe vero, clero, dc populo illum precedente, ufque «d mare defeendit. Dehinc galeas ingrtflus, ad palatium fuum cum gloria eft dc honore reverfus. Venientibus C autem proximis Kalcndis Augufti, Imperator cum archiepifcopis,'dc epifeopts, dc reliquis principibus fuis, dc magna populi multitudine, ad patriarch® palatium, in quo' Papa erat hofpitatus, accedit. In cujus palatii aula longa fatis dc (patiofa, Papa in eminenciori loco pofitus, in faldiftorio fuo refedit, dc epifeopis fuis, dc cardinalibus hinc inde circumflantibus, Imperatorem quidem in fua dextera fupra epifeopos, dc presbyteros cardinales, Romuaidum vero Salernitanum archiepifcopum in finiftra fupra diaconos cardinales refiderc prscepit. Finito itaque filentio, fic eft papa Alexander exorfus:

FM ttľ. *Ак efl,* inquit, *diet,* fratres cariffimi, *φυυη fecit Deneltutt: extdleteetu, tf l+teitwi» et,* quia D „ hic filius nofter Romanorum Imperator iilu- Lu:- „ ftris foortuus fuerat, & revixit; perierat, & „ inventus efl. Nam poftquam cordi ejus fuper* „ ne radius claritatis illuxit totius falfiratis de* „ pulfa caligine, de errore ad veritatem redit, „ dc tenebris ad lumen tranfiit, de fchifmate „ ad unitatem accedit, dc ad caulas matris ec- „ clefie tarnuam ovis erratica repedavit. Exul- „ ret igitur hdelium votiva religio, quia hodie „ pater juniorem recepit filium, catholicum „ principem Romanum recuperavit imperium. „ Mater ecclefia fuum evaginatum in vaginam „ convertit gladium, navis pifcatoris egregii, „ qu® culpis exigentibus, adverfitatum turbine „ pene demerfa jam fuerat, nunc procellis cef* „ famibus, ad litus folitum, & ver®quietisportum illcfa pervenit. Ecclefic fu® preces pro „ bono pacis frequenter effufas Dei Filius cie* „ menter audivit, fit eam cum fuo principe, „ in pace & concordia collocavit. Indo eft, „ quod deftru&is adverfitatibus & erroribus uni* „ verfis, fecura jam pace fruitur, & jucunda „ fecuritate letatur. Ceflcc igitur antiqua dû* „ cordia, finem accipiat inveterata malitia: una „ fides, unus Dominus, una fit & ecclefia. „ Schilma in unitatem tranfeat, & divifio ad „ caritatem accedat. Omnis jam ad pacem ec- „ clefi® redeat, dc ad matris fu® gremium fi- „ horum numerofitas gratiofa recurrat. Sit Deo „ gloria in altiffimis, & in terra pax hominibus borne voluntatis. Er quia nos imperatoris „ noftri pium animum, & benignamagnofeimus „ voluntatem, eum intra noftr® mamuetudinis „ brachia tanquam cariftimum filium benignius „ ample&mur, & tam ipfum, quam uxorem, „ dc ejus filium in catholicos principis paterno ' affeâu recipimus, fle ipfis honorem debitum „ impendere procuramus: Deum, & apoftolos „ noftros affeduofe rogantes, ut ipfos ccdefi® „ fua: fervent, incolumes, & per longa tempora „ cuftodiant defenfores.

Poilquam Papa loqui, dcfiit, Imperator dcpofito pallio, faldiftorio furgens, ccepit in* lingua Teutonica condonari, Chriftiano cancellario verba fua vulgariter exponente. „ Ait ergo: Majcftati noftr® fatis gratum refi- „ det & acceptum, quod Deus omnipotens, „ cujus manu principum corda tradantur, cu* „ jus arbitrio eorum voluntates & confilia diriguntur, noftr® confeienti® puritatem attendens, ex diverfis mundi partibus viros providos dc diferetos huic curi® voluit interdic, ut ipfi errorem Inoftram, dc converfionem, nobis referentibus manifefte cognofcercnt, de* hinc ad propria redeuntes, devotionem noftram, quam erga Dei ccclefiam gerimus, publice predicarent. Totus igicur mundusevidenter agnoicat, quod licet nos Romani imperii dignitate & gloria fulgeamus: tamen a nobis humans conditionis proprium dignitas Romada non abftulit, nec ignoranti® vitium majeftas imperialis exclufit. Nam fuggeftione pravorum hominum, ignoranti® fuimus tenebris involuti: fic per viam veritatis credentes incedere, extra jurtiti® fcmitas non invenimus. Ecce enim Dei ecclefiam, quam credebamus defendere, impu- „ gnavimur; & quam fperabamus extollere, pene deftruximus. Occafionc noftra, Domini noftii Jcfu Chrifti tunica inconfutilis eft divifa, & quantum in nobis fuit, per herefes & fchifmata violata. Decepit nos cauf® meritum, & color negotii perturbavit: quia dum in faâo ccclefi® potius virtutem potenti®, „ quam rationem julliti® volumus exercere, „ confiât nos in errorem merito devenide. Ju- „ ftitia * fortitudinem rcfpuit, aequitas viokn- „ tiam non admittit. Sicquc faftum eft, quod „ ille, qui humilia refpicit, dc alta a longe „ cognofcit, potentiam noftram, & adverf® „ partis humilitatem confiderans, more fuo po- „ tentes de fede depofuic, dc humiles exaltavit. „ Sed quia Divina clementia nos ad corregio- „ nem noftram ad tempus errare voluit, fed „ deviare in perpetuum non permifit: univerfa „ hoc fidelium turba cognofcat, quod nos de „ cetero, errore totius faifitatis abjeâo, ad ve- „ ritatem convertimur, de fchifmate ad unita- „ tem redimus, dc ad gremium matris noftr® „ facrofanâ® Roman® eccleûc gratanter acce- „ dimus: dominum Alexandrum, qui eft tmpr«- „ fimtiarum, dc fucceflôres ejus, in catholicum » papam recipimus, dc ipfi tanquam patri debi- „ tam reverentiam exhibere proponimus. Pacem „ noftram ecclefic, illuftri reti Sicili®, dcLom- „ bardi®, ficut inter noa ordinatum eft dc dif- M pofitum, reddimus.

Dt eitij twKilii btijtu falytngit ifa: Advenientibus autem vigiliis Aifumptionis beare Virginis, qu® eo tempore in die Dominico adve-

—!,! ...... advenerunt , Alexander papa cum epifcopis, cardinalibus, cum patriarchis, archiepifcopis, epifeopis , & abbatibus Alemanni» , Lombardie , fic Tufcite , cum Imperatore , fic duce Venetis , cum nunciis regis Sicilia , & magna populi multitudine in cccleGa beati Marci conveniens , folemnc ibidem concilium celebravit. *lite alfa.*

CHtuut lu,*> ur

Didis itaque orationibus fic litaniis, fic aliis , quas de more in concilio funt dicenda, ficlongo fermone de pace Kabito , Alexander papa candelas accenfas Imperatori, fic> clericis, fic laicis, qui ibi aderant, dari prxeepit : fic ipfc excommunicationis formam hoc modo propofuit: Nos ex parte Dei omnipotentis , fie beat* Mariæ femper virginis, fic beatorum apoftolorum Petri B fic Pauli, fic omnium fandorum , excommunicamus fic a gremio matris ecclefi* feparamus omnes perfonas tam ecclefiafticas, quam fxculares, quxeumque pacem qux inter eccleGam fic imperium modo fada eft, fic pacem regis Sicili* ufque ad annos quindecim , fic treguas Lombardorum ufque ad annos fex, aliquo modo difturbare , vel impedire pracfumpferint . Et ficut hx candelx extinguuntur, Gc eorum animx xternx viGonis lumine fic claritate priventur . ".Cumque candelx projeft* eflent de manibus , Imperator alta voce cum aliis, Fiat, fiat , pariter acclamavit. Sicque concilium celebratum eft , fic iolutum. *Hitc-afijtu Romxaldw dt concilio quambrey viffime, alia multa prxteriens , qaod alio tenderet fna oratione.*

Quare neceftarium eft, inanem fabellam elfe, quam de capite Imperatoris ab Alexandro pedibus obtrito, aliifve nonnullis faftuofe nimium didis .fic fadis , hxretici noftri temporis, eorumque fautores fchifmatici , recentiorum dumtaxat , fic potiilimum Beftarionis fecundum unam eamque mendacem ejus ledionem", quantum ego fciam , authoritate freti, find illimo & humillimo pontifici afiingere non verentur.

G. C. Additio ad Conc. Venit.

Ex Cbronico Ricberfpergenfi ad ann. MCLXXVII.

DOMNUS quoque Adalbert·» SalzburgenGs archiepifcopus, vocatus per litteras apoftolicas , venit illuc. Sed domnus apoftolicus , mium tunc primum credulus verbis adverfanorum ejus , ftatim ut curia Imperatoris haberi cœpit , perfuafit & juflit eum cedere loco : illeque reniti non poterat, quia non erat qui adjuvaret. Tunc miiTsr funt litterae a domno Papa, & a domino Imperatore , omnibus in epikopatu SalzburgenG conftitujis : quarum textus ita fe habebat.

aflexander epifeoput frrvut fervorum Dei, dileflis filiis, ' t^oro Salzbur^rfit ecclefia , pralatis ecclefiarum, èT minifierialibus praferiota ecclefia intra montana confiitutn , falutem cJ" apofielicam benediiJionem.

Left Cirro-

VENERABILIS fiaier nefter Adalbertus , quondam archiepifcopus vefter , videns fic confiderans necefinatem ecdelix vefhx : cum gratiam cariflimi in Chrifto filii Friderici illuftris Romanorum imperatoris recuperare non pollet, maluit cedere , quam contendere : fic. eccleGam veftram, fic adminiftrationem ipGus , in manu noftra libere fic fine contradiftione qualibet refignavir.

Poftmodum venerabiles fratres noftri, Gurcen. AGs & Patavienfis epifeopi , & priati cccleG* veftrx, qui apud nos pratentes erant de celebranda ele&ione mandato noftro recepto, in venerabitan fratrem noftrum Chuuradum, Moguntinum quondam archtepifcopum, virum utique litteratum , providum , induftrium , fic difere» tum , fic carum admodum nobis fic acceptum, fic moribus fic genere nobilem , unanimiter convenerunt , ipfumquc elegerunt in archiepifcopum fic magiftrum. Nos autem, quanto eccleGam vcftratn ampliori caritate diligimus, pro illiusgratiftim* devotionis fervor^ , quam hujus turbationis tempore circa nos fic Romanam eccleGam immobiliter confervavtt : tanto facilius eorum eledioni noftrum favorem prxftitimus fic aftenfum: ipfumquc non fubtrado fibi honore vel dignitate quam hadenus habuit , in archiepifcopum vobis conceflimus : fic cum obtentu fic consideratione ipftus , eandem eccleGam ferventius animo volumus diligere, fic propenfiori ftudio ejus intendere commodis fic augmentis /fic per induftriam, nobilitatem , fic potentiam ipftus, credimus authorc Deo prxfcriptx eccleGx grata commoda proventura .

ANNO CHRISTt ,,,

Unde nolumus vos xgre ferre t vel habere ullo modo moleftum, quod hi qui apud noserant, non exfpedato confilio veftro , fecerunt elcdionem: cum de voluntate fic mandato noftro ad eleftionem proceflerint celebrandam.

Inde eft quod nos, fic vos omnes abobedientia, quam prxdiâo Adalberto , vel illi qui fupra impoGrus fuerat, promiGftis , fic eos ex vobis qui alterutri eorum fidelitatem juraverunt , a juramento illo, authoritate , qua licet immeriti prxeminemus , penitus abfolventes , univerfitati veftrx per apoftolica feripta prxeipier^» mandamus, fic mandando prxctpimus , quarehus memorato Chunrado archiepifcopo , omni contradidione fic appellatione reflante, debitam obedientiam fic reverentiam impendatis, fic cjos falubribus monitis fic mandatis humiliter fic devote parere curetis. Et hi qui ex vobis conlueverunt fic debent archiepifcopo fidelitatem jurare , ei fidelitatem facere non poftponant . Et quicumque dominicalia SalzbutgenGs epifeopatus D quolibet titulo, a tempore bonx memorisEberhardi quondam archiepifcopi veftri occupata detinent, memorato Chunrado vel nunciis ejus » omni occafione fic excufatione ceflante, finedifficultate reftittunt : fic feuda, qux de novo funt data, quicumque ea detineant, libera fic abfoiuta relinquant. Si qui aurem prxdiâa dominicalia fic feuda de novo data, infra xv. 'dies poft harum iubfcriptionem litterarum, juxta mandatum noftrum eidem archiepifcopo non reddiderint , eos, contradt&ione omni fic appellatione pollpoGta, ficut excommunicates vitetis. Sane nos de confilio fratrum noftrorum , & Imperator ex fententia principum fuorum, univerfas alienationes dominicalium, fic feudationes de novo faE itas, omnino caflavimus, eafque irritas effe decrevimus fic inanes. Sententiam autem lufpcnGonis , interdidi , vel excommunicationis , quam prxdidus Chunradus archiepifcopus in contumaces canonice tulerit, vel rebelles , ratam nos authore Deo fic firmam habebimus; eamque faciemus non alitet; obfervari , quam G a nobis ipGs lata fuiflet : cum eundem qrchiepifcbpum ita ferventer fic fincere diligamus ii\ Domino , ut fibi, ficut cariftimo fratri noftro , in omnibus , qux cum Deo poftumus fic juftitia , prompto animo delerre velimus. Datum Venetiis in Rjvoalto . v. Idus Augufti.

firi.

Fridericur Dei gratia Romamrum rayrrartr , <7 *ftmper auguftur , dileSir fuie amtùtiu praUtir ac mmifierialitiu Salxtitrgeifc ecckfia , tf univerfo clero papnie 'fa eccitfia per Cari»· , ttiam Marctiam confiituti/, gratiam fuum if amt bonum.*

CM Deo pacis authori fic amatori .placuit Romanorum imperium in unam vocare concordiam cum Romana ecclefia , fic pacis jucunditate , poft diutinos labores, univerfam reflirare ecclefiam; fubiit animam pro Salrburgenis ecclefi* ftatu folicitos efle , ejus reftaura* tioni diligenter intendere.

Et quoniam per duos fibi invicem oppofitos ecclefia graviter diftra&a fuerat, nec aliqua ipes fupererat, ut manus que diftraxerat , in integrum poflênt diftra&a reflituere : tam domno' p«p«, quam fratribus ejus dominis cardinalibus, nobis quoque & majoribus imperii principibus vi*ium* fuit utile , utrofque removeri : fic alium , per quem facilius reformari poflet ecclefia, fubftitui.

Poft multam igitur deliberationem , in gratia ac beneplacito domni pap* ac noftro , uterque fi»per hoc verbo * fit potuit, fuoque juri, quod <n Salzburgenfi ecclefia quifque videbatur habere , in manus domni pap* ac noftrss penitus abrenunciavit.

Vacante fic ecclefia , prelates Sakburgenfes, fie alios qui cum ipfis aderant, de facienda in alium cle&ione diligenter convenimus. Sed licet nobis magna fiipplicarent inflantia , ut ad veflram uique omnium praefentiam differretur eleftio: tamen domni pape mandato ac noftro, fit omnium principum confilio , quoniam fiepe nocet differre paratis, adele&ionera accefTerunt, fic de gremio ecclefi* Romane domnum videlilicet Ghunradum, eonfaoguineum noftrum , palatinum, in ecclefia veftra enutritum, in paftorem fit epifcopum animarum fiiarum concorditer fic unanimi voto elegerunt.

Quam utique cleftionem domnus papa totaque curia ratam habuit fic confirmavit : nofque de regalibus ipfum inveftivimus cum ea integritate, qua archicpifcopus Eberhardus decedens illa tenuifle dinofcitur. Nam generali principum ieotentia judicatum eft, quidquid vel per nos, dum ejufdcm ecdefic bona in noftra teneremus poteftate, vel per quoslibet alios in feudatum , vel quocumque modo fub hoc tempore eft alienatum, Inane prorim efle dtbere fic irritum .

Qpamvis ergo majeftas noftra fcpenumero * vobis graviter left fit , fic acriter ultra quam vellemus provocata: tamen Divini timoris intuitu, ac beati Ruodberti reverentia , fic ex confueta imperialis manfuetudinis clemetnia , tam vos, quam Saltburgenfem ecclefiam, ferena pie* tate propofiiimus refpiccre, fic in antiquum flatum noftrss authoritatis munimine revocare.

Univerfiratem igitur veftram diligenter commonitam efle cupimus, ut quod, tam a domno papa, quam a nobis , ad honorem fic rcftaurationen ecclefi* Sakburgenfis, in fpiritualibus fic in temporalibus, modo faftum eft, debita <everenda fic alacritate recipiatis, aeratum teneatis.· ae domno Chunrado archiepifcopo veftro , dilefto confanguineo noftro , ea fide fic devotio; ne obedire fic fervire Audeatis , ut noftrc benUgnitatis afteftum merito fuper hoc experiri débeatis.

Si ^U|·, vero , qUOj non credimta·, his , qu* magna confiiii maturitate ad utilitatem fic reformationem Sakburgenfis ecclefi* nunc ordinata funt, contrai e prafumpferit: fic a domno papâ excommunicationis fententiam recipiet, fic tioftrq raajeftatis indignationem procul dubio fentiet , Datum Veneti*.

AD VENETUM CONCILIUM

guojott inter Frideritum Imperatorem it ^hnondritm 111. pontifetm coaluit,

vdMS H77. *celebratum.*

ADDITIO.

Ex Suppi. Tom. ü·P*5·<'··

TA, f«e *Labtiut ad Vnetum Concilium iftud coujl geffit, pauca addenda fuccurrunt , cant fumma diligentia omnia fparfim de illo a Scriptoribus tradita conjunfterit . Id unum defidrrandum fupererat le&oribur, ut conditioner inita inter Sacerdotium if tf hnptrium pati/ relatas e vetuflo aliquo monumento legerent. Ear vero opportune fuppeditot Lunigiur Spicileg. Ecclefiafl. pag.* 161. *uti afert conditioner utrmqm vel otiata/ vel forte conventat , if in publicat tabulae relata/ ; eafyet tie reprit-g fento ,*

CRidericus imperator Alexandrum pontificem ia catholicum fic univerfalem pontificem recipiet , ac debitam ei reverentiam adhibebit, perinde ac catholici ipfius anteceflores catholicis ejus anteceflbribus pneftitenmt , eademque fuc· ceflôribus ejus catholice ineuntibus exhibebit.

Reddet veram pacem Alexandro fic omnibus fixcefloribus ejus fic univerfte Romane ecclefi*. Quacunque poffidet, aut tenet, five pnefeâuram, five rem aliam, quam Rom. Eccl. habuit, fic ipfe, vel per fe, vel per alios abftulir, bona fide reftituet; falvo omni jure Roman* ecclcfis. Quelque poflèfltones reftituet, ad eas etiam retinendas auxilio erit.

Imperator fic pontifex ad honorem fic jura ecclefi* atque imperii confervenda fe invicem adjuvabunt. Pontifex, ut benignus pater, devotum fic chariflimum filium fic imperatorem chriftianiffimum ; imperator , ut devotus filius fic chriftianiflimus imperator , dileftum reverendum patrem fit B. Petri Vicarium.

Qu* a tempore fchifmatù , vd occafione ipfius , aut fine ordine judiciario ecdefiafticb ab imperatore.vel fins erepta funt, eisreftiruentur.

Beatrix imperatrix recipiet Alexandrum pontificem in catholicum fic venerabilem pontificem . Henricus rex , filius eorum , fimiliter recipiet eum , atque ei fic catholicis fuccefibribus ejus debi-

ANNO »«7^TI

debitam reverentiam adhibebit , & facramento eodem Ce obftringet , quo fe imperator obftrin- xerit.

Fridericus imperator dc Henricus rex filius ejus, pacem veram reddent Gultelmo regi Sicili* ad annos quindecim , ficut per fcqueftres pa* cis eft conftitutum.

Imperatori Conftantinppolitano & adjutoribus ecdefic Romanae pacem reddent, nec mali quidquam referent per fe, vel per fuos , pro opera ecclefi* Roman* impenfa.

De controverfiis, qu* ante tempora Adriani pontificis inter eccleiiam & imperium verfabantur, fequeftrcs ex parte pontificis & imperatoris conftituentur, quibus maMabitur, ut eas pro arbitrio tranfigant. Quod fi ilii non confenferint, judicio flabitur pontificis dc imperatoris, vel eorum, quos ipfi delegaverint.

©irilliano cancellario, Moguntinus archiep*- fcopatus; Philippo, Colonienfis concedetur , dc plenillimo jure firmabitur.

Primus archiepifcupatus , qui in Teutonico reRno ssesverit, Conrado, * auftoritate pontifiCIS & auxilio imperatoris deferetur, qui idoneus videatur.

Ei, qui fe Calliftum * appellat , abbatia tribuetur . Illi , qui dicuntur ejus cardinales l«xa repetent, que primum habuerunt, nifi ea fponte dc judicio dimiferant, & in ordinibus , quos ante fchifma habuerant, relinquentur.

Gero *, tunc diâus Halberftatenfis , deponetur, & Ulritus reftituctur.

Alicnar.ones a Geronc faâz, & beneficia data fimiliter, dc ab omnibus intrufis , auftorifate pontificis dc imperatoris delebuntur de fuis cccleíiis reftituentur.

De electione Brandeburgenfis epifeopi, qui in Brcmenfem archiepifcopatum lectus fuerat, cognofeetur: dc, fi rite faftum fuerit, ad eamcclefiam traducetur. Et quzeunque ab Aldevino, qui nunc prxeft Bremenfi e,defiat, alienata funt, prout rite fadum vitura fuerit, eidem ecclefic reftn uentur . Qp« Salisburgenfi ecclefiz tempore khifmatis adempta lunt , eisplene reddentur :

Omnes clerici ex Italia aut aliis regionibus , qu* funt extra Theutonicum regnum difpofitioni dc judicio Alexandri pontificis dc fucceflbrum ejus relinquentur . Si vero imperator rogaverit pro ordinibus aliquorum , ufque ad decem vel duodecim ex-ucietur.,

Garfidonius Mantuanus, epifeopatuiquondam fuo reftituetur, ' ita ut ille, qui nunc eft epifeopus Mantuanus ad epilcopaxum Tridentinum traducatur: nifi forte inter pontificem & imperatorem convenerit, nt alius ei cpifcopatus indulgeatUT .

Archiepifeopus de Savo in archipresbyteratum quondam fuum , & alia beneficia , qu* ante fchifmi habuit, reftituctur.

Onines oiuufcii a quondam Catholicis inTcutonico regno reftituentur ordinibus fuis ita perceptis.

De Argentincnfi dc Bafilienfi diftis epifeopi» , qui ordinati fuerunt a Vidone Crementi, ineodem regno prrdiâi fequeftrcs rem committent decem vel oâo hominibus, quos ipfi elegerint , qui jurejurando affirmabunt, te illud confilium pontifici atque imperatori daturos, quod fcjufte dare poffe , fine anime fur atque ipforum detrimento {latuerint; dc pontifex atque imperator eorum confilio obtemperabit.

Pontifex aut legatus ejus coronabit dc Hcnricum filium eorum in catholicum & Romanum regem.

rontlfèx dc cardinales pacem reddent Friderico imperatori dc Beatrici imperatrici dc Henrico regi, filio eorum dc omnibus adjutoribus eorum: Pontifex dc omnes cardinales premittent, fe obfervaturos hanc pacem in verbo veritatis, dcprivilegium condent figillis fuis appofitis.

Pontifex, fubito advocato concilio , prout fubito advocari potuerit, cum cardinalibus , epifcopis dc aliis religiofis hominibus, qui interfuerint , excommunicationem ftatuet in omnes, qui hanc pacem violare voluerint, deinde in genera* li concilio.

Plerique nobilium Romanorum dc capitaneorum Campanis hanc pacem firmabunt. Imperator pacem cum ecclefia dc pacem cum rege Sicilis ad quindecim annos, dc inducias cum Lombardis a proximis Kalendis augufti ufque ad fex annos firmabit jurejurando fuo , principumque fuorum, mandabitque, Lombardos, qui in parte fua funt , prout in tabulis induciarum communibus eft deferiptum , eas inducias confirmare . Si quis vero ex parte imperatoris has inducias *jurare noluerit , imperator* pizeipier omnibus , qui in parte iua lunt , pro officio fidelitatis dc grati* fus, ut Wallum pr*ftent auxilium, dc volentibus offendere, ne impedimento fint . Si quis offenderit, culpa vacuus fit. Nec mandallim hoc revocabit imperator , donec induci* flabunt.

Henricus rex, filius ejus, pacem cum ecclefia dc cum rege *Siciliae ad* squindecim annos, dc inducias cum Lombard^ ad fexennium feripto confirmabit , ac lui principumque fuorum fubferiptione.

Si vero, quod abfit , pontifex prtemoriatur , Fridericus imperator dc Henricus rex filius ejus hanc formam pacis dc compofitionis firmiter oblcrvabunt fuccdloribus ejus ; dc univerfis Cardinalibus dc toti 5. Rom. Ecclef. dc regi Sicili* , dc Lombardis , dc ceteris qui fecum fentiunt . Etfi, qtiod abfit, imperator pnemoriatur › P°n' tifex & cardinales Stecclefia Romana prcJi&am pacem firmiter obfervabunt fucceflori ejus , dc omnibus ex Teutonico regno, dc c*tcr« adjuroribus eorum , dc fucceflures pontthejí fimiliter cbfcrvabuntv %.

ANNO CHRISTI

λλ Iidem I_.niHun.uc-

b'> Srrumieoi. in pontif. cle- θvι

' Hanc « SchiimuKÎi iffjTiptjm contra (Uricum cpti'cv pum Mtiquroremur- .«nr -nnil.-i BoJcnenl.

<jl*m (chlImpclcu' dc- «eÔLi fuerat luHtitutuVIdonc, eique drfu«Λ· Joannes fuccef- fit, qui nune q..idem Celtlc Gaïocuo

cedei. non «rantur.uni lam cachedramSamkm «Ucku» *Lt- rit.*

» DiyiNUM, SANCTUM, AC UNIVERSALE

CONCILIUM TARSENSE

. Hoctrt»n· no Cmifti ^roPcV ecclefix concordiam celebratum, anno Armeniorum* 616. jufsu Angelici Armeniorum Patriarcha; Gregorii, nepetis S. Nierletis, atque in Chtifto coronati Regis Armenia; Leonis.

Proptftiontt, φαi Grtci peflnUnt λ tuti/ ei /w-A cent concinendam : & jnxte iliet fjttodi rc//w0onr/ eppofitn.

Fx Gakno Co lh ll-Ew L Arm. cum K.WW. par. ·. 1. //'· *GR«nrttm propof. J.* Quaerimus ut anathematiaetis affercores unius in Chrifio naturx , Eutychem, Diofcorum, Timotheum Aliorum , aliotque omnes eorum confentaneos.

Απχμμτκμ *rtfpmtf.* Anathematizamus Eutychem, quem & fanât Patres noftri, antequam nos , deteftati fuere; nec non & -Severum. Circa Diofcorum aurem, nondum nobis innotuit , illum fuiffe Eutychis confeotaneum ; maxime quia habemus epiftolatn, ad noftram Ecdefiam miflam a fando Germano regiae civitatis Conftantinopolitanx Patriarcha , in qua duntaxat Eutychem hujufmodi hxrefi laborantem memorat, & non alium, iliumque nobis anathematizandum proponit; Quapropter fas effet vobis , noflras prius mentes hac in re dubia confirmare, producendo fcilicet erroneum Eutychis feriptum , feriptumque *Dioicori :* quod fi in illis Eutycbes a Diofcoro fufeeptus offenditur ; aut fi hujus feriptum eandem illius hxrefim fapere deprehenditur , expediet tunc utique nobis , una cum Eutyche omnes alios ejus confentaneos execrari.

Gractmrw *prop. ».* Qtixrjmus, ut confiteamini Dominum noftrum Jeium Chnftum , unum filium, unam perfonam, unum Chriflum , unum Dominum , unam hypoftafun , indivifibiliter , immutabiliter, inalterandi*ter ,* inconfufe : non alium filium Dei, & alium filium Deiparae Virginis, fed eundem, filium Dei, & filium hominis , & in duabus naturis unum confiteamini Deum & hominem, atque duas naturas , unum & eumdem Chriflum; habentem duas operationes naturales, divinam fcilicet , & humanam ; atque duas voluntates naturales , divinam , fic humanam, non ad invicem contrarias , fed humanam divine fubjeâam, & concordem'.

jtrmenscrian Rtfp. Huic confeffioni confientientes invenimus omnes fandos, & magnos dodores in verbis ipiorum, nimirum B. Athanafium, '-s.Gr^or. N«ia»t. 4 \ P"5**· Ivyoen· & * Gregorios, ququе ante , & poft illos extiterunt: fimiliter fic divum Cyrillum , qui adverfus Neftorium flrenue decertans , vidoriaque potitus, ad comprobandam ineffabilem , fic inconfufam Chrifti compofitionem , peffimo Divifori contrariam, nonnullis in locis ait; *Une eft* m- *ture Ytrbi Jncerneti:* quod recipientes Patres noftri juxta eamdem beati Cyrilli mentem idipfum confefli funt : nobifque tradiderunt, quod fecundum conjunâionem Verbi cum carne dicatur per equivocationem una natura Verbi incarnati , fic non fecundum definitionem fimplicis effentix ; hoc enim qui poterat a confientibus Chriflum , Deum, fit hominem , afferi ? Et quidem licet juxta reftam adhuc confeflionem rquivocum didum illud explicemus, neque tamen idcirco ex-

pletur animus Fraternitatis veflrr ; quioimo in fufpicionem ; obtredationem, &fi.andalumetiamk apud vos adducimur, quafi Chnlli naturas confundentes, atque in unam mifcentes : quod abfit vel ad mentem venire ; fed ab ifliufmodi opinione (tellis eft Deus) tum Patres noftri, tum nos ipfi averti omnino fumus. Verum enimvero ad Ecclefix fande pacem conciliandam, ad veftram xdificandam dilectionem , ufque a nobis quodlibet iftius fuipicionis offendiculum auferatur, opere pretium ducimus , abflinere nos in pofterum ab illo per atquivocationem diâo unius nature Verbi Incarnati ; fed affcrcre duas naturas, unde cxiflcntia illius ineffabilis unionis verbi cum carne vere conflituatur . Atque ficuti eamdem prius propofitionem " confirmaverat S. Cyrillus, & Patres nothi poti ipfum , adverfus eos, qui Chriflumin duas naturas , duafque dividebant pertonas : ita modo nos illam diffolvimus, contra opinionem eorum, qui naturas ipfas confundunt , ac fandorum Patrum confemoni concordes, immobiles in veritate perfillimus . Quocirca veracem adhuc , & patentibus Patrum teflimoniis roboratam, fandi Patris vcflri Germani epiftolam habemus juxta redam plaufibilemque doârinam . Hinc quoque potentes efficimur ad diteendum veftram duplicis voluntatis, atque operationis ptofetfionem , in unum Chriflum Deum referendam: nec refpuimus, fed approbamus vos, veritatis fcclatores , veflrrque confcffioni confient imus.

Grccornm prop. 3. Quxrimus , ut facrum trrfagiutn fine additione illa , *tpti crucifixu »' pre nobis, tu* abfque \particiila illa & , concinatis .

Armentorum rtfp. Vix ullius momenti, & minor quidem , quam ut perfediffime veilraciapienti® Icandalum parere poffit \ fufpicio rfta eft. ^Qtiin fi in Chriflumdiceremus, *SenElxs Dtm,* Aj i- *& foriis, finftscs & immortali, miftrefe tu- tu,* fcandalum forte fumere potius conveniret ; quafi humanationis gratiam, & quam pro nobis ille fubiit, palfionem eiubcfcentes abjuraremus . Vernm cum fic hoc confiteamur glortantcs , ut inquit Paulus, *mibi entem abfit glonori , njfi in Cruce D. N.Jefn Cbrifti ,* cur mendaces exiftimamur a Fratribus? anne quia Deum Crucifixum affetimus , fic non Chriflum ? fed quxfumus, ne in hoc offendatis ; nam crucem adjeciffe, fufficit ad illius humanitatem, quam mente concipimus, explicandam , atque ad fervandum nos ab omni paffktais Divinitatis opinione remotos. Tum particulam, *Et,* fuperaddimus ad compofitionem orationis perficiendam : etenim didio illa, *SenEtu,* in noftro idiomate breviffima eft, fic monofyllaba ; nec proinde cum alia poteft diftione fe fola anneâi, quemadmodum veilrum ><; . Ceterum quod erga Chriflum fit a nobis Trifagium decantandum , telles vos ipfos adducimus: extant enim in urbibus Damafcena , fi(Manueftana'libri quidam, vcftris literis exarati, in

--------------->n quibus ter fanftus hic hymnus ita fcrîptusre-
tHRh?l f*r'[ur· Deur, /mllm forth , fonfius sot-
mtnTa/n , ç.n crstcifixxr es pro notis, sniferere no-
flrt. Quitte hoc paâo eum eil·canendum, haud ipfimet excogitamus , fed a vobis ita nos didicilTc competimus. Quam autem ob caulam de* '"Je hanc * Patrum traditionem in minimis po- fueritis, ignoramus; quippe ineptus ille * rumor de voce , qux a puero , furfum in aerem ele- tato, audita fuerit , feniorUmquc traditionem immutaverit, aures potius noftras offendit : quo- diam licet nos, inquit Apqftolus, ont Angelus de rcr.a evangelist vobis, prstterqnant <js<od evssngtli- <x>A»r > enettenso Jit . Ille porro quid Chrillianis evangelizavit, nifi quod in cruce D. N. Jcfu Chrifti glorientur ? in qua profefto , evangelio ejus confentientes, & nos, & vesgloriamur ; tametfi ob fufpicionem de partione Divinitatis ab illo vos verbo abiiinetis. Nos autem, quamvis ibi Deum nominemus, non adeo invi- fione excutimus, ut mILm propterea faciamus gratiam humanationis : quemadmodum neque cum Chriilum appellamus agnum , auferentem mundi peccata, gloriae divinitatis oblivifeimur . At quia exoptamus vel in hoc fumma noftra voluntate Dile&tonem veftram conciliare , procertimus, & jufte fane modo ad medendum in hac parte iflt fratrum noftrorum fufpuioni , ita in pofterum erga Chrilhim canentes Trifagium.· Sanfins L'eus , fsr.ftus tt fortis , finitus tf immortalis , incarnatus , & cructfixus es pro nobis, miftrtre nofiri. Sicque veftrx charitatis opinio dirigi poterit, ne additio illa, qui crucifixus es , in ipfam videatur Trinitatem, aut in Chriftum , fecundum Divinitatem acceptum , a nobis referri.

Gracorum propif. 4. Qiixrimus, ut in feftorum celebratione noftrr conformemini ecclefix ; celebrantes ninirum feftivitatem Annunciatioris ly. Martii : Nativitatis 2y. Decembris : Circumcifio- ПΛ 1. Januarii : Epiphania: 6. ejufdem menfis : Pii; ihcauoms 2. Februarii : & fimiliter ablque ulla minatione proprio quoque die ceteras feftiviiatcs Domini, S. Det genitricis , Joannis Baptiftx, & Apoftolorum.

Armeniorum refp. Jam novit veftra Fraternitas, quod quidquid ad orthodoxam Chtiftianx fidei profeflionem fpedabat, jam in piatccdentibus articuli lub nter iufcepimus , fle conferti fumus . ldque profecto , tum ad fpiritualem , corpora- Jcmque coir.municr.em cum charitate veftra fervandam: tum quoque ne contra fcientiam veritatis niteremur; fle non, quod inde fperemus, in priftinam rurius regalem amplitudinem elfe redintegrandos : neque quod eo fruftrati vereamur, ne in extremam perveniamus mendicitatem ; haud enim , juxta verbum Apoftoli , inflantia neque futura puteiunt nos leparare a charitate Chrifti, aut ab ea , qux in ipfum eft reda fidei confcflione. led potius vobifeum in unitatem fle communitatem fecundum fidem ejufdem coniociamur. Porro quod attinet ad ieftivitatum dominicarum celebrationem , quam a nobis poftulatis : illas quidem omnes habemus , ac una vobifcuffi ad gloriam Chrifti celebramus , excepto Nativitatis die, & eorum , qux ad ipfam ordinantur, myfteriorum Annunciationis , fic Purificationis . Qtix quidem Nativitas , a majoribus noftris traditum accipimus, ut ipio Baptilmidie concelebretur . Verumtamen nos hic propter concordiam congregati , Chrilbque pacem perficere cupientes, acquicfcimus , etiam in hoc magnx vcftrac ccdclix concordarc ; fle quamvis nihil cx- certus, aut defeftus Chrifti fides patiatur ex hac de uno die in alium feftorum translatione , id tamen complere, Fratribufque concordes inveniri, ex charitate faltem debemus, & volumus li>- bentirtime ; tametfi , QUn jam olim ab antiquo inveterata fit in medio noftri illa confuetudo , difficilis aliquantulum nobis erit rei iftius executio. At vero, cum inferius noftne fimiliter poftulationes exponendae fint : fiquidem vos Deus ad eas fufeipiendas roboraverit, eifque fatitiacere vobis libuerit·* noc etiam cbftrifti erimus, alter alterius onera invicem portando, legem Chrifti vel in hac parte adimplere . Porro fi vos infirmi ad hrc fueritis; & noftnequoque infirmitati quxfumus ignofeatis .

B Grncorxm prop. 5. Querimus, ut fanftum oleum ex arboris fruftu conficiatis.

Armeniorum refp. Ex paupertate quidem huic derogamus traditioni cum in plaga feptentrionali difficillime ea reperiatur inateria, qu* continet figuram grati* Spiritus oartfti . Si tamen deinceps inventu facilis fuerit , haudquaquatn traditionem iftam fraudabimus,

Grocornnt prop. 6. Quxrimus, ut in pane fermentato , & in vino › cui admixta fit aqua, facrificetis,

Armeniorum refp. Crea hunc articulum, quod fane juftum eft , Reverenti* veftrx. fuadetnus, ut nimirum cum apoftolica Petri fede , fle cum noftra adhuc humilitate concordes efficiamini ,
C atque ita fubmirti legem charitatis inftauretis . Sunt namque illi, non fectu ac vos , Apoftolics hujus traditionis difcipuli, cum quibus fit nos arymum panem inQtrifti facrificio confecramus. Quod fi tantam vobis humilitatem Deus concefferir, ut hac in re nobilcum conveniatis , debitum nobis erit, ne quidobftacuilelclefi* unitati opponatur , aquam puro vino mileendi ad gloriam Dei.

Gracornm prop. 7. Quxrimus, ut cum perficitur divinum facrifivium, omnes Chriftiani, tum Ecclefiaftici, tum fatculares intra Ecclefiam commorentur, iis exceptis , quibus hoc pœnitentia gratia a Canonibus prohibetur . Hoc idem fimiliter in aliis Ecdefiailicis funftionibus obfer-
D vctur.

Arwntonan refp. Hujufcemodi delicium nequaquam ex voluntate, led ex co plane proceflit, quia gens noftra extra regiones, fle ccclefias iuas aberrat , ac egena peregrinatur in medio veftri : quare vobis non modo in veftram nos communionem benigne non excipientibus, verum fic januas Ecclefiarum quoque veftrarum prxcludentibus in faciem noftram , nobis impoflibile fuit, in hac peregrinatione ecclefias populis noftris futficientes zdificare. Hincabulus ille, proceflu temporis ex paupertate continuatus, vcluti fiimam in legem verius eft ; nam luperioris noftrx regionis incole peripicientes, habitatores inferioris hujus regionis , in quam fedes Patriar-
E chairs translata luit, ob Ecclefiarum penuriam extra illas orare, fic ipfiquoque fimiliter, xmulatione minime quidem laudabtl;, eumdem extra ecclefias orandi ufum receperunt : quapropter magis crevit in nobis ifta defedus noftrx religionis opinio. Ceterum fi Patriarchal! huic fedi dederit Deus Ecclefias populorum capaces, facile iterum poterit in univerfam Armeniorum nationem , prxlertim ex vi noftri mandati , priftina induci confuetudo.

Grocorum prop. 8. Quxrimus , ut recipiatis quartum, quintum, fextum, fic feptimum Concilium generale.

4<r-

Christi

Arifuititnok nfp. Definitio & caufa quarti C°ncrtii repetitur inter dos ; quod quidem concors efl cum tribus aliis prrcedentibus ; idcirco & a nobis jam receptum eft. Cum vero nos de aliarum etiam Synodorum definitionibus & caufis certiores feceritis , illafque fuprafcriptx confeflioni & tribus prioiibus Conciliis concordes atque confotus invenerimus , excipiemus cum amore-

Gr<tt9W> prtp. 9. Quarimm , ut veflri Patriarchas promotionem, ex Graecorum dumtaxat Imperatore faciendam, ratam habeatis.

Anuniomm refp. Prxfens articulus , & fi poflremtu in ordine , virtute tamen continet omnes alios praecedentes.* quoniam irtud, fi ita quidem evenerit, hanc quam modo pacem adflrui- B mus, confirmabit, imo magis, magifque augebit: fm vero minus; licet nos jam confecramus in prxfentia , nullos tamen horum feminum fruûus dehinc colleduros fperamus . Cujus rei exemplum haud quidem in hifce folum corporeis rebus, fed in illis etiam fupernae fapientiz confiliis experimur. Quandoquidem volens olim Deus, hominem ab ipfo leparatum lucrifacere , hxc ftudiofa inventione molitus efl : abflulit a nobis veterem legem , prophetas , dona , ipfas quoque coelitus intentatas minas depofuit ; quippe quas omnia lapfum jam hommetn recuperare nequiverant. Sed alia rurfus nOva falutis noftrz myfteria voluit exhibere ; nempe confubflantiale fibi Verbum mittens in mundum , cum noflra^. illud natura copulavit : idemque jam hominem faftum, fibimet ip& fecundum divinitatem xquaie, ad empyreum fuper omnes caelorum Principatus evexit , in dextera fua collocavit , ac demum Ecclefix fanâz c,Put inftiluit , pro nobis, qui corpus ejus fumus, Sacerdotem in cœlis , & in terris gratiarum largitorem . Simili quoque modo & gens noflra perpetratione mali a vobis five reda , five obliqua mente divifa fuit : undt nos hodie, Ecclefiarum inimicitiae, & fchifmata quantum pcrniciofa fuerint, experimur . Profpexerunt hoc etiam ante nos Patres veflri, dc noflri fmgulis temporibus : quapropter ad pacem conciliandam defatigati funt : ut venerabilis, rtrenuus, ac probus vefter Patriarcha Germanus, qui litteras ad Armenios miftt, fpirituali charitate, atque fide orthodoxa plenas. Similiter & pattes noftri fupra id ipfum conati funt. Jefer enim Patriarcha tempore Heraclii Imperatoris Ecclefix unionem comportait , qux tamen non firma permanfit: itemque Vahanus Patriarcha temporibus Bartlii, & Conflamini Imperaturum ; nec tamen pium illius defiderium valuit ulterius progredi. Venit etiam & Gregorius Vacajafcr .id veftram magnam ecclefiam , & Imperatorem Alexium ; neque potuit unio conciliari . Port illos autem & nos quoque hodie digni reperti fumus , qui ad hoc divinum opus , & pacem animum adjiciamus : veremur tamen , ne forte, cum minime vobifeum corpore conjunct fimus , fpiritualis hxc unio , uri alias fzpe contigit, iterum deflruatur ; quemadmodum virtus antique legis adeo infirma fuit, ut homines cum Deo reconciliare nequiverit . Quamobrem cum aliquando , ad facinus hoc perficiendum , fimplex confilii prioris inventum evaferit imbecille, deberet is nunc utique, & in hoc feculi fine multiplicis fapientie Dei exemplum imitari: atque non fecus ac illa , mutuam naturarum noftrarum conjunâtonem conferere , ficque charitatem etiam noftram firmo , ac indiflblubili vinculo devincire ; deberetis , inquam, Antioche- A nam Cathedram Patriarch» Armeniorum defponfare: ut nimirum iilius calliflun» virginis , & intemerati hujus fponfi contortio, credere vaSeamus unionem inter has duas Nationes nunc initam, flabili deinceps elle charitate perduraturam. Et quidem fpe maxima niteremur , quod ficut Dominus nofler Jeius Chnltus per corpus fuum genus humanum fub Dei Patris dominio mancipavit, ita pari quoque ratione & hic Patriarcha fanâam illam fedem , & ecclefiam vclut corpus fuum habendo omnes alias Aimeniorum ecclefias fub Imperatoris veflri poteflate redigeret , veftrxquc magi» ecclefix aflbeiaret . Nec vero credatis , quod principatus cupiditate flagrantes, hxc ita prxlicenter veflrz corr.muntcamus Fraternitati. Abfit irta fuipicio a mente vcflra, & a noflra tale coram adeo lapientibus, &. perfpicacibus viris delirium. Sed animo certe ftmplici , ac nulla fimulationc tefto , id vobis tranquillitatis defiderio traili proponimus , tanquam firmum, atque flabile ecclefiarum noflrarum concordi» fundamentum . Quod fi vobis nequaquam arriferit, maximopere dubitamus, quin fruftretur incoeptum. Profefto fpiritualis conjunftio inter cos , qui corpore praediti funt , fine corporum communicatione nihil firmitatis habebit : haud aliter ac lex antiquitus a Deo lata juftificarc neminem potuit : fed nunc habentes Pontificem nobis confubflantialem , Chriftum , qui penetravit ccelos, fedetque ad dexteram Patris, omhes certam in co fpem collocamus atque jugum praxeptorum fuorum , eo confortante, levimmum ducimus. Adcumdem itidem modum, ubi Patriarcha nofler in una ex quatuor veilris cathedris fedebit a dextris Grzcorum Imperatoris Pontifex Antiochenus, omnium quidem Armeniorum fpes, fides, concordia per cum ad vos ipfos conferetur ; imo & quodlibet jugum a vobis collo nortre imponendum , eo fpem afferente , leve computabimus , habentes femper pacis mediatorem, communicantem vobifeum , qui illum , regia eleftionecreatum, pro libito in alium permutare pofletis. Sin vero minus ita fiet: cum nes propter fcclera noflra alienigenarum fervi facit fimus . atque fub duro ipforum dominio, & ditione decimus , qui fieri unquam poterit , ut ad veflrum imperatorem confugiamus, abeoque Patriarch» promotionem efflagitemus ? O utinam fic poflibile foret. Quod Λ Paulus, Epifcopum ab iis, qui foris funt , teftimonium habere bonum , adjudicavit : quanto etiam magis ab irta magna, & facrofanda veflra ecclefia ? Vos itaque , an hoc fimpliciter impoflibile fit , ex vobis ipfis juflum date judicium.

Sciuntur propqfitimtt, jW/ Armni poflulnt a Gratis.

i. Quzrimus, ut otnnes , qui crimen aliquod admiferint , de ficgulis ipforum deli&s , juxta E Canonum decreta , judicentur : nec ordine» in ecclefu Dei iufcipiant, nifi port accuratum examen .

i. Quotquot vero ex iis, qui ad ordines promert lunt , deliquerint , judicio publico deponantur; & port condignam ptrnitentiam, locum fui ordinis inter collegas obtineant.

J. Membris mutili, mancique, & lymphatici» ad ctdiues ne admittantur, quacumque licet ex caufa.

4. Ut facrofanihim facrificium azymo pane perficiatur , juxta veram magnx Romanorum Ecclefix, atque noftr» traditionem.

5 Ut

Chr ?'?i ,,,? 1

y. Ut penitus abufus ille tollatur, reliquias dufdem facrificii fub terra aflervan^i; neque poft ccnfecrarionem (quod fit potius ad delectationem guflus, quam ad myfterium (aeramenti) *milccatur* Euchariftiz aqua calida.

6. Jejunia, a Canonibus injunâa, nec a Regularibus, nec a Sacerdotibus efu pifeium, aut vini potu folvantur.

7. Ut Patriarcha Armeniorum Antiocheni Patriarchatus potiatur; domincturquc in omnibus illis Ecclefiis & confinibus, quz ejufdemPatriarchatus ditioni in Orientali fit occidentali parte fubduntur ac przterea ex Imperatoris veftri ptzfcripto idem fitnul regat nunc & in pofterum Gentem Armenam.

♦My* Vtfyj iWt tf/ya ty*it*a ›¥*·*' «*h*M«

®" AD TAR SENSE CONCILIUM

Fra *eccltfie concordia anno* 1177. *ccltbrattet»*

ADDIT I O.

Ex Manii SupplTo· II. K· f,t'

„ TArfenfis concilii aâa, Labbeo ignota, B. Galano indicante dedit Venetus Lab. „ editor to. XIII. p. 401. fed cum olcitantius „ forte & obiter volum. primum Galani Con„ ciliat. Ecclef. Armen, cum Romana evolvc„ rit; ideo adorum ejufdem concilii partem fi„ ve non vidit, five non animadvertit. Omifit „ enim Orationem' ad Patres ejus concilii „ quam Galanus nadum ,fe afferit inter afta „ concilii Tarfenfis, & tanquam eorundem ado„ rum portionem ipfe reliquis quz exfcripfit „ Venetus editor, przmifit. Hanc ergo, ne „ deinceps in Colleâionibus concilii Tarfenfis „ afta mutila legantur, hic fupplendam duxi. „ Adjeci & fragmentum epiftote fynodicz, quam „ ejus concilii Patres dederunt ad Manuelem „ imperatorem, quod fragmentum fub nomine „-Gregorii patriarche & concilii Tarfenfis ad Manuelem, idem Galanus part. IL tomi I. pag. 41. naâum fe in codice Armeno fcripfit & evulgavit.

FRAGMENTVM EPISTOLA

Gregarii patriarcbe ir Conchi Tarfcnfit td Manutlec» Gregor. hnftret.

HUmana voluntas in Chrifto non obfiitebat voluntati divinx; quemadmodum appetitus carnalis in nobis concuptfcit adverius fptritum; fed illi obfeqmbatur & quando hxc volebat, & permittebat; tunc caro proprias fuas partiones experiebatur: ficut accidit in tentât tone poil jejunium quadraginta dierum, quando permitte* re voluit, ut natura corporisefuriret. Et quam* vis aliam Ghriftus dixerit voluntatem Partis, & aliam fuam, inquiens t Aen *fient ego volo, fed fient te:* hoc tamen non contradictionis indicium fuit, fed fiduciz argumentum, tanquam Filii ad Patrem· *Et nfra*: Sicut duas e(Tc diximus vo* luntates, nullam invicem contrarictatesn habentes, hoc eft, divinam, & humanam: ita pariter duplicem effe credimus operationem, divinam fcilicet, & humanam in unione; hoc eft, non attribuentes fublimiora opera (oli Divinitati abfque carne, neque humiliora (oli humanitati abfque Divinitate: alioquin quomodo filius hominis de Coelo defccndens diceretur, aut quomodo Deus fuiiTc crucifixus? Ex una igitur perfona utramque operationem procvftifte, credimus; quz quidem aliquando ut Deus operabatur divioa; & aliquando, ut homo, efficiebat humana: quemadmodum a principio ufque ad finem omnia eius difpcniationis opera manifcfiant. Natus eft enim ex fœmina, ut homo; & genitricis virgintatem integram confervarit, ut Deus: fimiliter, mortuus eft fecundum naturam humaram, ut homo; & mortuos fufeiravit virtute divina, ut Deus: non proinde alius mortuus dicitur, & alius mortis everfor fed idem ipfe, & mortuus dicebatur, & vivus. quia idem Chriftus fecundum naturam mortalem homo erat, & fecundum immortalem naturam Deus erat, ficut & fecundum divinitatem erat rerum omnium una cum Patre Creator, & fecundum humanitatem erat una nobis creatura. Haâenus Arrneni Patres Tarfenfis concilii.

ORATIO AD ARMENOS

Canahi Tarfinfh Patret Mite e finite Patre Nierfife Lempnneifi.

Ex Calano r ^. t. t p. j>«.

O Quos omnes in unum hic hodie fpiritum, in unum corpus collefios, unum univerfitatis totius caput reprxfentantcs circumfpicio, Patres facrofandi, & fummi apices veritatis; o Chtiftiacue Duces, ac paftores Reipublicz; vigiles Domus Deiprzfidet, &cuftode$: Ecquifnam vos, una fimus conspirantes, ad hunc tranquilitatis portum advocavit pacificatores univerfi: ntft qui de carlo nobis donatus eft, fpiritus Dei pacificus? Verum & ad quid, profeâo, nifi ad inftaurationis fublapfi, pciculfique Templi Dei fundamenta, ac principia jacienda? Ejus, inquam, templi, quos petiimus Nabuchodonofor, ille nimirum, qui caufa malorum omnium eft, evertit. *Et po/l alta perphtra, m fin nationi/ P/eadodoiiorct nfnltan/, ait.* Hinc proferunt aliqui verba, & miferabili mente nos ad inimicitiam provocant.* qui licet ex fapientibus, caritatis tamen dulcedine infipidi funt. Fruftus.fpiritus, ait Apoftohis, eft caritas, gaudium, pax; non autem iftorum, quorum eft fchifma, invidia, ira, & cor.tradiciio; quz nobis przfcribunt, ut feparemur a multitudine aliarum Chriftianarum nationum, ab amore, concordia, communione, & legibus Ecdefiarum diarum pioh divinx legis negleftio! Defleat nos Jcrcmia, aut alius ei fimilis queribundus Propheta. Chriftum pacis mediatorem, fomitem odii, & contradictionis accepimus. Ecquomc.iu non digni lacryxuis fumus? caput anguli pa>ictis unionis, fatui

gy Prophetx inflrumentum divifiouis in medio noflrutn fecere . Ecquoinodo non defleant nos veritatis difcipuli ? qux enim in finibus oibis ecc,cf* Chrifti eft , qux Chriftum Dominum , Deum & hominem non confiteatur? quod lires ita fe habet; quare igitur tanta in medio noftri exorta eft contradiâio; qui bellum adverfus alias gerimus nationes ,' opinantes , quod illx , Chriftum ex duabus naturis ineflabiliter unitum confitendo , fubftantias, ac proprietates dividant naturarum , & effentias non quafi unitas, fed potius divifas confiteantur . & hoc totum contendimus five in Thcunienfi Concilio, five in Manafchicrtenfi , five io Siunieufis Doâoris epiftola, five in Scirachenfis, five in Daronenfis, five tandem in qualibet alia ; ubi circa talem materiam pugna committitur adverfus eos , qui Chriftum in perfooam divinam dividunt, & humanam . At vero Neftorii quidem opinio ifta eft, non autem ecclefix Dei magne , & throni imperialis totius Orbis. Illi namque contemptores divifionis fuerunt , ac funt : Chriftoque tribuunt duarum naturarum nomen , haud alia mente , quam ut eundem Chriftum , Deum & hominem confiteantur : non autem quod ejufrnodi intelledu compofitiooem ineffabilem dividant . In hoc vero quxnam nobis eft. materia contradiâionis ? idem enim eft , Deum & hominem «florere Chriftum , ac dicere duas naturas . *Et p»*lo peft tdditctiu Pitrti Armenos C*-tMint ,* Sed quare dicunt, nemo ad hodiernum ufque diem hoc nobis manifeftavit ? cum prxeipue multi ex noftris antiquis patribus, fandorum imitatores faâi, id iplum dixerint : fed cum mores hominum ad adverfandum ei, quod veritati patrocinatur, proni fint ;. declinantes a pace, vetb.i ad inimicitiam provocantia dilexerunt. Verum fi non fic : ubi relinquemus verba Joannis Philofophi, 6c Patriarchx , qui hoc ad nos fandorum Patrum teftimoniis traditum, admandavit? ubi Jefcris Patriarchx , fuique affenimn Concilii ? ubi concordiam Papchenis patriarchx cum ecclefia magna Grxcorum ? nec non ejufdcm fucceffbrum, & Regum, & Doâorum , ex quibus unus erat, gratix divinxopus, dcplunmis excelfior, Angelus *io corpore* , Gregorius Narechenfis (ubi denique verba fanâi Patris no- ' Nierfefis , quem propriis oculis vidimus, & cujus eloquio edoâi fumus ? Hi plane omnes cxlcftem hanc machinationem conceperant , quam vos j-m aggredi eftis perficere , ipfaque ecclefix Dei fuccurrere: quin etiam quamplures alii una cum his Patres noftri i nofttxque nationis patriarchx ; qui quidem fatis manifeftj funt volentibus fcire , & in difciplina verborum eorundem laborare. *Et iterum fermomm cowertcu* ad *betrttittt, eut:* At quod alii rurfiis fuerint , qui adverfum hos contenderunt, & ipfe quidem Icio, dc verborum eorum virtutem agnofço, nec fum ignarus . Quapropter & illos deprehendo , five fanâos dicant, five dodos, in *charicatis* tamen lege veritate minime decoratos : qui haud fibi adfcripfère pro culpa , ecclefix Chrifti unitatem animo perverfo deftruere; unde & in hoc jpfum fefe merferuot impudenter.* quibus parcat Deus veftris orationibus fecundum hanc magnam peccatorum partem , & errorum ; nec amplius pelfunum hujus illuviei malum augefeere finat , cujus noa alium infpicimus frudum, nifi folum nominis Chrifti contemptum; & quo plures jam inquinatos intueor, & iacrymis ingemifeo ; quia ex frequentiori ufu natura ipforum odium fada eft adverfus alias Chriftianorum gentes , & Eccleftas ; quare pravum inimicitix fomitem iniquis blafphemiarum verbis exaturantes, Chrifto neri videntur exigentia vindi&x . O miferix calamitatem.* quin & fi acceptation articulorum fidei confeftionem ab aliis audiant , nolunt tamen in charitate humiliari ; fed potius ad alias verfi opiniones , fi illi , inquiunt , noftra odio habent, idcirco & a nobis ipfi quoque odio habebantur. Et quidem * ab illis fortafle icfe abduxit tentator , & apud vos folummodo ftruit dolos ; maxime , quia vos ab illis , non illi a vobis fcifli funt; nos illos ab initio dimifere : atque , ut Apoftoli verbis utar , vos oleaftcr fylveftris contra naturam excift eftis a bona oliva ; non enim vos illos , fed illi potius, radix cum lint , vos olim portabant fufferendo at nunc , cum non funus tales , quales antea, infirmati funt & illi ad legem amoris , hxc pro materia accipientes . *Et infertur item :* Rejicite procul a cordibus pravum thefaurum , qui nobis diverfas peperit calamitates ; fed quas ? ecquifnam eas valeat recenfere? Hinc coepimus efle fine Rege, fine Principatu, mifere fub Gentilium redaâi dominium.* conftitutiones noftrx, fub fchifmate exiftentes , pravx radicis germina pejora efle coeperunt ; Populi noftri infipientes , principes, focii furum; Ecclefix , fpcluncx , atque alienigenarum tabernx ; aliaque permulta , que quidem percurrere verbis menteque recolere, difficile admodum eft. *Et pefltlu demum:* Prrterea & aliis caulis.* quandoquidem illi Chriftianx fidei, & conftitutionum ecclefufticarum, ipforumque Apoftolorum fundamentum , ac principium pnefeferunt , idque throno imperturbabili ; nos autem quodcunque habemus , ab illis mutuatum accepimus ; ii lapientis culmen adepti funt , atque a Paulo Apoftolo irrigati floruere.* facri etiam libri, qui apud nos, ipforum quoque funt ; & feripta Patrum eorum, illis thronum Regni, fidei Chriftianx robur , & columnam, Chriftus largitus eft : Apoftolo * atteftante, quod cum ipforum principatus occiderit, Chrifti Regnum tempiternum dominabitur.- Nondum , inquit, Romanorum auferetur dominium ; nondum adveniet homo iniquitatis , filius perditionis, qui a Domino Jefu Chrifto difperdetur . Vides jam, quantum teftimonium perhibeat Patriarcharum Apoftolus, hxc dicens . Non quod ipfe inter fpiritualia, ac de Chrifti imperio gloriantes , fecularem magnifaciam principatum . Sed ut Capientibus obftendam , quod illi & fxculari potiuntur throno una cum fpirituali, voluntate divina. Quamobremin Ecclefix ipforum ordinibus decora eft immutabilitas, ac mutationes quidem ad majorem gloriam Dei . Nos autem quot Reges infipientes fortiti funus , *aut* quomodo fuerint ecclefix noflrx leges a fluitis Principibus confufx , jam in hiftoriarum libris eruditi eftis. nec erubefeere feripta debemus, ad finem corregionis, &c. Hxc omnia * piiiümus, ac nobiliflimus Lampronenfis , coram Tarfenfi Armenorum Patrum Concilio; cujus quidem inferiptio , & Ada , quemadmodum in Armeno codice extant poft praefatam Orationem , ita prorfus hoc in loco exponentur.

ANNO CHKIsrI — anno

* Nicrfr* Gbrbimiis patrur.

* laudat e. defiam ca thelicam

* fone $ Grçouu *umiM'ore I

*dd,t C41i'

CON—

ANNO CHRISTI vnKISI]

CONSTANTINOPOLITANA SYNODUS

Sub tbeadofia fatriartba aim· 1177. habita.

Ibid.

Demetrii Chomatiani Bulgari* metropoli· A tz fcriptum quoddam dc connubio cum fobrina mulieris , quam vir aliquis vitiavit dum lego , incidi in concilium fub ThcodoGo die XXX. julii indiftione X. habitum , quod antequam profero, emendafle juvat chronologiam , quam Cuperus in hiftor. CPtanorum Patriarch, ftatuit , ratus TheodoGum anno M 1179. ut citius cœpifle . Habemus enim in M promptu documentum, quo TheodoGumhunc vel, *ipfo* anno *1177· factisprzfuiSe* probemus; „ exhibet vero illud concilium , quod hic pro. „ fero ex eodem feripto Demetrii, legendo in „ Jure Grzc. Roman. Lcunclav. to. I. lib. VI. „ Rcfp. II.

Qfium rationibus buitefntodi it aflis deincipi facrofanfla Confiantinopolitana fynodus moveretur, habita tempore Tbtodofii, pia recordationis, (anfliflimi Conftantincpolitani patriarch Jcrtpinm quodd,am julii rnenfis du trigefime , tndi&tont decima, expofait : cujus bac ipfa verba funt.*

SAnâiflimus\Âprous metropolitans , frater B & confors mjniilcrii mediocritatis noftrz , „ Romans ille Artabafdus , fcriptum in fynodo protulit, quod ad verbum hzc continebat. Puel- ** la quzdam, cujus nomen Irene , precibus *factis* intervenientibus , cum Joanne quodam fponfalia >» contraxit , quum annum ztatis decimum *age- „* ret . Hxc fponfalia quum efle nefaria pronun· „ tiatum fuiifet , factum eft fcriptum fynodale , permittens inter perfonas hafcc dcfponfas divortium , propterea, quod eflent ipfa fponfalia ne- C ” faria , ceu didum fuit . Vult ergo nunc Irene ” legitime copulari cum Theodoro , qui Joannis *' eft fobrinus. Hoc in matrimonio contrahendo , n nunquid impedimenti fit, interrogo ? Petiit igi- „ tur a mediocritate'noftra, *& facto* concilio Ira- „ irum, uti , num contraltos ille feripto comprehends , aliquod habeat obftaculum , intelligeret. ” Refponfum nobis eft , & a fratrum cœtu prz- ** fente, contraltom ejufmodi prorfus ab omni pro- ·» hibitione immunem elle . Quum enim fponfalia^** cum Joanne contraâa, veluti quz conflare non „ poflint, propter ztatem Irenz impuberem , fol- „ vantur : reâe fobrino ejus Ircna lecundum matrimonii legem copulabitur . Quippe Theodorus ” pro perfona Irenz cognata non habetur, nec ad- *' finitatis ullius vinculis atque terminis adftringi- »' tur, propterea quod extra gradum adfinitatis po- « Titus fit. »

„ O' ὑράπιπ μηɛ«ιτολ/τη» 'Asjfw, «ί»λφό; ιÇ *σΐι^ιιτβργοί* τη; *τ,μoΛ* μιτ κτηττ; , 'Ptt/aavcf ό Αρτπβζσιό;, ί^βφον «pertoμιη rtuiolrxwC) toll χ«πι *ρημχ ζιχλαμ^χ*νβv. Κόρη *m Etpiim* χβλβμινη, ιλββο *ιΐχτ.v μηriiχ μ$'τηο* Ίvανηι, Suatτη; tiπ «τα την *ήλιχiχτ.* λαληθΗση; 51 τη; *ttpt* τvτvχχ*ρχνόμ* μαηTMi ,yiyoκ σημύωμ*. outobteo^ iitîÇiioi iiχζυyiivχι* toc ·ηiχ«μνηστΛσζμιyy; , *bfgt* to Hier viu μιηΓΗαv *vαρχιομοΊ* , ώ; .β'iλiΓBΐ *yiv σήμιpov* ή Ειρήνη voμiμ<Λ Γΐωαφθηιαι *rji Gtofufp $&-τιpφ ί·,π ΰξoώιλφφ* τβ *'ioixvvu* . »Ç *fi* i.W τ/to *τηpτμvoiiβ-μiv*, vξ/^σΌ.» τΐώ *ΐμ<*/ μι^ιότητα%* »Ç τ/to *itpxt «S/λφότητβ, μ«θ«v ttirtp in* ι\« *χιαλύμiιυ* τ/to to *frrtpt « yiyavtv* ή *γραφήy βvυoχΚιχyμχ* · ή«β<τι *bi in* ratirne , ιÇ to *Ίη τχρχχιχζήβτκ Ίύv* »5ιλφά> *όμηγύpιoΚι* ôrt *το ntànv ηωη>Λα^μα iravm· «xaihurd» tetr.* ιτ« *ρ»ρ* ή *'luxrητΛiάΰσβi μi/ncoixt ùç àwtôrxnc λΰτυι,* lto *tlu Ίϋi Ει'ρήηκ ainCôlnru* r E/'ρηvη *iΛπpv* ύξ«Λλφ« «στ» *nani ιόμον Γαϊμη* β-uζΛχ^ηβτπη. *yχp* «jtorurov τη Ε/'ρήvρ *λoyι'ζι*mr ὁ *Θiόiαpo* , srr η7; όζ α'ΓχκΗα? J/β-μοΓ; χζ êporcewqir^/nfr , το *ùntpfinvxt* τv ύξ *βΓχκiiβ βχ^μόν.*

CHRISTI CHRISTI

CONCILIUM HOHENAVIENSE

Dc rebus ecclefiafticis habitum anno Dom. mclxxviii.

Ex chronico Reicherfpergenfi.

Anno MCLXxvttt. Synodus valde celebris ha-E bita eft , Kal. Fcbruar. a domino Chunrado SakburgenG archiepifcopo & apoftolicz fe dis legato, & ab omnibus futfraganeis ejus epifeopis, multilque principibus , de rebus eccleuafticis. Habita eft autem in cpiicopatu Salzburgenfi, in loco qui Hohcnau dicitur .

Cbronicm Rticherfptrgtnfe . -Adelzreiterm ail bit ejuratum Callixium PJeudo-Pap.im ; abjeil-cm fchijma : affnm de reparandii tempin , arir , Secrifque, de Canonicir infiitutis juribus fartis tcilii habendis ; de pace denique & tranquillitate publica .

CON-

S'«sa» «o <o«1> <M>

» CONCILIUM AD HOCHENAW
IN DIOECESI SALZBURGENSI

Vï *Conicdo arebitpifcopo anno* 1178. *babiti.m .*

Ex ·M3ηβ Si, i' i»·1 ·'· 'ni*,? Gu 5.Π. t. I. ia;· >»··

A *Nno* 1178. *fynodus valdt celebris libita* rJÎ *m KaUnd. fibruarii a domino Cburado Salabnrgtnfi arcbitfifcopo Ai S. L i7 ab omnibus fnffragantis tins tptfcopii mu.tifyut principibus de rebus ectlefiajiicis . Habita eft autem ia cpifcopatu Saizbur^enji in loco qui m Hocbenaw dicitur* Ita chrunicon Reicherfpergenfc . Adelzreiterus ait, hic ejuratum Callixtum pfeudopapam ; abAjeftum fchifma ; aftum dc reparandis templis , aris, facrifqve, de canonicis inftitutis & juribus fartis teftis habendis ; de pace denique & tranquillitate publica . Ibi fortaffis Richero Brixinenfi propter piaculum proditi nuper Alberti archicpifcopi peifuafum, utde fede, quam ingratiisejus adierat*, deliberaret abire , quod paulo poll fecit. Hzc Hanfizius.

^'CONCILIUM LATERANENSE Iit

ANNO CHRISTI

GENERALE
SUB ALEXANDRO III. SUMMO PONTIFICE.

HISTORIA CONCILII.

AthA^ua· «emporit.ru· thoiecnnicn· p<i excoli· 'L i/a Lv»' cpitt. Alexan <Jr> p,pi apU RaJc vlcum Ilb. >. evp. 5 > d« gelt Fnd«r>· ci. RaJevicu< Ilb. 1. «P· S« & fnq.

/^>UM Hadrianus quartus pontifex maximus , vj anno a Chrifto nato MCLtx. Kalcndis Septembns mortem obuflet, cardirtales , qui paulo poft ad eligendum convenerant, duos fimul pontifices renunciarunt ; alterum Rotandum Senentem, virum omni laude praedantem, qui uno ac viginti cardinalium fuffragiis eledus , Alexander III. fuit appellatus ; alterum vero Octavianum Romanum, qui a tribus cantum cardinalibusdefignatus, pontificis nomen aufus eft ufurpare . Ortum eft ex hac cardinalium diteordia (chilina deterrimum , quod multos annos vexavft cccleфiam . Licet enim Alexander verus pontifex effet, tamen cum Octavianus, qui Viâor quartus vocabatur , apud imperatorem Fridcricum plurimum pollet, ita Germanorum animos imperatoris opera fibi devinxit, ut etiam, poftquam ipfe Viitor e vivis excedit, Guidouem Cretnenfem , & deinde Joannem, qui m eius locum fuccefferunt , tanquam veros pontifices coluerit univerfa Germania . Contra vero Gallia , Britannia , Hifpania, & reliqua: fercomnes provinciz, Altxailjn partes confiantes fufeeperunt, excepta una Italia , in qua aliz regiones Alexandro , alix vero Viftori funt oblecutx . Prxter ceteras autem, multx Gallix CiLlpinar civitates nobjlifiimz, cum ab Imperatore Fiiderico jufiasobeaufas defeciftent, ita fe Alexandro pontifici addixerunt , ut nomine ipfius mbein Alexandriam rdificaverint, ac tandem viΛo Fridvrico , peftiferi fchiimatis extinguendi cauiam non levem attulerint. Cum enim imperator Fridericus, qui bellum acerbifllmum cum illis gerebat , prelio fuperatus «flet , copixque ejus maximx atque firmiflimz magna ex parte deletz ,· adeo hac clade commotus eft, ut cum ad eam multorum principum Germanorum, qui ipfi fchifma objiciebant, cohortationes accederent, paulatimrelipuerit, diicuflaque fuperioris temporis caligine , lucem refptcere crepermt , ac denique poft duo-

AnaAlexm· du ciuw.

Bdevtginti annos, quibus apeitas cum Alexandro pontifice inimicitias geflerat , fe ad pedes ejus fupplex abjecerit, cumque illo pacem firmam & flabilemjCOnciliaverit. Tunc Alexander, qui tot annorum fpatio in maximis turbinibus ecclcfix clavum tenuerat, cum, fedatisjam tempcftatum fludibus, fumma tranquillitate frueretur, ut ecclefix commodis confideret . atque ut a'ui pontifices , procellas , quibus ipfe vexatus fuerat , devitaret , in pofterum profpiciens , Concilium generale convocavit .· tum ut forma aliqua eledioni pontificis apta priferiberetur , qua ambitioforum hominum audacia & infolentia deinceps reprimeretur .' tum etiam ut mores hominum fchifmatis & belli caufa corrupti conformarentur, ufura, fimonia , aliaque vitia , quz longius ferpebanr, authoritate concilii coercerentur. Accedit przterea alia caufa graviftima , quz pontificis animum valde ad hoc concilium incitavit. Nam hzrefis Catharorum , five Publicanorum , vel Paterinorum, quz in Aquitania fuerat exorta, in dies latius manabat; quibus, permulti rudes & imperiti, hzreticorum fraudibus decepti , in Vafconia, & iri Albigefio, fitiu partibus Tolofanis, fidem habebant : neceileque erat huic pefti detellabili remedium ftatim adhibere . His igitur caufis commotus Alexander, fynodum generalem congregari juilit , ad. quam non ioium epifeopi ex provinciis Europe , verum etiam nonnulli ex Afia Romam adventarunt , ut Guilielmtts archiepifc ipus Tyrius fetibit his verbis ; Anno ab Incarnatione Domini MCLXXVIII. qui Eerat regnt domini Balduini iv. annus quintus : , menfe O&obri, cum anno precedent! indiôa „ effet per univerfum Latinorum orbem fynodus „ generalis , profefti funt de noflro Oriente , „ ego Guilielmus Tyrends archiepifcopus , Al„ bertus Bethlehemita epifcopus , Heraclius Cr„ farienfis archiepiicopus , Rodulfus Sebaftenus › epifcopus, Jotius Aconcnfis epifcopus, Romar nus

AiUAlexandri. Rodera* >n ierat. p«ne potter. & al" AlexindM, in diAioniscon r 1"' (up,4. 1

V r

Wiliirlm-ji Tjrrlu» de l>ello licno lib- II.clp. I

anno CHRISTI

·., nus Tripolitanus epifcopus , Petrus ecclefieA
„ Dominici fepukn Prior. Raynaldus abbas ec-
„ oleti» montis Sion. *Paulo pofl; Per* idem
„ tempus (anno fdlicet mcl xx.x.) Rom» celo*
„ brata eft fynodus in bafdica Cohftantiniana ,
„ qux dicitur Lateranum , trecentorum epifeo-
„ potum, pontificatus Alexandri xx,anno, men-
„ ic Manio, Indi&ionis duodecime, quinta die
„ menfis, cujus fi quis flatura , & epilcoporum
„ nomina, numerum, dc titulos fcire defiderar,
„ relegat feriptum , quod nos ad preces fendo-
„ rutu patrum, qui eidem fynodo interfuerunt,
„ confecimus diligenter . Hsec Tyrenfis . Anno
Domini MCLXXIX. concilium celebratum fuifle
affirmat etiam Rogerus , ejus temporis diligens
feriptor. In hoc concilio primum pontifex fta-B
tuit ad futura fchifinata vitanda, ut non habe-
retur Romanus pontifex, qui non a duabus car-
dinalium partibus eflet eleâus . Relcidit ordina-
tiones omnes a fchifmattcis pfeudo-pontificibus;
Odaviano, Guidone, & Joanne habitas , Ana-
thematizavit preterea hereticos omnes, atque il·
los qui ab illorum communione non fe feparaf-
fent, vel auxilium eis aliquo modo attuliffent .'
immo armis comprimendes illos efle decernit .
Conftituta font etiam multa alia, que fine du-
bio magnam ecdefi» afferunt utilitatem.· extant-
4ue vigintifeptem canones, qui apud multas (cri-
ptores reperiuntur , & magna ex parte in jure
–P°πι^ *° continentur. Epifcopiquoque fchifma-
t,c' ,um Germani», tum aliarum provinciarum,
qui ab Alexandro in hoc concilio ad ecciefia;
catholic» unitatem recepti funt , hac verborum
formula fchifma abjurarunt : Ego N. ana the
„ matizo , & recufo omnem h»refin extollen-
„ tem fe adverfus fandam Romanam ecclcfiatn
„ catholicam, praecipue vero ichiima O&aviani,
„ Guidonis , & Joannis, £c ordinationes eorum
„ irritas judico, & *eis* contradico, & modo, &
„ inantea me obcdiiuium juro, & promittofidc-
„ litarem fanâz Roman» ecclcfic , & domi-
no meo Alexandro, & fuccefibribus ejus jufte
„ intrantibu.·, ipfique ferviam abique omni ma-
„ lo ingenio contra omnem hominem fecundum
„ ordinem meum. Confilia ejus quz mihi feri-
„ pto certo mandaverit, vel ipfe commiferit ,*5
„ nulli hominum prodam , ncc etiam pro peri-
„ culo corporis , atque membrorum . Legatum
„ ecclvft» Romane honorabo , & ducam , &
„ reducam , & juvabo expenfis . Sic me Deus
„ adjuvet, dc hacc fanda evangelia.

Anna). An- |bc. pr. po-

Alber. Strad. ni chronie, ftori* s»xœ ni* L 7. cap, ;·

EPISTOLA

ALEXANDERI PAPÆ III.

AD EPISCOPOS PER TUSCIAM CONSTITUTOS.

Jflexander ept/copur /ervur /ervorum Dti ~~venera~~-*bihbut /ratnbut* Ptfano arcbrepifcopo t *if* ~~unive~~*r-fir ept/copit, diltlitt filiir* abbatibut *per Tu/aam conflitutis , /alutem & apofloltcam benedifllo-nem.*

Quoniam in agro Domini, qui eft ecciefia, tanquatn fpinae & tribuli nafcunturk quotidie, & pullulant germina vitiorum, tum videcet, quia proni funt fenfus hominis ad malum ab adolefcentia fua ; tum quia inimicus homo de malitia fua xizania fuperleminare non cellar, & germen bonum nititur fuflbeare ; necefle eft diligentiam adcfle cultorum , & nunc evellere , Ac amputare /am^nata , nupe etiam nafeituris nocivis ' graminibus proficiendi aditum obferare, fubfequenter autem dc interere fruditerum jermen, & feminare femen bonum , quod tiigefi* mum, (cxage/imuni , & centcfimum frudum , fecundante Deo , poflit afferre . Nam & hoc .yerba illa Dominica fonare videntur, quibus Jeremiam prophetam, be in eo cvangelicum facerdotem inftruxit, dicens *Dedi verba mea in ore tno . Ecce conflitui te fyper genter , & vemu , ut evellar, tf defiruart tf di/perdar , 13 diffiper , Et «dificet, Et planter.* Id autem licet univerfis ecdefiarum reduribus incumbat*, multo tamen fortius imminet Roman» urbis antiftiti , quia Domino Jefu Chrifto, ur caput effet ecclcfi» , *in* beato Petro accepit, & de pafcendis Dominicis ovibus, & fràtribus confiriftandis , exprelfiun & fpeciale nofcirur habuifle mundatum. Inde fiquidem eft, quod nos licet iniufficientes meritis ad providentiam apo(loiice fedis & miniftcrium univerfalis eccjefi» a Deo, ut ipfi placuit, déponents vocati ; quia in ecciefia Dei curredicne videmus quamplurima *indigere* , tam ad cmen* danda, quae digna emendatione videntur, quam ad promulganda, quae faluti fidelium vifa fuerint expedire .' de diverfis partibus perfonas ecclefiafticas decrevimus evocandas , quarum przfcntia 6c confilio , qua; fuerint falub.ia , ftatuantur ; & quod bonum, fecundum conluctudioem anti* quorum patrum, prpvideatur, & firmetur a mul. Ctis. Quod fi particulariter fieret, non facilepolfet plenum robur habere Quocirca per apoftolica vàbis feripta mandamus , qualiter huic no fire dilpofitioni plenis defideriis cooperaris curetis, Ac prima Dominica advenientis Quadragenae , ad urbem Romam, ducente Dotnino , veniatis , & coopérante fanât Spiritus gratia , tum in corrigendis enormitatibus , tum in ftatuendis J|uae Deo grata fuerint , communi Audio quod nerit agendum agatur , & in uno humero fub· levemus arcam Domini, atque uno ore honorificemus Deum & Patrem Domini noftri Jefu Chrifti. Datum Tufculi xi. Kal. Oâobr.

ANNO CHRISTI »·?». ·(«minibus

Pmn ›

7™. ,j.

CONCILII LATERANENSIS

generalis , fub Alexandro papa III.

DECRETA.

TITULI CAPITULORUM.

I. *De eleUione /tamni pontificii.*
II. *De abolendis ordinationibus ab antipapis intro· duitis.*
III. *Qtales* debeant effit *y.ά eligendi* fait *ad regimen ecciefia.*
IV. *Qualiter prolati* debeant *cum /ubjeiln bo/pitare,*
V. *A'r aliquis ordinetur fine certo titulo.*
VI. *Quitter prttlafi debeant proferte fententiam in fxbjeflos.* '.*
VU. *Ne navi eenfa imponantur eeckfiis.*
VIII. *Ne Kcltfiaftica* beneficia *alieni promittantur, antequam vacent.*
IX. *De ecclqfia tnterdiUa , it interdirorum /epul· tura.*
X. *Ne* monachus *vel alius religio/us recipiatur fub pretio.*
XI. *Ne clerici in /acris ordinibxt cor.jl.tuti focarias tabeant.*
XII. *Ne clerici profanant fauLrei procaratranet /u/cipere'.*

XIII.

ANNO CHRBH

■XIII. & XIV. *Ne eliquii mdlai hebeat eccle-fini.*
XV. *De teflamentit clericorum.*
XVI. *De ordinetime ecclcfarum.*
XVII. *De prnfentatione clericormee.*
XVIIIL *It praleti provideant mngiftds fcbolartcm netefferi».*
XIX. *A> laid impuunt tctlcfiit terre .*
XX. *Nr torneemmte fient.*
XXI. *Dr trengnii fervendis.*
XXII. *Dr.put fervenda.*
XXIII. *leorqfi fibimetipfit privatam babemt ec-cltfiam & coemeterium.*
XXIV. *Probitentur Cbrifiiani ne ferviant Serece-nit.*
XXV. *Ne menifeftnt nfureriut recipietur nd corn-MVMUMcnr altarir.*
XXVI. Ne Cbrifiieni habitent cum Jndaii vel Saracenis .
XKVII. *De bartdeit.*

P RÆ F A T I O.

MCLXXIX Anno ab incarnatione Domini * mclxxk' prztidente Romane ecdefiz papa Alexandro III. anno pontificatus ejus vigetimo, menfe Martio, Indidione XII. die menfa fecundo, prztidentc eodem fummo pontifice, fanâa fyno'dus in batilica, quz appellatur Confiantipiana, cci.Jtxx. epiicoporum celebrata efi.

• ccc-

Prafatianem bttjtts Concilii enRitrcm ixbibet tt-Gmut xi i. Spicilegii Dacberiani, peg. 638. bit verbis : Anno ab Incarnatione Damini MCLXXIX. frztidente fanftx Romanz ecdetiz fandifltmo 'apa Alexandro III. Pontificatus ejus vigetimo, menfe Martio , Indidione xt. quinta & ieptima & nonadecima die mentis: fedatajam dilcordia, quz inter Eccletiam & Imperium occatione ichifmatis per ' Odovianum hzrefiarcltam adverftis przdidum fandiitimum Papam introducti, de per fucceflôres ejufdem Odoviani, Guidonem Cremenfem , & Joannem Strumenfem diutius peiduranıts; longo tempore invaluerat . Przdido , id eft , ultimo hzrefiarcha , & Frederico Romanorum Imperatore, qui huic rei fe fautorem przlbterat , ad unitatem matris EcdcfizD redeuntibus; fedit przftdente eodem fummoPontifice Alexandro fanda generalis fynodus in batilic* Lateranenti, quz appellatur Conftantiniana, trecentorum duorum epiicoporum, a divertis mundi partibus convocatorum; quorum nomina fubtus adnexa funt.

De Provincia Romane .

Hubaldus Hofiientis.
Hugo Terracinentis.
Joannes Fundanus.
Jonatas Fundanus .
Zacharias Marfus.
Odalritius walventis.
Dodo Reatinus.
Formundus Verulanus.
Leo Aletrinus.
Rodulfus Ferentinas.
• *Fn* Anajiuaui- Afahel * Agninus.
petruf Signinus.
Milo Tyburtinus.
Joannes Sutrinus.
Martinus Nepetinus.
Centius Tufcanenfis.
Petrus Civitatis Caftellanentis.
Armatus Narnientis.
Paulus Hortantis.
• rinu». Petrus * Amelinus.

A Richardus Urbeventanus.
Gratianus Tudcrtinus.
Vivianus Pertttinus.
Petrus Caftrenfis.
Leo Ciutinus.
Martinus Groflêtanus.
Paulinus * Funentis.
Gulfranus * Sunentis.
Guilelmus Lucentis.
Petrus Lunenfis.
Rutinus Atitinas *.
Raiments Caftellanus.
Ratifertcus Spolentinus.
Ofredudus Eugabinus. *
' Aloderius Callentis.
B GuiiTo Urbinas.
Nicolaus * Stmphronius.
Jacobus Senegallienfis.
Acceptabitis * Tamerinenfis.
Jordanus Humanenfis.
Petrus Firmanus.
Rainaldus Efinus.
Gentilis * Aufttmanus.
' Mimaldus Phanenlis .
Jochelinus Ariminentis.
Petrus Ptfcaricntis.
Julius Florentinus.
Lamfradiis Felcuhnuj.
Tedbt^dus Placentinus.
Stephanus Monopohtanus.
Anfelmus Mrthentis.
Radulphus Molientis fandi Marcii.

Provincia Capuame.

* Palphanus Capuanus archiepifcopus.
Petrus " Thcmenfis epiicbptts .
Reinaldus' " Beneirantis.
Reinaldus Aquinas.
Erveus SuelTanus.
Porphyrius Caicrtanus :

Provtncie Jmalpbitana .

Dionytius Amalphitanus archiepifcopus.
Joannes ' LiArentis epifeopus.
.... Ravellenfis.

Provincia Neapolitana.

Sergius Neapolitanus archiepifcopus.
D Bernardus Nolanus epifeopus.
Bartholomeus ' Achanus epifeopus.
Petrus Inlulanus.

Provincia Salenutanae.

RainalduS Salernitanus archiepifcopus .
Arnulfus * Capreaquenfis epifeopus.
Joannes * Martitanus.
Petrus * Acunentis.
Johannes * Sementis.

Pravincie Beneventeme.

Baldevvinus * Alifanus epifeopus.
Petrus * Tefelinus.
Petio Triventinus.
Andreas * Boraventis.
* Alatius Gardianus.
E Goffridus * Termilanus.
Petrus Larinentis.
Robertus Civitatenfis.
Nicolaus * Dracoranentis.
Robertus * Florentinentis .
Rainaldus Lucerinus.
Johannes de Monte * Maram.
Johannes Afculentis .
Barthotomzus * Arranenfis.
Iaquintus Frequentinus.
Rogerius * Vicentis.

Provincie Sipontina.

Amandus Vigilenfis epifeopus.

ANNO CHRISTI

• *Pre,* Su»-neHiis .
• *Prt.* Se-nenfti.
* *Pre,* Affi* 6*ee.
*.*Pre* Eujl binu»
• *Pre,* Fo-rofeapro-nienftcMir. *fefeeebre·*.
• *Pre,* C*-neriuut.
• *Pre,* Au-ximaaus ·
• *el.* Mo-Mktu*.
• *Pre,* Fe-lubnur.
• *Prt, Mi-*
• *et.* Alphanus.
• *Pro,* The»' nentis.
• *Pre,* Vr-nefraaus.
"Pre, Lil-terente.
• *Pre,* Acer-ranua·
• *Pre, Ce-*putaquenfit-
• Prj.Maificanut
• *Pre, Acet-nenfn .*
• *Pre,* te-nente.
• *Pr»* , AJifanua·
• *Pre. Tr* letetos.
• *Pre,* Bo-vianentii.
• *el.* HalJ-ti.ia.
• *Pre.* Te; mulanus I
• *Pre. Vr»* conarienlitI
• *Sive,* Fa-reminennt·
Pre, Marano .
' *Pre*, Ana nente.
• *Sive, T>'..* vicentis ·

Ri-

Richardus Andremis.

Provincia Barcxfii.

Rainaldus BarenGs archiepifeopus.

• Fr».B,tun- sinu». Joannes ' Botintinus epiicopus.

Majo CatharenGs.

Paulus SalpitanuS.

Arpinus PoliniacenGs.

Cafinus CupetiancnGs.

• Ire, Blte flmii». Rao * BtieccnGs.

• Pn, M<4- fiZlen.'ii, ivf Molirtfiili». Joannes * MelhcenGs.

Jeannes Canncnfis.

Joannes Lavelhnus.

Provincia Brandificta.

Willclmus BrunJuhnus archiepifeopus.

Provincia H'drotina.

• Fro. Hy- druntious. Jonathas * Htdrotinus archiepilcopus.

• Pre, Ly- cientù.... Caflreufu. Pcturejus * Litienfis CallrenGs.

*Provinciae * Tarentina.*

Bafilius Tarentinus archiepifeopus.

Provincia Verofina.

• pro. Vc- nutinus. Petrus * VeroGnus epifeopus.

Johannes Potcntinus.

cari.eniu Robertas * Tritancenfis.

Robertas Gravmenfis.

Roboam AngloncnGs,

Provincia Cofana.

Herbertus * Cofanus epifeopus.

* Johannes fandi Angeli.

Delombardus epifeopus.

* PcrifatienGs epifeopus.

Angelus Laquedonenfis.

Nicolaus Montifviridis.

• pr>. But- pftrus SatrianenGs,

Prcvincia Cnfetana.

• Pre, Co- ftntlaul. Rufo* ' Cufetanus archiepifeopus.

Michael * MaturanenGs.

•Fra,M»r- curanc *Provincia Regina.*

ReginuJ archiepifeopus.

Guido NeocaftrenGs epifeopus.

PMippus * Crotomas epifeopus Grzcus.

Eterantinus epifeopus Grtecus.

• Pro, *Provincia * Sicilia Meffimenfi.*

· Pegrinus EmbriacenenGs epifeopus.

• fro.Per^ jerenus · Strotnbinus.

Provincia Sicilia Meffanenfis.

Nicolaus MeffanenGs archiepticopus.

Guido Cephaledienfis epiicopus.

• Pre Vikl *Oriente Provincia Phoenicii.*

* w'. Tyrenenfts archiepifeopus.

Jocius AconenGs epifeopus.

Romanus Tripolitanus.

Provincia Ccriefyria.

\T. GlambukpcenGs epifeopus.

Provincia Palajiita fecunda.

Erachus CxfarienGs arch eptfcopus.

Radulfus Sebaftenus.

Provincia Palaflina Prima.

Petrus Jeroiolymitanus ecclefix Prior loco triarchy.

• Pee.Beth- leronttamu. Albertus * Becllcmitanus epifeopus.

Provincia Pifana.

Ubaldus Pifanus archiepifeopus.

SatoocrAt epifropu» de Cortica. ' Saganenfis epifeopus de CorGm.

Provincia Jamuiyfii.

Hugo JanuenGs archiepticopus.

Joaphus MaranenGs epiicopus dc CorGca.

De Provincia Tarrenenfi Sardinia

Johannes Adarenenfis epifeopus.

Cometa AputienGs.

Provincia Rjveimatii.

Gerardus Ravennenlis archiepifeopus.

Bernardus ParmenGs epifeopus.

Albericus Reginus.

A Ardicio Mutinenfu;

Johannes Faventinus.

Henricus Coraelienfis.

Johannes * Favetinus.

Alexander ' LurenGt.

Lamfredus ' PompilicnGs.

Leonardus * Cxfarias.

Gabriel '/AricnGs.

Alcricus Bobienfts.

Provinciae Mcdiolanc^fir.

AlgeGus Mediolanenfis archiepifeopus'.

Johannes r BricienGs epifeopus.

Galo Bergamenfis.

Vinfredus CremonenGs.

Albericus Laudenfis.

B Obertus * TerdonenGs.

Ubertus AquenGs.

Guigo Saonenfis.

Lauterius * AlbiganenGs.

Stephanus VJgintimilicnfis.

Milo TaurinenGs.

Gannarus Yporier.Gs.

Bonefacius NovanenGs.

Dr Provincia jhjnilteufi.

Garfentinus Mantuanus.

Anfekpus * Cumanus.

Gerardus Paduanus.

Salomon Tridentinus.

Provincia Tenctia

C Henricus GradenGs Patricrcha.

M.ufnus * GlogcnenGs epifeopus.

Leonardus ' TercellenenGs epifeopus.

*£e Provincia * Ladarettfi.*

Andreas * Albenfis.

Lamfrcdius AbfarenGs,

Drobo " ViglenGs.

Reneriu» SpaictenGs archiepifeopus.

Matthzus ' NunenGs.

Michael * SardonenGs.

Nomina cpifcoporam qui ex Gallia interfaericni t infra.

*De Provincia * Bifentina*

Q Rogerus LaufanenGs epifeopus.

Rancaldus Bellicenfis.

Provincia Terragpxenfie.

Bernardus TerragonenGs archiepifeopus.

Reimundus * GerdenGs.

Bernardus BarchinonenGs.

Petrus AufonenGs.

Portio Dertofanus.

* Bergarius lierdenG..

Arnaldus UrgellcnGs.

Stephanus OfcenGs.

Hugo RutenenGs.

Petrus PampilonenGs.

Pa-E Rodericus Calagoritanus.

Provincia Toletana.

Celebrimus Toletanus archiepifeopus.

Raimundus Palentinus epifeopus.

Gonfaidus SegobienGs.

Michael OxomenGs.

Odelncus Seguntinus.

Provincia Compoflellanenfii.

Petrus Compoftellanus archiepifeopus.

Sandius Abuleufis.

Petrus Civitatis Rdderici;

De Provincia Treyertrfi.

Arnaldus TreverenGs archiepifeopus.

Fredericus MetenGs epiicopus.

Provincia Colonier^i.

Radulphus LeodinenGs epifeopus.

ANNO CHRISTI

• Pre. Fa- rtnCnui.

• Pre. Li- vitalis. At*, ForaLivien- fu.

• Frv.Popi- lienfis; five Foro-Popi- licnfis.

* Pre, Ca- fenai I

• S>vc, Adri- enfii.

• Pre, Bd- xienfu.

• Pre, Der- tonexUit.

• Pre, Al- btarauncnfii.

• Pre, Co- mendi.

• Pre, CJu- yicnfii, five Foils Go- dis.

• Pre, Tor cillendi.

• Pro, Jo- dtrtnfi.

' Pre, At- benfit.

• Sive, Ve- glieniu.

• Pre, No- venfi».

• el. Scar- dooeojis.

• Pro, Br/um

• Pre, Ge- ruodenfis.

•Pre, Be- resfar»

. AfdÇMn/inn.
«θι Chriflianus Mjguntinu? archicpifcopus.
Odo BambergenGs epiicopus.
Arduicus Auguftcnfis.
Bertoldus ConftanticnGs.
• Pr>, Spi- Olricus ' Ypireota.
7*."' v Goradus * GuamarcienGs.
fiï Ulricus Curienfts.

• Pro.Mjf. *De Provincia * Medeiiergenfi*
θ° * Ciilenfis epifeopus.
lütUi». Sifridus Branderburgenfis
Marrinus MiGnenGs.

De Provincia Saltibnrgenfi.
• Pro, S>-Conradui * SaltiburgcnGs archicpikopus.
Coronatus Ponenfu epifeopus.
ηνκήii*. Tedbaldus * Pataincnfis.

Provincia Bremerfi.
Bernoz VinenGs epifeopus.

Prwincia Dania.
Omcrus BurgalcnGs.

Provincia Angiia.
........Cantuareniis.
R-ainaldus * Barovienfis epifeopus
Robertus HerfordenGs.
Johannes Norvicenfis.
Adam de fanâo Afaph.
Petrus Menevenfis.

Item in Anglia.

Provintiλ Eborœe^fii.
Hugo Dunelmcnfis epifeopus.

Provincia Scotia.
«^7! Rof * Gregorius RofcnGs epifeopus.

Provincia Hibernire.
Laurentius'DublintenGs archiepiicopus.
Catholicus Tereonenfis aichiepitcopus.
Conftantinus epifeopus de Culernc.
• Forte,U- Bricius * Lumbreenfis.
•VTvv*. Auguftinus * GuatcrfondenGs.
leôaicjrfu. Felix epifeopus LefmorienGs.

De Vngriet.
Andreas BahafnenGs archicpifcopus.

CAPITULA.

1. *De elefliont funeuti pontificii.*

Licet de evitanda difeordia in eledione tammi pontificis manifefta fatis a noftris przdecefloribus conftituta manaverint: tamen quia fxpe poft illa per improbae ambitionis audaciam, gravem pafla eft ecclefia fcifluram: nos etiam ad malum hoc evitandum, de confilio fratrum noftrorum, & facri approbatione concilii, aliquid decrevimus adjungendum. Statuimus igitur, ut fi forte inimico homine fuperfeminante zizania, inter cardinales de (ubftituendo pontifice non potuerit concordia plena effe, & duabus partibus concordantibus tertia pars noluerit concordare, aut fibi alium prefampteric ordinare: ille Romanus pontifex habeatur, qui a duabus partibus fuerit cledus, & receptus. Si quis autem de tertiz partis nominatione confitas* quia * rem non poteft, fibi nomen epicopi uiurpaverit; tam ipfe, quam qui cum receperint, excommunicationi iubjaceant, & totius facri ordinis privatione muldentur, ita ut viatici cis etiam nili tantum in ultimis, communio denegetur: & nifi refipuerint, cum Dathan & Abiron, quos terra vivos abiorbuit, accipiant portionem. Prxterea 6 a paucioribus aliquis, quam a duabus partibus fuerit cledus ad apoftolatus officium, niG major concordia intercedent, nullatenus aftamatur, & prxdidx pœnz lubjaceat, fi humiliter noluerit abftinere. Ex hoc tamen nullum canonicis conftitutionibus & aliis ecclefiaiticis, przjudicium generetur, in quibus majoris & fanioris fartis debet lententia prxvaiere: quia quod in eis dubium venerit, taperions poterit judicio diffiniri. In Romana vero ecclefia aliquid fpeciale conftituitur, quia non poteft rccurtas ad taperiorem haberi.

' nominare wi wdtna- ' aieahique rii.«e*ab u- a.rrru «- riHx babra ' ck «tiw·

II. *De ebolendit ordinetionibnt tb eniiptpn tntraduflii.*

Quod a prxdeceflore noftro felicis memonz Innocentio fadum eft, innovantes, ordinationes ab Odaviano it Gui done hzrefiarchis, necnon & Joanne Strumenli, qui cos iccutus eft, fadas, & ab ordinatis ab eis, irritas elle cenfemus; adjicientes etiam, ut fi qui dignitates ecclefiafticas, ieu beneficia, per prxdidos (chiimaticos receperunt, carrant impetratis. Alienationes quoque, feu invafiones, qux per eoidem (chifmaticos, Gve per laicos, fadz tant de rebus ecclefiafticis, omni carcant firmitate, & ad ecclefiam fine omni ejus onere revertantur. Si quis autem contraire prxfumprerit, excommunicationi fe noverit tabjacere. Illos autem qui fponte juramentum de tenendo fchifmare prxftiterint, a facris ordinibus & dignitatibus decrevimus manere tafpenfos.

III. *Qutlet debeant eje fwi elidendi funt ed regimen eale/irt.*

' Cum « 2^X7**

Cum in facris ordinibus, & minifteriis ecclefiafticis, Ac xtatis maturitas, & morum gravitas, & (cientia litterarum fit inquirenda; multo fortius hxc in epifeopo oportet inquiri, qui ad curam poGtus aliorum, in feipfo debet oftendere, qualiter alios in domo Domini oporteat converfari. Eapropter, ne quod * a quibufdam ex neceffitate temporis fa&um eft, in exemplum trahatur a poderis: prxfenti decreto (latuimus, ut nullus in epifcopum eligatur, nifi qui jam trigefimum ztatis annum egerit, & de legitimo (it matrimonio natus,

natus, qui etiam vita & feientia commendabilis demonftretur. Cum autem eledus fuerit, & confirmationem eledionis acceperit, & ecclefiafticorum bonorum adminiftrationem habuerit, de curio tempore, de confecrandis epifeopis a canonibus definito, is, ad quem fpe* étant beneficia quz habuerat, ditponendi de illis liberam habeat facultatem. Inferiora etiam minifteria utpote deca* natus, archidiaconatus, & alia, qux animarum curam habent annexam, nullus omnino fufeipiat, fed nec parochialium ccclefiarum regimen: nifi qui jam vigefimum quintum xtatis annum attigerit, & qui feientia, & moribus exi* fiat commendandus. Cum autem affumptus fuerit, fi archidiaconus in diaconum* & decani, & reliqui admoniti, non fuerint praefixo a canonibus tempo* re in presbyteros ordinati: &. ab illo removeantur officio, & alii conferatur, qui & velit, & poffit convenienter illud implere. Nec profit illis appellationis diffugium, fi forte iu tranfgreffionem conftitutionis iftius per appellationem voluerint fe tueri. Hoc fane non folum dc promovendis, fed de his etiam, qui jam promoti funt, fi canones non obfiftant, przcipimus obfervandum. Cle*rici i ir.a fiycontra formam iftam quemquam eregerint: & eligendi poteftatc tunc privatos, & ab ecclefiafticis beneficiis triennio fe noverint (ufpenfos. Di* gnum eft enim, ut quos timor Dei a malo non revocat, ccclefiafticx faltem coerceat ieveritas difeiplinr. Epilcopus autem fi cui fecerit, aut fieri confen- f®1'1 contra hoc. in conferendis przdidis poteftatem fuam amittat, & per capitulum, aut per metropolitanum fi capitulum concordare nequicverit, ordinetur.

IV. Qualiter pralati debeant cam fubjetlir bofpitare.

Cum apoftolus fe & fuos propriis manibus decreverit exhibendos, nt locum prxdicandi auferrer picudoapoftolis, & illis quibus praedicabat, non exifteret onerolus: grave nimis, & emendatione fore dignum dignofeitur, quod quidam fratrum & coepiicoporum noftrorum, ita graves in piocurationibus fuis fubditis exiftunt, ut pro hnjufmodi caufa interdum ornamenta eccleliaftica ftibditi compellantur exponere, & longi temporis vidum brevis hora confumat. Quocirca ftatuimus, quod archiepifeopi parochias vifitantes, pro diverfitate provinciarum, Ac facultatibus ecclefiarum, quadraginta, vel quinquaginta evedionis numerum non excedant: cardinales vero, viginti quinque non «xcedant: epifcopi, viginti, vel triginta nequaquam excedant: archidiaconi, quinque aut feptem: decani conftituti fub ipfis, duobus equis exiftant contenti. Nec cum canibus venatoriis l8r avibus pioficifcantur, fed ita procedant, ut ryn qux (unt fua, fed quz Jefu Chrifti, quxrere videantur: nec tumptuofas epulas quzrant, fed cum gratiarum adione recipiant, quod honefte & competenter fuerit ilhs miniftratum. Prohibemus etiam, ne fi bdites fuos taliis & exadionibus epifeopi gravare przfumant. Suftinemus autem pro multis neceffitatibus, qnx aliquoties fuperveniunt, ut, fi manifcfta & rationabilis cauh excitent, cum caritate moderatujn ab cis valeant auxilium poftulare. Cum enim dicat apoftolus: *Non debent parentt/.ut βiü tbefaurizare, /ed parentet hitit*: multum longe a paterna pietate videtur, fi przpofiti fuis fubditis graves exiftant, quos in eundis necefitatibus paftoris more fovere debent: Aifchidiaconi vero five decani, nullas exadiones vel tallias, in presbyteros, feu clericos exercere praefumant. Sane quod de przdido numero evedionis (ecundum tolerantiam didum eft, in illis locis poterit oblervari, in quibus ampliores funt reditus & ecclefiz facultates. In pauperioribus autem locis tantam volumus teneri menfuram, ut ex acceftu majorum, minores non debeant gravari: ne fub tali indulgentia, illi qui paucioribus equit uti (olebant hadenus, plurimam fibi credant poteftatem indui tam.

V, Ne ahfuit ordinetur fini certo titulo.

Epilcopus, ii aliquem fine certo titu*lo, de quo neceftaria vita: percipiat, in diaconum vel presbyterum ordinaverit, tamdiu neceftaria ei fubminiftret, donec in aliqua ei ecciefia convenientia ftipendia militiz clericalis afiignec: nifi forte talis qui ordinatur, extiterk, quidefua vel paterna hereditate fubfidium vite poffit habere.

VI. Qualiter pralati debeant proferre [tntentiam in fubjtFljs.

Reprehenfibilis valde confuetudo in quibufdam partibus inolevit, ut fraues & coepifcopi noftri, feu etiam archidiaconi, quos appellaturos in caufis iuis exiftimant, nulla penitus admonitione prxmifla, fulpenfionis, vel excommunicationis in cos ferant fententiam. Alii etiam dum fuperioris fententiam, & di-

♦NNO CHRISTI

'fciplinamX canonicam reformidant , line ullo gravimine appellationem objiciunt, & ad defenfionem iniquitatis uiurpanr, quod ad iubftdium innpcentium digno-fcitur inftitutum, Quocirca, ne vel prz-lati valeant line caufa gravare fubjedos, vel fubditi pro fua voluntate lub appel-lationis obtentu corredionem valeant eludere prxlatorum : prxlenti decreto (latuimus, ut nec przlati, nili canonica commonitione pixmiHa , fufpenfioms , vel excommunicationis fententiam pro-ferant in fubjectos: nifi forte talis lit «uipenfo-culpa, qux ipfo genere fuo· excommif-meationis poenam inducat : nec fubjedi contra difciplinam ecclefiafticam antein-greftum caufz in vocem appellationis prorumpant. Si vero quifquam pro fua ncceflitate crediderit appellandum, com-petens et ad profequendam appellatio-nem terminus prxfigatur.* infra quem, û forte profequi neglexerit, libere tunc epifeopus fua authoritate utatur. Si au-rem in quocumque negotio aliquis ap-pellaverit, & eo, qui appellatus fuerit, veniente, qui appellaverit, venire negle-xerit; fi proprium quid habuit, compe-tentem ei recompenfationem faciat cx-penfarum: ut hoc faltem timore perter-ritus , in gravamen alterius non facile quis appellet. Prxcipue vero * in locis religioGs hoc volumus obfervari, ne mo-nachi , five quicumque religiofi , cum pro aliquo excella fuerint corrigendi , contra regularem przlati fui & capituli difciplinam appellare prxfumant , fed humiliter ac devote fufeipiant , quod/ pro falute * fua utiliter ejus' fuerit in-junAum .

W vrl urlY

• ú» trinio· Λ» hoc, tn·.

' lu» f<»t ll lüjuo-üutn.

VIJ. novi eessfnt iotfonontnr tcclcfiis.

Cum in ecclefix corpore omnia de* beant ex caritate tradati, & quod gra-tis receptum eft, gratis impendi, horri-bile nimis eft, quod in quibufdam ec-clcfiis locum venalitas perhibetur habe-re , ita ut pro epifcopis vel abbatibus , feu qutbufeumque perionis ecclefiafticis ponendis in fede, leu introducendis pre-sbyteris in eccleiiam, necnon pro iepul-turis & exequiis mortuorum & bêne-dicionibus nubentium, feu aliis facra* mentis, aliquid exigatur: & ille qui in-diget, non poflit ifta percipere, mfi ma-num implere curaverit largitoris . Putant plures ex hoc fibi licere , quia legem * mortis de longa invaluifle confuetudine arbitrantur: non fatis, quia cupiditate exeati font , attendentes , quod tanto graviora funt crimina , quanto diutias animam infelicem tenuerint alligatam . Ne igitur hoc de cetero fiat, & vel pro

H

Aperfonis cccleflafticis deducendis ad fe-dem, vel laperdotibus inftituendis , aut mortuis fcpeliendis, feu etiam nubenti-bus benedicendis, feu etiam aliis (aera-mentis, aliquid exigatur , diftridius in-hibemus . Si quis autem contra hoc ve-nire prziumpterit, portionem cum Gie-zi fe noverit habiturum : cujus taAum turpis muneris exaAipne imitatur. Pro-hiSemus infuper,~ne novi centus ab epi-fcopis vel abbatibus, aliifve prxlatis im-ponantur ecclcfiis, nec veteres augean-tur, nec partem redituum fuis ufibus Bappropriate prxfumant : fed libertates quas fibi majores defiderant confervui , minoribus quoque fuis bona voluntate confervent · Si quis autem aliter egerit, irritum quod fecerit habeatuf.

""^.,^"· cnkisii "*»

*

VIII. Nt eeclefioflico beneficio oinni fronoit-Samnr ontejnono vocent.

Nulla ecclefiaftica minifteria, feuetiam beneficia, vel ecclefix, alicui tribuantur feu promittantur antequam vacent : ne defiderare quis mortem proximi vi^ea-tur, in cujus locum & beneficium fe crediderit fucceflurum . Cum enim id etiam in ipfis gentilium legibus invenia-tur prohibitum: turpe nimis eft & Di-vini plenum animadverfione judicii , fi locum in Dei ecclefia futurx iuccelfio-nis cxpe&atio habeat, quam etiam dam-nare ipfi gentiles homines curaverunt . Cum vero ptzbendas ecclefiafticas , feu quxlibet officia, in aliqua ecclefia vaca-re contigerit, vel etiam fi modo vacant, non diu maneant infufpenio, fed infra θ(βχ Tnen^cs perfonis qux digne admmi-ftrare valeant, conferantur . Si autem epifeopus ubi ad eum (pc&avcrit , con-ferre diftulerit, per capitulum ordinetar . Quod fi ad capitulum ekAio pertinue-rit, & infra prxdi&um terminum hoc non fecerit : epifeopus hoc fecundum Deum cum virorum religioforum confi-lio exequatur . *Aut fi omnes* forte ne-glexerint, metropoliranus de ipfis fecun-dum Deum abfque illorum contradictio-ne difponat .

g IX. lit aciefio interiiflo, é interjtfbrnni Jefnitnro .*

Cum & plantare facram religionem, & plantatam fovere modis omnibus de-beamus: nunquam hoc melius exeque-rr.ur, quam fi nutrire qua; reâa funt, & corrigere qux profeâum veritatis im-pediunt, commitfa nobis authoritate cu-remus . Fratrum autem & coepifcopo-rum Doftrorum vehementi conqueftione competimus, quod fratres Templi &

Ho

Hofpitalis, alii quoque religiofx profef- fionis, indulta fibi ab ajsoftolica fede excedentes privilegia, contra epifcopalem authoritatem multa prxfumant, qux & (candalum generant in populo Dei, & grave pariunt periculüm animarum. Proponunt enim, quod ecclefias recipiant de manibus laicorum, «communicatos & interdidos ad eçclefiaftïça lacramentâ & fepulturam admittant, in ecclcfiis ruis~ prxtcr eorum cdnfcientiatn & inftituant & amoveant facerdotes, & fratribus eorum ad eleemofynas querendas euntibus, cum indultum fit eis, ut in adventu eorum femel in anno ecclefix aperiantur, atque in eis Divina celebrentur officia, plures ex eis de una five diverfis domibus ad locum interdidum fxpius accedentes, indulgeptia privilegiorum in celebrandis officiis abutuntur, & tunc mortuos apud prxdidas ecclefias fcpelire prxfumunt. Occafione quoque fraternitatum quas in pluribus locis f$- ciunt, robur cpifcopalisauthorifatis enervant, dum contra eorum fententiam fub aliquorum privilegiorum obtentu munire eundos intendunt, qui ad eorum fraternitatem volunt accedere, & fe cqnferre. In his, quia non tam dc majorum confcicntia, vel confilio, quam de minorum inriifcretione quorumdam exceditur: & removenda ea, in quibus excedunt; & qux dubletatem faciunt, declaranda decrevimus. Ecclefias fane & decimas de manu laicorum fine confetifu epifeoporum, tam illos, quam quo- (cumque alios, religiofes recipere prohibemus, dimilfis etiam quas contra tenorem illum * moderno tempore rçceperunt: excommunicato* & nominatim interdidos, tam ab illis, quam ab omnibus aliis, juxta epifeoporum fententiam, (latuimus evitandos. In ecclefiis fuis, qux ad eos pleno jure non pertinent, inftituendos presbyteros epifeopis prxfentent: ut eis quidem de plebis cura refpondeant, ipfis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem: inflitutos autem, epifeopis Inconfultis, non audeant removere. Si vero Templarii five Hofpitalarii * ad ecclefiaflicum interdictum venennt: non nifi iemei in anno ad ecclefiafliçum admittantur officium, nec tunc ibi corpora fepeliane * defundorum. De fraternita- I'^û$ ^°C ^atu'mua » Û non fe Prx' didis fratribus omnino reddiderint, fed iuis PrOPr'ctat*^u' * duxerint remanendum, propter hoc ab epifeoporum fententia nullatenus eximantur: fed poteftatem fuam in eos, ficut in alios parochianos fuos exerceant, cum pro fui* exceflibus fuerint corrigendi. Quod autcm de prxdidis fratribus didum *eft de aliis quoque religiofis, qui prxfumptione fua epifeoporum jur^a. przripiunt, & contra canonicas eorum Tententia>& tenorem privilegiorum noOrorum venire przfumunt, prxeipimus obfervari. Si autem contra hoc infiitutum venerint & ecclefix in quibus ifta prxlumpierint, fubjaceant interdido; & quod egerint irritum habeatur.

X. Nt montcbui yti tliuf rthgiofitt rttifintur Jub fretio.

Monachi non pretio recipiantur in monafterio, non pîculium permittantur habere, non fingùîî~per vilbs & oppida, feu ad qualcumque parochiales ponantur ecclefias: fed in n^ajori conventu, aut cum aliquibus fratribus maneant nec feli inter fxculares homines fpiritualium hoftium conflidionem expedient, Salomone dicente Kr /ori, *fnio fi* rir " *non bobtt fnbltvonttm*. Si quis tutern exadus, pro fua receptione aliquid dederit, ad facros ordines non afeendat. Is autem qui acceper[redacted] officii privatione muldetur. Si vero peculium habuerit, nifi ei ab abbate pro injunda fuerit adminiftratione permiflum, a communione removeatur altaris: & qui in extremis cum peculio inventus fuerit nec oblatio pro eo fiat, nec inter fratres recipiat fepulturam. Quod etiam de diverfis religiofis prxeipimus obtervari. Abbas etiam qui ifta diligenter non curaverit, officii fui jaduram fe noverit incurfurum. Prioratus quoque five obedientir, pretii datione nulli tradantur. Alioqui & dantes & accipientes a minifterio fiant eeclcfiaftico alieni. Priores vero cum in conventualibus ecclefiis fuerint conftituti, nifi pro hifefta caufa & rationabili non mutentur, videlicet fi fuerint dilapidatote*, nec continenter vixerint, aut aliquid tale egerint, pro quo amovendi merito videantur: aut fi etiam pro neceflitate majoris officii, de confilio fratrum fuetint transferendi,

XI. Nt tlerici in fttris ordinibus tonfiituu fortriti btbetni.

Clerici in facris ordinibus conftituti, qui mulierculas luas in domibus fui* incontinentiae nota tenuerint: aut abjiciant eas, & continenter vivant, aut ab officio & beneficio eccleliaftico fiant alieni. Quicumque incontinentia illa qux contra naturam eft, propter quam venit ira Dei in filios diffidentiz, & quinque civitates igne conlumpfit, deprehcnfi fuerint

CHfusn · '»<«·» · >d ec le- Uam · iurenuao ·^oafritr,- bu,c ri<r> Lnmw "rt-in nianendum. chrcti **7'. «ride-*· w SJîXS' »» 'iufpMfc"* lorum lua- »η«·η«i,un · coetefc

~·— Chr ivh -rint· laborare: fi clerici fueript, ejiciân- tur a clero, vel ad poenitentiam agendam in monafteriis detrudantur ; fi laici , excommunicationi fubdantur, & a ccetu fidelium fiant prorius alieni . Monafieria przterea fandimonialium fi quii* quam clericus , fine manifefta & neccffaria caufa, frequentare przfumpferit » per epifeopum arceatur : & fi non deflitterit, a bénéficié ecclcfiaftico reddatur immunis .

XII. Nt jltrici prefumant jacularis procura· Hoars jufeiptre.

Clerici in fubdiaconatu & fupra, & in minoribus quoque ordinibus, fi fiipendiis ccclefiafiicis fuftententur, coram ju<jjce fæcu|arj · advocati in * negotiis fieri non przfumantnifi propriam, vel ecclefix fux caufam fuerint profecuti , aut pro mi ferabilibus forte pcrionis,quz proprias caulas adminiftrare non poliunt. Sed nec procurationes villarum, aut juxildi$iones etiam fzculares fub aliquibus principibus, vel fzcularibus viris , ut juftitiarii eorum fiant , clericorum quifquam * aflumcre przfumat. Si quis adverfus hoc tentaverit, (quoniam contra do&rinam Apofioli efi dicentis, *Netno militant Dto, implicat ft nejotiis feculafbut,)* & fzculariier agit: ab ecclefiafiico fiat minificrio alienus, pro eo quod officio clericali neglego, flu&ibus fzculi, ut potentibus fxculi placeat, fe immergit . Ôifiriftius autem decrevimus puniendum, fi religioforum quifquam aliquid przdiclorum audeat attentare.

'^«K-raro- in ne^xiis foi naMvi ne- *'''. • cx.r^rc T,m. ».

XIII. Nt aliquit multas babtat titlefias,

Quia nonnulli modum avaritix non ponentes, dignitates diverfas ecclefiafticas, & plures ecclefias parochiales contra facrorum canonum tnfticuta nituntur acquirere , ita ut cum unum officium vix implere fufficiant, fiipendia fibi vendicent plurimorum ; ne id dc cctero fiat, difiri<ftius inhibemus . Cum igitur ccclefia , velecclefiafiicumminifierium committi debuerit : talis ad hoc perfona quzratur, qux refidere in loco, & curam ejus per (eipfum valeat exercere : quod fi aliter fuerit a&um, & qui receperit. Quod contra fandos canones accepit , amittat; & qui dederit, largiendi potefiate privetur.

XIV. De todtm.

Quia in tantum jam quorumdam proceffit ambitio, ut non duas, vel très , fed fex aut plures ccclefias perhibeantur habere, nec duabus debiram poflint provitionem impendere ; per tratrts, & cocpifcopos no(lros cariifimos ctpendari przcipimus, & de muituudine przbendarum canonibus inimica, quz diilolutionis materiam & vagationis inducit , & certum-continet periculum animarum , eorum, qui ecclefiis digne valeant defewire,' volumus ccclefiafiicis beneficiis indigentiam lublcvari . Przterea, quia in tantum quorumdam laicorum procellit qudacia, ut epifeoporum authoritate negle&a, clericos inftituant in ecclefiis, removeant etiam cum voluerint, pofleffiones quoque, atque alia bona ecclefiafiica , pro fua plerumquçLvoluntate difiribuant, & tam ecclefias ipesjjuam carum homines, taliis, & exa&Tonibus przfumant gravare : eos qui amodo ifta commifcrint, anathemate decernimus feriendos . Presbyter autem five clericus, qui ccclefiam per laicos fine proprii epilcopi authoritate receperit tenendam ", communione privetur: & fi perftiterit , a minifierio ecdeliafiico & ordine dcponatur . Sane quia laici quidam ecclcfiafticas perlonas, & ipfos etiam'epilcopos, luo*judicio fiare compeliunt ; eos qui de cctero id przfumpferint, a communione fidelium decernimus fegregandos . Prohibemus etiam ne laici decimas cum animarum fuarum periculo detinentes, in alios laicos poifint aliquo modo transferre . Si quis vero receperie, & ecclefix non * tradiderit, Chrifiiana fepuhura privetur.

ghrish *''».

XV. Dt tlsricorum

Cum in officiis caritatis, illis primo teneamur obnoxii, a quibus nos bcncâcium cognofcimus acctpiffie: e contrario ecclcfiaftici quidam clerici, cum ab ec'clefiis fuis multa bona perceperint , bona per ccclefias acquifita, in alios ufus prxfumunt transferre . Hoc igitur quia & antiquis canonibus confiat inhibitum, nos etiam nihilo minus inhibemus. Indemnitati itaque ecclcfiarum providere volentes, five inrefiati decefierint , five aliis conferre voluerint, penes epclefias eadem bona prxeipimus remanere. Przterea quoniam quidam in quibufdam partibus fub pretio ftatuuntur , qui decani vocantur , & pro certa pecunia: quantitate epifcopalem juriidi&ionem exercent . przfenti decreto Aatuimus, ut qui dc cctero id przfumpferit, officio fuo privetur, dc epifeopus conferendi hoc officium poteftatem amittat .

ANNO CHRISTI

M. *Dc erdintnonc*

Cum in cunilis ecclefiis; quod pluribus & fenioribus fratribus viium fuerit, incunilanter debeat obfervari : grave nimis, & reprehenfione eft dignunv, quod * quatumdam ecdefiarum pauci quandeque non tam de ratione, quam de propria voluntate ordinationem^* multpties impediunt, & ordinationem ecclefiafticam procedere non permittunt. Quocirca prxfenti decreto ftatuimus, ut mfi a paucioribus & inferioribus aliquid* rationabile fuerit oftenfum, appellatione remota, femper prxvaleat, & iuum confequatur efleélum, quod a majori, Λ * feniori parte * capituli fuerit conditutum. Nec noftram conftitutionem impediat, fi forte aliquis ad coniervandam 'ecclefiz fuz confuetudiuem, juramento fe dicat fiddridlum. 'Non enim dicenda funt juramenta, fed potius perjuria jquz contra utilitatem ecctefiafticam, & fandiorum patrum veniunt inftituta. Si autem hujufmodi confuetudines, * quz ratione juvantur, & facris congruunt inftitutis, irritare * przfumpferit donec congruam egerit poenitentiam, c Dominici corporis perceptione fiat alienus.

IVII. Dr prafcntations clericorum.

Quoniam in quibuldanj locis ecclefiarum fundatores, aut h.credes eorum, poteftatc in qua eos ecclefia hucuique fuftinuit, abutuntur & cum in ecclefia Dei unus debeat efle qui prziit, ipfi plures fine refpedu fubjedlionis eligere moliuntur: & cum una ecclefia unius debeat eife recftoris, pro fua defenfione plurimo: icprzfentant. Quocirca przfenti decreto fiatuimus, ut fi forte in plurcs partes fundatorum fe vota * diffuderint, ille prxficiatur ecclefiz, qui majoribus juvatur meritis, & plurimorum eligitur & probatur aflenfu. Si autem hoc fine fcandalo fieri nequiverit, ordinet antiftes ecclefiam, ficut melius fecundum Deum viderit ordinandam. Idipfum etiam faciat, fi de jure patronatus quzftio emerferit inter aliquos, & tui competat, infra tres menfes non fuerit definitum.

Π7//. L't prafati provideant ma&iftris fcbolarum nccrijaria.

Quoniam ecclefia Dei, & in iis quz fpeélant ad fubfidium corporis, & in iis quz ad profeélum veniunt animarum, indigentibus ficut pia mater providere tenetur: ne pauperibus, qui parentum opibus juvari, non potiunt, legendi,' proficiendi opportunitas fubtrahatur, per unamquamque ecclefiam cathèdr-atem magiftro, qui. clericos ejufdem ecclefiz, fcholares pauperes gratis doceat, competens «liquod «beneficium aflignetnr, quô docentis neceffitas fublevetur, & difccntibus *via pateat ad doânnam. In aliis quoque reftitu^rur ecclefiis five monafterus, fi retroaâis temporibus aliquid in eis ad hoc fuerit deputatum. Pro licentra vero docendi nullus pretium exigat, vel fub obtentu alicujus confuetudinis, ab iis qui docent, aliquid quzrat: neC docere quempiam, petita licentia; qui fit idoneus, interdicat. Qui vero contra hoc venire przfumpferit, a beneficio ccclcfiaftico fiaf alienus. Dignum quidem efle/videtur, ut in ecclefia Dei fructum laboris fui non habeat, qui cupiditate animi vendit licentiam docendi * ecdefiarum profedum nititur impedire.

XIX. Ne laici imponant eccltf.is onera.

Non minus pro peccato eorum qui faciunt, quam pro iporum detrimento, qui fuftinent, grave nimis efle dignofeitur, quod, in diveifis partibus mundi re&ores, & confutes civitatum, nccnon & alii qui poteflatem habere videntur, tot ecclefiis frequenter onera imponunt, &. ita gravibus cas crebrifque exaélionibus premunt, ut deterioris conditionis kdlum fub eis faccdotium videatur, quam fub Pharaone fuerit, qui Divinz legis notitiam non habebat. Ille quidem, omnibus aliis fervituti fubjeélis, facerdotes fuos, & eorum poflefliones in priftina libertate dimifit, & de publico eis alimoniam min'ftravit. Ifliverouniverfa fere onera fua imponunt ecclefiis, & tot angariis eas affligunt, ut illud eis, quod Jeremias deplorat, competere videatur: *Princeps provincigrum faSla tflTbreni' fub tributa.* Sive quidam foflata, five expeditiones, five quzlibet fibi arbitrentur agenda: de bonis ecdefiarum, clericorum, & pauperum Chrifti ufibus deputatis cunila volunt fere compilari Juriidiilionem etiam & authoritatem epifeoporum, & aliorum przlatorum ita evacuant, ut nihil poteftatis eis in fuis videatur hominibus remanfifle. Super quo dolendum eft pro ecclefiis: delendum etiam nihilo minus & pro ipfis, qui timorem Dei & ecclefiaftict ordinis reverentiam videntur penitus abjecifte. Quocirca fub anathematis diftriilione fe. verius prohibemus, ne de cetero talia przfumant attentare, nifi epifeopus & clerus tantam ncceiTitatcm, vcl utilitatem

Marginal notes: *per quafdam ecclefias. multpnun.* — *rationabiLi.-r otnettum fjer.t & eftrKum appellatione remota* — *rancur, hcr is. lurane* — *din.-rmt* — *quatwr*

•fptxtr'nr» * ut abfque pila eoa-dione, ad relevandas communes " ne· ceffitatcs, ubi laicorum non iuppetuae^ facultates, fabGdia per ccdefias exifli-ment conferenda. Si autem conlules, aut alii, de cetero id prxfumpferrnt, & commoniti débiter» forte noluerint i tarp ipfi, quam eorum fautoris, excommu-nicationi fe noverint iubjacere ; nec com-munioni fidelium reddantur, nifi fatisfa-dioocm fecerint competentem .

Christi ...». ûh «X·· • WtbMtU wl MCrflr

XX. Nt tmcuiinhi fiant.

Cuacibum >4K<«·· I 1·» II

Felicia, mernoai· papx lonocencii & Eugvau predeccfeoMi noftrorum 'vefti-g>ii iahs^Ctm, dctcftabiles illas nundi-nas ferios, qa^s vulgo toroeamental vocaat, ia qvibus milites ex condido veaire Colent, Ac ad oflentationem vi-riuST fuarum fit audacis temere congre-diuntur, unde mortes hominum & ani-marum pericula fxpe proveniunt, fieri prohibemus. Quod fi quis eorum ibi-dem mortuus fuerit quamvis ei pofcen-ti venia non negetur: ecclefiaftica ta-men careat fepultura.

Xfl. Dt trtuguit fcrvanJit.

Treuguas a quarta feria poti occafumi Solis uique ad fecundam feriam in or-tum Solis, & ab adventu Domini ufquc ad o&avas Epiphanis, & a Septuageli-ma uique ad odavas Pafchx, ab omni-bus inviolabiliter obfervari prxeipimus, Si quis autem treuguam frangere lenta-verit : poti tertiam commonitionem, fi non fatisfecerit, epifeopus fuus ienten-tiam excommunicationis didet in eum, & feriptam vicinis epifeopis annunciet : quorum nullus excommunicatum incom-njunjoncro fufeipiat : immo · feriptam fufeeptam fententiam quifque confirmet. Si quis autem hoc violare prxfumpfcrit, ordinis fui periculo fubjaceat. Et quo-nj3m *Junitulut triplex non fatile rumpitur'.* prxeipimus, ut epifeopi folum Dei & falutis populi habentes rcfpcdum, omni · tepiditate fepofita, ad pacem firmiter tenendam mutuum fibi confilium & au-xilium prxflent: neque hoc alicujus amo-re vel odio prxtermictant. Quod fi quis jn · opere Dei tepidus~fuerit inventus damnum dignitatis fux incurrat.

• / fctifse. £"·'·/ «. • cupidiute, »«*"· ditate hc.· opeit.

XXII. Dt feet Jtrvanda.

Innovamus ut prrsbyteri t monachi , clerici, converfi, peregrini, mercatores, rufiici, euntes & redeuntes, & in agri-cultura exigences, & animalia * qux femina portant ad agrum , congrua fe-curitate Ixtentur . Nec quifquam · ali-~" cui novas pedagiorum ejeadiones fiue * J authoritate regum & principum cunfcn-fu ftatuere, aut flaturus de novo tenef · re, aut veteres augmeptare aliquo nio-do , temere prxfumat . Si quis autem contra hoc venire prxfumpferit, & com-monitus non deftiterit : donec iaostaciat, communione careat Chriftiana .

qjibu· •rl.'l , & Icmuuat.

XXIII. Ltpro/i fibimitipfis privatam babtant tttltfiam it 'temttc'ium.

B Cum dicat A poftolus, abundantrorem honorem membris infirmioribus deferen-durri: ecclefiaftici quidam qux fnn funt, non qux Jefu Chrifti, quxrentes, lopro-fis, qui cum fanis habitare non poflunt & ad ecclefiam cum aliis convenire, ec-clciias «Sc cœmeteria non permittunt ha-bere, nec proprii juvari minified© fa-cerdotis . Quod quia procul a pietate Chriftiana elle dinofeitur , de benignîta-te apoftolica conftituimus : ut ubicum-que tot fimul fub communi vita fuerint congregati, ♦ qui ecclefiam cum coeme-Cterio cqnftifterc, & proprio gaudere va-leant presbytero, fine contradidionc ali-qua permittantur habere . Caveant ta-men, ut injuriofi veteribus ecclefiis de jure parochiali nequaquam exiftant. Quod namque cis pro pietate conceditur, ad aliorum injuriam nolumus redundare . Statuimus etiam, ut de hortis & nutri-mentis animalium iuorum decimas tri-buere non cogantur.

XXIV'. Probibtntur Çbrt/liani nt fervunt Sarattntt .

D Ita quorumdam animos occupavit fx-va cupiditas, ut cum glorientur nom'·nc Chriftiano, Saracenis arma, ferrum, & lignamina galearum deferant, & pa-res eis, aut etiam fuperiores in malitia fiant, dum ad impugnandos Chrilhanos, arma eis & neceflaria (ubmir.iftrant . Sunt etiam, qui pro fua cupiditate in-galeis & piraticis Saracenorum navibus regimen & curam gubernationis exer-cent . Tales igitur a communione ec-clefix prxeifos, & excommunicationi pro fua iniquitate fubje&os, & rerum iuarum, per fxculi principes catholicos & confutes civitatum, privatione mul-dari, & capientium fervos, fi capti fue-rint, fore cenfemus. Prxeipimus etiam, ut per eccleftas maritimarum urbium crebra & foltmnis excommunicatio pro-feratur in eos . Excommunicationis quo-que poenx fubdantur, qui Romanos aut alios Chriflianos, pro negotiatione vel aliis caufis bonefhs navigio vedos, aut

"^^" ANNO Christi capere, aut rebus fuis ipoliare prxte- A munf. Illi etiam qi^Chriftianos naufragia patientes, quibus fecundum regulam fidei auxilio efle tenentur, damnanda cupiditate rebus fuis ipoliare prxiumune, nili ablata reddiderint, excommunicationi fe noverint fubjacere.

XXV. He naniftfius ufurarius recipiatur ed totnmttnwfum alteris.

; /. «rimen Quia 'n omnibus fere locis · tantum ufurarum ita inolevit, ut multi aliis negotiis prztcrmiflis, quafi licet ufuras B exerceant, & qualiter utriufque teftamenti pagina condefnnentur, nequaquam attendat: ideo conftituimus, ut ulurarii nranifcfti nec ad communionem admittantur altaris, nec Chriftianam, fi in hoc peccato decefferint, accipiant fepulturam. Sed nec eorum oblationem quifquam accipiat. Quii autem acceperit, aut cos Chriftianz tradiderit fepulturzi: & ea quz acceperit, reddere compelli tur; & donec ad arbitrium fui epifeopi fatisfacict, ab offuii lui maneat execu C tionc fufpenfus.

XXVI. Ni Chrifliani habitent cum Judais utl Saracenis.

Judzi .five Saraceni nec fub alendorum * puerorum obtentu, nec pro fervitio, nec alia qualibet cauia, Chriftiana mancipia in domibus luis permittantur habere. Excommunicentur autem, qui cum eis prziumpierint habitare. Teftimonium quoque Chriftianorum advertes Judzos in omnibus caulis cum D illi advertes Chriftianos teftibus fuis utantur, recipiendum efle cenfemus: & anathemate decernimus feriendos, quicumque Judzos Chriftianis voluerint in hac parte przfcrre, cum eos fubjacere Chriftianis oporteat, & ab eis pro fola humanitate foveri. Si qui przterea Deo infpirante ad fidem fe converterint Chriftianam, a pofleflionibus fuis nullatenus excludantur: cum melioris conditionis convertes ad fidem efle oporteat, quam, E antequam fidem acceperunt, habebantur. Si autem fecus fadum fuerit, principibus vel poteflatibus eorumdem locorum fub poena excommunicationis injungimus, ut portionem hzrcditatis & bonorum fuorum ex integro cis faciant exhiberi.

puerorum "or'im

XXVII. De tertticis.

Sma» L«o Sicut ait beatus Leo, licet cccleiiaftica difciplina facerdotali contentajudtcio, cruentas non * efficiat ultiones, catholi- eorum tamen principum conflitutionibus adjuvatur, ut fzpe quaerant homines falutare remedium, dum corporale fuper fe metuunt evenire tepplictem. Eapropter, quia in Gafconia, Albegefio, & partibus Tolofanis, & aliis locis, ita hzreticorum, quos alii Catharos, alii Pp.trinos, alii Publicanos, alii aliis nominibus vocant, invaluit damnata pervertiras, ut jam non in occulto, ficut aliqui, nequitiam luam exerceant, fed fuum errorem publice manifeftent, & ad fuum confenfum fimplices attrahant, & infirmos: eos, & defenfores eorum, & receptores, anathemati decernimus fubjacere. & fubanathemate prohibemus, n-^quis eos in domibus, vel in terra tea tenere, vel fovere, vel negotiationem cum eis exercere przfumat. Si autem in hoc peccato deceflçrint, non fub noflrorum privilegiorum cuilibet indultorum obtentu, nec fub aliacumque occafinne, aut oblatio fiat pro eis, aut inter Chriftianos recipiant fepulturam. De Brabantlonibus & Aragonenfibus, Navarriis, Bafcolis, Coterellis & Triaverdinis, qui taptam in Chriftianos immanitatem exercent, ut nec ecclcfiis, nec monafteriis deferant, non viduis, & pupillis, non fenibus, & pueris, nec cuilibet parcant artati, aut fexui, fed more paganorum omhia perdant, & valent: fimihtcr conftituimus, ut qui eos conduxerint, vel tenuerint, vel foverint per regiones, in quibus taliter debacchantur, in Dominicis, & aliis folemnibus diebus · per ecclefias publice denuncientur, & eadem omnino fententia & pœna cum przdi&is hzretkis habeantur adftridi, nec ad communionem recipiantur ecclcfiz, nifi focietate illa peflitera, ôc hzrefi abjuratis. Relaxatos autem fe noverint a debito fidelitatis & hominii, ac totius oblequii.- donec in tanta iniquitate permanferint quicumque illis aliquo * peccato tenentur annexi. Jpfis aurem, cundifque fidelibus, in remiffionem · peccatorum injungimus, ut tantis cladibus, fe viriliter opponant, & contraeos armis populum Chriftianum tuear, tur. Confifcemurque eorum bona, & liberum fic principibus, hujufmodi homines (ubjicere tervituti. Qui autem in vera poenitentia ibi dfceflennt, & peccatorum indulgentiam, & frudum mercedis zternz lc non dubitent perceptu ros. Nos etiam de mifericordia Dei, & beatorum apoftolorum Petri & Pauli authoritate confifi, fidelibus Chriftianis, qui contra eos arma fufeeperint, & ad epifeoporum, feu aliorum prxlatorum confilium, ad eos decertando * expugnandos, biennium de pernitentia injun-

chrTst
---da relaxamus: aut fi longiorem ibi moram habuerint, epiicoporum difcretioni, quibus hujus rei * caufà fuerit injunda, committimus, ut ad eorum arbitrium, fecundum modum laboris, major eis indulgentia tribuatur. Illos autem, qui admonitioni epifeoporum in hujufcemodi parte parere contempferunt, apercepeione corpori* & /anguinis Domini jubemus fieri alienos. Interim vero eoa, qui ardore fidei ad eos expugnaudùm, laborem * jufturn aflumpferint, ficuteos, qui fepulchrum Dominicum vitrant, fub ecclcfix dcfcnfione recipimus, dc ab univerfis inquietationibus, tam in rebus, quam in perfonis, ftatuimus manere fecuros. Si vero quiipiam veftrum preftimpferit eos moleftare, per epifeopum loci excommunicationis fententia feriatur: & tamdiu fententia fervetur ab omnibus, donec & ablata reddantur, &r de illatis damnis congrue iterum fatisfaciat. Epifcopi vero, five presbyteri, qui talibus fortiter non reffiterinc, officii fui privatione mulclentur, donec mifericordiam apoftolicx fedis obtineant.

IN * cuu

* iftum

ACTA CONCILII

LATERANENSIS III.

EX VARIIS AUCTORIBUS COLLECTA,

Qua hic rdmiut iub «flјrum nomine omni» Riniui in noJ iu«n conjr erat arque inde petita pioiiicmur

Matthaus *Paiifiuf ad annum* MCLXXIX. Eodem, ιηη::Γ, anno habitum eft concilium generale trecentorun^ & decem epifeoporum xiv. Kal. April, in pattiarehio Lateranenfi, cui prxfedit dominus papa Alexander III. Cujus illuta omni laude digniffima fubviginti oilo, quas fequuntur, capitulis continentur. De cledione luinmi pontificis. De hxielicis Albigenfibus, & divertis eorum appellationibus. De ruptariis fic Brebantiis praedonibus, qui fideles affligunt. Quod nullus promoveatur in epifeopum vel ad aliquem ordinis gradum, nifi legitims fit xtatis, fic de legitimo matrimonio fufecptus. Ne viventibus perfonis ecclefue conferantur, nec illis defim&s, nifi ultra fex menfes vacent. De appellationibus. Ne intra facros ondines conftituti, vel qui eccleiiatlicis fullentantur (lipendiis, rebus fe immifceant fxcularibus. Dc treguis llartiendis, & temporibus treguarutn · Quod clerici unam habeant tantum ecclefiam: & quod epifcopus, fi aliquem fine certo ordinaverit titulo, rimdiu neceuaria inveniat, donec ci in aliqua ecclefia ilipendia aflignet. Ne patroni vel quilibet laicicclefias opprimant, aut ecclefiaflicas perfonas. Ne Judci vel Saraceni Chriftiana mancipia permittantur habere: fed ad fidem Chrifti fi converti voluerint, a poflefforibus fuis nullatenus excludantur. Ut leprofi, fi excluduntur a cohabttatione hominum, oratorium habeant & proprium facerdotem. Ne bona ecdefiaftica in ufus alios converrantur: nec decani pro certa pecuniae quantitate jurifdiâioncm exerceant epifcopaletn. Ut in elcâionibus vel ecclefiallicis ordinationibus confequatur efieâum, quod a majoris & fenioris concilii parte fuerit conftitutum. Qyod ufurarii manifefti ad communionem altaris non admittantur, nec Chriftianain habeant fcpulturam. Ut agricole & viatores, fic omnia qnx fua funt, plena ubique pace fit iecilritatc Jxtentur. Ut ordinationes a fchifnutick fails, irrite habeantur fic inanes, & beneficia ab eis collâta revocentur. Ne pro écckfiafticis inftituendis perfonis, fcu mortuis fepcliendis, aut nubentibus benedicendis, vel aliis ccclcl® (aeramentis, aliquid exigatur. Ne viri religiofi vel quilibet alii, ccclefias vel decimas prxfumantde manu fufeipere laicorum, fine authoritate epifeoporum. non nifi fcmel in anno Templarii five Hofpitalarii ccclefias fub interdjfto pofitas aperiant, nec corpora fepelirc tunc prxfumant. Ne quis interventu pecuniae habitum religionis ufurpare prxfumat, nec converts peculium habeat, nec fafti praelati non nifi pro dilapidatione vel incontinentia degradentur. Ne Chrffliani Saracenis arma vendant: nec patientes naufragium qutfquam fpoliare prxfumat. Ut dcrici intra facros ordines conftituti, continenter vivant, fic fi illa incontinentia, qtix contra naturam fit, dcprehenfi fuerint laborare, excommunicentur, fic a clero abjiciantur. Ut archiepifcopi parochias vel ccclefias vifitantes, quadraginta vel quinquaginta equorum numero fint contenti; epifcopi, vigintivcl triginta; legati, vigintiquinque; archidiaconi. quinque vel feptem; decani, duarum eveftionum numerum non excedant. Ut nullus torneamenta exercere prxfumat, &. moitui in torneamentis Chriftiatu carrant fepultura. Quod utuquzque cathedral» ecciefia inagiftrum habeat, qui pauperes icholares & alios doceat, nec pro icentia docendi aliquis pretium exigat. Ut przlati tinam tantum regant ecclefiam, fic quod patroni ab ecclcfiis in fuo fundo conftitutis exaftroncs non firtiant -vNc epifcopi feu viri ecclefiaftici (lare compellantur judicio laicorum, nec laici farcis decimas conferre prxfumant. *Si* quis ab aliquo commodata pecunia pofieftioiies in pignus *acceperit,* fi deduclis expenfis fortem fium receperit ex fiuftibus poiTeffionis, pignus reilituat debitori.

chrIsTI »»7$

Prater ea qua fupra commemoravi, Regerat ifla habet: Congregatis itaque univerfu, quos fupra Drccènfui, epifeopis, Rome in przienua domini pjpæ Alexandri: *ipfe papa in* Lateranenfi ccclefu in eminentiore loco cum cardinalibus fu:s & 'prsfedu dt *fenttoribus* fic confulibus Urbis conftitutus, feria fecunda tertie hebdomade Qaadragefimx, que teriio Nonas Martii evenit, primum concilii fui diam Celebravit quarta feria fequetius hebdomade, rue lecuodo Idus Manii evenit. In quo concilio Willclmus Remenfisar. chiepifcopus, fa&us eft cardinalis ad titulum S-Sabine: & Henrieus abbas Cbrevallenfis, faâus eft epifcopus cardinalis Albanenfis: fic Dominus papa tertium diem concilii fui celebravit fecunda feria anre Dominicam in ramis palmarum, que decimo quarto Kalndas Aprilis evenit- In quibus £hec decreta fubfcripta generaliter obfervanda conftituit

De Remano Pontifice eligendo.

Licet de vitanda diicordia, *&c.*

Prout fupra Labentur, nifi qaod ordo capitulorum Jit Lie alius. Circa Jintm ultimi capituli ifia fubjwgit:

His itaque decretis promulgatis, & ab univerto clero ac populo circumflante receptis, epifcppi & ceteri viri ecclefiaftici, qui convenerant,

cum

------ cum nauneri benedidiouis licentiam repatriandi meruerunt. m..—k.iu—

CHRtsII

b» boe eodem ttacilie Laterearnfi epifeopi illi **Cirw*«** , & *adü centre Alexandrum fetxti foetraat idbperatoreat fcbifmaticam , ftbifma abdicante* , venenat Jifpdicet pqflulanmt , bac ferina frafcrifta :*

ABrnuf Ego N. anathematizo, & rccufo omnem haerefim extollentem fi: adverfus fandam Romanam ecdefiam catholicam , praecipue vero fchiima Oftatiani, Guidonis , & Joannis , fic ordinationes eorum initas judico, & cis contradico , & i. modo inantea me obediturum juro, & promitto fidelitatem fande Romanae ccclcfuc, & domino meo Alexandro , & luccefforibus ejus juftc in-J nantibus : ipfique ferviam abfque omni malo ingenio contra omnem hominem fecundum ordinem meum , Confilia ejus , qux mihi feripto certo mandaverit, vel ipfe commifcrit, nulli hominum pandam, nec etiam pro periculo oorpons, atque membrorum: legatum ecclefix Romanx honorabo, & ducam & reducam , & juvabo expenfis . Sic mc Deus adjuvet , & hxc fanda evangelia. His vero verbis dabantur pallia ipfis : In nomine Patris, fit Filii , & Spiritus fanâi , A. in honorem Dei genitricis , fit in honorem aportotormr Petri & Pauli , & fandc ecclefix Romane, & domini Papx Alexandri , tradimus tibi pallium , fumptum dc beatiffimo corpore Petri apofto'.i, ut co utaris inconfeâionc facra-C mentorum , & corporis & fanguinis Domini , & confecratione ecclefiarum & chrifmatis , fic ordinatione clericorum, & celebratione fynodoru.n, fecum um ecclefix tux confuetudinrm .

Hrtlo. , cap. ·». *interea in eodem concilio tranfafla fent* G.rmawir, *Htlmoldxs fic narrat bajxi temporis antler :* Pergebant illuc multi ordinati a lchilmaticis, fperantes fe gritiam apoftolici invenue, fi< mitras exequendi officii ab eo confequi. Praxipue autem de ecclefia Halbcrftadenli, qux per Geroncm nimis démembrât» erat, tam men.ichi, quam clerici , clementiam apoftolicx fedis adietunt. In qua profeâionc pnecipucerat

• *i.f<nA<i'c.* a{,bJS Theodoricus de ' Hilfeneburg , quia fere omnis congregatio monachorum fuorum in fali-D cibus organa lua fufpenderant , exceptis paucis lenioribus, qui ante fchiima ordinati fuerant . Cumque omni inftantia inftarent, pulfantes apoilulicam pietatem: tandem de ordinatis Geronis difpenfatum eft, ur quia idem Gero non a fchifinanco , fed a catholico , Hartwico videlicet Bremcnfi archiepifcopo, ordinatus fuerat , ordinari ejus per gratiam apoftolicam in ordinibus luis pcrfifterent , & ad majores per benedidionem afeenderent . Ipfe etiam Gero hanc obtinuit gratiam, ut officium pontificale in omni loco libere exequeretur, ut in epifeopatu Halberftadenft . Venit etiam illuc dominus Bertoldus Bremenfis elcâus, in promotione officii fui fuiceptuuis apoftolicam benediâionem. Quem da-E minus Papa benigne fufcipicos, de promotione ejus inftantiffime traâ .re cœpit. Ipfi etiam omnem honorem deferebat, ita ut in concilio prxlatorum cathedram fuam inter fummos pontifices collocant, fic eum infulatum coram fe refidere faceret. Cumque in proximo fabbato promovendus effet in facerdotem , & fequenti Dominica in epifeopum : feria fexta ad vefpcram venit nuncius ducis Henrici , Otto prxpofitus , qui erat acerrimus perorator : fic quia idem notus erat fummo facerdoti, ftatim intravit ad ipfum. Maue autem faâo, cum fe Bremenfis eleAftus ad fnfeipiendoa ordines préparant, & ei Humbaldus cardinalis, qui port Alexandrum fa* dus eft Lucius, in quo fumma coofilii Romane ecclefix pendebat, pneparaturamh am, eo quod jnhonertior doo effet , deputaflet , dictum eft a cubiculariis domini Papat. Veniant Bremenfcs . Venit igitur dominus elcâus cum fuis , & dominus apoftolicus egreffus dc cubiculo fuo dixit ad eum : Frater , quia infra facros ordines ad honorem pontificatus cleftus es , caffumus clcftionem tuam. Cumque quidam aftantium dicerent : Domine , meminerit pietas veftra , quod eleftionem ipfius approbaverit : Apoftolicus in cubiculum unde egreffus fuerat , reverfus eft : Bertoldus autem non fine rubore difceffrt.

Jrd petama/ alla ipfe narrata difflat apud Albertam abbatem Stadenfem, fed male nu ferenti , a & fompftre alii retentiores, bis verbis : Bremenfis ecclefia tum quoque innovabat pontificem . Nam anno Chrifti feptuagefimo odavo poft millefimum centefimum , Balduinus exceffit Immanis rebus, cum ipfa dic effet fu® depolitionis litteras a Romano pontifice accepturus . Et quidam Bertoldus vir infignislittérature eligitur, ut praeveniatur Henrici ducis molitio. Solus Otto prxpofitus ab hac eledione appellabat , praetendens Sifrcdum marchionis Alberti filium, epifeopum jam dudum Brandcburgenfem , in eam frdem fuftolli: quod etiam poftmulta provenir. Afcenderat Bertoldus eledus ad concilium Laterancnfe, quod Romx audierat congregari, petitque confecrationcm , ccrtifftmus fpei , quod omnia cx voto confequeretur. Sed pridie federal in concilio inter epilcoposinfulatus, cum tamen non effet presbyter, unde magnam contraxit invidiam, Aderat illi quidam magifter Gerardus , qui pro illo allegabat inconcilio his verbis: Domine pater, eccc Bremenfis ecclefia concordi fic unanimi voto offert tibi fponfum fuum magiftrum BcrtolJum viruin utique dignum & moribus approbatum, fcientia decoratum, liberalibus artibus inftruâum , utriufque tcftamenti pagina eruditum, decretorum & legum induftria peritum , virum , ut apparet, perfonatum canonice, fie fine contradiâionecleâum : petitque a te hodic accipere gradum faccrdotii, fic cras epilcopalem benediâionem.

Papa breviter ad hxc : Credimus tibi dicenti, magifter, fed feriptum eft : *Manam nemini cito impofuerst.* Loquamur cum fratribusnoftris, audiamus formamdedionis. Examinantur Bremenfes per duos cardinales, Rainerium Papienfem , fit Joannem Neapolitanum , fic inventi fur.t diicordarc. Papa in confiftorio fuo fententiam dixit : Fratres , vidimus elcâum veftrum : placet fcientia , placet eloquentia, placent etiam (quantum novimus) mores : verum modus electionis difplicct , przfertim quia eft infra facros ordines , non dico fubdiaconatum, fed «coluihatum, eledus, quo gradu fecundum rigorem juris licer contrahere matrimonium.* quod canonicis obviat inftitutis. Appellationem quoque fuper hoc fadam audivimus, quam coaftus eft refignare appellator : infuper fe denuo fecit eligi, fit fecunda eledio caffavit primam . Prxterea eledus vefter ante facros ordines accepit regalia de manu imperatoris. Hxc non admittunt difpcnfationem de facili.* fic alia qux przterimus. Inde eft , quod eledionem veftram infirmam fic irritam pronunciamus. Data lententia , volenti loqui depofito non eft data audientia: fed oftiarii clamabant : Levate, andate, andate, andate. *Haflcnat aSa concilii in caafa Bremriffit ticiis.* I. *Tim.* i.

Sf*.

A'CN's CHRU11 ,,.f

tyv/lw «d endette Rztzi nnfilti elle, raad A Cr<f*r"w ftbifmetuonem legates NeSentu abbot, eedem fu venit ommi ndxreie ne^nitie elpn perver/teto, infotxt & oifitnettu, po/i prolixet difpntJtionei rrverfxt ed [toot, e ten-jnem *« Oljmtpùcu wttor eft receptet. Sijyjceett tfte Irtterx, fu** ed ipfxnt tettoc tempent dedit Georgixe Cercyre epifeopnt, ipfe eedem fxltgme tintlm, tT morbo effeSm t bie verbii:

Stpienttfimo prep^/ito fextli moneflcrit C»fxloriunt tJ mra dtietfo fretri in fpiritx domine Netterio Georgint Cortyre métropolite & txerum precxm egctu.

Z^XuΛκuNT multi cur tu, optime Neftari% te ego tanto tempore taceamus, qui priores illas frequentes noftras mutuas litteras noverunt, ac illas tribuunt amori Hit, qui ex mutua aliqua necetâtatc oriri foiet: & hac de caufa intermiftas littera* autumant, quafi amicitie noftrz vincula fint difrupta. Ego vero iis, qui a me hzc icif.itantur, illud rclpondere foleo.· An non habemus facultatem uterque noftntm tacendi, te loquendi? Vel, utrum ad fcientiz oftentationem id (facere oportet, indar garrularum avium? Aut)quemadmodum in Dodona quondam zs illuA perpetuo tempore tinniebat, itate nobis etiam faciendum? Vel utrum folus ego& Neftarius debemus loquendi ftudio navare operam 7 Cum przfertim Sapientem nobis przcipientem audiamus, quod fapientiumlabia ofeftringuntur filentio, te fuo tempore clauduntur opportune, & aperiuntur: te quod vir prudens filentiumvoveat, te linguz fraenum imponit, ne huc illuc deferatur. Sunt enim hzc tempora valde periculofa, & praecipitiorum plena. Hzc equtdem refpondere foleo illis, qui filentii noftri impatientes caufas fcire contendunt.

Ipfi vero non abftinent propterea, quin potius inftantius no* urgent, hujufmodi verbi*: Dic nebis, domine, utrum ferendum & tolerabile tibi videtur, fapientiftimi Neftarii filentiuin ulterius progredi? Utrum tibi videtur honeftum, ut nos nihil audidmu* de illius profeftione ad urbem magtiz gloriz Romam? vel dc ejus irapetuofo quodam motu a Deo concitato? Dum fama per noftras difeurrit aures, quod *ipfe* Neftarius ita ingenue te intrepide le geflerit ibi cum adverfariis, ut omnino non quafi judicandus, fed judicaturus potius, & damnaturus acceflerit pravo»bzreticorumerrores. Gladius enim fidus eft, veritatem fegregans a mendacio, te igni* accenfus eft, qualem venit ut poneret fuper terram Chriflu* Dominus, qui depravantes dogmata foret combufturus, & eos, qui veritati accederent, illuminaturus, nec non refrigeraturus; ut utrique parti admirabilis apparuerit; alteri quidem, quod tale a Deo firmamentum obtinuerit, alteri vero, quod quafi effet libra quzdam, & gnomon exquifinis, eorum cogitationes obliquat correxerit. Cum inde fuvrit reverfus, & quafi alter olympionices multis ornatus venerit *comnis* & przmiis, oporteret, ut ipfe nobi* non invideret, & fuarum jucundiflimarum narrationum nos participes faceret, quandoquidem ab ejusafpeftu, te loco fuorum certaminum, ita longe abfuimus. Ita auidem alius hinc, alius aliunde, magna cum initantia mecum contendunt. Ego vero cum non valeam quidquam refpondere adeo validis objeftionibus, eo devenio, iit omninoobinutefcam, nec poflim effugere captiones eorum, qui nec ceffabunt, nifi tu ipfe neftarea tuaapcrueris labia, & narraveris ea, quz coram verlice illo apoftol:* comparando, fummo videlicet pontifice, '& cum reliquo corpore illius quz ibi eft ecclefia, optime dtflerucris, te certaveris peopofitum tibi certamen, curium coofummaveris, & fidem fervavcris, ut repolita corona juftitiat tibi fit mono expedanda, quam tibi reddet pulcherrimam in extremis temporibus juftu* judex Dominus, qui certamina proponit te premia fervi* fuis ut par eft. Me vero, qui jam de falute corporis dcfpetavi mei, pre gravitate dolorum, qui me nimis angunt: vel ab his doloribus liberet Deus tandem, vel me doceat zquo illos animo ferre, fi fua fumma providentia, ut hzc patiar', conducibilius mihi fore decrevit. Saluta meo nomine dominum Joannem.

Hec ex cgdice Metieno, ex oho ed enmdem A>-tlerixm, ejn[dem Georgii epifeopi Contre brevior extet, epi/iol-im dtfertbemm: deîetht qnippe exdire Grecxm entiqnitetu Attice qeidpiem redolentem, xtinam tX putetis:

Sopienti ffimo domino & diletto fretri prepp fito ftntlifli mi monaflern Cefniornm domino Netterio minimneO métropolite (Georgia r I

Felicitatem hanc judico quovis lucro maiorem, quod tuzfim vicinus fanftitati, & permaneam in extrema hujus maris ora, te aliud mare, virtutis fciiicet, te fapientiz, & doftrinz, venerandum caput tuum repererim. Si enim fegregatus ego a fando illo Athenarum ptrfule, multis rerum viciftitudinibushinc inde jadatus fum: habeo faltem te portum multiplicis confolationis te refrigerii. Et licet nos ab invicem fegregent maria, & oppofiti finus, & portus: litteris tamen quafi quibufdam naviculis vehemur: & ego jam incipio, ut ad te pe' mare tranfvehar, hoc pafto. Impono autem epifloiz fcypho, przter unum quod ferri poflit, corpus autem tale portatile inteîligo, omnia quzcuir.que mihi funt, fincerum videlicet amorem, veritatem puram, orationes & preces pro tua falute ferventes, & fineintermifljone. Num tibi videntur parva hzc, & nullius momenti > ^vel potius magni pretii & felices merces? Num tales portare potuit Salomoni regi navis illa ad Tharfenfes miifa, & inde tertio quoque anno revertens onufta? *Sed pln[qxem Solomon bu {* ut aliquid ex verbi* Domini ipfe mutuer) tum propter maximum eorum pretium, quos ducimus habituum · fiquidem habitus funt virtutes; przcipue vero propter mentis altitudinem tuz, *inflor* Salomonis, te propter cordis tui effufionem, & mentis latitudinem. Difta hzc nrhi fint pro temporis conditione, & quia fyllabarum harum portitores feftinare me cogebant te. urgebant. Si vero Deus diem tranquilliorem nobis largietur prolixius, & ut fcientiz ratio poftulat, agemus pcum tuafanftitate. Cupio enim fummopere tuat^i 1'audire linguam, te fermonem, te exaftiorem opto congrefliim · Deguftavi fiquidem aliquando, przcipue Byzantii, cunj dominus Pelagius te fecum trahebat, te ego legatione fungebar pro Athenarum epifeopo, orbis fciiicet lumine, ejus vices fuftinens. Sed parce Capientium virorum przftantillime, & cum fraterna dilectione mutuas orationes & preces pro nobis mine, que Deum nobis propitium reddant.

llnftenxi de bit que [pettent ed Nefterixm, fwt centre Letinor i [nodo pro Grecorxm erronem fletit obflinetiflimt. Sed relique ejnfdem [v>at pcr-> cxrremxt.*

Pr.'a·

Dilata fat tiufxtM M rW» tOXCluO A A Adcnurus Bajonenfia.
daw Alexandra papa aàvcrfa [triplum Plri Eombardi epcjiop! Pafafafil » fMNI M.W de Cbnfa baman-tatt, Ü i» oint Jtiui trtKMi ai tccfaia catioiict àtviiffet. TxttcA.exaader papa Aar dedit altérai ai Wiütixtum arcbiepifciptoit Stnonenjcm i>ti vtrbu I

Alexander epifcupxt fervxi [ervorum Dci, Khuelmo Snonfat arcbicptjcopo > faxtem.

Gum in noftra olim effet prxfcntia tonlliiutus, tibi viva voce injunximus, ut fuffraganeis tuis Paiifiis tibi adfcitis, abrogationem prava: doilrinz Petri quondam Pai ificnbs epifcopi, qua dicitur: Quod Chriftus, fecundum quod eft homo, non eft aliquid.* omnino intenderes, & efficacem operam adhiberes. Inde fiquidem eft, quod fraternitati tuae per apoftolica feripta mandamus, quatenus quod tibi, cum prxfitns cffcs, przccpimus, fuftraganeos tuos PariGos convocet, & una cum illis, & aliis viris rclqjobs & prudentibus przfcriptam doûrinam Audeas penitus abrogare; & a magiftris fcholar >us ibidem in Theologia Audentibus, Chrifhim, ficut perfeâum Deum, fic & perfeftum hominem,ac verum hominem ex anima bc corpore confidentem, prreipias cdoccti: univerfis firmiter bc diftrifte injungens, quod do^iinam illam dc cetero nequaquam docere prxfumant, fed ipfim penitus detclleniur.

Hao tunc Alexander pjpa, çwx naviter per eumdem Scnoncnfem arcbicpifcopitm impleti fafle lijnet,

E« Schrrfit (ermoiMii,

ADDITIO AD ACTA CONCILII Lateranensis III.

Concilio LatctuncnG Alexandri III. anno MCLXXIX. ex Gallia interfuerunt.

Ex Previncio Rcmenfi.

VTillclnTus RemcnGs arcHfepilcopus.
Ncvelo Sueffioncniis epifeopus.
• pjjrr> ' Theobaldus Ambiatienfis epifeopus.
' * R-onoldus Novomieiifis.
HciiuiX'. Kogcrus Lauduncnfu.
DefiJcr.us Motinenfis.
Rogerus *Cameraccntis.*

Ex Prcv.n. 1i R->tcmagenfi.

Ægidius Ehroiecnf.s epilcopus.

Ex ptovmcij Stnonenjf.

Guido Senoncnfs archiepifcopus.
Joannes Carnotcnûs epilcopus.
Simon Mcldcnfis.
Matthæus Trecenhs.
Willelmus Autifiodorc nils.
• M· * Theobaldus Nncrneniis.
CVuldu»

Ex Provincii Pituriccnfi.

D.t.b. ' Gnarinus Bituticcnfis archiepifcopus.
* Girardus Caturcenfis epifeopus.
C.i/jU.». Scibrandus Lemovicenfis.

Ex Provincia Tvmn^.

Radulfus Andegavenfis epifeopus.
' Ve t · Gaufridus Briocenfis.
* Guido Leonenfis.
6udo.

Ex Provincia Burdegile^fi.

WiUdtaus Burdegalenfis archiepifcopus.
Joannes Piftavenfis epifeopus.
Ademarus Carbonnelli Santonum epifeopus.

Ex Provincia Anxitona.

Arfius Convenarum epifeopus.
Bernardus Olorcnfis.
Adcnurus Bajonenfia.
* Garfias Vafatenüs
Amaldus Bigotmanu» l
MPilleimus Àquenfis.

Ex Pvwtmra NirbonenjS.

Pontius Narboncniis archiepiteopus.
Joannes Macaioocnfis epilcopus.
Raimundus Uccttccnfis
bernsrdtis Bitctrcnfis
* Otho * Taichanenils. • Put Od<». ' ferte Cirr^ilf»li>

Ex Provincia drelalt^fi.

Raimundus Arelatcnfis archiepiicopus l
Fulco Malliiienfis epilcopus.
Pontius ' Cavallicenfis, • Diti. Cabellio «cn(i<
Petrus Avinioncnfis.
B VFiilelmus Tricaftrtnus.
Petrus Tolonenfts

Ex Provincia Ajuenfi,

* Bernardus Aquenfis archiepifcopus. ' Petit. Kxtuidus
Petrus Aptenfis epilcopus.
Henticus Regenfis.
* Bcrmundus Seftercnfs. BcrmerJ»,

Ex Ptsyincn Eirodicncn/l.

Petrus EbredunenJis ai-hiepifcopus
Fulco Antipolitanus epilcopus.
Raimundus ' ELndatenfis. • Pr», G'.»l ducali,
Viilclmus Venticnfis.

Ex Prov-ncu llenncnji.

Robertus Vicnnenlis atchiepnciq us.
Robertus Dienfis.
C Joannes Gratianopolitanus.
' Artutius Gebennenfis. • peto a:- vium.
Lambertus Mauriancnfis.
Odo Valentinus epilcopus.

Ex Provincia Earentifieml,

Aimo * Tarentifienfis archiepiicopus. • Decb. pj.rntM
Cono Sedunenfis epifeopus.

Ex Provim n Lngianenfi.

Engelbcrtus Cabillonentis epifcdpus.

Ex Provincia Bijuntim.

Rogerius Lanfanenfis epilcopus.
* Rainaldus Beliccnht epifeopus. • Duci Ran.».dui

Ex Provincia Trevenufi.

Arnaldus Trcvcrenfis archiepifcopus.
Fredcricus Metenfis epifeopus.
D

Ex Provincia Colonie^i.

' Rodulfus Leodienfis cpdcopus. • Ditb. Rsdulpauv

^CONCILIO LATERANENSI III.

Hxc addenda ex Catalogo Archiepiicopotum Bremenfium pag. 6).

IN eodem concilio Bertholdus Brcmenfis elc«ftus perivit confccrationem certifltmus ordinari. Sed pridie federal in concilio uner epifcopos infulatus, cum tamen non effet presbyter; unde magnam contraxit invidiam, & ma giller Gerardus fic pro eo allegabat: Affert HarrzheiA j! Cxhx il Crrm. iom i»paS-J7«-

E Domine pater, ecce Bremenfis ecclefia concordi & unanimi voto offitrt iponfum fuum mrgiftrum Bcrtholdum virum undique dignum dc moribus approbatum, feientia decoratum, liberalibus arbus inftruâum, utriufque teftamenti pagina eruditum, decretorum, legumque induftria peritum virum, ut apparetperionatua:canonice, & fine omni coniradlftione eledum, petitque hodie a te accipere gradum facerdotii & cras cpifcopalem benediâionem.

Papa brertter: credimus tibi bene magifter. Sed diftum eft' manum nemini cito impoiueris. Loquemur cum fratribus noflris. Audiemus etiam diligentius modum cle&icms.

Exa

Examinantur Bcraàenfe» per dut» cardinales : A*-* MervacaneM· »<- >ui.*. . «am dum»»»«t c-b

AKKO CHRISTI

RxiKrum Papienicm fie JoannemNeapolitanum, fic wventi font, difenrdart.

Papa in confiftorio feu fententiatu· eft. Fr«-(res, vidi veflrum eletaun, ^placer periotia, placet, femenia, placet ekxjucntia, placent ctiam quantum novimus, mores, verum modus cleâtonis difphcct, prziertitn quia tft infra facroa ordines, non dico iubdraconatum, fed acolythattun cicAus, quo gradu fecundum vigorem juris licet contrahere matrimonium, quod canonicis obviat inllitutis. Audivimus etiam fuper haec appellationem faciam, quam coaâus eft refignare appellator. Infuper denuo fe fecit eligi.* fic fecunda clc&io caflavit primam. Prtttcrc* ekclus vcllcr ante facros ordines fufeepit regalia de manu Imperatoris.

Hrc non admittunt difpenfationem de facili, fic alia quae prrterimus. Inde eft quod eleftionem veftram infirmamus fic irritam judic'mus data lententia. Volenti loqui depofito Bcrihol-do η·η eft data audientia ', fed ofturii clamabant, Levate, levate, levate. M

IN (a) CONCILIUM LATERANENSE III.

(b) œcumenicum fie univerfale undecimum approbatum, (c) trecentorum epifeoporum, (d) pro reformanda in fide & moribus ecclefia, (e) contra hxrcfes Catharorum (tjuos (t) Wakknfes ÛC (g) Albigcnfcs alii appellant) & (h) fchifmaticos ab antipapis ordinatos, celebratum (i) anno Domini mclxxix. tempore Alexandri papx ILL fic Fridenci imperatoris I.

Nota Sevekini Binii.

dut ab xandro ^rdlûa eft.

(a) Hine fynodum Alexandri pap» authoritate conpetitam futile indicat Otto Frifingenf·» lib. ?. cap. ultimo ht» verbi» : .dlexioder mu ver)edit 1st'··· cahfir faite cenawii ccafirmatat tft, qai ÿcuaJy i.af.rmatuntr [are anaa maximal·· Ham<e ce»c'hum iragre^aait >· φ·ι plarei ipijccfai Jcb/aiaticm, V p'in.r diVir/aram o'dtaam prr ipfai aediaatoi, drgradaixl 17 damnavn. Robertu» continuator Sig berti anno MCLXXIX. in appendice.· Alexaradrr fapa, mqmt, m>fil Olïeva»am iabdiacaaam Haauxee rcilefix ad Hciymagcaicm pra-viactom, at cartiataret arcbir(iicapem& nrfragaaiai •)at, dp abbatci ilhai praviruia·. F» mifitjimiId.r ■·lltt febdiacaraai ad artrntrm, (y accideiatrm, dp mi>i~dtem, (P /eptemtr'onem, al ccHtievreat ad ccruii'am

civtatr Reav«e. Pfifiala ctai'Ciaadt cea.ib· ad amaer epr/eafai /tripler ratai Japre, t* b.blittbeca abbatù plareatiHi attrpta. Hrc de concilio, Romani pontifici» authoritate anno MCLXXVKI. mdido. De celebratione aAifque e|ufdetn concilii paulo intra ait; _-i>ı-o MCLXXX. .Alexander faïa tentai fit:rai.· ,<>·· rtliam Ronx mtdia ÿaad'uifi»··; ea/ar de.reta, qatt •b eu, C ab ahu carp^crpti tjar ibt taafiitata jan!, •pad oar balrntar. AAa concim nodierunt in luetna per Bartholomcum Linrem, Ptan cognominatum, qui in praefatione (quam infra ante appendicem Lateranetifit concilii invenie») profitetur fe eadem c< quodam manulcripio voiumme perjpmenico defcripfitle. Et ficut aile appendeem hu;i t conctln ab «A» putavit non e(k· dividendam, quamquam errto iibr pcrfuaderet, esmdem ad hanc fv^ndum non pertinere. fiquidem nihil aliud fit quam quardam compilatio capitulorum, fit decretorum pontificiorum ,qu« a diverfia pootificibu», quorum alii A'exandrum anreceiicruot, alti fubfccuti funt, edita & conftituta fueiunt; ita ego earodem appendicem fit compilationem luo loco reiiAam elle volui, nili quod pnafounculani illam Battholomci Lauren*, una cum indice rerum m appendice contentarum, immediate ipfi appendyti prv figi, aA'fque fjrnodahbu» poftpont curaverim, ideo quod nullom lummtrium, vel titulum alicufu» capituli Lateranenti» comprehendat. Titulo· eapitul-aLateranenfibtM prarfiao· ego ax edition· aAorum lynodalium, quae extant apud Rogerum d· Hiveden, analium Anglicaaarum ieriptorem, defumii. LeSio capitulorum variat.· ordo qooqiteplan· diverfu» cfl :.<··

Aâa conci 1» unde ac cepta'

Bariho-kxntci cum indice ap-pen.lkh aflit lyno-diIibut poftpoôci.

Tituli capitulorum unde acceptu

(b> OecaMM· enm.) Siz-oaum ha*< waivetlalam A cumeaica* fuirt·, ytatet author 'up*a nominato».

dilie, t>q..e piute» utie.iti.iu·>. pet fc legati » lotrtlu iir.

(c) TeeccMarrm cpi.beft tam., Q « G riu», qui huic cowu.o trrlent .ni«4uit tur trvce»»to· erikOfo» praf*nt<« tuiffe ejufdem lentent.* *c<e4endum elle puta»..,_____--, Vi» initio «Ao>um 1er.haut|ı ducenti cAoqmta <»r.<o-p» dtamuxit courrrgaii n· lfc. Vnba Tyru I bm »1. belli iaeti. ca·. I*, ift» S...», [redacted]<··> ab tmJMxti »» thm'm MCCXXVlif *-*t d:m'm «

ɪ n'» V-m fc Ç-JOlu.

(»·<λ/·ı J. R. ra.i ·o rt'I, cbtrpi. .'fai

P.1,1. p.rftl,,yDn1,il/ç,.(,(Ka aa Ct^..ia m^atu S <·<·, Die. (umc .ie ea qua· f'n acciderant litulikt, I Sm-.u ·>» a t. R. K. i ;in^dal [redacted] bJfi. , fax d.· pβ«i Λ. Jt»

uni '

.'t ,r depdnal

, y»r>J vr

H

... ΛΛ.·ι-glia qui, quale*. Λ quot c-ifropi rrafl' fuerint, fie luco pontifex fcdcr.t, Rogtiui pixd-fln !oco enat-

Pj< nata/ı Llsmini «K>1>;fl»»r ©■'/m‹ni

y 4' quol l<o; I I: tuerm< '

irt;i..'«n Hart. ^imtitirr di irrna S. fitr .jaritam e^<ÿ'pi ry abtairi ne/ la»· de H b.rata, quatra de Situa, fer .^h^.ıj tw ira» ttaler, pto .icealia Triant, faod n.far rer.l, nr-yac rr^ao

Remain [redacted] ·,·.1ı mt : taarli.et Hugo Daatïmen.'ii cfl-ft)pai, r. lcan-l, A*rrt>ql.-n il ifijtrrai. (J Ktbiriat H'tefnd ca.h r,- .apar, CT K.titaldai P>t» n en jcafai, Ï7 abbatn ^aampiarci, Fpr/.spi tag ια c^nlanter affrraeraat. fuod ad geaerale ,ct.' = -m damini pape qaataar rpiieapi de ^dagha laatam Hamam mittendi /aat. Coagrrgatii iturae mivrr/ii H'.ma tu P'α· entlu demtnt fata .dlta^ndri, if/c papa tn Lalrra-nr·/» talefia m (miaritliarr la.o earn ej'dma.'bni /air, O* fra frëtn. (J iinato'ibai, (p Caa/ahbai Vibir, con·

(J) Prp refnmaiadJ »· fide, He.) Afta fynndiha fummatim & <unipeiid'Oie Matthau» Far·» an. Domini MCLXXIX. ita defcnbit. Podrm anna, CTc. (ut fupra in «Ait concil··. gatdpatd rnim Ibi l»b fitalo aflaram coaci/n rtfeitar r* M«llba*<i Partfit, Regero Hofedeno, ~4!birto Siadenfii. Hrlmoide frttbp· In·, (7 a-'lt. bat Dini-! later notai ion-eC.'ral I)

Her* et Gadutor-l

none ultimo hujii» cone [redacted]. Quorum hetefei quituor-drcitn, de muodo a drmombut faftci, de bapt imo parvul·· necato St ufu 'aAiciniOrum damnato › deque omnium (aeramentorum contemptu Guido enumerat. Quid de til fentiat Sanderu» in vifbili monarchia ec-rlet'ai. licam intra, vertx» Albigca/ei.

(f) PPaldea/rr.) lra B.-llaimmut, Gmehrardur, ~~Onufriut, amque plure~~», n«rfcu» quo ~~author:~~ -- Ptobabile eft, eodrm reliante Guidonc Carmcliti I anno Domint MCIXX. tn Gallia ithi loci», quorum mcnt o be lu»ra m hac fynodo canone ultimo, exorto», hoc concilio Rome condemnato» (u-lte. Inter trulta dogmata, qux m Guido Carmehta, Bernard·)» 1 uraemburceniu, Antomnui a- parte, tn. lt. cap. J. I ». fit Sandetu» tn monarchia vifthili attrihwrt, hare hint potifTiml Romann pontibci non eJ: obedirn-dum : t<ut decreta nuihu* elle momenti : a tud.cio finguim* fimpliciter ommbut tde abflinendum : laicoa juAo* confectire fic abfoliere nolle : lacerdotet impio» poteft item confccrandi fic abiolvor.di amittite Scmel tantum in anno, idque in tent Domul, ibiq.ie forma verborum; Hac rfi α>·ρ·ı ··<···, dicendo feptie» Peur »ofier, De benedicendo pan-m À vilium. ronlecrabant. lndulgentia» per prefato» eccki * data» irridebant; purgatorium, ianAoruo» invocation··», fie

WafJenium h«rr

ANNO CHRISTI

miraceJa Inrcclrlla ben porte fwgabanC ; tret tantum A ðUlne , dlaroatrum , Ptetbytcraram ep>lcopatwo admlttebam · ðle fetto , jejluwa ecclrlw, (aletatro» rem anaeleam, & lymbelum apoftotoraol ðontemne bant . Urente carnit llbtrfme omnem carnalem commixtionem llcltam elfc , perfcAot maalbus laborarc non debere , nmneque lutamentum þrolfu llhcnum rffe, docebant .

Waldmirl profrfiwnr moMchl .

VValdenfea tenu» quoddam moaufiicae «itat prof-C-fo **die, &** leden» apoftolicam ab initio coluiite , ðo nec hypotrifm ðu ab ipfa nullo modo approbitam m viderent , telUcur hufua tempori» fcriptpr àbba Urlpergeniu in cbromco an.no Domini MCCX1I. hit vertu» . *Eatrt faat da^ rebgiaau la ectlefa , eajat at aa»iltr reaauatar javeatae , ðja tliaat a fed: aft-βoi'l» /aai itafraij it » 'videliiet Miaaraat fratraae , & Prfdiratvrata . Qa^e ferte bac eeta/ioat /nui affrnbata· , rja<a clittt daa feit^ in Italia èxert adbae fer~durant , guerxm ahi Hataliatet , ahi Ptafterej de Lagdan» je* ntuainadani ; *fart Luctat papa quondam mitr h-ereticci /tribebat, eo faed fateifl'tiete dugmata Oob-[erutnenef m elt referirenter . In ictabit* fuofer *pre ainticnibai , rfaat faciebant pltrumjae m lettbuhr , ecðleft Det , O lacerdttiedercgabant. Pidimai tunc lentperii allouai de numcra coratn . q«r dtcebanhtr Pauperet de Lagdutiii . apud jedem afto/Llictm cant taagifire fan tuodaut , at fata , Bernharda : & bi petebant jeHam faaat a jede epojtohea confirmari , O prtyiletitré. banc tff^d ccntei te gerere tutam aptfiolorum , nihil Vtitniei pojidere , aut certam locum habete, ctrtuibunt per ·/-cu> O cafiella. ytb dominai papa fuxdtm fuocrfitiicf» in con verJ'at'one ipforum eijdcm objectt : videlicet ^utd cticcor defuper pedem prxc.dcbanl , O ^uafi audit pedn but ambu'alant. Prcctcre» cum portarent fuajdam cappat , t/uafi rthgionil , cap'Hot capita non attandelant , *'Λ ficut laid . Hoc fuoque probrojum m elt videbatur,* quod *viri & mulieret fimul ambulabant in vla , C ph" rtrmque fimul mandant in ana dome , at dr eit dicetar* , fved *lnandofiie fimul ln ieàulu accubabant. Qu Q tamen omnia ipfi afferebant ab αpo/foht defcendtjfe . Ieferum déminai papa in loco illorum exurgentet ^utfdam ahot,* qm *fc appellabant pauperet Mmorri , coafi'maiPt; qat pradtHa fuperditioja O frobrofa relpuebunt , fed prrcijt nudit fidibui torn ftate cuam bfime ambulabant , O nejur pecuniam , ne; quidfuaiu aliud ter viHum acartebant , etfi ahfuando vcfirm necejjartam ^u'lfuam ittfit fponte conferebat . non emm futtLuam pctibant ab abifuo. Hi tamen peftea attendentit ,i»od nonnumpuam ñimi bumilitatn nomen ghr.aticnem importet . O dc nemine paupertot t , cum multi earn frofi'- fufiincant, apud Drum Vanluijndt glonan'ur , Ya iuerunt apprlla't Minoret fr»t<cc , guam Minaret pauperei , àprfinli, fedt in omn'but otrdienter. ^lhi , vidclicet P:.rdicatcret , ln locum Humiliatarum jucCtffe creduntur . Humiliati quippe , nulla btbila au.iortiite ari lt,.-ni.a orx/atorum . m.ttentei falcem m rnegem a.'ruam , fopuht pixdi-ubant . O v tam torum plerumque i-ef-r, /atagebant , O ccnh/ionci audire , O mini-dcritt accrdolum derogare . Qu volent corrigere pipa, ordinum PrxUcatorum infiitutt O confrmfuit . Ilii 1"'/T' 55" ilhfeiaft cum effent, ppcrrlut manuum in,taba,.t O pra-d,cabant , ucctpirntei nccefarta a Jnir ccdcniibut : ipi vero fiudic O ltdioni ñCr fcnptur jug ier m.iqrniei . tantum m (odendo libroi oput faciebant, O ,,, d'tigmtifime a magifim /n>i audiebant , vl Cum ,ag il<t O arcu cmm a,matare fortium mjfent tniredi , O fare pro defenfione fanB main, icchfix , C lx adverjo a/ccnderc , O ponde fe murum pn do mo IJrael . Dum fidem rolomnt , virtutet indruunt , fiaiuta èc-lefi do.eni O collaudant , vitia hominum O pray,latet redarguunt O cafituanl : ntbtio minui fcdi àpefiolit i» ommbut obediunt , a qua autboritatem prxcipuam trahunt.* ðl ille

(iuido Capreolus , qui vixit ante anno ducento , oc plule» , ln (umma er barrel>bu» lSeBa , inquit . *VValdenfes* C,rr* ** fiar-nw MCI XX. *huit VKaldcfitu civti Lugdunenfii , gui divitiat reliquit* «t G *pautrr /rrrt , O Cbnfiam feqaerrtur, & rvangrhcam pcrfchionem jfrt-arci . fied errore ðrav mielligentirr jenpturarum . tp/e O rfue fequacei ab unitate O obe-«ii·'// a/iraau per jibijmain berefin funt pro iapfi.* ðl iiuido.

uruvv^'ü" ,n i,1ΓΛη,io Hir(aug.en(i anno Domini MLLXX. *H'i, ait.* lemponbut pcrnidofa brcrefii *Wal dentum i^pitpcr quamdam U-gdauinjern civem d<vi-fiteiaqv .* Aunilm *Paupertatem evangeheam pro-* eaf.i» Francorum libro 6. *Prr*

**β-/ O' *Px-ptmm de Lugduno ,* neque *fa.* ** >1 ;,n, , *n.-que t,rte, Jfti.,*

". *mahere· idem r,oleff,s fe:um* .

v. rt*4rr *Acebantur Prxdicaiomm, Mnonanqttc* »r-··-» , roxAtoniat DtCTnw.o er *Ltencrfco f-n'orr.*

; hoc rented'» HU priorei faloti . ðl 4« Otlaloe, ðl«tu, [redacted] quale [redacted] mmi ÆradiM.

ANNO QUUSTI

(«) .A'h;r»><. Wane lyoudum , contra Albiamfium he'cfim m AAtgebo exoetam. celebratam tuirte. t·- Rater Mh»t>· Paris verb·» fupta rccrniitit. A San ðcro lib. r· de »>fib«h monarchia. qnc contra hrimnm Cttharorum etroecm, concilii Lateranenf.i capituiom 17. a'legae» ait, peo ^At/ryerfb, u< babcnt verba ðap tul>. legendum cfla *-dlbtgepo ; Krrwm ex locii, inquit,* fuller CalM.i vfvrrrtMt , ranmjar *ereortbui* fear *rfo· ruerunt, appaiet, rat* MV *propriam* ñflm *condidife ; /erf Hrurrtianaruw porticaem futfie, at jcrtceofdcm eum ^diligeaplm/.* Ita Stnderu

Auto damnati

Albtgmfium hiriclnq«e?

De Albigenfium he.efibut Sanderu» iterum m vilibih monarclua. *Ponebant,* inquit , rfue *principle ,* lw· /«M *O bonum,* id *efi , Drum O Diabolum , quern credebant ereâfir corpora tmuia . Corporum refnircBicnem negabant. Quidquid beneficii mortuit impenditur ,* ñm *dint. Ire ad ecclcftni, r/el in iit care ,nibd dirant prodQeffe. Rapt', mum ebjiciuut. Sacramentum corpori/ O Jauguinit Cbrtjh blajphemant . Negant aavat animat a Deo tatfandi, Jed animarum traafmigrationem de corpo-fê ad corom, etiam animalium (T Jcrpcntum , docent . Hrc* ex Rernardo Lttrtenburcenfi. Et paulo poft fub innjit ; *Dicant Chrifium nec fu ffe verum Deum , nec verum hominem . Quod ante adventum Cbrifii non fuerint aliqui boni . Quod malm borne nan pottfi ejJe epifcoput. utpate cujut vita fubditii obfit . Qu«d ecclefia non pafit aliqu'd Oojftdcre , nifi in ctrnmum . Quod ccclcfia non poiet faecrc confiitutioncl . Quod ccclctta non pitefi excommunuare, nec mulot perjequt . (fuca peccatum originale nibil efi. Quod èxfrem unB'onii ʄaeramentum nihil rfi. Quod peccalum non efi ex libero arbitrio . Quod no» potefi quit panitere po/t peccalum . Ouod non ed conf-tindum . Quod infernal ntbtl efi . Purgatorium wbil effe . Quod mundut femper fuit O femper etit. Quod matrimonium malum efi. Quod ujuⁿ non fini probibiʄ Quod non tenetur quii refiituere ablaꝭo .* Hkc de Alhijenimm hcrefibu» ex Antutuni fumnia Saiideru» prxdifto loto . Plura de iiidem in concilio Lateianenfi IV. Tub Innocent>o 111. reperiet. De Albigcnitum linreiibut , eotumque damnatione atiu^n eft iupra tn concio Gallicano tub Alexandro

cyr-.,:.-

(h) *Scbifmaiicu ab antipapit .* Hac de caufa aflum fu lie in concilio , prcier telhmomuin Otloms Friiinjeni·» fupra recenfitum, aperte indicatur ðerbi ðapi r j luli x. hujut cuncilit . radem clariu» aliquanto a Crantaio recitantur : *Ibi ce/it , inquir , a fcbijmate Joanaet Calhfiaj , O faHus efi eiifcoput Beneventenni. -Archiipifcopi pallia acceptu a fcbi;mat'CU abjecerunt . Cbrifhanui Moguntinm . O Pbitippui Colom exfit , per manum Hyacmibt cardinahi receperunt nova pallia , rrjulantei cmnem berrefin O fcb'fma , pracipue OΛανια-nl , Gxidonit , O Joannie. fie la bxc fmgnlu verba Urantibur . Ego N. anathematizo O rccu/O omnem ð refim extollentem fe adverjui lanSam Romanam eccie-*Ö/aM , ðipue vero *fcbifma OAawaui , Joanmi O G»if, douii ; O »rdimiiione> eorum irritet judico ; O eii „ contradico O modo O mantea me obediturum juro , „ O promitto fidelitatem fond Roman ecdepa , O ,. domino meo ^craodro, O Jutcefteibui ejui iode in-,, tranttbul : ipfiqat in/erviam abfque »mnt mal» iagima, contra »muem hommem , fecundum ordinem meum. „ Confite ejut, ðu mibi [cripto ceeta mandmerit. vel „ ipfe rommijent. noth hominum prodam , nec etiam ll P'. peruaio carport/ aut membrorum . Legatum ecete-„ fia Roman honorabo , O ducam O reducem , & jta vobe etoenfit. fie me Deu· adiuvet , O ð fantia „ eveugeha . Hu verbu dabuntur pallia In nomine M Patri/ . O I/tii , O Spirit JauBt , O in honorem „ Da· geuili.cn , O in btnorcm opcfioltrum Petri O . O ß ètclefi Romam, , O domim JI,-.. ß« P.P . t'odimm vbt pellium , fumpium dc .. btahfimo caipate Petri apofiolii ut eo uum in ronfed'ont Jacramentorum corpori/ O /anguinil Domini , O in confieratione eccleftarum O cbrifmatu , O ordinelione deutorum , O in celebratione /paodorum , fecundum èccicfi tu confuetudumm , Jlmen .* In Metropoli , libra 7 cap. 4. Platina vero inquit *hoc* con<dium elle fuktptum , tum ut ñore ðuri , jam nimia litentia labefaétati , corrigerentur , tum veto T maxime, ut decerneretur, nequit ferrum , ligna , aut *arena ,* ñfidelibu , ár a religione nofira alieni» imtonaret, idque fub anathemati» perna. toacl'u '

(1) W«w *Domiat* MCLXX1X. Ita Maftheu Pati , Rogeru« de Hoveden, Ac Guidrlrau» Tyriu», qui huic fynodo intetfuit · Qui foc· fupra recani·»;» aperte lcr.buM . hanc lynoduni anno Domini MCLXX1X. celebratacn fu·(Te .

*wo CHRISTI

OBIBRVATIO F. ANTONII PAGI

nd .4». C>r. 317». -.*.<> /eg.

Concilium Lattvanenf* III. general· & Oecnnscni-cum ordint at. hoc anno celebratum , ad quem Chio nogr.phu* Rrscherfpcvgenfa lcritut *Alenend,r 'papa ceubronnt* Syuad*· £p/,c#orlmi *icncralim,* CP *vc-de celebrem* ◄ arde R·*· , *Aîù>* far/· IF ldler *Martii. Hac Synodal congritata ı/I* tora /oc *lu-*

laScr/wruat jracm.i *Vtl ampliat Epicopi.* Verum fo-co , *fencenti* , legendum , frcccnti , & hic error Li-brari·· attribuendut ; cum Chronographus ifle non longe ah hoc tempore vixerit, A dc Epifeoporum nu-mero fere inter Antiquo· conflet. Continuator vcio Chronici S. Petri Vivi , qni etiam boc tempore vive-bat, ale : .Xeno 1179. *damnal Jltruiir* Papa *Hei-libravit Cwlrum Komre V. Mat Martii* . ftma *fcût-^loutnbut i* Peregrimu* emm ·η Noti* ad ilium Anony-*cet fecunda pop medium Quadraiejfm** . Sed io Chrono-grapho Reicheripergenii loco IF. *Idui Martii* , legen-dum IV. noni* Martii ; numeri vcio in Chronico S. Petri Vivi coirupti,funt, quod uttumque ex mox di-cendi* elicitur.

Sed hxc magis dilcutienda. Labheus Torn. X.Con-cil. pag. ijp. exhibet catalogum Epifeoporum , qui Concilio 1 ateranenft III. interface , fed ille mancus *Ce* impertcAu*. Dacberiut Tom. XII. Spicilegii pit. 6<t. refert alium ex codice MS. Monafterii de Brina Ordini* PiTmonftratcnlit , antiquum A lougc amplio-rem ; deduAum , uti exiflimo , ex eo quem Tyriu* iib. xxr. cap. xvi. dicit fe confeeiife *diligenlcr tiifre-itt Saniorum Patrum, aut eidem Synodo interfuerunt* . In Cataioeo tamen ifto Dachcriano deed *Kainaidut Abbot Ecclefix Mentit Sion* , cum quo A quibutdam ahi* ibidem memorati* , Tyriu* dicit fe ad fynodum proteAum elle . Contra vero Tyriu* non meminit *W. QkunMtpttnfi Eftjiopt* province Paleflmx le-z-eunda , quod fotfan ibi perfona* tantum (eptem nu-*^ meret , cum quibus ipie Romam venit. Sed quidquid hac de re fit , In Praefatione prnclari Catalogi 'Ji-cheriani dicitur , Concilium habitum efle *anaa ai bt-tar». Damini* 1179. *^lexaudrt III. Pentijitatui vicefi-me, meteft Martia* , *indtfiiein undecima* (Irgcndum , duodecima), *fuinta* , *CT /rftima* , *& naaa decima die menft.* Additur Erutcoporum numerum fuifte *trecen-tarum duarum.* In Catalogo a Labbeo edito nulla mentio v. g. iflorum in catalogo Dacheriano enuncu-torum : De *Oriente pravincia Pba-nicit* . FF. Tvre^û *Artbiep. Jeciui ^cencafic Eptfc. Pomanui Tripci. pro-vincia Ccleiyna VV. Giamiulcecen/ii Epe/c. Prevucia Paiaftna II. Heratliur Cafarienfit ^relief. Hadulfbut Satcpcmu* . *Prwineia Paia/hna prima* . *Prtruj Jera-Jalpmittaut Etclefia Prior lace Patriarcha* . *Jtlhertut Pclemitanut Epilc.* Inter nominator tamen a Tyrio in fua Hiltona funt pcediAi Heracliu* , Pttrua A Al-bertu* .

Concilium tribo* SefTionibu* abfolutum faille tanaL'^ catalogua Datherianu* , cu|u< verba mor retultma. , quam Hovedenu* in part, pofleriori pag. fta. diferte teflantur . Hare Hovedem verba , quorum tantum par-tem exhibet Bironiua num. xm. *Caugrciatir uuitam Jii Kama fa prafeutia Domini Papa Jtirxendn* , *tpfe papa tn Laierantnp Ecclefia* , *In eminentiart loco cum Cardtnalihn /uit, tr PrafcBii Senatonhui , (yCom-fultiut Urhi canfUiutat, ferta fecunda tertia hebdoma-da Quadraiefima* , *ana tertia nonet Martii evenit* , *primum Concilii fui diem celebravit* (idefl , primam Seflkmem). *Similiter fecundum Concilii jm diem cele-bravit quarta ferta /equeaut hebdomada* , *qua jecundo Idui Martii evenit* (teu die xrv. ejuldem rotofi») I-*quo Concilia bVtitelmar Kemenfit Jircbitp. fa8ui eft Preibyter Card- ad tit. S. Sabina* , *& Hrnricui .Abbat Claravailenfû fedut ef Epfcoput Card. ^lbancnfie* . *Et dominai Papa tertium l ancilii fui diem celebravit* (tertiam fc. Scflionem) *ftcunda fena ante Dominicam tn Kamit Palmarum , quu XIE. Kalendarum Apnlie evenit,* d<· nenspe decima nona mentis Martu , qua* hoc anno in feriam fecundam cecidit . In Catalogo quidrm Dacheriano dicitur fecunda SefTu d< feptuna Martii habita , fed quemadmodum Librarius in indr-Aione. ita A in illa SefTione defcrtbendn peccavit .

De Guilleimo a Campania , vulgo *ad Atbrn manm* c»· Înominato, primum Carnotenli Epifcnro A Archiepi-copo Senonenfi, dein Archicpifcopo Rcnsenli Cardi-nali in boc Concilio creato non femef egimu* , rur» fumqu· de eo non femel ferme redibit ,· de *Henrico* Cardinali Albanenfi infra "Rccur ; fuit enim nnut ex illiiifirioribu* huju* stati* Cardinalibus.

Triplicem ob caufam Concilium iflud generate con-gregatum; primo; ut fchifma penitu* extmguuetur, fecundo ut *yaldeufci* hxretici damnarentur.tertioque Ut

A difciplina Bcchrl:afl<cd taAata turret. reflitueietur . *Et* quia in Ecciafi & n*unafteti>s Cmoxiaca labet, <n Ecclefiafliri* avarma, gratlabantur, 11« mal>* .4A><ctd*r *llt. A* lacia Svnw dus canombu* vigmti leptvm l on*. X. Com;. ><-n-di* occurrerunt . Grrvaiiu* qjdam fa civo». *uteri* cannoat v<mti (ea >n txx concilio rumoi ft3 .fa.··* in unum contundi<, & uno tenore l'cii-it . A .orynu.a veto Csfasenfi* in chron. reAe quidem twbrt vu ^nti tcft'ir·. ted numrri in .I»· , oui de hue coucilm na-bet , valde cortupn: *Aaarniir f'tta* , iiqn t , *ctli-brav t Concilium tn Eciicjia* Lair'e»e» i *mmji Mart,i* , *ubt fuerunt Eiijcopt* nnmc>o *iriftnta Cr* ■«« ., *rrerpt'. Cardmaltbui* , *ful fucru It v;* ntt duo , C7 *eac.-plti Ab-batibui* , *qui pra mnua muilitudinc numnaii non po-tucruat* , *ubi fanSa Synodut promaliavit capitu'a XXP11.* led error qui in numerum Epilcoporum irreput , Ci-racoolo , qut illud Ch tom ton primum edidit , attri-mu(n ,n omnibus *Mil.* leg·, *Fpifcopi numoe CCCl. &* Tynus ltudatus, qui habet *etc.* loquitur nu-mero rotundo , in citalogo veto Oachenano aliquc* ptctermiftos faille fam indicavimus. Num'eru* Abba-tum matnu» fine dubio fait , fed nonnfa verbi* gene-ralibus àb Antiquit expreftut.

Annus celebrati Concdii in dubium revocat i non poteft . Tyriu* quidrm citatu* cap. xqvrti. ait.· *An-no ab I.tearnut. Domini MCLXXI'III. fut trit re/nl Domini Baldutni fuaril* , *annul fuintui* (Irgendum An-nua textu*) *nicu/e* OHob *cum anno pr^.idenle tndida effet per univirium Latinorum Orlen Kama- Spnodut teneralii, ad camdtuo Synodum vocati* , *&c. Et* piulo poft fub eodem anno · *per idem timpui* Ram< *ctiebra-ta ejt Synodut in Bijilica Con/fautiniaua* , *qui dicitur Lateranum* , *trecintorum Efi/ceporum* , fed mtnltm OAohrem ac Mattium, quo Synodus habita , ad eum-dem annum refert Tyriu* , quia annum a Pafchate exordiatur, ficque mente Martio cultr anm , an-num adhuc I 17Î. numerabat , quate a communi Sen-tentia non diictepat, A ex eo loce inteiiigiinu*, eum annum . quem firpiu* a die Natali Chnili inchoit , aliquando a Pafch.te repetere , quod & aliqui alu per bate tempora non fine Chronologiat detrimento midi-leriminatim faciunt . Prxter Tyrium negotium lacel-lere poller *Xobertut de Monte,* qui *non lolumin* Chro-nico Francofurti edito, fed etiam in eo quod Dichr-ru* publicavit, A folut j.numus eius ftrtu* efl, Sy-nodum hanc LatcrarHnfem cum anno rito. connexi.it. Verum jam fap.i.* monuimus , in eo chronico nume-ros a Librarii* tranfpofito* faille , mdeque anno illo multa reteri, qux ad hunc pertinere inter omne* con-vente. Non loquar hic de Eclypobus , quarum men-tionem ffeit , qua* certum efl priter mentem tiu* alii* annis quam quibus contigerint , notati* faifle .

Canon xxvrt. qui A ultimus , editu* efl advcrius hxretico*, in eoque inter alia dicitur . *Quia in Qaj-coma , Albigefio* , *panibui Tolofanii,* C7 *ahii lacu* , *ita haretkorum* , *quot ahi latbaroi* , *alu Painnot* (legendum, Pat-.rtno* , vel Patarinos) *alu Pubitca-nor* , *itlii chii nomimbm vocant* , *Invaluit damnata pcrvcrpiae* . Ac. *Eat,* CF *defenloret eorum, (T recepto-rcl* , *anatbcmaii deccrmmui juliacerc* , *Btc. Dc Braban-tionibui* . *CT Araqen'n^but* , *Nava>iii* (legendum , Na-vam), *Bijcolit* , *Catcriilii* , *cy Triavcrdimi, f*1.1 *tan-tam tn Chri/hanei immanitatem entreent, ut* nec *Eide-/in* , *nec manadcrui deferent* , Ac. *fimiliter cofhtuimut, ut qui eot condurennl, vel hnaerint, vel foverint per rcfionei, in quibui teliter debacchantur*, *In Domtnim,* CF *alth /ohmnibui di.bui* , *per Ecclipai publice denun-cientur,* CF *eadrm omnino fenCcnua qy pitna cum pr*-.iici t bareticu habeantur ad/lrifli.*

Haeretici illi le *Catharoe* , idefl, pueo* , ficut Calvi-mftar in Anglia fe fe Puritano* , appellabant . Henfche-mua tamen in Noai* ad Vitam S. Galdmi Cardinal·* A Archtepifcopi Medtolanenfa ad diem II. mentis Aprilis pag. *jff.* ait , credibilius efle a vulgo Germa-meo, propter noAurna* coitione* contumelm caufa (diAiO emm *Cater i*, idefl Celet , Ceu lemurct) , vel ex obfolvta i*m , fed apud Othfridum inveniendi voce Q«a*r« , guetta·, *garrtre* faAum enefle nomen : quod hodie omnibus m Belgio ac Germarwa h*rerici* com-mune manet, ut *Ketteri* dicamur , C>cut etiam nunc ab ifta radie· ufarpator in Flandna «el Germania «erbum gnrltrmi, in eadem cwm primitivo <i*n>6ca-tione. Sed quidquid de hac Ethymologia iit , Cuburt meri Manichari erant, A non Columia Italia ac Fran-cia , Ced etiam in Gvrminia eatendebantur, ut mini-ieftiflimum fit teftimomo *tckberli* $cbonaiijienin hoc temnor· viventi* in fuit Sermombu* *adv.-rjui Catharae* habitis, qui eatant Tom. XXltl. Biblioth. PP. edit. l.ugdun. in Epiflola emm Dedxatotia ad Raente/da» leu ReriwidM* -drr^rp. Cetawfa/r» , alt *I* vr/lm* drtr-

ANNO CltKlsTt

AW*t) CHRISTI I 19. cog. ftc. Hi '«at, quo* vulgo CatbatM vocant, fte. In Seianoœ pruM' : ScBa cumt de ambae agimus, ariginem accepit « tdaaiebxa ietcjitccil . Hovcdenu*, qui souquas hxretv* no* beue diftinquit, ad annum Ujd ait Du*»»<Ma r/ Miaaa bxrcfi» (ubi Artaooa M» Mamcbxi* uforpat), fux fere tatam preytnciam foedaverat, Jec Subdit.- grant itaque i» p ovineta Talafaaa quidam bxrettci, «<M fe afpettart faciebant Bj-uosbomtms, que vox Cathaiorum voci equivalet. Pa-tarumtam nomen f*culo iuperioti Mediolani adtnveotum, de eoque fcculo illo egimus.

Purketlu* in Monument. Biiil. Ambrofi num. jjj. an'hanc her«fim Mediolanum induftima qaibuldtm, qui Harualdam Aitbïep. Colooienlem ft Atchicancellitium Itali* comitabantur, fed ea in re hillucin*. tut, quia ex Landulpho a Sanfto Paulo conflat ante annum MCXXX- hanc hxelim in d'tiriftum Medio-l»oβηΓτ(τι inttoduâam fuifle quam certuin efl valde dilatatam durante khifmata Eccleii* Mediolanenfi». β Gtetzecua m lui* Ptolef-omeni* oilendit, Catberomm left*m Coloni* de fartibui Flaudria anno cantum MCLXUI. appaiuilie. Cum vero Germani banc barefut» acceptant de Flaudna fartitat, apparet Flandre* eam a Francia, & Franco* accepifle ab Itali*, unde pice* nafarii hxrrrici ultra monte* * tempore Rcberic francia Pegit. ytnerant : Itali veni venenum hoc hauierunc a Djlmatir Itali* vicini», Sc * Bulga, ru, ubi (on* ft erigo bu|u< Mamcharilmt fuit.

Quoad Bu/telet Oihenartu* in Notitia Gafconi* lib. j. c. v notat pofleriorem ctatemfa/ror aapellaHediminuti va voce Pafcutet, & contracte PaJcLi vel Bafi clat. Hodie enim etiam hujut (enti* nomen Galli per B. Hilpini per V confonaotem proferunt, ft quo» ili Brjcat, hi Vefcot appellant. Ait Oihenarru* fe non tepende antiquiore* Auftoco, qui Vaico» Btfclct vocstint, quam Patra* Concilii Lateranenfi* hoc anno f coafti. Plendo Tutpinut enim, qui in Pi*facione fabulof* fu* Hiftori* de Carolu Magno ea voce utitur paulo ante annum MCC. fcripfit, ft homo H Ipanu* fu>r, ut patet ex verb* Gaukedi VoGenfi» hoc tempore v,yenti. in Epttiou ad Conventum S. Martiali». pr*fixa Vu* Caroli M Qaufredut Prior pofi.-nfit. fa. tn Martialir Corventui & utuverfo Clero Lemonicint titmatir geudiit Iempiternit ferfrui. Egregiot lunicii Befit Crrili tnumfbot, ac frac.ifi Comiilt Potboiandi fradicandet ageart tn Ifpania geflat auger ad ant ex Efgerta delato» (ratanter except, <7 iagextt /ludio cor-r'i-'H feriberc fen. maxime fuod apud not ifia latuerant bafJeu»», ni/i qux /oculatcrc» tn juit proferebant camilent», &c. Ego tanti Pontificit (nempe Turpini, de quo mox locutu* fuerat) orattbut mibi a Jecdice p<o dan -veaiam cpto. Fabulpia iraque illa Hiflona antiqua non eft, licet varu» Turfinut, qui Archiepiicopu* Rcmenlii fuit, Caroli Magni tempore vixerit.

Baroniu* num. XIII. ait, in hoc Coneibo a quibufdam delatam fuifle accufatinnem advetfu* Primm Lombardum Epikopum ParTienlem, quod fcripfiftet, quod Chrillu* fecundum quod eft bomo non eft ali-D qmd. Id autem probat Barrimus ex literis Alexandri III. ad Willelmum Mcaiepiicopum Sennonenjtm diti*, quibu* el prxeipit, ut iutttaganao* fuo* Parilio* con Vocer, ft una cum illi* & all religions viri» pr*ktiptam doftrinam ftudeat remtuiabroger;, Verum VVilkimu» jam ab anno MCLXXVI. ab EcclefiaSenonenfi .d Remenlem translatu* fuerat, ur ibi demonftravirm. Mattbiu* Pariliu*, qui ea* liter** huic anno aflixir, aliiique errandi cauta fuit, non refert qu>d luper ea propolitione flarutu uSfuerit, aitque tantum hanc altercationem ftetille indeterminatam a diebu* Alexandri HI. ufque ad tempora Innocenti! IU. Pauci* ante hunc annit Mag'fi.r dualtcrut Prior Sanfti Viftorn Panhenfi*, inhgn.» Theologus. Petrum Maeierdum, Petrum Lumbarium, Petrum Pi(lev>num eju* dikipulum, I< Giibcrtum Porretanum hxrefeo* mlimulavit, quod Trinitati*, ceteraque divina myikrit Ariftutelici* 'egull* & ptecepti» enarrarent, & contra eo* quatuor libro» compoluit, qui, ut obfervat Bul»u« Torn. II. Hift. Dmverlitat. Pari», pag. qos. extant MSS. in duobu* exemplaribus aflervstu in Bibbotbvca S. Viftarit, quorum Prologus fic incipit : faillait bar legerit. net* dubitabit JF. Labyrintbca ranax, ide/l, ^tbaelardum O· Lombardum, Petrum PiBatrinum tj Giibertum Porretanum uno Ipiritu Mifiotelico afflatos, dum inxeffabilia Trinitatli tP Ituarnationit icbolafica Iruitatc tractarent, multas bxrtfct ohmvomutfii·, Cp adhuc errore» pullulare,

prv*ou<nnr· ran uurtm, atiaiqae cpuoem λ»· Λμ μ. Verum nftul in hoc ConcUra Lateta»e**fi »4-vevfua ilia* decretu*** i«*eni«tr. Audiendo* idem Goaltern*. Htc lamlm ft jtl/nuirr Papa M*prr /-Concilia Umrnm foraverat tmmenaum tlliui (an»R Petri Lombard·) /ramstus 4—mm re › fmvuim mjaase·» mj O* ^<rrf», €F babellh, <p MverwM borelitorum error reendefeeret, ft. quad Cbnfiu» nib· I Jit fecundum ANNO CHRISTI a*v.

Menu negotii» podfonente» urn rede tP rrjpoudtttits di-„ xerunt Venerabili hfa; Pontine, alia major* fufee-„ pinto* trs&aoda. Tom ^pa/o/kas, Imo prionum & „ maximum de fide & hetetici* agendum efl. |QlW „ Hit audientes egreffi /aut de Confiflono. Quidam c-„ tiam Eptfcofus VPnlenfi» Mam cxivit Cum tilts dt-„ cent; Damme ('ape, ego ei Eccieii* it Pr«pofitus olim khmarum cm* detendan^Jencentiam Magifiti. Quid pluta ? Cefent tam futidreranarum garrulitate», ^Ucf/olice Soda de Roa·* tie ialoMXk C? defiaient: .

APPENDIX

AD CONCILIUM LATERANENSE

PRÆCEDENS.

feflari benevolo Bartbolomnuu Laurensy cognomento vulgari Foin, [Mutem.

Synodus LatcranenGs fub Alexandro III. habita, cum indice fibi prxhxo, itenujuc cum iis qux fibi adjefta habet, ad qux prxtixus hic fequute index fpeciatim refpicit, Gcut paulo poft vide-bis, excerpta eft e volumine pergamenico, non ... fub ... «ICOlaO ... meuucjiteru feclmus, aed alio ac dr.crto, nihil prxter illa qux hic fequuntur, aliud comprehendente: ideoque totum hoc integre, non divifim, exhibere placuit. Quamquam pars ea qux pri ma hic allerilur, ft in archetypo ita vocatur, fcorfim ac fpecialiter ipfum tantummodo Late* ranenfe concilium videri potefl : cum & archetypi titulus ea tantum in parte hoc praeferat, nec omnia que deinceps ex ordine iequuntur, Alexandri tertii fuit, fed aliquorum etiam qui poft eum apoftolicx fedi prxfuerunt. Verum quia totus ille archetypi, de quo loquimur, codex, eorumdem prope charaderum erat.* & maxime, quia pars prima, fecunda, tertia, & ceteras deinceps fibi cohaerebant : & fuper omnia, quod dominus Petrus Crab ordinis fandi Francifci de Obfervantia, unicus ac fedulus archetyporum, quibus in editioqe conciliorum anno Domini mol i, ufi fuimus, procurator, iftud nobis exemplar unice commendavit, omittere quidquam ex illo, ptaefertim quod de textu, ut vocant, effet, neque voluimus, neque auG fumus. Nam annotationum quae in archetypo ob marginis capacitatem plurime funt, non potuit in editione hac ob marginis exiguitatem paftim haberi ra-Etio. Ceterum quanto labore conftiterit archetypi hujus, quod propter breviationes infueras ac nimias non tam ledore, quam conjedore indiguit, tranferiptio : quoniam neminem, niliquem hoc ipfum archetypon videre contigerit, crediturum putamus, nullum hic verbum facimus, Deo tantum hoc noftrx, quidquid eft, opellae, commendatum volentes, (a)

Cur hanc fequute in-dex potlpo-... tum ob caufatn fu-r, g-utam ... cilij jh(^r aliorum ii* ^f,rP'f,u

I N-

E"> («' Cum Appendici* buju* Mf*. codex ex quo delumpt* aft difikilit fuerit leAioni* nec fine arduo labor* liter* cxculpi potuerint, non ab* re faAum a me elie arbitror, fi plure* ex hi* canonibus, qui paritor recurrunt in Colledione Bernardi Prarpofiti vulgata ab Antonio Auguftuto, cum hl* confeiintur ft variante* lefttoots in into ptgtUat a m« dentur. Mm/.

ANNO CH*isrt

INDEX EORUM QUÆ IN LATE-raneniu fynodi oratccdcntis appendice comproienduauir .

DE S1MONIA.

PARS II. Nam canona» Latera* Nenta», qui tu f»im«.

1* Air prolati vices fuat ad termimmdas caufas ffi MAN» pCCttO COUlmittaUt.
j. fMtrftu ffi amat pretio ecdefiarum regimen fufiapiat.
3. Quod pro excetfibus corrigendis, aut criminibus puniendis, & quod pro examinatione aqua vel ignis, a clericir vel Initia poena pecuniaria non debet exigi: tf quod pro exartione pecunia, mm debent perform fufipendi, nec ecclefia interdici: & B quod « vicarlia non debet pecunia exigi, ut eia Divina permittatur celebrare.
4· Q&d cpificopus ab ecclefia, qadm conferat, potttl exigere procuration™ moderatam, & nibil ahud.
5. Quod in colleflione denariorum beati Petri, rcclfio vel perJana gravari non debent.
6 Quod ecclefia vcl ptrfona i» vfitatiane gravari mu debent.
7. Ne prolati in presbyteros tallias & andebitat exartnnes exercere, vcl eoa irrationabiliter gravare, vel tnbonefte trartare, aut fine capituli fui judicio fufpenderc, aut eorum tcclfias interdifh fubjuore prafumant: iff quod unus duas majores oedofias non debet habere, quarum ima C pqffit ei fufficere: i7 quod non debet aliquis fine ordini judiciario excommunicari.
8. Ppifcopus ecclefia1, quas de manibus laicorum eripuit, novis non debet exartionsbus pretgravarc.
9- Qf°d a prolatis nox debent fubditi viliter iT inbonefle traflari, vel indebitis exadlionibus vel procurationibus gravari: ncc torum ecclefia, fine monifefla ratione, iff caufa rationabili, interdi— ih fupponi.
10. Quod ab iit qui ad religionem trar.fire voluerint, ron debet aliqua pecunia txigi: nec prioratus vel capellame annua dijiratiione vendi: nec ab eo, cui regimen ecdefiarum committitur, pro ipfarum commijffione pretium peti: nec pro D fepultura, vel ebrifmatis & olei perceptione, ulla alicujus precis exartio debet exerceri.
11. Ne quis clericos vel latces pro fuit excelfibus pttna pecuniaria mulrtar- five pro examinatio»t ignis vel aqua, pecuniam extorquere: aut pro mdeoita exartione pecunia, perfonas fufpenderc, aut ecclfias interdicere prafiumat: neque ad certifias vfitundas, nfi Jemel in anno, aliquis accedat: nfi forte talis emerferit caufa, ob quam oporteat eas fapius vfitare: & etiam cum ea moderantia bominum & equitaturarum, quod qui in eis morantur, non debeant exinde merito ouerulari.
11. Quod ecclfia vel cavea fubter ipfum fe(la, p nec emi potefl, nec redimi.
13. Quod fi qui, ut dediom alicujus confientirent, premium vel aliquod beneficium receperint, tj boc manifieftum fit, aut exterius conjejfi invite vel legitime convifii fuerint, ab altaris minifierio perptiieo fiunt deponendi. Si autem mamfeflum non fit, nec confeffi, nec convi&i fuerint, & tamen poflea laborent infamia, eis canonica debet purgatio indici: in qiyfi defecerint, tanquam tanti fceleris autborts, funt puniendi.
14. Nm effit alicui dandam ecrtfiam istfuitu opera.
JJ. ^teod fi qui ecclfias Jimmiace fuerint adepti, t, boc fit notorium, eis debent privari. St vem mftNÛmr aw/r mr /«UAr«Mr, & tamm go-.. β»Λ laborent nfutit, cum violenta hmm, vel vi, canonica Jui ordinis debet eis purgatio im6* ei: tu qua fi defecerint, in/Juu ftfprtu debent carere acqufitit. Takjque perfma m purgatione debent raifi, de quibat verfimile fit fMd M debeant aistujus rei obtentu pejerare.
16. Quvd pro ragimme fcbolarum nihil delet praflari.
17. Quod pro licentia docendi nihil debet exigi ont promitti: promiflum vero, remitti: folatum » debet reddi. Si autem bujus prohibititenu occafime dtftulerit quit mogiftros congruos in locis congruis ordinare: prolatus tx officio fuo ibidem poterit vint idoneot infiritrtioni proficere animaram.
1S. Item de eodem.

DE DOLO ET CONTUMACIA & calumnia alterius partium punienda.

Pam HJ.

1. Quod in ecdefiaflicis perfionii & negotiis rigor nimtns non debet exerceri, fi propter boc jufat-a non periclitatur.
2. Quod viflat viliori in esifis propriis, ubi forte, Jkut cautum fl, pro abjente fententia feratur, debet condemnari.
3. Quod fi qù caufa rei fervaxda in poffeffionem miffut fuerit, D alius intra anxum p^fefionem fecundum formam juris non intraverit, licet poflta veritate tacita, literal a fede apoflohea de recuperanda poffeffione impetraverit, de proprietate tantum eft audiendus.
4. Item de eodem.
5. Quod ob piremptorium in die prima citationis fartum, ubi magna urgeat neceffitas, poteft appellari.

DE DECIMIS PRÆSTANDIS.

Pat» IV.

1. Quod decima pro temporalibus non funt commutanda.
2. Quod de proventibus molendinorum ÏΓ pificariarum, dj de foen* iff lana decima debent perfoivi.
3. Quod decima de fatuo equitio, pomis, pyris, (P apibus, iff omni fru&u, cum integritate debent perfolvi.
4. Quod fervientibus (f mercenariis de frugibus non decimatit debita non deoent impendi: tf quod de nutrimentis animalium decima debent proflari.

DE CONJUGATIS ET SPONSIS monafterium ingreflis, vcl ingredi volentibus.

Pam V.

1. Quod poft legitimum coufi.-nfium de prafenti, licitum eft alteri, alttro etiam repudiante monoflerium ingredi, iff altero in foculo remanente, fi una taro non funt efferti.
2. Qui invita uxore monafterium ixgrrffus eft, ea petente ad eam debet redire: fed, ïï ea mortua, »'' foculo poterit remanere, fed aliam non poteft accipere.
3. Non debet vir fine uxore, vel uxor fine conjuge, ad religionem cmvolar·, nfi qui remanet tam fenex fit, quod fine fufpkione peffit in foculo commorari.
4. Si quis abfque licentia uxoris monafterium fit ingreffus, ea non vovente continentiam, ab epifeopo poterit revocari.
Si quis habitum religionis fiufceperit, nondum

Vtn

anno CHRISTI

tvr» pnfeffiet eft , » poftmodtmo moorem dmoo-A rit : am iyi coftufai ab oa rocodtrt , & ad rolegtamm twfie.

6. Qu»d non recipitur iliint viri apud Deum rmverfio, cujur fiquitur conjugali fotderis profiltutio : nrc ullus ad fueras ordines promovendae , nifi ab uxore continentiam prqfitenle fiurit nbfolutui.

7. Quod uxoratnt, njfi uxor ejut profiteatur continentium, & fiai velamen impéfuerit , non debet ordinari.

8. Quod fi vir & uxor per camis commixtionem una caro non fint effefli , poteft alter fine altero converti, IX alter 1« foculo remanere.

9. Qi M Viro religionis babitum afamente, fiuxor jujpictone careat , quod volet ad fecunda votato migrare, contmentidm profrffa poterit cum film & rtmjnerc. Si attfem talij non fncritt a jocularium hominum conwrfatione debet fe remoture : nec aliquii uxorem tonfurare, Ù cum eu profumat habitare.

10. Quod poft votum fimplex , metu interpofito fa-&·*"> permittitur contrahere matrimonium.

PARS VI.

DE SPONSALIBUS ET MATRIMONIO

contiaéto five contrahendo ,

1. Quod fi fin r uxore infcia, aliam fi'oi matrimo, mo copulauerit , non poteft poftea ab ca recedere in vita , ne de dolo fuo videatur lucrum reportarc . C

2. Qui fidem dedit de aliqua ducenda , fi eam cognovit , ft" aliam pojlea acceperit, non eft ab ca fparandui, fed de fidei lafione poenitentia injungenda.

3. Si qui infra annor matrimonio aptor fuerint dcfponfati , a paEhone nuptiali non pofjitnt recedere , & ad aliud matrimonium convolare.

4. filulilui fangumeorum, altcriuc fpe.njam atati nubili aptam , aliquando poteji fibi matrimonio copulare .

5. Qui fub conditione oliquam dcfponfaverit , non poteji eam poftea relinquere , quamvis conditio non cKtitcrit .

6. Qu,,l puber dicendm eft, qui talir fft , ut jam prfit procreare.

7. Quod fi quit aliquam infra feptimum annum df.-orjjcicnt , pohjl matrimonium cum matre e)*' ·Oîl·α contrahere, cum defponjationer tf matrimonia ante feptimum annum fieri non pojfint , nifi p<"iea conjtnfut mln venerit : & filii ab ea ju c -pti , a paterna vei materna horeditate non debent prohiberi .

8. Quod fi qui mutuo conjlnfu fe ad invicem receperint , dicentes, Ego te m meam , , ego re in me im r,cipio: ueet alter eorum aln pojtea fe cofvmvevt . aebet ab eo vel ab ea /eparart , licet curaain commixtio inter cos juerit J.dfteuta . E

9. Quod qui. habitum religionis fufeepit , fi profeffi.nem non finit , tj a.iquam fioi pojtea matrimonio copulaverit, non eft cogenaus ab ea recedere , ÎT ad ecti.fiam redire.

10. Si Vir dixerit muherem ab eo cognitam , & ipja negaverit , flendum eft viri ver.tati, fi id offirmaverit juramento: & fi tpfa nubi.t aiate proxima, alnei fuerit defponfata , non Hiet alicui de confianguinitate v<n eam ducere ιŋ κκαrem .^nec fas eft fiponfo, ahquam de confanguinitatc pu/llx natnmomo fibi copulare.

11. Matrimonia cunontce contraria , non elife levitate aliqua diffolvenda . Λ

*». Quod qfPjuravit fit aliquam dr.Efarum , fi ptftto ad aliénai pariet fi truaftulerit m ὑχο .... P**a, Uberum ent mulieri ad alia VOta tram fire. Et qmd fponfalia, fed wri matrimonia, lw cmditimut eveniam refie conirabantur.

ANNO CHRISTI

13. ahqun m compul/ut, aliquam fibi matnmonio copxiavmil, CX altam poftea fiujceperit, non eft cogenda t ad primam redire.

14. Quod adulterium adulteria compenfdtxr .

15. Quod fi aliquis aliqua jfa copulaverit , & poftea temperera ei conjungam prima vel fecunda linea , utroque debet perpetuo carere . Si autem in tertio vel fiupra fe gradu contigerint , a feeunda debet feparon , gf prima aabanre.

16. Quod fi quit uxore vexante aliam acceperit , vel de ea ducenda ei fidem dederit : ab ejut confort10 perpetuo debet prohiberi.

17. Quod fi pari confenfu cmtruElum fit matrimonium , iX vir ea incognita aliam duxerit , ti eam cognoverit : fecunda rehfta , prima debet adbarere. Quamquam mulieri defponfata & incognita liceat ad religionem tranfire , aliam tamen non poteji in uxorem fibi copulare.

18. Quod fi quit aliquam nubili atati aptam › in fuam receperit, licet poftea ab alio diffinfitur tf cognofeatur , debet primo rrftitui .

19. Quod qui prohibentur conjungi , fi poftea fife conjunxerunt , poffant excommunicari , quoufque de matrimonio cogmfcaiur .

20. Quod partibus abjtnlibui veritatnon poteft phnorie inquiri : èT quod ad eum, a quo appellatum eft, cauja non debet remitti.

21. Quod fi quit pendente hte matrimoniali aliam acceperit, poftea inter tpfum Ef primam divortium fuerit celebratum , poteft cum fecunda remanere. Et quod non eft dicendm confenfnt de prefenti, beet x/erbii prefeotibm exprimatur t qui ex arbitrio dependet alieno.

21. Quod fi quit ahquam defponfavcrit , & eam non cognoverit, cum eo debet remanere .

2 . Oe eo quod.

24. Quod ab coeundi impoffibilitatem non debet fieri divortium.

Quod non licet uxorem dimittere fine manifefla caufa fornicationii ; & tunc , ipfa vivente , tenetur ccntmere.

26. Quod licet divina officia prohibeantur , baptifma tamen parvulorum , & pannentia monentium , non debet prohiberi.

27. Quod qui unam forarem def onfaverit, fi eam non cognoverit, poteft aliam Jororem fibi matrimonio copulare.

28. hecundum matrimonium folenne primo clandejhno prajudicat : & matrimonium comra interdifhim eicicfiu contraflum tenet etiam pofl appellationem .

29. Si puberes contraxerint fponfalia , poftea reclamantet non funt audiendi : fed fi ambo impubère·, & reclamaverint , funt audiendi : fi vero alter pubes, aittr impubes, & impubes reclamaverit , eji andiendut.

30. Quod non poteft vir tf mulier matrimonium fuum accufare, nec alti , fi ofbdectm antus tacuerint .

31. Stflu extrinfeco matrimonium pra/umitur adimpleri .

32. Eorum qui poft motam quaftionem ; vel ab accufatoribus eonfanguimtatem didicerunt , tcftimonium nra valere . Nominanda funt etiam perfi-M , tT gradus ex utroque l-lere diftinguendi , nec nffi per judicet diferetot, txpacem habentes, debet caufa pertrailari.

33. Q'*i de matnmonio contrahendofidem dederunt, commonendi funt eam fervare.

DE

anno CHKWTf

DE POTESTATE JUDICUM DELEGATOrum. & de varii* litteris direrûi temporibus impetratis.

1. *Licet inbibita fuerit appellatio , a fetando tamen drkgato.ad primum delegantem poteft appelteri,.*
2. *Xccufatores › b eorum fautores , jaftitiam im-* peaientes, ecclefiaftica debent cenfnra coerceri.
3. Qmd pro varietate litterarum , in executione judicibus eft faperfedendam.
4. *Quod non eft flandum fententia , qua manifeftam* continet iniquitatem.
5. Judex delegatus alti vices fixas committere poteft.
6. Caufa , qua intra certum terminum decidenda committuntur, nifi de communi confenfin proroge tur, eo lapfo expirât mandatum, fit qui adhortationem judicis delegati venire neglexerit , fecundum Judicis arbitrium poterit puniri.
•J. Cum jurifidiUio delegatur , omnia videntur delegata, qua faciunt ad jurifdifiionem.
8. Judex delegatus confiam appellatione remota commiffdm alii non poteft committere * re. ap.
9. Quod priores littera derogent poflerioribus »H intentio prioris commiffionis in pqflerioribxt hebeatur. Quod etiamfi caufa confmfu partium alteri fuerit delegata , b alter ignorante altero , tacita priori cornmiffione, eam alii impetraverit ccmmitli. propter dolum b fraudem debet alter *in experts condemnari.*
|o. Qmd judex delegatus fuum extentionem poteft demandare.
11. Item de eodem : ú fi quis ei reftitent, poteft eum coercere.
11. Quod ad juftam ordinarii commonitionem caufa deiegata debet 'differri, b papa propterea confia.
»3- Quod non fecundum formam In htteris exprffam, fed fecundum rigorem juflitiat *ft it »«-fa procedendum.
14. β» eo quod fipra cap. 6. cav.fr : <7 fi Judex aliter fecerit, & fines mandati excefferit , ejus jvifidiftio cxgirat.
JJ. Quod delegatus fecundum priores litteras poteft m caufa procedere, ntfi expreffim in pofteriaribus contineatur, confiam ipfum ob ejus examine fiubtraffam.
16. Quod qui fiemel officio fiuo fiunilus eft , de cetero ejus jurifidi&io ceffiat.
J7- Qaod abfiens confia ftudii vel peregrinationis , vel certa confia, ante citationem excufiatur : b de eo quod fiupra c. 6. Caulae,
Ib. Quod hac conditio, fi preces veritaie nitantur, eftfihmteiligenda, etfi non apponetur.
>9 Quod judex poteft terminum appellationis abbreviare , b fi intra terminum non fixerit appellationem profitentxs , appellantem profequi appellationem compellare poteft, vel ceram Je Juaicio ftare debet.
10. Quod index delegatus major eft eo , cujus confiam fijcepit terminandam : b fi rebellis fuerit , poterit eum punire.
Il· Quod etiamfi aliquis proflito juramento judicio fifti fimrit abfiolutm, b Jiatim in vocem appellationis proruperit , nem eft aliquatenus audiendus.
11. *Quod morte mandatoris, littf COSHiftatO , finitur mandatum.*

DE TESTIBUS COGENDIS VEL NON

"ft» UnKJ»19

J. Quod vocatus ad teflimouium perbibendum , nifi venerit, fft coercendus .
»· Q*«d pqft publicationem otteflationum, ttftes non debent produci.
J. Qf°d religufi in propriis confis o ferendo tefti monio non fiunt expellendi.
.4. Quod tefti, finptr crimine conviitus, non eft audiendxs.
5. Scripta authentica , fi jr fcriptxro teftei deceff-, fitrint, robur non habent, nifi per manum publicam fint authenticate, aut authenticatxm habuerint figillum .
6. Ttflis , ob crimen contra eum civiliter probatum , a teflimmio repellitur , fed non aliter ponitur.
"}. Quud ad ferendum tefiimonium nullus fit cogendus, nifi timore adverfia partis fie fubtraxerit : b quod laicus e clerico in caufam traiius , in fero faresfi eft conveniendus. .
S. Laicus contra clericum teflimaniiem non poteft perhibere, nifi fiuam vtl fixorum profieqxatur injuriam, fed nec tunc poteft eum accufare.
9. Quod non fiunt tefles ultra tertiam produdlionem producendi.
10. Quod difla teflium benigne debent interpretari, ne de perjurio notentur.
u. Quod in "aufa filiationis ; contra communem vicinia opinionem, flandum eft verbo tiribmulieris.
11. Quod poft teflium remtneiationen, in catsfa appellationis, fuper novis ariculia tejles fient nd mittendi.
J3· Quod licet juramentis contravenire .
14. Quod qui perfionatui renuntiat , b penfionem folvtt, non potift inniti usitationi.
JJ. Quod privilegium , quod fuper rt litigiofo im petratur, »g valet.
16. Quod tefles fiunt compellendi.
17. Quod teftes duplex debent proflare jurnmen tum.
18. De eo quod fiupra capile 3. Cum nuncius.
I9· Quod teftes debent moneri, non cogi .
io. Onoi judices debent intrare ubi teftes dtgunt , fi decrepiti fuerint.
11. Quod teftes purgationis fecundum propriam conficientiam Jurare debent.
11. Quod qui fornicarias habent , ecclefiaftico debent beneficio fipohari : b quod latrones , b raptores, b de perjurio convifti » non poffimt ttfilimonium perbibere.
2). Quod teftes ad eccufiationem matrimonii non fiunt admittendi, qui tempore contraffi matrimonii confiunguinitutem feintes, filutrunf.

DE SECUNDIS NUPTIIS.

I. Quod non debet bemdifiio iterari.
λ. *fine infamie, muller infra tempus luffui nubere pottfl.*

&E APPELLATIONIBUS.

J. Quod eon debet inquiri , cujujmods afhe mten dalur, fed primo rei veritaf inquiratur.
i- Quod appellatio de mu gravamine non efl admittenda.
3. Quod ubi fui> pretext» appellaiioms nafeiturcnmen committendum , m» eft appellent defendendas.
4· religpofm , ne coftigetur , ofptlUas , nun audietur.

5. Quod

ANNO CHRISTI

77" T Quod /rufiratorsa dilationis caufa appellans, non audietur: (X quod morbo cartiml laborantes tn teftimomum non admittuntur.

6 De eo quod fupra cap. proximo : & qmd judex potent terminum abbreviare, infra quem nfiappeUationem fuerit appellans proficutus, tenet/<< tentiA contra eum lata: iX quod raptor, ixahe- rei detentor, tX fornicator, nifi fit mansjefium, appellans, audietur.

7. Quod tenet excommunicatio poft appellationem ante interpqfitam.

(^d fi iter arreptum fuerit ante accufationcm fotium, non eft in caufa procedendum.

9- Quod appellationi fuper incidenti quafiione faite, fi fine ea principalis quaflio non doffit terminari, eft deferendum : tX quod * appel, inbib. etiam de jaifa fuggeflione appellari non pojfit.

W. hiabitA.

10. Quod appellationi pro qualicumque fiat caufa levi, 'fi deferendum, tx de to qui.

11. Quod fi caule appellantis raornmittitur, hcct aliquod fpeciale mandatum habuerit, ubi ei libere liceat appellare. non eft tamen auhrndusq:us fpiciale mandatum dtrogat generali.

12. Quod ubi mhtbita eft appellatio, ibi iX recufatio : quod tunc incipit, cum judicu JiiJleperir.t mandatum.

13 Quod qui violentas manui in clericum injecc. rit, appellans non audietur.

14. Quod m criminibus notoriif non eft deferendum appellationi, tX de eo quod fupra c. 6. Cum lit.

Quod fi quis ab aliquo appellaverit pro aliqua re, & poftea coram eodem fup>r aha conveniatur, poteft eum -velut fufptFlum evitare.

16. De eo quod fupra cap. 12. Super eo.

>7· quis appellaverit, nifi fit appellans religiofus, eft audiendus.

18- Quod delegatus poteft accufari.

19. Quod appellans metu litterarum, quas fcitimpetratas, non eft audiendus.

20. De eo quod fupra capite 3. Quod vero.

21. Quod de fado excommunieatus, licet non dc jure, de fails abfolvi pojfit.

22. Quod littera, pendente appellatione, impetrari non valent.

»3. Quod fi cujus pofleffio poft appellationem fuerit turbata, archiepifcopis poteft emendare.

24. f>Mod archiepifcopus poft appellationem poteft exceffus corrigere, de quibus non appellatur.

2J. Quod rehgiofi pro evitanda difeiphna appellantes, non funt audiendi.

»6. Quoji fuper rc fpintuah ad fecularem judicem non tft appellandum.

XJ. qui publica laborat infamia, ttftibxs deficientibus, ad purgationem eji cogenda tX quod pro inimicitia vel mansfefta caufa fufprtionis, poteft ordinarius evitari.

28. Quod obtentu appellationis non poteft ‹ptii excufari, quin ad vocationem cardinalis aeeeat venire.

29. Quod qui iurant judicio fifti, tX poflea appellant, compellendi Jnnt fetvare' qua jurant vel intra quadraginta diei profequi appellationem.

30. De eo quoa fupra cag. 24. Significavit.

JI. De co quod fupra cap. 9. Super.

32. De co quod fupra cap. 22. Ex littefjs. £c quod non sejicstur, qui volens poffejfoncm ingredi, Vi repellitur incontinenti.

Pax»».

UT ACTOR RESPONDEAT EI quem convenit.

I. Quod aFlar ci quem convenit, fuper aliis negotiis m codem judhio tenetur refpondere.

RI. De eodem.

à WJO

DE EO Q.UI CONSANGUINEAM °J"ri uxoris fuse, vel fponftm patris fui, vel eoofanguineam fponùe proprie, cogoovn.

PauXti

rif fux cognoverit, debet fint conjugio ptrpetun permanere, tx ipfa.

1. Quod fi quis puellam non feptenmm defponfaverit, tX poftea ejus matrem in uxorem duxerit, *0» funt feparandi.

>· Quod fi filius patris fponfam cogitaverit, pater vero tam non, ea vivente altam potent ba-

4. Quod qui fponfa intaita matrem ejus cognovit, cam aha matrimonium contrahere, éT ida alit nubere poteft.

5. Quod uxore vivente, maritus /ciens cum alia legitime contrahere non potefi.

6. Quod qui fponfa intafla, ejui confangxineamcognovit, ipfa eum petente, debet abfolvi. α

7. fie eo quod fupra 1. cap. Si quii.

S. Quod qui fponfa intuita, tamen eam cognofcere tentaverit, CJ confobrinam ejus poftmodscm duxerit, ab «a eft Jeparandus.

DÈ RELIGIOSIS VIRIS DECIMAS ex privilegio non przftantibus, & dc privilegio abutentibus.

Pa u XIH.

J. Quod non poffunt religiqfi fixe autboritate tpsfcops, portione1 vel antiquos reditus minuere, vel parochias dividere.

I. Quod rthgicfi ex praediis eonduSis decimas foivere debent.

3. Quod religiofi de laboribus quos propriis manibus vel fumptibus colunt, tX animalium nutrimentis, a decimarum prafiatione funt immunet.

4. Pacificam pojfe fieri compofitionem fuper decimis.

5. Fratribus Cifiercienfis ordinis, Templariis, Hofpitalariis, laborum fuorum decimas mdulgcri cunitis dc novalibus.

S. Dc prxdHis, traditis rufiicis ad excolendum, monachos debere decimas dare.

7· De eo quod fupra 3. cy>. Fraternitatem.

b. fie to quod fup. 3. c. Fraternitatem : & quod fummus pontifex dicit pra/cr fohtum, ab eo debet exponi.

9. Mmafieria de fuis prodiis decimas non debent praftere.

10. Monachii non alias decimas quam de novalibui indulgcndas.

II. Privilegium fcquriis, priori non deroget conventioni.

11. Monachi decimas dare debent de pradiis, de quibus prim dabantur.

1$· & 14. Abbas non debet detinere qua ad epiicnpum pertinent, nifi autboritate Romani vel Jul pontifici,.

I^. A chricss non funt deeimu indiftinih gendu.

1f>. Clerici 4 clericis non debent decimas exigere : fed sili eis tenentur folvere, qui ab eis fpiritu*ha percipiunt.

DE ILUS QUI INCIDUNT IN CANONEM dat® fententiz, vel incidere videntur : tc qui fint ad fedem apoftolieam propter abfolutionem mittendi.

pA„XIY.

1. Qui ignoranter manus violentas ir.jeeerit in clericum› cxcufatur.

2. Non

*· Km poffuut per abbatem abfolvi, qui anti religimem fefeeptam m canonem data fententia incider;mt.
3. Qmi vint religiofoi loferont, apoftoiico confpe&u! fe debent prafentare: dS de co quod fora, cap. Pro Chrifto.
4. Reiigiqfi, ficut alii, pro violenta manuum injeUione in clerical, fot evitandi.
5. Tam mandantci, quam mab fillorci, pro Violenta manuum idjeUione in clertiOi, ficut excommuntcati font evitandi.
6. Çfo in fratret Templi vitientat manui injiciunt, funt excommuntcati.
·J. Si clerici impubèret frfe invicem percujerint, vel puberei ex jocofa levitati, magifiri difcipuloi caufa corrtOionij, non incidunt in canonem data fententia.
S. Relipqfi fefe invicem percutieuict, a fuo abbate vel epifeopo peffant abfovi.
9' (fo pratextu offcii clericum laferit vel vulneravit, ab epifeopo fo poteft abfoM.
10. Qm clericum vim inferentem ladit repellendo, vel cum matre vel forort invenitur, tr/ etiam filia, «m incidit in canonem data fententia.
11. Qm ccuvcffit violentât manui injiciunt, funt excommunicat!.
11. {fcn fui jurit ata font', . etiam mulieret, fi m clericum vfoedtat manu, injecerint, aitepifeeno fut peffant abfovi: (J delicati qui magnum lamrem fufttnere ncqmmit, poffunt excufan qm 'mimu ad apoftolicam fodem 'mittantur pro violenta manuum injeaiene.
JJ. Qui incidant in canonem data fententia, fifine periculo Romanum pontificem adire nequiverint, epifeopo fuo poffmt abfovi.

p»u xv.

DE JURE PATRONATUS

fit Clericorum ioftitutionibus.

T. Reitorem ecclefia fo, m ilia debere refidere, nifi jxfta tenfa fofit. Vno ctiam prafentato Ü am iftitxto, ahum poft prafcntatum & inflituturn praferri.
I. Conceffut laid foer ecclefia, fine ceufenfu epifcopi, eft inutilit, etiam collegio fait».
J. De to quad fora 13. cap. Relatum.
4. Si advocattonet ecclefiarum acqxfierunt, nt ad eafdtm fiiot & nepotet prafcntent, fit fol fpoliari-
J. Firmarii vetitam effe prafcntàlioncm.
6. Si ecclffa am vacant alicui a patr** concedatur., poftea ta vacante alio mftituto, pofierior praferri debet, tj laicut etiam loco religiofo jut patronatui licite poteft conferre.
ŋ. Secandam patronorum traditionet, ecclefiarum ordinatione! non funt motanda.
5. Si a patrono cûrictu epifeopo idoneae fuerit prifentatut, & poftmodum aliut aqua idoneaт: epifcopi relinquitur arbitrio, quil alteri proferatur. Peram fi collegium vel religiofa perfona prafenfaverit: qui prior tempore, potior eft in jure.
ç. Longa praferiftio robur dat conceffioni a laico folia fine epifcopali autbonfate.
10. Emptionii titulo non debet jut patronatui acquiri.
11. Conceffo ecclffiarum viventibut perfond faUa, eft evacuanda.
IX. Par epifeopum poteft in ecclefia perfona inftitui, fi cujnt ordinatio propter cantroverfiam laicorum differatur.
IJ. Si fondât ematur, jus patronatui acquiritur.
14. Jujpatrenatut licite poteft ordinari.
tj. Filii ecclqfiat a parentibut fundata non debent antboritate prnpria detinere, nec aliii conferte.,
16. Jut patrenatut annexum eft fperituah, fj tdeo non poteft vendi.
17- De eodem.
lo· Nullut ecdefiam, vel quod ecclqfiaftici jurlieft, monafttriit vel canouicii fine epifcopi antboritate poteft conferre.
19. Epifiopi perfonat debent admittere idoneat m ecclcfiii, m q.tibut adepti funt prafcntatumei.
XO· Qui ab 13 prafentatui creditur, & ab ordinario mftituitur, licet aliut poftea patronatui jut evicerit, non eft propter boc ab ecclefia deftituendut, tf de eo quod Jupra i1. c. Ea qua; & de eo quid Jupra 6. cap. Illud in fine.
XI. Λ ecdéfiit quorum ordinatio differtur, ab epifcopo debet ceconomut conflitui.
XX. Epifcopi debent inftitucre, patroni tsnfcntire.
2J· Quad epifcopi conffoui fofrquens poteft fuff, cere.
14. Perfona ecclefiarum, in quibut monaebi babout jut prafentandi, monaebit de temporahbut, epi. fcopi de fpirituahbui debent refpondere.
15. Renxnciatio ecclefiarum in mumbul epifcopifieri debet, mm patroni.
X6. Defenfor appellant audietur.

DE USURIS.

P xvr.

I. Am admittitur difpenfatio, ut accipiantur ufuCi. Contraint nfoam continet, licet ex forma fic tranfeatur.
J. FraDur in fortem funt computandi.
4. ffod nfura fub juramento promiffa, funt fo. vendu.
5· Vfurf ante interdiilum vel poft percepta, fot fovenda.
6. Nullut ad afurat fovendat eft cogendat, nifi ad earum teneatur foutiomm.
7. FruFlut redituum in fortemfunt computandi.
8. Sorte recepta, pignut eft reflituendum.
9. Clcricut ufitrat accipient njfi ubi de manu laicali beneficium ecclqfia redimat, offcii fui periculum debet fuftinert.
10. De eo quod fora 8. capite, Elibiio minut.

DE JURAMENTIS SERVANDIS.

Pk u XVi

J. Non eft contra juramentum veniendum, njfi vergat ad interitum faiutit.
X. Contra juramentum ex caufa licite poteft veniri.
3. .Qui jurant, compellendi funt juramentum fervore.
4. Clerici pro perjurio ecclfiit perpetu3 debent privari.
5. Non debent ecclefias regere, qui crimine perjurii funt irretiti.
6. De eo quod fupra 4. cap. Tua not.
7. Compulfo jurare, debet abfovi.

DE CLERICIS MATRIMONIO

Pa mXVIH

copulatis, & alijs fornicarias habentibus.

1. Clerici concubinat babentet, eat compelli poffunt abjurare.
X. (. 1erici in fubdiacvnatu & f"pr·, qui infra quadraginta diei poft commonitionem fornicariae mi removerint, ccclefiaftico beneficio debmt privari.
3. Simplex beneficium clerico poteft concedi conjugasa.
4. Subdtaconorum, de quorum incontinentia timetur, matrimonium eft diffmulandam.

Pro bor» pecu, frai cfi iliicitwi» digmmlafa. A

Ot“iST: i*,, ꜝ der*i Ie* atra Jmdmconafat matnmemum cmtrabunt, ab uxor.tru an detent foparari » dt communi cmfcnfiu ad ndrgiemm volmrmt trvfire. S» vero «a fubdimonatu fitpra ad metrimomum cmvolavcrmt, xteorimu tmntudebtot figregari.

f. Soccraottr fd memer ad commonitionem epifcopi dtantteni nobmt, efficio ꝟ am/ficio poffimt privari.

8. C lerici, fivt «a fircri/ mdtnibut eo^Htuti, five injra, mltnttt dimittere formeariar, beneficio poffimt pnvan. R

Q. Si faccrdm fornicariam an dimi/lrit, debet fitfpundi: t/ ftoufam eam dimittet, in fufiptnfi·m permoncre.

JO. De te fvd fitpra X. cap. Sicut·, tj deeoftod fupra capite offinvo, Si autem.

It. todem.

II. Epifoopuf potefb eum abfolvtre, fd clericum Vulneravit.

13. JUteu/ malam, ut major vitetur, eft tolerandum.

14. Permittitur fitbdiacono cuidam cmtrabere matrimonium.

IJ. baccrdo/ non dtbet taberna/ frtfuntare.

PAuxtx. DE ORDINATIONE FILIORUM cJ. uandotum, & cifdem in eccicûis paternis non tolerandis.

1. An (L4ct alifri/ permitti babere ecclefiam › m fua pater ejut proxime mimftravit.
2. fiiii-fioeerdotun: non debent ad ordine/ admitti, nifi in monafterio vel canonica regulari vita fmrint probati.
3. An dibet aliqui/ in ecciefia, m fua pater eju/ menlftravit, miuiftrare.
4. De codent.
5. Si efuficopar fiiictiee in paterna ecciefia aliform mftitutt Vel ignoranter, dum ad lamdem ipfium poftea ordfaVirit, pohft m ea remamre.
6. S/ fiiiut fiocirdoti/ ttd facrot ordine/ fuerit promotu/, poteft ecclfioftici bemficii obtinere portionem. q
•J. Çuilibct ab ecciefia, in qua pater eju/ perfionatum babteit, eft txcludmdu/.
8. Ftliu/ m patri/ eccleſia poleft ipftilui, fi media iulerreffit perfiona.
9. tiku/ patenam poteft ecclefiam babere, fi pater eju/ ejufdem ecciefia vicaria/ perpetua/ non fuerit vel perfima.
10. Si fui/ cum alifm per litter/e fiummi portificu difpenfiavit, per foftenore/ littera/ an debet oBam imturi.

Pam XX. DE JUDÆIS, ET NE CHRISTIANI eorum mancipia fiant. E

Iudai ai baptifmum an fient compellendi: frd fi voietriât abfique calumnia Cbnftiani efficienter. Milieu rtitm te/ fiue judici» vulnerare, vol til ret foot enferre, vtl tarant folemutate/ perturbari prefiumat.

3. Ma dtbct ckticut ad fiacularem judicent trabi, tac débat aiifti/ Jadait forwe, me nutriet/ (briftianai at licet habere, eut obftttrict/.

3. Jniait ftecttefu titulo an Hat parmbia/ occnpare, me a Cbriflienij faut ei/ boaugia pro-

DE MONACHIS ET MONIALIBUS fine probatione receptis, Λ in probatione pofim medere voiembus. Paas X»

1. Habitu/ religimb ante decimum furtum am nam fyfeoptut, fmmode licite poteft riknfâ.
2. Qui bâbetnm rchgemic ante pnfeffimem deformi m fmularibeu mu debent ecciffii/ admitti.
3. bolctam an fuficepit, me profoffiommfocit, licet de fufcipcende coram epifeepe votum fecerit, fi peftaa nuerem duxerit, non eft cogendtu eam dimittere, 0* nd cccfofiam cui fo devovit, redire.

DE SPOLIATIS RESTITUENDIS vei non. PwXDI·

t. Qm fpoliata/ renunciavit ecciefia, e(fi tant plana abjuraverit, eft njhtutniut.
2. Idiotu perfora an difcreio peremptoriae rtprobout emmtiomt.
3. Judicer debent ad beam Ventre, jn fut facilia/ porter pfffiunt effit profentet.
4- S· fp/liatm fui nmnciavcrit eccfofio, licet U juramento firmaverit, nullum exinde generatur e^iom_r, fiam de cano. w'm mflitutione agendum.
6. N peffeffmio judicio crimini/ objeffiio W retardat prtncipali/ confit exeextionem.
7· Quo vi & metu fa&e fiunt, in irritum debent revocari,
8. Spoliatur debet refHtui, licet ei objiciatur, fmd filix/ fmrit fbcerdeti/ pnmme minfirantu, v*l ftod inde fidvent peufiomm.
f. Qi violente fimcMir pefifoffori, velat ipfe potcfi convencri.

DE JURAMENTO CALUMNIÆ. P*Mxxnt

I·· Clerici an debent proflare juramentum it celumnia, nec aliud, prolato maniulto.
2. Λ caufi/ foer rebut fipirituabbu/ an eft juramentum it c fa/mua praftaudum.
} Neque proflatur juramentmn it calumnia abbi/ fti confiam frient.
4. Rtligtpfi debent fiai /ecnomxm ftatnere, juramentum de calumnia valeat fubtre.
j. Juramentum it calumnia a feocumque eft proflandum.
6. Çmi debitum vel acceffientt initietur, iarntra * Λγγ· ·▮ far it calumma debet praftare. ·ρμ μ τ·

DE EXCESSIBUS EPISCOPORUM Pam™ contra tuos archtdiaconos, A archidiaconon un contra fuos epiicopos.

J. Epifcoput poteft /nflitutione/ ab arcbidiacmto rtfi prohibitionem faBat irritare.
a. An licet alicui fub entente piicujut confmtuditût, fanllorum patrum tranfigredt rdhtutime/ aec fine (icentia epifeopi curam committere «a^ n«r«w.
J. Ma licet arcbidimam ecciefia/ Vacante/ octmore & detinere.
4. Coufimtudimi fccfofiarum arcbêdiacmit debito ab epifcopo an poffiuut minai, fod <û debent tigrt conferveri.
5. Une arcbidiaconatu débet omni/ effit coutentui.

QPI-

uSeri «·»*. P*M XXV.

IBos ET UANOO ET infra quant «tatou ccclefiallicum bene· fidum conferatur.

1 Nm lò fW «terrae lairat *dj fcientiam , Ktl^/U fat anftmie.*
*. Araww ia/ra denaeaw faertaw «imum» ra^fcra- r·, *ntlqfia perfaatus vd regimen eft cmctdm- dm.*
J *De eodem: & quod nullus qaafi jure barrdita- rio ititt* µ *pe/tru ecclefia collocari.*
4. *Si mime quindecim axais ante cmcilium* cvlr* *bratnm* «a *ecclqfia fuit rnftituTut^* um *aft* al ca aawvmdas. Λ *ocbialis ecclefia,* mm *njfifa-B* tri, *vol fare , ntf ex dif-* pra/âftMr.

Pamxxvi.

de DISPOSITIONE CLERICORUM, ET dc difpenfatiooe circa eoÛon fa&a.

Favere rdigimit edmietitter, qui alias mn ad- mitteretur.
I. Λ *ordine fimoniace acqaffito qmmodo poteft quis tolerari.*
q. *ffa litterri fitmmi pontifici/fedfavit, in moxa fterieme diftriQa religioni/ debet detrudi, officio & bmficio faliatnt.*
4. *Confeffio fitper crimine coram judice faularifa- ita, clerico non prajndicni : nec fi aiiquit pro fas exceffihu fit damfittu faculeri judici eft tra- denda/.*
5. *Clericn/ qui duellamfaute obtulit, vel oblatam fnfceperit, de rigore eft deponenda/.*
6. *Saciedot qui in dxeOo partem digiti amffit,* mi *debet tolerari.*
7. *Sacerdos qui pmrttm confia difciplian pertajcrit, ita qnod expn averit, efi deponmdn/.*
8. ^ar *decima/ vel ccclтfiarxm difafitione/ laico in foctelo manenti emceffierit, eft deponendo/ .*
9. *Çrù fative ordmem diaconi fnfcepit , nifi ano- themate faÜa effiet prvhibitio , pottft promoveri in facerdotem.*
. *Clerici extonemtetticaii vel interdiffi , qxi m/e abfolntionem Divina celebrare prafiempferint ,per-* D *petm font deponendi.*
U. *Çtti in confiiffx xbi homine/ interfedH fat , laptdot projecit ·: fi nmunem perciffit , pote/l in ordine toieroii.*
II. *AHio xt canfa clerico impxtatxr.*
I). *Sacerdo/ poft pcrmtratxm bomicidixm qxotaodo poteft in ordine fxftintri.*
14. *Affioncm morti/ clerico non impxtari.*
j j . *Presbyter propter membri deformitatem probi- betar celebrare.*
36. *Clerici , habita reliffo in crimine dapreberji , per ecclefiafticam jxftitiam mn debent liberari.*
>7. *Clerici non d^ent effie miniftri vel procarato- ru laicoram : qaod fi fecerint , & pro aUqxi- bxt expiantor , indignum eft eh ah ecci^fin fxb-* E *veniri.*
18 *Officiam poteft exeqni epifeopu/ , qtu loco tax- tum renunciavit.*
19. *Neque fervi neque fpurii fiatt ordinandi , nec aliqui/ fervilit conditioni/.*
10. *^ai in remoti/ porticu/ fat ordinati , eorum l'ttera/ dabent habere, qui eis manu/ imponunt : & tncmmti , per aliquod tempn/ debent effie in › at de eorum oβΑχ/ alii inftrxaatur*
1*1. Qfficmm diaconi reddi poteft, qui alium valae- ravit.*
11. *Juvito prolate non debet fubditn/ promoveri .*

A Nm ru *fiMimitate graduum , fed amplitudes* meritaram, regntme Du acquiritur.*
IJ. *Diebeu dôminicis* aen *beet ahem , nififetten pontfici, in fubdaacomim abqaim ordinare ,* arf *h vigiha Pcntecaftet.*
»4. *Entra* faelaer *temporum jefata mn fient ah- qui ad fares erdim/ promovende .*
1J. *Liciti poteft quit in dtobus dominicis ont alus ftftivis aliquos nd minaret ordines promovere*
16. *Clericis ignoto fioilla de ordmntiom deferente/ mn fient ndxnUmJi.*

avno CHKisn ·«»».

NE CLERICUS ET MONACHUS ûccularibus fe immifceat negotiis, & de regula religraionun.

Pau XXVU.

1. Mmaclf m» dtieur *villas* ad irwaa» *tenenvel tcclffins.*
». *F.eiigiqfi nd legmdat leget & confe/Homt piè- ces ponderandnt de fiat cleuftri/ non dibeut ex- ire*
J. *Mmecbi non detent confie lucri negotiari, vein Inkie fitmat babcre , vel Initie ecclefia/ nd fir- mam tenere.*
4. *Clerici/ non licet caufam fa^uinis agitare ; cle- rici etiam comem nutriente/ , ah arcbidiacmi/ tcndma/ur Vil inviti.*
5. *Fratre/ fine pnprio debeat vivere, priori profef- fionem facere , crucem* M· *debent accipere , in bofpitalibu/ poffiunt oratorium cenftruere, epifeopi* C *licentia non requifita.*
6. *Monachi de cfaftro exeuntes , redire tenentur ad monofteria , in qnibu/ fecerunt profeffionem .*
η. *Monachi non regulariter viventi/ ; per oltcriu/ ordinis reftitutiomm debent puniri.*

DE PACTIONIBUS LICITIS ET illicitis in rebus ccclcfrafticis. XXVUt

p'.*

1. *Sei anum cenfit tffiqm ad certam terminum po- teft ecclefia teneri ad firmam.*
I. *Propter ingratitudinem, quod odiam eft , revo- catur.*
J. *inter ectlffiafticat perfonas faper decimi/ tran- faDio faDa, rata perpetuo debet perfiftcrc in- cmvulfa.*
4. *Nulli concedenda faut ecclefia , abi alii nomina- ttm fieccedunt.*
q. *Traafedlio per abbatem vel priorem cum litte- n/ ratibabitumt conventu/ faffa , rata debet permanere.*
i. *Tranfaiiio fifer controverfia ecclefia fadta , qua fpeciem continet fimonia , in irritum debet revocari.*
7. *Decima abluta, fine diminutiom fient refistuen- do .*
8. *Non debet aliquis penfimem ecclefia folvere , ut facilius ad fas transferatur.*
9. *Clerico/ fine autboritate epifeopi poteft ec ciffiam conftituere cenfalcm.* 4
10. *Compqfitio ceram extraordinarie delegata fadla, fi mn eft fai contraria , ab epiftopo non debet irritari ; fed cenfiu oh hunc abfque autbmitate epifeopi folatus , vitam faveasit mn excedit.*
11. *Sive diacefom , vd officialium fatum eatbo- ritate, ecclqfia mn fat occupanda.*
11. *CoUufaes beneficiis , de quibus coltufiem eft , debent falsari .*
JJ. *Camnem extberitate epijfai b faomento in- tervomente caffiitutum , famodum. ñ*
14. *Filsi pcrfnatunm , vel alii qui* ia *ictitfits ft vacantes intrudunt , mn poffiunt eat fa appel, lationis obtentu occupare*

R. a i, 5a·

F

AMNO CHR14T1 IJ r» /aena M àrigium defadla tranfiginanfi. ptfft·

Pot XXIX.

DE ALIENATIONE RERUM DXLESIÆ, & earumdcm reparatione.

I. Rtf KclJit fi^rtri M^itt^ - filio vtl Deride oHtganiit, ecclefia debent refartiri.
3. Perfona debent eicle/a· reparare.
3· Poffrf.o eccbfi.· fub cofantane domta, wm poteft njfi in cw/r revocari.
4. Terrai de filvit extirpatat, eis λ jrilau funt eatirpota, poteft cpifcopui concedere ad evwiM cenfum leendj).
5. Clerici de far, inbeit* tcclqfie ucqmfierunt, R-t/.'itRf de ,wrt poffunt facere teftumentum. B
6. Si tlericttt « Üelniii Meriu ufque ad Xalmdat Novesutbrir deccfferit, dtfpqfitionem fruflnum iil.us anni pro fixa voluntate patent Men.
*. Afon fact coMlt-mem ecclefia facere deteriorem, arc licet colonum experfis failli ia fitnda ecclefix defraudari.
8. (lerici de mobilibus per ecclefiam adeptil non peffunt candere tellamer,tum.
9 Dr redditibu· cpifcifi dibita pro utilitate ec:le~fia cur.traila, funt perfoivenda.

XXX.

UNI PLURA ECCLESIASTICA BENEFICIA nun committenda, nec unum niter pkires dividendum, λ de in beneficio libi aflignato non relidentibus.

Qui in duabut ecclefiis prubendam bibet, ab ca tantum poterit communia exigue, cui in propria valuerit perfana dtfervire.
3· Qui fufficiens icclfiafticnm habuerit beneficium, fi de alio Hthrai Jttmmi pontificis obtinuerit, prioris beneficii non faile mentione, dignum eft, îuen a judicibui non exaudiri.
3. Qui duas tabet ecclefia1, fi altera fuerit fpolia tut, non eft reftiluendui.
4- Nec dimitatum permutatio, nec prabendarum divifio eft facit nda,
y. 4^** "» divefis ecclefiis curam habet animarum, vicana‹ non poteft iff‹ in aliena.
6. Prolati non debent chricos a fcbolit revocare. D
7- Non debet archidtaconut prabenda career m er. clefia, in qua eft aredtidiaconul.
8. uticbidiaconui uno urcfadiaconatu debet effe ron. tentm.
ç. Servientes fratribar Hofpitalii, fuos non debent redditus amittere.

Pot XXXI.

DE EXCOMMUNICATIS.

J. fixOmmunicati, fi excommunicationis caufa tacita, priveh-giurc merutrint abffationis, cogendi Junt redire: fd fi dubium juerit, & veritatr‹n fini ccnfiffi, potiret cis purgatio de fac inditi.
Ɒ. Contra appellationem ab udverfario inierpofitam,^ pcte'i judtx al.i.m abfolttre, piajiita tamenjudir;o fijh cuutionr.
3. De eodrm.
4. Scnfntu poft appellationem lata, neminem ligat Sed fi ante appellationem juerit quia exc.mmritmcatus, prxftita cantione judicio fifit, 14. trft tum arcbicpifcoput abfidvert.
·}. Mofpttalarti no» debent nominatim in extommi^mcatione defunflos in ‹ bt iftianorum coemeterio fipcli:··.
6 Noninatim excorrvCuatu. non eft in fafpitio reciptendui. T>e catmetenu etiam vel eccQfih vel occlefiafticis qmbettlibot poffeffiombus RM font ten' ferit peaftafafa, tf multa aHa qua à* decretu contineatur. «f».
7· Sententia excommunicationis interdiiti fae Jdti/jaihotte congrue non eft rdaxanda.

Pm XXXU

DE CONJUNGENDIS FILIIS ANTE VEL poft compatemitatcm genitis.

I. Geniti ente vel pofteompaternitatem, in matrimonh poffmt conjungi, excepta perfna per quam venitur ad eompaternitotem.
?· Malignantibus non debet defat ml firaut patronetnan.

Pau XXXIU.

QUI FÎI.TI SINT LEGITIMI, ET de cxaâione dotium poft divortmm, & ad quem pertineat huius caufx cognitio.

1. alate matrimonium geniti, per matrimonium pofl nontrailuat fiunt legitimi.
I. Poft divortium dotem effe reftituendam.
3· Afo» eft cufaeredtndui, qmcumque ante defponfationem efl natus.
4. Nd regem, wn ad ecilefiaiK, pertinet de rebut bareditariir indicare.
J. Nati aate divortium vel concepti filii vel filia, fiimt legitimi·

Pam XXXIV

DE RAPTORIBUS ECCLESIARUM & violatoribus.* quando etiampoft peraltam poenitentiam neganda fepultura cede* fiaftica, nifi fatifdent dc anno reftituendo.

1. flaptori rerum tcclefiufticarxni, ti£Ç ablata rtftituat, vel dereftituendo cautionem dederit, panitentia eft deneganda: fi talil deerfferit, clerici ejus fepultura non debent intereffe.
2. Ht/cdes dt parentum excffibut fatufacere t» nentur.
3. Pro furibus & latronibus injuriandi oecifis, non eft orandum.
4. Defundo nocet, quo ad ecclefiafticam fiepulfuram tabendam, contemptui propir^uoram.

Pa«» XXXV

DE PŒNITENTIA

I. Deliili qualitéi (J quantitas, atas delinquentit ifi fcientia, fmfus dT conditio, iu poenitentia funt refpicienda. Conatui etiam non minui t quam effeilui eft puniendis.
3. Secreto debito fcereta debetur pani/entia.
3. Peregrinationi! votam redimi poteft.
4. Quod nullus a non fuo judi'e poteft ligari vtl abfelvi; nec alicui a non fuo epifeopo nmiffio dari.

Pau XXXVi.

DE SENTENTIIS & Interlocutionibus.

1. Sententia a propriis judicibus lata, pofltrioribus /najudicat.
3. Poffeffione alicui adjudicata, non fufficit pignur dari.
3. Lis fopita non debet refufcit.iri.
4. Non licet arcbidiaconii in aliquos fendentiam promulgare.
j. Si fentenha feratur iniqua, debet evacuari

DE

ANNO chrjsh ·«?'. P.M XXKVTT.

DE LEPROSIS

J. l'alet eenccffio vivente perfossa fafla , dummodo fuerit lepra percuffm . Tefles etiam moneri tcbent, na· rogi.

j. Unares viros foot leprofot › Ô" vir uxores [squi debent, vel illis viventibxi continentiam fervert.

J. Vxorei propter lepram non funt dimittenda, fed illis petenubut debet debitum redds ltprofi etiam matrimonium hare poffunt contrahere.

4. Rtiloribui ecclfiarum lepra ptre^ffis dandus eft coadjutor , curam habeat animarum .

P»«< xxxvin.

DE PROSCRIPTIONIBUS.

B

J. Quadragenaria prrferiptto, nifi in enfin , locum obtinet m ecclefiis.

I. Jn Judicio finium regundorum uterque eft ailor Ü reut . Proniora ettam funt jura ad folven. dnm, quum ad condenmandam , excepta caufa liherOli

3. Pr<efiaptio triennalie ecclefia [afficit

4. Liberum unicuique, juri fuo renuntiare

5 Nulia antiquorum dierum pofteffia , mala fides pofi-jforim Uberat, quantum ad cum , ·(.< puerst.

5. Quadraginta annorum prufetipha fervatur

J. Contra tricennaltm praicriptiancm nullius VOX efi audienda

C

8. Limites parochiarum non prafcribmtur

P">I XXXX

DE VICARIIS MONACHORUM & alionim.

1. Vicarii a monachis non funt recipiendi fine bo nefta [ufientationit iffgncit'ine.

I. Perfcna fuccedent non potefl vicarium a prxdeceffire infiitictum removere , vel ejus minuere conftitutam portionem.

3. Viiarii in vicariis fuis alios cmfiituere ··· pnf~ fiunt.

4. Si vicarii , qui fide vel juramento pnut funt obligati, contra per/onas fe erexerint perfonatum petentes : vicaria debent [poliari , & de cetsro^ in eodem epifeopatu nen debent admitti ad officii exeeurionem.

5- Q? fnfficientcm babet in vicaria aliqua [ufientationem; altam petens nm exaudietur.

ff. <\ullas debet piares habere vicanai.

PauXL

DE ELECTIONIBUS et electorum poteAate

t- Ele3ut ante coqfirmotimem ele3ionis de rebut 'cclffie difponendi nullam habet facultatem.

3 Lledlio illius, qui nuper fchifmate abjurat», ad unitatem ecclefia rediit, fi a fbtfmatico ullum ordinem occepif, nsfi aliud impediat , fisbet eoofirmari.

E

J. Filius canonici, etiam maculas ia oculo habens, potefi in epifeopum eligi tf orLnari.

4. Mmoere alterius interveniente committitur fimonia.

5. Bloibio m eptfcopam translata , rata debet efft tJ cmfirmatu,

Pu,xu

DE INTERPRETATIONE VERBORUM ET rdenpiorum.

». Cem» ofi^oa fyb disjifnaiom mandantur , altermn fyfidt.

AI. Conflitsitisnes novas negotiis dant formam fu·' tuns.

ANXO CHRISTI

3. add communem verbi intelligentiam in ambiguis eft lecirrendi.m

4. Littera impetrata contra monachos Cijicrcimfii ordinis , non volent. nifi :n htteris mentio a dénis Cijlercscifis babeotur .

J. Si filiam litterarum furam, pontificii fuerit fra- Linm, neneftfcc.tndum illas in atiifa peredendum.

fi. uld hoc ut littera pofieriorcr Jint rtvscstoria , neceffe eft ut in illis fit mentio ce priore commiffiouc

'J. Si Juper aliqua <an[i littera puni impstrenti.r , & peftea alia, non faila mentione priorum, judicibus, donec Romanum pontifias» conf.ilant, ell fupcrfedIndum.

5. Litera per quoi afhr mir.oiei sedifui petit, fi tn Hits nomen fax dignitatis fiippnmtt , nullum jut debent obtinere.

9 Si aliquis axtboritote priorum voluerit agentan repellere , quia in poficriortbui priemm i;vn efi faita mentio, fi cis dota cti poftpofnit, non erlt audiendus.

DE EXCEPTIONIBUS

Pa»j XUt

I. Licet coufe fub certa forma terminanda fit com mtffa, nihilominus rationabiliter exceptio efl admittenda

1. Sententia contra vicanum lata, fi alieno nomine poffidet, µ · ei cujus nomine poffidet , pr.tjudicat.

3. rippeliaho inter litigante· tantum eft inhibita .

4. Canonice inflitutus, fi ejeLlus fuerit , eft reftituendus.

DE SEPULTURIS ET MORTUORUM voluntatibus.

PauXuii.

I. Licet unicuique, ubi voluerit , eligere fepultaram

i. Liberum eft unicuique, ubi voluerit, fepuicurart eligere · dum tamen tertie pars judicii fui illt ecclefia conferatur , e quo caleftt pabula efl rcfeilut.

3. Propter debitum , defunfli differtur fitpnltura

4. Monachi non debent aulboritate propria mortme in ogmeterio fuo ftpelire.

J. Horedts juffa teftotoris tenentur adimplere.

DE PRÆEMINENTIA LONDINENSIS ET Eboracenfu, & ǻe privilegiis generaliter & (pecialirer induitis, de de contai abufu & confirmationibus

Pam xltv.

I. Qui prioris eft ordmatiomt, prior eft habendus .

%. Neuter ab altero debet exigere profeffimem.

?. Vnsverfa caufia fuffraganeerum Contuarienfi· , quamvis mujure metnpolitico, legationis tomen obtentu, ad eum transferri poffunt, licet odeum non fit appellatum.

4. Extra provinciam confit potefl delegari.

J. Interdici, quamvis nm nommatim excommunicari, Hofpitalarii pffbmt fepeitri, ÔU.

fi. Si qttis contra privilegia Romano ecclefia pro aliis induita, venire profampferit, fi qua pro je fiat indultu eo amittere meretur . Hofpitalarii etiam nullo modo debent prugrevari vel moleftari. .

J. Non licet epifctpis Hofpitalarios excommunicare vel interdicere, vel eorum oratoria.

R Ei qui in fraternitate Hofpitalarii eft receptus,

interiillxt fixerit vel mrminntim excomrnm A 7· nieotiu , Cbriflianu non denegetur fepu.tura .

"}»- * 9 Ao« hcet /dofipitalariis txl pliis privi.egium fuum excedere, quia privilegium meretur amittere, qui protcepio abuti prafiumit.

10. Non vald privilegium dc re htigiofit impetratum : fi autem tempore privilegii impetrati rei litigiafia non fuerit , no* licet alicui contra ilissd venire , «V· fipeciali interveniente mandato.

DE SPONSALIBUS SECUNDO

LXV.

1. Qui fidsm dt aliqua ducenda dedit , Ji e.tm poftea cognoverit carnaliter, licet aliam matrimtnio poftmodum fibi copulaverit , primo adbitrere debet ; cilia carnalis commixtio facit matrimo- B mum, uli print nullum fuit.
2. Contrahere non poteft qttiscumca matrimonium, quam viro vivinte polluerit adulttrio.
3. De eodem : tX multum delinquit , qui fidem violat.
4. Simplex votum , matrimonium impedit cMtrahendum , fed nen dirimit contraSlxm .
5. Vir tX mulier non funt una caro, nifi per carnalem commixtinum.

<5. Multer , qua fe r.upturam juravit , nr nabat non efl cogende, hia vero , cujui v.r cum ma. tre adulterium vei incejium commifit , non v>ro juo carnalitcr conjungi, nec eo vivente cum aho matrimonium contrahere valebit.

'J. Matrimonia fi-rcvrum 4 dominis non funt irntanèa, cum nullus a jacramentu ecdefia fit amovendus

6. Qui aliquam lege canonum duxit , licet non feeundum patr a fua legem , vel ilhu> , non eft propterea ab ea feparandui

DE POTESTATE JUDICUM SECUNDO

LXVI.

1. Epifcopm fententiam a ddtgafo iaiam pottft confirmare , fed tenetm extentioni mandare , r.fiertaia pen fententia aiffiniiiva.
2. Am debet caufia de crimine alicui committi terminanda , nifi pt^fona appareant, qua velint perfertote cnminofi impetere . Elee hert aucm ecclc fiafttcum binrficinm habenti , matrin/umum ccn trahere

J. Lniu 1:» ejaf. pctefl procidere , fi id cor.tmeatur 1'1 manuale : lites etiam , qua contrôla vd judicio terminantur, non debent fiufic itari.

4· Pc fiaculan jendo non pertinet ad ecclefiam judicare .

DE JURE PATRONATUS.

rxv4.

J. Ç.-»a jus patronatu.; non poteft ztndi.

2. St curator tecisfias ii!at, qujt habe! in cuftodta, aliquibus cintu.er.s , pchri: hujus donatio revo-

Non licet delegato aiiqttem m/htueri , eo , ad qujrn injht.itia pertiret , injcio vtl reclamante . t iiiam , m/» diu inter quoi caufia commutilur , opiviationis ben-ficium efl fsblatum .

·, 4· Cp.ilrcr.at:il quia ecct-fia;bai caifis eft connexa , no» nifi per tcdcjiufticum jaUicem valut expediri.

5. Prier co'iceffo abbati, , conventu fidente tX non contralterate fuhh . fecunda prx)n.hcat, licet c»*. tnhl l'tem exprimat lonj-.nfiem

t>. ILon h.et s.n>ai,i, re-nar.bus vtl rncnachis , r<ilorit-i<> cn!,/iaritm fiiuirum decedentibus , eat Cieupare vel eenjum ungere

ecdefia «m vacouta fulta , mM· firmitatis babebit.

ANNO CHRISTI "lf

S. 5» quis timore ssoortis habitum nbgionis affumpfent, licite potent ad foculum redire .

9. Clericus ex dono militu ecclefiam vendicare ws phteft, fed tantum jut patronatus.

10. St alicui de prima vacante ecrlfia promiffio fuerit faXla, fi ea vacante ahut poftea «J eam fixent puaftntatui, mu debit propter hoc ejusinflitulio retardari.

DE PACTIONIBUS SECUNDO.

P*»t 1JCVUI

I. Paffio a prodeceffart foila fucceffortm non hgat, nifi autbaritate fummi pontificii fuerit confirmato. IIIi etiam ecdefia ab his decimo per fiolvenda, qui ab ea eccl(fiaftica percipixxl fiacramenta.

i. Tranfaiiio inter accufiatum tX accufatorei fuper crimine fafla, nullum robor debet obtinere.

J. Libello citationi! ante obitum ddegantts propofito , iite pofl ejus obitum conteflata , poteft tn confio procedere delegates . Qw etiam ad prodocendus trftes inducias pqflielavit, videtor appdiotieni renunciart.

1. Appel! itioni de rebut modxb fiaflet , qua ficilicet tnjea jummam vigm/l marcorum fu[redacted]funt non cfi deferendum: fed ut infra fines julices qui fufipicitmc caneant , ebgat, appellans efl cogendus : a quibus fi quit partium crediderit appellandum, ad arcbiepifopum vel primatem voam appella. sian,s emittat.

Hinc incipi par» O Isd UCH IxU» tituluni

2. littera a tribus menfibns ante obitum delegantis impetrata, eumdem debent tempore fucceffioris fortiri effdlum, quem, fi adbue ille viveret , ba bere debufieit .

3. Ô'» , littera in narratione falli non in fufpefih loco fuerint abrofia , nnn debent propter hoc fialfo judicari. Si vero dc appcilatiane inhibita in prio ribus, m pojterioribut nm fit mentio fodio , p& fterioret in irritum fiunt revocandae.

4µ 5i mulier a ccnjtngninro viri fiuifusrit polluta, ij veneficum periculum & etliai vita mfidias viro machinata, poleft inter eos divortii fientent ta promulgari : ite ut vir ,a mortua aientiim habeat aliam dueendi in uxorem, /pfia vero fine fic conjugii perpetuo remanebit.

5- fii qui pro evacuando mandato apoflolico ante citationem appellaverint, aut alioe tn peffeflionem rei liliginfia induxerint, vel fie maiitioje fiubtraxermt, non eft eorum appellationi deferendum : fed ills qui tn peffeffiouc fiunt , licet in reficripto non comprehendantur , autbontatc ejus conveniri poffiuxti

6 Qui in agritudim ad loca rehgiofi» fic tranftulerint, fi in ipfia xgritudine decefferinf, cogipofifunt tX debent, ut perfirms vel cccftfiii , a qui bus pabulum receperunt falutis, canonicum rch». quant portionem.

g 7· Super re Jacra tX litigiofiu traifigi M» poteft Alias autem litigantes amicabtUter componere poffunt .

8. Judex delegatus tam ordinarium quam alium , ad efficiendum id quod mandet ,' cogere poteft : tX fi obedirt noluerit , tum poterit punire.'

9. Span, aneo abjurattonis exceptio fine caufia cognitione non eft admittenda Û probatio fipontaneam negantis rmunciationem, 'eft recipienda.

20. &' fiacerdos occulte aliquot conjunxerit. ai officio triennio fiufipendi debet, quoniam non fiunt occulte matrimome contrahenda .

II. i» in exteuitone mandati fraus intervenerit , non poteft executor de toto negotio cognnficere

fed

ANNO CHRISTI

' fed debet incidens quuflio ad fedem apoftoluom referri.

12. Clericu· a Ltieo prcfmtatus, fi ab epifeoponon fuerit inftitutus, C appellaverit, is<.et aiiui poftmodum intrufus fuerit, ab ecclefia a.b.-t amoveri, & alius uftiitui.

JJ. Si caufa, appellatione remota, fit commiffa, if altera pars appellaverit, non eft appellationi deferendum, nifi appellam ante citationem iter arripuerit ad fedem apoftolicam veniendi. Item, fi judex fuper [ugg.ftionc fafi probationes audire noluerit, appellans audietur. Item ab uno judicum t appellatione remota, in caufa procedi non poteft, nifi hoc in litteris fpeciahter contineatur.

14. Quod nullus ad ecclefiafttca beneficia eft admittendus, nifi fit eleilus, & quod filii perfonarum B citra facros ordines conftitutarum, parentibus m ccclefiaftirii fuccedere poffunt, fi tamen merita fuffragantur.

JJ. Monachi Cifterrienfis ordinis mm debent villas, molendina, ccclcfias, altaria poffidere, fidelitates tl bominia fufeipere, rufticos & tributarios tenere, nec operam adbibere, ut termini foffeffionum eorum dilatentur.

16. Qui proflito juramento judicio fifli, beneficium abjclutionis obtinuit, nifi infra annum appÜUliomm fuerit pnfecutas, in priftinam poteft fintentiam detrudi, & non obftaate apoftolico judicio, ecclefia ftare compelli.

17. Kariantis verbum, teftimonium reprobatur. q

18. Peteft quis jus quid habuit, fuo amittere fa. Cio.

19. Is qu: prodet, poteft votum difrenfare.

20. Ne quis dicat, Chriftum non effe aliquid fecundum quod bomo.

Hic incipit fjr» (ed nec ip(a titulum balet.

I. Si res pretii modici, qua fciiicet animum accipientis allicere vel invertere non folet, pro eleitione alicujus, vel pro pallio alicui deferendo datu fuerit: non propter boc committitur fimonia, nfi interveniat paihm. Item, puer qui a parentibus pecunia interveniente ecclefia offertur, ab eadem ad tempus debet removeri: fed pofimodum non folum ad aliam, fed etiam ad illam poteft aftxmi.

i. Judex poteft appellantibus terminum profequenda D appellationis prafigere, vel eos compellere judicio ecclefia fifti: vel fi noluerint, poteft eos, appellatione remota, excommunicare.

3. Propter occultum delilJum non eft aliquis a promotione repeliendut.

4. Si matrem uxoris fua agnoverit, fi id occultum fit, non eft ab uxore infria propter boc fcparandus.

5. Licet quis fororem uxoris fua agnoverit, no» debet propter boc ab uxore feparari.

6. Epifcopus cum clerico domines invocante mifericorditer agere poteft.

7. Clerici infra fubdiaconatus ordinem canftituti matrimonia contrahentes, ecdffiaftuo poffunt beneficio fpoliari: fed fi de bonis fuss aliqua ecclefiit contulerint, ad ipfu redire debent. E

8. h legatis tefiamento ecclefia rdsfiisdm vcltrts fufficiunt teftes.

9. Ecclefia licite poteft fub emditioue donari.

10. Si puer babitum religionis fufeeperit, tt eum voti poenitmrit, infra 14. annum babitum relinquere poteft, Ü ad foculum redire, dum tamen a parentibus nm fit oblatus, nec id unquam ratum habuerit.

II. Ecclefia m* debet propter alitsgsu appellationem debitit obfequiit defraudari: camuict, etiam [oculares, debitam m ecclefiis tenentur facerertfidrntiam.

Λ >*· itinere Hierpfolymttano poteft quis abfolvi.'

ˉTJ. Λ quis babitum religionis mttn mo'tif[redacted]Ixiceperit, Leite bahtom relinquere poteji, njfi ii aliquando ratum habuerit.

ANNO CHRISTI ·*/>■

14· Quod laicos mm eft t» accufattasum clerici admittendos. Item, fi quit aliquem accufaverit, frater illius nonpoteft ptfimodom occ>tfare. Item, purgatores alicujus, benefit debent efle & bona opinionis, vitamque illius, quem purgare debent, cognaferre & converfationem.

Ij. Λ voto poteft qms abfolvi, dum tamen eleomofinit rtdimatur.

15· Mcnocbi in accufationem obbatum fuorum funt admittends, eljque de monofierio expenja neceft4rio debent adnsiniftrori. Item contra confirma, tionem fummi pontifias non eft aliquatenus judicandum, nifi novum emerferit mandatum, aut artum fit, ipfam per falfam fuggeftionem impetratam.

17. Clandeflinu matrimonia a contrahentibus publicata, ab ecclefia funt recipienda: genitique in tali matrimonio, funt legitimi.

1S. Inftitutiones vtl deftitutiones fine fratrum confilio non funt facienda.

Ip. De eodem, quod in confirmationibsu abfentium nomino non funt feribenda.

20. Tcftomenta coram presbytero, vel tribus vel duobus altis fafla, rata funt & firma.

21. Ecclefia aduheiio polluta, per adfperfioncm aqua benediEia debet reconciliari: tl propter peccatum unius, aliis purgatio eft indicenda.

21. Sacerdos infirmum, uno tantum prafente clarico, vtl etiam folut, inungere poteft. Item, jeftum beati Mattbia in anno biffextili, in primo vel fecundo die poteft celebrari. Item, mulier α Viro fuo pro crimine aliquatenui non eft feparand.i, nifi ubi eam ad maleficia tranfirt contigerit, de viro fimtbter ftatuentes.

2?. Si vero ad alienas partes fe tranftulerit, ibique per decennium moram fecerit, Ù redire noluerit: poterit inter ipfum Ô" uxorem ejus divortium cehbrari, Jed proles ante divortium procreata, eft legitima.

24. Rapto*· dici non debet, qui mulieris habuerit confenfum: hj poft camis commixtionem matrimonium eft per/eitum.

25. Ea qua propter filium proprium, quem interemerat, a viro eft abjurata, eidem viro rtftitui, ü ei de commtffo poenitentia sndscs'.

26. Confeflio coafla non valet. Item, cum caufa duobus committitur, fententia unius non valet.

27. Si quis aliquem interfecerit, ab altaris minifteno debet ceffare.

28. Propter naturalem frigiditatem, vel alia maleficia, legitime conjun&i non funt feparandi. Item qui non eft aptus debitum reddere sutori, ad matrimonium contrahendus» aptus minime nputatur.

29. Ad ardiortm religionem licitum eft traifire. Item, licet inter aliquos publica tl notoria fit parentela, non poffubt tosuen ab invicem abfqut judicio ecclefia feparari. Licet notorium fit tf publicum, aliquem cognatam fuum duxiffe, fi non appareant aliqui qui velint matrimonium impetere, non funt feparondi, nifi in primo vel fecunda gradu cmfanguimtatis fint conjunfii. Decima a laicis jure bortditario non poffunt poffideri.

30. De eucbarift;a in ore mulieris m carnem ver-

31. Licitum eft a fponfalitiis recedere, & ad vitam contemplativam venire. Si quis abqusme petat in uxorem, cujus viri cm^axgxisuam fe cogno-

cognoviffie dicat, no* eft inter eos matrimonium A contrahendum, nfi fit juramento firmatum. Si mulier judicio ecclefi* ab aliquo fit feparata, èr alii fixe contradifhane ecclefi* matrimonio copulata, r m poteft fecundus vir ab ea recedere, licet prior vir vivat.

3». Clerici obtentu patronatus ab ecclfiit canonice acqufitis non fans amovendi.

-blocus. 33. Aor eft jus patronatus vel ecclefiaftieum beneficium, nfi requfita epifeopi licentia, «r foro faculari ab aliquo vindicandum.,

34· Laicus ecclefiam fpolians, eft excommunieandus.

3j. Ecclefia judicat aliquem diris quaftionibus fubjiciendum.

36. Appellationibus, ut Judai Chriftiana mancipia B habeant, fallis non eft aliquatenus deferendum. Item, iwn licet Induis novat tanftituere fynagogas, aut altiores, aut ampliores facere, aut prettifiores.

37· Eite pendente nihil eft innovandum.

38· A clericis & presbyteris, quanrris fornicariis, quamdiu ab ecclefia tolerantur, licite Divina officia audiuntur, dS alia ecclfiaftica recipiuntur facramenta.

39· Ubi quis percipit fpiritualia, ibi dare debet temporalia.

4°· Decima noilalium ecclefi*, in cujus parochi* territorium eft, perfoivi debent. Item, laict a clericis vel converfis decimat de laboribus fuis exigere non debent. Item, qui a colonis tertiam^ vel quartam partem laborum ante folutionem decim.iruni recipiunt, decimam de portione fua, fcihcet quod colonus de fua. perfclvere tenetur. i

41· Si quis per vtbba de prafenti aliquam defonftverit, licet ca incognita aliam acceperit ij cognoverit, ab ea debet feparari, Ü prima adbarerc. St vero promiffio fadla eft tantum de futuro, de violatione juramenti poenitentia eji injungenda. Item, lite pendente nibil eji innovandum. Item, matrimonium contra interdiflum ecclefi* faSlum, eft irritandum. Item, matrimonium prutextu minoris atatis non eft djfilvendum, cum malitia fipplcat utatem. Item, matrimonium vi contraflum, nfi poftmodum con- M fcnf.ii acccjfcrit, poteft irritari.

41. In d.sbiis, Vicini* fama eji inquirenda: i7 quod inftrumcntum ab eo cognitum qui rfficium gerebat, ratum firmum sft habendum.

43· Juramentum jurantibus ad invicem poteft remitti.

44· baptizatur, vel confirmatus, in baptifmo vel cbrifmate alium in filium fufciperc non poteft.

45. Presbyter ordinatus non baptizatut, debet baptizjri, & iterum ordinari; & omnes ab co baptizati. p

46. Mulier a viro feparata, dotem debet habere, poft anr.:em alium potejl accipere virum.

47· Qui eodem crimir.e eji tnjeflut, contra alium non poteft tefttficari, cum nulli de]c confejfo adverfus alium m eodem crimine fit creden um.

48. Judicio ecclefi* poteft quispczna picuniaria muldlari, iT qu*ftimibus fibjici duris.

49. Licet aliquit confiteatur, ante matrimonium fe uxorem fratris fui cognovijfe, nifi hoc publicum fit tS notorium, non eft propter hoc intir eos divortium celebrandum. Jttm, Saracenus mulierem tenens Cbriftianam, eft puniendus, ipf* fimiliter.

JO. Judicio *qu* frigid* purgatus, fi fama labent t tf teftss non appareant,· iterum fe debet WC'»'*- ?«·*«· «* ecelfiafticis judici* inhibit* " – /im/ peregrina. Jtem, purgatores debent jurare, q J?® ç«M purgatum credunt verum jeeraffe. av,/*

51. Jnterdiili vel excommunicati fi Divin* pr*fiempferint effici* celebrare, perpetuo funt deponendi, nfi multitudo fit in caufa. Multi ver* funt quadraginta.

JJ. Si excommunicatus kilo ugritudinis detineatur, tf propinqui ejus pro eo fatisfecerint, Cbrijlianam poterit C debet habere Jepulturam.

JJ. Ubi pretextu appellationis crimen nefittur committnidum, non eft appellationi deferendum. Item, fi excommunieatut pruftito jttraminto judicio ecdfi* fifti, fuerit abfolutus, ftatim appellant per eamdem fententiam compelli poteft vel appellationem prefequi, vel judicio ecclfi* ftare.

54· Appellationi de omni gravamine interpsfit* non eft deferendum. Si vero de omni gravamine, quod in una caufa poteft contingere, fuerit appellatum, eft fxperfedendum.

55· Sacerdor fciens aliouim reum criminis, ad inftantiam illitu qui damnum paffict eft, poteft eum excommunicare: non tamen poteft eum a publicis officiis removere.

56. Servus, nifi fit manumiffus, non eft ordinandus. Si vero aliquo calliaitate fuerit ordinatus, eft deponendus, dominoque reftituendus.

57. Impetitus de fimoni*, jurare debet, quod nec ipfi, nec alius pro eo, fe fiiente, pretium dedit. Item·, purgatores debent jurare, quid credunt ipfum veruht jurafie.

58. Res ccclfiaftica jure hereditatis non poteftpoffideri,

59· Subdiacor.tts matrimonium contrahens, non pcteft promoveri, nec 'in fubdiaconatu tolerari, nifi habitum fufieperit religionis; in minoribus tamen ordinibus poteft miniftrare.

60. Filii clericorum, five geniti fint in face^tio, five non, in ecclefiafticis rebus patribus primo loco fuccedere non poftunt. Si vero unus piures eckfiat, quas pater ejut tenuerat, fit adeptus, una, dum tamen fifficiat, debet effe contentus.

61. Pofterhrcs litter* prioribus pr*judicant, fi non fint veritate tacita impetrat*.

6x. Çhi, cum non effiet facerdos, Mlffiam publice celebrare prafumpfit, non poteft poftmodum, ad facerlotium promoveri; fid ei poteft de mifiricordia beneficium eccltfiafticum affiignari.

63. Si fponfalia inter aliquos^ fint contradia, djalter ante carnis commixtionem lepram incurrerit, non eft alter ad confummandam maritalem copulam cogendus. Si mulier confortium viri ptvpter hurefin declinavit, ea fcilicet intentione, ut eum ab errore converteret: n revertente, cogenda eft matrimonium redintegrare. Si vero judicio ecclefi* furit feparata, ad recipiendum eum non eft cogenda. Mulier, quemadmodum & vir, liberam fibi poteft prueligere fipulturam. Ubi nen invenitur aliquid diffinitum, confuetudini eft relinquendum.

64. Si quis diatonatus ordinepoftpofito officiumpreslyteri jufesperit, fi id non ex malitia fecerit, competenti tempore ei poteft diaconatus ordo impendi, Ô* poftmodum poterit in efficio faccrdotis permanere.

6q. Si quia fuerit infamatus, accufatoribut deficientibus t debet fe 'purgare.

66. Metropolitans jure psetropolitico caufas 'audire "w poteft, nfi per appellationem^td eum deferantur. Si vero kgatus fuerit, univerfas caufas, legationis obtentu, licet ad eum per appellationem non deferantur, poterit audire.

67. Qui de rebus ecclefiafticis nolunt teflimor.ium per.

ANNO CHRISTI

perbibere, fi aliat veritas nequiverit eliei, adidR fot compellendi. Item, fi clerici pqffi fiat iri. rùw, & id nequiverint tefiibut comprobare /licet uniut tefiimamo fondant non fit, tamen propter reverentiam clerical^ orLinit, ipforum juramento fidet efi adbibenda . Rem , qui pro abfolutioue ad ftdem apojiolicem fot mittendi , fi valetudine prapediontur, ab epiftopo poffmt abfoivi, proflito juramento , foi pri/lma feritati refiituti , apoftolice con/petifi fe reprufentent . Jtem fotmimo fexui , pueris , ac fenibus libere pottfl difpenfari . Jtem ecckfia fi fangmris wl feminis effufime funt pollute , cum proceffone & aqua benedidlie adfperfione funt reconcilianda.*

]. Majori/ & femoris partit debet finientia pravaure. 9 B

Sequebamur eodem codice breviaria canonum Laleran five, m ibi vocabimur, prime partit : fed prim»' rum tamum canonum decern. « Me fidelIter red-

1. *Ordinationes ab barcfiarcUs & ab ordinati/ ab eit fafle, <7 alienattonet wl iuvafimu de rebut eccl/fialiicit, omni debentfirmitate carere. Jtem, qui juramentum fponte prefiitit de tenendo fibifmate, debet fufpendi.*

3. *Kullut debet in ep/feopum eligi, nififit triginta annorum , tf de legitimo matrimonio natui . Jtem, nulli regimen ecclefiarum wl curam amularum efi committenda, mfivigefimum quintum anuum attigerit. Jtem, arcbidiacemu debet effe diaconat: decanat, presbyter.*

4. *Prolati in procurationibuf fot non debeat fubditi/ effe onerqfi , & arcbupifcoput quadraginta wl quinquaginta ewdtioni/ numerum mvifitatio*M *parochia* nm *debet excederet cardiaalct, vigin-*C *ti wl vigintiquinqm ; epifeopi , viginti wl triginta ; arcbidiaconi , quinqm wl feptem ; decani duobus equit debent effe contenti, nec cum cumbas venatonit wl avilit prqficifii . item , epifeopi non debent foditot talliit dSf exaRionibus gravare , licet pro magna necejfitate moderatum cum caritate auxilium valeant pofialare. efrcbidiaconi wl decani nuttat tolliat wl exaifionet in foditos poffunt exercere,* dtc.

5. *Si epifeoput aliquem fine certo titulo ordinawrit, fi proprium non babuit, unde fufientari volent, ei debet ueceffaria fubmimfirare .* 4

6- *Ke 'prolati, fine canonica admonitione ,,fufpeifionit wl excommunicationis fententiam proferant^ fubjeffot : necfiibjeiti ente ingreffoe caufainDriocem prorumpant appellationit :* Ÿ *ne religiqfi , pro evitanda difeipiina appellante/ , audiantur . Jtem fi appellant profeqri appellationem utglexorit, eo qui appelUtut forat, veniente, deoet « recompenfoio fieri expcnfoum.*

7. *Ne pro perfiai/ eccl/fiajiicis ad fidem deducendi/, wl foerdotibur infiituendis , aut mortuit fcpeliendit , fex etiam nubentibus benedicendis, wl aliis ecclefiafiku foramentis, aliquid exigotur; tl ne novi emfo a pralatis ecclfi/t imponantpr, mc veteres aceantur, nec partem redituum audeant fibi appropriate.*

8. *Ne eccl/fia wl ecclffiafiica beneficia alicui tribuantur, vel promittantur, antequam vacent : iS ut vacantet, infra fix menfis perfinis dignis* L *conferantur.*

9. *'No occlefiet wl decimet de manu laid recipiantur, wl m ei/ abfque licentia epifeopi aliqui infiituaatur: ne ab eit infiituti, ae aliquo fine eo ammovtantur : ne Hofpitalsrii wl Γβηopiarü io ecclcfia iaterdsffa, nifi femel in ameo , Dbvma pr^fummit qftia celebrare, mc tunc mortuu fipèüantt Bf* er *aliqui ab epifeoporum potefiate eximantur, obtentu alicujns reltgfoit, nifi fe omnim rei^ioni wl fraternitati contulerint , propria rrimftmtot.*

10. Mt rrôrâd *pretio recipiantur , mc ptcaUam babere permittantur , wl in «ctfis parochialiAau pönäntür ; q dr poena contra hot w>aentium: tf nt aliqua obedientia pro pritio ahcui ,,Tt, tradatur.*

DE SIMONIA.

*ET NB MERCES PRQ ECCLES JJE confterations ricipiatur, wl pro * moniacetione *" »· wJievtl pro foramentit ecclefix, wl pro licentia dotendi : ne ve pralatt wets fot ad cuufo terminandat, wl regimen eccl/Jiarumfo annuo pretio committant: nevefubditos tolliit wxent, vel ' poena pecuniaria muldlent.* pars II. erant" cano-no Latera».

CAPITULUM I.

QUONIAM m qüibufdatn partibus decani quidam Vel archiprcsbytcri ad agendas vices epifeoporum feu archiepifeoporum, determinandas caulas ccclefiafticas, fub annuo pretio ftatuuntur, quod ad facerdotum gravamen , & ad fubverfionem judiciorum non eft dubium re-, dundare.* id ulterius fieri prohibemus . Qpod fi quis de cetero fecerit, noftra auftoritate removeatur a clero . Êpifcopus autem qui ia fua dicecefi hoc fuftinuerit, dc ecclefiaftica judicia patiatur diflimulatione fua perverti, canonica diftriftipne percellatur. Pfrc,P""u:

Cap. II. *JJem in Turoneifi concilio r<fidetu ait.*

Quoniam enornvs quxdam confuetudo in quibufdam locis contra ianftorum patrum inftitutionem invduit, ut fub annuo pretio facerdotes ad ecclefiarum regimen ftatuantur, ne id fiat , modis omnibus prohibemus-: quia dum facerdotium fub hujuimodi mercede venale difponitur, ad eternx retributiçnis prxmium confideratio non habetur.

Cap. III. *Idem R. Cantuarie/fi arebiepifeopo.*

Licet, juxta apnftolum, arguere, obfccrarc, & increpare debeamus: fic tamen debemus ex.cellus corrigere fingulorum, ut probemus non que noftra funt, fed qux Jefu Chrifti funt, quxrere . Accepimus autem , quod archidiaconi Conventrenfis epiicopatus, pro cxcvflibus & criminibus puniendis , a clericis & laicis poenam pecuniariam exigant ; dc pro examinatione ignis & aqux, triginta denarios a viro & muliere querere prxfumunt; & pro annua cxa&ioneperionx, quandoque pertonas Cufpendunt, ecclefias interdieuut ; a vicariis quoque duodecim denarios , ut in ecclcfiis eorum cantare permittant , exigere non formidant; & alia agunt, qux canonum obviant infiitutis, & de radice cupiditatis & avaritix prodire videntur . Quia igitur ioliiciiudioi noftrx incumbit, paftorali diligentia providere, ne ab ecdefiafticis peribnis tue provincia aliquid exigatur, quod repreheafioni fubjaccat, vel ecdctiafticam denigret dignitatem : fraternitati tux, fite. quatenus archidiaconb prasdifti epiicopatus ex parte noftra fle tua diftriâe inhibeas, ne pro exccflibus corrigendis,'aut criminibus puniendis, a clericis vel laicis ponam pecuniariam, nec pro examinatione ignis Ccaqnx denarios amplius exigere audeant, vel alia, qux difta funt, quomodoltbet excivere. Si autem contra prohibitionem tuam aufii temerario venire pnrfumpftrint , eos omni excnfotiooe & appellatione remota, ecdcfiaffica difiriftwaejier- rZw D».

AWWA CHRISTI

^went,*m in... ufque ad dignam A & jura omnia, quae aliis eccicfiis imponuntur, taciaa inviolabiliter obfcrvari.

Cap. IV. *Idem Yigilcufi epifcopo.*

Cum fit Romana ecclefia, cui licpt immeriti przfidemus, mater ecclefiarum omnium fit magiftra: cogimur ex debiro fufcepci honoris be regiminis, prout Dominus nobis dederit, rvfpondrre confultationibus fingutorum, ut dubiz quzftiones, apoftolicr fedis providentia enodentur. Quzfivifti autem, frater epifeope, tuz fraternitati refcribi, utrum pro cccleWrum confecratio ne quidquanx przter procurationem moderatam habere debeas\cum apoftolus dicat: *Nemo cogitur fuii ftipenditi militere,* * ab eadem ecclefia exigere potes.

Cap. V. *Idem in concilio Twone^fi de eodem re.*

Non CXtM

Cum autem colleûas denariorum beati Petri per atchidiaconatus veliros feceritis.- incollcftione facienda ecclefias vel parochias gravare nullatenus przlumatis aliter uve magis, quam prrdeccflorcs veftri tempore fanûr recordationis Eugenii fil Innocentii Romanoium pontificum iectlfe nofcuntur. Quod fi temeritate aliqua contempferitis: id quod videmini habere, auferetur' a vobis.

Cap. VI. *Idem eidem epifcopo.*

Nihilo minus & prrfentium auflotitate injungimus, ut cum ecclefias ipfas vifitaveritis, teeundum quod canones przcipiunt, vifitatoris officium exerceatis, nec ecclefias vifitatione veftra gravetis, ut magis intuitu informationis & corre&ionis, quam afic&u comeflationi.; videamini viÇnare.

Cap. VII. *Idem.*

Pervenit ad audientiam poftram, & plurimum miramur, & adverfum *veà* de jure movemur, quod' in presbyteros qui funt in jurifdiftione veftra conftituti, fingults annis qu*li in lervus &*^ mercenarios talbam faciatis: quibus, nifiad voluntatem veftram pecuniam lolvant, * diurnum officium interdicitis, & eos viliter & inhonefte tradatis, m tantum quod ipios laicis dcfpicabiles reddidillis. Ideo vero hzc, fi vera funt, gravi debent ultione puniri, cum eoldein presbyteios quafi filios & fratres benigne ac lumma caritate fovere debeatis. Unde vobis per A S· &c· ut ,n P^diftos presbyteros hujuhnodi tallias indebitas cxa&iones exercere non przfumatis, nec cos de cetero irrationabiliter gravetis, vel inhonefte traâetis, aut fine judicio capituli fui fufpendere przfumatis, vel eorum ecclefias interdido fubjiciatis; nec eos duàs matrices ccclefus, quarum unam fufficere fibi vi debitis, tenere permittatis; nec eos fine ordine judiciario excommunicare przfumatis. Sciatis pio certo, quod fi hujufmodi rumores de vobis ad aures noftras iterum pervenerint, nos pro tantis exceflibus, Domino auâorc, taliter puniemus, quod timofc pcenz ceteri a fimilibus abftmebunt.

Fsrtf dl' Imim. HAr' — ii.rtam.

Cap. VIII. *Idem Cenom.nunfi epifcopp.*

Ecclefirs autem, qua* de novo epifeopus de mauibus laicorutu crifiut, prztcr cathcdracicum & jura omnia, quae aliis eccicfiis imponuntur, non videmus eXaftionem aliam imponendam qui novis etfaAiontbus decreto noftro prohibuimus amodo ecclefias przgravari.

Cap. IX. *Idem arcbidieconit* dT *dieconii.*

Ad noilram noveritis audientiam pervcniflè, quod perfonas ecclefiarum quafi fcrvos & mercenarios Cingulis annis indebitis cxaâionibus gravare przfumitis, extorquendo ab eis pecuniam, & procurationes eas diverfis nominibus fcilicet aliquando auxilium epilcopi, interdum ejufdem rpiicopi & vêtiras coniuetudines nuncupantes.' quas fi «obis forte reddere contradicunt, vos Beofdem vicarios ecclefiarum & perfonas ab officlo fufpendentes, in eorumdem eccicfiis Divin* celebrare officia prohibetis: *& inter* cetera denarios chrifmatis ab eis pro voluntate veftra in falutis vcftic periculum, extorquere praefumitis: hujufmodi exaàionem, ut eam liberius videamini exigere, quandoque confuetudinçjn epifeopaiem, quandoque fynodalia, quandoque denario palchales appellantes. Et infra: Quia vero non decet vos, ita clericos vilitéf & inhonefte tradere, * D. V. &c. quatenus indebitis exaâionibus aut pro urationibus de cetero gravare vel perfonas eorum aut ecclefias fine manifefta ratione & rationabili caufa interdi&o lupponere nullatenus przfumatis. Alioquin, fi exinde ad nos iterata quzftio pervenerit, file.

Deeaecumu· vobu.

Cap. X. *Idem i» concilio Ttcronetf.*

Quia non fatis Utiliter avaritia in populo redarguitur, fi ab his qui io clero conftituti videntur, & przcipue contempto fzculo reiigioforum nomen profiicn ur &. tegulas, modis omnibus non cavetur. prohibemus, ne ab eis qui ad religionem tranfire voluerint, aliqua pecunia requiratur; neve prioratus vel capcilama quzlibet monachorum vel clericorum, annua diftritbone vendatur; neque ab eo cui regimen ipiarum committitur ex earum commilitone pretium exigant. Hoc fimoniacum efle, fanôotum patrum guâoritas manifefte declarat. Uiide quifquis hoc de cetero attentare przlumplerit, tam qui dederit, quam qui receperit, pariem fe cum Simone non dubitet habiturum. Pro fepulturaquidem & chrifmatis & olei perceptione, nulla ali cujus pretii exadio intendatur, neque fub obten tu hujus confuerudinis reatum fuum aliquis tueatur, quia diuturnitas temporis non minuit peccatum, fed auget.

DiuroraiM(e minui pac- <*"«"·

Caf. XI. *Idem * Controm^i epifeopo, Cejire^fi.*

Moti. Font> tre»f.

Mandamus ut ex noftra parte & veftra archidiacono Ccftrenfi prohibeatur, clericos Ævc laicos, qui pro"* luis exceflibus puniendi (unt, poena pecuniaria mulâare, five in examinatione ignis vel aquz a quolibet viro vel muliere pecuniam extorquere przfumat, aut pr· annua fit debita exaâione pectinis perfonas fufpendcre vri ecclefias interdicere: neque ad ecclefias lui archidiaconatus vifiiandas, ntfi lemel *in anno,* accedat: nifi forte talis caula emrrlerit ,propter quam ipium oporteat ecclefias fiepius vtfitare; & tunc cum ea moderantia hominum & cquitatuiarum, quod qui in eis morantur, .exinde r.on debeant merito qurrulari. Si autem contra inhibitionem talem venire pt«fumpfcnt,ecrlriia-

ftica

Ghr Tt i percellatis, omna oceafioDc & *Pf*U*t>ooe reliante: ÜL fcntentiam ipfam, ufquc ad dignam fatisiadionem^, faciatis inviolabiliter obfervari, ita quod in voe Ac in illos hoc non cogamur duttus vindicare.

Cap. XII. vnwraMi *fratri K. tX epifcopo, & diiefh filio pruri de Pmu.je.*

•Ace ' vuoddan Querelam nobis monachorum de * Atra tranftmtilam accepimus, quod cum ipfi * quondam mannium, quod dicitur Vella, cum pertinemus fuis, & eccüfiam de Gadonum a monachis de» Gadonio fub annuo canone quindecim librarumO fuident adepti, & inde chartam ab ipfis monachis habuiflcnt.' quidam prior eorum, capitulo inconfulto, prxfcriprum mannium & ecckfum & chartam, dc Gadonio accepta pertona, refigrtavit ,· indeque prsfati monachi dc Atra conqueruntur fe mjuftc gravatos, & nobis imminet corrigendum, li quid minus quam rattonabilitcr attentatur.- caufam ipfam expertem ix vcflrc committ mus.- przfcntium vobis auâorâatc mandantes, quatenus partibus ante prxientiam veflram convocatis, qux-> hinc inde propofita fuerint diligentius audiatis, & prxdiâam cauiam, fublato appellationis remedio, concordia vel fudicio terminetis, provifuri, quod ficut emi non potuerunt jura, etiam nec redimi. Si vero mo- nachi de * Gadonio légitimé citati, ad prrien-tiam veflram accedere & judicio flare conum pfc"01: vo* prrdidos monachcs de Atra f in pofleiSonem eorum dc quibus controverfia vertitur, occafione & appellatione ceilime, inducere feflinetis, nec ipfos exinde permittatis abfque ordine judiciario molefLri. Si vero uterquo veflrum his exequendis intereffe con poterit / alter nihilo minus ea exequatur.

>◄ ?· Decumi, 1 **.

CaP. XIII. *liem Teleteno archiepifcapo.*

De hoc quod rex Ac principes fui a Bernardo quondam Certomenft epifeopo pecuniam acce pille dicuntur, ut ejus cieftioni prxftarent aflen fum, & quod idem epilcopus archuiiacono Sevienfi beneficium certi reditus, & cuidam clerteo ante elcâionem fuam prioratum dicitur ptomifiile, ut uterque eorum, archidiaconus videlicet & clericus, ejus eleâiont confentirent: &a-b*· tur pxt'ttirati ' duximus rcfpondcndum, quod fi opens evidentia mamtefla «ftimatur, ita quod notorium eft, eumdem archidiaconum & clericum, ob illam cauiim tam iniquam & dereilabdcm, promitljm rem acceptée.· aut fi exinde confefli .fuerint in jure, vel legitime poftunt ab aliquibus convinci, ab altaris minilierio funt perpetuo deponendi. Si vero id ma nilellum non elt, nec inde convifti vel confetti fuerint, & tamen pofiea laborant infamia, cis canonica purgatio deber indict: in qua fi defecerint, tanquam tanti fceleris audores funt puniendi. Regem autem Ac principes foos fulicae monere debes, & diligenter inducere: ut ii qua receperint a prxfatq epdcopo, ut ejus clcftioni pntftarcnt aflenfum, ecclefix Ccromenfi fine diminutione reftituanr, cum ea fine gravi Glutis fisas periculo retinere non pollini.

• Ctrr. mnkad.

Cap. XIV. *Idem Eiorecetf ertHeptfcepe fiilitet legate.*

Cum cflënt in prsfentia noftra conftjtuti R. clericus de Ponte fra&o, & nobilis vir VV. filius Godrici, pro controverfia qux vertebatur inter ecs fuper quadam cxcktia, quam idem R., alierebât j przfalu mil te Lbi tuine prxdtâus VV. qui moram diutius facere nun poterat, in receflu fuu dilictum hilum noflrum magittrum Milonem nuuc.um luum, pro lc iu cautâ illa fuflktentcm relpuntaicm continuit. Cumque caulir cognitionem didis filiis noftris M. prcsOytero tituli fanfic Lucis, & VV. tttuli Uncti Nicolai in carcere Tulliano diacono cardinali conimifiifemus: ipfi utramque partem ante pra.icntiara fuam convocarunt, & ab orc przfati K. intellexerunt, quod prxtatus miles promikrat ci dare prxlcrtptam ecclclum, fi quoadam negotium cjulJcm militis pollet in curia noftra promovere. (Jude & cu.n id nub s pci eofdem cardinales innotu'tlct, nos intelligentes, promillioncm illam, hmoniacam commere prantatrm. eidem X. fuper ecdefiam lilentium impoiuimus. Ideoque fraternitatem tuam, èTc. quatenus memoratum militem occatione prxe :dx controverlîz a prttuominato R. vel alus fuper (cripta ecclefia gravari vel inquietari nulla ratione permutas.

Cap. XV. *liem Ccjirerft tpifcop9.*

Infmustum eft auribus noftris, quod dumepifcopatus tibi commiiTus vacaret, in ecclefiis ejus plurimi funt intima;, qui per fimoniam Jicunlur habere ingreiJum, & infamia relpergi. Unde quoniam indignum ell, ut in tali ermine vj.1 tam tuepi fuipicione remanerent·, ' F. T. Ù»'- quatenus fi qm fuerint in predict s ecclcft s, quos publicum fit & notorium fi nontace intraffc, eos ab ecclefia taliter aeqtrfitu, appellatione cedante, aiTKiveis; illis au cm, quorum crimen non ctl publicum Ac notorum, fi publica laborant infamia, cu.n qtiuita m^nu vei leva fui ordinis, infra quadraginta mes poft harum fulceptionem, puigatiuncm .nd icas: in qua fi defecerint, beneficus eci iefiarum fibi cumm flarum perpetuo pnvrs, proviiurus attentius, ut tales pertonas ad eorum purgationem recipias, dc quibus vcnlim le fit, quod non oebeant alicujus rei obtentu * dejerare. \

'Jra«tre*fc· " ' ?ı/-ı*<·

Cap. XVI.

Dile&us filius nofter magifter R., parlentiunx lator, m nuftra pixicntia contlitutus, cenitanti noois afTcrtione propufua, quod cum ipfe Blcfis fub magiftru Hufdncu fcholas regeret, At (ecrederet de clementia led:s apoftolrx ab hujuiccmodi pretii exaâione tmmunem, idem Hufdncus, noftra conftautione contempta, fidejuftbres, quos a przfato R. dc pretii lolutione receperat, pro eodem preno 1poliare prxtumpfit l Quia igitur graviter nimis excedit, qui apoftoiicis obviat inftituns, ' *D.T.&c.* quatenirs utraque pane coram te cunv&cata, veritatem diligemer inquiras. & fi ita inveneris, memoratum Hufdricum moneas, Ac eeclefiaftxa uiftri£t>opc cogas, ut ea quz de fidcjuilurtbus ipfius R. ab· finiit, appellatione ceflante, cum omni integritate reftiiuat, eolque ab eadem fidejulfione proritas abfolvat, ne de cetero ab ipfb R. vel aliis pro magiftcno fibularum quidquam exigere vel extorquere prziumat. fed eum Blcfis, quamdiu volucra, fchcks fine a.iqua moteftta vel cxaÛjooc regere patiatur/

* <faru«cw

ANNO CHRBTi

Cap. XV». /dm Men.

Prohibeas attentius de cetero, ne in parochia tua pro licentia docendi alios aliquid exigatur, aut etiam piotnitutur. Si quid vero poft tuam prohibitionem loiutum fuerit vel promiflum, promiflum remitti, folutum reddi facias, appek latione ceflante, fciens quod feriptum eft. *Qnd gratit AfCept/lu, grttif* dar< Sane fi aliquis occafione hujus prohibitionis diftulerit magiftros congruos in locis congruis tnftituere, liceat tibi de conccflione noftra, omni conrradifrione fic appellatione ceflante, ibidem viros providos fic difcrctos aliorum inftruitioni predicate.

Cap. XVI». /dem.

Quanto Gallicana ecclefia majorum perfonarum fcier.tia & honeflate przfulget, & co cautius nititur curare qux contundere videantur ccclefiaflicair. honeflatem tanto vehementiori dignos animadverfione eos cenfctnus, qui nomen magiflri lcholarum & dignitatem in ecclcfiis veftris aflumunt, fit fine pretio viris ecclefiallicis docendi alios licentiam non impendunt. Cutn autem hxc prava fic enormis confuetudo ex cupiditatis radice proc<*fl'erit, & decorem admodum ecclrfiaflicz honeflatis confundat: providendum nobis eft & fummopere latagendum, ut confuetudo ifta de ecclefiis veftris extirpetur, cum nobis prreipue ac fpecialiter afciibatur, fi quid jn ecclefiis ipfis laude dignum inveniatur, vel reprehenfione notandum. Sub anathematis ergo interminatione prohibere curetis, ne qui dignitate, fi dignitas dici poteft, fungentes, pro proflanda licentia docendi alios, fub aliquo modo aliquid exigere prxfuniant: fed eis diflrifrc praecipiatis, ut quicumque viri idonei fic litterati voluerint regere fludia litterarum, fine moleftia ficVxafrionc qualicumque, kholas regere patiantur. Si vero veflrx prohibitionis vel praecepti extiterint tranfgreffbres, cos auâoritate noflra fit setlra, officiis fit dignitatibus fpulictis. Porro fi juxta mandatum noflrun. corrigere n-gIexeritis, ncgligennam veftram gravem habebimus fic moleftam & ad eam corrigendam, -manum extendere compellemur: ita quod fi voluerint in huiufmodi rapacitatis propofito pcrfiftere, non valebunt.

PARS m. DE DOLO ET CONTUMACIA

& calumnia alterius pattium punienda.

Caput I.

Idem HcTifyrdtnfi cpifcopo.

AD ha-c cum cont'ngat aflorem multeities mittendum efle in poflei'iomm cauta rci fervtndz propter abfent.am alterius partis, per ejus dolum tive potentiam actor non peflit rem cuflcxlienJam nancilci, & imminente fine arni, rein, ne pufleflionem amittat, debitam offerat cautionem: cuiufmodi pœua lit muldan-

A dus, quia * refponfoni non paret judicis, bis tua fraternitas poftulavir. Ad quod dicimus, rupren quod in ecclefiaflicis penonis & negotiis rigor dc diflridio turis non requiritur, nec exercetur. * jidioai Sed cum propter hoc jufti'i» non periclitatur, admitti debet & patienter tolerari, cum reus per cautionem flandi judicio le allringit.

Cap. II./dm.

Calumniam & audaciam temere litigantium condemnando in expentas, cc alio multiplici remedio, imperialis landio compdcil. Quoniam igitur facris inii ituris contonare dignofeitur, praecipimus tit de cetero in caulis pecuniariis vidtu B vidori in expenias condemnetur, nifi forte, ficut cautum eft, pro ablcnte fvntemia feratyr.

Cap. III.

Caufam qux inter dileftos filios (a) noftros de Gifeleburn fic canonicos de fuper ecclefia de * Leventri fic capella de Chorum, fii ju- ' Levierer re decimarum lupcr quadam trantafrione, que exinde poft appellationem facia fuifle dicitur, diutius eft agitata, ad luggeftionem cujuldam canonici de (*b*) Chorum, experienti» veftne fub certa formt commihmus terminandam. Verum quidam canonicorum de (*c*) (iifelebuc, C ad noftram potlmodnm prxfentiam accedentes, dileâorum filiorum noftrorum caidinalium tunc (d) ledis apoflolior litteras pertulerunt, in quibus continebatur, quod cum dc mandatonoftrocau(im, fulcepiffeut definiendam, canonicos (e) de Gifeleburc in poffeflionem prxdiâz ecclefiz induxerqnt. (/) Verum quia prxdiftt cardinales, tant* honeftafis, circumtpeâionis, fic maturiratis habentur, quod cis fidem omnimodam adhibemus, fic eos credithus refrum fic juflum judicium protnlifle. (g) " D. V. *&c.* qiutanus fi infra · dnwncu· annum memorati canonici de Thorun (A) cau- 'rU>* fa poffeflioms fecundum formam juris non intraverint, canonicos de Gflelebion (i) poffeffionem, a cardinalibus adjudicatam, quiete faciatis fic pacifice poflidere, non obftantibus licteris, quas canonicus de Thorun, lententia cardinalium tacita nofciutr reponafle. ita quoque, quod fi canonici de Thorun, de proprietate agere voluerint, caufam ipfam nique ad diffinitivam fententiam, remota appellatione, audiatis, fic fine debito terminetis. Si qua vero partium duxerit appellandum, depolitiones juratorum teftium, fic alias rationes uiriufque partis fub veftris figillis elautas, nobis miliacis, terminum ulriquc parci congruum praefigentes, quo debeant cum ipfis attcftatiombus fic rationibus ic apoflolico corifpefrui przientare.

Cap. IV. /*dem priori # cenonicif de CtJtitbHrn.*

&c Conflinitis in prarfentia noflra dilefto filio roilio K. canonico, & refponfalibtis dileiti filii noilri G. prstpotiti eccletix Bcveilacenfis ibper pcflc.Tione ecclefia* dc * levintri, in qua dc * Ltvimtr mandato fic audoniaie noflra per judices delegatos,

<») N. fl'ct Cenencrt ɒ· G-.kn' Cmer.iect di 'l hgrr,. S»?.·? calefij d:· l.cwtPr, cttelle d;]<·'. &
*{rj Unde (Ç) D· I. per $. P. M. eujifim. (h) Qaufm. p) Pgilejji^em jit». le) D. z,..^ j; L.fato>u». *e) dr Han't.*

garos, videlicet Exonknfcm epifeopum & prio Are : *fed* pratdiâum R. ad rcfliturndas decimas

r* bjisti rcrn Kniekunede, caufa rei fervandz fuera- tis introdudi, hinc inde fuit coram te «liquan- tulum difputatum . Et tantumdem port ratio- cœs, & allegationes utrimque produdas, exutti- ufque partis tenuimus aflertione, quod licet cau- fa rei fervandac tantum in pofleflionem ejufdem ecclefiz fuifTetis indudi, infra annum tamen al- tera mus non prslUtit cautionem fupcr eadem ecciefia vobilcum judicio flandi, licet volunta- tem habueiit ipfam cautionem przflandi, flevos fuiflétis parati eam recipere. Inde eft utique , quod nos de communi fratrum noflrum coniilio auftoritate apoflolica decernimus, ut vos amodo pofleifionem pivefcriptz ecclefiz, falvo jure quod idem przpofitus in petenda ecciefia habere di- B gnofeitur, libere & abfque contradidior.c quali- bet habeatis, nec praefatus przpofitus fupcr pof- fcflione .aliquatenus vos audeat dc cetero fati- gare.

-· *f.* Qpia vlrouadem.

Cap. V. */dem Moti Rivtlin, & priori dc Bridi.*

DiJcfli filii txsftri abbas & fratres de Neuhus, Iranfmiffa nobis iufinuationc litterarum, mon- ftraverunt, quod cum caufa qtuc vertitur inter ipfos & abbatiffam & moniales dc Elncflou Vc- 7 fiez, fupcr ecciefia fanfli Petri de Altun ,quam przdifti fratres diu canonice &inconcufle, ficut afferunt, poffederunt, & adhuc polfident, dik-C &is filiis decano Line , & archidiacono de Be- deford ad fuggeftionem nuncii monialium prz- didarum commififfemus Hne debito terminandam.· przriidi fratres timentes a judicibus gravari, eo quod ad primam citationem diem ftatuerunt per- emptorium, ad audientiam noftram appellarunt, fed ipfi nihilo minus ecclefiam interdido fuppo- fuerunt . Quia vero non fpedat ad juris ordi- nem, diem peremptorium, maxime cum de. re- bus ecclefufticis agitur, niG maxima ingruente neceflirate, ila maturare : neque inter eos qui contumaciter fe abfentant , fententiam taliter promulgare, nifi quod adverfa pars in poftefTio- nem mittatur, ut fie tzdio affedi, juftitiz flare co8,ntur '·' F. T. *Üc.* quatenus partes ante prz- lentiam veftram convocetis, & rei veritatem di- ligenter inquiratis: & fi vobis conflitcrit, quod memorati fratres pnefatam ecclefiam canonice fuerint adepti , eofdem fratres ipfam ccdcfiam ab interdifto iolutam , fub * ap. re. pacifice pcTiderc faciatis, & adverfx parti frlcntimn im- ponatis .

• Fraterni- .111 tua.

• «ppelhrio- m itmori.

PARS IV.

DE DECIMIS PRÆSTANDIS.

Cap. I. *Jdem* (a) *Cufono epifcopo.*

INtclleximus ex litteris tuis, quod R. dc (4) · Lantino parochianus tuus , tamdiu, fcilicet . fex annis, decimas capellæ fuz tibi detinuit , afferens quod in commutatione ipfius decimz, przJeceflori tuo reditus (r) quarumdam dedit villarum, quos etiam tibi vult atfignare . Cete- rum quia decimz cum temporalibus non funt commutandz, attendentes, tibi aufloritate prz- fentium inhibemus , ne preferiptos reditus in ipfius decimz commutationem pnefumas recipe-

Lıatmo. *Ifardaimu*

fubtfSttas tibi, & ad eas iolvcndis in poilcium ecclefixftica diftriflione compellas . „„

CAP. II. *Idem Co*tnxrirtf .irckicpifcopo, & ejni tmit.*

Pervenit ad nos, quod cum parochiani veflri decimas bonorum fuorum conhicvcrint ccclefiis, quibus debentur , perfolvere : nunc tam laudabili confuetudine prztermitfa , quidam ex ipfis d: latui & de fceno & dc proventibus molendino- rum & pifcariarum ipfis ccclefiis fubtrabere non verratur . Quonum igitur inftitutioni Divine mandatis obviant, qui decimas ecclefiis non pcrfolvunt, F. V. *ijc.* quatenus parochianos vc- flros monere curetis, & fi opus fuerit fub ex- communicationis diftriâione compellans , ut dc {irovcntibus molendinorum & pikaiiarum & de ceno & de Jani decimas ccclefiis, qubvs de- bentur, omni occafionc & appellatione ceffante, cum integritate perfohant.

Cap. III. *lien Vintoricnfi epifcopo.*

Nuncios 6c litteras tuz fraternitatis ca qua decuit benignitate recepimus', & petitiones tuas, quoad licuit , curavimus exaudire, ficut illius perfonz quam pure in Domino & ferventi cari- tate diligimus, & cunis commodis & profeftibuj intendere volumus diligenter . Cum ergo ad of- ficium tuum fpeflent ea, in quibus prsrcepti no- flri defideres aufloritate muniri^ tanto in his facilius debuifli exaudiri , quanto ipfa eorum fpecialius falutem rcfpiciunt, dc quibus in extre- mo judicio redditurus es rationem · Inde eii quod F. T. &. quatenus tam comites quam barones, nec non & omnes alios de parochia tua moneas propcnfius & inducas, ut appellatione celTante & E. D. CON. ut decimas matricibus eccle- fris de divitiis luis cum omni integritate perfol- vant. Praeterea parochianos veflros de fœno equi- tio, pomis, & pyris, & apibus, & omni fin- ûu, decimas folvete ecclcfiaftica diflriflione, ap- pellationc ceffante, compclKX^

Cap. IV. *Idem * Rpomerf & ftotmenfi epifeopit ·*

Cum homines dc Hortun, fecundum genera- lem çcclefir Anglicanz inüitutiooem, de fru- gibus fuis in autumno, novem partibus fibt re- tentis, decimas ecclefiz, & mihi cuius parochia- ni funt, fine diminutione folvere teneantur · an- tequam eidem ecclefiz decimas ad earn fpeflan- tes perfolvant, fervientibus & mercenariis fuis de frugibus non decimatis debita touus anni pro fervitio fuo impendunt, & tunc deinde dr lefi- duo decimas perfolventes: Unde D. V. #c. qua- tenus fub anathematis difirj&iune compellatis Eeos, ut decimas tam de nutrimentis animalium fuorum , quam de frugibus, fine fraude dc di- minutione aliqua, in autumno, ficut mos eft, ftatim colleftis frugibus, & in aliis temporibus, prout debentur, perfolvant . atque de fubtra&is atque retentis dignam fatisfadionem exhibeant.

DE

a) *Cnfom.* (I) *Dc Jn-fat onrii.* (o *QwutAu* dedit vllenonu» .* Manf<

CH*an DE CONJUGATIS ET SPONSIS monafttrium ingreflis, vd ingredi volentibus.

·«»>. rAKS v.

Cà r. I. *Un» SUenitn» ertiitfifaf·.*

VEmm poil confcnfum iHum legitimum de pntfcnti, licitum eft alteri, altero etiam repudiante, monafterium eligere, ficut quidam fanfti de nuptiis vocati fuerunt I dummodo inter eo* carnis commixtio non intervenerit. Et alteri remanenti, fi commonitus fervare noluerit continentiam, licitum effie videtur, ut ad fecunda vota tranfire poffit. Quia cum non fuiflent una £ caro eftcfti, poteft unus ad Dominum tranfire, dc alter in foculo remanere.

Cap. II. *Unx Pifne» xrtUepifap·.*

Dtf. s·. Sr rudm. Quidam intravit mouaflerium invita uxore: ipfum eadem repetente coaâus eft ad cam redire. Ea mortua, quarts an ipfe cogatur ad mo> nafterium redire, an aliam poffit accipere uso* rem. Qstftiaois tue taliter relponirmni, qnod votum non tenuit; unde ratione voti non tenetur ad mooafterinm redire. Uterina vero non poteft accipere uxorem. Promifit Min fir non exigere debitum, quod in ejna pon 'at· erat dt ideo tenuit votum. Non reddere -arem,non* erat in ejus poccftate, fed molietis. Unde ago- ». C*. 7. ftolus: *Vir* an» fofee perdUrcm, dtf.

Cap. III. *Un» Exrnie* epifap.*

Cum praeditus fis feientia lj;terarum, ignorare non potes nec debes, fandorum patrum eonftitutione contraditum, ut vir, uxore fua in foculo remanente, aut mulier, viro non aftumeo» te religionis habitum, non debeat ad religionem *tfhf.* 5· tunfire. Quia cum vir dt uxor una caro fmt, D«ft- >». Si ut ait apoftolus, non poteft alter ad Deumcon- ΦiM dix. vCrti, & altet in foculo remanere. Indeeft quod apoftolica auAoritatc tibi prohibemus, ne inepifcopatu tuo virum vel uxorem, nifi urerque ad religionem migraverit, tranfire permutas. Sed fi voluerint ad Deum converti, uterque ad frugem melioris vitae tranfeat. Verum fi uxor ita fenex eft dc Herilis, quod fine fufpicione poflit cfle in foculo.- diflimularc poteris, ut vir, ea in foculo remanente & caftitatem promittente, ad religionem tranfeat!

Cap. IV. *Idem Hirefoede^/i ipifcopo.*

Prrtrre*, utrum laicus uxoratus, qui prefontibus faccrdotibus dc monachis, epifcopo ignorante, de licentia dc permiftione uxoris luz, monafterium eft ingreffus, dc forte profcifionem fecit, uxore in foculari habitu remanente, nec ad religionem tranfeunte, aut perpetuam continentiam vovente, ab epifcopo tuo polfit ad torum uxoris revocari,' an illa compellenda fit ad obfervationem perpetua, continentis. Dicimus quod nifi, ubi lubeft timor incontinenti», uxor ad religionem tranfierit, vel in confpeâu certifiât continentum fervare promiferit, ad eam debet dc poteft ab epifcopo revocari. Quia cum fint una caro effeâi; non debet una pars in foculo remanere, dc altera ad religionem tranfire. Vciumtamcn uxor commonenda eft & propenkfius exhortanda, ut sd religtomm tranfeat, dc caftitatem fervam promittat. Quum

Cap. V. *Unx EKxwrf tfifcy.* **'*

Si quifquam qui *ie* religioni devovit, dc habitu fufeepto profeflrooem fecit, poftmodum fibi aliquam copulaverit: cogendus eft ab ca difeedere, dc ad ecclcfiam, cui fe contulerat, debet fine cootradiâione tranfire. Quod fi habitum fufeepit, dc non profeftionem fecit, fed folum votum emifit, dc fe ad religionem tranfire promifit: licet poftmodum matrimonium contraxerit, non eft ab ecclefia cogendus ad monafterium tranfire, dc matrimonii vota rclcindcre I

Cap. VI. *Item Strignuetf & * Cokmierfi ntHepifeope.* · *Solmitm*

Conjugatus in monafterium converti defiderans, fufeipi prohibetur, nifi uxor illius fimiliter convertatur. Nam cum unum utrimque corpus poft conjugii copulationem fit faâum, incongruum eft, partem converti, dc partem in foculo remanere. Nec recipitur illius viri apud Deum converfio, cujus fequitur conjugalis fœderis proftirutio. Cum igitur fenaius * S. clericorum * Smswue» longe prmcmincat coetui monachorum, ita ut®"®· aliquando bonus monachus vix bonum clericum faciat: nullus conjugatorum eft ad facros ordines promovendus, nifi ab uxore continentiam profitrole fuerit atfblutus, ut fiat deinceps dc carnali copula fpirituale conjugium.

CAP. VII. */dem tiitn.*

Sane fi conjugati coofenferint ordinari, etiam uxoris voluntas prius requirenda eft, ut fequeftrato manfiohis cubiculo, religione promifla, poftquam pariter convcrfi fuerint, ordinentur. Qpod fi in quibuslibet ecdefiafticis gradibus providenter fcienterque curandum eft, ut io domo Dei nihil fit inordinatum, nihilque praepolle- dm. « rum.' multo magis laborandum, ut in ejus pro- Muwnui. motione qui fupra gradus omnes continetur, non Derretur. Inde eft, quod fraternitati tuz apoftolica auâoritate prohibemus, ne uxoratum in epifcopum prefumatis ordinare, nifi prius uxor continentiam profefla, factum velamen fibi imponat, dc religioni congruam veftem alfnmat. Nolumus etiam ut viri promotio, uxori rcliâz in foculo fieri polit perditionis occafio.

Cap. VIII. *Idem Brixierji epifcopo.*

Ex publico inflrumento, quod nobis eft pizfentatum, dc ex tenore litterarum tuarum, nobis innotuit, quod cum venerabilis frater nofter Veronenfis epilcopus de mandato noftro caufam matrimonii, quz inter Matthaeum virumdcAgo-, ^lecbcn mulierem vertebatur, fufeepiflet fine debito terminandam, auditis utriuique rationibus dc allegationibus, inter eos rudiciali lententia *matrimonium* approbavit, dc eidem mulieri przcepit, ut ad virum fuum rediret, & exhiberet conjugalem atfeûum. Verum cum eadem mulier ad cum juxta fententiam prardiâi epifeopi 'egre- . pert(R di nollet, de mandato noftro, ficut accepimus, sreiii. *h* *! fuit vinculis excommunicationis adllrifta. Ceterum quia prefata mulier, licet a prefato viro defponfata fuerit, adhuc tamen, ficut ipfa aflerrr, ab iplb eft incognita: fraternitati tuz per * A. S przfentibus mandamus, quatenus fi fu

pra *Herdeun^/·*

ANNO CHRISTI

'pradiftus vir mulierem ipfam carnaliter non co-A gnovit, & eadem mulier, ficut ex parte fua nobis proponitur, ad religionem tranfirc voluerit, recepta ab ea fufficienti cautione, quod vel •d religionem tranfire, vel ad virum fisum redire infra duorum menfium fpartum debeat, jpfara, contradiffione & appellatione ceflânte, a fententia qua tenetur, aNoivas; ita quod fi ad religionem tranfirc maluerit, uterquereftiraat alteri, fi qua alter ab altero habuit: & viripfe, ea religionis habitum aflumente, ad alia voca licentiam habeat tranfeundi. Sane quod Dominus in evangriio dicit : A«a *beet an xxtrem /mw, mfi cxxfe fenicxtMUjt dimittere:* locelligendum eft, fecundum interpretationem facri eloquii, de his. quorum matrimonium eft car-B nali copula coniummatum, fine qua matrimonium confummari non poteft. Et ideo fi prediâa mulier non fuerit a viro fuo cognita, licitum eft ei ad religionem tranfirc.

Math

Noe dahum.

Cap. IX. */dem pritri C. t/ fratribus juxta difcipliaam boiut memori* eUHi VKxnlHeu .*

Uxoratus autem fine licentia proprie uxoris inter vos nullatenus recipiatur. Qux fi integre famas & opinionis ita cxiftat, quod nulla merito fufpicio habeatur, eam ad fecunda vota migrare velle, vel quod minus continenter debeat vivere: quod fi, prout diâum eft, talis extite-C rir, marito ejus in confortio veftro recepto,ipfa publice in confpeftu ecclefiae continentiam proiefla, in domo propria cum filiis fuis familiaque poterit remanere. Si autem talis fuerit, que fufpicione ' careat, voto continentis celebrato, A lecularium hominum confervatione fc removeat, & in loco religiofo, ubi Deo ferviat, perpetuo moretur. Nullus veftrum audeat mulierem aliquam tonfurare, vcl eam ad habitandum fecum affumat.

q. ·. f. Cum ergo. • Ctrr. noc "reat '

Cap. X. *Idem.*

Veniens ad noftram prsefentiam Marcus eremita, fua nobis affectione propofuit, quod quc-D dam mulier cuidam viro abienti fide data fe nupturara promifit.* fed poftmodum audiens plura dc feveritate & inhumanitate ipfius viri, ci nulla ratione voluit copulari. Cum itaque timerer, ne illi nubere cogeretur, in manibus fuis (impliciter votum continentis compromifit: non tamen veftcm aut locum mutavit. Quo audito, prediftus vir aliam ûbi copulavit, & ex ea prolem fulcepit. Nos itaque attendente» tutiuseffe, ut pnefata mulier poft fidem & votum fimplex oblatum, matrimonium contrahat, quam fornicationis reatum incurrat.* fraternitati tuae per A. S. mandamus* quatenus fi plus non procetferit, nec veftcm aut locum mutevit, nec pro-E feffionem fecit, pncdiftx mulieri de fide mentita & voto violato congruam fatisfaâionem indicas, & ei cui vult nubendi in Domino licentiam tribuere non poftpoius.

DE SPONSALIBUS, ET MATRIMONIO

contrahendo, vel jam contraâo. pûu'vi

Caput I.

Jdem abbati fa»Si Albam.

T)Ropofitum eft nobis, quod vir quidam G X dum uxorem haberet, fibt aliam hujus rei infeiam copulavit, de qua plurcs filios habuit. Sed prima mortua, nititur a fecunda difecdere, afferens quod uxore fua vivente eam non licuit fibi copulare. Licet autem a canonibus habeatur, ut nullus copuletur matrimonio quod prius polluerat adulterio, & illam maxime, cui nJem dederat, uxore fua vivente, vel que machinata eft in mortem uxoris.* quia tamen prxfata mulier infeia, quod ille aliam uxorem haberet viventem, nec dignum effet, ut pnediftus vir, qui feienter contra canones venerat, lucra de nx> dolo reportaret: confultationi tur refpondemus, quod nifi pnedifta mulier divortium petat, ad petitionem viri non funt ab invicem feparandi, cum cx fuo deliftq videretur commodum reportarc.

Cap. II. *lint iiigenuenfi y/npt.*

Confuluit nos fraternitas tua, quid tibi faciet»· dum fit de Willelmo parodhiano, qui licet in manu tua fidem dedent, quod mulierem quandam duceret in uxoretn.* fpreta tamen religione fidei, ipfe fibi aliam copulare pnefumpfit. Super hoc utique confultationi tuae taliter tefpondemus, quod licet non fit tutum contra fidem fuam venire: fi tamen aliam in fuam receperit, nec in fafto prime mulieris ultra proectferit, niG quod fidem dedit, (a) a muliere ea fcparari non debet, fed ei de lxfione fidei poenitentia eft indicenda.

Cap. III. *Idem yivlnji epi/ctf·.*

Si vero puellam infra duodecimum annum aliquis (6) defponfaverit.* antequam ad annos matrimonio aptos ambo pervenerint, non poftunt a paftionc nuptiali recedere, & ad aliud matri^nenum convolare. Sed cum puella ad nubiles annos, & fponfus ad annos aptos matrimonio pervenerint: tunc de paûiooc ipfa complenda vel remittenda funt audiendi, & ad implendum matrimonium ab hia qui matrimonium juraverunt, commonendi, (c)

Cap. IV*. *Idem eidem m etdtm.*

Sponfam autem alterius, fi eft etati nubili proxima, nullus coofanguineorum aliquando poleft matrimonio copulare.

CAP. V. *Idem ex cexcilie Africexo.*

Quicumquc fub conditionis nomine aliquam defponfaverit, & poft cam relinquere voluerit: dicimus quod conditio frangatur, & defponiatio firmiter teneatur.

Cap. VI.

(a) *e mtJien feexxdx .* (b) *eieffxrfervrm, met /fmfa eUmmuiefre* XJK *mumm def/ee^rvit, emttfume.* (c) *ad. Jfmfe autem fi uuhli uueti proxime rfi melius fmtfatmmrorum posed tem fibt mxinumtuo* OpK· *imv. bUn6.*

ANNO CHRISTI *'

Cap. VI. Jdm GG. 7.

Manifeflum eft, eam puberem efle, qui de gcfticulatione fui corporis talis eft, ut jam pro» creare poffit, licet ad meta* legibus diffinitas non pervenerit.

CAP. VII. Idem EtorjKt^fi arckiepijcopo.

Acccffit ad pnefentiam noftram nobilis vir Villeimu* filius G. cum litteris tuis, ex quarum tenore perpendimus, quod cum filiam cujufdam nobilis, viri, dum effet minoris statis, dcfponfaffet, ÔC ipfa poftmodum affenfum in hac parte non przbente, antequam ad nubiles annos perveniflet, celebratum eft inter eos divortium. Procedente vero tempore, defunâo patre pucl-Jz, matrem ejus Willclmus fibi matrimonio copulavit. Qiiod quidem faâutn cUm fuftinrre nolles, eum folicite memuifti, ut ipfam dimitteret.· & quia monitisituis in hac parte noluit acquicfcere, ipfum excommunicationis vinculo innodafti. Tandem accepta ab eo cautione, quod noftram adiret przfentiam, &. fuper hoc ftatutum noftrum firmiter obfervaret: eumdein mandato noftro abfolutum denunciafti, & cum litteris tuis ad przientiam noftram mitifti. Verum prxfatus Willelmus in przfentia noftra conftitutus, fua nobis aftertione propofuit, quod puellam illam, dura effet infra duodecimum annum, defponfavit, poftea vero antequam ad nubiles annos perveniflet, noluit aliquatenus confentire, ut przfatum Willelmuin in virum acciperet: fic ita cum patre fuo, in cujus potcftate remanierai, fic cutn przdifto Willelmo, ad przfentiam tuam acceffit. Et cum ab ore puellx audtffes fic per patrem ejus, quod memoratum Willelmum in virum nolebat; ftatim illum in plena fynodo ab *hujus deiponfatione* publice abfoiutum denunciafti. Elapfi pluribus annis poft mortuo patre puelis, cariftimus in Chrifto filius nofter Hcnricus Anglorum rex, matrem iupradiftz puellx memorato Willclmo tradidit in uxorem, quam ideo Willelmus, ut dilcordiaorta inter confanguineos fuos fit confanguineos mulieris fopiretur, accepit fic folemniter defponfavit, fic fine contradictione ecclefiz duxit, & ab ea liberos procreavit, fic puella fuit alteri viro copulata. Verum licet contineatur in litteris ipfis, quod puella illa erat minorisztatis,quando hujuimodi defponfatio f.icla fuit; tamen refert, utrum cum cftet minoris ztatis, fuit proxima ztati aptz matrimonio, aut infra feptctn annos. Ideo per apoftolicam fanftienem fraternitati tuz przfentibus mandamus, quatenus veritate diligenter inquifira fic cognita, ii tibi confluent quod puella prztara non eftet teptennis, quando prx.r.emorato deipontata fuit, fic poftea in eum non con/enferit, fic quod idem Willel.T.us ab hujuimodi deiponfatione per te fuerit abiolutus, matrimonium inter cutndem Willclmum fic matrem puellz celebratum p'xcip'3S Immobiliter oblervari, fic eorumdem plcks denuncies elle legitimas. Quia ficut diferetiotua Son ignorat, dclponiationes fic matrimonium ante feptimum annum fieri non poffunt, ii confenfus poftea non intervenit. Sane fi przfata puella ante hujufmodi defponfationem feptimum annum compleverat, licet prxdidus vir a defponfatione ipfius puellz ipfo jure fuerit abfolutus, cum ea in cum confentire nolebat: inhoneftum tamen videtur, ut matrem ejus habeat, cujus A fili* fibi fuerat defponfata. Verum fi tibi vifum fuerit, ut cum matre maneat, ne difeordia inter utriuique confanguineos olim exorta, nunc autem fopita, denuo luiciteiur: id diffimularc poteris, & aequanimiter tolerare. Filii autem quos ab ipfa fulcepit, fi e.m, toleranteecclefia, duxit in uxorem, a fucceflionc non poflunt paterne vel materne hereditatis prohiberi.

Cap. VIII. Idem Seüemfj»» epifeopo.

Licet prêter Colitum & amplios folito multis fimus & variis negotiis przpedtti, ita quod non fit nobis facile aliquorum consultationibus refpondere: illa tamen Spirituali gratia, quam ad per- B fonam tuam habemus, & fraterna caritate, cogimur quid fentiamus de his fuper quibus consuluit nos prudentia tua, tibi, quantumcumque fumus aliis intenti, prefentibus litteris aperire. Confuluifti nos fiquidem,. utrum inter virum & mulierem, przftito vel non prrftito facramento, fi legitimus confenfus intervenerit de pnefenti, carnali copula non fecuta, liceat mulieri alii nubere; vel fi nupferit alii, & carnalis fuerit copula fccuta, an ab ipfo debeat feparari. Super hoc inquifitioni tuz taliter rdpondemus: quod fi legitimus confenfus a folemnitate qua tari folet, przfente facerdote, aut etiam ejus ndtario, ficut etiam in quibusdam locis adhuc obfervatur, coram idoneis reftibus interveniat de C przfcnti, *ita* quod unus alium in fuam mutuo conlcnfu verbi* expreffis recipiat, utrimque dicendo: Ego te recipio in meam, & ego te in meum: five iit juramentum, five non, non licet mulieri alii nubere: & fi nupferit, & fuerit carnalis copula fiibfecuta, ab eo feparari debet, & ut ad primum redeat, ecdefiaitica diftriftione compelli: quamvis alii aliter fcntiant, aliter etiam a quibuldam przdcceflori bus noftris fit aliquando judicatum. qu. uL

Cap. IX. Idem JFigornierf eptfcopo.

Meminimus nos ex parte tua quxftiooem hujufmodi audiviffe, fcilicet, utrum illi qui fe ad D religionem coram epifeopo devoverant tranfitoros, & habitum religionis fufceperunt, fi poftmodum uxores duxerint, cogendi funt eas dimittere, & ad ecclcfiam, cui fe contulerunt, redire. Super hoc utique duximus refpondendum, quod fi quifquam qui fe religioni devoverit, & habitu fufeepto profeffionem fecerit, poftmodum aliquam fibi copulaverit, eft ab ea cogendus recedere, & ad ecclcfiam, cui fe contulit, debet fine contradi&ione tranfire. Verum fi habitum non fulcepit, nec profeffionem, fed folummodo votum fecit, &-fe ad religionem tranfiturum promifit: licet poftea matrimonium contraxerit, E non eft ad ecclcfiam cogendus tranfire, & matrimonii votum rcfcinderc.

Cap. X. Idem Nterwicertfi epifcopo.

Continebatur in litteris tuis, quod cum quzdam puella infra nubiles annos cuidam viro in uxotem tradita fuerit, *I: ab ipfo* traJuôa, parentibus affenticntibus eam légitime artatis exiftcre: hxc ad nubiles annos perveniens, alii nubendi licentiam poftulavit, afferens fe in eumdem virum nullatenus confenfitle, przdiftusvero vir econtra proponit, quod, licet eadem puella nondum forte annum duodecimum attigiffet, cum tradita fuifict ei in uxorem, ufque adeo tamen

tamen fuit rtati proxima, quod ipfam carnali A commixtione cognovit. Inde eft, quod cum ipfis ei(lem viro fe incognitam, fic ita nos eoo-fuluifti, utrum alii pofiit nubere : taliter refoondemus, quod cum in decretis habetur expreflum, quod fi vir dixerit quod uxorem ftum cognoverit, fic mulier negaverit, viri ftandum eft veritati. Unde przfato viro qui fe dicit przfatam puellam cognoviffe, fides eft habenda, fi id juramento firmaverit: fic fi fuerit proxima duodecimo anno, vel circa duodecimum annum, fic cum fuo confenfu fic voluntate parentum defponfata de benediâa fuerit, fic cognita ab eodem viro, feparari non debebunt, przfertim cum parentes ipfam legitimz ztatis faterentur. Si vero puella infra nubiles annos & I nati non proxi- B ma, alicui defponlata fuerit, benedifta atque tradufta, non licet alicui de confanguinitate illius, cui defponfata fuerit, eam ducere in uxorem : nec fas eft eidem fponfo, de confanguinirate puellz fibi aliquam copulare.

>r. «μ. s», ddÿoa.

CAP. XI. *Idem Nervakerf rpifeope, èT anbidiacnii.*

Lator przfentium *W.* parochianus vefter fua nobis a&rtione monftravit, quod cum in facie ecclefia: quamdam mulierem viduam, A. nomine, legitime dcfponfaffet, & carnali copula fubfecuta inter cos feandalum effet fubortum, cujus occafione pnedi&us vir ei debitum conjugale fubtraxit. conlinguinei diâz mulieris hoc moleftum habentes, coram vobis quzftionem moverunt, proponentes quod mulierem invitam fic renitentem, nec artaris aprz matrimonio exiftentem, duxiffet uxorem : fic quoniam idem vir vitam, ficut nobis proponitur, cupiebat agere dyfcolam, deinde utriufque Audio interveniente, fuerunt minus rationabiliter feparati. Nolentes igitur ut matrimonia canonice contralto, levitate quadam diflblvantur, diferetioni veftrz per * A. S. mandamus, quatenus fi vobis conftkerit, przdiftos virum fic mulierem per judicium eccle fiz non fuiflè rationabiliter feparatos,ecclefiamque deceptam, ipfos, contradiftione & appellatione ceffante, faciatis ficut virum fic uxorem infimul permanere.

CaP. XII. *Zi*» Pm. erebiepifcopo.*

De illis autem, qui prrftito juramento promittunt fe aliquas mulieres duâuros, fic poftea eis incognitis, dimittunt terram, & fe ad partes alienas transferunt: hoc tus diferetioni volumus innotefcerv, quod liberum erat mulieribus ipfis, fi non eft amplius in facto proceffum, ad alia vota tranlire : recepta tamen de perjurio poenitentia, fi per eas non fteterit, quo minus matrimonium confummetur. Si vero aliquis fub hujufmodi verbis juramentum przftiterit alicui mulieri, Ego te accipio in uxorem, fi tantum E mihi donaveris.- reus perjurii non habebitur, fi cam nolentem fibi folvere, quod juramento fibi Ɛiit dari, non acceperit in uxorem.- nifi confus de pnefenti, aut carnalis fit inter cos commixtio fubfecuta.

CAP. XIII. *Idem abbaii de-fomibta & M. vicrnio.*

ANNO CHRIS I I

Significavit nobis O. Andegaven. parochi..nus Eboracenfis cccleliz, per VV. fratrem fuuoa, quod VV. de Komarc, qui efi ex hac lucefubtradus, eum capiens, tamdiu in vinculis ferreis & carccre tenuit, donec jurare coegit, quod Hamulierem duceret in uxorem. Cum autem cârcercm & vincula evafiffet, aliam in uxorem accepit, de qua filios procreavit. Poftea vero idem O. a przfata Ha. coram venerabili fratre noftro Eboracenfi àrchiepifcopo apoftolicz fedis legato traâus in caufam, ab eo coaftus eft juramento firmare ,* quod ad illam quam fponte acceperat in uxorem, non accederet, donec lis effet ecckfiaftico judicio terminata. Ceterum quia priulquam de caufa cognofceretur legitime, praenominata Ha. diem claufit extremum, praedictus O. ad eam de qua filios habuit, reverti non audet. Inde eft, quod 4<fcretioni tuz per * A. S. P. M. quatenus lei veritate diligenter inquifita fic cognita, fi vobis confitterit quod eidem O. tanta vis illata fuerit, ut przdiftam Ha. juraret in uxorem accipere, fic quod fponte in eam non confenferit, nec poft przftitum juramentum ipiam carnaliter cognoverit: propter hoc non dimittatis, quin ad illam quam poftea accepit in uxorem, revertendi, appellatione cef-Cfante, liberam tribuatis facultatem. Verum fi prznominatus O. in przfatam Ha. confcnfit, & poft przftitum facramentum quod ipfam in uxodam acciperet» carnaliter cognovit.* neadfecunrem revertatur, fub interminatione anathematis inhibeatis, dantes et licentiam, aliam, fi voluerit, ducendi uxorem.

· Apofloh- damus, *'. ϕ». ', <luo"

Cap. XIV. *Idem * Cretenfi epifeopo.*

Significant nobis, quod quidam miles in provincia tua uxorem fuam fine judicio ecc cfiz & auftoritare dimiierit, pro eo quod fuggeftum ei fuerat, ipfam inceftum cum quodam confanguineo fuo commififfe, & propter hoc vinculo fuit D excommunicationis adftriftus. Verum mulier ipfa non continuit, fed fobolem ab alio viro fufcepit.' nec minus poftulat viro fuo reftitui, afferens fe ab ipfo injuftc fuiffc dimiffam, & eunidem virum materiam adulterandi fibi dediffe. Unde quia nos confuluifti, utrum mulier ifta debeat viro fuo reditui, & vir ad ejus receptionem compelli.* fraternitati tur prefentibus litteris refpondemus, quod fi manifeftum eft, mulierato ipfam adulterium commififfe poil dimifftonem (fed non idem fi ante) ad eam recipiendam przfatus vir cogi non debet, nifi conftaret ipfum cum alia adulterium commififlfe.

M. qu >· Si tu abftui

Cap. XV. *Idem k'/gonuenfi epifcôpo.*

Ad aures noftras perlatum fuilfe cognofcas, quod cum quidam parochianus tuus uxotem duxiffet, ea dimiflâ, (a) aliam, fcilicet ei confanguineam, fibi copulare prziumpfit, & eam carnali commixtione cognofcere, & fecum tenere minime dubitavit. Cumque prior mulier fuper hoc querelam moviffet, matrimonium ejus denegavg, & fecundas copulam profeflus eft. Unde

(I· <ju. aflkiii.

(a) *diam [.* Manti.

~~~"de cum primum eonjugium adverfus eum per A
CHRISTI telles probaretur fuifle, quoniam a fecunda re-
n-f. cedere noluit, ad audientiam noftram appellavit. Super quo utique prudentiz tuz refpondcmiis, quod fi (a) prima mulier & fecunda, fe vel prima vel fecunda linea -contingunt, tu virum facias utraque, omni contradjftiooe & appellatione ceftante, carere, & fine fpe conjugii
* r»te, ia P°Π*,uo manere. Si vero eas * (4) interdifto
ratio. Har. gradu folummodo vel fupra fefe attingere confliterit, tu ipfiun compellas a fecunda recedere.- fic de commiflb poenitentia fibi condigna iropoftta, eum priorem ficut uxorem fuam recipere, & maritali do cetero affeftionc traftarc conftringas.

CAF. XVI. *Idem Belvece^fi epifeopo.*

Super hoc quod de latore pftefentium tuis litteris qurfiviftt, an liceat fibi matrimonium cum ea contrahere, quam uxore fua vivente, fibi de fafto copulavit in matrimonium :' tuz foltcitudini duximus refpondendum, quod fi adultera in mortem alterius aliquid eft machinata, feu ifte fidem dederit, quod ea defunfta hanc effet dufturus; fecundum canones ab eius confortio perpetuo prohibetur, & hzc prohibitio perpetuo eft obfervanda.

Cap. XVII. *Idem arcbiepifcopo Senooterf.*

Porro ft qui vir & muller pari confenfu contraxerint matrimonium, & vir ea incognita, aliam duxerit in uxorem, & eam cognoverit: cogendus eft fecundam dimittere, & ad primam redire. Quia quamvis exinde fit diverfa quorumdam fententia, & non eadem confuetudo ecdefiz; tutius tamen videtur, (c) ut primam hanc Îuam fecundam, cum a prima judicio ecclefiz eparari non debeat, poftqqam cum ea pari voto & confenfu matrimonium contraxit. Sane quamquam mulieri defponfatz, & a viro non cognitz, liceat ad religionem tranfire, aliam tamen non poteft ducere in uxorem.

Ca F. XVIII. *Uem Eberardo PddxMO epifeopo.*

Sollicitudini fedis apoftob'er incumbit, ut fi dubia vel difficilia ad noftram aurem perferantur, ea debeamus abfolvere, (d) & in lucem revocare. Super eo fiquidem unde nos confuluit dileftio tua, quid videlicet fervandum fit, & retinendum de muliere, quz cum fit uni viro defponfata, ab alio poftea defponfatur & cognofcitur: folicitudini tuz taliter refpondemus, quod licet quarumdam ecclefiarum confuetudo habeat, ut cum fecundo viro debeat remanere, convenientius tamen videtur, ut ft vir & mulier ad ztatem conjugio aptam devenerint, (e) & infra mulier defponfata fuerit, quod vir mulierem in luam, & mulier virum in fuum recipiat. Licet poftea ab alio defponfetur & cognofcatur, debet primo reftitui.

XIX. ANNO CHRISTI

De muliere, qua! eft invita tradita viro, & detenta, cum inter vim & vim fit differentia, & utrum poftea confinius intercefferit: quia certum nobis nil expreftifti, inquititioni tuz nil pofiumus refpondere. Illos autem qui propter confanguinitatem prohibentur conjungi, & poftea contra interdiftum ecclefiz fefe receperint, excommunicationi debes fubjiccre, donec tamdiu feparentur, quoufque legitime cognofcatur, utrum eorum matrimonium de jure poflit & debeat ftare.

B CAF. XX. *Idem CntUurienfi arcbiepifcopo.*

Ex litteris quas iuper caufa matrimonii cujufdam juvenis, R. nomine, & Mariz filiz Gilcberti de fando Leodegario, tranlmififti, folicitudo nobis innotuit, quam in ipfius negotii examine fervafti. Quia vero abfcniibus partibus veritatem nequivimus plenarie indagare, nec caufam ipfam ad te remittere, a quo pars mulieris ad audientiam noftram nokitur appellaffe: eam venerabilibus fratribus noftris VVintonicnfj, Herefordenft, fit Bathonienfi epifcopis duximus committendam. Ideoque fraternitati tuz per A. S. przfentibus mandamus, quatenus partes adire C eorum prarfentiam, cum ab eis fuerint evocatz, dt quod ipfi judicaverint inviolabiliter obfervare, contradiftionc & appellation^ ceftante, compellas.

Cap. XXI. *Idem Urfamq M. Cenom.*

Cum in apoftoliea fede, cui licet immeriti prrfidemus, magifterium refideat totius ccdefiafticz difciplinz: dignum eft & confonum rationi, ut quoties circa negotium ecclefiz aliquid dubietatis emerfit, ad ipfius deliberationis arbitrium recurratur. Intelleximus fiquidem quod cum inter villicum de Herneja & uxorem ejus coraqj tequzftio matrimonii traftaretur, & proI^duftis teftibus, & eorum examinationibus diligenti examine difcuflis, ante publicationem,idem villicus reverfus ad propria, publice inter fe & uxorem fuam propofuit, fententiam divortii jddicio ecclefiz effe promulgatam: & fic ftiggefta omnibus falfitate, quamdam aliam mulierem fafti nefeiam, fibi copulare przfumpfit. Poftmodum vero fuper prioris matrimonii quzftione litteris a fede apoftoliea impetratis, delegati judices fententiam divortii protulerunt. Unde quia villicum & mulierem quam fuperinduxerat, pendente lite prioris uxoris, invicem afifcris confen- g tire: tua nos duxit fraternitas confidendos, utrum tales fint ad matrimonium admittendi. Nos autem audoritate przfentium tuz follicitudini refpondemus, quod imipofita ei poenitentia competenti, & infra ipfius pernitentir tempus carnali commercio interdifto, poftmodtun in maritali copula poterunt remanere. Super eo vero quod a nobis fimiliter poftulafti, utrum ille qui in quamdam mulierem confenfit, fi pater crus videlicet luum przftaret affenfum, fi ad confummandum matrimonium fit compellendus: non

(·) fvpetier fb' *line» in tertie.*
(c) «t *bibere debeet* *[ectmdam, tam* ʌ *frima fine ftiditio eciiefitr.*
(à) *In Incidunt* ,(eî C7 r»« · Minii.
~~~

— non minus rdpondcnuu, quia cum affenfus li- A
ANNO ber dici non poflu, qui alieno refervatur arbitrio ac conditioni, ipium canonica non inprobant inftituta, que coufonant boneftati, nifi voluntas patris poftmodum intercedat, nequaquam ad contrahendum matrimonium eft cogendus. Nam licet felicis recordationis Alexander papa prndeceflor nofter' in fuis videatur confultatiombus refpondifle, quod dcfponfalia interpofita conditione «certa, conditione ipfa minime ..obfervata, fi confenfus de pnefenti intercedat, vel carnalis copula fubfequatur, diflblvi non debent, fed firmiter obfervari.' nequaquam eft noftra: diffinitioni contrarium, cui hujufinodi confenfus nequaquam fit de Ipnrtenti habendus, licet per verba de pnefenti evidentius exprimatur, quod in alieno arbitrio non habito, fed habendo, confidunt, aliam tamen non poteft ducere uxorem.

Cap. XXII. *tient Eberarti Padnenn.*

Super eo quod ex litteris tuis intelleximus, virum quemdam & mulierem de mandato domini (a) utriufque aflcnfu fe invicem recepifle, nullo facerdote prefente, nec adhibita folemnitate, quam folet Anglicana ecdefia adhibere, & alium pnediftam mulierem ante carnalem commixtionem folemniter duxiflê & cognovifte: tur * paternitati duximus taliter refpoodendum, quod fi primus vir dc mulier pari confenfu deprefenti fefc (i) receperint, ipfa debet primo reftitui, cum nec potuerit, nec debuerit, pofl talemconfenfum alii nubere. Si vero confenfus talis inter cos non interccflerit fub verbis illis qur diximus, nec carnalis copula etiam aflenlu de futuro pneeunte: fecundo viro qui eam poftea traduxit atque cognovit, mulier ipfa debet relinqui, & ab impetitione prioris abfolvi, injunfta primo poenitentia de befione fidei vel violatione juramenti, fi dedit fidem vel prrftitit juramentum. (c)

* Cer. krurmtin.

Cap. XXIII. ldrw ridrw *in* ««few *epiftM.*

Sponfam autem alterius, fi eft nubili aetati proxima, nullus confanguineorum aliquando fibi poteft matrimonio copulare.

Cap. XXIV. J<few (d) Xvdre^C *epifnpo.*

Super eo vero, quod de illo nobis fignificafti, qui cum procreare vellet filios, uxori fine nunquam carnis debitum reddidit vel reddere potuit.* inquifitioni tue taliter refpondemus, quod diverfa funt inde decreta, diverte fententie. Sed confuetudo eft Romana ecclefic, in fimilibus taliter tenere, quod fi non poteft eam ficut uxorem habert, ipiam habeat ficut fororem.

Cap. XXV. *tient Mati fenili Edntundi, m i, n*

Ex parte Emma: mulieris noftris eft auribus intimatum, quod Andreas fibi coram facerdote quodam & diacono & aliis, piuribufque tam c.ericis quam laicis ad hoc convocatis, juramentum preftiterit, quod ipfa ab eo tcmpoie pro conjuge teneret, fie ci ficur uxori fue pdem fervaret: ipfa quoque Andrrx preftito juramento promifit, fe illum pro marito habituram, fic fidem ei ranquam proprio viro fervaturam. Quo fefto, diu in eadem domo cohabitantes, fibi liberos procreaverunt. Procedente vero tempore B prediâus Andrews contra juramentum prafiitum praenominatam Emm^m fic filios cx ça procreatos reliquit, fic a cohabitatione recellit. Quia igitur nemini licet uxorem fuam fine manifefta caufa fornicationis dimittere, fic. tunc eam vei fibi reconciliare debet, aut ipfa vivente continere: nec nos fuftinere debemus, ut prediâus Andreas juramenti preftiti religionem infringat: diferetioni'veftrx per * A. S. prefentibus mandamus, quatenus rei veritate diligenter inquifita, fi, prout fuperius diftum eft, ita eife Inveneritis, eumdem Andream moneatis ftudiofitts, ut fue faluti confulens, fic fuperindu&a quam habet, prius dimitfa, ad uxorem fuam redeat, fic eam maritali affeftione tradet, fic reatum C iuum condigna perna expiare fatagat. Quod fi commonitioni veftrc acquiefcere forte contemplerit: vos eum fic fuperinduftam, omni occafione fic appellatione ceflantc, excommunicationis vinculo innodetis, fic ufque ad dignam fatisfadionem precipiatis hominibus, ficut excommunicatos, cautius evitare.

Diicit.

* Apoâoli- ®*·Λ·°- m

Cap. XXVI. *tient Piflavenfi epi[copo.*

Ex litteris venerabilis, fratris noftri Sanxonis epifeopi accepimus, quod cum duo nobiles viri fui epifeopatus, VV. fcilicet de * Munda, fic B. de Mauritania, filios fic filias impubefeentes haberent, fic fpe pacis inter eos reconciliande ita inter fe convenirent, quod filios fic filias mutuis invicem matrimoniis sociarent: fic hoc tam patres quam filii fub juramento fe fafturos prorai-ferunt. Inter quos quidem G. prioris filius, filiam predifti B. confentiente patre, fetnel fic iterum recipere in uxorem juravit. Cumque ipfo volente ad ^lia vota migrare, eum epifeopus fub diftri&ione anathematis compellere voluit, ut fecundum quod juraverat, filiam praefati B. traduceret, in uxorem, ipfe ad audientiam no-E ftram appellavit: fic altera parte nuncium fuum ad nos deiiinante, nec ipfe venit, nec refponfalem aliquem pro fe tranfmifit. Quia igitur periculum G. prediâo extitit, contra juramentum fuum venire*, fraternitati veftre per A; S. pnrfentibus mandamus, quatenus cum exinde fueris requifitns, utramque ante tuam convoces prelentiam, fic rationibus hinc inde plenius auditis fic agitatis, fi tibi conftiterit, quod prefatus G. preftito juramento firmaflet, quod filiam memorati

* MoronJa·

* Apofloli-

(a) *utnufau fefe.*
(b) *receperint. dicendt* rau *atteri: //- te recipio ia nteuat fir I» ateaat, etiamfi non inter.efiertt illa 'i-lemnitai, nec notollereno camaliter cognoverit, naulie. ip/a debet &c.*
(e) Ad. *appellationi aaten» fi eoa /aper ifi» cafa ab alterutra parte fue.it inwfofita, ttfi appelletur ab eo, eat taufa efi re. ap. eoanufaefi demota debita deferenduuo.* (d) *^tadrauenfi.* Manli.

rati B. duceret in uxorem, eum moneas, & «'ftoritatle nortra diftriae compellas, ut ipfum, mil rationabilis .caufa extiterit, m qxorem recipiat, & maritali affertione pertrad.-t. Si vero rationabilem caufaA prxiendere voluerit, eam cum omni diligentia & ftudio audias, & fine canomco, appellatione certante, decidas. Cetcrutn fi legitime monitus, judicio tuo parerecontempierit.· et:m fic patremfuum, fi fovere ipfum *in ilia malitia prefumpferit, excommunicationis viriculo adrtringas: & in tota terra ipforum omnia Divine, prxter baptifma parvulorum fic pcemtentias moriendum, prohibeas officia celebrari.

Cap. XXVII. *Idem Penediflm papa* (a) *Gauden-lia patriarch*.*

Lex Divinx conflitutionis fedem aportolicam to:,us P0,lut orbis terrarum magiftrans: utquidqu.d ubique locorum dubitatur, ab ea tandem ratio eiuidem requiratur. Affatus ert autem nos luis litteiis ejufdem cathedrx fefforem, ac percontatus ert quidam vir nomine Joannes, pro connubio filix fur fupcrftitis, cujus foror defuncta, cuidam mveni nomine Stephano, fimphcibus verbis fuit defponfata, fic antequam ad nuptias pervenerit, morte praeventa.· tirrum cum eodem juvene poffit matrimonium celebrari fuperftitus fibx, necne. Namque teftatus eft, hujus rei rationem haberi apud vos ambiguam, quam, Deo docente, reddimus his verbis cerinfimam. Protoplaftus enim ille, radix fic origo nortra, detrarta fibt corta videns mulierem formatam, prophetico fptritu inter alia protulit: *Propter hoc dimittet homo patrem & matrem, & adharel'it uvori fua, & erxnt dico* in *carne una.* Quibus vetbis innotuit, non aliter virum & mulierem porte fiet i unam carnem, nifi carnali copula fibi cuhxreant. Qui ergo nequaquam mixtus eft extranex muberi fœdere nuptiali, quo paclo per nuda fponfionis vciba poffuat una caro heri, nullatenus valemus intueii: propinquitas enim ianguinis, verbis dicitur, non veibis efficitur. Sed nec olculum pant propinquitatem, quod facit nullam fanguinis commixtionem. Quoniam vero ita prorfus fe habet res Joannis illius, ut velit filism illi nuptiis copulare, cui primam jam decreverat deiponfare: Centura apollolica mandamus hoc abfque criminis vitio poffc fieri. Nam cur prohibeamus quod prohibitum nunquam fiera fcnptura declaravit? Sed neque mundanx leges, connumeratis perfonis quibus inter fe nuptias contrahere non licet, de hujufmodi aliquid dicunt negotio. Ne ergo abnegetis, quod r.uila abnegandum ratione monftratis.

CAP. XXVIII. *Idem Ihntonienfi, Batbanienfi, &* *Herejorder^i. epifeopis.*

Ex litteris vcncrabflis fratris noftri Cantuarienfis archiepiicopi apollolicx fedis legati, ad audientiam noliri apollohtus pervenit, quod cum G. de fando Lcodegario, Mariam filiam fuam acuentem, cuidam tuveni R. nomine defponlafiet. poiimoduin quibuidam ipfius mulieris confanguir.ns procurantibus, memoratus R.. cum ea prxiente p« verba prilcntis temporis contraxit, ficut dicitur, matrimonium, fide hinc inde corporaliter prxftita, quod vir·mulierem ficut uxorem legiiimam de cetero exhiberet, & ipfa reverenter ci fine contradiâionc, ficut viro legitimo, obediret; nihilque defuit; nifi folemnitas illa in facie ecclefix celebranda, qux propter tempus Quadragefimz tunc non potuit effedui mancipari. Tempore vero procedente orta iufpicionc, qnod præfatus R. ad ajia defideraret vota tranfire ad examen fuit jam diâi archicpifcopi caufa perlata: qui fub anathematis interminationi prohibuit, ficut cx litteris ipfius accepimus, ne antequam de prxfcripto negotio plene conflaret, vir ad fecunda vota tranfirct, Sed ipfe preferipta prohibitione contempta, filiam Hugonis de Polftedc, Mathildcm nomine, facie ecclefix fibi fo/enniter copulavit uxorem, Poftmodum vero duabus mulieribus & siro cor^m arcliiepifcopo coniliiutis, pixfatus R. publice confertus eft, fe cum Maria, ficut diftum eft, publice matrimonium contraxiffc, & aliam, fcilicet Mathildem, pravr quorumdam uiijgeftione icdudum, accepiilc. Matia vero frequenter affermi, quod pater ejus non moverat de voluntate ejus querelam, adjiciens quod inter ipfam fit prxfatum R. excepta fola fide de cortrahendo matrimonio, nulla obligatio tnttrccfferat: quam, quia ipfe nonfervaverat, fervare miniqie tenebatur: & ideo, quia cam quam lecundo acceperat, relinquebat. Cum autem praefatum R. tanquam proprium virum reftitui pohilaret, fic archiepncopus vellet de primo matrimonio cognofcere, ob id maxime, quia mulieres dicebantur fele confanguinitate contingere, ac per hoc tam incertus quam adulterii vitium timebatur.· Mana ad apoftolicam ledem appellationis vocem cmifit, & fertum circumcilionis prox.mx terminum appellationi pt-thxit, appellationem vero archiepifcopodeferens, eidem Mariae fub periculo animae fic excommunicationis interminatione dillridius interdixit, ne cui nuberet, donec caufa ipia coram nobis vel cui am delegatis ab apoftolica leae judicibus, finem debitum fortirctur. Ipia tamen de remedio appellationis confita, cuidam alii, VV. nomme, nihilo minus nupfit; fic propter hoc citatam coram archiepilcopo noluit, propter appellationem quam obierat, apparere. Cum igitur abfcntibu» partibus non v/Seretur nobis negotium finiendum, ipfum experientiae veftrbe, de qua plene confidimus, committentes prxlentium authoritate terminandum: quatenus partibus ante pixientiam vertram convocatis, inquiratis diligentius veritatem. fic fi nihil conlliterit quod impediat, praeter confenfum qui inter prsfatum R. fic Mariam a(Teritur præcetlülc, iccunda matrimonia inviolabiliter obiervanda, fublato appellationis diffugio, judicetis. Licet enim contra interdictum ecckfiae ad fecunda vota tranfirc nequaquam deberit: conveniens non videtur, ut ob id folum, (aeramentum conjugii diffolvatur Alia enim pœna debebat cis imponi, quod contra prohibitionem ccclefue hoc fecerunt. Nonis Februarii.

Cap. XXIX. *Idem Batbrnie^fi epifcopa.*

De illis qui infra annos aptos cxiflcntes matrimoniis contrahendis iponlalia contrahunt, five uterque, five alter, antequam ad annos aptos matrimoniis contrahendis perveniunt, reclament & po-

(a) *Gra^ca/S.* Man.G

pofiulent feparari , non funt aliquatenus au- A quod ab anno alter in alterius copulam matiia-
OIKIIП Utendi. Si vcio alteruter corum ad annos aptos contrahendis matrimoniis pervenerit , infra cofdem annos altero exifiente , iponfalia contrahuntur. Si is qui minori^ cit xtatis , cum ad annos illos pervenerit, reclamaverit , nec in alrerum voluerit confcntire , judicio ecclefix poterunt ab invicem feparari. Utrum autem mulier, qux , pofiquarti ad annos matrimoniis conti a-hendi; aptos venit, ndpfit, ab eo fi quxrat diffidium, debeat feparari . tux confultationi taliter refpondemus, quod cum in eum lcmel conlenfcrit, amplius conlentire non poteft aliquatenus, vel divertere: nifi fq|te illi nupfit , pofiquam * ad annos aptos matrimoniis contrahendis pervenerit , & in eum luum omnino nega- B vcrit przftare confenfum.

iui, q_im *

Câ F. XXX. X'.K^dcr 111. *Bxrdegalenfi archieptfcopo.*

Confuiuit nos tua fraternitas , quid tibi fa* ciendum fit dc milite quodam, qui cum mulierem quamdam duxerit in uxorem , & cam longo tempore tenuerit , fic prolem ex ea hifcepcrtf : nunc matrimonium fuum accufat , dicens in quarto gradu confangniniratis elfe . Ad quod utique confulta'ioni tur taliter refpondemus : quod fi przfatus miles mulierem ipùm in facie ecclefix duxerit, fie longo tempore tenuerit, non debet vox accufationis fuz admitti , nifi perfo nx alix & idonex appareant, fic merito iufpicionis carentes, qux matrimonium ipfum velint & poffunt legitime accufarc . (a) nec hzredes perionx admitti dibent, fi per viginti vel ortodecim annos infrmul fine quzllionc remanfcrint .

CAP. XXXI. *Imoceniur Vintsaicnfi* ^'f^.

Super eo quod interrogaflide facramcnto conjugii, breviter refpondeo: Illam quam d.xilli, a patre conjugi traditam , & ab *eo* cui tradita iueiat, patri commendatam , donec flatuta die in domum fuam ille traducet : dico quod legitimo confenfu interveniente , ex eo llatim conjux fuerit, quod fpontanea * voluntate fefe conjugem elfe confcnlerit, non enim futurum promittebatur, fed prxfens confirmabatur. Quapropter quidquid cum alia polimodum fartum efl in coitu five in generatione prolis , tanto reprehenfibilius eft lecundum , quanto verius primum. Confiante enim primo , quanto amplius in Deum committitur , tanto magis culpa augetur. His ergo cognitis , facile erit negotium przfentium latoris tux difcrctioni debito fine terminare ·

coactflioM<·

Cap. XXXII. *Idem Caflinenji albati .* E

Ex litteris ruis ad nos dirertis accepimus *f* quod cum quidam fecrcto mulierem viduam fubairafTet , fit cognofcens carnaliter cohabitaflet cum ea per annum, Mundualdus virum mulieris traxit in caufam , proponens quod illam,îη potellate fua pofitam, quafi fornicariam cognoviflet : tunc vir fic mulier juramento fumarunt, lem confenlcrar , & dc cetero ficut vir ht mu lier fimul cohabitarant . Cum autem nec juramento fidem mulieris procurator habuit , exegit eam publice lubarrari . Quod cun vit publice *facere* paratus effet in conlpcdu ecclefix, fur texerunt duo, proponentes, prztatx mulieris conjuges in quinto gradu vel fexto confangu nitatis icte contingere: quia pater ejus, qui eam iubarrare volebat, priorem viium in quarto conlanguimtatis gradu attigerit . Unus autem ita ie audivifle jutavit, alius autem id jurare voluit , & ob hoc licet ille praefatam viduam lubairare difiulerit, minime tamen ab ejus cohabit at tone difcetlit. ProcelTu vero temporis ad inllantiam Mundualdi przfatus vir publice marrim mium celebravit , & poftmodunï 1ère per annum cum uxore permanlit. Nunc autem quxfiio prima revixit , & juraverunt dud cor.un archicpitcopo plebano , velut dicis , quod primus vir fuit in quinto gradu confanguinitatis patri viri przfentis . Unde quia diverti diverts fencunt , quid agendum fit m hoc cafu , meis quxris litteris edoceri. Quocirca difcretioni tux per * A. S. mandamus, quatenus utr.im.que partem ante tuam prxfentiam convoces , & facias telles coram te jurare, & adhuc inquiras , a quibus & quando didicerint quod tellanrnr . Si vero j oil motam quxtlionem didicerint , non eit j.im di-itum matrimonium Jitlolvendum . Similiter nec U ab accuiatonbus matrimonii didicerint . In· quifita vero ventate diligenter, fi per telles circumfpertos & omni exceptione majores invene-ris, quod primus vir patrem fupcrilms in quinto vel fexto gradu attigerit, non ditfcras fententiam divortii promulgare. Æque enim, ut canones dicunt, abilinendum cil aconfangumeu uxoris, ac propriis, ufque ad iextum gradum. Ceterum prudentiam tuam nolumus latere,quod perionx idonez nominandx funt, fic gradus difiinguendi ab utroque latere & computandi : nec funt caulx matrimonii trartandx per quoslibet , fed per judices diferetos, qui potcftatcm habeant judicandi, & flatuta canonum lupcr his nequaquam ignoicnt.

oiiuθΓι ilJt

. Apoflol1. .am infli «m

Cap. XXXIII. *Idem Exonienfi e/ufeopo.*

Przterea hi qui matrimonio contrahendo pure & fine omni contradidione fidem dederunt , aut juramentum fecerunt, commonendi funt diligentius & exhortandi, & omnibus modis inducendi, ut fidem przfiitam vel juramentum fartum oblcrvent, & fe, ficut promiferunt, conjungant .

DE POTESTATE JUDICUM PARS VII.

delegatorum, & dc variis litteris diverfis temporibus impetratis.

Cap. I. *Idem Londcnienji epifeopi.*

CÜM tibi fit de benignitate fcdis apofiolicac indultum, ut caufas, quas de mandatonoftro fufeipis terminandas, liceat tibi perfonis aliis uni vel pluribus delegare: fed ab his quibus cauti fuit per te commilTa , fas fit litigantibus appel-

la) *mc* <«dea» *perime* . MinG.

"pellare, crfi eadem caufd tibi fuerit a nobis A aPPcfta,'onc «flante, commifla ; accidit interdum, ficut tu atteris, quod caulam, quam tibi commifrmus , appellatione poftpofita, terminandam, aliorum experientix committas audiendam, fic appellationem alter litigantium ad tuam, alter ad noftram audientiam interponat : confultationi tux refpondemus , quod ei appellationi, qux ad nos interponitur , eft omnino deferendum, licet fuerit appellatione remota commifla.

Cap. II. *Idem. Bithefoieufi epifeopi.*

Qttia qiirfittim eft a nobis ex parte tua,quid faciendum fit^de poteftatibus, qux, cum prxeipimus alicui juftitiam exhiberi, de his quos di- B ligunt aut tueri volunt, minis & terroribus fuis conqucrentes filcre compellunt , fic mandatum nollitum eludunt ; id tibi refpondemus, quod ficut agentes & confcntientes pari pcena feripturx teftimonio puniuntur: lie tam eos qui trahuntur in caufam, quam principales fautores eorum, fi cos manifefte cognoveris juftitiam impedire, Centura ecilefiaftica poteris coercere.

CAF. 111. *Idem Eeoracenfi arcbitpijcopo.*

Sane fi a nobis litterae prius impetrentur , fic altx poftea, non facta mentione priorum litterarum, fitterx impetrentur: ft judicibus innotuit, donec Romanum pontificem confidant, ficC luam exinde plemus cognofcant voluntatem , cxccutione lifterarum debent penitus fuperfedere , ne pro varietate litterarum , caularum fines valeant impediri.

Et hoc aubepiiis obfervari ab omni adminiftratorc , utui ccntigcnt in feriptis noftram fieri juflionim ad aliquem, fic interca quiefeat ab adminiftrationc, is qui poft illum lulceperit dignitatem, cam accipiat & infmuet. Et fi quidem privata eft caufa , implere cam fic aflequt , quemadmodum ad cum promeruerit referiptum. St vero hujutmodi in feriptis julTio publicum jus rcfpicit : inquirat eam, & h quidem non lxditur filetis, qux in ea comprchenfa funt, adimpleat. Si vero ad lxfionem fifei eft, nil fuper ta omnino ..gi Nunciarc vero nob's primum' oportet, ut kcunda de hoc noftra jufl'io fiat . Si vero prxeepta cuiuslibet judicis (unt, fic priufquam infinuentur hxc, aut prxeipientem, aut ad quem prxeepta lacta funt , contigerit removeri dc cingulo : etiam fic qui factus fuerit judex, hxc iuteipiat & exigat, fi legitime fati» funt. Si vero contra legem, aut contra jus publicum facia funt ; pro non feriptis efle jubemus .

Cap. IV. *Item.*

Cum aliqua caufa , appellatione remota, committitur, fic lententia fertur iniqua: eam vacuare oportet, nec ci debet ftan, fi manifcilam continet iniquitatem.

Cap. V. *Idem l.ondonicnfi epifeopo.*

Si pro debilitate tua, vel pro aliqua gravi necclTitate , traftandis caufis , qux tibi ab apoftolica fede committuntur, adeiTe non poteris : liberum tibi fit, aliis perioms idoneis fic diferetil vices tuas committere , ita quod fi res tanti eft, te confulere debeant : nifi forte caufx ita graves fint, quod line prxfentia tua non poftint omnino terminari.

Ca?. VI. *Idem Vee. Cornoterfi elefh.*

Dc caufis qux i^ntra certum terminum decidendae committuntur, hoc tuam volumus Cognitionem tenere : quod nifi dies ab apctk-lico praefixus, dc communi conlenlu prorogetur, co tranfiudo mandatum expirât.. Illi etiam qui £rocaufis tibi committis ad citationem tÿam <cuire , aut tuo iuper his judicio parère neglexerint , fi tale fuerit negotium, quod certa ex.nue poena canonibus exprimatur, eam inHigas . Alioquin ipfos , pro delidi qualitate dc caulx, fccynuum arbitrium tuum punias .

CAP. VII. *Idem Senoneqfi archiepifettpo.*

Prxtcrea fuper hoc, quod nos confulere voluifti, utrum liceat judici delegato, non ordinalio, fmc litiens citatori s cogere lonium.tcemnt veniat, aut damnare, fi non vericm; hoc tibi prxfentiurft authoritate innotelc.it , quod quamvis ct c.iula licet fimpltcitcr delegetur, latis poteft putes authoritate nollr.i compellere, &contumaces feveritate eccletiallica coercere, etiamfi litterae committionis id non contineant, aut partes mandatum non habeant ut accedant : qui» ex eo quod caufa fibi committitur, luper hi^ omnibus qux ad caufam ipl.ini pertinere nolcuntur , plenariam recipit potcft.itun .

Cap. VIII. *Idem Vintonierfi cpifopo.*

Quamvis fimus multiplicitate negotiorum implicui, & gravibus divertiique fell ciiudmibus occupati : nos tamen cogit prxrcr commune debitum tua fraternitas , & dikdio qua perlunun tuam diligimus, tuis confulutioi. ocs rclponderе, ne videamur indiicuila relinquere , qux nobis enodanda tua voluit dileftio) ixkntarc . innotefeat itaque loliciruditi» tua ,, quod judex a nobis delegatus caui.un libi committam poteft .-ilii vel pluribus delegare, aut totam audiendam ix terminandam , aut ctiar.i ut audiant rationes, & allegationes & atteft.itiones recipiant, & fententiamlibi lervent, vel ut horum aliquid faciant tantum juxta voluntatem & beneplacitum delegantis: quamquam non poflit camdem cau-l.im alii, appellatione potlpolita delegare : etli fit fibi, appellatione remota, commilïa. Si vero duobus caufa committitur , etiam fi non apponatur, ut unus line altero'in ea procedat; nihilominus unus cx ipfis , live luo conjudici , five alii , vices luas in hac parte committere poteft .

Cap. IX. *Idem tidem in eidtm .*

Ceterum fi qui ad judices fuper aliqua caufa ab apoftolica lede litteras commiflbrias impetrent aliis judicibus forte committi, nili de commifliоne prioribus Lila in litteris coinmiflionis, qux aliis delegantur, mentio fiat: nihilo minus priores judices in cognitione ac caulx decifione procedere debent, nec fecunda: litterx Tuper eadem caufa taliter nnpetratx , alicuius roburis fnVnitatem habere poliunt. St vero in fecundis lineris habeatur mentio de commitlione prioribus judicibus faâa : prxdiâa caufa, priotum eft exempta judicio, cum exdem non fint tacita veritate impetrata·. Verum fi pixieniibns partibus, de ipfarum conlenlu cuilibet i.uila committitur, fic proceflu temporis, vel etiam continuo, alterutra par-

anno CHKO! I i,7>. y·* 'a',nj ' 'vl'UU . co.nrr.llti : su nefeiente, caufa* ipfam tacita mre commiflione fada . impetravit noti immerito fs, qui tali dolo & fraudp adverfarhim cogit laborare , in expenfis condemnari droct.

Cap. X. *Idem eidem in eidem.*

Sententiam a delegato judice latam, fi ad mandatum ipfius judicis diœcefanus epifeopus execution· mandare neglexerit : is qui ex delegatione Romani pontificis fentetuiam tulit , eam execution! mandandi plenam, & liberam habet facultatem.

Cap. XI. *Idem Norwicenfi epifeopo.*

Significafli nobis per litteras tuas, quod in*terdum a judice delegato fruftra fuper aliqua caufa fertur fententia, cum ordinarius judex eam ad mandatum ipfius nolit execution! mandare , vel aliis refiftentibus effeftui mancipare non pofſit. Super hoc autem confutation! tuae taliter refpondemus ; quod fi ordinarius judex ad mandatum judicis a nob's delegati, non Vult aut non poteft', aliis refiftentibus, fcntentiam ab eo latam eflèâui mancipare, delegatus judex caufam authoricate fibi commifla poteft execution! mandare: & fi quis fibi reftiterit, cum ecclefiaftica cenfura coercere.

Cap. XII. *Idem eidem * in e. e.*

Si quando vero clerici coram judice delegato praelatos ecclefiarum fuper ccdefiis quas tenent, in caufam traxerint , & coram eodem judice tranfaâione vel alio modo ecclefias obtinuerint, in quibus certum fit eos inftitutiooem canonicam nullatenus habuifle, nec poffeflionem etiam corporalem·' ordinarius judex non debet delegati judicis mandato rcfillere violenter , fed apud ipfum inflate, ut differat illos in poffetiionem mittere , donec nobis rei veritas innotefeatl

Cap. XIII. *Idem Herefwdenfi epifeope.*

Intelleximus ex tuae fraternitatis relatu, quod quandoque impetrantur a nobis litterx certam caufam habentes ad te & ad alios, aliquando per fuggeftionem falfiratis, aliquando per fupprefiionem veritatis . Unde a nobis confilium poftulafli, utrum fecundum (*a*) formam, aut fecundum rigorem juftitiz, tunc debeas in ipfa caufa procedere. Super quo diicretioni tua. tale damus refponfum .' quod fi litterae noftrr ad re dire&E formam expreflam habuerint, & cognoveris eas per fuggeftionem fa|fitati$ & per iupprcflionein veritatis cum tali forma impetratas fuiiTe.· tunc non fecundum formam in cis expreflam , fed fecundum rigorem juftitiz, in caula ipfa fine perfonarum acceptione procedas.

Cap. XIV. *Idem.*

Si autem lis infra cerrum terminum przcipiatur decidi, non poterit negotium ultra praefixum (À) terminum, nifi communi confenfupartium, prorogari. Verum fi judex delegatus aliter fecerit, & tines mandati txccfTerit .· ejus)u-·.*" rifdidionem non eft dubium cxpiraic. A\'NO CHkisrt

Cap. XV. *Zdew (c) Londanie^fi & Eigprnitrf rp'f"P·'.*

(d) Pervenerat ad nos cx parte R.. fenis presbyteri, quod (r) cum ad vos olim literas noftras attuliffet, quod fi vobis conflaret eum per vim T. clerici , metu regio coopérante , ecclclum de *(f)* Gitebergia , quam fe aflerit per xi. annos picifice poffediilc, jampridem juramento prrftito refutafle, eamdem ecdefiam ei (jç) rcftituczres. Przdiftus vero. T. alias tireras a nobis poftcrius impetratas, ad alios judices fuper eodem negotio reportavit, & fic caufa ipfa fub vefko 'non fuit-examine terminata. Mandamus itaque fraternitati vcftrx atque prudentis, quatenus non obftantibus interis a memorato T. pofterius impetratis , nifi ibi contineatur * exprellum, quod * expteflim. caufam ipiam veftro judicio (6) iubtnrxcrimus , utramque partem ante vos convocetis, & eidem caufie juxta tenorem alterarum litterarum noftrarum, fublato appellationis remedio, non differatis debitum finem imponere .

Cap. XVI. *Idem Lexrvie^fi archiepifcopo .*

.. In litteris quas tua nobis deftinavit fraternitas, quzfliones quafdam inferuilli, fuper quibus folutionem tibi a nobis poftulas exhiberi : quarum fiquidem una eft, fcilicet, ufque ad quod tempus judex delegatus fe poftii interponere, ut fletur tei jqdicatz vel tranfaJlioni . Super quo utique paternitati * tux lalitei refpondemus, · c,,. eernitau quod ex quo judex delegatus per le aut per alium, fi potuit, execution! mandaverit, vel pro fe petierit mandari , ejus authoritas & jurifdiftio cellat, quia femcl funftus etl olficio fuo .

Cap. XVIE *Idem abbati /anili Albani.*

Confutationibus Cingulorum ex minifterio fufce^t* fervitutis cogimur refpondere, ut ii quid dubietatis vel qu<ftioni$ inmehtem alicujus emerferit, ab ccclelia Romana folvatur, que inter alias, difponente Domino, obtinere meruit principatum . Quziitum eft fiquidem a vobis, ut fi quis ecclefia vel poffeflione aliqua fe afleverans AU"*' abfque judicio & caufa rationabili fpoliatum , dc a nobis ad judices litteras obtinuerit, ut infra certum tempus reftituatur fibi poffeflio : fi conftiterit judici, eum efle taliter fpoliatum, pofſcifio debet ei retiitui, cum is qui tenet ecclefiam, vel pollquam ipfe requirit , antequam de litteris aliqua mentio fieret, (ludiorum , peregrinatiouis, vel alia hujufmodi caufa. fe abientaverit , num infra przfixum tempus judici pofltt fuam przfenjiam exhibere. Super quo itaque inquifitioni tuz talita- refpondemus: quod nec debet, nec poteft teftimonium habere, quamvis paratus fit coram judice delegato teftibus idoneis poffeflionem & dejc&ooem fuam probare: nifi is qui poflidet, terminum prorogaverit . Exfpirat enim jurifdiftio fua.· quia fine confenfu utriufque partis, non licet judici terminum prorogare aliquatenus prèfixum a delegatore.

Cap. XVIII.

(») caujtm & fecunda»·, (b) *diim .* (r) *G. Lmkn. &* R. Γ ιχβη». id) *Pervenit.*
(e) rasa *Eptfeop·» ohm nd vor.* (O *Gtiedefa* (g) *re/tiineretie* (h) *fuitrtximui.* Manii.

ANNO CHRISTI

Cap. XvПI. *Id*m R. Cantuaree^i arcbicpifcopo.*

Ex parte venerabilis fratris noftri Conventrcn-fis epiicopi , auribus noftris cfl intimatum > quod cum dp caufa quz inter G. tt F. clericum fu-pcr przbcnda dc Norbak diligenter cognoviffer, tc. eidem G. fecundum tenorem litterarum no*, flrarum, in quibus continebatur , -quod fi con-flant prxdiftum F. de perjurio efle convicium te perpetuo illi prxbendz renunciaffê,* ab eadem prxbenda , appellatione ceffante , amoveretur . feoque cognito & probaro, cum prxlibatam pr[redacted] bendam G. adjudicaffet , prsedidus F. in vocem appellationis prorupit, fic ad nos veniens, fccuti-dum hunc tenorem litteras reportavit , quod ci przcife dc abfquc caufie cognitione reflitueres , fic ipfum qui pofl appellationem eum prxbenda fpoliavit, authoritate alicui beneficium auferen-di, appellatione ceffante, privares, donec per fe vel per nuncium, aut per litteras luas faiisfaflti-rus, ad fedem apoflolicam afcccdcret, fic przno-mtnatum G. fi cumdem F. fuper jam dicta prae-benda prxfumcTet moleflarc, vinculo excommu-nicationis ufque ad dignam fatisfjflioncm ad-flringeret. Unde quia non credimus nos ita prz-cife fcripfiffe, fic fi taliter fcriplimus , hoc ex nimia occupationi contigit, fic in hujufmodi lit-uris intclligenda cfl conditio , etiamli non ap-ponetur, it preces veritate nitantur, fraternitati*-lux taliter, èTr. quatenusinfpcâo tenore littera-rum, quas prxdiclo cpilcupo oireximus , fi in-veneris quod fecundum prxdifhtm modmn ei kripfimus, & in litteris quas præfatus F. repor-tavit , non hitt habita mentio priorum littera-rum , fententiam prrfati epifcopi , omni contra-dictione fic appellatione ceffante, confirmes , fic prxdictum I·. cum litteris noliris , quas tibi de-tulit , .«J prxkntiam noftram venire compellas .

CaP· XIX. *Idem Exinienfi ıpiμopo.*

(j) Ad *hxc* cum aliquis nimii prolixum ter-minum fu» appellationi (*) przfigit , judex po-tcftattm h.ibet competenti modo abbreviandi : & fi in termino de tempore abbreviando competen-ter flatuto appellationem non fuerit profccutus , nec canonicam exccutioncm praetenderit ; fenten-tia, ft lata cfl, tenet . Quod ft lata non eft , judex appellantem , appellatione ceffante , poteft compellere infra terminum (laturum appellatio-nem profequi, vel coram fe judicio flare.

Cap. XX. *Idem Camctenfi Epifeepo.*

Sane quia nos in primis confulerc voluifli qualiter a nobis judex delegatus epifeopum, qui ei non fubeil, ad aliquid dandum vel faciendum compellere debeat, cum caufam, quz inter epi-fcopum fic clericum vel laicum vertitur, aman-dato noflro iulcipit terminandam : id tuz qux-flioni damus rtfponlum : quod judex a nobis de-legatus, vices noflras gerit , unde in caufa illa «it (uperior fic major illis , quorujp caufam fu-fcipit terminandam . Ideo fi epifcopus vel alia perfona, qux non fit de jurifdittione illius, in caufa quam illi delegamus, rebellis aut contu-

A max fuerit, fecundum qualitatem vel quantita-*™"" tem faili , poterit vel interdidi v.el fufpcnfionis fententia a judice delegato' compelli ; ita quod judex fecundum néqout qualitatem * temperate procedens, epifeopo vel ingrcflym ccclcfiarum , vel facerdotale officium interdicat, aut etiam il-lius, qua; ad jurifdiftionem fuam fpecialiter per-tinct , interdifto fupponat. Dc teflibus autem non habemus in facris canonibus, quod'cogendi tint , fed admonendi , 'cum celari: veritatem , 'ficut dicere falfum, mortale deputetur firpe de-^ uli«tm. Qyzftioni vero quam facis , utrum ap-zqu. & pellationi illius fit deferendum , qui ficut mos Et illi ψή . [redacted]eft, przflito juramento abfolvi inhibetur, fi an-tequam aliquid ei mandatum eft , appellet , vel fi mandato recepto, cauia diffugii appellet·' ta-liter rcfponaemus ; quod poflquam juraverit appellationi ejus, qu« juramento derogat, peni-tus non cfl in aliquo deferendum . led flatim erit in.eatndem reducendus^ftntentiam , quz, donec mandatum fufeeperit , & fufeeptum pro poffë fuo fuerit exeeutus , debet firmiter obler-vari. 7

Cap. XXI. *Idem Eboraceufi arebitpifeopo, & Contentrenfi tpifeepo.*

Êx parte N. capellam nobis innotuit, quod cum ad te frater Cônverren, litteras impctratfêt , ut ei archidiaconatum, quem ih ecciefia primo va-care contigerit, aflignares, R. adverfarius ejus alias a te, frater Eboracenfis , litteras, ficut di-citur, impetravit, nulla de prioribus habita men-tione ; ut 11 avunculus ejus archidiaconatum , quem habebat io jam diâa ecciefia , vellet om-nino dimittere, ipfum ei faceresaffignari. Quo-niam igitur fi memores fuiffemus , nos przfato N. flirteras noftras ficut przdiximus , direxifle , pfo adierfario ejus nullatenus fcripliffemus, no-lentes litteras noflras, quas pro eodem N. mifi-mus, occatione aliqua effeflu carere: fraternita-ti tuz, ITc. quatenus przfcriptum epifeopumad-moneas, ut prarfato N. archidiaconatum eccle-fiz fuz, fi vacet , juxta promiffum fuum affi-gnet, non obftantibus litteris , quz ab adverfa-no ejus poflmodum fuerint, tacita veritate, im-petratz.

CAP. XXII. *Idem Luctui tertiui Cantuarie^fi arcbtepifcopo, & cjta feeffragmen .*

Relatum eft ex parte veftra , quod licet in commiflionibus a fan&z recordationis Alexandro papa tertio przdeceflbre noflro faâis , fuerit appellationis remedium amotum : altera tamen partium , five lis fuerit conteflata, five non ex-fpiraffc mandatum morte mandatoris' allegat : E idcoquc negotii* omnibus poftpofitis, in fufpcnfo mandatum apoflolicum expeditis : Nos igitur confultationibus veftris prrfentium authoritate rcfpondcmus, quod fi lis conteflata fuerit ante obitum pncdeccflbris noflri, mandatum in mor-te mandatoris nullatenus cxfpiravit . Si vero an-te litem conteflatam deccflit, non cfl ineo ca-fu judicibus quos delegaverat, ex delegatione hu-jufmodi procedendum , etiamfi ab cis minime fuerit appellatum. Poterit ergo in eo cafu , ap-pellatione ceffante, procedi , ia quo ante mor-tem

(*) 1h litterae & infra, bore. (b) prrfarnt. MaoG.

ANNO CHRIS Π 1 *7,- tcm mandatoris lis fuerit per conqucftiqnem &Aba:i, refponfionon partium conteftata . Ubi autem mors mandatoris, lite conteflata, pixcctUt, penitus fobfiftaturfive fuvric, five nun fitcritappcllationis obftaculum interjeâum.

PARS via **DE TESTIBUS COG E t^DIS vci non.**

Cap. I. *Idem yfl<xsndcr.*

COM fuper caufa quz vertitur inter venerabiles fratres nollros Prxneftinum epilcupum, & diledum filium * noftrum abbatem, fit icfti- N' monium veftfum neceflarium , & veritati contineat.· prxfcntiumauthoritate vobis praecipimus, B quatenus quarta feria proximae hcbdonaadz perhibituri tcftimonium veritati, omni occatione & cxcufatione reflante , vos apoftolico conïpcâui praetentetis. Si vero tunc non veneritis, iciatis ab * * officio & beneficio apoftolica authoritAtc vos fufpenfos: & fi non fic veneritis , excommunicationis fententiam poteritis formidare.

Cap. II. *Idem Capuano epifcopo, & abbati fanita Luci», ÌJT priori fanlte Crucis .*

Caftfam quz inter N. & O. monachos fuper deâione· de utroque faâa in monaflerio diutius eft agitata; experientis vcftrz committimus audiendam , ic appellatione remota , fine debito terminandam . Ideoque dileâioni vcftrz, *&c.* quatenus partes ante przfentiam veflram convocetis, & fufeeptis Atteftationibus utriufque partis, quz ab aliis judicibus funt receptz , telles alios, fi qui idonei funt, admittentes , nifi atteftationes ipfz fint publicatz , & rationibus hinc *inde auditis diligenter it. cognitis,* caufam ipiam, fublato appellationis remedio, fine debito terminetis.

Cap. III. *Jdtm R. Cantusriotfi archiepifcopo, R. Uigornicr\fi epifcopo .*

M φΐ. >. pru- Cum nuncius canonicorum dc Pleinteim , nuncius Joelis militis , *&c. Et infra :* Przierea non lateat prudentiam veftram ; quod przdiâi canonici non font a ferendo teflimonio luper proprio negotio ecclefia fuz repellendi, nifialia rationabilis caufa impediat.

Cap. IV. *Jdtm Tarracanettfi archiepifcopo.*

Super eo quod quzfivifti a nobis , utrum telles illi fint reprobandi in caufa criminali vel civili, quibus ab adverfa parte crimina opponuntur, tuz prudentiz refpondemus : quod fi etiam aut non font conviâi , aut conferti de criminalibus illis , dummodo inde * communicantur , non debent admitti.

Cap. V. *Idem Tigornieiyfi epifcopo.*

Scripta vero authentica, fi telles inferipti dcceflerint, nifi forte per manum publicam fuerint faâa, ita quod publica appareant, aut figilhim authenticum habuerint , per quod poflinr pro- non videntur nobis aiicujus firmitatis robur habere.

ANNO CHRISTI "Mr

Cap. VI. *Idem Itintonitiifi(pifcopo,(a') incspite,* Suggcftum.

(i) Porro fi quis crimen objicit tefti qui contra ipium produ itur , ut cum in civilibus (c) caulis tepellcre poflit , eodem modo aflerendo tellimon^m a/idicndus eft. Elii crimen civiliter probare (a) potent , ad tcftimonium contra *ipium* feiendum non eft aliquatenus audiendus : fed propter hoc non debet puniri . Quemlibet autem ad perhibendum teflimooium veritati , Romana ccdcfii minime cogere confuevit.

Cap. VII. *Idem Bononie^fi epifcopo .*

Super eo quod certificari defideras, anXaliquis de aliquo faâo manifefto ante judicem ®rF' veniatur, hi qui fado interfuerint, cogendi fint ad ferendum teftrmonium veritati: prudenttz tuz volumus innotelcere, quod fi faâum eft manifolium, non eget tcftium depofitiunibus declarari: cum manifefta, ficut tua non ignorat diforetio, probationem vel ordinem judiciarium non requirant . Unde fi manifeflum non eft , & is qui B. , convenitur, faâum negavit , telles qui interfue- Mamfrfâ . runt faâo , ex confuetudine Roman» ccckfiz monendi funt, non cogendi, ad teftimoniumferendum veritati: nifi forte timoré adverfz partis conflaret, judicii ferendo teflimonio revocari , licet de rigore humani *juris* ad hoc forte poflinr compelli. Si vero presbyte^ vel clericus alius aliquem laicum de rebus luis vel ecck-fic impellent, & Jaicus res ipfas non efle ecclefiz vel presbyteri , aut clerici, qui eum exinde impetit, kd fuas pioprias alleverat .· laicus ipfe debet de rigore juns funer hoc ad forenle judicium › curn *^or fomperforum rei fcquatur, licet in pluribus panibus aliter dc conluetudine fiat.

Cap. VIII. *Idem Salernitano archiepifcopo.* · *Bars capituli,* Licet pater .

De cetero laicos in accufationem vel teftimonium contra clericum in criminali caufa non efle aliquatenus acmiitendos, *Centura* facrorum canonun) inamfeitius edocet : nifi forte fuam vel luorum injuriam peifoquatur . Nec tunc etiam ad teit>monium , /cd ad accufationem poflunt adiuiiti.

CaP. IX. *Idem eidem in tadem epiflola.*

In caufis ecclefiaflicis vel civilibus Ultra tertiam produâioncm non debent telles produci , nifi atrhibiia quadam folemnitate, quz in legi· Ebus invenitur exprefla : & luper diâiS teflium , cum fuerint publicata , poteft publice difputari ·

Cap. X. *Idem prapqfito & canonicis Ehurdiner^is ecclefia.*

Cum tu, fili pnepofite , cum quibufdam canonicis tuis, & frater nofter venerabilis archiepHco-

.(·) deifl in capite. (W Q/tamvi /hnus bc inbi . Rmro. (c) "" "*^o poffit afferendo teJUmtmium audiendus eff. (d) poterit euod fdt thjicit ad teffimontum. Maafi.

~pi£copus, pro caufa qux inter vos & ipfumver-A
chrjstj ,^a,ur' 'n ηοθΓ* effetis prxfentia conftituti, archiepilcopo afferente, quod vos ante appeüâtionem excommupicaflct, & poftulante (ententum fuam confirmari : e contra propoluifli , quod poft appellationem , in vos fententiam excommunicationis protuliffet , & ob hoc duxilli' nul- Fins momenti fuifle : adjecifti etiam tam tu quam alsera pars , quod telles fuerunt hinc inde produdi, & atpeftatione eorum recepte. Nos autem auditis fic cognitis rationibus & ablegationibus utriufque partis, & attellationibusinlpcflis diligenter, cum conflaret vertros telles jurpffe ; quod poll appellationem 'fententia in tx» lata miffet; & refles archiepifcopi juramento confitmaffent, quod ante appel ationetp fententiam in5 vos tulerh difla teftium benigne interpretari , ac providere volenfes, ne de periurii reatu, notentur: quia utrumque verum' efle potuit , quôd poft primam appellationem & ante fecundam fententia lata fuerit ; de communi confilio fratrum , eamdem fententiam denunciamns & decernimus non. tenere. Ut autem hic nollix diffinitionis, *Hc,*

Cap. XI. *Idem Rotomagmfi, archiepifopp.*

Tranfmiffx nobis litterx tux continebant i quod <*cum Nicolaus Sagantinus ufque ad juventutem puerum quemdam nutriviffet, uxore fua nondum matrimonio delponfata cum eo cohabitante, poft modum ipfam, ficut creditur, legitime dcfpon favit, & de ipfa filios fullulit. Quibus paternam hzreditatcm petentibus, prxdi&us juvenis contradicit, dicens fe filium & hxredem, quamvis a vicinia, qux ipfum filium eorum credebant , (purius diceretur . Prxdiffus vero Nicolaus & uxor ejus Mathildis, prxfatum juvenem ipurium luum aut legitimum filium omnino negabant : fed dicebant quod pietatis intuitu eum nutriviffent . Cum autem quzflio coram te mota eft, & prxdiâus juvenis pro eo quod juri flare nolebat , vinculo excommunicationis iit adfttiflus: quid de hoc agere debeas, nos confulerc voluifli. Super quo itaque confultationi tux ta iter refpondemus: quod in tali cafu flandum eft verbo vi- D ri & multeris, nifi certis indiers & teiVbus prxdiflum juvenem tibi conlliterit eotum effc filium.

Cap. XII. *Idem Placentino epifeopo.*

Fraternitatis tux litteris nos confuluifti, utrum novi telles fuper quxftione judicata , in qua teftbus renunciatum fore ex uiraque parte conflat , fmt recipiendi; & utrum tellibus in prima caula receptis, prxter caufam appellationis liceat aliquid .novi proponere fuper quxflionibus judicatis. Licet igitur nebis ex his non plene innotuerit , utrum telles fuper etidem vel novis capitulis a partibus defiderantur induci: quia tamen jurifprudentium copiam non habebant, nos fu- E per hoc confulerc voluifti: hoc tibi duximus refpondendum, quod fi tn prxdifta caufa contigerit emergere capitula, fuper quibus aliqua parttum voluerit novos telles inducere, vel per jam receptos aliquid comprobare, cos credimus luper novis dumtaxat capitulis, fraternitatem tuam polle recipere, receptis prius ab ipfis fecundum formam recipiendorum teflium juramentis.

Cap. XIII. *Idem Exonierf epifeopo Ù Moti fenili biboni.* ,nJT'

Ihnotuit nobis R. quod VV. clericus capellanum ejus & ^ios quataplures de tellibus fuis ju» ramento, <dftrinxit : quod nec tefttmonium, vel confilium, vel auxilium, eidem R. contra iplum pratberena. Ideo jiublica anrhoriute vobis injungimus , ut fi leftimonium illorum publicatum 4t<>n eft, & non en abrenunciatum tellibus, eos qqi funt juramento adftridi, & alios, fi neceffc ruerit, idondos, quos ipfe in teftimonium produxerit, recipere non poftponatis.

CAP- XIV. *Idem decano Ciceflrenfi.*

Litteras Exonienfis epifeopi fufeepimus, continentes quod cum VV. clericus ad ptadentiam Willelmi nobilis viri acceiliffer, orans & fupplicans, ut eum in perfonam ejufdem ecclefia: admitteret, quidam clericus E. nomine, in eadem inventus efl minifti arc dicens fe a bone memoria: R. ptjedecelTore fuo legitime inlititutum - VV. vero objiciebat, etiamfi fafta fu<t' inlticutio, prxdidum E. non poffe innui, quia capellano domini perfonalum rcnunciaVit, Ct fub annua penfione ab illo tanquam a periona vicariam recepit, & ftc poli obitum illius ecclefiam vacare afleveravit Seri quia verifimilttudinem non habet, quod prædiitus E. peHonatum ecdehas prædiâa; capcllano piznominati R.. cefferit, fic ab eo ipfius ecclelix vicariam acceperit : prxvideas alternius, ut memouti VV. luper hoc probationem recipias, mfi hoc communis fama loci habeat , 'vel tales perfonx appareant , de quibus verifimile fit quod debeant ' dejerare ; quoniam fxpe contingit , quod telles corrupti pretio facile inveniantur ad falfum tcihmoniuxn proferendum .

Cat. XV. *Idem Moti & fratribm monofierii fenili Mtcbeelit de Atariuro.*

Caufam que vertitur inter vos dcdiledos filios noftros, plebanum & clericos plebis fanilr Mari* de Martura, jampridem filiis n. Volterrano archiepiicopo & abbati de Spongia commillimus, appellatione remota, fine debito terminandam . Cumque utraque pars propter hoc io eorum prxfeniia effet conftituta, & telles elTent hinc inde recepti, & eis ab utraque parte renunciatum, & atteftationes utriufque partis publicata: quoddam privilegium nuper a nobis impetratum in medium protuliflis, afferentes vos quxdatn alia munimenta a nobis impetraffe, que rationes prxdidx plebis obfcurare & impedire videntur, quod caufa ipfa nondum potuit terminari . Qtiia vero foliettudini noftrz incumbit , urrique ccckfue jura fua confervare integra, ac litibus ^contentionibus finem imponerer judicibus ipfis przcipiendo mandamus , ut partes ante fuam prxfentiam convocent, & fuper altis opitulis , fi qua ftnt, ab his fuper quibus telles funt recepti, & eorum atteftationes pubiicatz, rationes diligenter hinc inde audiant, & telles, fi qui idonei fuerint, recipiant, & in illis capitulis nuper per nuncios veftros a nobis impetratis, qux continentur in privilegio noftro , vel in aliis litteris quas vobis induifimus, poftquam cauiam ipfam eifdem» commifimus, prxdiflx caufx impedimentum psxftanubus, concordia vel juftitia mediante, decidant- Et quia venerabilis frater nofter

nofter Florentinus epifeopus per fua* litteras no- b® intimavit, quardam capitula privilegio noftro, quod monailerio veftro nuper indulfimus, ctfe inferta, qux obvia rationi videntur: per prodentia feripta vobis prxeipiinus, maudapics, quatenus privilegium illu4, ficut gratiam fanâi Petri & noftram curam habeti$,<um nuncio veftro, qui ad.nos fccure cum eodem veniar, dilatione & occafione reflante, nobis remittatis.

Cap. XVI. Alva· *Exanierf & Vtgmirnfi . tpifeopit.*

(*) Teftes, quos R. clericos vel lalodi vobis nominaverit, moneatis, & fi opus fuerit, authoritat* apoftolica compellatis ad perbibendum tt-ilimonium veritaji.

Cap. XVII. *Eagensut tertiat.*

Quoties aliqui feparantur propter cognationem propinquitatis, vel confanguinitstis, tribu* teftibus adhibitis affirmari debèt, qui de eadem conJanguinitate fuperfunt, vel a duobus, vel tribus teftibus femoribus & melioribus ejufdem loci proban debet. Probatio autetn rrftium debet fieri duplici juramento. Teftes enim debent jurare, fe neque privato odio vel amicitia, neque pro auro, neque .pro aliquo commercio quod habuerint, vel habituri fint, ad hoc juramentum ctfe induâos. Pofteadebent jurare, ficut ipfi dicunt, fic L rei veritatem accepiflc a majoribus fiuis, & ita effe.

Cap. XVIII. *Mem priori & fratrtbat fenlla Trinitatis Ltmdtnfis*

Infuper etiam authoritau noftra ftatuimu», ut liceat vobis in eaufis ecclefix veftrs tclbmonium ferre, dummodo unus vel duo ex vobis ad agendum & refpondendum inftnuanttir, quorum teftimonium in caufis, in quibus adores vei relponfales funt inftituti, debet admitti.

Cap. XIX. *Ment Cxonitôji Î7 Wigorniiufi tfifcopit.*

(b) Ad hoc quod profati clerici feripta authentica non habent, quibus muniri potfint, prodentium vobis fignificatione mandamus, ut onu»e* illos clericos, five laicos, quos citi clerici nominaverunt, moneatis, ut rtt veritatem(,) & qux fuper ipfa caufa noverunt, coram vobis aperiant: non etiam gratia vel timore aiicujus, vel odio, in lux falutts periculum reticere pr«fumant.

CAP. XX. *Idsm Cmtnaritnfi arcbitpifcopo, & C'iftrtff epijcopo.*

Retulit nobis A. presbyter, quod cum nimia paupertate laboraret, & quidam ex cis qui pro co tellimonium ferre deberent, fuper caufa que vertitur inter tum & adversaries tuos de ecclefia dc Bcrtonenfis femo fuerint dc state confe-&i, & a veftris partibus valde remoti, eoa veftro confpeâui pr&fentare non poteft. Quia igitur fiolicitudini Doftre incumbit, litibus «x conternionibus finem imponere, & unicuique jura fua integra & illibata fervere: prcfeniibus mandemus, quatentis, fi iia eft, aliquos prudentes 'viros dc honeftos, dc quibus plenius confidatis', ad partes illas, ubi eft ecdeiia iuper qua controvetfia veftitut, mittatis, qui teftes, idoneos ab utraque parte produfios, appellatione remota, fufctpiant, & corutn depofiriones diligenter confcriptas vobis reportantes, fub figillis veftris claufas, ut fecundum tenorem earumdem atteftationum caufam terminare poflitis.

Cap. XXI. *Jient Laiiat tertiat.*

~~Conftitutus in prxfentia~~ noftra' P. diaconus Buchan, nobis fua affertione monftravit. *Et infra.* Prxicrca illud nobis non modicam admirationem «adducit, quod purgationem oblatam accipere noluitli, nifi prius commcndaffes nomina fingul.orum, qui jam ditium P. purgare volebant, & dc majoribus & ceteris prius inquireres diligcqter, tanquam elfes ordinationes Uftu-rus. Urinam fic difeuteres ordinandos. Sane in purgationibus faciendis cum fatis fit, ut illi qui pro purgando exhibent juramentum, fi fecundum propriam conficientiam fic opinionem juraverint, quod purgandus, fit a crimine immunis, fit bonum exhibuit juramentum.* fi purgatores ab ecclefia tolereutur *ftte,* fint bon* famx in fiuis ordinious miniftrantes, nec in judicio pro crimine condemnati, procul dubio fiunt abfque ulla indaginc admittendi.

Cap. XXII. *Ucm Hirrfadttf 'pif<q*, & abbati ω fordr,*

Ex patte A. clerici ad nos eft querela perlata, qnod cum ipic ecclcfiam dc Calumprum canonice fuiflèt adeptus, & eam viginri quinque annis & amplius poflcdiftct, mulier quadam H. nomine, iplum exinde gradibus molelliis fic injuriis iacctfivit, & tandem tacito quod laicus erat, ad Tofenfcm epiicopum & abbatem de Ferversham litteras nolitas apportavit: quod fi prxdi&us A. filius effet illius qui proximo in eadem ecclefia mmiftravit, & jure hxrtdiurio eam teneret, vel quod publice fornicariam haberet, a prxdiâa ecclefia prorfus amoveretur. Tandem vero cum idem miles per interpofitam r^tt·, perfonam * prxfatam A. presbyterum coram prxdidis judicibus iraxiffet in caufam, quoldamlai cos infames & notabiles produxtflc dicitur ad teftimonium perhibendum, quod videlicet memoratus presbyter, filius illim lacerdotis fuiffet, qui proximo in ecclefia ipfa miniftravcrat. Licet etiam prae,idus A. presbyter aflererct illos teftes non effe recipiendos, pro eo quod quidam eorum latrones & raptores erant manifefti, quidam vero in alia caufa fuerant convidi de perjurio, 6c fe conftanter diceret hoc probaturum, nihilominus tamen prxfati *indices* talibus teftibus partis advctfx receptis, eidem presbytero, etiam poft appellationem, quam fe fuper hoc interpofuifle proponit, reo abfente, *phe*feriptam adjudicaverunt eeciefiam, quam nunc profati militia dapifari filius detinet occupatam. Quoniam igitur dc vobis falis plene confidimus, caufam

(a) *Trjtrt pu cirritm tltrictt t* leito» vohr.* (b) *j U bat «au pro/ari.*
(<) CT »« *fu/er.* M-nfi.

— · --cauiam ipfstn difcrationi vtflrx duximns com- A
ChrusH nutieodam: prjtfenlium uuthoritate vobis preci-
,,7# pteudo mandâmes, qu^iifims panibus ante vos convocatis, fuocr hoc ici vei.iaiem diligente· inquiratis; & n vobis conftiterit , quod predi Ans presbyter non fuerit legitime per telles *idoneos* prarfcripia ecclefia fpoliatus. eorumdem judicum fententta, litteris etiam confirmationis, fi qua: funt fuper eadem ecclefia impetrafx , non obftantibus, ccclefiam ilhm prrnominato A. presbytero, contradiAione & appellatione cef-fiinrc, reftituatis, ipfuinque de cetero non permittatis exinde a fupradiflo milite, vel ab eo cui ipfam ecclcfiam tenet, moleftari . St vero res aliter fe habet, nihilominus caiifam audiatis , & fine debito terminetis . Telles autem fi B quos idem Λ. in fue aflertionis teflimonium in vocaverit, ut coram vobis fuper his teflimonium perhibeant veritati, monere curetis, & diligenter inducere Divino intuitu & araOte juilitiae, ut coram vobis teflimonium perhibeant veritati, nec quidquam exinde in fua: lalutis periculum reticere pnefumant.

CAF. XX111. *Idtm S. Exanierji tpifcefo.*

Pervente ad audientiam noflram , quod ujugo de Kalega & M. uxor ejus, in tali funt iinca conlanguinitatis conjunâi, quod nullo modo pof-funt legitime infimul commorari . Undequoniam ad hoc magna eft difcretio adhibenda, fraternitati eux, èTr. quatenus fi aliqui apparuerint , qui poflint & velint ipfum matrimonium legiti-
' imprebart Tre * >ir,PuSnare, utiaque parte ante przfentiam tuam convocata , quanto tempore cohabitavcrint, diligenter ac ftudiofe perquiras, & utrum tempore quo conjundi fuerunt, accufato-esfihierint, & eos cunjungi debere cognoverint, folicite in-vcftiges . Qiiod fi illos tempore conjunAionis hoc fcivifle & filuifle conlliterit, de cetero grave effet cos audiri. Tolerabilius cil enim aliquos contra ftatuta hominum copulatos, conjunAos relinquere, quam conjundos quoslibet legitime, contra ftatuta Domini feparaie · Si vero matrimonium ipfum recenter eft contraAum, vel no-, titiam ejus tempore contraibis ad accufatores non pervenifle conlliterit ; fama vicini» & per-lonarum folicite perfertirata caufam audias, & cam fine canonico ftudeas terminare.

pars. ix. DE SECUNDIS NUPTIIS.

Cap. I. *Vigikrf :pifcjpo.*

Vir autem vel mulier ad bigamiam tran* fiens, non debet *i* presbytero benedici : qiua cum alia vice bcnediAi fint , eorum bene· diilio non debet iterari.

!

CaP. II· *Uem Exonienfi epiftapo. Part capituli, rn litteris*

Super illa vero quxftione, qua quasfitutn eft. tin fciiicet mulier pollic fine infamia nubere infra tempus luftus fecundum leges diflimtum. folicitudim tux tefpondemus, quod cum apofto-
s * lus dicat : *Mulier tnerluo vir» foluta efi a itgt* V»r' › & *'" E^mtn0 nukat ' tui voluerit.* per fen-tentiant & audoritatem Apoftoli, infamia aboletor .

DE APPELLATIONIBUS. (JrlRISri

Caput I. Pars* X.

f

Idem Alexander 111. Exonienfi tpifcopo,.& detona Eincolnieitf.

Dilefti filii noftri prior & canonici de Gife-buir, gravem admodum & difficilem nobis querimoniam tfanfmilerunt, quod venerabilis frater nofter R. Eboraccnfis archiepifcopus apofto-licc fedis legatus, eumdem priorem poft appellationem ad nos fallam fuipendit, & ecclefias fuas .interdixit, & canonicos, fi eideih tanquam B priori obedirpnt, tanquam excommunitatos denunciavit. *Et infra:* Super quibus autem omnibus rei veritatem per idoneas perfonas & famam loci folicite inquiratis, & fi ita efle invenbritis, txcleflarum conceffiones taliter faftas , nifi prior & canonici malitiofe diftulerint, cas, quantum ad fe pertinent, ordinare, nullus appellatione obftante, auftorira(e nollra revocetis tn irritum .· & priori & canonicis ecclefias ipfas reftitui facientes , tam vicarios, quam juratos eolumdem canonicorum, juramentum prxilitum Cervare cogatis , nifi fuerit a priore inique extortum. *Et infra* Provifuri attentius, ne ita fubtihter, ficui a multis fieri folcr, cujufmodt ailio intendatur, inquiratis: fed fimpliciter & G pure fafttnn ipfum & rei veritatem, fecundum formam canonum & ftatuta fandorum patrum, inveftigetis .

Cap· IL *Idem Remenji orchieptfiopo*

Saper eo quod abbas fanfti Apollinaris inclau-flro a te appellans, impofuit * generalem fuper , omnem cautam, qux aliquo tempore adverfus jeusriuw. eum poliet moveri, ipfum exinde redarguimus, nec hujulmodi appellationem ducimus admittendam .

CaF. III. *Idem Cantaaricnfi artbiepijcopo.*

Quod vero quefivifti, an debeat appellationi deferri , ubi fub ejus prattextu nofcatur adulterium vel aliud crimen committendum: conlultarioni nix talittf refpondemus , quod ubi noto rium eft crimen vel adulterium , fi appellationi deferretur , deferri non debet . Nolumus enim inceftus vd adulterii matrimonia aliquibus miniftrate.

Caf. IV. *Idtnt aM>ati fenfH Pttri de Diva.*

Ad noilrsm audientiam novetis pervenifle , Suod fi quando fubditos tuos vis pro fuis excêfbus, fecundum regulam fandi Benediâi & *ia*ftitutionem tui ordinis , corrigere ÔC catligare : ipfi, ut liberius malitiamfuamexercere valeant, ad remedium appellationis confugiunt. Quia vero appellationis remedium non ideo fuit inventum, ut alicui a religionis dc ordinis obfervan-*ia exorbitanti debeat in fua malitia patrocinium exhibere: diferctioni tux taliter, *&t.* quatenus fi quando quilibet fubditorum tuorum , ne ipfum pro fuis excellibus corrigas & caftiges , ad remedium appellationis convolaverit, non ideo minus eum juxta tenorem mandati , quod in feripta regula continetur , & inftkutione.n ordinis tui corrigas.

Caf. V.

ANNO CHRISTI

Cap. V- *Idem Norv-jieerfi epifeopo.*

Perfonas ecclefiarum in tua diœcefi confiftentinm, ita tuis & dominorum fundi authcuticis icriptis prxmunias, ut cum aliquem, iftorum decedere forte cèntigerit, decedem u fil ius, vel' vi carius, feu alius quilibet, perfonatum ecclefix vacantis viro idoneo conferendi tibi viam prrcluderc aliqua calliditate non polfit. Qiiod li aliquis talium ,· fiuftratorix dilationis caufa ad audientiam noftram appellaverit, fic appellationi fux prolixum terminum prxfixerit: tu ei terminum, intra quem poflit iedem apoftolican» convenienter adire, affignes: fic fi ad illam venire contemplent, tu illum ex tunc judicio tuo fu-B per his qux in quxftione vertuntur, fine contradiâione aliqua flare, omni cxcufatione fic appellatione ceifante, diftriftc.compellas. Si autem quifquam appellationi fux congruentem terminum prçfigat, nec tamen caufam ad diem appellationis fuerit profecutus : ipfum nihilominus extunc fententix tur, ficut de alia diximùs, appellatione remota, parere conftringas. Verum fi coram te, vel alio quolibet, hujufmodi negotia ventilentur' notamus ut morbo conftmili laborantes, fi certum fit, aut legitime poflint convinci fuper bis, fi ab alterutra parte addufti fuerint, in teflimonium recipiantur.

Ca l VI. *Item H. Remmfi trckitpifopo.* C

Cum fit Romana ecclefia caput fic magiftra omnium ecclefiarum, difponente Domino, conflituta, fic ad eandem confultationes fic quxftion«& dc divetfis mundi partibus referantur, quod eam fuper variis qwcftionibus confidis, gratulamur, fic prudentiam tuam non immerito commendamus, Inde eft quod fraternitati tux taliter rcfpondentes, prxlenti periplo duximus refpondendum . Si fruftratonr dilationis caufa, vel etiam neccflario, ante fententiam vel poftea fuerit appellatum, hujufmodi appellationibus annus tndulgetur, aut fi neceffarta fic evidens necettitas apparuerit, indulgetur biennium : nifi forte judex, a quo appellatum fuerit, fecundum'-' locorum fic provinciarum diftantiam fic qualitatem temporis, recifius tempus fuerit moderatus, infra quod fi is qui appellaverit, caufam appellationis non fuerit profecutus, lententias tenebit, fi poft fententiam appellaverit: fic a caufa fua ceciditie videtur, nec amplius fuper eodem negotio audietur appellans. Si vero a gravamine fic ante litis ingreffum fuerit appellatum; hujufmodi audietur appellans, quoniam facri canones paftim appellare permittunt. Si vero ante fententiam appellavit, cogetur illius ftare judicio, ad quem nofeitur appellatio . Si autem ia agro vel alias ante cauue ingreffum fuerit appellatura, non folent dici hujufinodi appelfstio- £ nes fed ad caufam provocationes . Prxterea fi reptor fit vel alias violentus detentor «liene rei is qui appellat : hujufmodi appellatio in judicio fa&a apud ecclefiafticas perfonas foler audiri, nifi manifeftiflimus raptor vel fornicator exiftar, ficut ille, quem abfentem fic non requifitum apoftolus excommunicatit.

Cap. VII. *Idem eidem in* cadrw *epifala.*

Si duobus coram non fuo jodicc litigantibus, alter ad noftram, alter ad fui Judicis audientiam / appellaverit, fic ille qui ad iuum judicem appcl-Alaveiit, ad diem appellationis veniens, appellatte fe ad eum proponit. eo tacito, quod adverfarius ejus ad audientiam Romani pontificjs apPcllailrt : fi legitime citatus non venerit, 'nec aliquem mitit lefponfalem, aut etiim alias parerc contemnit, fic in cum excommunicationis fenteifliam tulerit : lenebif excommunicationis lenientia in eum pro contumacia promulgata, nifi agnoverit eum judex ad audientiam noftrmn appellate . Denique in fine quaclIionum tuarum quxris, fi a civili judice anre judicium vel poft ad noftram audientiam fueri: appellatum, an hujufmodi appellatio teneat . Tenet quidem in his, qui veftrx funt enifcopali jurifdiitioni»fubiefti : in aliis vere etfi de confuctudine ecclefix tenear, fecundum rigorem juris tenere non credurais .

" " t " quisti ,,7>.

CAP; VIII. *Idem Vti^rnienfi epifeopo.*

Ceterum cum aliquam caufam contigerit tibi, appellatione remota, fuittie committam, & adverfa pars poft faftam citationem iter arripuerit ad fedem apottolicam veniendi, nihilominus potens in negotii cognitione fecundum juris formam procedere: quod utique fi ante citationem faciam iter arripuerit, non eft aliquatenus procedendum .

Cap. IX. *Idem iriganiitf epifeopo.*

Super eo quod a nobis tua folicitudo requievit, utrum fententia pro appellatione, quam ex incidenti qu«ftione fieri fiepe contigerit, fuerit fufpendenda, licet caufa fuerit appellatione remota, committa : prudentia tuae duximus refpondendum .' quod fi de aliqua exceptione fuboriatur quxftio, fic exinde appellationem fieri contingat, eidem exceptioni erit merito fuperfedendum : & fi principalis caufa fine illa terminari non poterit, ei nihilominus fuperfedeatur . Si autem adverfa pars de falft fuggeftione in appellationem protuperit, non eft fententia propter hoc differenda, fi in litteris commiffionis appellationis obftaculum inhibeatur.

C A V. V. *Ideirj tidtm in endem .*

De appellationibus qui in caufis minimis fiunt, tuam volumus cognitionem tenere, quod eis, pro qualicumque levi caufa fiant. non minus in illis, quam pro majoribus eft deferendum . Verum fi appellantes fuam contempferint appellationem, tu ipfos aut appellationem profequi, vel judicio tuo ftare, appellatione remota, diftrifte compellas.

Cap· XI. *Idem Senonum arehiepifeepo.*

Sicut Romana ecclefia omnium.ecclefiarum, difponente Domino, mater eft.' ita etiam nos, ?ui eidem ecclefia, licet immeriti, fiiperna: dipofirionis providentia ptxfidemus, & prout Dominus nobis miniftraverit, confultationibus finguiorum cogimur refpondere, & que videntur dubia, apoltolicx circumfpeftionis providentia declarare. Sane quefitum eft a nobis ex parte tua, utrum fi aliqua caufa inter aliquos delegatis judicibus, appellatione remota, committitur, & altera pars litteris apoftolicx proteAioois munita, quibus eft ei generaliter indultum, ut libere fibi liceat appellare, fi in vocem appellationis proruperit, ejus fit in eadem caufa appellatiooj

ANNO CHARTS

—«riant deferendum. Hoc ergo pnetentkus litteris ΛKMτi «rtquiftrioni tuât refpondemus, quod ejus ia hac C,iiR'sn prie appellationi non eft aliquatenus deferancum , poftquam etl judicibus » appellatione remota , caufa commida : quia fpccialc mandatum derogat generali.

Cap. XΠ. /fere fefere re vafeav *fpiftei».*

Super eo quod interdum judices delegati ab altera partium tanquam fafpcfti recufamur, hoc tuc prudentia preientibur litteris innotefeat .' quod cum facri canones ante & poft litis decifionem, & it> prolatione femetitix, & poft lententlrm fingulis appellandi facultatem tribuunt, non adiniciuut aliud remedium praeter falam appellauqnem, nifi in cafu ante fenteutiam (non admittunt:) Verum in caufis Ecclefiafticis » ubi appellationis remedium tollitur, utrumque remedium denegatur .· flt ita ficur appellationi, ita recufationi non eft aliquatenus deferendum St autem infra cerrum, temporis fpatium aliquibus committitur lis decidenda, itaque contineatur in litteris, caufam poft fafceptionem litterarum infra certum terminum terminari debere : exmnc terminus incipit , cum eos quibus litters delegantur, eafJctn contigerit litteras accepiflc.

Cap· XIII. *Idin R. CttiMrivfi ertkitfifaft .*

Pervenit ad nos, qund eum presbyteri vel alii fi conquerantur ab aliquibus vulneratos, vel alitet graviter lcfas, & ad probandum quod aflumunt, plerumque telles producunt , hi qui imperantur , ad apotlolicam fedem appellant .' fed appellationem interpofitam profequi , vel confinium hominum devitare contemnunt . Unde quia quid faciendum fit , litteris noflris certiorari defideras , fraternitati tuz , *&c.* quatenus illos qui pro tali caufa appellant, fi eorum cxceflus publicus & notorius non fit, contradidione & appellatione certante, ecclefiailica ccnftra compellas, ut infra conveniens tempus ipfam appellationrm inierpofitam profequantur . Si veto exceflus pullictis fit &notorius, appellatienh obtentu , fi quam ad iniquitatem fuam fovendam interpoiuerant, nullatenus prstermittas , quin eos excommunicatos denuncics , ficut ex rpfa injeâione manuum in clericum, excommunicationis fententiam incurrerant, & ipfis ficut excommunicatos cautius facias evitari, donec partis injuriam farisfacianr, & cum litteris tuis apoftolico confpeâui fe rcprslentcnt.

Cap. XIV. /fere *ettbitpifctpt Toltteno.*

Confuiuit nos tua fraternitas, utrum deferendum fit appellationibus , que fuper manifeftis criminibus interponuntur, aut eorum appellatiorubus qui fruftratorra dilationis caufa appellant,-» ncc appellationem prufequuntur. Super quo utiÎite eonfulrationi rux taliter refpondemus: quod quando aliqui, quos manifeftum fit ac notorium, uxorem alterius detinete, aut manus violentas injecifte in clericum, appellant» nec appellationem profequuntur , eorum appellationi non eft aliquatenus deferendum. Sed cum multa dicamur notoria, que non faut: providere debes, ne quod dubium eft» pro notorii» videaris habere . LMoc aumn qui appdfaat - prâfeoua raa, ruffere *àrbu* intra tempos conveniens appellationem imerpofitam peufequi t *tut* judicn tuo appehatiooe cedants patere.

Cap. XV. /fere Acrerq/f*erMtfifitft. Per»* Cum lit Romana.

Si in una caufa aliquis appellaverit» & pendente appellatione aliquod crimen committat, vel prius commififlè dicatur, vel modo etiam accufetur vel conveniatur de alia re, fuper qua non fit appellatum, & illam perferri contingat ad audientiam judicis, a quo etiam in alio negotio appellaverit, tum poteft fi voluerit tan3uam fuipeftum vitare. Alioquin debet judicio tare illius, a quo appellatum eft , maxime fi judex fuus ordinarius exiftat.

Cap. XV I. (a)

Confuiuit nos fraternitas tua, utrum rccufationes admittere debeas in caufis, quas abfque remedio appellationis tibi committimus terminandas . Super quo diferetioni tua: taliter refpondemus, quod licet facra leges tale remedium admittant, (i) cum cenfuir factorum canonum aliud icmedium praeter appellationem non admirant, cum licitum fit fecundum flatutacanonum ante licis coirteftatronem, & in ipfa litis conteftatione, & poft decifionem caufa , ad appel aiionis remedium convolare, Ideoque remedium recufationis non debes admittere, fi quaodo caufas aliquas tibi commifimus, appellatione remota, terminandas . Verumtamen cognitioni caufas, que vertitur inter B. & (c) nepotem Baldcyvvini, volamus in praetenti ut fuperfedeas, quia utraque pars confpe&ui noflro fe ptatfentavit.

Cap. XVIL /fere (d) f«onfei|£ *toifcop·. Per» tepittii,* Signtficafti.· *fitpre dt ftitfatt juditiue.*

Appellationi, fi qua fuper aliquo cafu ab alteiutra partium fuerit interpofita , nifi appelletur ab ipfo, cui caufa fit, appellatione remota, commifla, cum debita eft devotione deferendum .

Cat XVIII. /fere Zvcrar *III. W. Lituleit^ tfifteft.*

Poftmno prxfentibus litteris fraternitati tu» intimamus, quod fi aliqua caufa alicui fuerit delegata» qui confanguineus illius fit, qui litteras impetravit, aut io eodem negotio advocati ©fteio fandus, aut ex alia quacumque caufa fi fpeftus, bnjufmodi delegatus poteft non immerito «ccnfari, quamvis appellatione remota foerit negotium delegatum .

Cap. XIX. *JltxMdtr III. Dtntlmttf*

Suggeftum eft auribus noftris, quod cum opprefl» & gravati ad prafidium tedis apoftolica \ folidi-

(») «d Ifew Arormuri *ertlirrifaf*.* (b) tvrere
IC) reretrw S. (4} *D»t».* (f. Danet») *Cfilctfi.* Manii·

— I ANNO ◦TM••

recurrunt, & appellatione fata iter arripiunt, •dveriaru eorum , appellationem toterpofitam cogooicemes, nec ad prdêntiam noftram accedunt, nec pro fertfposuaiem tranfinittunt. Cum autem prsefenfiermt eoe redifle & litteras nollras reportaUc, in vocem appellationis prorumpunt , êt iter ad nos veniendi arripiunt, ut fic eorum fcliritudinem, a quibus impetuntur , eludant. Verum quoniam nemini debet fraus fua patrocinari , A falce apoAoiici moderaminis funt refecanda, quz in le vitium calliditatis & fraudis continere nofcuntur: dc hos fuper hoc confulenti tibi refpoodemus , quod fi quis deprehenfus fuerit hoc cx fraude vd malitia facere, ejus appellationi non deferas, neque ob id caufam tibi committam fine congruo terminare poftponas: quia decretalem epiftolam, qua tales videntur muniri, non ad deprimendam cujulquam luftittam, fed ad removendum tnjuflum gravamen nos fecitte cognofcas.

Cap. XX. *Idteee Caxlturieqfitreiiepifeopo & týu* /itfrqgaaw/.

Relatum eft auribus noftris, quod quidam fint in provincia veftra, qui uxoribus propria autaritate relidis, concubinis adhaerere non dubitant, & errorem fuum ac temeritatem fuam fovere ac tueri per appellationisobftaculumnituntur. Quoniam igitur officio noftrz folicitudinis imminet providendum, ne appellationis obtentu in fua malitia perfcvettnt : fraternitati veftr*, &c. qua* tenus fi manifeftum eft, aliquos de provincia veftra uxores fuss fine rationabili caufa dimififfe, & aliis adhzfiffe, fi commoniti,uxores fuas, concubinis abjeftis, non receperint, propter appellationem, fi quam ad errorem fuum fovendum interpofuirunt, non praetermittatis , quin eos ad abiiciendas concubinas , & recipiendas uxores'fuas & maritali afleta tratandas, per excommunicationis fententiam compellatis.

I

Cap XXI. *Idem EbarMttf irdtiepifapo, & H. pretbytert.*

Ad praefentiam noftram R- presbytero venien te, epifeopo Tufculano & P. fauta Sufannc cardinali, tuam & ipfius caufam commifimus audiendam .' qui ob excommunicationem tuam , licet non etlct excommunicatur de jure, de fata tamen fecerunt eum abfolvi. Quia vero quod a fiatribus noftris nofeitur in hac pane conftitutum, nolumus aliqua ratione mutare.* fraternitati vcftne, *&c.* quatenus praeditam presbyterum pro eo quod poft excommunicationem contra appellationem fatam Divina cantavit, nullo modo attentetis inquietare , fed ad eum flatum omnia reducatis appellatione ceflinte , in quo erant tempore appellationis ad fedem apoftoltcam fata.

Car. XXII. Jtav *C»r*tte*fi epi/copo.*

Ex litteris venerabilis fratris noftri Bathonienfis epifeopi, & dilefti tfilii noftri Wellenfis decani accepimus, quod cum caufam, que inter G. clericum patientium latorem, & abbatiflam Adc Hdenoftove, fit H. clericum fuper quodam beneficio de ecdefia de Weflon. fuiceptflenc de mandato pnrdeccfluris noftri 1. felicis mesnoria terminandam, de ipfa plenius cognoverint, fed pro dccefti pirdeceflons noftri eam reliquerunt, quamvis appellatione remota eis eilet commiflp, indectfam . Adjecit autem praefatus clericus, quod pertona abbatiffz, ut fententiam impediret, & eum amplius pro lua voluntate gravaret, ad fieihun beati Pletri proximo venturum , vocem appellationis emifit. Sed ipie ad felium inventionis fanta Crucis proximo venturum, Verminum coartavit: infra quem nuncius abbatifle clericum fuum przvemens, ad dileftos filios noftros abbatem fandi Albani, & priorem de B Denuftaple, & archidiaconum Ciceftrenfem fuper jam diâa caufa litteras noftrz comtnifliouis impetravit. Quoniam igitur alienum eft ab or* dine juris* ut de dolo vel fraude quilibet commodum reportet, fraternitati tuae, êTe. quatenus litteras φι>$ nuncius abbatifle ad przditas judices impetravit, tibi facias c^tiberi ; & ipfis infpeâis, u eas infra terminum appellationi pnefixum, ficut prefatus clericus atterit, obtentas futflë cognoveris, eis non obftantibus , de pnedifta caufa cognofcat, & auditis qiue hinc inde propofita fuerint, & qualiter praeditas epifeopus & decanus in ea proceflcrunr, cognito, fublato appellationis remedio canonicum finem imponere non poftponas: provifurus, ut mandatum no^ftnun taliter exequaris, ut fuper caufa ea, de qua toties fcriptum cit, ulterius feribere non cogamur. Si quid autem eidem G. fuper beneficio ipfo gravaminis irrogatum fuerit, poftquam iter arripuit ad fedem apollolicam veniendi, ante ingrefliun principalis caufz , contradiftione & appellatione ceflantc, prout rctam fuerit , enervari .

ANNO crausri ··»>·

Cap. XXIII. /drav *CmtMtienfi arckiepifcope.*

Cum teneamur confultationibus fingulorum , quantum Dominus miniftraverit , refpondere : tanto gratius volumus tibi refponfum impendente, quanto perfonam tuam abundantiori diligi*-'mus caritate. Quoniam igitur nos contulere voluiflt, utrum fi eorum qui appellant ad audientiam noftram, pottettio turbata fuerit, reformare debeas, eo prztcnniflb, de quo appellatioeft interpofita : prudentiae tuz taliter relpondemus ' Si exinde ad te querela pervenerit, id ordine judiciario tibi corrigere licebit.

Cap. XXIV. 7dvw **(a)** *tniverfit eccltfç* Caa*ttutriffffi/ tf fjtu faffrtgtuttM.*

E Significavit nobis frater nofter R. Cantuarienfis archiepifcopus, quod fi quando vos appellatis ad audientiam noftram , vel archidiaconi veftri fuper aliquo certo negotio, epifeopatiis vel archidiaconatus veftros fub proteâione apoftolica (3) ponitis ad annum, & infra: nec de praeteritis committis, nec dc novis excefljbusveftris , nec de fubditorum veftrorum delicta permittitis eum cognofccre, led omnem juftittam ejus fufpenditis, (r) bc protinus evacuatu. Qsoniain igitur nobis providendum eft, ne mala impu-

(a) *tHuvrr/i JefretMii* Caat. *ercbirp.*
(W *0- efftlleut ad* «MMM» , er , *ntf de prelentii.*
(t) Cf freriiu. Manii.

ouujij ,,,,. ^P00·1· appdiMKNMs obtenta remaneant, aut fubditi vcftri de fuorum enceffimm impttnitate tetentur: fraiemitaii rtftrg, &c. (a) qu tenus û qui veftrum epiicoparas au< ardùdiaconatus âpoftotic protectioni ûsbjiciutM, dt eudientiam noftram appellant, propter hoc ptxdiâum archicpifconum nuUatenus impedire tentetis, quo minus de caufis fit de exccflibus fub'ütorem veftrotum cognofcere valeat, $ juxta «Sm. meritorum qualitatem eos atumadverfione debita punite, aut etiam exccffus vcftraa perfcqui, qui manifcfti funt & notorii. his dumtaxat exceptis, fuper quibus appellatio eft interpofita, poffit digne corrigere, dc quod iojufte aftumcft, ad rtftitudinis tramitem revocare.

Cap. XXV. *Jdtm Ebartctnfi tpijcepo.*

Dc priore qui non deferens noftra: proteftioni & appellationi ad fedctn apoftolicam faftx, quemdam canonicum fuum fecit veftibus omnibus ad camifiam fpoltari, & eum accufationi ôc appellationi renunciare coegit, qui de fuis ac quorumdam fratrum enormitatibus murmuravit: id tuae folicitudini duximus infinuandum, ut rei veritate diligenter inqutfita, fi inveneris quod pro eviranda difciplina pnedidus canonicus appellavit, eidem priori propterca nullam poenam infligere debes: quoniam facrofanda Romana ecclefia hujufmodi appellationem non confuevit admittere, ne monachis vel canonicis regularibus prxberetur audacia delinquendi. Ceterum fi prxfatus canonicus priorem, propter fuas enormitates manifeftas, qux ipfum notabilem redderent, ad apoftolicam fedem appellavit, & fi ipfe tali appellationi deferre noluerat: eum cum litteris tuis rei veritatem continentibus, de tanto exceflu fatisfadurum, ad fedem apoftolicam venire compellas, & ejus in tali malitia complicibus talem poenam infligas, quod ceteri audientes, fimilia non audeant perpetrare.

• Oxonitnfi •CxxiLhJ'. Cap. XXVI. JdrtW · *Extmitnfi tpifi-Opio & ' Ciftrrtfi dtctoo.*

Ad audientiam noftram pervenit, quod R. presbyter de Curket & VV. clericus deCictftro, decimas de Bcinofa, quas idem VV. multorum virorum teftimonio probare dicitur, ad fe & ad capellam fuam rationabiliter pertineris violenter auferre conatur. Unde cum VV. propter hoc ad audientiam noftram appellaffet, pçcdiâus R. audoritate fedis apoftolicx contempta, ad audientiam domini regis appellavit. Verum quoniam nemini licet fuper rebus fpiritualibus ad ftcularcm judicem appellare, fi verum eft quod prxdiftus R. enormiter & immoderate deliquit, nec deli.-lum hujufmodi debet inultum aut impunitum relinqui: diferetioni veftrr, &c. quatenus utramque partem ante prxfentiam veftram convocantes, rem folicite & diligenter inquiratis: & fi ita dic inveneritis, praefatum R. ab omni ecclefiaftico beneficio, appellatione remota, & officio fufpendatis, ad pnrfentiam noftram cum litteris veftris, rei veritatem continentibus, fufpenfum mittatis, dc pnediftas decimas prxdifto VV. prxeipiatis fine moleftia dc contradidionc reftitui.

Cap. XXVII. MaeJgJ»

Cum inter aboa pnaamneamns. Cc. Qpaaum fraternitas tua nos contulere voluit, utrum cptfcopus parochiamun fuum, publica fama eum accufaore, ad purgationem cogere poffit: confultationi tute taliter refpondemus, quod fi de aliquo crimine publica laborat infamia, accufatore dc tcftibus deficientibus, ad purgationem per diecefaoum epifeopum eft compellendus: nifi forte fuper ipfa ad fuperiorem judicem duxerit appellandum. Sane fi appellaverit, ejus judicio apparebit, ad cujus examen caufa per appellationem refertur. Quatenus vero inimicitia vel contrarietate aliquis parochianus judicio diteccfani epifcopi eximatur, quia nos confulerevoluifti, duximus refpondendum, quod non folum pro inimicitia, fed etiam pro manifefta caufa fufpicionis, poteft fui epifcopi judicium evitare, dc ad fuperiorem judicem recurrere, cum nullus a fufpedo judice debeat judicari.

Cap. XXVIII. *Jdrm Ztiftortitf tpifeopo.*

Cum parati clTemus petitiones tuas, quas nobis per nuncium tuum porrexifti, benigne fufeipere & efficaciter exaudire; dileftus frater nofler, Hyacinthus *fcilicet* in Cofmedin diaconus cardinalis, olim apoftolicx fedis legatus, conC lianti nobis affertione propofuit, quod cum te ad fynodum fuam vocaflet, & ad ejus vocationem contempfiftes accedere, in perfonam tuam excommunicationis fcntentiam promulgavit; poft cujus excommunicationem, qui vice noiba fungebatur, re fecifti in epifeopum confecrari. Cumque diledus filius nofter Martinus canonicus beati Jacobi firmiter affeveraret, quod in legatione regis effis, de non potuiflès ad vocationem prsedifti cardinalis accedere, cardinalis e contra afferuit, quod non in legatione regis, fed inSalmantina ecclefia te nuncius fuus inveniffir, tibique dixiffit, quod non in alia ecclefia effis qurfiturus. Et cum iterum ex parte tua fuiffit fropofitum, quod * venerabilis N. archidtaconus rxxlanus appellavit, tuam etiam appellationem interpofuiffis, cardinalis adjecit, quod appellatio illa te tueri in parte ilia non potuit, quin ad illius vocationem accedere tenereris. Nos vero attendentes, quomodo te non decet contemnere, obtentu appellationis, ad vocationem cardinalis venire: fraternitatem tuam monemus, mandantes atque prreipientes, quatenus vel in propria perfona, vel per idoneos nuncios, apoflolico confpe&ui te prrfentes, innocentiam dc immunitatem tuam, fi poteris, oftenfutus.

Cap. XXIX. *Item R. ercbitpifttpo.*

Prrterea dc his qui juramentum prxflant, quod ftabunt judicio ecclefix, dc poftea prxfto juramento appellant, id rua fblicirado provideat, ut eos fervare quod jurant, vel infra quadraginta dies poft appellationem interpolitam iter arripere ad ipfam profequeodam, compellas.

Cap. XXX.

(*) faMlcw/ fi *vh tfifnfi vtfint ffifafettu <F .jrtMitnai wfirt ArtHfiiecwtn.* Manfi.

ANNO CHRISTI

Cap. XXX. Mm ridrw.

Relatum eft auribus ooftris quod fi quando «ptlcopi luffraganci tui vel archidiaconiprovincue tus iuper aliquo, certo negotio ad audientiam noftram appellant, epifeopatus & archidiaconatus luos nollre & Romane ecdefiat lubjiciunt, dt cum appellant, ad annum interim de fuis vel tuorum fubditorum exceflibus cognoicere non permittunt, fed omnem (a) juftitiam tibi evacuant dt fufpcodunt. Volentes igitur paftorali folicitudine providere, ne appellationis obtentu detur eis audacia graviora committendi, au&oritate apoftolica tibi duximus refpondendum: quod fi prxfiti epifeopi fic archidiaconi, quando appel- B laverint ad audientiam noftram, & epifeopatus dt archidiaconatus fuos fub protetaone apoftolica potuerint, pro eorum appellatione nullatenus prxtermittas, quin de caufisft de exceflibus fubditorum fuorum, & de fuis propriis exceflibus, fi qui minifeftt fint & notorii, his dumtaxat exceptis, fuper quibus appellatum eft, cognoicere Salps, & fuper his ftatuere, quod fecundum juitiam videris ftatuendum.

Cap. XXXI. *Idem* Bts/«urjvf *epifcopo.*

Super eo vero quod a nobis tua quaerendum duxit diferetio: utrum videlicet propter incidentem quxftionem fub qua fuerit appellatum, to- C ta principalis caufa, quae commifla eft judici, appellatione remota, terminanda, debeat indecifa relinqui: inquifitioni tue duximus refpondendum, quod fi queftio incidens talis fuerit, quod fine ea principalis caufa non poflit terminari, propter interpofitum appellationis obftaculum, totius caule cognitioni debet de jure deferri, donec fuperior judex, ad quem fuper prsdiâa queftione eft appellatum, aliter de tota caufa difponat.

Cap. XXXII. *Idem Cantnarienfi arckiepifcopo.*

Significaverunt nobis dilefli (i) filii N. prior & canonici fanftx Fridefvihe, * quod fuper cau fa qux inter eos & canonicos (c) deOtenia, d. *·* ecclefia fantae Marie Magdalene vertitur, de mandato nollro coram venerabilibus fratribus noliris Exonienfi & Ciftrenfi epifeopis, traâarctur, & ad audientiam noftram appellaflênt, fidem epifeopi canonicos de Ofcnia in poflclfionem ipfius ecclefie, caufa rei fervande judicaverunt *nduci· & poftmodum iidem epifeopi litteras commiffionis nollre, quas iuper caufa receperant, diligentius intuentes, & videntes appellationem alterutri panium in cifdem litteris Don fuifle (d) inh.bitam.· queftione fatal a Xcnefbrdenfi archia iacono, mandaverunt ut omnia in eodem ftatu fervaret, in quo, tempore fatae appellationis fuifle dinolcitur. Interim vero canonici de Ofeneja, iu pnricriptam ecclefiam irruerunt, & ibi manere volentes, a miniftris (e) S. Fridefveriche ejcâi fuerunt. Deinde canonici de Ofeneja, ad *(f)* Lundenfem & Wigornicnlem epifeopos litteras noftras impetraverunt,

' F«'T, qu»d ou> Super.

Acomtarntn qcod fi a poftcffione ipfi» ecckfie fiiiflent vimeuter ejeta, eis poliellio redderetur & licut utrarjue pars eorum confpeAui *ie* prelentaflèt,-pneûtus prior S. FriceiViche, quoniam litter* ante terminum appellationi praefixum, ficut ajetsat, per furreptionem fuerunt impetrat*, ad audientiam nofliam iterum appellavit. Sed Lui-uenfis epifeopus appellationi non deleiens, canonicos de Otenia-m poflcftionem ejuldem ecclefi* fecit induci. Inde eftquod fraternitati tu*, dXr. quatenus five in litteris noftr* commilitonis, preditas Exonienfi & Cicetrenfi epifeopis fatae, fivecx aflertiooe ipforum epilcoporum, aut etiam alias, legitime conftiterit, in prsditas litteris appellationem inhibitam non fuifle, quidquid poft appellationem ab eis epilcopis ad nos interpofiram, in caufa ipfa innovatum eft aut mutatum, in eo ftatu facias, appellatione ceflante, reduci, in quo, tempore appellationis fatae nofcirur fuifle, non obftantibus litteris, neque Lundenfi neque W gornienfi epifeopis poftea diretas, fi ante terminum appellationi praefixum, aut etiam in termino fuerint, tacita veritate, impetratx. Non enim fuerunt violenter a pofleflione ejeta, fi volentes intrare, funt in continenti rejeta: cum liceat omnibus vim vi in continenti tantum repellere, ôc ab eorum violentia jura tueri. Deinde vero utraque parte ante prjrfcntiam tuam convocata, caufam ipfam diligentius audias, & eam fublato appellationis remedio termines. ,,,£

Qni fee fnonde non andihtr appellent.

Laieut detineas decimas.
Intrulor. Hβ ploff·,
Adherens concubine, relich uxore.
Qiotics tub prxtcxtu appellationis, adulterium (^ĸ4(^O›r vel aliud crimen dignoicitur faciendum, innant, ra-
Si appellaverit quis, & infra terminum appella- '^ui* tioni przfixum non fuerit appellationem pro habentur. lecurus, cogetur liare judicio ejus a quo ap- Hardaùuu. pellavir. c
Si notorium fuerit, aliquem injecifIê manus vio* lenps in clericum.
Rcligioius, caftigatus aut caftigandus a prxlato fuo, appellans, ne corrigatur fecundum regulam fuam.
Appellans metu litterarum, quas fcit impetratas ab adverfario ante citationem.
Ante litis ingrelTum appellans.
Excommunicatus, prseftito juramento abfolutus, fi ftatim appellaverit, antequam mandatum fuiceperit, & lufceptum fecundum pofle fuum non fuerit proiecutus, non auditur appellans.
Inftiturus io ecclefia, dicens fe velle ibi relidere & curam ejus gerere, poftmodum ablentans le fine caufa rationabili, privatulqc bencficio, non auditur appellans.
Si tibi habenti alios reditus prima vacans concefla fuerit, & cum vacaverit, appelles, ne alius inftituatur, non audieris.
Si dilpofitio aiuujus ecdcfic fpcftet ad capitulum, & non dilpufucrit infra terminum prxfinitum

(a) rvaettant. (b) *Filii nedri Pitrtt Canenti fandr Fr>d feed.*
(<) dr Orwra. S« remper. <a) Ar<· Fawrayl *e-tUdteieee mandaverant.*
(·' S. *Fridar*. Sie femoer. (Γ) *Lnnelenenie*. Sic ubique.
(s) *Ittttru n^rit aà Lnndm.* Manli.

AMNO CHAbll

Ditum, fame appellatione crifaata difpo-A
u fie ft e converfb.
Si mccrponit gcacralcm appellationem «b comi gravamtoe, ana auditur appellans.
A delegato, qui delegavit, rncivata fibi défini* tira lententia, appellam dob poteft.

famsxl

|JT ACTOR RESPONDEAT

ci quem convenit.

Cap. I* Mrac FaArrA· arrAwpfThp».

EX litteris veftris accepimus, quod dilefti filii noftri abbas ft fratres Maturienfis mooafterii, iuper queftiooibus quas pkbanus ft clerici Maturienfes adverfus cut proponunt , veftrum parati fuerint gravamen future, fi illi in cootinenti de fuis quaftioaibus * debent refpondere. Unde quoniam indignum penitus, & abfurdum videtur, ut memorati piebanus, ft clerici, abbati & fratribus de his auc adverfus eos proponunt, refpondere non debeant, cum fibi exinde juftitiam poftulant exhiberi: diferetioni tux.ÔV. quatenus aftione clericorum & piebani propofita, ft refponfiooe fafta, eos moneatis auftoritate noftra & diftri&ius compellatis, memoratis abbati & fratribus fuper quaftionibus fuis coram vobis refpondere, ft vos viciflim pollmodum rationes ft allegationes partis utriulque diligentius audiatis, ft cum concordia vel judicio terminetis .

Cap. II. /kw (a) drrew *tf cltricii*

Miramur plurimum ft movemur, quod cum caufam que intei vos ft dileftos abba.cm ft fratres Maturienfis monafterii vertitur, dileftis filiis ooftris (A) archidiacono volterano ft abbati- de Spongia commififtèmus fine debito terminandam, ft abbas ft fratres parati cffcnt judicium illorum fubirc, fi vos eis fuper quaeftionibus, quas adverfus vos proponunt, deberetis refpondere in continenti, ficut idem judices nobis litteris fuis intimaverunt, id «Secte noluiftt* . Unde quia rationis ordo hbc exigit, ut fi quis fibi vult ab aliquo juftitiam exhiberi, ei non debet quod juftum eft denegare, (c) fraternitatem veftram, &<· quatenus accufatione ipfa, quam adverfus pradiâoa abbatem & fratres intenditis, propofita, ft refponfione fafta eidem abbati ft fratr&us coram predicts judicibus in continenti rrfpondeatts.* ut caufa vcftra & ipforam viciftim poftmodum audiri debeat ft terminari . Nos enim eifdem judicibus dedimus in mandatis, nt vos ad id faciendum inftanter moneant, ft auâoritatc noftra (d) diftrifte compellant.

DE EO Q.UI CONSANGUINEAM

■Boris fits , vei fpoafam patris fui, vel cotdanguiacam fponla propria cognovit . PAMS χB.

Cap. I. Aims f^ganauq^ «pr/capa.

SI quis parochianorum tuorum matrem forte vei fororrm, vei filiam uxoris fu* carnaliter cognoverit, ft hoc publicum ft manifeftum fuerit *: ab ea* penims eft fieparandus, ft uterque illorum, fcilicet tam moechus quam tnoecha , debet fine fpe conjugii perpetuo permanere. St autem hoc fecretum ft occultum fuerit, jxrnitenttam de commiflb debet accipere, & uxori fus infra tempus pauitentia vel extra, debitum, fi exegerit, fblverc. Sane fi aliquam uxoris lue confiinguineam, qua illi in tertio gradu vel deinceps contingat, carnali commixtione cognoverit, non eft propterea divortium inter eos celebrandum: fed delirqttopti, fecundum qualitatem perfotta ft criminis, eft pernitentia injungenda.

Çap. II. *Jdtm.*

Fraternitatis tus litteras fufeepimus, ex quarum tenore perpendimus, quod quidam parochianus tuus A. nomine , cum eifet perfefts statis, quamdam puellam in cunabulis dclpoafavit. Procedente vero tempore idem A matrem \puclla cognovit, ft eam in uxorem duxit . Unde quia dubitas an bujufmodi matrimonium ftare debeat, exinde a nobis confiiium poftnlafti. Super quo fraternitati tus duximus rcfpoiidendum, quod fi memoratus vir matrem pnefarc puelle, antequam puella illa annum feptimum impleftët, accepit in uxorem: matriroonium non diftôlvas, fed eumdem virum praefatam mulierem ficut uxorem libere tenere permutas, cum hujutmodi difpcnfationcs nuUar fint, que in cunabulis fafta funt . Verum fi, poftquam prefata puella feptimum annum complevit , poediftus vir matrem ejus accepit in uxorem , cum extunc fponfidip placere confuevcrint, inter eoa fententiam divortii non dificras promulgare, nec ipium filiam five matrem in uxorem habere permittas.

Cap. III. JVmv *Ttdltrf tfifapa.*

Pnefentium lator P. cum litteris tus fraternitatis ad p<«fentiam noftram acceflit, ex quarum tenore innotuit, quod pater ejus quamdam juvenculam fibi defponfavit, ipfumque tempus ut illam adduceret, deftinavit. Sed ipfe diabolico inftinftu ipopfam patris fui, licet uxoratus, carnali commixtione Corrupit. Cumqne patratum lccius ambo celarent, parer ignarus commilli feeleris, ad fpoofam luam fecundum motem accedit. Tum *h* de Divina miferatione cumpuoftus, ad prclcniiim veftram accedit, ft crimes, quod illicite commiferat, humiliter eft cooféflus. Mulier vero interrogata, prius negavit: fed poftea dilcudione cautius fafta, camdem culpam confeffiooc propria patefecit. Quod cum patri ejus io-

ta) Mriuw. (b) *AnUefifc·^.* /rdn *fMrJIttat* awcwM faiSraau «arête fwd advrrfw.
fd) dsafi dr/r'Ar. Maeü.

— ianojuilfct, vrhrmemi dota cconmmb , ai tê pro A «W0

CMUSTT coofilio venit. Coaftitwb igitur iu fode ecciefia tritas prmdiftu, licet *derid* tui ataudamat leda, diverti diveria dantes roafilis : unum tamen omnium cuofilta fide,ut feper inflami periculo m caufa tam difidli apoftdfcum oraculum adirent. Indi&a itaque patri continentia bc uxori fua, filium pernitentem cum litteria tuis, rei veritatem confcflum, ad pnefontiam noflramcurafti deftinare, quartns tdri formam prefcribi , quam in fimiilms, fi forte aliquid tale per diabolicam cooperationem emerforit, decear obfervari.* & quam cis debeas fatiriadioaemimponere, feripto noftro poftulas edoceri. Tuas igitur inquifitiotd rcfpoodentes, prufentium tibi fignificàtione mandamus, quod*fi pater ejus, poft B quatn rei confcius fqit, uxorem fuam carnaliter *non* cognovit, de priori commixtione leve aut. nullum peccaram incurrit: ei tamen viventi, vel alii ea vivente., non poterit copulari. Cetenim fi *fciens ftdaot, carnaliter eidem mulieri* adhaferit, ei fepteanis pœnitenda indicatur:nec illi, nec alii carnaliter de rigore commifceri valebit. Mulieri quoque perpetuam continentiam dc quatuordedm annorum pernitendam duximus imponendam. Lator autem prefenttum totidem nonis pceniteat. Ab uxore tamen legitima, quam prius habuerat, nifi dc communi confimfti,nullatenus feparctur.

Cap. IV. *Idt* *tfifiop.*

Veniens ad nos lator pedentium P. nobis fraternitatis tua litteras reportavit.' cx quarum tenore perpendimus, quod cum quamdam uxorem duxiffet, quidam difluaferunt ei per menfem , quo eam duxerat, carnaliter cogoofcere. Com tigir autem, ficut dixit, quod pater ju&t uxo rem fuam, qua mater erat fpoma, in leftohujus jacere.' quam, diabolo fundente, cognovit. Tranfafto vero menfo, tam pater quamaliipropinqui coegerunt, ut matrimonium cum foonfa fua confummaret: quod facere noluit, donec tecum fupcr hoc loqueretur. Tu vero audita ejus confeflione, ipfum cum litteris tub ad fodem apoflolicam tranfinififti. Tusi igitur ioquifirioniu taliter refpondemus: quod fi occultum eflet hujus deli&um, non poflet refeindere matrimonium, quod publice comraxiflct. Verum fi publicum eft, quod matri fponfis carnaliter adhafit, imponenda eft poenitentia paulo major quam de adulterio : & exmde perafta pernitentia, vel parte pceoiteatia, poterit cx dilpenfatiooe cum alia matrimonium contrahere, & illa alii nubere . Ceterum fi fpoofam cognoverit, antequam matrem vel poft, nunquam poterit eam vel aliam io uxorem accipere.

Cap. V. *Htm B. Exmititf tpifttft.*

Veniens ad pnefontiam noflram R. lator pnafontium, fua nobis affertione monftravit, quod cum quamdam mulierem cognoviflet , poftea fciens confobrinam ejus aufu temerario in uxorem accepit. *Et nfr»'.* Si publicum fle notorium fuerit, dc eam quam prius cognovit, uxorisfus ~~confobrinam die confluait, eat~~ alli ~~competent~~ qui hoc velint vel poflint legitime cornprcoare , de tanto delifto dignam pmniieotiam imponas, dc ipfum ab utraque'muliere removeas, dc fine confugio, perpetuo manere pcaciptas. Qpod fi ddiftum ejus occultum efle cognofeis , ipfum cum uxore, quam in facie ecciefia duxit., morari permittas, dc eidem de commiflb condignam pernitendam imponas.

Cap. VI. *Hmt Bitrdtftlttfepifcept.* Par/capttar, Confuluic : *dt* .

Super eo quod quemdam juvenem aflerispuellam nondum nubilem, fide interpofita, juraffe x qua dum fafta nubilis virum repetit, dc ille cxcipit, dicens eam non fe.debere ducere, pro eo quod poftquam eam affidavit, carnaliter propinÎ|uana ejus cognovit: inquifitioni tua taliter rcpondemus: quod fi manifeftum eft, eumdem juvenem eognoviffe propinquam jam difta puellas, aut fi manifeftum non eft, & id fama loci habet, cum fponfio tantum effet de faturo , idem juvenis poteft & debet a puella abfoivi .

Gap. VII. (a) *Um Exn^ tfifctft.*

Super eo quod a nobis~tua (f) folicitudo requifivit , utrum ille qui prius cognoverat matrem five forarem ejus quam poftea duxit in C uxorem, teneatur ei carnaliter debitum foirera, (c) & ab ea non poflit exigere: quod etiam confilium dandum fit ei, (d) qui hoc fecretius confitetur, cum probari noa poflit, nec ipfe velit ullatenus continere: tua petitioni duximus refpoodendum, quod attentius eft monendus,ut uxorem litam laboret inducere ad continentiam fervandam: ut fi illa continere voluerit, continentiam fimul obfervent. Si autem ad hoc induci non poffit.* dc vir debitum folvat, dc de commiflb poenitentiam aget. In hoc vero cafu cum aliquis poft contraflum matrimonium, uxoris fine five matrem five forarem cognofcit, idipfum quod in priori fervetur.

Cap. VIII. Atav Aqpafar *tertiiu.* Sed presbytero.

Juvenis ille qui puellam nondum feptenntm duxit, quamvis atas repugnaret, ex humana tamen fragilitate tentavit quod complere non potuit . Qpia igitur io his qua dubia funt, quod certius aftimamus, tenere debemus: tum propter hooeftatcsa ecciefia, quia ipfa ipfius con|ux efle dicitur, tum propter priedi&am dubitationem, mandamus tibi, tn confobrinam ipfius pueila, quam poflmodum duxit, ab eo dividas.

DE RELIGIOSIS VIRIS DECIMAS cx privilegio non praflantibus, dc de privilegio abutesttibus.

PARS. XUL

E

Cap. I. hfau *III. ttutitii rtpkrihu tf tnttuxUt Ehremju tcckfa.*

K Varitia, qua eft idolorum forvitus , radi-^ can extirpate debent, qui fieculi vanitatib?, renuntiantes , Domino elegerunt in rcligtonis habitu militare. Intelleximus autem , quod in ce-

ANNO CNtUSTt

(a) m. (h) *ctIJiitUi.* (c) (t taw *rn^tn ftfi* «S m.
(f) eat ta /aria» prUtitar. Manfi.

—I * in ecclefiis veftris, dc quibas cena» penfioocs/idationis Hadriam· papa ptndscrifor softer confucviftis percipere, portiones vel aliquo· reditut minoraftis, quot in illit ante tcnpora venerabilit fratris noftri Eboracenfis archiepifcopi apoflolk* fedit legati, etiam pcftquam eft archiepiicopatum adeptus, clerici habuerunt. Unde quoniam hoc ex radice avaritie procedit, Jt cupiditatis, quam debetis modis omnibus devitare: fraternitati vcftr*, *tfc.* quatenus fi- quas portiones vel antiquos reditus clericorum indebite' & line confenfu fit auxilio praedicti archiepifcopi, poflquam ipfe archiepifcopatum habuit, in miniflris vel per parochias* divififtis, cas ad integritatem priftinam revocetis, & inde rationabiles & antiquas pcntiones clericorum qui debent altaribus defervite, integras eis & illibatas fervetis, & ecclefiis de quibus certas penfiones Soliti citis percipere, partiones vel antiquos reditus, quos in i'lis clerici ante tempora ipfius archiepileopi, & poflquam adeptus eft archiepifeopatum, habuerint, nullatenus przfumptione temeraria minuatis, nec parochias ecclefiarum authoritate vcftra dividere ullatenus pr* fumatis.

c\7„.

Cap. II. *Idem monachis.*

Dilefti filii noftri abbas & fratres S. Crucis, tranfmifla nobis conqueftionc demouftraverunt, quod przdia de quibus decimas & in magna parte fuftentationem habere confueveruut, epuduxiftis fit recepiftis ad firmam. Unde quoniam iidem fratres ex hoc immoderate & enormiter gravantur, nec fuit intentionis anreceflorum noftrorum, ut de poffedionibus quas conducitis, decimas non deberetis periolvcre: diferetioni veftr* per, *fic.* quatenus eifdem fratribus de pr*diis qu*cumque conduxiftis in paroch is fuis,de 9uibus * conlueviftis decimas percipere, plenarie perfolvatis, vel cum ipfis tam pacifice & amicabiliter conveniatis, quod nulla debeant inter vos fcandali mala lulcitari, dc ne vos videamini ultra quam vobis indultum eft manus extendere.

• F«r», «λ- fuevaruàt ·

Cap. III. *Idem Eboracenfi archiepifcopo.*

Fraternitatem tuam fcire volumus & firmiter tenere, quod ut te ex caritatis fervore, obmultiplicia tuz devotionis gratiflim* oblequia nobis frequenter impenfa, diligimus: ita & aliquando tibi negare nolumus, quod cuilibet fratrum noflrorum concede e debemus. Super eo quod de compellendis monachis albis & nigris, & (*a*) canonicis regularibus, ad folvendas decimas de teiris conduisis, quas habent ad terminum vel ad firmam, a nobis tua diferetio poflulavit: te vel quemlibet alium audire & exaudire nul'a ratione poflumus, nifi manitefte vellemus obviare juftiti*, & przdecceflorum inflitutis contraire;, ne videamur religionem perfequi : quam fi forte non h-bemus in nobis, (4) in iis diligere & fovere cenemur. Cautum fiquidem in Icriptispr*deceflôrum noftrorum Romanorum pontificum habetur, quod religiofi viri ab exaâione decimarum de laboribus, quos propriis manibus vel fumptibus colunt, & de nutrimentis animalium fuorum prorfus erunt immunes. Sed pi« rccorborea ha sevalia pe· fiu vohmtata coavatit. Ubd etiam debet so· a tus petitionis dfefta retrahere, quod ia veteri reftamento non tdquam kgifle recolimus, ut Levit* Levitts decimas perfolverint : fauno ficut tua diferet» non ignorat, non ambigimus efle ftatutum, (c) tu ecclefiis illis decimas periôJvant, ubi ecclefiaftka (aeramenta percipiunt. Unde Apoftohn: Λμ </î «m- gww *β metimus ttmftitha, «fe fpiritHtlia femi-* mw mmu. Non grave tibi fit, ficut eflè non debet, fi ratione Divine feripturs & honeftate ooftra penfina, petitionem illam, quantumcumque te diligamus, & ficut cariffimum fratrem noftrum defendentes, non duximus admittendam. In nullo (d) patereris repulfam, quod fecundum iuftitiam fieri a nobis poftulares.

Cap. IV. *Idem.*

Suggeftum eft nobis ex parte tua, quod abbas & fratres de Urfitum decimas auferre conantur, & alia damna & gravamina vobis irrogare non ceflant. Quia non decet honcftatem five religionem monaftkam litibus & contentionibus intendere, diferetioni yeftrz per * A. S. monendo confidimus & hortamur, quatenus cum prxdifto abbate & fratribus fuper decimis ipfis & aliis, unde inter vos eft controvcrfia, pacifice conveniatis, ne pro hujulmodi contentionibus fama vcftr* religionis valeat denigrari. Nam quando ordini veflio Romana ecclefia privik-gia de decimis dederat, domus vcftrz ita erant rate, quod exinde nulli poterat de jurefeandalum fuboriri. Sed per gratiam Dei nunc funt in tantum augmentai* & poiTcdionibus ditat*, quod multi viri ecclcfiaftici de confinibus veftris apud nos querelam Izpe deponunt.

feripea-

Cap. V. *Idem Trtce^fi epifcopo.*

Ex parte fraternitatis tu* ad audientiam noflram noveris pervenifle, quod albi monachi & nigri, & quidam alii viri religiofi, ecclefias tu* jurifdiûionis reditibus decimarum fpoliare pr*-fumunt, occafionc privilegiorum que fibi Romana indulfit ecclefia. Sane tuam nolumus latere prudentiam, quod fanâc memori* predecelbres noftri fere omnibus religiofis decimas laborum fuorum concсflcrunt. Sed bon* memori* predeceflor nofter Hadrianus, fidis fratribus* Ciftercienfis ordinis, & Templariis & Hofpitalariis, decimas laborum fuorum indulfit. Ceteris vero, ut de novalibus fuis, que propriis manibus & fumptibus excolunt, & de nutrimentis animalium & de hortis fuis decimas non periblvant, concedit. Quem fuper his imitati fumus, quatenus hi quibus induit* funt decime de novalibus fuis & de nutrimentis animalium fuorum *tu* de hortis fuis, hac occafionc decimas de aliis ecclcfic fu* rebus non debent nec poflunt fubtraherc, vel fibi ulterius aliquid vendicare.

* Cifter- «■d*·

Cap. VI. *Idem tf fratribar Raaoe^fij ectlffiet.*

Licet de benignitate fedis apoftolic* vobis fit indultum, ut de laboribus veftris, quos propriis manibus vel fumptibus colitis, nemini decimas fob

(t) *Commets {eculeribus tsel re^loribus.* (b) *In this.*
(«) ·» *popniin ---- ecclefiis perjoivat.* (d) *patiens.* Manfi.

– falva· teneamini: propter hoc tamen non eft A vobis licitum, cuilibet deamas de terris illis faberthere, quas aliis traditis ad colendum. Relatum eft fiquidem auribus noftri», quod cum terras ouaidam , quas decimatione dilefti filii noftri thefaurarii Senoncnfis habetis, datis rufticis excolendas, flt et exinde decimas ficut debetis, non folvitis, nec facitis a rufticis ipfis exolvi. Quoniam igitur quanto ardius vivitis, tanto tardius debetis efficere vos qu® funt honeftati contraria vel obvia rationi, aut ex quibus privilegiorum veftrorum.tenorem tranfgrcdi videamini, cum privilegium mereantur amittere, qui concefla fibi abutuntur poteftate :' fraternitari veftrx , &c. quatenus de terris illis , quas in decimatione praedifti thefaurarii, propriis manibus non colitis, fed rufticis traditis excolendas, decimas vobis ufurpare nûllatenus prelumatis: led eas in primis eidem thefaurario faciatis cum omni integritate perfolvi, fcituri pro certo , quod fi praeceptum noftrum contempferitis, nes venerabili fratri noftro Senonenfi archiepifcopo dedimus in mandatis , ut ruftiços quibus in decimatione praefati thefaurarii terras dederitis excolendas, ad folvendas inde decimas eidem thefaurario, appellatione ceflante, diftrifte compellat.

Caf. VII. *Idem ex privilegio Alexandri P*P*.*

Sane laborum veftrorum, quos propriis manibus vel futnptibus excolitis, live de nutrimentis animalium veftrorum , nullus omnino clericus vel laicus a vob» decimas exigere prefumat . Hoc etiam idem ex privilegiis aliis aliorum Romanorum (a) pontificum .

Cap. VIII. *Idem Convenirer* epifeopo , o/iaelibnj ejm.*

Ad audientiam noftram noveritis pervenittê , quod quidam veftratium a dileâ'S filiis noftrixrjexiftir, abbate flt fratribus de * Pipennella , qui funt * Cilkcnfis ordinis, dc laboribus quos propriis manibus aut fumptibus excolunt, decimas exigere flt extorquere conantur , illud privilegii capitulum ledis apoftolicae prava interpretatione ac malitioie pervertentes , quo eifdem fratribus indulgetur, ne de laboribus quos propriis manibus fle fumptibus excolunt , aliquis ab eis decimas exigere audeat. Afferunt enim quod pro laboribus novalia intelligi debent. Verum quoniam fratres praefer ipti ordinis benignitate apoftolica fovere debemus, fle ne ullus contra eos materiam habeat malignandi, vel ipfos contrajuftitiamquantumlibet moleftandi , attentius providere :' tuae venerabilitati, &c. quatenus a preferiptis fratribus de laboribus fuis quos propriis manibus aut** fumptibus excolunt, nullatenus decimas exigatis, nec a parochianis veftris exigi permittatis , vel quolibet modo extorqueri. Nam fi tantum de novalibus inteUcxiflemus, ubi ponimus , *De lakorilou:* poneremus; *De mvalihel:* ficut in privilegiis quorumdam aliorum prsfumimus.

Caf. IX. *Idem Gntoritu.*

Statuimus ut monafleria ex fuis pradiis nullo modo decimas iblvere cogantur. Qpia fi legitime dande funt, çrphanis fle peregrinis dande funt. Indignum «it enim ut a clericis exigantur , qui propter eum cujus funt decima , pauperes efficiuntur. Nam fi paupcresDomini funt , pauperum hereditas pauperibus ejus eroganda eit , illis videlicet , qui propter amorem illius, que poterant poflidcre dimittunt: eumque nudi fcquentes, poteftati alterius fe fubmittunt.

Caf. X. *Idem Hedrieiuti* papa.

Nobis in eminenri fpecula, difponente Domino , conflitutis , fi eundarum jura ecclefiarum integre non debeant & illibata fervari , locum beati Petri apollolorum principis inutiliter obtinere, fit juxta nobis committe difpenfationis officium negligenter agere videmur. Sic enim ecclefie Ai, nobis cum Divina gratia providehte gubernantibus , redo fuo curfu diriguntur , dum nos fle errata quam vigili provifione corrigre, fle unicuique fiudemus jus ' fuum fervare. iledi filii noftri (A) · Partonolcnfis ecclefia , adverfum vos queftione depofita , fua nobis relatione monftraverunt , vos quafdam decimationes ad jus fuum pertinentes violenter auferre , Cflc ipfos fratres eiidem decimationibus aufu temerario infeftare ; quia fi beati Bcnedidi regulam , juxta quam vivitis fle monachicum habitum geftatis, attenta folicitudine penfaretis : ad proximorum bona deripienda non prafumeretis manum extendere , vel quae alterius juris funt , vobis illicite ulurpare . Ne ergo vos de cetero aut avaritie malum, aut vitium, quod abfit , «rapacitatis accufet , per apoftolica icripta vobis mandamus , quatenus nullam eorum antiquam poflelflionem, vel decimationem , vel eam quillo loco prarièrtim, qui (c) Macien appellatur , auferre feu protrahere prefumatis: fle fi. quas eis praeter folitum in hoc anno de ipfis decimis negaftis, quafcumque etiam pofleflioocs per violentiam detinetis , fecundum quod antiquitus praefata ecclefia nofciturpofledifle,-(d) eis in integrum, omni occatione ceflante, nullatenus reftituer?'differatis . Nos fiquidem viris religiofis non alias decimas , nifi eas qur de novalibus provenire nofcuntur, duximus mdulgendas . Si vero hujus mandati aufi fueritis exiltere contemptores , & ad fedem apoftolicam querimonia per* venerit iterata: timendum vobis erit, ne fentire debeatis feveritatis ecclefiaAic* ultionem.

Caf. XI. *Idem* Fu W *if Hereford"**

Ex multiplici conqueftione VV. presbyteri de Tritona accepimus, quod cum * in ecclefia de Tritona , triginta annis & eo amplius * miniftraflêt , monachi de * Beria decimas unirerfas quas de terris cultis a prima fundatione ea» dem ecclefia temper percipere confuevit , infra hoc quadriennium tibi fle ecclefiae fubtraxerunt : cum inter abbatem de Bueria VV. nomine de confenfu totius conventus, fle prsediftum presbyterum,

(a) FMft/cM» *kebetor.* *(b) Preteulenie.* (c) Inane».
(O *eie* cauMurta m infr/rwn . Manu.

'"..". CNRUn Urum, quindecim jnnt* fit co amplius elapfis, 'al,s incerveniffc dicatur conveqtio ,· fcripto authentico monachorum roborata t qugd monachi prsedi&o presbytero & cccfcfiz fu» de blado fic univerGs leguminibus intdgrum qyamdiu vireret, deberent perfolvere, exceptis minutis decimis, quas idem presbyter, ob exaltationem ecclefiz monachorum, quietas clamavit. Cumque conventio temporibus triutn abbatum prxfcripti loci iervata fuiiTct, abbas illius loci ad prtefentiam noilram accedens, a nobis feriptum privilegium obtinuit.' in <juo, monaiterio fuo indultum eil, ut de laboribus quos propriis manibus &. lumptibus excolit, nulli decimas folvere teneatur. Qui ûquidem. reverfus ad propria, tantam gratiam adveriiis H. illuftrcm regem Angliz & favorem invenit, quod rex totam terram illius vtllae, in qua eccieiia praefati presbyteri lita ell, monaiterio ipfius in perpetuam cleemofynam contulit. Quo faâo, prxdiâus abbas, univerfis illius vili® colonis expulfis, totam terram prsediftae parochiz excolens propriis fumptibus, ecclefiz debitos reditus fubtraxit. Unde quia non fuit intentionis noftr® per przdiâum privilegium noftrum przdi&z conventioni derogare: fraternitati vellrz, &c. quatenus utraque parte ante vos convocata, rei veritatem diligentius inquiratis, & fi inter przdecelTorem przdifti abbatis & prznominatum presbyterum confenfu monachorum talis conventio fuerit, & per annum fervata, cumdein abbatem & monachos authoritate noflra moneatis, & diilride compellatis, ut eamdem conventionem *li* compactionem, non obllante privilegio, nifi, .quod non credimus, de franfaôione illa in eodem privilegio contineatur, occafione & appellatione cedante, inviolabiliter teneant & obfervent, vcl exinde pacifice fecum conveniant, & fecundum formam compofitionis reditus ipfius integre perioivam.

Cap. XII. *Idem Thorna Canlutneitf anbiepifcopo.*

Commiflum nobis a Domino difpeniationis officium nos admonet multipliciter fic hortatur, ut univerfis Chrilli fidelibus debeamus utiliter providere, atque jura fua integre nos oportet atque illibata fervare. Pervenit quidem ad nos, quod monachi de Boxle, ecclefiz land® Marie, in cujus parochia commorantur, decimas ex integro non perfolvant, & eas reddere contradicunt. Ea propter fraternitati tuz, èTe. quatenus *f. ηκχκΜ.* «·x prxdidos monachos * Ut ipfas decimas fic dc ipfi$ culus, in quibus domus olim conllrudz fuerant, przfatz ecclefiz ciun integritate perfolvant: quoniam priufquam in eadem ecclefia moraren-E tur, lolcbant perfolvi. Si non, appellationecelfante, authoritate noftra, cum omni diftridione, ficut dim de pafcuis folvebantur decimz, ita nunc de eifdem ad frugum fertilitatem tranf-Jatis, decimas volumus ablque dtminutione perfolvi.

Cap. XIII. *Idem monachii de fenfio Laurentio.*

Sicut vobis jura veftra integra fic illibata vultis Servari, fic aliis juftitiam fuam fubtrahere A nequaquam debetis. Audivimus etiam, quod decimas ecckfist de (·) Çolingbam, cum ea in qua debeant iblvi integritatep quando fundus «d veftrum dominium pervenit, non iolvitis. Verum quoniam indecens fic inhooeftum vobis valde exiftit, ut aliis damna * inferre pnefumatis,. quz vobis nullatenus inferri velletis: univerfirati * vefir®, *&t.* quatenus przdi&as decimas memorate ecclefiz fine diminutione aliqua, fic cum ea integritate, in qua antiquitus fulvi folebant, folvere non differatis: quia nobis plurimum grave exiftit, fi fuper his ulterius ad nos querimonia deferetur. Verumtamen fi aliquid juris ibi vos habere confiditis, ia prxlentia fratris noftri Wigomienfis epifeopi, fie diledi filii noliri de-Bcani Ciceftrenfis, occafione fic appellatione cellante, ordine judiciario experiamini: quod ipfi inter vos fic partem alteram duxerint ftatuendum, firmiter fufeepturi & inviolabiliter fervaturi·

Cap. XIV. *Item Grtgaritt·*

Ut nullus abbas decimas & primitias, & reliqua quz fecundum ftatuta canonum ad epilcopos pertinent, detineat fine authoritate Romani pontificis, feu epifeopi in cujus dicecefi habitat, apoflolica authoritate firmamus.

Cap. XV; *Idem Joatmet papa.*

Certam habemus pnedeceflbrum nollrorum conftirutionem fic rationem, nil in hoc Mundo habenribus, dc decimas, oblationes vivorum fic mortuorum, convenire, qui fpontaneam eligentes paupertatem, in monaiterio fuo degere volunt fub imperio, in quibus Chriftus alitur fit veftirur.

Cap. XVI. *Item Pafebaii/ II.*

Novum exaâionis genus eft, ut clerici *a* clericis frugum vel animalium decimas exigant. Nunquam enim hoc in lege Dotnini praecipi legimus aut permitti: nec enim a Levitis Levit» decimas * «xtorfiflê leguntur. Illi profedo lolvere laborum tuorum decimas debent, qui a clericis fpiritualium tninifteriorutn labores accipiunt.

DE ILLIS Q.U I INCIDUNT in canonem date lententi*, vel incidere videntur, cum non incidant .· dc qui propter abfohitionem fint ad fedem apoilolicam mittendi.

FàJU X1V-

Cap. I. *dktuaitr III. Batbmicnfi tf Exteuetf epifeopi/.*

SI vero 'aliquis in clericum comam nutrientem, ignorans quod clericus fueiit, manus violentas injecerit, propter hoc non debet apoftolico confpcdui prstfentari, nec etiam excommunicatione notari, dummodo ipfum efle clericum ignorant.* dc fi hoc dubium fuerit, propria manu voluerit przftare * facramentum.

* lunmeatum ·

Cap. Π.

(a) *de cJKftran.* Manft.

ANNO CHRVT1

Cap' II. *tirer (λ) Meti Jr Ntxütu .*

Confidit not ne diferetionis (I) providentia , quid tibi faciendum fit de his , qui de flecuio fugientes in monafterium, tuse religionis habitum fiifceperont, (c) & infra certum tempus poftmodnm confitentur fe tale deliâum commififle , quod ipfo aâu fententiam excommunicationis incurrerunt . Hos autem non potes fine licentia fummi pontificis, nec debes abfolvere , fed pr«fumpeionem delinquentium debita animadverfionc punire.

Cap. 111. /dre».

Porro fi aliqui violentas manus in fratres tuos mittunt , & poenitentia dufti, non convifti , fed privarim, ficut affixis , a te veniam poftulant, cos monere debes propcnfius & inducere , ur his quos teferunt , congrue fatisfaciant , & apoftolico confpe&ui fe pnefentent , cum a te vel ab aliquo une fpeciali mandato Romani pontificis abfolvi non poffint.

Cap. IV. Ida»· *Exnutrf*

Nulli autem monachi xemplarii fe poffunt privilegio apoftolior ledis tueri , quo minus excommunicatos vitare debeant , dc pro violenta manuum injeftiooe in clericos , ficut excommunicatos vitare.

Cap. V. *Men Cnttiuritufi rrtbitpifcrpr, & tf i frffrrgmii.*

Non fine cotdis dolore dc amaritudine audivimus , quod cumSriri ecclefiaftici per vos aut per alias perfonas ecclefiafticas in ecclefiis fecun dum ftatuta canonum ordinantur : laid vero , qui forte aliquando (d) contra ecclefiafiicam ordinationem ex ufurpatione confueverunt in peri culum fuss falutis habere , in tantam yefaniam dc furorem prorumpunt, quod ecclefiafticos viros canonice in ecclefiis ipfis ordin■s mMtis inju riis afficiunt, aliquando affligunt eos verberibus, dc interdum etiam, quod eft auditu terribile , occidere non verentur . Quoniam igitur quanta fit praefumptio dc impietas eorum , qui talia dc tam atroda dc pefaria facinora committunt, nemo poteft, qui refte Capit fgnorare. ad eos puniendos dc cafiigandos, qui hoc inftinftu diabolicae fraudis committunt, ipiritalem gladium debetis * exercere, (r) dc vos ita volumus jo cos ecdefiaftics difciplinc rigorem exercere, ut nil videamini omittere , quod adverfus hos ex juris diftridione fieri poflit . Inde eft quod fraternitati veftrs , *&c.* quatenus fi qui ie in tantam vefaniam dc prafumptionem erexerint , qt'od hac vel alia occafione clericos occidant , rel occidere faciant , (f> vel aliter violentas manus in eos injecerint : tam malcfaftores ipfos, quam illos de quorum mandato id *fuerit* perpetratum , publice accenfis candelis & pulfatis * tignis, aperte excommunicates denuocietis, & faelatis ficut excommunicatos devitari, donec Deo & fanft» matri ecclefie fatisfaciant , & Acum litteris veflris rei veritatem continentibus , ad fedem apoftolicam accedant.

• Font. nÿrrrre.H.

ANNO CHRISTI

Cap· VI. /dm.

Graviter oculos Divinae majeftatis offendunt , qui religicfos viros indebitis fatigant moleftiis , (g) & locum fucperturbant quietis. Sane a predeceflbre noftro fanfte memoriae *(b)* papa * A. III. in concilio Lateranenfi ftatutum eft, ut qui violentas manus in clericos vel monachos, Hofpitalarios, Templarios, mittunt, feuih viros alterius religionis, excommunicationi fubjaceant . Nos autem ftatutum pnedecefloris ooftri ratum & firmum tenere volentes , fraternitati veftre , Bift. quatenus fi qui parochianorum veftrorumin fratres hofpitalis Hierofolymitani manus violentas injecerint, cos publice excommunicator, appellatione remota, denudeietis , & ab omnibus faciatis cautius evirari, donec przdiftis fratribus de allata injuria congrue fatisfaciant , & cum litteris epifeoporum fuotum rei veritatem continentibus, apoftolico confpeftui fe prxfentent.

• Alexandro.

Cap. VII. /drae * *epiferpo. Par/ crpitrii,* Sicut dignum.

• Owmlelfl

Super eo quod a nobis confilium pofiulafti , utrum fi fcholares fefe invicem percufferiut , in plena vel minori «tate, clerici aut religiofi viri Cin clauftro, fecundum canonem illum quo ftatutum eft, ut illi qui in clericos manus violentas injecerint, ad fedem apoftolicam pro fiiaabfolutione venire debeant, tnquifitioni *tute taliter* refpondemus: quod fi clerici infra puberes annos fele ad invicem , vel unus alterum percuderit , non funt ad fedem apoftolicam mittendi , quia eos aetas eacufavit : nec etiam cleiici , fi fint plena «tatis, fi non dc odio, aut invidia , vel indignatione, fed levitate jocofa fe invicempercufferint : nec magiftri , fi clericum fcholarem intuitu difciplinc vel corrcftionis percufferint , quia non poteft in ipfis violenta manus injeâio notari. Ceterum fi ex odio fefe iidem fcholares percuderint, pro fua abfolutionc debent ad fe3dem apoftolicam venire.

Ca Ç. VIII. *tien eidem i» etdtn epijhle .*

Monachi vero & canonici faeculares, qupeumJue modo fefe in clauftro percuiTennr, non funt uper hoc ad fedem apoftolicam mittendi : fed fecundum diferetionem dc providentiam , abbatis fui difciplinc fubdantur: & fi abbatis difcretiO non fufficiat, & ad eorum corregionem dicecefani epilcopt providentia erit adhibenda.

Cap. IX. Zdtw *eidem f tedem epifltti.*

E Si vero' alicujus potentis oftiarius , fub pr«textu officii fui malignatus, clericum latferlt , ab officio fuo poteft abfolvi, nifi forte eumdem *clericum graviter* vulneravit .

Cap. X.

(a) Ide» *Ebenterfi eeebirpifttf.* (b) *fndtmie.* *(t) tf irter tetter .*
(·) *Ettlefmrt* ueErrtiubee . (e) *tr ru.* (f) af «'» *i» eu weleetei ruret irjteirrt.*
(g) CF actMM /■«. (h) *fepr K. i» trteruui^·* Manii.

Officialis pro injeftione manuum iu clericum non poteft , fine mandato Romani pontificis , abfolutionis beneficium promereri.- quia nullilaico tanta fuper clericum datur poteftas, nifi forte turbam arcendo irruentem, non ex deliberatione, fed cafu fortuito clericum Irferit. Si forte clericum vim fibi inferentem vi repellat vel laedat, non debet propter hoc ad fedem apoftolicam tranfinitti c fed fi in continenti vim vi repellat , cum vim vi repellere omnes leges & omnia jtlra permittant . Nec ille.compellendus eft ad fedem apoftolicam venire , qui in clericum , cum uxore, matre, vel forore , vel filia fua propria inventum turpiter , manus injeterir violentas. Ceterum li cum in ftupro vel adulterio, quando ea cum qua ftuprum committitur vel adulterium, ita proxima ipfum confanguinitatis linea non contigerit, ceperit , aut alias in eum manus violentas injecerit , a fententia excommunicationis non erit ille immunis.

Cap. XI. *idem epifeopi 11 arctidijconi·, dX aeZa/x ecciefiarttm pretUtu per shtgliem conjiitutir.*

Parochianos autem veftros , fi qui in monachos ve) converto* przfati ordinis manus violentas injecerint, lublato appellationis remedio, feeundum tenorem generalis decreti, excommunicatos denuncietis, ipfofque ficut excommunicatos, faciatis cautius evitari , donec eis quos ierint , congrue Utisfaciant , & cum litteris veOris apoftolico confpe&ui fe prxfcntenr.

Cap. XII. *Idem Betbonieiffi epifeopo.*

Mulieres etiam , vel alia: pertona* , qux fui juris non funt , poftunt a dicecefano epifeopo abfolvi, fi manus violentas in clericum injecerint . De his vero qui magruc funt potentix , fit ira delicati, quod magnum laborem fuftinere nequierint , fi manus in clericos injecerint violentas , tale damus petitioni tuae rcfponfum , quod ftatus pertonat prius fic veritas negotii ,I Romano pontifici eft intimanda , fic fecundum confilium ejus de commiflbfcelere erunt puniendi I Illi vero qui non injiciunt , fed eorum authoritate fic mandato manus violentae injiciuntur in clericos, ad fedem apoftolicam , omni excufatione ccftante , funt mittendi , cum is vere committat, cujus authoritate delicium committi probatur.

Cap. XIII. *idem Cemmomufi epifeopo.*

Dc cetero noveris, quod fi laicus pro violenta manuum injedione in clericum eft excommunicationis vinculo adftriftus , fi habens capitales inimicitias vel alias juftas caufas , quibus ab itinere rationabiliter exculetur , uf fine periculo, apoflulico nequeat fi* confpeâui prartentate: licet dicecelano epifeopo , accepto juramento, fecundum morem ecclefix abfolutionis gratiam imparfiri. Sed illi iub juramenti debitocft injungendum, ut quamcitius habuerit opportunitatem, Romanum pontificem adeat, mandatum apottolicum fufeepturus.

° b

A

DE JURE PATRONATUS

& clericorum inftitutiooibu*.

Cap. I. *Akrnr Λ. Eborece^/i ertbiepiftepo.*

Relatum eft nobis ex parte tua , quod cum in Laterano concilio fit ftatutum, ut pertonas tali ecclefia vel ecclciiatlicum beneficium conferatur, qua: refideat iu loco, & cut am cius per te valeat exercere.* nonnulli autem ad ccclefias prefentati, fe pofle refidere affirmant , & curam habere ecclefia: & ecclefiaftici beneficii profitentur, id tamen efficere contradicunt. Ideo B confulere* nos voluifti, an propter hoc tales poliis repellere , vel inftitutos fine appellatione removere. Tux itaque prudentis innotefeat, quodcum verba accipienda fint cumefie&u, talrt, fi pertentati fuerint, licite poterunt amoveri, nifi turre dc licentia praelatorum, vel * lludio litterarum , vel pro aliis honcftiv caufis contigerit cos abefte: nec patrocinari debet eis appellatiorys diffugium, fi contra decreti intentionem fuerit interjeftum. Quia autem confidis, fi clericus idoneus, ad vacantemecclcfiam praetentatus, ab cpilcopo dicecefano non fuetit admiftus, & poftmodum alius idoneus praetentatus, & ab epiicopo inftitutps, poftêftionem tenuerit corporalem , an clerico priore ecclcfiam petente , debeat poilerior priori preferti : dubium non eft, quin in hoc cafu melior fit conditio poftidentis : quoniam antequam pnefentatioper dicecefanum epiteopum approbetur, ratum non eft quod a patrono fuerit inchoatum.

* Fert,, r*® ftudt·.

Cap. II. *idem.*

De cetero prudenti* tua: prxfentibus litteris intimamus, quod ii laici clericis vel collegiis de concefttonibus vel donationibus inftrumenta conceiferint in haec verba vel fimilia : Concedi, vel, dedi ecclcfiam, fit praetenti charta confirmavi : fi confenfus epifeopi non accefferit, nil aâum vel datum videtur . A laico enim ecclefia dari non poteft*. Patronatum autem de authoritate fic aifenfu epifeopi , certum eft a laico in eofdem pre conferri.

Cap. III. *Idem eidem.*

Cum laici, epifeopis ncteientibus aut non contendentibus, clericis ecclefia* concedunt, inquibuf habent jus patronatus; fic poftea poenitentia dudi , alios ad ecclefias ipfa* epiicopis: présentant ; fic illi ad eorum nrrlenrationem in cifdrm ecclefiis ab epifeopis inftituuntur : eorum debet inftitutio ftarc & firmiter obiervari , qui authoritate epifeopi fuerint inftituti, conceftionc priori, que nulla eft, omnino evacuata. Non enim licet laici* in ecclefiis clericos propria prartumpttone ordinare .

Cap. IV. *idem Herefordenfi epifeopo, & Meti de Borde.*

Quia clerici quidam veftre dityccfis , advocationem ecclefiarum , ficut accepimus , comparant, vel quocumque modo poflunt acquirunt , ut poftmodum filii vel nepotes ad eafdem prxfententur ecclefia*.* nos tam pravam conluetudinem ppnitu*, eradicare volentes , nihilo minus prefentium authoritate mandamus atque prxeifimus,

mas, ne id attentare profanant , univerfi* de- ricis..juxifdiftioms veftra arftfus inhibere curetis: flt fi presbyteri eccleftanam veftrarum advocationes acquitierint , eo* advocationibus taliter acquifitis, appellatione certante, apoftolka audioritate fpolietis.,

'd.».

Cap. V. /dcw /. *iu/Mte XII. orfolorie* freshtm cardinali.*

Ex litteris Sarenfis epifeopi accepimus , quod cum defunfta perlona de Laverchon, G. miles, qui villam in qua ecdefia Cta eft, amonafterio de Wiltbon ad firmam tenebat, ad eamdem vacantem VV. de Leicefter clericum prcdiûo epifeopo prarfentabat, poft aliquantum temporis abbatiffa pradiâî monafterii adepifeopum veniens, ei VV. de Norbale ad pradiftam ecclefiam prefentavit. Epifeopo vero nolente prefentatam perforant ab ea recipere, tum ad venerabilem fratrem noftrum Cantuarienfêm archiepifcopum abbatiffa acceflit , & apud eum querimoniam depofuit de ipfo. Archiepifcopus vero, quia vifum fibi erat, quod faftum militis fuper prclent.ittone profata nullius effet momenti , praedicto epifeopo in vi obedienti® injunxit, ut perfonam illam reciperet , & in poiTeiTionem induceret , 'quam abbattfla duxeratprefentandam. *Et infra:* Reftitutione autem fafta, caufam audiatis, it* quod fi vobis conftiterit , quod prefato militi preferipta villa fuerit , non excepto jure patronatus , ad firmam concefla , vel antequam dc jure patronatus inter abbatiffam & militem'controverfia effet fuborta , przfatus VV. de Leicefter in praferipta ecdefia per inftitutionem epifeopi ad prxfentationcm militis fuiffet inftitutus: ei , dummodo alias idoneus fuerit, ecclefiam ipfam adjudiceris , ita quod fi abbatiffa obtineat adverfu* militem, illi de temporalibus debeat ret pondere.

Cap. VI. /drw *lFintonienfi epifeopo.*

Illud prztereundum non duximus, fuper quo te intelleximus dubitare : quod fi aliquis laicùs inconfulto epifeopo, ecclefiam non vacantem concedat alicui religiofz domui, & poftea cum vacaverit, ad ptzlentationem ejus laici aliquis clericus ibi fuerit per dicecefanum epifeopum inftitutus; prior couceflio per fecundam conceflionem, quo minu* rata habeatur, infirmari non poteft.- nec debet aliquatenus impediri, cum illa conceflio de jure nullius poffit effe momenti : tum quia dc re non vacante fa&t eft, tum quia laicus fine authoritate epifeopi nemini poteft ecclefias dare, licet religiofo loco jus patronatus conferendi liberam habeat facultatem. Si vero jus patronatus, ecdefia vacante, religiofo loco contulerit,> & aliquis poftea fine profentatione fratrum ejufdem loci fuerit in ipfa ecdefia inftitutus,- ejus inftitutio fecundum rigorem juris eft irritanda .

Cap. VII. /dem *V'igprnienfi epifeopo.*

Querimoniam prioris & fratrum de Lauch nobis litteris deftinatam audivimus , quod R. quosdam de Hertford comes, jus quod idem prior flt fratres in ecdefia de qpica, ex ordinatione R. de Laci fundatoris ccclefi® fu®, & ipftus Richardi fodi, habere debebant, coram bome memori® I. quondam Wipornienfi epifeopo recognovit. Unde idem epifeopus poftea jam diAftum priorem & fratres, nullo reclamante aut contradicente, inveftivit, & exinde eam deinceps illi quiete & pacifice puflcderunt . Deinde cum inter preiatum comitem & G uxorem, .in cujus patrimonio ecdefia illa confiftit, divortium per ecclcfiaflicum judicium celebratum fudfet: eadem C. VV. Ptdavicnfi nupfit, quieccle- fi* prefeript® fruftus memorato priori & fratribus omnino lubtraxit, & cos in ulus R. faeerdotis ejufdem loci fine epifcopali authoritate convenit. Cumque poftmodum VV. de medio fublato, przfata G tertio viro, VV. fcilicet de Mcduan. effet matrimonio copulata: idem VV. in ea qua alter W. temeritate perfiftens, jam diftum R. in preferipta ecdefia contra priorem fupradiâum manutenere β(fovere incepit, dicens quod prenominati epifeopi inftitutio, quam fuper ecdefia ipfa, qu® de uxoris fu® advocatione confidit, dum erat in poteftate illius viri, a quo pofimodum feparata eflê dignoTcitur, fecit , nullam debet firmitatem habere: profertim cum patrimonium uxorisfuc, ficut afferit, integre fibi reftitutum non effet, nifi de ccclefia illa fuam porter adimplere voluntatem. Verum quoniam abfurdum videtur omnino, & ab ccclefia penitus eliminandum, ut ad fingulas patronorum fecundum humanam conditionem mutationes, ecciefiarum debeant ordinatione* mutari: ne qudd a fupradifro R. taliter faftum fuerit, alicui fiiccefforum liceat irritare: fraternitat itu®, *&c.* quatenus rei veritatem dilj nter & ftudiofe inquiras, & fi ita inveneris eff prout fuperius narratur, fxpe didis priori & fratribus ecclefiam prclibatam , omni occafione & appellatione certante, reflituas, & in pace facias poffidcre . Viciffitudines eti^am hujufmodi ecclefi.rum ab advocatis vel aliis quibuslibet in tua dicecefi fieri , de cetero nulla ratione permittas.- fed earum prefumptores ufque ad dignam fatisfaftionem , dilatione fublata , vinculo excommunicationis perccll.ts.

Cap. VIII. *htcins tertius Norwictrfi φi«>P·.*

Cum advocatus clericum nnum idoneum prolentaverit epifeopo, & pofluiaverit pofimooum, co non inftituto alium atque idoneum, in ecclefiam eamdem admitti.- quis eorum alteri proferatur, epifeopi judicio credimus relinquendum, it laicus fuerit, cui competit pis prêtentandi . Verum fi collegium vel religtoia periona prarfentationem habuerit , prioi tempore, potior jure mento videtur .

Cap. IX. /dra.

Cum paftorali ncceffitate conftringamur , *fc* authoritate injunfti nobis officii provocemur pro flatu ecciefiarum vigili cura fatagere, & ne contra juris ordinem alicui conferri debeant, attentiori folicitudinc providere.- inde eft, quod univerfitati veftr», *&c.* quatenus ex donatione laieorum, nifi authoritas dioecefani epifeopi interveniat & confenfus adiit, nullus veflrum fibi ecdefias venditare prxfumat, vel retinere taliter acquifitas, nifi * longa fuerit preferintione munitus, aut poftea dicecefani epifeopi forte habuerit confenfum. Nos enim, cum laici non polfint nifi jus quod habent transferre in alios, hujufmodi concefliones viribus *carere* decernimus, fle penitus irritas efle cenfemus. lonrv

Caf X.

ANNO CHRISTI

A

ANNO CHRISTI

Cap. X. Λη·. (a)

Rdatum eft auribus noftris, quod vos jus porfemandi clerkos ad ecdefias, contra tnftitutionem antiquam vcftri ordinis, emptionis titulo Ac modis aliis fatagitis adipifei, ut tub taliprrtextu vobis liceat habere ccclcfias. Ac per vos vel per alios detinete. Quopiam igitur doo (A) decet nos, occafione qualibet vel obtentu, ab antiquis (r) canonibus patrum noftrorum recedere, aut quidquam efficere, in quo poffitis de vitio cupiditatis reprehendi.* difcretioni veflrc, *&r.* quateuus jure patronatus inecclefiis, (djaut in ecdefias, de cetero acquirere defiftatis : quia non expedit vobis, nec nos volumus fitftioerc „B ut fub tali prxtexra vobis vel ordini veftro derogetur . Sane ufque adeo vos Ac ordinem veflrum diligimus, ut in vobis qux boneftati Ac religioni contraria funt, nullatenus fovere velimus, quia de vobis nil incommodi, nil volumus audire liniftrt.

Cap. XI. Afo·.

'*f. itcwm* Ea qu* hooeftatis dodorem * deformant, ÔC canonum probantur fandiombus obviare , peni* tua funt evellenda, At fake apoftoltci moderaminis refecanda . ' Unde quia cum ecclefia vb ventibus perfonis aliis conferri non debeat, coofultalioni tux taliter refpondemus: ut ft quas C concelfiooes ecclefiarum tui epifeopatus , viventibus perfonis fadas elfe conftiterit, fit luper hoc ventum fuerit ad judicium, eas authoritate ve- ' *f.* aoftra Ara'** in irritum revoces, *& frivolas & vanas efle* decernas.

Cap. XII. *litut tpfttp».*

Si vero aliquando ordinatio alicujus ecclefix «d tuam inftitutionem fpeâat, & pro controverfia laicorum de jure patronatus inter fc difcrepanitum, ordinationes malitiofe differuntur: f»S tibi fit de authoritate noAra, nullius contradi* ûionc & appllatiooe obftmte, in eadem eccle* lia perfonam idoneam inftituere, ita quod ipfa Ɵ eadem prclentetur ab eo, qui jus pitronatua evicerit.

Cap. XIII. /drm.

Cum fxculum relinquitis, ut creatori veftro poffitis in arce contemplationis placere , decet vos ab his qux funt obvia rationi, abftinere.Ac qux reprehenfioni fubjaceant , aut veftram opinionem aut famam valeant denigrare. Inde eft J|uod univerfit.ti vcftne diftriétius per apoftolica cripta prohibemus, nc cum ratione fetidorum emptorum, ahterve acquifitorum, vel etiam alio modo, jus patronatus in ecclefits parocbialibus acquifieritis, in eis presbyteros, nifi per epifeopos, iniituatis : nec epifeopo ita jus parochiale^ minuere auferre aliquatenus prrfumatis : excommunicatofque ipfius epifcopi vel srchidiaconorum tuorum, contra authentica feripta Roman® ecclefix, ad digna officia in capitulis velitis recipere non audeatis.

Cap. XIV. M».

Ex infinuatiooe dxtefti filii noflri O. clerici accepimus , quod cum frater fin* jus ei patronatus, quod in quibufdam ecpefiis in Lincok nienfi At Saren, eprtcoyatibus Contliiutis * habebat, liberaliter contuliflct.* <4fdem ccclcfias quidam presbyteri alii occafiofte fratris lui pnedidi O. fine ipfius voluncatc/& confenfu, per violentiam occupaverunt, *A* eas injufte occupatas detinent. Quia ig'tur/fioflnun intereft , qux nimis inordinate ab afiquibus fuper ccclefiis attentantur, ad redirqAnis tramitem revocare: fraternitati tux, &· quatenus rei veritate diligenter inquifita At cognita, fi ita, ficut didumeft, cognoveris memoratos presbyteros earum ccclefiarum detentores, moneas , modifque omnibus inducas, ut eafdcm ecdefias prcdi&o clerico fine mora & difficultate refttiuant libere & pacifice ordinandas, & nullam ci exinde molefliam inferant vel gravamen. Quod fi ptscdifti presbyteri commonitioni <u* acquicfcere forte noluerint, m ipfos excommunicationi, At terras fi quas habent, omni occafione Ac appellatione ctffante , interdidn fubjicias, Ac in memoratis ecdefiis Divina facias ccifare officia, quamdiu ab aliquibus, paedidorum militum authoritate, occupat* detinebuntur. Quod fi nec fic earumdem ecclefiarum detentores refipuerint, ipfos, C appellatione ceflante, ecdefiaftica cenfura compellas.

Caf. XV. 7ΛΛ.

Confuluit nos tua fraternitas, quid tibi faciendum fit dc clericis , qui ecdefias a parentibus conftitutas, hereditario jure fibi vendicanr, nec tibi volunt rcfpondere.* dc de laicis, qui filiis vel nepotibus fuis predidas ecdefias dare nituntur. Cum autem fanduarium Dei hereditario jure non poffit teneri, & indignum fit penitus & «bfurdum, ut quilibet authoritate propria ecdefias occupet, vel taliter occupatas detineat: nec te decet aliquatenus fuAinere, ut in epifeoparu tuo vel clerici ecdefias a parentibus fundatas, authoritate propria detineanr, aitt laict fiHis , vel aliquibus aliis ecdefias concedant.

Cap. XVI. /deav (r) *rintoitierf tpifcept.*

Ad aures noflras pervenit, (/) quod R.. & Vu. de Hortun. jut patronatus cjufdem loci ab eo, ad quem fpedabat prxlentatio , emerunt . Quibus decedentibus , R. filius VV. jam didi patris exemplo jus patronatus ecclefi* emere non dubitavit, & canonicis de Stodlcja tantas moleflias intulit, perfecutioncs, Ac gravamina , quod metu & dolo illius fedudi, juri fuo penitus renunciaverunt .. Unde cum jus patronatus annexum fit fpirituali, nemini licitum eft vendere illud. Difcretioni nue, *&c.* quatenus utraque parte ante te convocata, rei veritatem diligentius inquiras, & fi ita effe inveneris,. Jlrsedido R. fuper patronatu ecclefi* . occafione & appellatione remota, perpetuum filentium imponas, & predidis canonicis jus quod ibi hsnebant, fi prior eorum (g) metu captus, quod idem R. fe abfciflurnm (A) fide nititur, firmavit,

MιM·

(a) Ad. *-dUetilu»* ir *Fretribu» C'flertirulu erdinl».* (b) *detrt ve».* (c) *lnJHtutlenibu» ----*
(d) *ent euiefie».* (e) drefl FK/wien. *cfijccpe.*
( ] *) qued Kobtri»» gr V. de Cretem lu» eetreiutu» litltfi* tjufdeu» leti·* (t) «vete *iafiti».*
W *fidt, ut fertur, fruHtVfrtt.* Manli.

Chr i^i 1X41 «'<fem renuntiavit, integre facias reftitui :A obft'nni»u' litteris noftns , fi qux funt, racita veritate, impetrate.

Cap. XVII. *Idem.*

De jure patronatus in prxfcripta ecclefia, hoc tue difcretioni mandamus, quatenus fi prxdiftus R. jus patronatus comparavit, cum hoc inconveniens fit & penitus inhoncltum, vendi jus patronatus contraânm iHu^Lr fublato appellationis remedio, apoftolica frays authoritate, non differas revocare.

Cap. XV11I. *Idem.*

Nullus laicus decimes aut ecclefiam , aut quidquid ecckfiaftici juris eft, fine conceffione fui pontificis, ncc monafteriis, nec canonicis offerat: & fi quis epifcopus improbitatis caufa & avaritie confentire voluerit, Romano pontifici nuncietur, & quod offerendum eft, tunc eis licentia offeratur.

Cap. XIX. *Hem Ndrwice^fi epifeopo.*

Ceterum fi epifeopi poft promotionem fuam prxfentationes perfonarum ad ecclefias a patro nis ecclefiarum pro ecclefiis fibi commiflis adepti fuerint, perionx idonee, quas ad eas vacantes prefentaverint , funt admittende.

Cap. XX. *Hem eifati flm&i Alieni. Peri capituli* · Inconfultum .

De cetero fi quis clericus ab ordinario judice in aliqua ecclefia fuerit inftitutus , ad prxfentationem ipfius qui ejufdem ecclefix credebatur patronus , & poftea jus patronatus alius evicerit in judicio: clericus qui inftitutus eft, non debet ab ipfa ecclefia removeri, fi tempore prxfcntabonis fux ille qui eum prxfentavit, jus patronatus ecclefie poflidebat. Si vero tunc non poffidebat ius patronatus, fed tantummodo credebatur efle patronus, cum tamen non effet, nec poffeffionem patronatus haberet: fecundum conflictudinem Anglicanam poterit ab eadem ecdefia removeri. Donationes vero vel conceffiones, fi que fiant privatis perfonis, illis viventibus que ipfas ecclefias poflident, nullius debent effe momenti . Si fiant religiofis locis , rate debent haberi ; ita quidem quod perfone, que jam diâas ecclefias poflident, fine aflcnfu ipforum in vira fua eis non debent fpoliari.

Cap. XXI. *Item Cantimriei^i epifeopo.*

Cum nos plerumque ordinationes clericorum oporteat differre, pro eo quod quandoque minus idonee perfone prefentantur, aut interdum inter nos & prefentatores perfonarum alia de caufa radix diflenfionis emerferit; providendum eft, ne occafione hujus fcandali aut fruftus. ecclefie depereant, aut eis in fpirilualibus gravia proveniant detrimenta. Inde eft quod fraternitati tue, *ifc.* quatenus fi qpaodo in illis ecclefiis vacantibus, in quibus perfona ecekfiaftica prafentationem non habet, vel quia perfone minus idonee vobis prefentantur, vel alia de caufa de jure perfonas non poteris inftituere io ecclefiis ipfis, contradiâione & appellatione ceffante, ponatis

Dm n QjweMin. œconomos, qui debent reditus ecclefiarum expendere, aut futuris perfonis fideliter obfetvare.

Cmk/7. *General.* Ton». XXII.

Cap. XXII. *Hem.*

(ANNO CHRISTI

Dilefti filii noftri decanus Eboracenfis A prior de Neubure, quibus caufam qux inter canonicos dt Gifeburne & R. clericuui fuper ecclefia dc Cradun vertitur, commiiimus terminanuam ; tranfrniffa nobis relatione monftraverunt , quod canonici conccffronem domini fundi habeant. R. vero donationem venerabilis fratris noftri Eboracenfis archiepifcopi, apoftolicx ledis legati, & non domini fundi, fe habuiffe probavit. Unde „ quoniam donatio ecclefiarum ad epifeopos per" tinet, & ad laicos affenfum praebere fpeftat r cifdem fignificamus, quod fi res ita le haberet, videbatur nobis, conccflionem archiepifcopi donationi laicali debere praejudicare: quia ficut diximus , epifeoporum eft, ecclefiarum beneficia conferre; laicorum vero, qui in ecclefia jus patronatus habent, affenfum praebere . Quibus in concefftonibus ecclefiarum , illud obfervandum eft, quod fan&i patres fervare nofcuntur .

Cap. XXIII. *Hem Eboractnfi artkitpifcopo.*

Suggeftum eft auribus noftris , quod cum ec clefise de * Ochera, & de Maleffart, & de Le- ' Ocboe· inder, de affenfu domini fundi , fic authoritate Eboracenfis archiepifcopi , ecclefix beati Petri Eboracenfi conceffz fic aflignatx fint in prxben'--dam , canonici de Novoburgo conceffionem illam attenuare fic irritare nituntur, occafione donationis, quam fibi afferunt prius faftam fuifle. Unde quoniam licet in donationibus ecclefiarum requirendus fit fic expe&andus patronorum confenfus, ecclefix tamen ipfe, nifi authoritas pontificalis intervenerit, canonice concedi non pcffunt: univerfitati veftrx fignificamus, quod prior conceffio, fi cum confenfti patroni fic authoritate diœcefani episcopi fafta eft , aut ejus fuerit affenfus poftea fubfecutus, pofteriori conceflioni praefertur. Alioquin illa debet praeferri. quamvis Qpofterius fafta fit, qux confenfti domini fundi fic epifeopi authoritate fulcitur.

Cap. XXIV. *Hem univerfit moneciir re^lariiut per Cantuaricnfem provinciam conflifitif .*

Cum deceat nos commodis fic profeftibus ecclefiarum firmiter intendere ; nobis lummopeie competere dignofeitur , ut earum ordinationibus tanto ftudiofius lintendamus , fit ne inordinatx remaneant, vigilem curam, & lolicitudinem adhibeamus . Inde eft quod univerfitati veftrx , *Ùc.* ut in ecclefiis, in quibus urxfentationemhabetis, cum vacaverint , diceccfanis epifeopis clericos idoneos prxfentetis , qui illis de fpiritualibus, vobis de temporalibus debeant refponderc .

Cap. XXV. *Idem Panormitano epifeopo.*

Infinuatum eft auribus noftris , quod quidam clerici tui epiicopatus , ecclefias ipfas ad tuam ordinationem pertinentes , fine authoritate fic confcientia tua , in manibus advocatorum refignant. Quod quia indignum , fic faens canonibus omnino contrariurrt , nec aliquatenus debet tolerari : fraternitati tux taliter ffefpondemus : quod hujufinodi renunciationes non debes aliquatenus ratas habere, nifi fint ab eifdrm fa&e , 5|Uos religionis habitum conflat induiffe : fed ipos clerico· , ut eletmofynas retineant , quibus tali modo renunciant ; teneris compellere , di-

Y e gnam

****—— gnara ets pro tant* levitatis & culpae reatu in- A
3»^!. H'gere ultionem : quia nec debent nec poffTunr ecdefias fuas refignare , nifi in manibus epifeoporum , ad quorum donationes pertinere nofcuntur:

Cap. XXVI. Orne*/ pept 111. *epifre Vigerateitf, Meti de Tkeokeibe. ÎJ prieri /mdh fepxleri de tterwic.*

Referentibus nobis canonicis de Kinildevrde, accepimus, quod cura cootroverûa que vertebatur inter ipfos & clericos de Gnoshalc , fuper ecclefia de Cule , fuiifct dileâts filiis noftris de Cumbermere & de Derlce abbatibus , & archidiacooo Coventrenfi, ab apoftolica fede commif- B la canonice dirimenda, procurator R. militis de Stanford , qui jus habet defeufionis in illa ecclefia , fentiens partem canonicorum injufte gravari, cum ipfi clerici illam contra antiquam libertatem vellent jurifdi&oni caprlhe fu* de Gnofale fubjugare , vocem appellationis ad fedem apoftolicam emifit. Judices vero appellationi legitime interpofite minime deferentes , in decifione controverfi* , abiente altera parte , procerterunt . Quia vero ipfi canonici juri fuo in hoc queruntur plurimum derogari , diferetioni veftr* per * A. S. prccipiendo mandamus , ApoAoUc· quatenus partibus ad veftram prxfentiam convocatis, audiatis caufam, & appellatione remota, mediante juftitia terminetis. Datum Late-C rani, decimo Kalendas Aprilis , pontificatus noftri anno primo.

PARS XVI.

DE USURIS.

CAPUT I.

eflexender 111. Pexormitexo ertkiepiftepe.

CUper eo quod a nobis tua diferetio poftulavit , utram poflit in recipienda pecunia ad ufuram , fieri difpenfatio , ut pauperes qui in Sjrracenorum captivitate tenentur, per eamdem poliint pecuniam liberari : prxfentibus tibi litteris duximus refpondendum, quod cum ufurarum D crimen utriufque tcrtxmrnti pagina dfteftetur , fuper hoc diipenfationem aliquam non vidimus admittendam : quia cum fcnptura facra prohibeat vel pro alteiius vita mentiri , multo magis prohibendum eft, ne quis in redimenda vita captivi , ufurarum crimine involvatur .

Ca P. II· *Idem Jenxenfi epijcopo . Pers (jpitnii .* Tua fraternitas.

In civitate tua dicis Caepe contingere , quod quidam piper feu cyminum , aut alias merces comparant, qux tunc ultra quinque libras non valent , & promittunt per publicum inflrumentum, fe illis a quibus *merces* accipiunt, fex libras ftatuto termino foluturos. Licet autem contraâus hujufmodi ex forma non poflit cenferi nomine ufurarum, nihilo minus tamen venditores peccatum incurrunt.- nifidubium fit, merces illas plus minufve tempore quo pretium debent recipere, valituras : fic ideo cives tui faluti ftue bene confulerent, fi a tali contracta certarent , cum cogitationes hominum omnipotenti Deo nequeam occultari.

Cap. III. Jfo*.

Quoniam non folum viris ecdefiafticis , fed etiam quibuslibet aliis periculofum eft , ufurarum lucris inrendere: authoritate prxlentium tibi duximus injungendum , ut liceat tibi clericos tues, qui de pofleffionibus vel arboribus, quas tenere in pignore nofcuntur , fortem luam deduâis expenfis receperunt, ad eadem pignora reftituenda fine ufurarum exaâione , ecclefiaftica diftridiouc compellere.

Cap. IV. *Idem Pigilerf epijnpo.*

Debitores autem, ad folvcndas ufuras , in quibus fc obligaverant, cogi non debent , nifi ea» juramento folvere teneamur. Si veto de ipfarum folutione juramentum fecerint , cogendi funt Domino reddere juramentum , ut a creditoribus abfolvantur : fic cum ufurr folutx fuerint, creditores ad eas reftituendas , ecclefiaftica , fi neceflc fuerit, cogendi funt leveritatc.

Cap. V. *Idem Selenite»» epifcep».*

Cum, ficut tu afTeris, manifeftos ufurarios , fcilicet qui in illo decefferunt peccato, communione altaris & ecclefiaftica , juxta decretum noftram nuper io concilio promulgatum prsBceperis fepultura privandos, donec reddant que tam prave receperint : quidam eorum dicunt ad' folvendas perceptas uluras, proprias non futficere facultates : alii vero promittunt fe partes ufurarum quas habent pre manibus , reddituros ; fed alias quas extorferunt uluras , cum dc his poftertiones comparatae fint , & eorum filiis ve! parentibus traditae, £c non polle reddere profitentur. Alii vero ad excufiindas exculationes in *7^. »<· peccatis, impudenter affirmant , illas dumtaxat ufuras reftituendas , qux funt poft interdiftum noftram recepte , nec aliquos ad folvcndas uluras, quas ante inrerdidum receperant , debere compelli. Super hisdilcretionjtuae refpondemus, quod five ante , five poft interdiftum noftrum ufuras receperint, cogendi funt fub pcena quam ftatuimus in concilio, eas his , a quibus extorferint, vel eorum heredibus reftituere : vel his' non fuperftitibus , pauperibus erogare : dummodo in facultatibus habeant , unde ipfas reftituere poflint: cum juxta verbum beati Auguftini, non remittatur peccatum, nifi refthuatur ablatum . Illi autem qui non habent in facultatibus , de quibus ufuras valeant reftituere, non debent pcena illa mulftari, cum eos nota paupertas excufet. Poftertiones vero qux dc uluris comparat» funt, vendi debent, & ipfa pretia his a quibus ufurx extort* funt, reditui : ut fic non folum a pcena ifta , fed etiam a peccato, quod per ufurarum extorfiones incurrerunt, portint liberari. E

Cap. VI. *Idem tUntoxie^fi epifcopo .*

Super eo quod nos confulere voluifti , utrum clericus fit cogendus ufuras creditori folvere : prudentia: tuse taliter refpondemus : quod cum periculofum fit omnibus Dei fidelibus ufuras recipere, ad earum folutionem nullus Chriftianus eft cogendus, nifi juramento vel fide eas folvere teneatur; fed notius creditores ab ufurarum exaftione, ecclefiaftica debent coerceri fententia.

Cap. VII.

ANNO CHRISTI »'»».

Cap. VII. Λη β *CMhuricrf arebiepifeop·.*

Ad noftram noveris audientiam pervenifiê, quod cum Petrus de U· firon tempore guerre, que fuit inter cariflimum filium noftrum Henricum illuftrem regem Anglorum & filios ejus, quibufdam hominibus pro tuitione regni Franeorum, pecuniam certe fummr permutuaflet, ab eis quafdam podefliones & reditus recepit in Signus.* ipfo· etiam fibi juramenti religione adrinxit, quod ei fuper poflèflionibus fit reditibus illis, donec fibi mutuatam folverent pecuniam, nullam moleftiarn vel gravamen inferrent. Licet autem de poflèflionibus illis dt reditibus prefatus Petrus nondum fortem fuam, ficut aderit, B deduâis expends, receperit: quia tamen tu frater archiepifcope propter hoc eum vinculo excommunicationis adftrinxifti, exinde cogimur litteras noftras vobis deftinare: prefortim cum ipfo, Micut aflerit, forte velit efle contentus. Inde eft quod fraternitati tuc confidenti, *&c.* quatenus percepta a praefato P. fufficienti cautione, quod exinde mandato veftro debeat parere, ipium contradiâione & appellatione ceffante, a fententia qua tenetur, authoritate noftra penitus abfolvas: ix deinde debitores, qui fibi prodiâas poflêfliones & reditus contra juramentum fuum fubtraxifle dicuntur, fi ita eft, ecclefiaftica cenfura compellas, ut poflèfliones filas & reditus eidem Petro diâo, appellatione ceflante reftituant.· nec fibi de cetero contra juramentum moleflias inforant, donec ei pecunia folvatur. Quia non eft tutum cuilibet, fed periculofum potius, religionem infringere juramenti. Cum autem prodiâo P. pecuniam fuam, ficut juraverunt, perfolverint, vos ipfum ad refiiruendum quidquid eum novis deduâis expentis ultra fortem recepiflc conftiterit, ftudiofo monere curetis & diligenter inducere: & fi commonitus id non fecerit, ipfum remoto appellationis obftaculo, in eamdem excommunicationis fintentiam reducas: quia ficut periculofum eft debitoribus fuum infringere juramentum, ita non minus periculofum eft creditoribus retinere quodp. pro ufuris receperunt, cum fit ufurarum crimenU deteftabile plurimum & horrendum, & utriulque teftamcnti pagina condemnatum.

Cap. VIII. *Idem Vintompfi epifeop.*

Nihilo minus praecipimus tibi profentium authoritate, ut fi qui funt in parochia tua, qui fortem fuam * de fruâibus arborum vel animalium, deduâis expenfis, receperint, eos moneas & per excommunicationis fententiam compellas, fublato appellationis remedio, ut debitoribus E fiiis pignora ipfa fine difficultate & dilatione reftituant.

* J; fiuAibus r rum' «1 aiij'kie· tu & Aug.

Cap. IX. *Idem tn Ttcrme^fi Concilio.*

φι. ». Ab dio.

Plores clericorum eorum, quia prefens freuhim profeffione vocis & habitu religionis reliquerunt, communes ufiiras quafi manifeftius damnatas non exercent: commodata autem pecunia indigentibus, poflefliones eorum in pignus accipiunt, & fruâus provenientes recipiunt ultra fortem. Idcirco generalis concilii decrevit authoritas, ut nullus amodo in clero conftitutus, vel hoc, vel aliud ufuro genus exercere prrfumat: & fi aliquis haâenus poflefîionem alicujus data pecunia fub hac fpecie in pignus acceperit, fi fortem deduâis expenfis de frudibus jam perceperit, abfolute poflefïionem reflituat debitori. Si autem aliquid minus habet eo recepto quod deeft, poflefîionem ei refignet. Si autem quis in clero extiterit, qui deteftandis fibi lucrisufurarum infiftat, ecclefiaftici beneficii periculum patiatur: nili forte beneficium ecclcfiz fuerit, quod redimendum ei de manu laicaii videatur.

Cap. X. (-) *Idem.*

Ex tranfmitfa nobis conqueftione (A) T. & matris ejus, innotuit, quod pater ejus qui eft de hac luce fubtraâus, terram fuam de * (*c*) Dullis, m nachis de Wardonepro quadam pecunia fumma, pignori obligavit: qui licet exinde fortem fuam dt ultra receperint, eam tamen fibi reddere contradicunt. Qua vero ufurarum crimen Deo & hominibus abominandum exiftit,5c tanto gravius in ecclefiafticis & religiofis perfonis eft reprehendendum, quanto magis fe&alios e peccatorum laqueis tenentur eruere: frsrernitati tuas, *tfc.* quatenus rei verirare diligenter inquifita & cognita, fi tibi conftiterit quod pro- ^diâi monachi de praefata terra fortem luam deduâis expenfis receperint, eos attentius moneas, & fi neceflê fuerit, appellatione remota, ecclefiaftica diflriâione compellas, ut memorato * T. & matri ejus prrdiftam terram abfque difficultate reftituant pacifice poffidendam.

* Dulleu,

* TeiaUyn.

DE JURAMENTIS SERVANDIS. PARS XVII.

Cap. I. *Idem.*

SI vero aliquis quemquam graviflimo metufub religione juramenti |us fuum refutare coegerit, ipium Quoque fibi retinuerit, quia nos confulere voluifti, alter, an neuter, id habere debeat boc tibi duximus refpondendum, quod non eft tutum, quemlibet contra juramentum fuum venire, nifi tale fuerit juramentum, quod fervatum vergat in interitum (alutis «ternae: nec nos cuilibet ex refponfione noftra volumus dare materiam contra juramentum fuum venire, nc authores perjurii efle videamur. Unde aliquando in Romana ecclefia a pluribus & a pradeceflbribus noftrts faâum efle recolitur, quod clerici, qui coafti ecclefia: miniflerium abjuraverunt, de juramento abfolutionis beneficium meruerunt: & ad coercendam improbitatem eorum, qui ecclefiafticos viros ad preflandum illud juramentum impulerant, permifli font in eadem ecclefia miniltrare.

Cap. II. (d) *Idem CMhumerf etrebiepifiop.*

Infiouatum eft nobis ex parte Vv. quod cum ipfe capellam de N. canonice fiiiifot adeptus, canonici de (r) Lanflanct fuper eadem ecclefia hujulmodi conventionem *fecerunt*, quia ipfi eamdem

(a) *Idem Lnndm. eoi/:,* (b) T. *Sceleri,* & fic ubique. (c) dr *Delecben momcbù de Warfeme.*
(4) Ide» Decem Ceforenfi & A.cbid. de Beder.
(e) *de Leme/lrnter.* Manti.

dem ecclefiam tenere a piaefato Vv. dc exin- Chaîs ij (*) <· anDUUm canonem deberem perfolveve. •i?,. *Et nifru:* Sed quia compofaio eorum (d) huic fait damnofa , de juramento violato peraitentiam recipiant, dc prsiibatam ecclefiampmdiâo clerico reftituant.

Cap. III. *Utm Seoamt^i tf Bitoerf*

De refcripto quod nobis eft pracfentatum ,manifefte nobis innotuit, R. quondam Trevorenfem abbatem cum VV. faper fiunma *totem* millium folidorum taliter conveniflê, *&c. Et infret;* Super hec quidem pnediâus abbas de monachis obfides quoldam dedit, qui de obfervanda conveonone furamentum dederunt, ut fi i ipfi decederint, alii monachi loco eorum m hoftagio reverterentur. Infuper fi didi monachi fidem non fervarent, abbas dedit eidem W. I. & ejus uxorem fidejuiTores; qui fimiliter fidem pœftitiflfe dicuntur. Si ita eft, tam abbatem & monachos qui juraverunt, quam I. & ejus uxorem ftudiofe monere curetis: ut ficut juraverint, eamdcm conjurationem faciant adimpleri . Si vero commonitionem veftram facere neglexerint, eidem abbati & monachis ingreffum ecdefi* interdicatis, & in terra pnefati 1. & uxoris ejus ufque ad dignam fatisfaâioncm inhibeatis Divina officia celebrari.

Cap. IV. *Htm Norwictrf tpi/cap.*

Tua nos fraternitas duxit confulendos , cui flandum fit juramento, cum clericos quidam religiofi jut isjurandi religione conftringunt ad majorem penfionem fol vendam , vd pneftandum aliquid nomine beneficii, prxter folitam penfionem. Cum autem inllituuntur ab epifeopis, jurant quod antiquam penfionem dc lolitam non augebunt. Tu* igitur confutationi breviter refpondemus , quod pofterius juramentum, quod ratione & Laterani concilii authoritate juvatur, primo pszjudicat, quod dc cupiditate procrifit . Julium eft autem, ut clerici fic perplexi , pro perjurio quod vitare non poflunt, ab ecdefiis perpetuo excludantur.

Caf. V. *Hem Lenlnitnfi* èT *tpifeofis.*

Querelam R. clerici Lincolnienfis eeclefix accepimus , quod cum VV. Salvagius clericus ei duos Byzantios nomine ecclefi* de Stantun. annis plurimis perfolviffet , dc fe illos annuatim perfoluturum interpofito facramento firmafict, contempta religione lacramenti, jam per biennium ab hujus penfionis ccftavit folutione. Quoniam igitur non tenentur ecclefias regere, qui funt crimine irretiti perjurii: fraternitati vcflrse, *tlt.* quatenus partes ante pnefentiam veftram convocetis, dc luper his rei veritatem*curetis diligenter inquirere.* dc fi vobis conftiteric, memoratum VV. contra juramentum faum nonneceffitate, fed vdluntate, a penfionis folutione ceftatfe, ipfum a pneferipta ecciefia, authoritate noftra, contradiâione dc appellatione caftante , removere curetis : dc ecclefiam ipfam pracfato R- «ftituere minime differatis, Ac ipfam ciatis eam pacifice poftidere.

Cap*.VI. *Htm* (c) *e/ifeop.*

Si Stephanum contra compofitionem fidei terpofitiooe firmatam veuille conftitcrit , nifi manifeftam rationem poterit allegare, ipfum praefata ecciefia dc beneficiis ejus, appellatione ccffante, non differas ipoliare, dc cam VV. cum integritate refignes.

Cap. VII. * Ata» *tx rtgifire Gregarii.* f /. Item

Pervenit ad nds, Laudicenum epifeopum ab Arnulpbo comite rebus fais fpoliatum , & ad nequitie augmenta gladiis jurare compulfum , quod ablata nunquam repeteret, dc hujus tanti celetis veniam fibi impetrafle rogat . Cognita itaque contumelia, fibi * B. Petro valde deluimus, afferentes ejus fraternitatem nullius juramentis vinculis poflë adftringi , quia nefandiffima coa&ione juraverat .' eum tamen apoftolica autboritate abfalvimus . B. Pwor fata.

DE CLERICIS MATRIMONIO copulatis , vel aliis fornicarias habentibus. PARS XVUI-

Cap. I. *AlixenitT 111. Stkrnite*> tfifife.*

Clericos autem in facris ordinibus conftitu tos, qui in domibus fuis propriis publice detinent concubinas, ad eas abjurandas volumus a tua fraternitate compelli, ne in eamdem fornicationem inftinftu diabolic* fraudis redeant , dc infaper reatum perjurii incurrant . Unde ipfos per fafpenfionis dc interdidi fententiam* ardius cogere debes, ut mulieres ipfas ita a fe removeant, ut dc ipfis finiftra fidpicio non habeatur.

Caf. II. /daw *Cmftteripfi trckitpifcop & eto fitffregxtteit.*

Sicut ad extirpanda vitia, quae periculum pariunt animarum, fummopere nos decet intendere.' ita etiam nos convenit germina virtutum propagare, cx quibus Det fidelibus fallitis augmentum , dc facris ccclefiis decor proveniat honeftatis. Unde cum in Anglia prava dc detefta bili confuetudine dc longo tempore fuerit obtentum, ut clerici in domibus fats fornicarias haberent , neque * volentes, tam grave fcandalum a populo removere, dc predidos dericce ad honeilatem ecclefiafticam reducere: fraternitati vefire, <î7r. quatenus clericos jurifdi&iqn» veftr*, qui in fubdiaconatu dc fupra, in domimus fuis fornicarias habent, fludiofe monere curetis , ut r« fe illas, occafione dc appellatione ceftan^te , removeant , eas ulterius non admifturi . Si vero infra 40.'dies poft commonitionem veftram vobis in his forte acquipfcere contempferint, eos autboritate apoftolica , appellatione remota, ab ecclefiafticis beneficiis ufoue ad con f,ruam fatisfadionem fufpendatis: dc fi eas fupcnfi detinere prsefutnpferint , ipfos ab cifdem beneficiis perpetuo removere curetis*. Si qui autem clericorum ipiorum infra fabdiaconatum accipiant

(a) detft *ei.* (b) *Eedefix fuit.* (c) Manli.

ripiant uxores , ipios ad relinquenda beneficia A ecclcfiaftica, fi qua habent, dc retinendas uxores foas ecricfiafficadiflriftioo* compellatis. Sed fi farte in iubdfoetmatu dt aliis fuperioribus ordmftus uxores acceptât nofcuntur , eorum uxore* dimittere, dc ponitentiam agere de commiffo, authoritate noftra per fufpenfionis dc excommunicatfonis fententiam, appellatione poflpofita, compellatis.

Cap. III. *Um tpifttp.*

Univcrfelis folicinado ecdcfic, quam , providente Domino, gerimus pro ecdefiarum natu, dos compellit propenfiori cura fetagere ; dt, ut fecundum Deum dc juftitiam difponarous , vigi- B lem diligentiam dc ftndium adhibere. Accepimus autem, quod pleriquc in tuo epifeopatu dege» tes , cum rirent in acolytatus officio dc infra conftituti, uxores duxerint, dc nihilo minus ecclefias , quas prius habebant, detinere parfumant. Unde, quoniam uxorati divifi funt , dc eos cogitare oportet, quomodo uxoribus placere valeant dc fervite, obfequiis folummodo Divinis non poflunt intendere : fraternitati tu* , *&c.* quatenus prodiftos viros ccdefias libtrepit abfolute dimittere, appellatione crifantc, compellas, dc alite eas perfonis idoneis , in facris ordinibus conftituris, concedas. Verum fi qui illorum ali» quando in cifdem ecclefiis fimplex prius beneficium habuerint, ipfum eis , excepto * magiftro C ecdefiarum fub diffimulatiotic dimittere poceris.

Cap. IV. *Um Hippnurf & SefaeitMte tptfcipis. Pert cefimlt :* Continebatur.

Super eo quod atteris, quofdam viros tu* jurifdiftionis in facris ordinibus couftitutos, matrimonium contraxiife: hoc tu* prudenti* refpondemus, quod fi qui in diaconatu dc fupra , matrimonium contraxerint, cogendi funt uxores dimittere dc continenter vivere : ita quod poft aftam pernirentiam ex difpenfatiooe poffint in fuis ordinibus miniftrare. Si vero fiibdiaconi con» traxerint matrimonium: eos, dummodo auteta-la fuerint, quod timendum fit, ne pro una plu- D rfeus abutantur* , diffimulare poteris cum fuis mulieribus remanere.* quia tolerandum eft malum, qt pejora vitentur.

Cap. V. *Um HtnfrW tpifa· : tepitUii* Super eo quod quscfitum eft.

Sane de clericis inferiorum ordinum , qui in conjugio conftituti, diu ecclcfiaftica beneficia ex coocefikme prodccclibrum noftrorum habuere,* quibus fine aaagpo diferime ac eftufione fanguinis non poflunt privari , fraternitati tu* id duximus rripondendum ; ut quia ibi natio dt barbarica gens, dt multitudo eft in caufa, cos fub E diflimulatioM fitflincascccleflaftica beneficia tam diu habita poflidere : proyifiuus attentius , ne deinceps clericis conjugatis ecclcfiaftica beneficia conferentur. Sed nec eorum aliqui ad factos ordina vel ecdefiarum adminiftrationes admittantur, nifi caftitatem forte voverint , dc perpetuo fervent, dc qui unicam dc virginem habuerint uxorem.

Cap. VI. *Um* PTTgmu«|g *tpifiepe.*

Inter cetera folicitudini tue convenit fludiofe diligenterque attendere ,- ut tales ecclefiis tue gubernationi committis miniftros ordines dc proponas, qui domui Domini friant decenter difpooere , dc populo Domini friant proefTe dc prodrife. Pervenit autem ad audientiam noftram, quod quidam ia tua dfcectfi commorantor, qui fe ccclefiaflice profeffionis rife fingentes , cum tamen ecclefiafuca beneficia habeant, matrimonium contrahunt, dc adepta beneficia nihilominus obtinere contendunt. Alii autem, licet filii facerdotum cxiftanr, panibus *fuis* quad jure luereditario luccodunt : dc in his poftmodum (λ) cooflirurі, minus licite promoventur. Quod quia indignum eft, dc fandorum canonum inflitutionibus nofeltur perfitus obviare: fraternitati tue, *ttr.* quatenus illae qui infra fubdiacooatum matrimonium contraxerunt , a fuis uxoribus nulla ratione permittas divertere : nifi de communi confcnfo illi ad religionem tranfire voluerint , *& ibi in Dei* lcrvirio jugiter commorari. Si autem cum uxoribus vixerint .' ecclcfiaftica beneficia ,' que ad illos tantum , qui afliduc in Dei fervitio perfiftunt, fpedare ndeumur , non debent ullatenus obtinere. Illi vero qui in iubdiaconatu & funra ad matrimonium convolaverunt, poffiint fic debent mulieres invitas dc renitentes relinquere: nec *hujultoodi* conjunftio matrimonium, fed contubernium efl potius nuncupandum.

Cap. VII. Jfrm ridriw *i»* << >> '

De facerdotibus publice fornicarias habentibus diferetioni tue nihilo minus proripiendo mandamus, ut eos diligenter convenias, & attentius commoneas, ut fornicarias fuas dimittant, & a *fe* prorfus expellant . Quod fi forte admonitio, nem tuam facere contempferint, fed in immunditia fua duxerint perfiftendum : tu eos, appellatione remota, ab omni officio & beneficio ccclcfiaftico non differas fpoliare.

Cap. VIII. *Um* Iμvlμμι^ *tpifapo .*

Si autem clerici tuse jurifiiiftiotris, five fintin facris ordinibus , five in inferioribus conftituti , fornicarias detinent , nifi eas ad fecundam dc tentam commonitionem tuam a fe dimiferint . eas contempturi ; de cetero liceat tibi eos ecclefiis vel carum portionibus, fi quas habent , appellatione poflpofita , fpoliare , dc ipfis Divina officia interdicere.

Cap. IX· *Um Ehrut^i ercUtpifcepe.*

Super eo quod alferis A. presbyterum fornicariam detinere, dc cum ad crebram admooitionem tuam dimitjere nolentem , ab officio fufpenfom : prudenti» tus rcfpondemus , quod G fuper hoc appellatum fuerit ad profenriam noftram , fi contigerit ipfum ad nos accedere , prout expedire viderimus, petitionem ejus dc audaciam corrigemus. Si vero non venerit ad profentiam noftram , fufpenfionis fententiam in eum propter hoc fetam, tam diu volumus obfcrvari, donec fornicariam fuam a fe abjiciat ,

U) *mfifati et fani mtmi.* Manfi.

—— ■ vivat, ficut decet presbyterum, continenter ...

Christi P°rro fi litteras a nobis obtinuerit , quz fafti feriem non contineant , nolumus ipfas itbi prodefle.

Cap. X. /drw CaM/MannA ertiitpifiepo .

Cum in Cantuanenfi provincia , ubi legationis officio fungeris, quod tibi commifimus, multi clerici fint , qui in domibus fuis fornicarias habere dicuntur: fatis grave eft , quod in fpurcitia vitiorum eorum eos permanere permittas , qui ad refecanda vitia & praeparandas virtutes diligens omnino & folicitus erte deberes . Unde fraternitati tue, iJt. quatenus ft qui clerici province tuz concubinas vel fornicarias habent , èos conftanter admoneas, 2c ft opus fuerit , ccclefiaftica diftriftionc compellas , ut concubinas & fornicarias afe, dilatione & appellatione poftpofita prorfus amoveant , eas vel alias nequaquam ulterius admiiTuri . Si qui autem eorum ita fuerint pertinaces, quod noluerint inhac parte mandatis tuis parere ipfos ab ecclefiis quas habent, appellatione remota , non differas ipoliarc.

Cap. XL

• a* Vellentia

De cetero quia Stephanas clericus ' (4) Devellentin. in archidiaconatu przdidi archiepilcopi adulteratn in domo fua & commitrem dicitur detinere. ft hoc publicum eft & manifeftum, ob tantum exceflum , animadverfione debita, nullius contradiftionc Λ appellatione obftante corrigas.

Cap. XII. Jttm. .

De diacono qui in fabbato fancto quemdam alium diaconum vulneravit, & mulierem uxoris nomine fufcepir, hoc prudentis tu* duximus refpondendum I quod fi contrito dc humiliato animo ad ecclefiam redire voluerit, dimifla illa quam in uxorem accepit, cum non polfit, ficut tiofti, contrahere matrimonium , ipfum recipere potes fit abfolvere a fcnrentia excommunicationis, quam pro violenta manuum injeftione ηofcitur meruifle ; fic injunfta libi pcenitentia de utroque exceflu, poft peraâam poenitentiam poteris ei diaconatus officium reddere , dc etiam difpenfative , ft perfcftz vitae dc converftonis * fuerit, in presbyterum ordinare.

* f. conrectioni*.

Cap. XIII. Jdtm * Exnùmfi epifcopo.

• Oxotuenfi

Significatum eft nobis , quod quidam fubdiaconi in tua diceceficommorantes, matrimonium contrahere prrfumpferunt, & ficut laici quilibet, cum uxoribus commorantur. Unde quoniam id, ficut tua non ignorat diferetio, facrorum,canonum obviat inftttutis: fraternitati tuz, &c. quatenus , cujufmodi vitz fnbdiaconi ante contraftum mattimonium extiterint , dc quales futuri credantur , fi uxores dimiferint , diligenter ac ftudiofe inquiras, dc ft cos honeftz vitz ante contraftum matrimonium fuiffe , aut dimiflis illis quz uxores eorum efle dicuntur, caftç viduros credideris , tu ipfos mulieres a fe dimittere moneas diligentius, dc appellatione remota , diftriâe compellas. Si aqtem antea diflblut® vite" fuerint, aut illis / quas tenent, dimiflis, in deteriora lapfuri credantur, dc pium pro una frequentare.- tu id diflimulare poteris, dc pro graviori lapfu vitando, quod inftmul maneant fisftinere: ita tamen quod ad altaris minifterium non accedant, nec ecctefiaftica beneficia percipiant. Vcrumcatnen ii tales aliqui, ecdefiatpertonas gerunt ; aut ecclefias aut usons prorfus dimittere funt cogendi.

ANNO CHRISTI

Cap. XIV. Hem detttm b teomùtir Îàmtlme^ fats vel Ltme/vitetfktu.

Cum inflitiflet apud nos lator pedentium Hparochianus vefter, ut de ordine fubdiaconatus, ad quem recipiendum * minus enormiter dc inordinate fe ingrerterat, cum eo mifericorditcr ageremus; nec potuiifet, ficut nec debuerat , in parte proficere : tandem tamen a nobis licentiam poftulavir, ut portet fibi aliquam in matrimonio copulare, Nos itaque ftudiofius attendentes, quomodo prediftus ordo, cum nullam fibi dignitatem attulerit rei honorem , matrimonium ejus non impedit : difcretiooi vellr·, &c. quatenus ii matrimonium légitimé duxerit contrahendum, nullus veftrum eum a contrado matrimonio , przdifti ordinis obtentu , prohibere prefumet , nec fibi. propter hoc moleftiam inferat vel gravamen I

Cap. XV. Idem Wigereimfi efi/topt,

Ex parte prioris dc fratrum (c) de VPellebec nobis innotuit, quod G presbyter, qui 'habet vicariam in ecclefia ipforum (d) de Hortun , publice concubinam tenet , dc fiCut laicus quilibet tabernas frequentare non erubefeir. Sed quia indecens dc rationi contrarium eft , ut ii qui altario ferviunt, feminarum amatores ftnt , cum' cos fobrios dc caftos efle oporteat .' fraternitati, tuz, &c. quatenus rei veritate diligenter inquiftta dc cognita, ft eum talem inveneris , qualis elfe defcnbirur, ipfum ab eadem ecclefia, occafionc dc appellatione ceflantê, amoveas..

DE ORDINATIONE FILIORUM SACERdotum, & eiidem in ecclefiis paternis non tolerandis. Pa XI

Cap. I. Hem Wirgprnieqfi tpifeopo.

CONQUEKENTE nobis Milone clerico , quod cum R.. presbyter ecclefiam beat* Mari* de VZicun, tanquam perfona diutius habuiflét , & poft mortem ejus idem Milo a Richardo Paciford domino fundi tibi fuiflet prefentatus, R. filius presbyteri in facerdotio genitus, inftitutionem ipftus clerici vifus eft impedire , & ad habendam eamdens ecclefiam modis omnibus, quibus poteft, adfpirat. Quoniam igitur indignum eft, dc canonic* obviat fanftioni, ut filii debeant patribus in ecclefiis fuccedere: nos ad enormitatem iftam eradicandam folicite volentes fic diligenter intendere, fraternitati tu«, dTe. quatenus fi publicum'eft, ÎTnotorium, patrempradifti R- in przfcripta ecclefia perfonatum habuiflê, filium ejus ibidem minidrare , aut ejufdem eccleft* perfonatum habere, nullatenus patiaris.

(a) VtileMon. (b) ^drtbidietuù. (c) t dt Vtm. (d) dt Uffiotu. MinG.

ANNO CHRISTI ..»»- ı alla.

tiaris. Sed fi forte * aliqua caufa inflitutu' eft, ibi eum, appellatione remota, auâoritate noftra non difleras amovere, fle memoratum Milonem, ficut fuerat ad ipfam ecclcfiam praetentatus ab eo . ad, quem prafêotatio fpefiarc dinofeitur , ibi , dummodo alias idoneus fit , contradictione & appellatione ceflânte , non poftponas rec pc-rc, ipfumque facias predidam ecclcfiam quiete potfidcic.

CAp. II. Λλβ Diaubanfi epifeopo.

(<·) Qnd fuper his, de quibus dubitas, a nobis poftUlas edoceri, fle ab animo tuo dubitationem auferri, folicitudinem tuam & diligentiam, ficut dignum eft, commendamus: & confultationi tuc (i) libenter in eo quod poflumus reipondemu».. (c) Inde eft quod a nobis devotio tua poftulavit , utram filii facerdotum , fi idonei inventi fuerint, ad facros ordines promoveri poflint, vel eis cura animarum committi.. Inquifitioni tuas taliter refpondemus, quod filii facerdotum, nifi in monaftcriovel canonica regulari'probat» vite fuerint fic converfationis habiti, ad diaconatum vel facerdotium non debent admitti.

Cap. III. Petre capituli: Ex infinuatione.

Ad praetentiam noftram accedens R. presbyter, tacita veritate quod effet filius facerdotis , per fraudem a nobis litteras impetravit , ut ecclefia de Bilesbi, in qua R. pater ejus miniftraverat, capelianus exifleret. Quia vero nulli fraus vel dolus patrocinium praeftare debet, diferetioni tu·, &c. quatenus infra 40. dies poft harum litterarum fuiceptiooem , rei veritatem diligenter inquiras .· & fi tibi confinent, quod memoratus R. fit in facerdotio genitus, & quod pater ejus in eadem ecclefia miniftravcrit, non obftanttbus litteris noftris, ipfum exinde, omni occafione & appellatione ccflante, amoveas.

Cap. IV. Idem Wigtrniettfi epifeopo .

Prefentium tibi auâoritate jubemus, ut filios facerdotum in paternis ecclefiis miniftrare , vel cas occafione aliqua obtinere , nullatenus permittas , & ipfos ab ecclefiis in quibus patres eorum miniftrare nofcuntur, ccflante omni appellationis obftaculo, fludeas penitus amovere.

C'a F. V. Idem Landoniet^fi epifeopo.

Veniens ad prxfcnu.im noftram VV. presbyter lator ptxfentium , fupplici nobis aflertione propofuit, quod cum iplum ad ecfllcfiam fandi Laurentii de Novoburgo, quam ei conceflifti fie aflignafii, articulafles, fle ad eamdem in presbyterum ordinafles, ipfum poftea pneferipta ecclefia fpoliafti , eo quod pater ejus in prxfcriota ecclefia miniftravit. Quia vero ad noftram (pedat otficium, viris ecclefiafticis paterna proviuonc confulere: fraternitati tue, Ce. quatenus, fi tibi innotuerit, quod paterejufdem presbyteri in pneferipta ecclefia miniftraverit, quando eum inftituifti, ipfam eidem, dilatione fle appellatione ceflânte, in pace dimittas, amoto alto'fi quem Ainftituifti . Verum fi tc ignorante , quod pater ejus in eadem ecclefia minillravcrat , ipfam ei atlignafti , ex quo ad ecclcfiam ipfam eum in presbyterum ordinafti , fibi reftituas , donec in alia ecclefia ei provideas , unde honefte valeat fuftcntari , fle fibi' nullam fuper przfcripta ecclefia fnoleftiam vel gravamen inferas.

Cap. VI. Idem B.

Propofuit nobis prefentium lator R. quod cum ipfe ad ecclcfiam de Salesbv -a domino fundi fuilTet prxfentatus , tu caufam * animarum nofuifti libi committere , vel huic rei aflenfum tuum praeftare, pro eo quod erat filius facerdotis. Super quo itaque diferetionem tuam -, ficut dignum eft, in Domino commendamus, fic providentiam tuam gratam gerimus, accommodam & acceptam. Ceteram quia neceflitatibus ejus fit laboribus, quos ad nos veniendo ftiftinuit, in tanta mentis affedione compatimur ; indignum eft autem , ut poftquam ipfe in fubdiaconatum eft ordinatus, omni debeat ecclefiaftici beneficii, fufeeptione carere.· diferetionem tuam per * A. S. monemus, ut aliquem honeftum presbyterum cum aflcnfu ejufdem presbyteri infra 40. dies poft harum litterarum fufeeptionem , contradictione fle appellatione ccflante, invenire ftudeas, qui eidem ecclefix dcfêrviàt.' ita quidem , quod prxfatus R. medietatem, omniulh beneficiorum prxfcriptx ecclefix in fuo ordine ferviendo, Dintujtu , qUOad vixerit , noftra fle tua auâoritate pacifice debeat obtinere. Non enim folus presbyter Miflarum folennia vel alia officia poteft fine miniftri fuffragio celebrare.

* f. curam

CaP. VII. Idem Sareqfi tf * Exonif^fi epifeopi/.

· Oxo».

Suggeftum eft nobis, quod cum I. dicatur filitis ipccidotis, &c. Ei infra: Quia manifeftum eft & publicum, patrem prxdidi 1. peifonatum prxdiftx ecclefix gefljflc; ipfum ab eadem ecclefia , fi eam adeptus eft, excludatis, nec ad ejus gubernationem ulterius aflumatur. Nolumus tamen ut propterea id in judicium deducatur, vel teftes fuper hoc producantur, dummodo faftum ipfum manifeftum fit .

Cap. VIII. Idem Coniuorie^fi arcbiepifcopo, & Vigpnienfi epifeopo.

Ex tranfmifla nobis couqueftione VV. clerici accepimus , quod ad diledi fratris noftri abbatis de Caftin przfentationem, in quoddam beneficium ecclefix de Winton, fibi canonice concef-fum, recipere diftulifti in prxfenti, eoquodquidam, qui pater ejus dicebatur, in przfata miniftravit ecclefia. Prcterea nobis ex parte ejus infinuatur, quod memorato E. defundo, media intercedit perfona, cui prsedi&um collatum eft beneficium. Inde eft quod fraternitati veflrx , tfe. quatenus fi prcdtâa conftiterint, praenominatum VV. in poflêifionem ei collati beneficii * mittere non differas, omni occafiotte'& appellatione cedante. Nec ideo minus obfervare referipta apoftolica decet , quia haec in ecclefia Dei hereditariam deteftantur fucceffionem , ut cano-

Mncm .

(a) Defderot. (b) rr/pmufeaMi tantmn. (c) radr tfi paad drkaM. Manli.

canonicam approbent in poflerum pofleflionem. Porro ' fi is ex. A. inter, noq poflint, alter nihilo minus exequatur.

CHRIST!

hil rxlr- /queedu: amlxs inter- efle bus PefluM, &C.

Cap. IX. ^cm ^onie^fi r^ifcap^ & priori dt Luciwred.n.

Conftitutus in prxfentia noftra G. clericus la» tor prxfentium, iupplici nobis infinuatione monftravit, quod cum capellam de Streiton canonice fuiflet adeptus, & eam pluribus annis pacifice tenuiflet, R. miles ipfum preferipta ecdefia fine judicio & juftitia fpoliavit. Cumque memoratus clericus exinde epifeopo querelam depofuiflet, objeâum fuit ei quod pater ejus in eadem ecclefia miniftravit, & prxfcriptam capellam non potuit rchabere. Quia vero ad noflrum fpedat officium, infolentiam laicorum contra siros ecclefiafticos debita feveritate compefcere: diferetioni veftrx, #c. quatenus rei veritate diligenter inquifita & cognita, fi vobis conflite-rit, quod idem clericus a pneferipta ecclefia per manum laicalem fuerit eje&us, & quod pater ejus prxfarx capellae perfona feu vicariiu perpetuus non fuerit: licet in eadem nomine ipfius G. quandoque miniftravit, ipfam fibi cum reditibus inde perceptis, amoto alio, fi quis eam detinuit, dilatione & appellatione & occafio. ne ceflante, reftituatis, litteris noftris, fi quae funt impetratz, veritati & juftitia; non prxjudi-^* cantibus, & ipfum, ficut eam canonice adeptus fuit, facialis pacifice poflidere. Porro fi * ex in n. po . . . . alter, adhibitis fibi viris diferep & honeftis, ea nihilo minus exequatur.

his qarnJu in

jxxrftu imho, alter ic,

Caf. X.

Ex tua parte nobis,propofitum efl, quod cum dim *d confultatioRem tu.m fuper filiis farerdotum tabs litteras fufeepifles a nobis, ut eos potfis in eccicfiis-, quas patres eorum nullo mediante poffederant, tuftinere, quos ' bonx vitas & (ante cenverfationis cagnofcercs, vel quos eaa longo tempore tenuifle Cünftaret: quidam ad judices litteras impetraverunt, ut fi conftaret eo$D efle filios faccrdotum vel clericorum qui proxime ante cos ecclefias tepuerunt, fuper his imponant eis, appellatione ceflante, fiientium, & ecckfias iftas eis alignent: quamvis in eis fe oflendere nequeant per epifeopum inftitutos. Super quo tibi refpondemus, quod fi per priores litteras noftras cum aliquibus clericis difpenfafli, dtipenlationem tuam pofleriorum litterarum noftrarum intuitu nolumus irritari, fed eam praecipimus fervari illibatam. Alios vero clericos laicx donationi/intuitu in ccclefiis, ipfis parochiali jure fubjcftis, fine audoritate pontificis infti-tui, aut inftitutos in eis remanere, auâoritate apoftolica prohibemus.

' r bat»

PARS. XX. DE JUDÆ1S, ET NE CHRISTIANI mancipia eorum fiant.

Cap. I.

Sicut Judris non debet efle licentia, ultra quam permiflum eft lege, in fynagogis fuis prxfumere: itajn eis qux conceffa funt, nullum debent prxjtidictum fuftinere. Hos ergo, cum in fua magis velint duritia permanere, quam prophetarum verba arcana cognofcere', atque Chriftianx fidei & falutis notitiam habere.' quia tsArnen defimfionem & auxilium noftnun poftulant. ex Chriftianx pietatis manfuctudine nnedeceflbrum noftiorum felicis memoriae Callifti & Eugenii Romanorum pontificum veftigiis inhxrcntes, ipforum petitiones admittimus, eifque proledionis noftrz cfrpcwn indulgcmus. Statuimus enim, ut nullus Qiriftiaous invites vel nolentes cos ad baptiimum ventre compellat: fed fi eorum quilibet ad Qiriftianos fidei caufa confugerit, poftquam voluntas ejus fuerit patcfaâa, Chriftianus abfque calumnia efficiatur. Veram quippe Chriftianitatis fidem habere non creditur, qui ad Chriflianorum baptiimum non fpontaneus, fed invitus cognofcitur pervenire. Nullus etiam Chriftianus eorum quemlibet fine judicio potcftatis terrens vulnerare vel occidere, vel lbas eis pecunias auferre prxfumat: aut bonas, quas hadenus in ea quam prius, habitabant rc-Î;ionc habuerunt, confuetudines immutare. Prxertim in feftivitatum fuarutn celebratione quisquam fuftibus vel lapidibus eos nullatenus perturbet: nec aliquis ab eis coada fervitia exigat, nifi ea qux ipfi przfato tempore facere confueverunt. Ad hxc malorum hominum pravitati & nequitir obviantes decernimus, ut nemo coemeterium Judxorum mutilare * vel invidare audeat, five obtentu pecunix corpora'humana effodere. Si quis aurem hujus decreti tenore agnito, quod abfit, temere contraire prxfumpferit, honoris & officii fui periculum patiatur excommunicationis fententia pleâajyr-, -orff" prxfumptionem fuam dignj faùrfxifiooe correxerit.

Dit. It. Qui tacui

* *1. iuri film,

Caf. II. liem.

Licet univerfis Dei fidelibus ex commifli nobis officii debita debeamus provifionc adelfe: attentius tamen ecclefiafticos viros a pravorum moleftiis malignantium vigili cura defendere,ad quorum regimen fpccialius fumus, licet infulficientibus metitis. providentia * deputati. Perlatum eft autem ad audientiam noftram, quod Judxi in civitate veftra commorantes, ad tantam; fuperbiam & elationem pervenerunt, quod fi quando inter eos & quemlibet clericum, five inter vos & ipfbs, caufa emerferit, vos ad fzcularera judicem trahunt, & coram quocumque judice vobifeum litigant per fimplicem chartam abfque teftibus, vel per unum qualemcumque Chriftianum five Judxum, contra omnem rationem * & juftitiam, fententiam fuam probare intendunt, & adverfus eos magnorum & bonorum virorum non recipiunt tcftimonium. Quia vero quod non «.ft licitum Chriftiano cuilibet, multo minus inimicis erues Chrifti, ut rfcilicet viros ecclefiafticos ad fxcularem judicei^Krahant, d. caufx fux, unius tantum & non legitimo teftimonio finem imponant: diferetioni tux,iTc. quatenus fi inter vos & quotcumque Chriftianos five Judxos caufa emerferit, pro nullius vocatione, ad fxcularem curiam, ut ibi de negotio traâetis, aut * judicem fxcularem ibi accedere praefumatis. Sed ficut juftitia exigit, & xquitatis ratio poftulat, in qualibet caufa Cbriftiani, & maxime clerici, ad minus duorum vel trium teftium, ' qui fint probatx vitx & converfationis, admittatis, juxta illud Dominicum.* *h arv dMrim w/ trium ttflium fitt omne verinm.* Quia licet quxdam fint caufx, quxpluresquam duos exigant teftes.* nulla tamen eft qux unius tantum, quamvis legitimo, teftimonio terminetur. Ad hxc prxfenttum auftoritate tibi lignificamus atque prxeipimus, quatenus omnibus Chrtftianis,

·«. <JJ. »». Religiob.

* f. dirius dcputui.

* * iaftin». ?"* Îtar

* f. «nn

' Cw· rediPioniuhm

t

ANNO CKR'STI

iliams, qui funt in veftra juiifdiâione, penitus Interdicatis : fit fi opus fuerit, ecclefiaflica difitidionc prohibeatis, ne ipfi Judrorum (ervitio aiudue pro aliqua mercede ie exponant. Obtlctricibus Atiam fil nutricibus Chriftianit omnibus prohibere curetis, ne infantes Judxonim in domibus eotum nutrire prxfumant: quia Judxorum mores & noflri ip nullo concordant, fle *ipfi de* facili <>b frequentem converfationem dc alfiduam familiaritatem, inftigante humani generis inimico, ad fuam fuperftitionem *Cc* perfidiam, fimplicium animos inclinarent. Prxterea parochianis vcftris ufuram accipere omnibus modisinterdicatis,· quia ufurarum crimen uttiufque tcftamenti pagina deteflatur. Quod fi monitis veftris patere contempferint, fi clerici funt, eos ab officio fit beneficio fufpenfos, cum litteris teftris rei veritatem continentibus, ad prxfentiam noilram mittere non differatis'. Si laici fuerint, ufque ad dignam fatisfaâionem vinculo excommunicationis eos adftringatis.

Cap. III. *Hem.*

Non fine multa admiratione auditur & creditur, quod Judaei parochias ccclefiarym per provinciam veftram, emptionis five conduftionis, 'pignoris titulo, contemptu Dei fle h«lei Chriftianx inftitutionis, detinent occupatas; di Cum reditus eifdem ecclefiis non (blvantur, hae ecclefix penitus deperific jam nofcuntur. Quia igitur ad ea corrigenda que funt Divinx majeftati contraria, fle a fidei Chriftianx inftiunionibus aliena, promptos nos decet & diligentes exiftere: fraternitati tuae, *&t.* quatenus fi qui Judaei funt in provincia veftra, qui tali modo parochias detineant, ipfos ad eas dimittendas, requilito prius fle habito confenfu cariffimi in Chtifto filii notlri Henrici illuftris Anglorum regis, ardius compellatis; aut fi receptas detinuerint, aut parochias amodo receperint, ipfos cum omni diftri&ione cogatis, ut ecclefiis, quarum exdem parochie funt, debitos & colleftos reditus cum integritate perfolvant. Prohibentes omnibus Dei fidelibus «ub interminatione anathematis, ne quis Judris hominia vel fidelitates faciat; quoniam contrarium eft factis canonibus, ut Chrilliani debeant Judxis adftringi. Si quis vero contra inhibitionem noftram venire pnefumpierit, contradtdione flt appellante ceiTante, in eos excommunicationis fententiam proferatis.

Cap. IV. *Mem.*

Ad hrc cum facris canonibus cautum fit, ne Judxi Chriftiana mancipia habeant,' prrlentium tibi auftoritate pizeipimus, quatenus lublato appellationis remedio, anathematis interminatione jubeas publice, ne quis Chriftianorum, alicujus Judxi mancipium eniciatur. Si quis autem contra prohibitionem tuam venire prxfumpierit, * eos fublato appellationis remedio, ecdefiaftica cenfura compellas,

/cum.

PARSXXi.

DE MONACHIS ET MONIALIBUS fine probatione fufeeptis. Item in probatione pofitis, recedere volentibus.

Cap. I.

AD audientiam noftram noveris perveniffe, quod eremite de monte Filiano quofiiam pueros infra decimumquartum annum in tantum feduxerint, quod quibam iliorum, fuafionibus eorum aflenlum praebentes, ad ecclcfiam illorum accetkrunt. Qucs cum ftatim rehgiunis habitum induiftent, unus prxdiâoium pueiorum T. nomine, ftatim prenitens quod habitum ipfum inferpdiet, id quod fecerat luis parentibus intimavit: qui ad locum ipfum, mora poftpofita, accedentes, eum exinde extraxerunt.' dc cum ftetiflet ibi, nifi per unam nodem prout accepimus, prafati etetritx fle quidam alii cum non permittunt quamdam puellam ducere in uxorem, quam ipfe juravit in uxorem accipere, ac, ficut dicitur, defponfavit. Quoci'ca difcretioni tux, quatenus rei veritate diligenter inquifita fic cognita, îi tibi conftiterit, quod prxfatus T. ante confummationem decimi quarti anui habitum ipfum fufceptum fine probatione fufcepcrit, & infra triduum depofuerit; cum ab impelitione pnediûorum eremitarum vel aliorum in hac parte, occafione fle excufatione & appellatione ceftante, penitus abfolutum, & eam quam juravit accipere in uxorem, libere pofle traducere, fi alia rationabilis caufa non impedit, dcnuocies.

Cap. II. *liem Hertfordeifi epiftopo.*

Super eo quod quxfitum erat a nobis ex parte tua, utrum facerdotes qui religionis habitum fufeeperunt, fle antequam client vinculo profeflionis adftricti, ad priorem ftatum reverfi funt, permittendi fint ecclefias fle curam animarum habere; fle an clerici, fi monachicum habitum ante oblatum profellionis libellum deferunt, ad facros ordines promoveri, fle ad gubernationem animarum poliunt afTumi: fanftitati tux taliter refpondemus, quod fi aufteritatem religionis, ad quam * tranfific nofcuntur, fervare noluerint, ad minorem religionem tranfire cogendi funt, nec amplius *io* ecclefiis (zcularibns drbent affumi, ne contra votum quod Domino fecerunt, in animarum fuarunr periculum probentur venire. Verumtarr.cn fi ante fufceptum habitum in probatione pofiti, recedere voluerint, fecundum regulam beati Benedifti non videntur prohiberi ad priorem ftatum redire. Sed illr videtur prxcipere ut io eadem veftc redeant in qua venerunt.

* migraiT»

Caf. IIT.

Meminimus nos ex parte tua hujufmodi qusftionem audivifle, fciiicet utrum illi qui fe ad religionem coram epifeopo devoverunt tranfituros, fit habitum religionis fufeipiunt, fi dc poftmouum uxores duxerint, cogendi funt eas dimittere, fle ad ecclcfiam, cui fe contulerant, redire. Super quo utique * decimus refpondendo, quod fi quifpiam qui fe religioni devovit, fle habitu fufeepto prolefllonem fecit, poftmodum fibi aliquam copulavit, eft ab ea cogendus recedere. Verum fi, habitum non fufeepit, nec profeibonem fecit, fed votum fecit, fle fe ad religionem tranfiturum promifit: licet poftea matrimonium contraxerit, non eft cogendus ad ecclcfiam tranfire, fit matrimonii vota refeindere. Item ex concilio Toletano, ut clerici qui fefingunt habitu fle nomine monachos efle.

* dataut r

^i*',
PARS.
axII-

DE SPOLIATIS RESTITUENDIS vel nun.

Cap I. *Utut Vigomitffi rpijcopo·*

O Oiicire cures & diligenter, quo tempore H. renunciavit ecclefix. Er fi vobis conftiterit, ipfum fpoliatum cflc cum eidem ecclefix renuntiavit : fi hac vice tantum renuntiavit, «ut plu* ribus vicibus renuntiavit prxfcriptx eccleux , dummodo ipoliatus renuntiavit, contra eum te* fles alterius partis de juramento fit de renunciatione fpontance fada, nullatenus admittas: quia non efl verifimile, quod fponte juri fuo renuntiaverit, qui fpoliatus renuntiavit. Sed teflcsH. qui pro fe intendunt, quod violenter prxdtda ecclefia fuit fpoliatus, dummodo idonei funt , minime differas accipere.

Cap. II· *dfcma JincoJnie^fi & diutii dc Rivam.*

Accepta conqueftione P. clerici, quod violenter ecclefia de Sprotcbtur fuifle fpoiiasus, diferetioni tux, fi bene meminimus, dedimus in mandatis, ut fi per officiales venerabilis fratris noftri Eboracenfis archiepifcopi, apoftclicx fedis legati, ex conceffione ipfius in eadem ecclefia introduftus fuiffet, & inde per violentiam exire coaflus, eam fibi auftoritate noflra teflitui fa cistis. Quibus cognitis, refponfum efl, ficutnobis dicitur, ab advetfario ifta omnia non debere proficere, eo quod fpontanca voluntate prxferiptatn ecclefiam in prxfentia pixfati archiepifcopi abjuraffer. Quia vero non fcripfimtts idiotis, fed cfifcretis perfonis, & nitimur difeernere quid ratio d'flet : difcrctioni veftrx injungimus prxlentitim aufloritate, ut tei veritatem diligenter {x lubtilitcr inquiratis: & fi vobis conilitérit , <;uod prxfatus P. nullo metu vd vi coaftus, led fpontanee, prxlibatam ecclefiam abjuravit, ct (omni contradiftione & appellatione remota) fuper hoc perpetuum filenttum imponatis .

Cak HI. */Jror.*

Fratres Arcemarcnes gravem ad nos contra abbatem fuum tranfmifere querelam , dicentes eum bona illius monaflerii dilapidaffe, ipfumque inutilem & lortilegum efle . Nuncius vero abbatis in prxfentia noftra conflitutus, hxc omnia inftantius denegabat : adjiciens prrfcriptum abbatem ab admmiftratione abfque rationabili caufa deftitutum. Ideo dileflioni veftrx *&t.* quatenus ad locum in quo facilius poflitis partes pexfentes habere, & de caufa cognofcere , venientes , & qux hinc & inde propofita fuerint , audientes diligentius , negotium ipfum , omni gratia & amore poftpofito, terminare cutetis : ita quod fi vobis conftttteric, prxdidum abbatem irrationabiliter deflitutum, ipfum rtjntuatis. Si verodeflitutus non eft, eum inverteritis deftituendum : illum aufforitate noflra deftituatis , indemnitati ecclefix, ficut melius noveritis expedire, confufulentes. Verum fi prxdidi fratres ipfum canonice convicerunt de objects, depofitionis fententiam * afferatis. Ceterum fi prxfati fratres, accufationis libello porrefto, in probatione defecerint: abbati canonica purgatione injunâa , illos debita animadverfione puniatis.

f. feratis-

Cap. IV. *Ut* PVtynuifi & Htlitrf*

Audita querela diledi filii noftri T. clerici cariffimi in Chrifto Scotorum regis, quod H. perfona ecclefix dc Sandeta , ipfum fuper ecclefia de Porten. indebite molcftavit quam liberam tunc & vacantem ad prxfentationemejufdctn regis prrdiflus T. *adepttu fuerat,* licet idem H. monte juraffe dicatur, quod fuper eadem eccle·na de Porten. praefato Γ. nullam quxftionem moveret : venerabili fratri noflro Londonicnfi epifeopo, & tibi fili archidiaconc , dedimus in mandatis, ut rei veritate diligenter inquifita, fi vobis conflaret , quod prxdiûuJTi. alterius ecclefix perfonatum heberer, vel juramento fontanee prxflito firmaverit , fe memorato T. fuper eadem ecclefia de cetero quxftionem non moturum: ei exinde perpetuum fdentium , appellatione remota, imponatis , & ab ejus impetitior» eurndem T. ablolvere minime differatis. Poflmodum vero nuncius prxfati H. ad prxientiatn noflram accedens, conflanti nobis affectione propofuit, quod, per violentiam idem H. eadem ecclefia fuerit fpoliatus : & ideo ad vos litteras impetravit , ut fi conflaret vobis veritate cognita, ipfum H. fpoiatum efle cum eidemrenuncuvit ecclefix , contra cum telles alterius partis de juramento & de renunciatione fpontanee faila nullatenus reciperetis: fed telles .potius ipfius H, quibus intendebat poffe probare , quia violenter prxfata ecclefia fpoliatus fuerit , dummodo effenr idonei, non differretis icciperc, & fecundum eorum depofitiones & rationes & allegationes hinc inde productas , in caufa ipfa , remoto appellationis obflaculo , quod jullum effet, judicaretis: non obftantibus titters, fi qux «lix ab alia parte impetratx eflent , tacita forma quam expreflimus m aliis luteris fup.-r hoc impetratis. Addimus inlupcr , quod fi in caufa ipfa a iquid effet mutatum , poltquam nuncius prxfati Henrici iter arripuit ad noflram prxientiam veniendi , totam cauiam ante ingieflum principalis cattfx, contradiflione & appellatione cefſante, in cum flatum reduceretis, in quofuille dignoicitur, cum nuncius ipfius H. eft iter ipfum aggreffus : nifi forte idem H. cum altera parte ipontanea voluntate poffet fuper ipfa ecclefia convenire. Nunc autem ex litteris prxdi*ái* epifeopi, & tuis fili archidiacone , nobis innotuit , quod vos priorum litterarum tenorem iecuti, partes debita folennitate citaflis: & cum poft plures citationes die tandem peremptorio conftituto, de jam diâi H. contumacia, legitima probatione vobis penius conflitiflet, idonearum perfonarum teftimonio cognolcentes fxpedidum H. alterius ecclefix perionatum habere , & fpontanea voluntate ecclefiam de Porten. in facie ecclefix in perpetuum abjuraffe, ei fuper eadem ecclefia perpetuum filentium impofuiflis , & ab ejus impetitione prrnominatum T. penitus abfolviflis. Licet autem nuncius ejufdcm H. alias litteras, ficutdiximus, impetravit,formam aliam continentes, & quod revocari deberet , fi quid immutatum effet in caufa, poftquam idem nuncius iter arripuitad nos veniendi : quia tamen non intelleximus, nec intelligeri volumus, ut fi quid per judices delegatos fadum effet , revocaretur in irritum authoritate noflrarum litterarum : fed fi quid prxfumptione vel violentia immutatum eft. <Tc. difcrctioni veftrx , *&c.* quatenus, fi ante receptionem litterarum noflrarum,

quas

quas nuncius pariati H. fuper ipfa caufa ad vos impetravit, memoratus epifeopus, dc tu fili archidiacone, fuper jam dida ecdefia fententiam protuliflu, eamdem, contradiâione & appellatione ceflante, ratam habeatis dc firmam : nec eam obtentu litterarum pofteriorum revocare tentetis : ita quidem, quod ft contra fententiam ipfam aliquid flaluiftis, id fublaio appellationis remedio revoceris, & prrfatum H· contra eamdem fententiam venire nullatenus permittatis; fed potius fententiam, contradiâione & appellatione poftpofita, faciatis authoritate noftra inviolabiliter obfervari. Si vero pofl fufceptiooem fcquentium litterarum fententia lata fuerit, eadem fententia non obflante, in caufa juxta tenorem litterarum ipfarum, appellatione poflpofita, procedatis: dummodo prnfatus H. fpoliarus fuerit, eadem fententia non obftante; & per violentiam (poliatus, illud praeftiterit facramentum.

Cap. V. *Hem Ltxevitrf efijcep. Pgrt etfitali:* **In litteris,** *fifre de fetefiete juditem.*

Super illa quasftione, videlicet cum ^uis dicit fe de poflcfliooe violenter efle ejcâum, & adverfarius dicit cum non fuifle canonice inftitutum, hujufmodi tibi damus refponfum; Prius de violenta ejeftiooe, quâm de canonica inftitutione agi debet : auia prfedo etiam eft fecundum rigorem jutis refutueodus.

Cap. VI. *Idem titiem* m *ttim.*

Irem cum aliquis dicit fe de pofleflione ejeâum. vel adverfsrium clam pofleflionem intraffe, & adverfarius *ei* crimen objiciat, ut eum ratione criminis a fua intentione 'repellat : non occurrit nobis, quod illius obj-.dio debest admitti, vel exeeutio principalis caufie propter hoc retardari : quoniam criminaliter adverfus eum agere non poteft, cum ipfum conflet ejus inimicum exiilere.

Cap. VII. *Hem PPigmierf epfcope.*

Abbas fan&i Eadmundi, a quo R. lator pnefentium patrimonium fuum tenere dignofeirur, milites fuos & burgenfes ad domum prcdiâi'R. mifit, qui cum a domo & univerfa pofleflione fua expellerent, nifi ecclefiam fuam penitus abjuraret. Quod cum idem R. tali modo coaâus feciflet, abbas praediâam ecclefiam alii concelfit. Ûnde, quia que metu & vi faâa fuerunt, de ratione juris & ordine in irritum debent revocari fraternitati tue, *&c.* quatenus prediâo R.· fi ita conftiterit, omnia cum integritate reflituas.

Cap. XIII. *Hem CeeUumietf ertbitpifcapo, &.figtrmeafi tpfcope.*

Praecipimus ut N. reditui faciatis ecclefiam, non obflante quantum ad reflitutionem, fi pofl ejeAiooem ei objicitur, quod filius illius fuit perforo, qui in eadem ecdefia proximo miniftravit, vel quod ab eo annuam penfionem acceperit.

CAF· IX. *Hem figsnierf epifi«prt & Meti de fim&» efUttao.*

Quia W. qui violenter dicebatur ecclefiam dc N. mgreffiv, defunâus eft, ut accepimus, Nigellus in eadem ecdefia intrufus: volumus & praxipimus, ut fecundum formam litterarum inter ipfum & Patricium judicetur ratione mediante, ficut inter eumdem & praefatum VV. fi viveret, judicaretur.

DE JURAMENTO £** s CALUMNIÁ,

Cap. I. *Ittm Haarriat II. rmaihu eyifespie*

INhatrentes veftigiis praedeceflbnim noflrorum, dicentium graviores per f'ummum pontificem terminari debere quxfliones; noflrorum fratrum confilio diligenter inquilito, hujus caulae fpeciem irrefragabiliter Deo opitulante terminantes decidimus. Legibus itaque cautum efle competimus, ut nullus clericus jurare prarlumat; alibi vero repetitur fcriptum, ut omnes principales pcrloro in primo litis exordio *jusjurandum de* calumnia fubeant. Nonnullis legisperitis ÔC aliis lapientibus venit in dubium, utrum clericus jusjurandum prcftare debeat, an alii perforo liceat hoc officium delegare. * Quia enim illud conftitutionis cdiftum, ut clerici jurare prohibeantur, a * Marco/ Auguflo Conflantino prnfeâo prxtorio de Conflantinopolitanit clericis conflitutum promulgatum fuiflet, idcirco ad alios pertinere non creditur: UF ergo dubietas ifla penitus auferatur ab omnibus, * fecundum decifionem etiam filii noftri H. quondam imperatoris, anno fui imperii, ut àccepimus, faftam tertio; nos ejus, inquam, interpretationem corrobora mus, & D. * Marci conftitutionem ita interpretari debere decernimus, ut ad omnium ecclefiarum clericos generaliter pertinere judicetur. Nam cum imperator Juftinianus decreverit, ut canodes patrum vim legum habere oporteat, & ia nonnullis canonibus reperiarur, ut jurare clerici omnino non^amleant: dignum eft ut totus clericalis ordo a prteflando juramento immunis eflê procul dubio cenfeatur. Pneterea flatuti principalis tenor penes nos talis efle dtoofcitur.

„ Nos itaque utriufque legis Divine & humii-„ ro intentioni fervata decernimus, & imperia-„ li authoritate * irrefragabiliter diffinimus, ut „ non epifeopus, non presbyter, non cujusiibet ordinis clericus, non abbas, non monachus, „ non fanâimonialis, in quacumque caufa vel „ conrroverfia, five criminali, five civili, *jusju-*„ *randum* compellatur qualibet ratione fubirc ,' „ fed *aliis* defenforibus idoneis, fi expedire ec-„ clefiae fro noverint, hdjufmodi officium liceat „ delegare : verum cum hac moderatione, ut „ epifeopus inconfulto Romano pontifice, vel „ quilibet clericus inconfulto praelato fuo, mi-„ nime jurare audeat. Omnibus autem epiico* pis, ac generaliter cunâis facerdotibus, ac univerfo clero, ita cuftodiri debere mandamus, ut fi quis in hanc conftitutionem commiferit, veniam fibi deinceps noverit denegari. Non fumenn tes exemplum five formam - nobis, quod alitet in caufa fratrum & coepifcoponim noflrorum Arcane & Senonenfis ccclefia: nuper fecimus, quoniam eorum voluntati & population! annulmus,

Margin: ,*,STI — ,,1t. — B — * Cm — C — ' «/ «bom- — clerici filii — *>Ar' — Marcuni. — *. pri(icipit — D — E

Cap.

S càt 11 **"Sy*in! lrtittf Ctraitai Rmhoxx tctlrfiet JxUMMo , C ' mëyjba "

Litteras benignitatis tur benigne accepimus , in quibus utrum in caufa, qu« vertitur inter venerabilem fratrem noftrum G. Bononienfem epifeopum , fit diledum filium noftrum Paduanum abbatem, fub vcftro examine jusjurandum de calumnia przftari conveniat, tequififti. Sane Romana ecclefia , in quibus caufis de decimis ecclefiatum fit rebus fpiritualibus tantum agitur, juramentum calumniae nec dare, nec recipere confuevit. Et quidem hujufmodi caulae non ex legum diflriftione, fed canonum equitate finem debitum fortiuntur. Canones autem juramentum calumni* nulli prorfus indicunt. Unde dc juramento calumnias prxftando contentione dimiifa , ad ulteriora fraternitas tua procedat .

Cap. **III.** *Mm.*

In pertraftandis caufis juramentum de calumnia non paflim exhiberi praecipimus , led cum fieri finimus, & caufae, & principalium perfonarum qualitate diligenter infpeâa, quandoque per principales perfonas, quandoque per œcooomos fibi indultor, qui caufam omnino non nefciunt, in anima piincipalium perfooarom pratftari ju. bcmus .

Cap· **IV.** *liem R. Mertkenfi & eimmtnfi epifctfit.*

Imperatorum fxcularium Jeges, fit ecclefiafticz patrum confliluiiones, viros rdig<olbs in omnipotentis Dei fervitio protegunt & detendunt , & nullam eis molefliam, vel turbationem, qu« facro ordini contradicat , irrogari permittunt : *Accepimus* autem quod quidam caufidici de terra vetlra, occafione decidendarum litium , quas aliquando folent emergere , ab abbate & fratribus Francix vallis juramentum de calumnia , ficut ab aliis hominibus, exigebant : quod quidem inter fraties ejufdem ordinis iaufitatumeft.'D fic nos ad id faciendum eos cogere non poflimus, nec debemus. Sed ne aliena jura alieni' hac occafione videantur detinere illicite, fic ipfi a caufa fua decidant, fi ex parte ipforutn prediftum juramentum, fi res ita poftulaverit, non fuerit przftitum : cis praecipimus , ut in fuo inonafterio, ficut imperiales conftitutiones confientiunt, ceconomum flatuant, qui pro eis petere fic excipere, atque juramentum de calumDia , cum necefle fuerit, valeat exhibere.

CAP. V. J/.*W *Lxcixt tertier epifeopt Heher\fi & S. ertbiltecmt MfWicerf.*

Pervenit ad nos de tranfinifla nobis conque- E ftione R. clerici de fanfto Albano, quod cum ipfe pro Ph. & pro Helia clericis de Lund. ad eorum inflandam pro altero iliorum, Hdia videlicet in fex, pro altero in feptem marcis argenti fidejufliflet mercatoribus Bononix , fit ei unus fide, ficut fit alter juramento promiferat : prsfcriptam pecuniam non folventibus , coaftus eft praadiftis creditoribus pro ipfis, ficut inter Acos convenerat, paedidam pecuniam exhibere .' *Et i*frt:* Ceterum, quia novis morbis nova convenit antidota preparari, volumus & mandamus, ut ad veritatem eliciendam, appellatione remota, pratftari faciatis ab utraque parte juramentum calumnias.

ANNO CHRISTI

Cap. VI. *Mm Cextxtrie^fi trcMfijitp.*

Conftitutus in potientia noftra M. Stephanus fua nobis aflerttone monftravit, quod * Ma. P. de Bleis, cancellario tuo tempore Laterani concilii ad preces ipfius in xv. marcas Sterlingorum legalium & communium inrerceflerit. *Et i*fre :* Qpia vero contra diverfa experimenta rnorbo- Brum, varia nos convenit medicamina invenire .' praefaius P. debitum, vel aflertiones denegaverit, confuetudine, quae legi contraria eft, non obftante , facramentum calumniae future cogatur.

* Ktrte . Militer .

DE EXCESSIBUS EPISCOPORUM contra fuos archidiaconos, & archidiaconorum contra fuos epifeopos.

PARS XXIV.

Cap. I. *Item AUxtxAtr III.*

AD aures noAras noveris perveoiftc, quod quidam arcbidiaconi tui, te inconfulto , contra confnetudinem ccclefue (a) fibi commif- Cfr, perfonas in ecclefiis inftttucrnnt, & fic in ecclefiis vel eorum portionibus, nunc filios, nunc alias perfonas & vicario· inftituere non verentur. Volentes itaque pro officii noftri debito in irritum deducere, quod contra juris ordinem attentatur: authoritate apoftolica tibi duximus injungendum, ut fi iidem arcbidiaconi poft prohibitionem tkiam ipfis inde faâam, inftituerinc fine mandato & authoritate reftra aliquos in ecclefiis, in quibus patres (i) eorum miniftrafle nofcuntur, aut perfonas alias vei vicarios, cum id fit canonice fandioni contrarium, liberum tibi fit, nullius contradiftione vel appellatione obflank, inftitutiones hujufmodi penitus irritare, & taliter inftitutos removere ab ecclefiis.

Cap. II. JWra» *trttitptfcopa.*

Cum fatis fit abfurdum, & a fandorum patrum inftitutionibus alienum, ut archidiaconus authoritate propria debeat cuilibet caufam animarum committere.* aegre nimis ferimus, quod tu fine mandato epifeopi tui perfonis animarum curam committis. Quoniam igitur obtentu alicujus confuetudinis non debes fandorum patrum itiftitutiones tranfgredi, & quod ad tuum non fpc&at officium, vendicare : ideo mandamus, ut nemini de cetero, fine mandato 6t licentia epifeopi tui, curam animarum committere prefumas .

Cap. III. /dnw *Exomeufi tpifctpo .*

Ad aures noftras pervenit, quod quidam archidiaconi tui fe in ecclefias, que m fuis archidiaconatibus vacant, authoritate propria non verentur intrudere, fie fie ipfas ecclefias detinere non erubefeunt . Nos attendentes abfonum efle atque omni rationi contrarium pradumptionis excef-

<·) fili. (b) rvrum *prttriete mieijtrtre.* Manli.

"I— —exceflum , nee volentes foeorreftum relinqui : quttenus fi qui archidiaco-n* fi** *° cpifeoparu tuo, qui tait modo ecclefias occupata* detineam» ipfoa ad eas dimitte», das, omni occatione fle appellatione ceflante » ccdefiaftica diftri&ione compellas, fle eafdem ecclefias perfonis idoneis & honeftis ordines » dc prefatos archidtaconos, pro*tanta prefumptione, debita animadverfione punire cures.

Christi ^1ΓβΓηπΛ* tur» •>T». *

Cap. IV. Un» CeatHtrittf grcbùfiftop.

Adhec quoniam orstdiAus epifeopus, ficutac* cepimus, pfares ecclefias, & pnecipue ecclefiam de Nonum, a confuetudmc dc obiequio archidiaconorum liberas cooftituie de immunes, dt in hac parte reditus coram diminuit dt attenuavit.- nihilo minus potientium fignificatioDe injungi» mus, ut fi res ita fe habet, faftumepifeopihoc, appellatione remota, corrigas dt emendes.* dt ita provideas, ut pnefato archidiacooo G- eoofuetudines, quas presbyteri in ecclefiis fui archi. diaconatus debent, plenarie conferventur, dc illi debitam reverentiam exhibeant, dc honorem.

Cap. V. Utut Bterdtgtdn^ trcUtfifceft.

*f. Preterea de archidiacooo G. * qui in tua dc >n Tolofana ccdefia archidiaconus fit conftitutus, * in utraque ecclefia regulariter profeflus , colk&is illis qu® in archidiaconatu tue ecclefi® colligere poteft , preter confcientiam tuam Tolofanam ecclefiam ingreditur, dc ibi per anuum vel eo amplius moratur: prudenti® tu® figoificamus, ut eum de cetero, altero , quem maluerit, archidiaconatu, fi res ita fe habet, appel* latione remota, facias efle contentum.

t·

PA*s. XXV'

Q^U IBUS, ET <1U A N D O , dc in quam ctatem conferatur ecclefijilicum beneficium, & ad quem fpeâet ecclefiarum reparatio.

Cap. I. *jfltxtnitr III. Cmtturimfi trthitpifctp.*

EX ratione commiflc tibi dignitatis, dt coor fideratione legationis ad univerfas ecclefias, aciem tu® folicitudinis debes extendere .' dc qu enormiter feu contra juftitiam fiunt, paftorali cura corrigere & emendare: quatenus de committis ovibus in patris familias pnelèntia ratio* nem reddere valeas, dc tibi pro labore dc folicitudioe merces copiofa cumuletur inccelis. Accepimus autem quod Coventrenfis epifeopus, non attendens quid laetorum canonum ftatuta decernant , nec modeftiam pontificalem confervens: pueris qui funt infra decennium conftituti, in archidiaconatu dileâi filii noftri R. archidtaconi Coventrenfis, ecclefias plures conccffit, qu® non per clericos, fed per laicos difpenfantur dc difponuntur. Unde quoniam hoc cccIcfiaftkc unitati eft inimicum dc rationi contrarium, dc non debet eatenus tolerari: fraternitati tu® , *&c.* quatenus fi res ita fe habet , prcdiâum epifcopum fuper his dura increpatione corrigas dc caftiges, dc elcricis fini miniftris idoneis * cuftodiam preferiptarum ecclefiarum, dopnedifti pueri ad congruam perveniant «tâtera , omni occatione dc appellatione ceflante , latch amotis, committas: dt eidem -epifeopo arâius prohibeas, ne dc cetero ecclefias, rufi perfonis qu® ctatcm dc feientiam habeant, regendas concedat. Qpod fi fircus fecerit, et debitam"" pcenitentiam mitigas, dc inftituriooem dc coocef-tionem ipfius, omnino viripus carere decernas.

M»irK i}.

■«d-nuiiftr*- *-'*''.

CaV. IL *Ut»· ertkitfifap, dT rja/ Atfragaaerr.*

Indecorum eft admodum dc abfurdum, ut hi debeant ecclefias regere, qui femetipfos regere non noverunt: cum ad regimen ecclefiarum tales perfoo® fint admittende, qu® diferetione* praemineant, dc morum fulgeant nooeftate. Nolentes itaque fullmere, ut ad preces vel ad inftantiam aliquorum , ficut frequenter folet in veftris partibus fieri, parvulis regimen committatur ecclefiarum *: fraternitati* veftr®, dTc. quatenus nemini infra xiv. annum conftituto , perfonatum alicujus ecclefi® aliquorum gratia vel obtentu concedere pratfumatis: fcituri pro certo; quod fi precepto noftro in hac parte contraire prcfumpferitis, quod inde feceritis, auihoritate Dei penitus irritabimus, dc inobedientiam veftram graviter puniemus.

Cap. III. JÜm dreaes dT *apitub Strtsitritufi.*

Cum Hugo Bunet in noftra eflêt conftitutus prefentia, *tfc- £r infrt:* Nos diligentius attendentes, quod pater fuus, ficut uterque recognovit , eam habuerit prius, quia perniciofiim eft exemplo, ut in eamdem quafi jure hereditario ei fuccederct: confiderantes etiam, quod cum ei praebenda concedi debuit, illius «tatiserat,quod curam animarum gerere non potuit: memoratum epifcopum, vos etiam dc ecclefiamveftram, ab ipfius imprtitione abfplvimus, dc ei perpetuum exinde imponimus filentium.

Cap. IV. *Utut.*

A nobis tua difenetio requifivit, utrum is cui ante xv. annum ctatis fu®, nondum concilio , quod nuper Laterani fecimus, celebrato, ecclefi® magifterium cooceflum fuir, occatione deDcreti, quo in concilio eodem clericis minoris ctatis conferri ecclefias prohibuimus, polfit ecclefia fpoliari, quam ante concilium obtinuerat.* prefertim cum ipfa conceflio fuerit ab ipfodicecfano epifeopo poft concilium approbata. Super quo confultationi tu® taliter refpondemus, quod nifi alia caufa rationabiliter obftet , occatione minoris ctatis, aut decreti quod in concilio promulgavimus, nolumus eum a percepto ante beneficio removeri.

Cap. V. *Utut Ltxvoienfi rpifiaft.*

Prcterea licet aliquis ad perfonatum parochialis ecclefi® non debeat, nifi fubdiaconus ad minus, admitti vel recipi : difpenfative tamen in minoribus ordinibus conftituti, confueverunt admitti : dummodo tales fint, qui infra breve tempus fubdiaconatum , vel diaconatum recipere poffint .

D E

ANNO CHRISTI ..>»- PAR S XXVI.

DE DEPOSITIONE CLERICO* ram, & difpofitione circa coidcm .

CAP. I.

EK litterarum tuarum tenore perpendimus, quod quidam longa egritudine coofeftus , cepit confilium a fortiiegis mulieribus , quod fanari vellet ; fe permitteret iterum baptizari . Qui infano credens confilio, ut fanaretur, injuriam fecit per iterationem facramento . Adftitit autem huic facrilcgio adolefcens bone, ut videtur, indolis, acolytus, frater carnalis illius, ia quo baptifmus afteritur iteratus , & minifterium exhibuit in refpondendo presbytero baptizanti, & cooperator extitit tei nefande, Quia ergo nos tua duxit prudentia confidendos, qualiter puniri debeat vel purgari acolytus ,'· quem minor atas & intentio fraterna falutis corporea aliquantulum exeufare vidctàr.· dileâioni tua pratentibus litteris rcfpondemqs, quod quamvis non multum vjdeatur propterea ple&endus , ad fuperiores tamen ordines promoveri , fi publicum eft quod proponitur, non valebit, nifi ad religionem tranfire voluerit, ut favore illius religionis circa cum debeat difpenfari. Si vero occultum eft, promoveri poterit, & exceffiim fuum dignis perniten-ti» frudibus expiare.

CAP. II. *Idem Mtti & fratribus Triiem fontium.*

• frMtrm- t,,r fH* ' qui

Confuluit nos tua * devotio fuper quodam contraire veftro, * quod cum eflet in faculo , fic quinque folidos pro ordinatione dediflet, ftatim poftquam deliâi quantitatem cognovit, poenitentia dudus religioni fe contulit . Nos igitur quxftioni veftrx fatisfacerc cupientes, vobis pratentibus litteris fignificamus, quod ordine fufeepto carere meruit, nec ad fuperiores promoveri poteft. Verumtamen in ordinibus quos prius fuicepit, Domino poterit dcfervirc.

Cap. III. *Idem Vigomienfi (f Korvicer\fi tpifeopts .*

Dift- »»-tn memoriam, Dift. ,e. Si epi.opu».

facerdote qui litteras noftras falfavit, quas (ibi mifimus: difcretioni veftrs, Ôc. ut fi inveniri poterit, omni officiofacerdotis, & beneficio eclefiaftico perpetuo privatum, in aliquod mona||erjuin diftriâc religionis detrudas, ut ibi tanti facinoris pcena luens , fe taliter defleat commififle, & alii per hoc a fimilibus valeant deterreri . Quod fi aliquos de confimilibus comprehendere poteris , ipfos ardiflimo cuftodic , lublato appellationis remedio , retrudas , donec inde apoftolicum fufccperitis mandatum.

Cap, IV. *Idem Salernitano archiepifcopo. Pars capitali :* Licet prater.

At fi clerici coram judice faculari conviât* fuerint vel confeffi de crimine, non propter hoc ab epifccpo fuo aliqua fententia funt condemnandi . Sicut enim fententia a non fuo judice lata non tenet, ita nec confeffio coram ipfofaâa. Si vero coram epifeopo de crimine in jure funt confefli, leti legitima confeffione conviâi . dummodo'liat talia crimina , propter qua fufpendi debeant, vel deponi , non immerito funt a fuis ordinibus deponendi , & ab altaris mini-Aerio perpetuo removendi, Dc adulteriis, fic aliis

A criminibus que minora fimt , poteft epiteopu* cum lui* clericis poft feraâam Meniientiam difpeniare, uc in futs ordinibus deterviant, fed non debet quemlibet depofitum pro fuis exceflibusjudici tradere fcculari : quia fuo fundus eft officio, non debet cum duplici contritione conterere.

G

Porro fi clericus alicui fponte duellum obtulerit, vel fi oblatum fitteeperit, ficviâus fuerit, five viAor.· de rigore juris merito eft deponendus. Sed quantumcunsoue ejus gravis in hac parte ftc enormis fit cxceflus , evadere poteft depofitionis tententiam, fi cum ipfo fuus epifeopus B mifericorditer duxerit difpenfaodum : dummodo ex illo duello homicidium, vel diminutio membrorum non fit fubfecuta.

C Λ p. VI. */dna eidem m radet» epifala.*

De presbytero autem Campania , qui fponte duellum obtulit, & oblatum fufeepit , & in eo partem digiti amifit : ficut olim , ira & nunc prudentia tue refpondemus , quod cum ipfe, ficut & nas vidimus, non perdidit tantum ex digito, quin ipfe fine fcandalo poffit folemnia celebrare: fatis potes cum iplo poft peractam poenitentiam mifericorditer agere, & permittereipfum in fuo ordine miniftrare, licet ejus cxceflus C gravis fit.

CaP. VII. *Idem eidem in eadem cpijiola.*

Presbyterum autem alium, qui quemdam puerum intuitu difciplinc percuflit in capite , & vulneravit, eum poft paucos diesexfpiraflct, ficut alferis, ab omni altaris minifterio debes perpetuo removere , cumque ab officio facerdotali deponere , fi ex ipfa pcrcuflione interierit , vel aliam infirmitatem incurrerit , de qua nofeitur exipirafle . »«. q· «· lui

Cap. VIII. *Idem.*

|O Quamvis fit grave nimis , & Divina dignum animadverfione habeatur , quod laici quidam , quod facerdotum eft, de ecdefiafticis rebusufurpent .' majorem tamen metuent formidinem ac dolorem, qui fomitem fui erroris in ipfo clero dicuntur aliquoties invenire , dum quoldam fratrum dc coepifcoporum noftrorum, aliorumque praelatorum ecclefia decimas eis fic ecclefiarum difpofitiones indulgent, fic in devia mortis eos impellunt , qui prodicatiorie eorum ad viam vita fuerant revocandi de quibus dixit Dominus per prophetam : *Peccata popnli mei comedant, 0* ad iniquitatem provocant animas tortem.* Unde ftatuimus, ut fi quis alicui laico in foculo remanenti , ecdefiam vel decimas conceflerit, a ftatu fuo , tanquam arabor quo inutiliter terram occupat , fuccidatur, fic donec emendet, ruina fua jaceat dolore proAratus. *o/ra «-* L"f' n

Cap. IX· *Idem G. Livotuttf epifeopo .*

Veniens ad nos P. lator profentium , nobis expofuit , quod antiqui hoftis luggerenre verfutia, furtive diaconatus ordinem fufeepit . Unde tibi duximus refpondendum , quod fi forte noa fuerit a te, vel aliquo archidiaconorum vel prolatorum tuorum, fub interminatione anathematis

————tis prohibitus , tu ipfe in promotione ipfius ad od**u® fiKCfdotale, condigna fiteisfadioae, nifi aliqua Mipedfaht , impoGta , pro tuo arbitrio difpenfes. Si vero interminatio anathematis fuper hoc fada eft, commoneas eum , ficut nos fecimus, ut in aliquo monaficrio teu canonica habitum fufeipiat regularem.· cui juxta admonitionem tuam, ex quo in habitu illo fuerit aliquanto tempore laudabiliter convertstus, poteris mifericorditcr providere. Alioquin nulla ratione concedimus cum ad ûccrd&alcm ordinem promoveri.

CAF. X. *Utnt eiient.*

Cterici autcm , fi qui a fuis , aut etiam de B mandato Romani pontificis* ab alienis epifcopis interdidi vel excommunicati, «nie ablblutioncm Divina officia celebrarim , nifi ad commonitionem * veftram fine dilatione redierint , perpetual depofitionis fenteotiam pro aufii tante temeritatis incurrant.

Caf. VI. *Jient tfifnft t tf tjtu*

Pratentium lator, in quodam couftiâu atterit fe fuiflê , pro parte tamen illorum qui violentiam repellebant , in quo lapides iplc projecit , fed aliquem non percuffit: quem nos, quia per alios illic aliqui dicuntur occifi , a celebratione C Miflârum pnecipimus abftinere . Mandamus itaÎue vobis., ut u res ita fehabuerit, & atiacaua non impedit, decurfo hujus temporis fpatio, ad fui cum exeeutionem officii admittatis.

Caf. XII. *Jient nrtiiepifttpe Cnfnlin.*

Continebatur in litteris, quas tua nobis devotio deftinavit, quod diaconus piaelentium lator, & quidam clerici qui rogati ad vineas ccdefis putandas perrexerint: & cum circa vefperasopere coniummato redierint , levandi laboris gratia quemdam ludum imitati funt viatorum, projicientes baculus fuos in longinquum : ftudebant enim in dirr&um jacere, & alter alteriusfiiftem D ferire. Hujus autem ludi , ficut atterunt , talis conditio eft, ut qui alterius baculum percuterer, quafi vido eo cujus baculus pereuflus effet, uteretur pro equo. Sed prafati clerici equitandi licentia non urentes, iola jadationc contenti lunt : ut dum ad baculos fuus alacrius I concurrerent , laborem itineris non ternirent . Quidam autem laicus, ficut preuidus diaconus atterit, dum baculum pradifti diaconi percuffit, incaute in eum equitaturus infiliit, & fic a falce ipfius diaconi, qua erat accindus, mortale vulnus accepit , de quo poft dies odo exfpiravit . Inde eft quod commonemus fraternitatem tuam atque mandamus , quatenus eumdem diaconum fine licentia fununi pontificis ad fuperiorem gradum alcen- E dere , vel in diaconatus officio nullo unquam tempore miniftrare permittas , led cum difpcnfatione in fubdiaconatus officio miniftrare patiaris .

Caf. XIII. *Jient * Exaueifi Effcefe.*

Presbyterum etiam iftutn in homicidii crimine lapfum, annis duodecim gravi poenitentia affiidum, fi ita eft, tibi remittimus abfolmum in Dei nomine, fuoque reflitutum facerdotio, non tam confiderantes fpatium de meniuram tempo- A ris, quam pernam doloris. Ne tamen cuilibet imprudenti videatur iniquum, eum facris altaribus reflitutum, dicat hoc a fandis patribus confirmatum. Unde Calliftus papa : „ Errant , qui „ putant, poft dignam poenitentiam, facerdotem „ lapfum non polfe reparari, fle miniftrare pof- „ te, fi a malis abftineat.

Çaf. XIV. Ainu.

Lator prefrntium nobis viva voce propofuit , quod cum quadam die cafu quodam cum clerico luderet, contigit quod ille projecit illum ad terram , fit cultellus quem ad latus habebat , in alterum incidit, & fortuito vulneratus occubuit. Eumdem igitur ad vos duximus remittendum , diicrettoni veftr* mandantes , quod rei veritate comperta, fi ita res *fe* habuit, ficalia juftacaufa non impedit , peedidum D. permittaris libere ad facros ordines pfomoveri.

CAF. XV. Jdnu £ig«u«/ psps * priwa/ *Snrtrf rpifaf·.*

Presbyterum, cujus duos digitos cum medietate palmae a praedone abfeifios efle fignificafti, Miflam celebrare non permittimus: quia nonfecure propter debilitatem, nec fine fcandalo propter membri deformitatem id fieri poflè confidimus. Ipium autem ceteris officiis tacerdotalibus fungi minime prohibemus.

Caf. XVI. *Jient tUene m* «dm *tfifaln.*

Praeterea cterici, nui relido ordine fuo & habitu, tapfi in lpoftafia tanquam laici vetiantur, fi in criminibus deprehenfi teneantur, percenfuram ecclcfiafticam non pnecipimus *liberari.* Tales enim inter apoftatas numerandos, fandorum patrum fiatuta declarant.

Caf. XVII. /dem ridrw mcadrnv *tpiftole .*

Sacerdotibus autem & clericis tuis denuncies publice, ne miniftri laicorum fiant, nec in rebus eorum procuratores exiftant . Quod fi poftmodum prafumpterint, & occafionc ipfius adminiftrationis , propter propriam caufam a laicjs capiantur, indignum eft eis ab ecclefia fubveniri , per quos confiât in ecclefia fcandalum generari .

CAF. XVIII. * Jdmv *Tolofœ eyifetpo.*

Requifivit a nobis fraternitas tua, utrum clerici qui poft renunciationemfadam, a predeceifore tuo ordines fufceperunt , in ipfis debeant remanere, an ad majores debeant de jure canonum promoveri . Nos igitur , quia de veritate nobis non confiât, non poffumus tibi fuper hoc breviter rcfpondere. Nam diftinguitur, utrum renunciam , loco fimul & dignitati renunciet : nam ubi loco tantum renunciat , ordines ficut antea, niG a fummo pontifice , vel ejus legato prohibitus fuerit, rotatus ab alio epifcopo, poterit de ratione conferre. Cum autem loco pontificali fimul cedit & ordini , ibi diftioguenctam nutamus, utrum facros contulerit, an minores. Si enim a tali ordines ufque ad fubdiaconatwn quis receperit, quia & hujufmodi ordines quandoque a non cpifcopis confeiuniur , fic in illis deiervire poterit, & ad majores, fi idoneus fiaerit, ordinari -?Sane fi ab eodem > fada renuo-

Margin notes: 'uiikt t »«»>· · Oxon. OflUSTt ·W». · *Fvit ,* temu» , · *Ur*,^··· érrufi ffi- *2 ^#™* CaoWiut. V

ciatioqe , facros erdmes quis fcieater reorperic , 3u'a ^dignum fe fecit, exeeuiienem officii non habebit: ubi autem non fcienter , ibi poterit , nifi crafla & fupina fuerit ignorantia , dilcretus pontifex difpenfars.

CHRISTI

Cap. XIX. Xfem fwwji *nrtUtpifttpn.*

Confulutt nos tua fraternitas, nrram liceat tibi fpurios & fervos ordinare . Super quo tibi taliter refpondemus, quod neque fpurios, neque fervos ordinare debes. Et fi memor eflfes, in confecratione tibi didunt eft : Vide ne quemlibet fervilis conditionis ad ordines promovere prefumas .

Cap. XX. *Utm CtnmtMttf i/ifnft,*

Tua nos duxit fraternitas confulendos , quid agendum fit de clericis, qui in remotis regionibus ordinati, litteras eorum proponunt.' a quibus fibi fit manus impofita, cum incertum fit , utrum eorum fini figilla,qu* pnefentant. Tuas ergo confultationi, pradentium figntficatiooe in-, dulgemus, * tutum efle, ut in his ftatuta parrum veterum obferventur, quam novum quid ftatuatur. Statutum eft enim de tranfmarinis , ut ad minus teftimonio quinque epifeoporura fuper ordinatione fua muniantur. Quod in aliis, qui fimiliter funt incogniti, credimus obfervandum: ita tamen, ut in fufpenfione ' aliquo tempore habeantur, in quo videntes plenius de ipforum adibus inftituantur. Sed de inferioribus ordinibus oportuit inquiri, quia poflec contingere, ut aliquibus prxtermiifii faltum feciflênt His autem peraltis, fi digni inventi fuerint, circa eos poterit difpenfari,

* f. ructus,

*JC aoare

Cap. XXI.

De diacono vcftro, qui in fando fabbato quemdam alium diaconum vulneravit, dc mulierem uxoris nomine accepit, hoc tu* prudenti* duximus refoondendum : quod fi contrito & humiliato corde & animo ad ecclefiam redire voluerit, dimifla illa, quam in uxorem accepit , cunt non poflit, ficut nofti, matrimonium contrahere, ipfum debes recipere, & a *feni*entia excommunicationis, quam pro violenta manuum injedione nofeitur incurrifle, * & injunda fibi pernitentia de utroque exceflii, poft peradam pœnitentiam poteris ei diaconatus officium reddere, & etiam difpenfative, fi perfed* vite & converfationis fuerit, in presbyterum ordinare . Subdiaconum autem , five homines interfecit, five non, non pofle matrimonium, contrahere, facrorum canonum cenfura demonflrat. Parochianos autem tuos, ad folvendas decimas ecclefits, quibus debent , ccclefisflica debes feveriiate compellere, quod cum deciin* non ab homine, fed ab ipfo Deo fint mftitute, quafi debitum exigi poflunt.

' f- .Vok vere, &

Cap. XXП. /dmr *Lnciitt tertius Ttirent^fi I .trtiifpijctpt .*

Ad aures noflras te ficnificante pervenit, quod religiofi quidam telum Dei habentes, ad fuperiores defiderant ordines promoveri , putantes majus praemium cumulandum, quo in majori gradu pofiti, fublimius officium fuerint exeeuti : fed prslati eorum defideriis contradicunt. Ideoque tua duxit fraternitas requirendum, an in

A inferioribus ordinibus cooftnuii, juXta beneplacitum pralatorum fuorum, quibus promotio <û» fplicet, s fiipprioribus debeant abftinere : en valeant, parlant fuis renitentibus, promoveri. Tuas ergo qiueftioni refpondemus, quod hopeftiut eft & turiiis*, fubje&os, debitam pnepofitis obedientiam impendendo, in inferiori minifterio defer* vire, quam in pr*pofirorum feandalum, gradum appetere digniorem. Nec eft in hac parte fubjeûocum deftderium confovendum .' quoniam efle poteft, ut prarlati fecreta eorum commilfa doverint, ex quibus conflat eis, quod falva nequeunt conicientia fublimari: quia non in fublimitate graduum, fed in amplitudine meritorum caritatis, acquiritur regnum Dei.

C\7)>TI

S

Cap. XXIII. *Idem Altxitndtr ttTtiKi Bnfanieqfi tpifeop».*

Subdiacono-* autem nullis, nifi Romano pontifici, licet in diebus Dominicis ordinare, quamvis Deo dicatas virgines confccrandi, dc minores ordines licentiam habeant conferendi. Sabbato quidem Pentecoftes non licet alicui facros ordines celebrare, cum in fcquentt feptimana , recepta fandi Spiritus gratia, celebrentur .

» t<»r I

Cap. XXIV. /drw *Hertfarderf tpiffpt·*

Sane fuper eo, quod moris efle dixifti quidam epifeopis Scoti* & Gualli*, in dedicalionibus altarium vel ecdefiarum extra jejunia quatuor temporum, clericos ad facros ordines promovere: prudenti* tus fignificamus, quod confuetudo illa, utpote inflitutiooi ecclefiaftic* inimica , dc deteftabilis eft, dc penitus improbanda: & nifi multitudo & antiqua terrât confuetudo eflet in caufa, taliter ordinari non deberent pro merito in fufeeptis ordinibus miniftrare. Nam apud nos fic ordinati deponerentur ' & ordinantes, authoritate ordinandi privarentur.

tum

C

JT/v/fX

/«4»·«

Cap. XXV. *liem eidem tptfc»pn in indent epifteln .*

D

De hoc autem quod qtùeûfti, an liceat extra jejunia quatuor temporum aliquos in otyarios , ledores, exorciftas, vel acolytos promovere, aut etiam fubdiaconos facere - prudenti* tu* taliter refpondemus, quod licitum eft epifeopis, Dominicis diebus, dc aliis feftivia diebus, unum aut duos ad minores ordines promovere. Sed ad fubdiaconatum, nifi in quatuor temporibus, aut in fabbato fando, & in fabbato ante Dominicam de paflione, nulli epifeoporum, prxterquam Romano pontifici , licet aliquos ordinare.

Cap. XXVI. Jdrm.

E

Quia quidam clerici defperantes Sb epifeopis fuis ordinari, vel propter imperitiam , vel Vir* incontinentiam, vel nativitatis conditionem, aut tituli defeâum, aut minorem anatem , extra provinciam fuam interdum in tranfinarinis partibus ordinantur, vel ordinatos fe efle mentiuntur, ignota fuis epifeopis figilla deferentes: ftatuimus talem ordinationem irritam efle habendam, fub interminatione anathematis inhibentes, ne a quoquam epifeopo ad fui officii executiooem admittantur . Epifcopus vero noftr* jurifdidionis, qui talem fciens ordinaverit vel fitfceperit, ab illius ordinis exccutiooc ad quem

cum

ANNO CHRISTI

—eum ordinaverit vcl fuiceperit, ufque ad condignam fatisfadiooem fe noverit fuipenfum.

NE CLERICUS VEL MONACHUS

XXVII. fiacularibus fe negociis immiferat: & de regula rcltgkdbrum.

Cap. I. *Hem Centuarit^fi vtUttiftM, O ijts fyfr^atuis.*

C^atemitati veftr· per apoAofica * pixeepta mandamus, quatenus univerfis monaclùsve-Ane jurifdi&ionis ardius inhibere curetis, ne villas fit ecclefia* ad firmam, * vel receptas uetinere prxfumanr. Quod fi prsdinnpferint, eos, authoritate apoftolica freti, fublato appellationis remedio, faciatis a prefumptione fua, ecclcfiaftica diftridione ceflare,

Cap. IL *Um in ceucilit Turuu^fi.*

Non magnopere antiqui hoAk invidia infirma membra ecclebe precipitate laborat. Hic manum mittit ad defiderabilia ejus, cleftos quoque nititur fupplantare, dicente fciprura: *Eft» ejus tlt&i.* Multorum fiquidem cafum fe operari reputat, ubi aliquod membrum ecdefie lua fuerit calliditate fubtraâum. Et inde nimirum xA, quod in angelum lucis more folito *fe* transfigurans, fub obtentu languentium fratrum confülendi corporibus, dc ecclcfiaftica negotia fidelius pertraftandi, regulares quofdam ad legendas leges, fle confeftiones pnyfteas ponderandas, dc luis dauftris educit. Unde ne fub occafione fcientise fpirituales viri mundanis rurfus aftionibus involvantur, & in interioribus ex eo ipfo deficiant, ex quo fe aliis putant in exterioribus, providere.* de pnefentis concilii aflcnfu ftatulmus, ut nullus omnino poft volum religionis, poft fadam in loco aliquo religiofoprofeflionem, ad phyficam legefve mundanas legendas permittatur exire: fi vero exierit, & ad clauftrum fuûm infra fpatium duorum tnenfium non redierit, ficut excommunicatus ab omnibus evitetur, & in nulla caufa, .fi patrocinium praeftarc voluerit, audiatur. Revenu* autem, in choro, capitulo, ipenfa & ceteris, ultimus fratrum extftat.* &., nifi forte ex mifericordia apoflolics fedis, totius promotionis'fpem amittat. Epifeopi vero,.abbates, priores, tante enormitati confentieuie*, & non corrigentes, ipolientur propriis honoribus, & ab ecclefie liminibus arceantur.

Cap. III. Airw ZmUmmoil *tptfitfc.*

Secundum inftituta predcceflorum 'noftrorum, fub interminatione anathematis prohibemus, ne monachi vel clerici caufa lucri negotiemur, & ne monachi a clericis vel a laicis fumas habeant, vel laici ad firmam ecclefias tcucant.

Cap. IV. *Iduu ertbitpifctpt.*

Qericis, qui in facris ordinibus funt confiituti, judicium fanguinis agitare non licet. Unde prohibemus, ne aut per fe truncationes membrorum faciant, aut judicent inferendas. Quod fi quis tale quid fecerit, honore privetur & loco. Jubemus etiam fub interminatione anathemaiis, ue qui* faeerdôs ōftxium habeat vicecomill*, au(prarpofiti fxculari*. Clerici ciiam qui comam nutriunt, etiam in»iu ab arciiidiaconi* Tuis tondeamur. Veftimenth autem & calcea* meatis, nifi qe*c honcftatem & religionem deceant, uti non liceat. Si quis amem contra venire prsefitmpferit, & commonitus emendare noluerit, excommunicationi fubjaccat.

Cat. V. (a) *Utut diitilit filii, C. priori & fretribtu jtutU difciplinem eon» jutmonu viventibus*

Ad petitionem veflram, regulam fecundum quam vivere debeatis, & omnipotenti Deo fervire, duximus conftituendam: in- primis id ftatuçniès, ut profelfionem majori priori omnes laici faciant, io manu ejus fe abfque proprio viâuros promittentes, & continentiam, quantum permiferit Divina gratia, fervare. Cui quoque tam clerici quam laici, ficut proprio magiftro At animarum fuarum reftori, debitam in omnibus (S) obedientiatn promittant. Nec alicui inter vos profeflb liceat ad alium ordinem, (e) abfque prioris licentia, ullo modo tranfire, nifi forte ad religionem migraverit ardiorem. Nullus, abfque prioris licentia, hofpitale audeat facere. Nullus proprium habeat. Si quid acquifierit, reftori fuo aftignet. Nullus veflrum alicui vobifeum efle volenti * crucem tribuat, (d) fed per medium annum vel integrum vobifeum in probatione permaneat. Et tunc majori priori preientetur, & ab ipfo, non ab alio, crucem accipiat.

* *Uxoratus b cm. ttt fupr», dt conjugatis, iT infra.*

Nemo veftrutn alicui m capite coronam faciat. Si hofpitale in aliquo loco abfque oratorio feceritis: liberum erit vobis, abfque corifcientia epifeopi in eujus parochia fuerit, ipfum confiituere. Quod ii oratorium ibidem aedificare volueritis, abfque licentia epifeopi non faciatis, Juftitia fua in omnibus fervata. Si cum aliquo veArum, eo mortuo, pecunia inventa fuerit, & in vita fua non patefecerit: nec ad ecclefiam, nec ad hofpitale fepeliatur, fed extra civitatem in campis deponatur.

Cap. VI. *Htm epifeopis, ercbidiecouis, tf aliis ecclfiarum prttfeiln, per Gelliem eenfiittstis.*

Non eft vobis dubium, vel incertum, quomodo firatrs religiofi * Ciftrvnfis ordinis ea religione praeemineant & virtute, quod ex inftitutione patrum .& ptedeceflonun noftrorum, hi qui in eorum mooafteriis profeflionem faciunt, fine licentia fui abbatis prohibentur de clatiftro difeêdere, ht difcèdcntcs, in aliis monafieriis non recipi. Inde eft, quod nos eamdem inftitutiohem non folum amicam religioni, & rationi confonam, folicitc confervare volentes, univerfitati veftre, dXc. quatenus. monachos vel converfos pnedifti ordinis, poft faftam in monafterii* profelfioncm, fine licentia abbatum fuorum per

(a) wdtr*. III. *Cnuietii.* (b) rruemrt...». (c) *tifau u»itrit frieeit.*
(d) *ftr needhu» »»»»» iture htt»* Manti.

""I *"" per epifeooatus veftros recipi nullatenus permit-Λ benignis noftris precibus intenderent, & eidem——· – *****
OiKJsri*'**' & o fuerint ex eis, qw fine ficentia abbatum -tuorum d: monaftcriis, in quibus profcffiOnem fecerant, exire ptzfumpfeiint, &commoniti ad fua monafteria celeriter non redierint, eos tamdiu, appellatione remota, cenfura ecclefiaftica percellatis, donec ad monafteria, unde exierunt, regredi compellantur.

Cap. Vil. Idem epifeopo.

. Relatum eft auribus noftris, quod monachi de Ncftun fzculariter vivunt, & alios exemplo corrumpunt. Inde eft quod authoritate apoftolica tibi indulgrmus, ut eos ad obfervationem monafticz regur, appellatione remota, compellas: aut fi tibi relliterint temerario aufu, eis abjedis, fratres * Ciftrenfis ordinis in prxfcriptum monafierium inducas, ut labores impiorum jufti edant, & illi inde rubore fuftufi, ad fui ordinis oblcrvantiam convertantur.

• Cifter-rieafit

PARS]ü

DE PACTIONIBUS LICITIS & illicitis in rebus ccdcfiafticis.

' Oxon.

Caf. I. Idem Λ.'/κ,ιηlη· III. * Exonie*fi <pifcop«.

QUerelam magiftri W. recepimus, qui cum ecclcfiam de Fcrleja a G- perlona ejufdem ecclefix ad annuum cenfum per feptennium tenendam fufeepiflet, ijSfe fibi eam, antequam per unius anni fpatium tenuiflet, auferre pizfumpferit: quamquam idem G. prxftita fibi fide firmaverit, quod ufque ad terminum conftitutum, nullam exinde moleftiam vel gravamen ei mferret. Ideo tibi per A. S. mandamus, quatenus fi tibi conftiterit ita elle, appellatione remota, diftrifte compellas, ut prxfatam ecclefiam prxdiÜJ W. reftituat, & ufque ad terminum inter cos conftuutum, fecundum quod inter eos convenit, eamdem permittat pacifice poflidere.

• ΑρσΛuΐù» fctipt*.

• Ox^n.

Cap. II· /dem * Exaeuexfi & 9igonie^ eptfnpi,.

Cum jampridem Simon clericus procurator prioris & monachorum dc Aera, & P. clericus, pro caufa quz inter coldem monachos & przdidum P. & fratrem ejus, pro cujus parte fe vicem gerere dicebat, fuper ecclefia dc Ha. & capella de I. vertebatur, ad noftram przfentiam acceITiflem: ita inter fe, nobis tamen non mediantibus, convenerunt, quod przdiilus procurator prioris & monachorum, eidem P. pro expenfis quas fecerat, quatuor marcas argenti ei perfolverct, & idem r. liti cederet, & a monachorum penitus infeftatione crftaret. Cumque compofitionem ipfam ad noftram pertultftent audientiam, eamque confirmari authorfate apoftolica fupplicSrent: nos eam minime duximus admittendam, pro eo quod videbatur pravam fpeciem illicitae paftionis continere. Monuimus autem prxdidum P. ut ipfe tam pro fe, quam pro fratre fuo, monachos in pace dimitteret, & eidem liti omnino renunciaret. Ille ergo * monilis acquievit, & eidem liti pro fe & pro fratre fuo penitus abrenuncians, authentica inftrumenta, quz fuper eadem ecclefia & capella habebat, in noftris manibus refignavit; & nos cum priori & monachis przdiefis deftinavimus, morjentes atque mandantes, ut ex quo przdiclus P. noftris fuper hoc monitis acquievit, ipfi quoque benignis noftris precibus intenderent, & eidem P. & fratri ejus' aliquod ftuderent beneficium providere,,de quo majus lucrum valerent apoitolica intercelhooe percipere, quam eis deberet ex illa padtone illicita provenire. Ceterum quia fxpedidi prior & fratres, ficut accepimus, nec monitis nec mandatis nolitis acquiefcere volunt: nos eorumdem clericorum laboribus paterna pietate compatientes, vobis per authoritatem przfentium prxeipimus, quatenus priorem & monachos moneatis, ut prsfato P. & fratri ejus decens & competens beneficium conferant & aSignent. Quod fi forte facçre noluerint, vos cum exinde fueritis requifiti, fi vobis conftiterit prediftot clericos, prout ipfi a(Teverant, a pramominata ecclefia de B. & capella de L. ii>jutlc& abfque ordine judiciario, & laicorum violentia ejedos fuiffe, iglas cifdem reftitui faciatis: non obftantibus litteris noftrc confirmationis, quas prrdiâi prior & monachi a nobis impetrafle nokuntur.

®I5П

Cap. III. /drw.

Statuimus, ut fi fuper decimis inter vo» & aliquam perfonam ecclcfiafticam, a(Tenfu epifeopi vel archicpifcopi fui, compotitio fada fuerit, rara perpetuis tempoiibus ō inconcufla perfiftat.

CAP. IV. Idem Pwtelmtufi epifeopo.

te· C

Accepimus quod quxdam ecclefix clericis tali tenore funt cooceftc, quod poft eorum obitum aln nominarim fuccedant. Unde, quoniam hoc iniquum eft, fic facris canonibus inimicum, fic ideo non debet aliquatenus tolerari: fraternitati tuse, &e. quatenus hujufmodi fucceftiones tam dcteftabiles & iniquas, contradiflione & appellatione ceftante, fieri prohibeas, & omnino frivolas & vanas efle decernas.

CAr. V. Idem Dmelmenfi tpifeopo.

Contingit interdum, quod licet abbas vel prior alicujus conventualis ecclefix, cum ecclefiaftica Dvel Icculari perfona, fuper his de quibus inter eos controverfia vertitur, coram delegato vel judice ordinario tranfigat, litteris capituli fui de ratihabitione monftratis, ipfumtamen capitulum eamdem tranfadionem nititur revocare*. Unde quia fuper hoc nos confulere voluifti, confultationi tuz taliter refpondemus.- quod fi abbas vel prior, de capitulo fuo littetas de ratihabitione habuerit, tranfaftionem quam fecit, prxfenimfi fuerit aliquot annis fervata, capitu um, ac fi non confenferit in eam, non poteiit aliquatenus revocare. Super eo vero, quod clerici & religiofz perfonz, ficut atteris, litterarum intuitu quas habent a laicis, fibi jus in ecclefiis vendicant: hoc tibi volumus innotefeere, quod ubi epifeopa'is authoritas non acccfferit, per illos ecclefias fuas poliunt obtinere.

CaF. VI. Idem Meti de Stafordt, èT priori de Heltihy.

Conflitutus in przfentia noftra G. clericus, fua nobis aflertione monftravit, quod cum inter ipfum & A. clericum fuper capella de Suncona controverfia emerfiflet, tandem per tranfadionem fuit fopita: & licet tranfaftio ipia, fi-fe hinc inde prxftita, firmata fuiflet, eam tamen prxfaius A. fervare contradicit. Quia ergo hujuf-

------------ jufmodi tranfadiones nonnumquam fpeciem ob A
AS^'Çj unent fimoniz , be non lolum a malo , led a fpecie mali, fecundum Apoftolum , not Cuiive-
i. Tr' » mt abftmere.· diferetioni veftra., tie. quatenus , cum propter hoc requtfiti fueritis , panes ante przfentiain vcftra'm convocetis.· & revocata traniadione in irritum, caufam diligenter audiatis , be hoc canonico terminetis.

Caf. VII. Idem Rtme^fi orckupiftcpo.

Querelam I. presbyteri latoris przfentium accepimus, quod nobilis vir comes de Dainpetra décimas ad ccdefiam iuam pertinentes , per minifteriales fix» ei a^ftulit, & in.ulie detinet occupatas. Unde fraternitati iuz , ijc. quatenus , B fi przfctiptz decim» ad cedebam quant rcinet, pertinent , przfatum comitem & mimftcrialcs fuos ecclefiaftica coercitione compellas, ut eidem presbytero ablatas decimas vel earum zllimationem abfque diminuiionc reftituant , vel exinde fecum pacifice fic amicabilitcr componant.

Cap. VIII. Idem Cantuarienfi arthiepifeopo & tjnf J-effreganeis.

Cum clerici vcflrz jurifdidionis , ficut accepimus , decedentibus ecclefiarum pcrlonis , parifcantur ipfis eccicfiis majores folitofolvere penfiones , ut facilius eaidem ecclefias poffmt adipifci t nos quidem ad tam deleftabile vitium extirpandum, attentam volumus curam fit fJicitudinem adhibere. Inde eft quod fraternitati vcftrz, fiTe. quatenus omnibus clericis veflns , ne id attentare przkimant, publice iubdifti id» poena prohibeatis ; & fi qui contra prohibuionem veftram venire przfumplciint , .appellatione remota ; cos eccicfiis taliter adeptis quantocius fpolietis, & aliter pro tanjx prxfumptionis exceffu feveritate ecclefiaftica puniatis . Ad hic , quia quidam funt clerici , qui cum rcligiofis viris collufione fada , fine authoritate dttrcelani epifeopi, ecclefias quas tenent , cis conftituunt cenfualcs, ut poft deceffum eorum , czdem ccclefi* per przfentationcm eorumdem refigiioforum virorum , ad filios vel nepotes clericorum ipforum poflint transferri.· przfentium authoritate vobis przcipimus, ut fi qui clericorum ipforum inventi fuerint facere talia, a prxfcriptis ecclefiis , appellatione remota , non differatis authoritate apoftolica removere, ne dc itu fraude vel dolo lucrum valeant reportare .

Cap. IX. Idem m^ornienji epifeopo. Pari capituli : Meminimus.

Przterea illi qui epifeopo ignorante, authoritate fua penfionem annuatim de eccicfiis , collufione fada , folvunt aut recipiunt, eas , perfonis defundis, ubi ab his qui per epifeopum vel per miniftrum tales ejus audoritate inftituendi perfonas habentes jus recipiendi canonem receperint, in receptione penfionis non funt aliquatenus audiendi, przfertim fi pontificalem , aut alterius qui de jure id facere potuerit , authoritatem & affenlum non conftiterit intervenifle . Non enim fimpliccs faccrdotes vel clerici poffunt ecclefias quibus przfunt authoritate propria poft deccilum fuum cenfualcs efficere.

Cap. X. /c/<«** (arn^ttnji epifeopo. Part caplin» ; Nos in eminenti. AKNO CHKIs11

De cetero noveris , quod cum aliquis ad extraordinarium judicem linersimpetrjus cum adverfano tuo tone cotrpon t , pottmodum in ccclclia de qua agitur, jus aliquod habiturus , fi compofitio non dl juri contraria , non eft .ib loci epiieopo hic aliquatenus rcpicbanda : led ceniiis ablquc epifcopali authoritate & ecclefiz cui prxeft, tub hoc pi.itcxtu folutus, vuamejus qui iolverit non excedit.

Cap. XI. Idem Cant'earienfi arcbiepijcopo, & e-m jHjJf Jgjniu.

Fx frequentibus querelis pcrfon.inim fatis manifefle didicimus, jn pairbus vellus contueiudinem pravam admodum & cnoimem, & bndorum patrum conftnuronibus omminodo contrariam, a multis retro temporibus invaluiffe , quod videlicet clerici czea cupiditate uudi , ecclefias & ccclefiaftica beneficia fine aflenlu diœcefani epilcopi vd officialium fuoium, qui hoc dc jure facere poffunt , recipiunt , minus quam deceat folicitc cogitantes , quomodo id a fandorum patrum couft.tutioirous eft abenutn, fic ccclefiatlicz comr.-.rium hunethti. Unde cum tu, irater archiepikopt , tx uftiLiut'bi cmrr.illr ioChcitudims tam iniquam confuctudinem de provincia tia velis huit debes, radicitus extirparc t.im in dciicos tius qui ecclefias & ccclcfiallica beneficia occupata lcientef detinent , quam in ipfos qui ecclefias vel ecciefiallica beneficia taliter occupare piafumpicrint , ficut ex litteris tuis intelleximus, excommun catioms fententiam prottilifti . Nos itaque camdem fententiam ratam & firmam habentes, eamque authomate apoftolica confiimames, per * A. S. pot- · Aμu%î! cipiendo mandamus , quatenus epifeopi tinrjuli '«-r'i»* veftram fententiam in fingulis cpilcopat.bin lus *,'\m faltem quater m anno innovantes, eam, contra fhoum . didione & appellatione ceflante , faciatis * in- ' / i^unt violabiluer obiervari : ncc clericos ipfos, qui fenDjcntiam ipfam incurrunt , vel de cetero incurrent , fi congrue non fatisfecciint , & a przfumptionc fua omnino dcftnerint, abfolvere picfumatis.

Caf. XII. Idem Norvictnfi epifeopo.

Audivimus, in epifeopatu ruo, & cliisepifcopatibus Anglic, ufque adeo clericorum malitiam excreviflc , quod interdum collufione inter fe fada fuper beneficiis quat potfidcnt , fe fuftinent ab alus moleftari, & poftea , ut quzftioni cedatur, & iidem clerici benefies quiete poffideant , qnafi nomine tranfad'onis fokuiit aliis de ipfis beneficiis annuam penfionem , ut poft mortem eorum in beneficus illis , fuper quibus eft inter cos clericos collufio fada , jus fibi valeam vcndic.vc . Unde quia quid tibi fit exinde faciendum nos contulere vo'uifti, fraternitati tuz, &c. quatenus, fi quos clericorum tnr jurifdidionis cullufionem hujus fraudis legitime tibi conftiterit commififle , cos beneficus , fuper quibus collufi luerint, non differas appellatione ceflante peroetuo ipoliare. quia fatis cffet abfurdum fic indignum , fi fraus fic dolus , quem in prcjudicium tuz jurifdidtonis fic aliorum committere nituntur, m eorum non redundaret incommodum fic jaduram.

Caf.

DE ALIENATIONE RERUM "J»
ccclefix,& oe eaiumdcm recuperatione.

PARS
XXIX-

Cap. XIII. Am* *Lutint ttrtmr B. 'p'ltyarnienfi rpifcfffo* .

Significavit nobis, T· rcftor icdefiz de Dulling, quod a dikftis filiis noftris aboatc & monachis Glaftiriae, ad regimen illius ecclefix cleftus, dc iolvendo annuo cenfu quatuor marcsrum, quem prxdcceflôr ejus folverat, corporaliter przftiiit juramentum.* portmodum venerabilis frater nofter R., Wigornicnfis epifcopus , in cujus diœcefi ea ipfa confiait , ne ipfe monachis ctnfum folveret, nifi prius conflaret quod epifcopali authoritate effet importtus , in periculum ordinis fic fub interminatione anathematis , iriterdicit . Unde praefatus reftor hinc reatum perjurii meruit, inde timet periculum inobedientix imminere. Quocirca fraternitati tux , ITc. quatenus partibus convocatis , fi prscfcriptura canonem de authoritate pnefulis, non dc novo , impefitum fuiife conftiterit , pnteipias epifeopo nuthoritate noftra ut prohibitionem fuam fine dilatione relaxet. Si vera ccnfus fuerit de novo importtus, five de epifcopali authoritate faftuin fuerit, five non, abbatem & monachos, ut clericum a prxftito juramento abfolvant, appellatione remota , [ecclertaftica diftriftione compellas. Pati enim nolumus nec debemus, ut ccclcfix novi cenfus exaftione vexentur.

Cap. XIV. /J.*»r *Cantuorie^fi artHepifeopo ij cjHt fuffrogantu»*

Ex crebris querimoniis clericorum , qui de partibus veftris ad przfentiam noftram accedunt, fatis nobi: evidenter innotuit , quod interdum 'idee^entibus ecclcrtarum peribnis, quandoque hhi, quandoque alii, abfque confciet.tia <lc confcnfu epifeopi diœccfani, fe tn prxdiftas ecclc(ias intrudere non verentur, & earumdem ccckfurum claves accipiunt, 3(ut ecdifias, vel earum bona teneant occupata, in vocem .appellation's prorumpunt. Quum igitur id iniquum fit penitus & abfurdum , nos tantx iniquitati & enormitati, paftorali volentes coniideratione o currere, & radicem hujus cupiditatis de clero penitus extirpate, fraternitati tuz, *&c.* qu.tenus , fi qui rtnt , vel fuerint in partibus vertris, qui tali modo ad ecclefias detinendas inhiare prrfumant, ipfos ad eafdem ecclefiasquantoc iis relinquendas, ftudiofe monere curetis, & ecclefiaftica diibidionc compellere: ita quod, fi manifcftum eft, ipfos ita tenere, ec prxlumptuote ecclefias detinere, fub obtentu appellationis, fi quam interpofuerint, non omittatis quin eos ad ecclefias eafdem dimittendas, appellatione certante, ecdefiaftica cenfura compellatis.

Cap. XV. *Item Lhcims tertiut.*

Quoniam ex plenitudine potefhris, *&c.* fuper eo quod quzfifti, utrum fuper ccclefiaftico beneficio in litigium dedufto, portit fieri tranladio, tale damus refponfum.* ficut jainpridcm , fi bene meminimus, a'ii non abfimik quzrenti dedimus refponfum : quod fecundum *furmam* tranfaâionibus adferiptam, fuper re facra liiigiofa minime tranfigi potert . R.cs ' ergo facra ut poflideatur aliquo dato, vel promirtb, vel retento, fpeciem habere non immerito credimus funonix. Alias autem gratis dc amicabilirer inter fv litigantes componere, iacriscanonibus non ducimus obviire.

Cap. I. *Alexander Itrlittf * Etcomtfifi*

EX przfentium latoris infinuatione accepimus, quod Akxai er qupudatii Mcerdos ecclefia diftz Otfctolon , calicem quemdam argenteum , & medietatetp unius breviarii cjiHdcm dcckftx , pro lua neccftitatc pignori obligavit, & ca,moftc przvertus. minime recollegit, ünde , quia indignum eft, ut ejufifem cccfifir res tui, & prxfcrtim , quz (acris mintfleriis deputatz funt, taliter debeant depetire, fraternitati tuz, éTc. quatenus, ii verum ell quod arteritur, filium C)u$ V. qui ex fucceflione ejus, ipfius patrimonii jus dicitur obtineie, moneas diligenter & compellas, ut res tpfas , pignoratas recolligat, & eas ecclefiz rcilaurct ; quod fi facere noluerit , cum vinculo anathematis non differas coercere .

Cap. II. *Idem ctdtm. P.irt capituli:* Ad aures. *Supra de Jponfii* ·

Dc his qui parochialcs tenent ecclefias, fraternitati tux taliter duximusrefponden^.um,quod ad reparationem fic inftitutionem ccclefiarum cogi debent, cum opus fuerit, de bonis quz ipfius Ciunt, conferre, fi eis fuperfunt, ut eorum exemplo ceteri invitentur-

.Cap. III. *Idem.*

Ceterum fi abbatem tux ditrcefis donationem cum priore & quibufdam de conventu fuo facere contigerit, & pxrs conventus portes reclamaverit datx rei quantitas & illius terr* confuetudo, quz tamen factis canonibus maniferte non obviet , eft diligentius attendent· &. fecundum hoc eft donum ratum vel irritum judicandum . Verum cum alicui ecclefiz porteflio quzlibet , intetpofita conditione, donatur: non poteft a donatore donum poftea revocari, nifi forte tali fic conditione collata, quod ea certante porteflio icvocari debeat.

CAP. VI. *Idem Wigprmenfi epifeopo.*

Illas vero terras, quz de filvisextirpatx , funt arabiles faftz, cis hjereditario jure fub annuo cenlu poicris con· edere tenendas, a quibus ipfas fuorum * vel parentum fuorutn labore conflite- *core. (m* rit fuifle extirpates: nifi forte aliis poflint ad majorem ecclefix utilitatem cum eodem honore & labore conkrrt.

Cap. V. *Jdtm Panormitano artbitptfcopo* .

Quia tua nos duxit prudentia confukndos , utrum clerici fcholares, de rebus mobilibus, aut immobilibus poflint condere teftamentum, conlultationi tuz refpondemus: quod licet de hs quz paicrnz lucceflionis & cognationis intuitu ntit de artificio lunt adepti, five dono confanpuineorum aut amicorum fuorum , non habito* teipeftu ad ecclcfiam , perveniunt ad ipfos, fibete difponerc valeant, dc his tamen quz dc coniideratione ecdefiaftica perceperunt, nullum de jure portum facere teilamentum.

Caf.

anno CHRIS 11

A P. VI. *Idem Seiernitano epifc^pti.*

Ad luee licet confuetudo illa non iit rationi coniona, fecundum quam clericus, fi a K ilcndis Maitii utque ad Kalendss Novembri.» deceffeut, totum frudum beneficii, quem debet et anno illo percipere, pro voluntate lua largitur.* quia tamen in inultis ecclefiis oblcrvatur, latis eam in archiepiicopatu tuo poteris tolerare , pratfcriim fi clericus in dccetlii fuo gravetur debitis . Et illud eft omnino rationi contrarium, ut unus clericus in uim vel in diverhs ecckfijs archtdijconatmm & cantorum vel dccanamm ob titie.it : cum fingula ofhcia quz funt mcvckfiis, afliduitatcm exigant * pratftari.

. ràtn

Cap. VII. /Jrw .

De pofTcfTionibus autem , laicis fub modico ceutu concedis, noverit tua fraternitas, quod G Jzfa ecclefia eit £ manifeftum appareat detrimentum ipiius, cum ejus conditionem deteriorem faceic non licueris, fc ecclefia jure minorum femper debeat illaeia confervari, qua: in damnum ipiius conftiterit, ad jus ipiius proprictatemque redire convenit . Providendum eft tamen , ne, ii forte colonus poiTetGones i11as expends ac fuo labore fecetit meliores, fumptibus, quos bono animo fecerit, debeat defraudari.

Cap. VIII. *Idem Ctnimenerf tpifeopo*

Ad hoc prrfentibus tibi litteris innotefcat , quod clerici dc mobilibus qux per ecclefias lunt adepti, dc jure * reftaurari non polltint. Viventes tamen, & fui compotes, moderate valent aliqua dc bonis ipfis, non r.ntione * tementi , fed intuitu dectnolynx ‘ erogare, in aegritudine etiam conftituti.

fl.» I . ftanwau . ' lirnn .

CaP. IX. *Idem decino & cepituio Moriaiutf*

Ad hoc in apoftolicz fedis fpecula fumus ; licet immeriti, Domino dilponeufe, conftituti, ut aciem noftrz conGderationis ad univetias tc- D clefias extendamus, fc carum commodis & pro» fretibus omnino intendamus. Pervenit auttm ad audientiam noftram ex parte venerabilis fratris epifeopi vcftri, quod ipfe pro eccleGa vtftrxncceflitatibus magno Gt onere debitorum przgravatus. Unde quaG vir providus fic dilcretus nos obnixe rogavit, ut vos pro cis reddendis folicitos redderemus. Quia vero decet vos pro utilitate ecclcGz fic incremento, diligentes fit vigiles exiflerc , dignitati vcftrx mandamus, quod G contigerit eumdem epifeopum ante folutionetn debitorum, quz pro utilitate fic ncceifitate ecclelîat Gbi commilTs contraxerit, «.x hac luce migrare, de redditibus qui fpeftant ad mentam eus, donec alius loco ejus fublliiuatur, eadem E debita folvere ftudeans. Quo fubtlituto, epiicopum ud eorumdem debitorum folutioncm omnino adducetis, & Gcut filius debita patris, its. prsclatui lui pridcciiloris pro necctfitatC ecclcfiac contradi tenetur ptrlolvcre

A

**UNI PLURA BENEFICI ** ccdcfiaflTca non committenda, nec unum inter plures dividendum: fic dc in beneficio Gbi afliguato uun icGdcnnbiu.

CHRLS11 Pars

CAPUT I.

Alexander 111. Exorettrfi erceitpifeopo.

RElatum eft auribus nofhis , quod Nicolau. archidiaconui (.») de Bccis, canonicus Bcviancnhs ecclefia:, ita integre plenare canonicam jam didz ecclefir icquinr prxbendam , ficut fic illi qui dic noftuque iatagunt eidem cc- B defiat (i) deferre. Super hoc etiam litteras noftras fe habere propunit Quia vero hoc indignum & abfurdum eft , nifi de confuetudine prxicriptz eccleGx hoc poflit inquirere: fraternitati tuar, d7r. quatenus eumdem archidiac'num diligenter commoneas, qudÙ occafione htlerarum noftrantm communia ecclefise prarliba:a; nulla ratione, contra comuetudincm fic inllitulioncm ipfius eccleGz, requirere audeat: nih eidem cccleiiae in propria perfona affiJue sel per medietatem unius anni voluerit delcrvirc.

Cap. II. *Idem Ltmdmterji epifeopo.*

Cum teneamur ex debito iufcepti regiminis CproviGoni clericorum intendere; tibi fic aliis ccclefiafticis pt alatis , pro eis feripta ncftra dirigimus, fic interdum etiam fuper illorum proviGonc, qui aliquod beneficium fufficiens habere nofcuntur, dum etiam aliquandb ignoramus cos habere aliquod beneficium, pro quibus tibi fic .diis ecclefiarum praelatis feribimus , G preces fic mandatum noftrum recepifli pro aliquo, vel aliquando rcctyics, qui aliud beneficium habet, dc quo valet commode fuftentari, nifi forte in litteris ipfis de alio beneficio quod habet, mentio habeatur: aut fi nunc n<.. potes ei Gne fcandalo providere , xquar imiter fuftinebimus , G pro co preces fic mandatum noftrum non duxeris excqucndum.

Cap. III. *Idem .*

Dcfcrente I. Nob. presbytero, latore przfentium, accepimus, quod cum duas ecdefias haberet, archidiaconus tuus ipium altera illarum /poliavit, fic eam cuidam presbytero N. nomine afTignavit. Prsdicius autem I. fentiens *fe* in hac parte gravari, ad venerabilem fratrem noftrum Treverenfcm ' archiepifeopum appellavit. Cumque idem I. de mandato ejufdem archiepifeopi in preferiptam ecclefiam fuiflct reftitutus, memoratus G. ad audientiam noftram appellavit . Pollea vero przuifihis aichiepilcopus eumdem I. eo quod ad)pnrientiam fuam vocatus ut alteram de prrdiftis ecclefiis przneminate G. cocede ret, venire contempftt, vinculo excommunicationis adftrinxit. Nos autem a fententia qua tenebatur , facientes eum ablolvi , eumdem duximus tibi remittendum . Quo circa mandamus , quatenus panibus ante preientiam tuam convocatis, prrfcripto I. una de prrfcriptis ecclefiis, quam voluerit, cum pertincntiis fuis relida , alteram przfato G. fi eccletiam non habet, non ditic-

' R«w· k,n

i a) dc Brdr/wd caacMtar . (b) *iefen/irt.* Manfi.

differas affignare. Si vero aliam habet ecclefiîm, alteri perfone idonee, beneficio ccdciiaftko cartn», intunâanter affignei.

Cap. IV. *Idem tn Concilia Taronerf.*

Majoribus in ecclefia beneficiis in fua integri* iate manentibus, indecorum nimis videtur, ut minorum clericorum prehende patiantur feftionem. Idcirco ut ficut itiXmagnis, ita quoque in minimil membrii fuis eqelefia firmin'hibeat unitatem, divifionem prxbcndatum. ut dignitatum permutationem, fieri prohibemus.

Cap. V. *Idem fùrwieenji epifeopo.*

Ad audientiam noflram pervenit, quod H. presbyter monachos de Rameieja, ic clericum fuum T. petendo vicariam ecclefix dc Bttruvek le, a qua XXIx. annis retrocedit, in diverfis poftea ecclefiis perfonatum adeptus, multipliciter vexare ac fatjgarc prxfumit. Quia igitur non eft canonicum* ut qui curam animarum in duerfis habet ecclefiis, fiat vicarius in alienis.* difcrctioni tui, *&c.* quatenus rei veritate diligenter inquifita, fi ita cflc noveris, prxdiftum presbyterum a petitione prxdiax vicarix drfiflete, appellatione & occafione remota, diffriftius compellatis: non obflantibus litteris, fi quas tacita veritate per nuncium aliquem a nobis impetra, ir. Extirpari enim debent, qux de avaritix radice procedunt, ŏ canonum lunt contratia landlord.

Cap. VI. *Idem Elorjce^ arebiepifeopo.*

Fraternitati tux duximus refpondendum, ut fi clerici qui in ecclefiis tux jurildiâîonis beneficia funt adepti, ad aliamdiœceiim, ablque tua coftìcientia & aflenfu, morandi caufa tranfierint, beneficiis qux a te habuerint, liceat tibicosipoliarc: nifi forte difciplinis tcholafticis invigilaverint, aut caufam rationabilem tibi offenderint, quare reverti non debeant. Prxrerea clericos alterius diœcefis abfquc litteris commendatitirs epifeopi fut, nifi pro eis preces aut mandata fidis apoffolicx receperis, non teneris nec etiam -ebes recipere.

Cap. VII. (a) *Idem G. * Ninccinenfi eleilo.*

De multa Jibrrahtate credimus proveniffe, quod diledus filius nofler S. archidiaconus (i) de Norhantuna, praebendam, quam habebat in ecclefia tibi coinmifla, libere tibt concefilt, ut eam dilefto (r) filio G. nepoti veffro conferres. *Et infra :* Quoniam ig.iur nulla ratione fuftincre poflumus, ut memoratus archidiaconus difpendium patiatur, unde gratiam tuam & noflram meruit obtinere, (d) ubi jus praebenda lux cefferit G. ur veftram portit perficere voluntatem: fraternitati tu®, *&c. nt fiepra.* Cum rationi ecclefiafticx inftitutioni contrarium fit, ut archidiaconus prxbenda careat (») in ecclefia, cuinofcitur in archidiaconatus officio defervite, non honeftum fit tibi, promiflionem tuam tam honeftatn revocare.

Cap. VIII. *Idem Bttrdtgalcnfi arebiepifeopo.*

Prrterea de G. archidia&no, qui cum in tua ic Tololana ecclefia archidiaconus fit conftitutus, & in utraque profeflus regulariter^ coileftis illis qux in archidiaconatu tuo poteft colligere, prxter confcicntiam tuam & licentiam, Tololam regreditor, & ibi per annum vel amplius moratur ' providentis tu® fignificamus, ut eumdem' archidiaconum, fi ita res fc habet, altero quith maluerit, archidiaconatu, occffionc & appellatione certante, faciam,efle contentum.

C A P. IX. *JdtOn Salernitano arebiepifeopo^. Pari]. c.ip. Jupra de clericte matrimonio populatit:* Clericos.

Mandamus.ut_£ qui clerici ecclefiarum tuarum, fratribds Hqfpitalis cum licentia lui prxlati fponte ac gratis per annum vel triennium lcrvirc decernunt, nequaquam impediantur: & interim beneficia fua ecclefiaftica vei redditus v fi quos habent, non amittant.

DE EXCOMMUNICATIS.

CAP. I. *Idem * Exonienfi epifeopo.*

EX parte tua nobis eft conftanti aflertione propofilum, quod qu«dam interdum pro certis caufis excommunicati, ledem apoftolicam vififrant, & reticentes caufas, pro quibus funt vinculo excommunicationis adftrifti, auditisconfeffionibus fuis, abfolutionis beneficium* meruiffe. Unde quia nos contulere voluifli, utrum illa abfolutio tenear, fi occultatis exceffibus, pro quibus excommunicati fuerunt, abfolutionis meruerunt ' privilegium, five excommunicationis aliam caufam ptztendentes : confultationi tux taliter refpoodemus, quod fi ita conftiterit, eos cogere debes Centura ecclcfiaftica, cum litteris tuis rei veritatem continentibus, ad fedem apoftolicam redire. Si vero id tibi non conftiterit, & eos fufpeftos habueris, quod non fuerint veritatem conferti : ipfos compellere debes exinde coram te, quod veritatem confert» fuerint, purgationem prxftare.

Cap. II. *Idem Cantaarie^fi arebiepifeopo.*

Qua fronte nos fuper articulis juris confidere valeas, non videmus, cum io his qu® tibi nota funr & liquida, manifefte dicaris ordinem pervertere, & evidenter libertati* ecclefizftic® contraire, pro qua ille gioriofus & inclytus martyr, prxdecctlor tuus Thomas martyrium fubirc nûn expavit. Jam enim non in ecclefia, ficut canonicum eft & honeftum, non in palatio, non in camera tua, fed in propria camera regis, contra debitum juris fit contra pontificalis officii dignitatem, epifeoporum cleftiones diceris confirmare. Verum fuper his, dc quibus nos confulere voluifti, prout nobis dedent Dominus, tibi rcfpondemus. Sane fi quis pro contumacia vel alia qualibet cauta, excommunicatione tenetur adftridus, & offert fc ad juftittam dc his, pro qui-

(a) *Alexander III. Lingen. eleSo* (b) *de Morant,* (c) *f. G.*
(d) *ctun prabenda [na crjfit, ideo at nejtre perficere.* (t) *m Ecclefia tea.* Manfi.

ANNO CHRISTI

'quibus fcntentiam ipfam excepit: judex eum.ut non in excommunicatione decedat, abfolrere poterit', etiam fi part adverfa, ne abfolvatur, appellationis obftaculum interponat; ab ipfo tamen ante ablolutionem fufficiente cautione recepta, quod vel in przfentia Romani pontificis, ad cujus audientiam appellatur, fi maluerit advcrfarius, vel coram judice, cui Romanus pontifex cauiam delegaverit, vd coram eo in quo utraque pars convenerit, juris pareat equitati.

Cap. **III.** *Utut in ttitm epiftoU.*

De his etiam, qui fe conqueruntur irrationabilitef excommunicationi vel interdiiftioni fuppofitos, illud idem dicimus r etiamii hi pro quibus tulerint fenrentiam, ad fedem apoftolicam duxerint appellandum.

Cap. **IV.** *Jdtnt Ratemegtufi nrcbiepifcepo.*

Quia quzfitum eft à nobis ex parte tua, fi liceat tibi cos qui excommunicationis vinculo ab epifeopis, aut fuffraganeis tuis fuerint innodati, & ad audientiam tuam appellant, abfolvere antequam fteterint tuo judicio: inquifitioni tue prefentibus litteris refpondemus, quod fi poft appellationem inter eos fententia excomVjnuniotioals eft promulgata, abfolutiooe non indigent, cum fententia poft appellationem lata neminem ligare poffit. Si autem ante appellationem fuerint excommunicati, ante ingreffum caufa, recepto ab eis juramento, fecundum ecclefix confuetudinem debes eos abfolvere, n fi epifeopo a quo fuerunt excommunicari, in hac parte volueris deferre, & eos ad ipfum abfolvendos remittere. Cum autem ab epifeopo vel à te fuerint abfoluti, caufam audire debes & eam fine debito terminare: quia nec excommunicat! ante abfolutionem funt audiendi, nec caufa ad eos a'quibus eft appclhtum › debet aliquatenus remitti.

Cap. **V.** *Jient CMtMrieqfi artbiepifeopo.*

Cum ad hoc in beatorum apoftolorum principis cathedra, quanquam immeriti, Domino difponente, fimus conftituti, ut plantare debeamus quz ad virtutem fpeftant fic decorem; fit evellere fic eradicare curemus, quz funt obvia rationi, fic profeftum impediunt falutis: intelleximus fane quod Hofpitalarii nominatim excommunicator contra prohibitionem ecclefufticam przfumunt tradere humane Chriftianz fepulturz, non cogitantes, quam grave fit illis in morte communicare, quos, dum viverent, ecclefia pro fuis exceffibus a finu fuo fegregavit. Unde quoniam hujufmodi przfumptionem fic temeritatem nolumus nec debemus aliquatenus tolerare: diferetioui tuz, fiXc. quatenus przdidos fratres moneas fic horteris, fic ex noftra parte przcipias, ut fi quos in excommunicatione deiunftos in cœmeteriis fepelierint, extra coemeteria ipfos penitus ejiciant. Quod fi facere noluerint, tu hoc ipfum de his, quos in excommunicatione dcfunftos cfie conftiterit, authoritate noftra, fic appellatione remota, exequaris.

Cap. **VI.** *Idem in Tieronerf Ctneilit.*

Quoniam fupervenientibus novis morbis novas expedit invenire medicinas; fic, ecdefiafticz libertati confidere, fic fiibditorum' utilitati providere curantes, ftatuimus ut capellani, fic qui eorum vice miniftrant, hujufmodi facramento adftringanrur, ut ex quo fuerit cognitum eis, aliquid ccclcliz vel csmetdrii feu ecclefiaftyz' .pofteffionis,in caftrum venifie, vel caftrcnfium violentia ablatum fuifte, conveniant dominum caftri, fac illum qui primus ab eo dominatum habet, cujus potcftate confilioque res dirigi poffit. Et fi eorum commonitione przmiffa, przdam non reddiderit, fi adfuerit; tel fi abfuesit, de integra reftitutione infra oâavum diem certam fecuritatem non fecerit: extunc ab omni ecclefiaftico ceffabitur officio, excepto baptifmo fit confirtfione, fit timore mortijt communione. Quod in omnibus terris eorum propriis praecipimus obfervari, nec non fic in illis, in quibus integram exercent dominatiotym. Permittimus tamen, ut femel in hebdomada,caufaconficiendi corpus Chrifti, Miffa in villa celebretur proxima, daufis omnibus oftiis, fie excnifisexcommunicatis, * przter miniftros altaris. Quod fi przdiâi caftrenics poft datam inter eos Sententiam incorrigibiles per xxxx. dies extiterint: capellani ab eorum recedant officio, non amplius cum eis commoraturi, quamdiu fub anathematis vinculo teneantur. Sub hac lege feriptores claudimus. Quod fi capellani vel quilibet officiales clericis ex fuis pofleffionibus funt ^dvocati fervitii dibitores, ultra tres menies commorandi cum cis licentiam non adhibemus. Quod fi gratia commonitionis eis concedatur, convelcendi tamen & cohabitandi interdicimus participationem. Quia véro ultra praefixum tAminum cum eis commorari przfumpferit, officio fimul fic ecclefiaftico careat beneficio, fit qe forte przda \ in dolo convertatur, aut clericos caftrorum excufet ignorantia: egredi debent, * obviare przdz, audituri fic iolic ite in* quifituri, fi quz res ibi fuerint ecclcfiafticr, vel euum reclamatores. Si quis autem clericus ob hujufmodi receflum, propter jullitiam a domino afiio rerum fuarum damna pertulerit: ipfe dominus non nifi per integram omnium reftitutionem meretur abfolvi. Si quzlibet villa duos vel plures advocatos habuerit, in quorum aliquem lata fit fententia: * non careant officio, nifi qui ejusfub funt dominio. Quod fi ecclefiafuz * advocationis fuerit, eadem effet fic fibi interdira: licet alterius advocationis corpora fepeliri: Miffa tamen non celebrabitur. De mutandis autem caftrorum vicariis vel clericis, ftatuimus ut archidiacono fignificetur, ne alius loco ejus fubftituatur, donec eodem adftringanrur facramento. Mercatoribus autem fic ceteris hominibus civitatum vel * burgorum prohibemus, ne aliquem nomine excommunicatum, ' hofpitem fulcipiant, nec in venditione vel in emptione feu aliqua participent accommodatione. Qpi vero tranfgref iores extiterint, a facerdote parochiano tres dies vocentur, tribus autem aliis diebus ad correftionem expefentur: feptimo die, fi incorrigibiles apparuerint, anathematis fcntentiam fubituri; nec ab epifeopo, nec ab archidiacooo fe noverint abfolvendos. Si vero à domino aliove potente ad hofpitandum excommunicatum, hofpiti vim illatam cognitum fuerit, hofpes peus non habeatur; fed ejus qui violentiam intulit, terra fufpendatur, cujus fufpenfionis reftitutio pontificali erit arbitrio refervanda. In villis vero vel urbibus vel caftellis, quz regis fubfunt dominio, in quibus eonftabularii ad tempus ftatuuntur, fi ipfum conftabuiarium conftiterit anathematis fcntentiam fubiifiê; ipfo io villa przfcnte locus * medius: quo recedente, eodem 'reverfuro, alii Divinum officium non amittant; fuis

* el. exclu 6» omnibus prat.

moratione)

' el. pred; rorymulatur in dolum
" el. deb. obrlam l

dummodo.
* el. uniul advocai ionit fuetir, fuit eadem & Kbi intcnUa* i.cent.*

garorum, ' holP„lu

tel. kso III. Divina racaat di« rvv.

'fuis domefticis omnibus a Chriftianitate fufpen-
Æ°nfo· θ* c'Tmetrt*'s dt ecclefns, five quibusli-
' bet poffeflionibus ecdefiaftieis tenlerias ' dari
reniu· prohibemus , ne * pro -ccilefi» vel cœmeterii
nu defenfione clerici fidei fu» fponhonem interpo-
nant.' quod fi przfumpierint, ordinis fui & be-
reficii periculum incurrant. Qui vero ecclefiam
ni. r/n,. vel cœmeterium contempferint vel orifioatis
;r manus violentas impofuerint, anathematis fen-
tentia fériantur: nec ab alio nifi « domipp pa-
pa abfolutionem confequantur, Aiifi mortis ihter
veniente periculo, difpenlatio roilericorditer Tub;
* βi proie ven'3t › data tamen pro * pofle fàtisfaciendi fe-
* curitate, fi convaluerint , pro abfolutionepapam
adituros. Si quis videns excommunicatum cx
nomine, hofpitio fufeeperit , vel éi pecuniam
fcienter accommodaverit: quia noftri funt con-
temptores mandati , prohibemus, nt Chnftianus
vel Chrifttana ei ferviat, donec inde fatisfece-
• a/.<t«-ani r'l · Przcipimus autem, quod decani ' fide ad-
ruraici flringantur , quod fi eis cognitiitn fuerit, ali-
^'uem de clericis hzc decreta non fervafle, epi-
copo, fi affuerit, vel archidiacono denunciert.
Prohibemus etiam , ne abbates vel monachi ,
prores vel abbatfflz, vel prioriflz, de pofTeffto-
* «/. c«nU nibus ecdefiaftieis tenferiam * donent .' clericis
.n" autem & laicis prohibemus, ne quis fcienter
•ZpnN^prædam * ecdcfiz emat, vel prfcdam ' cœme-
* terii , vel cuiuslibet pofleflionis ecclefiaflkz:
quod qui przfumpferint , anathematis vinculo
feriantur .

Eκ decretis CtLtfii papa, tap. 1.

Quicumquc intra anni fpatium civilirer five publice auUm fuam coram fuis excommunies-toribus non peregerint, ipfi iibi audientiae aditum claufiffe videantur. Quod fi obftinato animo defundi fuerint, nos illorum-caufam, juxta beati Leonis przdeceflotis noftri fententiam, Divino judicio reiervantes, quibus vivis non communicavimus, mortuis non communicamus .

CaP. VII. ZJrw.

Cum ab ecciefiarum praelatis ecclefiaftica *fen-*
tentia in malefaftores aliquos promulgatur , dc-
* Ь. & ut bet rata it firmi confiftere, ' ut ufqye ad di-
V-K&c-ob· gnaro fatisfadionetn inviolabiliter obfervetur.
errari. Quapropter difcrelioni uuc , éTe. quatentis fi quan-
do dile&us filius nofter Lan. plcbanus fandi
<«-//* f*ancrl,**> * 'n clericos vel in laicos parochia-
Lu'xr * nos ^uos interdum interdidi vel excommunica-
tionis fententiam rationabiliter tulerit, praecipias
obiervari; nec eam fine congrua fatisfsdione ,
0i abfque confcientia ejufdem plebani , aliqua
ratione relaxes.

PARS XXXIL

DE CONJUNGENDIS FILIIS ante vel poft compaternitatem genitis./*

C A V. I. *aflexandtr tertius Salernitano arckitpiftspo.*

UTrum autem filii vel fili» ante vel poft compaternitatem geniti, poflint fimul «d invicem copulari, canones fecundum diverforum locorum confuetudinem inveniuntur . Et licet primus canon exinde editus, natos poft compaternitatem prohibeat ad invicem copulari : alter tamen canon pofterius editus primum videtur corrigere, per quem ftatuitur^-ut five ante , five poft compaternitatem geniti funt, fimul poffint conjungi › excepta illa perfona dumtaxat, per quam ad compaternitatem pervenitur. Unde tokratmius nobis-videretur, ut fecundum pofteriorem canonem,. etisnq pofl compaternitatem genui, fimul poflint copulari, prxter illam perfonam, pér quam compaternitas contrahitur , nifi confuetudo'ecclefix, quz fcandalutn generet , aliter (e habeat.

ANNO CHRJSTI

-Caf. IL *JdetK. eidem in eadfm eptUoia.*

Si vir vel mulier fcienter aut ignoranter filium fuum de facto fonte fufeeperit , an propter hoc ab invicem feparari debeant & alii copulari, quia nos generaliter confulere voluifti, confultationi turxrefpondemus f quod quamvis fit generaliter conflirutum ut debeant , quidam tamen humanius dc potius fentientes, «liter ftatuùnt . Et ideo nobis videtur., quod five ex ignorantia, five ex malitia id fecerint , non funt ab invicem feparandi , nec alter alteri debitum'debet fubtrahere, nifi ad continentiam fervandam poflit induci. Quod fi ex ignorantia id faftum eft, COS excufare ignorantia videtur·, fi ex malitia, cis fua fraus non debet patrocinari vel' dolus.

Q.U I FILII SINT LEGITIMI, &. de cxa&ione dotium poft divortium & ad qnem pertineat hujiis caulz cognitio·

Pars XXX1H·

C AF. I. *Idem * Excnienfi epifeopo .*

Oxen

MEminimus nos fraternitati tuz fuper caufa quz inter P. & R. de quadam bzreditate venitur , quam idem P, nomine Sibili» uxo-
ris fuz petebat, tali modo fctipûflè; ut fi con-
flaret, prout lilterz tuae continebant, inter di-
âi R. patrem êt matrem, pofl ejus nativitatem
matrimonium fuiflè contra&um, eum omni ap-
pciiatione remota legitimum efle denuncies , &
ab bzreditate paterna propter caufam przdi&ain
nullatenus debere repelli. Tanta eft enim vis * ' matrr
facramenti, ut qui antea funt geniti, pofteon- monii·
lraftum matiimonium habeantur legitimi , Ve-
rum quoniam P. ultra quam in litteris tuis con-
tinetur, nobis fignificavit, quod pater fuus, vi-
vente uxore, matrem R. tenebat, & eum in
adulterio procreaflct, & quod in mortem ipfius
uxoris mater fuerit machinata: fraternitati tuae,
&c. quatenus rei veritatem inquiras, & fi tibi
conftiterit, quod vivente uxore, pater przdicti
R. matre ipfius publice abufus fuiffet, eum fpu-
num , & ab hzreditate repellendum , ptxfertim
fi mater ipfius in mortem prioris uxoris fuerit
machioata, decernas, quoniam inter fe legiti-
mum matrimonium contrahere non potuerunt I

Cap· IL (a) Λ/w *vmtraMi fratri N. tpiftvpa*

Ex conquefliooe (i) E. mulieris, nobis innotuit , (c)quodR. quondam vir fuuSj a quo, ficut dicitur, fuit (d) fine judicio ecclcfise feparata , do-

(*) Λ/cxaadrr *IU.* reliqua detune . (b) M. *muttrru.* *(c)* quod N. (d) deeft /a/. Manfi.

ANfio
1

dotem fuam fibi reddere contradicit. Quia vero indens eft, & a juris, ordine alienum ; 4jj pre- <*iôa mulier dotem fuam amittat: fraternitati tue, *ifc.* quatenus, fi eadepi mùlier a ptxdr- 'do viro, judicio ecclefia:; feparata fuerit, ipium moneas & inducas, & fi neceffe fuerit, appellatione rembia, ecclefiaftica diftri&ionc compellas, ut predi&as mulieri dotem luam reftituat, aut fecundum terrae confuetudinem, inprxfcntia tui juftitie plenitudinem exhibeat.

Cap. III. /d«w.

Cenqueftus eft nobis H. lator prefentium, quod quamdam, mulierem neptem R., accepit in uxorem, & prrfatus R. ipfam exheredare ço- B natur,-eo quod ante defponfationem matris ime nata fuerit ; cum poftea, prout dicitur, pater pntfatc mulieris, matrem ipfius acceperit in uxprem. Inde eft quod fraternitati tuae, *&c.* quatenus rei veritate diligenter inquifita & cognita, nullius appellatione obftante, legitimam efle judicetis, inhibentes prediâo R. ex noftra dc veftra parte, ne fepediû» mulieri, vel heredibus luis, hac occafione fuper hereditate fua moleftiam inferat vel gravamen. Si autem contra inhibitionem noftram venire prxfumplent, fublato appellationis remedio, ecclefiaftica fereritate percellatis.

Ca F. IV. *Heu» Lexdox. if typr»· epifeopis.*

Caufam que inter R. dc F. fuper eo quod mater jam diâi R. dicitur non fuifle dc legitimo matrimonio nata, agitari dignofeitur, experientie veftre jam pridem commifimus terminandam. Verum quia in litteris noftris inferi fecimus, ut frpe fato R. pofleflionem omnium eorum, quorum pofleffor extitit, quando avus fuus iter Hierofolymam proficifccndi arripuit, ante principalis caufe ingreflum faciatis appellatione ceflante reftitui, fi eadem pofleflione fuiflet per violentiam fpoliatus: nos attendentes, quod ad regem pertineat, non ad ecclefiafticam auctoritatem, de talibus poflèflionibus judicare, ne videamur juri dc dignitati cariflimi in Chriflo filii noftri H. regis Anglorum principis detrahere, qui, ficut accepimus, motus eft dc turbatus, quod de poflèflionibus non fcripfimus ei, cum iplarum judicium, ut atterit, ad fe pertineat.* .volumus, dc fraternitati veftre mandamus, quatenus poflclfionum jura regi relinquentes, faâum de principali caufa, videlicet utrum mater predifti R. de legitimo matrimonio fuerit nata, plenius cognolcatis, dc eam vel aliam fecundum litterarum noftrarum tenorem, appellatione remota, terminetis.- licet incoogruum videatur, ut matrimonium genitricis prartaii R. impetatur, quod ea vivente, ut dicitur, non fuerit impetitum.

Cap. V. Jdr».

Cum inter I. veterem concivem noftrum & T. mulierem, divortii fit lententi* canonice pro* lata ; filii eorum, qui ante lententiam nati feerunt, & ille qui tunc conceptus erat, non de* bent exinde fuftinere ja&uram, cum parentes eorum publice fine contradiâione ecclefia matri* mouium inter fe contraxerint. Inde eft quod auftoritate apoftolica ftatuimus, ut filii eorum*, quos ipfi ante divortium habuerunt, & qni conceptus fuerat ante latam Tententiam, .nihilo minus legitimi habeantur ; & quod in tona, paterna jure hereditario fuccedant, 6c de bonis ipfarum fuorum nutriantur. Quocirca Venerabilitati veftre, &r. quatenus prxfatos filios me- rporati I. & præ^iétx mulieris, fuccedcre in paterna bona, & exinde nutriri non prohibeatis : nec occafione divortii in parentes eorum celebrati, cis a quoquam moleftiam vel gravamina fuftineatis. inferri.

ANNO CHKU11

1

DE RAPTORIBUS, ET ECCLESIARUM violatoribus, dt quando poft foeraâam pœnitentiam fit neganda iepultura\ccclefiaftic&, nifi latifdcnt de damno reftituendo.

PARS XXX1V

Cap. I. £qgnw*r *territer xnivcrfo clero.*

CUpcr eo quod de raptoribus ecdefiarum, atque presbyteris, qui poenitentiam eis injungere, & oblationes eorum contra ftaiuium noftrum fufeipere attentaverint, a nobis communi deliberatione ftatutum cum fratribus noftris ftatuimus, dc conftitutionem ipfam, fandorum patrum .vcftigia fubfcquentes, audoritate Dei dc fandorum apoftolorum Petri & Pauli pariter confirmamus: ftatuemes, ut quicumque ex his raptoribus, qui in urbe diabolo fuggerente violenter furrexetint, in rapina, five in ccclefiaruq^viobtione manifefte eft deprehenfus, rei amodo fuerit, nifi ablata prius reftituat, fi C poterit, vel emendandi plenam ficuritatem fecerit,. pernitentix beneficium ei penitus denegetur. Si vero uique ad obitum, quod abfit, in fua contumacia duraverit, & in extremis pofitus, pcenitentie remedium humiliter poftulaveritu emendationem vel emendandi fecuritatem preftiterit, ac fidejuflôres, qui ablata reftituere debeant, idoneos dederit, ei poenitentia dc ecclcfiaftica fepultura concedatur. Qyi autem in fanitate, obftinata mente non pomituerit, vel emendaverit, dc in morte fecuritatem ac fidejuflbres, ficut diximus, prxftare nequiverit, fblemnitas pcenitentie parum prodefle, ficut crcdimus, videtur.- fed viaticum non negetur, ita tamen, ut nullus clericorum fepulture illius interfit, nec ejus ekemofynam accipere prxlumat. Quod fi qui presbyterorum vel clericorum contra ftatutum noftrum in vita vel in morte pernitentia» dare, aut fepultune illorum interefle, vel eorum deemofynas accipere attentaverint, feu hujufmodi rapine participes inventi fuerint, ordinis fui damnum irrecuperabiliter patiantur, dc beneficio ecdefiaftico careant.

F'''e. folemni,i'

Cap. II. *JltxnJtr III. CUronooettmo epifeopo*

Litteris tuis quas I. lator pmfentium exhibuerat, continebatur, quod cum pater ejus multis fuiffet criminibus irretitus, qui per appofitionem ignis, ecclefiarum incendium diabolo fuggerente coouniferat· tandem in ultima egrirudioe conftitutus, fe confeflus eft peccatorem, dc accepta pœaitcntia dc committis, per manum capellam fiii fuit a fententiq anathematis abfolutus: fad mociens, ecclefiafticam fepulturam nequivit habere. Quapropter fi ita res fe habet, fraternitati tua, dfc. quatenus corpus ejufdem patris I. fupradxfti, appellatione ceflante, facias in coemeterio fepeliri, & heredes ejus moneas & compellas, ut his quibus ille per incendium vel alio modo damna contra juftitiam irrogavit, juxta fuas facultates condigne fatisfâciant, ut fic a peccato valeat liberari.

CtuuSTI *Jdemmx comilio Tttrtmrf.* ANNO CHRISTI

Fures & latrones fi in furando vel in prxdando occiduntur, vifum eft pro eis non orandum : & fi comprehenfi & vulnerati fuerint, & presbytero vel diacono confefli fuerint, communionem eis non denegamus.

Caf. III. *Item -tfJexaxder tertixe Lxeeitfi tptjcopt.*

De fecunda vero qurftione, hoc tuam difere*. - tionem tenere volumus , quod propinqui ejus , quem pro manifeftis' cxcefltbus, videlicet hornicidio, incendio, violenta manuum injeâione in clericos, in violatione * multarum ccclefiarum f. iovols- & inceftu, vinculo excommunicationis adftringis, monendi funt ut pro cis fatisfaâioncm jexhibeant.· quod fi fecerint, quia laborans in extremis , prxftito juramento , per presbyterum * tenuerit ab excommunicationis fententia relaxari, in ccrmetetio poterit fepeliri. rit Si autem propinqui fui tuis acquiefeere monitis contradixerint, quia jam non eft purgatum peccatum,defunflo neganda eft eccIefiaflica fepuljura .

PARS XXXV. Oxoo.

DE P OE NITENTIA.

Cap. I. *Jlextndcr trrtixs * Exanien/l epifcopo.*

Sicut dignum eft & omni rationi confentaneum, graves & difficiles quxftiones ad examen fedis apoflolicx referri : ita etiam nobis ex minifterio fufceptx folicitudinis imminet, eafdem quxfliones, prout nobis Dominus cederit , abiolverc, & lingulis a nobis confilium poftulantibus refpondere, ut providentia Romanx ecclcfix, qux ubique terrarum obtinet , difponente Domino, principatum, quxftiones folvantur, & removeatur in his ambiguitas dc cordibus fingulorurn. Licet autem fuper quxftionibus, quas tua nobis diferetio folvendas duxit, te non dubitemus providere, & diferetum exiftere: cogi- D mur tamen ex fufceprx fervitutis minifterio, diferetioni tux juxta providentiam noftram exinde rcfpondere . Sane cum vir fapiens & difcrctus fis, & in his plurimum exercitatus, plemus nofti, quia in evceflibus fingulorum non folum f. f«xw déliât qualitas, fed quantitas, & xtas, fcientia , fenius * atque conditio funt attendenda . Quare non folum fecundum qualitatem fit quantitatem facinoris , fed fecundum ea qux diximus , & fecundum locum & tempus, quo delidum committitur, unicuique debrt pernitentia e injungi: cum, ficut tu ipfe non ignoras, idem exceflus magis in uno, quam in alio fit puniendus. Ilii autem qui animo occidendi illum fandum dt reverendum Thornam quondam Cantuarienfem archiepifcopum, aut feriendi, aut capiendi , ut de illa captione mors ei fubfecuta fuiflet, citra manuum injeâionem fe fatentur venifle, pari pcena funt puniendi: & alii qui non ut ferirent, fed ut percuflbribus opem ferrent , fi forte violentia, quam quidem amoliri debebant, impediretur, paulo minori pcena muldari : * quia ficut feriptum eft, qui potuit hominem liberare a morte, dcnon liberavit, ipfum occidit. Confiât quoque cos ab homicidii reatu immunes qon efle, qui occiforibus contra alios opem ferre venerint ; nec caret fcsupulo focieta- A tis occulta:, qui, cum poffit, manifefto fdcino-* ri definit obviare. Illi vero qui fe aflèrum animum regis Intiammafle ad odium, unde forte fuit homicidium fubfecnturb, fatis dure dc afpere, fed non ita fevere funt puniendi.· nifi forte ipium regem ad illud homicidium provocaflênt". Illi quoque non fuerunt â culpa liberi, nec â reatu debent eflè immunes, qui licet fuerint inique machinationis ignari.* ficariis tamen, fi eos ficarios elfe fciebant, vel in farcinis, vel in armis eorum cuftodicndis, minifterium prxbuerunt. Illos vero-, qui dicuntur illius viri fanât fic fuorum per mortem oçcupaflê fpolia, 'fi nihil aliud in tanto facinore çommiferint', a poena mortis ejus arbitramur immunes.' fed B hrc qux occupaverunt , tenentur eis in integrum reftituere, quibus ablata fuerunt, fi habeant in facultatibus , unde ea reddere poffint. Et ipfis tamen ex * hinc pernitentia moderata eft injungenda-.* quia licet ex. his qux hoc occupaverunt quxdam fatentur fe pauperibus in eleemofynara erogafle. tamen alienas res , cum ipfas potuiflênt eis reftituere quorum fuerint , * debutrunt 'pauperibus erogare. Illi vero qui fola excommunicarorum participatione fe reos elfe cognofcunt, confidents temporis qualitate, quo in eadem nequitia perduraverint ignoranter, & ioquifito etiam , *fi* amore vcl attedione communicaverint ignoranter vel fcienter, fecundum _ hoc. poenitentia eft indicenda . Clericos vero , -quos conflat armatos efle & interfuiffe tanto facinori, ÔC clericos etiam illos qui confilium iftud dederunt , vel ut fandus vir caperetur.* perpetuo non iolutn ab altaris officio deponendos efle cenfemus, led etiam ita, ut in ecclefiis nullo unquam tempore eleftiones legant , nec reiponforia five antiphonas cantate in choro , fed in pfalmis apud Dominum de commiflb. veniam faraganr implorare. Infuper clerici etiam ipfi in obftruâo dauftro monachorum vel canonicorum, fi fieri poteft, iunt includendi.· ita quidem, quod ipfi in ieptennium feu quinquennium debeant ab introitu ccclefiarum cohiberi.

Caf. II. *Jdtm tidem.*

Ex tux fraternitatis litteris & confeflione fa* cerdotis prxfentium latoris acccp mus, quod cum cum ad facerdotii ordinem aflumendum nonaliter voluiflet ejus archidiaconus prxfcnrare, quinque folidos cidem archidiacono folvit, & fic poftmodum ordinem ilium, per cum prxientatus, accepit. Unde fuper eo de quo confilium noftrum poftulafti, fic duximus refpondcndum : ut fi boc non eft publicum , fed (ecretum, eumdem facerdotem fecreto convenias, monens eum, fine ulla tamen coadione, propenfius, flt inducens ut ordinem alicujus religionis aflumat, & perpetuo ab officio, quod ita illicite acquifivit, abftineat. Si vero ad religionis ordinem aflumendum forte inducere non poteris, ftudeasei ad fuftentationcm aliquod ecclciiaincum beneficium conftitucre, ad hoc, ut debeat officio facerdotali fponie in perpetuum abftinere. Alioquin non erit tutum, cum fit fecretus exceflus , ipfum invitum ab eodem pfficio coercere. Sed tamen poenitentiam fecretam , fecundum quod tibi vifum fuerit, iniungere non poftponas .

Cap. III. *Jtem tidem.*

De peregrinationis volis, an eleemofynis redimi pefimt, vcl per ahum pro ncceftuatc adim-

impleri, tibi refpondemus: quod ab ejus qui A pntfidtt t dependet arbitrio, ut confideret dili- 8eonu' & attendat qualitatem prrfocx dc cautam commigrationis, feu id ex infirmitate, five affluentia contingat divitiarum: dc utrum peregrinatio, an recompenfatio utilior fuerit, dc Deo magis accepta r dc fecundum hoc debet exinde difpenfare.

Cap. IV. *Item ertkufifcof Certtumerf.*

Quod antem confuluifti, utrum renfiffioncs, qux fiunt in ecclefiarum dedicationibus, aut conferentibus ad aedificationem pontium, aliis profint, quam his qui remittentibus fubfunt: hoc tuam diferetionem volumus firmiter tenere, B quod cum a non fuo judice nullus liçari valeat vel abfolvi, remifliones prxdifhs illis nrodeife tantummodo arbitramur, quibus ut prodeflent, pallores proprii fpecialiter indulferunt. Et in hoc intelligas eam quxftionem folutam, in qua queritur, utrum is qui excommunicato communicat, a non fuo epifeopo abfolutionis gratiam debeat implorare.

XXXVL

DE SENTENTIIS ET interlocutionibus,

Cap. I. *AltxjmirT in. fpifcep ttewieetf tf Mtti de Sveebemi.*

OCripfimus vobis ad fuggeftionem H. clerici O ut caufam inter ipfum & R. fuper capella N., diligentius audire debeatis, & fub certa forma terminare, omnino immemores exiftentes, quod eam prius aliis judicibus commifi&mus, dilefti autem filii noftri S.ficR. fuis litteris nobis intimarunt, quod ipfi prxdiâam caufam fibi a nobis, appellatione remota, commtftam, ordine judiciario terminarent. Qtare a praenominatis judicibus veritatem ftudiofu» inquiratis, & fi noveritis eos fuper caufa memorata nitam protulifle fententiam, nullatenus in caufa ipfa procedatis: & fi forteproceftiftis, nee mandatum noftrum, nec faftum veftrum volumus D eorum fententic derogare. Sed vobis firmiter injungimus, ut pnenominato H. perpetuum fi*per eadem caufa auâoritate apoftolica imponatis filentium.

Cap. II. *Idem eifdem*

Cum aliquibus adjudicata eft poflertio, non fufficit eis pignora dari, nifi corporali gaudeant pofleiLone.

Cap. III. *liem R. Wigpnieufi epftopo.*

Caufam que vertitur inter fratres Duoelmeniis monafterii, & monachos S. Albani fuper ecclefia de * Tenemuda, audiatis, fit appellatione certante terminetis: illud inter cetera fpecialiter provifuri, ut fratres Dunelmcnfis eccleuc automate & aflênfu epifeopi caufam ingrediamur ' ne fi fratres fanâi Albani obtineant, epifeopus Dunelmenfis fe abbatem illius ecclefix proponens, litem fbpitam valeat fufeitare.

Car. IV.

Archidiaconis de ecclefiaftica inftitutione non videtur licere, nifi autoritas. epifeoporum dc confenfus accetferit, in alios fententiam promulgare.

Cap. V. *Idem Ehorectufi enbiepfcofe.*

Cum aliqua caufa, appellatione remota, committitur, & Tententia fertur iniqua: eam evacuari oportet, nec debet ei ftan, fi manifcftam conlmeat iniquitatem. *

DE LEPROSIS.

PARS xmi!

Cap. I. (a) *Idem.*

EX tranfmilTa conqucftione R. clerici nobis innotuit, quod cum ecclefia (i) de N. a monachis, ' ad quos jus illius ecclefix fpefiare dioofcitur, ei concerta fuiflet tum temporis cum VV. dericus, qui fuifle lepra taâus perhibetur, eam poffideret, timens (e) ne fimiliter eadem cooceflicoe, aliqua fieret innovatio, ad fedem apoftolicam appellavit, dead nos nunciumTuum deftinavit. Qjoniam igitur univerfis Dei fidelibus. & his maxime qui clericali dediti funt officio, in fiais juftitiis adefle tenemur: di(cretioni veftrx, &e. quatenus, fi vobis ita conftiterit, Cprxfcriptam ecclefiam priefato R. taliter concef- fam, dc poft appellationem ad nos faâam fuper eadem ecclefia, in ea inveneritis alium inftitutum, eo inde amoto, eam ipfam, omni contradiftione fic appellatione ceflante, jam diftoR. faciatis, dilatione poftpofita, aflignari: nonobftante quod eadem concertio faftx fuerit tempore prxdtfti VV. fi ipfum prxnominato morbo manifeftum fuerit laborafic. Teftes vero, quos idem R. vobis nominabit, moneatis attentius, dc inducere laboretis, ut amore juftitix, teftimoaium perhibeant veritati.

Cap. II. *Idem.*

Pervenit ad nos, qnod cum hi .qui leprx j <· » Um- morbum incurrunt, de confuetudine generali a communione omnium Teperentur, & extra civitates & villas ad loca folitaria transferantur, nec uxores viros, nec viri uxores fuas taliter aegrotantes fequantur, fed fine 'ipfis manere prefumant. Quoniam igitur, cum vir & uxor una caro fint, nec debeat alter fine altero diutius efle: fraternitati tuae, èTc. quatenus, fi qui a funt in provincia tua viri vel mulieres qui le-uxoran. prae morbum incurrunt, uxores ut viros, viri ut uxores fuas fequantur, dc eis conjugali afiê&ione miniftrent, folicitis exhortationibus inducere E laboretis. Si vero ad hoc induci non poterunt, a eis arctius injungatis, ut uterque altero vivente continentiam fervet: & fi qui contra mandatum noftrum venire prxfumpTerint, eos comradiâione & appellatione ccflante, vinculo anathematis adftringas.

«lawibua diaraAeri- **. rr""*" ******' ut "" rrpnr* ftaramu".

Sed boc, obi de locis habitatis expelluntur ad ft>litaris < illod. ubi non. Vei boc, suod tanta apparet macula, quod ex taAu timetur ipfedio *t* illud, <uaado non tanta.

(·) Xlrvand. 1П. KPιχβт* *efije.* (b) *Ie V.* - «somiN* * N.
(c) W *Jftr eeadeae teeeeeffiw.* Manfi.

Caf. III. Mη* *Bwmieqfi * ΦΪ"T.*

•J®***| ****' f' Quoniam es multis auctoritatibus & précipité ex «vangelica veritate apparet, nemini licete uxorem fuam, excepta cauta fornicationis, dimittere.' confiât quod five mulier lepra perculta fuerit, five gtavi aliqua infirmitate detenta, non cil propterea a viro fuo iêparanda. Leprofit autem, fi fe continere noluerint, & aliquam quz fibi nubere velit, inveniant, liberum cfl eis ad matrimonium convolare. Quod fi virum fine uxore Divino *judicio leprofum fieri* contigerit, & firmus a lana carnale debitum gat, generali przcepto Apofloli, quod *exegc*rir, eft folvendum, cuius przcepti nullam in hac caufa invenimus exceptionem.

Caf. IV. Zaciar ///. *timolmerf*

Super eo vero quod quzfivifli de reAorlbus eccieflarum, lepre macula adeo infeclis, quod aitari nulla poflunt ratione defervire, neque fine magno fcandalo illorum, quiadfunt, ingredi ccclefias: hoc tuam volumus fraternitatem tenere, quod cis dandus eft coadjutor, qui curam habeat animarum, <X de facultatibus ecclefiz ad fuftentationem fuam congruam recipiat portionem.

PARS xxxvm.

DE PRÆSCRIPTIONIBUS

Caf. I. ^f/exaadrr *tertier Sdknitano arebiept/copo.*

U quarta vero decimz & obi itionis defunclorum, clerici ab impetitione epifcopi, quadragenaria temporis fe poiTe przfcriptione tueri videntur: nifi forte cathedralis iedes pallore interim caruiffer, qui jura ecclefiz fur exigere debuit. Sed Romana ecciefia tricennalem prxfctiptionem contra ecclefiam non admittit.

'Catflrrnfl Caf. II *Idem * Cifimfi detano.*

Ex litteris tuz dubitationis intelleximus, te 3t archidiaconum confines jiabere przbendss in villis, quas finguli tngulas poflidetis, Ac prztextu terminorum inter vos controverfiam verti, eo quod dicas eum antiquos fine'segreflum, partem fundi'tui occiq aflc. ille econtra aflerit, fe eatndem partem fundi xt. annis pofledifle inconcufle. Tu autem ad tuam przbendam quiete pct idem tempus pcrllitifle affirmas. Qua in re quzris cui incumbit probatio, petitori, an poflctlori. Ad quod fane fcire debes, quod judicium finium regundorum tale efl, ut in eo utraque pars vices duorum habeat, agentis fcilicct & cius cum quo agitur. Unde hinc inde rite telles ptoduci poifunt ad cognitionem judicis inflruendam Quibus examinatis, judex quos prxcedere intellexerit, ad fidem fibi faciendam admittet. Quod fi forte ambarum partium telles zque idonei luat, puikflbris recipientur, cum promptiora fint jura ad abfotvendum quam ad condemnandum excepta caufa liberali, in qua fi utriuique partis telles forfan squales fuerint, pro libertate tamen fcmper prononciabirur. Nam poflcikxi probauoocm aliquando dari; juris manrfdti eft, cum io facris canonibus cautum fit ita. Si quis objecerit przfcnptiooem longi tetn> ports, & eam probaverit, reportet pofle£onem: quoniam nemo refte objicit, nifi qui poflidet*.

Caf. III. (a) Mrw *Rtmrqfi artkiepijcapa.*

ContrQverfiam que (i) inter Macularenfem Ac Formolenfem ccclefias fuper decimis de villa de Remegan mota fuit, nos cum fratribus nortris pertractavimus: (e) & quidam monachi decimam omnem illius villz fuo monafterio pertinere, tam per Caroli regis donationem, quam pernoBilrum privilegium, allegabant. Clerici vero ecclefiz Formofcnfis tertiam partem decimz, xrx. annis & eo amplius fine interrumptiooe fynodali vel legitima, pofledifle aflereoant. Nos vero utriufque partis rationibus & allegationibus indagatis, decrevimus, quod fi ecciefia Formolenfis tertiam partem decimz per xxx. annos quiete & inconcufle pofledifle, (d) per tres perfonas idoneas * fibi propriare poterit, ea deinceps fine inquietatione poflideat. f. iiU probat»

Caf. IV. *Idem abbati & monacbir fanili Andree.*

Si de terra quam habetis in parochia de BreC tewelle, jam per xxx. annos vel eo amplius decimas fine reclamatione aliqua folveritis, Ac hoc anno eas canonicis dc Planio, poli appellationem ad nos faâam, contra juflitiam fubtraxiflis, eas fibi dc cetero integre & fine moleflatione, occafione dc appellatione poflpofita, perfolvatis, & qua nofcimtni fubiraxiflc, integre rcflituatis. Licet enim privilegium Romanae ccdefir beneficio, fratribus Cillercicnfis ordinis indultum fuerit, quod dc laboribus fuis nulli decimas vel primitias periolvere debeant: de privilegio tamen vobis induito tanto tempore fubtrahere volutftis, cum liberum fit unicuique juri luo reuunciare, eoque modo non poteftis vos in hac pane tueri. Sane nifi nos vos & ordiD nem veilrum tantum diligeremus, graviter adverfus vos moveremur: nec * poterimus aliquatenus relinquere impunitum, fi nobis conflaret, quod poli appellationem ad nos faâtam, mantis vcflras exinde extendiflêtis ad przdiâas decimas lurripiendas,

Caf. V *Item glnriofm Clement* ia *lik Stromatum.* TtUm.

Vigilanti Audio cadendum cfl, (quodfumma dimenfio Divini judicii ab initio coniueverit propria dimittere, aliena non appetere) ne ma)z fidei pofleflores funus in alienis przdiis, atque rebus maxime eccicfiallicis quoniam nulla K antiqua dierum pofleflio jure juvat aliquem male fidei pofleflorem, nili refipuerit, poflquam noverit fe aliéna potfiderc, cum boor fidei pofieffor dici non poflit. ' Euphcgius enim legiflator, foluni propter vitandam miferorum iegnitiem, & longi temporis errorem & confufionem primus tricennali & quadragenalipofleflioni Non d» Ult

(a) Item. (b) inter Marti/n ·*/em C For*it/»iolcniem /aper delimit de wlla Levinea niota /errat. (c) Et qiatdem monaebt decimat'onem. (d) per perfanai tdoneat prepare poterit. Minfi-

*~"T""vigoretn kgn imposuit : aobe autem iu rebus Λ O«uii lam cot**'l* Φ*"· iateocibu· placuit non habe·
I·,> re vigorem·

Cap. VI. ümu (kqprMs Jyrzeqfaw «ρι,ώρ».

Ne rehgiuibnim virorum corda ccckfiaflicarum rerum contentio a mutua, quod abiit, earitate disjungat, magna eft iolicitiadine iludendum, ut facillimum finem rex poffit in altercationem deduâa percipere. *Et i*fr»* Hortamur ergo, ut ad loca prcdifta, de quibus contentio eft, debeatis (a) accedere, & utraque parte conftnuta, cominus loca quz in lite funt , ^cftra faciatis przfentia terminari , XL. tamen annorum ab utraque parte lervata przfcriptiooe B

Cap. VII.

Sanâoruns patrum auftoritas & humana leges irrefragabiliter confliluentes confirtr.avermt, & nos m przfenti concilio cum omn'hus , qui adfunr nnbiicum, inviolabiliter confirmamus, ut omnes polt-ffiones ad Cingulas provincias uoftrorutn fratrum pertinentes , a quibus per triginta annos potfcftx funt quiete ôc lecure , abfque fynodali proclamation perpetuo detineantur, nuliaque vox audiendi alicui advetfano concedatur.

Cap. VIII. *Idem Urkentu 1Π. de* Aevo *locott de Turgom prioeiitti. C*

Super eo vero quod apud vos intelleximus dubitatum, fciiicet, an quod dc finibus & hnqtiz finibus coherent non przfcribendi, ftatutum per canones effe dignofcitur, fit in parochiarum limitibus, ficut in provincialibus admittendum .' illud vobis duximus refpondendum , quod bene videtur in utroque fervandum , fi parochiarum fines legitima probatione vel alias indubitata fide conftiterit ecclefiaftica ordinatione conftitutos .

A R XXXIX.

DE VICARIIS MONACHORUM, & aliorum.

CaF I. *Idem Wigorninfi epifeopo ,*

w TA® monachis autem , qui vicarios parochialium ccclc^lirum 'n tantum gravant , ut hofpitalitatcm tenere non poffint, nec honeftam fuftentationem habere, hanc tene curam &providentiam, quod ad * prrfumptioncm monacho;-rum nullum recipias, nifi tantum de beneficiis ecclefiz fuerit ei aifignatum , unde, jura epifcopalia poffit lolvere, ôc congruam /uftectationem habere. libs aurem facerdotibus ,< quibus a te vel a tuis przdeceffortbus cura animarum eft commifla, in ecclclus monachorum eam fubtrahere poteris , nifi ipfis a monachis honefta *S'* fuificieo* fuftentatio fuerit affignata, & io his ita* b promiflufn, quod tibi de tua juliitta poffint, fi. cut convenit, refpondere

, padr *tertii** Γ*Γ· fcauncr'** «t». f I m.**"'

Cap Π. *J<ient eptftopo*

Si pcrfona altcunis ecclefiz vicario, queΠ^ in cadem ecclefia conûituit de /tlenlu & audeiitare dicecelani epifcopi, ailignavit pomooem ; is qui pertona illa defuofia in perfoiratum illius ecclefias fucceffit , ab eadem eccieua vicanum removere. vel affignatam fibi portionem mmitéré non poteft , mfi aliquid committeret, propter quod per judicem effet in vicaria vel beneficio condemnandusl

Cap· ΠΙ. *idem Korwicetf epijeopt .*

Clericos autem ve! in presbyteratu , vel in aliis minoribus ordinibus conftitutus in vicariis quas iunr adepti, alios lubilitucre non permittas, cum id latis fit ablurdum & abfonum , ÌK. omni rationi cor.tralium

S Caf. IV f (

Illud etiam in vicariis , qui perfonis fide & {aeramento funt obbgati, duximus ftatuenduin ; quod fi fidei vel facramenti rrl gione contempta, perionatuin fibi fallo afferentes <untra perform le erexerint, & luper hoc in *jure* convifti luerint, de cetero in eodem epttcopatu ad officii lui executionem non admittamur.

Cap. V. *Jetem Elitnfi epifeopo*

Veniens ad nos P rector ecclefiar de ' Geftunens fua nobis infnuationé propoiuit , quod ipfe Joanm de * Fclcam, qui multos habet ccclefulficos reditus, & VKarias in ecclefiis pluribus, vicariam de ' Geftunens fub annua tnu.a marearum penlione conccffit , cum reditus illius vicaria: iv. mereas valeant annuatim . Licet autem in ipfius victrix conceffione qurdam decima fuiffet excepta; nihilo minus umcii memoratus Joannes utxfstum P. contra religionem fidei fux, qua fe contra concclionem ipfam pomiferat aliquando non ventui um , fuper praedi. *ûa decima coram venerabili fratre noftroNo'wicenfi epifeopo per litteras noftras traxit in caufam, & cum in przdifta caufa P. vincere non poflet , ab alio judice pro fita voluntate fecit eum citari . Quoniam ergo fuftinere nolumus , nec debemus, ut idem P. inhibita vexatione gravetur : fraternitati tuz , *&c.* quatenus partibus convocatis, diligentius inquiras veritatem & fi tibi conftiterit, quod pizdifta decima fuiflet excepta, memoratum clericum ab impetitione przfati Joanms, contradiftione & appellatione cef- - faute, auftoritate apoftoliea fretus abfolvas . S< vero quicquam in detrimentum juris ipfius P faftum eft .^poftquam iter anipuit ad noftratr przfentiam veniendi: id, contradiâio,ne Ac appellationeceffante, corrigas, & ad ftatum illum reducas, quo in tempore aggreffi timens nofeitur extitiite. Ceterum fi memoratus clericus in ahis ecclefiis vicarias habeat vel ecclefiafticos reditus, de quibus poffit fuflentari, a vicaria prar. icriptz ecclefiz de Geftunens , confirmationis nofttz litteris non obftantibus, appellatione celfante removeas, & eamdem ecclcfiam reftituerc *eidem*

' Pari .«· ie- ruidum ■». . A'< *dti* >»1. vrl ' Uvcbau

(a) dedere O caa^rSaM *luo feue lite fnt, put* nuaraare *fethttie, II.* taaea Manii.

"I"'I"I-idem P. ooa poflpanas, dummodo velit dr de-Ago· beet io preAyrerum ordinari, & per kmctipium *h cadcm* tcctefu Doouno dclervuc.

Cap. VI.

Provideas autem attentius, ne hi epifeopatu tuo patiaris quemlibet piures vicanas habere. Qpia cum vicarii teneantur ecclefiis & propriis perfonis defervire, alienum eft ab ordine juris, ut vicariam habeat quis prêter unam.

pars x L

DE ELECTIONIBUS ET ELECTORUM potcftatc.

Cap. I. /dra* *Exvutitf epifeopo.*

NOSTI ficut vir prudens & lapiens, quomodo dilefins filius nofter G- difiui Liucolnicnlis clefius, committendi honores vel prebendam, & alia dtiponendi de rebus ecclefi®, cum lua noudum fit elefiio confirmata, nullam habeat facultatem. Inue eft, quod fraternitati tue, *tJt.* quatenus eidem dido elefio cx noflra parte non differas ardius inhibere, ne drehidiaconatum alicui conferre prrlumar; vel fi jam conceflit, ei auftoritate ooftrapraecipias, ut conceffionem fuam, omni contradidione & appellatione ceffante, fludeat revocare. Quod fi diftulerit, tu eandem conceffionem, appellationis remoto remedio, auftoritate noflra non differas G revocare.

Cap. H. *Ueve J. btfilit»* xn. *opoβοΐστκιη cerdï-* Mb, *opoflollex ftdis ltgoto.*

Quod diligentia tua per dilefium filium noftrum H. * S. a nabis requifivit, an elefiio elefii, qui nuper abjurato fchiûnate, ad unitatem «cclelic & noftram devotionem rediit, confirmari debeat, id tibi duximus refpondendum: quod fi ab fchifmatico nullum ordinem fufeeperir, fic ejus elefiio unanimiter fic concorditer fecundum ordinem canonum fafia fuerit, dummodo alia ratio non impediat, confirmationem tuam ratam habemus: mandantes, ut eum fa- D cias a catholicis epifeopis fuffraganeis Aquilcjenfis ecclefi® in epifeopum ordinari, falva tamen juftitia debita fit reverentia ejufdem ecclcfi®, cum ad catholicam redierit unitatem.

• Pvrr, lubüJMO BUfli·

Cap. III. *Un» Cictflr/iβ epifeopo.*

Cum de tua fic aliorum clefiiooe, qui funt in quibufdam ecclefiis Anglicanis défit, in noflra pratentia fit fratrum queftio mota fuiffet, fit fioguli veflrum quaedam objicerentur: tibi objefium eft, quod in oculo maculam habeas, fic quod canonici filius fis. Attendentes itaque prudentiam fit honcftatem tuam, fit volentes te noftr® grati® ac dilefiionis prerogative gaudere, E venerahili fratri noftro Canruaricnfi archiepifcopo apoftolk® fedis legato dedimus in mandatis, ut pro eo quod canonici filius diceris fuiffe, in promotione tua ex multa difpcnfiitione procedere non poftponat; de macula vero quam in oculo habere diceris, hoc predifio archiepifcopo mandavimus, ut * in quo luffraganeorum fisorum, fic pKfertim venerabilium noftrorum fratrum Exonienfis fic VFigornicnfis epifeoporum examini vifum fuerit, fic exequatur. Tu vera cumdem archiepifcopum fuper bis inquirere ftudeas humiliter ac devote, quia nos ubi ex m>« difpeefatioee io hac'parte curavimus <olκi--~·ζζ~— N providere, u perfonam roam ftneera earita te diltgioMU, & quantum fecundum Duum poffiimus, lAeatcr ad tuum intendimus commodum & hoaoran.

• *f* faua-dMVfHMt

Cap. IV. Ame *L*tùii tertuu Τκηκηi trtiitpijêopo.*

Presbyter cardinalis * fua nobis infimtatione * fe·'·»· monftravit, quod cum fuiffes ad ecdcfi® tu® regimen de voluntate majoris & faniorrs partis fratrum etedus, quia paucis contradicentibus non valebas debita pace gaudete ,· quidam amicus de confcientia tua *Ct* voluntate, perturbata B tamen, ei qui magitterdifeordi® videbatur, certe quantité th munus exfolvit: & fic, quam prius fuftmebas, cootradiftio quievit. Nunc autem dubitas, quod non fis fimonite prorfus immunis, pr donec in adminiftratione volueris remanere. Quia igitur per jam di&um cardinalem apoftOlic® fedil confilium quzfivifti, pnefemium tibi fignificatione monftramus, quod multum tibi coofulis, fi adminiflrationetn predifiam celeriter & fponte dimittis, evangdici verbi memor exjftcns* AiW *prodtfl boHiioi β miwrfim tmtn-* f d*· *htcrttur* » «um cvrv *fat ietnxunttmo pa- m* ·" 't. *lutur.*

Cap. V. /r«v *^kxnder ttrtittf Ravenna ertbupiftopo.*

Caufam qus inter moniales find* Margarets, luper difeordiam fit diflanfiones elefiionis quam fecerant, agitari dignofehur, experienti® tu® jam pridem commifimus terminandam. Unde quoniam ipfa caufa in tantum protrahitur, *ttc.* fraternitati tu·, dTr. quatentis infra duos menfes ad plus fecundum tenorem aliarum litterarum. quas tibi mifimns, in caufa procedas: ita videlicet quod fi fbrones ipfie eleftionem in epifeopum contulerint, promittentes, quod iilam îuam epifeopus eis provideret, reciperent, ipim quam epifeopus providerit eis, facias ab eis, appellatione ceffante, in tuam recipi abbatiffam, D fi tamen idonea exiftit. Si autem in caufa procedere non poteris, dilefiis fliis noftris F. bafilicx duodecim apoftolorum, fit priori fanfii Vifloris ex parte noflra fignifices, ut io eadem caufâ procedant, fit fine debito decidant.

DE INTERPRETATIONE verborum fic referiptorum.

Cap. I. *AltxMtJrr tfrtitu iertUtpifap.*

INter ceteras coofultatlones tuas ld fuit propos fiium, quid teneri debeat, cum aliqua sub disjunfiiooc mandantur, quorum unum erit verum, alterum faifiim, puta fi ponatur quod talis fiierit filius facerdocis, fic in facerdotio genitus ab eo qui proximus in eadem ecclefia mioiftravit, vcl quod ipfam ecclefiam illicite occupavit. Cni quaftioni taliter refroodemus, quod convenit judici, quodeumque illorumconftiterit, ei prediftam ecclefiam abradicare, fic idem in fimilibus decernere.

Car

aKNO CHRISTI

Cap. II. *Nnt*

Significavit nobis D. presbyter, quod corner defiam de * Waplam per triginta annue poflc. diflet, monachi de Lentuoen fuper cadcm co clefia ipium occafione litterarum, quai ad ve. nerabilem fratrem noAnun Herefbrdeniem cpi. fcopum, *A* dileâum filma noftrum Ma. Vac. knpetraflb dicuntur, abfirae ceflatione fatigant, proponentes quod fiierit hlius ejus, qui ante cum in ecclefia proximo miniftravit: cum- tamen parer *ejus* facerdos non fuerit, ft decretum noftrum fit dumtaxat contra filios facerdotum promulgatum. Qponiam ergo conflituriones novat B futuris dant formam negotiis, fraternitati veftr·, frc. quatenus fi memoratum presbyterum diutius ante concilium Turonenfe prcfcnptam ecckâam tenuifle conftiterit, fi alias idoneus exiteris, eum ab impetitione monachorum, fublato appellationis remedio, abfolvatis, non obftantibus litteris contra ipium impetratis, eo Juod fuerit filius ejus in eadem proximo minirantis.

Cap. III. *Mnt Ceeteerie^t enlitfijitp.*

De hoc autem, nuod circa finem litterarum tuarum confulere vomifti, quid debeat obfervari, cum inter alios fpoufalia contrahuntur, necC inteUigit alter quod alter proponit hoc tuam volumus diferettonem renere, quoniam inipicicodum eft judici, fi-matrimonium contracturi, ad id faciendum (cientia fint idonei ft etate: quo cognito, fi alter aliter intellexerit, quam alter propofiierit, ad communem verbi intclligentiam recurratur, ft cogatur uterque verba prolata in eo fenfu recipere, quem fident rcâc tmeUigentibus generare.

terit <um idler nuü. S.nra *tit* */fH/al,*..*

Cap. IV. Atav *Meti it fretrihu it Xivel,*

Cum ordinem Gftercienfem profeffi, eo privilegio quo fratres alii, gaudeatis, inter vos ft clencos («culares fuper decimis queftiooe fiibor-D ta, tacitoque quod fitis ordinis Gftercicnfis, contra vos velut in monachos alterius ordinis, litteras ab apoltolica fode impetrantes, dein* juramentum litibus, ficut vobis fignificantibus accepimus, ft expends difficillimis * inquietant. Volentes ergo fidicite vobis providete, ne eootra tenorem privilegiorum velirorum poflitis quorumlibet temeritate vexari; authoritate apoftolica vobis indulgemus, * ut fi contra vos fuper decimis vei altis que ordini veftro fpecialiter apoftolica fedes indulfit, nonfafta mentione G-fterctenfis ordinis, litter· fuerint a fede apoftolica impetratae; cis minime teneamini refpondere.

·*,·. debate tenmeata, Inipn, * a/.ro· famaat

4«n>u».

Cap. V. Abm FUgvrwr^P *ffifttft.*

(«) Sicut ex litteris tuis evidenter, fraterepifcope, accepimus, (I) advocatum H. clericus eum propofuit, H· clerico non debere refponde, re, eo quod filum fraftnm eflin, quo aoftra bu*· la pendebat, (c) * ut cum litteras ille a notas impetrat· fuiflaot, ft in aoftra canccllaria compout·, circumlpcÂioocm tu· prudenti· aonim*ment·* commendamus, quod hae occafione io caufa procedere diftulifti, in qua non decuit aliter quam feceris (d) pcocefl&flê.

'f- - da- ***ηη'Γ

Cap. VI. flrm *Meti 4· Rettfiri, if, erthitiecne Htlittf.*

Ex litteris tuis ad nos direftis accepimus, quod cum vobis caufam, qux inter didas filios noftros monachos de * Cois, & canonicos de * Lineal, ncc non etiam Gervafium clericum, fuper ecclefiis de * Ginprec & Arcftanen agitari digoofeitur, commifillemus fub certa forma diffiniendam, & canonici litterarum noftranun authoritate citati, aliquando coram vobis appa-ruiflent, ft interdum noc venire, nec refponfalem mittere voluiflênt, fe contumaciter abfentantes, licet monachi ob contumaciam adverfc partis edent in poflelfionem mittendi, fcqucftrari feciftis, ut fic faltem canonici affefti taedio, juaieio ftare cogerentur. Tandem vero partibus in pntfentia vellra conditutis, & memoratis monachis ecclefias fibi reftitui poftulantibus, canonici refponderunt, authoritatem veftram penitus exfpirafle, eo quod a nobis ad alios judices litteras impetraverunt, quae praejudicare prioribus videbantur. Unde quoniam ia litteris noftrispofterioribus non fuit fafta mentio priorum, nec nomina ccclefiarum continebantur, que in prioribus luerant pofita, indefinite dicebantur fuper quibufdam ecclefiis, non attendentes, malitiam ft dolum nulli debete patrocinari, ft nolentes tantam iUufionem impunitam relinquere; diferettoni veftrc, *tk.* quatenus cum exinde rtquifiti fueritis, partes ante veftram convocetis prxfentiam, & preferiptam caufam fecundum formam priorum litterarum, omni occafione ft appellatione ceflante, diflm-atis: ft canonicos, quoniam aufi fuerunt mandatum noftrum eludere, ft per furreptioaem hujufmodi litteras hnpetrare, quod nuncius eorum plenius recognovit, ad metum ft ponam aliarum, expenfas, quas mo· nachi nunc ad nos * mittendo fecerunt, eis, remoto appellationis obftaculo, reddere compellatis,.

* CnA

Guiprt»

* wakaft

Cap. VII. Jfeas Eforacapi *trtkicfifctp.*

Sane C a nobis fuper aliqua caufa linere prius impetrentur, ft alis poftea, non fafta mentione priorum litterarum, fitter· obtinentur, fi judicibus innotuerit, donec Komanum pontificem conftiterit, <ft iuam exinde plenius recognoicant voluntatem, executione fitterarum debent penitus fuperfedere, ne *- pro varietate * r - litterarum, caularum fines valeant impediri.

Cap. VIII. Abm *beitu tertûu ffiinft.*

Ad aurrs noftraa, te fignificaate pervenit, quod plurimi arcbidiaconi, precentores, vel ecde-

(·> *Mititi* ft iafr·. Sfne.
(b) XcwptMs H. adwv/ansu *N. thrift, rnpfrii* ra· *ft tlfrit· nlftrifrt* M *tnrri,* r· faad.
(<) PrrM· *bttt trirr^ a aeiti fi*riat*
H A *- tntri *A rtfpMrt*, rv fw >

cleſiaſtici proditi dignitatibus, ſuper minoribus beneficiis per interpoſitas perſonas litteras impetrantes, nomen ſue ſupprimunt dignitatis, & ſimplici nomine ſe appellant, tanquam non habeant aliquem in eccleſia iſta perſonatum: itaque reſcripto noſtro pollutas edoceri, ſi fraus illa tacendi, præjudicium ei debeat generare. Tux ergo conſultationi taliter reſpondemus, quod cum non ſit noſtra intentionis, ut perſonæ pluribus reditibus abundantes, per literas noſtras pauperes clericos ſuper minoribus beneficiis vexent, litteras in quibus author nomen ſux dignitatis ſupprimit, vires aliquas nolumus obtincte.

C.tP. IX. *Idem Eborece^ſi arebiepiſcopo.*

Si autem aliquis authoritate poſteriorum litterarum, per adverſarium ad judicem traſtus, objecerit ſe priores habere, de quibus meotio non habetur: ſi eis dolo vel negligentia uti propoſuit, excuſari non debet. Si autem copiam judicis delegati habere nequiverit, per poſteriores litteras non poterit conveniri.

DE EXCEPTIONIBUS.

XIII

Cap. I. *Idem eidem.*

EX parte fraternitatis tux fuit nobis requiſitum, utrum cum aliquam cauſam ſub certa forma committimus, judices delegati ita formam ſibi commiſſam ſequi debeant, ut rationabiles exceptiones non admittantur. Super quo itaque tur predentix taliter reſpondemus. quod ſi quandoque judici expediat formuin inſtitutam ſervare, debet tamen rationabiles exceptiones admittere, & in cauſa ſecundum juris æquitatem procedere: niſi exprimatur in litteris noſtris, quod nullæ debeant exceptiones admitti: quod nec nos, nec aliquem prædeceſſorum noſtrorum credimus CKpteſtiſic.

E «eeptknem inducant, vi», metat, dolo», re» yiof*, tt»of*rt>o, p»ttio, eupreil» & tact*, jur lud icitiO, error, temput, totum;«2*a'J wXa,Deft' iui corP°ri$ jetât, iexul, & r>mi)i«. Exception... ali* iroinda. Prim* Pit m generali nomine, & datur iev, fecund* tranlit <n ſpeciate nomen, & d.citur replicatio, Eſt autem replicatio eaceptiomi reiolutm, qux ditur aifloti. Sed cum demcept utrinque mulc·pheantur exceptumet, earum oonuna funt, duplicacio, triplicatio.

rb*r*ftrre

ry q.urn leqei opor

CAP. II. *Idem abbati S. Albent, & Meti Leieefirie.*

Dilefti filii noſtri, abbas & *fratrn* monaſterii ſandi * Ebcfli, nobis tranimiſla inſinuatione monſtravenint, quod cum A. clericus ſuper eccleſia de Aliiun, qux ad prrdidum tnonaſterium pertinere dicitur, eis quxſtionem moviſſet, tacita veritate, noncontraeos, ſed contra quemdam vicarium, quem in eadem eccleſia conſtituerunt, ad venerabilem frattem noſtrum Wigornienſern epiſcopum litteras impetravit. Cum autem idem epiſeopus prædidum vicarium una cum eodem A. ante prêſentiam ſuam convocaſſet: vicarius ipſe, ac peior difti monaſterii, qui caſu ad paites illas acceſſerat, memorato epiſeopo dixerunt, quod idem vicarius ſuper præfata eccleſia conveniendus non erat, cum eam non ſuo nomine, ſed abbatis poſſiderer: quaſi ' ſibi exinde, abſente abbate A ignorante, icſ-

I EHrtfTi ' Lbnil'i • EUrT. Ebrula

/«jurtuU luaot Pon<k,Ke epiſeopo nullatenus tenebatur: undead noſtratn appclla.il audientiam. Sed prædiſtuS Aepiſcopus, quod vix credere poſtumus, tioai non deferens, abbate abſente & ignorante, & non citaro, eccleſiam ipſam prædicL· * vîζ, adjudicavit: in quo faâo pnadiâus abbasde fratres ſe aſſrruot dſe gravatos. Qpia vero ſolicirudini noſtra incumbit, viris eccleſiaſticis, & pracipue religioni & honeſtati deditis, jura ſua integra fervere, & id quod inter alio· aftum ſit, aliis prxjudicarc vel nocere non debet: diſeretioni veſtrx, &e. quatenus partibus ante preſentiam veſtram convocatis, ſi vobis ita eſſe conſtiterit, praefato abbati & fratribus pneferiptam eccleſiam, cum frudibus inde perceptis, amoto eo qui in eadem eccleſia intruſus eſt, noſtra authoritate freti, occaſione & appellatione ceſtante, reſtirui faciatis. Reſtitutioncautem fada, ſi de proprietate forte agere voluerint, cauſam audiatis, & eam, mediante concordia vel judicio, lublato appellationis remedio terminetis.

chJiTsTI ,I7F. * A.

Cap. III. *Idetn decerno Liocoiwrifi tf ebbeti de Riveliie.*

Accepta connuefttone P. clerici, quod violenter eccleſia de Procebrant fuiſſet ſpoliatus, diſcretioni veſtrx per * A. S. prx. ſi bene meminimus, dedimus in mandatis, ut ſi per officiales venerabilis fratri noſtri Eboracenſis archiepiſcopi apoſtolica ſedis legati, « conceſſione ipſius in eadem eccleſia fuiſſet inſtitutus, & inde per violentiam ejeſtus, eam ſibi authoriiate noſtra reſti:ui faceretis. Quibus cognitis, rclpouſiun eſt ſicut nobis, frc.

' ApcAoH- ca (cripta pcvdpaeatw

DE SEPULTURIS,

& Defunftotum voluntatibus. xuii.

Cap. I. *Item Peſcbeiie feciendue.*

VOlumus, ac juxta canonum ſententiam * nobis probabile videtur, ut ſicut morienti ' «f- β*™* conceditur remm ſuarum judicium facere quocumque loco ſibi placuerit, ſic nimirum jufttim habere eligenti ſepulturam, iα quocumque loco voluntas exhterir, ſive in monaſtcriis, Crc in aliis * locis.

Cap. II. *Item pape Leo tertiet.* (IU&1 I<x«

Non inſtiruta majorum patrum conſiderantes, illorum decreta firmando (latuimus, unumquemque in majorum ſuorum ſepulcris jacere debere, ut patriarcharum exitus docet. Nulli tamen denegamus propriam eligere ſepulturam, dc etiam alie'nam: Domtnusenim&magiſter ſibi alienam elegit non propriam, qui ſine peccato erat. Sed quia *debuts eſl opereriee mercedeſee*, tertiam panem judicii ſui illi eccleſie ecnſemus jure dart, io qua cceleſti pabulo a principio cognoſcitur, ut juxta Apoſtolum, ſint ſociiconſolationum, ut * fuerunt paſſionum, & ſic demum, ubicumque libitum fuerit, eligat ſepulturam: aliter ne fiat, authoritate Domini noſtri, qui per prophetam locutus eſt, dicens, *Ne trmſgredterit terminai niuftnt, peat poſteenentp* tree ttti*, * ſub vinculo anathematis detcſtamur & contradicimus,, nec noſtrum eſt, nec alicui * undique vel ſacerdoti ve! fideli laico unquam licuit, ſine magna deliâi culpa, in talibus proferre * judicium, *ttc.* Ea quidem qux mortuo polito ante ſepulturam ejus, ſafla fuerint, vel exigendo quod debitum eſſe dicetur, vel confeſſio-

Manb. ÎJLJ* ». CW. · * *el.* qui Pw. ». Ihor.It^ pT& F* omnium », *f-* "'tw · *el.* inO *· r*»d·· tiw*·

'fiones aliquas, «ut fidcjuflorcs, aut pignora «:a-A authore Deo defervio, Me percipiat. A4 Eboracam vero civitatem volumus mu tere , quem ipte pdicavgriv ordinandum : ua ut G eadem ei vitas eunt finit nms locis verbum Det icceperit. ipfe quoque duodecim epifeopos oidme,, & mctrupoiitjni honore perftuatui ; quia ei quoque , fi vita comes tuet it, pallium tribuere, Domino favente, proponimus, quem tamen tur fraternitatis dilpofitioni volumus fubjacert. Poft obitum vero tuum , ita epilcopis, quos ordinaverit, prxiit, ut Londonieulu epiicopi ditioni nullo modo fubjaceat. Sit vero inter Londonix & Eborate civitatis epifeopos in pofietutn honoris ifta diftindio, ut ipfe prior habeatur qui prior ordinatus. Communi autem cotihlio & concordi

Quum P*l*10» !*<»«"" «mputari praecipimus.^

ANNO CHkISTt ..r»

* **Cap. III.** *Item AkxeUn tertim Cmttxmiet^ mcHepifcep. Pmt eepituli: Qu» fronte. Sxprx it exnmmxmeitu.*

Super eo vero, quod defuncto aliquo, interdum religiofa perfona, interdum ecclefiafticr, interdum etiam fxculares, poftulant fibi debita folvi , qux defun&us ipfis debebat, & nifi folvantur, ne corpus defundi fepnhurx tradatur , vocem appellationis emittunt: hoc tux fraternitati duximus refoondendum, quod fi deftinâus de rebus fuis dilpofuit, & debita difponere pretermifit, nifi de folutione debitorum (dummodo fit folvendo) ab hxrede vel confenguineis defundi fufficiens cautio detur , corpus ejus, poftpofita appellatione , ecclcfiafticx fcpulturx non tradetur.

Cap. IV. *Item Gregprixt Attgnftim Axglorxm epifape.*

Non rxtM in Repftro S Gn$orii.

Monachi corpora hominum tam ervorum , quam mortuorum, ad ecclefram fuam deferre non audeant, fine confenfu & petitione ejus ecclefix, qux ei dum viveret, confutuit, (?) & confidendo viaticum fuum adminiftravit. Qiod fi fecerint, veluti invafores fantae ecclefix fub diftrida anathematis interpofitione , quoufque fatisfaciant ecclefix, fieri prxeipimus, omni remota fraternitatis occafione . Simili modo una* quxque ecclefia totius ordinis, aliam quamlibet invadere pertimefeat : fin autem , eodem anathematis vinculo fciat fe a nobis proculdubio iubigi.

.✤ q. «. Ajapena. •I d ■ Utcumque.

Cap. V. *Item ex emeili» Magxxtienji, ctf. primo.*

Si heredes jufta teftatoris non adimpleverint, ab epifeopo loci illius omnes res, qux his relitae funt, canonice interdicantur, cum frudibus & ceteris emolumentis, ut vota defundi impleamur.

PARS XUV.

DE PRÆ.EMINENTIA

Londonienfis & Eboracenfis, & de privilegiis generaliter vel fpecialiter induitis, & de eorum abufu & confirmationibus.

Cap. I. *Item Gregtrw Angiorxm epifeepe.*

LA-

GUm certum fit, pro omnipotente Deo laborantibus ineffabilia xterni regni premia relervari.* nobis tamen neceflê eft eis honorum beneficia tribuere, ut *in fpiritalis* operis Audio ex renumeratione valeant multiplicius infudare. Et quia nova Anglorum ecclefia ad omnipotentis Dei gratiam, eodem Domino largiente, βi eo laborante, perdu&a eft, ufum tibi pallii ad fola Miifarum fotannia peragenda concedimus ; ita ut per loca fingula duodecim epifeopos ordina, qui tux fubjaceant ditiodi, quatenus Londooienfis civitatis epifeopus femper in pofterum a fynodo propria debeat confecrari, atque honoris pallium ab hac fanda & apoftolica, cui

B adione quacumque erunt pro Chnfti zelo egenda, difponanr, unanimiter reda ientiant, ic ea qux fenferint, non fibimetdifcrepando perficiant. Tua ergo fraternitas, non foluin cos epifeopos quos Ordinaverit, neque eos tantummodo qui per Eboracenfem epifeopum fuerint ordinati,fed etiam omnes Britannix facerdotes habear, Domino Deo noftro authore, fubjedos : quatenus ex vita & lingua tux fanditatis, & rede credendi , & bene vivendi formam percipiant, atque otheium fuum fide & moribus profequentes, ad cceleftia, cum Dominus voluerit, regna pertingant.

Cap. II. *Item AUxtnier ttrt;x> Ebortcrtf ercbiepifcopo.*

C In hunc modum plures Romani pontifices a tempore B. Gregorii fcripferunt. Nos antiquam Eboracenfis ecclefix integram dignitatem confervari, authore Domino, cupientes, & prxdecefforum noftrorum Romanorum pontificum veftigiis inhxrentes, authoritate apoftolica prohibemus , ne ulterius aut Cantuarienfis arehiepifeopus ab Eboracer.fi orofeftionem exigat, autEboracenfi Cantuarienfis exhibeat, neque quod aB. Gregorio prohibitum eft, ullo modo Cantuarienfis Eboracenfis juriididiont fubjacert ' fed juxta patris ejuidem conftitutionem, ifta honoris diftinftio in perpetuum confervetur, ut qui prior ordinatur, prior habeatur. Sed fi Cantuarienfis archiepitcopus, ab Eboraccnfi eledo ma-

D nus confecrattonis fubtraxerit , quod videlicet fuxta ecclefiarum fuatum morem, ab Honorio fedis apoftolicx pontifice fibi debetur: liceat ei* dem Eboracenfi fecundum communem confuetudinem , & Honorii patris noftri fandionem, vel domini noftri Pafchalis mandatum , a fuflragancis authoritate Romani pontificis confecrari.

Cap. III. *liem nivtrji eetlejm Cmixxrie^M fyffrxgtmie.*

Cum non ignoretis, venerabilem fratrem noftrum Cantuarienfera archiefifcopum vobis non folum metropolitico, fed etiam jure legationis

g ptxefTe ; mirabile fatis eft, quod quidamveftrum < ficut audivimus) afleverare pnafumpferunt , quod idem archieptfcopus nullam cauiam deepifcopatibus velitis, five legationis , five metropoieos jure, audire debeat, nifi per appellationem ad ipfum deferatur. Sane licet metropolico jure forte non debeat cauiam dc vcflris eprfcopatibus ,

(t) ;μ04τv4· *fervivit m mimfirtvit. Qpti A pe^tipimtu*.............Oa» iiafae *remeU.* Maafi-

-- -- bm, niG ad eum per appellationem deferatur, audire.- legationis tamen obtentu univerias ceu- ,Γ., Oi, qu« de ipfo epifoopatibus per appellatio- » » i.G>«- nem vel per aliquam querimoniam perveniunt ad audientiam fuam, audire poteft dcdebet, ficut qui in piovincia * tua vices noAras gerere probatur. Mandamus itaque vcnerabiUtati veftra atque pracipimus, quatenus caulas qun de epifcopatibus veftris ad eumdem archiepifcopum perferuntur, ejus'judicio relinquatis.* nec quemlibet clericum vel laicum veftra jurifdiftionisdeterrere vel impedire 'tenteris, quo minus caulas fuas ad prafatum archiepifcopum, fi voluerit, transferre poflit.

Qjkmùmi

Sarvai».

PtrVroil

Cap. IV. *Idem mkiltffiai» dati Firmfu.*

Cum eflêmus Veneti·, ÔC ibi diutinam moram feciflemus, propofuifli nobis cooftanter atque folicite, fiepe contingere, quod cum inter clericum fic laicum tu« jurifdiftionis de pecuniaria caufa conrroverfia vertitur, clericus ad noftram appellat audientiam.* fic perfonis extra terram tuam exiftentibus, jurifdidionis caufam impetrat quandoque committi, qui fuper hujufmodi caufis judicare nolunt, aut neiciunt legem aut confuetudioem Veneticorum. Unde quia occafione ifta tam frequenter a laicis clerici indebite fatigantur, fic damna gravia fibi provenire proclamant: nos favore tue devotionis indufti, fic tuis precibus inclinati, authoritate apoftolica tibi duximus indulgendum, ut fi aliquando dcricus de terra tua: jurifdiftionis fuper pecuniaria caufa contra laicum ad noftram audientiam appellaverit, non nifi perfonis quae de terra tuas jurifdiftionis funt, fit fecundum legem fic confuetudinem Veneticorum judicare debeant, committamus.· ita quod indulgentia noftra non debeat nifi noftro tempore durare.

Cap. V.

Milites templi Hierufalem, fub tempore *gratis* novi Macchabsri, abnegantes fecularia *dtü-Aeria* & propria relinquentes, tollentes crucem fuam, dc * fecuti funt Chriftum. Ipfi font per· Dtl. & Juos Deus orientalem ecclcfiam a Paganorum purcitia liberat, fic Chriftiani nominis inimicos expugnat: ipfi pro fratribus animas ponere non formidant, dc peregrinos ad fanfta loca proficifcentes, tam in eundo quam in redeundo, a Paganorum incurfitms defendunt. Et quoniam ad tam fanftum^fic pium opus explendum eis facultates propri· non fuppetunt, prafentibus litteris exoro, quatenus unde fublevetur eorum inopia, populum a Deo vobis commuTum, colleras facere moneatis. Quicumque * de facultatibus a Deo fibi collaris, in ifta fecunda collefta fe conftituerint, eifque beneficium perfolverint per annum, feptimam partem pernitenti· injunfte, confifi de beatorum apoftoloram Petri & Pauli meritis, indulgcmus. Si vero excommunicatus non fuerit, dc eum mori contigerit: ei cum aliis Chriftianis fepultura ecclefiaftica non negetur. Gum autem fratres ipfius Templi, qui ad colte&am deftinati funt fufripiendam, in civitatem, caftellum, villam, àut vicum advenerint: fi forte locus interdiftus fit, injucundo eorum adventu pro Templi honore, fic eo-

· f Men d·

Arum S. militum reverentia, feed in aneoap·· riaosur «edefie: dc enefafis accommunieati, JÎÎSS1 Divina myfleia celebrentur. Qpn vero dc non nrrnmmwirità afliram coram fratrfev fepultura tradendis, dc «xemnasnuieaus in coram adventu exdufis, feme! in anno, a nobis ftatuta fiint: vobis mandantes pracipimus, ut per omnes parochias laciatis inrcfragabiliter per omnia obfcrvari.

Cap. VI. *Jdtm wmraUlihu fratrihar artbitfifetfû, cfi/iafif, d" ctitrii ai htttra i/!a ftrvcmrmt.*

Dilefti filii noftri fratres Hofpitalis Hierofolymitani tranfmifla nobis conqueftione monftraroot, quod vos cis de malefaftoribus fuis juftitiam exhibete non vultis, privilegia eorum infpicere contemnentes: nec ipfoscleemofynasquerere in veftris parochiis, aut confratres ipforum fepelire, aliquatenus permittatis. Quoniam *igitur* iidem fratres multis funt libertatibus & privilegiis a Romanis pontificibus pnemuniti, quas ut noftris temporibus infringantur, nolumus fuftinere: fraternitati veftra, tfc. quatenus jam diftis fratribus io his que a Romana ecclefia nofcuoiur induira fuifle, nullam prorfus mokftiam faciatis, nec ea *fibi* contradicere vel negare aliquatenus attentetis. Si enim de vobis in veritate talia de cetero poterimus comperire.* pro certo friatis, quod nos concefla vobis privilegia decidemus*, cum noftris & ecclefia: † ·/. Acurornans fcriptis authentice obviare minime ti- riWiW·* meatis.

Ca?> VII. *JVmv fpifapÿt artkidjacanii, & alüt tctkfearam pre'utit ftr Gallum uafatKiü.*

Sane quoniam à pradeceflbribus noftris & à nobis eft flaturum, ut fcilicet Hofpitalarios iplos excommunicare, vel oratoria fua interdicere nemini liceat: robia authoritate prafentium injqneimus atque pracipimus, ut pradiftos fratres Hofpitalis Hicrofolymitani, aut ecclefias fuas interdicere vel excommunicare nullatenus prafumalis.

Cap. VIII. Jdw.

Similf modo fancimus, ut quicumque in eorum fraternitate fuerit receptus, fi forte ecclefia, ad quam pertinet, a Divinis officiis fuerit prohibita, cumque mori contigerit, eidem ecclefiaftica fepultura non denegetur, nifi nominatim interdiftus, aut anathematis vinculo fuerit innodatus-

J^sTJwa aoNs 6ψη. *dc utrfian*

Caf. IX. *JAem frairiktu Hofpitali/ Hurvfaljatitaai.*

Pervenit ad nos tranfinifla infinuatipne venerabilis fratris noftri * Hcrefordenfis epifeopi, quod vos occafione privilegii ab apoftolica fede vobis mduki, non lemel tantum in anno, fed frequenter epifeopatum ejus vifitatis, dc interdiftas ecclefias aperitis, ut Divina officia celebretis. Addit ad Irae, quod vos corpora defunftonun, fi qua inhumata jacuetint, (a) dummodo excommunicari non deceflèrint, ecclefiaftici comete-

& ucUr

(I) d«M *UiCl tuti rrcle/iaitu diiiaiiai.* Msnfi.

— I "matasii traditis feputatra. Quoniam igitur nonA decet vos aliquatein» ufiarpare qood vobis nos eft indultum, cum ariviteaum mercatur amittere, qui jermiflâ flu abutitur pofefUtc: dtfer». rioni veftr·, 4Tc. quatenus fic tenorem privilegii confervetis, ouod ejus metas vet in bis, vet in aliis tranfgredi minime videamini, nec nifi fenei in anno in ecdefiis interdi&is Divina pnefumatis officia celebrare: fcituri pro certo, quod fi fecus, quod non arbitramur, feceritis, vos a prsefiunptione veftra, Domino authore, ardius

anno crasn

Cap. X. /drw *Ltxevitrf tpifctpi*.

Si quis rei litigiofae confirmationem a fede B apoftolica impetraverit, non/fninus judex de caufa poteft cognofcere, & eam fine debito terminare. Sed fi rem tunc pacifice poifidebat, cum inde confirmationem obtinuit; non eft tutum, aut licitutn judici de quaeftione fuborta poftea fine mandato Romani pontificis decernere, aut eam diffinire.

DE SPONSALIBUS SECUNDO.

XLV.

Cap. I. *Hem Extmierf tpifcepo*.

• / fupeliciXZ En,en$ a<* TOî V· ,a,or prsefentium, * fimnX> reh.' ' V pliei Nobis afTertione moftravit, quod in domo fua mulierem acceperit, de qua fllium & filiam habuit, & fidem coram pluribus preftitit, quod eam duceret in uxorem. Interim vero cum in * civitate quadam apud domum vicini pernoftaret, ejus Alia fecum concubuit; & cum pater eos infimul in lefto invenifTet, fummo mane ipfiim eam invitum defponfare coegit. Qui nuper in przfentia noftra conftitutus, qos coufuluit, cui potius adhsrere deberet. Quia vero nfMua<luam nobis innotuit, utrum poft fidem prxftitam, primam cognoverit: fraternitati tue, *tfc.* quatenus rei veritatem diligenter in3uiras, & fi cognoveris quod primam poft fidem atam cognoverit, ipfum cum ea facias remanere. Quod fi poft fidem datam, eam non cognoverit, fecundat, nifi metu coaftus, qui pof-let in quemlibet virum conflantem cadere, eam defponfaverit, tanquam uxori facias adhxrcre.

bone
*·»/. cun
r-u™- *j
pyçprij pç
meirrf,
TK.
iui perno-
jjjn/fcT
«· cx.ac.

Cap. II. /dem

Ex prrfentium latoris confeftione percepimus, quod cum ipfe quamdam alterius uxorem tn adulterio polluiflct, poenitentiam inde fufeepit. Sed poftea in eumdem incidit, diabolo infti?;ante, reatum, ac eamdem mulierem, viro deunâo, fibi in matrimonium copulavit: éamque aflerit in prefenti pro conjuge * retinere. Verum quoniam nos de falute animarum ipforum folicite compellimur in Domino cogitare: fraternitati tuae, *tft.* quatenus rem ipuun diligenter inquiras: & fi tibi conftiterit, quod ille vel illa in mortem prioris viri fuerit machinatus, vel fi eo vivente fidem ipfi mulieri dederit, fe eam in conjugem recepturum, eos non differas penitus feparare. Quod fi neutrum iftorum conftiterit.· in caufa ipfa juxta ccclefiafticam confuetudioem & canonica ftatuta procedas.

* ranMcre

ANNO onusπ

Cap. III. Jdmv ridnv.

Pervenit ad aos, quod quidam miles R, nomine, fide interpofita, in multorum praricntia promifit fe contrafturum matrimonium cum quadam puella filia Edqrini dc Bafeleher.- fedpoftmodum, licet ex ca prolem fufeeperit, ficut ipfe nobb aflerit, fidem inde /violare non timens, alteri adhafit, dc prttdiftam puellam, quam dicitur deflorafle, in uxorem ducere contradicit. Quoniam igitur non modicum delinquit, qui fidem violare pnefumit: diferetioni veftr·, *&c.* quatenus rei veritatem diligenter inquiratis & fi vobis pro certo conftiterit, prxfatum militem praenominatam puellam *ia* uxorem dufturum fide interpofita promififle, & poftmodum eam cognovifIè, eumdem militem monere ftudeatis, & diligenter inducere, ut memoratam puellam, omni appellatione & cpntradiûrone ceflante, in uxorem ducat.* vel, fi commonitionem veftram contimpferit, & eam in uxorem ducere noluerit, vel alter veftrum J fi uterque interefle non poteft, illum fub diflriâione anathematis mandatum noftrum adimplere compellat.

Cap. IV. Jdrw *htettf tptfap»*.

Sane confuluit noj tua diferetio, quid faciendum fit muliere, qu* poft mortem viri fui veftibus pretiofis *abjcAis, mutavit* habitum, *& de* manu * presbyteri velamen aflumpfit: fed non tcnunciavit propriisj nec intravit clauftrum,nec in manu epifeopi, aut abbatis, aut abbatiftz, vel fuper altare en profefla, vel obedientiam promifit: poftmoddm vero anno elapfo, cum multorum inquietudines ferre non poflet, & lapfum incontinentiae formidaret, abjeâo religionis habitu, cuidam nobili folemniter tn facie ecclefiz nupfit. Super hoc itaque confultationi tuse taliter refpondemus, quod ficut fimplex votum matrimonium impedit contrahendum, fed non dirimit contraâum: ita fine profeffione & propriorum renunciatione, habitus fufceptio,ne contrahatur, impedit; fed confummatum nequa-^quam diflblvit.

Cap. V. *Mtm Wi»ttiùerf tpifapa.*

Non funt nna caro vir & mulier, (a) nifi carnali copula cohrferint: idcirco fponfa defunâa inta&a, ejus foror fponfo, hoc non impediente, libere ducitur in uxorem.

Cap. VÏ *L>tciHt tertius * CtpriM» epifcvpo.*

Requifivit a nobis fraternitas tua, qua cenfura mulier compelli debeat, que jurisjurandi religione neglefta, nubere renuit, cui fe nuptugram interpofito juramento firmavit. Quzfivifti etiam, fi cujus vir matris torum polluit, ad alia vota, cum filios defideret, viro poflit vivente tranfire. Ad quod breviter refpondemus, quod mulier qu· fe nupturam juravit, cum libera debeant efle matrimonia, monenda eft potius, quam cogenda.' maxime cum coa&iones hujufmodi, difficiles exitus foleant frequenter habere. Ula fane, cujus vir cum matre adulterium & inceftum commifit, nec viro fuo con-

• / Cap«- «o. ·/· R·- ptlenfi, «r IUpuMii.

Ptngi

(a) «iji auriub'. Manfi.

anno CMRJSI! iungi caroaliter, me eo vivente, cum alio matrimonium inire valebit.

CaP. VII. *Item HnArumu p*p* Ueretrdn ' nrthieptfap·.*

Dignum eft & a ratione noadifeordat, quod ca qu® inter fc dubietatis fcruaulum videntur continere, ad apoftolic® iêdis judicium referantur: ut inde Chrifti fideles in dubiis certitudinem fe gaudeant invenire, unde nofeuntur magifterium fidei fiifcepiflê. Tua vero fraternitas de fervorum conjugiis, qu® invitis, & contradicentibus dominis contrahuntur, quid fieri debeat, ab apoftolatu noftro, fi bene meminimus, requifivit. Super quo utique duximus refpondcndum. Sane juxta verbum Apoftoli, prout tua diferetio cognofcit, in Chrifto Jefu nec liber nec fervus eft, qui a facramcntis ecclefiafticis fit amovendus. Ita quoque inter fervos matrimonia nullatenus debent prohiberi: & fi dominis invitis & contradicentibus contrada fuerint, nulla ratione propter hoc funt ecdefiaftico juredif-foivenda; debita tamen & confueta fervitis non *ex* hoc minus funt propriis dominis exhibenda.

GeUt- I CtltT J

Cap. VIII. *tient ex* OaciZie *Trihtritnfi.*

De Francia quidam nobilis homo mulierem de Saxonia lege Saxonum duxit in uxorem, t©. nuit multis annis, & ex ea filios procreavit. Verum quia non eildem utuntur legibus Saxones & Franci, caufatus eft, quod eam nonfua, id eft, Francorum lege defponfaverit, vel acceperit, vel dotaverit.' dimiflaque illa, duxit alteram. Diffinivit fuper hoc ianâa Synodus, ut ille tranfgreflbr evangelic» legis, fub/iciatur pœnitentic, a lècunda conjugc ieparctuf, & ad priorem redire cogatur.

Concilii Tribut.

PARS XLVI.

DE POTESTATE JUDICUM.

Cap. I. *Idem epiftop» iMtnfi.*

GUm te confidente poftulas edoceri, utrum ad te pertineat, fententiam quam in caufis judices a nobis in tua provincia delegati protulerint, confirmare, licet de ipfis caufis nihil in pnefentia tua tractatum fit: refpondemus, quod fementiam ipfam non teneris, fi nolueris, confirmare. Sed id tibi ex officio tuo noveris imno,nere» ut C ad eorum ' mandatum judicium non poflit execution! mandari, eis prsbeas aubilium dc favorem: & ipfam, fi noveris ratio-Habiliter promulgatam, puteris confirmare.

ma-- datum «o-rumdem tmU mu foi-

Cap. II. JUra.

Si fuper caufa qu» tibi ex noftra delegatione committitur a perfonis ecclefiafticis una vel pluribus, quibus, ut parcas laboribus partium & expenfis, cognitionem ipfius caul® flt teftium examinationes, tibi lententia refervata, committas, appellatio fuerit interpofita.* appellationis intuitu caufam indefinitam relinquere non teneris.

Cap. III. *Aient Exttutf tpifap·.*

Suggeftum eft auribus noAris, quod clericus A. nomine, in facerdotio genitus merit ex inttftu, fit pro perfona perfonatum ecclefi® de * Owienar, in qua pater ejus miniftravit, quod obtinuit fibi non licuit, matrimonium contrahcre de quadam temeritate pradunpfit. Ceterum. quia caufam fuper crimim non confiwvimus alicut committer*, nifi primo comparerait in noitra pariantia, qui pcriooam illam luper eodem crim>ne vallent impeiert.* caularn ipfam tibi judicial.·o ordine non ' commifimus terminandam: difcrctioai tu®, à*. quatenus rei veritate diligenter inquifita dc cognita, fi tibi conftiterit, publicum & notorium efle, quod eft de jam diâo ctcrico nobis piopofitum, maxime dc matrimonio contrado, (quod fi verum eft, te latere non poterit) eum a preferipta ecclefia, authoritate noftra, appellatione remota, non differas perpetuo amovere.

»■*,. * cMMdt-

Cap. IV. *Idtnt Meti & wnorntui tmjarû Mxui/ürii & H. torw tkrito.*

Jampridem, ficut bene meminimus, recepta querela vcilra a ' Cctlrir capellam de Hordelei, quam ad ecclefiam veftram de Eftun affeveraftis juie parochiali fpeftare, contra juftitiam detinebant. Caufam ipfam abbatibus Leiceftri® & Lillcshull® commitimus terminandam.' ita quidem, quod fi uterque intereflê non poflet, alter nihilo minue, adlcJtis fibi diferetis & ho* neftis hominibus, in negotii exeeutione procederet. Accidit autem inopinato rerum eventu, ficut ex litteris tuis & fratrum veftrorum, fili abbas, intelleximus, quod antequam partes in judicio apparuiflent, abbas unius loci, Lilsshull fcilicet, de præfenti vita migravit, cui vir alter in brevi prudens & religiofusfijeceffit. Deinde abbas Leiceftric, qui prius mandato noftro panibui diem ad agendum prefixit.' habitoque confilio virorum prudentium & jurifperitorum, abbatem Lileshull 'de novo fubftitutum, porredo ilii mandato noftro, quia fub expreffis nomioious locorum, & non perfonarum, commiflio litterarum a nobis emanavit, fibi focium adduxit: & ficut ex litteris eorumdem accepimus, eum utraque pars legitime citata fiepiusin eorum pnelentia confifteret, auditis rationibus & allegationibus hinc indeprodu&is, & teftibus idoncis, & eifdem de non tacenda veritate juratis, eaque diligenter inquifita, & cognita, cum de jure matricis ecclefi» de Eftun eis plenarie conflaret, accepto multorum virorum legitimoptm & approbatorum, tam laicorum quam clericorum tertimonio, praediAam capellam de Herdeleja, ecclefi» de Eltun prudentium virorum confilio adjudicaverunt. Venerabilis etiam frater nofter Wigornicafis epifeopus, qui tunc praefens aderat, eorum fententiam exeeutioni.mandavit, & monachos tuos, fili, abbas, qui ibi aderant, & te quoque, fili H. procuratorem negotii in prescripts ecclefia, qu» in ejuldem epifeopidicecefi eonfillit, in corporalem per officiales fuus pofleflionem introduxit? Quia igitur lites five controverfi», qu® concordia.vel judicio finiuntur, in recidive contentionis fcrupulum non debent iterum aliquatenus redigi: preientis feripti patrocinio eam vobis confirmamus, &c.

j/X h.

Ca». V. *Uem Snottn/i nrtbiepiftop».*

Ex rranfmifla nobis infirmatione G. & B. V. & Uni. militum, intelleximus, quod cum R.de Canvili. eos fuper quadam poflrlfionc ante venerabilem fratrem noftrum ' Veren. epifcopum traxiflët in caufam, nobilis comes G de Capra, eorum dominus, a quo pofleffiones tenebant, fub

· Tnccn. ' Mue·

canum debito fidelitatis inhibuit, ne fat judicio ec. dcfiaftico de iatculan feudo rafpondercnt. lia* que pntfatus epilcopus in eos velut contumaces, cxccurionis fententiam promulgavit, *&t. St infra* : Mandamus quatenus msfatoa milites ab excommunicatione, contradi&ione & appellatione ccffantc abfolvas, dri *St nfra;* Deinde caufam per dominum fundi jubeas terminari; & fi ipfe malitiofe quid difiulerit, tu ei, iublato appellations diffirgio, debitum finem imponas·

F* R S DE JURE PATRONATUS.

Cap. I. *Utm Caahtariatfi epifcopo.*

• F. De jure patronatus capelbe de Stretton, hoc B tus diferetioni mandamus, ut fi * R.Brito ipium comparavit, cum inconveniens fit fic inhonefium vendi jus patronatus, cootrafium illum, fiiblato appellationis remedio, irritum denuncies dt inanem .' ipfiunque, fretus authoritate apoftofica, non dificras revocare,

Cap. II. *Utao Bateaurf epifcopo.*

(a) Dile&us filius nofler nobilis vir comesS. tranfmilTa nobis infinuatione iponftravit, quod dum illuftris rex Scotis patrimonium fuum detinuiflet occupatum , quibus voluit, & prout voluit, ecclefias, quarum gerebat patronatum , eo inconfulto concedit. Quoniam igitur ex injundi'-' nobis officii debito tenemur unicuique jura lua integra fervare, nolentes etiam quod (i) prefatus comes occafione tali jus patronatus amittat.* fraternitati tuae, *&t.* quatenus rei veritate diligenter inquifita, fi ita eflê tibi confliterit, (c) tntrufos pmoveas : & fi idonee perfona ab eo qui jus patronatus & pnefentandi perfonas habet, ad preferiptas ecclefias fuerint prefentate, & perfonas ipfas de confenfu & confilio praelatorum, quorum intereft, de prafteriptis ecclefiis, contradiâione & appellatione ceflante , inveftiges, nec ipfas contra formam juris exinde a quodam gravari permittas .

Cap. III. *Ueno Cnctooancnfi epifcopo.·*

tari capit. **Tm lxrt duxlI./e/re** *it βιβlιHA· til.* Super eo quod fubjungere voluifli, fi de profentatione presbyteri , inter aliquos queftione fuborta, caufam contigerit alicui delegari fub hac forma, ut fi conftiterit, jus de quo agitur, ad alterutram partium pertinere, ad praucntatioopm ejuÜcm dc perfona idonea ordinet ecclefiam appellatione remota, an liceat delegato judici, infeio dicecefano epifcopo, archidiacono vel afchipresbytero redamante, profentatum fibi clericum in pofleflionem ecclefie mittere, pro-£ iertim fi ignotus fuerit profentatus, aut minus idoneus ; aut fi archiprcsbyter, aut archidiaco* nu$, aut epifeopus ad quem inftitutio pertinet, appellaverit, utrum eorum appellationibus fit deferendum.* hoc tuam volumus difcretfonem tenere, quod licet quaeflionem quat de prrfentatione vertitur, appellatione remota , committamus alicui terminandam ' non tamen intentionis noftre eft, dicecefano epifcopo , vel archidiacono, vel archipresbytero praejudicium generare . Ideoque praefentandus cfljlli, qui infttitucn-

Adus fuerit.* & tenebit appellatio, fi videntes juri fi» detrahi, duxerint appellandum .' quia non illis, fed partibus inter quas caufa commiflaeft, appellationis remedium eft fubiatum. ARMO

Cap. IV. *Idtta illaftri re^i*

Quanto te Divina gratia fummaque providentia majoris gratias privilegio decoravit , tanto viros religiofoa majori debes caritate diligere, & in jufii|iis fuis manutenere propenfius & fovere. Caufie patronatus ccclefiarum ita junâat funt dc connexas ecclefiafiicis caufis, quod non nifi ecclefiaflico judicio valent diffiniri, & apud judicem ccclefiafiicum folummodo terminari. ‹I

Cap. V. *Ueno Narvvicetf epifcopo.*

Concinebatur in litteris a te nobis tranfmiflis quod cum fuper decima de Querche, inter migiftrum Huberrum, fic magiftrum N., de mandato noftro coram te verteretur t conftiterit tibi quod M. abbatifla fanâc Marie de Wint, pro communi voto, fic unanimi confenfu, conventu aflenium prcftame, decimam ipfam praedido H. conceflit, Rad. Winton, archidiaconus per elavem fic librum fibi exinde inveftituram fecit .' magifter vero N. probavit coram idoneis teftit>us, quod profata abbatifla preferiptam decimam fibi prius dederat conventu non contradicente, quam eam pnefato Huberto dediflet. fic quod a dexefano epifcopo ejus fuerit cot> cerno confirmata. (Inde quia nos confulere voluifti, cui conceffioni innitendum fit, confultationi tuas taliter refpondemus.* quod conceifio prius faits, fi conventu fcieute & non contradicente fafla eft, robur firmum debet habere, Verum fi pndata abbatifla, ignorante conventu aut contradicente prius, pnediâo N. decimam fuam concefhit, fic non poft multum tempus , de aflenfu conventus, camdem decimam memorato Huberto dedit, fic ut tibi eam datam fuiffe confiet, fecunda conccflio debet prijudicare priori.

^Cap. IV. *Ueno canonicit fratrlknt tf noonaebit n epifcopatn Sarta, ecc^fiat baUntiUu .*

Ex tranfmtfla nobis infinuatione venerabilis fratris noftri Jocet. * Saren, epifeopi accepimus, ' Sanun quod cum in epifeopatu de Saren, habeatis ecclefias, de quibus cenfum annuatim percipitis : carum refloribus decedentibus, authorirate propria caidem ecclefias occupatis, aut etiam dericos iu eis ponitis. *Et infra:* Infra duos menfej poflquam ecclefic prodiâa vacaverint, ad eas memorato epifcopo,* omni occafione & appcllatione remota, idoneas perfonas prafentetis, ut per ipium curam animarum recipiant. *Et infra:* Illud quoque nihilo minus prohibemus, ne cenfum vtftrum in prsdiflis ecclefiis fine prsdiâi epifeopi aflenfu augeatis, fed in eis conftituuf-antiquo cenfu fitis contenti.

Cap. VIL *Urat EUractpfi archiepifcopo .*

Relatum eft auribus noftris , quod quidam dcrici in beneficiis ccdcfiaflicu centum vel ducen- I

(·) *Frater uo/ter S. tromftaifa notii injhnatiottt at^troiàt* , fnad *tw»* 0*/. (b) ymd pra/rtar *et.*
(O *tntnftt antverfu* «anvra/. Manli.

centarum marrarum reditus poflidentes, & pro- pCnentes primas vacantes ecclefiis a monachis *cl canonicis aut aliis jus patronatus habentibus Gbi fuifle 'promiflas, ne in ilhs, cum vacant, inllituantur alii, appellationem emittunt, ut in* terim arte aliqua iuum valeant adimplere propcfitum. Quia igitur confulis, an ditzceiano epifeopo hujulmodi appellationi fit deferendum, prrfcntibus tibi litteris refpondemus : quod cum in LateranenG concilio promilGones faAse de ecclefiis non vacantibus, fint caflatae praetextu appellationis eorum, qui jam pnediAis promiffionibus innituntur, omitti non debet, quin clefiae, cum vacaverint, de perfonis idoneis ordinentur.

Co. VIII. *UtfH Mtii Rmefirtn/i & etnbiiucono Extninfi.*

Veniens ad apoftolicat fedis clementiam in multo dikrimine lui corporis & laboris V. lator przlentium, fimplici nobis relatione propofuit, quod tempore hoftilitatis & guerre, miles quidam R. Nomine, fiindum R. militis occupaviti quem diu illicite detinens, magiftro & fratribus Hofpitalis clericorum ecclcfiam in eo fitam cqncelGt. Magiller vero fle fratres Hofpitalis prwdifii, clericum quemdam nomine R. ibidem inSitueront, qui inde annis lingulis folvebat penfionem. Longo vero tempore poft, prsdiAus R. fundum fuum recuperans per juftitiam, omnia que alienaverat poflèflôr violentus ad jus prilli, num revocavit, & cum in ecclefia ibidem fundata fciret fe jus tantum datoris habere, con* eciTio.ii quae memorato R. de przfaipta ecclefia faAa fuerat, confentire nullatenus voluit. Sed * V. venerabili fratri noftro Eboracenfi archiepifeopo apcftolicz fedis legato, in * e. ad ecclefiam tandem pratfentavit, qui ptefente magiftro Hofpitalis, cui prius fuerat concerta, & non rrclamanie, eumdem V, fulcepit, it'iri pralibata ecclefia ordinavit. Inteiim autem clericus R. qui eam alieno nomine poflideo t, furto irretitus, & exinde, quia crimen ejus notorium fuit, rebus furatis lO arca fua teperiis, graviter puniri metuens, eo quod ad aures regias ferius ejus pervenerat, habitum religionis aflumpfir : qui infra annum, Apollolicum adiir, & feriptum apoftolici culminis, in quo continebatur, ut fi monftrarc poflet, quod timore mortis clauftrum intraflet, de religionis voto abfolveretur, a nobis obtinuit : cognito quod timor ille ex prava confcientia perpetrati fccleria proveniebat. Alias auiern litteras & ad abbatem de Fontibus, dc priorem de Gifleburne reportavit, in quibus continebatur, prxdiAum VV. poft appellationem ad nos fartam intrafle, 2c ipfum prius fuifle violenter ejectum ; illi, amoto alio, ecclefia redderetur. Cumque idem V.a judicibus delegatis citatus, fibi dari canonicas inducias poilulaverit, & ipfi dilationem ei dare penitus renuerint, exiftimantes quod linere iftr perfalfam fuggeftionem client impetrate, 6c quod nos de farto non fuitfemus plenius trsflrurti : a falla fiiggeflione ad nos appellavit, & a prefentia judicum recedit. Judices vero, quoniam in caufa principali fublatum fuerat appellationis remedium, audito teftimonio quorumdam qui eum. dem R. in poflêffione ecdefis îOηκ effe vide-' runt, & interdum fynodalia fbbere, eidem pof- feffio-em ejufdem ecclefiaa adjudicaverant, & iplum per nuncios dc eadem ecclefia invertir! fecerant. Verum quoniam dubium nobis & incertum exiftit, an, pnediAus R. ita noa fallis fuggcftiooibus circumvenire prefumpfit, & nemini fraus propria ve! dolus debet prodefft : difcretioni veftne, *tlt.* quatenus cum exinde fueritis requifiti, in unum pariter convenientes, utramque partem ante pnefentiam vcftram convocetis; fic coram inquifita veritate, que hinc inde fuerint diAa, & plenius cognita, caufam ipfam, appellatione remota, fine canonico terminetis fcilicet, ut fi vobis conftiterit, quod crimen illud notorium fuerit, quod timore illorum diAus R. religionis afliimpierit habitum, & idem V. per archiepifeopum fuerit canonice inftitutus, ei ecclcfiam ipfam, occafione & appellatione remota, reftitui faciatis, tc libere pacificcque * dimitti, nonobftantibus lineris noftris, fi taliter fuerim, ut diximus, impetrate.

Cap, IX. *Utut Exnit^E* èX FFÎgaramO *tfifetfit.*

Si vobis conftiterit, clericum de dono militis ecclcfiam vendicare, fuper ecclefia, illi, noftra freti authoritate, appellatione ceflante, perpetuum filentium imponatis. Si vero jus patronatus ex dono ejufifem militis in eedefial illa re quiiifur, vos caufam audiatis, & concordia vel judicio terminetis.

Cap. X. (λ) *Utut tpifapt Htrefordtrf & Meti* de *EvuiMH.*

Ad aures noftra·, (4) G. clerico infinuante, pervenit, quod cum presbyter qui in cccicfia beate Martz ante portas (c) Glouceftri, monachorum perpetuam vicariam obtinuerat in fata concctfiiKt, abbas & monachi ipfius loci Divino intuitu prarferiptam vicariamei conceflentnt. Cum autem per prefatum abbatem & capitulum ad eamdem vicariam (d) G. diœcefano fuiflet epifcopo prvfentatus, (c) quidam I.de Conftantiis nomine, inftitutionem ejus, quarumdam litterarum intuitu, continentium quod idem abbas ei ecclefiam que primo vacaret, concéderat, impedivit. Hinc eft quod difereticni veftne, *&c.* quatenus fi (/) prxfatus L. a vobis fuper hoc requifitus, aliam caufam rationabilem noa prztenderit, nifi cooceffionem ecclefix quae primo vacaret, pro ejufdem contradiAione vel appellatione nullatenus dimittatis, quin auâoritate noftra dkrccfano epifeopo mandetis, ut adprafentationem przdiAi abbatis & monachorum, (g) iupradiAum *Q.* ad vicariam preferiptam recipiat, & ei curam animaram committar, ficut moris & juris eft .' fi aliud noa eft, quod ejus mftitutioucm debeat impedire.

DE

(a) La««r Ül. (b) F. *tlerit» (r) Glmdet'ie.* (d-) *ftrrftlxt E. (i) tuiint Çn/tntiit;* *F* J- (j) *fnfrefcnrlem E.* Manfi.

DE PACTIONIBUS SECUNDO.

Pa RS JU-vm· Cap. I. *Ætxaàr tertin Vigmtr^i ψ/ctf,*

VEniens ad apoftolicz ledis clementiam dileâus «frater ndfter magitler V. dc Flamevil, ' lua nobis infinuatione mozftravit, quod cum monachi Majoris monafterii terras in parochia .beats Marias de Mcrtun excolant, ab eadem ecciefia coloni eorum omnia ecclefiaftica tam neceflaria qmm voluntaria iufceperint iacramcnta; & tamen eidem ecclefiz luas & canonibus facris inftitutas decimas folvere contradicunt, fed de frugibus ei tertiam partem folverunt, dc duas fibi retinere prziumunt. De reliquis autem minutis decimis, utpotc nutrimentis animalium dc fruftibus honorum , nil penitus przftare non erubefeunt. Arbitrantur aurem ad hoc fefe tueri curufdam tranfaâionis paâione inter przfatos monachos & quemdam iacerdotem memorati V. przdeceflbrem ira faciam: videlicet ut de duabus carrucatis terne , quas in dominio fuo monachi tenent, tertiam dumtaxat decimarum partem frugum evolvere debeant, reliquas libi retinendo . Quo fit , ut exinde occsbonem fibi fumentes malignandi , pnedia ex agricolarum defeâu ad cos devoluta, monachi in futim magis aftute, quam provide dominium convertant: & quatuor vel forte plures carrucatas duabus aggregent, non aliter de illis decimis prxftantes, quam de duabus przftitifient , cum fecundum tenoris compofitionem integras de illis decimationes folvere tenerentur. Quapropter diferettoni tuz, &c. quatenus cum exinde fueris requifitus, utraque parte ante <uam przfentiam convocata, rei veritatem diligenter inquiras, & nifi privilegium clementia fedis apoftolicz fibi fuper hoc indultum coram te przfati palam produxerint, vel nifi tranfaâionem fibi feripram, authoritate apoftolica confirmatam cfie docuerint, cum alioqui inter perfonas potius quam inter ecclefias ita faâa videatur, ne paâa inter alios faâa , aliis obefle patiamur , omni dilatione & appellatione remota , przfatos monachos & eorum agricolas decilhationes univerfas, cx quibuslibet rebus provenientes , ex integro abique omni diminutionc fupradiâz ecclefiz beatz Marix de Mertun, jugi przftattone fingulis annis prcftare, & etiam illorum quz illicite detinuerunt , certam zftimationem reftituere , cum omni diftri&ione compellas . Quod G diferetioni tuz, fecundum ea quz proponuntur tibi in judicio, vifum fuerit, przfatos monachos non nifi ad tertiz partis decimationum praelationem fecundum juftitiam urgere poiTe.· tunc omnium eorum quz canones decimanda decreverunt, appellatione remota , iupradiâos monachos tertiam partem ecclefiz jam diâà, apoftolica authoritate przftare decimas cogas .

Cap. II. /drw *Gregarim wûverfis epifcopii.*

Scripta fraternitatis veftrz relegentes, agnovimus quod hi qui contra Hadrianum fratrem & coepifcopUm noftrutn aliqua dixerant « modo cum eodem epifeopo in amicitiam conveniflènt, & magna nobis ad przfens faâa eft de eorum unitatc lzmia. S:d quoniam ea quz dicta tunc , indikulTa permanere non patimur , ied.s noftrz die.oncm ad ea i.nveftiganda dirigimus: quia nos facinora ea quz audivimus , ditlimulare non dcbcmus, przicrtnn cum acculatores & acculatum gratiam inter fe judicaftis fecifle: hoc vobis neceile eft fubtiliter perfcrutari, ne forte eorum comparata concordia, quod abfit , non ex neceflitate, ted przmio faâa efle confinent.

Cap. III. Lt Lvm/ *tertius de 9eiùiec èr de Snlveftien.*

Gratum gerimus & acceptum, quod in negotiis committis veftrz jurildidioni, debitam cum impenditis, fle in his quz dubitationem facium , pro gravitate veftri officii ceniurani ledis apollolicz poftulatis. Sane comiiluit nos vellra diierêtio, an ante obitum delegantis, propofito citationis edido, lite vero poft mortem delegantis conteflata, delegatus judex nihilo minus debeat in caufa procedere: fle utrum, is intelligatur appellationi renunciafle , qui ea mterpofita ad producendos telles inducias poftula*vit, fle* deinde produâioni fle allegationi renuncians, atteftationes petiit folemniter publicari , ficut hoc totum circa deceflum bonr memoriz przdeccflbris noftri Lucii, qui judices delegavit, fub examine v-eftro attentis contigifle. Nos au tem in^uifitioni veftrz taliter refpondemus, quod cum in priore cafu citatione faâa quaficcrptum fit negotium, fle maxime, fi delegatus non fit certus de obitu delegantis, poteft Ac debet m caufa procedi.- tenebitque quod fuftitia przvia fuerit judiciali tramite diffinitum . In fecundo cafu videtur ab appellatione receftum, fi fecundum ea quz przmifla iunt, e» m qui appellaverat , conftiterit proceflifle.

CAP. I. (a) *Gregarim oiljvm nniverfii fretntm epifcapit , & erebidiecanii *d inter* ift* pervenerint.*

VEl ex dolo, vel cx mali:ia litigantium , vel ex defcdu noftro credimus provenire, quod tanta negotiorum frequentia diebus fingulis perurgemur, ut imbecillitate proprii corporis laborantes, minori etiam (i) diligentia impediti, omnibus non pofiimus commode fuperefle, aut undique (r) contradicentium clamores aut murmura fuftinere . Hinc etiam evenit, quod negotiis minoribus occupati, majoribus intendere non valemus , prout oecettitas ecckfiaftica poflularet . & quz diffiniri vcldifponi per nos brevi tempore potuifient, rxpeâatione diutina plulquam oportet, multis pariter irruentibus producuntur . Quocirca per generalem epiftdam remedium huic rei duximus providendum , ne multimodo impediamur incurfu , vel fua injuriam patientibus poflit juftitia deperire . Eapropter univerfitati veftrz per * A. S. prxfentibus mandamus, quatenus ft forte de modicis rebus, quz intra fummam viginti marcarum fubfiftunr, in auditoriis veftris caufa ventiletur, dc alteruter litigantium delufbrie putaverit appellandum: ejus appellatione contempta ,

(a) *Gregarim IU. nntverpi .A'ibteftlcfii .* (b) *rnteltigentia .* (c) *(tinirreitm .* Maafi.

—I'1''''''*infra fines* veftrotum epdcopatuum eus eligere A ! juJiccs, qui iutpicione catcar.t, compellatis.* fi ramen idonei ibi fuerint inventi, in quorum portentia jurgium fopiatur; a quibus ti qua partium crediderit appellandum, ad archicpiicopuin five primatem vocem appellationis emittat. Si vero tale negotium fit, quod futnmam contineat aliquatenus ampliorem rufra fines veftranun (s) dtocefeon, fi fponte noluerint, inviti non cogantur. Cognitores tamen de vicinis epifeopatibus aliquos eligere compellantur, juxta formam quam prarmifimus, negotium trartaturos .' in majoribus caufis fit obfcurioribus articulis appellandi ad fedem apoftolicam copia lervata. Non enim ;videtur maliti* fufpiclone carere, quod plerique luos adverfarios ad B prefentiam notham laborare (i) com feliunt. Ceterum fi qui litigantium a proximo terto Purificationis fuper caufis, de quibus epifcopus cujus jurifdirtioni faltem is qui convenitur, (c) non fubpeet, non fuerit requifitus, vel '(d) judices clerici fupradiâo modo non fuerint cleâi, & litteras a nobis duxerint impetrandas, per quas examinatio jurgiorum vel diffinitio judicibus non ordinariis committatur :' careant impetratis, & ad fuorum audientiam judicum ordine debito negotia revertantur. Sic enim lubterfugiis occurrere difeeptationum volumus, ut dum eorum calliditatibus obviamus, cis alium ad juftitiam .aditum referemus. Cum vero aliqui fullain caufam habuerint noftram prefentiam adeundi, litteras eis dimiflorias non negetis, feriem negotii continentes. Hoc autem de faâis ad nos appellationibus difpoticntes, fuper iliis qu* ad archiepifcopos vel primates fieU^i contigerit, antiquorum ordinem canonum non mutamus.

Caf. II. *Htm tifdtm.*

Quoniam ad epifeoporum maxime fpertat of ficium, aiftidis & laborantibus fubvenire; (r) unumque illorum, licet deficientibus meritis, Deu» nos efle voluerit; profpicere tenemur, & volumus, ne quis ex fortuitis cafibus per Roman* vifitationem ecclefic, laboris fui, quem^ ad eam veniendo fuftinuit, debito fruftretur effertu. Inde fiquidem fuit, quod nos multorum profpicere volentes expenfis, £c alleviate labores, de confueta mifericordia duximus ftatuendum, ut litter* prardecefforis nothi Urbani tertii a tribus mentibus ante ipfius obitum deftinat* pro facienda juftitia At litigiis dirimendis, qu* tamen manifeftuin alicujus prariudicium non continent aut calumniam (/) equitatis, eumdem habeant tempore adminiftrationis noth* effertum, quem habere, fi adhuc ille viveret, debuiflent. Certante igitur exceptione de mandatoris morte, perficite quod mandavit agendum, & nemo ad nos * excufationi hu/utmodi accepta de fua juftitia obtinendi fiducia, cogatur vacuus laborare.

Pro huiuOn. excufai. »cnpu p« Illum com· rrtfSon* de tux juAllla utxlneada etgatur in vacuum labourc.

Cap. III.

Ex litteris quas ad nos tua deftinavit fraternitas, evidenter accepimus, quod cum cautam qu* vertitur inter magilhum H. de HiUefdale,' & R. de Altæ ripa, fuper capella de Cabiiein, dc mfcdato noftro iulcepifti terminandam, & litteras nothas *ia* communi audientia perlegi fectflès. prsdiâus R. übi eas portitlavit exhiberi. Qui litteris diligenter inipedis, eas arguit fallùatis, hac de cauta fciiicet, quod in narratione farti tînt abrafar, ubi icriptum eft, Jure parochial!; aftëvcran» fe probaturum in pr*rntia noftra, quod talcs litter* de cancclIaria noftra non emanaflent. Vos autem videntes formam litterarum a rationis tramite minime deviare, ab exccutione c-ute fubfiftcrc noluiftis, praefato R. juramentum deferentes r quod nec lubterfugii, nec dilationis cauf* hoc alfegaflet, fed quod ita effe credebat. Juramento autem ad diem prxfixum non pnriiito, memoratum H. in poftertionem caufa m fervand* judicaftis induci, quod quidam laicus ferviens eidem R. vcftro judicio reflitit, excommunicatur eft, & ex ecclefia fub interdifto cooclufus.* pnediftus R. ad nos accedens, & tacens, prout dicitur, quod in commiffione appellatio fuit inhibita, nec mentionem faciens * arrogationis litterarum, aut juramenti eidem delati, dc non pr*iiiti,icu lenteniiac miITionis in portctflooem caufa rei fervandae, litteras ad Londonienlem & Norvvtcenlem epifeopos impetravit in hunc modum.* ut fi quid in pnrjudicium memorati R. occafione prioris comrruflionis faâum faiflct, noftra autboritate in irritum revocetur. Cumque praefatus N. citatus a Norvvicenfi epifeopo, qui tuas & Londonienfis epifccpi vices gerebat, coram eo litteras, tacita veritate, impetrarasdiccrer, metuens executionem Cementis fieri, Notvvicenfem epifcoptun htfpeftum habens, cui praefatus R. multa familiaritate conjurdtus, ut qui Londonicnfis epifeopi nepos erat, & ejus panem quotidie comedere dicitur, ad nos appellavit. Unde quoniam propria fraus nulli debet prodelfe aut patrocinium miniftrare, nos infpicientes litteras noftras, & videntes quod per illam rafuramfaite non poifent judicari, nec etiam fufpeâ* haberi, prrfertim cum etiam privilegia in pollertionibus abradantur, & Utters in narratione, fieft in farto erratum, incunrtanter poflint abradi, nec litter* ill* in fufperto loco fuerint abrite: verti* fraternitati mandamus, quatenus fi quid faâum fuerit in prarjudicitun memorati H. occafione litterarum, quas tepediâus R. a nobis nuo farta mentione de appellatione inhibita aut de juramento illi delato, & non prsftito, appellatione remota, in irrihim revocetis, & fenunttam vcftram inviolabiliter faciatis obfervari, & eumdem R. in expenlas portitoris litterarum, pro eo quod a probatione fua deflitit, condemnetis. Poftea utraque parte ad vos convocata, cautam audiaris, & fecundum tenorem abrafarum litterarum, quas vobis fub Tigillo nolito remittimus, fuie canonico terminetis, nullis lit teris obftantibus. Si vero temeritatem & fraudem illius velimus attendere, *tx* illum tuis meritis judicare, illi fuper eadem ccclefu faceremus filentium imponi.

· f_ ftoau.

Cap.

(*) d'XCC'eoi cognii:r't el'gere, jf [fonte.
(b) *a mi>it ftrr mbd flmi fuant* *litertt oittn;-e. Cftertun.*
(i) . *(À) judteci eifdi.* le) *jttmmumqrr.* *(i) iiufuitetit.* Manli.

ANNO CHUIS n

Cap. IV.

Ex tenore litterarum ttuuum nobis innotuit , quod cum P. parochianus tuus ab A. muliere, quam in uxorem acceperat, tuo vpUet judicio feparari .· accufatores matrimonii teftes producunt firmiter afterentes, quod priufquam multer cum paedido viro matrimonium contraheret, confimguineum viri cum illa, folum videlicet cum fola, nudum cum nuda, in eodem ledo jacentem viderunt , <p, ut creditur , intentione, ut ei cvnalitet^adhaereret. Publica quoque fama confentit, quod poftquam matrimonium cum ea contraxit, fe ad invicem mifcuerunt : quod in patientia tua publice, ut atteris, B funt confcffi. Dicitur etiam de muliere, quod a manto fe fimnlans concepi c, alienum partum jam baptizatum, tu fertur, fe mentita eft peperifle: β rebaptizari faciens, virum fuum fic decepit. Prxtcrea veneficum periculum, & alias vite infidias viro parafle perhibetur. Quia igitur nos confuluifti, fi hx probationes ad matrimonium folvendum fufficiant , fic rcfpondexnus : quod tum ex confcftiooe, tum ex violenta fic incerta fufpiciooe fornicationis, orefertim fcilicet, quod de partu & mortis machinatione didum eft, dc ipfe probare vellet, non immerito poteft divortii fententia promulgari: ita ut vir licentiam habeat, ea mortua, aliam ducendi in Domino, ipfa vero fine fpe conjugii pcr- C petuo perfevenet.

Cap. V. *Akxmier ftrtm erclùtpifctpo Rttoftugetf Ô* Metfi Geemer.*

Ex quorumdam certa relatione audivimus , qued cum aliqui viri ccclefiaftici, de provincia veftra pro juftitia fua profequenda litteras commiflbrias a nobis impetrant , adverfarii eorum , ut mandatum noftrum eludant, antequam litrerat ills ad judicem perveniant, vel litteris noftris a judicibus receptis, priufquam ab eis citentur , in vocem appellationis prorumpunt : aut conventionem facientes, aliquos in pofteffionem eorum , de quibus controverfix vertuntur, malitiofe inducunt. Quoniam igitur hujufinodi calliditatee & verfutix fuis non debent m aliquo autboribus fuffragari, & nos contra paedidas calliditates fit verfutias, paftorali volumus folicitudine providere : difcrctioni veftrx, *&c.* quatenus fi adverfarii , inter quos & ipfum fiipet ecclefia controverfia diutius eft agitata , pro evacuando mandato noftro fupradifto modo appellaverint , aut de poftettione qualibet * conventionem fecerint, vcl malitiofc fe abfentaverint , cos qui in pofleflione pnedidr ecclefix fe ingetterint , appellatione ceffante , cogatis fub examine vcftro juris aequitati parere .

<: g «lnfcopus .

* commuta-

Cap. VI. *Lutin tertin.*

De his qui in fanitate vel infirmitate ad loca religiofa fe tranftulerint, nil tibi vel ecclefiis , • quibus receperunt pabulum fahitis, relinquentes: hoc tux prudentix innotefeat, quod fi in xgritudine *ipfa ad religionem* tranfeunt, dummodo in xgritudine ipfa decedant , paedidis A ecclefiis , a quibus *aflumpti fuerint,* canonica debet portio exhiberi . Si vero ad religiofa loca in fanitate fe tranftulerinr , cogi non poffunt aliquid prxfcriptis ecclefiis impertiri : quia liberum eft cis tunc bona fua non folum religiofis locis, fed etiam quibufeumque privatis perionis conferre.

Cap. VII. *Ltditi ttrtin.*

Quoniam ex plenitudine poteftatis,d7c. Super hoc quod quaefivifti, utrum fuper ecdefiaftico beneficio in litigium dedufto, poftit fieri tranfaftio : tale damus, ficut jampridem, fi bene meminimus, alii non abfimile quaerenti dedimus refponfum : quoniam fecundum formam tranfadionibus adferiptam, fuper re facra litigiofa minime tranfigi poteft. Etenim res facra ut pofideatur aliquo dato, vel promitto, vel retento, fpecicm habere non immerito credimus fimonix. Alias autem gratis & amicabiliter inter fe litigantes componere, facris canonibus non dicimus obviare.

,t. q. · fcopu»

CAp. VIII. *MxMdtr trrtim Nerovittrf tpifap·.*

Quxfirum eft a nobis ex parte tua , (a) utrum judex ordinarius vel alius cui dekgatus mandavit ut citaret partes vel exequerctur fententiam, delegato teneatur obedire , cum non fua, fed delegantis vice fungatur; & cum jurifdiûio delegatur, omnia qux ad jurifdiâioncm faciunt, dek-gari videantur: merito poteft delegatus tam ordinarium, quam alium cui mandavit, cogere ad id efttciendum quod mandavit & ei qui obedire contcmpfcrit, pceuamin Higerc competentem .

Cap. IX.

Quoniam ex plenitudine poteftatis, *&c. Et infra* : Super eo quod quxfivifti, utrum ecclefiaftica beneficia tepolcentibus, objeda fpontanex abjurattoois exceptio fine caufx cognitione fit admittenda, & an adoris, qui fponte non renunciavit , an rei de fpontanea renunciatione tcftcs fit probationes fint potius admittende: fic experientix tnx duximus refpondendum : quod hoc nulla ratio verifimile reddit, ut quifquam beneficio multis forte laboribus & expenfis acquifito, & quo fuftentari debet, fine magna caufa rcnunciare fponte elegerit : ideoque fupervacaneum efle non credimus , caufam refignationis five renunciationis diligenter inquirere, quatenus fi forte probabilem , hoc eft , non vi , non metu , non interventu pecunix, non promiflione extortam , judex ordinarius five delegatus invenerit , & maxime ή juramentum , quod vix fieri dc fpontanea voluntate crcdimus, quia juramentum fere femper a malo eft , inierceflerit, admittere, nifi replicatio canonica fuerit oppofita, non proponat. Porro licet negantis fadum nulla inveniri pofle probatio dicatur ,' ejus tamen qui renunciationexn fpontancam negat, cum implicite & quodammodo replicando inficietur, fuper adione fua probatione credimus proferendas, habita nihilo mi-

(a) *fi judt* dtkgnn orJmari» mandntrit n ferte› (ttrt. detr^ete &c.* 'Manti .

'minus, ut decet, ad perfonarum dignitatem fle Of""*"""" «>.*"■».

Cap. X. Ex dfcrrtij Horfiouda papa.

Nullus fidelis, cujufeunraue conditionis fit, occulte nuptias faciat: fed nenedidiooe accepta a facerdote, publice nubat in Domino. Si quit ergo facerdos aliquot occulte coojunxtfle inventus fuerit, ab omeio triennio luipendatur.

Cap. XI. DtaotltHftf *pifaf. & fratribut Reveibt.

Propofuit nobis dileftus filius nofter VV. clericus prxlentium lator, quod cum ipfe ad ecelefiam de * Wadher, a Reinero Flandrenfi venerabili fratri noftro Eboraceofi archtepifcopo, apoftolicr fedis legato prxfentatus fuiflet, idem archiepifeopus cum ad ecclcfiam non recepit. indg quod diferetioni veftre per *A S.mandamus, quatenus fi idem archiepifeopus ad commonitionem veftram prxfatum VV. in ipfa ecclefia, quam citius poterit non inftituerit: vos rei veritatem legitime inquiratis, fle fi vobis conftiterit ex parte VV. dummodo idoneus fit, quod ad ipfam vacantem fuerit prrdido archiepifiopo prxfentatus, ad eamdem ccclefiam authoritate noftra, amoto illo qui eam detinet, etiam fi quis poft prxientationem ejus fle appcllationem, quam fe ad nos feciflc proponit, incuftus eft, appellatione, remota, cum frudibus inde perceptis poft primam prxfcntationem ,eun> recipere minime differatis.

• Widhiim

• ApoAcbca ttpu'

Cap XII. Ewactnfi arcbiepilcopo. Par: capituli: In eminenti. Vc appeaattorubm.

De cetero noveris, quod fi fententiam a nobis latam prxeeperimus per aliquem execution. mandari, & fraus intervenerit, non rft facultas exeeutori de negotio toto cognofcerc, fed referri, quafliones qua. inciderint, ad fedem apoftoltcam oportebit.

Cap. XIII. Etoracenfi arcbiepifcopo.

In eminenti ipecula ecclefix, licet immeriti, difponente Domino conftituti, intendere debemus confultationibus fmgulorum. & prout Deus nobis revelaverit, propolitas enodare. Confuluifti autem, fi caufa, appellatione remota commifla, altera partium ante citationem vel poft citationem, ante fententiam vel poft fententiam, ad fedem apoftolicam appellaverit, an appellationi fit in hujufmodi deferendum. Praeterea fi caufa fuerit, appellatione remota, commifla, & alter adveriariorum appellet, quia delegatus judex non vult fuper fuggeftione falfi probationes admittere contra Cantuaricnfis litteras impetratas, an in hoc cafu teneat appellatio, quxfivifti. Dubitas etiam, fi duobus fuerit caufacommifla, appellatione remota, & alter fuo condidici vices fuas commiferit. an ille folus poftit procedere appellatione remota, vel ab eo liceat appellare, (a) cum in fine non fit appofitum, ut fi uterque nequiverit iacerefle, unus procedal. Primas ergo quatftiom refpondemus» quod cauft, appellatione remota, commifla, appellationi non débet deferri, fire ante citationem five poft, five ante fententiam five poft, fuerit appellatum* niG appellans, pridquam citaretur, iter arripuiflet ad fedpm apoftolicam veniendi. Quod autem quefivifti, fi aliquis appellaverit, quia delegatus judex fuper fuggeftione falli audire probationes recufat, an appellatio teneat, boc tuam rohtmus diferetiouem tenere, quod in eo cafu debet appellatioai deferri. Ab uno vero judicum, appellatione remota, in caufa procedi non poteft, nifi hoc fpecialc in litteris commiffériis exprimatur, (i)

ANNO CHRISTI

Cap. XIV. Zacms tertam.

Quoniam ex plenitudine poteftatis, Ô?. *Et infra:* Confulere decrevifti, de quibus perfonis intelligendutn fit, unam alteri in ecclefiafticis beneficiis fuccedcre non debere: utrum, fcilicet, de faccrdotibus & eorum filiis dumtaxat, an fle & de aliis quibufdam perfonis. Noveritis ergo quod ad ecclefiaftica beneficia nullum fecundum canones admittendum credimus, nifi ex cledione canonica vocatum. Sacerdotum vero filios, & maxime in facerdotio genitos, his temporibus fuis fuccedere parentibus, quarumlibet regionum confuetudo & in donis civilibus prohibet be canones in ecclefiafticis multo fortius prohibent & exterantur. Perfonarum quoque filios citra fiteros ordines conftitutarum plerumque, fi tamen merita fuffiagantur, parentibus fuis fuccedere conniventibus oculis toleramus. Exemplo namque perniciofum eft & grave, talia in ecclefia pullulare, per qux & laicis icandalum generetur. Sane tam has perfonas, quam iilas, ab aliis non repellimus beneficiis, fi digni inveniantur,

Cap. XV. Alexander tertmi abbatibni Cifler* cienfibou capitulo Ciflerciepfi

Recolentes qualiter hxc plantatio fanda, hxç vitis fruâifera, hxc denique vinea Domini fabaotb, fub primis ordinis patribus pullulavit, *&t. Et infra:* Nunc autem aliqui ex vobis priftime inftitutioois obliti penitus vel ignari, contra ordinis veftri gloriam fle decorem, villas, molendina, ecclefias fit altaria poflident, fidelixates & bominia fufeipiunt, rufticos & tributarios tenent: & omne ftudium Adhibent, ut termini eorum dilatentur, quorum converfatio efle debebat in coelis. Laeditur hinc ordo penitus & mutatur, ffc. *Et infra:* idcoque fandum dc venerabile collegium veftrum precibus & monitis, quibus poflumus, exhortamur, quatenus domus illa: qux a prima fui origine in ordine vcftro funt fundate, conftituti* fle ordinatis terminis fint contente: nec velint ad ea manus extendere, que fine laboribus & periculis multis, fle demum fine ordinis magna confufione minime poterunt retinere. Si enim relidis originalibus ordinis flatutis, ad communem volueritis aliorum

pun».

(a) I«« *In fini litterinn non fit*

(b* Ad. Or *cetero nrtcru anad fi /ententiam t nobii latam fraceperimnt,* fer *aliyum ereettliuoi mandandam, o fray intervenerit. no» efi facnlut emtnton de toto negotio cognofcendi, fed referet qnafiiomt, ft* made* tint ad jedem afofioltcem oportebtt.* Mantl.

ANNO CHRISTI

—nun monafteriorum viam divertere.· oportebit fic ’°’ communi iwe· cenferi: quia dignum eft ut qui limilem cum aliis fufeipiunt vitam, fimilem feotiant in legibus difciplinam. Quonum * domus illae, qux de aliis inftitutionibus ad veftrum Ce ordinem tranftulerunt, veftris omnino fatagunt * ufibus conformari , ut relidis videlicet pofleflionibus vel mutatis, quas veftra inftitutio non recipit, fic fe in omnibus veftrx religioni coaptent, ut quemadmodum fe gaudent in focietate * ordinis, mutatione habitus fic obferva-:'one regul**·* afliimptos, fic etiam in parcitate temporalium rerum fe letentur veftris inftitutionibus conformatos. Sane fi fuper pofleflionibus jffo 'n monafteriis veftris apoftoiicz redis autboritas difpenfavit, a nullo veftrum fumendum eft exemplum: quia temerarium eft penitus fic abfurdum fic indignum, aliquem fua fibi authoritate przfumere, quod Romana ecclefia alicui monafterio , certa ratione infpeâa, fingularibus voluit beneficiis indulgere.

Caf. XVI. *Remetf erebiepifeopo.*

Cum H. diu vinculo excommunicationis fuiffet adftridus, tandem przftito juramento, quod exinde judicio ecclefiz ftare deberet, beneficium abfolutionis obtinuit ; fed continuo ad fedem apoftolicam poft abfolutionem appellavit.- ficanno tranfado ultra, fic per fe vel per alium appellationem ptofequi contempfit . Quoniam igitur deriforie appellare videtur , qui appellationem interpofitam non profequitur: fraternitati veftrz Pr<fent'bus mandamus, quatenus utraque parte coram te convocata, fi tibi conftiterit , quod tanto tempore appellationem profequi contempferit , tu ipfum judicio tuo ftare fub excommunicationis diftridtone compellas.

Cap. XVII.

Ejus qui modo vult recedere ad priorem uxo* rem , quam prius negavit, ecclefia teftimonium non recipit.- quia variavit verbum fuum, & contra femetipfum teftimonium tulit, fit abftulit fibi fidem in utroque, ut conjugii facramentum ad invicem non efle videretur , fic opus carnalis commercii contradiceretur.

Cap. XVIII.

Vir potefattm fui corpora mm *habet, fed mulier : uec mulier poteftetem fui corperii hebet, fed vir.* Poteft ergo vir five mulier peccato luo facere, ut potcftatem in corpore alterius perdat; fed facere non poteft, ut alteri potdlatem fui corporis, quantum in fe eft, tollat. Quodfuum jns eft, perdere poteft: quod fuum non cfl, tollere non poteft. Si faciat ergo, ut debitum luum in corpore alterius jure exigere non poflit .· non tamen facere poteft, ut debitum alterius in fuo corpore negare poflit.

Cap. XIX.

De voto peregrinationis, an eleemofynis poffit, vel per alium redimi, tibi nihilo minus refpondemus, quod ab ejus qui pnefidet, dependet arbitrio, ut confideret & attendat diligestius qualitatem perfonz, & caufam conunotatiqqjjs, fcilicet, an id ex infirmitate feu affluen-'tflrdivitiarum contingat; & utrum peregrinatio, an lecompenfatio utilior fit, fic Deo magis accepta, & fecundum hoc debet exinde diijxnfarc.

Cap. XX. *Reme^Ji ereUepifcofo.*

Cum Chriftus perfeâus fit Deus fie perfeâus homo, mirum eft qua temeritate quifquam dicere praefumat, quod Chriftus non fit aliquid fecundum quod homo. Ne autem tanta in ecclefia Dei poflit nequitia iuboriri, vel error induci: fraternitati tuae, *tie.* quatenus convocatis magiftris fcholarum Parificnfis fic Remenf.s fic aliarum civitatum, authoritate noftra intcdicas fub anathemate, ne quis de cetero audeat dicere. Chriftum non efle taliquid fecundum quod homo: quia ficut Chriftus eft ~~verus~~ Deus t it« verus homo , fic anima rationali fic humana carne fubfiftens .

Part L· A ultima I Hi ut etiam titulus ia archetypo deliderat»·

CAP. I.

ETSI quzftiones tuas de fervore religionis exurgere, fic tc eas cx intimz devotionis afle&u, quam circa nos fic ecclefiam habes, ad noftram devotionem * perferre nullatenus ignoremus: non tamen eft ultra, quam oporteat, in hujufmodi dubitandum, cum leges huminae dicant, quod quidam tenui religione contenti , facramenta * fic neceflaria fic legitima exhibere contemnunt. Tenuem enim vocant religionem, qux in talibus hzfitat, ubi non eft aliquatenus hxfitandum . Unde etiam Pfalmifta dicit.· *Treptdeverunt timore ubi non eret timor.* In hoc autem quod diledus fiiius nofter Petrus fandi Laurentii in D^mafo presbyter cardinalis , tunc vero fandi Euftachii diaconus, fic apoftoiicz ledis legatus, pro cledione tua, fic ut tibi pallium deferret, ad partes illas accefiit : diledus filius nofter Albanus frater tuus, ejus praticiens necetlitatem, eidem cardinali equum unum, te penitus ignorante, tranfmifit.* quoniam per mare veniens, nullas aut paucas fecum adduxerat equitaturas ; te nullo modo timere oportet, cum in accipiendis, vel dandis muneribus tria fint maxime attendenda , perfonz fcilicet dantis fic recipientis qualitas, muneris quantitas, fic tempus donationis. Qualitatemperfonarum , ut a quofic cui, videlicet an atpaupere diviti, aneconverfo, five a divite locupleti datum fuerit, folicite confideremus. Æ.flimationem muneris fic donationis tempus attendimus, fi magni vel minoris pretii res data cxiftat, fic an inflante neceflitate, an alio tempore conferatur .diligentius infpiçiamus. Quibus fiquidem infpedis , in praefeipta quzflione tua nihil reprehenfibiiitate dignum invenimus , quod folicirudini tuae in fequentibus manifeftius apparebit. Si enim praedirorum cardinalis fic fratris perlonarum qualitatem reda confiderationc penfamus , non fuit magnum , ab eodem fratre tuo cardinali unum equum inde tranfmitti, quem etiam joculatori vir tantus fictam abundans non petenti donaret . Verum fi temporis o ceifitatem perpendimus, non alia ratione boc confiât fa* ûum fuifle, quam ut cardinali in tali fubveniretur articulo . Quare fuper hoc in confcientia tua nullus debet unquam fcrupulus dubitationis emergere, cum res data modici pretii , quantum ad perfbnam dantis & accipientis, extiterit.· nec alteruter eorum aliquid in mente habuerit, quod tibi poflit vel debeat quamlibet vel in modico lcfioocm inferre . ctfi ante ele&ionis examina*

ad «·**·" necetbrie & legiiuna exhrfxoJi ,

minationem & pallii receptionem, cum te nolente & penitus ignorante fit faftuin, ut equus neceflitate tranimiflus fuerit & collatus, nec etiam res tanti pretii refutetur, que accipientis animuin multum movere deberet, aut abhoneftatu propofitodeclinare. Quod autem feriptumeft: *Btatiu <pti excutit hmiu fiuu ob omni mttncrt:* dc illis donis diâum eft, qux accipientis animum allicere & invertere folent. Quoniam fi ipfa etiam perfona elefti, vel ordinatori, velconfecratori fuo eleftuarium, medicinas, aut de optimo vino, five de aliis hujufmodi qux modici pretii fuerint, & qux voluntatem recipientis inclinare, vel movere non debeant, öfferat· non tamen Romana ecclefia dantem, vel accipientem delinquere interpretari confuevit, nifi ifta intervenirent ex pafto. De cetero licet, ficut tux litterx continebant, quod epifeopus nec * inelcdionc fua ecclefix indemnitatem promittat, facris canonibus prohibeatur, fed tamen propter hoc, verba fratris tui nullam deberent animo tuo perturbationem vel dubitationem ingerere, cum etfi regi, qualem dixifti, te ignorante, promiifionem feciffet, exinde nullatenus tenereris: Quoniam capitulum illud de perfona facerdotis elefti, fpecialitcr eft inttlligendum. Verum quamvis frater tuus, te nefeiente, hujus fecuritatem prxftiterit, quod tamen non confiât, ideo poteft perpendi, quod non alieujus lxfionis maculam propter hoc incurras, vel contrahas: cum, ficut fraternitas tua non ignorat, fandorum patrum inftituta determinent, quod puer qui ad aliquam ecdefiam a parentibus fuis pecunia interveniente offertur, etfi ad tempus jubeatur ab eadem ecclefia removeri, poftmodumnon folum ad aliam, fed ad ipfam unde removetur,poteft affumi. De quibus colligitur, quodeurr tuquando verba prxicripta proferri debuerant ad ecdefiam · agere natura eledus, a qua jamdiu ad aliain aflumptus futili, non folum fecundam, in qua modo exiftis, fed & priorem difpenfationem poffes habere. Ideoque debes omnem ab animo tuo dubitationem avellere, cum etfi hoc conflaret, immunis appareas: nec oporteat te, fi frater tuus fecuritatem etiam prxftitiffet, propter hoc quoquo modo timere, cum ab ecclefia illa jam pridem tranfieris, fic ad aliam deinceps affumptus fueris, in qua jamdiu manfifti. Quapropter non fuit neceffe, ut alicui perfonx, imperatori fcilicet, regi, aut aliis, exinde feriberemus. cum nos nec minimum conicicntix ferupulum cx hoc fuboriri nofcamus.

Margin: aitusii — */A»'. ii· — * *Ctrr.* « — Locus corrupmr, *fertt*. Mjura. w.

Cap. II. *Idem Bitnrieiy/i epifeopo, i eodem libre.*

Relatum eft, fic nobis ex tua parte monftratum, quod caufis matrimoniorum tux dicecefis ad te delatis, cum in eorum exeeutione velles procedere, illi qui impetuntur, ad audientiam noftram appellant, ut per hujufmodi appellationes poflint judicium declinare. Unde quoniam vcftra intereft, pravorum intentionêm reprimere, fle peccandi occafionem eifdcm auferre: fraternitati tux per * A. S. mandamus, quatenus fi qui parochianorum tuorum dc linea confanguinitatis impetiti, ulterius ab audientia tua ad ledem apoftolicam in vocem appellationis proruperint, fi conjunct non fuerint, eos fub anathematis interminatione conjungijxohibeas, donec appellationem profequantur, aut judicio tuo ftarc obediant. Si vero fuerint conjunfti, eis convenientem terminum profcquends appellationis, vêl ftandi judicio tuo, praefigas, infra quem fi neutrum adimpleverint, eos extunc omni appellatione «flante, vinculo excommunicationis adftringas. De cetero Heruberto.

Margin: • Apoflolka fcrtpu.

Cap. III. Mrav *m* rairav *libro feetaeda, FF. Âlbemetf epifcopi vicario noftro.*

Ex tuarum tenore litterarum accepimus, quod N. clericus adeo deliquit, quod fi deliftum ejus publicum effet, ab ordine quem fufcepir, degradaretut, & amplius non poftet ad fuperiores ordines promoveri. Verum quoniam peccatum ipfum occultum eft, & privatum fore dixifti: fraternitati tux per * A. S. mandamus, quatenus ei condignam pernitendam imponas, fle ei fua· deas, ut per te, pcenitentia perafta, ordine fufcepto utatur: fle eo contentus exiftens, ad fuperiores ordines amplius non accedat. Verumtamen quia peccatum occultum eft, fi promoveri defiderat, ei non potes nec debes aliqua ratione prohibere.

Margin: * ApoMi α

CAP. IV. *Idem eidem in eadem.*

Dc adolefocntc, qui mulierem quamdam cognovit, fle *filiam ejus* poft matrimonio fibi copulavit, cui jam per decennium cohabitavit, tux prudentis refpondemus: quod fi deliftum ejus, ficut nobis fignificafti, occultum exiftit, pernitentia fibi condigna debet imponi, nec ab uxore tanti fccleris infeia eft propterea feparandus. Si vero id notorium efle dinofeitur: & ab uxore debet feparari, fle fine fpe conjugii permanere.

Cap. V. *Idem Verttlano epifeopo, in eodem libro.*

Ex relatione I. latoris prxfentium, fle ex tenore tuarum litterarum accepimus, quod cum idem I. fororem uxoris fus camaliter cognovif fet, fle cum ea diutius permanfiffet, tu cos ab invicem fcparafti, fle jam diftum 1. ad noftram audientiam deftinare curafti. Super quo utique fraternitati tux duximus refpondcndum, ut cum Hierofolymam ftudeas deftinare. Deinde cum ad propria redierit, ne (a) ex abftinentia illorum forte deterius contingat, diflimulare poteris, quod uxori fux cohabitet, non tamen ut eis ad hoc licentiam aut fivorcm aliquatenus indulgere videaris.

Ca F. VI. *Idem Gradenfi patriarch in eodem libro.*

Ec tuarum litterarum tenore accepimus, quod V. presbyter vivendi levitate ufus, cum quodam infami ad pravitatum locum Immundos fpiritus invocaturus acceflit. Unde cum, quia propter hoc infamia laborat, fle facinus publicum & notorium erat, ab officio fle beneficio fle. ccclefiaftioo fufpendifti. Ipfe autem coram nobis viva voce propofuit, quod non ca intentione, ut invocaret damtonem, jcrat: fed ut per infpcftio-

(*) e» albentia. Manii.

—ftionem aflrolabii , lurtum cujofdam ecclefie portet recuperare. Verum licet hoc ex bono celo ft « fimplicitate le fdciflc proponat .· id tamen fuit graviflimum , ft non modicam inde maculam contraxit. Sed quoniam tutius eft, in dexteram quam in finiftram , ft in mifericordiam quam in feveritate declinare: ipfum fraternitati tu* duximus remittendum , monentes atque mandantes, ut fecum mifericorditeragas, & libi infra odo dies poft harum fufcepcioocm, ecclefiam cum omnibus ablatis reftituas , ft talem ei pro expiatione illius delifti pmnitentiam impuoas, quod per annum ft amplius , fi tibi vifum fuerit , ita tamen, quod biennium nun excedat, eum ab altaris adminiftratmoe prxeipias abftinere: & exinde liberum ei fit, officium faccidotale exercere.

Cap. VII. /drm Fmdme *tfifctf» m eedtut lito** 1.

Qyod te cum inimicis tuis, *tft.* De cetero quia fraternitatis rux quxrit induftria , utrum clerici qui infra fubdiaconatus ordinem conftituti, quia continere camis vitio coafti non valeant, uxores accipiunt, ecdcfiaflico fpoNprr poflint beneticks canonice : id tuam volumus experientiam tenere indubitata veritate, quod cum fint voloptatibus & carnalibus defideriis dediti, ac Divinis & ecdefiaflicis facramentis contredandis indigni , ecclefiafticis funt procul dubio beneficiis privandi. Sane fi ecclefiis quibus attitulari fuerant, de poffeffionibus aut aliis bonis fuis aliqua contulifle nefeuntur, cum ab earumdem ecclefiarum minifterio fuerint fit beneficio fequeftrati, ad ipfos reda via dominium & proprietas illico debet abfque ulla contradi&one redire.

Cap. VIII. *Ida» jttdieitou PeUttre». i» ndrm litoe.*

Relatum eft auribus noftris, quod cum ad velirx difcuflionis examen aliqua fuper teftamentis ecclefix caufii deducitur , vos fecundum humanam , & non fecundum Divinam legem in ea vultis procedere .· & nifi feptem aut quinque teftcs idonei produfti fuerint , omnino non proponitis exinde judicare. Uodequia hujuimodide judiciis ecclefix non fecundum leges, fed fecundum canones debent traftari , dc in his Divina feriptura reflante, duo aut tres idonei telles fufficuint difcrctioni veftrx per * *A.* S. mandamus , quatenus cum aliqua caufa fuper reftamentts ecclefix reliAia ad veftram fuerit examen dedu&a, eam non fecundum leges, fed fecundum canones, juxta decretorum ftatuta , tradetis , tribus vel duobus legitimis teftibus requifitis : quoniam tcriptum eft : *to ere Jeoritnt wl true» teJUnm fiet rmt vtrtomt.*

Dam.

* Apcftjlka lcnpca .

Mattb. 11.

Cap. IX. *Itmt presto* èT *cmuhicî Suite», i» t*dm lito*.*

Significatum eit nobis , quod ecdefiaflicam * facerdoti praebendam unam in ecclefia veftra communi confenfu & voluntate dediftis : ita quidem, quod Miffam de fanda Maria, nifi fit corporis infirmitate gravatus , debeat quotidie celebrare, qui ecclefiam veftram non nifi communi tam pnepofiti quam capituli confenfu, poteft dimittere, nec cuiquam prebendx illius anniverfarium delegare . Qpam fiquidem couftitutionem retenus confirmavimus, ut pratdiftus facerdos, ecclefix, nifi infirmitate corporis fuerit impeditus, aflidue debeat officium fuum impendere.- & quanto ferventius poteft, faivahooeflate l'ua & debita devotione , Miffarum 'foiemnia celebrare: nec fibi liceat hoc, illinc fe ad aliam ecclefiam transferendo , aut voluptatis caufa , fubxrahcre.

*al. quod cuidam Ucerdoa

ANNO CHRISTI

Cap.' X. /dew *BtlvKttfi tpifafo,* ia eadmv fifr·.

Significatum eft nobis & pro certo monftratura, quod Griboldus nondum incipiens effe quatuordecim annorum, timore magiftri , qui eum litteris erudiebat, habitum religionis fufeepit in ecclefia de Ruflinis *, ft inde ficut puer infra annum exivit , ft per fieculi vanitates jam fex annis ft eo amplius vagabundus dilcurrit. Unde quoniam hujus rei veritas nobis non conflat , fraternitati tux per * A. S. mandamus , quatenus rem ipfam diligenter inquiras, & fi inveneris, quod non fuerit a parentibus oblatus , nec inceperit effe quatuordecim annorum, quando ad religionem accedit „ ft eum infra quartumdecimum annum voti pnenituerit, & ab ecclefia recefferit , fi in fieculo voluerit remanere , & eum ab ipfo voto quod fecit, audoritate pontificali abfolvas, & eum abfolutum tant in ecclefia de Ruffinis, quam populo tu* civitatis ftudeas publicare. Si autem a parentibus fuis forte oblatus , feu quartumdecimum annum compleverat , cum religionem intravit , five poft quartumdecimum annum profeflionem a fe fadam ratam habuit , eum ad eamdem vel aliam religionem tranfire, ecclefiaftica *diftridione* compellas.

al. Reifo-

· Aportoik· fctijx».

Cap. XI. Λvχ *Saletoivtf tpifctpo, in rtotoet lito*.*

Pervenit ad nos , quod cum tu Rog. filium Willelmi ecclefix tux canonicum, ut debitam in eadem ecclefia relidentiam faceret , monuiffes, ad audientiam noflram in appellatione prorupit, & appellationi fux terminum , proximum feftum beati Luae pnsfixit. Qioniam igitur indignum eft, per ejus vel aliorum fubterfugia , preferiptam ecclefiam debitis obfequiis defraudari, cum ipfe fruftratorix dilationis caufii appeU lafle videatur.· fraternitati tux per * A. S.mandamus , quatenus prefatum Rog. diligenter & ftudiofe commoneas, ut in eadem ecclefia debitam, omni mora poftpofita , faciat refidentiam , vel infra proximum feftum beati Luce appellationem fuam profecuturus , ad noc veniendi iter arripiat. Interim vero alicui boocli* perfone vices ejus in ecclefia prxtaxata exequendas committas : ft tantum ei de beneficiis illitis , appellatione ccffante , aflignes , unde podii cpngrue fuftentari. tyod *ü* pnelibatua Rog. alterum illorum adimplere neglexerit, tu eum extunc prxbenda fua, omni appellatione ft contradiftione ceffante , prives .· ft eam Alicui viro difereto ft honefto, nullius appellatione admiffa , concedas pariter & aflignes.

· Apoftolica

Cap. XII. /dnsr *Tenutf^i , »* ttittn lito*.*

Veniens ad nos mulier latrix prrfentium, lacrymabili nobis confeflione monflravit , quod cum' de quodam filium genuiflet, & ille fibi.tur. gido

rimari

ANNO CHRIST

gido f«pe vultu improperadet, quod filius ejus non cikt » 'Pia '«««di* calore & furore animi du&a, eumdem filium interfecit. Quo comperto, comes Flandrenfis eam totam terram fuam ufque ad feptennium abjutare coegit, nifi deno- licentia * remaneret. Cumque fe noftro confpettui prefentaflêt, fic quod crucem fufeepiffet, Hierofolymam fe profeâuram moofiraflêt.' nos videntes quod in partibus illis prefentia illius non poteft eflê utilis, feddamnofa, eam ab Hierofolymitano itinere revocantes, ipfam fraternitati tu* duximus remittendam.* prefentium auâoritate mandantes, quatenus prcdi&am mulierem labores inducere, ut in aliquod monafterium tui epifeopatus tranfeat, fic ibi peccata fua perpetua pernitentia deplorer. Si autem repugnanre carnis fragilitate, ad hoc induci noluerit, ei licentiam nubendi in Domino tribuas: quia tutius nobis videtur ut in Domino nubar, fic uni foli quam multis adhereat.

• f. —-,

XIII.

7» Colite.

talai. Alexander TL Oteenii prtQii S. Maria C«tarauq.

• al. nofcil», prudens ft porem, A. nomine

Kelatum eft auribus noftris, quod cum vir nobilis * Atcorelia nomine, M. mulierem de Oreja quondam uxorem fuam fufpedam haberet, fratri fic militibus fuis praecepit, ut eam longe ad privata loca deducerent, & gladioocciderent. Qui cum ipfam ad quamdam filvam duxiflem, & evaginato gladio occidere vellent.' eadem ad pedes cognati cecidit & ut fibi vitum (ervaiei, bcryinofi lupplicatione rogavit. Cognatus vero fit pietate fic milericordia motus, ei tub conditione pepercit, quod in monafterio dc Tolabres * habitum monadicum deberet fukipere. Quo audito, maritus ejus, quia rclervata erat ad vitatu, grave plurimum tulit: fed tamen poftmodum acquievit, ficque f.iitum eft, quod duos epifeopos Cefarauguftanum fic * Tiraioncnfem ut eam benedicerent, fic illi velum imponerent, ad monafterium ipfum adduxit. Epifeopi vero rem ignorantes, fic quia juvenis erat, fic. filium habebat parvulum, mutationem vir* fu* fufpeâam habentes, eam fcorfum convenerunt. Qu* utique rem per ordinem patefaciens, quod mortis timore, fic non bono animo monafterium intraret*: fiequandocumque poflêt, inde exiret, nihilo minus adjedit. Tunc epifeopis de morte ejus timentibus, fic quod ab ea au^jcrant, propalare nolentibus: alter eorum, Tirafoncnfis fcilicet, ut viri illius tyrannidi fatisfacere videretur, mulieri imponere velum fimu Javit. Tandem autem viro fic fratre de medio fublatis,* prxdifta mulier de monafterio exivit, fic cuidam nobili P. nomine de * Cambem. * nupfit. Sorores autem ctftn reclamaffet, fic epifeopo Calaguritano conqueft* fuiflent, fic epifeopus non poflêt eam videre, neque fuper bis convenire: ad inftantiam fororum, eam fic virum quem acceperat, excotnmunicavit, fic totam terram ejus interdixit, ignorans penitus quomodo res proceflflêt. Quam utique fententiam venerabilis frater nofter Tarraconcnfis archiepifcopus poftmodum confirmavit. Nos igitur de prudentia fic honeftate veftra confidentes, caufam ipfam experienti* veftr* duximus committendam, fic fine debito terminandam. Ideoque diferetioni veftr* per * A. S. mandamuS, quatenus pracdiftam mulierem fic virum, recepto juramento, quod noftro debeant ftare mandato, ab excommunicatione abfolvatis. Deinde tam mulierem, quam prioriflam fie moniales pneferipti monafterii, ad przfentiam tuam convocantes, caufam diligentius audiatis, 8t fine canonico terminetis. Qpod fi legitime probatum fuerit, non timore mortis patdâam mulierem religionem intrafic, aut quod fecit poftea ratum habuiflê: ipfam ad monafterium redire, fic habitum depolitum refumere, Centura eccleftaftka compellaris.

• al. CUobm.

* Fro. Turuiuiteafem.

intra-

lun&quLd quindocum-Φ|*

• al. Cambetit»

•Apcdolica faipo.

Cap. XIV. /dew Mtrrtf tlrfi, m «adew libn 8.

' al. Mtn. conelU

Cum Petrus Mancovela *, fic Bonus Caci * preibyteri, dc Joannes Bonus Coci * laicus, in noftra eflênt pracientia conftjtuti: eumdem Joannem, quoniam laicus erat, in jam difti P. accufationem nequaquam admifimus. Cumque praefatus B. eumdem R. fuper crimine fimoni* conftantius accufaret, nos cum, quoniam in caufte teftimonium fuit adduftus, fic quia fraur ejus, I. fcilicet, jam diâum P. prius coram te accufaverat, repulimus: prsefertim cum frater Petri Bonum Coci antea de caufa confimili accufaflêt. Verum quoniam unus poft alterum pnedtôum inflante viciflitudine accufabat, neu* trum ad ejus accufatioocm admifimus, fed utrique de objedis criminibus purgationem duximus indicendam. Inde fiquidemeft, quod diferetioni veftr* per apoftolicam * fedem mandamus, quatenus utrumque illorum fe cum tribus facerdotibus facias infra triginta dies poft harum fufeeptioaem purgare. Purgateres vere illius honeftaiis fic opinionis eflêvolumus, quod verifimilefit, eos nolle amore vel odio feu obtentu pecunia: pejerare. Ur autem idonei appareant, necefle eft, ejus quem purgare debent, vitam fic converfationem nofcanr. Quod li urerque illorum vel alter in purgatione defecerit, tu deficientem omni officio fic beneficio ecclefiaftico prives, tibi omnimodo prccavens, quod fi memorato P. in fua voluerit purgatione afliftere, nullam cis malevolentiam vel indignationem oftendas.' nec eos amodo impedias, vel ab aliis, quantum in te eft, impediri permittas.

* ftrtt, taaâioacm.

Cap. XV. Idtm Norvviceufi in todin» ' libro.

Venientis ad nos R.om. clerici narratione audivimus, quod cum in puerili artate conftiturus fuiflet, fe Hierofolymam difpofuit profeâurum: fit cuidam confocio fuo, qui nihilo minus Dominicum fepulcrum propofuerat viûtare, fidem dedit, fic fuam ab eo fidem recepit, quod fibi invicem in via fideles exifterent, fit bonam focietatem fervarent. Qui utique folicita mente revolvens, ad nos accedit, ut fibi fuperhocnoftrum * auxilium, aperiremus. Nos autem ipfum gravi infirmitate laborare, ficut aflerit, intelligentes, fic quod in partibus Orientis ejus adventus parum utilitatis conferret, diligentius attendentes, pr*fertim cum fit clericis'illicitum in lacris ordinibus conftitutis arma aflumere, aut eftufiooi fanguinis vacare: ipfum a voto quod in ctate tenera, facilitate animi potius quam ex arbitrio diferetionis, promifit, abfolvimus. ira tamen, quod idem votum elemofynis redimere debeat, fic juxta confilium* noftrum toto vit* fu* tempore uni pauperum Chrifti, dum ad hoc fu* fuffiçiant facultates, tam in viftu quam in veftitu providere.

* confiliam

Cap.

CAP. XVI. *Idem* ... *epifcopo*, ...

Ex parte tua hujufinodi nobis conqueftio propofita fuit, utrum monachi in accufatione abbatum fuorum aliquatenus fint admittendi. Super quo utique tuæ prudentiæ refpondemus, quod nifi alia rationabilis caufa impediat, dc manifefta, eo quod monachi de obedientiade fubjectione abbatis funt, ab ejus accufatione non funt ulla tertus repellendi, licet alios accufare nonpoffint. Quibus fiquidem, cum proprium non habeant, de rebus monafterii expenfæ debent neceffariæ, donec caufa debitum finem recipiat, miniftrari. De confirmationibus autem Romanorum pontificum, tuam volumus cognitionem tenere, quod contra illas, nifi novum apoftolicæ fedis mandatum procedet, aut certum fit, quod ipfæ confirmationes per falfam fint fuggeftionem obtentæ, non eft aliquatenus judicandum.

Cap. XVII. *Idem Belvacenf epifcopo.*

Quod nobis ex una parte fignificatum eft, ut ex clandeftinis matrimoniis difpenfare deberemus, non videmus qua difpenfatio fit fuper his adhibenda. Si enim matrimonia ita occulte contrahantur, quod exinde legitimi teftes non appareant, hi qui ea contrahunt, non funt aliquatenus ab ecclefia compellendi. Verumtamen ea, qua fic contracta funt, fi perfonæ contrahentium voluerint publicare, nifi rationabilis caufa prædiat, ab ecclefia recipienda funt ac comprobanda, tanquam a principio in confpeftu ecclefiæ contraherentur. Si qui autem de clandeftino matrimonio, poftmodum ab ecclefia comprobato dc rato habito, geniti fuerint, eos legitimos judices filios & heredes.

Cap. XVIII. *Idem Hierofolymitano patriarchæ.*

Novit plenius, ficut credimus, tua difcretionis prudentia, qualiter tu dc fratres tui unum corpus fitis: ita quod tu caput, dc fratres tui membra effe comprobentur. Unde non decet omiffis membris, te aliorum confilio in ecclefia tua negotiis uti, cum id non fit dubium, dc honeftati tua dc fanctorum patrum inftitutionibus contraire. Innotuit autem auribus noftris, quod tu fine confilio fratrum tuorum, abbates, abbatiffas, dc ceteras perfonas ecclefiafticas inftituis ac deftituis: non confiderans dc attendens, quomodo te non fit dubium facros canones tranfgredi, cum in hujufmodi caùfis dc clericorum dc laicorum circa te commorantium, qui de corpore ipfius ecclefia non funt, potius quam fratrum tuorum confilio uti dicaris. Inde eft quod apoftolica auftoritate prohibemus, ne abbates, abbatiffas, vel alias perfonas ecclefiafticas fine affenfii de confilio * prioris * quod fratrum tuorum canonicorum inftituere, vel deftituere, aliqua de cetero ratione præfumas. Quod fi forte, quod non credimus, contra præceptum noftrum venire præfumpferis, nos tales inftitutiones dc deftitutiones, fi quas amodo fixeris, cadamus, dc omni robore decernimus dc ftabilitate carere.

Cap. XIX. *Idem eidem in eodem libro.*

Quanto majori dignitate, dante Domino, præeminentes, tanto te decet amplius dc oportet in omnibus eam diligentiam & gravitatem habere, quod omnia videaris fine nota dc reprehenfione peragere, dc laudabiliter injuncte tibi folicitudinis officium difpenfare. Audivimus autem, unde dc mirati fumus, ficut dc merito inde mirari poffumus, quod in conceffionibus tie confirmationibus juxta confilium dc voluntatem eorum * procedis, dc in privilegiis, quod tuam * mOeem non decet honeftatem, ad majorem auctoritatem & certitudinem nomina fratrum tuorum, qui abfentes fuerint, tanquam fi præfentes fuiffent, facias fubfcribi. Quia igitur non decet prudentiam tuam, in negotiis tibi commiffis ecclefiæ confilium fratrum tuorum * proponere, cum * poûpo quibus unum corpus exiftere comprobaris: fraternitati tuæ per apoftolica fcripta mandamus, quatenus in conceffionibus, confirmationibus, dc aliis ejufdem ecclefiæ negotiis, fratres tuos requiras, dc cum eorum confilio vel fanioris partis, eadem negotia peragas, dc pertrades, ut quas ftatuenda fuerint, ftatuas, & errata corrigas, dc evellenda diffipes dc evellas: nec abfentium fratrum nomina fcribi facias, quia talia munimenta, irrita funt defalfa: dc tu exinde queftionem falfi non immerito poteris formidare. Nos enim univerfa privilegia, in quibus abfentium fratrum nomina, ipfis ignorantibus vel abfentibus, fubfcripta funt, vel amodo fcribentur, irrita effe decernimus, dc nullius firmitatis robur habere cenfemus.

Cap. XX. *Idem Hubaldo Oftienf epifcopo, & archipresbytero & canonicis Welldinr*, ia *decimotertio libro regiftri.*

Cum effes, frater epifcope, in præfentia noftra conftitutus, diligenti nobis affertione innotuifti, talem in epifcopatu tuo inolevifle confuetudinem, quod teftamenta quæ fiunt in ultima voluntate, ut ab his qui poteftatem habent fuper alios, penitus refcindantur, nifi cum fubfcriptione feptem aut quinque teftium fiant, fecundum quod humanæ leges decernunt. Quia vero a Divina lege dc fanctorum patrum ftatutis, dc a generali confuetudine ecclefiæ id effe nofcitur alienum, cum fcriptum fit; *In ore duorum vel trium teftium ftet omne verbum*: prefcriptam confuetudinem penitus improbamus, dc teftamenta, quæ parochiani veftri coram presbytero fuo, dc tribus vel duabus aliis perfonis idoneis, in extrema voluntate de cetero fecerint, dc firma decernimus permanere, dc robur perpetuæ firmitatis obtinere: fub interminatione anathematis prohibentes, ne quis præfumptione qualibet, hujufmodi audeat refcindere teftamenta. Præterea cum principes, *&c.*

Cap. XXI. *Idem Carnotenfi epifcopo, in decimo quarto libro regiftri. Part 'tUtut capituli;* Cum facrofanda Romana.

Significafti nobis quemdam presbyterum cum alterius conjuge diabolico inftinftu in ecclefia frequenter, ficut afferis, dormiviffe; qua utique fe de illum facerdoti cuidam hujufmodi delictum confeffus fuiffe, publice tibi detexit, dc hoc ipfum idem facerdos, nomen adulteri celans, in præfentia tua dixit. Super quo quid fieri debeat, cum, ne-

negante adultero, mulier io con feflioneperfiftat, 'b •P°^oJ'c* f«de coD&ium requififti. Nos ergo juxta Canfiorufn patram decreta volumus, ut condignam poenitentiam adultene przfatz imponens, ecclefiam przlibatam per adfperfioocm aquz fanftificandz reconcilies. Pnedtfto autem facerdoti, ne, contra Apoftolum, infirmorum corda, mala fama ipfius percutiantur, & ne noftrum vituperetur minifterium, nec fecuriores presbyteri exiftentes.prolabantur licentius in pec. catum, cum vicinis quinque presbyteris, qubsfe nolle pejerare cognoveris, juxta arbitrium tuum purgationem indicas. Quod fi fe purgare poterit, in officio fuo permittas ipium miniftrare: fi vero non poterit, ipfum ab officio fuo fufpendere nulla ratione poftponas.

Cap. XXII. /drw fe *eodem*.

Quzfivit a nobis tua fraternitas, utrum facerdos uno clerico tantum przfente, infirmum debear inungere.* fle qua die feftum Matthiz in anno biffexcili debeat obfervari, prrfcrtim cum quidam- inter vigiliam fle feftum velint interponere diem: fle utrum mulier pro latrocinio, aut alio quolibet crimine, a viro fuo debeat feparari, fle alii nubere: fle de viro fimili modo eepofuifti quzftionem, utram pro quolibet flagitio poffit a conjugo fua dividi, fle aliam fibi legitimo matrimonio copulare. Nos itaque tibi duximus taliter refpondendum: quod Jacendos uno przfente clerico, fle etiam Ubius, poteft infirmum inungere. Feftum vero B. Matthix juxta regulam ecciefiafticam vigilia eatenus précédât, ut nec pro bifTexto, nec quolibet alio modo inter fe fle folemnitatem admittat alium diem, 4n qua utique vigilia, otfi eveniat in Dominica die, jejunium celebratur. Ipfum autem feftum, five hat in przfenti die, uve in fequenti, qui duo quafi pro uno reputantur, nullus error, fed ecclefiz confuctudo/feneatur. Quod autem mulier pro furto vel qdolibet alio crimine a viro feparrtur, ' fic »)ii nubere poffit, fic viro fimiliter eadem lege conftituatur: taliter refpoodemus, quod mulier pro furto vel alio crimine viri fui, niû ipfe eam ad maleficia fua trahere nitatur, fic fidei fuz religionem corrumpere velit, non debet ab eo feparari, nec alii aliqua rationecopulari. Verum fi conjugem fuam ad errorem traxerit, fic ad maleficium, mulier a viro recedere poterit fic feparari, ita quod ei alii nnbere non licebit: quia licet feparentur, tamen conjuges erunt femper. Viris quoque przfens fententia fervetur.

Cap. XXIII. Jdrm *epifcopo* ÎT *orcbidiocan» Picentino *, fe duodecimo libro regiftri.*

Perlatum eft ad audientiam noftram, quod Hereman. filius quondam Laxari, ad partesôonftantinopolitanas tranfiens, ibidem moram per decennium fic amplius fecit, fic ad Vivtanam filiam Eulardi uxorem fuam non rediit. Ipfa vero apud bonz memoriz I. quondam Vicentinum eptfcopum adverfus virum fuum querelam depofuit: fic quod cum non poffet diutius expeftare, nihilo minus allegavit. Epifcqpus vero, ficut vir providus fic diferetus, parentibus viri mandavit ut pro eo mitterent, fic ipfum ad propria revocarent. Cumque etapfo longo temporis fpatio, praeditius vir ad propria non remearet, epifeopus in confpedu ecclefiz auditis allegationibus mulieris, inter eos divortii fcntcatiam promulgayit: fic mulieri, ut alium virum duceret, plenariam facultatem indulfit. Qpia igitur hutus rei veritas nobis non conftat, diferetioni veftrz per * A. S. mandamus, quatenus rem ipfam diligenter inveftigetis: dc fi vobis conftiteiit, quod epifeopus divortii fententiam inter eos tulerit, filios ejus quos de Achardi * filio quondam Had ad cujus copulam au&oritate prédifti epifeopi fine quzftiooe dc contfadidione ecclefiz migravit, fuftulerit, ab hereditate non patiamini excludi, fed eos legitimos judicetis: & fi quis contra hoc venire voluerit, ei auâoritate apoftolica filentium penitus imponatis.

Cap. XXIV. *Lutitt ttrfiiu NeMere*. (fifctfi* m Γφϋτν.

Cum caufam, quz eft inter E. militem fit uxorem ejus, tuz commififtemusexperientizterminandam, miles repetens mulierem, legitime fibi nupfiftc, per probationes canonicas fe conftanter afferuit probaturam: feemiuavero propofuit, quod dominorum fic parentum fuorum fuggeftione alteri viro tradita, ab illius militis amore divertit, qui a patentibus eam prius rapuerat, illa tamen nolente *, ut dicitur, fle poftmodum, priufquam .eam cognofceret, defponfavit. Deinde inclufa eft in monafterio moralium, ubi fic delinetur. Unde quoniamfuperhis prudentia!tua fedem duxit apoftolicam confidendam, fignificatione przfentium tibi rcfpondemus, quod cum ibi raptus dicatur admitti', ubi nihil de nuptiis ante agitur: ifte raptor dici non debet, cum habuerit confenfum mulieris .' fic prius defponfaverit eam, quam cognoverit, licet parentes forfitan reclamarent. Prteterea cum poft matrimonium camis permixtione perfedum, tefte Apoftolo, *Uxor foi torporir potejhlem* wr *bebet, fed moritiu,* fic e converfo .' fi przceftifiè matrimonium, vel ex probationibus viri canonicis, vel ex mulieris confeffione claruerit, poftmodum fine aflenfu viri non potuit termina monaAerium ingredi, aut aliter continentiam profiteri. Non ergo pro eo quod de monafterio poft matrimonium confummatum per virum rapta fuerit, *ejus* poterit confortium declinare .- dummodo probari nequeat, virum, ut mulier profitetur continentiam, afienfifTe.

Caf JKXV. *Idem Porifie^fi epifcopo.*

Intelleximus ex litteris tuis, quod M. latrix przfentium, diabolico furore accenfa, quamdam filiam fuam multoties animo perimendi aggrefla, tandem fuggerente eo, qui fidelium perditione Iztatur, letali vulupre jugulavit: propter quod dominus terrz maritupy ejus iptam coegit abjurare. Quia vero illum fic illam pariter filios habere intimafti, unde circa ipfius exilium debeat dilpenfari, nos de diferettooe tua plenam fiduciam habentes, eam tuz duximus providenciz remittendam.' per * A. S. tibi mandantes, quatenus ita fuper hoc provideas, ut fui fcelcris pcenam luat, fic faluti ejus fic filiorum ipfius per providentiam tuam in Domino confutatur.* nec obftantc propofito juramento, quod ab ea diftus dominus proponitur extorfiftc, cam (ii expedire videris) viro fuo fic rebus fuis reftituas, ita quod filios Tuos libere poffit & pacifice gubernare.

Cap.

ANNO CH*»™

*Caf. XXVI.
Altxntder tertim jfrtfatjf grtkiepififft, & fin. Mnrie i» vin Utn düeceen ceerdànäii , in dnndtctnt Ün rrpfiri.

Caufa matrimonii , que inter Ermcngardem mulierem, dc Blatium agitari digoofeitur, venerabilibus fratribus noftris Forofulicnüât vapinceofi epifeopis meminimus commififlc. Qubus utjqtae in unum convenientibus, eamdemque mulierem, ficut accepimus, viro reftitui mandantibus , vir mulierem cruciatibus dc flagcHis adeo * infecit, invita & coada inter fe & virum efle coofefla eft parentelam . Seque faftttm eft, quod ad judicium unius illorum, mulierem ipfam dimifit, que filio» fuos quinque dicitur ex trimonium in ecclefia Dei adeo magnum (aeramentum probatur efle , quod fine rationabili A. evidenti caufa diflblvi non debet, pnefertimeum non ab homine, fed a Deo fit faftitutum .' difcretioni veftr· per A. S. mandamus, quatenus hujus rei veritatem diligenter dc fiibciliter inquiratis: & fi inveneritis quod.praelatus B. prrdidam mulierem ad judicium folummodo unius pnediftorum epifeoporum a fe feparaflet : quia, cum duobus caufa committitur , lententia unius non tenet , ipfum conftanter commoneatis, & diftriâe compellati» , ut mulierem ficut uxorem iuam appellatione remota benigne recipiat , & maritali aflcâu pertraâet. Quod fi facere forte contempferit, eum de fuperindudam , appellatione ceffante, excommunicationis vinculo perfringatis. Si qui tamen apparuerint , qui poftquam ab eo recepta fuerit, matrimonium eorum velint, dc legitime poflini impetere: panibus ante vos convocatis, caufam audiatis , dc cam fine canonico, appellatione remota , terminetis, illa maturitate dc circumfpeftiooe adhibita, quam in tanto negotio convenit adhiberi . Quod fi ambo , *c.

rfbdt

Mr/ j.

* Apoftolica

Cap- XXVII. /dr« fe rofiw, *Mnti 'finiti Bentdiffi dt Ktbin.*

Sufcepimus litteras tuas, dc cognovimus ex earum tenore, quod cum lator pnefemium ia cuftodia cujufdam domus cum altero fratre maneret , ingredieotes de node quidam latrones ad eos, turpiter iplos in perfonis affligere, dc veftimentis propriis denudare prsefumpferunt. In quos ifti refwnptis viribus infurgentes, ligaverunt illos, dc detinere ufque ad notitiam capituli voluerunt . Cumque ifte rem ad tuam audientiam perlaturus, eos ligatos in fratris fui cuftodia dimififlet, dc fures ie folvere niterentur.* frater illos, ne ipfe ab illis interimeretur, occidit. Unde quoniam expediebat potius poft tunicam relinquere etiam pallium , dc rerum fuftinere jaduram, quam pro conlervandis vilibus rebus dc tranfitoriis tam acriter in alios exardefeere : abftineat ifte humiliter ab altaris minifteriu, dC peccatum fuum, quibus ad arbitrium tuum modis poterit, uterque ftudeat expiare . Conftat enim, eos contra regularem manfuetudinem dc ecclefiafticam difciplinam ex utriulque vp»* reremptos .

Ahtti.

ANNO CHRIS11

Cap. XXVIII. *Men i»* redrev,

Qtod fedem apoftolicam confulis fiiper his , qu* dubia tibi cxillunt, gratum gerimus dc acceptum: dt tua exhtdc fraternitas non parum commendanda videtur. Ex tua fiquidem parte notus eft intimatum, quod quadam mulier tui epifeopanis cuidam viro oupfii : ignorans quod propter utrnriqoe inguine rupturam genitalia ejus cflent abfeifla, nec ab eo cognita fuiifet . f^ti utique modo faftus leprofits, fe pariter dc fua domui dedit infirmorum . Mulier vero ad domum paternam reverfa , 6cut juvenis , alii viro defiderat nubere, dc conjugali foedere conjungi. Verum licet ecclefia &omana non conlueverit propter naturalem frigiditatem aut propter alia maleficia legitime conjundos dividere, fi tamen confuetudo Gallicane ccdefie habet , ut hujufinodi matrimonia diflblvantur, nos patienter tolerabimus , fi fecundum illam consuetudinem eidem mulieri, cui voluerit, io Domino concefleris nubendi facultatem . Sicut enim puer qui non poteft reddere debitum, non eft aptus conjugio .' fic quoque qui impotentes funt, minime apti ad contrahenda matrimonia reputantur .

Cap. XXIX. *Iden tidmt fe ttdem tfifibU .*

Sanê de canonico qui in ecclefia Aroacenfi * profeffionem fecerat ; dt ab ea fugerat, ab abbate in monachum recepto.* id tuar fraternitati fignificamus, quod fi locus ubi nunc permanet, maioris eft religionis, quam ecclefia Aroacenfi», ipfum in eodem iaco cum pura confcientta remanere permittas, alioquia eum ad priorem ecclefiam redire compellas. Porro de comitePonxtivi, qui uxorem fuam, filiam Bernardi de S. Valaico, abfquejudicio ecdefia dimifit, peopterea quia eam cognatam fuifle defunde uxoabfque judicio ecclefie ab ca non potuit feparari. Quare eum ad eam recipiendam diltriftc compella» : ÔC fi eam recipere noluerit, cum de fuperindudam vinculo excommunicationi» adftringas. Si qui aurem apparuerint, qui matrimonium iplum velint & poflint impetere, caufiun audias, & eam fine debito décida».

OIMtOft

Praeterea de Hugone de (a) Calorie, qui filiam Aleimi cognatam iuam duxit in uxorem, dc hoc publicum & manifeftum eft, nec apparet aliquis qui matrimonium velit impetere: id tibi refpondemus, quod non apparentibus acculatoribus, & parentela (I) publica & inanifefta * exiftente, quod credibile non cIl, ubi eifcnt eonlobrini in primo vel fecundo gradu, ecclefic auâoritate interdiâum eft matrimonium, adhibita illa gravitate * diflblvere quod illicite noicitur contradum . Ad hcc quoniam donationem decinue, qu»m abbas S. Silvii de Mufterol, & prrdcceflbr ejus cuidam laico jure hereditario con-

inwul * fortt.na «xtflcaw .

d iflcl-e

(a) dr *Cnlctjo.* (b) *Meniftjit & pablicu txtjient£, crtdibtlt non eft tujt ejjent confobrini in prima grede tccltfajhc* eaftoriteilt lntcrejf matrtmomo illo dtfidijtrt t>évitalt adbtbita, j m' illicit» ntfinatar contraSa.*

I-- I -conceflferunt tenendam, cum fanâuarium Dei jure poiÜderi non debeat, in irritum penitus revoces, & viribus carere decernas: & laicutn, niG decimam ipfam ecclefiz S. Saivii libere & abfolute reftituat, vinculo excommunicationis adftringas.

Caf. XXX. Jdww epifeopo S. Jgatbes, »» eodem libro J2.

De muliere, quae (prout nobis fignificafti) cupiens viri tui ampliorem amorem acquirere, fufccpto corpore Chrifti, & in ore retento, ei* dem viro fuo ofculum cum eo porrexit, fle ipfum trajicere poftmodum, cum voluit, non potuit: led verftim eft in carnem, cum tangeret, juxta dentes molares, & caro fupercrevit, & adhuc (a) eft intus. Circa quod fraternitati rue non pol' fumus fanius dare conftlium, nifi quod eam moneas & compellas, ut tantum per condignam pernitentiam & bona opera fatagat expiare deliftum. Credere quippe debemus, quod fi vere contrita fuerit, Λ condignam poenitentiam egent, & tu ad Deum devote pro ea oraveris, corpus Chrifti trajicere poterit Divina gratia fuftragante.

Sane fuper eo, quod quzdam mulier virofuo fidem dedit, & ipfe illi, quod matrimonium inter fe contraherent; & vito volente facramentum fervarr, mulier caftam difpoiuit ducere vitam: diferetioni tuz taliter relpondemus, quod ft tundi non luerint, mulier permittatur ad religionem tranftre, & Domino, telido txculo, militare. Quod fi tacere noluerit, & in fzcuH calle vivere difpofucrit, quia hoc fulpeftum effe poflet, & ad utrumlibet, ad bonum videlicet & ad malum, haberi pollet, ipfum matrimonium contammari conftringas. Beatum enim Joannem & complures alios, ab ipfis etiam fpon alitiis ad vitam contemplativam legimus evocatos: & ideo eidem mulieri confidenter permittere poteris, ut tranieat ad religionem, caftitatis votum iervatura.

Przterea dc muliere, quzu viro appetitur, cujus conianguineus fe cum ea deliquiffc proponit, fi hoc publice confiteri reculât propter metum & potentiam mulieris: providentiz tuzduximus relpondendum, ut matrimonium iplum her i, nifi juramentum iuterveniflet, diftndc prohibeas, ne deterius inde contingat.

Cap. XXXI. Idem procuratori Ü canonicis Soranis, in eodem libro.

Veniens ad apoftolicz fedis clementiam Mariota latrix przfentittm, fupplici nobis infinuatione monftravit, quod dum eflet in adolefcentia conftituta, quemdam adolefcentem E. nomine, in ramum adamavit, quod uterque inter fc de matrimonio contrahendo fub trium perfonarum teftimonio przftitit juramentum: quod parentes ipfius mulieris ignorantes, eam invitam & reclamantem, cuidam alii in uxorem tradiderunt. Qtiem ita exhorruit, quod fe ab eo nullo modo cognofci permifit. Cumque publice profiteretur, quod a priore viro cognita effet, atque jurata: epifcopus Soranus, qui tunc erat, eos ante przfentiam fuam fecit venire: & cognito atque probato, quod inter eos effet proxima linea conlanguinitatis, quod folvi debe-Arent, nec poifent de jure conjungi, ipfos abin-~ vicem feparavit. Ceterum cum cauia ipfa traderetur, & viro cui tradita fuit a parentibus confentire nollet: ipfe aliam uxorem traduxit, & ifta cuidam viro Ptolemzo nomine, publice in confpeita ecclefiz nupftt. Tandem cum de illo filium genuiffet, pater illius Ptolemzi quzrens occationem divortii faciendi, ei oppofuit, quod filium fuum nec potuit, nec debuit de jure in virum habere, eo quod ab alio viro, J|ui nondum defunftus eft, prius defponfata fuifet. Quia vero aifertioni ejus fidem, ficut non debuimus, non adhibuimus, nec hoc potuimus fub lilentio preterite: eam ad vos duximus remittendam, per * A. S. przcipiendo mandantes, «Apodoh.»
B quatenus rei veritate plenita^ inquifita & cognita, fi inveneritis, quod przdifta mulier a priore viro fuerit judicio ecclefiz feparata, & ab ab eodem Ptolemzo fine contradi&ione ecclefiz in uxorem tradufta, & ille cui invita & renitens copulata eft, de przfenti vita deceftit, przdictam Ptolemzum moneatis & compellatis, ut praedictam Mariotam poftpofita occafione recipiat, & ficut uxorem fuam diligere ftudeat, & maritali affréta traftare'. Alioquin eum & fuperinduftam, Λ, patrem etiam ipfius, fi huic rei reftirerit, vinculo excommunicationis innodetis, & ufque ad condignam fatisfaftionem ipfam fententiam inviolabiliter faciatis obfervari. (cripta.

Cap. XXXII. Idem illoeftri Anglornm regi.

Magniftcentiz tuz littera», ques pro R.. milite fuper jure patronatus ecclefiz (») de Ligurgis, apoftoiatui noftro ferenitas regia deftinavit, ea qua decuit benignitate' recepimus, promptum animum plenamque voluntatem habentes, excellentiz tuz preces, in quibus cum Deo & honeftate poterimus, exaudire. Verum quoniam fanétorum patrum ftatutis contrarium videtur, fi clericos ab ccclefiis, quas canonice adepti funt, patronatus obtentu fuftineremus amoveri: falva confcientia, przenominato militi non potuimus noftrum in parte illa impartiri favorem: cum ex hoc ei, fi de jure debet habere, przDjudicium in pofterum non generetur.

Cap. XXXIII. Idem arebiepifeopis èT epifeopis per Galliam canjiitutis.

Noftris eft auribus intimatum, quod nonnulli ambuione nimia trafti, occafione iaici vel potentiz fzcularis, in fzculari foro, nec requifita epifcopi audientia, patronatus ecclefiarum & ecclefiaftica beneficia fibi prziumunt in veftris parochiis vendicare. Quoniam igitur hujutmodi perfonz non intrant per oftium, fed aliunde contendunt, ac per hoc indigni iunt paftoris nomine, ac przrogativa gaudere fraternitati veftrz per apoftolica feripta przcipiendo mandamus, quatenus eos quos patronatus ecclefta-rutn vel ecclefiaftica beneficia conftiterit przdito modo adeptos, fi commoniti minime refignaverint, nifi przfcriptibne aut epifcopali concellione muniti fuerint, fublato appellationisdiffugio, ab officiis reddatis &. beneficiis alienos. Si vero nec fic deftiterint, eos vinculo anathematis innodetis, & ulque ad dignam fatisfaitionem teneatis, & faciatis tenere adftricfos.

CAP.

(i) efl in ore. (b) de Blitnrd. Manli.

Ca F· xxxiv·

Ad hoc, quoniam quidam laici ecclefias terris & aliis pofleflionibus fpoltant, ut fic viros ecclefiafticos faciant coram judice fieculari litigare: pnefentium authoritate vobis injungimus, ut id publice fub anathematis interminatione curetis prohibere. Si quis autem prohibitionis veflrr contemptor extiterit, eum, fi manifeflum luerit, appellatione certante, excommunicationi fubdatis, & ufque ad dignam fatisfa&ionem, ficut excommunicatum, faciatis ardius evitari.

Cap. XXXV. *Uem trtkiepifiepe.*

Gravis illa & odibilis querimonia, quz ufque ad nos fuper depoGto tuo tibi hadenus denegato pervenit, duplici nos anxietate perftrinxit, eo quod tibi in hoc & deefle non poflumus, & adede, prout velles, efficaciter non valemus. Cum enim non conflet nobis, pecuniam tuam, quam ille, ut vir Belial, impia & deteflabili lurreptione furatus eft, in utilitates ecclefiz converfam; nec de jure debemus, nec poflumus contra canonicos ejufdem ecclefiz prfccifc intentare juflitonis inflandam, ut tibi eandem reddant pecuniam, perionx, non ecclefiz commendatam. Quocirca diferetioni tuse confulimus, & internae caritatis intuitu fuademus, ut in raptorem illum & furem, tuam ihterim dirigas adionem, eo quod, ut audivimus, loculos naber. Nos enim venerabilibus fratribus noftris Seponenfi archicpifcopo apoflolica: fedis legato, & ParificnG epifeopo dedimus in mandatis, ut illum iniquum fub duris quzfltonibus ponant, & etiam, fi oportuerit, vinculis macerent alligatum, & affligant, ut bene ligatus, cogatur reddere, quae male diffolutus, aufus eft afportare. Ceterum circa ecclefiam illum aftedum te habere volumus, ut nihil ab ea requiras * indebite. Si autem cum eis amicabiliter poteris pactionem pacifci, nove> ris id nobis acceptum.

* indebi» tum·

Ga ï. XXXVI. *liem Bitttricenfiercbitpifcapo.*

Confuluit not tua fraternitas, an fit appellationibus deferendum a cariflimo in Chriflo filio noftro L, illuftri Francorum rege pro Judzis interpofitis, ut Chriftiana mancipia detineant, fle utrum luftinere debeas, quod de novo conftruant fynagogas, ubi eas nullatenus habuerunt. Stripfimus itaque memorato regi, ut a defenfiorte Judaeorum in hac parte defiftat. Super hoc etiam ipfum per alios fecimus admoneri, Accredimus quod monitis noftns acquiefcet; quia non eflët redum, ut quod a fandis patribus fle nuper in concilio ftatutum eft, negligenter fervaret. Unde non convenit, ut pro hujufmodi appellationibus ab obfervatione decreti debeas abftinere. Judxos etiam de novo conftituere fynagogas, ubi eas fcilicet non habuerint, pati non debes. Verum fi antiquz corruerint, vel ruinam minentur, ut rezdificent potes zquanimiter tolerare: non autem ut eas exaltent, aut ampliores, aut pretiofiores faciant; quam antea fuifle nofcuntur. Quod utique pro magno habere debent, quod in veteribus fynagogis fle fuis obfervantiis tolerantur.

Of. XXXVII.

A memoria noflra non recedit, qualiter in primo anno veftrz promotionis feriptum litterarum felicis memoris praedeceflors noflri Honorii papx nobis feceritis przfentari, in quo continebatur, anteceflbrihus veflris apoflolica benignitate fuifle indultum, ut tam eis, quam fucccrtoribus luis, Lbcrum cflct per totam Angliam ante fe crucem deferre I Nos vero antecertbris noflri vefligiis inhzrentes, & fciipti noflri munimine confirmavimus, quod antecertbribus veflris clementer fuit indultum. Poftmudum autem fanâae memoriae & venerande Thomas quondam archiepifcopus Cantuarienfis exiflimans hoc in depreflionem juris & fuz dignitatis redundare, exinde cœpit quzftionem movere, & propter hoc ad fedem apoflolicam appellare, affirmans, G bene meminimus, quod tibi vel przdeceflbribus tuis id nullatenus licuit. Sicque fadum efl, quod nos *tibi per feripta noflra* prohibuimus, ne in provincia Cantuarienfis ecclefiz, donec dc caufa cognofceretur, ante te crucem aliqua ratione deferres. Quoniam ergo per diledos filios noflros I. & A. clericos tuos gravem coram nobis depofuifli querimoniam, aflerens quod te a pofleflione pujus *rei,* quam tu & anteceflores tui habueraltis, abfque cognitione judicii fpoliaffemus. nos igitur tibi tanquam venerabili fratri noftro deferre volentes, & jura tua integra & illibata fervare, prrientibus litteris flatuimus, quod litterz prohibitionis noftrz nullum tibi przjudicium faciant, quo minus tibi *& fucceflori*bus tuis liberum fit, quemadmodum vobis eft beneficio privilegiorum fedis apoflolicz indultum, tuque fle przdeceflbrcS tui id facere confucviftis, ante vos per totam Angliam deferre crucem, quoufque diffinitiva lententia determinetur, an id ecclefia tua de jure habere debeat.

CAF. XXXVIII. *Lxcim tertim & foribus militiet S. Jtcobi.*

Veflra devotio duxit inquirendum, utrum vobis ecclefias parochiales adeuntibus utile fit Miffas eorum audire, qui concubinas habere creduntur. De hoc enim videntur diverfz facrorum canonum fententtz manafle. Alicubi enim dicitur. Nullus audiat Miflam presbyteri, quem fcit indubitanter concubinam habere. Alicubi legitur: Non poteft quis quantumcumque pollutus, Divina facramcnta polluere, quz purgatoria eundarum pollutionum exiftunt. Quicumque enim facerdos fit, qux fanda funt coinquinâfc non poteft. Sumite 'ergo ab omni facerdote intrepide Chrifli myftena, quia omnia in fide Chrifti purgantur. Ceterum aliud crimen eft notorium, aliud occultum. Notorium diffinitur, de quo presbvter canonice condemnatur: occultum, quod adhuc ab ecclefia toleratur. Item aliud eft a talium officiis abftinere, ut peccandi licentia ceteris auferatur, fic hujufmodi ad pœnitentiz frudum trahantur: atque aliud, fi tanquam falfa, in fornicatione jacentium talia myfteria refpuantur. Sine dubitatione itaque teneatis, quod a clericis fic presbyteris quamvis fornicariis, quamdiu ab ecclefia tolerantur, neceft crimen evidens, licite audiuntur Divina officia, fic alta recipiuntur ecclcfiaftica fiteramenta.

Cap.

ciiiSI
>· s.

Cap. XXXIX. *It<m Strie»,<.Ji n,ibifif.af.*

Ad apoflolicc ledis regimen Intelleximus ex litterts tuis, quod quxdam confuetudo in Htingaria inolevir, ut populi multitudo plerumque de parochia epifcopi unius in alterius dicecefin transferatur. In qua licet per multa tempora moram habuerint, uterque tamen epifeopo» rum, tam is a cujus parochia recefterunt,quam :s in cujus parochia commorantur, eorum decimas exigit, & cos, nifi ad voluntatem ipfius folvaut, interdiâo fupponit : unde invidie dc plurimae contentiones oriuntur. Idcoque tua fraternitas nos duxit confulendos, cui portus decimae fint reddende. Noveris ergo quod fi de artificio, vel de negotiatione aut etiam de agricultura, quam intra terminos parochis in qua moratur, exercet, vel hujufmodi aliis decime lolvantur.· equum eft, ut ecclefix illi reddantur, in qua ille qui reddit, per totum anni circulum Milfam audivit.

Cap. XL- *yf/exander teitixf Brixitnfi tjnfnpt.*

Quoniam a nobis tua folicitudo requifivit, quid de decimis novalium tux ditrcefis ftatuendum fuerit, fraternitati tuz prxientibus litteris refpondemus, ut fi terrx illxqux arabiles fiunt, infra certam alicu'us parochiam fuerinr, tu earum decimas tua ex parte retentas, eidem ecclcliz facias afltgnari. Alioquin ipfas aliis ecclefiis fecundum diferetionem tuam poteris deputare, vel ad opus tuum tenere: ita quod fi quis tibi in his contraire prxfumpfeirt, tu eum ecclcfiaftica Centura ufque ad dignam fatisfaâionem percellas. Sententias vero fuper decimis a confulibus datas, przfertim cum fandorum patrum inftitutionibus obvient, irritas efle decarnas.' & eas, contradiâione fie appellatione ccftante, in irritum revoces. Quod fi laicus aliquis a clericis, five converfis, decimas de laboribus fuis in tua dicεceti requifiverit, tu cum ab exadione hujufmodi pronus compellas: & laicos illos, quia a colonis tertiam vel quartam partem laborum fuorum ante folutio-*^ nem decimarum recipiunt, decimem de portione fua fecundum quod colonus de parte, quzillum contingit, exolvere confuevit, abfque dimtnurio ne aliqua, his quibus debentur, facias exhibere.

Cap. XLI. *Alexander 111. Janm^fi epifeopo.*

Tua nos fraternitas duxit confulendos, quid de his agere debeas, qui defponfant aliquas mulieres, & procellit temporis antequam eas ducant, vel cognolcant, alias in uxores accipiunt. Super hoc utique confultationi tux taliter refpondemus : quod fi vir & mulier lefe invicem receperint expreflo confenfu mutuo dc prxicnti, p. neuter eorum, altero fuperilite, poterit ad alia vota fe transferre, etfi poffit ad monafterium tranfrnigrare. Verum fi inter ipfos non accefht confenfus mutuus de prxfenti, fed promilfio dc futuro, fciiicet quod uterque dixerit alteri: Ego te recipiam in meam, & ego te in meum.- fi alius mulieiem defponfavir & traduxit, etfi inter primos juramentum fuit, ficut diximus, de futuro, hujus delponfationis intuitu fecundum non poterit feparari matrimonium, fed eis eft de violatione juramenti pernitentia injungenda. De aliis vero qui corrm te fuper difpenfatione fafta per confenlum mutuum dc prxfenti, mo-

A vent controvcriiam, fit poti appellationem ante ....— fenientiam, vel cognitionem caufc, ad fedem apoftolicam interponunt, & appellatione pendente accipiunt alias in uxores: hoc arbitramur agendum, ut fi amodo in tali cafu aliqui duxerint appellandum, cis in ecclefia publice interdicas, ne ante decifionem caiifie aliud contrahant matrimonium .· & fi contra interdiâum ecclefix, ita publice faâum, venire prxfiitnpfe» rint : matrimonium tam przfumptuofe contradum poteris irritare. De illis vero qui in minori ctate dcfpouiantur, traduntur, & conjunguntur, dc proctflu temporis divortium poftu» lant, minorem allegantes serarem, aut vim fibi a parentibus fadarn : hoc inquifitioni tux prr-
B lentibus litteris rrfpondcmus, quod fi ita fuerint xtaii proximi quod potuerint copula carnali conjungi, minoris xtatis intuitu non debent ab invicem leparari, fi unus in alium vifus fuerit confenfifie, cum ztatem videaturfupplctfe malitia. Sed cujufcumquc fuerim xtatis, fe poliunt per illatam violentiam cxcufare, nifi poft violentiam cunlenius accedat.

Cap. XLII.

Illud quoque nihilo minus ex tua inquifitione innotuit, quod cum quxdam libera mulier per annos decem & ultra cuidam fervo fcienter cohabiraverit, & ab eo fuerit camaliter cognita, nunc ipfum afterit fuuin non effe maritum, pro eo quod telles ddponfationis non comparent. Verum vir eam vendicat in uxorem, & often, dit publicum inftrumentum, quo fefe conjuges noverant, & propter quod ipfum ei donationem feciflie propter nuptias apparet. Mulier vero inftrumentum illud vitiofum fuiffe fatetur * : 6c * </. fate· plures tqftcs produxit, quod fervus ille ab inimicis mulieris frpe rogatus, ut eam dcfponfa- lauda- ret, & ille le non eam defponfaffe, nec defpom retur. faturam firmiter afferebat. Vir autem non nifi publico * inftrumento, & quibufdam teftibus, * prx. qui viderant eam annulos deferentem, mulierem diOo propriam probavit elfe uxorem. Sed mulier, de more illarum mulierum quz panes vendunt, fe annulas detulilfe dicebar. Unde quoniam m hujufmodi dubietate fama vicinix magis debet attendi, tux folicitudinis erit famam inquirere, utrum prxdidus vir in ledo eam & in menfa ficut fuam uxorem, aut concubinam habuerit : & fi fama loci habet, quod viripfam ficutuxorem tenuerit, cum matrimonium lit conjunâio maris & foeminx, individuam vitae confuetudinem retinens : cogenda cil mulier .' ut eidem, viro affcftu ferviat conjugali, prxfertim fi prxlcriptun. inftrumentum ab eo "cognitum fuerit,-. λ1 qui fuum officium fideliter adimpleverit. ditum

Cap. XLIII. *Idem Exonieufi epifeopo.*

Prxtercj hi qui jurant de matrimonio con- *Borr'HUiu* trahendo : *ufjxe,* Si autem promiferunt, conjungant. Si autem fibi invicem id remittere vo- nobis. luerint, ne forte deterius inde contingat, ut talem fibi ducat, quam temper odio habeat, videtur quod ad inftar eorum qui focietatcra juramento, vel fidei interpofitione contrahunt, & poftea eamdem fibi remittunt, hoc poffit in patientia tolerari.

Cap.

ANNO CHkbII

Ca i*. XLIV. £x *concilia Mgxntino B. hi.* j.

Id baptifmo , vd chrifinate non poteft alium tafcipere in filium , qui non eft baprizatus vel confirmatus.

Cap. XLV. *Item* rx *concilio opted Compendium.*

Si quis presbyter ordinatus deprehenderit fe non efle baptizatum, baptizetur, & iterum ordinetur.· & omnes quos ipfe baptizavit.^

Cap. XLVI. *Item ex concilio hahito apnd I!'ormatiam, cap.* 4.

Mulieres vero cum feparatx fuerint pro hac vel alia licita caufa a propriis viris, rotam przcipimus recipere dotem , quam in die nuptiali receperunt, & poft expletum annum , accipiant alium virum, fi voluerint : fimiliter & vir uxorem.

Ca i*. XLV1I. *Alexander III. CentnarienH archiepifcopo.*

Veniens ad nos cum litteris tuis L. presbyter tuus, fupplici nobis relatione mpnftravit, &hoc idem tux litters continebant, qnod cum in ecclefia Oven, inftitutus fuiflet ei fuit objeâum , quod in ecclefia ipfa * non canonice habuifliet ingreflum .· videlicet quod prius promifittet unicuique parochianorum barilevini remittere, quod faccrdott ejufdem ecclefix, qui pro tempore ibi ferviret, confueverat pro beneficio dari. Verum cum duo apparuiflent , qui jurati depofuemnt presbyterum talem fecifle promiflionem, & cum altero illorum pactam illud dicerent faâum futile.· tu pro presbytero, ut decuit , & rationis exigit ordo , judicafti : & nos fententiam tuam , prout dignum eft, commendamus : eo quod ille qui eodem infeâus erat crimine, non pofllct contra alium teftificari, cum etiam nulli de feconfeflb adverfus alium in eodem crimine fit credendum : & unus teftis non iufficiat ad cujuslibet rei probationem. Sane quod in litteris inieruiiTe diceris, parentes fuos promififle, ut infra quindecim dies eidem ecclefis deberet fpontanec cedere : prudentis tus fignificamus , quod ipfum, cum de confcientia fua promi(Gonem iadamtaifle diffiteatur , taper hoc monere potes atque hortari, fed ei vim nullam debes inferre. Ideo fraternitati tus per apollolica feripta prsientibus mandamus, quatenus fententiam tuam faciasfirmiter obtervari , prxdiilo L- ecdefiam iplam cum omni jure luo integram & illibatam confervans , parochianos ejufdem ecclefix ad jura fua fibi folvenda , diligenter commoneas, & appellatione remota compelbs . Si autem exinde aliqua laborat infamia, ei cum quinta manu vel tertia dumtaxat fui ordinis, purgationem indicas . Qua recepta, cum ab infamia; nota incunctanter abfolvas.

ai. in ee* «le(w ipu nu** k*noni* ΆMI

Cap. XLVin. *Idem Panormitano archiepifcopo* .

In ai chiepilcopatu tuo dicitur contigifle, quod quandoque Sairaceni mulieres Chnflianas rapiunt & pueros & eis abuti prxfumunt , & quofdam etiam interdum occidunt . Cum autem excellas huiufmodi cariflimus in Chrifio filius nofter Aluftris rex Sicilis, tibi & alns perfonis ecclefiailicis , que pontificali tapereminent dignitate , commifit puniendos : quid de Sarracenis agendum fit, qui fuerint in nefario. fcelere intercepti , nos duxit prudentia tua ccnfulendoa . Super quo' utique tuae confullationi taliter refpondemus, quod fi tales in tua jurifdiâione fintvel fuerint poftmodum intercepti, pecuniaria poteria cos perna mulAare, & etiam flagellis afficere : ea tamen moderatione adhibita , quod flagella in vindiâam (anguinis tranfite minime videantur . Si vero fuerint ita fuper hoc graves Sarracenorum cxceflus , quod mortem vel truncationem membrorum debeant fiiftinere , vindiâam ipfam referves regis poteftati. ,77,

B

Cap- XLIX.

De illo autem qui fe uxorem fratris fui, antequam ei matrimonio jungeretur , cognovifle proponit, hoc tus prudentis refpondemus : quod nifi fuerit publicum & notorium , aut idoneis teftibus approbatum , ipfum prius prsdiâum mulierem carnaliter cognovifle, prsdiâum matrimonium occafione illa dirimi non permittas .

Super eo vero, quod atteris, Sarraceoum quemdam de muliere quadam Chrffiiana, quam quatuordecim annos tenuerat, filios fufeepifle *: dif*cretioni tus duximus refpondendum , quod tarn Sarracenus quam mulier pro tanto exceflu gravi Cfuot animadverfione plectendi.

CaY. L. *Zoititu tertiat* Cxrerf epifeopo, in regiftro.*

Ex tuarum litterarum continentia intelleximus, quod cum H. presbyterum , quia infamabatur de homicidio, communicato fratrum confilio , in epifeopatu tuo facerdotali officio fufpcnditt*es: prsdecettoris tui litters tulit in medium , quibus apparuit cum judicio aqux frigids fuam innocentiam purgaviffe , & epifeopum fuis illum litteris abfolvifle. Scholares etiam qui homicidium, inftigante diabolo, perpetraverant, * immunes * ipfos a crimine, taâis facrofanâis Devangeliis, affirmaverunt . Quia vero cum peregrina judicia a factis canonibus fint inhibita , purgationem quam prsftitit non fufficere putamus: fraternitati tus perapoftolica feripta mandamus, quatenus, fi accufatores idonei minime apparuerint, qui eumdem de homicidio convincere pottiut, ut cum feptima vel quinta manu fui ordinis, ficut expedire cognoveris , per purgationem canonicam innocentiam oftendat , fibi injungas : quam cum prarftrreric , fufpcnfionem fine mora £c difficultate relaxes : & eum tcftimonii boni annuncians, ab infamia homicidii , nullius contradiâionc vel appellatione obftante, authoritate noftra fretus , abfolvas . Is autem qui infamatus, fele immunem â crimine homiEcidii, prsftito juramento firmabit: dc purgatores, quod eum credant verum jurafle , jurare debebunt.

* *f.* immu non iptum

CaP. LI. *Alexander tertiae Toletano archiepifcopo.*

Latores prxfentium cum litteris tuis ad noftram prxfcntiam accedentes, fuum nobisexceffum plenius intimaverunt: lcilicer quod tamipfi quam alii multi, poftquam interdicti & excom municati fuerant, Divina przfumpfirrunt officia celebrare. Quoniam veracum eis magnam multita-

Christi tudinem in hoc peccafle dicebant, nec nobis, Φ*·' corum magis vel minus delibuerit, innote* icere potuit ;' negotium ipfum difcretionis tuae arbitrio duximus remittendum, fraternitati tuas per apoftolica feripta praecipiendo mandantes, quatenus rei veritate diligentius inquifita, fi quadraginta folummodo vel pauciores in his deliquii conftiterit, omnes in perpetuum ab officio facerdotali deponas. Si vero multitudinem magnam in hoc peccafle cognoveris, eos quos magis caufam efle delidi conftiterit, perpetua depolitione condemnes; & alios qui non tantum deliquerunt, ab officio ad tempus fuipendas; & omnibus peenitentiam fecundum diferetionem tibi a Deo datam injungas.

Cap. LII. *Idem Lxcenfi epifeopo.*

De fecunda vero qnzflione, hec tuam voltimus diferetionem tenere, quod propinqui ejus quem pro miijifeftis cxceflibus, videlicet homicidio, incendo-, violenta manuum injeâionc in clericos, violatione multarum ecclefiarum, & inccflu, vinculo excommunicationis adflringis ;' monendi lunt, ut pro eo fatisfaftionem exhibeant. Quod fi fecerint, qui laborans in extremis, przftito juramento per presbyterum * tenuerit ab excommunicationis fententia relaxari, ni coemeterio iepeliri poterit. Si autem propinqui ejus tuis acquiricerc monitis contradixerint, quia jam non eft peccatum purgatum, défuncto neganda eft ecdcfiailica fepultura.

• f. <4xi- Bueric

Cap Lili. *Idem yVintonierf epifeopo.*

Prztcrea qui ad fedem apoftolicam appellant dc clericis, & poftea gravia &enormia committentes, fe, Cum conveniuntur, tuentur appellatione.· lu-cduximus idpondendum, qucdfi poft appel ationem gr.rvia committunt, & ita publice ‹3c nunifefte, quod alii fcandalizentur, & decor ecclefiafticz honeftatis deformetur, eos appellantes m tanta nequitia & iniquitate non debes tueri, quo minus coram te exceflus canonica Centura puniatur. Porro de his qui fententia excommunicationis innodati, juranj ecclefiz judicio ftare, & mox obliti, in vocem appellationis prorumpunt.· diferetioni tuz figntficamus, quod eos per excommunicationem compellere debes fuam appellationem profequi, vel judicio ecclefiz ftare.

Cap. LIV. *idem Ponontenfi epifeopo & orebipresbytero.*

Confuhiit nos veftra dile&io, utrum appellatio, quz ab omni gravamine interponitur, teneat. Super quo utique confultationi veftrz taliter reipondemus, quod *fi forte* generaliter appellationem interponeret aliquis ab omni gravamine, quod 1'ibi contingere poflet, hujufmodi appellatio tenere non debet. Si vero aliquis ab aliquo judice luper omni gravamine, quod in una caul.t fibi contingere poflit, appellationis cbftaculum interponeret: quamquam generalis appellatio fit nuerpofita, appeHationi tamen hujuimodi eft deferendum.

Cap. LV. *Idem' Norwicenfi epifeopo.*

Si facerdos Iciat pro certo aliquem efle reum alicujus criminis; vel fi confeffusfuerit, &emendare noluerit: nifi ordine judiciario quis probare poflit, non debet eum numinatim redarguere, fed indeterminate » ficut dixit Chriftus: *IAutr wfirnm ave traditnritr eft. Si vero* ille cui damnum illatum eft, petierit juftitiam, poteft excommunicare authotem damni, licet ei confeffus fit, fed tamen non poteft nominattm eum removere a communione, licet iciat eum efle reum: quia non ut judex feit, lied ut Deus. &d eum debet admonere, ne fe ingerat, quia nec Chriftus Judatn a communione removit.

Metti. »«. λ4·"·

Cap. LVI. Aewr *ex Concilio * Motifceitf.* . Λ{ TcU_ UBO.

De fervorum ordinatione, qui paflim ad gra* dus ecclefiafticos indiferete promoventur, placuit omnibus cum facris canonibus concordare: dc ftatutum eft, ut nullus epifeoporum deinceps ad facros .ordines eos promovere prsfumat, nifi prius a dominis fuis libertatem fint confecuti; & fi quilibet 'fervus dominum fuum fugiens, aut latitans, aut adhibitis teftibus munere conduits, vel corruptis, aut qualibet calliditate vel fraude, ad gradus ecclefiafticos pervenerit, decretum cil, ut deponatur, & dominus ejus eum recipiat. Si vero avus vel pater ab alia patria ip aliam migrans, in eadem provincia filium genuerit, & ipfe filius ibidem educatus ad gradus ecclefiafticos promotus fuerit, utrum fervus fit, ignotum fit,' & poftea veniens dominus illius, legibus eum acquifierit: fancitum eft, ut fi dominus illius libertatem illi dare voluerit, in gradu fuo permaneat; *fi vero* eum catena fervitutis a caftris dominicis abftrahere voluerit, dum amittat, quia juxta facros canones, vilis perfona manens, facerdotii dignitate frui non poteft.

Cap. LVII. *Innocentittt Jjiulejenfi patriarchs.*

Qttottes frater nofter Adifpertinns * Tudertinus epifeopus, êc in noftra & in veftra przientia fuerit de limonia impetitus, prudentiam tuam latere non credimus. Cujus caufa in. noftra tandem ventilata pnefentia, produit funt accufatores dt teftes, viva voce & feripto acculantes cum, eo quod ecclefiam fanfti Petri de Pajo, presbytero Pat. o dedit pro mittendis quatuor modiis frument·, quos ab eadem ecclefia fufeepit. Verum quoniam neque telles, neque acculantes, fecundum formara canonum ianftorum patrum in caufa illa procedere potuerunt: communi fratrum nOftrorum confilio judicamus, ut tertia manu fui ordinis, & quarta manu abbatum & religioforum faccrdotum, de przdida fimonia in veftra przfcntia fe expurget. Porro purgationis tenor erit hic: Idem epifeopus fuper fanda Dei evangelia jurabit, primum, quod pro ecclefia fandi Petri de Pajo, a presbvtero Paulo * de Ada, neque per fubmiflam perfonam, nec pro eo alius, le fciente, pretium acceperit. Deinde vero purgatores jurabunt fuper fanita Dei evangelia, quod ipfi credunt verum efle quod ipfe juraverat.

delKinu, . >· Φ I· c. qxfitiri ubl Iribo | !utl mum ah hac di repat. „em & c*· rurg. cm

▪ presb. Paulo danda

Cap. LVIII. *Cxonienfi & Covetrenfi epifeopi/.*

Ex parte * Matthzi clerici accepimus, quod cum ipfe ab ecclefia de Gundune, fuiflet violenter eje&us, *iSc. in ettyite finem, ibi*: Cum fanftuanum Det non poflit jure hzreditario poifideri.

· Manhi

Cap.

ANNO CHRISTI ··>».

CAP. LIX. *ttrtiiu Cnemtaenfi tpi/cp.*

Ex litterarum tuarum tenore perpendimur, quod F. lator prxfcntium in iubdiaconatus officio conflitutut, quandam fibi in conjugium copulavit. Unde tu, ficut vir dilcretus ac providus, ipium eamdem quam in uxorem duxerat, abjurare fecifti. Super quo faâo prudentiam tuam in Domino commendamus, per prxicntium feripta tibi mandantes, quatenus fi ad canonicum, vel monadicum ordinem tranfire voluerit, poft feptennem poenitentiam in clauftro laudabiliter peraAam, fi tibi, vel fucceflori tuo idoneum vifum fuerit, eum ad majores ordines B promoveri concedas. Quod fi ad religionem te transferre noluerit, eum nec in fubdiaconatu miniftrare, nec ad ulteriores ordines permittas promoveri. In minoribus tamen ordinibus poterit miniftrare.

Cap. LX. *Hem Ctminerienfi erebiepifeopo.*

Ad extirpandas fucceffiones a *iteris* Dei ec* defiis, ftudio totius folkitudinis debemus intendere: te etiam decet ad hoc vigilem curam adhibere, ne circa minifteriutn fufeepei regiminis videamur minus diligentes exiftere, fi vitia in ecclefiis vel in ecclefiafticis viris permiferimus pullulare. Inde eft quod fraternitati tux per C apoftolica feripta mandamus, quatenus fi qui filiorum * clericorum tux provincix teneant ccclefias tanquam perfonx vel vicarii, nulla perfona media, in quibus patres eorum miniftraverant, eos, five geniti fuerint in facerdotio, five non, ab ipfis ecclefiis, contradi&ione & appellatione ceflante, non difleras amovere. Si vero aliqui fint filii clericorum, qui ecclefias quas patres eorum tenuerunt, pcrlonis aliis mediis funt adepti.* eos, dummodo idonei fint, inipfis poteris fuftincrc. Ira quidem, quod fi unusplures ecclefias quas pater ejus tenuerat, poflidet, quarum una poffit fibi fufficere: ipium una, quam maluerit, appellatione remota, facias efle contentum: dummodo ecclefix non fint tales, D quarum * una a reliqua pendere videatur.

* filii pmbyttrotum

* *tl.* aquafuin uni •“N·

* Cenomainuti

CAP· LX1. *Vrbenut tertim * Stnanatf ertbiepifcopo.*

Ad hxc cum nonnunquam inter aliquos parochianos tuos, vel inter eos & alios coram judicibus delegatis agitetur controverfia, Ixpe a judicibus ipfis, ut afleris, apoftolica authoritate sibi injungitur, ut alteram partium forte Contemnentem parere judicio, vel ob altamcaufam rationabilem, ecclefiaftica diftridione percellas. Illi vero qui fubjaccrc excommunicationi mandantur, litteras ad alios judices a fede apoftolica impetrant, a quibus nihilo minus authori- E tate apoftolica tibi mandatur, ut eos qui de mandato priorum judicum fuerant excommunicati, habeas abfolutos. Super quo tua dtferctio dubitat, quid tibi in diverfitate hujufmodi fit agendum. Ad quod refpondemus, quod fi litterx ad fecundos judices impetratx tacita veritate non fuerint, eos ad mandatum eorum abfolutos habere debes.* prxeipue cum Romana ecclefia abiblutionem fententix delegatoruifF judicium, nequaquam coniueverit aliis delegare, nifi in littcns commiflionis exprefle contineatur dc fufficienti cautione prxftanda ab his, qui abfolvi debent, quod judicio ecclefix debeant obedire.

ANNO CHRtSTt «'»».

Cap. LXII. *Hem Ltginenfi epiftep».*

Ex litteris tux fraternitatis nobis innotuit, quod diaconus prxfentium lator, volens ante tempus ordinari in presbyterum, aderit fe per ordinationem tuam granum facerdotaldm adeptum: & cum ei manum non impoluifles, Mif-Tarum celebrationem publice ufurpavit. Poflmodum vero Domino infpirante, rediit adfeipium, & proprium cognofcens escedum, in tanto fibi periculo confuli poftulavit. Quia igitur fuper hoc tua nos duxit fraternitas confidendos, litteris prxfentibus reipondemus; quod ad facerdotis officium non poterit promoveri. A diaconatu quoque, biennio vel triennio, pro tua provifionc maneat fiifpenfus. De beneficio autem cura eo mifericorditer agatur, ne fuftentatione privatus, ad lxculi negotia revertatur. Ut autem fecurius ei poffis hanc facere milcricordiam, dc agenda pernitentia circa eum diligentem curam non defìnas exhibere. Salubrius autem fibi abfque dubio providebit, fi ad regularem vitam ie duxerit transferendum.

Cap. LXIII. Jdmv *florentim epifnp.*

Litteras fraternitatis tux debita benignitate fufcepimus, quibus certiores de finceritate tux fidei & devotionis effeAi, ad honorem 'tuum & commodum abundantius provocamur. ' Verum quia a nobis poftulafti, utrum poftquam delponlalia inter aliquas legitimas perfonas contracta fuerint. & antequam a viro mulier traducatur, alter eofum leprx morbum incurrat, alter ad confummandam copulam maritalem compelli debeat, ut fe * poffit ad fecunda vota transferre: tux folicitudini refpondemus, quod ad accipiendum eum cogi non debet, cum inter eos matrimonium non fit confummatum.

* *Forte,* aon poffir.

De illa vero, qux viro fuo labente in hxrcfin, ipfius confortium declinavit, utrum revertente illo ad catholicam veritatem, ad redintegrandum matrimonium fit cogenda. videtur nobis quod fi mulier ea dumtaxat intentione difceffit, ut lapfus in hxrefin, txdio pariter & confufione effedus, fe ab errore iuo converteret: ei, cum reverfus fuerit, eft reddenda: qux etiam, fi reverti noluerit, compelletur. Si vero judicio ecclefix, fine ipe matrimonii redintegrandi rcceflit, ad recipiendum etim nullatenus eam ducimus compellendam. Dc uxore vero, utrum quemadmodum & vir, liberam debeat habere lepulturam, videti r nobis, quod nulla luperhoc inter virum & mulierem ut differentia, fed utrique, in cafu ifto, xqualem credimus efle facultatem, cum ele&io ifta ad cum potius ftatum pertineat, in quo mulier folvitur a lege viri. Utrum autem pater minores filios, * ubi magis voluerit, valeat fepelire, non invenimus a fandis patribut diffinitum, & propterea terrx coniuetudini decernimus relinquendum.

Cap. LXIV. *Idem Martmondenfi abbth.*

Inter cetera qux a nobis funt pro tuo miniftcrio requifita, illud quoque onneii folicitudo non tacuit, quod quidam monachus tuus, cum effet olim in fxculo conftitutus, presbyteratus officium, prxtermiflb diaconatu, fuicepit. fuper quo tua poftulat devotio difpenfari. Intelleximus au-

— autem quod ille non malitia, fed pia, ut fibi •"kbatur, cautela pnemonitus, ordinem'diaco- nii quem fe accepifTe fimularat, omifir, ne, ficut cum quidam avunculus ejus rnftigabat , dc manu fehiimatici fortiretur. Unde quia dc his nihil nobis conflare potuit, examinationem fidi hujus tur duximus confcicntix relinquendam, authoritate apoftolica mandantes, ut fi abfque dubitatione conftiterit, quod ille non cx fuperbia, fed ut fchifmatici manus evaderet, fic indignationis avunculi fui aculeos declinaret, tali frmulatioue fit ufus. competenti tempore ordinem facias ei diaconatus impendi.* fic fic poft aliquanti temporis abftinentiam, quam tuae committimus diferetioni , dumtaxat corde contrito fic humiliato ipiritu, in beneficio lacerdotali.ordinis poterit exerceri.

CAf. LXV. *Jdrm ardiepifcopo Turme^fi Andegiveiifi tpifccpo, & abbati Salnmnnfi .*

Ad audientiam noftram, venerabili fratre noftro Ccnoinai.cnfi epifeopo intimante, pci venit , quod dikftus filius nofter W. archidijtconus ejus,' de morte cujufdam mulieris, que per officiales ipfius archidiaconi interfeda proponi;ur , non aliter quam fi ipfe occiderit, infamatur. Ceterum quia idem archidiaccnus ab hujufmodi reatu fe aflerit efle innocentem, nos proyidcre volentes, ne infamia polluat, quem non fecit no·l centem : diferetioni veftrz per apoftolica fcript.i mandamus, quatenus per epifeopatum Cenomanenfem fic civitatem facias publice nuntiari, ut fi qui de hoc ipfum archidiaconum accufate voluerint , eum fecundum juris ordinem coram vobs accufent, fic nifi comparuerint, qui de homicidio illo, tum velint impetere, Caufam 'convocatis partibus audiatis, fic fublato appellationis obftaculo, dqbito fine terminetis . Si vero publica & manifefta dcnunctatione faâa , infra quadraginta dies accufator non apparuerit, vel etiam in probatione defecerit , prxdjfto archidiacono fecundum quantitatem infami® , qya laborat, purgationem canonicam imponatis: fic ea prxftita fic recepta , ipiuin a nota infamis , contradictione fi; appellatione ceifante, abfolutum publice nuncictis, fic faciatis abfolutum haberi.

CaP. LXVI. *Idtm unive/Jij [iffrjgant.r*

Cum r.on ignoretis B. venerabilem fratrem noftrum Cantuarienfem aichiepifcopum vobis noti folum nictropolitico, led etiam jure legationis prxefle': mirabile fatis eft, quod quid;m veftrurn , ficut audivimus, afleverare præfunnmt, quod idem archicpifcopus nullam caufam deepiicopatibus veftris, five jure legationis, five metropolccs, audire debeat, nili per appellationem factam ad ipium . Sane licet forte metropolitico jure non debeat caufam audire de epifeopatibus veftris. nifi jd eum per appellationem deferatur : legationis taincn obtentu univerfas caufas dc ipfis epifeopatibus, qux per appellationem vel querimoniam aliquorum perveniunt ad audientiam luam , audire poteft fic debet, ficut qui in provincia fua vices nofiras gerere comprobatur. Mandamus itaque vobis atque przcipimus, quatenus caufas, qux de epifeopatibus veftris ad eumdem archiepifcopum perferuntur , ejus judicio relinquatis : nec quemlibet clericum 0ut laicum veP.rx jurifdiclionis de cetero deteeArere vel impedire tentetis, quo minus caufas luas ad praefatum archiepifcopum, G voluerint, polfmt transferre

CAF. LXVII. *Clenttni jjj. Sagmtmo tpifeopo.*

Pervenit ad nos, quod in epifeopatu tuo f;-*·pe contingat, quod a laico enormis & intolerabilis injuria clerico, multis adftantibus fic videntibus, inferatur, vel plebe pnefente in ecclcfia , cam diabolice fraudis inftiochj accidit horribiliter humano perfundi fimguine : fic ob hoc injuriantes in caufam tra&j, negant fe tantum facinus commififle ; fic oum itrfus illatam fibi injuriam, eorum teftimonio qui prsefentes extiterunt fic viderunt, probare defiderct, ipfimct , licet veritatem cognoverint, contemnunt veritati teftimonium perhibere. Sicquc fit, quod ccclefiaflica juQitta deperit, fic ordo clericalis vileicit. Accidit etiam, quod cum plures frequenter in clericos temere violentas manus injiciant, ad fedem apcftolicam pluiimis nequeunt obftaculis labore. Et quia fuper his tua nos fraternitas duxit confidendos, tus confultationi taliter refpondemusquod hi qu' dc rebus ecckfiafticis nolunt teftimonium perhibere, fi altas veritas nequiverit elici, ad id hint per ecckliafticam ccniuiam compellendi. Si vero clerici pafli injuriam, veritatem forte aliquorum teftimonio nequiverint comprobare, licet justa rigorem canonum unius teftimonio non fit flandum , tamen juxta confuetudinem Romans ecclefiæ , propter reverentiam clericali* ordinis , ipforum juramento fidem volumus adhiberi. Illos autem qui valetudine praepediti, prQ abfolutionis beneficio ad fedem apoftolicam nequeunt laborare, recepto ab eis ficut mons eft juramento, poteris abfolvere: ira quod laniiati prillinz, reftjtuti, apoftolrco fe confpedui reprsfentcnr. Sexui vero fzmineo fic pueris ac lenibus luper hoc fatis tc credimus poflè libeic dilpeniare. Ecclefiis infuper que fanguinis vel feminis funt effulione pollute, civitatis clerici* convocatis . cum procellione fie aqu® benedi&e adfperfionè, prout in ordinario habetur adferiptum, poteris emundare . De his etiam, qui clericis non enormem, fed modicam vel levem injuriam irrogaverint , tux fraternitatis arbitrio duximus relinquendum.

Sexits apoftolica confuevit exhibere fe petentibus liberalem I led quidam ejus gratia nequiter abutuntur, dum quod *ipfa* de benignitate concedit, ipfi ad malignitatem retorquent. Quidam igitur volentes malignari, in commiflionibus noftris minores perfonas propriis nominibus exprimunt, majores vero fic digniores fpec.ialibus vocabulis non defignant: fed eas in generalitate involutas comprehendunt, ut ita facilius commiffionсs impetrent, 1ubhac forma : Conqueftus eft talis de illo, & quibufdam aliis 'proprüs nominibus exprimendis, quod ei in (ali negotio fic aliis graves exiftunt I Eorum igitur vo'entfcs obviare malignitatibus , decrevimus, ut cum ui noftris commitlionibus minores & viliores perfoiiz fokimmodo defignantur, maiores & digniores fub generali claufula nor. intclligantur includi nec cffrxncm multitudinem hac occafione liceat includere, ut de majoribus fic minoiibus audiantur, qui de minoribus fic kvioiibus tantum faciant mentionem. Si quis vero majores perfonas expreflêrit, ut non velit cum ei» experiri judicio, fed ut defccndere valeat ad mi-

CHRISTI min?rcs. quia fraus & dolus ei non debet patrocinari, unquam mendax precator carcat impetratis .

LECTORI BENEVOLO BARTHOI OMÆUS Poin , falutem.

T TÆC funt, qus «x archetypo ilto , cujus fupra JT, mentio 6t , leftu adeo difficili , fummo labore defcripfimus. Qjue fi cui grata & utilia fuerint, primum traaias agat Deo , qui horum qualecumque c- I xemplar hocufque fervavit ; deinde F. Petro Crab ', qui hoc ipfum, ut inter concilia ederetur , procura- A vit : poflten-.o & r.oh i, quoi non piguit , quamquam non decrant qui dehoitarentur ôc abikrretent, utilitatis public» gr <ti« moltfliat ttntum perfect? , ut qu* antehac difficillime legi poteiant, jimcu vis lefiu facilia redderentur - Ceterum fi quibus in hi; locus aliquit intticatior, mutilus, «ut minus abfolutus vide* tur : ıı noverint , difficultatem eam fibi nobifeum efle communem. Neque emm archetypon ipfum adeo ttr* fum fuit , qu<n & ros aliquoties halitare cogeremur. Maluimus autem & te fubiode nobifeum herere , quam conjccilie ac mutfle quidvis temere videri Certe in cdirione hac poli re ma permultis Joci» mentix lublatar funt opera F. Laurentii Surit , & plurima fu* integritati reflituta. ANNO CHRISTI n?».

B* CONCILIUM LATERANENSE I ï I. OECUMEN1CUM

Ab Alexandra 111. papa anna Iljg. celebratam

ADDITIO-

An. ii-,. Ex Maafi Suppi, lom. II paj. Sic.

„ A^Oncilii generalis Lateranenfis III. cano„ V^d nes in omnibus paffmi conciliorum col„ leftionibus occurrunt . Addita funt veterum „ feriptoruin excerpta plura,, quibus integrorum „ adorum defedus utcumque fuppletur . Uni„ cum mihi poft medis collectos manipulos fpi„ cilegium fupcrcftt Utile tamen & ad plenam „ concilii ejufquc canonum fcientiam necclla„ rium. Id vero tunc primum dabo, poftquam „ nonnulla admonuero que ad hunc fcopum „ collimant. Ad hoc Latcranenfe concilium „ delatum fuiffe Petrum Lombardum Pariften„ fem epifeopum, quod fcripferit, Chriftum fe„ eundum quod eft homo, non eife aliquid , „ Baronius & ex illo Binius exterique fcripfe„ runt. Negavit Pagius, eo perfuafus argumen- C „ to, quod litteras Alexandri ad Willelmum „ Senonenfem errorem hunc damnandum cdi„ ctntcs , (quas litteras Parifius & ex eo Ba„ ronius cum anno habiti concilii illigat) an„ te aliquot annos feriptas fuiffe oportet ; Wil„ lcimus enim jam inde ab anno 1176. *Scno*„ nenfes infulas cum Remcnfibus commutave„ rat . Id vero ego quidem admitto de literis „ illis, quas inter afta concilii Lateranenfis re„ ferri nequaquam poffe confentio . Verum ad „ concilium Romanum feu Latcranenfe caufam „ illam dclafam fuiffe ambigi nequaquam po„ tcft, id afferente eorum temporum lcriptore, „ Gualtcro priore S. Viftoris Parificnfis in fuo „ opere M. S. apud eundem Pagium ad A. I179. D „ Forte etiam litcrx ea dc rc tunc a Pontifice „ datae funt ad Walterum non amplius quidem „ Senonenfem fed Rcmeniem archicpiicopum ; „ ncc illae alix fonaffe funt ab iis , quarum „ fragmentum legitur in codice decretali, quod „ extat in appendice ad concilium hoc Latcra„ ncnfe parte XLIX. cap. XX. cujus inferiptio „ eft *Remtnfi arebiepifeopo.* Has ergo literas tan„ quam adorum ejus concilii .portionem, ut hic „ referam, eruditi ledores' facile permittent .

„ Primo tamen dandam ccnfeo epitomen ca„ nonum Latcranenfium cx lcriptore eorum tem„ porum rquali hiftorix Romanorum Pontifi„ cum, quam ex M. S. codice Zvvctlenfi pro„ duxit P. Pez Anecdor. to. L part. m. Is „ vero author, quem fub Czlcftino papa III. „ fcripftfle non dubito , cum ejus confecratione „ relata opus futim abfolvat ; alium capitulorum „ ordinem, numerum canonum minorem exhi„ bet , quin & nonnulla ab editis diverfa ali„ quando dc nova profert. Qux fit hujus diferi„ minis caufa eruditi lectores dijudicent , quod „ ut facilius expediant , brevioribus additis no„ tis, in quibus diferepent ab editis, indicabo. „ Poft canones addam excerptum ex bulla Cio„ mentis pape III. ad Henricum Bituricenfem „ archiepil'copum, quo canonis X. Lateranenfis „ fanftio quzdam refertur cum additione , qux „ in edito canone non legitur. Tertio fyccedct „ fragmentum epiftolx Alexandri III. ad R.e„ menlem archiepifcopum de fententia Petri Lombardi, qua de rc fupra egi . Supplcmen„ tum hoc claudent Patrum fubfcriptipnes, quas „ correftiores prx editis omnibus exhibet P. „ Martene Vet. Mon. tom. VII. pag. 78. Lab„ beus e vetuftis fchedis dederat illas mancas' corruptafque, auftiores ex alio M. S. codicc „ vulgavit Dacherius Spicileg. to. XII. Vet. edit. „ Illas iterum c M. S. codice S. Viâoris Pari„ fienfis multo corre&ores & nonnihil auftas „ produxit P. Martene Vet. Monu.to. VII. pag. „ 78. qui & variantia catalogi Dacheriani dili„ genter adnotavit : Marteniano labore ad illu„ ftrandum hoc Conciliorum fupplcmentum u„ tendiim duxi.

ANNO CHRISTI in> .

CANONES CONCILII LATERANENSIS III.

ANNO CHRISTI

Ese Anonymi Zwctltnfis btfloria Romanorum Pontificum.

IN quadregefima convocatis diverfarum nationum Cf regionum infinitis cpiftopis & pria-nt, ad i^/ltntiat & enormitates, qua tempore f:bifmatis ixcrcVcrant , (tuendast Rom fynodtim cucbravit, in fua jynodica capittuit-MA. (e)*

1.

Quod facerdos dotem ecclefiz vel decimas alienas (alienans) privandus eft officio & beneficio, *(b)*

II.

Quod nullus clericus vel presbyter habeat plurcs ecclefias vel canonicas in diverfis partibus, (r)

III.

Quod clericus *(d)* facerdos manifefte fornicariz cohabitans privandus eft officio & beneficio.

IV.

Quod nullus epifeopus debet ordinare clericum nifi ad certum titulum, *(e)*

V.

Quod nullus epifeopus vel archidiaconus debet exaftionem habere vel colle-&a$ in clericis tuis. k/)

VI.

Quod magiftri tchelarum non debent aliquid exigere ab iis quibus prxdicant verbum Dei. *(g)*

VII.

Quod epilcopus , quando circuit epi* fcopatum, non debet habere plures equitaturas quam XXXV. vel tantum XXX.

A archiepifcopus non plurcs quam XL. & fic de exteris, *(b)* '

VIII.

Quod fchifmatici, qui juraverunt non atroci coa&ionc, non promoveantur. (>)

IX.

Quod ufurarii excommunicentur ; nec ad religionem venientes recipiantur *(I)* nifi reddantur mala requifita, fipoffunc.

B

X.

Quod hzretici , ficut Cattarii, five alio nomine Paterini excommunicentur, & fcpultura jcarcant. (/)

XI.

Quod laïcs decimationes non habeant. («)

C

XII.

Quod nullus clericus inveftituram fumat a laico. *(n)*

XIII.

Quod non fiat facerdos nifi filius legitimus. *(o)*

D

Capitula de nigris monachis .

I.

Quod nihil debent exigere ab illis qui convertuntur ad religionem, *(p)*

ADNOTATIONES IN SUPRASCRPTOS CANONES.

(«) In editi» Cunt XXVII. Sed forte canon. I- de eieftione fummi Pontificis ab Anooymo non ponitur iu cenfum .
<4; In editi» non leeitur.
(c) In edir.s cm. XIII.
(d; Notnir.e cicrci iicerdotu hic defignatur clericus in facris. Canon iOe eft in editis XI.
(s) In editu cm. V.
(/) In editu can. IV. * Vff.
(χ) In edit<» earrelTu verbis non legitur, qoanquam At id dedneitur ea cap. XVUI. qui tamen non indifcnminaion omnibus ne» ittu vetat ne auditores fuo» pretio deceant , tird grati» docere .< » magiPio» jubet, qui bcnrficium ab cccle'u , ut id prsflant , accipiunt .
(d) In editu IV. Sed ibi archiepifcopi» concerti *LX.* vel L equite», epifeopi» XX. vel XXX
(i) D-eft in ed n» .
(<> (n editi» XXV. fed n.hil ibi de vetito ingreflu in Religionem.
(/) In editi» canon. XXVII
(■») In cduu can. XIV.
(a) In editu ib'dem .
(e; Oeeit in editi» .
(P) Ht ft ttc» fequeote* canotes unutn cum X. in editis conficiunt.

II. Quod

car
ANNO

anno CHRISTI

II.

Quod nihil^debent habere proprium.

III.

Quod nulla eorum appellatio fada ce· nec abbatem.

A IV.

Quod abbas priorem canonice inftitu* tum non poteft remove re ft ne connivcn- tia papx, nifi caiifa cognira. inter cz> tcra unum ftatuic de ichiimaticis ut de- ponantur ab ordinibus ÔC beneficiis, ita:

Quod a prxd eccflore noftro; *nt in cdi- io can. 11.*

j *EXCERPTUM E PULLA CLEMENTIS PAPÆ III.*

h quo dt canone LottTMcnfi decimo

A*k'do"' M* t t I· r 'J·

U M in Lateranenû concilio fuerit Vu liter interdiftum, ne monachi aut etiam canonici regulares finguli in oppidis vel aliis lo- cis popularibus habitent &c.

B

NOTA COLLECTORIS.

In «ditis «d edicitur monachii; nibil vero legitur dc ^"'«^us canomc.a.

FRAGMENTUM EPISTOLÆ ALEXANDRI III.

Edicentit, ut propqfitio quadam Petri Lomiardi damnetur; t concilio fortt Latcrancnfi feripta Rtmtnfi Arcbicpifcopo.

ÜM Chriftus perfeftus fit Deus & perfeâus Vu homo, mirum eft, qua temeritate quifquam dicere ptxiumat, quod Chriftus non fit aliquid fecundum quod homo. Ne autem tanta in ec- clcfia Dei poftk nequitia fuboriri, vel error in- duci. fraternitati tuz, &c. quatenus convocatis magiflris fchclarum Parifienlis & Remenfis & aliarum civitatum, authoritate noftra interdicas fub anathemate, ne quis de cetero audeat di- cere, Chriilum non efle aliquid fecundum quod homo: quia ficut Chriftus eft verus Deus, ita verus homo, ex anima rationali & humana carne iiibiillcns.

„ Anonymus feriptor Annalium Bofovienfium „ in Eccardi corpor. Hiftoric. to. I. pag. toiS.

C,, de rebus in hoc concilio geftis hrc feribit; In media quadi agefima, Romz, pratfidente do- mino Alexandro papa, concilium eft habitum cum tribus patriarchis, & archiepilcopis, epifeo- pis ·&· abbatibus, millenarium numerum exceden- tibus, praeter przpofitorum & clcricotum ac lai- corum infinitum numerum; ibi multa decreta funt promulgata, omnibus fubfcribentibus; epi- fcopi & clerici a fchifmaticis ordinati remoti; violenter extrufr funt repofiti. Pafcha pene ab omnibus ibi celebrato dominus papa fub termi- natione anathematis omnibus ad apoftolrcam fe- dem intendentibus pacem firmam conftituit, omncfque cum apoftolica bencdidione dimifit.

SUBSCRIPTIONES,

Site nor.iina prefatorum qui concilio buic interfuerunt.

ANno tb incarnat. Dom. MCLXXIX. przfi- dente fandr Romanz ecckfir SS. papa Alexandro III- pontificatus ejus XX., menfe martio, indictione XL quinta, feptima, & no. nadecima die mentis, fedata jam difeordia, que inter ecclefiam & imperium, occafionc fchiirru- tis per Octavianum hzrefiarcham adverfus prae- dictum fanâiflimum papam introdudi, & per fiicceflbrrs enitdrm Octaviani, Guidonem Cre- menferr. & Johdnncm Sirumeniem diutius per- durantis longo tempore invaluerat, przdicto Johanne (■«) ultimo hzreftarca, & Friderico Romanorum imperatore, qui huic rei fe fauto- rem prziliterat, ad unitatem matris ecclefiz redeuntibus, ledit, przfidente eodem fummo pontifice Alexandro, fanda & generalis fynodus in bafilica Lateranenfi, que appellatur Conftan- tiniam, trecentorum duorum epifeoporum, a Ddiveriis mundi partibus convocatorum, quorum nomina lubtus annexa funt.

De provincia Romana.

Hubaldus Hoftienfis epifeopus.
Hugo Terracenfis (Terracincnfis.)
Joannes Fundanus.
Jonatas Soranus. (i)
Zacharias Marfus.
P Odalrifius Valvenfis.
T Dodo Reatinus.
Formundus (c) Verulanus.
Leo Aletrinus.
Rodulfus Ferentinas.
Afzl Agninus, (d)
Petrus Signinus.
Milo Tyburtinus.

Gul·

( ) Corrupte in Spicilegio pro *Jtianne* legitur *idefi*.
( ) Male in Branenfi codice legitur Fundanus; ahoqum duo eodem tempore exutiflent ejufdem fedis epr fcopi. Porro hic Jonatba* deGdcratur m led*. epiteoporum Soranorum apud Ughellum, ubi locus eft vacuus ab anno sid;. ad annum nat.
(c) D>Au* etiam Fromundus, Faramundus, 6c Frajamundus.
(d) Sive Anagninus.

t» —

A

Guïfranus Seaenfj'. («)
UZtHelmut Ltrcenfis.
i. r * P 1™' (A) Lrtnenfi».
Ruhnis (<·) Allifinas. (W)
Raineras (e) Caftellanus.
Tranfericua (J) Spoletinus.
OftrcJuâus) Eugabinus.
Pfti bicm Allodcrius Gailenfis.
VgMti. GilTo (A'· Urbinas.
S"' Nicolau prxthonius . (i)
Jifobus Senogalienfis.
Lab. jti Acceptabitis Camcrinenfis.
lordanus HumanenGs,
Pftru$ Firmanus..
Rainaldus Elinus.
Gfntilis Aulumanus. (i)
Munaldus Fanenfis. (i)
iofenlinus ArinainenGs.
ohannes Sutrinus.
Martinus Nepczinus.
Gentius (m) TuicanenGs (·)
Petrus civitatis Caftellanciihs.
Amatus (o) NarnienGs.
Paulus Hortanus.
Petrus Amelinus.
Richardus Urbeventanus.
Gratianus Tudertinus.
Viaranus Peruftnus.
Petrus Caftrenfis.
Leo Clulinus.
Martinus Grofetanus.
Paulinus Sunenfis. (p)
Petrus Pifaurenfis. (f)
Julius Florentinus.
Lamfrancus Felculanus.
Tedaldus (r) Placentinus.
Vùpfàanus Monopolitanus.
Anlclmus Melitenfa. (/)
Radulphus Nelfenfls S. Martii ·

Dt PrtVncit Ctftun»

Alphanus (r) Capuanus archiepiicopus.
Petrus Theanenfu. (x)
Rainaldus Bcnefranus .
Rainaldus Aquinas.
Herveus Sueflanus.
Porhrius Calertanus.

*Df frovmci» Amtlfit****

DionyGus Amalfitanus archiepiicopus.
"Joannes Lifturenfis (x) epifcopus.
R. Avellenfis. (J)

De praviaera NtepolitM.

Sergius Neapolitanus archiepiicopus.
Bernardus Nolanus epifcopus.
Bartholonueus Aceranus. (c)
Petrus (aa) Infuianus

Dt prevmti» Seltroifené

çRomoaldus (Ai) Salernitanus archieptfeopus
Amulfus Caputaquenfis (re) epifcopus
Johannes MarTicanus.
Petrus Aenenfis (dd)
Johannes Sarnengis. («)

Dt frwinctt Bentwntmet.

Balduinus Alifanus (Jf) epifcopus
Petrus Telcfnus.
Potio (gg) Triventinus.
Andreas Bozanenfis . (AA)
Alarfrus (w) Gardianus.
Gaufridus Termulanus. (M)

Petrus

ANNO CHRirn

(<) Corrupte in Spicii. Sunen'ls.
(b) Hic emendandus videtur Ugbefui . qui Petri pontificatum ad annum nSq. rejiciens, ait Alexandrum epifeopum Lunenfem mterfuille anno n;p. concil-o Lateranenfi, eique fublcripfife inter «pifeopos provinci» Ravennatenfis . Verum neque m Btinenti neque in Viflormo codice ullus inter *epilcopos* provinci» Ravennatenfis repetitur Alexander epifcopus Lunentis , fed Juventis , ut in ViAorino, aut Lurenfn , ut in Branenh.
(r) Hic iterum hailucinatur Ugheilus , qui in fene epilcopcrum AiClteniium pro Ruffino boc *loco collocat* Petrum, quem ait interfuifle concilio Lateranenfi: verum Petrus ille non Atftficnfa (ed Lancofia fuir epifcopus. Ita Martene ; fed ia nova *Ufhellii* editione error emendatos eQ .
(W) Spic. Aiiimas .
(r) Spic. Raimcrus.
(f) Spic. Rafifericus Sopolentinus .
(e) Didus etiam Offredus & *Offrcduccius* .
(a) Spic. Giuffo.
(1) Spic· Simphomus.
<K) Spic. Aufumanus .
(f) Spic. Mimaldus.
(*) Spic. Cenfius.
(·) Ex hic tublcriptione esrtijandus venit Ughelltu, qui ia ferie epiicopotum Viterbienfiutn ait, nullum eo tempore extmfle Tufcanentem epifeopum .
(0) Hujus loco fubilituitur in Italia Sacra Matsius I
(p) Spic. Funenfis.
(y) Spic. Pifcarienfs.
(r) Spic. Tedbaldus .
(i) Spic. Metbenfis
(r) Spic. Palphanus.
(·) Spic. Tbemenfis
(<) Spic. Li&renlis.
(p) Spic. uno verbo Ravellenfis.
(x) Spic. Achanus.
(«4) Omifius m Italia facra.
(U) Spic. Rainaldus , melius Romualdu*, cujus chronicon habes apud Moratorium .
(«) Spic. Capreaquenfia.
(ài) Eunentis
(ee) Spic. Seznenfis.
(J7) Spic. Alilanus
Spic. Petio.
(PP> Spic. Boravenfis.
(ii) Spic. Alafius.
(W Spx· Tcrmilanus

Petrws LarinenGs.
———Robcruis CivitatenGs.
?.\k o Nicolaus DracocanenGs. (s)
?.K/Π R-°herF* Florenttnenfis ·
Rofridus MonticorbineoGs. (f)
Rainaldus Luterinus
Johannes de Monte-maran .
Johannes AfculenGs.
Banholooueus ArranenGs.
Jaquintus Frcquentinus.
Rogerius VicenGs.

Dt ftwiiti Sipnîi·»,*

Gerardus Sipontinus archiepifcopus. (e)
Simeon Vefianus epifeopus.

Dr provieci» Tmt^fi.

Amandus VigilienGs epifeopus. (d)
Richardus AjudrenGs.

Dt provinci» Bertiffi.

Rainaldus BarrenGs archiepifcopus.
iohannes Botuntinus (e) epifeopus.
lajo CatharenGs.
Paulus Salpitanus.
Arpinus PaliniacenGs.
CaGfus *(f)* CuperfanenGs.
Rdo BithecenGs . (g)
^oannes MelâcenGs.
Iuhannet çd) CannenGs.
ohannes Lavellanus.

Dt prtvincûi Brmdn/i»». (O

Willelmus Brundufimu archiepifcopus.

Dt prtvmti» Idroetin».

Jonathan Idrontinus (O archiepifcopus.

Petracius (Z) LitienGs CaftrenGs.

Dt provient Ttrntit».

BaGliua Tarentinus archiepifcopus‹

Dt provient ^frtitmtitu ‹ (<w)
Petrus Venuünus (a) epifeopus.

A Johannes Potentinus.
Robcrtus TrieharicenGs. (»)
Robertus Ciravincnfu .
Robuam *(j>)* AnglonenGs.

. Dt provincit Cofim». (f)

Ruffus Cufentinus archiepifcopus
Michael Maihurancnfu.

Thom^ReginenGs archiepifcopus ,
Guido Neocatbcnfu epifeopus .
Philippus Ciotonias Grzcus .
Leratinus (r) epifeopus Graecus.

Dt provtaci» S. Stvrrmi. (O

Peregrinus (r) EmbriacenGs («) epifeopus.
Pereminus (*) Strumbinus. *

Dt provinctt Sicili» Mtflmtefa .

Nicolaus MeflanenGs archiepifcopus.
Guido GephaledienGs epifcôpus.

V *Dt proviecit Oritniu Phcnint.*

Willelmus TyrenGs Q) archiepifcopus.
Jocius AconenGs epifeopus.
Romanus Tripolitanus.

Dt provient CttUfyri».
V. GambulenGs (e) epifeopus.

Provient Ptl»flie» ftcmd».

Heraclius GefarienGs archiepifcopus .
Radulfus Sebaftenus.

Prwipn» Ptltfttt» Pnent.

P Petrus JerofolymirapenGs eccleGas prior loco Pa* trurchs.
Albertus Bcthleemitanus (<*)

Prtvnci» Pifn».

Hubaldus Pifanus archiepifcopus,
Saganenfis epifeopus de Corüca I (M)

Dt

ANNO aucun

(a) Spic. Dracoranenln.
(S) Hic delieeraïut in Spicilegio,
(c) Hic & tequena cpilcopu» deliderantor in Spicilegio.
(4) Hic ft ieq»ens in Spicilegio coliocantor fub provincia Sipontina.
(r) Spic, Botiacitxu.
O Spic. Cafiau» ..
(je) Sole. Briecenfiâ .
(I) Hic corrigendu» venit Ugbelliu, gai hune Johannem ſabjicit Boniſacio Cannsniem eccleGaœ adbbe ad■ainiltianci anno ail), quo privilegium ab *Urbtno 1Π-* obrinuit â aitque Johannem anno Uquenti *iMttiuifl-* concilio Lateranenfi tub A eaandro 111. gui ante fepteat annoa d/etn obierat fuum.
(i) Sp»c. Brundefici».
(V Spic- H drotmus .
Ilj Sp<c. Peture*«us, diftos* etiaaa ab Ugbsllo Pcncnanus.
(w) Spic. VcrofioT .
(e) Spic. Verohnna.
(·) Spic. Tritacenfia.
(p) Spic. Boboae.
(«) Spic. Cuientinaa.
r) Sp«e. EteraatiMM.
r) Spic. Siciba* Meffanenfia.
») Spic. Pegrimae.
■) Sive UmbriaticMfie.
e) Sp*c. JeteatN.
ji) Spic. TyreneoGa.
(a) Spic. Glambolepcenfia.
(m) Spic. Buileeitanua,
Spic. Cocfim .

ANNO CHRISTI

Provinci/Tnrre^fi (c) *Sardinia.*

Johannis Ad«reniîtr*)
Cometa Ampuncnûs. (c)

Provincia Jonntnfa.

Hugo Januenîis archiepilcopuj.

Provincia Ratàçiath.

Giratdus Ravennas archiepifcopus.
Bernardus Parmenùs.
Aibericus Reginus.
Ardino Mutinenfis.
Johannes Bononienfî*. (e)
Hcnricus Coinolienfa (f)
Johannes Faventinus. (g)
Alexander Juvenfis. (i)
'Lamfredus Pompilienûs.
Leonardus Crfanas. (0
Gabriel Adrienfe.
Alericus (f) Bobieniu-

Provincia Mtdiolancrft

Algifus (w) Mediolanenfis archiepifcopus.
Johannes Bricienfis epifeopus.
Galo (n) Bergamenfi* .
Umfredus (0) CrcmonenGs
Aibericus Laudenfis.
Obertus Terdonentis.
Hubcrtus Aquenfis.
Guido (p) Saonenfis.
Lauterius Albiganenfis.
Stephanus Vigintimilienfu.
Milo Taurinenfis.
Garmarus (e) Ipporienfc.
Bonifacius Novautnfa.

Dt Provincia jfyalcjerf.

Garfeniinus Mantuanus.
Anfelmus Cumanus.
Gerardus Paduanus.
Salomon Tndcntinus.

Provincia k'enetra .

Henricus Gradenlu Patriarcha.

AMarioui Glogenfa (r) epifeopus.
Leonaxdiis Trecrlienfis (t) epifeopus.

ANNO CHRIST* itr#

Dt Proviacii Jadartfa. (/)

Andreas Albcnfu archiepifcopus ,
Lamfrcdur Abfarcnû* ,
Probo Vigilcnûs. (u)

Dt provincia fyaltttofi . («)

Raineriua Spaletenfa archiepifcopus.
Matthaeus Npncniis epifeopus.
Michael Scardoocpfis (r)

B

Provincia Rmtnfic.

Willelmiu Remenfis archiepifcopus.
Nevelo Sucihonwtfn^fpikopus
Theobaldus Ambrofianus epifeopus.
Reinoldus (c) Noviomcnfis.
Rogerius Laudunenfis.
Deûderius Morincnfis.
Rogerius Gameracenfis.

Dt provincia Rotomagenfi .

Egidius Ebroicenfis epifeopus.

Provincia Scnoncnfa.

C

Guido Senonenfis archiepifcopus.
Joannes Carnotenfu.
Simon Mcldenfis
Matthaeus Trccenfis
W AutilTiodorcnfis.
Obaldus Nerverocuhs (m)

Ft ovsvm *Biturutu/ir,*

Guarinus Bituricenfis archiepifcopus.
Girardus Caturceofis.
Scibraodus Lemoviccnfis.

PrtViocia Tttrtncnfii.

D

Radulfus Andegavenfis epifeopus.
Gautridus Brlocenfis .
Eudo Lchoncnûs.

Pr>

(«) Spic. Currenenfi .
(S) Spic. Adarcncnfi. Legendum Aodarenfis in Sardinia matth. Sard. Sae. p. »1».
(<) Spic. Apunenfs .
(d) Spic. Jolephu* Mfanenii* rpkcopu» d« Cctflca. N*?que Joaphut, aequa Lodiui iociun habent in Italia Sacra, ha Marc, led fallitur , nani Ludius fublcnphlle cone. Later, *ibid.* *Iςρηιτ.*
(e) Omirtu* io Spicilegio.
U) Spic. Ccrnelienli» .
Q) Spic. Faventinu».
(i>) Spic. LutenCit.
(1) Spic Cae'ariai.
(t) Spic. Aritnlii .
Ih Ab Ugheho m Italia Sacra pivterwiflui.
(*) Spic. A'gefiu*.
(»; Gaula appellatus in Italia Sacra
(e) Spic. Vinfrcdiw .
(p) Spic. Guigo.
(p) StMc. Gannarut, apud U(bclium diAiu Gcrmanui feu Goematuu.
(r) Spic. Gloganenii».
(>) Spic. Tercellenlis.
(r) Spic. Ladarenfi.
(■) Spic. Violentia.
(<) Deed h e titulur in Spicilegio, fed fin* ulla diflinAioM legitur Rentra* Spalitcufi* archiepifcoptu.
(p) Spic. Sardoncniis.
(x) Spic. Reinaldur.
Ua) Spic. Navcrocnfi», leg* Nircrocnii*.

ANNO CHRISTI

W : *Provnti* Bnrdtgdonfit .*

anno W, Burdegalenfis archiepifcopus.
°i,lR'sn Johannei Piftaveofis epifcopus.
*' ' Ademarus Santonenfis.

Provind jfnxiton*.* 6·)

Arfius Convenarum epifcopus.
Bernardus^OlorinCs. (i)
AdemarusoajooenGs.
Garlias Vafatenfu.
Amaldus Bigoritanus. (c)
W.^quenfis.

Provinti Ntrbonrnfj.*

Pontius Marbonenfis archiepifcopus.
Johanna Magalonenfis epifcopus.
Raimundus Uiicenfis.
Bernardus Bitcrrenfis.
Otho (d) Tercacenfcs.

Provinti Br*t*rttfi.*

Johannes Lucenfis .
W. Elcnerdis.

Provinti Artlatciyfis.*

Raimundus ArclatenGs archiepifcopus .
Fulco MalTilienfis.
Pontius GabilonenGs. (e)
Petrus AvinionenGs.
W. Tricaftrinus.
Petrus Toloneniis.

*Provinti**

Bernardus archiepifcopus Aqueniis. (/)
Petrus Aptenfis.
Henricus *(g)* RegenGs.
Bermundus (6 SeitrenGs.

Provinti Eiroobtntufit.*

Petrus Ebredunenfis archiepifcopus.
x Fulco Antipolitanus.
Raimundus GlaudetenGs. (i)
W. VincicnGs.

Provinti Vitmtnfit·*

Robertus ViennenGs Archiepifcopus.
Odo Valentinus .
Robertus DienGs.
Joannes Gratianopolitanus.
Artutius (4) Gebennenfis.
Lambentis Maurianenfcs.

Provinti Dtrtntofanfa.*

Aimo Darentafienfis archiepifcopus.
Cono Serdinenfis.

A *Do Provind* ingJtmttf,*

Engebertus Gabilonenfts epifcopus.

Do Provinti Bifontin** I

Rogerius Laufaneniis epifcopus.
Rainaldus (/) Bellicenfis.

Provinti Ttrrogontnfit,*

Berengarius (m) Terragonum archiepifcopus
Raimundus Gerundenfis. (a)
Bernardus Baichinoocnfis.
n Petrus Aufonenfis.
® Pontii» Bertofanus . (·)
Bergarius YlerdenGs.
Amaldus Urgcllenfis
Stephanus Ofcenfis:
Ruinenfts. (p)
Petrus Pampilonenfis.
Rodcricus Calagoritanus.

Provinti Toitten*.* *

Celebrinus Toletanus archiepifcopus.
Raimundus Patentinus (f) epifcopus
cGonfaldus Sogobienfis.
Michael Olxumeniîs (r)
Odelricus SequentimA.

Provinti ContpofitUAut.*

Petrus CwnpoAellanus archiepifcopus
Santius Abulenfis.
Petrus Civitatis Roderici ;

Do Provind Trtvironfi.*

Amaldus Trevirenfis archiepifcopus.
Fredcricus Metenfis .

D *Provinti* Coionitiffit.*

Radulphus Leodicnfis epifcopus . (r)

Provind M*g*ntin*.*

Chriftianus Maguntinus archiepifcopus .
Otho (O Babebergenfis epifcopus.
Atduicus Agufteniis.
Bertholdus Conftancienfis.
Olricus Spirenlis
Goradus Garmatienfis. («)
Ulricus Curicnûs.

E *Do Provind* Modthtrgtjt .*

Odo («) Citen/is epifcopus.
Sifridus Brandeburoenûs. O)
Martinus MiGncnUs.

Do Provint! Sdftbnrgtnfi* ı

Conradus Salfeburgenfis (c) archiepifcopus.
Coronatis Ponenûs. (m)

Theo-

(«) Spic. Anticane, (S) Spic. ClorenTis.
(c) Spic. Bi(mtanu« (d) Spic. OS». (r) Spic. Gabellioeenfis .
(f) Spic. Rainardua (t) Spic. Henricus . (S) Spe. Bertnerdul Sefterenlis.
(r) Smc. Glatenfi». A) Spic. Aibniur. (f Spe. Ran<aldus.
(aa) Bernardus. (■) G»rdenii». (·) Spic. Danofanut. *(f)* Spic. Hujo Rutenenfs .
(e) Spic. Paletimu. (r) Spic. Osimexbt I *(r)* Spic. Lcodiaeniis .
(!) Sek. Odo Bamberi·*^. . (·) sPIC· Guamareienlis .
(«1 Spic. Odo Ciftanfis epifcopus. (>' $ptc· Brinderburxenfis.
(z) Spic. Scabarfenfi*. (m) Spic. adsit Epifcopus.

Thcobaldus (·) Patavienfc,

Æti

Bcrnoz Viiinenfis epilcopus.

Provincia Doit.

Omerus Burgalenfis epifeopus.

Infula Anglia (r) provincia Cantuarictnfs.

Robertus Herfodenfis epifeopus.
Rainaldus Batthontenfis . (a)
Johannes Norvicenfis.
Adam de iindo Afaph.
Richardus (r) Menevenfis.

Item i» Anglia provincia Eboractufit.

ANMO CHRISTI

Hugo Dunelmenfis epifeopus.

Provincia Scotia.

Gregorius Rofenfis epifeopus.

De infula Hibernia.

Catholicus Tuaimenfis (/) archiepifeopus.
Laurentius Dublinenfis archiepifeopus.
Conftântinus epifeopus de Quilldalina. (g)
Bricius Lunbrienfis. *(b)*
Auguftinus Guaterfordenfis. (i>
Felix epifeopus Lefmonienfis.

De Vngaria.

Andreas Bahafincnfis archiepifeopus.

ANNO CHRISTI

ANNO CHRISTI

LEMOVICENSE CONCILIUM

' A qua fententia Henrici Manenfa epilcopi, Î7 apoflolica fedis legati, lata anno MCLCCC11, adverfus abbatem S. Severi in gratiam Burdigalerfi mmaflerii S. Crucis, anno 11So. habitum .

fx Minii Suppi. To. Exui ipûd Mirr. Ver. Mo·. t. VII. p. St. «x archivo S. Cruri* Burdij.

HEnricus Dei gratia Albanenfis epifeopus, apoftolicx fedis legatus, diledis in Chrifto Amaido abbati, & fratribus S.Crucis Burdegalenfis falutem & fincerr diledionis affeftqm .

Caufam qux inter vos & abbatem S. Severi, ejuique monafterium, fuper ecclefiam S. Matix de Solaco vertebatur, dominus Alexander papa tertius fub certa forma nebis commifit, appellatione remota, terminandam. Nos itaque mandatum apoftolicam exequi volentes, partem utramque ad noftram praefenriam convocavimus , diem in odabis nativitatis S. Johannis aifignantes. Ad quam diem cum tu, dilecte fili abbas fanda: Crucis, ad caftnun Defcura, quod in Albigienfi epiicopara eft, ad noftram przfentiam paratus & inftrudus veneris, abbas S. Severi nec venit, nec refponfalis pro eo aut pro monafterio tuo comparait , qui caufam vellet fubire, licet ipfius adores eflent, & caufam eamdem coram Rom. pontif. fufeitaffent. Tamen abbas de Altoponte & duo clerici fine litteris abbatis vel capituli venerant, qui dicentes fc ab abbate S. Severi tranfmiftbs , allegaverunt eum gravi xgritudine detentum, quare ad diem aflignatam non veniftet · Verum fidem fuper his nobis nullam fecerunt. Et licet tu, fandx Crucis abbas, per advocatos tuos expenias tibi adjudicari propter defedum adverfx partis inftanter poftulares; tamen tam quaeftionem expenfarum , quam totam caufam duximns protelandamdiem qgique parti peremptoriam alignantes odabam*nativitatis S. Marix. Ad quam diem apud Anicium, ad txx; tu nihilominus paratus dc inftrudiu teftibus dc inftrumentis, cum inulta difficultate laborum, dc expeniarum venifli, nec pars S. Severi venit, nec refponfalis apparuit , qui eo vel faltem caufam abfentie allegaret, cum te per plures dies detenuiflanus, adverfarios tuos expedantes, rationes dc allegationes tuas, tam fuper caufa principalt, quam fuper quxftiane expenfarum, per advocatos tuos proponens, ut diffinitivam de omnibus daremus fententiam, inftanter poftulafti. Nos vero cum venerabilibus fratribus noftris Pidavicnfi , Anicienfi, Magalonenfi dc Lodovenfi epifeopis, aliifque perfonis in utroque juret peritis, que nobis adiftebant, confilio habito, abbatem & monafterium fandi Severi tibi condemnavimus in expenfas, quas fecifti pro caufa ad eumdem terminum profequenda. Et licet major pars afie. forum noftrorum in eo conveniret, quod totam caufam diffiniremus , quia diem peremptoriam aiTignaveramus. Et ouia pars fandi Severi, qux monafterium fandx Crucis traxerat in cauiam, contumaciter abiens videbatur, cum nec refponfalis ejus abfentiam excufaus, appareret; tamen eamdem partem manfuetius portantes, aliam diem peremptoriam affignavimus in o&abis Kalendarum Decembris, credentes quod in eadem terra tunc eflemus, dc ibi plenius de caufa nobis poflet liquere. Sine ad eam diem apud Vafatum, ubi venerabiles fratres noftri Auxitanus archiepifeopus dc fuffraganei fui, & pnclati ejufdem provincia: ad concilium quod ibi celebravimus convenerant, ambx partes coram nobis prafentes fuiftis. Et abbas fanâi Severi pro fc dc monafterio fuo caufam per advocatos fuos movens, aflêruit, quod olim cum monafterium S. Severi per priorem & monachos fuos ecdefiam S. Marie de Solaco in pace poflideret , a monachis S. Crucis Burdegalenfis exinde per violentiam fuerant expulit, & fuper eadem expulfione coram Romanis pontificibus dc in fynodis multas fecerant proclamationes, & in jus littere fuerant conteftati. Quare poflêffumem ejufdem ecclefix fibi reftitui poftulaverunt. Ad quod per advocatos tuos refpondens, tam violentiam, quam

(<' Spir. Thcbildut Patainenf*. (6) Spic. Virrvnfit.
(r) Spic. Provinci* Antlia . (d) Spic. Barovienfis.
(r) Spic. Petru* . *(f)* Spic. Terconenl,» . *(f)* Spic.de Cnlerne.
(ii Spic. UuDbrenfs. (r) Spic. Guaterfuodenl:*.

quam expulfionem, & proclamationes, de litis conteftationes conftanter negafti: fed eçtffiam de Solaco monafterio S. Crucis per Amaium quondam Olorenfem, & Hugonem Dienfem epifcopos, tunc apoftolicæ fedis legatos, in concilio quod Burdegalæ celebraverunt, & poftmodum per papam Pafchalem tibi adjudicatam fuiffe, pfléverafti. Quarum fententiarum manifefta inftrumenta manibus dixifti habere. Addidifti etiam, quod port ipfas fententias, non folum per quadragin* ta annos ecclefia fanrt® Mari® de Solaco a monafterio fanrt® Crucis in pace pofléflà fuerat & obtenta; fed ultra quam hominum memoria cxtarct. Sed ante omnia volebas tibi teftiuiiexpenfas, quas tibi apud Anicium adjudicaveramus. Cumque fuper his hinc inde diu difputatum fuiflet, & propter mutuas inficiationesde farto nobis minime conftaret; praecepimus utri* qipc parti, ut telles fuos produceret ad fuam intentionem probandam. Ubi abbas fanrti Severi quaruoé telles produxit, & tu confequenrer quamplures. Quibus produrtis, abbas fanrti Severi pro aliis teftibus producendis inducias poftulavit; allegans per machinationem & metum abbatis fanrt® Crucis telles fuos fibi foilfe fubdurtos. Sed quamvis hoc, tu abbas fanrt® Crucis, conftanter negares, allegans quod port duos dies peremptorios libi aflignatos induci® ulterius non client dandx; tamen alium diem peremptonum alfignavimus, tertiam diem poft Epibhaniam, ita quod tunc ad fententiam plenarie nife inde jrdniretis inftrarti. Ad camdem diem cum amb® partes ad noftram prefentiam Santonis venifletis, pars abbatis S. Severi predirtam fubdurtionem teftium « te, abbas S. Crucis, fibi fartam conftanter iterato allegavit; & fuper hoc monachum quemdam fic duos ferviemes lues telles produxit; quibus preftito juramento receptis, & diligenter examinatis, cum de f-rto minime convenirent, & viles & fufperti eflent, nullam nobis in hac parte fidem fecerunt. Verum, licet tu & advocati tui atteftationcs publicari de fententiam dari popularetis, de confilium noftrorum effet afleflbram, quod id ageremus; tamen /aeramento in quarta monachorum manu ab abbate S. Severi ad ipfius oblationem fufeepto, quod dilationem, prout videbatur, malitiofenon requireret, atque ad diem quam fibi aifignaremus, fine fubterfugio de caufa ipia fententiam noftram reciperet, dt quod eam obfervaret ac faceret a fratribus fuis inviolabiliter obfervari; ad convincendam omnem malitiam, quartum diem peremptorium, tertiam fequentû Qiiadragefim® Dominicam, ei aflignaviuius, de telles quos fibi fiibtrartos aflerebat, fub excommunicationis pena per litteras noftras dillnrte commonuimus, ut fuper caufa eadem perhiberent teftitnonium veritati. Et interim perfonis ab ipfis partibus eiertis, teftium ipforum commifimus receptionem. Termino fiquidem aflignato, amb® partes ad noftram prarfentiam apud Lemovicas, ubi concilium de praelatis Bituncenfis de Burdegalenfis provinciarum celebravimus, inftrarti accefliftis, de tres telles juratos abbas S. Severi produxit. Qpibus receptis de examinatis, de aflenfu utriufque panis publicavimus atteftationes, cumque atteftatiooes ipfas partes coafcripfiflent, de fuper eis diu difputaflent, pars S. Severi portulavit alias irerum inducias fibi dari, ad producendos teftesdc interruptione quiete de longiflim® poflcflfonis, quam de pntdirta ecclefia de Solaco pars S. Crucis per multos telles fe habuiflê videbatur probafle. Ad quod advocati tui, abbas S. Crucis, reipoderunt, quod uulla penitus dilatio foret indeulterius concedenda, cum iam quatuor peremptorias dilationes, prxtçr omnem juris formam, preffertim cum abbas & fratres fanrti Severi artorés eflent, ets concefliflemus, & violentam expulfionem, & fecutam pofleilionis interruptionem inter primos litis coogreflus fuiflënt conteftati, & fuper ea violentia de interruptione telles, quorum atteftationes erant publicat®, produrti eflent de examinati. Id etiam contra telles abbatis S. Severi addiderunt, fcilicét quia quidam eorum de auditu tantum farte violentife de interruptionis teftificati erant, non quod ip^ fieri vidiflent. Alii quidam, qui fe violentiam vidifle teftabantur, de varietate; de in atteftationibus fuis ita contrarii ad invicem erant, quod eorum tertimonia omnino repdllenda erant de contemnenda, de propterea quia in probatione violentis defecerant, non erant admittendi ad probationem interruptionis quam proteftabantur, violentiam, quam probare non potuerant, fuifle fubfecutatn. Nec non Amati quondam Olurcnfis epifeopi, rune apoftolicc fedis legati, privilegium ejufdem figillo fignatum nobis tradidifli, in quo continebatur, quod coram fe de Hugonc Dienfi epifcopo, qui fimiliter legatus erat, in foncilio Siaod apud Burdcgalam celebrarunt, in quo Burdegalénfis, Auxitanus, Turonenfis, de Dolenfis archiepjfropi cum fuffraganeis fuis refidebant, inter Arnaldum Trencatdi oiim abbatem S. Crucis, de Arnaldum fanrti Severi, iuper jam dirta ecclefia S. Mari® de Solaco qusflio ventilata fuit; de ad ultimum irai definita, quod cum in ipfo Burdegalenfi concilio mullis tellificationibus canonicis probatum fuiflet Gregorium abbatem pmdeceflbrem ipfius Atnaldi S. Severi, Rome coram Alexandro papa de injuria quam faciebat Arnaldo abbati S. Crucis de ecclefia S. Mari® de Solaco, adeo convictum fujfle, quod ipfcabbas Gregorius in manu ejufdem Romani p* ntifi* cis ecclefiam ipfam dimifit, firmiter promittens fe ipfam non amplius invafuram. Et quod idem papa Alexander prefatum Arnaldum abbatem S. Crucis, de eadem ecclefia S. Mari® reinveftiflet; ipfi Arnaldo S. Crucis abbati & fucceflbribus fuis, apoftolica de concilii fultus aurtoritate, ecdefiam S. Mari® de Solaco, cum omnibus ad eam pertinentibus perpetuo jure poflidendam adjudicavit, fic eum exinde revellivit, fic privilegium figillo fuo impreflum exinde fibi-fecit. Porrexifti etiam nobis privilegium Urbani pap®, in quo eadem fententia exprelTc confirmabatur. Pneientafti fic aliud privilegium Pafchalis pap®, in quo manifefte declaratur, quod cum inter Suavium S. Severi abbatem, fic Fulconem S. Crucis abbatem fuper eadem ecclefia S. Mari® de Solaco, in Lateranenfi palatio iterato querela fuiflet adverta, fic coram eodem papa diu agitata, reiertis inftrumentis utriulque ecclefic, ac diligentius indagatis ab epifeopis fic presbyteris cardinalibus, qui prefentes aderant, judicatum fuifle, pnefatam diffinitionem, qu® in BurdegaUnfi concilio, fupra memorato, farta fuiflet, perpetuum debere robur obtinere; atque idem Pafchalis papa eamdem diffinitionem lua firmans aflêrtione, feripto apoftolico fancivit f®pcfatam ecclefiam Bear® Mari® de Solaco, ficut diffinitum fuerat, a S. Crocis monafterio quiete in perpetuum poflideri; fic eodem feripto prohibuit, ne ex tunc clamor inde aliquis audiretur. Auditis itaque utriufque panis rationibus fic allegationibus fic atteftationibus, atque inftrumentis diligentius infpedis fic fulficientcr imeilertis, fic habita plenaria deliberatione cum veut-rabi-

rabilibus fratribos*noftris S. Izmovicenfi epifco- Autiûoidorenû dedo, abbate*S. Martialis, aliifque pluribus perfonis honeflis, dc in di* vino & humano jure periris, de communi eorum confilio, cum nobis conflaret per multos telles juratos, contra quos nihil dicebatur, ecclefiam S. Maris de Sulaco a monailerio S. Crucis, per przdiftam Amaii olim Olorenfis & Hugonis olim Dieniis epifeopormn, & apoftoiicz ledis legatorum fententiam, & Urbani pape confirmationem, & Paichal*is papae* decifionem, non folum per quadraginta annos, fed etiam per *fe*ptuaginta & plures quiete polfeflam fuifle, neque de violenta ejcftione, quam abbas S. Severi allegaverat, praeter teflium tuorum vacillationem, contrarictatem & fufpicicncm, fides nobis aliqua facta fuiffet, licet quatuor dies peremptorios ad teliium produdionein ei aflignaviflêmus,

ANNO CHRISTI

A& nullam concedendam fibi amplius dilationem cognofceremùs; confiderata forma commiiliums, quam dc eadem caufa doirtinus Alexander papa Tcnius nobis injunxerat, abbatemécmonafleritnn S. Crucis ab impetitione abbatis & nwnailerii S. Severi iyfc: ecclefia lande Marie de Solaco per fentenfiam .ibfolviinus diffinitivam, & eaindem acclefiam ab abbatibus de monaflerio fanftz Crucis, fine inquietatione abbatum' & fratrum fandi Severi, adjudicavimus perpetuo pofliuendam, abbatibus & monailerio fandi Severi fuper repetitione ipfius 'ecclefia? perpetuum filennum imponentes.

Datum apud Piftavim per manum Raymundr *de* Capella, fandx Romans ecclefia fubdiacom, anno Dominice Intarnationis MCLXXXII- Kalendis Aprilis.

anno ^ I$TI

«ggkO» «θ<θ»

CONCILIUM TARRACONENSE

PKÆSID1 BjliRtNGARIO EIUS SEDIS

Archiepifcopo anno Domini MCLXXX.

Ex Acuirre Condi. Hi 1p»D.p. j,i.

Abino 11So. Berengarius Archiepifcopus Tarraconenfis Concilium celebravit apud Tarraconcm cum Epifcopis, & Clericis fuz provinciz, in quo decretum fuit, ut deinceps annus Domini poneretur in publicis inftrumentis. Nam antea vulgo folebant tempora notare per annos Regum Francorum. Quod diferte obfervatumeft in veteri Codice Mf. monafterii Rivipuilenfis, in quo ita lcriptum eft: *Dc Feflo S. Joannit Baptijla* */jne *ad diem S. luca celebratum fuit cm-Bcrï/ww apud Tarraconem B. Tarraconenfi ^rcbiepifeopô: cuius confilio annus Domini injlitutus eft tnferibi in omnibus chartis per totum oirchiepifcopatum. Tunc -vero currebat annus* J180. *Mutantur anni Francorum in fefto S.Joannis Baptifta.* Ideft, mutatur ritus computandi per annos Regum Francorum, quem ritum apud Tarraconcnfcs ad id ufque tempus ufitatum fuifle cx variis aits intclligimus.

ÆE I ÆS.

CONCILIUM AQUILEJENSE.

Quo -Aquilejenfes canonici ad vita communionem rediguntur, a k'oldarico olquilejeffi Patriarcha,

ano 1181. *celebratum.*

Ex Manfi Suppi. To- llp*S- 7βi.

Voldaricus fiquilejenfis patriarcha, apoftolica fedis legatus canonicos fu s ad commune vita inftitutum redubiurus pleno Sutfraganeorum condito probandum concilium fuum exhibuit. Extant apud de Rubeis in Monum. Eccl. olquilejenfi. cap. 64. pag. 6x1. *conflitutiones in eam rem fancita ,eafque tamquam portiones aliorum hujus concilii hic promendas cenfeo.*

Voldaricus Dei gratia fanâz Aquilejenfis ecclefiz patriarcha, apoftoiicz (edis legatus, diledis in Chrifto fratribus Luiprando decano czteriique ejufdem ecclefiz, tam futuris, quam prz? fentibus, in perpetuum.

Ad regimen dc minifterium fanftz Aquilejenfis ecclefiz, Deo difpenfante, vocati, fi decorem domus Dei diligimus, fi ea qux religionis funt & honeftatis in ipfa vel inflituta confirmamus, vel negleâa inflituimus, ab ipfo profefto paftorqlis follicitudinis przmium expe&amus & laborum, qui paftor vere & fingulariter bonus, omnium eft retributor, & corona paflorum. Eapropter, ixiü in Domino cariflimi, qui fanftz Aquilegenfis ecclefiz facies & decor - vultus ejus efle debetis, ad honeftiorem vitx ac difciplinz C flatum, auftore Domino, vos reducere cupienres; auftoritate D. Alexandri PP. III. & legationis, qua fungimur, necnon & metropolitica, qua vobis tx. fanftz Aquilejenfi ecclefiz przfidcmus, ftatu:mus & in perpetuum confirmamus: ut de cztero in communi vira maneatis, in eodem dormitorio fimul omnes dormiatis, in eodem refeâorio cibum pariter omnes fumatis, nec extra commune refeftorium alicui veftrum cibus five potus miniftretur; nifi forte aliqua fuerit infirmitate^detentus, vel neceflîiate minutionis, * feu gratia hofpitum ex licentia decani defuerint. Decernimus etiam, Ut tU, dilefte in Chrifto frater decane, tuique fuccefibres, & magifler fcholarum, qui nunc eft, & qui pro tempqre fuerit, fimplicem in viûu, & duplicem in vellitu praebendam habeant: omnes autem canonici, ubicunque fuerint abfentes, ea qtue pro vcftimentis provenire debuerint, percipiant. Si qui vero ex cotidianis canonicis, gratia (ludendi, fcholas adiverint, ea, qux pro veftibusdantur communiter cum aliis fratribus, & infuper gratia fpcciali dimidiam marcam annuatim obtineant. Statuimus prxterea, ut omnia bona, tam

* emiffiood ianjuinis

tam ea qux de praepofitura, videlicet de eccle-A omnipotentis Dei' & Matris mifcricordix fcntiat,- his, & prxdiis; quam que de obedientiis prb- tradita Satan· in interitum carnis, ut fpiritus ven,UM ,n communes uftis fratrum redigantur, falvus fit in die Domini nifi refipuerii, & quod «<«!«<«« veftra» modis omnibus profutura. Vaflal- illicite prrfumpfit, congrua fatisfaftione expia- los vero, & -miniftenales, & beneficia ipiorum verit. Omnibus autem eidem conftitutioni no- ad tuus ptrpofiti, qui pro teinpore fuerit, re- ftrsa tuam firmitatem conferventibus ft pax, dc tentamus; omni junfdiclione, poteilate, & uti- Ssudium in agnitione Domini noftri Jefu Chrl- litate in bonis veftris, ecdeft* fcilicet, & pr*- i, & revelatione julli judicii Dei. Arnen. Acia diis ei fublata, nullius predeceflbris nothi pri- funt hacc concilio venerabilium fufiragancorum vilegio obftante. Sane quicunque veftrum, Do- Doftrorum, Bernardi Tergeftini, & Juftinopoli- mino vocante, de hoc mundo migraverit; licet tani, Jonsthx Concordianfis............tefridi ei pnrbendam fnam pro anima 'fua, cuicunque Sextenfis & Valchyonis Belmienüs abbatum, dc voluerit ad anni Circulum dimittere. Qhrcunque totius Capituli communi afTenfu & voluntate. igitur in futurum perfona hujus noftrx inftitu- Anno Dominicas Incarnationis mill, centefimo tionia paginam perturbare, fcu quoquo modo LXXXL indiftione XIV. tertio die intrante fe- immutare attentaverit, dc ea. que honeftatis in-Bbruario. Aquilegis feliciter. Ego Chuonradus tuitu (latuimus, 'quiete in fuo flatu manere non domini patriarchs capellanus juflu ipfius, dc pe- permiferit; a communione facratiflimi corporis titione canonicorum Aquikgenfis ecclefix hanc di fanguinis Jefu Chrilli aliena fiat, dc iram paginam fcripfi, dc dedi.

VITA ET EPISTOLÆ LUCII PAPÆ III*

a tertius, inquit Willelmus Ty· ai. cap. 7. belli facri, qui dc Humbaldus Oftienfis epiicopus, natione lufcus, patria Lucenfis, vir grand*vus admodum dc modice litteratus, juxta formam concilio Lateranenfi tertio prxfcriptam primus creatus eft pontifex quarto Kal. Septembris anno Domini MCLXXXt. Hic pontifex fui principio ad tran-C quillitatem Chriftianam fovendam totum fe impendit · Cumque imperator in Italiam contendiffet, ut in htftoria Saxonica libro fexto capite quadragafimo feptimo ait Kranaius, exierat urbe Horna Lucius papa, ut obviam ei profictfceretur, tradaturus cum illo Chriftian* reipublire negotia, qux in Afia nimium cceperunt labefiiftari. Verone convenerant duo Chriftianilini culmina. Concurrerat ingens ecciefiafticorum multitudo, reconciliationcmdepofccns fedis apoftolicx, quod in fchifmate imperatorem fecuti, ab antipapis eflent ordinati dc inlliluti · Intervenit pro his Fridericus imperator, ut ingratiam fiimerentur. Annuit perbenigne pontifex. Sed cum poftera die manus iliis eftent imponen-D dx fingulis, immutatum erat confilium, quod diceret in concilio Venetiano decreta non poffe nifi alio concilio irritari. piomilit autem de proximo alium a fe evocandum cuetum, in quo fuper his conllituerctur, Audit* funt Germanorum minx pro fua confiictudine: fed nihil ea re moti funt cardinales. Credebatur autem eaconfilii mutatio a Conrado Moguntino dc Wormatienfi pontificibus prodiifle. Inde cepit imperator traâare cum pontifice fuper patrimonio potentis per Italiam domine Mathiidis, qux fub Henricis imperatoribus patre dc filio multa fackba: pro ecclefia: dc jam rebus humanis excedens multa reliquerat eidem ecdefie polfidenda, que imperator ad jus imperii devocabat. ficce E aurem, ut diximus, marchionis Saxoni* filia. Sed ex ratione temporum diu ante hanc xtatem emigrafle convincitur. nifi'gcminas fuifle, dcalteram poft alteram in Italia floruiiTc quis contendat. Diu tum cauli inter facerdotium dc teSum ventilata nihil concludi potuit, dc fine e dilcc&re. *Jiet*

De eadem ex Arnoldi Lubecenfis chronico libro tertio capite decimo Baronius. addens contigilfe ibidem de eleâione epilcopi Trevirenfis fchilina inter imperatorem dc pontifidem I qux ab eodem fuie numerantur.

Principes Chriftianos commovit, ut ad opem ferendam fidelibus, qui in Afia contra barbaros pneliabantur, fefe omnes prépareront. Verum cum eam expeditionem remis vçliiquc accelerari procuraret > morbo correptus, Vcronx 7. Kalend. Decembris diem clauht extremum, dc in cathedral· ecclefia fepulturam fortitus efi, anno Domini mclxxxv. poftquam quatuor annis, duobus menfibus, dc viginti feptem diebus curam ecclefi· habuiflet. Lucam civitatem, unde oriundus erat, pluribus muneribus, exornavit. Ab imperatore Friderico, quo ufus eft famiiiariflime dc amiciflime, obtinuit ut in tota Etruria alia moneta locum dc ufum non haberet quam Lucenfis, quemadmodum Longobardi aliam non recipiebant nifi Papienfem. Hoc tempore floruit abbas loachimus, de quo infra in notisconct-ii Lateranenfis quarti plura dicemus Maronitc detetftantes errorem' Maronis monothelitx, ad ecclefi* gremium, retento nomine a fantto Marone abbate, ut ajunt, derivato, redierunt.

EPISTOLA I. LUCII PAP.Æ III.

I. AD EPISCOPOS ET CLER.ICOS Scotiæ.

De abfolutionc Wilidmi regis Scotis.

Incimt *tpiftoptti ftrmtffyrvtxnt Dei tvntrnHlihu fruiribtu*, «pifapû, *oUotihu, eitn tf populo ptr ScotiM*, *fo- tf tpoflolico* ivuii-*

EM regibus tanquam praecellentibus Apoftotas ffaruerit deferendum I dignum eft dc confossum rationi, ut cos tanquam filioscarifli-

ANNO CHRISIf

mos propenfius honoramus, ficin devotione bea-ri Petri fic facrofan&c Rotnanr eocleffc annuendo juftis illorum defideriis attendamus. Accepimus autem quod cum carifiimusin Chrifto filius nofler Willelmus illuftris rex Scotorum, eleftioni & confecrationi venerabilis fratris noftri Joannis epifeopi inexorabiliter obviaret, obtentu litterarum fanflat recordationis Alexandri pape prxdecefibris noftri, bone memorix Rogerus Eboracenfis archiepifcopus, fic jam epifeopus diftus, in eum fic regnum fic quofdam de regno fententiam excommunicationis promulgarunt. Ceterum venerabilis frater nofler Jocelinus Glafcuenfis epifeopus, & dilcfli filii Arnaldus deMelros fic Oiberrus * KalKoenfis abbates, fic Walterus ptior fanflx Columbae de Infula, propter hoc ad fedem apoftoheam accedentes, fuanobis affertione monftrarunt, quod archiepifcopus excommunicationis in tegem, & interdidi in regnum, fic epifeopus jam diâus in quoldam de regno excommunicationis, fententiam protulerunt, quam ex multiplici ratione retraôandam fore rationabiliter coram nobis fic fratribus offenderunt. Inde utique fuit, quod prxfatoregi unquam cariffimo in Chrifto filio deferentes, omnem fententiam jam didi epifeopi, pro prxfati caufa in cum vel fuos vel regnum prolatam de communi confilio fratrumauthoritate apoftolica relaxavimus, fic ftatuimus illum & fuos excommunicatione, fic regnum interdiâo, ex prxfcripta lententia noftra non teneri. Quocirca univeifitati veftrx per apoftolica feripta prrcipiendo mandamus, quatenus ei tanqunm regi catholico, fic habenti' communionem apollolicar fe-ds, participare minime dubitetis; fed ia omnibus illi honorem congruum impendatis. Quanto enim certiores fumus de iinceritate devotionis illius ecclefiis fic perfonis ecdefiafticis regni iu:, tanto amplius cum volumus in omnibus, in quibus fecundum Deum poffiimtiv, honorari. Datum Vcletrx decimo texto Kalendas Aprilis.

- Kahnrii».

II. AD HENR1CUM II. REGEM ANGLI E.

Pio fub.cntione tacienda terra- HicrofoErmtanx.

Z.;(u«r epi'.opHt frrrjMi jervcrvm De·., ilenrtc) iiiujlrt Angicrum regi taiuttm <5' jpj-jio.Kam ieneel:ilisnem,

Cum cunfti praedccGTores tui prae ceteris terrx prihcipbus armorum gloria & animi nobilitate longe retro claruerint, eoique fidelium populus habere in fua didicerit adverfitate patronos - mento ad te, non tantum regni fed paternarum virtutum hxredem, quadam fecuritatr pixfumpta recurritur, ubi populo Chnffiano imminere periculum, immo exterminium formidatur t ut per brachium regix magnitudinis membris ejus impendatur prifidium, qui te, ut ad tanrx glorix fic prxlationis apicem perveni-res, fua pietate conceffit, fic te contra tui nominis impugnatores nefarios murum inexpugnabilem ordinavit. Primum noverit ferenitas tua, 'am crebris fic moleftis fub hxc pulfata querelis, 3ualitcr terra Hierofolymitana, fpccialis hxrcitas Crucifixi, in qua noftrx faluris funt prxnunciata myftcria, & ipfius rei exhibitione completa, quam ille qui eunda condidit in fuam fortem peculiari privilegio deputavit, perfidae fic fpurciffimae gentis attrita fic convallata preffuris, Dtfi ei celeri remedio fuceurratur, prona fit ad ruinam.- fic inde^quod abfir, fuftineat impa-rabilem religio Chriftian* jafituram. 111c enun Saladmus fandi ft tremendi nominis immaniffimus perfecutor, ita fpiritu furoris incanduit, fit totius nequitie fue vires ad internecionem populi fidelis exercet: ut nifi immanitate ejus vehemens impetus, quafi objaûis obicibus, reprimatur, certam fpem fiduciamquc fufeipiat, quod Jordanis influat in os ejus, fic terra afperfione vivifici fanguinis confecrata, Ipurciffimx luperftitionis ipfius contagio polluatur, fic quam gioiiofi fic nobiles prxdeceffbres tui a dominio gentis incredulas multis laboribus & periculis exemerunt, rurfus nefando tyivnni nequiibmi dominio fubjugetur. Ob hanc itaque neceffitatis &imminentis doloris inftantiam, magnificentiam tuam apcftolicis litteris duximus exorandam, iinmo dilataris prxeordiis fumma acclamatione pulfandam, quatenus ad honorem ipfius rrfpicicns, qui te confttuit in iublimi, fic juxta nomen magnorum, qui funt in terris, nomen tibi contulit gloriofum, ad defolationem prxfatz terrx pietatis Audio te convertas, fic ut ejusccnfufio in hac parte tollatur, qui pro te in ipfa terra voluit haberi ludibrio, operam adhibeas efficacem: quatenus prardcceflbrum tuorum veftigu fubfecutus, quzm ipfi de principis tenebrarum faucibus eripuerunt, in cultu magni Dei per tuam diligentiam, auxilianteDomino, confervetur. Eo autem curiofius celfitudincm tuam in tanta oppreffionis anguftiaconvenit laborare, quod terram ipfam regis mtelligis prrfidio deftitutam, fic totam ipem dctenfionis lux ipfius proceres in tux magnitudinis duxerunt patrocinio collocandam. Quod inde clarius tua ferenitas poteft agnofeere, quod futnmos terrx illius fic magnificos defenfores venerabilem fratrem noflrum Heraclium patriarcham, fic dileflum filium noftrum magiftrum Hofpitalis, ad tuam excellentiam deftinarunt: ut ex ipforum prxientia confiderata dignitate perpenderes, quanta fuerit neceffitatis anguftia, pro qua eorum fuftinent tamdiu carere prxfidio, ut per ipfos facilius ad vota fua tuam devotionem inclinent. Viros igitur pra-fatos, tanquam ab ipfo Domino tibi deftinatos, benigne fufeipias, fic debita caritate pertrafles, eorumque poftuLvionibus tanto facilius acquiefcas, quanto gravitatis fic honeftatis intuitu favor eft cis & gratia exhibenda. Sane recolat prudentia tua, & folicita fecum meditatione revolvat, promiffionem illam qua de impendendo fxpe diflx terrx prseiidio tuam celfitudincm obligatli: fiç ita in hac parte te cautum fic ftudiofum exhibeas, ut te in tremendo judicio tua conicicnria non accufet, fic ejus qui non fallitur diftrifti judicis interrogatio non condemnet.

ANNO П

III. EJUSDEM DECRETUM CONTRA HÆKÎTICOS.

f^.- «.'··.

Ad abolendam diverfarum hxrefum pravitatem, qux in plerilque mundi partibus, modernis ccepit temporibus pullulare, vigor debet ecclefiafticis excitari ,· cum nimirum imperialis fortitudinis fuftragante potentia, fic haereticorum protervitas in ipfis falfitatis fux * conatibus elidatur, ii catholicx fimplicitaris ventas in ecclefia fanda refplenders, earn utique demonftret ab omni exeeratione falibrum do·'-marum expiatam. Ideoque nos, carilli mi filii noftri Friderici illuftris Romanorum imperatoris, iemper angufti, prfffentia pariter fic vigore fuffulti,

" *A cena- "1'"'

anno CHRISTI

-fulti, de communi ccnfiiio' fratrum noflrorum, nec non aliorum patriarcharum·, archiefjfcoporwn, multorumque prrncipum, qui da diverfis mundi panibus convenerunt: oonira ipios hxrcticos, quibus diverfe vocabula * divcrlarum indidit profeffio falfitatum, prefentis decreti generali fenâioi* confurgimus, & omnem h.riclim quocumque nomine ccnfeatur, per huius conflitutionis feriem, authoritate apoftolica condemnamus.

In primis ergo Catharos, & Patarinos, & ecs qui fe Humiliatos, vel Pauperes de Lugduno, talfo nomine mentiuntur, Paftaginos, Jofepinos. Arnaldiftas, perpetuo decernimus anathemati fubjacere. Et quoniam nonnulli fub fpecidipietatis, virtutem ejus, juxta quod ait Apoflolus, denegantes, authoritatem fibi vindicant praedicandi.' cum idem Apoflolus dicat. *dicacunt*, nyi *tnifUntHr* > omnes qui vcl prohibiti, vel non mifli, praeter authoritatem ab apoftolica fede, vel epifeopo loci fufeeptam, publice vcl privatim praedicare prxfumpferint; deuniverfos, qui de facramento corporis & tanguinis domini noflii Jefu Chrifti, vel de baptifmate, feu peccatorum retniffione, aut dc matrimonio, vel dc reliqui» ecdefiaftieis faciamentis, aliter (entire aut docere non metuunt, quam lacrofanfta Romana ecclcfia prrdicat & obfervat, δζ generaliter quofeumque eadem Romana ccclefia, vcl finguli epifeopi per diceccfes fuas, cum ionfilio clericorum, vel clerici ipfi fede vacante, cum confilio, fi oportuerit, viciniorum epifeoporum, haereticos judicaverint, pari vinculo perpetui anathematis innodamus. Receptores & defenferes eorum, cunrtofque pariter qui prxdiclis hxreticis ad fovendam in eis hzrefis pravitatem, patrocinium prxftitcrint aliquod, vel favorem, live coufolati, five credentes, five perfert:, feu quibulcumquc fuperftitiofis nominibus nuncupentur, fimih decernimus fubjacere fententiz.

Quia vero peccatis exigentibus quandoque contingit, ut ecclefiafticz leveritas difciplinx, ab jis qui virtutem ejus non intelligunt, condemnetur: przlenti rilhilo minus ordinatione fancimus, ut qui manifefte fuerint in fupradirtis errorjbus depiehenfi, fi clericus eft, vel cujuslibct religionis obumbratione* fucatus, totius ecclefiaftici ordmis piasrogativa nudetur. & fic omni pariter dheio δ< beneficio ecclefiaftico fpoliatus, laxularis relinquatur arbitrio poteftatis, animad* erfione debita puniendus, nifi continuo poft dcprelicnfionem erroris ad fidei catholic® unitatem lponte recurrere, & errorem fuum, ad arbitrium epifeopi regionis, publice conlenferit abjurare, & iatisfartionem congruam exhibere. Laicus autem, quem aliqua prxdidarum peftium notoria vcl privata culpa refperferit, nifi, prout dirtuna eft, abjurata hxrefi, ÔC fatisfqâione exhibita, confcflim ad fidem confugerit orthodoxam, fxcuiaris judicis arbitrio relinquantur, debitam recepturus pro qualitate facinoris ultionem.

Qui vero inventi fuerint fola ecclefi® fiifpicione notabiles, nifi ad arbitrium epifeopi, juxta confidcrationem fufpicionis qualitatemque perfonae, propriam innocentiam congiua purgatione monftraverint, fundi fententiz fubpecbunt. Illos autem qui poft abjurationem erroris, vel poftquam fe, ut diximus, proprii antilfitia examinatione purgaverint, deprehenfi fuerint in abjuraram hrrcfim recidiflè, frculari judicio fine ulla penitus audientia decernimus relinquendos, bonis damnatorum, ecclefiis quibus deferviebant, fecundum ianrtiooc» legitimas applicandis.

Sane przd&am excommunicationem, cui omnes cupimus hzrvticos hbaceie, ab omnibus pâtriatchis, cichicpiic. cpiic. in prreipuu feftivtatibus, 3c quoties fuknnitates habuenn:, vcl qualibet «xcaGune, ad glonsam IJci, *rt Apre* lienfioncm ha-rctic® prawtatis, decernimus innovari.* authoritate apotlol^a ftatuentes,.ut fi quis de ordinc cpiicopc um, neghgens in his fuerit vcl defidiofus mveutus, per triennale (parium ab cpifcopalis habeatur dignitate & ad ruimftrauonc fufpenfus.

Ad hrc, de cpifcopali confilio, & fuggeftione culminis imperialis, & pnncipum c;us, adjecimijs, ut quilibet archiepiicopus vel epilcopus, per le, vcl aichidiaconum fuum, aut per alias honeftas idoneafque pcifonas, bis vel femel in anno, parochiam in qua fama fuerit lurrcticos habitare, circumeat; ÔC ibi tres vel plure» boni tcllimonii viros, vel etiam fi expedire videbitur, totam viciniam jurare compellat, quod fi quis ibidem hæteticcs faverit, vel aliquos occulta conventicula celebrantes, feu a communi converfStione fidelium vita & moribus diffidentes, cos epifeopo vcl archidfecono fludeat (indicare. Epifeopus autem feu archidwconus, ad pra.ir.ntiani fuam convocet accufatos.' qui nili fe ad eorum arbitrium juxta patnx coniuctudinem ab obje^o reatu purgaverint, vel fi poft purgationem exhibitam in pullinam fuerint relapii perfidiam, epifeoporum judicio puniantur. Si qui vero cx eis jurationem fupcrftitione damnabili refpuentes, jmare forte noluerint: ex hoc ipfo haeretici judicentur, βζ panis qux prxnominata; iunt percellantur.

Statuimus infuper, ut comites, barones, reflores, confuies, civitatum & aliorum locorum, juxta commonitionem aichiepifcoporum & epiicoporum, preftito corporaliter juramento promittant, quod in omnibus prediftis fortiter & efficaciter, cum ab eis fuerint exinde requifiti, ecclefiam contra hxreticos, 5: eorum complices adjuvabunt, & ftudebunt bona fide, juxta officium δi poficfuum, ecclefiallica fimiliter & imperialia ftatuta, circa ea qux diximus, execution· mandare. Si veto id obfervare noluerunt, honore, quem obtinent, (polientur; ûr ad alios nullatenus alTitmantur: cis nihiio minus excommunicatione ligandis, δi terris ipfcrum interdirto ccclefix fupponendis. Civitas autem qux his decretalibus inflitutis duxerit refifiendiun, vel centra commonitionem epifeopi punire negiexerit refiftentes: aliarum carcat commercio civitatum, & epifcopali fe noverit dignitate privandam.

Omnes etiam fautores haereticorum, tanquam pcipetua infamia condemnatos, ab advocatione & teftimonio, & abis publicis «Sfticiis, decernimus repellendos. Si qui vero fuerint, qui a lege diœcefans jnrifdirttonis exempti, foli fubjaceant fedis apoftolic® poteftati.* nihilo minus in iis qux fuperius funt contra hxreticos inflitura, archiepifcoporum vel epifeoporum firbdant judicium :*dc eis in hac 'parte/fanquani a'fede7pcftolica delegatis, non obftantibns libertatis fuse privilegiis, obfcquantur.

IV. AD

pnximt futuri ft! irtriuu , rtfiden ibidem pereti Jmi : «e av>«r idûtett , etuutefi permu/ prefenteti feritt.*

CwciLRe· tomag.

LUcius epifeopus .... Valtero Rotomagenfi Archiepifcopo..........Qaoniam fiepe in Archiepifcopatu tuo dicitur evenire. ut ex ecclefiis inibi conftitutis inutilium inftitutio perfonarum fcandalum inferat & gravamen , follicicum te efle volumus & attentum , ut ita Deo propitio Ecclefi* ipfc tuis temporibus ordinentur , quod dt clericalis hooeftas inconvulfa permaneat , ecclefiarum flatus jugiter fervetur iilxfus. Ideoque fraternitati tuae prxfentibus literis inhibe, mus, ne ad Vicarios parochialium Ecclefiarum aliquos nifi tales admittas qui vel fint, vel cfte debeant in proximo Sacerdotes, dc qui velint dc poilint in propria perfona ecclefiis ipfis defervire. Nulli prxterea curam committi confenties animarum, nifi qui infra tempus quod a facris canonibus eft pntfixum , ad ordinem Sacerdotii poflit dc debeat promoveri., Porro fi patroni Ecclcfiarum idoneas non prefentaverint tibi perforas , liceat tibi authoritate noftra in ecclefiis ipfis , appellatione remota , congruos ordinare miniftros, quibus ecclefiarum utilitas dc in fpiritualibus dc temporalibus falubriter committatur . Nulli ergo dcc. Datum Veroox 17. Kal. Novemb. Lucius PP. III.

Trersktie Veàtrü i/ Ctt^etliu e Lmnirnnfed Mtftu KuteegnfM.

LUctus Epifeopus S.S.D. dileftis filiis Decano dc Capitulo Rotomag. falutem dc Ap. bened. Mififtis ad nos dileftos filio· noftros Mag. Herbertum Archidiacooum Ebroicenfcm, dc Heliam Ecclefix veftr* Canonicos , quos quidem eo honore fufeepimus , quem dc veftre devotionis dc proprie honeftatis intuitu decuit exhiberi. Petitionem vero eorum debita benignitate recepimus, & quanto fecundum Deum dc juftitiam potuimus, votivum perduximus ad effeftum. Sane eleftionem ven. fratris noftri Lincolnienfis Epifeopi unanimi veftne univerfiratis aflënfu debito ordine celebratam gratanter admifimus,eo proniorem impertientes aflênfum , quod ραio. nam memorati Epifeopi ferventiori caritate diligimus, de promotioni ejus dc honori amplius intendimus auftore Deo providere. Pallium vero, dc plenitudinem pontificalis officii , ad veftrr poftulattonis inftantiam , perdileftum filiam Hubaldum fubdiaconum noftrum curavimus deftinare. Praefatum itaque Hubaldum, quem carum habemus admodum dc acceptum , benigno recipiatis sf&ftu , & pro reverentia B. Petri dc noftra honorem ei devitum impendatis , dc habeatis ipfum propenfius commendatum. Datum Veronae XV. Kal. Decemb.

13· APPENDIX AD EPISTOLAS LUCU III.

JOANNI PRIORI DE VALLE S. JOANNIS SEITZÉNSIS

Permittit, et epifcopum quemetotujet invitent td Ordinet tccipiendot, Jf tempore ordiiutioni/ diaecefine/ nequett.

Ex Manii Suppi. T if AS T' Estât apud Pez Qxj. Dipt pa. IL P. JJ.

LUcius epifeopus fervus fervorum Dei dileftis filiis, johannis priori, dc fratribus de Valle Sanfti, Johannis, falutem dc apoftolicam benediftionem.

Quanto ferventius obfervanti* regulari , faciente Domino , infudatis , tanto uncerius univerfitatem veftram diligimus'y dc quieti veftre attentius debemus dc volumus providere. Eapropter veftrts poftulationtbus annuentes, auftoritate vobis apoftolica indulgemus, ut, fi temporibus ordinationum diœceiani epifeopi copiam habere nequiveritis, liceat vobis alium Catholicum invitare , de quo dicrcefanum non oporteat timere antiftitem , quod talis ordinationis occafione terminos epifeopatus fui in aliena jura velit extendere, & ipfius diœccfani minorare. Qui vocatus, auftoritate noftra, quod portulaveritis, largiatur.- nec id a vobis inpofterum, quafidebitum , requirere po(Gt. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftrx conceflionis infringere, vel ei aufu temerario contraire · Si quis aurem hoc attentare prefumpferit, indignationis omnipoteutis Dei, & Beatorum Petri & Pauli, apoflolorum ejus, fenoverit incurfurum. Datum Vctonx X. Kalend. Februarii,

S& III. pontificit nux. epifi. encyclke ed ttmverftt Cernunto Prefukt, yu Chrifiûtuan J. erckitpifc. Mogtartùutnt pit dtfenUem precibnr eorem eouemtndet.

LUcius epifeopus fervus fervorum Dei venerabilibus fratribus archiepifcopis epifeopis, dc diledis filiis abbatibus, conventibus iliifque prxlatis ecclefi* Teutonic* falutem dt apoftolic. benedictionem . Ad veftram volumus notitiam pervenire, quod boo* memori* Chriftianus Moguntinus archicpifcopus vir valde providus dc magnificus cum carifSmo m Chrifto filio noftro Friderico illuftri Romanorum imperatori dc femper auguftu, longo tempore magnifice fervivifTet dc contra omeii fui debitum cxceflifiet in multis; cum Romanorum perfidiam qui patrimonium ecclefi* hoftiliter devaftantes Tuiculanum nequiter obfidebant, aliter comprimere non poflêmua, eundem archiepifcopum ad obfequium ecclefi* convocavimus, ipfe vero faftus obediens ufque ad mortem , ut ficut antea exhibuerat membra fua iniquitati ad iniquitatem, ita fe dc fuos exhiberet ad ferviendum juftiti* in fanftificationem vit*, aeris intemperiem parvipendens ad fuceurrendum ecclefi* fluftuanti cum ingenti exercitus multitudine properavit, faftumque eft, volente Domino, quod Romani bis ad folii*

SrMnit Vind. FuW.

C^nommis ejus terrorem, fqgienmt . Hio autem Tufculaaum ingreflio, muros civitatis jampridem collapfos pro oufu pane per illius auxilium, antequam décédera, feefanus inarari . Tandem DtMBMMB mifern· illius, M fatabriter impterct in eo quod legitur.* *M te îivm», M tt j*H-*cafe: febris cum ngrirudioe flagellavit, juxta quod feriptum eft : fera» dsbgfr ûmw «arr»> *jit :* flagellat autem omnem filium quem recipit ; node idem archiepifeopus ia vera confcfl»ne & multa contritione cordis, fervicio beari Petri & Romane ecclefia: totus intendens , affumpta cruce & refignatis dignitatftus univerfis VIII. Kal· Septembris diem daufic extremum . Quia autem multum tenemur de illius fahte efle follicitui pro fervitio univerfalis ecclefia etiam mori non recufarit, & ex ejus fine magnam poflimus de remedio fiduciam obtinere, mot»mus univerfitatem vcftram hortamur in Domino & mandamus quatenus eumdem archiepifeopum, memoriam ejus in veflris orationibus facientes , veflris apud Dominum ituerce/fionibus adjuvetis, & in omnibus conventualibus ecclefiis tricenarium pio eo & anniverfarium faciatis, ut maculas qux illi de terrenis contagiis adheferunt , divina clementia indulgeat & abftergat, & vos de opere pietatis indeficiens mereamini a Domino primium obtinere.

EX COLLECTIONIBUS AB ANTON. Aucv1т. Vulgatis.

COLLECTIO I.

Lmchh III. Spalottn. ertbiepifcopo .

VEnun fuper co quod in quarto , & quinto gradu confimgutnitatis in provincia tua quidam dicuntur coojunAi propter duritiam populi, matrimonia talia licet unt contra facrorum canonum inftitutiooemcoutraâa fub filentio & diffimulationc poteris pnetcrirc.

Licitu III. detono canonicis Poce/lein.

QUia muififtis a nobis, utrum ad deAionem laciendam procedere debeatis,- proponentes, quod eam fine aflênfia regio facere audetis, fi aliter fieri non poÆt, ad H. dileAum filium noftrura in Chrifto teeem Anglin accedentes, ei ftudiofius infinuctis B. quondam eptfeopum veflrum perpetuo eflê depofitum, fic ejufifem *regit* impetrato aflenfu, m perfonsm honeftam , litteratam & idoneam unanimiter conveniatis, & eam in paftorem dc eptfeopum eligatis concorditer ut ejus providentia & gubernatione ccclefir tam in fpiritualibus , quam in temporalibus grata valeant incrementa provenire.

COLLECTIO II.

Nono.

ROtbertus de Columbellis fuper ecclefia cujusdam villas de Columbellis contra adverfarium fisum duplices literas ad Rotomagen. archidiacooum, fic Turoocn. judices impetravit, ut fi coram Rotomagen. obtinere non valeat * archidiaconatnm coram Turoocn. judice nocere adverferio fuo non defiftat · Quoniam igitur non eft hujufmodi malitiis induigendum, precipitous, quatenus utneque litent viribus careant, & fi quid per eas faAum fuerit, irritum habeatur, & vacuum.

Nrar CrUatr. erehiopifeopo .

Cum te confidente poftulas edoceri, utrum ad te pertineat lententia io caufis , quas judices in tua provincia delegati a nobis protulerint , confirmare , licet de caufis nihil ia tua potentia fit iraAatum . Confultationi tub taliter refpondemus, quod fententiam ialam nifi velis, non teneris confirmare, led id tibi ex olficii debito no«eris imminere, ufi ad mandatum conundcm judicum, fententia non poflit exeeutioni mandari, eis prrlles auxilium, & favorem ; fic ipfam fi noveris rationabiliter latam, potetis confirmare.

Jdrar.

Significavit nobis W. clericus de * Cothofinori, quod cum ecclefiam ipfam canonice fic aJeprus, fic per XXX. annos & amplius in paco poflederit, S. clericus, qui pluribus beneficiis ecdefiaflicis dicitur abundare, ipfum obtentu quarumdam literarum, quas a fanAae recordationis Alex, papa predeceffloro ooflro dicitur impetrafe, cum ea occafione, quod filius fit illius, qui proxime in eadem ecclefia miniftravit, trahens in caufam multipliciter inquietare pnefumit . Quia igitur injuftum eft, fic abfonum rationi , ut idem W. eadem ecclefia, ex quo in ea per tot tempora dicitur fitifle, debear rali occafione privari: dis per A. *i.* m. qua . Si que pnrmifimus, veritate naveritis fubnixa , ipfam a memorato clerico talis occafionis obtentu non dimittatis fuper ecclefia ipfa aliquatenus moleftari, fed faciatis eum ficut juflum * videritis , eam pacifice poflidere.

*Iden» * Berth, epifeopo, b Meti de * eihmdcnt C priori S. Fride.*

Ex conquefltooc B. clerici,fic infra. Quoniam igitur ea, qtue funt contra ecdcfic difeiplinam, ratio poftulat emchdari: dii. v. per A. f. m. qua. Si quod afleritur, noveritis ratione fubniti, pnefatum R. a prxdi&a ecclefia fub. ap. ob. faciatis amoveri; fic eandem B. praefato, fi idoneus fuerit aflignari, non obftantibus literis noftris pendente ap. a fede ap. impetratis. Si autem 'R. rationabile impedimentum non oflenderic ,· quia non fit appellationem interpofitam profecutus, eum in expenfes ncceflarlas ap. re. alteri parti coodemnetis.

Iden».

Improba peftis falfitatts, quam falfarii quidam in terra clariflimF m Chriflo filii noflri illuftris H. regis Anglorum morantes ad * confingendas literas publicas invenerunt in communem nofeiftur excrevifle perniciem, ita ut litecarum noftrarum auAoritas in aliquibus locis in quadam dubitatione jam fluAuarcc, nifi tante prefumpttonis excffum cenfura ccclcfic querat pariter, fic emendet. Unde nos de tua pnrfertim ioduftria confidentes, exeeutionem rei hujufmodi tibi duximus committendam, per A. f. p. mandantes, quatenus falfarioc * ipfo» qualicumque cafu reperire, Deo volente, poteris, fi clerici funt, ab ordine, fic benefacio, fi quod habent , abfque ulla dilatione, fic appellatione privatos, * diftriAa facias fub cuftodia detineri, donec quid

£9* [redacted]». ANNO <le*A

de ipfis agendum fit, plenius tibi ex noftra n»· iponlioe mandetur. Si quos veru laicos de prebendaris inteo*, cariffimo in Chrifto fi- ,io "oft10 IL Angloran» ,mo tradas * illos pro meriti» judicandos, ut ' io *judicio* videlicet, tam ecclcfiaftico quam mundano, pcfiis illa quas communiter omnibus perniekda dinokitur, cum fuis * auftoribus condemnetur.

A notorium non diffitetur presbyter canonice eft rnademnaru»; aliud eft cum peni- tus eft occultum, vel adhuc ab ecciefia tolera- tur. Item a talium officiis abftmere ut peccan- di licentia aliis auferatur, A ad digne penitro- tm fruftum attrahamur. (Aliud fi tamuam fanocentiuin mtuifteria reputantur). Sine dubi- tatione itaque teneatis, quod a clericis, & pre- sbyteris, quanquam fornicariis, quandiu adhuc celantur, nec opus evidentiam habet, licite au- diantur divina officia, A alia fufeipiantur cc- clefiaftica Sacramenta. °*,?11

LUCII III. DECRETA

Dt Cobabitatiom Clericorum, & Mulierum.

Lucius 111. Magifire, & Fratribus Militi S. Jacobi.*

B

Ut. édita ttt .Arpend.

VEftra duxit devotio inquirendum, (ut con- fidamus fratribus veftrts Parochia1rs Ecde- fias adeuntibus, quorum Clerici concubinas ha- bent, de hoc enim diverfie videntur facrorum canonum fententiae emanaffe); alicubi enim di- C*IUr ' au^*at miflâm presbyteri, qui in- dubitanter concubinam habet; alibi non poteft aliquis, quantumcunque pollutus, Dei Sacra- mento polluere, que purgatoria funt eundarum cogitationum ficc. Quia omnia in Fide Chrifti purgantur. Ceterum aliud eft quando crimen

Frjtre 7. dr hoc ti- tvl. Unci» iu- citU jeteint iu V. De crrtiliu.n .

Lucitu 111. Horvketf Epifcopo.

Qntfitutn eft a nobis cx parte tua, fi judex ordinarius, vel alius, cui judex delegatus man- davit paries citari vel ut exequatur fententiam, delegato judici teneatur obedirc. Cum autem non fua, fed delegantis vice fungantur, & cum jurifdiâio delegatur, omnia delegari quae ad ju- riidiftionem faciunt videantur, merito delegatus poteft tam ordinarium, quam alium cui man- daverit cogere ad efficiendum quod praecipitur, & ci qui obedirc contempfcrit pomam infligere competentem.

s»a®aHiB®flsea©9KflK0ra0®GKa®9®fl«®eBifli®>asiOK0Me®ffltsi

A[redacted]NO CHRISTI — ANbBCj CHRISII

CONCILIUM aP"J MALEBERGIAM

A çko Gaufridus Lmcolnie^fi elefhu juri fu» renuntiavi.

cfxno 1181. *habitum.*

p. TO».' An. [redacted]··.

Aufridus, Lincolnienfis eleâus, fit regis An- glorum filius, cum ejus cleftio eflet a do- mino papa confirmata, poftquam perfeptennium «idem ccclcfix pacifice prefoiflêt, przfente rege Cfic epifeopis regni, in epiphania Domini apud Malebergiam eleftioni renunciavit, nemine com- pellente. 'O

eno® <g©<g©@©es®® @©@®@

CONC IUM CADOMENSE,

I N S. Stfphani.

Habitum auro MCLXXXI 1.

Ex Beffin ConclLRo- IOM Prov.

? co Arc *Petrus Blefcnfis epift. 6g.* Novum a Domino Papa noveritis emanaffe manda- tum, ut quicumque pacem domini Regis tur- bant, appellatione remota, excommunicationis vinculo adftringantur. Hac auftoritaie fretus dominus Cantuaricnfis omnes Regis impugnato- res apud Cadomum nuper cxcommumcavit, nec regi juniori, nec aliis exceptionis gratiam fecit.

Conventum hanc Cadomenfem clarius exprtjjit Hovedenus ad ana. 11S3. *fed aptimi anno* uSi. *ftatuitur, cum Henricus junior Rtx J. id. Junii armo* 11S5. *diem clouferit extremon, ut dijerle notat cbronicon Cadomenfe, nec tam cito poft in- tentatam in ipfum excommunicationis fententiam. Interim,* inquit, Richardus Cartuarienfis Arthi- epifiopus, fit Henricus Bajocenfis, & Joannes Ebroicenfis, fic Radulfus Lcxovienfis, fic Froge

Drius Sagienfis, & Walerannus Roffenfis Epifco- pus una cum Abbatibus Normanniz, & clero, & populo multo, venerunt Cadomum, & ibi- dem in Moruftcrio D. Stephani communi ple- bis audientia fententiam excommunicationis tu- lerunt in omnes, qui pacem & concordiam in- ter dominum Regem & filios fuos faciendam impedirent, excepta iolius Regis filii perfona. *£ contra tum Ricbardur Cantuaricrtfii, tum Petrus BLtfinfij cmtefiantur* no* *exceptum Rtgis filium*. Aon *interfuit conventui Rotrodus Rotomagcnfis At- 'dhtprafui fenio, it videtur, & adverfa valetudine gravatus. Kerum gravi jam Epifiola,* far *inter Blefenfet eft* 33. *Regit filii rebellionem perftrinxe- rat. Qua de caufa Abrincenfis tJ ConftantierVii ab- fuerint, non ii^aet.*

SYNO-

ANNO CHAISH ANN(>

cr SYNODUS EPISCOPORUM ET CLERI ANGLIÆ.

Am» 11S;. Ex HwtdtM in Atxdtm amutm.

a.» ..e. Afléit Wd-* t». roif p4! ·JiT**

T Te° βηηο *coerunt nuncii papas ad Henri- cum «gma Angliz,. poftulantes ab eo, & « clericatu Angliz auxilium . Confuluit itaque rcx eP,1'roPoi ^°*» & clerum Anglic de petitio- Gmuni pontificis ; cui epifeopi & clerus con- iuluerunt, ut ipfe fecundum voluntatem iuam & honorem faceret auxilium dom. papz, tam pro fe ipfo quam pro illis; quia tolerabilius ef- let, & plus placeret eis, quod dominus re> vellet, accepiffet ab eis recompeoiationem auxi- lii illitu, quam fi permififlet nuncios dom. papx in Angliam venire, ad capiendum de eis auxi- lium; quia G aliter fieret, poflet vent in con- fitetudinem ad detrimentum regni. Adquicvtt rex confilio eorum, fecit auxilium magnum dom. papx in auro & argento, *g**

CONCILIUM DUBLINIENSE,

a Viviano cardinale S. A. L. celebratum tempore Lucii papz IIΓ. anno atCLXxXm.

HUJUS *memoriam concilii debemus Gxilltlmoo Nexbrirenfi, rerum Anolic. libro tu. cap. ix.* Forte, *inquit,* in Hiberniam venerat a Scotia Vivianus, vir eloquentiflimus, apoftolicz fedis legatus; fufceptulque honorifice a rege & epifeopis ejufdem provinciae, in civitate maritima quz Dunum vocatur, pro tempore morabatur. *Et infra* : Prz manibus habebat regis Anglorum litteras ad przfedos ejus Hiberiiicos, ut eorum tutus ftiffragiis, legationis fuz inter barbaros rnunus impleret. Hac authoritate pacem & fecuiitatcm accipiens, Divcllinum migravit: & fub nomine, vel domini papz, vel regis Anglorum, fiducialiter agens, convocatis Hiberni® przfulibus atque abbatibus, generale concilium celebravit. Verum cum in ecclefiis fimplicitatis barbarz liberius agere morem vellet Romanum: denunciantibus przfeciis regiis, ut vel abfcederct, vel fecum militaret, auro Hibernico, quod inultum fiüerat, minus onuflus, in Scotiam remeavit.

Anno mclxxxvi. hoc concilium a nonnullis tribuitur.

ANNO UIRJ TI · c"r. PH·

0 ILO 1 NAT 10 DD. JOANN IS III.* C'X'

Jifgit francia è" Henrci II. regis Anglia, confilio epifeoporum, comitum & baronum terrarum luorumt dc contributione in fubfidium terra fanda, a nativitate fandi Joennit Baptfta, anno mctxxxIv. *in decem annos·*

Auctoritat litterarum domini papz lubnixi, prxfente & approbante illuftri Anglorum rege Henrico, cum baronbus fuis, & A. de Summa legato fiimmi pontificis; .epifeopi Normanniz, in fuis epifeopatibus hoc inftituerunt: Ut quicumque eleemofynam, quzordinata eft ad fubventiooem tenzHierofotymitanz tranfmiferunt, talem de injuncta pernitentia veniam fonfequantur.

I. Si mpœmtentia fuerint quz feptem annos excedat : trium annorum venia gaudebunt.

II. Si in pœnttentia, vel minori fuerint, pro criminali : duorum annorum veniam habebunt.

III. Peccata vero dc quibus homo recordari non poterit, omnia relaxantur dummodo de contemptu pœnituerk.

IV. Venialia quoque omnia fub tali pcenitentia condonent: ut unufquifque qui eleemofynam iftatn folverit, ter in die, vel in noćte. *Pater nofter* dicat; pro falure vivorum fcmel, pro pace femel, & feme) pro req'ûie detunsorum: tres quoque eleemofynas uuufquisque teneatur, ut hanc indulgentiam confequatur, ii facere poterit. Si vero ea paupertate laborat, ut eleemofynas illas facere non poffit, ter iterum *Pater nofter* pro conicquenda retniflionc dicere tenetur,

Tahs eft difpofitio ad fubveniendum terrzjerufalen a Domino Joanne ' rege Franci®, Hennco regc Angliz, COmmuni confilio epifeoporum & comitum ii baronum terrarum tuarum approbata. Scilicet. Phiiirw

1. Qttod unuiquifque tam cleticorum, quam laicorum, qui plus quam centum lolidos non habuit, de unaquaque domo quam habuerit, ubi fingulis diebus igms confuetudinarie accendetur, duos denarios lingulis annis ufque ad tres annos perlolvct.

2. Si vero in mobilibus p'us quam centum folidos habuerit, de unaquaque libra in tota jerEra re8'* tluos denarios Ptovenienfismonet», vel zquipolleus: & in terra *regis Anglix* & in AngHa duos denarios Andegavenfis moneta:; unus iterlingus perfolvetur ufque ad przdiftum terminum.

a. Qui vero centum libras in terris vel in red-

reddit&re habuerit, vel eo amplius, dc ccnram fatidos annuatim dabit.

4. Qsi vero m redditibus minus quam M tum libras habuerit, de n. Ubris dabit quatuor folidos ft de XL. libris »1 1 j. folidos, ft ka deinceps, rei rationem pnsdi&am. Habentes vero mobilia ultra centum folidos, jurabunt, quod de fingulis XX. folidos, fideliter duos denarios dabunt.

j. De parte mortui, qux fpeâat ad eum fecundum confaetndinem terra, ft unum poft, ft debet eleemofynam pro anima fua facere.

6. Decima debetur ad defenfiooem term Jerafalem, a Nativitate S. Joannis Baptifae, an-

Ano Incarnatiosus Domini psclxxXTV. in derein annos, folvo jut: dosninonSm ft ocdefiaraoj.

Exdpuorer ab ifta nftimaiioM, in clericis, thefaun ft ornamenta ecdefiaruas, ft libri, ft equi, ft vafa, ft reftnneota, ft «mure* Ac utcaûlia, cm cotidianis ufibns, ft ubi neceflaria font. Et in miliibus equi, ft arma, ft reia, & indumenta qua ufibus eoran deputantur.

Ad hanc «icemoiytuun colligendam inftitocmtor in Angulis epifeopatibus, duo fratres, unus de Templo ft alter de Hofpitali: ft lingulis parochiis illi duo, ft dominus presbyter villa, & duo de legalioribus parochianis, decmolynam conflitutsm fideliter colligent, ft confervebunt.

CONCILIUM VERONENSE,

Ad reconciliandos eos qui ab antipapis inftituti dc ordinati fuerant, celebratum a Lucio Papa III. anno Domini mclxxiv.

HUIVS *fpnodi mentioaem facit Krantziur, Sa-B xμλ libro* vi. *caput* XLV.1, *ad aamuto* MCLXXXiv. Imperator, *inquit,* in Italiam eo tendit anno proximo·* ft exierat urbe Roma Lucius papa, traditurus cum ilio Citridians reip. negotia, quz in Alia nimirum ccepcrant labcfsdari. Veronz convenerant duo Chriilianifmi columina. Concurrerat ingens eccleftafticorum multitudo, reconciliationemdepoicensfedis apofiolkz, quod in fchiimate imperatorem fecuti, ab antipapis eflent ordinati & inftituti. Intervenit pro his Fridericus Imperator, ut in gratiam fumerentur. Annuit perbenigne ponti fex. Sed quum poftera die manus ilhs efleni imponendz fingulis, immutatum erat concilium quod diceret, in concilio Venetiano decreta, non pofte nifi alio concilio irritari. Promiiit autem, de proximo alium a fe revocandum coetum, in quo fuper his conftitueretur. Audit* funt Germanorum minz pro fua confuetudinc: fed nihil ea re moti funt cardinales. Credebatur autem ea confilii mutatio, a Conrado Moguntino, ft Wormatienft, pontificibus prodiiiTc.

*Ejufdem concilii meminit Roger*r Hovedenut, umial. parte II. ud* btene annum. *h eodem, ar Guillelmo Remmfi arcbiepifcopo, confierattem effe 'Petrwn Atrebatenfem arcbiepifcopum, prini Ciffertii abbatem, tx attrebatenfii ecclefia tabulii* con*fiat.*

ObsbRva^io P. Antonii Pagi

Arnoldo* Abba* Lubreenfi», qui boc tempore vivebat, in Chron. Slavorum lib. $. cap. 9. narrat cetoberrwnuo*Conventum a *Fridenco Imp.* celebratum, & cap. infequenti *Concilium Veronenje*. cui *Luciui* Pa* pa & idem Imperator interfuere, fed numeri apud ArnoMum corrupti, ft accurate a Krintato lib. VI. Saxoni* cap. 47. emendati, vel, beet id ipfe non dicat ex genuino Arnoldi exemplari delcripti. Aitenitn Arnold»* de Curia ilb loquen*. *Celebrat* ef l» Pn* recede, «·»o *Verbi tncernettann MCLXXXII. imperii* «»· re/er *fui erute XXXV1.* fed legendum *anno verbi incarnati MCLXXX1V. imperii XXIX. regni fui anno XXXIII.* certum enim . ut ex diAi* anno iupetiovi liquet, Comitia ilia eo Chrifli anno habita . ft tunc la curfu Inifle anautn Regni Fridenci XXXIN. Imperii vero XXIX. Cum veto poftea Arnoldos Icribat, *fcfttcnti* axvo *Imperator abtit in luliam*

a*/««*4r/ *inter tpfoi,* mamfeftum »H tm

Vetonlt habitum cum hoc anno Chrifli copdafle. Et tamea Labbeu* Tom. X. Concil. Krantxio laudato, illud cum anno MCLXXX1V. conjunxit, licet Krantziut illud diferte currenti Chritli anno illigarit. At Concilium ad precedent·* annuo* pertinere; Krantaium errorem, qui cubat in textu Arnoldi, refte correxifle; & Labbeum ilium male ciralTe spud me certum D.nique Baroniu* in eo peccavit, quod nolit. Col/ofaini* hoc pro *Concilii* haberi. Nam jam non femel monuimus, Cooventut & Colloquia, in quibt* de rebus Fcclefiaftici* agitur, vel quibus Epifcopi intervint, Concilia psftîm ab Antiquis appellata, indeque in ColleAionem Conciliorum prudenter iniens.

Quaie *Tautrtdui* Juris Canonici 'nterpte* in Colleft. q. Decretal, cap. ». De redit. *Jpol.* citatus ab Ane. Au«u(l mo in notis ad Collea. I. Decret, loqutus de coomporc edita, quo Veronu cutn Pontifice congreflus eft Fiidericus Imp. ait, emiftam effit *ta généraiL Synodo.* Rprro Tancredus Bononicnfis Atcbidiaconus Audo. fuit Quints ColleAionis Decretalium, qu* concinet Conftitutiones Honorii Paps III. fub cuius Pontificatu floruit: bsc aurem ColleAio anno MDCXLV. ab Innocemio Cironio Tolnf* edita fuit. Eam Lucii III. Conftitutionem male recitat Labbeus citatus inter literal Lucii III. cum (it pars Concilii Vetonenfis. In ea ait Pont fex. *Not cborifiimi ft Hi no(hi Friderici Ulufith Jwperatprii, fenoper Aufufi prafenlia ptrttrr & vigore (effultl. de* commaut *cmfiiio* F-atraw *mftrorum*, wee «is *altorum Patriarcharum, Arcbtepiicoporum, multa umque Principem, de d/ver/u munit partibae* Conveneiunt: *tontra ipfa bareticot. puibui diverfa vocabula diverfamm indidit profeffio faljitalum, prafentu Decreti gerah fen8ienc confurgimut*, IF oasa/aa b<err/m t fae*Cum{ue nemine cenfcatur*, per bajar *Coud tutiontt fenem*, *auSontate -Afatolica condcmnamut. Imprimit ergoCatbarot.* C *Palatinae, & eoi itu fe Humtiatet, vel Pauperet de Lugduno, fallo nomine mentiuntur, Pcffaginot .Jofcpinet, Arnaldifiat, perpetuo decernimur anathemati fubfacere,* & cetera ioeo laudato legenda. Decretum itaque illud non in Colloquio inter Ponticem & Imperatorem habito, fed in Epifcoeorum Synodo, cui Papa prsfuit, & Imperator, multique Principes interfuere, emilfum. Et quidem anno fuperiori, ut reAe Sigonius in Hift. de Regn. Irai. lib. XV. ex aliquo optimo Auftore; quem luo more nos „ citat fcripfic; *Luctat,* inquit, trajeAo Pado *Veror* „ aaas pervenit; nec multo poft *Fridericut* quoque; „ rebus Germani* per Conventum in Penrecofte ba„ bitum conftituns, *pridie Xalend. .Angufti* acceflit. „ Concilio convocato, cui taio exemplo Pontifex & „ Imperator intererant, de iis potiflimum rebus, „ au* Cbriftianam «o tempeftate -premebant Eccle„ fiam, eft relatum, nempe de contumacia *Pomcmo„ rum,* bello *Sarracenorum, & Rmmm* Fcclefiu* di„ tione, RsimrsM ut hofle* Eccleli*, diro Sena„ tus confulto notati. Chriftunis laborantibus au„ xilia fummittenda, omnefqne ad eOrutn, qui t, quondam *jerofolpma* receperunt, virtutem, pie„ tatemque imitandam: excitandos effe, decretum „ plus nimirum dedecoris contrafturos efteCbnfihnos, ii partam forte *Sepulcbn* pofleftinnem amittant, quam gtoir* adepti fint, cum peperermt. Tangit poftcaSiigoruus qu* Arnoldus & Krcntaiu*, qui ne verbum qui·

ANNO chhijti

•qvidem de Jerofolymm habent, de hereditate Me-*lUdt Comttijfx*, & coronacXMK *Hernici* hlit Friderici Imp. I» Concilio jefta faite adamat, iubd>mee *Frtderteum IU. Nnm» Novemb.* adboc ia villa San-S* ,^?5* ***. Vewmam faite ; am» nempe NmLa Aa Iv·

Pramrea Radnlpboa de D«mo in Imag. Hift. pac. <M. ad annam MCLXXXIV. ait : Aamrn dit *intia»· tit Nbmembott nn/edeutibeu* Frraaae *la Ecclefa Majori*

ditionem terre Jerofolymitaae omnihu expojmt, Cf ad Jaccarrendum l» peccatorum remtjitmbue eu/utlibct generet bominei evocare, curavit. Arcbicptkoput ille Ritenniimfn erat *Gerardai,* dv qoo Rubeus m Hift. Raven, lib. VI. loquens dc ceflit anno MCLXXXIV. ftribu.· *Luctum Pontificem* Max. KrrMMm *ad Conciliai»* , feed *ipfe indixerat euntem Gerardui Arcbiep.* -.... *prolecutns* eft. SubHit Ruheut, Lucm.n 11 *cum Matiae efet, tertia Idui Juliat* dedicAik* Baiilicam Sanfti Geminiani, *6t* jam quoque *Pili. Idui* , Bononi* de Baiilica D. Petti idem freifte ; quod utrunque etiam a Sigooio laudato relatum. Tum Rubeut fcnbir .' *Ab eodem etiam Pontifex Gerardui complura Privilegia impetravit, t/cs. In eo magno Conventu, 1»em Friderico etiam Cefare prefente, eodem anno Xalend. Sextii. Perone babmt.* Rubeut w«;iw Csvueis*tm* nomine Concilium Veronerfe mteili|>t, d. cetque nos diem , quo illud inchoatum , (cil·cet primum diem menfis Augufti, feftt» S. Petri ad Vincula iarrum. Exhibet poftea hic Hiftotkus in notatione tempotum accuratos *Laeti III.* liters» Gerardo Ravennati Arcbiep. eodem anno data» Veronz 11. *Non. beptemb.* quibas declarat fe ad ejus, *cui tanquam Metropoli lunt fabjeSe , I^/aiuiam,* Bommieniem At Mutiner.lem Ec-clCas dedicate HI tSrKT/Z. *Idui Jtlii,* duas per Bosmniam & Murinam tranhret .

αμνὸ CHRbTI ··»«·

ProfeAo c··· aaao aareerdenti *Heracliae* Pstriireha roMyamanos, *EmaUeu* M«(iA,r «ditie Templi At RMrr,*u Magitsr Hatpiralariocum Letati a Reta IvrololyatkaM ad Lociam III. *A ad* Principe» Chnttippas mitR , tui hiteiuir patriz calamitatem flt mi-irrlam multiforment exponerent, dt auxiiiom poflularent, in Italiam pC'venerint, mda hoc anno in Galliam profertut I, male Concilium illud in ptzfentem annum dilatum fuiflet. Neque refert quod Arnoldua Scriptor cctzvua fit *i* qun vama ctempiu liqueat, eos qui rea luo tempore geftat fcripiete, quandoque in errorem lapfos ede,* quoi eo mar» de Arnoldo dicendum , quo longe ab Italia vixerit, conftetque eum hatlucinatum ineo quod iciiplit, *Fridcrieum* anno poft celebrationem Comitiorum Mofuntiz bibitorum in luliam adyentafle. Adbzc Labbieut recitat Ordinationem *Philippi Er(h Francl* tP Henrici 11.* fte/ὐ *AnRflte , tonjuia Epi/cotorum , Comitam* C7 *Baronam terrarum, [narum de* contribuendo jubfidium *Terre (anfte a ao*[redacted]*te-/a*[redacted]*Joannu Bapufte . anno MCLXXX1Ÿ* ns *d;cem annul.* Quaie cum anno lup-riori tam n Gallia , quam in An-lu aAum lit de. fubfi-«ho Tetr» *(anStx,* «Sc currentt Legati inde rrnfti in Orientem redieiint, *Concilia'» b'eronen/e* a Lucio III. in bunc annum dilatun futile prorfus improbabile. Denique O.iuph'ius Panviniu» Veronenimm fuorum déçu» «St otnimenru'» >n Ch'on. Ecdefiaft. ad annum MCLXXXIV. habet : Ma/ner *Perora Conve/itui . cni Papa , Imperator* , dr *mu tt Ept/copt interfuerunt,* Chronicon tutem illud , Notzque In Vitat Pontibcum Rom. a Patina eiiras , ultima Onuphni Opera hint , in quibus ideo re» quz narrat ad exaltiorem annorum ratio* nem ab eo redicuntur.

'OO

AD VERONENSE CONCILIUM

***Mverfiu tjtu** temporis berefts, aliifyce de retus dsfciplina*

4«cie *p*p* 111. Friderico 1. imperatore prefenit,* «Mi I2S4. *ctiebretxxe .*

ADDITIO.

Sj MaaR Suppi- Te. IL|4(. 1»·.

VErooenfem conventum, concilii nomine nequaquam appellandum contendit Baro„ nius, cui repngnat Pigius, concilii nomine „ dignum efle ratus conventum illum, in quo de „ cauli* ecclefiafticis ab cpiicopis, licet prafen„ tibus laicis, tradatur. Optime ille; cut & „ vetuftum ejus temporis monumentum adilipu„ latur; Liter* icilicet Adalbert! Salzburgenlis „ archiepiicopi de rebus hujus, quod appellat , „ Concilii, ad G. prcpofiium iuum lcriptx , „ quas ex Codice Diplomatico Petii part. 11. „ P*R· 47* uderius recitabo. Porro Adalbcrtus, „ qui in concilio Veneto ab Alexandro papa „ 111. juffus Conrado annulo fuo archiepifcopa„ tum Salzbutgenfem cedere coaftus fuerat, de„ in, eo pontifice defundo jus fiium urgere cos„ pit, fle quantum ex bis literis colligimus, Lu„ ciura III. pontificem adjutorem naftus eft . „ Has literis, utpote ex concilio & dc rebus „ ejufdem concilii latas, hic fubjicio.

ADALBERTI ARCHIEP. SALZBURG. ad suos bpist Ol a .

Qjsomoda PirroM « Papo, *& Imperatere excepter fit, emtdi Guercenfes rejeiti.* ' *De rebus à» Ce»·titio geftis,* mv>/ *ex Oriente rxmcribeu* Os.

A Dei gratia Salfeburgenfis ecclefi* archiepifeopus, apoftolicx tfedis legatus, G. ciufdem ecclefix prxpofito venerabili, fle univerCio capitulo. M. quoque Caflellano, S de Surbach, falutem, & linceram dileâionem.

De nollro, & ccclcfue r.jftrr tlatu praecipue vos ibllicitos effe icienres , przfentibus litteris vcitrjm minuere iollicitudioem non incongruum pmavimus. Noveritis itaque, quod Veronam fani & hilares cum omni noftro vementes comitatu tam dominum papam, quam imperatorem per omnia in ecclefi* notlrc honoris negotio ad voluntatem noftiam expolitos invenimus. Hermandus quique , & prepofitus Gurcenfis gratte no» ftrx fe penitus fubpofuerunt, in nullo deinceps ecdefiam noftram gravaturi. Quomodo autem reliqui Gurcenhum contra nos crocitantes coram imperio refutati fint & coofufi, â nobis plenius Ipoftmodum audietis , quippe qui tales & tanti non cflè lunt adjudicati, quibus refpondere de» beremus. Privilegia fane & litteras de Gurcenfibus, & de monetis, ab utraque dignitate,apoflolica videlicet & regia, ficut voluimus, impetravimus. & legationem nobis, & fucceftbrious noftris, per totam Noricam confirmavimus.

Rumores curic dignos relatu, alios nefeimus, prêter quod Gathari â domino papa, fle toto coociiio excommunicari, & ab imperatore cum tota fubftantta fua fint profcripti . Patriarcha, fle epifcopi Jerololymitam , & Templarii, acHo* fpicalarii plurimum domino pape, fle imperatori pro expeditione contra paganos tranfinarinos facienda fupplicarunt, afferentes, fepulchrum Domini fic totam illam ecdefiam in maximo periculo

ty» culo propter Salabdini immeofam potentiam efle conflitutam. Qporum petitioni annuendum imperator benigne deliberavit, & cum ad Teutonifâ$ partes acceflerit, fe cum principibus dc hoc afturam fpopoodit; ita tamen, ut a natali Do* mini proximo per annum, qui voluerint, ad ipfam expeditionem accingantur.

anno

Quoniam vero negotiis noftris jam confuromatis Frifacum in inflanti revertimur, fic, ficut non ignoratis, à fefto £ Martini decimo quarto die apud Dimftein colloquium cum duce Stircnli habere tenemur, rogamus vos quam intime, ut vocatis, fic afliimptis vobifeum Pabonc de Eringen, fic minifterialibus noftris, quos neceflarios nobis in ipfo colloquio deliberaveritis, remota omni occafionc, quia necelfiras, ut fcilis, ingruit, ad nos ipfum coiloquiqm celebraturi venialis.

„ In eodem pariter concilio agitata eft, fed „ non abfoluta , caufa duorum eledorum ad „ cathedram Trcvirenfem, cujus eleftionis hifto „ riam cum caufx delatione ad pontificem, Ve„ ron® concilium habentem hic exhibeo verbis „ Glofcheri in gcftis Archiepifeoporum Trevi„ ren. in corp. Hiftorico Eccardi torn. Π. pag. „ 11 io.

Defundo Arnoldo archiepifcopo, fada dldiffenfio de altero eligendo in ecclefia Trcverenfi; n;m pr«cedente vefpera diei, qua fepeliendus erat, convenerunt canonici majoris ecclefia: cum praelatis, ut deliberarent, quem eligerent; maxima autem pars cleri in perfonam Rudolfi prxpo[redacted]omus, mediante decano, confenlit : Sed node fcquenti negotio perambulante in tenebris omnino immutatum eft, quidquid ante inchoatum fuerit.* Nam poft fepuhuram patris fui cum ad cleftionetn conveniflênt, Folmarus archidiaconus dixit illam externam denominationem ita promulgatam fuifle , ut cum ma«r pars cleri vel populi faveret, ipfe in epifeopatum fuccederet , ad quod verbum fafts funt partes, fic inter partes altercationes graves. Tunc Wemherus de Bonlanden, annuente Palatino comite, inflabat, ut eleftio ad imperatorem differretur; fed Folmarus infiftcbat, ut ftatiin epifeopus eligeretur, ex decretis probare intendens, quoth™ nullo temporis fpatio ledes epifcopalis vacare debcret. Ad hxc multa fuerunt objefta ; tandem flatuerunt, ut ad nonam verbum diflerretur , fic tunc figno campana:, omnibus convocatis, caufa terminaretur.* ita ab invicem digrediuntur: Sed Folmarus cum fuis ad laicos, quorum tunc multitudo maxima in clauflrum convenerat, egreditur, fic ne aliqua mora cleftionis fiat, modis omnibus laborat , monet, fic hortatur . Ejus in favorem Hcnricus dux de Lemburch multa perlocutus cum aliis nobilibus fic miniflcrialibus atque civibus, monuit, nc ab invicem fepararentur , fic fi digrctfi fuerint, revocarentur , ad quod ynifli funt primo clerici, fecundo nobiles fic liberi , tertio miniftcriales fic cives idonei ; qui reverfi nunciam, quofdam longius recefliflie, quofdam in vicino jam ad prandium confcdiflc, qui orarent, ut, juxta dictum , ad nonam expeftarent ; fic tunc congregatis omnibus, proepifcopo conflituendo, in pace tractarent . At illi non adquieverunt. fed abientibus aliis in electionem Folmari convenerunt , fic raptum eum potius quam electum , magno concurfu in oratorium fi(sfn fedem cpifcopalem traxerunt, fic fic ad propria rcceflerunt. Circa nonam vero horam juxta condiftum alii cum Palatino comite fic VTcrhnero tk. Bolandcn ad fignum campanx conjchicp-

A tes , qualiter talis ekAio caffaretur , omnibus modis elaborare incenderunt ; fic milia kgatiooc imperatori diflentiooem partium intimarunt, « quo ad Conftantiam civitatem evocati funt, ubi judicio principum fancitum fuit, quod imperator per confilium principum, fi in eleftionc difeordarent, quam vellet, idoneam perfonam fubrogaret : At ipfe optionem eleftionis iterum in prxfentta fua cis conceflit, ita fi praeterita eleftionis difeordiam deponere vellent. Ubi Folmarus interefle nolens, diiceifit. Alii vero, quamvis pauci Rudolfum ptxpofitum iterum eleftum prselentaverunt, & ab imperatore inveftitum, ad propria reduxerunt. Qui cum Trevcriji veniffent, fautores Folmari domum fandi Pletri prroccupaverunt, fic daufisintrorfum januis, aditum omnem cum fatvllitibus & armis ei prohibuerunt. Sed apud fandum Simeonem folemnitcr fufceptus authoritate imperatoris epifeopatum acquifivit . At Folmarus terra, marique laboriofum iter arripiens, Lucium papam adiit, caufam dixit, juftitiam à fede Apoftolica expetiit . Papa dudum litteras omnium perfonarum ecclefix Trevirenfis fuiceperat contra eum ; & quia per fubreptionem magis, quam per canonicam cleftionem obtinere vellet, audierat; unde & ad curiam fuam die eis præfixa adverfarios fuos cum pe.fonis ecclefix evocavit; & audito eleftionis ordine , circa utramque perfonam, nihil eo tempore fuper hoc determinare judicavit, ufque ad prefentiam imperatoris, qui de eodem negotio fcripferat, quique jam in proemdu vix erat occurrere ei apud Veronam. Ubi dum convenirent, fi(de negotiis, qux inter fedem apoflolicam fic imperium verfabantur, qurftiones hinc inde difeuterent , inter exteras qweftiones ifia habita eft, non una de minimis . Imperator enim caufam Rudolfi prspofiti fuam faciebat ; unde fic conftanter petiit, ut eum quem per fententiam principum invefttflêr, pipa confierare non differret.* quod cum apoftolicus more curia de dic in diem protrahendo imperatori firmam fpem fux voluntatis exequendx promitteret ; tandem fuggeftum tft imperatori a cardinalibus, quod ad fententiam dandam papa procedere non poflet, nifi auditis allegationibus utriufque partis; ex confenfu igitur imperatoris Rudolfus cum fuis procellit ad curiam , cui ex adverfa parte Folmarus cum fuis, quos evocaverat ad fe, cum decano majoris ecclefix refiftcrc paratus, litem caufxingreffus eft Lice igitur conteftata, dum utrinqtfe diu difptitatum cflet, fic allegationes torum in feriptum rcdafts curi® prxfentatx fuiflènt, quia ita perplexum erat negotium, ut hinc imperatorem, inde papam graviter tangere videretur , diffinitivam fententiam promulgare diftulit , fic fic non modicum temporis elapfum eft.

„ Prxftat denique ea profeire, qua dc hoc „ concilio narrat Anonymus Zwctlcnfis author „ coxvus in hiflor. Pvtuif. Roman,

Ipfe (Lucius) fic imperator Veronr convenientes, ut inter fpiricualcm patrem, fic filium dulcia * mifccntur colloquia , fic tanquam ex duabus principalibus curiis, fic duobus orbis eapttibus una Republica eflcfla , ecclcGatiica fimul fic fxcularia inter cos tradantur negotia j ubi etiam viciflim alterutrius delectati prxfentia, fic vigore fuffulti, communi ctnfilio omnium, qui ibi convenerant, archtepiicoporum epiicoporum, fic aliorum principum contra diverfas hxrefc-s,fic carum anftores, quibus divrrfa nomina, diverfarum ibidem proie(lio falfitatum, Catharos

* mjf(c natur.

Patc-

ANNO CHK&n

ammo

Paterenos, ft eat qui fe cam fatfo nomine humihaios, vcl *pmtftrtt* de Lugduno, quam fupcrt» mentiuntor, Padqgcnw, Jofepioos, Arnoldiftas, Publicanos infurgunt, & fuo tos jure condemnant.

"Jv r~~i Kii_j iq-ji i -ii '~~i i ~ TO~~n.~Tr~mi

VINDESORENSIS CONVENTUS

Efiftoportsm, & Citri Anglia fro eligtnda *àrchiepifcopo Cantuari&tfi*

Amo 1184. *halitas.*

Ex Matii S.ri'1· r. 11. f''S- : Anno , ,j<. Alien Wil-

Die S. Dunftani juflu regis magnus clericorum conventus faâus ell amid Windeforam ad eligendum archiepifcopum Cantuar., in loco Richardi modo defundi : *Cervafins ita d' vo to^nitur:* Rex Angliz mifit nuncios & literas ad conventum Cantuar. Ecclefix, prrcipiens, ut cum priore fuo plurcs ad cum mitterent monachos ad Winlefores. Qpo cum ventilent die ordinationis & Dunftani fimul cum epifeopis & clero Angite, dixit ad monachos rex : Miferemini *mei,* domini mei ft amici mei; vos enim eftis fideles mei & amici, omnes fere nati de terra inea ,^, unde mihi magis tenemini. Rogo igitur vos, per fidem, quam mihi debetis, loquimini cum epifeopis meis, & inter vos tale habetote confilium, quod Dei (X fanâz ecclefix honor confervetur, & regni flatus perfeveret in pace, fic ut honor debitus mihi confervetur indemnis , quem przdecefforcs mei in hac caufa nofcuntur habuitle . Poli varios deinde fermones inter regem , epifeopos, & conventum Cantuar. ac poil prorogationem concilii hujus, tandem prior eleüionetn declaravit his verbis: Nos ergo in nomine fandae Trinitatis eligimus virum venerabilem dominum B. Wigornienfem epifeopum, in patrem & pallorem Cantuaricnfis' ecclefix I Et <wgg[illegible] introducunt electum in ecclefiam, cantantes & Deum laudantes, fanantibus fignis non folum Wcftmonafterii; fed etiam totius Londonix civitatis.

CONCILIUM AQUILEJENSE

Adverfus incendiarios, facrilegos, fic hujufmodi alios, anno Domini mclxxxiv. celebratum.

Svptrefi Ughello edita concilii hujus rpifala Synodalis in hac verba:

£x hau*

I abi.eu» in Appeod.tom. V.

Gotifredus Dei gratia Aquilejenfis patriarcha univerfis epifeopis ejus ecclefiz fùftraganeis, venerabilibus fic in Chrifto dile&s fratribus, falutem fic fincerz dilectionis affeftum.

Quoniam peccatis exigentibns magna pars hominum, quorum noneftnumerus, adeo ialvxtori fuo,* quos fit Dominus tradidit inrcprobum fenfiim, tantam feritatem exercent in terris , ut nulla pieute obftante, quia timor Domini non eft ante oculos eorum, fanguinem innocentum effundere, vineas & aibores fruâiferas fuccidcre, domus alienas, fic, quod gra^vit» eft, ecclefias Deo dicatas, fpoliare fic fuccendere non formident.- fic ufque adeo crudelitas fic furor eorum invaluit, quod ad omnia facrilegia fic nefaria perpetranda obftinatis menlibus eant przcipites. *Corrupti nomyae & abominabilts falli fient in ftitdiit fais.* Et quoniam in provincia noftra, fxva rapacitas przdonum, fic diveifi generis makfadorum pravitas, fpiritu furoris accenfa, terras nuperrime longe iateque deftraxit: nos videntes mala gentis noftrz fic faciorum, in generali capitulo, qüod altera die Epoll felium fandi Michaelis Aquilejx cclebravimus, confilio epifeoporum, fic totius capituli, imitantes etiam decreta patrum noftrorum, Innocent:! , Eugeni i, fic Alexandri, fummz fedis pontificum, nec non bonz memoriz Uldarici patris Cc prxdeccdoris noftri , fuccifores vinearum fic aiborum fruftiferatum, incendiarios homines, fic violatores ecclefiarum, acccnfis candelis , anathematis vinculo ligari mandavimus : ut qui extremi examinis timore ab iniquitate fic impietate non revocantur, eos ecclefiaftica fcveritas, ut ad cor redeant, comprimat fic inducat .

t ***

Statuimus etiam ut violatores ecclefiarum, ccemcteriorum, fic incendiarii eorum, &. qui ia clericos manus injiciant violentas, cum ad fatisfaftionem ecclefiz redierint , fic mandatum noltrum, fic fui epifeopi juramentum , recipiant in mandatis, ut ea qux dc eccicfiis, fic de earum cct-mqxeriis , feu etiam aliunde, abilulerint, pro pofleluo, fic (ecundum epifeopi fui arbitrium reftituant, fic cum epifeopi fui licentia fedem. adeant apoftolicam. Quocirca fraternitati' veftrx mandamus, dc mandando precipitous, quatenus fecundum excommunicationis lormam in cccleflis veftris denunciari fic firmiter cbfervari fafiatis.

CHRtsrr amisi i

CONVENTUS LONDINENSIS

1» P. Fati <4 ». Chr.

Anno 1185. Conventi! Londini habitus a Heraclio Patriarcha Hierofolimitano, ut vel ipfe , vel ejus filius in fubiidium Tcrrx fanâz tranfirent. *Ad vocationem Regis tradi:* Rege fuper expeditione Hierofolymitana Ilium nempe fallicirabant Legati Orientales cum Radulphus

- ——I-phus de DicetO , qui boc tempore Londonii Afuifle unireris, & aaisexe Regis multe falubriut, "
chrkti ^orebat, Caotuarienfcm eleâum, hujus luffra- paid rrgaatm Jiutav debita c«w moderatime giber-
le4j ganeos, Dunelmenlem Epifcopum, Abbates dc aer, tf a gentibus exteris tueatur, quam faluti ,,t,.
Comites Lundooic convenilTe *apud Fontem Cie·* *confulat Orientalium* ή *propria fua perfona* ·
ricoruœ XY. Kaleud. Aprilis , dc fatius vifum

E P ISTO LÆ
URBANI PAPÆ III

Urbanos III. Mediolani natus, ante Lambertus nominatus, ex Mcdiolanenfi archiepifeopo, e genere Cribellorum, ftatim poft Lucium feptimo Kalendas Decembris defunftum, miro omnium confenfu electus eft in pontificem anno Domini mclxxxV. tempore Fridcrici imperatoris, quem ob iteratam honorum dc jurium ccclefi* invafionem iterum excommunicaflet, ni* fi morte przventus fuiflet.

Omne fuum ftudium ad reconciliandos Chriftianorum animos,-qui in Syria bellis impliciti erant, convertit. Verum cum in ejufmodi procurationibus operam luderet, de Chriftiani principes odiis dc diflenfionibus intricarentur: Soldanus pluribus Jocis potitus, etiam Hierofolynum luo imperio adjecit iv. Kalendas Odobris, anno poftqnam a Godefredo recuoerata luerat, oitogefimo quarto, Ad h*c, crucçm Dominicam ludibrio aftedam, regem Hieroiolymitanum captum , dc adverfariorum copias verius Antiochiam diredas efle intclligens, dolore percitus, in morbum incidit, ex quo Ferrari* mortuus eft *xm*. Kal. Novembris anno Domini mclxxxvii. cum fediflet annum unum, menfes novem, dc dies xxv. Ita Rogerus de obitu optimi pontificis, verius dc melius feniiens quam fchifmaücorum fautor Urfpergenfis; -qui dum Lucii papz mortem retuliflet , hxc luo more icribit : Tunc cardinales qui cum ipfo erant, de reditu fuo plurimum funt anguftiati ; timebant enim ab imperatore aliquem stolentiam fibi inferri fuper cleftione Romani pontificis . Sane Mediolanenfis archiepifcopus ipfos fecure deduxit ufque Ravennam, quem dc ipfi in papam elegerunt, dktufque eft Urbanus III. quem multi Turbanum vocarunt ; eo quod , cum effet Mediolanenfis natione, in odium Imperatoris volebat turbare ecclefiam qux jam paulifper quietem acceperat.- fed nutu Dei percuffus interiit. Sedit annum unum, menfes decem, dies viginti quinque. *Hac Urfpergtnfii.*

Hujus temporibus , anno nimirum Chrifti MCLXXXVI. Rogerii regis Sicili* filia (quam monialem fuiffe fabulofum efle probat Baronius) Henrico VI. regi Germanix matrimonio juncta fuit. *Yiterbierfi.*

Commentum de monachatu ejus foitaffe inle eacogitatum eft , quod in monafterio allervara *fuerit,* ui, i» regibui makula prolr* defuillet , ipfa cum dote rejm nubere potuiilet. *

EPISTOLA I. URBANI PAPÆ III.

AD OMNES EPISCOPOS.
De fur eleâione.

Vrbanxs epifeopus fervis fervorum Dei, vnerabilibat fratribus archiepifcopis , & epifeopis, & di· * *kilisfiiiis abbatibus, prioribus, G ceteris eccl'fiarum pralatis , ad quos littera prrveneriat, falutem Ü apoftoheam beuedsihositm.*

COELESTIS altitudo confilii firmam retinens in fua difpofitione cenfuram, facrofanâatn Romanam ecclefiam, ad cujus regimen fumus licet infufficicntes aflumpti, 4ipra petram fidei foliditate fundavit : illud ei tribuens in apoftolic* confef&onis fortitudine firmamentum , cui nec procella turbinis, nec pravalere poftic fpiritus tempeftatis. Unde ipfa univerfalis mater ecclefia ufque ad confummationem fxculi manentem fecum retinens Salvatorem , ita, juxta canticum Salomonis, quem dilexit ampleâitur, ut pro nulla rerum varietate, vel temporum, ab unitate fu* fidei vel pietatis propofito feparetur. Licet enim vel crebra decedendum mu* ratione pallorum in varia difcrimina frequenter inciderit, vel per mundans malignitatis incurium, perfccutiones innumeras pertulerit & labores: nunquam tamen eam gratia Divina deleniit, quo minus robur ejus in qualibet tentatione perficerer, & inde obtineret fpei fu* gaudium , unde fiifccperat fidei firmamentum. Sic igitur ante paucos hos dies faciente cum ea Domino fignum in bonum, quamvis ipfam de tranfitu pii patris Lucii non modicus dolor triftitiaque turbavit; Harum tamen ejus in unirate Spiritus & vinculo pacisDivtna providentia confervavit : ut poli vcfpertinos Herus, Ictitia^matutina fuccederer, dc ipfa velut columba pulcherrima fuis ketificata gemitibus, fine ruga prorfus & macula *caodorin fui* pulchritudinem retineret. Defundo fiquidem pie recordationis patre ac przdeceflbre noftro domino papa Lu* cio, & reverendiflimo ejus corpore honorifice tumulato, habitus efl a fratribus de fucceflbris electione tradatus: in quo tanta fuit unitas omnium , tantaque adinvicem concordia fingulorum ut ille intclligatur operatusin eis, in cujus manu corda funt omnium, dc per quem adunatur diverfitas animorum. Ceterum cum plures effent in ecclefia Dei viri venerabiles & prudentes , in quo eorum vota concurrere. confultitû, ut credimus, dc dignius potuiflent, ad infufficicntiam noflram oculos intenderunt .' dc fadum eft, ficut Domino placuit, ut nos, quibus ad dignitatis tante fafligium nec vires nec merita fufiragantur, in patrem fibi elegerint dc pallorem. Nos autem licet nobis confcii propri* infirmitatis eflemus, ita-ut crederemus eorum propofito non immerito refiftendum; ne tamen ex dilatione negotii vel pertinacia rclu&andi aliquod in ecclefia periculum proveniret, coolenfimus, licet inviti, injunâi oneris fubire laborem, ab eo fperantes dirigi greflus noftros, qui beato Petro in fluâibus naviganti dc fiduciam preftt*tit ut in mare defeenderet, dc potenter occur*rit ut dubitans non periret. Nunc igitur in eo loco

loco & officio conftituti, in quo valde indige- mus omnium fidelium fuffragiis adjuvari, ad vos tanquam 'ad .fpeciales ecclefi* Roman* filios cum fiducia & fecuritate recurrimus, vofque benedictionis apoftolic* prevenientes alloquio, litteris familiaribus admonemus, rogamus attendentius, 6c exhortamur in Domino, quatenus tranfitum fupradiâi patris & domini noftri Lucii devotis orationum fuffragiis profeqnentes. fidem & devotionem, qu* nobis pro reverentia beatorum Petri fic Pauli apoftoloram & apoftolic* fodis communiter debetur ab omnibus, vos fpecialitcr impendatis: ita quod ex hoc & a Deo premium confequi, fic majorem femper gratiam valeatis in oculis noftris fit totius ecckfue promereri. Datum Veron*, fecundo Idui Januarii.

A

B

II. AD WILLELMUM REGEM

In caufa Hugonis fanfti Andre* & Joannis Dunkeldenfis cpifcoporum.

Vrbanns epifcopitr fervtu fervorion Dei, Willelmo iUaJlri hcctornm regi, felntem tf apoftolicam bcnediffionem.

Gu ex injunfto nobis a Deo adminiftrationis officio ad uqivcrfas eccleGas proximas nobis & longe pofitas aciem noftr* tendamur conGdcrationis extendere, fic, ft qua ineis vei miniAris earum irrationabiliter attentata noverimus, ad faâum congruum revocare: non debent ex eo fcculi principes commoveri, A quando ad corrcâioacm eorum que perperam fada fuerint manus noAras duxerimns extendendas: cum fit ipfi fecundum fibi traditam potcAatcm auxilio nobis in his efle debeant, & cum neceflc fuerit, aliquorum pertinacia exigente, contumacium nequitie fortius obviare. Regia fiquidem excellentia non ignorat, quam gravis inter venerabiles fratres noftros JoannemDunxeldenfem & Hugooem fandi Andre* epifeopos fuerit exorta diflrnfio. Et licet magnos utraque pars labores fubjerit Λ expenfas, & tempore felicis memoti* Lucii pape prsdeceflbris noflri apud fedem apoftolicam diutius litigaverint, negotium tamen non potui: finem habere. Unde cum iidem epifeopi nuper ad noftram prafentiam accefliflent, fit ccntendiflent fuper hoc aliquamdiu in auditorio noflro: de confilio fratrum noftrorum, ptedi&o DucKeldeafi epifeopo agendi licentiam fuper epifeopatum fanai Andre* tribuimus contra illum, & eidem fandi Andre* epifeopo ad propria revertendi ad dcAratn prsrientiam fufficienter inAruAo in cooAituto fibi termino redituro: ita quod fi tunc non venerit, venerabilis frater nofter Jovelinus Glafcuenfis epifeopus, & dilefti filii de Melros & de Neubotleft deDunfermelin abbates, eum dxtunc ab officio epifcopali fufpendant, &, fi poftmodum contumax fuerit, vinculo excommun.catioois adftringant, nec relaxent fententiam, donec noflro fe confpeâui reprzfentet. Nolumus enim ut negotio ipfo diutius in fufpenfo manente, preferipta fao& Andre* ecclefiagrave rerum luarum detrimentum incurrat, fed potius, Cognita veritate, per nos fidem congruum anxiliante Domino fortiatur. Praecipimus etiam prsfatis Glafcuenfi & collegis fuis, quoddileftos filios noftros Ajulfum decanum de Lodooejo,& Odonem fenefcallum, & Rogerum de Fedic, flç alios clericos, fic amicos prrfati Dunxelcenfis epifeopi, a qualibet molcAia, noftra freti authoriraie, defendant & pofleflnues vel alia bona eorum, feu reditus ipiius epifeopi, non permittant a quoquam invadi. Si qui vero contra ipfonim prohibitionem fuper his venire prefumpferint, ccnfura eos canonica, nulla appellatione obftante, compefcant. Ut igitur quz mandamus valeant fine difficultate qualibet adimpleri, monemus regiam excellentiam, & hortamur in Domino, atque in stmiffionem peccatorum injungimus: quatenus pro amore juftiti*, & reverentia beati Petri, & noftra, in negotio illo juxta mandati noftri tenorem procedi permittas: & prediâos decanum, fenefcallum, & Rogerum de Fedic, atque alios confanguincos & amicos predifti Dunxeldenfis epifeopi, fic epifeopatum, dt alios reditus ejus, regia proteAionc defendas, & nec tu ipfe illos in aliquo aggraves, nec finas ab aliis aggravari: ita quod caufa ipfa valeat fine impedimento terminari, fic regia magnificentia de juftiti* opere, apud Deum premium indeficiens, dc nomen bonum apud homines confequatur. Noveritis autem memoratis epifeopis in virtute obedientic nos 'injunxifle, ut nec ab ecclefiis, nec a clericis fibi fubditis, accipiant aliquid expenfarum intuitu, quas in profecutione memorati negotii funt faduri, fed de propriis folummodo reditibus fibi procurent neceflaria providere. Nolumus enim ut faûo iporum, ecclefi*, vel perfon* ali* regni tui, debeant incurrere detrimentum. Regiam infuper excellentiam volumus non latere, quod fupradiâus DunKeldenfis ita honefte fuum eft negotium profecutus, & honori regio detulit, quod nihil omnino propofuit, quod in derogationem regii nominis valeat redundare, vel quo tuaferenitas adverfus eum debeat commoveri. Unde fi quid ab xmulis ejus in contrarium fuerit celfitudini tu* fuggeftum, talium verbis aurem regiam non apponas. Datum VeroD* fecundo Kalcodas Augufli,

C

D

III. AD JOCELINUM GLASCUENSEM epifeopum, & abbates.

Eiufdem argumenti.

Urbanut epifeoptu fervitt fervorum Dei, vturabili fratri Jocelino Glafcxeitf epifeopo, & dileflit film de Melrot & de Nexbotle O de Dtnfermelin abbatibxi, falntem & apofioiicam benediflionem.

Cum ex injunAo nobis a Deo adminiftrationis officio ad univerfas ecclefias prox mss nobis & longe pofitas aciem noArc confiderationis teneamur extendere, &c. *Eodem fere tum fnpertori. Extat apnd Rogerxm de Hoveden annaliitm parte pofteriori* aaw MC1XXXXJ- *Henrico II.*

E

IV. AD BALDUINUM EPISCOPUM Cantuarienfem.

&t etcl&a in tonorem femEtamm Stepbmi tf Thoma confitnenda,

Pmæsbntium tibi anftoritate mandamus, ut liceat tibi ecdefiam in honorem beatorum martyrum Stephani & Thomc conflruerc, & dc idoneis eam ornare perfonis, quibus benefi- cia,

cia, qua ad «Num fuftentationem conftitueris, canonice debeas aflignare. Item fraternitati tuas mandamus, ut quarta parte oblationum, qua: ad reliquias beati Thorn* martyris offeruntur, monachorum ufibus eooccfla, quarta fabricis ecclefi* deputata, quartapauperibuserogata, quartam portionem liceat tibi in alios ufus boots pro tu* voluntatis arbitrio erogare.

V. AD MAGISTRUM ET FRATRES cruciferos Hofpitalis Bononienfis.

Approbat eonun ordinem.

Urbamu tpiftaptet fervtu fervarm Dei, diu/ik jhiir Deu. ma^ijlra fratribm Crutijerii, HaJpitalie dcmaJ Benonien. tamprafentibui, qxam fitarit, tammavm vitam datectihn m perpttnam.

Ccm antecedor tuus, fili Prior, a prxdccef-lorc noftro fel. rnem. Alexandro papa lapidem primarium ad eсckliam conftruendam acceperit, io territorio Bononienft, ubi domus veftra nunc conftruda dignofeitur: nos veftris populationibus indudi, eamdem ecclefiam in qua Divino eftis fic pauperum obfequio mancipati, in /us & proprietatem beati Petri, & noftra protcâionc fulcipimus, fic przfentis feripti privilegio communimus. Statuentes, ut quofeumque pofictliones, quxeumque bona, eadem ecclefia vcftra cum Hofpitali in przfcntiarum, jufte & canonice poftidet, aut in futurum conceilione pontificum, largitione regum, vel principum, oblatione fidelium, fcu aliis juftis modis, prenante Domino poterit adipifci, firma vobis veftrifque fuccefibribus, & illibata permaneant. In quibus hxc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipfum in qud prsrfatunt Hofpitale, & ecclefia fita eft, cum omnibus pertinentiis luis. &f-

Sane novalium veftrorum, qur propriis manibus vel fumptibus colitis, five ad veftrorumanimalium nutrimentis, nullus a vobis dccimasexigere, vel extorquere prarfumat.

Liceat quoque vcb;s perfonas liberas, & ab(olutas, e fxculo fugientes, ad convcilionem & pauperum Chrifti fervidum recipere, fic eas abfque contradiâicne aliqua retinere.

Inhibemus autem nc aliqua ecclefiaftica', fstcularifve perfona, in'domumveftram quemquam intrudere, aut aliquem fratium veftrorum dcipfa domo audeat eticere violente. Clerici etiam, qui ad domos vcftras ordinati fuerint, fic aflumpti, nulli alii, quam tibi fili Prior, praeftartobedientiam compellantur. Prohibemus infuper ne cui liceat ves, aut domosvcftras, interdirio, vel excommunicationi, fine manifcfta fic r.itionabili caufa, fic legitima citatione, fubjicere. Prrfenti pagina decernentes, ut nullus ccclcfiaium praelatus a domibus veftris quicquam exigere, praeter libram cerx, audeat, vel etiam extorquete. Salvis ccnfibus illis, qui nunc inquibufdam domibus veftris conftirun iunt de confenfu epifeoporum annuatim percipiendi.

Nihilominus etiam vobis duximus indulgendum, ut in domibus veftris, ubi tot fratres alfidue commorantur, quibus fit ecclefia neceftaria, liceat vobis oratoria erigere, fie cœmeteriâfabricare. Quorum fepulturam liberam efle decernimus, ut eorum devotioni, fic extremx voluntati, qui fc illic fepehri deliberaverint, nifi fcr.c excommunicati vel interdifti fint, nullus Aubfiftat. Salva tamen jnftitia illarum e.clefiarum, a quibus mortuorum corpora aflumun-,ur.

Cnritma quoque, oleum fandum, dedicationes ecclefiarum, ordinationes clericorum, qui ad lactas fuerint ordinationes promovendi, & cetera ciclefiaftica facramcnta, a quocumque malueritis catholko recipiat» epifeopo, qui noftra fultus «uthoiitatc, quod poftulatur impendat.

Ad indicium autem quod eadem domus veftra, fpecialitcr beati Petri exiftat, duodecim imperiales nobis noftrifque luccefloribus annisfingulis perlolvatis.

Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat pixfatam Ecclefiam, fic Hofpitalc temere pcrtuibatc, aut c;us pofleffiones auferre, vel ablatas, retinere, minuere, fcu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed omnia integre conferventur, eorum, qui quorum gubernatione ac fuftentatione cuncefla funt, uiibus omnimodis profutura. Salva fcdis apoftolicx auihoritatc. Si qua igitur in futurum ecclefiaftica, fatcularifve perfona, hanc noftrx conftitutionis paginam fciens, contra eam temere venire lentaverit: fecundo, tertiove commonita, nifi reatum fuum congrua fatisfaâione correxerit, poteftatis honorifique fui careat dignitate, reumque fc Divino judicio exifterc de perpetrata iniquitate ccgnofcat, fic a facratiflimo corpore ac fanguine Dei fic Domini Redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftriftx ultioni fubjaceat. Cunftis autem eidem loco fua jura fervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatenus & hie fruftumbone aftionispercipiant, fic apud* diftriftum judicem premia pacis inveniant Anien.

Ad te Domine levavi animam meam.

Ego Urbanus catholice ecclefi* epifeopus
Ego Henricus Albancnfis epifeopus.
Ego Paulus Prcneftinus epifeopus.
Ego Thcobaldus Hoftienfis & VelktrenCs epifeopus.
Ego Petrus presbyt. card. tit. S. Sufannx.
Ego Laborans presbyt. card. S. Mari* Trans Tiberim*, tit. S. Callifti.
Ego Pandulfus presbyt. card. tir. XII. Apoftolorum.
Ego Melior presbyt. card. SS. Joannis fic Pauli, tit. Pammachii.
Ego Adclardus, tit. S. Marcelli, presbyt card.
Ego Jac. Diac, cardin. S. Maria: in Cofmedin.
Ego Gratianus SS. Cofms fic Damiant diae, cardin.
Ego Roland. S. Mariz in Porticu, diae, cardin.
Ego Petrus S. Nicolai in) Carcere Tullian. diae, cardin.
Ego * Rad. S. Gregorii ad Velum aureum diae, cardin. · Fm>. RadulfuL

Datum Veronx per manum Moyfi Lateranenfis canonici, viceagentis cancellaris, vu. Kalend. Aprilis, India, v. Incarnationis Dominiez anno mclxxxv». Pontifie, vero D. Urbani pape III. anno H.

VI. Ad

VJ. AD VALTERUM ROTOMAGENSEM ARC H I E t I Î C O F u M.

IA pefi epprlLttirntnt niiil imovttnr.

Ex Urffn Ro. T TRhanus Epifeopus fenus fervorum Dei Ve-k-/ nerabili fratri Galtero Rotomagenfi Al-chiepifcopo falutem fic Apoftoiicam benedi&io-nem. His qui ad tuitionem fui vocem appella-tionis emittunt, propenAus adefte compellimur, rtc ne appellatione pendente quorumlibet mali-gnitate graventur, paftoralem folUcitudinem ad-hibere; quia cum apffeUattonis remedium inven-tum fuerit ad fubrtdium oppreflbrum , eorum in-demnitati, quantum ordo juris expofeit , vobis imminet praecavere. Inde eft, quod cum in Pro-vincia tua, ficut audivimus, plerumque contin-gar, quod tam ccelefiaftici, quam fzeuiares vi-ri , poft appellationem porieffionibus vel rebus aliis fpoliemur ; pnefentibus tibi litteris indulge-mus, ut ft quid circa ftatum aliquorum dc Pro-vincia tua poft objedum appellationis obftacu-lum, in eorum praejudicium tibi conftiterit in-novatum, id in eum ftatum appellatione poft-polita reducendi, in quo tempore appellationis extiterat, dc authoritate noftra liberam habeas facultatem, ne appellantes fui juris difpcndium patiantur. Statuentesut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noftrr concefironis infrin-gere, vel ei aufu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare prcfumpferit, indignatio-

Altem omnipotentis Dei, fic bcatooun Aportolo-rum ejus Petri fic Pauli fe noverit meurturum . Datum Vérone 11. Kai. Augufti.

VJI. AD ABBATEM ET CONVENTUM

Ar filii m petrxnt Ettl&ii itfituMittr into nmoveentnr.

URbanus Epifeopus fervus fervorum Dei di- ttidrm ieôis Aliis Abbati fic conventui Fîfcannenfi .»»■■■Lutem [fic«apoftoiicam benediâionem . Cum^ a facris At canonibus alienum, ut in EccleiiisDci patri Alius nullo mediante fuccedat , riec fan-duarium Dei poflk jure quart hereditario pof-fideri, mirabile gerimus fic indignum , quod in qutbufdam ccclefiis monafterio veftro utroque jure fubjeâts nonnuNi, Acut accepimus, fuis pa-rentibus fuccefferun:, eafque contra difciplinam canonicam detinent in fcandalum plurimorum . Ideoque auâotitate vobis pnefentium indui»* mus , ut eos , qui taliter memoratas ccclefias detinent, liberam habearis audorirate apoftolica facultatem ab ipfis ecclefiis removendi :' ita ta-q men7 qubd eedem ecclefiz ι'>ne dilatione con-grua canonîce de perfônis idoneis ordinentur ; nifi forte ibi tanto tempore fuerint, fic taliter converfati , quod videantur merito fuftinendi . Nulli ergo omnino hominum liceat , ficc. Da-tum Veron. Kal. Junii .

ANNO

anno c^n

AD EPISTOLAS URBANI IH

APPENDIX.

AD GUILLELMUM PRIOREM GRANDIMONTENSBM.

Veri» ftttnit pn part & <ptifte Mtn.uberxm Creniimontcrfimn .

Fx Minfi RK. Aft. Ex Mart-Ancrtkx

URbanut epifeopus, fervus fervorum Dei,di-ledis filiis Guillelmo priori Grandimontis, ,s". cjulque fratribus, tam przfentibus, quam futu-ris, regularem vitam proferiis, in perpetuum.

Quanto per inhifionem Sandi Spiritus cceleftis fubJiti magifterio difciplinz odorem religionism veftro ordine ha&enus cbfervatr latius expandi, tis, ut fecundum Apoftolum converfatio veftra fit*vit» in vitam.* tanto noftro imminet officio Sollicitius attendendum, ne inimicus humani ge-neris, qui femper circuit, quzrens quem devo-ret, piis invidet ftudiis perfedorum, per iuz calliditatis aftutiam adverfus vos, Domino refi-ftcnre, przvalcat , fic propofitum religionis fit ordinis, fub quo laudabiliter militatis, virulenta fuggeftione immutet aliquatenus, vel perturbet , in vobis fraterna: pacis gratiam violando. Inde liquident eft, quod cum inter vos, permittente •pio qui fideles fuos tentari non patitur fupra id quod portare poflint, feminarium fcandali fub-ortum inerit, quod iollicitudine plurimorum ad-hibita , hactenus fedari nequiverit; ad noftram pratfer.tiam quidam ex utraque parte fratrum litigantium acceflerunt coram nobis & fratribus noftris, plurima de tnftitutione veftri ordinis, (c illatis hinc inde injuriis, proponentes. Nos ve-ro, audiris omnibus diligenter quz in noftro du-xeinnt auditorio proponenda, ut de cetero ini-mico virtutum omnium nocendi aditus claude-

Dretur, fic in ordine vcftro frateroz pacis concor-diam tam facile ipfius calliditas noo turbaret , in his quz generare videbantur materiam jurgio-sum, manum corrcâionis apoftolicz de fratrum noftrorum conrtlio duximus apponendam. Inpri-mis fiquidem ftatuentes ut qui, relido fzculo , ad ordinem reftrum conrtigiunt, priori oui pro tempore fuerit, fic fucceftoribt» ejus catholicis, vcl capitulo, fi prior non Aterit , obedientiam , fic reverentiam promittant abfolute . Fratribus autem rtngulis in his quz ad commodum fic ho-norem domus pertinent, fraternr charitatis offi-cium, dc auxilium debitz fucentionis impendant. Majores fe invicem, fecundum Apoftolum, ar-bitrantes, quatinus juxta apoftoiicam evangeli-Ecamquc doarinam fe invicem honore perveniant, fic qui forte major eft merius , non erubefeat amore Domini Acri minoribus miniftrator. Paci veftrz pr^terea providentes , ftatuimus , ut ad recipiendum alterius religionis hominem nemo vos cogat invitos, ne dum inftituta relidi ordi-nis qui ad vos confugerit rmulatur, a veftrz obfervantia difciplinz animos fimpliciorum aver-tat, fic aliis vos contingat injuriolbs fic moleftos exiftere, fi profeflbs eorum volueritis retinere . Priori autem, tam in fpiritualibus, quam in tem-poralibus , plenam conc^imus auftoritate apofto-lica poteftatem : ita ut uqi convcrlorum, qui magis idoneus fuerit in cellis veftris temporalia dif-

Çy difpooenda committat, oui de ipfius prioris man- dato, ekeœofynas depofiiaque recipiat, & eas »η pios ufus ac neceflatatem domus provida con- ^deration* couvertes. Cura vero fpiritualium libere de mandato prions circa clericos ipfos re* fideat: ita quod pullus lakoram fratrum in con* fcffionibus, ponitentiis, divinis officiis celebrandis, & corrigendi» exceflibus clericorum, ullam fibi auctoritatem uiurpet.- fed hxc omnia per priorem jam diâum, ve) de mandato ipfius, per clerico· expleantur. Ad bec, ad inflar prcdc* ceflorum noftrorum felicis recordationis Alexandri & Lucii Romanorum pontificum, omnibus regulam veftram ferventibus, ficut in veftro ordine, & fuprapofitis noftna correftionis capitulis falubriter continetur, laborem loco pœnitentue, & in peccatorum fuorum remitfijnem injungimus, quem in ipfa obfervantia patiuntur. Inftitutiooem quoque quam ad caftigationem veftram poft confirmationem felicis recordationis Adrianj pape prrdcceíloris noftri falubriter addidiftis, automate apoftolica confirmamus, Aç perpetuis decernimus temporibus valituram; flatuentes ut liberum vobis fit, fecundum regulam veftram, atque inftituta ordinis, abfque aliquorum gravaminibus vel inolefliis, Domino famulari, falva in omnibus apoftolic» fedis auftoritate. Praeterea domum & loca vcftra, cum omnibus que in pnefentiarum jufte & pacifice poffidetis, vel in futurum concelfione pontificum, largitione regum, vel principum, oblatione fidelium, feu aliis juftis modis, Deo propitio, poteritis adipifei fub beati Petri & noftra protcftione fufeipimus, & prefentis feripti privilegio communimus: ftatuentes ut ea firma vobis veftrifque fuccefibribus & illibata permaneant. De* cernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat praefatam domum temere perturbare, aut ejus poflelfiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, feu quibuslibet vexationibus fatigare; fed omnia integra conferventur, eorum pro quorum gubernatione ac fuftentatione concefta funt ufibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclcfiaftica fzcularifve pertona hanc noftrx conftirutionis paginam i, fciens contra eam temere venire tentaverit, fecundo, tertiove commonita, nifi reatum fuum digna fatisfaftione correxerit, poteftatis honortfque fui careatdignitate, reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniqiiitate cogoofcat, Ac a facratiftimo corpore & fanguine Dei & Domini Redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diilrtftz ultioni fubjaceat. Cunftis autem eidem loco fua jura fervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatinus Ac hic fruâus bonz aûionis percipiant, Ac apud diftriitum Judicem premia aeternae pacis inveniant. Arnen.

»£♦ Ego Urbanus catholic» ecclefiz epifeopus fublcripfi.

ψ Ego Paulus Preneftinus epifeopus Ss.

ψ Ego Johannes tituli S. Marci presbyter cardinalis fubfcripfi.

♦p Ego Petrus Le Bon presbyter cardinalis tituli fanche Sufannz fublcripfi.

t Ego Laborans presbyter cardinalis fanctz Marie trans Tyberim tituli S. Callixti SS.

f Ego Pandulfus presbyter cardinalis tituli duodecim Apoftolorum. fubfcripfi.

J Ego Albinus presbyter cardinalis tituli S. Crucis in Jerufalem fublcripfi.

t Ego Melior presbyter cardinalis SS. Johannis Ac Pauli tituli Pammachii fubfcripfi.

t Ego Addardus tituli S. Marcelli presbyter cardinalia fubfcripfi.

t Ego Jacinthus S. Marie in Cofincdim diaconus cardinalis fubfcripfi.

t Ego Bobo S. Angeli diaconus cardinalis fubfcripfi.

f Ego Oftavianus SS. Sergii & Bacchi diaconus cardinalis fubfcripfi.

t Ego Rollandus S. Mari» in Porticu diaconus cardinalis fubfcripfi.

f Ego Petrus S. Nicolai in Carcere Tulliano diaconus cardinalis fubfcripfi.

t Ego Rad. S. Georgii ad Veium aureum diaconus cardinalis fubfcripfi.

Datum Verone per manum Moyfis Lateraneiis canonici vicem agentis cancellarii Idibus Julii, indifttone IV. Incarnationis Dominiez anno MCLXXXVI. pontificatus vero Domini Urbani pap» III. anno primo.

AD FRIDERICUM IMPERATOREM

Dt tcctf RoHtmt ilUtit tb n cMpmiitr.*

URbanus epifeopus fervus fervorum Dei Kariffiino in Chrifto filio F. iiluftri Romanorum imperatori fernper augufto falutem Ac apoftolicam benediAionem.

Si datum effet defuper Ac celeftt prudentia ftabiiitum, ut inter ecclefiam Ac imperium ad falutem Chriftiani populi tanta effet connexio caritatis, quod adverfus eam nec fufurronum Ac malignantium ftudia praevalerent, nec ab alterutra partium aliquid in prcjudicium alterius vel difpendium ageretur, gratum nobis exifteret Ac acceptum, Ac univerfis Deum timentibus, ficut credimus, complaceret. Cum ad hoc lapientia Dei duorum ftatuerit cenfuram gladiorum, ut dum alter alteri cohzrcret, iniquorum malitiam diftriftio unius compefceret, Al contemnentes alterius pstentia refrenaret. Quod nos piis, ficut convenit, affeâibus intuentes ab ipfis noftrcpromotionis iniciis firmum concepimus propofitum, Ac tenemus inter ecclefiam Ac imperium, fi per tuam ferenitatem pacem perpetuam Ac concordiam reformare, Ac ut falva confcientia loquamur, nequaquam occafionem quefivimus vel quzrimus ab hoc propofito defiftendi. Sane imperiales apices ea qua decuit benignitate fufeepimus, eorumque ferie plenius intcllefta, ut tu» celfitudini de noftra confcientia certius innotefeat, ferenitati tu» per fingnla duximus capitula refpondere. Recolimus fiquidem nec fine multimoda commendatione referimus, quod in promotione noftra pacem ecclefia tua excellentia profecuta debita reverentia Ac devotione fufeepir, quo circa nos manus Domini noluit non ex noftris meritis, fed ex fua mifericordia operari. Attendentes, ficut credimus, quod ficut princeps ^cs ex divina inftitutione catholicus, ita inecclefia Dei revereri Ac fervare debeas catholicam unitatem. Poftquam fatemur nos a tua magnitudine per litteras, Ac nuncios accepiffe, quod patrimonium ecclefiz, ficut ad tuum fpedat officium, fub tua volebas protectione recipere, Ac ad hoc fine noftrc confiftere beneplacito voluntatis, Heinricum illullrem regem excellenti» tue filium deftinarc. Bona utique Ac commendanda promiflio, fi debita efficacia compleretur, fed quod fine admiratione non ferimus, tes in contrarium verfa eft, cum idem illuftris filius tuus non ad defenfionem terrz noflrz, fed ροΰω

vi.

videatur ad oppreffionem intendere, & a civit».A
————cibus dc aliis locis, que noftrr jurifdi&ionis exi*
' aiiucri ®unt* ^arn'a 'idclicet, Viterbio, Verufio, * dc
•uC 1 ^ihuidam aliis, fbnim & alia indebita tervitia
•c ftaûfoexigat, dc quibuidam denegantibus, quae poftu-
Jat, pro fu· voluntatis arbitrio comminetur. Plactut ergo praniffio, placuit & aflfeâus, dt quia contrarius c&Aus exiftit, grave gerimus, nec tu· credimus excellenti· convenire. Quod autem Novarianis pro culpa fua a Chrifti corpore, quod eft ecdefia, feparatos tua ferenitas evitavit, debita commcndatiooeprofequimur,nec aliter faturi dt honori tuo, qui univerfos extollentes fe adverfus Deum dc ecclefiam ejus aece* Sta debes poteftate reprimere, & ftatuta ecclesiaftica firmiter obfervare, congrue providiflès. Ex eo vero quod nobis fuper fafto Cremonenfi intimafti, eo gravius admiramur, quo afieftum n tuum ad hoc cognofeimus aliena forte fuggeAione indudum, ut pro his que gratiarum deberes I profequi aâione concepiflê in contrarium videaris. Nam cum Cremonenfes rpfi fepius ad no» ilratn ptefentiam acceffiflent, humiliter poftulantes, ut eos fub apoAolic· fedis proredionc deberemus recipere, licet id falva conficlentia potuerimus admifilfe, qui univerfis ad nos devote clamantibus favorem tenemur apoftolicum impertiri; ne tamen contra tuam excellentiam de favore noftro infolentiores exifterent, petitionem ipforum nequaquam admifimus. Et ut tua providentia non ignoret, quod inter te dc ipfos pacem dc concordiam noluerimus difturbsre, quod fi forte voluiflêmus, aliter negotia proceffifient.z-Venerabili fratri noftro, CremonenG epifcopo, cum ad traftatum ipfius pacis intenderet, dedimus in mandatum, ut de reformanda concordia omni, qua pollet, follicitudine laboraret. In quo, fi quam habeas materiam conquerendi, fertnitas tua confideret, quod nos id, recurrentes ad confcientiam, non videmus. Epifeopis autem vel civitatibus Lombardis' nequaquam nos prohibuifle meminimus, ne magnitudinis tue im-
L let» pugnatione Cremon. ipforam * affilièrent, dt confilium dc auxilium debitum miniftrarent. Iicet epifeopos ab initio potuerimus prohibuifle, cum ccclefiis Italicis nequaquam haftenus fuerit confuetum, hanc fervitutem imponere, dc imperialibus privilegiis expreffe, ficut tua ferenitas non dubitat, habeatur, quod ipfis ccclefiisnovas conditiones propterea noa debeat inducere alti*
• lorn. neadotiu rodo, * non grave excellentiam tuam gerere volumus vel moleftum, fi eas qui fibi commifliu ccclefias tam indebite conditioni fubjicere prsfumpfenmt, sudore domino paftorali officio compefeimus. Quibuidam tamen pro certo injunxi* mus, ut pofleitiones & bona ecdefiarum Cremonenfis dioecefis in imperialis collatione auxilii non vallarent, quod quidem injuofti nobis offi* cii debitum requireret, quod tenemur ecclefiarum omnium- flatui providere. Si quae vero alterius tenore litterae emanarunt, eas nobis libenter volumus praetentari, & fi dc noftra confcientia proceflerunt, cum nonnullae ficut a fcrenitate tua, ita & a nobis litterae fubreptitis impetrentur, nequaquam denegabimus veritatem. In his omnibus fic aliis, dum confcientiam dc affeâus noftros follicita inveftigatione difcutimos, nil in nobis varium contra tuam excellentiam invenimus, ex quo juftam habeas materiam conquerendi, nifi forte occafionem divertendi pollutes ab amico. Nos vero quot & quanta a te & excellenti· tue miniftris, contra conAitutionem divinam dt ecdefiafticam libertatem impune haftenus foAinuimus, attemptare, nequaquam fine conficienti· damno recolimus dc imperialem providentiam non credimus ignorare. Nam, ut cetera tranteamus, nuper in Taurinenfi & Hiponenfi * dioedibus minifleriales tuos diceris Aa- i. Eror»-diced tuifle, quod ecclefiafticos viros indebitis cxaftionibus & tnolcftiis prsgravantcs eos ad fecularia judicia pertrahant, & fuis compellant juffionîbus obedirc. Memoratus etiam filius tuus & Bettoldus ccclefias Tufcic congregati exercitus mole devailant, eifiroe collcftas pro fua voluntate ftatuunt. Dux dpoietanus ita Aatum ecclcfiarutn, circa quas de mandato tus celfitudinis commo* ratur, in fpirituatibus dc temporalibus noicirur attulille * eas viris ecclefiafticis pro iua confie* * *t.* «Murcos & auferens voluntate, capiens clericos & *.** ad redemptionem compellens, qui viri ecelefiailici, qui in terra commiffa fiue poteftati coufiftunt, propria coguntur tefta deterere r & in obbrobrium ecclefiaitici ordinis vitae ftipendia men* dicare. Id idem Galterus minifterialis in Mar* chia Tufcic & alii per regiones a:ias perpetrare non ceffaot.

AD MAGDEBURGENSEM ARCHIEPISC

ergmnnti, & it fe^ueftrtM paci/ ftfi iuttrpwut.

URbanus epifcopus, fervus fervorum Dei, *venerabili* fratri Magdcburgenfi archiepifcopo, falutem dc aptdlolicam benedidionem. Firmum in conde noftro propofitum habendi Vte fincerius in vifeeribus Jefu Chrifti caritas illa fundavit, que diffufa per fpiritum in cordibus eleftorum, ita corpus ecdefic compage fus virtutis anne&it, ut dc caput membris ineffabili juodura cohsreat, dc membrorum officiofa divertiras ab unitate capitis non recedat. Noverit ergo tua fraternitas, quod nos circa te dc commiflam tibi ecclefiam caritatis hujus ardore ferventes, fiduciam de te gerimusfpiritualcm,quod ficut paternitatem tuam nexu quodam Angularis dileftkmis araplcftimur; ita etiam recompenfatione laudabili a tua devotione fufeepta copiofius temper in tuis affedibus obledemur. Hac ergo fuadenre fiducia, materiam tibi nollrc imfynodic· turbationis exponimus, ut noftrii te participante moleftiis, de prudentia dc fubfidio tuo majus in Domino folatium capiamus. Commonita, inquam, frequenter a nobis imperialis culminis altitudo, ut ecclefis Romane reftituat pofleffiones ejus* quas detinet occupatas, non ea, qua debuit ferenitate refpondit, nec videtur velle perficere, per quod inter ecclefiam dt imC:rium firma poflit pax dc concordia provenire. nde hoc ipfum per litteras tibi duximus apoftolicas intimandum, rogantes attentius dc mandantes, quatinus cum ad partes illas accefferit, in quibus ejus alloquio tua fraternitas potiatur, fuadere fibi dc contulere non omittas, ut ecclefiam Dei ficut ad fuam fpeâat gloriam dc faElutem ocuAo benigniori rcfpiciat, Ac materiam fbmitemque difeordi·, ficut decet ejus magnificum principatum, funditus e medio laudabili pietate priecidat. Quod fi forfitan te common nente non fecerit, culpam diffenfionis dc odibilis fimultatis in eam partem noveris efle refundendam, quas culpam videtur prcftare dilcidii, cum in manu ejus poteftas hrreat dc facilitas emendandi. Dat. verone VI. Kal. Marcii.^

U R-

J®· URBANI III. DECRETA.

£· Citrici mectriteootoiuno cmttrabere poffient.*

Urbantts]11. Prieri S. Cnecis.

<-,r tx *pant f. At* ronTiti. a WUafi vult, in Mıió Baiuz. ■or. edit- Ajrfuiu in- iVv-'dt CTttal.

CX parte dileâi filii noflri Abbatis S. Petri <*-< (de Romadire) ad audientiam noftram pervenit, quod cum D. (de Cel.) in infirmi- ,ate P°^,us › confentiente uxore ipfius, votum vovens caftitatis monachalem habitum fufcepiflc; poftmodum ab infirmitatis ipfius liberatus mole- iHa, & pr*diftam uxorem iuam tenuit,&aliam, e* defuftâa, fibi temere copulavit. Quia vero licet prxdiâus D. uvore fua in frculo remanen- te ad religionem nequiverit proficiici, ea tamen fubiata de medio, votum quod fecit, fine falu- tis fu® periculo nequaquam potuit violare. Mandamus igitur, quatenus fi verum eft quod atteritur, pr«faturo D. per excommunicationem compellas, ut illam mulierem fine dilatione di- mittat, & ad monafterituh revertatur. De *ce- tero* fub regulari obfervantia ferviturus.

(Datum Verone.)

DE JUREJURANDO.

Urhnsis 111.

Sicut ex literis tu* diferetionis cognovimus H. prior monafterii tui, (lator prsefentium) ira* cundi* calore fucccnfus, (prccipitato mentis inftiuâu, temerario) juramento firmavit, quod in clauftro ejufdem monafterii, quo fe vinculo profèflionis aftrinxerat, non effet veritus eum MZi monacho moraturus; (querenti ergo tibi, quid fuper hoc circa eurndem monachum fit agendum,) refpondemus quod (cum beatus Be- nedictus in regula fua, quam fere omnes mopa-» B chi profitentur turare omnino prohibeat,) non licuit monacho fupradiâo temerarium juramen- tum facere; maxime quod fidem profeffionis frangeret, & ftabilitatis propofirum vacuaret. 1deoque circa eum tua follicitudo provideat, quod talis ei perna injungatur, per quam omni- potenti Deo de fufeepto in vanum efus nomine fatisfaciat, & alius quilibet ejus exemplo deter- ritus, fusile id pertimefeat, ipfe vero in clau- ftro, quod licite abjurare non potuit, cum Ha- bilitate perpetua fuam pcenam exequatur; (ira tamen ne ex eo quod ad prefentiam noftram accedit, folita regularis beneficii portione pri- vetur ·) cap. sia® ·». de ju- «*“· '

O *»§&· > O «êSi· CHRIST I

CONCILIUM PARISIENS E,

PRO EXPEDITIONE CONTRA T(JRCÀS SUSCIPIE ND

Celebratum anno Domini mclxxxvi. tempore Urbani Papx III.

D*E rebus in koc Jjnodû geflis it» Robertut Ct-Cfi·1'" Cbrifiianijftmum Francorum Regem mijfi Pirf-i* *gnmst^llbyi.* Inter, has regis occupatio- nes venere ab Hierofolymis ad Philippum He- raclius patriarcha Hierofolymiranus, & domus Hofpitalis prior, nuncii calamitatis quam Srla- dinus Ægyptius Chriftiams per Palxftinam intu- liflet : locis aliquot non fine ooftrorum exde oc- cupatis. Cui incommodo nifi catholici principes fuccurrant, res Hierofolymitanas in hoftium po- teftatem brevi relapfuras. His querelis rex mo- tus, Parifium regni pontifices advocat. Quibus convenientibus, edocet quis fit in Syria Chriftia- nifmi flatus. Oportere quemque eorum per fua loritori. populum «taouer. m miferx Chri-D^y^^ ftianorum conditioni fuppetias ferant: fe quidem paratiflimum effe qui in primis auxilietur, fi prxfentium rerum conditio admittat: fed nihilo fegnius miflurum fed ad id negotium viros ftre- nuos cum valida militum manu. Oratione regis a prarfentibus laudata, parvo poft tempore rex vx fuis deftinat, qui affliftis rebus opitulentur. *Hxc ille.*

Ossi r v a t io P. Antqnii Pagi ad An. Chrifti jt8j. n. 8. & 9.

Rigoldur in Philippo Auaufto pap. 18. hrc ait.- *Eodem anno* (nempe MCLXXXIV., quem continuat ul» ^ue ad diem xxv. menfi» Martii) XP'Il. *Kol. Februa- nt ly. fi* duo ultimi numen abundant) *Heraeltui Patriarcha Jerofolpmitanur cum Priore Ho/pitalii tran/marino, G Magifin magno Templi ad Philippum ^dugu-* . «M.v pofl; *fer multa merit fericula,* er *frequentet tncurfut Ppratarum ex longo traÊu terra- rum, Magrfiro militi^ Temeli interim t» feta coUapjo, duo juperfittei, dominai ducente, Parfiat -venerunt: qui cum folemui procejfione a venerabili Mountio Epifc. Parifienfi,* CT *Clero, G univer/o totim citutatu fopu- lo, Patriarcha receptui efi quafi ^dugclui [Scmint. Se- quenti die in Ecclefia B. Manx Mifam celebravit, G jermonem ad populum fecit.*

<^uo audito, Philifpus .Augufini Francorum Rex. ommbui altit negotiii omijfii, Nunctii cnifime occurrit, ZT in ofculo facti honorifice recepti: diligentifime prx- pofitH terrx jute, five d'fpcnfatoribui prxctpietu, quod ubicumque per terram irent, de reditibus Regii fuficien- tel cxpenjai tilts mtntftrarent. Et cqgnlta caufa quare terra- tu» Parijiii ceni ocan prxeefit. Celebralo autem cum tlhi communi Concilio, ^rcbiepitcopu, Epijcopu, G omnibui Ecclefiarum Prxlatie Regia aubloritalc man- davit, quod ipfi per frequentet prxdicationet G admo- mttonrs porulor fibi Jubdtti.1 admonerent, quatenui pro fide Chriftianorum de/indenda contra inimicae crucii Chrifti pugnaturi Jerofoltmam peterent. Ipfe cn!m Phi- lippe Rex tum regni Francorum gubernacula fotusJfre- nue regebat. Nandum enim ex Eli labeth venerabili Re- gina uxore fua foboiem defideratam acceperat. Et idea de confilio Principum ftrenuoi mihtci cum magna multitu- F *Hditum armatorum, dc pripriu redditibus, lumptus jufficientel, prout fama referente didtcimul, miniftrant Jerofohmam devoie trapjmifit.* Hrc omnia Vinceniius Belluvuc. lib. »9. Specui. H it. cap. O, uno tenore cum anno MCLXXXIV. recitat; Labbeua vero Tom. X. Concil. Concilium Pardienie in annum MCLXXXV1. male differt cum Roberto Guagnino, cum eo anno Legati Jeroiclymorum jam in Orientem rediiflent.

21 «d Cann- Imm" fc'r la Ciaran- '■ H

CONCILIUM * KARROFENSE,

PRASIOS HeNRIGO DE SOLIACO ARCHIEP1SCOPO BjTURICENSI,

Sandz Romans Ecclefis cardinale, & fedis apoftolics legato.

HABETUR *bnjnt concilii mentio n> patrior-* A *cbio BitWKtrfl cap.* LXVIi. Hujus, *inquit,* venerandi patriarchae, non generis folum altitudinem, fed etiam probitatem, elegantiam, & fincer* devotionis conftantiam attendens dominus Urbanus papa tertius, primum quidem eum Romana; ecclefic cardinalem inftituit: deinde eidem apoftolic* legationis officium commifit, per totam Bituricenfem provinciam. *Et infra:* Sed & apud Karrofium, idem dominus Henricus provinciale concilium habiturus, ibidem fuit proceffionaliter receptus ab archiepifcopo Burdegalcnfi, & a fuffraganeis ejufdem, exhibentibus ipfi omnimodam reverentiam & obedientiam, ficut domino primati fuo. Et habuit ibidem procurationem; miniftratorefque ejus fua feoda receperunt.

*189» *§9» ·<§9» *C9* *S9» · §§· *β9» *·§§· *®9» *C9»

CONCILIUM MOSOMIENSE

aro Archiepifcopo Trbvirensi,

& Apoftoljco Legato anno Chrifti mclxxxvi. celebrato.

E* P . «d Ah C'" >.U. n.

hoc Concilio haec habet Auftor Magni B *Arf* Chronici Belgici pag. aoi. *Folmorur* (Archiepifcopus Trevirenfis, repulfo Radulpho perperam elefto, ab Urbano III. confirmatus) *impetroto Legationii officio apud Mofitnum Carram* (fcu caftrum Moufomium vel Mofomum, quod Molse adjacens Archiepifcopo Remenfi tum parebat, inquit Brouverus) *ut Pojm Legptut, convocato Concilio & celebrato* (in Quadragefima juxta Brouverum) *Epificopum TuUenfiem depofuit, Petrum Virdunenfem excommunicavit.* Agunt & de ifta Synodo Vaflenburgius in Gallia Belgica, fe Brouverus in Annal. Trevir. ex monumentis ejufdem Ecclefix.

βρ AD MOSOMENSE CONCILIUM

*A Folmaro Trevirctffi arcbiepificopo in confia eleÎiimij finit contra Rudolpbxm *mxinmt*

Anno **1186.** *celebratum*

ADDITIO.

Ex M*πΛ Suppi* To. U*W V®. »

FOimarus ad Trcvirenfem cathedram in diffidio eleftus apud Urbanum 111. papam caufz *fus* viâoriam obtinuerat, auffufque apoftolicz fedis legatione venit in Galliam. Trcvirim detn venturus, cum perveniflet Mofomum concilium habuit, de quo pauca ex magno Chronico Belgico ad annum 1186. Paîius ad eumdem annum, & ex eo Venetus .abbei editor. Multo plura dat vetuftus auhor rerum ab archiepifcopis Trevirenfibusgeftarum in Martene Veter. Moniim. to. IV. fag. 219. quem hic exfcrrbo.

olmarus legationem fedis apoftolicc a papa per nuntios impetravit, ut faâa fua majorem auftoritate fummi pontificis fortirentur vigorem. Accepta igitur fus voluntatis plenitudine, tlatim Treverenfibus & fuffraganeis ecclefiis concilium indixit apud Mofomum caftrum archiepifcopi Remenfis, qui eum eo tempore manu tenebat, & folatium ei per fe fe fuos in multis exhibebat. Univerfi itaque tam cleri quam praelati fuffiaganearum ecclefiarum, & plurimi pallores ccclefiarum de archidiaconatu, quod inter Treverim & Ivodium caftrum conftitutum ceft, timentes ordini fuo, ad concilium iftud, antecedente eos Metenfe epifcopo, Dominica qua cantatur *invocavit*, convenerunt.~ Petrus vero Tullenfis, fe Henricus Virdunenfis epifeopi appellatione interpofita, non venerunt. Venerunt & multi tam magiftri quam clerici de Francia, inter quos etiam quidam epifeopi, animantes eum, ut auâoritatis fibi conceffie poteftare uteretur, & fubditos fuos a fubjeâione refilientes, cenfura ecclefiaftica coerceret. Horum ergo fuffragiis animatus, pnelatorum quofdam fe clericorum Treverenfium excommunicavit, quofdam ab officio & beneficio fufpendir, Dquofdam vero fine fpe veniae depofuit. Petrum etiam Tullenfem epifeopum excommunicavit, Henricum Virduneniem ultro fe offerentem, ab epifeopatu depofuit; & fic in abfentesgraffatus, non conviftos neque confeffos damnavit. Hxc ergo caufa malorum iracundiz fomitem miniftravit, & indignationem imperatoris contra eum magis ac magis accendit.

„ Porro lullenfem epifeopum ideo diris devovit Folmarus, quod rogantem illum per » urbem ejus tranfitum, recipere rccufavit ; quod „ re'

anno CHRUn

„ recipi illum ab imperatore rmulo ejus faven-te noflet . Que pariter caufa Virdunenfem „epiicopum a iiede dejecit, quamquam ille in-n terpoiita ad pontificem Romanum appellatio* „ ne fententiam in fe latam dufit.

„ Hanc tamen Folmari feveritatemin epifeo-„ pis puniendis detcftatus eft Gregorius VIII. „ oui dum hac agerentur Urbano III. iuccctTit, „ tcriptifque literis ad eundem Folmarum aâa „ ejus omnia ia concilio tefeidit, Vulgavit lite-„ ras illas Ludewig Reliquiarum co. II. pag. „ 4x8. ex quo huc transferendas , ut pote ab „ boc concilio haud penitus alienas, ccnfui.

Gregarim epifcapm , fervm fervorum Dei war- *roiiii fratri F. Trevirenfi arcliepifeopo falatem & apoflolicam kenediiliamm,*

Propoficum vincit efteftus ; & fupervenientes caufa fepe compellunt mutare , quod firma difpo* fitum fuerat voluntate. Nec locus ex hoc reprehenfioni relinquitur, cum Salomon dicat : OmnZs */empm kekent , tf tmtfm loquendi fj tempm cendi.* Ex hoc fiquidemeft, quodecclefiaDei fua interdum variat, pro filiorum nçceÇitace', inftituta , & cohibet aut differt fspe vindiâam , quam quieto & pacato tempOre ftatuerat- exercendam , juxta hoc quod Salomon dicit : *Sa. Ç piem vitou mahax declinat ; fitdhu tratflit cwfidenter,.* Hac vero cautela , etiamfi alio tempore potuerit intermitti, hoc vero tempore tanto circumfpeftius eft tenenda , quanto ex cafu orientalis ecclefia in majore tribulatione videtur chriftianus populus conftitutus . Nec facile patet ex humana iufirmit^e fiiccefibs, nifi ad hoc magnorum principum corda contigerit <x fandi fpiritus infpiratione moveri. Ex eo fiquidem eft -, & ex aliis multis caufis, quod nos corda fublimium principum dc ecclefia defenforum , imperatoris fciiicet & filii ejus , ad bonum volentes per humilitatemecclefiasprovocare, in bonacum ipfis manluetudine ducimus ambulandum, &noa tam contra eos humanum requirendum auxilium, quam divinum, fi debitam, quod non credimus, ecclefiae reverentiam decreverit fubtrahendam . Proinde quod tua fraternitas a domino Urbano pnedecefibre noftra recedens & provincia Trevi* renfis fines attingens durius , quam e re vifum Bfcit, fe cepit in epifeopos dc perionas alias exercere, & cum in fcandalum multos miferit, paucos ad fe provocavit in 'gratiam , nos ex confacto fedis apoftoliea moderamine providere volentes , enim afperitate tua multorum a te facias animos alienos, & tandem ipfam cenfuram ecdcfiafticam, ú fervaca non fuerit, contentibilem reddas, litteris tibi prsfentibus inhibemus , ne ad excommunicationem vel depofitiooem perfonarum Trevirenfis provinciae fine confcientia ÔC licentia noftra procedas; fed ita in omnibus modeftiam teneas, ut ex animofitate aliqua vel indignatione pneterita ecclefia caufiun & tuam facias graviorem. Cum etenim non prorfus ignores , quid nobis fuper negotio tuo vifum fuerit a principio , bene , ficut credimus , tibi profpicia, fi talem in omnibus exhibere te cures, ut finiftram de te habere opinionem minime debeamus. Datum apud Forum novum U. Kal. Décembris Indiâicnc VL

€&£$&€&€&$$€€€&&

w* CONCILIUM »pud EGENESHAM

Ama iiStf. *toaHtan.*

tx C!mx. Ctronfii cal. 1480.

Ex Supp. Mini, r·»» '. A»· ···«. Affert Vil-Mit s Concil. Brit. t. I. ad hunc xu

MEnfe Majo hujus anni coadunato clero Anglix apud Egcnesham iα prxfcnüa regia & archiepiicopi (Balduvînî) multa fsftx funt clcftioncs priorum ia epifcopos & abbates , &c.

ANNO CHRJSri IIII.

C» CONSTANTINOPOLITANUM CONCILIUM

ANNO CHRISTI

4<ëM J185. *celebratum* .

AD CONSTANTINOPOLITANUM ISTUD CONCILIUM

Data *ffi* WtMtt* *Ifaacii Anffli Graecorum imperatorii, quam* rx *Jure Grace Romano Lemaiavii Tom. L Hi,* 1. *hat tramfero.*

ΙΣΑΑ Ι Τ ΤΟΤ ΑΓΓΕΑ Τ.

I S A A C I I ANGELI

Ï4 <·>«» X^KÎyM 0«ιλ<«», *iwtw m pm/afK* <|* Λτψ»·· ίφηΜ »... «·«< iw
<< tfatrif Ttviç ΐΰv Tp μφαλη X«Aw *iv~A*
Ιχμονηοη tforttpit.* *ιηιρζρμvvov it xtu tie*
T· «'H# «Ma* *yt'vur&u* ψ«φ·v , *ti* μ4
τήvτι « iv τγ ιόλκ ivùιμονηκ ep~
Xttpîîf μ̃.π»»Mθ«*. « x «ρwuwh „. à
*i***n γ»μ«.* *yluH* ΣiχΊ.μ^ι^, «, *ημ/pqt*
J, *itttpfant* i.

irrita/ fecit ekihonet, qua fiunt per abfentifi pontificii alieujnt, in urbe* cmwntm. *** ; *atque fiatuit , in pofierum non aliter •Mt,e*e* debere, nifi omne/ ·trl* degente/ pontifice/ arceflitt fuerint* , *V},,, vel txki, k,,rtnt . Aft Septembri/ .die X. , feri* quarta, mdiilione V*

O' Mil /Aay^ax , *vtttv* à *ypufd* , τάι» «- *μβατι'βτ ri «ι(λφ·υ α'ύτϊ , « ό n> ιόν 4*ï K hrtint* UXa *ιοβόλο.* χρό *τί SilaSix*
JT},1- atnxJ.? «3 rJ ™A>CM
PT·Λ 3«<πλ«« *μη* η» τ. λβ>· χρβουρ·»
xpa^t^Awnrr, **χλî^»* rastratu . x«u *γΰρ* τϊ *hpomirn μχτροοσλiτο* οζ/« *V9opanio-*ri& vporpm η* χρ«τ*' liowv , «rf *I α ei tivù rttpêi τού itp« tuti* «morae, «an' root *φιλ&οi&ύ viμM* τρο&ùηiHv tv *tuti*
ΤΛ «,,«Ï.λ».'>Λτ:.« «««.
«(«.λ.»...· »«.»›_ »»· », '«c
βαα<λM«; *μη βόμκvι*, ri/vαμα τρ «^(wrtirov *μ» Jteowi gai* 0i'χv/φ;»»^ *τατριάρχιι* , *«k* ««< τιώ τ» *ioιτvιμovoρ^η* τη» *ιηΛvîβ* η»ξ/v λαχovoτκ *τϋ βοo'λoήκ μ» », χαρά ri* ταύτύμ *χρΐoΛvτi π* xàt *Cae-iAitffon®* , xàt* îφ^μivo* *οχρύπκ 'Stof&oÙàat là* χαρά τ« tiuAnr/arntaoc «avdvae texe *^αόμηοι.* oopum xa't *àawoaio tàt* ή /sair/Xfia *μη* Hui tS *μητροπολίτη titσι·' Jinrn, xàt îaoti àiiaintlor . îto xai μιτβα»λioαμόη* ▼(ιu *oήμιpov lev* a>ni7anv *μη* jtcrxoWui *xai* τύ tripa; aixnp^MMv *aarptctpxU»*, α>λά «at Γ a^«nu7ouç *τβτριβρχο* , *ióv It 1η* OwioAtwç *Aντιoχoio* , *xàt τov Γιροοολύμιν* , χα< *μΐuî xàt Toύ ivivιμoύvη 1ρ μχγΰλρ* τoAη *χρχαριΐi , α'ιητικπ ιόv ïïαληφθόπι μητροχολιτίι»* υζ/xs *τβφόvΓ· xai àt/lôv iv* trrptix *τη <ρΛ·θ« τούτη γρρο κoiη tiwiv* χ« *τροδίδov S βoύλεται . ό U xàt \όλιv μvύiv* άτoτMλαρφ^', *ixΐva* ταυ*ra apoi^tn* , a»tp *xàt τρό* τΐώ /3ασιλ««v *μη rpôrp/τα àvàvtyxt.* τv, *τού iιρoo xàt O««* Inλ«5H *xttvôvai xai vομή tv rtot Tapot^tepôio^xt xàt Ttepuffouvtàut . xei* «ύθΰ »pd râ» a»·* , *Iτι* txxXwtwv *xnplnoSv xei* ψχ®·* *ηvoμ/vovv ἀuro'/v* , à truyaaÀouvw íw ^·^ *ter*
/^ηημovβι *attento ot ovίημouνη τ,* μφάλη xaXst «ρχ»ρ&» «>λα *xàt anp* -nie Tt*tw βτ^λoαηρyύv xai* χυvαλλφvv μιταχλήτηv , vd τη *aapà xevôvaç tpoflàtvtt. ôttûov* iή

/"\Ul non arguit precatum fratris fui, ait Ex ,ûre feriptura, fimnis eft ei , qui venenum G'«- R«m B.«linAu» admoffou ab aoini3,!i venenufo . Qiwrfun* autem hoc a majeftate mea tn ipfo vcft,bulo prolatum fit, ubi progrefla fuerit orario , clariflîme indicabit. Quippe quum fanâiflîmus Cyzici metropolitinus majeftati noftrx nudiûstertius fuggefterit , nonnumquam aliqua prxter facros divinofque canones, & religioias Jeges in fynodicis confratrum fuorum conventibus fieri, atque abfecraverir, ut eorum ratio habeatur mœ, juna» fimo domino meo dc univerfali patriarcha , quum periti gubernatoris ecclefix locum fortita fit mea majeftas ab eo, qui eam unxit , & imperio prxfecit , habeatque licentiam corrigendi ea, qux prxter ecclefiafticos fortafle canones admittuntiir: noluit majeftas mea rejicere preces metropolitan! fupplices, nec indifcuflas relinquere . Quamobrem arceflito hodie fanâiflimo domino meo & univerfali patriarcha , atque etiam ceteris fanftiffimis patriarchis, videlicet Antiocheno , & H*ero^ym'f<no » prxtereaque commoranti- but in hac magna urbe pontificibus ; requifivit ab indicato metropolitsno Cyzici, qui & ipfe prxfens erat, ut audiente hoc religiofo ccetu diceret atque proponeret, qux vellet . Is autem denuo nihil diflimulans , ea ipfa propofuit, de quibus etiam nudiuftertius ad majeftatem meam retulerat , nimirum divinos facrofque canones in nonnullis negligi ac violari . Confcftitnque ante alia propofuit , quod quum ecclefix fuos anniferum epifeopos, & eleûiones fiunt, non convocentur ad futuras ekftiones univerfi commorantes in urbe pontifices, fed abfque nonnullorum commorantium & confratrum advocatione, prxter canones eleâto procedat. Quale quidam ufuvenerit etiam in ekrlionibus ecclefiarum , qux indicabuntur · Adeoque pnetendebat, in eleftione Clandiopolitana , at Maronex, nullam proriùs fui rationem habitam a coo-

«rt Ttyow «dt *in* turc ψM»κ nîv plûxropu'Ni· *txxfartùv. xàt* χροΓχτo, *v M* τρ ψvγ·
TW W λ«PÏΛT·ΛH , *xàt τη Mapttvoiaç,* oüoλχ ηξι'oηπ λ«>» «αρα *τΰv* ψπφîτβμΐM» ηύ-

ANNO CHRISTI

confratrbus & eomminifti is firs, qui eam A ehcbonem confeciiTem ; nec fe a quoquam ad fam arcefiitum , quum quidem in urbe dererer , nec a fynodicis tribunalibus cere* rifijue congreftibus femet abftirieret . In eleâ'<;nibuj autem aliarum ir um ecclefiarum , Dyrrhachii, Mikii, & Chriitianopplis, quum res ci denuntiata fuiflet, atque ;plc rcfponfioncm inftitutflct, ac manifefte diferteque , quid fibi difpliccret, ollendiflet, quodque fuboitum eflet inter ic, fratrumque certum, ex fui contemptu , fcandalum ; quafiquc pacem & concorc-am , ab ei» requireret : confrarrc» tuos id refponfum flocci fectfte, atque ha* bmle luuibrio, quumque femet ab eo disjunxiiTcnt, non interveniente ipfius priientia , B ncc alia quapiam commonitione , in his etlam ecclefiis cos, qttos ipfis viftiin fuiHet, cki;iilc . Quod autem divini facrique canone» hujuimodi eledioncs rejiciendo improbent, id etiam in medium adducebat, utque canone» Jrgercntui , oblectabat ; qui quidem ab eo in medium cxlub t; , ad verbum, rcledi fuerunt . Eorum unus, fandi ac univerfa1» pninx lynhodi quat.us erat canon, hxc com ntft» : Epifcupum par efl maxime quidem at> omnibus, qui funt in provincia, conftirui Sin id difficile fuerit , vel propter ur. ti.tcm neceflitatcm, vel ob prolixitatem liiiuiis : tunc umninj tres in Unum congregati, conicntieiitibu» cleâioni etiam iis, qui C ai'lunt , eanique per litter.» adprobant'bus , ordinationem perficiant · Confirmatio autem ct-iuni, qui fiunt, in qualibet provincia tnctt ipopiano permittatur . Alius item canon era, decimus nonus Antiocheni fynodi, qui hxc ipta verba comp eâitur : Epifeopus lot ordinator abfque fynodo , & ejus prxfentia , qtu efl tn provincix metropoli , qui omnino b adfit, prxllat quidem eilc cum eo cun&os m ea provincia comminifiros, atque par eft π», qui funt in nrétropoli , convocare . Ac f> quidem compofeant omnes , id melius eft . D Sm illud difbcife fit, oπηiηo majorem adde partem oportet, vel per litteras fuffragari . Atque ita cum purima vel prxlcntii , vel fuftragio, conftitui epifçopum . Sin aliter r*», prater hac modo definita, geratur: nullum ordinitio robur habeat . Quod fi fecundum canonim prxicriptum epifeopi fiat ii lhti.tio, nonnullis ôb infitum fibi rixandi flud'tim contradicent'bus.· (uffragium plurium valeat . Hxc allegante pro tc ian&itfimo Cvnci metropcht.mu , adveifx partis pontifices , ac p x ceteris Ephefinu» , Icomenfis, Absdenus, non vera dicere Cyzicenum ajebant de iis , qux propone et , quod fcilicet nec iplc fii'flct arccilitus ad eleâione» diüa-pKtÇ ruin ecclefiarum . Quippe dicebant , ipfum Icunienfcm , quum confobrinx Referendarii nuptiæ celt brareniur , ac ibidem invitatum Cvricenum quoque repvriflet, ci poOndie futuram Claudtopols & Maronei cleâionem intimafle . In ceteri» autem clcftionibus aliarum ecclefiarum eti. ni per fcripturam adfirmabpnt eum vocatum . Ad cuius eorum adfeveratioms probationem, inimuabzut inflrumentum patriarchal,» notarii, Stephani Narfitx, faâum die xxm. Augufti I clapla paulo ante mt. indict.one, quod j>erleciuni hujufmodi ad verbum erat . Meni.» Augufti die x x : 11. ' fena vu. indiâ;o»e 'iit. in prxicniia reverend; Epilcopiani, domini Con-

π.» <rc>vx3<A$wt· TCtra xar atiAwTof ywv οὐῦ — christi μιτ»χλτ^»ι χρο τ ψἰφβ» rapa — , ««r Tsôrtt τ» μιλαλρ »cAh /viηµii», xar rw» tft/W- J'nût Sixarnpivv μη «χoλ/μ>τ«voµ$υφ* , rate tw» Xcrrwv o-uvfAfunw» . fri ii Tu'ii \|.nc>ot; tw» anpwv Tp<wr txxArjtnw» , ·Δυρραχιν , Μιλητ» , xa't XptcrivaroAfwc , ioθηστι; tvtw t-tinrrwc , nat α'υτβ τοπιιαμΠΗ e'roAo^ov, xar ὀ5τ-ξαμι»Μ pawpèi ἀιβτίφατμινον η tw r>i iυααμ-'βὸμ^ον, xar to urao» e's/τἵ τ» χάι τή α'iiλφ/ηιτφ- Sta τια χιρίφρό-ηαη <τχα»ιαλο» , χαι etc» a'aarroT»- 'ΙΦ* την ttpipluf xai rbx ομόνοιαν , oi tclti» avrxiù^oi χαρά φαύλον >3ι·το Λχι àr.tppxm- B αav τιώ àxéxptmi. xai àror^cfiiaxrtç ιαυτού yppii τιά άυτιΓ iaps<r/a; » ra/ fripai Ttm à- χομ.ησ-twc , κftt ταύτακ loti i'χχλκσ/αι τα' {οχουντα jtorerc ιφχφ/τανη ili yoù» o/ ·$ηο‹ xai itpet xxrewi fût τοιαιτχ ψζφν aeoJoxr- μαζονπ μιμιαήχααι , χρβτ/^ητζ τ/wc τα a-f' τον'τβ , xxi Toc'c χα»ova; vapax^nrtvft avayiv- σΧ»so at , c/Ttïti up) tap αυτι «χ3«9»vτκ t*i too μ/<τ«, xrrà ρήμα u»aw^»w£»!uav. w» ὁ μι/ ♦«f, S η» xavùv τη'i ayiai oixnafyiiani « αυ- sej», o*rw JrrÇrw» . /r/axoro/ xpoTti'xw μαλ/ca pfyi υτο XX/TW7 τ£v i» τη ιταρχiχ χχ^ι ~α- »3αν, ti ii βό^τρίς tin ή τεταύίατ , r Six «ta- C irT^„ee·ay avttyxiw. n itx' μv.κ&" Hoù τ».τφ· τρΐ/ΐ ixtnaulo σονη^μόν$, οχμ^,ηl·» yt oμAvv xxi tw» a'eoHwv , xai 0·o»τιθ»μ»>ων iiei ^ραμματω», το'li t Ui ^*-ροτο»ια» .ncuitiiat. τ» it xùp&* tw» ^oμiηη $ι$βo3αι χαθ' iχά- rn» i'rap^/a» tw μχτροιτολ/τ». ο 5/ *τιρ®* vχ- iw» »» rar αυτό Θ τη «V Α»τ/ο^η« σvvo?» , iiaλaμiiaH* oorwç αυ'ολι^-ΐl tirirxorov μή\Μ· pernttt ixt üχα ro oès xai πχρβαι'χ τού »ι· rji μητροχόλ» τηi i»αρ\ι'α . τούτο Λ' irapoir®* D »'ξα»α»'li>* φ'λπο» a» trtvMvat αυτά ια·;- Tn« /» τ» «'χαρχια αυ^τ^ργού , xa'r xpwn· XH ii lïteeZw» «Λ »» τρ μητροιολπ ανγχχ· Λη» . xar η fjfyi a'xavTwt» xxtni . %λπο» . fi it iur^tpii tin τούτο , tooî It χλρβΐ »ξα- ΐα»τφ· xapfôat Jh , n ità ^ραμμα^ν cuo- 4v»φβi $>f>3ai. χάι oûru μττὺ τη tw» xAho/wv liret xapwixi , i φiiφβ , ynt&at την xxrxra m». h d» aAAwc lapa ni ἐμτμιtxyttoiro, μχ- iù i%Ldv την yftpoloviav . ti ii xxn nv wpr- σμivov xaveva ^rvorro >i xaTûrazii , a\nX»^orrr ii rtvti ii cixtixv φιλονΗχ/α» , xpartiv 7(u f xZhc.w» ψβφο». muni τi iipurûra μvπροχολι'λα ... Jxo χροιαΜoμi'»» t oi a'vrtxxSttjtfjty.oi τότφ x-a'p^ttpüç, >Ç «ρρο tw» a»w ὁ Eφιτβ, ὁ 'ΙχovιΜ, It, ὁ 'ACiio, μη α'ληθiOH» τηΚι^χχ <ρβ/χο»- το, ἵφ οι η, npoi3tn , η μη μιπχλî)3χvβι , ir.Xoiort £ a'crtv ini τυΓ ψόφοι lèv pn$naùv iXχλητιλîi . aum yap φησιν ο Ιχονη-, >αμβ ρ*i- yé οιφ* ixi ιξαiiλφχ τού ραιφίρι iaptx , tipw ixi'at μΓΤΒχληθινπι xar η» Koζ/χβ , itivxt nu· tw uinrtv τη ^ητομîvτ. ·4,ηiβ τη istoùrn , txr π τη ΚλαoiηîτoλH, xai ττ Mapwtfra. ixt ii -ni; λoιτα/c ψiφoiî tw\ irtpuv ixxhncriüv , χάι i^γράφν ·%>i<δαι iitrti-.ovn τιuύ tout» μι· τα'χλητιν . xar ά xapàratrtv 'lη β^χιοKoγîα βîτώ» , xai αημûνμα ινiφάνιζον του NβρΓiτχ , ytyor·

ANNO Christi

ytyoti; «tarnt τία x> τού Ay^ourx τη xpo' μι-
κιού δΐίλδοισηί δ ίηΜμάτΗμ , 0 xai Kvcryw
ρ&ί'ν txr λϊξιοιν οϋτοκ . Μ(απ' Αύ^ούτν
κy, nutpat (, ίχη·ιμήπο> j , hi napwiot too
tChafroCi htxxoxtiaxoù κυρου Kaivrevr/io loù Χ«-
ρομύ^ν, 0roj«p· 7ού φίχλιτβ, a*r Μιχαήλ τού
ί'ρ/.-θόθί χαρά f» τβνβ^ιο'πιτβ ήμωτ
Staxira και o<Knfjfy.tXB χατριάρχ* , tiSwn-xàt
τιμιωπΐταΧχρτοφύλακΦ' τχ ayiurbrri του Θιοΰ
μιγχλικ Ί'χχλητ/χ «υρ/β ΕοΓβθ*'· τού Xatvlpn-
•voύ, μΐτακαλ(ταΣαι τίν χαναραίητον μητροπολι-
τΙα υζιχβ atpo» 'lwatvviu «ϊiλθ«v χατΰ τΐΰαυ-
ptov HÇ τήν ««< όρχ» «TOvOiov , Xat xap<t'
ffiârat hi nit μιΜούχχζ fljt&at ψήφο ρùv
*npΣarwv âyiurtîw ôtaXnrrwv, ή γνώμην 7«θ»-
ο^xtt xxi αναδ/δαζα* τούην, cve «·μή oûroixortf-
TH, μiλλoχιv ai rouronrr ψήφοι ηροβΜχι xàiàxx-
aria άι/Τβ, Ja w xtpi Totlrvr μηνοθήχχ/χ'σπvii*-
φοροΚ xxt χαρά τού ηλββοΰ .'τισχοχ««νού, χυ-
ρού KwravTÔ» πύ ΧκρομΧ^β, χ« μή θιληαχι
τύ τούτχ μάυνμχτβ νχνληρûταζ . «ψαομιθα την
σήμιρον »v ηΓi «Χλιοι ηΣ ρηθινιΦ* xawipwrü·
τη μητροτολίτχ y ηi $ιχκ(4μίν«ι χλητ/ον χαΐ
τη σιβχχμΐβ; μονή τωνΓ·3ιη. xxr f»-
τνχονπ τούτοι ixùtrt ivi χλ/vη χρμ/»v>, wi oip-
fwewi »\o>τι, «ΐχομο τρο αοην XX^M χχρβ Ίη«
xxTprxpvrxri XX» ·5η« μiνβλπο'τητ»· oipr^n^ Λ
ι,. ι λσ>®· «'Υνν.Τ>ίΛΜη,
Τ»ύ7φ · WÇ ilttp ïvtK où Σιλη'β·ί< oüt9* i χα-
partirat χχπ» τ«ν «ôprov tit τχ ^.ησομόα , «
ttpnnir, ψχφχ τ»ν ^np^etrwvcrvrwTOtiw ι'κχλητιύν,
τ y/ύμην hi ταΰτυι h^ùiat , χρο,ΐήτοχηα «t/-
ηι χχι ανκχίχ χι/τi . i Si χρο ήμχ a'ïïtxp/θη
τηύηi. v χ«« β>λοττ xpor'CnTav ψήφοι ίχκλητιόά
χαρχ Twv τούτη 0Όv«ïiλφ«»v evdl xxpoxiat «υτκ
xflti γνώμη . τούin yiv T^ii s^w nap àurùf χχί
oχi τ»7 vuv χηριοούτχι ι'χ<ληβ·/«ι . ïγχρ Si>·
tant ehtX&û π την Qtixt ιχι itpxt σύνoiov ,
*Λi vapwtàrat ini nit ψηφο/ , i/α η JmvwC voπ-^
Artiiv^x/ . χο>λα yoùt nxpxK^nJfif ηχρ ήμβvv ,
χiv jnw'unv ι'χθ^oθχι, oùSi nùn no:^aat ηθιλη-
ffiv . tit δήλiΜΐΐ oov ηύπαν , την χάρου cat <τη·
μπωσιν ι'ξι^ι'μιθβ, ήν χαρ»«β«λλονπ , χαι χυνηθω
xrcwxsySpjOt, ι ntStSÙKxpSf, μvi και tχiνιμήχκ ηι
xpoyty'xtfui^otç . ό ιι/ηλή iιaχov®* τ' o^rwnt-
τη< τύ Θί» μι^ύλη ι'νιλιΐΐΊ'χί, ηάι ηατριβρχιχοι
rorifn&~, Σπφχιφ* ô Ναρσ/τη .

Ί οι' ουν ρνμασι ηυ roioun χημκύματ®* «-
noyptii^ot οΐ του Κι-ζκ» àfri^tnt , thtyor fv
aàaxit τη7 ψηφοι μ»τβ«λη«»v $>i·3βι κχί ην Κυ-
ζίκα. καί άυηί μ3ρ> nior'xwov xorncxeoxr, τοοην
Λ μή ^iλήταζ napwihat. npotrSHifyot , οτιχχι
ixtXKon^ia.oi m«t ' iχ/τροχήν ηυ OwpaArcetTB^ap-
τνφυλαχφ- «πτ ηι'ΐ®* αχ»Γαληχαν tit τύ, tv
oit χχημiv(4 , χ»λλ/«, ό ΚρΣι<» « χ^« -'
χατρ/«ρχ<«ο voτάριέ ixi τη δΑ,ττρα ψήφ» tnt-
ΐiiημηχiv» ω 3<κληττπι, xai μiπκαλιτατη ηυ-

Aftantini Chircmachi , Theodori Phialitr Λ———
Michaelis Chamulx, nos deputati a lanctil aNMO
fimo domino noftro & uotveriali patriarcha,
& interveniente notitia maxime vtnerabihs
ChartularrrfandiiTimx Dei majoris ecclefix,
domini Euftathu Chandrcrii, ad arceflèndum
lanftiiTimuin metropolitanum Cyzici , domi-
num Joannem, ut in craftinum veniret ad
facram knclam iynodum , fic praeiens adcl-
let futuris electionibus viduarum lar.diiliina-
rum cccleharum, vel fententiam exponeret;
& ut ci figmhcarcmus , futurum , ut nili
„ compareret , cimmodi electiones eti-m iplo
abfente procederent, propierca quod dfe hi*
varie monitus effet etiam â reverendo Epi-
feopiano, domino Confiantino Ch romicho
nec c;us denuntiat.onibus parere voiuillet ;
venimus hodierno dic ad cellulas didi fan-
âifttm< métropolitain , fitas propter venerabi-
lem manfionem S:udianam . Quumqtie repe-
riifemus eum ibidem in lectulo jacentem , ut
qui non rede valeret, dix.-mna ei, quemad-
modum a patriarchal! & laera dignitatede-
putati etfemus, ad ea, qux fupra ir^fiTata
funt, ipium exhortantes . Quippe ii lortaftis
ipfe vel prxleos elfe die craibno futuris (ut
dt&urn eft) ele<ftionibu$ viduatarum fanttilh-
marum ecclefurum , vel fententiam dc iis
iuam exponere nollet: eas etiam ipfo abknte
proccffuras. Jlle vero nobis refpondir, etiam
clTe PΓ° ccclef,,i » <o"-
fr···*-!·--. -Mi|«
fua . Quapropter idem ab eis etiam in vi-
duatis modo ecclefns facundum . Non enim
venire f< pofle ad laeram ianft..m iynodum ,
& elefiionibus adeffe, propterea quod aci iter
Kgrotaret . Inde multum a nub s rogatus ,
ut vel fententiam iuam exponeret , ne id qui-
dem facere voluit . Ad horuin igitur indica-
tionem , prxfcns inftrumentum conferimus ;
quod in litteras relatum, & pro more corro-
boratum, dedimus menfe & tndiftione ftipta
(criptis . Humilis diaconus fariliftimx Dei
majoris ecclefix , êc patriarchalis notatius ,
Stepharjqs Nar lites, hibknpfit.

D Itaque verbis hujus inftrumenti abutentes
adverfarii Cyzizeni, ad omnes eleftiocicsetiam
Cyzizenum arcelfituin. fuiifc dicebant , ac te
quidem, quod fui fuiflet muneris , ieciflc ;
verum ipium noluiffe comparere : addentes ,
epifeopianos quoque tuftu religiofifTimt Char-
tularii de more mtlfos ad eas fuifie Cyzizeni
cellulas, in quibus commorabatur ; ubi & pa-
triarchalis notarius in eledionc fecunda prx-
fens fuerit, uti diflum eft : atque hos pro
inore Cyzizenum ad eicûtones per iplos con-
ficiendas arcciliviflc . Quumquv rediitfent ifti
primum ad fanâiftimum dominum meum &
untverfalem patriarcham, deinde ad iplosquo-
que dixifle, non invemfle hominem in cellu-
Ejis fuis: intelexiflc vero, in quodam eum lu-
burbano degere. Sed ad illa quoque fottiter
(etc comminillris luis Cyzicenus oppofuit.,
quum ad lconienfu orâtionem adjiceret, li
maxime quis concederet, rem ita geftam el-
le,

τον χχτύ η σ-iΑηθκ fit τή ηροβ^οαηχ τχρ ύ: ρύν ψήφο . ·< rtvti «λ$οντκ npùtw μ?v π τον
μα διχηότΐιυχχι οι'χιμ^αονχατριχρχία,ήiθ· otvwaxi' χρο' eïntc-ç, «τον μή ΖφΛρτ7ν τύ-
ην ,'v τo7 χυτζ xt^iott. μχ3^ Si,ότι ι'ν την τλ χβλ» npoarti? Sta^.'ÂΜà xai τρο voy-
ou ό υζiχα #*ιόηρον άττ,χχή χ «? τοιοοτο« σ^«ήvρ>o7 . τρο μ$ύ η» τ« Ixowo λογοτ τροχ-
«ιμ»φ-, ύ oiifion το<«: τη τρόχχληη ‹'< τού τχρήχοντ®- χψ ψηi» τρο μητροτολιτ1ω>«>ο·
Tice χυvτ&λφού· αυτί, 'ttyt xàtSoh rti τϊηβαδ·'- W τvνηθ- π?λομ»ν«ν « τiα

ie ; nunquam tamen ejufmodi citationem cle-ftionis cauiTa obiter ad metropolitanum effe- 1 confrltrc- fed ab 'Πi*. T« Promo-re mittuntur arccflitum ad cleâiooem , defi-fnato iatali ele&ionis die, legatifque denun-tiatoribus a Chartulario; atque ita citatis vel in perfona propria comparentibus , vel per litteras cle&ionetn adprobantibus , aut reji> cientibus quorum quidem fententia feripto comprehenfa , fic exprimi per eleâionis de-cretum debeat , ut etiam abfentes per litte-ras adfuitTe videantur . Quandoquidem igi-tur, inquit-, die proximo ante fatalem ele-âionis d:em , quemadmodum Iconienfis nar-rat , ad urbem fui ; fimiliterque fubfequutis eleetionom diebus: quonam paâo fides illis adhibenda, qui dicunt, eledionis tempore me ad urbem non fuifie ? Simul petebat, ele> âionis quoque decretum proferri, & perlu-ftrari, an invenirentur eidem inicripta, qu* a fratribus tuis prctexercnrur . Pneterca fi folus , inquit, eJeftionibus ipfe non intertuif-fet ; fortadis ratione non carerent, quz pro-ferrentur . Sed quum alii quoque metropoli-tan! fecum ab eledione , qua profpeâum fit ecclefiis, abfuerint; ac ne ipfi quidem arcef-fiti fuerint: palam parere veritati advertarioa refragari . Ad iollrumenn fane verba, rur-fus indicata fuperius in medium adferebat : quod nimirum ipfe, qui nollet indomitum illud fcandalum, quod aniinum ejus urebat , occultare ; etiam in citationis inftrumenro caufiim ipfam expedient, eorum correâio-nem portulans, quz ipfum ad indignationem commoviflent . Illos autem eleâionis au&o-res, hoc ejus relponfo fpreto , pro arbitrio fuo liberam eleâionem inrtituirtè. Secundum hzc primz fedis epifeopus Czfarienfis , qui przfens aderat, exclamavit *& ipfe,* dicens : ex eo tempore, quo pontifex ordinatus effet, nec fc fuifie adpdlatum , ut ad eledionem veniret, idque faâis ecdefiarum trium ele-âiombus Dyrrhachine, Milefiz , Chrirtia-nopolitanz . Immo nec hodie fignifica-tum libi fuiffc a quoquam de metropolitano-rum ad majertatem meam conventu : fed fuapte iponte motum, cum reliquis pontiff-abus majertatis mex tribunal adtiffe. Czfa-rtcnfis orationi conlentanea proferebat & Leu-canidis epifeopus, quiritans nullam fui ratio-nem habitam in eleâiontbus didatuin trium ecdefiarum . Ideoque fe, qui non accefliffer, ncc vota lua conjuuxirte cum carum elcdio-num audoribus. Sed & Canz pontifex tn-greffus dixit, fe congteflis epifeopis ad in-ffruendas eleâtones pro viduatis fandiffimis ecclefiis, quandoquidem nonnullos pontificum, qui ad urbem imperatoriam eiant , przfentes non cerneret, interrogafle, num eorum fen-tentiz haberentur . Kefponfum vero fibi futf-fe, Cyaiccnum a Narfita citatum, ut cledio-mbus fufcipiendis intereffet , dix.ffe : etiam alias abfenic fe hujufmodi eleâtones fuiffc fadas , neque novi quidquam futurum , fi rarius idem confieret . Quz verba quum in-dicare quiddam non bonum perfpiceret , di-xirte *ie, fieri* nullo modo polle, nt hodierno dic elertiones iftz procederent I prxfcrttm , quod alii quoque fratres abeffent peregre , videlicet primz fedis antirtes , Chakedoncn-fis, & Leucadicus. Scquutos quoque fenten-tiam fuam metropolitanos quofdam, Methy-mnaeum , Nazianzenum , Paroaaxium , & alios.

Ατι; ψη'ψν pmbtXw* *npiai* τρημινη '? *in'* Tji'"*·"·-"" *κμιραi. και rapa'ΐΐ γαρτο^λακ&* riM®-μίνων τών *μνρντνν,και* ουτω *τ* μiuuOπ των ή οϋto-rporωτωi Tap«<rroζόντων, η *$ιά γραμμάτων* όμοψη'-*φαν yim*ivvrt η καi βiτΊιχνοιμονβντμν* , <Γήλη;τα. τυς *·γηομιτπ* τν ψηφηφθρ«μ ·»?««>« >*»·μ»Κ *άν'Ιχΐ, και Stà lût γραμμάτντ rapttrat Soaoorm/ και rut* axevnjv. *trtt* J» φησ·« »ρό μαι τη; *tri* ηΐ ψiφρ *κνρiαιt κατά* η» τη Iχο»ιη λό^ον , τ» *μτραλιι κόλπ rapit, χαι ίξηi* nu; *ματά τΰΰ* ψηφβν *ημΐραι , r£ς rvn àpa και αίτΛ,τiοι oi Myomi* , μη *rapSwu ηv ηr Ίρ ptyafy roKot κατό iit lit* φ»φ« *καιροί,· καi* iζη'πι χροχομiβ^η-Brei *και* τ» ψη^ηφορ/χόν, *και àta^tupnbivat nΐi·*

*Φ*τi και μ09& nit* ψήφων *άηλιμκάηη , 'αα* αν *άχτ* λφ·» τ» τρο/λχΛλό^να . *trti St καί' t· ηροι rvt* α'υτρ μητροχολiπα αT(λ«φθ»i<τα» τή ψήφ« τυ» ψηφ/ο^Ησων ιχχληατων , *και οὐSt αν ni* μ/πχλήθνκπσ , *φαίνονται τροφαηϋ* ππi βΑη-*9f<atf irarrnpfyot μ à/li&trot . rpôt μίνηι m* ηυ~ *σιψ&οiματφ* ρήματα , άνη καί* ναλιτ τβ *àmnpt» Siei^r^tm rpot&n , oli rtp αυτή μη θίλων* w ύνο<κΖο» τiiυ wt/nt ψυ^Λλύ *rxavêxXw αταμiραΐηr irtKpdrrw , και* b *τν μιτνκλκΊικφ* C*αημοαiματι* τiώ *atrtar* ιξιφη», *ζηταr* τ(ω *Sidp~ θωσm iφ* ο* *άχατακτικάηρ9" yt'yom . ai Si* ψηφ/ααμ^υω, *rapayκoviaά[&οι riv* thth α'τόλο-*yavt rltù ψήφον κατά* n 3ο£αv αυτ»7 «υτνομον »i»οιή<«στv . far τουη/ζ ταρών x, ό - τρωτφ* Ορον©* KaiaaptOt , α'νιχραζν X, *άνη* *iyoi/* , « *οὐSt* out®- *άφ* ου *καιρό κιχαροτήνηται* α'ρ-χαρ«/' , *·>< ψήφον *àvttâtîr* μiΠ«Λή?η, χ' *ταν η* τριών tχχληтιων ψηφiΟπαω», Δυρράχιο, Μι-λήτν} χ} ΧρκταννχοΆiω . αλλ' *ouSt τ(ή. σημιρον tSo^n ητρ rapa τiρ& t/J^r/S τη; rpdi* την *βα~* σιλώαν *μα* των μητροτολιτω'ν *τνπλιν <rtui. αυτό Si* ο'χσθιν *xmiJfif*, βτ/νΗτηλ^ι τω ΛοιτοΓ α'ρ-p *χηριϋσιν iii το βήμα Caaihfiat* μ^οΛΑ-χΐί* *Si* σννω3ί τψ K'«.'<retpi«ς ι'φθφ^ιτο , *KKpSta>yôh iφ οi ούκ άζιντο λογνiτι τα7«ψιι·φοι* τ«» ρηβπσών τρων ι'χχλητ/ων . η *χάρη* «k μη βiνιλθων,, *οὐSi* ·μόψηψΦ* *yiyott Ίοΐi* ψηφν-*σαμιηΐi βiντά . a'Mà* xj β *Καριαί* ««Λθων «-τιν , ώ σονιλθόντων άρτων *tri* τω *κοικταδαι* vΣηφ«(^ων ^ηρΧ^σων ιφνωπiτων ιχχλητ/ων , *trei lirai* των Οiήμουντων *αρχιιρiα» ττ βχσιλά^ού^ρ ,* ·υ'χ *fiSt αaρβτιάζοττΰi,* ηρντο η *γνwμαι* toptwvw-*nt;* η«·βτ *Sέ* , ω; ό *Κι-ζίκο rapa* τορ" *ΝαραιΊκ ίιχμηνΰθπ rapwtàaat tri' raΐi μΰ&ούται rpo-*Οηνβι 4»ήφθi , Γφητi, αλλοτι τη-*αυτά ârwta* E r9t<WT *ά nutor Si* Xj *aJ&i* τi-τρ<χθ^β,. W'K iv iμφασ.» «urtk x«-ταυ'τυ τβ ρήματα, *rwr aSurartM^atr tirai rpcCirai ψήφπ rhù αήμιροτ .* >ς μαλιτα , *ότι* xJ *tripot των βΐιλφω»* «τ^ημοῦβ*/» , *iyw* o* , *τι «ρωτόθρονο* , d Χαλχη5ό>®-, *tÇ* ο'Λλχαi®-. ηχβλκiθνν iΐ άυτΣ iÇ *rim* τ Μητροιτολ/Ί'ων , *S* , τι Μηθυ'μνη , ο Ναζ/ak^» „ ο Παροναξ/α; , iÇ *iτιρoι.* «λλ* *vrrpiyyaar,* φησ-iv, *οί* αλλωi λφov-τκ , *τά* των ψήφων *rpotfiatvor* , ου; Λφπ; τορ" Καρ/«i <*janiw* ω β'λη3*i 5 *raporrti ô* ,

β Να-

c Λ ό Πα/χ»βξ/α . ησ·«Γιι?» η) μι'ρη A ndms ά»τιταλ«μ*μινα τ« αμηκοτ; ›ς twrt»~ fMfkisri · ή yix /JvfftXsi* μ» KarerntBirtpev ...*. ntf xatpà φ prptovasyon^Hotjiiμήθiλβ<τχ, raραθρ«Μ^«ι «ς 1àç i«xArcwnc»ç ^iτμχ , xj τ» ατοιολκα iς (rruiojixa, τ«ρ«1β<« , « τ* irpii ««vόνα atunJ* y £ μκδι'ντ/ CeitweyjM iηκηλοΓήιτχβûΛî τ» ai^Tiitxvt τύ υζι'χ» rtwat- Tara ο-(/»ht »P7»C , «Mx xapà ni Jrw I^τμινχ n7» iκτληφθiïσiv hf*îf χβνόσι xl τύ α'ρ- ζetoxxχpχSor^> rüf μι^iλη /«χλητ/α; »,3r txt Tβ7 ψήφο/ , «i vj-XpBi t^d ρη ?««·«» ® «χλησχvχ, ¥χ KAauimxoAfwç, τη MapwvHxç , τβ Δvρραχήι» τîi Μιλητβ , ις τη Χφμταovτo- Aivi, ά<ολ«θα>i twtwî itiytv £ drw/χπ, <ruv- îιχ>v»μovητ«Λuv rî CesiAfrrat μχ ₵ rfj àyivrwuv χβ&χρχvιτ, μηϊiv ι%ιi««v tlu j^pon/tav κ, ηι ψηφβ τύv itu ψηφ<«·$i»η*v, tiçttpiirttt. a>A' « it μηέ» yt^'ut'xi Ae>«O»jvar , tUà ^tyevutar χκροηvία» ri χMρβΛχηθi'vτφ· Mapwriae, χ«θ«5 • xamrpv9rif τüζ Cr Άvτηχûχ συ· vein iiΛλβμβώκ χαώv, λiγv ρητúi eros·/. η it βλλ« r«pa d 3ι»ιισμûα^î™η, μηi/χ i\t>- ûv rlu χηροηκαv, α>λ' iτip»^ ψηφβ $>t8at tnt Titre pnS&ffati iχχλ^τiακ 9 iφ' β7 αι ψήφοι vÿ et ^upirnisu trapx χανό-,α: apot'Cnrav » ληΤπιζ. Kat yi» nàtririSf ιç hî W ιξή θi<ππ'ζ« ■ri χρχτ& iμωv, fX Τβ ΛΤβφχ/τη'τΒ τ«»τ& tbî cv T» μi^βλ^ τόλΗ ep^rtfHÇ σι^χχλ«ιθ«: , £ η τβ· pR.at tbî Tevroç in' nu/mr. , « Jtwanv , η »ù Jrx <^ραμμχη>v όμοψτ,φBî ΎΓ.ιΟαι, μη C» b tratntnîs. «M* î'xhvbî ηρiτiμi^χι αλ- λ»; τ«θβ« »«η , β μiηi τi λέγα ιζ Ci®J χοτ- μπ «Hîiληιτφ·' η τi Αο^β β·κχζovτ&* ttrvi , οι β μχχρο γρβvφ-, iς ni τîiu^κκληrîχv ito- Awrovov, ni eviter . itu fàp «» a ψïφβι Sfapf'cuf yivotvn, ›ç «< M W Θ xrvStVùi τη φ \1ηφi05μi'>'»>' ›ç ψηφηφορB/rov £ή . « μ,™ xXp^a^ni μη?«oλ/π./, ή«» Bivr. i Katwfltp««c.o o KvÇixw. o Zt- Jn;. ώ'Aμββ-ttxf. ® Nro«x»tf-aps«tç . o χφά; · ô Λ.χo$ιχïi«î. o îxowB.® 5Ji>A«/b à I rpaicAtwc . è Eù-çattw , o φχβ-βvτΦ*. · 'ACoSb . i AaeJir- ση . ô Ko&iv&b. ó Mη9o'μvη · ô Π«ρovβξι« · o πpoaojoira. i Ήραχλiφ·. « ΔΛχχiφ·. ® Γα- ρ»>λι». c Nβζιβi^i.

Verum prarvaluilTe , qui aliter renièrent , &------—. clediones intlituias ïuiflc . Quatn Cariz pou- anno tificis orationem ceu verem ampledebantur , UHRisri qui aderant, Methymnxus, Nazianzenus, Paronaxius . Hoc modo partes ipfx quafi ma* nus inter fe conferentes, fibi adverfabantur. Quatnobrem majeftas mea perite animum advertens iis, qux fuiflent a partibus propofita; nec leges ecclefiafticas, & apoftolic&s atque fynodicas traditiones, facroique canones earum violari volens, quum etiam depiehendiflet, adverfarios Cyziceni, confratres & com* miniftros ejus, nthil, quod robur haberet , allegaffe ; fed przter fancita fupradidis lacris canonibus & antiquitus accepta magnz ecclefi* confuetudine in electionibus, indicatarum ecclefiarum , Claudiopolitanz , Maronienfis, Dyrrhachine, Milefir , &Chriftianopolitanx elediones proceftifle. veftigiis ipforum canonum infiftens ftatuit atque pronuntiavit, eamdem promulgantibus cum majeftate mea fententiam fandithmis quoque patriarchis, nullam vim anctftitum fie elcâorum , ceu didum eft , ordinationem & elediones obtinerefed pro non fad s habendas, deque fada ordinatione Maronex pontificis ordinari ccnfendum, ficut inferius ille fupra xtx. Antiochenx fynodi canon tradit , hxc diferte proferens ; Sin aliter res, przter hxc modo defipita, geratur, nullum ordinatio rpbur habeat : fed alis fiant cledioncs pro didis eccleiiis, in quibus elediones & ordinationes prxter caitones proceflcrunt, uti didum fuit. Quamobrem deinceps & in porteront fancit imperatoria majeftas noftra , citra recufarionem univerfos, qui ad urbem lunt , pontifices elle convocandos; qui vel. omnes anfinc clcdionibus,-fi ficti poteft, vel per litteras adfttpulentur ; nec id rebus minime ludicris ciTc ludendum, fed extra omnem adfechim illos exteris prxferendot, quos prxter doftrinam vita quoque reprehenfionis expers ornat: aut fi dodrma forte claudicet , quibus xtas provedior, & multi pro ecclefia labores exantlati quod alioqui deeft , fupplcnt . Nam fic elediones modo Deo grato fient , nec ad judicium atque periculum animi eorum , qui eliguntur, quique fuffragia ferunt Metropolitani quidem przfentes. hi erant · 'Gefarienfis Ephefinus . Cyzicenus. Sidcnfis . Amafienfis, Neocxfarienfis , Carienfis , Laodicenus, Iconicrfis , Sylxenfis, Hierapolitanus , Eucatienfis, Cerafuntius , Abydenus, Lariffenfis, Corinthius, Methymnzus , Paronaxius- Przconefius , Herculanus, Lcucadicus, Gareilius, Nazianzenus.

GMf>

CONCILIUM HIBERNICUM

Anno Christi mclxxxvi. Celbbratum.

Ex P. Pari /"^7r,^Ul Cambrenfis lib. 2. de geflis fuiscap. A Wmd.u Iî.'.J 13· loquitur de Concilio in Hibernia cc-lebrato, quod ad annumChrifti 1186. pertinet, cum poilea cap. 17. memoret cladem Hicrofo-lymitanam , qux anno 1187. contigit.· *Accidit, cum in media QuaGagefima fc. ad Letare Jcrufa-lem, Joanne/ Dublinenfis Arcbiepifc. convocatu juf-fraganei/ Eptfcopu Dufimerfibus in Ecclefia S. Tri-nitati/ Conci,tum teneret. Primo die fermonem fe-cit ipfc de Sacramentit Ecclefia. Secundo die Ab-bas de Ealkinglas Albinas, qui (J pojiea Fernenfis* B *Epifeopus erat, de continentia CUncorumfermonem texens pre.ixioi -nt, totam m Clerum, qui de U al-lia & Anglia m Hiberniam advenerant, denique culpum refudit, docens munditiam Cleri Hibernia, quanta fuerit , donec ex contagio advenarum (cum a convifl./ morn formantur, & qui pictm tangit, coinquinabitur ab ea) corruptelam contraxerunt. Ad cumulum quq.se cor/ufiont/ finito termone »fin* 1, *CUrni noflrate/ dc Uicrfordia finibus fe tnZ'ifcm fuper concubinis publice duilu , domumque tradufl/i & nuptiis fokrmitcr fails/, coram Archicpifcopo* £X *univcrfo Concilia conflanter aceufarunt, & accufa-tot incontinenti tefiium produElione partner* èT *fuf-ccptinc , inftigante ad hoc Archiepifcopo Giraldi confilio, ut jlaltm publice juftitia fequeretur, cum magna Cleri Hibcrnici tam irrifionc , quam inful-tatione convicerunt. Arcbiepifcoput autem , ut Ht-bc>nitorum infuilationes reprimeret, finqut tales immunditias, & enormitates difphcere probaret, in conviHo/ il.ico fententiam dedit, tiipfos omni tam offis io Ecclefiafiico , quam beneficiofufpendit. Die Ve-rc, tertio Are· itptfcopus Giraldo Arcbidiacono fer-monem injunxit ; qui de Pujlorah officio materiam fument, tnprimis quae ad laudem Cieri Hibcrnici vere dia poterant, non fuppreffit ; deinde de vitiis* •*erum* ÎX *ixceffibut t prucipue vero de tbritfitatis incommodo cunflvt in commune notando, demum ad Pratato/ ipforum fe convertent, eos fuper injuria* iX *negltgcnlia Pafforali irrefragabili ratione convi-cit . Cnae & fermants ejujdem partem bete conti-nent-m verbis cifaem* interierit idem Scriptor, qux apud cum legenda.

AD CONCILIUM HIBERNICUM

Anno IiS6. *celebratum*

ADDITIO.

Ex Suppi. Mabiii to.III P*<· tn- T T*Ibcrnicum iflud concilium ex Giraldo Cambrenfi* 1 1 *de geli, fui; lib. 2. cap.* 1 *notam diiigen-tiam fugit u.'riufque Angue/ colleEhris . Speimanni primum, dem & Ihikms. Novit ler.etui Labbet editor indicante Pagio ad Ann.* 1186. lo. *fed ni-bil ultra attulit, quam quae ex eodem Pagto acce-pit. Quare ingens il.ud Oraiionis m eadem fmodo habitu fragmentum, quod integram potius oratio-nem dixtrn, importuno fatis confilio om.fit . Hanc igitur fuppleturus, totam ex integro Giraldi decon-cilio hoc narrationem huc transfero.*

Accidit autem cum in media Quadragefima , lctificet ad *Laiare Jerufalem,* Joannes Dublinenfis archiepifcopus convocatis fuffraganets epifeopis Dublinenfibus in ecclefia S. Trinitatis concilium teneret ; pruno die fermonem fecit ipfe de fa-cratnentis Ecclefi*, fecundo die abbas de Mal-kinglas Albinus, qui & pofiea Fernenfis epifeo-pus erat, de continentia clericorum fermonem texens prolixiorem , totam in clerum , qui de Wallia & Analia in Hiberniam advenerant, de-nique culpam refudit, docens munditiam deii Hjbernt* quanta fuerit , donec ex contagio ad-venarum , quum a convidu meres formantur , & qui picem tangit coinquinabitur ab ea corru-ptelam contraxerunt . Ad cumulum quoque con-fufionis finito fermone ipfius, clerici noftrates dc Wicefordix finibus fe invicem iuper concubi-nis pub ice dudis, domumque tradudis & nuptiis folemnit^r fail., coram archicpifcopo & univerfo concilio confiante» accufarunt, & accufatos in-continenti ttlbuni produdiom pariter & fufee-ptione, inftigante ad hoc archicpifcopo Giraldi confilio , ut ftatim pubfica juftttia fequerctur , Ceum magna cleri Hibemici tam irrifione quam infultatlone convicerunt . Archicpifcopus autem ut Hibernicorum iniultationcm reprimeret, fibt-que tales immunditias & enormitates difphcere probaret, in convindos illico fententiam dedit, & ipfos omni tam officio ecclefiaftico, quam beneficio fufpendit. Die vero tertio archicpifco-pus Giraldo archidiacono fermonem injunxit ; qui de paftorali officio materiam fumens, in pri-mis qux ad laudem cleri Hibcrnici vere dici poterant non fuppreffit, deinde dc vitiis eorum & exceffibus , prccipue vero de ebriofitatis in-commodo, eundos in commune notando; de-Θ mum ad przlatos ipforum fe convertens eos fu-per incuria & negligentia paftorali irrefragabili ratione convicit ; unde & de fermone ejufdem partem hxc continentem verbis eifdem , qu® etiam in Tipographia Hibernica ultima diftin-dione reperte», hic *intcrfercre* prxter rem non putavi.

Eft autem terrae iftius clerus fatis religione commendabilis , & inter vatias, quibus pollet virtutes , caftitatis przrogativa prxeminet , & praeceffit . Item pfalmis & horis, ledtoni , & orationi vigilanter inferviunt ; & inter ecclefi*pfcpta fe continentes, a divinis, quibus deputati lunt officiis non recedunt. Abftinentiz quoque, & parfimonix ciborum non mediocriter indul-gent , ita ut pars maxima cotidie fere , donec eunda diei compleverint horarum officia , ufque ad crepufculum jejunent. Sed utinam poft lon-ga jejunia tam fobrii fuerint quam feri, tam veri, quam feveri, tam puti quam duri, tam exiftenies quam apparentes. Inter tot enim mil-lia

O* lia vht unum invenies, qui poft jugem quam jejuniorum quam orationum inftantiam vino variifque potionibus diurnos labores enormius quam deceret node non redimat. Diem itaque naturalcm tamquam ex equo dividentes, lucidaque fpiritui tempora, no&urna quoque carni dedicantes, ficut die luce lucis operibus indulgent, fic & in tenebris ad tenebrarum opera convertuntur. Unde hoc pro miraculo duci poteft, quod ubi vina dominantur, venus non regnet. Vix autem hoc Hieronymo perfuaderi portet dicenti, quod venter mero rftuans facile defpumat in libidinem. Vix dc Paulo, qui air (Ephef. V. 18.) *Nolite inebriari vino, in quo eft luxurio*. Sunt tamen nonnulli inter hos optimi, dc fine fermento finceriflimi. Eft enim gens harc cunûis fere in aâibus immoderata, dc in omnes effeftus vehementi(fima. Unde dc -fic mali deterrimi funt, dc nuiquam pejores, ita dc bonis laudabiliores non tepefies. Sed inter avenas dc lolia triticum rarum, multos nimirum vocatos invenies, parvos fcle&uS.· grana rarirtima, paleas multas. In epifeopis vero, dc pnelatis hoc praecipue reprehenfione dignum invenio, quod in populi tam enormiter delinquentis correftione defides nimis funt de négligentes. Quod igitur me predicant nec corripiunt, hinc ipfos praedico corripiendos. Quod non arguunt, hinc arguo. Quod reprehendere negfigunt, hinc reprehendo. Quoniam, ut ait Gregorius, *praconit efficiunt fufeipit, quifqui/ ad fncordoti/ gradum afeendit*. Sacerdos ergo fi praedicationis eft nefeius, quam clamoris vocem daturus eft Przco mutus? Si enim praelati a tempore Patricii per tot annorum curricula praedicationi, dc inftruftioni, item increpationi, dc correptioni pro officii debito viriliter inftitiflenr, dc enormitates gentis nimia aliquatenus extirpaflent, dc aliquam in eis procuidubio formam honeftatis, dc religionis imprefliflrat; praecipue quidem ubi adeo praelatis bonis dc praedicatoribus opus eflet. Ut enim de p rjuriis eorum dc praedationibus, de furtis & latrociniis, quibus totus hic populus propemodum, imo præter modum indulget; de viciis variis, dc immunditiis nimis enormibus, quos *Topographia* declarat, ex toto non omittamus, gens gens fpurciflima, gens vitiis involutitlima, gens omnium gentium in fidei rudimentis incultiifima. Nondum enim decimas vel primitias folvunt, nondum matrimonia contrahunt. Non incertus vitant, non ecclefiam Dei cum debita reverentia frequentant. Nec infantes ante foresecclefiz faccrdotes eorum more debito catechizant, nec mortuorum corpora ad ecdefiafticam fepulturam debitis obfequiis profequuntur. Quinimmo, quod deteftabile valde eft, dc non tantum fidei, fed dc cuilibet honeftati valde contrarium, fratres pluribus per Hyberniam locis fratrum defunûorum uxores, non dico ducunt, fed traducunt; iramo verius feducunt, dum turpiter eas 6c inceftuofe cognofcunt. Veteris in hoc teftamenti non medullx fed cortici adherentes; vcterefque libentius in vitiis quam in virtutibus imitari volentes. Non ergo praelatus in ipfis fuerat, qui tamquam tuba vocem exaltaret, non fuit qui ex advcrib afcendcret, & murum pro domo ilrael opponeret. Non fuit, qui ufque ad exilium, ne dum ufque ad fanguinem pro ecciefia Chrifti dimicaret, quam ipfe fibi fuo prctiofo fanguine acquifivit. Unde & omnes fanâi terre iftius coafeflores funt & nullus martyr, quod in alio Regno chriftiano difficile erit invenire. Mirum itaque quod ubi gens crudeliflima dc fauguinis Afitibunda, fides ab antiquo fundata, & femper tepidiffima, pro ecclefia Chrifti corona martyrii nulla. Non igitur inventus eft in partibus illis, qui ecclefiz lurgentis fundamenta ianguinis effufione ctrmentaret, non fuit qui faceret hoc bonum, non fuit uique ad unum. Sunt enim paftores qui non palcere quzrunt, fed pafci; funt przlati, qui non prodette cupiunt, ted przefle; funt epifcopi, qui non omen, fed nomen, non onus, fed honorem ampleftuntur. Hujus itaque terrz praelati intra ecdefiarum fepta de antiqua confuctudine fe continentes, contemplationi fo-Jum fere femper indulgent; ubi &R.achelis pulchritudine fic deleftantur, ur Lix lippitudinem faflidio ducant. Unde accidit, ut nec verbum Domini populo praedicent, nec fcelera eorum annuntient, nec in grege committo vd extirpent vitia, vel inferant virtutes. Cum omnes fere Hibernic pndatt de monafteriis in clerum deâi fint. Que Monachi funt, follicitc complent omnia; qur vero clerici vel praehti, fere praetermittunt univeria. Sin autem tantam curam agentes & tamquam fibi folliciti pro grege committo follicitari negligenter omittunt, & proponunt, illud Hieronymi ad Rufticum monachum vd prorfus ignorantes vel diffimulantes. *Sic vive iit monofteno, ut clericut effe merearit; tango tempore difee*, yaisd *poftmodum doceo/, & inter bono/ femper ftilare meliore/; tf cum in clerum eleitui fuerit*, agr *en qua clerici funt*. Et illud ad eundem: *fi clericatu/ titiflat defiderium, difee prius quod poffi/ duere, ne fit 'ilct antequam t?ro, se magifttr antequam difcipului*. Sed male fibi provident, male fui curam agunr, cum his, quorum cuftodiz ex fufeepti regiminis officio funt depurati, per incutiam dc negligentiam curam dc providentiam fubtrahunt, & fubdudunt. Scipios enim multo gravius quam illos, dcdamnabilius feducunt. Scire igitur debent, quod ficut Hieronymus ad Eleutherium teftatur, cum alia fit caufa monachi, alia clerici; dc clerici oves pafcant, monachi pafcantur; fic fe habent monachi refpcftu clericorum, tamquam grex re fpeftu paftorum. Monachus enim tamquam unius vel ftngularis diftus five folius curam agit. Clericus vero circa multorum curam follicitam tenetur. Eft itaque monachus tamquam granuht tritici folum manens. Eft autem clericus tamquam granum germinans, dc in horrea Domini multum fruftum atterens. Bipertiti ergo hujufmodi przlati cx monacho quzdam contrahant, quzdam ex clerico; ex monacho contrahant columbinam fimplicitatem; ex clerico vero ferpenlinam prudentiam; hinc fapientiam, inde eloquent.am; hinc verba, inde opera; hinc conicientiam, inde fcientiam; hinc fcecundi fiant, inde facundi.* dc fic utruptque compleant officium, ut inter facerdotcs tabernaculum eorum veftimenta tintiunabulis ambiantur; dc in ere ipforum tam inftruftionis quam increpationis verbum refonans audiatur. Fatuos enim & dingues praelatos, & plus monachi quam clerici prxferentes manifefte redarguit Hieronymus dicens: *Jnnocen/ & abfque fermone comoerfntio quintum exemplo prodeft, tantum filentio cbeft; latratu namψ* canum & baculo paftorum lupi funt arcendi*. Similiter & in primo bibliothecas prologo. *fmila quippe rufticitat fibi fotum prodeft, t quantum ex vita merito adificat ecclqfinm Dei, tantum nocet cum defteuentibut non rqfiftit*. Error enim, ut ait Innocentius, *cui non rffiftitur, approbatur, & verita/ cum minime defenfatur opprimitur*. Idem Eleutherius, *négligera quum poffi/ perturb/re per*

verfot, nihil eft aliud quam favere ; nec caret ferte pulo focietatis occulta, qui manifeflo facinori definit obviare ; prufertim quum ad hoc ex officio teneatur. Mirum autem quum omnino tam definentes officii, tam fubditotum falutis négligentes femper extiterint, quod tot ex ipGs in terra pro fanftis habentur, & ab accolitis tamquam fandi tam devote coluntur & venerantur. Unde & unum duorum inevitabile eft, non evitari. Aut enim ab agiographis noftris tam circa paftoralis officii debita, quam aliarum quarumlibet rerum inftruftionem multa ad terrorem conftat cmifla ; & quoniam *mifericordia Dmetini plena eji terra*. Pf. 33. 5. magis fperandum de clementia, quam timendum dc juftitia ; aut potius ecdefia militans in multos decipitur, triumphans vero non irridetur. Unde & nonnullos quos recipit hxc, abdicat illa ; & e diverfo illa quoque inter eleftos non immerito multos honorat, quos ifla tamen A prorfus ignorat. Quidam enim intus eflê videntur, qui foras milh funt; & quidam foras mitti, qui tamen intus exiftunt ; quia, quod altum eft hominibus, abominabile eft apud Deum; ficut dc e diverfo plerumque contingit.

Finito vero fermone & favorabili noftratium murmure fubfecuto, non hodie quod heri, fed vice verfa grandi clero Hibernieo confufione perfulo, multa in adverfarios inlultatione pariter & exultatione capita, noftrates erexerunt. Fodem die ccenante cum archiepifcopo Oflirienfi epifeopo Felice, qui monachus erat mutilatus, ut videbatur, & Glnvcaius, quum quxifltet ab eo archiepifcopus quid ei vifum fuiiTet de archidiaconi fermone, refondit ille, quia multum benedixit mala. Vocavit, inquir, potores. *Certe;vix* m* continui quin ftatim in ipfum involavi ; vel faltem quod verbis talionem reddendo quod acriter & non refponderim.

ET EPISTOLÆ
GREGORII PAPÆ VIII.

Gregorius VIII. patria Beneventanus, cui nomen iuerst Albertus, cardinali.» près-byter tituli fanât Laurentii in Lucina , altero die poft obitum Urbani communi omnium conicnfu eleftus eft anno Domint MCIXXXVII. tempore Friderici imperatoris . Initio pontificatus Chriilianos principes legationibus litrerifque pro lubitdio terrx fanftx & de agenda poenitentia ad dtverfos feriptis folicitavir, ut exercitu terra marique comparato ad recuperandamHierofolymam fele colligerent. Ut vero facilius id qtiod iuadebat confequeretur, Pilas fe contulit, u' ejus loci populos cum Genuenfibus fœderis novi vinculo religaret, ac fic conjunctis copiis, quibus plurimum mari valebant , ad hanc expeditionem fandifiimam animarentur. Verum inopinatus vitx illius exitus , lanftx expeditu ni & voluntati Pifis finem impofuit . Obiit enim decimo fcpttmo Kalendas Januarii, pontificatus lui die ivit. Succedit , inquit Urfpergcnfis, Urbano in fede apoftolica Gregorius octavus natione Beneventanus . Sedit mvnlcs duos . Hic primum litteras tranlinift :n oibcmpro liberatione terrx fanclx , multa Haïtiens de corredicne morum tam in clero quam in populo , utpote de fuperHuitate vciligium & choreis & aliis vanitatibus vitandis. *Hxc Irfpergenfis.*

EPISTPI.A 1. GREGORII PAPÆ VIII. AD OMNES CHRISTI FIDELES,

Dc clade Hicrofoly mitana. Omnes ad pœnitentiam ar.<ndam admonet ; &c proficiicentibus ad bellum contra fideles plenariam indulgentiam concedit .

Creperis t epifc-ipus frvm ſervorum Dei ; univrrfis (. hrifii JiJeii:^< adqu'>' litter ifla pervenerint, falxtem & apujiciicam beneiillionem.*

Audita trçmendi feveritate judicii , quod tuper terram Jcrufalem Divina manus exercuit, tanto fumus nos & fratres noftri horrore confufi, tantifqtic afflicti doloribus , ut non facile nobis occurreret, quid agere aut quid facere deberemus, nifi quod Pfalmifla deplorat , & dicit : *Deus ; venerunt gentes in bareditatem tuam. coinquinaverunt templum fanflum tuum : pofuerunt Jcrufilem in pomorum cuHodiam : carnes fanflorttm tuorum beftiis terra, tjefcas volatilibus cah*, &c. Pfahu. Ex occatione quippe dilR-nfionis , qux malitia hominum ex fuggeftione diaboli fafta eft nuper in terra, acceiTir Saladinus cum multitudine armatorum ad partes illas, & occurrentibus eis rege , & epifeopis, & Templariis , & Hofpicalariis , baronibus ac militibus cum populo terne, & cruce Dominica, (per quam ex memoria & fide paflionis Chrifti, qui pependit, & genus humanum redemit, certum folebat effe tutamen, & contra paganorum incurfus defiderata defenfio) fafta congrcflionc inter eos , & fuperata parte noftrorum, capta eft crux Dominica, trucidati epifeopi, captus eft rex , & wniverfi fere aut occifi gladio, aut hoftilibus manibus deprehenfi , ira ut pauciffimi per fugam dicantur elapfi. Ipfi quoque Templarii & Hofpitalarii in ejus oculis decollati . Superato autem exercitu, qualiter fubiequenter invalerint & rapuerint univerfa, ita ut non nifi pauca loca remanfifte dicantur , qux in eorum non devenerint poteftatem, non credimus noftris litteris explicandum. Nos autem licet cum prophetadicere habeamus: *Quis det capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum , Ô" plorabo notie ac die biterfelioi populi mei?* 'ferrea. Non tamen adeo dejicere nos debemus, ut in diffidentiam decidamus, & credamus Deum ita populo iratum, ut quod communium faciente multitudine peccatorum fieri permifit iratus , non cito per milericordiam poenitentia placatus allevier, & poft lacrymationem & fletum exultationcm inducat.

Quifquis fane in tanta lugendi materia, fi non corpore, faltem corde non luget, non tantum fidei Chriftianr, qux cum omnibus dolentibus

anno CHRISn

tibus docet ede dokndui., lcd pfius eft huma- A nitatis noftrz oblitus : cum ex ipfa periculi magnitudine ac feritate barbarica Chriftianorum langpinem fitiente, ac totam fuam in hac apponente virtutem, ut profanare fanda, fic titulum Dei valeant auferre de terra, quod nos tacemus, diferetus quifque valeat xftimare. Sane cum prophète toto prius ftudio laboraverunt, poΠι^οφκη apoftoli, fic lequaces torum, ut'Divinus cultus effet in terra illa, dc ad omnia climata mundi ex ea deflueret, immo, quod maximum &. ineffabile eft, Deus, qui voluit incarnari, per quem fada funt univerfa, per ineffabilem fapicutiam dc incomprebrnfibilem mifericordiam fuam, per infirmitatem carnis, cfuriens, fitim, crucem, Λ mortem, & refurreilio- B nem, falutem noftram ibi voluit operari, juxta quod dicitur : *Qui operatui eft falutem in medio terret* per feiplum adhoc dignatus eft laborare, nec lingua dicere, nec fenius cogitare poteft, quantum nobis dc univerfo dolendtim iit populo Chriftiano, quod id nunc perpeffa eft terra illa, quod fub veteri populo legitur pertuliffe. Nos autem credere non debemus, quod ex injuftitia judicis ferientis, icd ex iniquitate potius populi delinquentis, ifta provenerunt : cum legamus, quod quando populus convertebatur ad Dominum, perlequcbatur unus mille, dc duo fugabant decem millia : immo, ipfo. populo quiclcentc, exercitum Sennacherib angelica manu Confumptum. Sed dc terra illa devoravit *hubi-* C tatores fuos, & nec diu habere quietum ftalum, nec tranlgrcfforcs legis Divitiz potuit retinere : dodrinam dc exemplum tribuens illis qui ad cœieftem Jcrufalem intenderent, quod non poffunt ad eam nifi per exercitium bonis operis fic per tentationes plurimas pervenire. Potuerunt autem ifta timeri jampridem, quando ' Arroafta, fic alia terra in poteftatetn tranfiit paganorum : dc fuiffet bene provifum, ii populus qui remanfit, ad poenitentiam rediiffu ; dc Deum, quem prxvartcatione offenderat, converfioncplacaffet. Nec enim fubito venit ira ejus, ted & ultionem differt, dc tempus tribuit pernitenti. Tandem vero, qui in milcricordia judicium non amittit, vindidam fuamad pœnara tranfgtedien- D tium fic cautelam falvandorum exercet.

F/.*'.

' *uempt* Rohet, *five* Edefli. *H*

Porro nos, qui in tanta terrx illius contritione non folum peccatum habitatorum illius, ied fic noftrum, fic totius populi Chriftiani, debemus attendere ac vereri, ne quod reliquum eft illius terrx depereat, dc in alias etiam poteftas eorum dcfzviat regiones : cum ex omnibus partibus inter reges & principes, civitates & civitates, diffenfiones audiarpus & lcandala, ut lugere cum propheta dc dicere valeamus : *Non eft Ventat, non eft [cientia Dei in terra : mendacium, homicidium ti adulterium inundaverunt, [anguit fanguinem contigit.* Unde hoc univcrlis fit cogitandum imtno, fic agendum, ut peccata noftra caligatione voluntaria emendantes, per pce- E nitendam & opera pietatis convertamur ad Dominum Deum noftrum, & in nobis primo quod male geffimus emendemus, deinde feritatem & malitiam hoftium attendamus: fic quod illis contra Deum tentare non timent, nos pro Deo agere nullatenus hefitemus. Cogitate itaque, filii, qualiter in hunc mundum venirtis, & qualiter exituri eftis, & qualiter tranfeant univerfa, & pariter tranfeatis & vos : & pernitendi ac bene agendi tempus, quantum fpedae ad vos, cum gratiarum adione recipite, & dahg vcftra, date poft vos ipfos, quia non eftis ex vobis,

anno **

nec quidquam a vobis habetis, qui nee culicem unum poteftis facere'fuper terram. Nec dicimus, dimittite, fed przmittite in ccelefte hortitum qux habetis, & deponite apud eum, apud ?ucm xiugo ea non demolitur, aut tinca, nec ures effodiunt, fic furimur ; laborantes ad recuperationem teirx illius, in qua pro ialute nolira veritas dc terra orta eft, fit luilinerc pro nobis crucis patibulum non defpexit : fic nolite ad lucrum vel gloriam temporalem attendere, led voluntatem Dei, qui pro fratribus animas ia ieiplo docuit cfte ponendas: & ei veftcas commendate divitias, quas five volentes, five nolentes, nefeitis tandem quibus hzredibus fitis relicturi. Non eft equidem novum, quod terra illa judicio Divino percutitur : led nec iutolitum, ut flagellata fic caftigata mifciicordiam confequatur. Poteiit Dominus quidem tola eam vo hiatate fcrvarc.* fed non habemus ei dicere, cur ita fecerit. Voluit enim forfitau experiri, fic in uotitiam ducere aliorum, -fi quis fit intclligens aut requirens Deum, qui oblatum fibi prrmtcntix tempus hilariter ampledatur, fic animam ponendo pro fratribus coniummetur in brevi, & compleat tempora muha. Attendite quiliter Macchabxi zelo Divinx legis acccnfi, pro fratribus liberandis extrema nuxque pericula funt experti, fic non folum fubftantias, led fic pertonas pro fratrum docuerint falutc ponendas, exhortantes feipfos atque dicentes: *Accingimini, & Crflote fiüi potentetr, fuoniam mehuf e/i nobit inori in bello,* fHjm *videre mala gentic noftra & janitorum.* Et quidem ijli fub una conftituti lege fuerunt, vos per Incarnationem Domini noftri Jefu Chrifti ad lucem veritatis addudi, fic multis exemplis inftrudi fandorum, fine trepidatione aliqua faciatis, fit non timeatis dare terrena fic pauca, fic breviter duratura, quibus illa bona promiffa funt, fic repofita, qux nec oculus vidit, rArc auris audivit, nec in cor hominis alcendetunt, de quibus dicit Apoftolus: *Quod non funt* condiçnx *paftionet bujut temporu ad juturam gloriam revelabitur in nabit.*

· -*Matcb-r*·

"". .

Eis autem qui corde contrito fic humiliato fpiritu, itineris hujus Laborem affumpferint, fic poenitentia peccatorum fic fide reda deccffermt, plenam tuorum criminum indulgentiam, vitam pollicemur sternam. Sive autem fupervixerint, five mortui fuerint, de omnibus peccatis fuis, de quibus redam confeflionem fecerint, impolitae fatisfadionis relaxationem de omnipotentis Dei mifericordia, & aportolorum Petri & Pauli authoritate & .noftra, fc noverint hf.bituros. Bona quoque ipforum, ex quo crucem acceperint, cum tuis familiis, fub fande Komanz ecclefix, nec non & archicpifcoporum, & epiicoporum, & aliorum prxlatorum ecclefix Dei protedione confidant.* & nullam de his qux in futcepttone, crucis quiete poiTederunt, donec du ipforum reditu vel obitu certiflime cognofcater, luftineant quxftionem, fed bona eorum integra interim maneant dc quieta. Ad dandas quoque uluras, ft tenentur alicui, non cogant tur. Nee cant in veftibua pretiofis & cum canibus, five avibus, aut aliisqux oftentationi potius fit lafcrviz, quam necelTariis videantur ulibus defcrvire : fed in modefto apparatu, & habitu, in quo pernitendam potius agere quam inanem affeâare gloriam videantur. Datum Ferraris quarto Kalcndas Novembris, Indidione texta.

Tubriren- ie'' **** nx I *Fr''*'* *eini*. H.

&anno? ii. AD omnes fideles.

.De jejunio fcrvando ad placandum Deum oflenfum.

Gregarius epifeoptet fervus fervorum Dei, univerfis tbrifii fidelibus, ed quos liter iji* pervenerint, faintem b apojiolicum benedictionem.*

XIUnqujin melius iuperni *judicis* ira pacatur, A t I tur, quam cum cx mandato ipfius carnalia in nobis defideria extinguuntur. Proinde quia Hierofolymitanz terr» diferimen, quod irruenti, bus Sarracenis nuper evenit, cx peccato maxime habitatorum tenx, 3c totius populi Chriftiani accidiffc non dubitamus : nos de fratrum nothorum communi confilio, multis epiicopis approbantibus, ftatuimusut omnes ufque ad quinquennium, faitem per omnes fextas ferias, in cibo quadragefimali jejunentfie Miffa, ubi cantanda fuerit, ad Nonam cantetur : quod ab adventu Domini ufque ad natale Domini (latuimus obfervandum: feria vero quarta & fabbaro omnes indifferenter, qui bene valent, a carnibus abftineant. Nos autem & fratres noâri in fecunda queque feria nobis & familiis noftris efum carnis interdicimus, nili forte aut infirmitas, aut magna folemnitas, vel alia evidens caufa, viia fuerit impedire ; fperantes quod fic nobis ignofcet Dominus, & relinquet poft fe bencdiâionem. Hoc igitur adeo ftatuimus obfcrvandnro, ut quicumque tranfgreffor extiterit, quafi prevaricator quadragefimalis jejunii habeatur. Datum Ferrari», quarto Kalendas Novembris.

Hzc Gregorius. Qui eodem menie admit alias, quibus ftttura litteris Urbani papz prcdcceiioru, et- A >am non obdante eju* obitu, voluit fuam habere fir- mitatem, & robur obtinere, que» Rosero Hovcdeoo in annahbui, An$Hti* deictiptfe, fic ie habent. anvo CHRISTI

III. AD OMNES PRÆLATOS ECCLESIARUM.

Pro jufliiia facienda & litibus componendis.

Gregorius epifcopus fervui fervorum Dei, omnibus pralatis eccl<fiarum, ad fvor littera iftx pet venerint, falutim ú npoflolicam bmediflionem.

B

Quoniam ad epifeoporum maxime fpeebt officiurn aftiiftis & laborantibus fubvenire, unmnouc illorum, licet deficientibus meritis noftris, Deus effe nos voluit : profpicere Tenemur & volumus, ne quis ex fortuitis cafibus per Romanae vifitationem ecclefiz laboris fui, quem ad eam veniendo fuftinuit, debito fruftraretur effe ftu. Inde fiquidem fuit, quod nos multorum profpicere.volentes expends, & allevare labores, de confueta fcdis apoftolicz mifericordia duximus ftatuendum, ut littera: przdecefforis noftri domini Urbani, a tribus menfibus ante ipfius C obitum deflinatc pro facienda juftitia & litigiis, I]ux tamen nunifcflum .licujus prrjudicium non contineant, aut calumniam aequitatis, eumdem habeant tempore noftra: adminiftrationis cffrftum, quem habere, ti adhuc viveret, debuiffent. Ceffante igitur exceptione de mandatoris morte-, perficite quod mandavit agendum.* ut nemo ad nos, pro excufatione hujufmodi, accepta per iHum juftitiam obtinendi fiducia, cogatur vacuus laborare. Datum Ferrariz, * iexto Kalendas Novembris.

AD EPISTOLAS GREGOR 11 V11J.

APPENDIX.

Germano clero eleflionem fuam nunciat, & ad expeditionem pro recuperanda Palaftina, animum ut gdbibeant, hortatur.

Ex Mnfi Sui'I'l Tom. H. ra.t-u- EKtat in Ano" Zweilen. Hill. Pon. Rom. in Ann:Jot. Pei. t. I. V Hl- P-

GRegorius archiepifcopis, epifeop's, abbatibus & przlatis eccleflarum in Theutonia. Inter Divinz difpenfationis arcana, quzDeus in hominibus operatur, magna caufa animirandi & ftupendi nobis exitlit, quod przlationes, & lubjeâioncs hominum ita difpenfat, ut is, qui ponendus eft in imo, conditui videatur in fummo, & e converfo. Hoc ipfe quoque Salomon ammirabatur dicens: *vidi fervos in equis, t? dominos quafi fervos ambulantes fuper terram*. Hoc autem, uiinam nobis admirari & videre.fplummodo datum effet, & non etiam experiri ? qui cum ad minorem locum vocati fuiffemus a Domino. & nunquam fideliter, ficut oportuit egiffe ' in eo, ad fublimitarcm celebrioris loci repente aflitmpti iumus, & debilibus humeris noftris tantum eft onus impofrtum, ut, quantum diftant ccrli a terra, tantum diftare vires ab onere videantur. Przdecefforc fiquidem noftro Urbano, XIII. Kak Novemb. in bona confeffione viam univerfz carnis ingreffo, dc tradito- foiemniter fepulturz, convenimus fequenti die in unum, & Miffs in honorem Sanâi Spiritus, ficut moris eft, celebrata. procedimus feorfum in unum loE eanoaicccum, nos epiicopi, presbyteri, & diaconi * ca- Dnonibus, & poftpoGtis diverfts eccleGafticis negotiis, & przeipue calamitatis Orientalis ecclefiz, quz diebus illis audita fuerat, ad tlc&onem pontificis vifum eft procedendum, ne, G forte dilationem acciperet, detrimentum cx tarditate per diverfas partes Chriftiano populo proveniret. Cum autem requifitz fuiftènt civium voluntates, placuit omnibus mediocritati noftrz onus ecclefiafticz provifionis imponere, & tantum inftare, ut non una excufatio mea, cum multz mihi fuppeterent, audiretur. Non fatis occurrebat mihi, quod agerem, dum nec contradicendo, nec acquiefcendo erat tuta libertas, hinc me multo E defeitu virtutis & fcientijB dejiciente, hinc me concordi fratrum voluntati, fic inflantia provocante. Tandem vero confiderantes.'v quod non fmt hominis viz ejus, nec in eo eft, ut ambulet & dirigat greflus fuos, & quod Chriftus pro nobis mortuus eft, & refurrexit, Divins mîfericordiz nos commifimus, & fratrum acquievimus voluntati, non quod nos numéros idoneos crediderimus, & tantum onus a nobis bene portari fed ne multum videremur abundare in fenfunoftro, & non fatis de Domini Dei noftri confi. dere pietate. Quoniam igitur in Romans eccJeftz

• leg. egifle-

£3F* Gx nos decet reverentia permanere, univerfitatern veftram prarfentium fignificationc credimus ainmonendatn, quatinus in ipfius ecclefiz devotione perfiflatis, ficut juftum eft veftrz expedire falutt. Super negotio autem & contritione Orientalis ecclefiz per apoftolica (cripta vos follrcitos reddimus & attentos, rogantes, moneotes, ÔC exhortantes in Domino, ut ad liberationem illius terrz per vos ipfos, ficut expedire cognofcitis, ihtendatis, & Chariftimum inChriflo filium noftrum Fridericum, illuftrcm Romanonimsjmperatorem Temper auguftum & proceres & Theutonici regni populum univerlum curetis monere diligentius, & exhortari, ut pium Omnipotentis obfiequium taliter attendant, ut ex hoc vobis & eis ztcmz vite retributio debeat a tributore omnium in fe fperantium augmenter·'. Ad hoc dileâos filios noftros B. Subdiaconum noftrum dc Priorem de Pontid. latores przfentium, litteratae viros, providos *& honeftos*, quos pro vocatione noftra nuntianda transmittimus, & caritatis veftrr reddimus propenGus commendatos. Data feria VI. Kal. Novemb. India. VI.

anno ** 7'

Scripfit fit aliam ad univerfos fideles Ecclefiz pro eadem commonitione, in qua plenius de excidio terras Tranfinarinz, dc miferabili eventu conqueftus eft, quz a multis habetur. *Ita Ananymus*.

AD FRIDERICUM IMPERATOREM.

Pacis canfiliay iff ft in illum fovere, iff prohare jpod eadem ipfe nutriat, fignificat.

Gregorius epifeopus, fervus fervorum Dei Xcrjfimo in Cbrifto filio friderico illuftri regt Romanorum imperatori, femper Auguflo jalutem iff apoftolicam benediitianem.

Fxtit apod Ludtrvig. II.'p? Ji.

TEnientes ad nos imperialis magnificentiz nuncii t venerabilis frater nofter O. Branj denburgenfis epifeopus & S. abbas Herlueldenfis, qui ad anteccflbrem noftrum Urbanum fuerant deftinati, honoraverunt nos przfentia corporali & decenti reverentia curaverunt & propotuerunt ea, quz ad przdiâum antecellerem noftrum ab imperiali excellentia receperat in mandatis. Et quidem nos valde gratum habuimus, quod fententiam illam imperiali animo fixam cognovimiis efle, qua dicitur: *perferremini pacem, iff eomprebendite eam.* Arbitramur autem, quod de hac re non fit apud nos multa opiis inflantia, cum hujus rei bonum femper habuimus defiderium, & nunc tanto amplius habemus, quanto magis hujus & loci neccflitas, quem tenemus., & communis utilitas Chriftiana depolcit. Ceterum non eft nobis vifum idoneum, ut, antequam ad ecclefiam de vocatione noftra imperiales apices pervenirent, aliquem deberemus habere traâatum, per quem indecenter & contrahoneftatem facerdotalis officii, favorem imperialem appetere videamur · Speramus enim fecundum animum, quem jam tribuit nobis Dominus, quod taliter in veritate fua nosdiriget, &, quz ad pacem funt, faciet femper inquirere; ut nec magnitudo imperii, nec alii quoque reges ac principes Ghrifliani occafionem juftam ex nobis inveniant, quo minus devoti Deo minufque reverentes debeant ecclefiz apparere. Cognofcimus liquidera infufficientiam noftram, & fcimus non nifi per magnorum anxilium impefitum onusuti-

Aliter portare, ac malis illis occurrere, qux hoc tempore in pcpulo Chriiliano acciderunt. Imperiali ergo celhtudini Deus infpiravit, ut id, quod nunciis oflendit & literis, etiam per opera exe» quatur, nec tam ex opinione, colligat, quam ex opere, quod de noftra debeat excommunicatione fentire, quia Deo auftore taliter nos difpofuimus habere, quod ex noftra culpa non debeat ecclefia Dei infcandaloremanere. DatumParm. III. KaL Decembris, Indiftione VI.

ANNO CHRISTI

AD HENRICUM IMPERATOREM ROMANORUM ELECTUM.

Similis argumenti.

Gregorius epifeopus fervut fervorum Dei Karifimo m Cbrifto filio Henrico illuftri regi, elrilo Rcmanorum imperatori falulem iff epoftolicam benediHionem.

LAborantibus pobis in hoc mari magno fpaciofo, & diverfis cogitationum Huûibus agitatis, conlolatio ex litteris regiis nobis accef-fit, dum ita regium animum ad ecclefias reverentiam didicimus inclinatum, ut non fine fruAu laboraturos nos cum adjutorio Dei ad falutem populi Chriftiani zftimemus, fi magnitudinis tuz favorem, ficut pro certo (petamus, contigerit nos habere. Monemus igitur & exnortamur in Domino, quatinus erga matrem tuam ecclefiam in bono » quo cepifti prxpofito, perieveres, & gratum te Deo ftminiftris ejus per verba & opera fludeas exhibere. Speramus enim, quod in diebus miniftrationis noftrz taliter circa celfitudinem regiam Rom. prarftante Domino fe gerat ecclefia, ut regia celÂtudo honorem fuum fibi gaudeateonfervatum, & populus Chriftianus per contrarias voluntates eorum, quibus principaliter commiflus eft gubernandus, fperata non debeat utilitate fruftrari. Nos fane multa & lublimia verba non folemus habere, nec volumus, fed a domino Deo requirimus, ut in veritate nos faciat & rcAitudine ambulare, nec tam verborum foliis, quam pomorum frudibus mediocritatem noftram adornet. Noverit ad hzc magnificentia regia, quod noncii, quos mififti, taliter le gellerint, ut bene in cis magnificentia regia debeat complacere. Dat. Parm. III. dic Kal. Decembris. Indictione VI..

GREGORII VIII. DECRETA

Grego-ius VU1. miverfis epifeopis.

STatuimus, ut clerici claufa deferant indumenta, cappis, five mantellis rubeis aut viridibus non utantur, nec zendatum, vel aliud ferieum pannum eis apponant, annulosnon portent in manibus, nifi epifeopusfuerit, qui habeat hoc ex officio. Coronam, & toniuram habeant congruentem; ludos alearum, & taxillorum prorfus, & venatoriam occupationeip evitent, & fe in officiis ecclefiafticis, & aliis * hominis ftudiis exerieant competenter. Si quis autem contra hoc venire prrfumpferit, per epifeopum fiium, remoto ap.obftaculo corrigatur; & immunitatis illius interim fiat extorris, quz pro tutela clericorum, & coercenda violentia laicorutn nofeitur inftituta. Viri quoque incifas veftes ab inferiori non habeant, & mulieres veftibus fumptuatis, & proprii corporis longitudinem excedentibus amodo non utantur, fed in habitu honefto, dt mo-

e» Çuii-ft. A«c. Au£.

' *bemaniif-*

L 1 z derato

deratb incedant, qui nec bfeipiant notet , nec A ja&antia£i vanitatis oftendat. Qjiiiquis vero vir , hyc inulier talia fecerit amodo indumenta , dc * communione .Dominici corporis, donec fecor-rigat, redeatur extraneus , & ecclefiafticis non finatur officiis interefle ; graviorem quoque pœnam per facerdotis officium fubituius, fi nec fic levitatem fuam curavciir emendare.

Idem abbati <7 arcbiepifcopo K<m.vitnlan.

Meminimus vobis olim pro pagano clerico veftro literis apoftolfcis mandavifle, ut przbendam, quam ei lubtraxeratis, ex occafione matrimonii, quod cum quadam muliere contraxilTe dicebatur, reftitucre deberetis: ' vos pro literis noftris illud ® facere non curaftis , afierentes inde fcandalum inter alios generari . Attendentes itaque ne pizdiftus clericus beneficii eccleliaftici auxrlio deftirutus ad turpia, & fiecularia lucra fetianda redire cogatur ; cum multi concubinarii, & adulteri de bonis ecclefiz fuftententur , dc in talibus fit ordinibus conftitutus, in quibus legitime conjugatum a beneficio ecclefiaftico facri canones repellunt , diferetionem veftram rogamus attentius , ac per Ap. s. m. qua. ei beneficium percipiendum, unde iuftentari valeat, extra fratrum confortia conferatis,

Idem Eborac. archiepi/copo,

Relatum eft auribus noftris , quod Nicolaus archidiaconus de Bedeford. canonicus Beluacenfis ecclefia: ita integre, & plenarie canonicum jam didae ecclefi* requirit praebendam , ficut & illi, qui die noâuque iatagunt eidem ecclefiz defervite. Super hoc etiam litterasnoftras fehabere proponit . Quia tamen hoc indignum , & abfurdum eft, nifi de confuecudine przdidz ecclefiz hoc poilit requirere ; f. t. per A. s. p. m. qua eundem archidiaconum diligenter commoneas ; quod occafione litterarum noftramm communia przlibatz ecclefiz, nulla ratione contra confuetudinem ipfius ecclefiz , & inftitutionem requirere audeat, niti eidem ecclefiz in propria pertona atTiduc, vel per medietatem anni voluerit defervite.

GREGORIUS VIII. UNIVERSIS CHRISTI FIDELIBUS.

Ex Cotnpi- kt. edita a Manti In Append, ad eolLmen ill- Mite, edlt.

EX adminiftrationis &c. (Quoniam igitur creditores ad ufuras fibi folvendas in manifeftum periculum animarum juramento debitores adftringunt ; nos eorum faluti volentes , juxta debitum officii noftri , profpicere , & nequam gravamen a debitoribus removere , & ab illis przcipuc qui fe, vel auxilium dederint ad fuccurtum Terre Jerofolymorum parandum unius viri;) mandamus quatenus creditores ipfos ad juramenta fuper ufuris folvendis przftita relaxanda , fublatis contra & ap. obftaculis diftridionis ecdefiafticz feveritate cogatis.

roiniflur > v de jurej-r. u<Kii incJu- i> deûu< in V. deaetil.

SYNODUS COLONIENSIS ANNO CHRISTI MCLXXXVII.

anno CHRISTI

Philippus Atchiepifcopus Colonienlis in Synodo Provinciali confirmat Domus Steinfeldenfis Canonicorum Pfzmonftratenfiutn bona & Parochias.

In nomine Sanfle , & individua Trinitat:i Philippit Dei gratia S. Colonienfit Ecclefia Arcbiepifeoput & Apafiolica Sedit 'legatttt jideltbut Dei in perpetuum.

Hinhrein Ccn. G«i».

Divina mifericordia, quz in regen.lis ecclefiis curam paftoralem noftiz impoiuit diligeptix, hzc a nobis exigit, utEcclefiz, dc Monafteria per nos accipiant juftam defenfionem , dc debite confirmationis robur. Ea propter nctemporis antiquitas eorum deleat memoriam , quz fecundum Deum & ob piam caufam fafta inveniuntur, placuit nobis, ut hzc charta confcriberetur ad munimentum eorum , que a pluribus annis & quiete religiofa domus Steinfeldenfis poffidere meruit , & pofledit . Speramus enim per Dei gratiam, quod feripti hujus infpcftio , cum ad pofterorum notitiam veritas fuerit perdufta , Ecclefiz prenominatz proderit , & eorum , qui przfumunt quod non debent cohibebit temeritatem . Notum itajpie Dei de fidelibus, quod Domus Steinfeldenfis a multis annis quiete omnimoda hzc bona pofTedit: baptifmalem videlicet Ecclefiam in atrio fuo fitam , cum omnibus decimis fuis, & *initu terminos ejuldem* baptifinalis Ecclefiz Parochialis cenfum undecim marcharum fingulis annis folvcndarum . Villam Wehi totam cum Parochia , & omnibus decimis ejus; Ripidorff Parochiam cum omnibus decimis ejus. Villz Berendorp medietatem cum Parochia, & omnibus decimis ejus. Vineas juftaMofellam in his villis, Crove, Rcxre, Edeger, Pulftirdorp .' fic in aliis villis Arvibe , Hemmineilhoven, Wadenheim, Lantyrhomyltheim, Bacneim, Byrgele, Gunterfdorp; Franchene , Waildorp .' etiam vineas in villa Friiene curiam unam Wilrefcheys cenfum triginta duorum folidorum Strithagen curiam unam Sleithoiy. Cenfum fexdecim folidorum Hcaftcrn fuos manlos ; Reytbach curiam unam ; Netterfcheim cenfum vigintinovem folidorum. Marmagen curtemdominicalem cum XII. manfis . Herle cenfum decem folidorum Waleburc curiam unam, Wahlen quinquemanfos, Lutgenrode curiam unam . Igeze cenfum fexdecim folidorum. Gorgindorpcenfum duarum marcharum, Miftedem cenfum fexdecim folidorum. In Tulpeto curiam unam , Beffenich curiam unam, Bulenehim curiam unam cum omnibus earum pertinentiis mobilibus , & immobilibus , areis, zdificiis, mancipiis , agris, terris cultis, & incultis, fylvis vivariis torrentibus , molendinis, annuifque redditibus , quz vel fratres przdidz domus emerunt , vel fideles pro fua devotione obtulerunt. Iita quz fideliter Mttt enumerata , religiofa domus fzpe nominata in lua poifeflione quieta a multis annis habuit. Et ideo audoritate Patris, & Filii, & Spiritus Sanftis, Petj-i & Pauli, & noftra diftrifte przcipimus, ne aliquis prarfumat hzc ufurpare , vd in lzfionem Ecclefi* ab Ecclefia alienare. Si vero aliquis falntis fuz immemor & juftitiz inimicus contra noftrum przceptum venerit Ecclefiam fuam in bonis Jzdendo anathematis vinculo Gc ligatus, nec abfolvi mereatur , nifi injufte abla-

te >

ÇSP anno CHRISΓ1

iufte reflituerit „& ab hujufmodi violenta A „pretumptiohe manum cohibuerit , & animum . Hxc Chaita ad lübfidium religiofe Deo fervientium noftra aa^oritate eft confcripta , & data Coenobio Steinfcldenfi, io Synodo Colonienfi in przfentia ipforum, & totius cleri nobilium , & minifterialium anno Dominiez Incarnationis . MCLXXXVII. Epifcopatus nollrianno,XX. Regnante gtoriôfifljmo Romanorum 'Imperatore . Friderico anno regiminis ejus XXXVI. Telles hujus reiSfunr, qui in eadein fynodo fuerunt : Radulfiis Epifeopus JLeodienfis, Hcrmannus Epifcopqs Monafteriqpfis, Baldevvinus Epifeopus Trajedenfis, Dytmarus Epifeopus Myndenfis, Arnoldus Ofoabrugcnfis, Bruno majoris Ecclefic in Colonia major przpofitus, Adolphus major Decanus Lotharius Bonnenfis Przpofitus , Radulfus magifter Scholarum majoris Ecclefiz in Colonia . Villhelmus Comes Juliacenfis * Engelbertus Comes de Berge, Hcnricus Dux , Theodoricus Comes de Ara.

5. II.

CHRIS1I

In eadem Synodo cum Cleri Primoribus confultat, quemadmodum irato Friderico 1. Imperatore, & in Diœcefim Colonienfem vaftandara irrupturo vim vi repellar.

Caufx 'difeordix inter Fridericum I. Imperatorem, & Philippum Archiepifcopum Colonienfem, ante temper familiariflimum , & fideliflimum amicum , cx colloquio utriufquc jam fupra allegato , & ex feriptoribus coxvis lizc erant.

Philippus Archiepifcopus pro libertate Ecclefiarum Germaniz fortiflime flabat, & obhflebat libere Imperatori, ne demortuorum Epifcoporum bona fifco Czfareo vendicarent . Ob quam caufam Urbanus IJI. eundem legatum Apoflolicum conftituit .

Altera caufa eft quod Bertramum Metenfcm Epifeopum , Folmari Trcvercnfis Archicpifcopi fautorem , & ideo de Sede fua a Friderico I. pulfum. Colonise fufeepiflet cxulem , eique vel in ecclefia Sanfti Gereonis, vel ad SS. Apoflolos nutrimenta fuppcditaflet. g.

CONCILIUM PARMENSE

Anno Domini mclxxxvii. â Gregorio VIII. Pont. Max. celebratum.

Ei Ijbbri Apjvnd. lam. X.

GR.ECOKIUM VIII. *tem brevi , ‹j*o* ecrio QC *prefnit : tempore, concilium Perm* celebref-fe , prorjui ignoreremur, nifi id doceret fynodus npttd Montempeffitlenum e Micbeele S. A. L. bebite, emo Cbrijii* Mcxcv. *cnjut h*c fient verite :* De hia qui contra- hxc venire prziumplcrint , que de clericorum mutandis in melius moribus decernuntur, dominus Gregorius VIII. papa recoleadx memorix, in Patmenfi concilio ftatuit, ut per epifeopum fuum remoto appellationis obfticulo cer...........r, & immunitatis ipfius interim fiant extorres , qux pro tutela clericorum , & coercenda violentia laicorum , nofeitur inftituta.

ASSO CHRJsn

'AWsM'AA* 'WWW

ANNO CHRISTI

^CONVENTUS MOGUNTINUS

Stu Curie Dei, in φ» Fridericus imperetur a/n'fite epifeopi & principe/ craccae >· expeditione pro rccxpermde Hicrofoljme ejfxmpfrrxnt,

Anno IJ88. *cekhretiu.*

Eκ M.nfi Suppl. T- II. Γ·

„ LAbbeus in fua Conciliorum coaftione locum concedendum ceniuit conventui ad „ Gylortium, in qno Gallix Anglixque reges „ cum epifeopis & principibus plane multis no- „ men in facram expeditionem Hierofolymita- „ nam dederunt cruce aflumpta e manu Henri- „ ci Albanenfis A. Si L. Simili ego pariter con- „ filio fuum aflignandum .efle locum cenfui con- „ ventui alteri in Germania habito , cui idem „ apoftolicus legatus non diflimili de caufa in- „ terfuit, ubi fic Fridericus imperator cum epi- „ (copis & principibus imperii non raris eidem „ facrz expeditioni alhimpta cruce nomen de- „ derutu: ita vero rem deferibit Glofcherus Ve- „ tuftus author rerum a Trevirenfibus epifeopis >, geftarurn inter Hiftoricos medii aevi Eccardi » to. II. pag. 1118.

Igitur vir venerabilis Henricus epife. Aibanenfis de no&e confurgens rranfivit montana cum feftinatione, ic venit in terram, quam monftraD verat fibi papa , 8c praedicavit *in* ea, prrdicationem dicéns ; qui non bajulat crucem fuam & fequitur Chriftum, non eft eo dignus . Faâa autem voce convenit multitudo ad curiam Moguntinam , qux appellabatur curia Chrifti , ubi Chriftianifimus imperator cum filio fuo duce Suevix, & principibus populi fui, & cum multitudine valida armatorum , fumpta cruce , fequutus eft Chriflum , commendans filio fuo regi cum ceteris imperii gubernaculis.

„ In hoc pariter conventu Fridericus invifum „ fibi Colonienfem archiepifcopum gratix fux „ reflituit. Grave enim tulerat imperator quod „ archiepifcopus ille Folmaro Trevirenfi eieâo „ contra Rodulphum semulum ejus , cui ipfe „ favebat, adhzfiflët . Id tradit Albericus Mo- „ nachus Trium fontium in chronico ad annum „ 1188. his verbis; imperator contra Colonicnfem archiepifcopum habuit difcordiam, quibus apud Magumtam mediante Legato pacificatis / cru-

anno 1187

cnice fignatus eft imperator idem, ctim fexaginta odo magnis principibus.

m Extant in Dtplomatario Viennenfi in Lüdewig Reliquiis to. II. pag.449. num. CLXV. „ Henrici Albanenfis A. S. L. ad conVentum „ hunc principes invitantis, literx encidycs, „ quas hic exhibeo.

Kariflimis in Chrifto fratribus & ainicis, venerabilibus Dei gratia archiepifcopis, epifeopis, abbatibus, ptrpofiris, fic aliis ecciefiarum przlatis & diledis in Domino nobilibus viris, ducibus, comitibus, marchionibus & aliis principibus univerfis per regnum Teutonicum conilitutis, ad quos litteiac iflx· pervenerim. Heinricus eadem gratia Albanus epifeopus, apoftolicx ledis legaitis, falutcin in Domino.

Ex quo vox illa turturis, vox gemitus, vox doloris fines noflios lamentabilis nuper novitate rumoris alpeifit., quis ad tantam flragcm non ingemifeat populi Chriftiani? quis terram illam fandam, quam redemptionis notlrz ipfi dedicaverunt pedes Domini, fpurcitiis paganorum ex·* poni non doleant? quis.crucem falvificam captam non deploret' fic conculcatam ab ethnicis, & landuarium domini profanatum? Heu, heu ad auditum quendam fimilem, cum fixuras clavorum crux ipfa lufciperet, terra tremuit, fol expavit, petri fciflie funt, & aperta credimus monumenta. Cujus ergo vel taxeum peclus auditus ifte non emolliat, cum fputis afficitur, configitur, habetur contumeliis crux admirabilis, noAForum curatio vulnerum, reftitutio ian.tatum, ijgnum dulce, fignum vitae, vexillum militis chriftianx? Fateamur neceffe eft, quamvis quidem minora patimur, fed majora quam potuerimus vcl timere. Verum tamen quia uniyerfir (Xi mifericordia & veritas, catenas nos dejicere non debemus, quin fperandum nobis fit, quod qui, pcccars exigentibus, populum Chriliunum, qui jam poft concupifcentias luas oculos fuos ftatuerat declinare in terram, dc juditio flagellavit, redemptionem nobis demifericordia fua refervant. Qtramodo namque 'alpoitari permitteret lignum crjtcis ab ethnicis, nifi iterum crucifigendum ab eis? Ecce videmus iteratum redemptionis noftix myfterium, dum prôD nobis luo nunc nomini non pepercit vel cruci, qui quondam proprio Filio non pepercit, fed pro nobis omnibus tradidit illum. Non enim abbrevi.ua eft manus Domini, nec brachium Domini infirmatum eft. ut falvare non poflit; fed operatur milcricordiain fuam infcrutabilis altitudo Dei, ut torpentem mundi devotionem fic excitet, atque per obfequium veftrum fic aliorum, quos ad hoc eligere dignatus fuerit, nobis ialubriter fic jibi gîoriofe de barbarz nationis hoftilitate triumphet. Ecce nunc tempus accept.ibil-.*, ecce nunc dies falutis, in quibus urinam mil tes Chrifti abjiciant opera tenebrarum, dead vindicandam iniuriam crucis indui non ditferant mna lucis, loricam fidei, & falutis galeam ai-E lumemcs. Malitia fuit, non militia, quod hactenus Chriflianorum catdibua fic rapinis fic execrabiiibus torneamentis intenti ignem inextinguibilcm fic immortalium cruciatus vermium meruerunt. Felix eis adeft militia, in qua fic vincere gloria, fed magis mori luCrum. Ad hanc invitat vos hodie qui amat animas, nec proprie pepercit injurix, ut neceifitatem fidelibus fuis imponeret ad hanc militiam compellentem. Adeft qui fignaculum *vit** gementibus fuper tantis *ma*Ûs ad evafionem intolerabilis percuflionis imponat; fit quamvis multiplicia vafa tnteriusexigentibus peccatis jam egrefti teneantur pereufliones; folos nocebunt eos, qui divinitus oblatum fibi vite fignaculum reeufabunt. It>de eft, qàod a ~~ferenifîimo~~ domino F. Romanorum impera*tore* & temper. Augufto, & nobis pariter, qui de mandato fed apoftoliec pro eodem negotio, quantum Dfimino coopérante facultas" fuppetit, laboramus, iollemnis eft çuria conftituta apud Maguneiam, ad quam dominica, qua cantatur *latart Hitnifalmt, dutn ftfixm agaut & cnventioft faciant* 'Muter, fat *diligunt earn*. Quoniam igitur eadem curia fingulariter eft Salvatori Domino depurata, ficut imperialis majeftas fua poteftate nos convocat, nofquez ex parte Dei, & ea, qua fungimur, legationis audoritate liniverBfitatem veftram ad eandem curiam convocamus, & nequis veftrum legitima & certa ncceflitate prxientiam fuam prediâo concilio chriftianitatis exhibere diflimulet, injungimus firmiter & mandamus. Vos. autem, venerabiles epifeopos, in convocandis abbatis fic aliis praelatis, qui-fub vobis funt, una cum prxfentium portitore, qui forte omnes adire non poterit, fore praecipimus ftudiofos. Illud etiam univerfitati vefltz duximus nominandum, ut ad curiam Jefu Chrifti in ea gravitate & modeftia, qua convenit, eveftionum "ncceflitate & omni curiofitate & gloria temporali poftpofita, Audeatis acftdere, igne tamen Karitatis & obedientiae ad exaltationem Chriftiani nominis unanimiter inflammati, ut' Cfidem, quam lingua noftra loquitur, habitus, familia, & converfatio fateatur.

„ Infuper in alterutro ex his conventibus, ad „ Gitortium nempe five Moguntino, vel forte „ in utroque, latum credo ab Henrico Albancnii „ A. S. L. ediftum illud quod c MS. codice „ profert P. Martenc Vet. Mon. tom. J. pag. „ 97c. ex quo huc tranftuli.

„ Verum, poftquam hate fcripfi, eafdemipf»s „ Henrici literas vel edtftum integrius naftus „ futn in Codice Diplomattco Viennenfi in re. „ liquiis Ludewig to. II. pag. 437· nu.' CLX11I. „ quare ex illo defcribendas cenfui. MonutiTe „ tamen juvat kâores, eoiftole huic Ludewi„ gianz aflutum efle fragmentum alterius, ut „ conjicio, argumenti, & forte authoris. Id „ ego prerereundum hic cenfui, quod fane ni„ hil quidquam in rem meam conterat. Potro „ utrumque codicem Martenianum fcilicet, & „ Ludewigianum inter fe contuli, & quamquam „ LudeWigii editionem, utpote pleniorem, hic „ repraefento; variantes tamen ex Marrenio ad „ marginem adnoto diligenter.

EPISTOLA HENRICI EPISCOPI ALBANENSIS.

Jd univtrfos ttckfi pralatoi.*

VEnerabilibus & in Domino fibi dileftifl'imis archiepifcopis, epifeopis, cxterifque ecdefiarum Chrifti przlatis. H. Albanenfis epifeopus, & apoflolidb fedis legatus, per gloriam falutifcrz crucis ad perpetue. lucis gaudia pervenire. Publicani, & peccatores Violenter preripiunr regnum Dei, quod ab ipfis vim perpeti gratulatu tur, & qui duces efle debueram, nec fequuntur. Propter quod prxfens * potiflimum * exiftit attendendum, ut, quod Deus avertat, ex *clerico*rum depravatione * incipiant refarcire principes tenebrarum, quz ex lakorum convcrfione fuftinent detrimenta. Cavendum etiam, ne mare dicat, ut Sydon erubefeat; cavendum ne fubjugaie

gale -et'tum, hominis voce loquet», incipiat re- A ld«rguere infipientiam prophetarum. Veltris ira- que , aiieâiflîmi , veilri.» non tantum inferibi îrcnt'bps fignum thau, fignum Dominicae paflio- nis, fid cordibus impripu, his praefertim diebus, oportet. Atrum eft atramentum, atrox atramen- tarium, quod a renibus ejus dependet, qui in lineo h. bitu fingularis candoris , qualem fullo fuper terra facere nequeat, omnimodae fcilicet puritatis. * quam impenitens nullus attingit, fi- gnaturus *· fic infignitus advenit. Confideravit atramentum hoc. acritudinem hanc . hanc nigre-* dinem, qui dicebat.* *vidimne tum, & a<w trnt (fttia tit ntqnt dotor,* Obfccro vos, dile&iffimi, nc vos huic enormitati * pigeat conformari. ' *Quod. finitum tfi Dti> Jdpitntini efi bominiixi* ; B find *deformo, formofint mwrii. Micbi,* ait apo- flolus, *micbi aiffit ajfi in ernet Domini gloriari* . Bmulamini ejus humilitatem, qui pro vobis an- norum induit infantilium paupertatem, ignomi- niam crucis fiibirv non renuit, reputari inter mortuos non refugit. Deponite veterem homi- nem cum aâibus fuis, fic exuvias veteres exuat Salvatoris ore prudentia commendata ferpentis. Non competit huic tempori, 'non merori, ut plus calcaria, quam altaria fulgeant, cum fic illa forfitan oporteret * filictis interim operiti . Idem quoque de fellis, de frenis, de faleris no- tabilibus fic inanem przfêrentibus gloriam * fen-

etiam reges abj.ciunt, quz fignatorum Chrifti C univerfitas nofeicur abdica(Te. Abjiciant *varia* , grifea, rebel'nos fic pelliculas ejufmodi grandis pretii, fed coram Deo periculi grandioris, nec minoris in veritate dedecoris, dum ad imaginem Dei creatus homo pelliculis murium fele credit ornari. Audiatur Petrus, faltem diebus iftis, qui nullo tempore debuit non audiri. Audiatur, ut appetere viros pudeat, pudeat clericos, quod eorum primus ad ipforum gloriam primus in contumeliam * eorum etiam mulieribus interdi- catur. Non maniez, non calciamenta eorum, five * etiam miniftrantium cis ccttidianis egeant confuturis ; ne fubtilitas lineg ligandis eorum manibus fit pedibus in vincula debeat gravion conjici, peve videantur funiculos texere j unde ligatis inanibus fic pedibus fuis in exteriores te- nebras demergantur. Manicatis, etiam cippis non diffimuletis abjicere, quae ex cappis & tunicis habitu duplicato duplicitatem redarguunt animo- rum. Qui CX lino & lana contextam veftem prohibuit, fi vidiflët fuo tempore veftes ex cap- pa * fieri, non laudaflet. Prima fuit in ccelo generis humani tranfgreflio, primam & «ternam ex adverfario jejunans Chrilius vi&oriam repor- tavit . Siquidem vicit mundum in appetibili- bus fuis. Concupkcentia carnis , concupifeen- tia oculorum & fuperbia viue , de volupta- te , de curiofitate , * dc ambitione trium- phans . Modum fibi & numerum in ciba- riis laici pofuerunt, ut duobus ferculis fint con- E tenti. Qirad fi vobis diceretur µno fore conten- tos, forfitan Getmanjcis aliquibus non placeret. Vcrumtamen fi videtur fufficere quod ad cibum pertinet indifta frugalitas, veilrum erit imitatio- ne dignum aliquid addere fupcr deliciarum ine- ptiis declinandis. Et quidem ffiarer veftra, fa- crofan&a Romana ecciefia, ftatuit & decrevit omnibus fcxtis feriis, dc in'adventu Domini in cibo quadragefimali clericis fimül dc laicis jetu- nandum. Feria IV. & fabbato a carnibus dc ianguine * abftinendum; tranigreflbres cooftitu- hujtaa facronim reos canonum fore deccr-

nens. Sid * & familiis fais a inmmo pontifice ft fratribus fuis in fecundi feria eadem abftinen- tia carnrum eft injunfta, \quod in nobis * p»a- latos faltem, hkem majores voluntaria devotio- ne deceat amulari. Non competunt vina pig- mentis delibuta merori, huic potiflimum. cujus n.n expedit eblivifei. Nunquam negotiandum eft clericis, nunquam vilius comparanda qu«venun- dari debeant pretio priori, propterea quod fa- crilegium fuerat femper, nunc prsfertim gravius exccrandum; fic negotiis tamen ipfis deteriora videmur jurgia clericorum; oportuerat magis in- vicemjfupportare fic donare vobifmetipfis; fi quis adverfus aliquem habet querelam. Infatiabibs eft ardor ambitionis, nec ydrups avaritiae ex divi- tiis refrigeratur ' adeptis. Quid gibbum gibbo camdus adjicit in variis dignitatibus multi- tudinc przbendarum. Non hint ipfa, quae divi- nam erga hominem mifericordiam provocent , fed iram potius minantur. * Ad negandum cœ- ledis regni pér foramen acus ^introitum gibbus poterat abundare camelo. Itane vobis ftudiaho- neftiora non fuppetunt, * ut in avibus ludere . nec venationibus pudeat occupari? Dum etiam vobis fuperfluitas referatur crinium, * ab hujus vanitatibus abftinendum potius mementote. Aleam fugere Cato monuit , & gentiles, * de qua vobis ad exemplum fufficiat ad militiam Dei fighato- rum, quos hujufinodi ludos cernitis abdicate . Sufficiat etiam veftibus clericis ... quod przfens, fic quae majorem ~ redolent gpvitatem, organa conquiefcanr. Exhibeamus quod legimus, ut in vocem flentium organa trahfeant, & m luftum cithara convertatur. Igno/cite mihi , ii dixero , quod fal.ubrius , quam fuavius debeat reputari. A populis exterminata in ccclefiis li- centia jam ea * caufa relcinditur. Quid feftivi- tati & fatuitati? vel potius, ut apoftolico fer- mone vos commoneam, qur conventio Chrifti ad Belial? Nec vos latet in nonnullis ccclefiis enormitates aliquando contuetis aliquatenus re- fecari, & in Oloferícis cappis, quas offerunt , qui baculos ferunt, complacere. Quafi vero non dc moribus, quamde veilibus amplior cura Deo; quafi * in fenis pldfquam fericis deleftetur. Ve- D rumtamen nec ediftum fuper his & hujufinodi generale procedit, nec perenne proponitur jnter- diftum; fed, quod nulli debet efle "moleftum . His diebus ab hujufmodi vobis indicitur abftinen- dum. De incontinentia vero clericorum, unde ira Dei contra nos maxime provocatur, fic fcan- dala graviflîma inter clerum fic populum exci- tantur , apoftolica auctoritate firmifhme praecipi- mus, ut omne» fiifpeâas perfonas de domo fic procuratione fua infra quadraginta dies remo- veant; quod fi non fecerint, ab omni officio fic beneficio ecclefiaftico lufpendantur. Quibuslibet itaque taliter aditandum, ficut perfonis ecclefia- fticis eft vivendum, ut qui haâenusconfueverunt de qui|kifdam, tanquam de malefaâoribus df- treâare * ex bonis operibus ves confiderantcs , in tempore vificationis hujus ad glorificandum in vobis Dominum convertantur. Prrterea tor- neamenta fub diftriâa prohibitione interdicimus, ut quicumque talia per hoc triennium przfum- pferint t omni dominica die apoftolica auôoritatc excUmmu icati denuntientur, Et quirumqueeun- do vel redeundo cos hofoitio fulccperint, vel res fuas cis vendiderint, fimili excommunicatio- nis fententia innodentur. Veftes notabiliter in- cifse fic algotate fub eadem diftinftione prohi- beantur. Velamina etiam mulierum qux ad ve- recundiam defignandam eis funt corceffa , fed nunc

fSJ· nunc per infipientiam earum in hiciviam & lu-Axus, per excommunicationi* fimtentiam cohibeo-
xuriam excreverunt » & iqtmoderata longitudo {"Popliciorum, quibus pulverem trahunt, ad moderatum ufum,ficut decet verecundiam fe- tur. Choreas & tabernas, fimili mode* per hoc triennium interdicatis. U

VITA ET EPISTOLÆ CLEMENTIS, PAPÆ III.

CLEMENS huius nominis tertius, patria Romanus, qui Paulinus antea nominabatur ex cardinale Prxneflino anno Domini millefimo centefimo oâuagefimo oâavo, fub Friderico imperatore, oâavo (Idus Januarii pontifex faâus eft· Qtii ftatim intWftam a pnedeceffore expeditionem ad terram fanâam promovere, eamque ad efiêâum ducere I laboravit > & indulgentiam confirmavit : ftatuens quod quicumque ea de caufa fatram crucem fufeeperit, de omnibus peccatis, de quibus pcenitens confeflus fuerit, authorirate Dei & fanâorum àpoftolorum Petri & Pauli effet liber fic ablolutus. Haec Rogerus : rccenfens etiam pro terra fanda recuperandam certam formulam precum ab eodem pontifice per fingulos dies preferiptatn. Cum fenatu'Romano conditionibus fatis iniquis concordia inita Romam rediit. Inde miliis legationibus ad reges Francise fic Anglic bello diffidentes, cogitationem omnem ad recuperandam terram fanâam convenit, cum praefertim Saladinus omnem Antiochie principatum occupafiet. Imperatob fic Chriftiani principes ejus, piis conatibus aflêntientes arma arripuerunt, ac ipfum imperatorèm magno exercitu preeuntem, Francie atque Angliz reges, Burgundir dux, cum Venetis Pifani, aliique quamplurimi fubfecuti fuerunt. Eo tempore Guillelmus Sicilis rex abfque liberis morte fublatus eft. SedTancredus efufdemGuil lelmi confanguineus vendicans fibi regnum, bellum civile conflavit. Ad quem pellendum Henricus rex ob Conftantiam uxorem fuam heredem regni proximiorem in Italiam exercitum mifit. Cumque plurima damna rebellibus intnliflct, re adhuc infeâa revertas eft in Germaniam. Pontifex Tancredo favens, ei inveftituram regni dedit. *Nttibri&tn/ii.*

Exinde ad reformationem ecclefiafticam convertas, monafterium fanâi Laurentii extra moenia aedificavit, palatium Lateranenfe reparavit. His paulo poft confêâis, quarto Idus Aprilis obiit, fic fepultus eft Rome in ecclefia Latcranenfi anno Domini millefimo centefimo nonagefimo primo, cum ecclefiam tribus annis, tribus menfibus, quatuor diebus gubemaftet. Huius etiam temporibus Fridericus imperator poft immenfos taperatos labores in tene fanâz expeditione, poft victam in .przlio Soldanum Iconii, peragrans partes inferiores Armenie, in Caleph flumine, rapido' curfii undarum ejus abforptus interiit ; fit fucceflit ejus filius Henrietta jamdiu ante haec tempora in regem Germanie affumptus.

EPISTOLA I. CLEMENTIS /'''t''* f λ iit.

AD EPISCOPIS SCOTIÆ.

Nunciat iis Hugonem fanâi Andree epifeopum ab Urbano citatum, fit contumaciter, emanentem, epifeopatu depofitum' eflè, fuadcique Joannem eligi.

CUmens epifeopetr ferwt fervorum Dei, veiwrsfilibtu jrotribnf Joeelino Giafcnenji & Meettken ./fbcrierf cpsfcopis, & iileilis filus Ernoldo «Aiati ie Metros, & Bertramo priori dc Goiimgbom, fobitem & opoftolicom benedifliencm.

NS in dubitationis recidant fcrupuhun quz geruntur, dignum eft litterarum memoris commendari, fic ad illorum notitiam, quorum inrercfle videtur, celebri ac veridica infinuattone perferri. Meminimus autem quod borne memorie Urbanus papa prrdeceflbr nofter Hugoni, quondam diâo epifeopo fanâi Apdree, pro controverfia, quz inter eum fic venerabilem fratrem noftrum Joannem epifeopum vertebatur, fub excommunicationis interpofitione mandavit, ut ad certum diemrefponfurus m jure, afpeâui fcapoftolico preientaret. Verum quia confcius aâuum fuorum, fic eventum judicii reformidans, venire contumaciter recufavit : nos fic pro hoc fic pro aliis multis, quz, crebreicénte fama, ecdefic Dei feandalum pepererunt, ipfum ab epifeopatu fandi Andrcz, de confilio fic aflenfu fratrum, perpetuo judicavimus apoftoiicz fedis authoritate remotum, fic ab uta epifeopafis officii eo ufque fufpentam, donec apoftolica fedes duxerit de ipio aliter ftatuendum : abfolventes a fidelitate fubjcdos, qua ei tenebantur adftriâi. Sine, quia vacantes ecdefias diutius regimine paflofaJi carere, ianâorum canonum inhibent fanâiones: diferetioni veftrz per apoftolica feripta mandamus, quatenus dileôos filios noftrbs, capitulum fanâi Andre», ex pane noftra diligentius moneatis, ut fibi ralem eligant epifeopum fic pallorem, qui digne poffit epifcopalis officii dignitate potiri. Specialiter autem eos, quantum vobis poflibile fuerit, inducere laboretis, ut memoratum epifeopum Joannem, virum bons opinio, nis, fic pro fui honeftate nobis fic fratribus noftris acceptum, ad regimen fic prxlationem illius ccdefie fine cujutquam fcrupulo difficultatis aflumant. Qrod fi omnes his exequendis nequiveritis intereile, duo veftrum ea nihilo minus exequantur. Datum Pifie, decimo feptiIΓ3 Kalcndas Februarii, Indiâione fexta.

II. AD

II. AD WI LLELMUM REGEM Scotorum.

Ejufdem argumenti

Clentent epfapns ferviu fervernmDei , Vilklme illnflti Stolonem regi, feinte C'T npjlelitMt benediélienent.*

Oculos Divine majeftatis oflendere non modicum adimamus, fi praelatorum cxceifus, quibus indulgere falva confcientia non.possum iumes, per injuriam fine coercitione debita relinquimus. Unde cum bona memoriae Urbanus papa pradeceflor nofter Hugojni, quondam diète epifeopo fanâi Andre*, pro controverfia , quae inter eum A-venerabilem fratrem noftrum Joanuem* epifeopum vertebatur, fob excommunicationis interpotirione mandaverit ut ad certum diem refponfurus in jure confpeâui fc apoftolico pnelentaret, A ipfe con/ctus aâuum fuorum, A eventum judicii non immerito reformidans , ex contumacia venire contempferit · nos pro hoc A pro aliis multis, qua crebrefente fama ecctefi* Dei fcàndalutn pepererunt, iplum ah epifeopatu fanâi Andres , de confilio A affcnfu firatrum, perpetuo judicavimus apoftolica fcdis authoritate remotum , A ab nra epifcopalis officii eo ufque ftifpenium , donec apoftolica fides dul xerit de ipfo aliter ftatuendum : abfolventea aC fidelitate fubjeâos , qua ei tenebantur adftriâi. Licet enim ad honorem , A profeètas tuos , quantum cum Deo poffiimus , firmum habemus propofitnm intendendi, A in faâo predidi Hugoois curia Romana , non abfcue detnftione multorum , haâenus rtgûe fcrenlrati detulerit : quia tamen clamor ipfius ad nos indubitata fide pervenit, nequivimus errata fua ulterius fub diffimulatioqe claufis oculis pneterire.' propter quod* nihil in hac pane credimus aâum, de quo dcbeat animus regius quacumque ratione moveri. Rogamus autem devotionem tuam prece A afi fcâione qua pofliimus , A monemus in Domino, quatenus memoratum Joannem epifeopum,
1 quem nos A fratres noftri pro fui honeftate fincero corde diligimus , pro reverentia apoftoiicat fedis.A noftra in vifeeribus caritatis commend?tum habeas A acceptum * remiffa , fi qua fuerit , concepts indignationis offenfa , ipfum' in omnibus regi* dementia A benignitate pertraâes . Credimus equidem , quod de induflria A probitate ipfius tibi A regno tuo , authore Domino, mubum accedere poterit incrementi , A nobis ufque quamgratum exiftet, fi optatum apud regias aures preces noftra fortiantur efteftum. Datum Pii* decimofeptimo Kal. Februarii, lodiâione fexta.

* Frrtt, A remit*. H.

III. AD HENRICUM REGEM

De eodem.

*Cientem epiftopni fervni fervor** Dei Hnrin ñUmUt i A^llriuh regi feintent & jiptfalitae hntdMtunt.*

CUM ab apoftolica fode preces fulcepit regalis excellentia , authoritas , A poteftas, quas ecclefiis in fuo ftatu .iervandis, A multorum faluti expedit efteâui mancipare : diligenter eas debet regia fublimitas exaudire, A tanto forA tint & ferventius intendere , tit eflcâum cooie* quantur optatum , quanto certius fuerit, quod earum devota fufeeptio A diligeàs cxecui» ν-galem gloriam refpkit paiircr & falutem. Hinc eft quod ferenitati regi* pro venerabili fratre noftro *Joanne* epifeopo lanfti Andree litteras apo» iiolica; & preces duximus cum fiducia deftinanl das, altitudinem regalis eminenti* quanta pof> fumus afteâione rogantes , monentes, atque in femiffionem peccatorum omnium injungentes , quatenus, pro reverentia beati Petri & noftra, & perfecutionis ejus obtentu , quam certum eft pofum jam longo tempore pertulilfc, cariftimum in Chrifto Urilieknum lilium noftrum illuftrem regem Scotorum moneas attentius , & inducas, Ba fi neceftc fuerit , diftritfipnc regali, qua ei. ~~praemines~~ , ■ ~~conceffia tuae regia~~*celfititudini poteftate compellas, ut totius folignattonis fuse rancorem, quam erga epifeopumlcoocepit quo* rumdam malitia fufurronum, regiamdignitareni & falubria opera pietatis attendens /Jitqualibet occafidM remota condonet, & dicecefim fanât Andre·, quam d· communi fratrum confilio & aflenfu fummus pontifex fibi perpetuo confirmavit, de cetero ipfum quiete permittat A abfque calumnia poflsdere . Cum & ipfe paratus exiftat regi* nujeftatis,, prout fuerit confentaneutn rationi , exiftere in omnibus obediens & fvfelis. Datum Pifte xvii. Kal. F/bniarii, Indiâione fexta.

IV. AD CLERUM EPISCOPATUS

Pro Joanne epifeopo fanâi Andree.

Cientem epifapm fervni fervent Pei nmverfe elrre m/tepeim fnlJi .4wdrr«, Jafarne O eft^ebenne ieneMheneat.*

T tc1T lo rebus dubiis valeant aliqui fuam JL· aftutiam feu malitiam oftentare : cum tamen fcrupulus fuerit, Aarticulus dubietatis amotus, A manifeftis indiciis apparuerunt veftigla veritatis, penitus funt devia relinquenda, R reQâitud■js tramites inquirendi pariter A fervandi ne, quod abfit, aliter agentibus.-&'In fua pertinacia confiftcntibus, poft flagella prafenriapenafque condignas, perpetuis mortis interius fupplicio deleantur sterno . Volentes ergo paterna lolicitudine veftre falutt profpicere, A utilitatibus A quieti veftre providere : univerfitati vefine per apoftolica feripta mandamus atque prvcipimus , A in obedientia virtute Injungimus, quatenus infra quindecim dies poft harum fufeeptioocm, venerabilem fratrem noftrum Joaonen^ epifeopum vcftram, in pontificali officio canonice fubrogatum, ficut patrem proprium A paftorem fufetpiatis humiliter A devote, ac ejus de cetero fajubribus monitis A mandatis , omni Efimultate remota, debitam reverentiam, A obedientiam impendere minime poftponatis : friet»tes quod poftquam Hugo , qui vir olim epifeopus dicebatur, per Romanam ecclefiam a veftri epifcopanis dignitate fuit amotus , vel poft ejus deceffum jam dido Joanne epifeopo veftro fuperftite , aliquem fortafie epifeopum elegiftis , eleftionem illam authoritate apoftolica vacuamus. Si vero, quod Deus avenas, in eundem epifeopum Joannem , inimico humani generis fuadente , aliquam confpirationcm facere prafumpfiftis : tam vos, quam totum epifeopatum, tamdiu volumus interdiâi fententix fubiacere, do-

donec agnoicentes exceiium, àd^manUatiim ipfius Joann* epikupi redeatis .. Dat. Pifx' decimoieptimo Kalend. Februarii, Indid. vi.

V- AD OMNES EPISCOPOS.

♦ · Pro eodem negotio.

Clement tpifcepm fetvui L ti , vencr.rpi- M'r fratviha Jxehn» Gbjiiatifi , O Merdtrf, & Rkbardt Morejtnfi ,·. rpijiopit ; <J" filiis Emujo <h Mtlret , tX /Insoni Je benitlit, ύ it Jjnila Cmce , Cl de ,5rnt>u'.ï-_ ›m, if at dcaiM ; Jalntem Ù apaflb· heam btned.ilituum.*

AD ea quae icfpiciunt homftatcm , bc falurem pariunt animarum , quamvis ablquc monitis .nicndere debeatis, &dihgcntein operam juxta yeftri officii debitum tribuere vos credamus ; vcflram tamen diligentiam ad majorem in his folieitudincm exhibendam litteris apoftolicis duximus exhortandum , ut eifdcm operibus laude dignis tanto ferveptius infiftatis, quanto vobis falubrius erit in ipfis ad/exhortationem apoftolicam exaâiorem diligentiam · adhibere . Confiât utique quofdam ecckfiarum prxlatos, cum his quiicandalizati fuerint debcie pati, juxta normam apoftolicam, uftionem , Cx cum infirmantibus infirmari . Qpantas vero perlecutiones his.'temporibus fullinucrit ecclefia larrfi Andrée, quantas calamitates incurrerit ftprefturas, quam etiam graviter haftenus fuerit perturbata fub umbra. indignationis regia; celfitudinis , & quaffata ; infuper venerabilis frater t oiler^ Joannes epiliopus fandi Andréas quot dc quanta pericula fuftinuerit & labores pro fervanda libertate. ecclefix fibi rommtffx, & ei a nubis & duobus ncftiis prxdeccfforibusconfirmais-cum ea omnia vobis fint manifefia, ilia veftris auribus inculcan i.1pervacuum vjdctur. Nunc igitur quampiuri-muni expedire dignofeitur , & -dc laluic regia, & ftatu prxfcriptx ecclefix reformando, atque pace nifi ipfi epiicopo conferenda nos convenit fulicitudinem gerere congruentem, & circumfpcflioncm veftram ad corroborandam nobis * >doneuni reputamus : difcrctioni vcfirx pèr apoftolica firipta mandamus atque preupimus, quatenus poli fuiceptioncm litterarum noftrarum convenientes in unum , ficuti decet viros providos & diteretos, carifiimi in Chiifto filii nvitriGutlklnu illullris regis Scotix pixlcntiam adeatis, Cx euin moneatis diligentius, dc initantius inducatis, ut epiicopo memorato rancorem indignationis lux remittat, & in hdc Romanam ecclefiam, quae lcrenitati regi* jam longo tempore detulit, non contemnat ; fed ejus & vcftrismonitis, prout regi* glorrx convenit &. faluti, l*ne dilatione falubriter pareat &. humiliter acquiticat, ac ipfum cpiicopum prxlcriptum dicrceltcn Undi Andree in pace permittat habere ; cum cx debito regie dignitatis ecclefias teneatur ctun palloribus fuis non dilpcrgere , fed fovere; non contemnere, fed amare; non proiequi, led tueri. Quod li tnoniiis apoftolicis , in proprix falutis periculum , quod abfit , duxerit refiitendum : in regnum lux celfiludinis, dc perlonam fuam, dc omnes fautores regios nunciciis inteidtdi iententiam, infra viginii dies fine appellanotfs obftaculo authoritate apoftoliea â vobis promulgandam. Illos infuper, qui Hugoni obedientes extiterynt , & ci fomentum in fua obfimationc deflerunt , poftquam cum lcdcs apoftolica a dioecefi fandi Andrç$_removit perpetuo, & excommunicationis lententiam in ipium promulgavit/fixmli lententia peiicllatis : & publice nunciantes, excommunicationi lubeflë tamdiu facittis , tc ab aliis ardius evitari, donec ad mandatum. eCclefi* revertantur , abfolutionis oVpcficium.ab eodem epiicopo petituri . Adhcc altaribus ôçTcalicibus, in.quibus jam didus Hugo, dum in excommunicatione politus, celebravit, purificationem & fandificationcm juxta conluetudinem ccqlefi* conferatis . Ad ecclcfiam quoque laudi Andréa pariter accedatis, & fratribus convocatis in unum , innetis capitulum, de ordinc & ftatu cccieii* diligentius inqu·ratis .· &, fi quid in eadem ecclefia per fupradidum HugonKn immutatum inveneritis velilatutum, authoritate noftra id in flatum, debitum inducatis ; &, fi quid'*in ipfa fuerit corrigendum, efficaciter, ftudeatis id in melius reformare . Si vero , -quod abfit, aliquos ex canonicis 'ad recipiendum humiliter & demote pallorem fuutn prxdiftum duros inveneritis dc rebelles ·; cos inllantius moneatis, ut illi reverentiam & obedienttam patri debitam exhibeant, & a maligno atque damnabili propofico· iuo deliftant . Quod ft contumaces extiterint , eos ab officio pariter & beneficio iufpcndatis, & excommunicationis vincula innodetis quo ipfos faciatis manere ligatos, donec monitis<& mandatis ecdefiaftieis acquiefeant . Quod ii omnes his exequendis interelfe nequiveritis , reliqui ea nihilo minus exequantur. Datum Pifse decimoieptimo Kalend. Februarii, Indidionc lexta.

« fjrtt sfo- uram- H.

VI. AD WILIELMÜM REGEM SCOTORUM,

De exemptione ecclefiarum terr* fit*.

Citimi efifitfiu ftrvtu ftrwrta» £>ei t tariffing ut Chrifio filit fUlitlmo iUnftriSratornm regt, [tbiitHt.G tpejioltcam benedrfhonem.

COM univerfi Chrifti jugo fubjedi ad fedem apoftolicam patrocinium invenire debeant & favorem ; illos tamen fpecialius convenit munimine protedionis confoveri, quorum fidem ac devotionem in pluribus eft experta : ut ad ipfius eledionis favorem tanto amplius provocetur, bc ejus reverentix devotiori aftrdione fubdantur , quanto benevolenti* ipfius & gratis pignus ie noverint certius aftccutos. Eapropter , cariflimc in Chrillo fili, reverentiam ac devotionem , quam ad Romanam te habuifle a longis retro temporibus ecclesiam novimus, attendentes, prslcmis feripti pagina duximus ftatuendum, ut Scoticana ecckfia apoftoliea fedi , cujus filia fpeciaus exiliit, nullo mediante debeat iubjacere. In qua lue fedes epifcopales effe nofcuntur : ecclefir videlicet fanâi Andree, Giafcuenfis, Dunkeldeniis , Dumblinenfis , Brehiuenfis, Aberdonenlis, Moravienfis, Rofenfenfis, Katincniis : & nemini licear nifi Romano pontifici , vel legato ab ipfius latere deftinato, in regnum deoti* interdidi vel excommunicationis lentçntiam promulgare, dc fi promulgata fuerit, decernimus non valere . Adjicimus , ut nulli dc ictero, qui dc regoo Scotix non fuerit , nifi quem apoftoliea fedes «propter l»oc ae corpore fuo fpecialiter deftinavckit , licitum fit in eo legationis officium exercere . Prohioemus autem , ut conrroverfix qu* fuerint in regno illo de pofleffionibus ejus txort*, ad examen extra regnum pufitorum judicum

»

dicunt non trahantur, nifi ad Romanam ccclefiam fuerit appellatum.' Si qua vero fcripti" coi». tm hujus libe.rtat.:s ftatuta apparuerint impètrata, vel in poftentm, iftius/boncefiionis mentione non habita, contigerit impetrari .· nullum tibi vel ipfi regno circa hujus prerogative con· ceflioncm pntjudicium generetur. Praeterea libenates & immunitates tibi vel eidem regno, vtl ecclefiis in eo cooftjtutis, a pnedeceftoribus noftris Romanis pontificibus induites, & haftenus ohfervatas i ratas habemus, fic illibatas futuris temporibus ftatuimus permanere. Nulli ergo, hominum liceat paginam noftr» conftitutio* nis & prohibitionis infringere, velet aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare prxfucnpferit, indignationem omnipotentis Dei dc beatorum Petri & Pauli apoftolor.im ejus fe noverit incurfurum. Datum Laterani m. Idus Marcii,'pontificatus noftri anno primo.

VII. AD MERSEBURGENSEM BT E 1ST ETENS EM EPISCOPOS, &C.

De Ottonis Bambergenfis epifeopi & Pomerano* rum apoftoli canonisations.

Ckmetu epijcopsu ftrvnt fervontm Dei, vtnerebiHint fretribns Merjebxrgtnfi, & Eifieterfi rptfcopis, & dili&is filiis fenili Emmeremi Rtlisbaneafis, dT Stevertzenfi abietibus, detono, & [cbolaflico virtzinrgtsifi, felatem & epofte!t-C esas hmidiSimum.

Ad audientiam noftram & quarumdam ferie litterarum & relationem multorum pervenit, quod Divina potentia ner merita & interventum beati Ottonis Bambergenfis multorum eft operata falutem, prccipue in gente Pomeranica, ad quam fuit ab apoftolica fede tranfmiffus, & in ea quampluribus miraculis donavit illi Dominus corufeare. Quoniam igitur, juxta Divins feriptura teftimonium, lucerna non fub modio, fed fupra candelabrum eft ponenda, diferetioni veftrx per apoftolica feripta mandamus, quatenus de vita ipfius dc miraculis diligentius inquiratis, qux nobis fuerunt per multorum litteras indicata: & fi non inveneritis aliquid quod obfiftat, ipfum canonizatum, authorttate freti apoftolica, folentuter dc publice annuncictis anniverfarium diem fui rranfitus facientes, & publice annunciantes, ad honorem Dei, & ipfius beati viri memoriam folennem haberi. Datum Laterani tertio Kalendas Maji, pontificatus noftri anno fecundo.

gÿ* DECRETA CLEMENTIS IIL ■X H. COLIT. AUGUST.

Clemens 111.

Querelam Gand. acolythi nos accepifte nôfcatis, fient predeceflor nofter Gregorius, qui ad vos propter eum bis fcripfiffir nolcitur qui cum a G. muliere peteretur in virum, inde iumpta occatione, ipium beneficio, quod a nobis habebat, poft appellationem ad fedem apoftolicam faftam minus rationabiliter fpoliaftis. Unde, quia omnibusinjufte gravatis patrocinium tenemur apoftojicum impertiri; d. v. ro. attentius dc per A. f. p. m. qua. fi rem fic fe habere confluent, memorato clerico beneficium illud taliter fubtraftum abfque dilatione reddentes, ap. re. pacifice dimittatis v ita quod qtterelam ad nos non debeat iterare, memorati ab- bat» lentenția non obftante, fuper matrimonio Uta, quominus beneficium debeat optincre, nifi curam habeat animarum annexam.

Idem O. Verulano epifttpo.

Literas tuas recepimus, ex quarum tenore cognovimus, quod cum lator prxfentium quandam ieminam jam elapfo .quinquennio fibi matrimonio copulaflet, & fecum per très menfes in eodem ledo, dormifiet, maleficio fco creditur impeditus; quod cognofcere illam nAuivit. Super quo fedis apoftdiicx littras recepifit, in quibus* continebatur, quod de Rcmjanx ecclefias con-' fuetudine non erat talium matrimonium fepa- randum. Unde convocatis eis ad tuam prrfentiam, cum viverent feparatim, compulifti eos ad habitationem redire communem, dc licet poftmodum in eadem domo, & lefto fuiftent, & idem homo multa verba, ficut tibi conftitit, eidem femine contuliftc, ei tamen non potuit camalirer commifceri propter qux tu timens, ne idem vir homicidii reâ'tum incurrat, quod in hoc cafu effet agendum, nos confulere voluifti. Quocirca d. t. per A. f. m. qua. pro memoratis occafionibus non dimittas, quin prxdiftos' virum dc uxortm per cenluram ccdefiafticam i^mul habitare compellas.

Idem Anconitxno ttrtbiepiftopo.

Przterea de lege illa, vel errore * quam cives tuos alferis ftatuifie, videlicet, ut fi quis teneret per XXX. annos pofleffiones alicujus ccclefix, nec reddidillet canonem conftitutum non ideo cadent ad oenfionem pofleflionis illius: nihil certi tibi pofiiimus refooodere; -donec conftitutionem illam ab ipfis taftam nobis verbo ad verbum expofitam ftudeas deftinare.

Idem.

Ex tus fraternitatis confulto percepimus, te velle a fe. A. certitudine edoceri, utrum *Secer*dotes, vel alii, in quibuslibet facris ordinibus conftituti, qui per lapfum carnis, reatum adulterti incurrerunt, vel perjurii, vel alii falfi teftimonii, vel crimine homicidii irretiti, bonum refts confcientic perdiderunt, fi peraâa condigna poenitentia de commiflo, in prioribus tollerari, vel fiiftragantibus meritis provehi valeant ad majora. Super quo fraternitati tux refpondemus, quatenus fi notoria fint crimina, quae praediximus vel ordine judiciario comprobata tales res ceniura factorum canonum etiam poft pcraftam poenitentiam non tantum ad altiora progredi non permittit, verumetiam jubet gradum priftioum non tenere. Porro fi propofita crimina contra aliquem notoria non fuerint vel ordine judiciario comprobata, monendi funt tales qui eildem tenentur obnoxii & fub intermiriatione divini judicii obtcftandi, ut in reftim»· nium damnationis fux in fufeepto ordine non miniftrent.

Cum facrofanfta Romana ecclefia dcc. & infra. Alios autem, qui propter impedimentum «tatis presbyterii honorem adipifei non pofiunt, fi id folum obftare cognoverit, licet forfan ad talia officia in en aetate non debuerint affiuni; equo animo debes ufque ad illud tempus fine rancore aliquo tolerare; quod eos ad uifcipiendum onus facerdotii de conftimtione canonum ido*

fg» idoneos, fi aliud non ©bftitetir comprobabis, quos utique prefatii animadverfionis fententia curabis auAoritate noftra perftringere, fi tunc a te commoniti comempterint ώ presbytero· ordinari.

Mem.

Si matrimonii caute poifit per procuratorem expediri nos tue duxit prudentia coniutendos. Hic autem decernimus diftinguenduni, quod fi- * in ipfa caufa matrimoniali criminaliter qtueftio ventilatur,-de ob camdem ab adverfa parte criminali fit agendum, non per interpofitatn per» fonam, fed per ipfiun perfonam principalem eau- fun matrimonii terminari oportet', cum ficut» jura teftahtur, pratens pryfentem accufare debet, fic fetalionis vinculo obligare. Secus autem in caufa matrimoniali, in qua non criminaliter agitur, credimus procedendum fecurius tamen ageretur. fi cum haberi poilit principalium pratentia perfonarutn, ipfis prêtentibus in utroque ad definitionis calculum 'procedatur..

*Mt**,

Significavit nobis tua fraternitas, quod quidam in provincia tua vocati aliquando ad judicium venire contemnunt, fic pro contumaciafua per te, vel per aliquem fuftraganeorum tuorum vinculo anathematis innodantur. Tandem vero Q ad te redeuntes offerunt fe ad juftitiam, dequod juri pareant, juris jurandi volunt religione firmare. Sed ne ante decifionem caufat a fententia potent excommunicationis abfolvi; pars adveffa appellationis ob. interponit. Sunt infuper * alii, qui excommunicati fe juramento prr- ftito juftiti· ftare promittunt; fed poft abtoh»- tionem fuam diffugiunt, fic appellant. Super bis igitur f. t. duximus refpondendum, quod abfolutio.przdiâorum, qui pro eo, quod cum venire noluerint ad cautem, excommunicationis fententiam receperunt, prohibitione teu appellatione adverte partis impediri non pôteft; dum. modo parendi juri futecientem praeftent, fic idoneam cautionem. Illi vero qui jurejurando prq-P mittunt fc juftiti· parituros; fic per appellationis obftaculum fubterfugiunt, nifi infra convenientem terminum appellationem fuerint profecuti, a te cogi poffunt, fic debent ut ficut juraverint, ap. re. juris parcant aequitati.

Idem.

Tenor literarum tuarum apoflolatum noftrum edocuit, quod cum nobilis quidam G de tuo cpifcopatu recCpto a prsdeceifore tuo primario « pWt lapide, oratorium in ftadio * fuo conftruxit, dc cum ad inftantiam ejus paratus efles contecra- t'onis munere illud infignire, ab alio Dobilifuit, ne procederes, in ejus ut * credis odium appel- E latum. Tu autem volens appellationi prout fraternitatem tuam decuit, cum humilitate deferre, & a contecratione abftinuifti, & terminum ei, infra quem debeat protequi appellationem, prefixifli, cumque appellationem fit ille nullatenus, fic annus fit a die appellationis clapfus fundator przdi&us confccrationem diâi oratorii a te cum inftantiam petere non omittit, (piavero prefiynendum videtur, eum vere * propter gravamen, vel oppreteonein. aliquam in fui juris difpendium appellate cum vo untatem non habuerit infra prefixum libi (enninum fuper ap-

Apcllationis caufa procedere, prafcrtim cum de jure communi anni fpatium appellantibus fit indultum, intra quod fecundum fa, communiter, re litem exerceam: f. t. per A. f. m. qua. fi ita procсffum cognoveris, ficut ipfarum habuit contuenti* literarum, cum exinde fueris requifitus, pneferiptiun oratorium ap. cef. reddas mupere confecrationis infigne.

Mem.

Licet appellationis remedium ad Jevamch in> ventum, fuerit oppreflbrum, nonnulli tamen c!e-t rici tu« fraternitati fubjcdi, ficut accepimus, ad appellationis diffugium malitiofe recurrunt, fit dum examen tul judicll temere fubterfugiunr, pontingtt fepius, ut non folum ipfi, fed "etiam alii, qui ab hujutmodi culpa fint penitus immunes ad fcculare judicium * protrahuntur, un- ' κ*τα***' dc fit, ut pro calunmiofis a laicis, innocentes >ar prolixius moleftentur. nios igitur tant· incommoditati tplericorum volentes paftorali follicitudine providere, dc laicis ipfis auferre materiam 'fugiilandi clericos, vel eos fub * eorum judicio. coercendi, tibi nos fuper hoc confulere curanti, 4«· taliter duximus rtfpondendum, ut fi cujuslibct Clerici tibi fubjcdi queftio fuerit ad tuam fraternitatem delata, & quod in queftione vertitur, xl. folidorum valentiam non attingat cle- ,tico, qui ex hoc ad fe. duxerit Apoftolicam appellandum, ncceflitatem tibi non imponimus deferendi; quominus fi malueris, caufam ipfam fine ap. ob. valeas terminare nifi manifcfta contra te fufpicionis caute fuerit oftenfa.

JdrM *fyi/cepe.*

Fraternitatis tu· prudentiam ficc. & infra Secunde queftionis nodum auctoritate duximus Lateranen. concilii refolvendum; ut nifi videlicet de aliquo, vei * de aliquibus, vel - inferioribus * inrationsbile aliquid obici & probari ** ftitr/htf imiif* contingent; pnvvaleat temper & optineat debi-ra- tum re. ap. ob. firmamentum, quod a *majoris* *"· › & fanions parte concilii foerit conftitutum; nifi r<"r antiqua confuetudo ecclefi· ha&enus obfervata, & Àpoftolicc fedis auctoritate confirmata aliud fuaferit obtervandum. Sic enim & audacia dante domino refrenabitur improborum, & ecclefiarum utilitas latius per ejus mitericordiam extendetur.

Mem.

Ad audientiam noftram, te figmficante, pervenit; quod * cum Judaticupiditate maxima, & "deeft cum damnabili parochiam fandi Laudi pro parte magna occupaverunt, & adhuc refiduum de die in diem occupare contendunt. Quia vero pneferipta fandi Laudi ccoefia propter hoc magnam fuorum bonorum jaduram * incurrerit dif. v. per. ** inntntt* A. s. p. m. quatenus nifi Judvi, qui in civitate Rotomagenfi morantur, ad monitionem veftram, & decimas, & omnes proventus alios, quos de parochianis fidelibus, fi ibi habitarent, confequerentur, predict· tendi Laudi ecclefi·, & aliis quarum parochias detinent occupatas, annis fingulis fufficienter, ac congrue recompeo- A fare curaverunt; omnes * Chrifti charadere in- · *ckr^i»»t* fignitos, live virilis, teu feminei texus extiterint, qui Judaeis obfrquium exibere, aut mutuo' aliquid ab eis accipere, aut reftituere jam acceptum, venditiones aut locationes cum cis contra-

trahere, feu quemlibet alium contraâum inire»i vel eis, ave di<erc feu h*bere colloquium, nift de fua correâione, vel inexperta convtrfione *, allicere ulla prxfumptione temptiverinr, omni gratia, & timore pofpofitis, çontradiâione, & &p. cef. anathematis vinculo aftringatis cui etiam volumus firntcntiae fubiacere quicunpg. illis ad veftri elnfionem mandati, confilium fqum, five auxilium impenderit, aut favorem.

Jdras.

Interrogatum eft ex parte veftra; utrum JudxivelSirraccni ad fidem Chriftianam convcrfi fuis uxoribui cohabitare valeant, quas in fecundo, tertio, & quarto gradu fibi, dum fuiflent in infidelitate pofiti, matrimonialiter copularunt; an ipfis convertis liceat reli&is conjugibus ad alias nuptias convolare. Au&oritate tibi prxfentitun refpondemus: quod taliter ad fidem Chrifti converti, quàndiu, voluerint,.uxores eorum remanere cum ipfis; eas five convertie fint, five non, licentiam habeant, fi voluerint retinendi, non tamen funt cogendi ad hoc. Ceterum ipfis viventibus & volentibus remanere, cum aliis contrahere non * debent, quod fi in odium Chriftians fidei receperint, cum tefte Gregorio, contumelia creatoris circa eum, qui-relinquitur, jus matrimonii folvat, alias in matrimonium ducere non prohibentur; nec refert, utrum in feeundo, vel tertio gradu dum fuiiTent a fide alieni contraxerint, cum fuiflet in veteri tantum lege prohibitum, ne fororuui lucrum turpitudinem revelarent.

Idem,

Perpendimtis^&c. ceterum devoto, quodipfum Comitem fecilfe proponis, ut fcilicet fingulis textis feriis in pane & aqua jejunaret, non videtur, quod redemptio illa futficiat de Altari confiniendo; * cum quavis voluntarium fit* vovere, *ex* neceflitate tamen vota fa&a * illicita funt folvenda. Ad ultimum quod de fubveniendo terrx Hierofolymiranx promifit ipfum ad eundem illuc in propria perlona fi fieri poteft diligentius exhorreris; vel iu voti fupplementum competentia fubfidia euntibus Hierofolymam fubminiftrct.

Idtm.

De minori poflemus follicitudine argui merito, li ad ea confervanda jura veftri monafterii, qux ad provifionem * veftram fpecialiter refpiciunt, animum non accumularemus quapropter verbis & * juftitiis veftris Pontificali volentes diligentia providere, au&oritate apoftolica prohibemus, ne in ecclefiis ad prxlentationem veftram fpeftantibus ulli, nifi a vobis prxfentati fuerint ordinentur; fed fi quos vobis non prelentatibus ' ordinari contingent, ab ecclefiis eis per vos metipfos auftoritate apoftolica amoveantur, & eorum ordinatio penitus irrita habeatur, nifi forte, quod abfit, prxfentatioaem clericorum vos coniliterit malitiofe differre.

Idem.

Nobis ex tuarum innotuit continentia litterarum, quod quidam miles pârochianus tuus olimi quandam nobilem juravit filio fuo tradere iai uxorem, circa annos nubiles exiftenti quam idem filii nomine traduxit; pofimboum etiam quattuor annis, & amplius candetn murum in propria domo enutrivit, procçfluvero temporis uxor praefati militis diem daufit. extremum; & ipfc cum traduAa filii inftindu d.jbalico dormivit, & cum id ' poftremo publicum extitiflet, cam fibi matrimonialiter copulavit, cui firmiter vetuifti, ut cum ea amplius non dormiret, fi faluti proprie vellet providere. Veium quia quid fuper hoc fieri debeat fedem duxiftiAp. eonfuJendam; nos tuam diligentiam approbantes per. *A.* fi m. qui. militi prænomitûto lub 'excommunicatione prohibeas, np ad eam carnaliter de cetero praefumat .accedere, vel ei ic*audeat ultcriusTadmifccre.

Cum fis praeditus fcientia litterarum, & ad ea fufficiens, qux a nobis requirere vohtifti, quia tamen ad majorem certitudinem indicium noftrum follicitudine paftorali tequiris, & prudentiam tuam ex inde commendamus & refponfum noftrum pro ' fufeepto otficii noftri debito deftinamus. Confuiuit nos fane tua difcrctio utrum ii, qui contra inhibitionem annuatim in fuo fynodo cum excommunicatione in genere fa-ils clandeftina conjugia contraxerunt, feparandi * tint, an tolerari debeant fie contraâa ma- *fun.* *trimonia* vel taliter contrahentes excommunicandi * funt, donec fatisfaciant ecclefix, quam *fn!.* lxfetunt. Super quo utiq. f. t. duximus reipondendum quod licet fie contraâa matrimonia conjugia efle* negentur, facri tamen canones ideo, prxdida prohibere noicuntur-, ne fi alter con' trahentium mutata voluntate in aliud votum fc publice transferret, pro conjugio, quod incertum eft, judicis lententia promulgari noopolfit Verum fi contrahentium voluntas propria fuft'ragaverir, & legitims vota * fuccurrerint, licet ab initio tale matrim. non tenuerit, ex poft fafto tamen fublequente voto utriufq» legitimo roboratur, & tolerandi funt taliter contrahentes, nifi matrim. fuerit àccufatum I Sed quoniam contra interdiclum ecclefix, & cxcomumeationem generaliter ladam agere * prxiumpferunr, nominatim excommunicati denuntiandi funt pro contempta, donececclefix fatisfccerint, & poftmodum eis infpeda perlbnarum, & temporis qualitate, pxnitentia eft indicenda.

Idem.

Ex literis tux fraternitatis, accepimus, quod cum B. miles L. mulierem XXV. annis tenuerit in uxorem, nunc diâus miles ab ea feparari defiderans, matrimonium ipfum accufavit, afferens, fe ad invicem in feptimo consanguinitatis gradu attingere, * idemque coram tc fufficienter fe probaturum idoneis teftibus proponebat; adjicens inluper, quod obhanc caufamaG. prasdecefibre *tuo in primo anno* nuptiarum vinculo fuit excommunicationis aftriâus.-ex adverto vero prxfata mulier dixit, accufationem fuam nullatenus audiendam, eo quod ficut ,fe. manifefte probare dicebat, per XXV. annos idem vir tanquam legitimam uxorem eam tenuilfct. Unde quia fuper hoc nos confulere voluifti; confultationi tue taliter refpondemus, quod li tibi conftiterit prxdl&im virum mulierem illam XXV. annis tanquam tutorem legitimam tenuifle, ipfum ad eam * in uxorem dc cetero detinendam, ôt maritali aficBione traftandamap. re. compellas, per-

perpetuum ipfi viro fuper eadem queftione filentium automate Ap. imponens.

Jde~.

Diletos filius nofter Archipresbyter tous per fuas uobis (itéras intimavit, quod cum duo viri duas accepiflcnt furores ; «ltera fine liberis ex hac vita fubtraâa, vir ejus accepit aliam in uxorem, ex qua filium generavit, cui filia foreris alterius fuit tempore procedente in matrim. copulata; cum qua jam permanem filios ex ipfa › ac filias, qui adhuc fuperil ites funt , accepit . Qiia vero ex matrimonio ilfo finiftra opinio eft exorta, per mcmoratasliteras idem archipresbyter apoftolicum duxit fuper hoc confilium requirendum. Unde licet publice honeftatis jufliria hujufmodi prohibeat matrimonia contrahi, quia tamdtu iniimul permanferunt, ut accufatores (Ii qui fuerint) debeant fitfpeâi haberi , qui cum przfenres extiterint per tam loqga temporis fpatia tacuifle nolcuntur , hoc til^ fuper hoc duximus coniulendum ; ut contra' matrimonium illud acculatio nullatenus deinceps admittatur ; fed potius fub ditTimulationc perfonz illae permittantur infimul permanere.

liem.

Sicut ex literis tuis , ic petitionis tenore nobis cbljtx cognovimus , cum olim inter H. & R. mulierem matrimonium effet /uranie ito firmatum , quod quidam afferebat cos adinvicem Cunlanguinitatis fe gradu attingere, tunc vocato pkbiino , de cujus parochia vir Jc mulier fueiar.1 ciiundi , ei dillridius injunxifti , ut fuper negotio illo veritatem inquireret diligentius , & aemulatoribus ipfius matrimonii ex tua parte przcipciet, ut intra terminum, quam pkbanus ille illis flatucret, ad accufat tonem convenirent ; quod fi in ilio termino non accederent , ulterius minime audirentur . Unde quia idem accufatores in ftatuto cis termino minime acceffcrunt, matrimonium illud fuit utriufq. copula confirmatum , quia vero poftmodtun patruus przdiflz puellx ad illius , ut dicitur, hereditatem anhelans ; accufaturus matrimonium illud ad pizfentiam tuam acceftt, duos fecum telles adducens, quos przfatus vir , & mulier parati erant infames efle incontinenti probare , & quia verbis cotum minime aJquicfcere videbaris , idem vir ad noftram audientiam appellavit , quia vero contraria matrimonia fine magna deliberatione feparari non debent, nec contra ea recipi quzfllones; f. t. m. qua. fi vera funt , quz przdiximus , telles , & accufatores ipfius matrimonii, tamquam fuipcciosabicias, nec te ipfe mittas, nec finas, quantum interfuerit a quoquam admitti.

Idem.

dt Λ·'- * ‹ Comes * WII. dc Rumaren , sir nobilis parochianus tuus prout nobis per tuas literas retulifli, tibi fuit kereto confeflus , quod cum ipfe cum quadam muliere nobili matrinr.inium cuntraxiflet ipia inftinâu quorundam admonita, «'onfanguiniratem inter le , & eum efle propofuit, per Ricardum olim Cantuarien. Archiepiicopum , pullulavit divortium celebrari , licet autem pexdiflus comes illam ci ederet ad *fe* nulla lonfanguimlatis linea pertinere , ferens tamen Indigne, quod uxoi fuaeum contemplerai, cum A contradicere p?tuiflct obticuit , nec aliquatenus ad fidem apottolicam * appellavit, fed poftcoo- . fanguinitatem probatam, & divortio judicio ec- *teUm* clefiz conficuto muliere jam difta ad matrimonium cujufdam nobilis tranfeunte, eidem WII. aliam fibi matrimonialiter copulavit , quia vero ipfum propria confcientia remordet, nt efferis, de eo, quod fciens inter fe & primam uxorem nullam efle confanguinitatcm, ab ea fuftinuit feparari , cnm ab ipfo commonitus quid fibi agendum fit, diligenter inquiras. Przfenti pagina refpondemus , quod quamvis in confcientia fcrupulum gerat dc prima conjugia derelicta, non debet tataen a fecunda recedere , & conjugale debitum denegare ; expedit tamen, ut pz- "nitentiam ei conpetentem jungas; pro eo quod contra cunfcientiam fuam feparari confenfit, & intuper eam pznitentiam fibi experiatur infliftain ; ut ad fecundz coitum cum dolore , fi fuerit requifitus , etiam teneatur accedere ; tamen arbitretur fe jus repofeendi ab ca carnale debitum amiflifle.

litu.

Super eo vero quod quzrere voluifli , fi alicuius electio caffata fuerit , & idem regimen ejufdem ecclefiz iterum concorditer nominatus, an (ecunda eledio debeat confirmari, hoc tuam tenere volumus diferetionem, quod fi prior cleâio non vitio perfour, fed modo eleâionis caffatur, nifi forte fimoniz pravitatis aliquid intercefiffc confliterit, promotionem ejus in cadent ecclefia non debeat impedire.

DECRETA CLEMENTIS HI

Cvarmla

In Compilatione edita a Manfi in Append, ad Milcrllanea Balurii to. III. edit. Lucenf.

CLEMENS PAPA III.

Hebetur Regtflrorttm Libro· CotforeagiffIMi epifeopo.

DjN prarfentia noflra pofitus Ambrofius , duxifli A neccffario requirendum, quid agendum fit tibi de quibufdam mulieribus in tua ditscefi conftitutis , quz cum viros fuos in captivitatem , vel aliam peregrinationem addutos jam ultra feptemnium fuerunt przftolatz, nee certificari poffint dc vita ac morte, licet fuper boc follicitudinem diligentem habuerunt; quod cum juvenili ztate , feu alia fragilitate carnis humanz continere non poffunt, aliis expetunt in matrimonio copulari . Cum autem dicat Apoflolus . *itndier toHiio olligJtJ efl viro , vir ejot vivit* . Tuz coniulrationi taliter refpondemus . Quod quantocumque annorum fpatio ita rema- £ neant, viventibus viris fuis non poffunt ad aliarum consortium canonice convolare, nec tu eas contrahes Ecclefiz auAoritatc permittas, donec certum nuncium receperant dc morte virorum. (Datum Laterani.)

Idtm dicit vilieimo Regi Sicili.*

Caritatis amicafimplicitasnuUis verborum fallaciis , nullis appetit ambiguitatum involucris offufeari. Frequenter igitur efl neceffe , ut quz minis plenz dida videntur, ^ambiguitatis fetupulos poffrnt fane diâa generare, explanatione veiidica clarius elucef.ant, ea propter benigne in

Do-

i, Domino fili, audito, quad in magnitudinis tus prafimtia qusftio mota imaa , .urum ex noftri tenore tcicripti colligeretur* quod finguli heredum tuoium fingulu noftris fikccflonbus fidelitatis praftare debeant hujulmodr juramentum. Inteilefta etiam expofitione dilcâorum filiorum A- iα titulo S- Crucis in Jerufjem , & P. in titulo S- Laurentii in D-tmaio Presbyterorum Cardinalium, Sedis Apoftol.cx Legatorum, qus ad nos fui: fub tigillorum fuotum teflificatione tranfmifta, a fano eoruutdetn intelkftu nolentes aliquatenus diflentire , Serenitati Regis duximus intimandum , quod cum intentio noftra fit nil intolerabile tibi vel heredibus tu.s imponere , raliter in hoc titulo tibi duximus reipondgndum, ut heredes tui qui nobis, vel alii luccefforum B E- t.oltrorum juraverint , alii poftea jurare minime compellantur.- Catholicis tamen fuccelTuribusnollris, qui prepofitt fuerint fle hominii, & fidelitatis puritatem nihilominus , ac fi juraverint , omni tempore teneantur abfque tergiverfatione aliqua fideliter obfervare, nifi forte alicui eorum, ficut perlons tux fuerit hominium benignitate Sedis Apoftolioe relaxatum , qui tamen non fe propterea credit à fidelitatis obfervatione immuuem.

'(Datum Laterani.)

(Jdrw *Abferenti Epifeopi, tf Abbeti S. jfairtet de Bergie.)*

(Jncit ieclufa daiunc in Dtcrral. «·· [redacted].d: homic. vol.

Ad audientiam Apoftolatus noftri ex parte veftra pervenit quod quidam presbyter volens corrigere quendam cie familia fua eo cingulo, quo cingi fidebat, illum verberare tentavit : fit contingit quoti cultellus de vagina, quae cinguloadiuercbat, clapfuseum in dorfo aliquantulum vulneravit . Poftmodum vero cum ille vulneratus aliquandiu vixilTet, fle jam convaluiftèt a vulnere , graviori, ut creditur, infirmitate percuflus, cum fana mente, ac devotione debita viam eft univerfac carnis ingreftus . Quia veto utrum occafione vulneris decediflct dubium habebatur , (eodem presbftero ab omni officio, bencficioque fufpcnfo,) quid fuper hoc vobis cflet agendum. Apoftolicatn Sedem confukare voluiftis . - Nunc D itaque veftre diferetionis induftriç duximus refpoadendum , quod cum in dubiis femitam debeamus Ciigere tutiorem , vos convenit injungere presbytero memorato ne de cetero in facris ordinibus adminiftrarc accedat; injuncta tamen per nitentia congruenti poteftis ei concedere, ut fit contentus in minoribus ordinibus miniftrare. Si vero (vobis legitime conftiteiit , quod) ex alia infirmitate obierit, dc veftra licentia poterit-, ti «an erat folitus, divina officia celebrare .

(Datum Laterani.)

CLEMENS P 4 P Λ III-

Cap. «d u dttpo··

Ad id quod nobis per Interas tuas intimaili dc quadain Parochiana tua, qu^nfuus vitriciuscuidam Teutonico nuitrimonialitcr copulavit, taliter relpondemus, quod quamvis uudecim annos adhuc habens ab initio ei invita fuifiet tradita, fle renitens , tamen quia poftmodum per annum , dimidiumve ei cohabitans confenlifte videtur, ad ipfiim eft cogenda redire; nec dc cetero recipiendi funt teftes, fi quos memorata mulier ad probandum quod non confenferit in eum nominavit producendos, cum mora tanti temporis hujufinodi probationem excludat. Volumus igitur fle mandamus, ut propter hoc non omittas , quominus A v appellatione remota) per ctnluiam Ecckfiafticam unumque compellas ad alterum tnantali adèûionc rcamaodum, ηiù torte vellent «d Religionem pariter convolare ; poena cis iuHid.i pro co quod au alienos, fle illicitus concubitus uter que tranfivcrit.

(Datum Laterani.) *

Idem Epifiapo.

Or <··[redacted] R ,^κ·.

Confanguinei Erroengardx, latoris praclcntiuni, ficut nobis lineris tuis inrmafti (ptoduftis jure fub examine tcüibus) compstctr.itateni intci ipfam fit virum fuum legitime provenire, ita quod inter eos fententia divortii prodiit. Prarduta cum fit tibi poftmodum confefta ejus commater tn veritate ante fententiam nen fuiife, poft ieparationem compatcrnitatem eam contraxit, fle tamen ad fecundasnuptiasconvolavit. (Quia igitur reatum luum recognoicens lrunc confilium noftnûn fuper hoc expetat , tu a nobis in hoc poftiilafti rcfponfum. Fraternitati lux pratenti pagina rcfpondemus , quod propter folam confetfioncnt mulimis non eft recedendum a lentenția per judicium Ecclefix rationabiliter promulgata , nifi forte in contrarium legitime probaretur . (Ad ultimum eidem mulieri vero dciiftum luum tibi confeflfe pernam illam injungas, quam juxta qualitatem perfona: & quantitatem exceftus ti videris imponendam.)

Cap. *M*r* «. c°8n' pM"

C Martinus Bertam duxit m uxorem ; Tebergam fibi Lotharius copulavit , Lotharius Martini, & Bertte filium de iacro fonte fulcepir, Lotharius vero fle Berta fublatis dc medio , Martinos cum Teberga contraxit . (Qtuerit tua Fraternitas unum tales fint ab invicem leparandi.) Nos autem tus confultationi duximus rcipundendum , quod cum fecundum verbum Domini vir fle mulier una per connubium caro efficiantur, liquidum eft Tebergam non polfe Martino Matrimonialiter copulari, qui eam par ejus fuerat, cum quo ipfa Teberga una caro nolenur extitifie .

(Super alium vero de quo reicriptum Apoftolice Sedis poftulafti , utrum conjugatus , qui ante contra&un matrimonium uxoris fus confauguineam propinquam carnali commixtione cognovit , cum id uterque confiteatur , fic aliqua pats vicinis id acclamare dicatur , fit ab uxore fua Ecclefia: judicio feparandus : tali refponfo tus Fraternitati referibimus, quod fi aliter veritas ordinario judicio non patuerit in muliere , propter eorum confeflionem tantummodo , vei rumorem vicinis feparari non debent. Cum enim quando nonnulli inter lc contra matrimonium colludere velint, ad confedtonem incsftus facile profilircnt ii luo defiderio crederent prrjudicium concurrendum . Rumor autem vicinis non eft momenti uique adeo judicandui valide, quod nifi rafonabiles, fic fide dignz probationes accedant, potftnt bene conllitutwn matrimonium vitare.)

(Tertio loco quJlionishujufmodi nodum Fraternius tua petiit explicandum, an juvcnisfponiam fuam in quantum per verba* de pranenti conknfit , uxorem'debeat habere , «d quorum matrimonium impediendum neptis ipfius fponfx profiliens fc a juvene carnaltter prscngnitam proponebat ; fit cum de hoc teft.s produceret , dixerunt illi le pro certo credere, quod illa prsdifti juvenis, concubina extiterit , fle ei carnali commixtione conjunfta , adjicientes quod eoa in. fimul videbant per plana, fic nemora, vias , fle in via pluries convagantes , fic teflimonium vicinis fc fupet hoc rteopifle dicebant . Ad majorem

(jp rem autem certitudinem quod mimas fuffieienter crcdidrfti probatum , quod eadem multer aflercbat tam ipfam , quam juvenem juramentis adftriftos dicentem comenifii, fic fisodtun venti confefli funt, quod fe ad invicem camaliter przcogooverant. Licet juvenis nollet ab ea quamdefponfaverat feparari. No» autem iis, qtm difta funt intelleriis, attendentes viciniae famam & diriorum mulieris, ac juvenis confidas confabulatio, nes, fic per fulitudines vagos inccflus per telles efle probatos, & de carnali cognitione eos per juramentum (eparatim fuifle confeflôs ; prztertim curd hoc non dicatur occultum , fed quam manitefte a pluribus praedicitur, predeceffonun noftrorum vefligiis inhaerentes , & przfertim felicis memoris Alexandri Papzftatuta feriantes, confuhius, flt fecurius efle credimus, ut matrimonialiter non jungantur , fed ab invicem folutls fponfalibus feparentur.)

(Datum Laterani.)

CLEMENS

(Aqttikjettfi Patriartbt.)

Cum defideres (quid tua Fraternitas obfervare fuper his, quar dubietate continent , Apoftoliez Sedis feripto plenlus edoceri, nos, qui licet immeriti ex fufceptz adminiftrationis officio confutationibus refpondere cogimur, fingulorum interrogationum tuarum nodos przfenti referipto folvcre volumus ; fic tuam in hoc prudentiam commendamus, qui cum juris Canonici peritiam habeas, fic pradentum confilio perfruaris , ad majorem tamen evidentiam , fic formant ceteris praefigendam, Sacrofanftz Romane Ecclefiz Matris tuz contuita requiris, in quo fpiritum confilii, fic fortitudinis, ficut vir dilerius , fic prudens te habere ollendis .) Fuit autem primz quzftionis tenor hujüimodi utrum alicui excommunicato , qui mandato Ecclefiz ftare juravit, fic ante ablolutionem Epifeopus ei communiorem reddidit, fit communicandus ab aliis, fic an Epilcopus id facere debeat' Cui fiquidem quaflioni taliter duximus refpondendum quod cum cautio juratoria, quam hodie, qui excommunicat) funt, urcftant , potius ad cautelam ex confuetudine Ecclefiz, quam ex rigore Canonum fit induria, neque momenti tam validi reputentur , ut niti ablolutionis beneficium fubfequatur, ille qni ex communicatus eft debeat aliorum com nttuioni reftitui, przfertim cum ex eo^hramento abtofi·.tionem confecutus non fit, fic/conftat eum cxcommuuicatum fuifle fit verunv fit abfolutum non efle non poteft Epifeopus , nec debet (ei commnionem reddere) , nec alii eidem communicare, nifi fuerit fecundum formam eccletiafticam poft juramentum przftitum abfohttus, quia (fecundum Apoftolorum Canones , fic Fabiani ftatuta Pontificis) : qui cum excommunicato fetenter communicaverit, eft communione privandus, imo, (juxta Ifidorum) flatim cum eo excommunicationis contrahet panam.

de fait. txcote.

Secundr quzftioni, (ftatuta Canonum , fic pnecipue piz menoriz Alexandri Papz III. Przdeceflixis noftri fenuentes) hunc finem duximus imponendum, quod fi publica fama eft aliquem verberalfc Clericum, nec Epifeopus , nec alii ei communicare debent, nifi legittimead arbitrium Epifeopi de hoc fe purgaverit vel ad majorem cautelam beneficium abfolutionis acceperit.

Tertio ioeo tua diferetio requifivit. (*Si* Clericus verberatus ab aliquo querimoniam rnuc Epifcopum fuum it, flt telles produces* paratus fuit, & f , mediante, & communicante ei, qui verberavit ipfum amicabiliter cum eo) compofuit, di reconciliatus ei fuir, an faeicons muuicandtun ab aliis; fuper quo taliter refpon» demus.*.quod licet ille, qui violentas manus irijecit, (ei) quem larfit, fatisfeeifle videatur, Eccicfiz tamen (gratiam) offendit, ex hoc non latisfeeifle dignolcitur, niti forma Ecclefiaftica , quz pro abfolutione talium , ut fupra diximus , introduria eft obfervetur.

(Ultime przterea queftionis perplexionem revolvimus , quod non impari ftylo criminis conquadratur, qui Clericum captivum detinet, licet ~~violentas~~ manus in iplum non injecerit, ei, qui violentas manus injecit , nep eft communioni Fraterne reddendus, nifi juxta formam Ecclefia fuerit, ut fupra dirium eft abfolutus.

Data, ut fupra.

CLEMENS PAPA III.

Nobis eft *ex* parte Ecclefiz veftrz rcquifitum, utrum aliqui fuper accufationc Matrimonii nil voce propria depromentes debeant per folam-cartube confcriptionem admitti . Ad hoc dicimus quod in talibus nifi quantum ad przfumptiuncm nullius momenti eft confcriptio , qua ad fcntentiz calculum proferendum ; nifi alia legitime fuffragante .' ~~przterea~~, quia ~~, & hoc confultationt~~ fuit adjerium unde refpondemus, quod qui fponfalibus..interfuerunt, fit tacuere quzfiri non hint recipiendi, poftea ii velint contra matrimonium aliqua confiteri, nili de his aliqua velint dicere quod in veritate poftmodum didicerant, de quibus etiam confiet eos nihil fariz interrogationis tempore cognovifle. Qualiter ab his, qui accufant matrimonium , vel aliquid proteflantur recipiendum fit Sacramentum , & poft quot annos fint aliqui in accufatione matrimonii audiendi, przlentibus literis non duximusadneriendum, quia forma hujulmodi Sacramenti pene in omnibus paret in Canonibus diligenter expreffa ; tum quia propter varietatem cafuum, & divcrfitates perfonaram certa dc annorum (patio iis non poflit meta ptzfigi.

Data Laterani.

CLEMENS PAPA III.

....

Quzfitum eft a nobis : utrum Sacerdotibus Greets, quibus legitimo matrimonio licet uti « publica fir *poenitentia imponenda* , fi cam fibi poftulent pro filiis oppreflis injungi. Huic igitur confultationi taliter relpondemus , quod fi ipfis procurantibus , vel ftudiofe negligentibus filii in ledis reperiuntur oppreffi abomeio altaris debent perpetuo abftioere, & eis gravior quam laicis , non tamen pubbtica, nifi id in publicum veniat, poenitentia debet imponi . (Qui tamen non liim a Sacrorum Ordinum exeeutione reflabunt, verum etiam fi funt infra ipfos ad eos minime aflumantur;) verum fi ex incuria mortui inveniantur in cunis, & fuerit illud occultum , pena eis pro arbitrio penitentiarii imponatur , fle in terrorem aliorum ad tempus abftineant « celebratione Miflarum.

(Datum Laterani.)

Cap. quaituna».

/dew

JJt* ., W''!-

Ex literis tuis accepÿnus quod lator pprfcotium VF. nomine dc tua Dicecefi olim quandam duxit Lucum videlicet ia uxorem, qui maligno ipirirn inftigaiue paucis temporibus fuere concordes. Proponebat etiam idem VF. quod illam per violentiam fibi illatam metu etiam mediante duxiflèt. Tu vero una cum Capitulo tuo cum tam minis quam admonitionibus inter eoa fiepius pacem reformare findens, *tx* eos temere fegregatos reconciliari perirer coegifles, tandem vir uxorem fuam fuper crimine fornicationis.... tentavit. Poft longas vero inducias fic admonitiones diligenter faftas, ut ab hujufmodi litigationibuscei-larent, cum ad hoc ulterius fedari non poflimt, vir etiam eam iterum de crimine fornicationis expreflius appellaret, ipfi, nefeimus quo dufta fpiritu, coegit publice confiteri, quod cum vir ei negaret in debitis, fic neceflariis providere, crimen compulfa eft incurrere memoratum. Cumque diligentius a te fuilTet commonita, ne ad fuggeftionem alicujus vel liniquum Confilium illud tam turpe contra fe proponeret, 'ipfa. eadem manifeftius aflerebat. Sane convocato Capitulo tuo, fit aliis viris diferetis, cum ex eorum confilio utrique parti continentiam firmiter injunxeris obfervandam; ita quod caftc viverent invicem fcgregsti, fic ex relatione quorumdam perceperis quod aliam memoratus VF. intenderet ducere in uxorem, licet ipfum ne hoc facere aliquatenus attemptaret, monuerit diligenter, ipfe nihilominus extra Civitatem fursim cum alia fpoofalia fic nuptias temere celebravit. Verum cum factum inquirere laborares, ut fecundum illud procederes, fupradiftus VF. rei feriem prout iadum fuerat explicans, fic exponens, ad noftram audientiam dicitur appellafle. (Inde Fraternitati tux per Apoftolica feripta mandamus, quoniam ii res ita proceflit, pneraxatum virum, appellatione remota, ad legitimam uxorem per excommunicationis fcntentiam redire compellas fiet injunda eidem poenitentia de commiflb adulterio cum fecunda, priorem maritali affeftione ab ipfo facias pertudari. Capellanum nihilominus, quem benedictione tibi conftiterit celebraflc cum kcunda, ab officio, beneficioque fufpenlus cum literarum tuarum teftimonio apud fedem Apolloheam nullatenus deftinare poliponas.

Datum Laterani.

CLEMENS lit

Super quodam Regulari Canonico de tua dicecefi, qui in articulo mortis agens, licet a Priore fuo commonitus proprium, quod contra regulam latenter habebat, noluit refignare, fit fic diem chufit extremum, quid icilicet de illo ageudum fit, cum nihilominus lit inter alios Fratres traditus fepulture, nos duxifti neccflario requirendos; quia vero tc ignorare non credimus, quid de talibus in Regula S. Auguftini habeatur atutum, fic quid ia Synodo Lateranenfi conflet inhibitum, manifitfte inquifitiooi tue prefentibus literis refooodeiQus, quod ille Canonicus non tantum fuit Chriftiana fepultura privandus verum etiam fi fine maximo fçandalo potuerit fieri dc ipfa frojici dignus, dc extra cimiterium Ecclefia iepelltri, cum ficut ia ipfa Synodo habetur exfaeflum» nec abtolutio pro eo facienda fit, nec mier fratres debeat fepulturam habere, hoc aulam cum fbne contigerit in talius eft agendum.

CLEMENS HI-

Jn audientia noftra talis fuit confutatio ex parte tua propofita, utram Clerici, qui arma militaria, rrl.do habitu clericali, geftarc nullatenus erabefeunt, fi eis luerit corporalis injuria illata» vel le a captore redemerint, illa debeant clericorum immunitate gaudere, qua pro temeraria manuum injeftione facia in clericum excommunicatus quis ipib» jure notetur. Ad hoc tibi breviter refpondemus, quod cum fruftra Ecdefie fuffragium invocat, qui committit in ipfam, fic kx faecularium Principum huic refponfo fatis efficacia afferat argumenta, quo manifefte calfatum habetur. Matronam cujus pudicitia attentata fuerit, non pofle injuriarum agere fi fucrie in vefte meretricii deprsehenia; hujufmodi clerici fi flierint a Praelatis fuis tertio commoniti, & noluerint arma deponere, de privilegio clericorum habere non debent.

CLEMENS JEGOCI

Epifeopo.

Pervenit ad nos quod (in Epifeopatu tuo frpe contingat,) quod a iaico enormis, & intolerabilis injuria clerico multis aditantibus, & videntibus inferatur, (vel praefente plebe in Ecclefia cum diabolica fraudis inftinftu accidit horribiliter fanguinem humanum fundi) & ob hoc injuriantes in caufa tracti negant ie tantum facinus commififle, fic cum lcfus illatam injuriam eorum teftimonio, qui praefentes viderunt, probare defideret, (ipfimet, licet veritatem cognoverint, contemnunt) teftimonium veritati perhibere, fic fic Ecclefiaftica juftitia deperit, fic clericalis ordo vilefeit. (Accidit etiam complures frequenter in clerico violentas manus tetnere injiciunt, ad fedem nequeunt Apoftolicam plurimis obftaculis venire*, & quia fuper his tua nos duxit Fraternitas confulcndos ,5 tus confutationi taliter refponderous: quod qui de rebus Ecclcfiafiicis nolunt teftimonium perhibere fi alias veritas nequiverit inveniri, (licet juxta rigorem canonum unius teftimonio non fit ftandum, juxta confuetudinem Romane Ecelefic propter reverentiam ordinis Clericalis ipforum juramento fidem volumus adhibere. Illos autem, qui valetudine prepediti pro abfolutionis beneficio ad Sedem nequeunt Apoftolicam venire, recepto ab cis juramento, ficut moris eft, potes abfolvere; ita quod Cantati priftine reftituti Apoftolico confpefiui fe reprefentent. Sexul vero feminis, fic pueris, ac Anibus fatis credimus te libere Ecdefias, qu« fuerint fanguinis eflufione pollute, civitatis Clericis convocatis, fit cum proccftione, fic aque bencdiftae afpcrfione, prout in Ordinario habetur fttiptum, poteritis emundare.)

De his vero qui non fratri enormem injuriam irrogant, tue Fraternitatis arbitrio duximus relinquendum.

Qp. f'' «xeon·

CLEMENS JEGOCIENSI

Epifeopo.

Interrogatum nob s eft ex parte vrftra utrum Jndei, vel Saraceni ad Fidem Chriftianamconverfi fuis uxoribus cohabitare valeam, qnas in

N n fecun-

Qp fecundo, tertio, & quarto gradu fibi dum fait A fent io infidelitate pomi, matrimonio copularunt; an & ipfis converfis liceat reliAis coojugibus ad alias nuptias convolare. AnAoriute igitur prafentium rcfpondeo ,' quod taliter ad Fidem converti, quand» volunt uxores eorum remane re cum ipfis, eas five convert* fint, five non, licentiam habeor, fi volueiinr, retinendi, non tamen ad hoc funt cogendi. Ceteram ipfis viventibus, fa volentibus remanere, cum-aliis coqtrahere non debent; quod It in odium Fidei Chriftianx reeriferint, cum tefte Gregorio contumelia Crcstotif folvit matrimonium, jus circa eum qui, relinquitur, alias ducere minime prohibentur. Nate refert utrum in fecundo, vel tertio, vel quarto gradu, dum* fuiflent in infideli- B cate, contraxerunt, cum tantum fuirtet in veteri lege prohibitum, ne fororum fuarum rurpitudinein revelarent.

DE EXCOMMUNICATIONE & intcfdi&one

(CUrettns III. jfrcUefifnpo.)

^Mjhnui t. de rerum pcruau- Ad qurftiones folvendas, ou* per Fratres & Cocpilcopos noflros Sedi Apoftolicx porriguntur, juxta officii noftri debitum, nos convenit folutionem adhibere.) Intelleximus utique ex tuis literis, quod dux conventuales Eccleius funt in tua Diœcefi conflitutc, quaruht utraq-ie paro- C chialem habet Ecclefiam cum pofli-ftiohibus, magis alteri, quam fibi vicinam. Illis autem eas defi.ierantibus permutare, cum illarum alteri relpcAu nWfaprum proventuum pofteilioruin fur Ecclefix fibi polluter adjici, certÇn lummam pccunix numerat*, ut fic ad qualitatem prxmii valeat perveniri, utrum poflitid licite fieri, capit ab aliquibus dubitari, (quam ob caulam Sedem Apotloîi:am confulcre voiuifti. Licet itaque tux difcietionis induftriam ignorare minime rcpntemus, quid fuper eodem articulo fit agendum, nihilominus fic tux diligentis) rcipoudetnu.· qimd cum dc jam di&j Parochialibus Eckfiis pei fe queat permutatio celebrari, & in permutatione pofleflionum per fc non fit inhibitum, D ubi altera pofleflionum alteri prxpondcrat, pecuniam pefle refundi, de ipfarum quanto pofleffionibus ad invicem prout viiurn fuerit expedire refula ccrt* pccunix qupntitate, poterit contraftus permutationis fieri, fic tamen quod nequaquam contradas fibi invicem mifccantur.

DE JURE PATRONATUS

(Cimeitj IП. Artbiefifctpt Je S&iia Mtrhet.)

Op· jtiit »7. dc *"". Nobis fuit ex parte tua flgnificatum (cum magna diligentia) quod cum quatuor client a Capituk» «.onftiruii, qui debeant quondam in Pkbanum eligere, amici illius, dc ekAione cu-ius ns habrbaiur, uni eligentium, vcl omnibus pramiferinl fe pecuniam foluturoj, co tamen inorante, qui hujufmodi interveniente promit' none poftmodum eft eleAus. Qyia igitur nos fu per hoc confulcre voluifli, folicitudmi tus taliter refpondrmLs, quod nifi forte conflaret illos, qui tale promiflutn fecerunt per fraudem, & in difpendium illius, qui eligendus erat, id » malitiofe fecifle, quamvis ipfe confcius promif Gonis non fuerit, tamen cleAio tanquam fimoniace per pravitatem hupfmudi acquifita efl penitus leprobanda.

(Prwtcvea quefivifllanobis.· Si quis efficiatur fins Ecdefia cnaftra&ione patronus, vel fi ad efeftionem Plcbani fit cum Qericii admittendus, feu ab ipia omnino repellendus, tamctfi de longa coofuetudine eleAibai ft altlgavcrtt imereti· 3-1— B* L":* r'—:j— ——------~r—Λ—

feopi çonftruxcrit „cx eo, jus Patronatus acquirir. Ceteram conventual! ccclefia non eleftranl Plebani ferienda, fed jam faftn, ut honeflius Patroni poftutetur confimfas, nifi Patronus alias d» fua jurifdi&ione obtineat, ut pattes fuas interponere debeat eieftioai traAandx, Secus tamen eft in Capella, in qua unus Presbyter ftatuendus, quoniam a Patrono eligitur, dc perinftitutionem habendam loci Epifeopo ptrientatur. Pro fundatione quoque- iufa* honor procclfionis fundatori fervatur, etfi ad inopiam vergit, ab Ecdefia, illi tnodefte fuccurritur, ficut in Canonibus eft conflitutum.)

Ad ultimum fuper hoc, quod in finas turEpiftols invenimus, hoc duximus refpondendum t quod aliquis in plebanum feu presbyterum, feu quemlibet Eccleux Prxlarum eleftus, & fi eft per pravitatem reprobatus, ab Epifeopo fuo dii· penfatiooem aliquam de jure obtinere non debet.

(Datum Laterani VIII. Idus Maji.)

CLEMENS PAPA IU.

ζ Λ- SnUtrtuet MtrteUàu F. & Petri Preiiyttra CtrJùuh AUati.)

Tenor literarum tuarum nobis tranfmiflus oftendit, quod (cum in Archipresbyteratu S- ...def<* Germani) inter Roberta®, Ut B. Mulierem *»· i**. quxftio Matrimonii verteretur, (ipfa idles pro Matrimonio producente vir ad Sedem Apoftolicam appellavit · Cumque venerabili Fratri) ' . Telefino Epifeopo, caufa commifla fuilfet, (quia terra illa tunc pro Regis morte turbata, mulier fibi evidenti periculo viarum praecavens, non, poterat ft judici, quo ab eo tertio cito faerat, pnefentare, licet nuacium cum «xcufationis tranfirdfcrii, Eplfeopus tamen) eundem R. poftmodum muliere abfente ab impetitione ipfius abfohrit. Ceterum eadem Mulier (ad prcfentiam noftram accedens) a nobis ad te literas impetravit, ut *de caufa* cognofcens, & eam debito fine dirimeres, (quandoquidem coram memorato Epifeopo pro commotione terre non poterat diffiniri.) Didius vero R. a te convocatus ad caufam- infirmitate prxtcnfa non affuit; fed quia node fequente aliam fibi copulare prxfumfir, in eum excommunicationis fententiam promulgafti, a qua tandem fait poflmodum abfolutus, cum ante tv in propria peifona veniens oftendit literas Epifeopi memorati, quibus eum ab inquietatione ipfius ab hoc abfolu ^tum faille patebat, (quod ad prxfentiam Epifeopi non accefltt.) Quia igitur, (ficut propsnis, mulier eadem cum iacrymb quotidie clamat poft te,) fuos teftes afferens ad probandum, Sluod idem eam defponfstionis annulo publice ubhanartet, tu quid fuper his agere debeas humiliter portulas edoceri. Inqutfitronl tuae taliter refpondemus, quod non obftante tali illicita abfolutione quam Epifeopus fecit, in caufa (fublato appellationis impedimento procedas. &cam debita fine decidas,) idem Roberto fob pana «communicationis ardius interdicens, ne ad eam, quam fupcrindiudt, accedat, priuftuam fuerir caufa

caufa dcciia (Telles autem non refpuas, quos A de parentela fixa, vd aliis, dummodo alias idonei tint, praenominata B. duxerit producendos, cum eonfanguinei tum chartis tum tellibus, tum ft recitatione majorum, vel argumentis aliis melius quam extranei fuam confueverint cbgnoicere parentelam.)

Dt tt φû ceptmit ttaftagtiistaat tutorit.

Ex literis tur diferetionis accepimus, quod cum G. a te poenam poftulaflê confeffus quamdam intra nubiles annos defponfaife; fed cum in domo Patri fui cum ipfa maneret, ad fotorem tine fponfa acceffit, eamquecarnaliter, diabolo fuggerente, cognovit; fed poftmodum cum a Parentibus cogeretur, ut fponfam acciperet, eis confeffus eft praferiptum facinus pertrafle; fed Arcbidiacoûus loci nihilominus iplum fponfx fua debitum camaliter perfolvere Ecclcfiaftica ctnfura coegit. Qui licet invitus fe aflerit paruiflê. Ceterum quia prohtbuifle diceris, ut ad neutram carnalem acceffum habeat, ftnos confulerc voluifti, quid officio tuo competat faciendum, confultationi tuat taliter refpondemus quod ex fola ipfius viri confeffiooe fuper hoc crimine, a fpoofa fita non debet aliquatenus abftincre.

Dt jKrtJvMdt.

Cam re audiremus ante confecrationem tuam juramenta adeo in damnum Epifcopalis juris, & dignitatis Canonicis dare monitum prxftitiffe, quod ex eo robur Epifcopale videatur nimium enervari; tu fuper hoc, ucut providus & diferetus, nos confukre voluifti, & huic incommoditati remedium apoftolicum fuppliciter implorafti; Nos itaque ft auâoritate pro noftri officii debito providere volentes tua follicitudini refpondemus, quod illicital juramenta in damnum Epifcopatus Claremontano capitulo a te prxftita nullum tibi debent impedimentum afferre, & ut fuper hoc contra detrahentium objeâiones tutus, & premonitus exiftas, noftras abfolutionis literas tibi in teftimonium duximus indulgendas.

DE SIMONI A.

CLEMENS iit.

(Cafimutgttfta»» Epifeopo.)

* K^MianUi »,xieSimo>i. De regularibus Canonicis, feu Monachis nos voluifti coofulere, qui per fimoniam ingreffum, ipfis (cientibus (ft machinaniibus) habuerunt. Verum cum fuper hoc auftoritates multe inveniuntur exprtfix, non aliud, quarrr ftatutum eft, refpondemus, ut locum qui taliter accepti funt omnino dimittant, ft follitudines feu alia monafteria diftriftiora adeant, in quibus tam execrabilem exceffum abfque intermiflione deplorent. Si autem ignorantibus ipfis pecunia data fuerit, cogas eoa ad renuntiandum loco eidem; & poftmodum in ipfum reduces, fi ibi abfque fcandalo remanere potuerint, vel fh aliquo, quod fit de ordine ipfo ad ferviendum poteris collocare.

DE HOMICIDIO VOLUNTARIO, VEL CAUSALI.

CLEMENS iit.

, tf Peptto CtKMt.

Suggeftum eft auribus noftris, quod cum D. Subdiaconus, pedentium lator aliqua die pec quemdam pontem tranfitum faceret, & cafu in eo moram faceret, vidiflët juvenis quemdam puerum contendentes in Humilie violenter, bono zelo du&us, ne ab eis iuffocarctur in aqua, ipfos leviter arguere capit ut puerum relaxarent. BIU· vero puero dimiffo eundem fubdiaconujn conati funt ad fiumen per pedes attrahere Verum cum ad rivam proximus erat, nep. o eorum violent© traauprzceps rueret, fe, ut poterat, tenuitct, lapis tamen avultiis eundem puerum, quem prius liberare voluerat, interficit. Quocirca fraternitati tuc per. Apoftolicum feriprum mandamus, quatenus fi res ita fe habet, eojem fubdiicono per aliquod tempus, prout tibi vifum fuerit, ab ordinis fufeepti exeeutione fulpcnlb, ipfum in codempoftea minilirare permittas. Ad majores autem ordines, ne fcjndalum populo Dei ingeneretur, licet quoad hoc io culpa non videatur fuiffe, nequaquam afeendet, nifi forte ad Monaftcrium, feu Canonicam regularem, circa ipCium dc fufpenfis ordinibus fiat diipenfatio, & ordinatori fuo viium fuerit faciendum.

CLEMENS III.

Caffintufii jfrciiitpifeopt.

Ad hoc ex tua parte noftrs auribus relatum eft &c. Quod a nobis tua Fraternitas requifivic, an â Pontificibus generati valeant ad (gradus Ecclefiafticos) promoveri, fi (cientia fuerint, & morum honeftare probabiles; iciat diferetio tua, quod dummodo ex ^legitimo matrimonio, fint procreati, nec aliud canonicum obviat, licite poflitnt in *iteris* ordinibus ordinari, ft in cifDdem Ecclefiis, in quibus prafunt, vel etiam pr®fuerinr genitores eorum beneficium obtinere. Cap. tx t»· ii. dc hl. Prcfbyt

CLEMENS IIL

ZrtwmrqA *Epifeopo.*

Qjram fit laudabile ftc. Et infra. Tuis, frater Epifeopo, petitionibus annuentes, tibi tuiti que (ociis, cum ad praedicandam Chrifti fidem paganis exhibitis, Apoftolica auâoritate concedimus ut vobis iis cibis cum modeftia & gratiarum aftione, fervata temporum qualitate juxta canonicas fanftiones, uti liceat qui vobis ab iptis infidelibus apponuntur. Infuper indulgemus ut E quicumque viri Monachi feu Clerici idonei ad* nuntiandam gentibusEvangclicam veritatem, reÎuifita, ft habita fuorumprelatorum licentia, . voluerint adharere, id abfque contrarictatc aliqua exequeodi liberam habeant auâoritate Apoftolica facultatem.

litat.

Tua noa duxit fraternitas confulendoa (an ii Car·, foli fint ad Sedem Apoftolicam deftinandi qui Γ* in late fententia Canones incidentes manus in Clericos perverterunt violentas, ft utrum poflint ab eadem fententia, nifi per Romanum ronti-

firent, liberari. Unde) fraternitati tua refpondemus, quod non iolum ii, qui in cleticoe temerarias manus mittunt, fed etiam incendiarii, cx quo funt per Ecclefiafticam fententiam publicari, pro aMolutioah beneficio ad Sedem funt Apoftolicam deftinandi, (At nonnifi per Romanum Pontificem abfolvendi.)

(Illi vero, qui Ecclefiaftica beneficia-de manibus prziumunt laicorum accipere, nen confueverunt pr» tali excedit ad Sedem Apoftolicam laborare.)

ne> „deGlc-nc. ejrot. De Sacerdote vero,' qui divino judicio tepra refperfus in Pcrochiali Ecciefia przlationis officio fungitur, tibi duximus intimandum, quod pro fcandalo, vel obmurmuratione populi, ab adminiArationis debet officio removeri, ita quod juxta facultatem E-dcfiz fi quod vixerit, miniftretur.

Utm (Titronenfi Epifiapo, sn eodem libro.')

Op. <·»· H. ». Deeoqui funi. Sed «t Caldi»l Hl* Cum H. lator prarfentium, ficut fua nobis conqueftione monftravir, ad tuam pratentiam ordinationis tempore accetfiitet, fua ei Fraternitas juxta confuetudincni Patrie quatuor minores ordines contulit, quibus nullatenus contentus, fub* diaconatum (eodem die inter alios latens, te infeio, & diaconatum) temerario auiu recepit. Quia vero idem clericus infaâo iftomultum excellit, Fraternitati tuz mandamus, quatenus eum in mi*, roribus. ordinibus permittas miniftrare. Si vero domum Religionis intraverit, & vira ejus, & mores exegerint. Abbas fuus etiam in aliis cum eo poterit ordinibus difpenfare.

Idem Abiemnfi Epifcopo.

Ea nofcitur, &c. *b infra*. Ad audientiam fiquidem noftram, te fignificante, pervenit, quod quxdam Ecck-fiz intra veftram Ditecefim dc ad tuam jurifdiftionem fpeftantes, cum in eis prius fuerint clerici Saeculares, ad Regularem obier* vantiam funt translate. Verum in qua aliquando Viginti clerici foliti fuerunt fubftentari, vix modo ieptein in ea, vel odo monachi commorantur, & ubi decem fuerunt clerici, vel quatuoi, vel tres monachi funt ftatuti, cum poftefftones non fint modo diminutas, nec aliqua, alia ex quibus clericis folebant provenire. Quapropter quid t>bi fuper his fit amodo faciendum noftris petifti literis edoceri. Ne igitur Ecclefiis illis ex mutatione hujuimodi Dei obiequium diutiusmaneat imminutum^, Fraternitati Tuz praetentis feripti pagina duximus indulgendum, ut fi Praelati, ad quos Ecclefiz iftz pertinent, ad commonitionem tuam in eis tantum Religioforum numerum inftituere prztermiferint, quantus ex carum proventu honefte valeat fubftentari, liberum tibi, fit in eis »ot Rcligiofas perlona? ejufdetr. Ordinis, contra & appellatione cedante ftatuere, quot eorum redditus fufficiunt ad ne* cellaria providenda. Liceat quoque tibi per diftriftionem ecclefiafticam quos contradiâorel inveneris, appellatione ceifante, cogere ad obfervationem eorum, quz fuper his duxeris ftatuenda.

Idem Cantuarienfi Arcbiepiftopo.

F® inCopi-Ut.11.&Glc-menei luibitur. Ex litteris tus Fraternitatis accepimus, quod cum B. miles G mulierem XXV. annis tenue* rit in uxorem, nunc diftus miles ab ea f/parari dcfiderans, matrimonium accufavit, atterens fe ad invicem ia quinto gradu confanguinitatis at* tingere, idetnque ~~coram te ptobaturum~~ idoneis teftibus proponebat; adjiciens infuper quod ob hanc caufam a G. prxdeceflbre tuo in primo nuptiarum anno vinculo fuit excommunicationis adftriftus. Ex adverfo vero pnefata mulier dixit aâionem fuam nullatenus audiendam, eo quod *fic* probare maniftfte dicebat, femper XXV. annis idem vir tamquam legitimam uxorem eam tenuiite. Unde quia fuper hzc nos contulere voluifti, confutationi tuz taliter refpondemus, quod fi tibi conftitit prcdiâum virum mulierem illam XXV. annis tamquam uxorem legitimam tenuifle, ipfum ad eam uxorem de cetero detinendam, & maritali affedionc traclandam, appellatione remota, compellas, perpetuum ipti viro fuper eadem quxftione iilicntium Apoftolica auâoritate imponens.

Dt bis t fiant λ majori parte Cap. Htm.

Fraternitatem tuam 6cc. *b infra.* Diligenti fiquidem a nobis confultatione credidit tua io. lertia inquirendum, quid obtervate debeas, &c Apoftolica auâoritate ftatuere fuper eo, in Ecclefia fua quidam vel etiam minimus ipfam Ecdefiam, fine tuo, & alionmTCanonicorum confenfu interdiâo fupponit, pér quod & ipfius Ecelefie fervitium deterit, & iri populo fcandalinn ^non modicum generatur; addidit etiam diferctio tua fupcr eo fe velle referiptum Sedis Apoftolic· promereri, quod quidam ex Clericis majoris Ecclefiz, vel aliarum in tua Diœcefi conditurarum ordinationes earum, Ac alia rationabilia fta'uta Capituli ---- canonic· contradiâionis occafione impediunt, & ordinationem Ecclefiafticam procedere non permittunt. Primz igitur Îiucftionis articulo refpondemus, ut interdiâum me tuo, Ac fratrum aflenfu per aliquem ex Canopeis in Ecciefia pofitum nullatenus tenure debeas, nec fuftinere, ut alii, przfertim contra juftitiam, ediftum obtervent. Secundz quzftionis nodum auâoritate Lateranenfis Concilii duximus refolvendum, ut nifi videlicet ab aliquo, vel aliquibus potioribus, vel inferioribus tamquam rationabile aliquid objeâum probare contigerit praevaleat femper Ac obtineat debitum, appellatione remota, objedum, firmatum, quod a majori, Ac faniori parte Capituli fuerit copftitutum, nifi antiqua confuetulo Ecclefie haâenus obfervata, Ac auâoritate Sedis Apoftolicc confirmata, aliud fuaferit obfervandum, fic enim Ac audacia, dante Domino, refrenabitur improborum, Ac Eccleiiafticorum utilitas latius extendetur.

Dt Conceffvmt Ectlefia vacantis. Jlem Rothoste»»c^fi Arcbitpifcopo.

Ea nofcitur &c. *Û infra*. Ex tua liquident nobis eft ex parte propofitum, quidquid dubium tibi extat, utrum illorum 1st appellationi deferendum, qui occafione promitfionis fibi faftzfuper Ecclefiis non vacantibus, cum cis przteriiifis, vacantes poftmodum Ecclefias intelligent conferendas, in vocem'appellationis prorumpunt. Super quo fraternitati tu· duximus refpondendum, quod eum ptomiffiones hujufmodi in Concilio Lateranenfi fuerint prohibite, nifi Sedis Apoftolicz auftoritas intervenerit, vel aliud quid rationabile obviaverit, pro hujufmodi appellatione non debet vacantium Ecdefiarum in-

Dt treM it. Nm

In Ecdefia veflra cantam m—ren Canomco» ran, fine nobis innotuit, confaevit inftitncre, & inttrationem vcftram religione firmare juramenti. Unde quia numero iflo fireccflu temporem dlminuto in dubitationem deducitis, utrum ipfum de inffiration* Canooicoram fepplerc nolitis laicis computate', qui in Ecckfra vdtra Canonicorum Utulo nominantur, Astutis noftris fit impletum. Ut hsec ambiguitas a veftris cordites auferatur, nobis videtur, quod laici non debent Canonicorum numero computari, nec® vos debeatis quominus ftatutum noftrum juramento proflito roboratum x de aliis Clericorum perfonis idoneis Canonicos fuppleatii. Nec enim alia noftra intentio fitiffe putatur, quam quod tales ad fupplendum numerum cum necefle foret curaretis unanimiter,, invenire, per quos Deo in Divinis Officiis per Ecdcfiafticos Ordines congrue fervrretu L Ad hac vero diftriftius prohibernus, ne de cetero laicos ut Canonicos admittatis,

CLEMENS III,

AffarM *£fifitpt £Uh.*

Perpendimus ex literis tuis, quod quidam Sacerdos tua Dtoecefis pro eo quod fe Filium Regis nominare prefumpfit, ft armis arreptis in Provincia feditionemfecit ft guerram, adileftofilio H. Comite per vicos vtfus eft fiiftigari, qui poftea ejus mandato patibulo traditus exptravit. (Xiia igitur tamipfumComitem, quâmaHoe hujusfaftt participes velle fuper haec fetisfecere intimafti, profenti pagina duximus recondendum; quod fi memoratus Sacerdos tali modo excedit, & arma ferens non propuUando injuriam, fed eam inferendo fiait occifus, non videtur nobis, quod interfeftores ejufdem propter hac ad obtinendam abfolutionem Apoftolicam Sedem adire cogantur. Tu vero quod radius nofti merita perfenarum, ets aliam ponam competentem adjungas.

Ceterum de voto quod ipfum Comitem fecilfe proponis, ut fcilicct Angulis fextis feriis in pane jejunent, ft aqua, non videtur, quod reo e pretio ilia fufficiat de altari cooftrafto, cum quamvis voluntarium fit vovere, ex necefltitate tamen vota licita funt (blvenda.

•uaduM Ad ultimum quod de fubveniendo terra Jerofolymorum pramifit, ipfum ad * eundem idue in propria perfena fi fieri poteft diligentius exhorretis, vel iu voti funplemento competentia fubfidia euntibus Jerofolymam fubminiftret.

In ultimo quo literarum loco rtquififti a nob<s, utrum Mano quidam de tua Urocefi, qui Sacerdoti mortem inflixit, ft poftea ad Ciftcr: clenfem Ordinem convolavit, jam nunc faftus monachus ab Abate tuo poflit abfolvi. Ad quod breviter refpondemus, quod ubi proceflit talis excommunicatio m Monachum, nonnifi per Romanum Pontificem, vel ejus mandato abiblutionem fili poterit obtinere; cX difpenfatione tamen ci poteritis autoritate noftra munus abfolutioms impendere, & pro excçflu pernam imponere competentem.

Curafidcepci regiminis nos inducit, ut Fratrum nofirorum confidtatiotubus refpondere, ft ab cis quantum humana permittit fragilitas dubitationis faupulos amputare. Hinc eft quod cum taa duxerit fraternitas Sedem Apoftolicam coofulendam, utram fuper Ecdefiarum profentationibus duella debeant fcflineri, tine duximus follicitudini refpondendum, quod neoue in eodqn cafu, nec etiam in aliis debes aliquatenus tolerare.

Dt Sntniit ExmttnnkilMÎi. Aton *htcv^ Ctfindt.*

Cum borne* memoria; Clemens Papa prodecefi for nofter L. M. M. dc alios, quoldam Baren. Clericos vocaflet, ut Bernardo Archidiacono fuo, quem graviter Inferant, ad ipfius accederent prafennam refponfuri, quia venire juxta manda-

promulgari, in qua, ficut dicitur, triennio permanentes, quidam ex ipfis fufpenfi aliud beneficium Ecclefiaftkum funt adepti; ft quia utrum beneficia adepta poflint rationabiliter retinere nos confulere voluifti; fignificatione profentium vobis refpondemus, quod non liceat illos, nec Cilla qu* habuerant, nec ea beneficia que poftmodum funt adepti, aliquatenus retinere. Unde venerabili fratri noftro Bar. Epifeopo dedimus in mandatis, ut eos pro tanta pertinacia ft contemptu Apoftolico, beneficiis que habent, non difitrat fpoliare, ea tamdiu in luis manibus detineantur, donec quid fuper bis facere debeas litcras noftras accipiat, ft mandatum.

/fav * *Dufatnt Arthitfifctft.* Lacdhuwd

Cum in Ecclefia Dei pro diverfitate Ordinum j ft honorum jurifdiftio poflidentium nonnumquam in fubditis varietur, ft venerabiles Fratres noftri Epifeopi cooceftâm fibi poteftatcm exerceant in reddendis juribus fubditocura, populorumque; evenit, ut nonconfidcratioe juftitie, fed voluntatis proprie libertate penfata, que fua funt, non que Jefii Chrifti quatentes, ipforum Epifeoporum judicium, poreftatonquc declinant, appellationisru&gium ufitraantes, μ jus auxilium jufte interponendum ad profidium innocentium nofeitur inftitutum. Accepimus autem venerabilis fratris noftri Ungouienfis Epifeopi tranfmtfTa nobis conqucftiooe querelam, quod quidam Clerici de Guiian. gravaminis neceflitare.ooo cumpnlfi» ft ullius oppreflionis mole gravati, fed folo nretextu excutiendi a fe jugum Ecdefiafticc difapiinae', ut poflint libcntius in fui erroris, ft nequam propofiti libertafcte baccari, ab audientia fua vocem appdlationis emittunt, ft occafioue judicii tui, quod velle obfervare fe ja&ant, cjufilem Judicis Ordinarii fine rationabili cognitione evitant. Quia vero appellatione diflugram noa ad defenfionem iniquitatis, fed ad remedium oppreflorum, ft damnatorum injufte tam canonica, quam civilia jura induxerunt, ad flature Lateranentis Concilii non eft fubditorum hujufinodi appellatio admittenda, qua non porrigitur nifi ubi digna correftio cludi valeat Prselatorum ft omnium, qui m parte fellicitudinis Ecdefiaram, difponente Domino, convocantur; tatcidfc dfeofarar, m

ηλ

C^Jua cuique jura illibata ferventur, fraternitatem A ftirutioosm tuam htteris prudentibus duximus commonendam, per Apoftolicum feriptum tibi mandantes, ut fi quando contigerit aliquem de ptzdi&is Clericis a przfato Epifcopo tuam audientiam .appellare, nap ante fibi audientiam prasbeas, nec ejus appellationes admittas, quam tibi conftiterit ab appellatione illius, vel a gravamine, vel iojufta condemnatione porrc&um; alioquin ipfum ad przfiati Epifeopi auditorium, remota appellatione, remittas, in fur difculfionis examine jufto ejus judicio permittens. Sic enim contunsacia refrenabitur improborum, dc honor Coepifcopis debitus per fratemz viciflitudinis obfervantiam in fua libertate confiftct-

Jdtm Cafisrouguftno Epifcopo.

Quia requififtia nobis, fili p. Przpofite, quid agendum fit quando prsebenda in Ecclefia tua vacante contigerit cumplurtt ex his, qui numerati funt ibi *ia vocem* appellationis erumpunt, interdicentes expreflim ne ad ele&ionem alicuiis procedant; confultationi tuz taliter refpondemus, quod fi appellationem, quam interponunt, intra quadraginta dies profecuti non fuerint, procedendum eft poftmodum, appellatione nullius obftante, ad canonicam ele&ionem perlonz minifterio Ecclefiz competentis.

Idem (Fidtlibm in Mann/i Provincia camllitttii.)

Cip. >>. de De- oTtA Car MiaiHl.ut «bm in li. Copila'.

Notj *A *n poteflate hominum cum plantant arbores, vel aliqua terrs femina mandant; (qu'd C'UJ 111 14110' vel planât'0 redditura, cum juxta verbum Âpoftoli ad litteram exponendum. *Neque qui plintet* afifwd *fint finitt, aeque qui riget, Jed Deut qui triktat uderementum.* Audivimus autem quod quidain vcftrum de 'vineis, olivetis, cavila mellis, dc frugibus, nifi primo deduftis expenfis lcminum, & laboris, fic agriculturae decimas curant Ecclefiis exhibere.) Revera ficut Sandi Patres in fuis tradiderunt feripturts, de vino, grano, frudibus arborum, pecoribus, hortis, & negotiatione, de ipfa etiam militia & de venatione, *tt* de omnibus bonis dccimz funt miniftris Ecclefiz tribuenda:; ita etiam ut qui has Cohere neglexerit Ecclefialiica debeant diftri&ione compelli· (Przterea fi quis Domino decimas non dederit, quz funt tributa zgentium animarum, & ex debito requiruntur, ad decimam pariem, ut docet Auguftinus, revocari meretur.) Volumus igitur, dc diftri&ione praecipitur, quatenus antequam deducatis de eundis veftris bonis coile&is expenfas, (falvis privilegiis Ecclefiz R.omanz), decimas ad quos pertinent cum integritate debita per*folvatis.*

• Pttrus *Ex referipto literarum piz* recordationis * P. quondam TuCculani Epilcopi nobis innotuit, quod eum Civitatem Bononienfem tempore iuz legationis intrans invenit fuifle ibi a bonz memoriz * VF. quondam Portuenfi Epiicopo conftitutum, fle fub excommunicatione prohibitum, ne aliquiScliolares aliorum hofpitia majoris mercedis promiflkme conducerent, ubi ea .fibi vel inanis gloriz Audio quafi potenttores in expenfis apparere volentes, vel privatz utilitatis commodo vendtearent. Unde ipfe follipta provifione confiderans, quod hûjufmodi condudioois improbitas in diijordie fornacem, & impedimenta Qph modica pareret ftudiorum, przdiftam Conf- passa decernens anathenutis obfcsvaadom, ut nullus Magiftronzn, five Scholarium fiiacr ducendis hoiphiis in lafoaem, dc pnrjndicnim habitantium audeat hoCpitcm convenire, nifi prius' conftiterit tempus coaduftitNNS eiapfom, vel inquilini in hoc fuum przftiterinr placido favor· confenfum. Quo circa nos, qui dcreftabiles verfutias bone fidei contraftibus inimicas non folum in Clericis, fed etiam in quibuslibet etiam Mercatoribus condemnamus, przdiâam conftitutionem a przfato fortuenfi Epifcopo faâam, & demum a jam difto przfato Epifcopo Tufculaoo confirmatam, ratam efle decernimus, B & eam auftoritate Apoftolica confirmamus, Audentes ut a te, Frater Epifcope, dc tuorum omnium fucccflorum Cingulis annis in communi audientia Magilhorum, atque Scholarium przfens pagina recitetur, & prztaxata pravz condicionis improbitas innovata per armos fingulos excommunicationis fententia reprimatur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam ncftrz confirmationis infringere, dcc.

Clemens 111. (Snront. Arcbiepifcopo.)

Contrado Matrimonio inter P. & Λ. uxorem fuam (ficur ejus P. nobis comjueflio patefecit, cum per biennium infimul habirafTent, & filium C ex ipia uxore memoratu» P. fufcepifler,) quia confanguinei ejufdem A. (volentet eam feparari a viro) contrado matrimonio objecerunt, atterentes quod eadem A. in primo fandi falis pabulo filium ex concubina quondam ipfius P. tenuerit, (cumfuit primo io eam indu&us, & propter hasc tuam prasicntiam adeuntes, dicebant, ipfam debere a viro per tuum judicium fisparari. Tua veto Fraternitas, ficut accepimus, ' caufa, non cognita carnale eis commercium interdixit, prohibens ipfi P. ne debitum ab uxore requireret.) Verum fi conftarer Ecclefiz vera efle; que diximus, non ideo tamen contractum matrimonium folverctur, que res utique vix contrahendo matrimonio impedimenrum. aflerret; ideoque fibi per Apoftolicum feriptum mandamus, quatenus przfato P. firmiter audoritate noftra injungas, quod memoratam A. ficut uxorem propriam maritali affedione pertradet, & carnale debitum ab ea. licenter exigar, & perfolvat. Sive quod Cupra φdum eft ipfam A· ante matrimonium contrafium cum P. five poftea egifle conftiterit, dum tamen, fi in fraudem caufa feparandi matrimonii id fecit, panam pro prefumptione accipiat, matrimonio in fua firmitate durante.

Cap· c·"· g»*1*.-*

Jdem.

Infpeftis litteris, quas bonae memoris Urbano E prrceflbri noftro rnihfti, plene cognovimus quod perlator C. fubdiaconus' dum olim in minori ztate pofitus cum quodam puefo Indum exercens, jeftu lapidis uteretur, ipfum puerum, non ftudiofe, ied caufaliter vulneravit, de quo vulnere vix fuit cura medicorum agentes (fic) infra breve temporis fpatium, ficut credebatur, plene curatus; tamen elapfo anno vulnus fecit poftmodum aperturam; fed quia medicus, qui fuit adhibitus ad curandum, circa ipfum negligentia feu ignorantia, vel etiam alia culpa, minus neceflariam follicitudinem creditur habuifle, puer occatione ipfius vulneris expiravit. KeCpondentes igitur ad hzc, Fraternitati tuz mandamus,

Comp,Ut'

* ViUelm.

V'·

** mm, quatenufcumque res itn peocv&rit , eum-«km io œmoritns ordinibus mmiftrarr, permit* cas. Aâurus circa eum benedicere de benelido» quod per te illi pcAulas conferendum, ficut ejus mérita pofiuiant» dc tua meüus infoderit voluntati. Ad «Itaris veto ofiScium non accedat» qui occafione morti ejnfilcm pueri dediflc videtur

CLEMENS III.

Dttm Cmu Cm

»'ap. Grjwi ** c=n' Gravir admodum , fit correptione (digniflima nuper querela in audientia noltra eft propofita , quod ulva confcientia iubdiflimulatione tranfire non poffumus. Cum enim quaedam) Ecdefiaftic× periome Ecclefias (quali plebes in Morinenfi Ditreefi habeant;) cum eas vacare contigerit , non aliter quenquam ad ipiarum regimèn volunt vocare, nifi antea novum cenfum Ecclefiis illis imponant, aut iHas terne contra Conftitutionem Lateranenfem augmentent, ad ipfius folutionem inftituendum (Epifcopum) Presbyterum juratoria cautione , vel fidejufibria cautione cogentes, A(quandam etiam pattern reddituum fuit ufibus applicare contendunt. Unde taepe contigit , ut Dsoecefano Epifeopo exceftus hujuimodi ignorante, vel eo minime rcquilito io Ecclefiis tUis inducant pro fuo voluntatir arbitrio Sacerdotes . Qtouiam igitur conftttutiones ptasdifti Concilii pati noluimus , neque debemus aliquorum malitia violari;) difcrctioni veftrx per Apollolicum feriptum,mandamus atque precipimus, quatenus (cum fuper boc feceritis requifiti , partibus ad veftram prefentiam convocatu) qurcumquc noveritiscontra conftitutionem predidam fuper Ecclefiasi Uas, vel eantm cenfu ab aliquibus r fic tempore prrdidx conftitutionis attentata ,(contradiâione , fic appellatione ceffante) irritum r' "revocantes (ab augmentatione cenfuum Ecclefiis penitus abfolvatis, fic ad ftatum debitum reducatis.) Presbyteros quos fuper his illicita juramenta preftitiflê noveritis congrua fatisfaftione impofita faciatis abfolvi. Eos etiam quos de cetero contra formam Canonum fuper his venire noveritis (fine cujufquam perfone * fublato appellationis obftaculo) cenfura canonica puniatis. * f. iriprfU

.CHRISTI 'I". CHRIS U

CONVENTUS AD GISORTIUM, EPISCOPORUM

AC PROCMR.UM GALL1CÆ FT ANCLICA D1710NJS.

In quo Gallis fic Anglic reges reconciliati crucem fufceperunt, Clementis Papx ПI, temporibus.

RIGORDfcç de ge/br *PWlippi -Attgnfli* , ed aa-mre MCLXxxvii. Superveniente, iw^xir, S. Hilarii * feftivitate,' qux tertia decima dic Januarti celebratur , faÛum eft colloquium intra regem Francise Philippum fic Henrfcum regem Triam fit Gifortium ; ubi preter omnium hominum opinionem, Domino miraculofe operante factum eft , quod per infpirationem Spiritus fandi caelitus milii, illi duo reges in eodem loco , pro liberatione fanât fepulcri Domini fie fanâx civitatis Hierufalem , 'fignum fanda; crucis affumpferunt, fic multi archiepiicopi, epifeopi, fic comites , duces fic barones cutn cis: fcilicet Galterus Rotomagenfis archiepifcopus , Balduinus Cantuarienfis archiepifcopus , epifeopus Belvacenfis , epifeopus Caruotenfis: (pux Burgundix, Ricardus comes Piâavix, Philippus comes Flandrix, Thibaldus comes Blefenfis, Rotroudus comes Pcrtiçenfis, Guillelmus de Barris comes de Rupeforti , Henrietta comes Campaniae, Robertus comes Drocarum , comes Clarimontis, comes Bellimontis, comes Sueftionenfis.* comes Barcnfis? Bernardus de fando Galerico, Jacobus de Avenuis, comes Nivernenfis, G. de Merloto, Droco de Merloto , fic plures alii zelo Dei accenfi , quorum nomina longum effer hic ponere . Et in codem loco in monumentum Eujus faâi, ifti duo reges devote erexerunt crucem ligneam, fundantes ibi ecclefiam, fic inter fe ferdus perpetuo pcrcutientes , fic vocantes ipfum locum, Sanâum agrum , eo quod ibi facris crucibus funt infigniti.

CMvmfare rapsdr* *nftn Regtrivi Hevtdmu* , mm/. parta *]]. m h^c vefy** . Anno , inywir , gratia Mcucuviit. qui erat annus xxxv. regis CHenrici filii Matildts imperatricis, idem rexfuit in Normanoia, apudCadomum, die Natalis Domini: fic inde recedens vente ad Barbefluftum , inde tranffretaturus in Angliam . Quo audito , Philippus rex Francis magnum congregavit exercitum , jadans impudenter fe vaftaturum Normanniam, fic ' ceteras regis Angltx tranfinaricas, nifi ipfe reddiderit ei Gifortium, cum pertinentiis fuis : vel f. non fecerit Richardum comitem Piâavix filium fuum accipere fibi in conjugem Alefiam fororem fuam . Quod cum regi Anglin conflaret, reverfus eft in Normanniam, fic accepto colloquio iter ipfum, fic Regem Francix , itiler Gifortium fie Trie , xn. Kalendas Februarii, die S. Agnetis virginis, fic Martyris, convenerunt illuc cum atehiepifeopis, fic epifeopis, fic comitibus , fic baronibus regnorum fuorjtn. Cui colloquio interfuit archiepifcopus Tyri, qui repletus tpiritu fapientix fie intclkâus , miro modo predicavit vcifium Domini coram regibus, fic principibus . Et convertit corda co tum ad crucem capiendam : fic qiti prius holies erant, illo praedicante, fic Deo coopérante, fa ûi funt amici in illa die, fie de manu eju» crucent rec erunt: fit in eadem hora apparuit fu per eos gitam crucis in ccelo. Quo vito miraEjculo, phtres caiervattm tuebant ad fufecptionem bracis ad cognofcendam gentem fuam, 'lignum evidens fibi fie fuis providerunt . Rex namque Francûe fic gens fua receperunt cruces rubeas : fic rex Anglix cum gente- fua fufeepit cruces virides: fit tie unufquilque ad providendum fibi fic itineri fuo necefferia , revenus eft in regionem fuam.

CON—

CONVENTUS CE N OMANENS1S

Epifcoporum ac procerum Anglican· ditionis de febfidio-term faute prabendo, Clemente HL Papa.

Fnctr Aigmtr redrev.te *pertû IL* maaL A Henricus igitur rex Angliac, poft crocis receptiooem, venir Ccenomanum, ubiconfiliofuorum ordinavit, quod unufqutfque decimam reddituum dc mobilium fuorum in eleemofynam dabit- ad fubvemionem terra Jerofolymitan· hoc anno; exceptis armis, dc equis, dc vcfttets militum; dc exceptis equis, dc libris, dc veftimentis, dc omnimoda capella clericorum, dt lapidibus pretioGs tam clericorum quam laicorum : fafta prius excommunicatione ab archiepifeopts, epifeopis, archipresbyterisfiqgulis, infmgul» parochiis, fuper unumquetnq; qui decimam prataxatam legitime non dederit, fub prafentia, dtB confcientia illorum', qui debent iuterefle f Cob ligatur autem pecunia ifta in fingatis parochiis, prafente presbytero parochi·, dc arehipresbfrero, dc uno Tempiario, dt uno Hofpitalario, dc ferviente Domini regis, dc clerico regis, dc ferviente baronis, dc clerico ejus, & clerico epifeopi. Si aliquis juxta confeieotiam illorum minus dederit, quam debuerit, eligentur de parochia quatuor vel fex viri legitimi, qui jurati dicant quantitatem illam, quam ille dctoiilkt* dixifie.'C

F. UM. dt tunc oportebit * illam fuperaddere quod minus dedit. Clerici autem, dc milites, qui crucem acceperint, nihil de decima ifta dabunt,

Doadato. fed de proprio fuo * dominico; dc qulcquid homines cotum debuerint ad opus Oloram, colligetur per fupradi&os, dc eis totum reddetur, Epifeopi autem per litteras fuas in fingulis-parochiis epifeoparaum fuorum, facient nunciariin die Natalis, dc S. Stephaoi, dc S. Johannis, ut unufquifque decimam prataxatam infra Purificationem beate virginis Marin, penes fe colligat: Ac fequenti dic deinceps, illis prafentibus qtudifei funt, ad locum quo vocatus fuerit unufquifque, legitime perfolvat. Pneterea ftatutum eft a domino papa, quod quicumque 'clericus vel laicus crucem fufcceperit, ab omnibus peccatis, de quibus ptenituerit, dc confeflus fuerit, authoritate Dei, dc beatorum apoftoloramPetri dcPauli, Iteratus eft dc abfolutus.

Difpofitum eft autem a regibus, dc archiepifcopis. dc epifeopis, dc aliis principibus terra; quod omnes illi, tam clerici, quam laici, qui hoc iter non arripient, decimas reddituum, & E mobilium fuorum hujus anni, & omnium catallorum fuorum, tin in auro, quam in argento, & omnibus aliis, dabunt exceptis, veftibus, & libris, & veftimentis clericorum, capellanotum, dc lapidibus pretioGs, tam clericorum, quamlaicoram; & exceptis equis, dc armis, & veftibus militum ad ufum proprii corporis pertinentibus.

Difpofitum eft etiam, quod omnes clerici, milites, & fervientes, qui boc iter arripient, decimas terrarum faaram & hominum fuorum habebunt, dc nihil pro fe dabunt. Burgenfes vero dc rufticl, qui fine licentia dominorum fuoram crucem acceperint, nihilominus decimas dabunt.

Difpofitum eft etiam, quod nullus enormiter juret, dc quod nudus poftproximum Pafchautatur vario, vel griGo, vel tabcllina, vel efearleta: dc quod omnes contenti fint duobus ferculis * a exempto,' dc quod nullus aliquam mulierem fecum ducat in peregrinatione, nlG forte aliquam lotricem, peditem, dc qua nuda habeatur iufpicio, dc quod nullus habeat pannos decifos vel laceratos. *eU.* ae· Ftrtt' **

Difpofitum eft etiam, quod quicumque clerieus vel lakus redditus fuos ante fufceptiooem crucis mvadiaverit, exitus hujus anni integre habeat, fic tranfito anno creditor redditus renabeat ita quod fruftus, quos inde reperit, in folutione debiti computentur, & debitum poft fufeeptionem crucis, quamdiu debitor erit in peregrinatione, non uluret. Statutum eft etiam, quod omnis clerici fit laid, qui in hac peregrinatione proficifcentur, poliunt licite invadiare redditus fuos, five ecclefiafticos, five alios, a Pafcha cum iter arripuerint, ufque ad tres annos; ita quod creditores, quicquidde creditoribus contingat, fruftus omnes reddituum, quos in vadio habebunt, a ptsedifto Pafcha luique ad tres annos integre percipiant.

Difpofitum eft etiam, quod quicumque m peregrinatione deccflerit, pecuniam fuam, quam fecum in peregrinatione attulerit, ad fufteotationem fervientium fuorum, dc ad auxilium terra p. Jerofolymitan·, dc ad fiiftentationem pauperum, » dividet juxta confilium difcretorum virorum, qui jjQg conftinieotur. Hnc omnia fupradifta ftatuta funt dc difpofita ab Henrico rege Anglic, in prafentia Richard» filii eius «unitu Piftavi·, dc Willehni Turooenfir archiepifeopi, dc Baldeqrini Canruan Archiepifeopi, dc Walteri Rothomagenfis archiepifeopi, dc in prafentia Johannis Ebroicenfis epifeopi, dc Radulphi Andcgavenfis epifeopi, dc R. Cenomanenfis epifeopi, dc M. Nannetenfis epifeopi, dt in prafentia Hugonis de Nunant Ceftrenfis elefti, dc Lifardi Sagientis elefti, dc in prafentia Baronum Andegaviae dc Cenomani», dc Turonorum, apud Cenomanum.

His igitur praeordinatis, rex Anglix cooftituit fervientes Tuos clericos & laicoa ad pradiftasdecimas- colligendas, per omnes terras luas tranfmarinas: & poftea transfretavit dc applicuit in Anglia, apud Winchislec, fabbato, tertio Kalend. Februarii. Interim BaJdewinus Camuarienfis archiepifeopus in Angtiam veniens, ante regem confecrant Hugouem de Nunant in epifeopum Coveotrenfem.

CON-

ANNO CHRISTI nM. anno CHRISTI

CONCILIUM ANGLICUM

Apud Gaintington in agro Northamptonicnfi de cruce capienda, & decimis Saladino regi folvendis , celebratum anno Domini mclxxxvih. ccmponr Clementis papa» III.

DI rtixt ix bac fitttd» ifit A idtnt Rtgtnxi : Dominus vero rex , ftatim poftquam in Angliam applicuit, magnum cungregavit concilium epifcoporum , abbatum, co-(mirum , dc baronum, dc aliorum multorum tam clericorum quam lakoram apud Gaintington : ubi in publica audientia recitari fecit omnia fupradida capitula, que conftiraerat de cruce capienda. Qyibus recitatis, Balduinus Cantuarieofis archiepifcopus, dc Gilbertus Roflenfis epifcopus vicarius ejus, tnirifice pnedicaverunt illo die coram rege dc principibus ruis verbum Domini, dc falutiferc crucis myfterium. Ad quorum predicationem multi tam clerici quam laici crucem® acceperunt.

Et tunc dominus rex mifit fervientes fuos clericos dc laicos per fingulos comitatus Anglia , ad decimas colligendas fecçmdum pnediâampnrordinationem, in terris fu» tranfmarinis conftitutam· Sed de (ingulis urbibus totius Anglic fiscit eligi omnes ditrares , videlicet de Londonia 100. dc de Eboraco 100. & de aliis urbibus feeundum quantitatem dc numerum eorum, dc fi> cit omnes fibi præfentari diebus dc locis ftatutis : de quibus cepit decimam mobilium fuorum, fecundum cftimationem virorum fidelium , qui noverant reditus dc mobilia eorum. Si quos autem inveniiTet rebelles, ftatim fecit eos incarcerari, dc in vinculis teneri, donec ultimum quadrantem pcrfolverent. Similiter fecit de ludnis terra fua, unde ineftimabilem fibi acquibvitpecuniam.' Deinde mifit Hugonem Dunelmenlem cpdcopum, dc aliae clerico; dc laicos,, ad Viuehnum regem Scotorum pro decimis colligendis b rena fua. Quo audito, rex Scotia occurrit cis inter Vere de Brigheam in'Loenas : dc non permittens eos terram fuam pro decimis colligenda intrare, obtulit fe daturum domino fuo regi Anglia» quinque millia mattarum argenti pro fupradi&is decimis , dc pro caftellis fuis rehabendis. Sed rex Anglic facere noluit, Philippus autem rex Francorum , firnili modo colligi fecit Mecimas reddituum dc mobilium hominum fitoram per omnes terras fisas.

«•βv^ββ·*TaGr ^S8r'Ιβδ·*^«9Qr ^9βΓ »9uP dSfiL «ififiL jfifik ^SMk t ®Gf

CONCILIUM PARISIENSE

Quo ad bellum contra Saladinum Turearum regem concede funt regi decima Saladins anno Domini mclxxxvhi. tempore Clementis pape III.

ANNO MCLXXXVIH. *xit Tilitu,* in Martio rcxC concilium habet Lutetia, cui decime concede , qua vulgo Saladinides diâe fuerant . *Ctutfin»* , «I furav dreiaue *Jk xpprÜxtx fitrrixt* , *Raiirmr* Gagamar *lik· fixt» Itu vtrkt mdicet :* Ad tantam expcditîçnem : Tarrkaav raa/ra *Sa-Udiiut*fyfiifindjut,* cum pecunia dcedet, convocatis rarifiis pontificibus dc nobilitate , rex petiit fibi annuam decimam cccleftafticorum proventuum couctdi ; que poftea Saladini decima D appeliata eft. Mac *ilk . Btt Rtgtrt* m *txuutiitu* ›Ĩm *Bxnttiv :* Philippus autem rex Francorum fimili modo colligi fecit decimas reddituum dc mobilium hominum per omnes terras fuas . *Rr~ lijxx vtn fit» loc» nftrittt.*

Httc MttfH nhtrixt tttrrtHt , detrrtiaH^w if· fin» dt ft^fitmdit dttiittir, prtferrt jxvtt tx Ri· «rJa *ix geftit Piilifpi Jiçïfii* . Anno , rapwt , Domini millefimo centefimo oogefimo oâavo, mcnfc Manio , media Quadragefima , Parifiis celebratum eft generale concilium nPhilippo rege, convocatis omnibus archiepifcopis , epifeopis , abbatibus , & totius regni baronibus . In quo innumerabilis militum multitudo , feu pedi* tum, facratiflima cruce infigniti funt. Et propter hanc inflantem neceflitatem , oppido enim iter Hierofblymitanum nex a&Aabat , cum afknfu ckri & populi, quafdam decimas ab omnibus efte accipiendas eo tantum anno decrevit, 3[ue di&e hint decimae Sahaladini, quai inpras* enti libro potuimus.

htfiixti» Dttixuria».

In nominie fanâa & individua Trinitatis , Amen . Cooflitutum eft a domino Philippo Francorum rege, confilio archiepifcoporam , e. pifeoporum, dc baronum terre fua , quod epiicopi, & pralati, & clerici cooventualium ccdefiarum , & milites qui lignum crucis aflumpferunt, de debitis fuis reddendis, que debebantur tam Judcis quamChriftianis, antequamcrucem rex aiTumpiiITet, refpeûum habebant apro ximo fefto omnium fanâorura poft diem motionis domini regis in duos annos . Ita videlicet , quod primo fefto omnium fandorum creditores habebunt tertium debiti , dc fequenti fefto omnium fanftorum alium tertium debiti, dc tertio fefto omnium fanftorum ultimum tertium debici : ufitra aurem non currit fuper aliquem à die qua ipfi: crucem afliimpfit de debitis prius contradis. Simtkb crucem habens qui fit legitimas hares filius vd gener militis crucem non nabentis, vd alicujus vidua, dc fit de manu paftu patris, vel matris fua, dc pater ejus, vel macer , refpeôum de debito luo habebit jttrta iaAsm ordinationem . Si autem filius eorum wl gener crucem habens, legitimus , extra familiatus fuerit, vd etiam fi miles non fuerit dc crucem non habeat ; pro ao rdpeftum non habebit . Debitores autem, qui terras dc redditus habebunt, infra quindenam prarimi fefti fandi Jo-

'annis Baptiftx creditoribus fuit terras & reddi- *CHRISTI* <ns, ex quibus creditores fita recipient debita, ad prxfatos terminos juxta formam prxdidam affignabunt per dominos, in quorum dominio fuerint terror debentium. Domini vero albgnamenta illa contradicere non poterunt, nifi ipfi creditori de pecunia fua pacem fecerint, qui terras feu redditus non habmerint, unde facere polfint fufficiens allignamentum debiti fui, factant creditoribus per fidcjulTores, vel per radia, creastum fuum folvendi debita ad pcxdiâoa terminos. Et nifi infra quindenam proximi fiefti fanβï Joannis Baptiftx, per aifignamentum terse, vel fidefuflores, vel per vadia, fi terram non habebunt, creantum fecerint, ficut difpofitum' eft, non habebunt refpeâum qui alus conceftus eft. Si quis clericorum vel militum crucem habentlum, debet clerico vel militi crucem habenti, refpeâum habebit de debito illo uique ad proximum feftum omnium fandorum, prxftira quidem bona fecuruatc dc pace inde tunc facienda.

St quis illorum qui crocem aflumpferunt, odo diebus ante Purificationem beats Mariae, vel deinceps, aurum vel argentum, vel bladum, vel aliud mobile vadium alicui aftignaverit, creditor fuper hoc dare retpeftum non cvmpelletut. Si quis emit ab aliquo crucem non habente fiuâus terne unius anni certo pretio, ftabile eft. Si quis miles yel clericus terram fuam vel redditus alicui burgenfi crucem etiam habentif, vel clerico vel militi crucem non habenti, invad;averit, vel ad anoos aftignaverit: debitor hoc annofruâus terrx vel redditus percipiet, fic creditor poft impletion«m annorum, per quos vadium vel affignatnentum tenere debebat, per annum unum pro recompenfatione illius anni illud tenebit: ira tamen quod creditor medietatem bladi habebit hoc anno pro cultura, fi vel terras vel vineas invadiatas excoluit I Omnia mercata qux facta fuerunt ab oâo diebus ante Purificationem bea*tx* Vnginis, vel qux deinceps fient, rata erunt. De omnibus debitis unde datur refpeâus, oportebit ut deb'tor det «que bonam fidetuftionem, vel meliorem quam antea dediflet. Et fi de fidejuftione orietur dilcordia, ad confilium domini fub quo erit creditor, partietur xque bona vel melior fidcjuflio quam prius. Et fi fidejtiflio per dominum non emendaretur, ad confilium principis terrx oportebit emendari. Si quis dominorum vel principum, m quorum juriidiâionibus diât creditores vel debitores fuerint, quod ordinatum eft de refpeftu debitorum danda-, vel aftignamrntis faciendis, tenere uoluerit, vel teneri non fecerit, & ametropolitano, vel epifeopo (uo commonitus, id infra quadraginta dies non emendaverit: ab eodem excommunicationis lentent-s lnpnoni potent Vemmtamen quamditt dominn' vel princeps monftrare votuerit in prxfentia metropolitan-, vel epifcopi fui, fe fuper hoc creditori vel etiam debitori non deelTe, & paratum quod inde ordinatum eft tenere, metropolitans vel epifeopus non poterit cum excommunicate. Nullus crocem habentium five dericus five auks, five alius ^vlibet, diou rcTpon*it fupcr hoc unde tenens erat ea die qua crucem affiimpfit, donec ab itinere fufeepto re» dierit: nifi fiaper eo tantum, unde in caufam traâus era< antequam afliunpfiflêt. *anno*

His imprime confliiutum eft de Decimis, quod omnes itti crucem non habentes, quicumque fint> decimam ad minus dabuht hoc anno de omnibus tnobiUbus filis, & de omnibus redditibus, exceptis illis qui funt Gficrcienfis ordinis, dc ordinis Carthufienfis, & ordinis Fontis Ebrardr, & exceptis kprofis, quantum ad fuum pertinet proprium. Iu nullas communias mittet aliquis manum, nifi ille dominus, cujus ipfa communia fuerit. Qpale tamen jus in aliqua commutatarum habebat prius aliquis, tale habebit. Qui alicujus terre magnam juflitiam habet, idem terne decimam habebit. Et fciendumquod qui decimas funt daturi, de toto mobili fuo & redditibus decimas dabunt, non exceptis inde piius debitis fuis: immo poft donationem decimat, de refiduo poterunt fiia debita folvere. Univerfi laici tam milites quam alii, prxftito juramento fub anathemate, cleri excommumcatione aftrifti, fuas dabunt decimas. Miles crucem non habens, domino fuo crucem habenti, ei, cujus erit homo ligius, dabit decimam de fuo proprio mobili, & de feudo quem ab ipfo tenebit. Si autem ab eo nui um tenebit feudum, de fuo proprio niobili decimam domino fuo ligio dabit I Singulis vero a quibus tenebit, decimam de fuis feudis dabit. Et G nullum dominum ligium habebit, ei in cujus feudo manlerit levans & cubans, dabit decimam de fuoproprio mobili. Si quis terram fuam decimans, res alterius quam illius quem debet decimare, invenerit in terra fua, & ille cujus res fuerint, * illas efle fuas legitime monftrare poterit, decimans non potent eas retinere. Miles crucem habens qui fit hxres legitimus, filius, vel gener militis.crocem non habentis, vel alicujus vidue, habebit decimam patris & matris fua: . It res archiepifcoponun feu epiicoporum, feu capitulorum, feu ecclefiarum que ab eis movent in capite, non mittet aliquis manum .' nifi archiepiicopi, epifcopi, capitula & ecclefix, quae ab cis movent. * Si epifcopi colligent inde decimas, & eas dabunt, quibus dare debuerint. Qpicumque crucem habens, qui dare talliam debeat, & eas dare noluerit · ab illo capiatur, cui fuam debet talliam vel decimam, ut inde fuam faciat voluntatem. Qui eum ceperit, propter hoc non poterit excommunicari. Qui devote & legitime & fine coadione decimam fuam dederit, a Deu renumerationem accipiet,

" M'

* *Farte,* Si« *Hariaimu*.

G. C. De hoc argumento frripfit Petrus BlvfenCs epifiolam cxii. ad epifeopum Aurelianeniem, quant hortatur ut pro eccleliaflica immunitate pugnet, «uam atterit hoc paAo violin, *ratio* ,.inqu>t, *nt foi fr9 tcchfia pugnent,* *[fount. qna»* iwasiremw *ifoliu V daou tnimafbtlibui tegere Mturont ?* Contenditque non pecuniis a clencts, *fed* oratiuoea Upturn exigenda·.

CONCILIUM LANCICIENSE

Quo decims «d bellum facrum concefla:, anno Domini mclxxxvii.

HUIUS mentionem concilii Staravalfcim facit in epitome fa cattciliantm, atqm ii mtx/m ait. Pontifex miflo legato colligi fecit decimas ab Aepifeopis & facerdotibus, pro expeditione contra Saladinum, Zdiflao àrchiepifcopo concedente.

CHRISTI | CHRIS rt

^CONCILIUM CANTUARIENSE

fm/ra ekffionene Gattfridi in nrciiepififptmt Eforatenfem,

Axm 1189. Miteme.

Ex tbrm. Brontt. tol. 1169.

Et Suppl T. H. f- Lxt«t*\pud Wilkimt.i. al fame m.

TBidem coram pnedicto cardinali, & omnibus epifeopis, & abbatibus, & clero ibi congregato, Hugo Duneltncnfis, & Hubertus Saresbirenf's epifeopi, contra Gaufridtun, Eboracenfetn clcftum, ad fedem apoftolicam appellarunt, direntes eum non fuiflê canonice elcâum, pro eo quod diftus epifeopus Dunelmenfis, & diftus Hubertus, tempore eleâionis illius, Eboraccnfi ecBdéfis decanus aberant, quando ipfe eligebatur.

Dt ioc concilio Radnlphas de Dictio loquitar col. 6fo. dicens Johannes, taxus Maritanti, frater regis, carant rege, tarant legato, tarant epifcopit gravent querelam depafat, qteod arcbiepiftaptu poft appellationem f'altane ad fedem apoftaittem, tatane terrant fam fa interdilh comlaferat. i\

CONCILIUM DOMINI WALTERI

Rotomagenfis Archicpifeopi«

Ex Bern· C0-01· ce bifarieda littria- M

ANNO ab Incarnatione Domini mclxxxix.C (t) tertio Idus Februarii, refidente bea,1®mo F*P* Clemente HI. regnante gloriofiffin» rege Francorum Philippo, regente Normanniam inviftiffimo rege Anglorum Richard©. In nomine fanfts & individus Trinitatis celebratum eft provinciale concilium in metropolitana fcde Rotomagenfi, prsfidente venerabili patre noftro Walter© Rotomagenfi àrchiepifcopo, prefentibus omnibus iuffraganeis ejus, abbatibus quoque quamplurimis, multis etiam viris difcretisQ & prudentibus, in quo ftatuta funt hsc capitula fubferipta.

I.

Antiquorum patrum noftrorum veftigiis adherentes in primis decernimus, ut omnes fuftraganes ccdcfis noftrs, in legendo & pfaliendo, ufum hujus facrofanfts ecdefis metropolitans imitentur.

1 I.

Item placuit, ut finguls ecclefis libris & indumentis facerdotalibus ornentur: & ut Euchariftia nonnifi in vafe aureo vel argenteo conficiatur. & ne ab aliquo eptfcoporum aliquod Vaa ftanueum conferretur, nifi judicio epifeopi evidens apparuerit neceifitas.

I I I.

Placuit etiam ne corpus Dominicum fine lumunari, cruce, & aqua bcnedifta, five de die, five de node deferatur; nec fine iacerdotis prsfentia, nifi fumma neceftitas facerdotem excufaverit.

I V.

Placuit etiam ut nullus clericorum, cujufeumque ordinis, focariam in domo fua habere pre* fumat.

V.

Sacerdotes & clerici Coronas habeant patulas, & decentem crinium circumferentiam. Iftius conftitutionis tranfgreftores ab ecdefiaftkis beneficiis fuipendantur. Qui vero beneficia non habuerint, & ita comam nutrierint, privilegio careane clericali.

V I.

E Nihil de novo ftatuentes, fed antiquorum canonum ftatuta ad memoriam reducentes, diftrifte prohibemus, ne filii facerdotum, in ecclefiis, in quibus patres eorum miniftrafle nofeuntur, de cetero perlons inftituantur. Nec eas aliqua occafione, media non interveniente perfi»na, obtineant.

V 11.

(t <h*«re Coaciliam iAu4 ad an. Chrifti 1190 petrinae, & annus illa Incarnations more Gallico adhuc mi curfe erat «feue ad diem *J- m. Martii anni iteq. Neque enim m. Februario anni Chrifti sstp. ftkhardm ia Anglia 9t Normaania rmnabar. hier ad d». Ch. »90. n. il.

ANNO CHKisn *»·>.

De clericis, qui propterfuam imperitiam, vel nativitatis conditionem, vel forte vite immunditiam, vel propter tnobedientis contumaciam, examen proprii epifeooi declinantes, ab extraprovincialibus vel trsnfinarinis epifeopis ordinem confcquuntur; licet figilla eorum in teftimonium ordinationis fua deferant, (latuimus ut ab epi(copis fuis in adminiftrattone ordinis fui ita adepti nulla ratione recipiantur.

VIII.

Nullus, perfona ecclefiz, vel Vicarius perpetuus, extra provinciam caufa (ludiorum vel peregrinationis, fine proprii epifeopi iiccutia vei officialium fuorum, iter arripiat.

I X.

Statuimus etiam, m monachi vel clerici negotiationem aliquam caufa lucri exerceant :' dc ne monachi a clericis vel laicis ecclefias vel villas ad firmam teneant.

X.

Prohibemus etiam ne aliquis facerdos, vicecomitis velfccularis prepofitatus officium afliimat. Quod fi facere przlumpferit, ab officio fuipcn datur, & omni ccclcfiailico beneficio privetur,

X I.

Confuetudo, quz feripto juri approbato opponitur, nulla fui generalitate vel temporis prolixitate defenditur. Cum igitur fecundum rerum naturam negantis laftum nulla fit probatio· quia auâorc non probante, reus etfi nihil prariliterit, abiolvendus eft; przfertim fi pars adoris nulla probabili prriumptionc juvetur; (latuimus ut de cetero liceat adori, tam in civili, quam incriminait caufa, ad confirmationem partis fuz, & teftium fide, & inilrumentorum uti audoritate. Quibus deficientibus, tunc tandem reo purgandi vel probandi onus imponitur; cum pars adoris confemiente fama, vei alias probabili aliqua przlumptionc roboratur.

X I 1.

Sicut in Lateranenfi concilio cautum eft, flaruimus, fic firmiter obfervari prxeipimus, nc archidiacont per archidiaconatum fuum incedentes fubditis onerofi exfiftant: fic ut fex vel feptem equorum numerum non excedant; .nec ab aliquo clerico procurationem accipiant, nifi competentes redditus habuerit. Statuimus etiam, ut a nullo clericorum, penes quos honefte fic fine magno gravamine holpiiari non valent, nonnifi tres folidos * *jt*drgawiifh* Monr/e in recompenf»I'onem hofpitii tui recipiant. Si vero apud pauperes clericos hofpttari decreverint, vel forlan propter loci amoenitatem, vel propter negotiorum quz tradant commoditatem; ftatuimus ut quinque vel quatuor ' vicinioribus ciericis beneficia habentibus, pnera ipfius hofpitii communiter fupportent.

• *el.* Amie- u. .*ʻʻʻ..

XIII.

Statuimus etiam › ut epifeopi vel eorum officiales in dandis appellationibus ad Apollolos appellantibus difficiles (e non exhibeant; fed propter quorumdam fimplicitatcm, etiam non pe» tentibus offerant,

XIV.

San&oram patrum veftigia fequentes, (latuimus fit firmiter obfervandutn decernimus, ut nullius confuetudiniS obtentu, quifquam deinceps ab ingreflu ecclefi·, vd alio quocumque ecdefiaftiBeo facramcnto arceatur, douce legitime vocatus ad caufam, liberam habeat refpondendi facultatem :' ut ita demum convictas, aut vi/a voce vel (altem juris interpretatione confeflus, pro qualitate cxccfTus stqualem * reportet a luo judice fententiam.

» *el.* nt«porte* - iuu judice (eOuaiüHn .

X V.

Statuimus etiam, ut teftamtntum clericorum inviolabiliter obiervetur; & ut bona clericorum qui inteftati decedunt, per manus epilcoporum in bonos ufus diftribuantur.

De clericis etiam poft Pafcha decedentibus, (latuimus ut de frudibus fubicqucntis autumni, in teftamento fuo difponendi liberam habeant facultatem.

XVII.

De uxoribus, & familiis, & bonis omnibus Cruce fignatonun, quod a felicis recordationis patribus noftris Urbano & Gregorio, nec non fic a beatiflimo patre noftro Clemente ftatutum eft, firmiter oblervari prxeipimus.

XVIII.

Cum opprefli fic rei, ad cccleiiam Dei confugientes, omnimoda debeant kcuritate gaudere, abfindum nimis videtur, fic omni rationi contrarium, ut in eis, vel in earum cimiteriis («culares caufie, in quibus de fanguinis cflufionc, vel de poena agitur corporali, tradentur. Et ideo ne hoc dc cetero fiat, fub intertninanone anathematis prohibemus.

X 1 X.

Prohibemus etiam fub anathemate, ne a clericis vel monachis, vel a quibuslibet ecclefiafticis perfonis, ecclefiz, vel decimz, vel quzfbet ecclefiaftica perfona, laicis ad firmam tradantur.

XX.

Nemo privatas penfiones fic adulterinas, fcu portiones de ecclefia vel ecclefiafticis beneficiis, deinceps foivere vel eccipere przfumat. Quod qui fecerit, omni beneficioecclefiaftico privatus, excommunicationi fubjaceat.

XXI.

Ecdcfiaftioe perionz cujufcumque profeflionis, quz perfonas ecclefiafticas fuper aliquo ecclefiaftico negotio ad judicem («cularem trahere przfuiDpfcrint, acaufa protfus cadant, fit excommunica-

nicationi fubjiciantur; & fine competenti fatisfactione epifcopis fuis non abfolvantur.

XXII.

Prohibemus etiam lub anathemate, ne clerieus habitationes vel prædia ecclefiaftica alicui oppignerare, prater confcientiam epifcopi, vel officialium fuorum, aut quolibet modo alienare præfumat.

XXIII.

Omnes decimae terræ five de frugibus, five de fructibus, Domini funt, & illi lanftifcantur. Sed quia inveniuntur multi decimas dare nolentes, ftatuimus ut juxta praeceptum Domini admoneantur femel, fecundo, & tertio, ut de grano, vino, fructibus arborum, fœtibus animalium, forno, lino, lana, cannabo, cafeis, & de omnibus quæ per annum renovantur, decimas integre perfolvant; & fi commoniti non emendaverint, ad epifcopi mandatum excommunicentur.

XXIV.

Nullus occafione conceffionis libi factæ fuper aliqua ecclefia, vivente ejufdem perfona, eamdem perfonam viventem litibus vexare prdumat, ut fic penfionem ab eo extorqueat. Quod qui fecerit, anathemate percellatur.

XXV.

Sunt quidam tam clerici, quam laici, hujufmodi focietatem ineuntes, ut de cetero in quibuslibet caulis vel negotiis mutuum fibi præftent auxilium i certam in eos poenam ftatuentes, qui contra hujufmodi veniunt conftitutionem. Et quoniam hujufmodi focietates feu fraterias circa perfonas ucriufque ordinis canonica deteftatur fcriptura, eo quod earum obfervantia quofdam etiam ufque ad crimen perjurii perducat; ne amodo fiant, aut fi failæ fuerint, ne obferventur, lub interminatione anathematis prohibemus.

XXVI.

Ad reprimendam eorum malitiam, qui poftpofito Dei timore, Dei ecclefiam per ülibs juratores in foro civili vel ecclefiaftico minuere, nec non & proximos fuos exheredare conantur: ftatuimus, ut fingulis diebus Dominicis, tam in cathedrali, quam in fingulis parochialibus ecclefiis omnes illi candelis accenfis excommunicentur, qui fcienter in foro ecclefiaftico vel fisculari falfum de cetero praeftiterint juramentum, in facrofanftae ecclefiæ læfionem, vel cujuslibet perfonae exheredationem. Nihilominus etiam excommunicentur omnes illi, qui ut hujufmodi falfa facramenta præftentur, vi, prece, vel pretio, qualibet umquam occafione procuraverint. Hujus autem conftitutionis reos nullus facerdotum abfolvere, vel eis pœnitentiam dare præfumat, nifi fuerint in articulo mortis conftituti: fed hujufmodi perjurii & excommunicati ad proprios epifcopos remittantur abfolvendi, & de tanto exceffu graviter puniendi, & ad eorum majorem confufionem ad fedem apoftolicam tranfmittantur.

XXVII.

Excommunicandi etiam funt, qui fe in ecclefiafticis beneficiis fine auctoritate epifcopi, five officialium fuorum, ad quos pertinet, propria vel laica poteftate introierint.

XXVIII.

Falfarii quoque figillorum excommunicantur & qui fcienter failis utuntur inftrumentis.

XXIX.

Incendiarii quoque, venefici, & foniarii, & qui fcienter cum excommunicatis communicant.

XXX.

Excommunicandi etiam funt contumaces, tam clerici, quam presbyteri, & rebelles, qui contra prohibitionem epifcopi vel officialium fuorum, divina celebrare præfumpferint.

XXXI.

Præterea excommunicandi funt, tam clerici, quam laici, qui redditus domini Rotomagenfis, a tempore quo archiepifcopatus dignitatem adeptus fuit, fraudulenter ei fubtraxerunt, vel modo fubtrahunt, vel in abfentia fua fubtrahere, vel jura & dignitates fuas minuerunt vel minuunt; vel in abfentia fua minuent; nifi inde antequam iter peregrinationis arripiat, fatisfecerint.

XXXII.

Placuit ut quicumque facerdos fufpenfus fcienter celebraverit, ceffet per annum a divinis officiis. Si excommunicatus celebraverit, mittetur Romam.

Can. I. Concil. Agath. ». $o- Bracar. ». c. ». Tolet. iv. c. ». Toler. XI. an. «77. c. ». D.- bi; qut contra .Afoftoli voluntatem circumferuntur omni vento doftrin*, placuit euic lanéio Concilia, Mt Mitrefolitaax jrdte anci'ritiff cacctl cutufuc provincia- pontifial, rc flere:jue cctl:,tarum, cumd.mque in pa.lende tineant modum, furw» tn melrooelitana /cdt ccgnov.rinl infitutum: ne; aliqua dtvcrjitau cu^ur^ue oruinit, vel otfi.it a metropolitena je patiantur "/ede dirtungi. Sic enim jufium tH, ut unu/qutque inde jumut rc-uta; negi/feni, unie bonorii tonjeo ationem accipit: ut, tuxte nu<iriM.il:iriU, jcdci, puer unicuique jacerdotal'i mati r cjt dignitati; .fit C ccclefiafitcu magifira rationi;.

». De licia (i$ellcilile ante iarculum leptimum ufi-tita Mabillon. L <urg. Gilltc. lio. ». cap. 7. ex Aug. Ep. ıβ f. & l. ». contra Crekonium, erant Cjrthaxine caltcet duo aurei, item calice- jcx argentei: luerant etiamcalices de ligno, vitro, iknno, marmore. De vitrei» Hiemn. ep. 4. ad Rufficum, Gretonus M. l. 4- Dial, c 7. Ligneo» caluca omnino vetat Conc. Tnbur. an. 897. c. 1X. Vinco» etiam prohibet Leo IV. ciica an. 870. apud Gratianum de Conivet. dift. ». cap. 4J. ex Remcnh quodam Concilio nobis ignoro. Stannei calicis ufu» ii» felum conceditur, qui adeo pauperet junt, ut argenteum haltre ro» valeant, idem habetur »pud lvonem a. par. c. ign & apud Butcbar.

g. In eundem fere modum lex poft annis (latuit Oao de Snliaco Parif. Epifeopus: Semper Sacerdote; jacrolanflum corput Demini tant magna reverentia dcferant V maturitate. I» pixtde eburnea bene clauja propter cajam, O' cum laterna prtatedenlt, cantantet jeptem pialneae poemtentiale» tum litania pro infirma, eundo &redeundo.

4. Id a primo iplb Nicatno Concilio c. t atque exinde paffim vetirum. Vide Cone. Later. Ili, c. 1».

f. Idem iere .Cone. Agath. c. so. & Lateran. 111. <«4.

d. Vide fupra Cone. Abtinc. ann. atjs. c. a.

7. Cone. Niecen. an. jsj. c. rd. & Suad. c. a. hujuicemodi Ordinationem nullam & irritam declarat. Qpam nullitatem co fcnlu nos aecipimu», quod iit

,ulPenfio ab exercitio fic recepti ordinis , quamditp ®prio Epifcopo vtfigtn fuerit.

•. Cooc. Laodic. c. 4». *Non oportet Sacerdotem aut erneum fint luffu Ept'icapt profici,ci* . Agath. c. *If.* & j». Cabtloa. II. c. 44. Porro périoste dicuntur Clerici qui beneficia feu ecidftas per vicario» dcletviri curant,, dum ipfi potiort redituum parte frumitur : At. ua air Joanne· Sarisber. 1. d. Policr. c. 17. Qjii quocumque modo plura conquirunt altaria , & no entee tdrvire altario dc quo vivunt , perionatm quoidam introduxerunt , quorum pue ad alium onera , ad alium referantur emolumenta. Unde apud eumdem Scnpto«ea> ep i- Partons opponuntur *toaduAlt* I ieu condu-Artus vicarut .

9 A 10. Utrumque vetat Conr. Liter. III. c. 1». Quantam , mquit, *contra doctrinam ^troficli efl diccntu : Nemo* militant Deo implicat fe negotiis Izculari* a. a. *ad Tim.* X. 4.

ri. Stmiha Concisorum 8c Pontificum decreta videell I. y. Drcret-1. GicjOrn IX. t. 54. de purgatione canomca.

sx. Idem Laterin. III. c. 4.

•j. A 14. Idem Ilatuit Laie.an. III. c. *b*

ij. fruit per omnes eerie"* *tates ubique recepta Juttiniani lex *Cod. t.* 1. *de Lpi/copnCf Cicricii lege* JJ. Licentiam habeat Epilcopus qu«cumque ante Epitcol'atum probatus fuerit .babuiile , A quxeumque polt Epilcupatum jure cognationis uique ad quartum ad cum pervenerunt , ad quos voluerit ulnma voluntate tranfmittere . Ceteris rébus alto modoacquilitis ab eo, dominio Ecciel:* leiervatis , nifi m utilitatem Eccle*1 ac vel opera pietatis* tonlumpta tint I Eadem diPmffionc habita in admmillrationibus cujulcumque U<i religioli Hic lege clerici ceteri non exprimuntur ; iulis erom tu-c At paucis donabantur diliributionibus , quarum ex parcimonia vtx potu4fent agrt & *praedi** coemi . At ubi relies non lportnhs tantum ÜC d.ftr.butionibus · fed ampltonbus beneficiorum reditibu» potiti (unt , jam tum tane & ipli adnuiiirtratores elle , & inconcuifa adminitlratorum leqe confirmgi carpeie. Idem ante Juiliruaiium fanxerant , ut aha taceam , Corcilli Antiocheni Patres an. Jyi.r. 14. fit *xy. Mille dubium efl,* inquu Gregor. M. I. tx. Ind. 5. ep. ;8.

efl alttnan.il licenta , Ita de eu quai antt babucrint quidquid judi.ure tiolucrint nen tetaniar. Cum veto Lurorum rupicnas bona C ericotum qui intcP.xti de* cedrbtnt invideret, aclnonnulla illorum tellamentaeo relcinderet, quod mei» non omnino obfervat* ή nient letum civ-lium formule, decreverunt Concilia fvurn ram-11 ejitimodi tefijmentis conihre robur . Ita Cone. 1 urd-n. II. c. ». Parif. V. c. 10. ha demqi e hoc roilrum.. fplam vero Epicoporum in difpenfir.dis Ecc.'eliar rebus auAuritítem, qu» prioribus Izcu.s tuerat fumma ,)»m ad lucos translatam conqueritur Cvnc. R< tona*. auri Ij8j. D.- O/f.10 Fp/i. *n.* I.

17. _4 *pave* wtt *C em-.ntr* . S.-ilicet Clemente (II. iiiiiil jue deceflonbus immediatis Urbano III. it Greg. VIU Ira Grrjonus de Ctuce lignatu *t Bena quique*

r D.'t*prot-chrne fujirptione c>ucn*

tie bii <ji CC dc ›Pic

18. *Ium rpprefi V rel* . Eus qui ad Eccleſiam contuderint tradi nen oportere , led loci reverentia & intercedi..ne detendi puti Cnnc. Arauiic. 1. c. tj. decernunt Aure.'ian. L c. >. IV'. c. xr. V. c. as. tpaon.c. Ï9. Matiiccn. II. e. 8. R-m. an. djo. c. 7. Capitular. Caroli M. de Confugio ad Eccleſiam , ac tandem Cone. Rom. an. 114S. c. 14.

so. *Nemo prtvada» pettfiemet.* Vid- 'I homafs. Ecdef. dUcipl. par. j. I. a. c. ,a.

ai. ita Cone. Autifisodor. an. j7|, <. jj. Matifcon. II. fSy. c. r«K

a». Cone. Agatb. an. jod. c. ai. *Licet fnperfinum fit de >.- nota (f anttquie canonibxt probtbrta, iterata aliquid definite ; attamen quo faciliui capiditat aut latpretiitai reprimatur , Id fialutmui quad omnet canonet jubent , ut civitatenfer five dice.cfani prcilyten , -vel clerici, falva jure Lectefia , peut permffennt Lpifeufi* , traçant *: vendere autem , aut donare pemtm non prxjumant* . Idem poRmOdutn llatuere pleraque Gallic Concilia , Epaoo. c. 7. Aurelian. III. c. is. as. x}. IV. c. si. il. *cA

sj. Cone. Matifcon. IL an. ySj. c. y. *Statuimui ac dccernimui* , al *mot antiquui a fideiibut reparetur , Cf decimat ectlefiafitiit famulantuai ccremonitt pipu!ne omnii inferat ,-.,mi Sacerdotci -«at in pauperum ujum , aut >n captivorum redemptionem pru-rragantci , fuit orationtbui paccm pcOuto ac jalutcm impellent. Si quii autem emtumax nefirie flotutn cclebirrtmit fuerit, * membru EcJefue omni tempore [rparetur* . Arelat. VI. an. Ki(. Rem. II. Turon. III. Gabilon. II. ejufdem aniu ; Mcldenie an. 647.

14 lOtlivani nunc laudavit eanonem TbomafTmus E;clef. drlcipl. par. j. I. ». c. Ji. J. 9. fubdit ; Net tscili» ent *illc deteiiui temporum, locorum* , fip beivfnaar , *quando ,.-»/«-- ,·«·/«· effiat rationi Cf jufitti* rcnlcnttcntri . . . 4 Tatiui ergo if cmluitiu. n/mo efl i›iam ./tpodclicam /edem ccnfuli ad de.crncndai perjio,111 . ex f·» Id tandem perfectum efl* , at nd tam *tota ilia fitcfiai rexOcaietur* .

»6. Cunc. Matilcon. I. an. jJt. c. >7- St fuir rev* *licloJ fuent alioi ad faljum tefiimonium -vcl fermrinm aitiaxific* , «at *quaettuaque cormpticne f'Hicitafie , ipje quidem n'que ad exitam non commun cet ; b› ver» qui* rt *In perjurio commniucafic probantur , pofi ab amni /unt tefiimonio probtbendt ; <7 fecundum Ic^tm infamia notabuntur* .

»7· idem decernunt an. tjoo. Aufntacte provineiz Antiftites c. 4 AntL tn Lambeth. Cone- an. »»6i. c- i. Itali m Raven. II. an. tpi. rubrica ao.

18. Idem pofImodum in Germania decrevere Core. Salisbury an. ixti. c. 17. & Hcrb<p· an. ı*<7. c. Ij.

»9. Incendiaiios excommunicant Patres Cone. Tui* ten. IL an. Ito. c. 4. Veneficos , trium provinciarum Epileopi in Cone. Vavrenii an. I»6S. c. n(. *Ut jmgxlit annit In icne›e folrmniter excommunicentur joriiaui , pctfori jupia faeramenta, incendiarii, furet, alrociorei raptorci , prcecipit generale ConC.* London. 1. an. uoo. dum eidem Prinopi Anglia de Normanma tuberant,

$o Comprimendam Clericorum contumaciam'mults luadet S. Cyprianus ep. dj. ad RcgatiamifR Epifcopum.

jt. *yfntequam iter peregrinationii arripiat* . Scilicet in Pakllir.aut cum Richardo rrge Anglorum eodemque Normannorum Dure . In priori Conciliorum no-, itrorun editione huic canoni ifte fubjungitur : Pid*cuit ut qmeumaue Sacerdoi fu ptnlut feienter celebrarit , ceffct per annum a divinii ofit.iii.* Sr *extommunicarat celebrant , mittatur Rumam* . Lum vero Canor.em non a Concilii Patribus Untitum cenlemus , turn quod in Mis. nonnulli» defit , tum quod prior eiu· pars jam ture recepto non concordet)urt , fcilicer , u: a divinis Oificii» fulpenfus ceilet Sacerdos, non n.odo per annum , fed donec a Praelato fuerit ablulutus.

s© sassaaassa®®*s

ANNO CHRuri 4bb*ti* 111 agn, N<x-thar.ipcc-"*eB"

ANNO CHRIS1L

CONCILIUM PIPEWELLENSE

Pambritannicum, archiepifcoporumBricannix, quorumdam etiam Normanni®,. Gallis, ftHiberni®, & Epifcoporixm atque Abbatum : pratienie Ricardo Regc Anglcrum, «Anno Domini M c L x x x I x.

Ex Rogeri Hovedeni annal, parte II.

Toiŋ. n.eo- left. Anglic. TZEnit Rex ad abbatiam, .qux dicitur Pipcv-V vel, & congregatis ibi Haldewino Canitiarienft Archiepiftopo, & Waitero Rothomagenft archiepiicopo, & Joanne,Dublinenfi archiepiicopo, & Formale Trevirenft archiepiicopo, ficHugone Duneltnenfi epifeopo , & Hugonc Linco-EnÎenlt epifeopo , &. Hugone Ccûrènft epifeopo , & Joanne Norvpiccoti epifeopo, & Joanne Eóoracenft epifeopo, & Joanne Exonicnfi epifeopo, & Willichno Herefordcn/t epifeopo, & Williel-mo Wigoinienli epifeopo, fic Rcginaldo Bathe-niccfi epifeopo, fie üillcberto Rofcnfi epiicopo, & Se-

-------«>-dc Sefrido Gceftrtnfi .p.ïcope, fle Henrico Ba-Aalio, quam ab eo, confccrationam feu facctdo———«—.
anno jocenfi epifcopo, dc Petro epiicopo de S- David in Wallia,& Albino Fernenfi epiicopo, dcCuncorde Hegiiooenfi epifcopo, dcabbatibus, dcprioribus fere totius AÂglix, idem rex dedit Godefrido de Luci epifeopatum Wintonienfitm , dc Lichardo thefaurarkt Elter.fi archidiacono , epiicopatum Lincolnienfcm ; dc Willidmo de Longo Campo cancellario fuo, epifeopatum Elienfem ; dc Huberto Walteri decano Eborapi, apud fcopattun Sttlesbirienfem, dc abbatiam de Selesby;" Rogero ejufdem abbati priori, abbatiam de Glaftingbiri ; Henrico de Soilli priori deBermundefaja , dc Gaufrido fratri fuo quondam Lincolnienfi clefto, archicpifcopatum Eboracenlem, dc Henrico fratri Willidmi* marefcalli, dccanatum Eboracenfis ecclefia: ; dc Bucardo de Puteaco nepoti Hrçonis Dunelmenfis epifeopi, thefaurariam Eboracenfis ecclefiz ; dc Williclmo de Chuneli, arefiidiaconatum de Richmund , dc Williclmo de S. Mari ecclefia, przbcndam , cuz fuit Waited Hubcrti in ecclefia Eboraci , dc decanatum fan&i Martini Londoniz.

Cum igitur Balduvinus Cantuarienfis- archiepifeopus vidiffet archiepifcopitum Eboraceniem datum fuifle przfato Gaufrido, calumniatus eft roniecrationem illius, dc proh^it ei ne iple ab talem ordinem fufeiperet. dc fuper huc appellavit ad dominum Papam, dc coram rege, &univcrfis epifcopis, de clero , (κ populo, chartam Willielini regis Baftarùi , in qua continebatur controvertia , quz dim. vertebatur » inter Cantuaricnlem be Eboracenletn ecclefias, fuper primatia Anglic, dc quibufdam aliis dignitauhtJ , protulit. In charta autem illa continebatur I Thomas tunc temporis archiepifcopus Eboracenfis ordinem facerdotalem, & epiicopalem confccraticnem fufccpit dc manu Lantrancitunc temporis OnUMmnfis archi£piiCQpi , & totius Angliz primatis; bc ei canonicam obedientiam fecit , dc ad concilia fua cum LindifFarnenfis ecclefiz epiicopo , dc ceteris fuftraganeis luis venit ; dc ei reverentiam omnem ficut pri.nati fuo exhibuit. Charta autem illa teftabauir hzc omnia fupradida fada fuifle coram regv Williclmo, generali concilio apud Lundonias, per definitivam fententiam ab Alexandro fecundo prolatam . In fequrnti vero die Joannes cleftus Candide cale confecratus eft in epifeopum * Joanne Dublinenfi archiepifcopo, apud Pipevvel , decimo eu nto Kalenaarum Octobris dic Dominica .

«ÿ «C» »

In quo decima dero impofita pro recuperatione terrz fandz, Anno MCIXXXiX.

Ex lahbei Αρρκτ<Ι. ANno Domini mclxxxix. mtw/r Mj/Wj/C bifaria Pwuuta ubralll. cap. xxvii. Joannes cardinaliscognomento Malabrancs, a Clemente papa 111. mifliis, Poloniam venit , & fada fynodo in Cracovia pro reformatione cleri , tam eptfcopis , quam univerfo clero , pro recuperatione terne fanâz decimam

«: C:L 2ÿlS? ir eonci.i"œ ?'tulimu* *d ." num MCLXXXVIIL quo decimam illam imperatam › „U)hore Statavolicio, qui de anno conicntientem babet Cromerum ; de lo<o , minime : at cette non repugnantem , cum rem tantum co anno in Polonia par legati m conferam Cromenu affirmet : de urbe, ne litteram quidem faciat , at nec de coucilio.

vПΛΙ3 οβοοηοοοοοαο003000»

CONCILIUM SALMATICENSE

Pfzfide Guillelmo Cardinali dc Apoftolicz fedis Legato.

Circa annum 1190. habitum eft ConcilrumSalmanticz, przfide Cardinali Guillelmo , dc adfidemibus Epifcopis regnorum Legionis Hitp. t j. p Portugal!)·, nominatimque Vitali Pneiule Salmaticeofi. In eo poft accwatum examen declaratum fuit irritum matrimonium contrarium inter Alphonfum IX. dc Therefiam Re;,es Leonis.

ECCLESIASTICÆ LIBERTATIS

In Normennia Leges.

tarài;.Prvr. p· »». /^'^rca '1,OS «muente Rege Richardo, liberata eft ecclefia Normanniz a longo fervitutis jugo quo premebatur, quod fcilicet nulla occafiooe, a fzcularibus capientur Clerici poteftatibus ficut confueverant, nifi pro homicidio , furto, incendio, vel cjufmodi enormi flagitk» . *fiat Matrhatu IPeftamaft. ad* Λ*Λ. Sipo.

Hoc item, vel fcquenti anno contentio mota E inter Rotomag. ecclefiam, procurante eam in abfcntta W'aketi Archiep. Joanne deCooftantiis Rotom. decano, dc Willclmum filium Radulfi Senefcallum Normannis fupcr quibufdam capitulis, de quibus ecclefia Dei conquerebatur fub Szfentia Henrici Bajocenfis, Willelmi Abrincen- , Lifiardi Sagienfis , Radulfi Lcxovienfis & Willelmi ConftantienfisEpifcoporum (aderat turn cxpe-

an NO expeditioni facrz Joanne» epifcopus Ebroicenfis) A & Baronum regis, afliftentibus quoque pluribus Normanniz Miniftris, hoc tandem fine coaquievit.

£x *CbartuUrh Capituli Rotomage^fit.*

i. In primis determinatum eft de Clericis, quod nulla occafione a faecularibus potcftatibus captentur, nifi pro homicidio, furto vel htjulmodi enormi flagitio, quod ad placitum gladii pertineat: & tunc cum requifiti fuerint ab Ecclefiafticis judicibus, eis quieti reddentur in ecclefiaftica curia judicandi.

3. Item generaliter omnes de fidei Uefione, & juramenti tranfgreifione quelliones in ecclefiaftico foro traâabuntur; fuper Treuga vero violatione antiqua confuctudo, & chartarum Hcnrici & Ricardi illuftrium Regum Anglic tenor obfervabitur.

I. Item quzftiones fuper dote vel donatione propter nuptias, quando mobilia, vel fe moventia petentur, ad ecclefiam referentur. Quzftio vero fuper iildtm de immobilibus, dominis noflris Regi, & Aichiepifcopo determinanda referventur.

4. ItemConventuahbus ecclefiis, Abbates, vej Priores,, aut AbbatilTsc cum aiTenlu dicecefani. epifcopi eligentur.

y. Item nulla fiet recognitio iri rare ÛKulari fuper pofleffione, quam viri religiofi, vel quacumque eeelefiafticz ptrfonz ao. annis vel am* plius poflêderint. Similiter nulla fiet recognitio, ii charta, yel alio modo eleemofynatam poffeflionem probare potuerint, fed ad ecclefiaflicoe judices remittentur. ANNO CHRISTI

6. Item diftributio eorum, que inteftamento relinquuntur, auftoritate ecclefiz fiet, nec decima pars bonorum ut olim fubtrahetur. De bonis vero Clericorum etfiedicantur fisiife ufurarii, vel quocumque genere mortis praeventi, nihil pertinet ad faecularem potcftatem.* fed epifcopali auâoritate in pias caufas diftribuentur.

7. Item quicquid' laici iri vita fua donaverint, vel quocumque titulo a fe alienaverint, etfi ufurarii ful(Te dicantur* poft mortem non revocabitur. Quz vero poft mortem non alienata invenientur, fi recognitum fuerit ipfos tempore mortis futile ufurarios, confifcabuntur.

. 3. Item, fi mortuus habuerit aliquod vadium unde fortem fuam percepit, portio ipfius libera ad eum qui invadiavit^ vel ad heredes ipfiusrevertetur: idem fiet de portionibus uxoris & filiorum, poft mortem ipforum, Si quis vero fubitanea morte, vel quolibet alio fortuito cafu przoccupatus 'fuerit, ut de rebus fuis difponere non poflit, diftributio bonorum ejus ecclefiaftica auâoritate fiat.

f3§t << O

S' CONCILIA WESTMONASTERIENSIA DUO

Alterum a B.tldeorino Cantustrienfi antiftlte·, aliud vero 4 IFslIelmo Elienfí epifiopo A. S. L.

Anno 1190. *celebrata.*

Ex Suppl. Manb Tu.II. Apud <4- kit» ibid·. T)*\Auca de kc concilio adnotat Mattbans* Pari- *X fia, prêter locum, in quo celebratum fuit:* Tempore quoque fub eodem Baldevinus, archiepifcopus Cantuarienfis: celebravit concilium apud Weftmonafterium; ibique valedicens fratribus, iter arripuit Hierofolymitanum magnifice prxparatus: *idibut OEhbris fiq^entibus (juxta M. Pa. nfiitm') Uilliclmut, Eherfii epijcoput, papa legatus, concilium provinciale tenuit apud U eftmon.tjlerium, in quo pauca vel nulla provifa fint de a.iificatiene eccafiô Anglicana.* Hemingford pag.jxS. ita de hoc concilio ait: Epifcopus Elientis, ut Cad fummum eveâus videretur, generate concilium cx Anglia terrore maximo Londoniz congregatum, quanto gloriofitts, tanto & vaniuscelebravit, fub fpecie fcil. religionis agens proprie negotium vanitatis, quod .utique agebat fortius eo, quod Inetropojiranz ecclefiz vacabant utrzque. *Gcrvafieti concilium hoc fib nemo MCXCI. collocat y-addent t* quod epifeopys Roffenfis & prior Cantuar. legatum rogaverint, immo juflerint j ne quid in hoc concilio contra jura Cantuarienfis ecclefiz, vel contra dignitatem vel appellationem archiepifcopi przfumatur.

S' CONCILIA ANGLICANA DUO

A.terum Glxe/iria, aliud vero Glavornia.

Anno 1190. *'celebrata.*

Manli ibid. Ann. use. Vd"imIr"1 Cone. Bdr.)c anno Willielmus, epifcopus Elicnhs P'Fæ h'gatus, abirtnc, procurator rcKn'› fynodum tenuit'apud GloceftrianT, cujus mentionem facit Radulph. de Diceto coi. 655. *Λ fiflivitatt B. Petri, dicitur ad vincula* j *,Oltillieimtes, Elicnfis epifcopus, apoftolica fidis leg*."* r«r. *convocavit mullos apud Gloceftriam.* Et to!. jiO. dicit; *quod Villielmut, Anglia legated, convocavit Anglta tpsfcopor apud Glavornam.* Quid ainim ibi aftum fit,, baud rcccnfet.

VITA

VITA ET EPISTOLÆ GÆLESTINI PAPÆ III.

CÆkftintu tertius, patria Romanus, qui au- dore Rogero prius Hyacinthus diaconus cardinalis fanâxMaris diâus fuerat, fubrogatus eft Clementi tertio anno Domini 1191. quarto Idus Aprilis. In vigilia pafchc facerdos, ipfo pafch* die pontificatum en confccutus. Henricum fextum ejus nominis regem Germanic , una cum uxore ejus Conflantia , imperiali confecratione Rome donavit. Poftridie faclz coronationis, Tuiculana civitas ad petitionem fenatus Romani tradita, lolo tenus eft defolata. Cumque imperator Apuliam & Siciliam* quam Tancredus invaferat, recuperare volens, magno exercitu Salernitanam civitatem expugnaftet, & ad obfidio- s»em Neapolis fe contuliflet, Confiantiam imperatricem, quam Salernitani apud fe relidam pro ditioneque interceptam ad Tancredum in Sicilia regnantem tranfiniferant: Geleftinus pontifex per dominum Ægidium cardinalem'diaconum e captivitate Tancredi libertatem ad imperatorem in Germaniam, quo morbus peflifer exercitum ejus imadens ab obfidlone Neapolitana eum fugarat, fuis expenfis honorifice remifit. Philippum Fr»ncorum regem expugnata Accone, olim Joppedi- &a, ex Palaeftina revertunt, magna animi Conflantia aliquoties admonuit, ut Botildam regis Dani* filiam, quam praetextu confanguinitatis alia luperindufta dimiferat, nonobftante'fanguinis propinquitate, fuper qua ad inflantiam regis djfpeufaverat, ad torum recjperet. Ad inftantiam Aleonorc matris Henricum imperatorem Jc Leo poldum ducem Auftrir comminatione cenfurârum ecclefiafticarum monuit ut Richardum reeem Anglic, quem poft aliquot viâorias contra Soldanum obtentas , ex Palatftina , initis cum Soldano triennalibus induciis redeuntem, in finu Adriatico naufragantem, dc ad territorium Vicnnenfem appellentem, Leopoldus dux Auftric , ideo quod vexillum ejus loco figni in hofpitio lufpenfum in cloacam projici mandaverat, intercepit, captumque Henrici imperatoris aràiflîmx cuftodias tradidit, a captivitate unius anni &fcx feptimanarum liberarent, redditifque obfidibus , eam etiam quam extorferant a captivo, ingentem pecuniarum fiunmam integre reftituerent . Vinculis folutum regem matri Aleonors per Moguntinum & Colomenicm archiepifcopos reddiderunt: pecuniam vero reftituete contumaciter reculantes, pontifex merito gladium, quo folet punire, ecclefiafticum evagihando, utrumque excommunicavit . Leopoldus contemptor cenfurx ccclcfiafticz, gravem Dei vindiftam in fe iubditifque tuis expertus, tandem refipuit, & impetrata abfolutiooe excommunicationis, magno corporis cruciatu fptritum emifit. Henricur imperator in ca contumaciter obfurdefeens, praeter cam quam in terram fanflam miferat expeditionem, nihil pie ac laudabiliter egiife invenitur . In Siciliam venient£ in eos Nortmannos qui defunfto Tancredo faviflënt, tam principes fuperftites quam fubditos incarcérant^, dcementulando, carnificinam exercuit tantam, ut Conftantia Augufta ejus uxor, unica Nortmannorum regia fupérfles propago, eumdem tamquam gentis fu« exterminium indigne ferens, adverfus virum <uum rebellando exercitumque armando, tandem coegerit, ut quas ipfaconjux volebat, pacis donditione ac.'ipcret. In Sicilia exiilens accrbiilimam fuam, ut fama eft, mifit ad Alexium imperatorem Conftantinopolrtanum kgationcm, ab ipfo peter» quidquid terrarum olim in oriente ÿvihelmus rex Sicili* ab Epidauro ufque ad Theflalonicam civitatem occupaflet, vel ut pro his tributum penderet. Summam talentorum fexdecim aut i puriiTuni'expilatione ecclefiarum & piorum locorum male colfcfti impetraflet, ft non morte preventm fuiffet. Nam dum hxc agebantur in Oriente, poft oblatam regi Anglic latisfiftionem, petitamque ab excommunicationis fententia fibi intiicla abfolutionem, mortuus eft menfè Septembri anno Domini 1197. Friderico fecundo regni Sicilis haerede relifto . Quem pontifex optimus coi ena regia* infignivit , poftqu.un mater ejus. Conflantia, juxta decretum pontificium , a commiffi fama de partus lui fuppolitione fe per /uramentum expurgaflct,. Duces Palcftin* obitu imperatoris cognito, turn Saladin» filium adverfus fe venire audiflent , milites ad prrliandùm paratos ignominiofe deferentes fugarunt. De obitu Cacleftini, fuique indtgcum illius fubrogano Innocentius III. in epiftola ad Hicrotolymitanum patriarcham ifta ait · Sane felicis memorias Geleftino patre ac prxdeceflorefcxto ldus lanuarii, anno Chrifti 1198. viam univerfir carnis ingreflb, & in Lateranenfi bafilica fcpulto , tanta fuit inter fratres noftros ,fuper pontificis fubftitutione concordia , ut eo ccelitus defiderris ipforum alpirante, qui facit utraque unum, & concurrentes parietes in fe angulari lapide copulavit , omnes ûniverfaliter unum faperent, & idem' fingulariter poflularent, nos in luminum pontificem ipfo die depofitionjs ejufdem pratde^efioris noftri unanimiter afiumentes , &c. Unde patet fex annis, novem menfibus minus duobus diebus Cxleftinum Romans ecclefix prafuifTc.,

obiwtOle- tü» 'fi-

EPISTOLA I. CÆLESTINI

AD PRÆLATOS ANGLIÆ.

Pro Wilielmo Elienfi epifeopo.

Caleflinut epifeopus ferVm fervorum Dei venerthilibsts jrjtrib-n arcbsepijcopis & epifeopis in regna conftitutis falsUem O apaftolicasee benediilsmtm.

GUm dikflus in Chrifto filius nofter Richardus illuftris rex Angiorum , quando fe fufvepto figno crucis ad ukiicendam injuriam Redemptoris accinxit, tutelar regni fui curas , quod ficut vir intelligcns, & requirens Dominum duxit obfequium poli ponendum fub apoftolica proteftione dimrferit, ftatutum regni fui ac jura dc honorem ipfius tanto majori Audio confervere volumus & debemus , quanto de noftra proteâionc confifus , majoribus Kilis pertonam leligioats expofuit, &-in obfequio Creatoris laudabilius, faciente Domino cum eo fignum in bommt, atque ferventius, ficut ex fun operibus eluetfcir

cognofcirur fe habere. Cum igitur quxdam tam contra rc?num ipium, quam contra venerabilem * patrem veftram Wjilelmun Elienfrm epifeopum, apoftolicac icdislcgatum, cui regnum tradidit gubernandum, pe» Joannem comitem Morctonii, dt per quofdam alios, accepimus attentata, quas nonnulla -in fe fofpicionis continent argumenta, dc fi vera- funt, non m modicam oofcuiltur fedis apoftolicx contumeliam redundare: eidem pnriiunptioni tanto maturius duximus occurrendum, quanto cx mora ipfa jam dicto regi dc terne Hierofolymitanx gtavius detrimentum ac nobis dc ecclefix Roman* major inde poflet ignominia provenire. Proinde univerfitati veftrx pet apoftolica feripta mandamus, dc in 'virtute obedientix przcipimus, quatenus fi, prout nobis mtonuit, memoratus comes, vel alius -in jam didum epifeopum manus violentas injicere, vel eum capere, vel juramentum quodlibet ab eo per violentiam extorquere, fcu eum in captione tenere, fcu flatum regni a feveritale regia in receffu fuo difpofitum aliquatenus immutare pnrfumpferir, omni occafione vel fimultata poftpofita convenientes io unum,- paedidum com>um, dc omnes antedidx prxiumptionis cohfdiarios, audores, complices,- dc fautores, accenfis candelis, dc pulfatis campanis, omni appellatione & excufatione, nec non dc perfonarum acceptione poftpofitis, publice nuncietis, vinculo excommunicationis adftriûos. Et tam. diu faciatis lie excommunicates ab omnibus ardius evitari, nec non dc in terris illorum, dcin aliis quas invafertat, poeter peniremias, dcparvulorum baptifmata, Divina penitus fine appellationis obftaculo prohibeatis celebrari cfficia .' donec jam dido legato tam a captione quam a juramento primitus abfoluto, Oc regno ipfo in ftatum a prxnominato rege in receflu fuodifpoikutn reformato, cumteftimoniolitterarumipiius legati, dt veftrarum, pariter ad fedein veniant apoflolicam abfolvendi: fciturі pro certo, quod fi huius noftri executtone praecepti négligentes fueritis aut remifli, non minorem in vos prxflante Deo duximus ultionem, quam fi paedida injutia perfonae noftrx vd uni de fratribus nofins effet irrogata.

Datum Laterani quarto Nonas Decembris, pontificatus noftri anno primo.

II. AD LINCOLNIENSEM ET ХОГНΝΗΜ EPISCOPOS.

De irritatione fententix in Dunelmenfem epifeopum per Eboraceniem nulliter prolatx.

Cule/hnui tptfcoput fervxi fervorum Det venerabilibui fratriout Lincolnie^fi & Roffeift epifeopit, & dtletfo filie abbati de Burgo, felutem <7 apoflohcem benedtflionem.

Slcut ea. qux a vencrabililus fratribus coepilcopis^uoflris circumfpcdionc provida & ra riene prxvia ftatuuntur, debemus illib.ua fervare: ita qux minus quoqu: confidcrarc aguntur, providentia pleniori corrigere, & in flatum debitum nobis imminet reformare}. Cum itaque venerabilis frater nofler Gauftidus £!>o>ecenfis archiepilcopus, in venerabilem fratrem nofltiim Hagoncm Dunelmeniem epifeopum, & quotdain alios excommunicationis fententiam promulga(Tei-, dc eorum nunci st ad noftram pre fentiain. venientibus, in conditorio nofiro fuiffet hinc inde iuper ea fententia <\ quibutdam aliis articulis, plenarie diTceptatnm. noscognofccntes tam in ipium quam in abo» jaculatam ftnttn Atianj incdnfultc prolatam fuiflê, nullius caufiu rationabilis munimine roboratam, eam de con» filio fratrum nofirotum dcnunciavimus, publice non tenere, irritantes eam, ne quid audoritatis habeat inhibentes. Ut itaque quod nos decrevimus per partes vefiras publice nuncktur, per apoftolica feripta vobis mandamus, ut 'camdem fententiam per ecclefias veftrasprxdicetis authoritate ledis apoftolica irritatam: ut fidelium populus tam ipfi epifeopo, quam aliis una cum epiicopo, injufte ligatis, fraterna communionis participium fecure impendat, & ab illorum nullatenus propter hoc communione recedat.

Datum Laterani.

III. AD EPISCOPUM ET CLERUM BUCUBINUM.

De fandi Ubaldi canonuationc I

Calellinut ep-.fctput ftrvui fervorum Dei venerabili fratn B. eptfcopo. & dtletlil fiUu B. priori, Cl clero, G populo Eug.:batoy faixtem G apofalicum benedifitonem.

BEncdi&us Deus in donis fuis, dt fandus iu omnibus operibus lüis,. qui fecundum multitudinem miferationum fuarum illis qui uatura fuerant filii irc fpiiitum adoptionis, in quo clamamus Abba papa, indulget, dc homines etf lutea materia conftiiutos in confortiurn angelorum dc gloriam fua pietate affumir. Sicut tadum eft temporibus noftris de fande recordationis Ubaldo pontifice veftro, qui cum pius dcjuflus, dum in carne viveret haberetur, poft tranfitum a vicinis dt longe pofitis propter miracula, quas per merita ejus operatus eft Deus, fandus meruit xflimari. Impletum eft in ipfo quod Propheta dixit in pfalmo: *Proputribut tuimatifunt tibi filii, cmflituei eoe pnuctpei fuper omnem trrum: memoret ermt nomtmt tui Domine.* Tu autem, frater epifeope, apud fedem apoflolicam conftiturus, opportune dt importune in humilitatq qua decuit inftitifti, ut memoriam prrdifti pontificis canonizare, & ipfutn adferibere fandorum catalogo authoritateapoftolica deberemus, confideratione habita ad religiofam vitam ipfius, dc ad multa miracula, qux per eum, poftquam migravit a fiecule, Omnipotentes dignatus eft operari. Nos veto opus iftud intuentes fenfum dc intelligentias noflras excedere, quia potius eft Divini judicii quam humani, cum ipfe folusplenc noverit qui funt ejus, luipendimus defiderium tuum aliquamdiu, ut nobis dt fratribus noftris quid potius agendum effet Spiritus fandi gratia revelaret. Tua igitur tandem pia fupplicattone indudi, dt multorum epifeoporum, dc aliorum tcftimoniis inclinati, non de propriis meritis, fed de mifericordia creatorispotiffimum confidentes, de communi fratrum Jconfilio acquievimus votis veftris, dt canonisantes prxdidum fandam authoritate beatorum apoftolorum Petri dc Pauli, uua fungimur licet immeriti, decrevimus ut feftum tranfitus ipfius ficut beatifftmi confcfforis apud vos perpetuo habeatur. Quapropter univerfitatem veftiam monemus & exhortamur in Domino, quateuusnon in vacuum gratiam iflam recipiatis, fed exemplo beati viri renovemini ipiritu mentis veftix, dc in reverentia Dei 'dc pradidi iandi, dc omnium aliorum, feiventiores folito exiftatis, & firflum ejus feptimo decimo Kalendas Junii hilariter annis fingulis eclebtare folicite operemini, ' quod vefira circa Divinuin cultum devotio profeciffe merito videatur, dc alii de fallo veftro exemplum pro fedo

feûo aftumant? Si ipfe vefttis motus precibus pro totius «cckfuejlaiu apud omnipotentem Dominum intercedat.

Datum Laterani, quarto Nonas Martii, pontificatus'noftri anno pruno.

+XD EPISCOPOS ANGLIÆ,

De peccatis expiandis Si moribus emendandis.

Grùfliiutl fervttr fervent Deit* t*arra-*
Utihu frttrtIxt eircUepifctpit tf'tfifitfii per Aetgli· c^litutitt feinte* & epèfieüce* if-atSHitomt.*

À*>(Jm ad propulfandam inferiam populi Chriftiani, & communis notam fidei* abolendam, quam ei paganorum fpurcitia in captione land* terne, qux Domini ctt hereditas nuncupata, perniciole ac violenter impreflit, & ad emendandam etiam civitatem fandam, & fepulcrum Dominicum ab Saracenorum & altorum infuper occupantium immunditiis, ac auferendam illam per auxilium fupemx clementi* a poteftate illorum, fedes apoftoliea fuum debitum recognofeens, per direrfas Mundi partes nuncios f*-•e a fuo latere, ac commonitorias litteras destinaverit, de in Dvina confifa dementia magnas illuc tendentibus impenderit indulgentias: licet, ut fraternitas veftra poteft perpendere, ad C hxc agenda per exhortationes illius viriliter ac devote plurimi fe accinxerint, & tot in tranfmarinis partibus Chrifti fideles propter hxc firpe fuerint congregati, ut multitudo eorum oppugnantium numerum non modicum videretur excedere, & * auxiliis ac viribus etiam praevalere.- a»imû non multum tamen proficere potuit, vel his qui ex adyerfo contendebant obetiê, pro eo, ficut ex efleâu datur inteUigi, quod nilus & adiones eorum qui fuerant ad partes illas profefti, Domino pro parte magna difplicebant. Unde merito aliorum peccaminum, quia non in Do fed viribus propriis confidebant, & non erat ante ipfixum oculos timor Dei, ct pnecoocepta inperbia cor eorum permifitim .cit obfcuran, utD alia infuper agerent qux minime convenirent, Divinum contra fe fuis perverfiratibus felicium provocantes. Verum quia multe funt misericordis Domini, qui etfi ad malorum pervicaciam retundendam, àtubdendacervicoforum hominum colla, dlfciplinc manus quandoque fuas medicinaliter aggravat, & ut elever opprimit & percutit, aut flagellat utfaner: fi ad eum aim debira fuerimus humilitate reverti, & de peccatis caftigati, ac de obfervandis Creatoris de cetero Audio ferventibre mandatis firmum propofitum atiumpierimus, abfque ulla poterimus hefitatione fperare, quod affluentius gratiufque «obis alftftet, & de inimicis nominis Chritli plenam indulgebit de ccelo viftonam, ita quod univcriaE qux incurrimus hucufque gravamina oblivioni tradantur.* omnibus convertis rtirorlutn, & merita confufiooe ruentibus, qui exierunt Sion, & gentilibus pizlumpferunt contanvuaronibus maculare.

Attendentibus autem, ac fiudio diligenti feruntibus, quales minas populo lfiacl·, cum ex promitiione memoratam fitpra terram intraret, Divina poteftas tulerit, non erit dubitationis fcnipulus, qui hujulmodi inqtufitioni opponar quare noftrum pro Deu inerptum conamen fperatosnou fitconfecutum eftrfitts. Difrumcilenim A illis, ut ab habitatorum dis tertx contagiis ð: fpurchiis abftincrent, dc illorum vitia imitatione digna non ducerent, qux ipfis poffint accid**re in ruinam: led "legem Domini firmo propofito & omni animi & intentionis nifu fervarent. Quibus * itaque monilis fi devote aç humiliter obedi- * F»r^,uu-lent, unus eotum mille vinceret, ac decem iliis q-e· »· decem millia. Qux certiori poftmodum experimento noverunt, cum pauci de ipfis magnam cx illis & infinitam quafi multitudinem trucidarunt: & dum devote Divinis intenderent mandatis, non fuit civitas vel munitio qux ipforum pollet evitare congreflus, vel iplorum fubtraM conamine aliquo vel confiliopoteftati. Quare tamen, cum eorum filii, qui Dominum, ut ibi 7*4. Bdicitur, non noverunt, ab illorum qux fuerant fibi legali promulgatione infenâa temere torpillent obfervatione deficere, inimici eorum advertit* eos cuneos obftraenres, fux illos potentia fzpius fubjugaverunr, quos denuo per Divinum fibi auxilium fubegerunt, cum de committis cxceffibus prenitentes, ac reatum fuum recognofcentes, humiliter pia funt ad Deum devotione converti. Satis autem indubitanter poteftis agnoicere, quod cura ex liibortis difeordtis proventus fperatx vidoric, Chrittianx rçilitix auferretur; caufa erat fimulcarum & odiorum * frequentia in * fitquaariut exercitu pullulantium, quia carnem pofucrant brachium fuum, & a Domino recefIcrant corda eorum.

Si ergo volumus fine magno labore in adver< farforum perniciem gloriofum per omnia obtinere triumphum .' .propter hucufque perpetia gravamina non deficiamus animo, fed requirentes cum humilitate ac cordis contritione milericordiam Creatoris, in confufionem eorum perpetuam, inluperabilem potertmns victoriam ex coniueta fupernx dignationis merito benignitate iperare. Hxc itaque conilderatione indudi, univerfis orbis principibus in remifiionem injunximus peccatorum, ut Divini amoris de proprix falutis intuitu, fi quis adverfus aliquem concepit qualibet occafione rancorem, & fi defpexerit homini, Creatori dimittat, ne ulterius difientiendi ad invicem occafio prebeatur, quae haâenüs & viâoFix nobis, ut noftis, proventus abftulit, St maxime multitudinis parti abfqpc ullo commodo periculum mortis induxit.* & toto animi Audio inter fe confilii reperire procurent, quo & interim valeat illud tantillum terne Domini portionis, qua adhuc fub Chriftianorum poteftate tenetur, ne a perverforum manibus occupetur, in concudê tervari, dc contra impiorum *impetus fine* aliquo pavore defendi, & accingatur denuo multitudo fidelium, qua illuc tub debita & devota humilitate itura, totam poffit terram dc fepulcrum Dominicum, deviâo & conculcato penitus occupantium furore, liberare.

Ad hac etiam, quia ex hoc nobis & univerfo populo Chriftiano nimium exuperat caufa fictus, & triftart debemus omnibus modis, non letari, dum videlicet terra, ubi fteterunt pedes Domini, 8c falutis noftr* funt facramcnta patrata gentilium occupationibus detinetur: torneamenta, que caufa lctitic inventa fuerunt dc rironum exercende virtutis, penitus inhibemus, ut qui fe voluerit exercere, ad terram illam accedat ubi & anime virtutis viriliter poterit ac falubriter demonftrari. Taliter etiam unitati & pacis concordis adinvicem procurent intendere, ut fiuilus fit qui adverius alium gtierr<m intendat, vel armis injuriam audeat propuliare; f.*d communiter potius ftudeanr, qux ditiiden-

dentium animæ ftudio ac labore diligenti re-

Si aut vero, quod non credimus, Dei timore poftpofito, & reverentia noftra & fidei Chriftians contempta, contra hoc agere aliqua temeritate prsfumpferit, noverit nos vobis fit aliis archieplicopis dc epifeopis dtftriftius injunxtfle, ut cotum terras, qui contumaciter inerpto hujufinodi duxerint infiftcndum, interdido ecclefiaflico fiipponatis, dc pesfonas etiam', fi opus fuerit, excommunicationis vinculo afliingatis, & faciatis utramque fententiam inviolabiliter obfervari. Vobis ergo per apoftolica feripta diftri&e prscipicndo mandamus, quatenus ad ea quæ prædiximus celeriter adimplenda, omni tarditate dc contradiâione poftpofitis, vos accingatis, dc fludeatis per veftras dkecefcs, dilatione dc appellatione ceffantc, id execution! mandare. Datum Rome apud fanftum Petrum tertio Idus Januarii, pontificatus noftri anno fecundo.

V. AD EPISCOPUM LINCOLNIENSEM.

Jubet inquifitionem fieri de exceffibus Eboracenfis archiepifcopi.

Caclefiinut epifcopm fervat fervorum Dei, Vtner~ Hii frntri Lincolniinfi tpifopo, & dtieflis fiiitt nrcbidiacanit dt Nortbatnptan, (f priori de Ponte fonilo folatem.*

Mediator Dei, & hominum Dominus Jefus Chriftus, cujus providentia in tui dilpofitione non fallitur, totius ecdcftz dilciplins caput & magifterium facrofanda: Romanz ecclefue voluit relervari, & omnes alias ipfius ordinationi & correftioni fubcfte : ita quod concefla ci fpecialiter plenitudine poteftatis, ejus etiam * fit ceterarum cxceftus corrigere, & quod laudabiliter agitur, authoritate apoftolici culminis approbare. Unde nos, qui ad ejus regimen Divina fumus difpofitione aflumpti, ea volumus fratres & cocpilcopos ooftros cautela & diferetione diligere, ne videimur affectum & familiaritatem eorum, vocation s nollrz officio anteferre : przfertim cum habeat fuos fines dilectio, qua quifque tenetur ad hominem, non ad hominis errorem diligendum. Sane ad audientiam noftram cx perfonarum, & capituli Eboracenfis ecclefia; infinuatione pervenit, & id ipfum dileCtorum filiorum noftrorum Rqberti Eboracenfis, & Rogeri de Sclebi, fic aliorum undecim abbatum Prsmonftratenfis ordinis teftimonia manifefte declarare videntur, quod venerabilis frater nofter Gaufridus Eboracenfis archtepiicopus, facramenta injundi fibi officii vilipendens, venatione, aucupio, £< ali s militaribus curis inutiliter occupatus, ordinationi clericorum, ecclefiarum dedicationibus, aut fynodis celebrandis,nec manum ncc operam poft fui promotionem adhibuit, nec abbatem aliquem benedixit: licet tam contra clericos quam abbates ad maledicendum & excommunicandum, linguam confucverit juxta motum proprium indiferete relaxare. Libertates ccckfiz fuz ac confuetudines approbatas evacuat & fubvertit; appellationes, quz folent efle ad remedium oppreflorum, ad Rorranz ledis injuriam reduxit in contemptum; plures, pro co quod ad nos appellationes emigrant, vinculis fecit carceralibus vehementer adftringi; perfanas ecclefix fuc, poft appellationem «d nos faftam, honoribus & bénéficié; fpoliavit; quof» Adam canonicorum, appellatione contempta, cxcommunicatiom fubjectt, privilegia Romanorum pontificum in ejua przfcntia (omnino autboritaK fruftrantur; & qui forte alias tutus effet in oftenfione privilegii noftri, optati coram eo beneficium pmfidii demeretur. Cum contingit aliquem ad fubtraftam fibiecclefiam, vel pofleflionem, per judices delegatos authoritate noftra reftitui, eum, per quem debuerat judicium execution! mandari, ftatim fentiet inimicum. Plures enim taliter reftitutos deftituit, dc ecclefias per miniftros fuos violenter aggrediens, fores ecdcfiarum fregifli, & cos proponitur per violentiam expulifle. Quamplures etiam reatum perjurii fccic perniciole incurrere, ipfas ab obedientia, quam archidiaconis fuis canonice ferrandam juramento promiferanr, qqadam neceftitatis violcntia retrahendo. PnctcreA majorem ecclefiam multitudine armatorum aggrediens, fores capituli per violentiam confringi dc afportari fecit, dc bona canonicorum, dc aliorum plurium, qui res fuas tam in ecclefia quam in thefauraria depofuerant, fecit per violentiam detineri : pro quibus omnftus Eboracenfe capitulum ad noftram audientiam appellavit. Comperimus etiam exteftimonio przdiftorum, quod ecclefiis quandoque vacantibus, przfentatas fibi ab his ad quos prefentatio pertinet, perfonas idoneas non admittit: fed eas aut pueris aut minus honeftis perfonis aftignat, ufut pariter prxfentantis dc inftituentis officio: aut facit eas ex fala voluntate vacare, ut carum fruftus ipfius ufibus applicentur, dc quod fuftentationi alicujus clerici honefti debebatur, fibi non metuit retinere. Adjecerunt etiam, quod cum fpiritualia dona gratis debeant dc fine pravitate diftribui, frequenter cum donat ecclefiam, aut eam fcindit per partes contra ftatuta ecckrfie canonica, aut in ea novam dc indebitam retinet penfooem, dc quamplures excommunicatos vel fulpenfos non nifi pecunia interveniente abfolvit. Religiofi vero viri dc honefti in confpedu ejus detpe&i dc contemptibiles fiunt viles & fufpeftc perfone de facili familiaritatem ejus dc gratiam afiequuntur. Unde, fi fic vivitur dc in talibus fuerit conrerfatio fua timendum eft nc gregi fibi commiflo potius fic lapis o&nfionis dc fcandali patra, quam eruditionis exemplum, vd contrafpirituales nequitias folatium aut tutela. Quia igitur quz pracmifla funt, fclicitudinem inquifitionis erpofcunc, difcretioni veftrx, de qua plene confidimus, inquifitionem horum du»imus committendam : per apoftolica feripta prxeipiendo mandantes, quatenus ad Eboracenfem ecclefiam accedatis, dcconvocatis abbatibus, dc prioribus, dc aliis ecclefiailicis perfonis Eboracenfis dicrcefis, diligentius inquiratis, utrum Eboracenfem ecclefiam deprovinciam tam inutiliter dc pcrniciofe craftavit : dc fi fuper przmiffis legitimi accufatores apparuerint. audiatis quz contra pnefiitum archiepifcopum duxerint proponenda; dc, eis diligenter auditis fic cognitis,-atteftatiooes fub figillis vefiris indufas nobis tranfmittere procuretis, alignantes partibus terminum competentem, quo fuilicienter inftruftz ad apoftolicam fedem accedant, quod canonicum eft, ibi, dante Domino, recepturz. Si vero accufatores defecerint, dc fama publica fuerit contraipfum, ej purgationem cum tribus epifeopis, dc totidem abbatibus, authoritate noftra, fublato appellationis obftaculo, indicatis: in qua fi farte defecerit, ipfum ab archieoifcopali officio dc adminiftraticne fufpenfum apoftelico confpeâui faciatis przfentari, ut autho-

* al. præ-fumptura.

there Domino . ibi plenius doceatur ,«Qualiter cum & fibi confimiks in domo Dei oporteat miniflrarc, Si vero idem archiepifeopus aliquid contra eos duxerit proponendum , illud nihilo minus audiatis, & ad DosfubfigiUis velitis tranf-mittatis inclufum, ut fuper hisquod canonicum fuerit, ftatuatur. Sane fi diftus archiepifeopus io elufiooem mandati noftri, antequam citatio vc-ftra ad cum perveniat, appellationem interpo-fuerit, vel iter arripuerit ad fedem apoftolicam veniendi: vos ei terminum trium menfium fta-tuaiis, infra quem fe debeat in propria perfona noftro confpectui prxfentare. Quod fi non fece-rit. vos cum « tunc ab Omni pontificali ofiL cio & archicpilcopatus adminiftratione denuncie-tis authoritate noftra, remota appellatione, fuf-penfum . Quod fi omnes his excquendis inter-tfle nequiveritis , duo veftrum nihilo minus ca cxcquantur.

Datum Romx apud- fan&um Petrum fexto Idus Junii, pontificatus noftri anno quarto.

VI. AD DECANUM ET ARCHIDIACONOS Lincolniensis ecclesiæ.

Contra Gaulridum Eboraccnfem archi-epifeopum.

Caleftinas epifeopsu fervis ferveram Dei, dsicHiš Forte,filiis ** Htirtr decano Lsacolnsa , tf Rogaro de* IMM H. *Cticefiri», ÜVijuniero de Xortiamptan , arcbi-diaconis ia liacolnierf ditet<fi conflitatis , rrw & apoftolicam beaedi&ioacm.*

'CXpofiierunt nobis dikârflimi filii noftri , *Si-* JJi mon decanus. & capitulum ecclefix fanâi Petri Eboraci, quod poft appellationem ad dos interpofitam, rlerici de capella venerabilis fratris noftri eiufdem ecclefix archiepifcopi, & quidam alii ejuldem civitatis in cathedral· ecclefia , in grave prxjudtfum ipforum canonicorum intrufi, exdufis vicariis & clericis ejufdem ecclefix , in ea miniftrare, & contra approbatam & antiquam confuetudincm loca & (lalla perfonarum in cho-ro & capitulo ufurpantes, ordinem ecclefix per-vertere prxfumpferunt. Volentes vero hujufinodi™ prxfumptionibus, prout convenit , obviari, dif-cretioni veftrx per apoftolica icripta prxeipiendo mandamus, quatenus, fi vera funt qux prxmifi-mus, pretumptores illos, ut ipfi ecclefix S. Pe-tri & canonicis fuper his in prxfcntia veftra de-bitam fatisfaâionem exhibeant, per cenfiiramec-defiafticam, appellatione poftpofita, compella-tis. Damna etiam, quxper eofdem clericosprx dido capitulo conftitit irrogata, ficut juftum fue-rit , reiarciri faciatis . quod fi omnes his exc-quendis interdie nequiveritis , duo veftrum ea nihilo minus cxcquantur . D.tum Romx apud fanâum Petrum fecundo Kalendas Junii , ponti-ficatus noftri anno quarto .

VIL AD HUBERTUM ARCHIEPISCOPUM Gantuaricnfcm.

Ei legationem apoftolicx fedis committit .

Caleftiaat epifeopus fervas fervents Dei vnff^ btli freta Hnberto Cmtiarieafi archiepifcopo apoftoltca fedis legato, feintent & apo-ftoUccmo benediifanem.*

Sinceritas devotionis & fidei confuetx , quam Anglicane fanpcr ecclefia circa iacrofimftam A Romanam ecdefiam coufrvavit, in tua, ficut bene confidimus, providential virtute refloruir, & placidi fervoris accepit acceptable * incrc-mentum . Talis enim ad Romanam ecdefiam mcuium tux fraternitatis emanavit opinio, qux m tux honeftatis odore nos recreat, Ce confiantixquam habes vigore confortat .' ita ut confidentiam . .quam de tua probitate concepimus , in noftro jam apertius opere declaremus. Supplicante ita-que cariibmo in Chrifto filio noftro Richardo illuftri rege Anglorum, & univerfis fufftagancis Cantuarienfis ecclefia , ut Anglican.! ecclefia le-gatum apoftolicx fedis pro fuis & regni profe-ftibus obtineret : tum ,pro devotione ., quam ad Cantuarienfem ecdefiam pro meritis filius ^lo-®riofi martyris habemus; tum pro tux'probitatis & honefiatis intuitu , eorum .precibus affenfum prxftitimus dc favorem , maxime quia multum credimus ecclefix & regni utilitatibus expedire , fi talem in minifterio tupradiâo regio illa reci-piat, qualem prxdiâi regis, & eorum inftantia, de converfationis merito & fidei devotione com-mendat. Idcoquc nos ad honorem Dei, &Can-tuarienfis ecclefix falutem, & pacem per totum regnum Anglic, non obftante exceptione vel pri-vilegio venerabili fratri noftro Gaufirido Ebora-ccnfi archiepifcopo, aut ecclefix fu* vel aliifa-âo, officium tibi legationis concedimus, perapo-ftolica fckipta mandantes , quatenus illam cum fraternx pbedientx humilitate fufcipias, & fc-Geundum datam tibi cœlitus facultatem ad emen-fandam ca qux-neoefle eft emendari, & ad fla-tuenda qux tuertat ftatuenda , débite diligenti» manum authoritate ipfiuslegationis apponas.* ita nimirum in omnibus reverentiam matris tuxRo-manx ecclefix prompta devotione cuftodkns, ut eam de profeâu mmifterii, quod tibi Icta com-mittit , tuis etiam facias operibus Ixtiorem .

Datum Laterani xv. Kalendas Apr. pontifica-tus noftri anno iv.

VIII. AD OMNES ANGLIÆ EPISCOPOS .

De rcverpqna exhibenda Huberto Cantuarienù archiepifcopo, fedis apoftolicx legato.

Caleftinus epifcopi! fervat ftrvoram Dei , otnera-bilibat fratrtbas in Chrifio, Eboracenji arcbiepi-fcopo, & aniverfis epsfcopis , & dikflis fiitis JL batibat <J prtoribat, Ô aliis ccclsfiaram prasa-tis per regnum jdaglia coaftitatis , falatem tf apoftolicam bemdiffsonem.*

Divinx fapientix inferutabilis altitudo facro-fandam ecdefiam in hujus mundi latitudi-ne flabilivit, & ita regimen. fic gubernationem in ipfius inimitabili provifione effe voluit, ut ad eam falubtiter gubernandam plurcs aflïimerentur in partem folkitudinis, quamvis pro unitatis ec-pdcfiafticx firmamento Romana ecdefia accept-ant plenitudinem poteftatis. Voluit enim, ut fe-cundum quod ecdefiam alloquitur in Propheta, pro patribus ejus filii nafcerentur, qui fuperom-nem terram principes conftituti, virtutum meri-tis, & verbo doârinx , rudes , ad fidem prove-âos, ad juflitiam erudirent. Unde facrofanfta Romana .ecclefia , cui Dominus fuper ceteras contulit ecdcfix magiftratum ; pium ad alias materna provifione refpeâum providit ab initio, & laudabili haâenus confuetudinc cuflodivit, ut de divérfis mundi partibus ad carum mmifterium implendum viros prudentes affumetet : quorum authoritas & doctrina fub Romani pcntincismo-dera-

deramine confthuta, quod ipfc non poterat, pro- cul diftantibus ecclefiis miniftraret . Unde nos , qui licet infufficieatihus meritis in fublimi fumus ejufdein fpccula conftituti , patrum noftrorum veftjgfis mhxrentes , ita intendimus cum Dei adjutorio injunftum nobis miniftertum circa proximas ecclefias gerere, ur his , a quibus etiam pofitione diftamus , opportuna debeat providentia non decfle. Specialiter autem ad pnefens, Anglicanam ecclefiam paternae confiderarionis acie intuentes, ad falutem ipfius, & fpecialesin Chrifto profedut , communi confilio fratrum noftrorum decernimus , ut venerabilis frater noftier Hubcrtut Cantuarienfis archicpifcopus , de cujus meritis & virtute, fapientia pariter & do- «lrina , ecclefia univerfalis congaudet, minifterio legationis accepto, vices noftras ad honoremecckfic, fit totius regni falutem & pacem , per totum regnum Anglic, non obftante exceptione ve! privilegio tibi aut ecclefi* tu* , frater archiepifcope , vel alii fade , libere exequatur . Prclentium itaque authoritaie univerfitati veftre per apoftolica icripta mandamus , quatenus eidem tanquam apoftolic* fedis legato reverentiam exhibeatis debitam fic honorem; atque ejus falubria monita fit mandata recipiatis humiliter fit fervetis, que authoritate legationis , qua fungitur fecundum Dominum, duxerit ftatuenda , firmiter obfervantes.

Datum Laterani dccimoquinto Kalendas Aptiiis, pontificatus noftri anno quarto-

IX. AD ARCHIEP1SCOPUM SENONENSEM, Fragmentum.

Juket ut Fraucorum regem metuat recipere uxorem profextu coufauguiiutatii dirntfam.

Nos itaque, qui ipfum regem Francorum fpccialitci m vikenbus noftris caritatis diligimus , per diledum filium noftrum G fubdiaconum apoftolic® ledis legatum, ad hoc fpecialiter mifium, rogavimus eumdetn , ut reginam fuam , quam a te confilio iniquo amoverat, aftedu maritali tra&aret : nec illis aures accommodaret qui pro lucro reputant , fi poflunt inter aliquos odium fic dilcordiam letninare. Inde eft, quud illam divortii fententiam , contra juris ordinem prolatam , de fratrum noftrorum confilkrpemtus irritantes , fraternitati tux per apoftolica fcrtpta mandamus firmiter fic prxeipimus , quatenus, fi prxdidus rex, ifta vivente , aliam luperducere voluerit, vos authoritate apoftolica id eidem inhibere curetis.

X. AD HUBERTUM CANTUARIENSEM archiepifcopum.

Dc tegotuj terne janfia.

VOS autem fratres archiepifcope fic epifeopi,, quibus cura animarum fit folicitudo commifla clt, piecibus inflantes ad Dominum incelfanter, iubditos vobis populos inducatis , ut aflumpto ctucis fi^nacuio , ad confutandos fidet Chrillian® perlccutores' accingamur . Speramus liquident, fic vos tperare debetis, quod Dominus in verbo prcdicattonis fic orationis veftrx rete laxabit in capturam , fic taks ad dcfenfiouem orientalis provincix propitius excitabit , quorum potius exigentia meritorum , quam annonam fiducia exurget Deus , fic inimici c/us diffipatentur, fic fugient a facie ejus qui oderunt cum . Nos autem illius, oui pro divinitatis amore hujus peregrinationis laborem aflûmete, fit, quanlum jn fberfc, Implere ftuduerint , de indulto nobis a Domino authoritatis officio illam remiflionem impofitx pcenitentie per facerdotale miniflerium facimus , quam praEdeceflbrcs noftri litis nofcuntur temporibus fiatuifle : ut videlicet qui corde contrito fic.humiliato fpititu, laborem hujus peregrinationis atfumpferint , fic in poenitentiam peccatorum hoc iter expedierint, fi in fide decelferunt , plenam fuorum criminum indulgentiam , fic vitam confequantuf sternam. Bona quoque ipforum, ex quo crucetn accepcrint, cum familiis fuis, fub Roman® ecclefi* , nec nonfic archiepifcoporum, aliorumque ecclefi® prxlatorum protcâione confiftant, fit nullam de his, qux in fufeeptione crucis quiete poflederunt, donec de ipforum reditu vel obitu ccrtiflimecognofcarur, /aduram vei perturbationem iuitincant vel quxftioncm , fed bona ipforum integra remaneant interim fic quieta .

Ilii autem qui in fubfidiumterrx illius dc bonis fuis illuc trooùoiferiot , de peccatis luis veniam coofcquençur, juxta moderamina praetorum. Hunc dbi, frater archtepikope, oneris hujus laborem duximus injungendum, mandantes , ut apud carilFunum in Chrifto filium noftrum iUuftrem Auglorum regem , qui terram fandam fub trium ftatuit treguis aqnorum, ut ad defenfionem illius terix milites fit pedites bene inftrudos tranfinittat, affiduis exhortationibus elaboret: provinciam circumiens Anghcanam , opportunis fic importunis praedicationibus inflet, uc pro defenfione Chrifttanitatis aflumpto crucis itgnaculo, terram vifitent tranftnarinam.

XI. AD SIMONEM DECANUM EiOKACENSEM.

De adminiftratione cjufdem dioccfis .

Ctdefiinui epifctpui ferviet fervorum Dei , dilefto filio Simoni decano FÛmce^i falutem etpeftdicam kened.Ht9r.em.

VJ univerfalis ecclefi* regimen nobis licet infufficientibus Divina fevente gratia fit commi flum, fic lingularum ex cis cafibus pnecavere teneamur fic utilitatibus providere ·' illud nobis eft lummo opere prxeavendum , ne inde ecclefi* in temporalibus vel fpiritualibus detrimentum incurrant , unde ipfarum honorem fiC commodum credimus procurare. Cum enim penfttis perfonarum meritis, fic diligenter infpedis , aliquis juxta fuorum exigentiam meritorum per nos fuerit fux dignitatis poteftate fufpenfus , fic ab ecclefiarum prolatione ad tempus amotus : hc fubditis paftoris cura privatis malignandi materia tribuatur fic occafio litigandi, eis tali debemus providere perfona, qux fic litigantium dirimere quxftiones , fic fuhditorum exccfliis corrigere noverit ; dc , quantum fui officii debitum patitur, fic diligat, fic afledet . Inde eft , quod cum Eboracenfis archicpifcopus, ejqs adibusexigentibus, fic contumacia ftcicntc, qui abufus patientia noftra, neque a fuis iniquitatibus deftitit, nec noftro fe confpedui , induito fibi mifericorditer termino , prxfenlavit , ab ufu pallii , dc epifcopalis officii exceutione , a mioiftratiooe quoque tam fpiritualium quam temporalium, dc benokionun perceptione , noftra fit authoritate fufpenfus : diicretioni tux authoritate prafimtiom duximus indulgendum , ut cum confilio canonicorum

corum in Eboracenfi ecclefia ictidentium, clericorum Eboraceufis dicecetis exceftus corrigere valeas, fir querelamtum tam clericorum quam laicorum Eboraceufis dtœcetis controverfus, qux judicio exigunt ecclefiaftica terminari, canonico definire, canonica têveritate, appellatione remota, percellens eum qui fuper hoc contumaciter duxerit reiiftendum» donec eidem ecclefix aliter fuerit foheitudine noftra provifum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noth* conctfûonis infringet* » vel ei aulu temerario contraire: fi quis autem hoc attentare prriumpferit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri fic Pauli apoftolorum ejus fe noverit incurfurum. Datum Laterani decimo Kalendas Januarii pontificatus noftri anno quinto.

XII. AD CLERICOS EBORACENSES.
Ejuldem argumenti.

Calefttmtt ferveu ftrvornm Det, dilt&if filtit mtvtrfii eUoftboi, prioribitf, orcbuiaeomt., tJ aln; dentir, comitibtu, & AarMrfwx, Ù j/m ra provincia coofiitotù, faintem c7 apoftolicam tomdtfhoum.

QUam mifericorditer Romana ecclefia fuper fafto Eboracenfis archiepifcopi procèdent videre licet, fi litterarum noftrarum tenorem quas urraque partium a fede apoftolica divertis temporibus impetravit, diligenter attendatis. Cum enim, lignificantibus diiefiis filiis decano & capitulo Eboraccnfi, fic non paucis abbatibus, prioribus, fic aliis ecclefic prolatis in regno Anglis conflitutis, ad apoftolatus noftri audienti, m perveniffet, diftum archiepifcopum, paftoralis officii debito prctermiftb, frcularibus negotiis implicari, fic non Divinis obfequiis, non clericis ordinandis, non ecdetiis dedicandis, non fynodis celebrandis, non benedicendis abbatibus, fed venationibus fic aucupio totius animi fuiftudium applicare, fic exercere alia que committo fibiofficio pontificali fic honori non modicum derogant: non ftatim formavimus judicium contra cum, fed inquifitionem fame ipfius venerabili fratri noftro Lincolnienfi epifeopo, fie dileâis filiis archidiacono de Northamtun fic priori de Ponte * frafto duximus Committendam; cupientes ipfum archlepifcopum per interminationem fiilpeiifionis, fi de bis que nobis fuerant fignificata conftaret, vel fi ea legitime comprobari non portent, per exhibitionem canonice purgalionis, quam ei cum tribus epifeopis fic totidem abbatibus feceramus indici; a fuis excdfibus deterrere, fic ad veritatis tramitem revocare. Verum quoniam idem archiepifcopus, antequam ciutio corumdcm judicum perveniffet, ad fedem appellavit apoftolicam: diâi judices juxta litterarum noftrarum tenorem, fpatio ei trium mentium induito, Kalendas Junii, qup appellationem interpofitam prolêqui non differret, ipfi procuraverunt pro termino aflignare. Deinde veto cum archiepifcopus ipfe iter arripuiflet ad, fedem apoftolicam veniendi, timens.ne propter inclementiam aeris aliquod perionx ipfius periculum eveniret, a nobu litteris fic nunciis poftulavit, ut ftatutum fibi terminum deberemus mifericordittr prorogare. Nos vero precibus ipfius annuentes, fic credentes quod eo citius de fuis cxctflibus pœniteret, quod nos ad audiendas petitiones fuas magis propitios fic faciles inveniret, terminum ufque ad oftavas B. Martini proximo praeterituras profequende appellationis ad ipfum purgandum ftatuimus, memoratis judicibus dantes nihiionunus in mandatis, ut fi tunc indearchiepilcopus noftro atpefim neglexerit (c praefentare, exinde juxta priorum litterarqm tenorem in caufa procederent; & que ipfis per eafdem litteras ÿundata fuerant, exequi procurarent. Ceterum memorato termino jam tranfafto, cum ad Romanam ecclcfiam nec acccflerit, nec aliquem miferit refponfalem, qui abter.tiam fuam quolibet modo excufaret ipfius inobedientiam fic contumaciam attendentes, ipfum ab ufu pallii, & pontificalis officii exeeutione, adminiftratione etiam tam temporalium, quam fpiritualium, ac perceptione beneficiorum duximus fufpendendum; memoratis judicibus per apoftolica feripu mandantes, ut cum per totam Eboracenfem diceccfim, fit provinciam, fufpenfum a nobis publice ftatuant nunciare. Ideoque univerlitati veftrx per apoftolica feripra mandamus, quatenus eidem àrchiepifcopo, vel officialibus ejus, nec in fpiritualibus nec in temporalibus pr®fumatis aliquatenus rtfpondere.* fed fi quas inter aliquos veftrum in Eboracenfi ditrcefi potitorum qurftiones oriri contingat, que judicio ecdefiaftico debeant terminari: ad audientiam, dilecti filii noftri Simonis Eboracenfis decani cafdem comroverfias deferatis, ipfius judicium recepturi humiliter, fic firmiter fervaturi: fcientes nos eidem decano de folita fedis apoftolice mifericordia indulfifte, ut cum confilio canonicorum fuorum in Eboracenfi ecclefia relidentium, exceffiis corrigat clericorum, fic eorum ac laicorum qui ecclefiafticam audientiam exigunt, in Eboracenfi ditrcefi definiav^uaeftiones.

Datum Laterani decimo Kalendas Januarii pontiacatus anno quinto.

* «/. ftafta Hard.

VIII. ad LINCOLNIENSEM episcopum.
V Ejufdem argumenti. v

*Calefliwt epifeopet femnt fervorum Dei vemroUti fratri Lincoinie^fi epijcvpo-, dtle&it filiit atbtdiotaoo de Nortbamptm, priori dr Λ®. te * jiraito, falutem tf opojtoltcom benedtflioum.* îmA>

Θ facrofan&a Romana ecclefia fuper immobile fimdamentum, lapidem fcilicet angularem fic verum, perpetua Habilitate fundata, de fe ipfa Veritate dicente, *<btiper ianc petram «d^fraè· ecckfiam meam*, per beati Petri merita ecclefiarum omnium magifterium cepit fic primatum, ad principem apoflololum Domino protegtante, *St dikgti me, pefce ovet meat*; & non folum corporum, fed etiam animarum judiciariam accepit poteftatem, eodem apoftolorum principe audiente a Domino: *f^todetemfne ligoverit fuper terram, erit Ugattem i» eeeiu*: nos, quos non propria merita, fed fola Divina mifcratio, ad fummi pontificatus apicem evocavit, fi judicia noftra reâa volumus fic provida deliberatione formare, fic poteftate nobis tradita non abuti, illius debemus, quantum humana permittit fragilitas, exempla fe&ari, in quo fedes apo ftolica fundata confifttt, fie a quo ceterarum ecclefiarum curam fufeepit, 3c ligandi atque folvendi plenitudinem poteftatis. Mirabilis enim fuper omnia Deus, fic inferutabiiis Divini contiiii altitudo, licet incompvehcnfibilia fint judicia ejus, fic inveftigabiles vir ipfius, aliquid tamen ex his, quae in inferioribus operatur, fi reâe confpictmus,

MαΛ. tc.

7*av- >i.

mus, nobis dc aliis ecclefiarum prelatis in formi judicii innuit imitandum, qui cum fterilem arborçm de vine* fu*, juxta illud evangdii, perceperit Accidendam, ne terram fertilem occuparet, pnrmifit dicens.- *Ecn trtt tnifut, tx* fNvtNM» *futrter* & ·*·»·- «me, *fumât trgt* «Zfew. Hoc fiquidem nos, licet minimi, dc humane fragilitatis fiibjacentes dcfeâibus, intra nos ipfoa affidua meditatione penfames, audiris cxccflibus Eboraccnfis arcbiepifeopi, dc de inhonefta trita, & de inutili eooverfatione eius rumoribus in noftra dc fratrum noftrorum audientia recitatis, nonftatim formavimus judicium contra eum; fed exempto illius, cujus miferationes fuper cetera opera ejus, utftcrilis arbor pullularet in fruâus, & vigorem reciperet jam amifltun, non' modico temporis fpatio ad camâionem ipfius, multiplicatis litteris dc mandatis non deftitimus laborare: nunc cum ad viam falutis noftris monitis revocantes, nunc per intermto^ionem fufpenfionis officii dc beneficii deterrentes ab iniquitatis fine femitis dc erroris, ficut vbbis, qui totam rei feriem dc proceflüm negotii quoad ordinem agnoviftis, crcdimus manmftum. Sane ad audientiam noftram ex perfonaram dc capituli Eboraccnfis ecdefie infirmatione pervenit, de idipfum dileâorum noftrorum Robert! de Eboraco dc Roget i de Seiebi, dc aliorum undecim abbatum Prxmonftratenfis ordinis teftimonia manifefie declarare videotur: quod Gaufridus Eboraccnfis archiepifcopus lacramcnta injunâi fibi officii vilipendent, venatione, aucupio, dc aliis militaribus curis inutiliter occupatus, ordinationi clericorum, ecciefiarum dedicationibus, aut fynodis celebrandis, nec manum nec operam poft fui promotionem adhibuit, nec abbatem aliquem benedixit, licet tam contra clericos quam abbates ad maledicendum & excommunicandum linguam confueverit juxta motum proprium indiferete laxare. Libertates ecdefia: fux, ac confuetudines approbatas evacuat ac fubvertit: appellationes, qux folent efle ad remedium oppreflorum, ad Romans* fedis injuriam reduxit in contemptum: dc plûtes, pro eo quod ad nos appellationem emiferant, vinculis fecit carceralibus vehementer adflringi. Perfonas cedefix fux poft appellationem ad nos fidam honoribus fic beneficiis fpoliavit: quofdam canonicorum appellatione contempta excommunicationi fubjecit: privilegia Romanorum pontificum, in ejus pncfentia fua, omnino authoritate fruftrantur: fic qui forte alias tutus effet, in oftenfione privilegii noftri, optati coram ea prxfidii beneficium demeretur. Cum contingit aliquem ad fobtraâam fibi ecclefiam vel pofféflionem per judices delegatos authoritate noftra reftitui, eum, per quem judicium fuerat execution! mandari^ ftatim fentiet inimicum. Plurcs enim tallter reftitutos deftituit, fic ecclefias fuas per miniftros fuos violenter aggrediens, feres earum fregiflê, & eos proponitur per violentiam expulifle: quamplures rearum perjurii fecit perniciofe incurrere, ipfos ab obedientia, quam archidiaconis fuis canonice fervandam juramento promiferant, quadam necefliratis violentia retrahendo. Prxterea majorem ecclefiam cum multitudine armatorum aggrediens, fores capituli per violentiam confringi dc afportari fecit, & bona canonicorum dc clerkorum plurium, qui res fuas tam in ecdefia quam in *tbefauraria* ibi depofucrant, fecir per potentiam detineri. Pro quibus omnibus Eboracenfe capitulum ad noftram prxientiam appellavit. Comperimus etiam cx teftimonio prxdtâoram, quod ecclefiie quandoque vacantibus, prxfentatas fibi ab his ad quos prefentatio perfinet perfonas idoneas *non* admittit > fed casaut pueris & minus booeftis perfonis aflignat, ulus Kiriter dc pntfentantis dc inftituentis officio, aut cit cas de fol* voluntate vacare, mearamfru. &us ufibua ipfius applicentur, & quoi foftenuttoni alicujus bondit clerici debebatur » fibi non metuit retinere. Adjecerunt etiam, quod cum ipiritualia doua gratis debeant & fine pravitate «tiftribui, frequenter cum donat ecclefiam, aut eam feindit per partes contra ftatuta canonica, vel in ea fibi novam dc indebitam retinet * poffcffionem, dc quamplures excommunicato», vcl iuipenfos, non nifi pecunia interveniente abfoluit. religiofi vero de honefti viri in confpcâu ejus defpeâi dc contemptibiles fiunt; viles fiefufpe&c peribo» de facili familiaritatem ejus dc gratiam afle^uuntur. Nos vero de rumoribus tam profanis auditis non feme), fed fxpius, & tam prcdi&orum quam aliorum, pnelatorum, in regno Anglic, dc in Eboractnfi provincia politorum litteris, noftris auribus frequentius inculcatis, volentes cum a fuis exceffibus deterrere, dc ad exequendnm paftoralis officii debitum revocare: inquifitionem fame ipfiusvobis duximus committendam, ut convocatis abbatibus, & prioribus, dc aliis ecclefiafticis perfonis Eboraccnfis dicecefis, inquireretis de, premiffis diligentius veritatem., dc fi accufatores legitimi procederent contia cum, auditis que proponerentur hinc dc inde, dc depofitionibus tcftium redactis in feriptis, eas tigillorum veftrorum fignaias munimine ad fedem apoftolicam tranfinittere deberetis; aflignatopartibus termino competenti, quo ad audiendamfententiam noftro fe confpcdui perientarent. Hoc etiam iifdêm litteris meminimus tuiife infertum, ut deficientibus accufatoribus, fi fama publica faceret contra eum, purgationem ipfius cum tribus epifeopis dc totidem abbatibus, fublato appellationis obftacuto, indicere curaretis. In qua u forte deficeret, ipfum ab archiepifcopali officio dc adminiftratione fiiipenfum,- noftro teceretis cooïpcâui przfcntari; fi vero archiepilcopus memoratus, antequam citatio veftra perveniret ad ipfum, ad fedem apoftoiicam aopellarer, induciis ei trium mentium induitis, fi infra cos interpofitam appellationem profequi negligent! vel differret, ipfurti ab omni pontificali officio fic archiepiicopatus adminiftratione noftra nunciaretis authoritate fufpenfum. Quia, veto idem archiepifcopus. antequam per vos citaretur ad caufam, ficut nobis fuis litteris fic nunciis intimavit, fedem curavit apoftoiicam appellare: & vos ei ad profequendam appellationem Kalendas Januarii pro termino aflignaftis: ipfius laboribus fic ^expCntis parcere difponcntes, ac timentes, * fi xflivo tempore ad Urbem accederet, aliquod perfonx ipfius cx *eris inclementia periculum proveniret, cum, ficut nobis intimatum fuerat, iter arripuiflet ad fedem apoftoiicam veniendi, dc paratus exifteret de objectis fibicriminibus refpondere, dc folita fedis apoftolica benignitate profequendx appellationis ab ipfo ufque ad oftavas beati Martini proximo preterituras terminum duximus prorogandum; omnia qux fuerunt contra eum impetrata, ufqueadeumdem terminum fufpendentes, dc revocantes in ftatum priftinum quidquid contra eum poft appellationem ad nos interpofitam priorum litterarum obtentu fuiflët a nobis vtl aliis immutatum. Vobis etiam per apoftolica feripta diftinfte mandavimus, ut, nifi in oftavis fanât Martini noftro con-

confpeAui fe prxfentarct, iuxta formam prime A commiffionis, fublato cujudmet contradictionis & appellationis obftaculo, procedere nullatenus differetis. Verum quoniam memoratus archiepifcopus. atafus patientia noftra, nec ad Romanam ecclefiam acccflit, nec refponfalem aliquem dcftinavit, qui vel ejus abfeutiam excufarrt , cum eum non modicu|i ultra pnrfixum fibi terminum mifericordiier curaverimus expedarc , licet eo Ipfo videatur confcCtu de crimine, quod noftro fe confpc&ui pngfentare neglexerit , ipfum ab ufu pallii, dc omnis epifcopalis officii exeeutiooe, a miniftratione quoque tam fpiritualium quam temporalium, dc beneficiorum perceptione ipfius Eboracenfis ccdefue, dt provinciae , duximus fufpendendum: ut fic faltetn a fua. iniqui-B tatis pertinacia rtfipifccrs , canonicae feveritaris ceufuram in fe non exigat fortius exerceri, Idcoque diferetioai veftr* per apoftolica feripta mandamus, atque pnecipimus , quatenus cum , per omnes ccclefias Eboracenfis dictcefis & pro-, vinci* fufpenfum a nobis publice nuncietis: omz nibus clericis dc laicis ejufdem provincia: ex parte noftra firmius injungentes , ne ,ipfi archiepifcopo vel officialibus ejus in temporalibus vel fpisitpalibus rcfpooderc prefitmant , donec de ipfo archiepifcopo aliud duxerimus ftatuendum. Mandamus autem & per vos volumus in Eboracenfi dicecefi nunciari, ut fi forfitan inter aliquos queftiones moveri contingat, quas eccleflaftico judicio conveniat terminari, ad audientiam ... feftiC filii nothi Simonis Eboracenfis decani, cui cum confilio canonicorum in eadem ecciefia refidentium, dc clericorum excefius committimus corrigendos , & litigantium tam clericorum quam laicorum controverfus decidendas, referant , ipfius judicium fuicepturi humiliter, dc firmiter fervatun. Adhxc, omnia, qu* authoritate litterarum noftrarum , antequam ad vos fecundarum notitia pervcniflet, fuprr negotiis eumdem archieptfcopum contingentibus, tam reftitutionibus ablatorum. quam dc aliis provide dc rationabiliter ftatuiftis, rata decrevimus permanere . mandantes ut authoritate noftra fuftulti, ad Eboraceidem ecclefiam accedentes , juxta priorum litterarum tenorem , tam in inquifitione fame , quam reftitutione ablatorum canonicis facienda, nihilo minus procedatis , non impediente appellatione vel abfentia archiepifcopi memorati, nec obftantibus litteris in primarum litterarum przjudkjum haftenus impetratis. Ad hzc , prtelentium vobis authoritate injungimus, quatenus fententiam excommunicationis in quoldam canonicos, vicarios, clericos , dt fervientes canonicorum Eboracenfis ecclefic, ab eodem archiepiteppo poft appellationem ad nos interpofitam, promulgatam, irritam judicetis penitus & inanem . ita tamén, ut diftos canonicos dc alios in eadem lententia nominatos, ad majorem cautelam authoritate apoftolk* fedis abloivatis. Omnes àutem illos , qui in Benediâum clericum fupradiâi decani, Gualterum presbyterum, Richardum de Semarei dc quinque de Cavel clericos , & alios clericos Eboracenfis ecdefi* , manus temerarias injecerunt , vel qui eis violentiam pmceperunt inferri, taindiu nuncietis, appellatione remota , excommunicationis vinculo detineri, donec paths injuriam congrue (atisfecerint, dc cum vcftrarum tettimonio litterarum ad fedem ventant apoftolicam abfolvendi . Quod fi omnes his exeqitendis nequiveritis interefte, duo veftrum ea nihilo minus exequamur . Datum Laterani x. Kalendas Januarii , pontificatus noftri anno quinto.

XIV. AD HUBERTQf CANTUARIENSEM archiepifcopum.

De tugotiis tcrrx fanclx.

C<;' fiinttr tpiftopuf Jervorum Dtt vefieraH.'t Jrjfri /infarto Cantna>itrfi ortbitptfcopo, & j'tdis ledits , fùtttnti tf apcfiiiitan famdiilnnem.

EX parte tua in audientia fuit noftra propo* iirum, qtiod jnulti hint in Anglia , qui,ui lcpulcrum Domini vifitarcnt , & il!» terrx langue in qua ftcterunt pedes Domini fubiidiumopportunum conferrent, crucem Dominicam afiumpierunr; & licet votum pofTint perficere , tamen ab exeeutione ejufdem Je fubtrahunt in fuanim periculum-animarum. Sunt etiam quidam, qui licet crucem fufeeperint , pro paupertate (amen & corporis debilitate, vel alia jufta' caufa, emiffum votum non «poflunt, ficut convenit , adimplere . Verum quia quid fuper his agendum fit circa eos, nos duxit fraternitas tua confulendos: authoritate tibi prxfcntium refpondemus , per apoftolica feripta mandantes, quatenus omnes illos, qui votum tale emiferunt, ficut diftumeft, dc ad illud explendum proprix fuppetunt facultates, nifi ex jufta caufa omittendum , eos ad exenuendum quod gratis vovifte dicuntur , per Centuram eccleflafticam , appellatione remota , cbmpellas. Ceterum de his qui paupertate & corporis debilitate, vel alio juito impedimento, votum quod emififte nofcuntur, non poflunt , ficut convenit, adimplere: volumus ut , cum fuger h*s veritas tibi fuerit declarata , poenitentia congrua cis injun<fta, liccntiameis tribuas remanendi.- cifdem firmiter injungens, ur, quam cito ext-quendi votum fuum libera eis fuerit attributa facultas , id excqui fine dilatione aliqua nor. poftponant. His vero, quos pro infirmitate corporis tibi conftiteric nullatenus pofte in propria, perfona votum fuum profequi , unam nerfonam idoneam, vel plurcs, fecundum quod facultates eorum fuppetierint , ultra mare rranfmittant in fuis expenfis, per annum, vel amplius juxta tuum arbitrium , ibidem in Jefu Chrifti obfequio moraturas.

Datum Laterani fecundo Idus Januarii, pontificatus noftri anno v.

EPISTOLA PHILIPPI

BELVACENSIS EPISCOPI AD CALISTINŬM PAPAM.

De captione fua

C

Pcntrali,i Pommo & patri Gal'flino fammo pontifia Philtppn> Ftivrttnfii rpijcppm ftintent tbedtmtm canoni- drcoticnuin.*

Oüpcm* dignitatis favor felicitatem veftram O & multiplices fuccdTus evexit in altum, ad memoriam reducens illud legale I Infontes invitat ad culpam, qui fontes perterit impunitas Univcrfis ccclefiis jam quafi notorium 'habetur . quam irreverenter, quamque inhumaniter, in dominum fuum regem Francorum rex Angli* jarr.-pridem infurrexerit, fimilis homini qui montem magnum fune circum ligatum tentât dejicere , Aficrctas igitur fecum ignem & gladium . fubnt-

xhs etiam apoftaticis Braibancenorum cohbrtibus, patriam noftram irruerat, circumquaque depopulando. Quod cum vidiflem, illius legalis non immemor, Vim vi repellere licet, & illius: Pugna pro patria, militum & civium cuneis, & aciei procerum immixtus, hoftibus irruentibus obviam exivi[redacted]sed humanis noverca fortuna gebnfiliis* propofitum rei finiflro mancipavit effeftui. Captus quidem ibi funi, & vinculis gravibus & catenis addiftus; nec ordinis dignitas, nec Dei reverentia, remedii aliquid vel mitigationis mihi contulerunt. Taliter ergo rex Angli® in chriftum Domini more lupino fievire non formidavit, nec veftris auribus incognitum exiflimamus. Quid ergo diflimulatis? Quis pater videret filium errare, & taceret? Quis virga filium non perçu- B teret, ut gladium non incurreret? Defperat pater de filio, cum comminatione non corripit vel flagello. Luce quidem clarius elucefcir quod rex Anglix, ceterique complices fui, qui violenter manus in nos injecerunt, diftx fententis canonem inciderunt. Injurias nobis & moleftias enormiter illatas veftrx paternitati lacrymabiljter infinuamus lacrymis, noftris: ÔC petitioni clementer condefcendatis. Indignum eft fiquidem fubjeftorum petitionem ad vos direftam, vacuam reverti & inanem, qux & humilitatem redolet, & rationis fubnixa eft pnefidio. Nec immunis eft a culpa, qui cum poteft corrigete, diflimulat emendare*, nec caret ferupuio foderatis ocukse, qui manifefto facinori delinit ob'.iare · C Licet igitur verba doloris totiens multiplicaverim, pater fande, ne miremini. Nefcit, immo nequit, peâoris clauftro dolor alfiduus fepeliri. Valeat paternitas veftra.

XV. AD PHILIPPUM BELVACENSEM EP I SCOPUM.

Refpondet fuperiori.

Caleftinut epifeoput fervut fervorum Dei, diledh fratri Philippo Belvacerf epifcopo, falutem λ & ob exorbitatione reditum maturare,

Siniftre licet tibi evenerit, nec mirum. Cunâorum enim meretur odium, qui omnium fe in commnne approbat inimicum. Pnefiilem natnque pacificum exuens, militem bellicofiim indutili dypeum pro infula, gladium pro ftola, loricam pro alba, galeam pro mitra, lanceam pro baculo paftorali, ordinem rerum fic lenem pervertens, temerariusbajulafli; noo vim, ficut allegas, led virtutem vi repellere volens; non pro patria, (itd contra patriam pugnans. De Gallia namque veftra jam publice declamare poflumus: *Va terra, cuju: rex puer eft*. Rex namque vcfter regi Anglotum facramento corporaliter prsell to tenebatur aftriftus fuper indemnitate tam oppidorum, quam terrarum fuarum fibi fideliter obfervanda, faltemufquead reditum S ab itinere peregrinationis fu». Sed contra fidem & facramentum impudenter veniens oppida przdifti regis violenter occupavit, terram hoftili manu crudeliter vallavit: ab ergaftulo tandem rediens regi .'eftro rex ille viriliter occurrit „non de multitudine, fed in Domino Deo fpem ponens. Non enim virorum, vel virium, fed virtutum copia bella vincuntur. Pro rege quidem Anglix contra fuperbiam humilitas, contra injuriam jus & aequitas, contia arrogantiam & intemperantiam modus & modeftia huc ulque dimicaverunt. NumeroCs enim virtutibus

A non viribus immunes viri viftoriam confequuntur. Injuriam .armis irrogatam armorum propulfare remedio legîrs & jura permittunt. Nunc vero tandem, licet fero, rex Anglic fe fuammte manifeftavit anirooiitatem: quoniam'vis eft, ut virtus claufa celari, ut animofltatis ardor extiout probitatis fcintilla comprimi valeat dt concludi. Virtus enim claudinefcit: dc ignisoppreflus in flammam erumpit. Effrenem fiquidem domini tui vefanie non iolpm confiliarium, fed & complicem te tam inftpientem quam infolentem exhibuifti; quaefifli, & invenifli; pulfafti, & pullatus procubuifti; in foveam quam fecifti, merito incidifti; * ubi autem inventus, ibi judicatus. Sicut igitur ex litterarum tuarum nobis dire&arum tenore perpen▮imus, exceflus patrios nobis imputans, culpam tuam in nos retorquere laboras, nos tepidos aflerens & diffimulatores. Qpid ergo, fi ovis in paftorem, in patrem filius infurgat? nec paftor, quem non pavide; nec pater erit, quem non pamiteat educafle. Nocens ergo in homine telum eft, fimpliciratis imagine malignam aftutiam palliare. Regi ramen Anglorum pro te litteras dirigimus fuppiicatorias. Qualitate, namque captionis tuas medullitus inlpefta, in tali cafu non poflumus nec debemus imperare, led tantum fupplicare. Viftor ergo lapienter vincendus eft, quia fle legitur: *Sapientia vincit malitiam.* Nos autem pro te fupplicamus, non importune, fed opportune. Argumentum enim diffidenti» eft importuna precum inflantia. Debitum quoque facilius excquirur patiens expeftatio, quam extorquet importuna petitio. Interim vero vinculis & lamentis mancipatus. vincula tua & lamenta leniter paueoterque fuftincas juxta illud poets:

tefaium **". ▮ moaunt. Grrc.

Bcclrf. ›I

Leniter ex merito quidquid patiar», ferendum eft
Qua venit indigne poena, dolenda venit.

Et illum merito lamentis expiandum eft, quod cum pudoris difpendio venter acquirit.
Datum, *&c.*

XVI. AD A RCHIEPISCOPUM Cant var iensem.

Pro monachis in Coventrenfi ecclefia reftituendis.

Caleftinut epifeoput fervut fervorum Dei dile&iifliit archiepifcopo Cantuarienfi, epifcopo Lincobùenfi, tT abbati fundit £dmundi, fulutem tP apoftolicam bemdtfiioteem.

Sicut ea que a prxdecefloribus noftris provida fuerunt deliberatione ftatuta, nullatenus irritari volumus vel infringi fic quae per fubreptionem ab eis obtenta funt, in honeftatis «cclofiaflicz detrimentum corrigi voiιηηώ, & in flatum redigi meliorem I Cum enim, ficut accepimus, immo ficut bene novimus in Covrntrenfi ecclefia, fere a prima fidei Chriftlanr fimdatioue in Arglia ordo fuerit monafticus inftitutus, & in tantum in ea obfervantia fervierint regulari, ut ab apoftolica fede privilegiari, & ab inclyte recordationis regibus Angliar dotari meruerint & ditari dolemus plurimum, quod venerabilis frater no<ler Ceftrertfisepifcoous, occafione quarumdam litterarum, quas a bonar memori» papa Clemente prxdecefibre noftro, ad iaL fam fnggeftionem fine confcientia noftra, & fratrum jtoftrorum, ficut dicitur, & quod vix credere

derc poflumus» impeuavit, d.leâos filios , prio-rem, & conventum, de eodem monafterio violenter ejedit, Ac canonicos in eoinftituit faecularea. Cum igitur id ift monadic· religionis & totius cccleflatucc difeiplin· redundet opprobrium; aqc nolim intentionis fit , quod predidus predecctior nofter tanta irregularitati , nifi circumventos , auâoritatem preftiterit aut favorem fraternitati vcftrx per apoftolica feripta mandamus , & in virtute obedientm diftrifte prxcipimus, t^utenus, praedfâts litteris, vel aliis privilegiis confirmationis vel indulgentiae nequaquam obftantibus, amotis ab eodem monafterio ixcularibus clericis qui in co fuerunt , per I fupradtftom epifeopum inftituti, fine aticujusquxftionii impedimento, tnooafticum ibidemordincm referanetis, monachos ejcâos exinde redeuntes in illud, dt taka in eo * inftituentes pertonas, qux beati Benedicti regulam obfervare debeant Ac defiderent. Memoratum vero epifeopum , & univerfos detentores bonorum ejufdem ecclefix ad cotum reftitutionem per cenfaramecclefiafticam, appellatione propofita , compellatis . Volumus etiam nihilo minus dc mandamus, ut donationes ejufdem epifeopi, infeudationes , locationes, dc alienationes, pofleffioftes ejufdem ecclefix ab eo tempore faftas, noftra freti authoritate cafletis ; eos qui contravenire prefiimpfcrint , (ublato appellationis obftaculo, cenfura canonica percellentes; illos qui manus violentas in pradiôos monachos injecerunt, denuncietis excommunicatos , fic cum litterarum veftrarum teftimonio veniam ad fedem apoftolicam abfolvendi.

* f. reductores

Datum, fice.

XVII. AD GUILLELMUM SCOTORUM ABGBM.

Ecclefic Scoticx libertates confirmât.

Coieftnnt epiftepeu ferves fervenem Dei , cbtriffim m Cbriftt fiiie fiUuinte ille^ri Scotorum regi fobitem &opoflobcom beneiUihonefn.

CUm univerfi Chrifti jugo fubjcôi , apud fedem apoftolicam patrocinium invenire debeant & favorem : illos tamen fpecialius convenit promotionis munimine confoveri , quorum fidem, fic devotionem- in plunbus eft experta ; ut -ad ipfius dileftionis favorem tanto amplius provocentur , fic ejus reverentix. devotiori affectioni fubdantur, quanto benevolenti· ipfius & grati* pignus fe noverint certius affequutos. Ea propter cariifime in Chrifto fili, reverentiam ac devotionem quam ad Romanam , re habuifle a longis retro temporibus ecclefiam novimus attendentes, prcfenlis feripti pagina duximus ftatuendam: ut Scoticana ecclefia apqftoiicx fedi , cujus filia fpecialius eatiftit, nullo mediante debeat iubjacere. In qua hx fedes epifcopales efle nofcuntur.' ecclefia videlicet fanâi Andree , Glaf-Suenfis, Dunxeldenfis, Dublinenfis , Brehinnens, Aberdonenfis, Moravienfis, Rofenenfis, Cathtnenfis. Et nemini liceat , nifi Romano pontifici , vel legato ab ipfius latere deftinatb, ' in regnum Scoti· interdiâi vel excommunicationis fententiam promulgare; fit fi promulgata fuerit, decernimus non valere. Adjicimus, ut nulli dc cetero qui de regno Scotic non fuerit , nifi unem apoftolica fedes propter hoc de corpore fuo fpecialiter deftinaverit , licitum fit in *eo* legationis oficium exercere.

Prohibemus autem , ut controverfi· qux fuerint in regno ilto de poffeffionibus ejus exortr, ad examen extra regnum politorum judicum non trahantur, nifi ad Romanam ecclefiam fuerit appellatum . Si qua vero feripta contra boc libertatis ftatutum apparuerint impetrata , vclimpofterum iftius concenionis mentione non habita contigerit impetrari : nullum tibi, vel ipfi regno circa hujus prerogative conce/Tioncm prrjudicium generetur. Prxterea libertates, Ac immunitates tibi, vel ei regno, ici ecclefiis in eo conftitutis, a praedecefloribus noftris Romanis pontificibus indultas', & haftenus obfervatas , ratas habemus , de illibatas futuris temporibus (latuimus permanere.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noBftne conftitutionis , & prohibitionis infringere , alj^uateny$ contraire . Si quis autem hocatjentare prxfumpferlt , indignationem othnipotentis Dei , Ac beatorum apoftolorum Petri Ac Pauli fe noverit incurfitrufn.

Datum Laterani tertio Idus Martii , Pontificatus noftri-anoo primo.

OBSERVATIO P. ANTONII PAGI ad An. Chrifti 1191. n. 2.

Anno ntt. *Clement* 111. Ecclefias regni Scoti* exemit a janfdihione Metropolis Anglican· . uc< liquet ex reicripto ejufdro» Pontificis qbidem a Baronio recitato. Is tamen tremori» laplu rusfui illud luc-exhi'bet fub III. nomme. iidem prxftitum a Labfaeo Torn. X. Concii. ubi illud tam fub *Clemeoiu* III. quamfub C</c/r*r IIII nomme refert. Clementii 111. tivileaium illud attribuit Bromptonus >n Ch«>n. ad annum MCXCI. qui ultimus fuit Clementis III. ornifla parte fubicriptioms . Neqoe dubnandum, quin illud ab hoc Pontifice omillum fuerit,' cum |im qntea fubeius >rxdece(fonbus inter *Jnuuuf»* , dc H«-pacru *Se»Si* oindre» *Efl/cfei* dilfentio exotta fuerit , ut videre eft apud Hovedenum in Annal, ubi Privilegium , de quo agimus , C/rmcmt III. adlctibit, dc apud Batomum varus in locis . Errat inde aroceffille videtur , quod cum Librarius quifpiam priora refcripti verba boc modo exprtftiilet. C. *tfijctfiit [rrw ferwtrn"» Oel,* aliqui poftea per linerem C. C</<drn«m interpretati fuerint , fcripfmntqut, C</rjfiM, Bpijc. *fervet [ervoreo Dei, tu»*

XVIIL AD CAPITULUM NARBONENSE.

Cc^firmot Trmulotioeem Bermgtrii Epifeopi llertofis od Metropolim Narboimftm.

CÆJeftinus Epifeopus fervus fervorum Dei dileâis filiis Capitulo Narboncnfi falutrm Ac apoftolicam benediâiooem. Quod Epifeoporum mutationes utilitatis vel necelTitatis caufa poihnt auâoritate apoftolica licite fieri, iam canonum ftatuta quam antiqua fanâorum patnun exempla manifeftius proteftantur. Elenim beatus Petrus, magifter nofter Ac princeps, de Antiochea Romam translatus eft, ut ibi magis proficeret. Eufebius quoque Alexandriani, Felix Ephefum pro eadem eaula fuir hujus alme fedis auâoritate translatus. Hac itaque ratiooe confederation» Ac aliarum plurium mutationis exemplis induâi nimirum refpicientes ad utilitatem*NarbonenfisEcclefix Ac neceflitatem temporis , quo in veftris panibus hxrefum Aclcâarum (ludia diverfaguerrarumque coatiiâus (blito amplius invaluifte dicuntur, infpefta etiam idoneitate perfonx inquam laudabiliter cooveniftis, Iket ab initio cqntradiâores aliqui obftitiifent, de communi tamen fratrum confilio eleûionem quam de venerabili fratre noftro Berengarjo Epifeopo llerdenfi feciftis aram habemus, Ac auâoritate apoftolica confirmantes, ipfum vobis concedimus in paftorem . Mandamus itaque vobis Atque prxeipimus quate.

nus deinceps ei debitum honorçm &obedientiam tanquam ipimuali patri veftro appeliatione rc-mota tam hiuiiier quam humiliter impendatis , & ita erga eum vos exhibere curetis, ut & ipfe, ficut pater Jullicitus. dc regimine veftrp drbeat commendari, & ws tanquam devotos filios de obedientia eidem exh bita digna laudum prxdi-Catio proli quatur. Gedimus fiquidem & ipera-mus quod qui in abbatia & epiteopatu fe gcftit utiliter & honcite, iu archiepitcopatu opitulante Domino ea poterit operari qux & in tempora-libus ecclefix veft.x proficient &. in 1piriiualibus corrc&onem atque meliorationem divina coopé-rante virtute ptzftabunt.

· Datum Romz apud fanftum Petrum xi. Ka-lendas Augufti, pontificatus noftri anno primo.

XIX. AD CANONICOS URGELLENSES.

De facienda ekûionc Epifeopi.

CnlefUnni Epifcoptu fervut fcrformn Dei dikBit filiit Canonici› UrgeLtrfiintt falnttm ty ^poftohcaiH htnedi&itmiiH <

Ex Amend. T)Er literas ... quondam Epifeopi veftri, di-fl*' no^r' n°b'iis viri Comitis Urgel-

«jj/. ' lenfis, dt veftras accepimus quod iplé E ileopus propter multam fui debilitatem atque leneautetn renunebvit epifeopatui & intendit in aliquo rc-ligionis loco creatori fuo refiduum temporis dc-dicare. Nos igitur compatiemcs eidem,' & Ec-clcfix veftrx utilitati providere volentes, renun-ciationem ejus admittimus £c ratam habemus › vobis per apoftolica feripta mandantes quatinus invocata fpiritus Gnftt gratia talem perfonam vobis Audeatis juxta factos canones prxficerc in paftorem per quam fpiritualia & tempora ia Ec-clefix gratum fufeipiant incrementum. Quod fi forte, quod abfit , iuperfcminmtc inimico ho-mine zizania, concors & canonica elcâio inter vos non potuerit cekbr.;ri, noveritis nos venerabili-bus fratribus noftris Tarraconenfi Archiepikopo &. Epifeopo Hilcrdenfi prxeipiendo msndsre, ut ambo vel alter eorum, nu dius contradictione vel appellatione cbftante, vobis pixficiant al>Qit.un perfonam idoneam in paftorem . Datum Late-rani vi. Kalcnd. Aprilis, pontificatus noftri an-xu? quarto.

XX. AD ABBATEM , ET CONVENTUM F ISCANMNSFM.

(Jt liceat ios a beneficio fuo removere, qui ec-clcfiis luis in propria pertona non detciviunt.

Ce'itftinm Epifcapitr fervnt fervorum I'ii diieflofi-lio R. fiJcMncifi abt>-ti falutem is apofliûtam bentdifiiwn.

Er B»flii* /'"VUanto monafkrium rux curr commiffum

Cctk.Rak m. ipecialiori jure lenem apoftolicam relpicit,

Pruv. pu.». |antO jjs qUJC a nobis rationabiliter duxeris rc-

n' quitenda , debemus ben gnius exaudire. Hac igi-tur confideratione indufti, pneientis tibi feripti pagina duximus indulgcndum, ut quemlibet vi-carium ecclefiarum veilrarum , qui cis in perfo-na propria contempferit dclervire, liceat tibi ca-nonice praemonitum fine rppcllationis obftaculo removere. Indulgvmus praeterea tibi fit fratribus tuis, ut fi quis aliquem veftnun convenerit lu-per aliquo debito cor«m fxcuUri judice, rcfpon-dere minime teneamini, ne occafione hujufmo-di, fiçut tape accididê proponitur, tùu.n MOOI· Acrium aggravetur. Nülli ciguuinnioo hotr.inum liceat &c.

Datum Laterani m.Kalend. Martii Pontifie, noftri anno fecundo.

XXI. AD DECANUM ET CAPITULUM ROTOMAGENSE.

Mitfyt, ftt teneptre interdifli dtvirui ffiicinehfyac fijciinitJte celebrent.

CÆJcftinUs, &c. Cum univerfxDei Ecclefix, indidem p-qux per totius' amplitudinem orbis longo ''· B latcque dinufie, unam catholicam id eft univer-falem efficiant , pretio fanguinis fui fponfi re-demptam , quam ficut diverfa. membra unum corpus, uniformitas fidei 6c doctrinae conneftit ; fi aliquam earum Ixdi contigerit,Jliius offenfio , fine aliarum fieri Izhonc non poteft ; quanquam tanto pre aliis magis caput offenditur, quanto fingu arum afteâu amplius tangitur & firmioris cis connexione inhzret. Qua de caufa contigit, ut cum Romana Ecclefia omnium caput fit fic magiftra, nos qui ei licet immeriti prxfidemus, cujuslibet oppretlio concutiat gravius & flagellet, & eo fortius ad compaflioncm inducat, quo a. nobis fpeculius fperatur m adverfitate lubiidium — qualibet confuevit Ecclefia contra violentiam hominum pervertorum devotius & fecuiius Sedis apoftolicx patrocinium invo‹ are. Sicut ante quo-rumdam veftrorum & altorum complui tum ηò-bs eft litteris intimatum, & multorum tam re-latione percipimus, ita imiverforum rt-fri^uit cha-înas, vxcrelccnte malit'a iniquorum, ut nulla j?m fere Dei Ecclefiis , vel M:n:ftns c?rum re-verentia impendatur , S-mdti arium Domini vi ccncuiccrur, fieri documina tpcrntintur, & vix valeant aliqui reperiri qui poli cnornitatcsqtiam-ptuiimas adjiciant ut rciuigxni ; te potius m ul-tionem prxcedcntium crmunum committis enor-miter hactenus accumulent eraviora , iztentur cum nulc fecetint, lupcrbmt impii dum pau-per incenditur, fit in perpetrationem operum ini-Θ quorum exultent. Veium qu;a pcrverlorum ne-quitia tantum invaluit, ut n>homine non potfit remedium vel iubfidium inveuiri, recuirendum eit ad prsfidium Creatoris, & orationibus , ac qu buslibet piis operibus propenfius inliftendum , ut iupernx clementix nos dignatio benigne rtf-piciat, & hominem ulterius iuper nos praevalere non final, & in Ecclefiarum oppreflivnibus non permittat diutius delcitari : quia tunc demum fe-cure poflumus fupernum iperare & expeftare prs-fidium, cum ea diligenter que officium noftrum pertinuerint, fuerimus exeeuti. Explicemus fum» matim quas nobis lum ipecialiier dc Rotoma-gcnfi Ecclefia intimata & remeata curemus qux P potuerimus ---- *hic aliqidd drtffit videtur* ·

T Hac igitur confideratione InduCti, fit veftris nihilominus precibus inclinati, pratienti vobis pa-gina duximus indulgendum, ut cum generale in-terdiâum terra, fuerit , liceat vobis claufis ja-nuis, exdufis excommunicatis ftinterdidis, non pullatis campatus, iuppreffa vocp, Divina Offi-cia celebrare, ac Canonicosj^eftros & Clericos, fi fuerint interim Sacramentis ecclcfiafticis mu-niti ex hac vita vocati, in Cemeterio Ecckfx veftrx abfque folemniis te Officii, cum aqua be-nedida & cruce, orationibus humili voce obis-tis tradere fepulturx. Nulli ergo omnino homi-num liceat &c.

Ds

Datum in Laterancnfi Palatio xvj. Kal. Maji Pontificatus noftri anno Ii.

XXII. AD WALTERUM ROTOMAGENSEM ARCUI EPISCOPUM.

V Ut cos coerceat qui Ecclefix ccnfuras contemnebant.

Cuhflinui Epifeopus fervus fervorum Dei, fenerabili fratri RotomJgenfi Arebiepifcopo falutem, & Apojlolstam bcnedsdtonem.

Iodidcm T~?Os qui contra Prxlatos fuos fupercilium cle-Γ< ftionis allumant, & in contumacia perdu* tantes, nec corum fententiam iervant, ncc «nonitis deferunt vel mandatis, non ininus credimus debere puniri, quam devotorum fit humilium obedientia remunerari debet, 6c ab omni-' mus merito commendari . Nifi enim fuperbia fuerit contumacium cdomata , & ApoOolicx fedis authoritate deprefla , ordo ecclcfiafticus deperibit , & quibuslibet incentivum accrefcit, & materia delinquendi. Ad audientiam fiquidem Apoftolatus noftri te significante pervenit, quod cum quofdam propter fuos cxcettus excommunicationis vinculo innodaris , & ab omnibus decreveris evitandos, Religiofi & alii quidam in tua Diœcefi conftituti, ipfos ad communionem fuam recipere aufu temerario prxfumpferunt & ad celebrationem admittere divinorum . Licet autem tales ipfo jure minori funt excommunicatione adftrifti , & ex hoc a Corporis & Sanguinis Chrifli participatione amoti: ut tamen citius pceniteant, & a fuis iniquitatibus refipifeant, nifi ad commonitionem tuam fua voluerint prxfiunptione defiftere, & de hoc quod haftenus attentarunt fatisfaftionem congruam exhibere; ut eos vinculo excommunicationis innodes, & communionem Eccleiiafticam interdicas , liberam tibi tribuimus authoritate prxfentium, facultatem . Nulli ergo &c.

Datum Laterani Idibus Januarii. Pontificatus noftri anno 5.

XXIII. AD DECANUM ROTOMAGENSEM

Super pluribut Juris artitulis .

Indldem PRudentiam. *Et infra.* Sane confuluifti nos, utrum cum caufa appellatione remota committitur, & reus coram eodem judice aftore convenerit, & aftor fuper reconvenrione appellationis obftaculum interponit; an fit hujufmodi appellationi deferendum? Nos vero ita leniimus quod cum adoris & rei eadem fit conditio , & uno eodeinque jure circa appellationis remedium debeat uterque cenferi, ficut defiderat ador, ut fibi juxta mandatoris referiptum juftttia fiat appellatione remota : eodem modo reconvcnicnti debet in fua juftttia refpondere.

Secundo requiris, cum pluribus articulis in una commiflione pufitis , in uno tanto contingit appellationem exprefle vetari ; utrum appellatio teneat , fi fuper aliis fuerit appellatum? In quo tibi refpondemus, quod cum fecundum beatum Gregorium verba/intentioni deferviant, & hxc fit noftra intentio, ut de omnibus articulis, qui in commiflione ponuntur, juftttia fuum conlequatur effeâum; in omnibus appellatio intelligitur interdira. Nihil enim intereft, utrum inhibeatur primo, an fecundo, an medio, an fine: cum, ficut utriufque Juris argumenta docent , A ca qux in *principio* , ad medium & ad finem . illa vero qux in inedio , ad finem atque principium fxpe referri contingat .

Tertio poftulas edoceri, cum aliquis judicem tanquam iulpcdum reculât ; an caufam tulpicionis debeat allegare, & eam; nifi manifefta fit, coram eodem judice probare teneatur. Utrum etiam judex poftit in eodem judicio & negotio procedere , fi ille qui lulpictoncm obucit, caufam ejus aut non velit, vel non poftit in jure probare. Confnltationi tux taliter refpondemus: quod cum aliquis proponit judicem fe habere fuipeftum, fufpicioms caufam coram eodem allegare tenetur : fed partes ut in aliquos non valde remotos conveniant , per eumdem judicem B debent cogi : coram quibus fi caufa fulpicionis intra terminum competentem probata non fuerit; tum demum ayftoritate fua judex utetur . Quod fi coram ipfis caufa fufpicionis probata fuerit.· caulx cognitioni fuperledere tenebiturrecufatus. Ipfa namque ratio didat., quia fufpefti & inimici judices efle non debent.

Prxterea quarto loco quxftio talis acceftit , quod quxdam cella eximi voluit a fubjediont-J qua matrici domui tenebatur. *Et iufra.* Fratres illius cellx , fe confiantes in jure illi domui quondam fuifle fubjedos, referebant quvftionem olim de hac fubjedjone fuifle motam', & tranfadione fopitam , eatenus ut quemdam annuum ccnfum ecclefix matrici reddendo client a iubC jedione principalis domus exempti. Ceterum ex adverto prior majoris domus duo pariter allegabat : unum fcilicet quod ex quo confetti fuerant *fe* dudum illi domui fuifle fubjedos, & non ante tranfadionem ette exemptos ; conflabat eos fuitte rebelles , eo ipfo quod ante tranfadionem & exceptionem fe commendabant, vel contendebant ab ejufdem jurifdidione eflefubtrados ; nec tranfadio fubfequens eos poterat a tanto crimine inobedientix relaxare. Prior confequenter pro majori ecclefia propun.uat , quod dc fpirituali fubjedionc tranfigere non liceret.

Refpondemus igitur, quod ex prxdifta fratrum confeflione, contra cos fententia procedere debeat: prxfertim cum illa tranfadio, licet nobis D de illo quod cella determinate reddere tenebatur conftare nequiverit , iniquitatem innoniacatn continuiilc putetur,

Quinto loco fupplicas informari , utrum cum tribus caufa committitur, ita quod fi omnes interdie nequiverint, duo nihilominus eam exequantur: Si reus a duobus tantum fuerit convocatus, venire neceflario teneatur. Et fi citatus a pluribus, coram duobus comparucrit, tertio nec veniente per fe, vel pef literas, ur fieri folct, excufante·· an duoprxfentes in caufa poffint procedere, & eam fententia calculo terminare ? In hoc cafu taliter refpondemus, quod cum aliquis delegatorum judicum, per certum nuncium vel excufatorem literatorie deftinatum E non oftenderit fc intereITe non pofle , vel alias de eodem canonice conftare non poterit : refidui procedere ad caufx cognitionem non debent . Quod fi procettcrint, nihil reputabuntur cgtife Illa quippe fuit antiqua Apoftolicx Sedis provifio, ut hujufmodi caufarum recognitiones duobus quam uni, tribus quam duobus libentiusdelegaret cum , ficut canones atteftantur : integrum fit judicium, quod plurimorum fententiis confirmatur .

$.1. Adjicimus etiam, quod ubi fuerit in eommiifionc appofitum (ut fi omnes interettenequiverint , duo eam nihilominus exequantur) fi aliquis λ

quis er ipfis. cumpoflic , noluerit intereITc/duo nihilominus in caufa procedant, licet illatenius graviilime fit arguendus pro eo quod mandatum apoftolicum exequi fubterfugiat aut contemnat 'Idem quoque per omnia dicimus obfervandum in caufa, qux committitur, duobus eo appolito : Ut fi ambo adefle nequiverint, alter nihilominus exequatur.

$. a. Sexta nobis propofita ex parte tua qux-ftio continebat , quod cum aliquibus judicibus caufa committimur, & quandoque contingit quod reus adori objicit, quod ftare non poteft in judicio , uipot/ vinculo excommunicationis adftridus ; fi reus non velu ftatim eum probare excommunicatum, five *non polfit : an affor nihilominus audiri debeat, donec fuper eo quod objicitur , rei veritas fuerit patefada.

Hanc dubitationem taliter removemus, quod fi ille qui tale quod objicit, ftatim, vel mira terminum competentem non probaverit legitime quod intendit ; ador permitti debet ut line offendiculo quolibet audiatur. Ceterum, fi vel ex confeftione aderis , vel alio quolibet modo, legitime conftiterit efle adorem vinculo excommunicationis adftridum : a judicibus delegatis fecundum formam Ecdefix valet ablolvi ita utç. fi propter aliam juftam caulam & evidentem ab^* ordinario judice vel delegato excommunicatus fuerit, ad excommunicatorem debet abfolvendus iemitti.' qui fi malitiofe adhibuerit, delegati judices id ritu ecclefiaftico libere exequantur ; dummodo non fit tale genus excommunicationis illius, cujus abfolutio Sedi apoftolicx refervetur . Explorati fiquidem juris exiftit, ut delegatis judicibus, quibus principale committitur, ficacceflbrium committatur.

j. Si vero ab his fuerit, prxftito ittramento quod flabit mandato Ecclefix, ablolutus ' rurfus interrogas, an coram eifdem delegatis, bel ordinano, a quo excommunicatus extiti teneatur fuper eadem caufa, pro qua excommunicatus fuerat , reipondere, & quorum debeat judicio vel mandato flare? In quo cafu taliter rclpondemus, quod coram ipfis excommunicatoribus fuper illa caufa pro qua fuerat excommunicatus, ftare debet, ic eorum fervare mandatum ; nifi fpecialiter fuerit aliis judicibus a Sede apoftolica delegatum Quod li excommunicato'es malitiole diflulerint : tunc delegati eamdem jurilc.idioncm , quam in principali, & in accefforio exercebunt.

XXIV. AD DECANUM ET CAPITULUM £ R.O TOMAGENSh.

Super annalibus prxbcndarum .

Cnleflinni tjc. dil/Slts filiis Dec.ino & Capitul» Rjtomagmfi, faintem O Apojiolicam BenediElionem.

••dxiem

GUm s nobis petitur quod religioni & honeflati convenire dignolcitur , animo nos dcbemus lubentt concedere, & petentium defideriis congruûm fuftraglum impertiri Eapropter, dilefti in Domino, veftris /ullis precibus inclinati , antiquam velit* Ecclefi* confuetudinem fuper annalibus prxbendarum decedentiuth Canonicolum, conlcnfu Archiepilcopi & totius Capituli robora» am, ficut in authenticis eorum inftrumentis apparet; icilicet ut quolibet decedente Canonico irudus omnes praebendae illius anni in quo obierit/, in uius pjos fecundum rationabilem defundi difpofitionem, aut, ceffante difpofitione , fecundum Capituli arbitrium .erogarentur, audoritate apoftolica confirmamus , & praebentis feripii patrocinio munimus. zNulli ergo hominum &c.

Datum Turonis v. Kal. Decemb. mcxcvj.

XXV. AD AR.CHIEPISCOPUM R.OTOM ACENSE M.

Qui fit animadvertendum in prxdatores, invaforcs, aut combuftorcs Ecclefiarum.

Ctle/iintu Epifcopu ---- Archiepifcopo Rotoma-

GUm a nobis petitur quod /ullum eft & honeftum, tam vigor «equitatis, quam ordo exigit rationis, ut ijd per follicitudinem officit noftri ad debitum perducatur effedum Eapropter, venerabilis in Chrifto frater, tuis poftulationibus annuentes, audoritate tibi prefentium indulgemus , ut fi quando aliqui ecclefias provincix vel earum jus aut polfclliones de praedatione, vel incendio, aut alio quocumque modo invadere prxlumplerint : fiquidem ipii invafores dc provincia tua fint, licitum tibi lit, fublato appellationis obllaculo, in perfonas eorum, exceptis caritlimis in Chrifto filiis Francix & Anglix Regibus illuihibus , & eorum familiis, & excommunicationis, & in terras eorum interdidi fententiam promulgare . Sane fi hujufinodi malefactores de aliena provincia fuerint, & eorum epifeopis, cum a te fuper hoc fuerint requiliti, paflis injuriam non fuerint fatisfaftum , liceat fraternitati tux, appellatione remota, in iptos excommunicationis, & tn terras eorum , quas inira provinciae tux fines habuerint, proterre lentendam interdidi. Nulli ergo &c

Datum Laterani fexto Nonas Julii poQtlficatus noftri anno ieptimo.

ANNO CHRISTI

AD EPISTOLAS C A: LE ST IN 1 111.

ANNO CHRSTI

APPENDIX.

CÆLEST1NUS PAPA III. AD C AN ON ICOS G EN UENS ES

Ctt.ffiinni epifeopus fervus fervorum Da.

m®* Toledo filio Ogeno prxpofito, Othoni archi-
Mj. , . A-/ diacono, & canonicis Januenfibus tam prxfentibus quam futuris canonice fubftituendis in perpetuum

Efle-

a K5* V——— \anno ' Affc.il ;hell. rx aui^r» »ucaf'n &*'

Efleâum jufta poflulantibus indulgerc , & vigor xquitatis, & ordocxigit rationis; przfcrtim quando petentium voluntates & pietas adju/at, & veritas non relinquit . Eapropter, dileâi in Dominq filii , veftris juftis poflulationibus dementer annuimus '& Janucnfem ecclefiam , it) qua divino eftis obfcquio mancipati , ad exemplar przdeceflbrum noftrorum felicis recordationis Alexandri, Urbani, &Gregorii Romanorum pontificum fub beati Petri & noflra protectione iufeipimus , & pizfentis feripti privilegio communimus, flatuentes ut quafcunque poflrfliones, quxeunque bona eadem ecclefia in prapfcntiam jufte, & canonice poflidet , aut in futurum conceflionc pontificum , largitione regum vel prirtcipum, oblatione fidelium „ feu aliis juftis modis, prxftante Domino, poterit adipifci , firma vobis veftrifque fuccefibribus , & illibata permaneant . In quibus haec propriis duximus exprimenda vocabulis : ecclefiam videlicet S. Laurentii in Accon cum pertinentiis fuis : ecclefiam S. Mari» Magdalene cum pertinentiis fuis : ecclefiam S. Jacobi deGalignano cum pertinentiis fuis ; ecclefiam fanftz Maria: dc Quic. cum pertinendis fuis /ecclefiam de Veguli , & ecclefiam S. Bartholomzi de Stallano cum pertinentiis fuis : ecclefiam S. Antonini de Auripa-Jatio cum omnibus pertinentiis fuis : ecclefiam S. Salvatoris dc Sarzano cum omnibus pertinentiis fuis : ecclefiam S. Joannis de Sexto cum decimis, & poflcflionibus ejufdem loci , Donationes Gibclleti, & aliorum locorum , quas Bertandus comes S. Ægidii rationabiliter ecclefiz veftrx fecit , ficut in ejus inflrumento habetur, & vos legitime poflidetis . Corceflionem prztcrea , quam bonz *memoriae Syrus Januenfis archiepiicopus* fuper decimis, & terris deomabbus civium Januenfium vobis fecit, ficut rationabiliter facia eft, & in authentico feripto ipfius archiepifeopi continetur, ratam efle decernimus, & obtinere przcipimus firmitatem . Honeflas etiam , & rationabiles confuetudines , quas in oblationibus vivorum , & in candelis, nliifquc oblationibus dqfundortim , ad quoium exeqtiias invitamini, ha&cnus habuiftis, necnon antiquam confuetudincm , & rationabilem, quam in percept one antiquarum oblationum eccltfix, vel in aliis proventibus, yelproceffionibus ecclefiz ipfius habetis, ratas habemus, & eas vobis, veftrilque fuccefibribus audoritate apoftolica confirmamus. Prxterea beatz memoriz Lucii papr pizdecefloris noftri vefligiis inhxrentes. ut miflam prodefunftis fequenti die poft eorum tumulationem, in ecclefia, in qua fepulti fuermt, celebrare poffitis , qu. ndiu videlicet in exequiis ipfis aliquo impedimento detenti non celebrabitis. Et ut przfente archiepiicopo , fi ipfe pro aliquo impedimento miflam celebrare nequiverit , vos etiam libere celebretis. Atque ut idem archicfcokus in nullum canonicorum fine aliorum confilid fententiam ferat ; & fi tulerit , minime teneat , ficut vobis ftatutum , & haâenus cbfervatum, firmum., & inviolabile manere fanemus. Concedimus infuper , & auâoritate apoftolica confirmamus, ut inflitutio, qu« *affenfu* , & voluntate bonz memoris Hugonis Januenfis archicpifcopi fuper numero clericorum in ecclefia vcftra recipiendorum provide fafta eft incufla , & flabilis perfeveret . nifi forte in tantum augeri contigerit ecclefuE facultates , ut merito poflit, & debeat etiam canonicorum numerus augmentari Illam quoque ordinationem , qua provifum eft inter vos, ut capitulum veftrum puniendi canonice fratrem iuum , qui fc in utilitatibus ecclefix pertractandis a communitate capituli nequiter legregaverit, habeat poteftatem , in fua firmitate concedimus permanere. Sententiam infuper, quz pio vobis circa ecclefiam S. Bartholomxi fuper legaro Willelmi Gatz per judices a fede Apoftol. delegatos rationabiliter nofeitur pronjulgata, ficut in feripto authentico continetur, audoritate apoftolica confirmamus . Compofitionem prxterea quæ fada eft inter ecclefiatn veftram , & abbatem S, Syri de loco bebediftionis , & forma obcdicntii , ficut abfque pravitate facta hinc inde recepta eft, & in icripto publico continetur . ratam efle cenicmus & prxfenti privilegio roboramus.

Sententiam quoque ab abbate S. Andrex de Sexto inter vos , & fratrem Juftum ex delegatione apoftolica canonice promulgatam auctoritate fedis apoftolicx confirmamus : adjicientes etiam induk'emus, ut licear ecclefiz veftrx prxpofito de confiflio archiepilcopi lui, eos qui eidem ecclefiz decimas fubtrahunt , vel res ejus auferre przfumunt, vinculo anathematis innodare . Cum aurem generale interdictum terrz fuerit, liceat vobis, claufis janiis, exclufis excommunicans, & interdas, non pulfatis campanis, fuppreffa voce divina officia celebrare.

Auftoritate quoque apoftolica prohibemus, ne quis in vos . vel ecclcfi m veftram excommunicationis, fufpenfionis vel interdidi fenteifiiam, fine manifefta & rationabili caufa , promulgare prifumat . Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prxtatam ecclefiam temere perturbare , aut ctus pofleffiones auierre, vel ablatas retinere, mmuere, feu quibuslibet vexationibus fatigare ; fed omnia integra conferventur, eorum , pro quorum gubernatione & iuftentatione concefla iunt , ufibtis omnimodis piofutura, falva fedis ap ftolicx audorirate , & ditrcelani epifeopi canonica juftitia , & Januenfis archiepifcopi debita reverentia . Si qua igttur in futurum ecclefiaftica fxcularifve perfona hanc noftis rxcon.ftiiutionis paginam fciens contra cam temere venire tentaverif, lecundo, terriove commonita , n fi reatum luum congrua iatisfaitiunt correxer t , poteflatis hcnviiique fui careat dignitate , reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognolcant , & a facratiffimo corpore, ac fangume Dei, & Domini Redemptoris noflri Jefu Chrifti aliena fiat , atque in extremo examine diftriftz uhioni fubjaceat. Cunftis autem eidem loco fua iura fervantibus fit pax Demini noftri Jefu Chrifti, quatenus & hic fruftum borx aftionis percipiant , & apud diftriftum judicem piamia ztcrnx pacis inveniant . Amen .

Ego Caleftinus Catholicz ecclefiz epilcopus . SS.

† Ego Albinus Albanenfis epifeopus. SS.

† Ego O&avtanus Hcflienfls., & Vcllctrcnfis epiicop· fubfc.

† Ego Joannes Pizneflinus epifeopus. SS.

† Ego Petrus Pcrtucnfis , & S. Ruftinz *epicop.* SS.

† Ego Pandulphus Bafilicae XII. Apoftoloruro presb. card, lubfc.

† Ego Mei. SS. Jo. & Pauli pref. card. tir. Pammac. SS.

† Ego Jordanus presb. card. S. Pudentiann. tit. Paftoris

† Ego Joannes tit. S. Clementis card. Tufcancnfis epife.

† Ego Joannes Fel. tic. S. ..

† Ego

ANNO CNR1S11

SSP 4 Ego Romanus tit. S. Anaftafiz presb. A '
—— —— card. SS.
a Sko + £„o Joannes tit. S.Stephani in monteCœ-
CÏÏ'.SH Ho pr«b. card, fubic.
t Ego Cinthius S. Laurentii in Lucina presb. card, fubfc.
t EgoFidantius tit. S. Marcelli presb. card. SS.
t EgcXlrat. SS. Cofmz, & Dainiani diac. card. SS. ' L \
t Ego Gregorius S. Mariz in Porticu diac. card. SS.
t Ego Gregorius S. Mariz in Aquiro diac. card, iubfc.
t Ego Gregorius S. Georgii ad yehjm aureum diac. card, fubfc.
f Ego Lotharius SS. Sergii , & Bacchi diac. card. SS.
t Ego PctruS; S. Mariz in Viâlata diac. card. SS.
t Ego Ccncius S. Luciz in Orffa diac. card.jSS.
Datum Laterani per manum Ægidii S. Ni* colai in carceic Tulliaho , Diaconi Cardinalis IX. Kai. Mali, IndiftioneXI. incarnationis Dominiez an. MCXCIII. Pontifie, vero D. Cœlcftini papz terni anno J '

JDEM CAPITULO LINGONENSI

De refidentia canonicorum iJngoncnfium.

CzA/l/nK: *ep:fcopu< fervut fervorum Da , dilefiir filus decano & cspitulo Ltngcnenfi, falutcn. (J apoflolicam bcncdiflionem .*

Kxnc in fy1 Ch,r'' »ppenP JL7. edit.

Z^Um a nobis petitur quod juflum eft & ho< neftum , tarn vigor zquiratis, quam ordo exigit rationis , ut id per ioliicitudinem officii noftri ad debitum perducatur effedum . Eapropter , dilefti in Dpmino filii, veftris juftis populationibus inclinati , inftitutionem a bonzmcmoriz P. quondam Tufculzno epifeopo in cc-ckfia Lingoncnfi factam, & per delegates poftmodum judices Clarz-vallis, k Longivadi abbates innovatam , & communi omnium canonicorum juramento firmatam; videlicet ne quis przbendz frudum przfumat accipere , nifi annuatim fedecim fcptimana« in ecclefia moram fecerit continue , vel inrcrpolatim ; ita quod uni principalium horarum matutini vel majoris mif-fz, five vefpcrarum interfit officio, falva tamen ccclefiz confuetudinc de fcholaribus, vel collateralibus epifcopi & decani ad fedem apoftolicam accedentibus, auftoritate apoftolica confirmamus, 3c przfentis feripti patrocinio communimus. Decernimus ergo'ut nulli , &c. Datum Laterani IV. idus Martii , Pontificatus noftri anno fexto.

ADMONITIO COLLFCTOKIS IN SEQUENTEM EPHiTOLAM.

*Quam ftxtim [ubdr< ir Martenc Peter. Aloηχ. to. I. P*1. .°/. effalam , Labbcui renter exhibuit; Jet» rotul ex-il.a fragmentum cx M.ittbao Pa.'/m acceptum dedit , eft wo f'»tmeni»m rtlud ns.cnpium ar--bef /capo Senomuji , cum nofru b*c fit Kemenft arch'cpijctpo direQa . Ex yuo infcripttouit dijenm:nc intetbfmui eptfolcm tffc cncrcl/cam nd cmnet Galli* ef-ftopoi , tu/cnptione tantummodo variata mfam.*

W. anno CHRISTI

EPJSTOL4 CÆLESTINI PAPÆ III. REMENSI ARCHIEPISCOPO ET SUFFRAGAJQE1S EJUS.

Refciffioncm divortii regis Philippi augufti cum I. regina litta ipfis notificat, colque monet, ut, ne aliam fupcrducat, prohibeant.

Caltflinui epif'copus fervis /ervorum Dei verierabihbut fratribus U. Remcqfi archiepifcopo , janilre Sabin cardinali, apofialtc* fedts legato & fuflfragancis ejusfaintem tS apo/luhcam benedtiliotwm.*

BV'T'Um in regno Galliz catholici fempcr xqutatis cultores divina fuerint principes inftizrtitône promoti , a facrofanda Romana ecclc-fn, cujus fidem & unitatem fervarunt, quadarft fint przrogativa privilegium bcncdiûionis & gratis confecuti ; quorum quidem exaltationem & gratiam nos etiam adhuc in minori officio conftituti & libenter promovimus, & libentius confutuimus promovendam. Nunc autem in apoftolatus culmine divinitus provocati , cariftimum in Chrifto filium noftrum PH. regem Franciz recolendz memoriz przdeceflbrum fuorum tam bonitate quam prudentia fucceflbrem , paternz fumus caritatis brachiis amplexati, dignis cum titulis honorare , & quantum cum Deo polluamus, exaltare propenfius cupientes. Cxterum cum fama hilaris & jucunda dc matiimonio inter cartifimos in Chrifto filios noftros Ph. illuftiem Franciz regem, &J. * reginam illuftrcm, ' Tn-ebui fororem cariflimt in Chiifto filii noftri * Kan. £™ut, regis Danorum illuftris, folemniter & rite cen- 3nu trado, prius ad notitiam fedis apoftolicz pervenifict, poftmodum de ipfo matrimonio ad fuggeftionem quorumdam, tale quid, ordine turbato , non line honcftatis ccclcfiafticii Izfione, fuifle przfumptum audivimus, de quo & propter injuriam , & propter infamiam confidentibus & confcnticntibus irrogatam, non modicum Contiiftamur. Et quidem fi magnitudo regia confidcraflTet attentius, audiflent, & iecum nihilominus Dqui hujus przfumptionis cooperatores fuerunt quantum fit matrimonii facramentum ; non fuiffet, ut credimus, hoc modo proceflum. Conftat enim cuique divinam paginam revolventi, quod ipfe Dominus matrimonium inftituit , & in paradifo ante peccatum ad officium propter fobolem propagandam , dicendo *Cre/eite tT multiplicamini, & replete terram;* Sf. extra paradifum poft peccatum propter fornicationem, vitandam Unde primus homo fpiritu afflatui, inquit:*Propter b*c relinquet homo patrem ÎT matrem, adharebit uxori, Ù erunt duo in carne una.* Quanta fit etiam matrimonii dignitas , & quam circumipe&a debet ad traûandum de ea procedere gravitas, Dominus innuit, qui cum interrogatus E millet , fi licitum effet uxorem dimittere , quzfitum dfet fuper hereditate duorum fratrum communiter dividenda , in uno tacens , & in altero fic refpondcns *Quacumque dimiferit uxorem fuam propter * caufam fornicationis, macksfur .* ' I. pnrtef *Per* hoc nimirum oftendit , quod ecclefia in cognitione matrimoniorum, quafi cereris difficiliori , cum majori , quam in aliis procedere debeat gravitate; & cum ipic alibi dicat *Quod Deus conjunxit, homo non feparct ;* adverti poteft quam graviter ille delinquat, & quantum fit ei ab ira ventura timendum , per quem tanti facramenti Chrifti & ccclefiz religio perturbatur

Pot

i3i*PrÆterta non eft a temeritatis vitio alienum, quod in tam arduo fic difficili negotio non luit cenlura fedis apoftoiicz requifita, per quam vel ipfum canonice finiretur, vel committeretur aliquibus, qui idem, lervato juris ordinp, fecundum ftatuta canonica terminarent. Hic revera contra veneranda fandorum patrum confina proceffiim eft manifefte, qui majors fic' dithcilio- re$ quzftiones abuniverfis ad iedem apoftolicam confiicverunt debere perferri; quod ufque in hodiernum diem non foJum a Gallicana ecclefia, przierquam in przfenti articulo, verum etiam a longe remotioribus devotiftime obfervatur.

CHIUSTI -a

Ut autem inde aliquantulum ordinamur; nonne hoc negotium de praxipuis fic magis arduis negotiis unum elfe dinofeitur, utpote quod inter tam eximias regales perfonas, fic a progenitorum regali profapia defcendentts, fuper caufa tam difficili vertitur, ut fecundum ftatuta patrum, deberct auditorio Romanz ecclefiz rekrvari? Si hoc fic alia privilegia hujus fedis beati Petri, cui nos licet immeriti przfidemus, quzque remotiffimi etiam barbari cuftodiunt illibata; quanto diligentius ea fervare tenentur conftituti propius ficLatini, fic qui de beneficiis przdiftx fedis copiofius fic frequentius fuftentantur? Non utique mediocriter errat, qui privilegio beati Petri obviare non timet, ficcanonicis landionibus contraire. Verum przlati ecclefiz, qui huic rei favorem aut confilium przbuerunt, fic fi non ob aliud, fahem metu pœnz debuerunt ab hujufmodi abftinere, fic illud fpccialiter follicita mente revolvere, quod in factis canonibus dc Theugaldo Trevirenfi fic GontarioColonicnfi archiepifcopis legitur, qui depofitionis fententia meruere percelli, pro eo quod in matrimoniali caufa Lotherii regis fic Thebergz uxoris ipfius normam zquitatis nequiter temCTantes, fanftiones canonicas cxccflcrunt. Quod vero hic fuerit aque vel magis exccftum, cx ipfa rei evidentia demonftratur: nam cum regina per verba przfentis temporis, expreflbutrinque confenfu, hinc inde primo przftitis juramentis, faccrdotali benediftione, ficut eft confuctudinis, accedente, poftquam fuit in reginam inunda fic honorifice coronata, przfato regi copulata matrimonialiter fuerit, & eti-m cognita, ficut fertur, nihil debuit contra ipfam indcfrnfam fic ignorantem, quid penitus ageretur, utpote linguz Francorum ignaram. tam inordinabiliter a quolibet attentari. * Nos vero qui ipium regem catholicum * & ecclefix Romane valde devotum ab inclytz memoriz progenitoribus fuis fpccialiter in vifcetibus caritatis habemus, magis volentes animz fuz faluti, & integritati fama; confulere, quam ei male fuadentium fatisfacere voluntati; p«r dikftum filium * Centen. fubduconum, notarium noftrum, apoftoiicz fedis legatum, ad hoc fpccialiter miftum, & litteras noftras, rogavimus excellentiam ejus, monuimus & atteritius fuimus exhortati, ac ei in retniflionem injunximus peccatorum, ut illud evangelii attenta confideratione revolvens, quod dicitur: *hiiiil prodeft homini, fi mundum univtrfum luentur, enim* vero far detrimentum patietur*. Dum tempus haberet, de animz fuz falute effet iollicitus, & przdiftam uxorem fuam, quam a fe confilio iniquo amoverat, quamque generofitatis egregiz ac multz decushoneftatis adornat, maritali afitftionc traftaret; nec illis aures contra hanc accommodaret, qui quz fua funt, non qux Jefu Chrifti quzrentes, ad imitationem hominis mimici, qui in agro bene feminato zizania ref-

• Hic incipit Lab fragmentum, led hinc in<c

• L*b. Funro'um·

•Ccnuiun.

perfit, pro lucro reputant 4 ft potiunt inter atiquos odium, & dikoidiam kininare. ScJ idem rex przdiftum legatum & litteras noftras devotionequa decuit, liçut accepimus, non recepit. Nos. autem, ficut novit Dominus, licet propter hoc fimus plui imum conturbati pro filutc tamen animae ejus*, dc qua nos oportet propcnfiu? cogitare, amplius coniriftamur, volentes ipium ea femper etheere, quae creatori fuo placere debeant, & anima: fuz difpendium non incurrat. Inde eft. quod publicum inftrumentum fuper ipfa genealogia, ex parte venerabilium fratrum noftrorum Lundenfts archiepilcopi & fuftraganeorum ejus nobis tranfrr.ilTum, & famam publicam attendentes, fententiam illam divortii contra ordinem juris prolatam, de fratrum noftrorum confilio caflIotes, & penitus irritantes, fraternitati veftrx peX apoftolica feripta mandamus atque przcipirnus, quatinus, ft forte przfatus rex conditionis oblitus, ea vivente aliam fuperducete voluerit, vos au&oritate freti apoftolica id eidem inhibere firmiter procuretis.

DECRETA CÆLESTINI III. EX II. COLLECTIONE AUGUST INI.

Celeftinur 111.

EX litteris tuz f. accepimus, quod (um przfemium lator * V. diaconus a przdeceflbre tuo in dcdcftaControm. fuerit beneficium aflecutus, mme in prxfcntia tua bigamix crimen obicitur, μι fic ipfo beneficio expolietur, eo quod diaconus cum puellam quamdam non a parentibus neque a cognatis traditam, fed voluntate propria domum ejus inttantem, licet reclamarct, & contradiceret, expellere a fe non potuit propter nobilitatem fle potentiam cognatorum; fed oportuit eum per ' lex annos ei cohabitare invitum, qua mortua virginem * quandam a parentibus 'flt cognatis more ipforum quzfitam duxit in uxorem unde dicebat, fc bigamum non fuiffc, quia prima uxor non fuit flt beneficio non elfe privandus, quia antecedor tuus epifeopus * Graxo ei beneficium contulit, donec vixit per * XV. annorum fpatium quiete, fiepacifice tenuit, fic tempore tuo idem triennio in pace pofledit. Unde f t. mandamus, quatenus fi ita verum eft, ficut litterarum tuarum tenor apoftolattun noftrum edocuit, beneficium fupradidum dimittas, cum pacifice pofliderc.

Idem univerfii fabeiiu' Beneventenii.

Ut in civitate veftra diminui poflit, fic attenuari materia jurgiorum, fic judiciorum integritas refervetur, ad commune commodum ipfius civitatis, id duximus, ftatuendum. Sancimus igitur, fic przienti pagina prohibemus, ne quis veftrum advocatus efle przfumat, nifi in propria caufa, vel fortafle fi alicui ecclefiz, vel pro affcujus municficentiz debito ad impendendum patrocinium fuerit obligatus.

Idem Linconitn. epifeopo àX de Thaiue, & de Labnrt ehiatihuj.

Conftitutus in przfentia noftra ficc. fit infra. Quo circa dif. v. per A. f. m. pr. qua. inquiratis fuper his diligentius veritatem; fic fi vobis conftiterit de przmiftis, a fusradifto presbytero, prout juramento tenetur, faciatis memoratam ecclcfiam refignari, fafta vero refignationc przfi-

fatum G. Bochis per ecclefiafticam dijlriftionem ap. poftp. compellatis, ut ecdefiam eandem fibi ipfi reftituat, cum congt^ja. reco^penfatione fructuum perceptorum, ipfum pro tantx prrfumptionis audacia taliter punientes, quod poena docente fuum recognofeat exteffum, jfc al|j, qyi eUiiicrint, penpetrare fimilia perttmefeant.

idem.

Quia Tequififti a nobis fili prxpofite, quid agendum fit, quando prxbendam in ecclefia vacare contigerit, cum plures ex iis, qui nominati funt. ibi, in vocem appellationis erumpant, interdicentes expreffi, ne ad electionem cujuslibet procedatur, confultationt tux taliter relponJemus, quod fi appellationem, quam interponunt infra XL. dies profecuti non fueriijt, procedendum eft poftmodum appellatione nullius obftante ad canonicam electionem perionx mintfterio ecclefix competentis.

Idem Senopalien. epifeopo.

Licet fit appellantibus deferendum, ut fanfto. rum canonum approbant inftituta, non tamen ufque adeo eft appellantibus effrenata licentia relinquenda, metus judicis evadendi, quod ea, qux correctione indigent, in aliorum non appellantium detrimenta, incorrefta remaneant, vel alterius jus effe oporteat diutius in fulpenfo, vel ei debeat aliquod prxjudicium generari. Quo circa ven. in Chrifto/fr. epiicOpe, felicis recordationis C. PP. prxdecefforis noftri veftigns mhxrentes, caritati tux prxfentibus litterisauftoritate ap. duximus indulgendum; ut cum a tuis fubdms ad ie. Ap. fuerit appellatum, licitum tibi fit ecclefiaftica cenfura cogere appellantem, ut intra *XX.* dies poft appellationem interpofitam iter arripiat ad fe. Ap. veniendi, quod fi torte facere noluerit, ex tunc in ipfo negotio procedendi appellatione non obftante, nifi appellans impedimento canonico fuerit impeditus, liberam habeas facultatem.

Jdem H. Cant, arebiepifcopo.

Appellationis inhibitio fecundum quod exiftimas, irrita etle videtur, fi cum incidens quxftio quxlibet a convento in jure per exceptionem opponatur ei nihilominus libeat appellare. Nos vero ita fentimus; quod fi talis fuerit quxftio incidens, fine qua principale negotium terminali non poffit, nifi forte in ea remedium appellationis exprelTe vetetur, fuper^deoduin eft a cognitione principalis negotii, nec in caui.i principali fub ap. ob. ufq. quaq. vacuum effe dignofcitur; cum fi non acceffcrit incidens quxftio, fuum ,abique impedimento caufa prolequatur effectum.

Idem.

Ad audientiam noftram perveniffe cognofcas, qnod cum in tua provincia, & in aliis etiam Teutonica: terra: Voniuetudo nimium prava convaluit, quod vide). prxpofiti, & alii quibus fecundum murem terrae noicitur attributa poteftas, in loco decedentium perfonarum perjonis aliquibus allignandi praebendas quandoque propres filios, qtios in facris ordinibus conftitnti genuerunt, fiibftituunt decedentibus. Per qyod fxpe contingit, uno eodemque tempore patrem & filium in eadem ecclefia miniftrarc, & proventus accipere prxbcndarum. Prxterea commutationes prxbendarum & dignitatum quidam clerici contra Turonenfis ftatuta concilii, temeritate propria non verentur facere. Nolentes igitur hxc incorreda relinqui, mandamus quatenus per totam provinciam tibi fubjeftam automate noftra, & tua prohibeas, ne talia ulterius attemptentur. Quod fi poft inhibitionem tuam fuerit attemptatum, corrigendi liberam habeas facultatem. Studeas etiam qux prxfumpta funt luprafcripra, juxta formam canonicam, prout melius poteris, emendare.

idem obiatis teniverfit monajierii Sanfli Petri de Fertum.

Qui reliffis mundanis illecebris religiofis domibus, in quibus d'gne valeant pxnitere de tornmiliis; athdtie impendere obfequium creatori debeant, fe pia devotione efferunt, & committunt, vivere non debeant pro fur voluntatis arbitrio, fed etiam prxlati fui magifterio in omnibus obedire. Inde eft, quod univer. veftræmandamus, & firmiter prateipimus; quatenus veftra abbau debitam reverentiam, & obedientiam exhibentes ad mandatum ipfius monachalem habitum recipere non tardetis, & ipfius lalubrix in omnibus mandata oblervaie I Alioquin noveritis nos fententias, quas idem abbas in contumaces protulerit, & rebelles, ratas habituros & firmas.

Idem.

Fraternitatis tux litteris receptis, ex earum tenore percepimus, quod W. notnine poftquam fuit ad ordinem fubdiaconatus affumptus, quandam mulierem duxiifet in uxorem, quia eam vero ad crebram redargutionem, & admonitionem ecclefix a fuo confortio dimittere contemnebat; bonx me. J. & G. prxdeceflores tui excommunicationis vinculo eum innodarunt, & tua etiam in hoc fraternitas eos imitata poftquam cognovit exceffnm hujufmodi, & contumaciam fimili eum fententix, quamcito iubjecit, fed idem in fua pertinacia induratus neglecta excommunicationis lententia, mulierem ipfam relinquere non curavit, qui etiam litteras quaidam, quafi ex parte noftra tranfiniffas oftendit, quarum auftoritate pro temporis longitudine, qua eam tenuiffc dinofeitur, nitebatur, fc in carpta iniquitate tueri; quoniam igitur illius excellum longitudo temporis non excufat, nec numerofitas filiorum, quos cx ipfa fufcepiffe proponitur; fit confulimus, & m. qua. ad initar prxdecefforum tuorum non obftantibus literis illis eum vinculo excommunicationis fine ap. ob. aftringas, & omnino lufpendas ab ecclefiaftico beneficio, & tamdiu tamquam excommunicatum facias ab omnibus evitari, donec mulierem ipfam a confortio fuo dimittat.

idem.

Per falfarios, qui nuper funt in urbe reperti, quaedam funt litteraedeftinatz, quas timemus ab aliquibus tamquam veras admittendas, ideoque i. v. per A. f. m. qua ft quos tales valueritis invenire, quos cognolcere poteritis ex comparatione bullae, & qualitate ftili faciatis eos omni dilatione puilpofita capi, & tamdiu fub areta

custodia detineri donec id nobis fuerit intimatum, ut exinde quid fieri debeat, vobis significare possimus, quidquid enim occasione litterarum illarum atum fuerit, vacuum & inirritum Voluimus revocati.

DECRETA CÆLESTINI III.

Contenta in Decretali nuper edita in to. III.Baluzii edit. Luc.

CÆLESTINUS III.

(Rotbomagensi Episcopo.)

Cap- imiHfnt** >0. de leur, exconi, uncl' inclula dtll.nt m dcclrtehbul

AD eminentiam Sedis Apostolicæ (est recurrendum quotiens articulus dubiiationis emergit , ut tanto quis promptiori conscientia recipiat, & observet quod super re dubia sibi fuerit a Sede Apostolica responsum, quanto przrogativa dignitatis illius certiori noscitur ipsius veritatis sententia roborata, quæ in beato Petro Apostolorum Principe præ omnibus aliis amplitudinem prælationis accepit .) Sicut autem ex parte Fraternitatis tuæ nostris est auribus intimatum , dubium sibi extat , utrum ii sint pro atrolutis habendi, qui pro injetione manuum in Clericos, vel alias religiosas personas excommunicationem Incurrerent , & a Legatis Cardinalibus , qui a latere Romani Pontificis destinantur , fmt pro tempore absoluti , cum id Legati mandatum sibi super his non ostendant expressum . Superquo id a te (ac a tuis suffragancis) volumus obtervari, ut eos habeatis abique omnis hzlitationis scrupulo absolutos, quos constiterit a talibus beneficium absohitionis adeptos.

(Datum Laterani.)

CÆLESTINUS III.

Rotbomugensi Arebiepiscopo .

Agnoscitur Sedis Apostolicæ dignitas , eidem ab ipso Domino in Beato Petro concessa, ut ubi emergit alicujus dubitationis articulus ad ipsius oraculum referatur & quod ipsa statuerit respondendum sine ulla debet ab omnibus hæsitatione recipi, & servari . Ex tu. uquidem nobis est parte propositum quod in provincia tua sæpe contingit, ut ad Eccleiias , in quibus Collegia jus præsentandi noscuntur habere, eorum Abbates , aut per se aut per litteras tuas personas idoneas Direcesanis Episcopis reprxscntant , quibus præsentatis, postmodum & receptis , aliquando ante institutionem , aliquando γοΛ contradicunt Monachi, seu alterius Ordinis collegii, & reclamant, super quibus aperto tibi quæris certificat! responso utrum institutio jam fata, vel adhuc facienda propter hujusmodi debeat impediri. Ad quæ tibi duximus hoc modo respondendum , quod videlicet, in præsentationibus talium Prælatorum intelligi debent quod de Collegiorum suorum fiant attentu, sine quo firmitatem non valent aliquatenus obtinere. Unde cum constiterit Conventus , vel majoris , & sanioris partis non attuiflê confcnlum, institutiones hujusmodi convenit vacuari, nisi ex antiqua, & approbata consuetudine vel concessa libertate aliqui eorum probaverint committi sibi Collegii non debere in Ecclesiarum, seu beneficiorum collationibus requiri consensum.

Datum Laterani.

Veniens ad Apostolicam Sedem Jacobus la(or præsentium', proposita nobis aiTcrtibnc monstravit, quod cum Matutinaoffida celebraret, quædam Monialis Ecclesiam ipsam ingredient cum alio Clerico ludendo , impedimentum parabat quominus Deo possêt debitum obsequium exhibere. Unde memoratus Sacerdos commotus, ut liberius possêt àrca divinoium celebrationem vacare, manibus eam appositis ut extra Ecclesiam poneret, cum nollet exire, in trahendo ipsam cæpit eamdem intra Ecclesiam residere led tu illum prober hoc tanquam excommunicatum vitasti, & facis ab aliis evitari . Ideoque p. a. tibi man. quod si recita se habet, cum de cetro non evites, cum ex hoc ipsam excommunicatum videamus aliquatenus non teneri, CapJ7»r»/ lc“"

CÆLESTINUS PAPA III.

Ir'umfffi Episcopo.

Cura susepti regiminis nos inducit ut Fratrum nostrorum debeamus coniuliationibus respondere, & ab eis quantum humana permittit fragilitas dubitationis scrupulum animi privare . Hinc est quod cum tua duxerit Fraternitas Sedem Apostoiicam coniulendam, utrum super Ecclesiarum præsentationibus duella debeant luitineri : tuæ duximus sollicitudini respondendum , quod quia in eo casu, nec etiam in aliis monomachias debes aliquatenus tolerare, cum eas sacri repellant canones, & a Christi debeant fidelibus quantum in te fuerit, omnimodo extnpare.

Datum Romæ apud S. Petrum.

CÆLESTINUS III

(Abbuti iT Conventui VereeUensi.)

Cum ad quorumdam (malitiam coercendam in Concilio fuerit Lateranensi , mulra deliberatione statutum , ut Archiepiscopi, Archidiaconi, Archipresbyteri, & etiam Decani certum evectionis numerum, & personarum in Ecclesiarum visitationibus non excedant, quia, sicut audivimus, quidam ex prædictis personis, id in Ecclesiis vestris nequaquam observant, super hoc commoditati vestræ ialubriter duximus providendum.Ideoque discretioni vestræ præsentium auctoritate concedimus ut si prænominatæ personæ numerum evectionis seu personarum in Concilio constitutumcum eas visitant, excedere forte præsumpserint , & pro illis procurationem exegerint , liberum sit automate apostolica denegare, & si per hoc in ecclesias vestras, vel clericos vestros aliquam sententiam promulgaverint , ipsam auûoritare apostolica decernimus non valere. (Nulli ergo &c, c*r 7. dr Excri. Prclxt

Datum Romæ apud S. Petrum .)

CÆLESTINUS III.

Episcopo Rotiomugeusi, Ô" Deeuno .

Prudentiam tuam (debita laudumprosequimur atione pro eo quod more prudentis viri in articuhs Maris super quibus aliquando dubitas Sedem ducis Apostoiicam. coniulendam , ad quam utique omnes difficiles quæstiones, & causas antiqui Patres statuerunt decere referri.) Sane consuluisti nos, utrum cum causa appellationis cessante, committitur , (& reus sub eodem judice adorem reconvened!, vel eitdem, quod quidem ex constitutione tam Canonica , quam Furentis juris liette heri potest,) & ador super re con- Cap. Pm- Mut'

fyt ventione appellationis re interponit, appellationi fit hujufmodi deferendum. Nos vero ita fentimus, quod cum in hoc adoris, & rei una fit caufa, & eadem eodem jure circa remedium appellationis uti debet uterque. (Unde nec appellationi taliter interpofitz deferendum efle credimus, etenim ipfo Chrifto atteftante › qui eft ventas, didicimus, quod omnia quzeunque volunt aliqui, ut eis homines faciant, eadem fic ipfi facere debeant, nec juris peritus ab hac fententia diferepat ; quapropter authentica, quit iucipit, & confequttur in quo id de facienda reconventione exprefle habetur, & alibi ftatuitur, ut eodem jure quis utatur quod duxerit in alium ftatuendum ;) ideo ficut defiderant ut fibi juxta refpondeant mandatoris juflitia fiat, appellatione iemota ; ita debet, & eadem ratione fe re Convenienti in fua juflitia refpondcre.

Secundo requiris cum pluribus articulisin una commiihone pofitis in uno tantum contingit appellatione remota expreffe vetari, utrum appellatio teneat fi fuper aliis fuerit appellatum. Iη hoc taliter refpondemus, quod cum fecundum beatum Gregorium verba intentioni deferviunt, & iit noftra intentio, ut de omnibus articulis, qui in commdlione noftra ponuntur juftifia non oppofita, appellatio fuum fortiatur cfledum, in omnibus intclligitur appellatio interdicta. Nihil enim intercll utrum primo an medio, licet etiam in hne inhibeatur appellatio,. cum ficut nos docent utriufque juris argumenta expreffa, fic ea quz in principio referiptorum ad medium, & ad finem, atque principium, & quz in fine ad principium, atque medium fzpe numero reverti contingit.

Tertio poftulas edoceri cum aliquis judicem tanquam lufpedum reculât, an caulam fufpicionis debeat allegare, ficcaufam, nili manifefta fit coram eodem judice probare teneatur utrum etiam judex poflit in ipfo negotio procedere, fi ille qui fufpicionera oblick, caufam ejus non velit, vel non valet jure probare. In hoc nimirum tale duximus confultationi veftrz dare refponfuni, quod cum aliquis judicem fe fufpedum habere proponit fufpicionis caufam coram eodem judice allegare tenetur, ne poflit alias quodlibet pro fuz voluntatis arbitrio, quorumlibet judicium fruftratorie declinare, fed partes, ut in aliquem Judicem, vel aliquos non valde remotos conveniant per eundem Judicem, qui nominatur fufpedus debent cogi, coram quo licet quibus fi caufa fufpicionis intra competentem terminum probata non fuerit, tunc demum auâoritate fua utetur, quodfi coram ipfis, in quo convenitur evidens fuerit fufpicionis caufa probata, Judex recufatus a caufa cognitione fupeifedere tenebitur. Ipfa namque ratio diâat, & plurimi probatur exemplis, quod fufpeâi, & inimici Judices efle non debeant, cum ficut decretale prohibet inftitutum nihil gratius, & amabilius quis dare valeat inimico, quam fi ea ad impetendumcommifit, quem Izderc, & damnificare intendit.

(Illam prterea quzftionem ultimo loco proponis utrum Judex cognofcere poflit, an fruftatorie fit, an caufa .rationabili appellatum, fic fi appellans rationabilem appellationis caufam non oppofucrit, aut non probaverit quantum opponir, un Judex hujus appellationis obtentu teneatur a caufz cognitione ccflare hic non placet nobis aliud diffinire, quam ab antecefIbribus noftris, dc jurifpcritis utriufque fuerit diffinitum, cautum etenim eft in lege, quod appellatione interpolita, five recepta fit, live non, tempore medio nihil immutari oportet. Canonica nihilominus continent inftituta ut qui volunt, vel quibus neceffe fuerit ad Romanam Ecclefiam, quafi ad caput fuum fuftragari poflint, & fine impedimento quolibet appellatione, ad quam nimirum fini ulla Cuftodia, vel ulla excommunicatione, vél damnatione, feu fpoliatione ire libere concedatur, qui utique Sacporum Canonym fandiones paflim appellare permittitur, ideo Judex cum caufam ante fe traâaverit, quam fic per appellationem fufpenfam efle perfpexerit, a cognitione caulæ quamcittus abftinebit.)

Quinto igitur loco fupplicas informari utrum Cum tribus, vel pluribus caufa committitur, ita ut ii omnes interefle nequiverint, duo nihilominus excquuntur; fi a duobus reus tantum fuerit convocatus, venire neccflarto teneatur, & fi Citatus fuerit (a duobus tantum), fen pluribus coram duobus apparuerit, tertio autem ulteriori nec venire, ne fe per litteras excufantc, ut folet fieri, an duo przfentes in caufam puQmt procedere, & eam diffinire, & fine canonico terminare. Noftra in hoc cafu talis cxtftit refponfio, quod cum aliquis delega totum judicum per certum nuntium, vel cxcufationcm literatoric deftinatim non oftendit, fe interefle non pofle, licet alias de eodem canonice conftare nequiverit, rcfidui ad caufz cognitionem procedere non debent, & qui fic proceflerint nihil egifle reputabuntur; illa quippe fuit antiqua Sedis Apoftolicz provifio, ut hujufmodi cognitiones, & decifiones duobus quam uni, tribus quam û/aobus libentius delegaret, cum ficutSacri Canones atteftantur integrum fit judicium, quod plurimorum fententiis confirmatur ; mandati fiquidem fines excedere probaretur, fi quis citta formam accepti referipti przfumcret judicare.

Addjicimus quod ubi fuerit in commiflione appofitum, ut fi omnes interefle nequiverint, duo in. ex. & fi aliquis ex ipfis cum poflit, noluerit interefle, duo nihilominus in caufa procedant, licet ille tertius graviflime fit arguendus pro eo quod mandatum Apoftolicum exequi fubterfugit, aut contempfit. Idem per omnia dicemus cum caufa committitur duobus eo appofitp, quod fi omnes interefle non poflint, alter nihilominus exequatur.

Sexta nobis propOfita ex parte tua quzftio continebat quod cum aliquibus judicibus caufa committitur, fic quandoque contingit, quod reus actori objicit, quod ftare non poteftjudicio, utpote vinculo excommunicationis aftridus, fi reus non velit eum ftatim excommunicatum probare, fi non poflit an aâor nihilominus debeat audiri, donec luper eo quod ei objicitur, rei veritas fuerit denudata. Hanc dubitationem taliter amovemus, quod fi ille qui tale quod objicit ftatim vel intra* terminum competentem non probaverit legitime quod intendit, altori permitti debet ut fine offendiculo quolibet audiatur. Ceterum fi velle ex confeflione adoris, vel alio quolibet legitimo modo conftiterit adorem efle vinculo excommunicationis aftridum, a judicibus delegatis fecundum formam Ecclefiz valet abfobi ita tamen, ut fi propter aliam juflam caufam, fic evidenter ab Ordinario Judice, vel delegatofuerit excommunicatur, adexcommunicatorem mitti debeat abfolvendus ; qui fi malitiam adhibuerit, delegati judices id ritu Ecclefiaftico libere profequuntur ; dummodo non tale genus fit illius excommunicationis cujus abfolutio Sedi Apoftolicz refervatur. Explorari juris quidem ex ftit ut delegatis judicibus, quibus principale, fic accf-

ceflôrium committitur . Si vero 'ab cis judicibus A fuerit- abtolutus ptarftito tcilicct juramento quod ftaiui. mandate Ecclefix.

Rurfus interrogas am torum iliis delegatis judicibus, vel coram Ordinario, a quoeitcxcominunicatus, teneatur fuper eadem caufa, pro qua fuit vinculo excommunicationis innodatus refpondere, & quorum debeat ftare mandato. In quo quidem c.ifu taliter Wpondeinus , quod coram ipfis excomir.unicatoribus fuper ills cauLi pro qua cxcom.r.unicatus fuit ftare debeat & eorum lcrvare mandatum , nifi fp,cialitcr illud negotium a Sede Apofto'ica fuerit alii delegatum; qui e\rommunicatori.s fi maliiofe diftulcrint, tunc Dckgatr eandem jurifdt.lionemquim in principali, & iff.accuTbrio exercebunt.

Datum Laierani XV. Kal. Juin Pontificatus noftri anno HI.

C Œ L E S T I N U S III.

Lrui.·, *ij Cancmsit S. R.incrii.*

Ex tenore Litteratum Venerabilis Fratris noftri Epifeopi videtur , òi. ex parte veftra noftro eft Apoftolatui deJaratu-n, quod cum dira in Ecclcfi.r veftra certus effet Canonicorum numerus inftilutus, vos unanimi voluntate, ac pari confeniu , & juramento fiunaftis , ut nullus de extero ultra conftinituin numerum iu iocmn debeatis accipere, vel in fratrem. Poftmodum vero quam Allxricnm Clericum ad preces Apoft.olicas , & mandatum noftrum reccpiftis in Co.legiqm, dejerationis notam vos incurrilTc timetis, fic fuper hoc Apoftolica: Sedis poftulatis vobis oraculum exhiberi , ad quod utique vobis t iliecr duximus reipondendum , quod licet m juramentis fuper tali articulo interpofitis minime contineatur exprefluin , femper timen intelligi debet, quod in cis Sedi Apoftoiicx sudorius refervetur .

Id. fi I 'idrrf< nfi Aicli.pifccpe

Cum ratio ab homine &c. *& infra.* In fecunda vero quxftionc ita fentimus quod a communione ejus, qui per facrilegam manuum exienfionem in edictum excommunicat!inis incidit , licet drnunciatus non fit, adhuc debeas abi!mere , nifi forte id tibi iuli pateret , in quo cafu ipfum private tantummodo vitabis , quandiu ab Ecclefia toleratur, ut faltem lie verecundi» rubore perfufus pro latenti excella iatisfacerc compellatur .

/dcw *Tcratino Fpt .opo.*

Infinuafti nobis quod quidam Parochianus tuus, C. numine, poftquam juravit quod filiam . V.£ duceret in uxorem, voluntate mutata fe alii facramcnto obligans, cum ipfa fecunda intendebat nupii.i» celebrare . Veium cum partibus in tua prxfentia conftitutis dc caufa plenius cognoviffes, quali per lentendam eidem C. prxcepifti ut Filiam. V. >n conjugem acciperet, & fornus inhibmft; ne contraheret cum fecunda , unde quia ficut afferis.... & prohibitionem, ad facramentum cum fecunda veniens celebravit , fic fuper hoc.quid fit agendum inquiri» . Videtur nobis quod quamvis graviter deliquerit, trmen non debeat. a fecunda recedere; imponenda eft ei peuna competens de co qu.td contra ju. arcentnm ; fic fententiam tuam ac prolnbitione.n LciL-fx venire prcfumpfit.

Capiti·io Pifiucov.

(jiiiverfi'.r.is \cftrx conCubationem accepimus, quod a n.>:>i5 requiritis, u.ium ille Lautis inci; dat m excommunie.-* tiunis euiclum . qui ad juffioncm Abbans ir^cujus ierviiro commoratu. , in Clericum, vel monachum , vel cojiverfum manus temciarias prxlumpf.t mittere, maxime ubi caufa non idbcft quare dft*canr verberari. Nobis ..utem vidciui quod ntii caufa regularis dilcipl n» hoc fecit Abbas in propria perfona, vel fi nccctlitas urget per clcthut. . v<l mon.uhuin fieri jub.v.t , tam qui tales verberari practrit , quam ilii qui verberant, ctunfi 1 mfa fubcilet , B excommunie >tiofi;s lentci.i... 1 d >ncc ad Sedem Apoftolic.im veni.nt, ni.fu.piim cvuun!

DE ELECTIONE, ET ELECTI

Poteft ite, in III. Lib. Rrg.

CÆLESTINUS 111.

R;tx.nn.tti Arcljitpifcopo III.

Ut fuper aliqua &c. Ù* *infra* quafivifti etiam, ,it. quomodo intel!igatur quod, in forma tradenda f.r,. ,ṇ .,ṛ. Pallii retinetur, videlicet tradimus tibi Pallium, p'1...... ut utaris eo in Ecclefia tua , & intra qualibet *t; 'f.* Ecclefia tux Provincia: . Si vero tp v-eftibus f.i- V." .£ R-.f> ^cris Ecclefiam proccflionalitcr , vel alio modo r«i »»· cx:rc contigerit , tunc Pallio minime uti debes . I'l,eu·

Datum Laurini anno III.

DE ÆTATE, ET QUALITATE.

ix Ordine Prxficcndorum .

CÆLESTINUS

Rod.ilfo Andfpivmfi Epifcope

Cum facrofand.a Rom. in Ecclcfiî, *& infra* alios amem qui propter impedimentum xtatis presbyterii honoicm adiptici non poliunt , fi id ufolum ibftarc cognoveris, hcct forfitan ad talia officia non debuerint in ea ztate >ffumi , xquo animo debes ulquc ad lilud tempus fine ranchoie al .pio tolerare , quod cos ad fufciplcndum onu> Sascrdoiii de conftitutionc Canonum idoneos, fi alia non obftitcrint, comprobabis.

DE APPELLATIONIBUS.

Cælestinus 11r.

Crtmatunfi Epijcopv.

Licet appellationis remedium *& infra* . Nos igitur tanta, clericorum incommoditati paftorali volentes follicitudine prxcivcre , fic Laicis ipfis auferre materiam clericos fugilhndi, vel cos fub eodem judicio coercendi, tibi taliter duximusfuper hoc rcfpoudendum , ut fi cujuslibet clerici tibi fubjcâi qurftio ad tuam fuerit Fraternitatem delata , fié quod in quatftione vertitur quadraginta folidorum valentiam non attingat, clerico qui ex hoc fic Sedem Apollolicam duxerit appellare necJlitatem tu>i non imponimus differendi ouominus, fi malueris, caufam fine appellationis obftaculo valeas terminare , nifi mai.ifcfta contra te fufptcionis , fic rationabilis cauta fuerit oftenfa.

Datum Laterani anno 1Π.

D E

DE SEPULTUR 1 S

(Akkoti , èT Cmwuttu Sinn, fa j i. T· R·)

Certr- 1 ». St Sepultur. Ccrtificari voluifti a nobis quomodo illa claufu]a qux folet in privilegiis (noftris,) apponi de juftitia illarum Ecclefiarum , a quibus mortuorum corpora aflumuntur, intclligi debeat, & exponi. Cum autem fuper hoc articulo diverfa noftroium anteccfiorum manaverint inftituta : Leone juftitiam iplam aliquando in tertiam partem , quandoque vero medietatem , & Urbano III. quartam fore cenfente ;' nos tale praebemus in hac varietate refponfum , ut ficut Beatus Jeronymus inquit unaquaeque Provincia in fenfu fuo abundet , & fecundum rationabilem coniuetudincm regionis illa juftttia circa medietatem vel tertia, aut quarta parte pro locorum diverfitaze attendatur.

(Datum Laterani anno II.)

DE DECIMIS.

Calsstinus 111.

(Bitcretf Cpifcopt, m fcctmdo T. R.)

Op. *Ex* 'K Ex parte (diledorum noftrorum filiorum) C canonicorum Ecclefix tux nobis eft querela propofita , quod quidam agricultores , cum umul , vel in diverfis temporibus anui in eodem agro vel horto diverfa femina fumpferinr, non tamen de illorum feminum frudibus decimas eis cxolvunt ; (quidam etiam decimas de agrorum proventibus non curant exolvere nifi quibuidam prius dedudis expenfis, quas faciunt pro illis ad aream ad horrea deportandis .) Quia igitur per hoc canonicis, ipfi & Ecclefix Dei non modica injuria irrogatur, cum Levin's abfque impenfis decimas fit injun&um perfolvi ; (Fraternitati tusa per Apoftolicum feriptum) mandamus qualiter (inquifita diligentius veritate ,) fi rem noveris taliter fc habere, agricultores illos , ut de om- D nibus frudibus praediorum (nullis fiibtradis expenfis, fed integras potius) decimas , & abfque diminutione perfolvant , per ccnfuram Eccklfiafticam (omni contra & appellatione remota compellas,) & audoritare noftra diftride inhibeas, ne talia de extero aliqua cupiditate , feu prefumptione attemptent.

Datum Laterani anno III.

DE DIVORTIIS

CΛLEST1NUS III.

(Abktt: Ifiziiocetf m 11/. Uk. R.)

Plerumque accidit, ut proponis , in Parochia tua mulieres a viris fuis fornicationis caufa recedunt, & fic ufque ad mortem iplorum permanere nofcuntur . Ipfis vero defundis , cum a confanguineis ad quos hxreditates eorum deveniunt , dotem fuam cum dotalitio fuo repetunt, eis audientiam denegant , & nolunt reftituere , ob eam caulam quia eo ipfo fe indignas fecifte putantur , quod a viris fuis caufa fornicationis duxerint recedendum. (Praeterea in tuo petitorio adjecifti, quod cum caufx tibi a Sede Apoflolica delegantur, in littçriscitatoriis referiptum A Apoftol.-um interis, ut eo vifodeliberare valeat, qui ab altero convertitur coram neo ad primam, flt fecundam canonicam citationem, fed ad tertiam peremptoriam tantummodo veniat , adore ad omnes citationes veniente , & ipfe ador intentionem iuam in jure proponar, reus vexationi ejus intendens , tunc primo deliberatorias in» Îuirat inducias, cum ador eidem authenticum of erat, ut conferat cum referipto , quod in prima citatione recepit . Atterens etiam quod tam longo citationum fpatio fi voluit plene deliberationis tempus potuit habere . Quia igitur quid agendum in utroque Apoftolico refponfo décideras edoceri in primo taliter refpondemus) quod fi mulier fux fornicationis caufa perjudicium Ec- B cleiix, aut propria levitate a viro recedit poilea reconcilietur eidem, (eo defundo) dotem vel dotalitium fuum repetere jure non poteft. (In fecundo vero cafu dicimus quod ptxdido modo reo ad judicium convocato , ii ex referipto fibi tranfmiffo plene potuit inftrui fuper eodem quo conveniebatur, indueic deliberatori» non funt ulterius indulgendx , fed procedendum eft potius ad caufie examinationem, fic finem ei debitum imponendum.

Datum Laterani anno III.

DE JUDÆIS, ET SARACENIS, ET

eorum Servis.

Ad hxc cum facris canonibus cautum fit, ne Judxi Chriftiana mancipia habeant , Petri tibi auctoritate prreipimus quatenus fub anathematis interminatione intiibeas publice ne aliquis Çhriftianorum alicujus Judxi mancipium efficiatur . Si autem contra prohibitionem tuam venire pnefumpferint ; eos fup. ap. re. ecclefiaftica cenfura compellas, vel percellas. *Pori cop. /ieperiorii* dp *cokokitetioot clericorum, tjnmiiman.*

DE HOMICIDIO VOLUNTARIO, VEL

cafuali.

CÆLESTINUS III.

Ad aures noftras te fignificante pervenit, quod cum in arte phyfica eruditus exiftas , pluribus circa ipfius artis traditiones medicinas cum diligentia tribuifti , licet pluries in contrarium tibi juccсflerunt, & quibus putaveras adhibere cautelam medicinis perceptis, mortis periculum incurrerunt . Verum quia (ficut atteris) ad faeros defideras ordines promoveri denos fuperhoc confulere voluifti, tibi duximus refpoodendum , quod fi fuper prxmiifis confeientia (videtur te quomodolibet) remordere, ad majores ordines de noftro confilio non afeendas .

E

DE SENTENTIA

Excommunicationis.

CÆLESTINUS III.

A nobis fuit ex pane tua quxfitum , fi quis ita pronuntiaverit, quisquis furtum fecerit excom- 7*^, municatus fit, hate generalis (fententia) ad ip- exco<n. fius excommunicatoris fubditos (reftringatur), an generaliter extendatur ad omnes , qui non funt de jurifdiâione ipfius. Ad quod utique dicimus, quod hac fententia non nififubditi obligat*-

V

gantur, nifi forte plus ci contulerit maior, & largior au&oritas delegantis. (Pnrterea requifiti fuimus, fi quis judex ita protulerit: nifiSempronio intra decem dies iatufcccris, te excommunicatum aut fiifpenlum, aut interdictum elle cognofcas, & ille in quem lententia tais fertur medio tempore appellans, ad didum ftatutum minime fausfacit utrum tali lententia ille ligetur, an intcrpolitione appellationis tutus exiftat. Videtur autem nobis quod hujufinodi Cementis obftaculum appellationis debeat impedire.
Datum Laterani anno III.)

DE SENTENTIA

Excommunicationis.

CÆLESTINUS III.

afaconitano Epifeopo. h III. Lib. R.

Car S'r»<· de*Xm.** <Kcom.* Significavit nobis &c. *& infra*. Verum Clcrico* ftu' fc''oter? & iponte participaverunt excommunicatis a nobis, & ipfas in omeiis receperunt; eadem cum ipfis lententia non dubitamus involvi, quos etiam pro beneficio fu*abiolutionis habendo, ad nos volumus cum Literarum tuarum infmuatione tranfmitti.

CÆLESTINUS III.

Priori, tX capitulo Dcbwrt. Lib. 111. R.

Bone memoriae &c. Û* *infra*. Ab hac itaque prima confirmatione quafi fuborta exhibita eft in auditorio noftro fecunda, que ita fc habet: fimiliter eifdem videlicet pofterioribus literis h«c clauiula poneretur; non obftantibus aliquibus literis confirmationis lat* fententi* audiatur caufa, & fine debito terminetur. Utrum fic prime revocari deberent. Ad hoc dicimus qubd per ultimas prime forent penitus irritande. Verum fi diceretur, ficut frequentius in referiptis Apoftolicis confuevit apponi.* nullis literis veritati, & jimitie prxjudicantibus, vel fub alia forma verborum, dummodo non diceretur de literis confumationis, expreffe dicimus quod tandiu fuum vigorem haberet, donec de iniqua, vel falfa fenrentia cognitio plenior habeatur.

DE SENTENTIA

Excommunicationis.

CÆLESTINUS III.

Bruina Epif-opo.

Capi a» h. >«. ie cacotn. Qsod de his etiam non dubitas, & quid dc ipfis fervari debeat cognovifti, Apoftolicz Screiponla requiris, tanto Fraternitatem tuam magis in Domino collaudamus, quanto in his qu« facrorum Canonum inftitutionibus funt expreffa, audontate noftra procedere defideras, & difponis. Sane requifivit a nobis tua Fraternitas, utrum is qui lie confitetur in latae lententi* cautionem incidifte, nec ad hoc poteft induci, ut ad Sedem Apoftolicam veniat abfolvendus ab Epifeopo, vel etiam a fimplici Presbytero, abiolutionis polfit, vel debeat beneficium promereri; & utrum Presbyteris bigamis vel viduarum maritis, eorum uxoribus viam univerfie camis iegreffis miffarum liceat folemnia celebrare. A Veium licet quid dc h:s obfervati debeat facris canonibus fit definitum; hoc tamen tu* Fraternitati ad pratens duximus refpondendum, quod is qui aftern m cautionem lat* lententi* mcidifle, non nili per Sedem Apoftolicam ablolutioms poteft beneficium promercii; nifi torian in mortis iit periculo continuius, vel paupena- %
te, vel infirmitate, vel feneftute t.mta gravetur, quod ad Ecclefiam Romanam laborem lubire non valeat veniendi, vel ab hoc alio impedimento canonico retrahatur. Czterum ab his in forma Sacramenti exigi confuevit, 'ut relumptis viribus, & auâoritatc concéda Romanam Ecclefiam in propria debeat peilona vifitare.

De Presbyteris autem bigamis, & viduarum Cap. Dr
B Maritis id omnino lentimus, ut nec viventibus uxoribus, nec defundis ad divinarum debeant ce- 5
lebrationem admitti, maxime cum id a doctrine fit Apoftolic* & Ecdefiaftic* inftitutionibus alienum.

DE COGNATIONE

Spirituali.

Laudabilem Pontificalis officii -protequens, 3uia in his, de quibus dubitas manem tuam Lomanam Ecclefiam confulis, & ab ea poftulas edoceri, afferifque inprimis quod quidam quandam in uxorem duxit, cujus Pater ipfum dum C effet puer de lacro fonte levaverat, qui ambo conjuges XX. omnis pariter fimul manferunt quare & filios procreaverunt, licet a decimo quinto anno eorum confcientia 1°1a fuiffet, poftmodum vero contra convitione actione e jure pr*pofita facta eft fides Ecclefi* per teftes omni exceptione majores, ipfum virum a patre ejus cum qua contraxerat de baptifmatis unda fuiffe fufccptum. Hujufmodi autem cum Zacharias, & Deus dedit, Romani Pontifices talem copulam decreverint feparandam, utpote ubi cognatio fpiritualis effet minime dubitatur, maxime inter eos, per quos compaternitas ipfa contrahitur, qui in lege divina germani efle dicuntur, licet tanto tempore fibi invicem cohabitaverint, D quia tamen diuturnitas temporis non minuit peccata, fed auget, & fpccialius poteft hoc nota fuper hac caufa proprio decurrente Ecclefia contradum illum cognovit illicitum, dicens matrimonium illud fore fecundum flaruta Canonica dirimendum. Monendus eft tamen uterque ut in neceffariis provideat alteri juxta vires. Prolem autem fufeeptam ante feparationem hujufmodi, fi aliud non obftitit legitimam efle cenfemus.

Quxris iterum quando Matrimonium accufari contingit, an fit carnale commercium fufpendenduin, aut quandiu diffimulari poflit, vel potius fuftineri. Ad quod habetur rcfponfum. Quod Alexander II. aperte prohibeat ne ab invicem donec caufz /uft« fiat examinatio feparentur, & Es.mmaci Pap* contineat inftitutum ut Prxlatus aliquis accufatus anteqpam ea qu* objiciuntur luce clarefcant, relinqui non debeant a fubjedis ante probatam adionem jure fuo, quod habet in altero privari non opus fit praeleram articulo conjugii alteruter acculatus.

Item fuper adjecifti quod aliquis contraxit cum quadam puella innubili, qu* tandem «tatis tnetam attingens, & ab illo cognita pluries poli quatuor aut quinque annos perfeda «rate digrefios contra Matrimonium allegavit, allevcratu fe ab initio diffenfiffe fcinper ab illo, & quod dicit per teftes probat fama, & converfatione pr»-

fry» prxckrj . In hoc itaque cafu fcnumus , quod adwrtus Mstrimunia audiri non dcbcmt, qux Xf.tccngnHK-nem , Gvc ante legitimum attingens cum potirt minime reclamavit (ivut enim into confamupi qui in anno x ii. fpcratur 'ecundum jus canonicum potuit dtflentire, Ik r Hqu-m legitimo temprxc accedcnic fcmel etiam copulx maritali coniéntit , ex ratihabit-one fibi luper fax iilentium non ambigitur induifldc.

Rurius quidam» ut dieis votum cailitatis emittens juravit fe quindam ducturum puilca in uxorem ubi 3 Fraternitate tua quxfalt confult.s vins prudentibus arbitramur quod cum InrpteX votum apud Deum non minus obliget quam fole mne pro eo quod temere juravit , pœ.ntentiam agens, quod L>co votum fecit fludeat obferva- B *re.* Quod G per fe quod hujufmodi juramentum prxflmt ad nuptias jam motu prop<io convJaict : min votum fimplex licet Matrimonium contrahencu n impediat, contriftum tamen non dirimat, n.hil ambiguitatis tua quzllio continet . Verum quod imerrogsfti dc Saracenis , qui cum in captivitate efieht Chriflianoturr., quofdain earum viros inlidiis , & machinationibus occiderunt, utrum quia poftea ad hacmchriftianam convcrfi fuerint, eafden de jure poflint ducere in uxorem , *de* jure vel fi duxerint iplum conmgiu.n valeat. Hic Tribuncnfa Concilii *re*gulx conientimus , afferentes, quod cum mortem virorum malitiofe fuerint machinate, licet carum Audio ad EcckGafticam Fidc.-n acceflc C rint , tum nec eis adhxrere debent, nec G adhxierint tolerandi , non enim hxc diipenfatio fine periculo portet admitti, cum damnun tantum tali lucro Ecclefia coinpenfare non velit.

Ad hxc Saraceni quidam in bello funt chrirtianos interfeciflë rorati, chrifliani Gmiiirer Saracenos. Pjfiea Saraceni ad Chrniianam Fidem converli, uxores eorum, quos certamine beiiico neci tradiderant , fibi marrimonialiter copularunt; idipfum, fit chrifliani de Saracenis mulieribus convertis ad Fidem fecilfc nofcuntur, qux tamcu poftquam de priori morte veritatemcomperiunt, divortium inflanter expofeunt. Retpondeo qurtlioni m his qui cum nec chrifliani, nec Saraceni mortem alte-urrorum procurator illicantur, matrimonia hujuimodi inter prxdidas pertonas, licite contrahi portiint, & taliter copulati cujufcumque fexus exiftant divortium propter mortem conjugum jure obtinere, vel etiam pullulare non portant.

Irem G quid jurk erit in fequenti cafu, quem proponendo voluiliL cum fciiicet Chriltiano viro propter odium 'Chriftum negante, & fibi copulante paganam, & ex filios procreante, Chriftiana in Ghrifti opprobrium rchfta, cum confeniu fui Arch.diaconi ad fecundas nuptias convoiafler, dc filios ex *ipfa* fufccpiflct, non videtur nebis quod licet prior maritus redeat adEcck-Gallicam univerGtatem eadem a fecundo debeat recedere, Ac refgnari priori, maxime cum E ab ea viia fuerit Ecclefix judicio deicctliflc, ic telle Gregorio contumelia Creatoris fohat jus Matrimonii contra cum qui relinquit odio Fidei Chnftianx.

Quod an poflit priori viro reverfo ad Fidem, & nolente ad vitam m^nafticam commeare, vel utrum ille reverfus cam quam ritu gentili Gli copulavit, & qux propter eum ad Fidem noftram cum fuis libens eft reverfa , mortua prima poflit habere in uxorem, & an hlii anteconver-Gonem geniti obtemu nuptiarum, quz pcftion vcrûuicnt ritu Ecikiiaftico celebrata; luerint, X

A »i.niliter filii illius, qux cum licentia Archiliaconi lui a marito priori venientes led fecundo i·itideli nupfit viro cainolica legitimi fint terendi. Jam gloriclaedoctrinx Apuifali qua dicitur ii Matrimonio fidelis doccdir v·datedat non frater aut ioror fubjcâi h-.ijufmôdi krvnuti, quam illud decretum memorati Giegdni nen eft peccatum dimiflo propter Deum fi aliis fe copulaverit; infidelis enim ditcedens dc in Deum peccat, & in Matrimonium. Et nihilominus quod ptcdeceftbr nofter bone memor® Alexandei III. ita dixit ; tanta eft vis Matrimonii, ut qui ante funt geniti poft contraftum Matrimonium legitimi habeantur; nos in hujuimodidubitaie non i.nunt quia in his & liber admis pateat ad religionem migrare volenti, & ille qui ad fidem, revertitur, eam qux converti eft defuncta prima , fibi poflit licite copulare, hlii etiam infupradiâo cafu legiti.ni habeamur .

Praeterea cum quis cognovifle aliquam accufatur, an fint teftes inteirogandi de vilti, aut tola vicinic fama luffictat ; vel fi juratis leftibus fit credendum, qui (c illius copulx conicos effe patentur, fed de vifu nil artirnmt , nos inter alia confulcre decrcvilli, ad hxc itaque rcfpondemus, quod fi teftimoniam conveniens dc vifu reddatur, vel auditu violentem prxiu.nptionem fama confentiens fubminiftret, dc ainmmicula legitima io hoc impertiatur, eidem ftandutn cit teftimonio juratorum ; etenim circutnipaftus judex aiqac diferttus juxta id, quod jure civili cautum exiflit, motum animi fui ex argumentis, & teftimonns qu® rei aptiora efle competit in hujufmodi confirmabit.

Sollicite quoque ad ultimum requiGvifti quantum tempus indulgcndutn fit naturaliter frigidis ad experientiam vopuL· nuptialis, in qua G defecerint feparentur. Nos vero (niw) in antiqu s tam canonibus, qium legibus fuper hxc diverts tempora concedamur, id tamen in prxienti confultatione fentinius, ut fi naturaliter frigidus non poteft illam quam duxit uti pro conjuge a tempore celebrati contiaCttis, fi frigiditas pq|U probari non poflit, uique ad triennium IccJku.n authenticum legale cohabitet; quo eltplo, Gn-c 3 tunc coire potuerit juxta decretum Grc'.;orii , mulier per juftum judicium de viro probare potuerit qisod cum ea coire non poiht, al.am accipiat.* G autem illa alium acceperit teparentnr. Qpod G ambo (entium fimul efle, vir eam & fi non uxorem faliem habeat ut iororem. Aui G quid nunquam Ic invicem copiungum, ambo fatentur, ieptima propinquorum manu .iut vicinorum bonz f-mx, h propinqui deluerint, aaflis facrofarâis Evangeliis uterque jurejurando «icat, quod nunquam per carnis copulam uno caro χΓ· icfti fint, & tunc videtur quod valeat ad fecundas nuptias convolare. Verum G ille aliam duxerit , tunc illi qui juraverant rei perjurii teneantur, & pcrafta pena cogantur ad cor.nubia priora redire.

Denique quid indicia, & perfona tertium , quibus ante juramentum vel depofitiones nullibi objectum fuit poft atttilationes publicatas poflk opponi. Hxc in Ecclefia Romana dc longa confuetudine obtinuifle cognofcas, ut ante juramentum vel dcpofitioncs, & prxjudicia, & ipfas teli.um legitima exceptio in jure polGt proponi , ‹{‹ G crimina teftibus objiciuntur, dc quibus non luerint haftenus accufati, lied tantum ad falam exceptionem a quolibet opponuntur , probatio utique illorum criminum exhibenda eft , antequam caufa per fententiam termiAciur, cum fi-

eur

cy cut canonica eonftituta (debeant eflê) tellesabf- que ulla infamia, vcl fufpicionc, vel manifefta macula, inferendo teflimomo, requiritur quodfi fola illa erimina, de quibus, alio tempore conviât, vd confefls fuerint, tellibusobjiciuntur, a teftimonio repelli pofliint, quia ficut Stephanus, & alii Paps Pontifices Romani multi tcftantur, non eft credendum contra alios eorum confeffioni, nifi prius fc probaverint innocentes. Ceterum fi de criminibus ad folam exceptionem objeftis telles convi&i fuerint, five confefli, pana ordinaria muldari non pofliint, cum aâk> contra *iyfos fecundum jus,* dc ordine non procedat. Sufficit ergo fi λ perhibendo teftimonio repellantur, pnefertim ubi crimen, quod eis objicitur caufam, de qua agitur contingere non videatur.

Cum virum te •dentem noverimus, & difcretum, fi in qu fdam dubitas a nobis follicitudine paftorjh' reqUiris, tibi libenter de jure' Canonico, quod pofliunus, refpondemus, deptudentiam tuam dignis in Dei laudibus commeodamus. Curafti tua nobis infinuatione proponere, utrum dc, que intradiferetionis annos apnrentibus Monaftêrio tradita eft, dc habitum Religionis induens benediâionem accepit, dc exiens poflmodum cuidam fc militi copulavit, etiam ex qtto prolem fufeepit, ad monaflerium redire cogatur, cum illa fe aflerat poftquam confentiendi habuit facultatem difcefitfle, de benediâionis munus invitam fe fufeepifle commemoret, fuper quo confultationi tu* taliter duximus refpondcndum, quod cum vifa Concilii collcda ccnfuram monachum, aut paterna devotio, aut propria profeflio faciat, dcquod horum fuerit allegatum tenebit revertendi ad fcculum aditu penitus interdido, non videtur illa monaftic* a fe profeflionis pofle jugum excutere, cum eam non conflet evidcnrer conrradixifle cum benediâionem accepit; quam quidem non nifi *tatc difereta recipiunt qu* vetantur; prefertim fi ratihabitione fequitur, dc fi eam quando coQtradixiflê conftiterit, quod antea geflum eft roboratum, nec obloquitur quod de Sandi viri predecefloris noflri Leonis propria conflitutiuoe per couttarium fenfum admittitur, ut pueli*, qu» parentum eoad* imperio virginitatis habitum fufeeperant, ipfum poflûnt fine prKvaricatione dricrere, cum lux de ea conflet Mldutgi, qu* in uraie nubtll econtltera notoiurk tum' quia liberam*habet arbitrium in dedione potita parentum fequi non cogitur voluntatem.

CÆLESTINUS HI.

St^vegtuttit tf Detm» Rtibmeynf.

Per falfarios qui nuper funt in Urbe reperti quadam funt litter* deftmatc, quas timemus tamquam veras ab aTquibus admitti. Ideoque per Apoftolic* Sedis pr*ctptum mandamus, fi quos tales valueritis reperire, quas cognofcere poteritis ax comparatiooe bulla, & qualitates ftyli faciatis omni dilatione poftpofita capi, dt tandiu fub arda cuftodia detineri donec id nobis fuerit intimatum, ut quid exinde nobis fieri debeat vobis fignificart poflsnus, quidquid enim aftione illarum litterarum fadiim fuerit in irritum volumus revocari.

Unt (JrtUtpifcapt.)

C*. u» * vdaappelL An fit deferendum appellationi illius, quem adverfarius de fpoliationc poft appellationem legitime interpofitam fibi fafta paratus eft in continenti convincere, nos duxdli pernuncium tuum confutandos. Refpondemus itaque quod cum in eo puniendus fit, in quo deliquit, fit beneficio reddidit appellationis indignum qui appellationem deferre neglexit. (Unde nec et appellanti deferendum efle ccnfcmus.)

Utut rident.

Si matrimonii caufa per procuratorem valeat expediri; ut nos tua duxit prudentia conlulcndos. Hic aurem decernimus dillinguendum, quod fi ia prima caufa matrimoniali criminaliter qua;-illio agitatur, & ob eandem ab adverfa parte iit egendum non per interpofitam perfonam, fed per ipfam principalem per caufam matrimonii terminari oportet, cum ficut jura teilantur, praefens prefentem debeat accufare, dc fe talionis vinculo alligare, fecus autem in caufa non criminali, in qua non criminaliter agimus, credimus procedendum; fecurius tamen ageretur, fi cum haberi poflit principalium prsfentia perfonarum, ipfi, prsfcntibus in utroque ad dimnitiv* lententi*, calculum procedatur.

CÆLESTINUS III.

Si matrimonii caufa poflit per procuratorem expediri, nos tua duxit Fraternitas confulendos. Super boc autem fic credimus diflinguendum, quod fi in ipfa caufa matrimoniali criminaliter queftio ventiletur, & ob eandem ab adverfa parte criminaliter fit agendum, non per interpofitam perfonam, fed per ipfam principalem caufam Matrimonii terminari oportet, cum, ficut jura teilantur, pnrfens pnclentium accufare debet, dc fe talionis obligare. Secus autem in caufa non criminali, in qua criminaliter agitur, credimus procedendum; fecurius tamen ageretur, fi cum haberi poflit principalium pnefentia perfonarum, temporibus pnefentibus in utroque ad definitionis calculum procedatur.

CÆLESTINUS III.

Ad audientiam noftram pervenifle cognofcas, quod in tua Provincia, dt aliis teutonic terre confuetudo nimium perverti invaluit., quod videlicet Pntpofiti, dt alii, quibus fecundum mo* ram terne nofeitur attributa poteflas in loco decedentium perfenis aliquibus affignandi praebendas quando proprios films, quos in facris coofIitutt ordinibus genuerunt fubftituunt decedentibus, per quos uirpe contingit uno, eodemque tempore patrem, dc filium in eadem Ecclefia miniftraie, & proventus accipere pnebendaram. Pratcrca commutationes prebendarum & dignitatum quidam ex clericis contra ftatuta Coocilii temeritate propria non vereantur facere. No» lentes igitur incorrepta relinqui, Fraternitati tu» per Apoftolicum feriptum mandamus quatenus per totam Provinciam tibi fiibjedam aodoritate noftra, & tua prohibeas, ne talia ulterius attemptentur, quod fi poft inhibitionem tuam fuerit attemptata, corrigendi habeas liberam facultatem. Studeas etiam qu* feripta funs hadenus juxta formam Canonicam prout poteris emendare.

BULLA CÆLESTIN I.

Caiefttmtt epifeopnt fervet faXDram Dei, éiicilit fiiiit Capitulo Tarraconeoft falutem & Apoftolicam b^ttdiiiioaem.

PLangendum edet potius, quam feribendum п_-t w fuper tam nefario fcelere quod filius iniqui- B^ζ,* tatis willelmus Raimundi obftinata fic pertinaci ♦ d Car- audacia perpetrare prziympfit non timens in patrem fuum fic dominum, fic cujus neptem in uxorem habebat , videlicet bonz fic pix memorix Berengarium archiepifcopum veftrum fceleratas manus immittere, fic ipfum crudeli gladio mortaliter trucidare. Cum enim ficut audivimus urillelmus ipfe proprius homo fuiftet archiepifcopi, ac plura beneficia perccpifTet ab eo, nepotem citam, ut diximus ejufdem haberet uxorem perniciofa fimulatione confinxit fic per nuntium fux conceptx iniquitatis interpretem eidem mandavit antiftiti, quod uxor fua videlicet neptis eius vellet cum eo fuper quodam negotio confilinm fic traftatum habere. Prxlentix igitur quod ob hoc deberet venire Gerundam, venit obuam quafi pacificus, ut fecundum propheticum oraculum, ficut fraudulentus vafa peftima portans, eum impie vulneravit, fic de mulo cui inledebat proftravit in terram. O immane fcelus fit omni dereftatione digniffimum! quo pacis fic religionis Chriftianx jura Izduntur, fit arma fi- C lii exacuuntur in patrem ! -Expediebat potius ut juxta Prophetam , Gladius ille in vomerem , feu lancea converteretur in falcem. L'r autem iniquitas illius nequam hominis prodiret ex adipe •on fuit contentus ei le^ilc vulnus indigere, led poft ipfum iâu tertio repetitum, cum archiepifcopi capellano qui aderat, inciperet, confiteri , tamquam vir fanguinum confeflionem e,us, qui fic habitu Ciftercienfis ordinis erat indutus, nec Deum timens, nec homini deferens, jam exutus humana pietate, fic diabolica feritate veftitus , totis conabatur viribus impedire. Verumtamen auftor liiinmx pietatis, qui neminem vult perire, tandem eidem Archiepifcopo contulit gratiam confitendi, quod in ipfa confcifione, dum in eum perteentoris gladio infaniret, juxta confilium Sacerdotis , interfeftoris luo pepercit , Deum ad imitationem gloriofi Protomartyris pro eo incciTanter exuens . Denique ille iniatiabilis homicida, cum eum prima vice femivivum reliquiiTct in terra, fic tantum diftitiftet ab illo , quantum duo aut tres jadus balliftx pollent, ut putabatur, emitti, more tortuofi ferpentis, vel cancri potius, retroverfus tot vulnera eidem inHixit, quod vix locus vulneribus poterat inveniri ; &. ut nihil de malitia fua omitteret, quin potius ut totum virus emitteret, quod ore combiberat truculento , a fuperbix fux in quo erat equo defeendit, fic poft tot fic tam atrocia vulncra, cerebrum ejus cufpide mucrone effudit . E

Pioh dolor, ut quid mortalis cogis pectora , itx deteftabile inonftnun! Ecce quam turpiter pallorem Ecclefix trucidare fecifti, ecce cadit columna Ecclefix , Sed quid inde ? ipfo apponente manum cujus dextera fr.cit virtuteoi , conculcabitur filius Belial ; mentietur iniquitas fibi, fic maleficium non dicimus hominis, icd non hominis dedita perna luetur. Confurgite igitur boni rmulatores Ecclefix Dei fic filii, debitumveftri officii viriliter exercete . Doleat de tanto fcelere cenlummvo non folum Tarraconenfis provincia , led etiam tota Hilpania , quinimo Athriftianitas univerfa, flt eo vehementiori ia ipfo dolore admiratione ftupefcat, quod non tantum ipfe Arc hiepifcopus t fed etiam tertius ab ifto fub tempore unius fic ejufdem Principis per gladium ambo interfêâi fuerunt, quodque doleqdi materiam non minuit , fed augmentai , non folum Rex Aragonum fic Regina iiluftres huic malo non condolere dicuntur, verum etiam addere afflictionem indiâis , fic Ecclefiam veftram conte-ere multiplici jam contritionem contritam. Cum cniin , de quo fi verum eft valde miramur, iuper his querimoniam ftatim ad confpeâum eorum tranfiniila fuiftet juftitiam exinde facere non curaverunt, illius Ifaiz non memores quo dicitur': *A juftitia regnabit Rex Ô' Principe! i» jaJicio* B *praerunt*; fic illius Sapientis quo ita przcipitur : *Diligite jitftitiam q-ai jmiicatii terram.* Unde accidit, ut rigorem juftitiz nequiffimus ille non trepidans, ita liberis quocumque vult greflibus evagatur, ac fi pecudem, aut vitulum occidiffet, fic fafta ett res mali & pernicioli exempli , ufque adeo quod nulla ecclefiaftica perfona per miliarium longe a propria iede fine periculi metu progreditur, fic reverentia debita Ecclefix veftrx , ac miniftri ipfius jam fere elanguit , fic emerfit in ventum. Æilimati iunt quippe clerici, qui genus electum fic regale, populus etiam jcquifitionis fic grex peculiaris Chrifti cenfetur , tamquam oves occifionis, fadi vicinis fuis opprobrium, fublannatio fic derifus. Pracdidi quoque C Rex fic Regina, cum per fcipfos fic fuos , tum per hofpitalarios fic religiofes, iplam Ecclcfiam veftram tam in civitate quam extra damnis plurimis fic gravibus injuriis affecerunt, fic cum fere ad nihilum fitredafta, fic fic inoccifione tuorum paftorum per malitiam filiorum hominum laceretur, jam non invenitur aliquis qui in eadem cervicem fuam audeat pontificali iupponerc fervituti. Quia igitur tam nefarium fcelus incorreâum feu impunitum relinqui , non debet , fed adeo funt tanta maleficia punienda, quod qui audierint fimilia facere non attentent, univerfitati veftrx per apoftolica feripta mandamus, fic in virture obedientix fub pœna officiorum fic beneficiorum , fic interminatione anathematis diftrifte przcipirnus, quatenus przdiâum willelmum perditionis, fic proditionis filium, fic complices ejus tam clericos , quam laicos , omni occaiione dilatione fic appellatione fepolita, pulfatis Campanis fic candelis accenfis foiemniter anathematizatos denuntiare curetis , fic totam terram eorum, arqpe aliam in qua przlentes fuerint, interdidi lubdatis. Nec fententias quas dederitis relaxetis, donec ipfe willelmus anathematizatus cum complicibus fuis ad apoftolicam fedem accedat. Verum illos clcncos decernimus beneficiis ecclefiafticis perpetuo elfe privatos, qui przbucre confil um five confenfum, ut p>zdi&us Pontifex interiret. Prxcipiatis autem fine aliqua exceptione omnibus illis militibus fic aliis laicis , E qui funt in terra ecclefiz veftrz metropolitico jure lubieda, ut ipfum nequam fic lequaces ejus tamquam Saracenos dcfperatiffimos pertequantur, ejufque interdido igne fic aqua non communicent quoquo modo. Sed neque eum in venditione vel emptione aliqua feu traditione victualium, aut receptione hofpitioruin participare przfumant , donec nudis pedibus fuper ten am in multa abftinentia fic afperitate veftium ad apoftolicam fedem accedat . Ceterum Regem fic Reginam fic alios Principes fic Barones omnimoda diligentia moneatis ex parte noftra fortiter injungentes ut izpcdictum willefmum fic complices ejus de toto

&. regno piofcribant, dtecclefiz refit* univerfz re- flituentes ablata, dt conhicantcs bona illorum qui icelus commifcre jam diâum, dc damnis dc injuriis irrogatis Ecclefia fatufuciant, dc permittant cam tarn in bonis fuis, quam in libertate clcdionis habenda pacifice permanere. Quod fi bre pro commonitione vêtira non fecerint, omni gratia dc timore poftpolito, fublato cujushbet coatradidionis vel appellationis obliaculo, BB. Apofiolorum Petri dc Pauli, dc notha audorttatc fufiulti, in peribnas Regis, & Regmr, atque alioium dc in terras tam excommunicationis quam interdidi fententiam promulgetis, dc faciatis irrePagabiliter obfervari. Volumus igitur dt per apoftolica vobis feripta przcipiendo m-ndamus; quatenus in aliquam perfonam idoneam concorditer, dc canonice convenire curetis, dc Audeatis illum eligendo in Archiepifcopum nominare, par quem ftatus Ecclefie dirigatur, dt tam in ipiritualibus quam temporalibus commodum pofiit omnimodum experiri. Ita vero in parfecutione eorum quz prxuifta funt coadjutores dc cooperatores per omuia cxiftatis, ut de conculcatione matris vetite, ex occifione patris, tanquam veraces filii oftendatis cx intimo vos dolcre.

Da'um Roms apud S. Petrum xv. Kal. Julii, Pontificatus noftri anno Jv.

LITTERÆ TESTIMONIALES

ABSOLUTIONIS ET PctNlTENTLC.

I'fitfrabili in Cbrifa Patt i Dei gratia .Arebiepifeopo, (J dileflit fibi i» Domino Capitula Tarraco- . Nieolant mtferaitant Divina Tnfcnlanni epifcopai falutem tn Dunina.

T* «oJem Canlur.iM. T Atorem przfentium W. Raimundi, qui ficut JL_a cx ejus confeffione accepimus, bons memoris B. Tarracon. archiepifcopum fuadente diab lo interfecit, auftoi itate Domini Papz, fecundum formam Ecclefix abfolutum ad vos remittimus, de conâlîo venerabilium Patrum P. Hofiienhs dc P. Albanen. Eptlcoporum, hujulmodi ei pceniicntiam injungentes, videlicet ut in regreflu fuo, quam cittut Tarracon, videre potent civitatem, de equo delcenucns, nudus, dc dilcalctatus tn bracis de camifia tantum, ferens tortam in collo, dc virgas in manious ad camdem veniat civitatem, fic ad introitum lingularum Eccleliarum, infra ambitum civitatis cjuldemab aliquo presbytero eitdem virgis fe faciat verberari; ficque demum ad Ecclefiam veniens cathcdralem, a vobis, Domine archiepifcopc, & Capitulo vellro venia devote & humiliter poftulata, vobis dc eidem Capitulo homagium faciat, ÔC concedat dc^tcrra tua..viginti librarum redi Bt*l* annuatim. Prxterea quia de manu Domini fignum crucis accepit, praecipimus ei, ut vadat ultra mare, d(decem milites ac triginta balliftarios dc arcarios bene armatos fumptibus luis ducens, fit cum eis per quinquennium in fubfidtum Terne Sanftz, dc quamdiu vixerit omnes textas ferias in pane dc aqua jejunet. Et omnia anno eo die, quo tantum licclus commiiit, :n pane dc aqua jejunans, eodem dic centum procutet pauperes, dc eorum cuilibet tunicam unam dc panno lineo largiatur. Injunximus etiam ei, ut toro tempore vita fur quadragefimam ante natale, iecuÿdam dcquartam feriam in vitaquadragefimali jejunet, nili cifdem diebus ultra mare fuerit pugnaturus, dc donec iter Jerofolymi-Ctanum arripiat, dc pofiquam inde fuerit, Deo dante, revenus, ad carnem cilicium temper portet nifi cum ab uxore requifitus ci debiium reddiderit maritale. Jejunium autem fecundas dl quartz feriz cum voluerit, redimat, eitdem diebus qumque pauperes procurando. St vero aliqui Eccleliarum Przlati, quibus hoc liceat, aliquam fecerint remiiTtonem eidem, concedimus ei, dc raram habemus tamdem. Ad hzc injunximus ei, ut Ecclefiis, quibus damna intulit, pro polle fuofatisfaciatcompetenter.

ANNO CHRIS II

CONCILIUM L0ND1NENSE ETCANTUARIENSE

Dt rktfiont novi archiepifcopi Cantxar. trailantia,

Ex Radxlpbo dc Diceto, col. 666.

Ex Mani Affleit MKIl- kUI* com4. *UT eo melini aÊla boncilii ntyttinm elellio Mt innattifeant, littéral epifeoporum faffraganeornm Cantuarie^fit ecclefia papa Calcftino feriptatf tx Diceto recitabimus.*

Czleftino papa, fuffraganei Cantuarienfis ecdefue debitam fubjefti nem.

Cum ad noftram pervemflent notitiam Bald-Wium, patrem noftrum, Cantuarientem archiepifcopum, apud Acon viam univerfz carnis ingreflum, verentes ne monachi S. Trinitatis in archiepifcopo fubftituendo fibi quippiam vendiez-Efus przfumerent, de communi conftlio venerabikm fratrem noftrum Richardum Londonienfem epifeopum, ad quem eledi nominatio de jure pignoicitur pertinere, przmifimus apud Cantuariam. Junftus eft ei comes in itinere quidam regis juftitiarius. Igitur in ecclefia Cantuarienfi, pnefentibus monachis dc audientibus, Romanz fedis audientiam appellavit, inhibens ex parte Dfummi pontificis, ne quid in eleftione facienda przfumerent attentare citra confcientiam epifeoporum, dt etiam citra regis afienfum. Poftmodum amem, ut nobis archiprzfulem eligeremus, ad vocationem domini Londonienfis, qui decas natum obtinet ititer fuffraganeos, conventmu-Londoniis: convenerunt dc monachi. Dilationem accepit cledio, quibufdam.diflcnfionibus ad invicem emergentibus. Dominus itaque Londonienfis, totius Anglicans vicetn gerens ecclefie, rurfus Romanz fidis audientiam appellavit, R. epifcopo Bathor[redacted]fi, cum reliquis epifeopis contra monachos appellante. Paucis diebus elapfis, conflituimus accedere Cantuariam, ut fub przfentia tam cleri, quam populi, tam epifeoporum, quam monachorum archiepifcopum eligeremus, diem ad hoc faciendum eligeremus; diem ad hoc faciendum conftituentes 4. non. Decembris. Interim autem comes Moritonii domini regis *ira*ter,

cr ter, ft dotnûnis Hothomagenfis , Barhonicnfis, Ro&nfis, Herefordenfis,Mcocvcnfis, Covcntrtt*-iis cptfeopi, cum pluribus regni magnatibus, pro quibtadam magnis regni negotiis tranfitum fecerant ufque Cantuartam. Cumque fuper negotiis ipfis in palatio Cantuar. archiepifeopt refidentes traâarcnt , ingredi tant coram eis G. dictas A prie c, quidam monachatum, & manus inpcia»* tes in Bathosucnfem, & cam dcâum tan nominantes , de medio rdalcncium fubftulenmt. Qns memorati prnfolcs de regni proceres e vefttgio fubfecuti, denuo veftram appellaverant pmfentiam. J. cal. ^Decembris.

7-—— neaMCO tiaaczx

mij st i ANNO CHRISTI

g» STATUTA SYNODALIA ODONIS EPISCOPI TULLENSIS

ataa» 1191. edita.

B* aaftgrapds *Bclli-frtii.*

E»ηΒι*τηιι U' Dcdir Sfarrene Anecdot.toMJV.

nomine Patris, & Filii , & Spiritus fanâi. A Ode Dei gratia Leucherum epifeopus omnibus ecclefiafticis perfonis in cpilcopatu noftro conftitutis in perpetuum.

Noverint in pofterum , ac memoriter teneant univerfi , quod dile&i nobis in Domino fratres & amici archidiaconi, & abbates de epifeoparu noftro ad dos venientes, & pro lacrymabilibus injuriis , quibus ecctefi* noftnc & ecclefiarum rruniftri quotidie opprefli inemediabiliter laborant & afficiebantur, pariter ingemifccntcs ; unanimiter nos rogaverunt , ut contra tyrannidem raptorum & quorumlibet malefaâorum in eos defevientium, illud auxilii fie proteâionis confilium atque tutamen eis mifcricorditer exhiberemus, quod ex injunâa nobis cura fic officio paftorali eis paterne exhibere debebamus . Unde nos communicato cum cis confilio, ficut rationabile nobis vifum fuit, & eorum dilcreta confideratio nobis confutuit, (latuimus quod in prxfenti pagina capitulatim annotari prccepimus.

CANONES.

I.

Statuimus itaque, & fub anathemate Interdiximus , ut quando per quodeumque caftrum feu villam in cpilcopatu noftio confiftentem bona ecclefiarum noilrarum , feu cujuslibet clericorum noflrorum per injuftam ablationem deduda tranfire, vel forte ibi pernodarc contigerit , ita quod exinde nihil prorlus ibi remaneat, interim divina ibi non celebrentur . Ubicumque autem bona illa vel ex toto, ve! ex parte receptari, vendi, aut quocumque modo expendi contigerit, divina ibi fieri omnino interdicimus, & emptores pariter cum praedatoribus eadem excommunicationis fententia innodatos effe ulque ad integram reftitutionem, & condignam fatisfadionem decernimus : hoc adjicientes, quod interim fi qui ibi manentes , & illius injuriz non confentanci nec audores in extremis pofiti fuerint, confeftionis & viatici fuffragio fungantur : fepulturam vero in atrio non habeant , donec ablatis ex integro reftituti , & divina ibi celebrentur, dc extra atrium pofiti fine omni emendatione debito atrii honore donentur.

I I.

Conftiruimus etiam , ut fi aliquis dc principibus ac nobilioribus hujus terrx bona quaelibet ecclefiarum feu clericorum noftrorum in propria perfona fua per violentiam diripuerit , & in villam fuam deduxerit ; in eadem villa , & in tota alia terra fua divina non celebrentur, donec ablata ex integro reftituantur . Si vero milites, vel quicumque dc familia tam prinapum quam nobilium aliorum bona quzeumque fimiliter -ecclefiarum feu clericorum noftrorum vioienter acceperint , & io villam domini fui deduxerint; divina ibi penitus non celebrentur, donec ablata cum fatisfadionc ex integro reftituantur : dc cum ipfi maleficii audores a nobis nominatim excommunicat! fuerint , & hoc per epifeopatum D noftrum innotuerit; ab omnibus presbyteris , ubicumque divina fient, fingulis dominicis diebus nominatim excommunicentur. Si vero pro rigore juftitiz capitalia ex integro reddita fuerint, ipfa tamen non nifi fatisfadionc nobis piius fada, nullatenus abfuivantur. Hoc vero nunc fuperaddimus, quod quicumque aliquem de hujufmodi malcfadoribus , a nobis nominatim excommunicatis in domo fua receperit apud fefe cum pernodare fuftinuerit , pariter cum illo excommunicatur fit , nifi per ignorantiam E ie hoc feci(Te probare poffit : quod lola manu fua ei facere licebit fi voluerit ; fi autem fe inde purgare non poteft, & ad emendationem culpae pro node illa decem folidos (olvcre voluerit , & totiens decem folidos quot no&ibus illum recepit, a fententiac vinculo abfolutus erit.

III.

/

ANNO CHRISTI

I I I.

Quia vero diligenti ac perutili conii* deracione haec deliberavimus, dc com* muni omnium fubditorum nobis clerico* rum tam rogato quam aflcnfu hoc teneri decrevimus ac praecepimus, (latuimus, quod quicumque fubditus nobis (impliciter clericus, feu etiam monachus hoc noftrum mandatum tranfgrcflus fuerit, dc beneficio, fi habuerit, & officio B careac in perpetuum.

I V.

Porro de his qui corpus aliçujus defuniti violenter in cimecerio tumulaverint eo tempore quo villa illa a chriflianitatis obfequio propter juftitiam (ufpenfa fuerit; conftituimus, ut quamdiu ibi fepulcum fuerit, divina ibi penitus non celebrentur; dc cum eje&um. fuerit, nec G in illo, nec in alio cimcterio deinceps umquam iepeliatur. Dc his vero qui corpus fic tumulaverunt, fi quis ante reconciliationem obierit, fimiliter chriftiana fepultura carcat in perpetuum.

V.

Et quoniam gravis de intolerabilis plaga domibus religioforum imminet ex hoc, quod potentes tcrix boves feu cetera animalia, vel carros ad carrucandum fibi violenter diripiunt; irrefragabili determinatione conftituimus, ut illi qui talem violentiam fecerint, ftatim fnb interdido excommunicationis teneantur; & illi qui eis dederint vel Vendiderint quod carricabunt, poftquam violentiam illam cognoverint, fimiliter excommunicentur, dc villa illa, ad quam deportatum fuerit quod carricaverint, ab omni chrftianitatis obfequio lufpendatur, quouioue damna domibus illata cx integro redaurentur, dc digni de cetero Deo nobifque fatisfiat.

Dc fugitivis vero qui profeffiones fuas irritas facientes, de quolibet ordine ad Alxculum revertuntur, fimiliter conftituimus, ut lingulis dominicis diebus per univerfas parochias excommunicentur; dc fi uxores duxerint, uxores fimthter dc iamilix eorum excommunicentur, dc omnes qui eis aliquam chriftianitatis communionem fcienter prxftiterint, fub interdidto cum eifdem teneantur.

ANNO CHRISTI

V I I.

Si quis vero nobilium vel potentum terrx tempore, quo excommumcatus fuerit a nobis, presbyterum aliq'ucm adduxerit, & contra interdictum noftrum divina fibi celebrare fecerit, ille, qui taliter celebrare przfumplerit, excommunicetur, dc officio & beneficio ecclefiaftico in epifeopatu nollro careat m perpetuum.

VIII.

Conftituimus etiam, utfi aliquis prêtbyter a nobis cxcommunicatus in d<œccfi noftra divina celebrare prxlumpfent, beneficio, dc officio ecclefiaftico careac in perpetuum.

I X.

De hzreticis autem qui vocantur dvy/, omnibus fidelibus tam clericis quam Inicis in remiffionem peccatorum (uorum prxeipimus, ut quicumque ecs mvene- D rint, vinculis aftri&os teneant, dc ad fedem 'lullcnfcm puniendos adducant.

X.

Illud fanc memorix commendandum, quod fi qui pro exeeutione hujus juftitix a propriis fedibus fuis, quod abfit, expulfi fuerint apud nos noftro patrocinio noftraque difpofitione vidlus dc veftitus adminiftracionem, prout dignum fuerit, indubitanter invenient. Omnibus hujus carta: tenorem fervantibus fit pax dc gaudium per omnia fxcula fasculorum.

Adlum legitime, publice recitatum, canonice in fandla Tullenfi fynodo confirmatum, indidione xvm. idus Maji anno dominiez incarnationis MCXCII.

CON-

^CONCILIUM CANTUARIENSE

y-i» rrgir › *& per fummonitiomm epifeopi Lmdonieitfs convocatum* MW *ligf*
Ex Red. dr *Dicet» foi.* 669. *& Chronic. Gervtfi fol.* 1^69-

Ex Suppl. Manfi T. II.

R Adulphus de Diceto fequentem in modum de hoc concilio commentatur : *Ricardus, . Dei gariu rex Anglorum , dum teneretur m culis , & dc corfilro vacantis ccclefia Cantuarieifis fundam in animo gereret folicitudinem, fcripfit m bac Verba.*

Richardtts, Dei gratia rex Anglorum, charis & fidelibus fuis R. eadem gratia Londonien11 epifeopo, Cantuaricnfis ecclefix decano, & uniyerfis Cantuarienfis ecclefix. fuffraganeis, falutem. Vcilrx volumus libenter fraternitati con-fulere, ftCantuaricnicm ecclefiam, qux veftrum omnium mater & caput eft, de periona idonea Deo , nobis & vobis, & toti regno noftro accepta, qux ad pacem & tranquillitatem iandxccclefix *N.* regni noftri aipiret , in quantum ad nos pertinet ordinare.

Commonitoriis igitur bujufccmoli ledis in medium , ad vocationem domini Londomenfis pluses epifeopi convenerunt , quidam fan caufam abfenttu fatis probabilem vel per litteras , vtl per nuncios alligarunt. Convenerunt ad vocationem ejus plures locorum convtntualiiim principales perfanse . Diei dominica prxfinit.i juit eleihoni, fcilicet tertio cal. Junii die dominica , die <oη)1tt^1a, die fanChjicata , Hubertui Sareibirienfis epifeopus (monachis Cantuaricnfibut prénommâtus) ab cpijcopis eieilus eft in arcbiepijcopum . EleHiomm faflam Loedonienfis epifeopus m publico recitavit apud itefimonaftci tum m fede regia , loco Celebri , loco faciendis eleH.onibut arcbitpifcoporum a muitu temporibus confecrato . Itralterui, Rotbomagenfis archiepifcopus capitalis slngiiu juflttiarius , dedit ajjenfum , Ü auitorilatc regia jailam confirmavit eleihonem . igitur londonttnfis epifeopus juxta fuorum dignitatem prxdeceffbrum . Ü· Deo laudes pc'folvmdas exfoivit, btnediHiontm arimi^u· , qui convenerant, gratanter ixhibuit . Dc Itim.nonittone ad concilium ita loquitur Gervafius ; *Epifopus Londo-Anivfis, qui inter epifcopos deccnatus prueminet dignitale, & ad quem Jpeciuhtrr perlinet ed nuito* archiepifcopi , *vel Coniuarieitft ccclfiu epejeofos convocare› epifeopis Anglin fitalonas mfit litteras in hunc modum.*

Richtrdus, Dei gratia Londonienfts ecclefix minilicr , venerabili iram & io Chrifto charif-fimo S. Dei gratia Ciceftrenfi epifeopo, falutem & hnccrz dileâionis inllamiam . Ne mater nollra Cantuaricnfis ecdefią viduitatis fux tempore, fi diutius protrahatur , in fpiritualibus five temporalibus detrimentum patiatur , Johannis, comitis Moretonii , & Willelmi archiepifcopi Rothomagcnfis, dc aliorum, quibus conftar, de voluntate domini regis , aileniu communi provifum eit , ut eidem ecclefix de idoneo pallore maturius provideatur, &ipfius cledio loco competerniori, in ccclefia videlicet metropolitana, a hlits fuis rite celebrentur. Eapropter fiaternitati vcftrx mandamus, quatenus die Lunx proximo poît feftum S. Andree Spoiloil prxicnliam ve-^Atam apud Gantuariam, occafione, excufatione CCITantibus , nobis exhibeatis...ibidem per Dei gratiam cum fratribus & cocpifcopis nofiris dc cicilione Cantuaricnfis archiepifcopi traftaturi. Valete. *Hunc m modum aliis fcripfit epifeopit.*

Convenerunt icitur apud Cantuoriam tile Rethomager.fis , R. Bttonieifis , H. Ceftrofis , <7 G. Roftcnfis.

Nonis Novembris fequentibus (ut ait Rad. de Diccto) *bebitus eft generalis conventus epifcnporum Cantnari* ad folennem archiepifcopi fufepttonem & intbronizationem. Convenerunt & aha conventantium eccíefiarum perfana principales . Ordinatu igitur , qua jiunt in applaifibui hujufcemodi , dextravit arcbiepifeopum Londonieifis epifeopus , finiftravit Vintonicifis , & fic tn fede Just Jollenniter collocatus eft t Ü receptas tn ofen-*

à

ITPoW»5λ*» WA*'Pï'PζvWV vmA*bvWF ——

ANNO CHRISII ANNO CHRISTI

CONCILIUM EBORACENSE

Pro reformandis ecclefix illius moribus auftoritate Hubcrti Cantqaricnfis achiepifcopi & apoftolicx fedis legati celebratum Eboraci, an. Dom. MCXCV. tempore Cxlcilini P. III.

A CTA *cmcilti extant epud Rogerum de Hovedenhuju^ temporis fcriptorem :* Venit, *inquit,* legatus Eboracum , dic Dominica ledo S. Barnabz apoftoli, & cum folenni proccifione fufceptus eit a clero, & introdudus in ecclefiam fedis cathcdralis. Sequenti die lunx fecit iple teneri aiTifas de omnibus placitis coionx regis, & de nova dilTaiiina, & de morte antecelforum fer miniftros luos : ipfe vero & otficiales fui tenuerpnt placita Chriibanitatis. In lequcnti dic feria tertia, perrexit legatus ille ad abbatiam S. Marix Eboraci , & ibi receptus eft ab ejufdem ecclefix monachis, cum folenni proceifione . Dejnde intravit capitulum monachotum, & con-E querentibus monachis, quod Robcrrus abbas eorum propter debilitatem, & corporis fui xgritudinem, domui lui prodelTc non potuit, depofuit cum a cura paftotali, & ab adminiftratione domus, redamantem, & ad dominum pontificom appellantem.

In fequentibus autem duobus diebus , fcilicet feria quarta & feria quinta , congregatis in *ccclefia* fandi Petri Eboraci Simone ejufdem ccclefix decano, & Hamonc praecentore, & Wilielmo Teftard, & Gaufrido dc Mufchamp, dc Notingkam, & de Eliveland archidiaconis , & Joanne cancellario, & Roberto prrpofito Bevcrlaci, cum quibuldam ecclefix canonicis, & 1ère omni-

—— "“"omnibus abbatibus, & prioribus, & officialibus, decani*, & perfonis ecdefiarum Eboracenfis ditreeti», ipfe legatus in eminentiorc loco cathedrario fedit, & concilium celeberrimum celebravit, in quo hcc decreta fubfcript* iiatuit iervanda.

CHRISlI

DECRETA EBORACENSIS CONCILII

I.

inn«prri^^uM inter cetera ecclefiz facramentahoflia falutarisprxemineanr, tanto impenfior circa eam debet exifterc devotio iaccrdotum, ut cum humilitate con^c'atur » cum timore fumatur, cum reverentia diipenfetur; & minifies altaris fit certus quod panis & vinum & aqua in facrificio ponatur, nec fine mimftro litterato celeretur. Provideatur etiam, ut in pyxide munda & honefla, hoAia refervetur, fingulifque Dominicis diebus renovetur. Quoties autem communio exhibenda eft infirmis, facerdos in propria perfona hofiiam in habitu clericali tanto facramento convenienti deferat, lumine prxcedente, nifi aeris intemperies, vel viaium difficultas, vel alia ratio prxpediat.

II.

III Quia fecretum Mifix frequenter invenitur, aut feriptorum falfitate, aut librorum vetuftate corruptum, ita ut legi diftin$e non poflit: archidiaconorum folhcitudo provideat, ut in fingulis ecclefiis ad verum & probatum exemplar canon Miflz cum omni diligentia corrigatur.

III.

Prohibemus etiam ne facerdos laico ad poenitentiam venienti obtentu cupiditatis injungar ut Miflas faciat celebrari; & illud etiam decrevimus prohibendum, ne facerdos aliquis pro celebratione Miflarum pretio conftituto padum incat, fed hoc dumtaxat quod offeretur in Mifla, recipiat.

IV.

Statuimus ne in baptifmate plures quam tres fufeipiant pureum de facroj fonte; mafculum duo mares, 3< una mulier; fœminam due ioeminr, & unus mas. Ubi autem puer, cujus baptilma ignoratur, reperitur expolitus, five cum falc, five fine fale reperiatur, baptizetur, cum non intelligatur iteratum, quod nefcitur fuifle collatum. Decrevimus etiam, ut non nifi fumma & gravi urgente neceflitate diaconus baptizet, vel corpus Chrifti cuiquam eroget, vel poenitentiam confitenti imponat, ut juxta paternorum tenorem canonum huic ordini facerdotali proprie convenire decernit antiquitas. Sub eodem tenore conftitutionis adjicimus, ut quoties facerdos ad puerum baptizandum vel infirmum communicandum invitatur, muras innettlere non prxfumat. CHRISTI

V.

Cum in demo orationis, qua: domus Dei nuncupatur, nihil debeat elfe indecens, nihil inordinatum, przcipimus ut pctlonz & vicarii ecdefiarum Audeant providere fecundum competentes cispenliones, prout ratio diditae, & confuetudo approbata poflulat, quatenus ecclefix, qux reparatione indigent, reparem» tur. Item cum ornamentis miniflerio congruis mimftretur; Item cum calice argenteo, ubi facultas fuppetit, lacramentum Euchariftiz conficiatur. Huic ordinationi terminum prxhximus ab initio noftrx legationis in annum. Quod fi hzc medio tempore executions mandata non fuerint: decrevimus, ut ante elapfum terminum de ecdefiarum redditibus difpoficio no(Ira plenum (ortiatur effeftum. VI. VII vm.

VI.

Statuimus etiam, ut clerici, qui ab epiicopo coionam fufceprrunt, tonfuram habeant coronam: quam fi habere contempferint, ad hoc, beneficiorum » f> qua: habeant, privatione cogantur; qui vero beneficia non habent, per archidiaconum vel decanos tondeantar inviti. IX.

Praecipimus etiam, ut facerdotes non in cappis manicatis incedant, fed in veftibus fuo ordini congruis: ut. ficut ceteris dignitate prxeminent. fic plenius & formam & exemplum exhibeaut bonefiatis. X.

VII.

Cum feriptura beatum efle eum tefletur, qui manus fuas excutit ab omni munere: diligenti Audio providendum eft, ut gratis exhibeatur juftitia, nec pro ea in caufis ccclefiaflicis facienda vel adimenda, five acceleranda, vel differenda, quidquam pretii przfumat accipere, ut ei frudum juflitiz fuz tempore opportuno retribuat juftus judex. xr.

V111.

Cum decimz fint tributa egentium animarum, & ex prxeepto Domini dari debeant, non eft reddentis eas diminuere. Statuimus itaque, ut dc his quz renovantur per annum, cum omni integritate decimz debitz & confuetz conferantur ut in primis decimz. abfque ulla diminutione ecclefiz dentur, poflmodum de novem partibus mercedes mefforum ut aliorum fervientium pro arbitrio folvcndis tribuantur. xu.

IX.

Exigit profefiio religiofz fan&itatis, ut monachi & canonici regulares, & xiu.

mo-

ANNO Christi moniales, religiofe dc regulariter conferventur Ut ergo eis adimatur opportuniras evagandi, prohibemus nc redditus, quos obedientias vocant, ad firmam teneant, nec iter peregrinationis arripiant, nec extra monafteria fine certa & rationabili caufa, nec abfque federate, cujus certa fit honeftas & indubitata, proficifcantur. De monialibus autem id fpecialiter adjicimus, ut abfque focietate abbatiflse vel priorifIz ambitum monafterii non egrediantur.

XIV.

X.

XV. Adjicimus etiam, prohibentes ne lai* cos aliquis ecdefiam vei decimas ad firmam recipiat, five folus five clcrico fociatus.

X I.

XVI. Ut calumniatorum improbitas, & temere jurantium malitia, tignore ccrleftis iudicii retundantur: prxcipimtis,-ut qui* libet facerdos de cetero ter in anno folennitcr accenfis candelis, pulfatifque Campanis, coa excommunicet qui in recognitionibus, atiifve teftimonns, feienter & fponte pejerabunt, & cos qui malitiofe alios facient pejerare: cofq,-fingulis Dominicis diebus excom mu meatos dcnuncict, ut crebra maledictionis iteratio cos a fua iniquitate retrahat, quos accufatio proprix confcientiz non deterret. Si vero de perjurio pœniteant, ad archiepifcopum vel epifeopum, vel generalem diœcefis confcfibrcm abfente archiepifcopo vel epifeopo tranfmittantur, ab eo poenitentiam fufitepturi. In extremis vero laborantibus, infinnanda, non imponenda eft pernitentia: eifq; fir. miter injungatur, ut, fi vixerint, archiepifcopum, vel epifeopum vel generalem diactfis confcffbrem abfente archie* pi(copo vel epifeopo, adeant, ut eis pœr.'tentia competens imponatur.

X I I.

0/r« Quia fermo Domini eft · *Sacerdos acus β dcltfutris, ddinfuert facitt populum* meum, Et, *Ruina populi facerdos* nefaiaa· r/7 : exigit tanti ordinis excellentia, ut a publicis potationibus & tabernis facerdotcs abftineant, & qui voto continenti* funt aftrifti, nequaquam ad a&us turpitudinis fe relaxent. Prohibemus igitur ne

XVII focarias habeant in domibus fuis, nec ad cjeftss in noftra: conftitutionis fraudem acccffum in domibus alienis. Si vero in turpitudine, fua per(literint, & boc decani diffimulantcs, ad notitiam praelatorum fuorum non detulerint, ab officio fufpendantur. Qui vero zelo accenfi, przlatis nunciaverint exceifus eorum, Divinat benedictionis gratiam confeqnantur. Pena autem eorum qui publice focarias tenent, hzc erit: ut tanquam infames, ab aliorum accufstionc, & a teftimonio repellantur: Si vero nec hujus poenae metu refipuerint, ab officio & beneficio fe noverint fufpendendos. Sufpcftus de crimine per famam communem, vel verifimilia indicia, per decanum loci admoneatur familiariter, femel, fecundo, & tertio, uc Bfe corrigat; quod fi non fecerit, decanus, adjunftis fibi duobus vel tribus, penes quos ejus fama laborat, eum corripiat. Si nec fic videatur corrigi, dicatur ecclefi*: fcilicet arguatur in capitulo, ut convi&us, vel contenus, canonici puniantur: inficianti, fi convinci non poterit, canonica purgatio indicatur; ita quod numerum duodenarium non excedat. Infra numerum plures, pauciorefve poterunt recipi, fecundum flatum perlonx, & quantitatem five qualitatem infami*, pro arbitrio judicantis: & ftatim primo die, quo paratus eft is, qui infamia laborat, fe purgare, purgatio admittatur; ne metu vexationis ex dilationibus contingentis pecunia extorqueatur*. Hoc, & fupradiâa (latuimus, lalva in omnibus facrolandlx Roman* fedis authoritate, & dignitate.

In concilio autem illo magifter Petrus dcDinan exigebat fibi fieri plenariam reftitutionem de arch(diaconatu de VFeftring, quem Gaufridus Eboracenfis archiepifeopus ei dederat, maadans capitulo Eboraci, per litteras fuis, uteum reciperent, & in ftallum mitterent. Cui Simon Decanus, & capitulum Eboraccnfe, refpoudcrunt, quod archiepifeopus non potuit archidiaconatum illum alicui dare, qui ultra terminum flatutum in concilio Lateranenfi dare ditlulit.* in quo concilio Alexander papa tertius conftituit, quod cum przbendas, ecclefias, leu qucli* bet omeia in aliqua ecclefia vacare contigerit, non diu maneant infufpenfo, fed infra fex menfes perfonis, qui digne adminiftrare valeant, conferantur. Si autem epifeopus, ubi ad eum foedaverit conferre, diftulerir, per capitulum ordinetur. Quod fi ad capitulum cleftio pertinuerit, & infra pnderiptum terminum hoc non fecerit: epifeopus, fecundum Dominum, cum religioforum virorum confilio, exequatur. St omnes forte neglexerint, metropolitans de epifeopis, fecundum Dominum, abfque illorum concradiflione difponat. Hujus ergo difpofitionis authoritate, & privilegii fui munimine, a Grlcilino papa tertio ecclefir Eboraccnfi induito, afierc. bant praefatus Decanus, & capitulum Eboracenfe, quod ad illos fpedat donatio przdidi archidiaconatus & aliorum reddituum vacantium in ecclefia Eboraccnfi, quod archiepifeopus fuus non dederat tn fixum Lateranenfis concilii terminum. Sed officiales Eboraccnfis archiepifeopi, fcilicet, magifter Girardus de velle, & magifter Honorius, appellaverunt contra privilegium illud,

'illud, & appellationem, quam dominus eorum A tinebatur, remota appellatione, tamen legatus usJUSn «chiepifeopus in reccflu fuo fecerat pro flatu detulit appellationi officialium Eboracenfis ar- CIRCA a. CHfcisrt ccclετic (tuc, icnovaverant coram legato, it to- chiepifcopi. to concilio. Et quamvis in privilegio illo con-

fî» CONST!TUT[ONES

Sive Statata cttlefia LielxftUnfit in Angisa per Hagoncm Notant. édita.
Ex MS. Cott. Vitel. X. X /< *169. fa**.

'Unfl I JJ Γ Fmo... «'tik'mi.i. *. °* UT quilibet, qui filius ecclefi* cenferi dcfide-rat, recte poilit dicere cum pfalmo : Quo dilexi legem tuam, Dominp, totum dietn —— mea eft. Cor.ftitutiones fic confuetu-dmçs ecclefi* Lich. antiquas fit approbatas ha. denus prefentis opufculi feries mantfeftat. Ad recordationem modernorum fic memoriam pofte-rorum, ne quis quoquomodo vel cafu deinceps in hac parte fubire perjurius videatur; qui ad antiquas fic approbatas Lich. ecclefi* confuetu-dtnes obfervandas cx juramento proftito folenni-trr obligatur.

Dt in ecclefia Lich. confuetum antiquitus fic ftatutum, ut eidem ccclrfue juxta morem alia-rum ecdefiaram cathedralium in Anglia, pro modulo fuo, tam in altari majori, quam in C choro, qu?m etiam in capitulo per miniftros honeftos, juxta diftindionem graduum in divinis officiis die noduque adhibitis officiorum fuorup folennitatibus debitis, fingulis quibufque diebus, juxta temporis exigentiam fic diftindionem hora-rum in ordinibus, dignitatibus, fic facris indu-mentis miniftrantium, in modis honeftis plallen-tiiim atque cantantium, fic accentu, rede legen-tium, m numero fit folemnitate luminarium, in puliationibus horarum, in habitu fic tonfura, fecundum morem aliorum canonicorum fecula-rium, in modo folenni inftalLtioncm, eidem ecclefi* defer* iatur folenniter fic honefte - Quod ut fiat, mos eft, ut a Feflo nativitatis beat* Mari* ufque ad Pafcha matutine circa mediam D nodem dicantur; a Pafcha veroufque ad feftum (and* trinitatis in aurora, & inde eadem hora in feftis trium ledionum. In feilis vero IX. le-dionum mat. in vefp. celebrentur uique ad fe-ftum nativitatis beate Maris, adhibitis folemni-tatibus ipfis-matu. adjundis, fecundum quod in ordinali vel confuetud. continetur. Milia vero beate Mari* ante Primam pulletur & celebre-tur. Pulfata vero Prima, ftatim dicatur ipia hora in cboro. Qua finita, chorus capitulum intret, & ibi legatur marrvrologiura. Poft fe-quatur *Pretiofa,* cum fuis orationibus. Deinde dicatur pfalmus. Dear *miftrtetar noftri* cum *Cio· vt· Patri, Kyrie ekyfm, Cbrifte eleifm, Kyrie eleyfon, Poter nofter, Et m nor, Solvas fac fervor* E *txor Ô" ontillar taar, oftende nobit, Dear, msferi-cordiam tnam, mitte eir, Domine, Dominor vobi-fcam, Oremur, Ecclefia fxafxmxt, Domine, pre-ces.* Et in fine orationis : Er *nor farnnlor tmr ab omni adverfitate exftodi per Dominam noftram.* Si non fequatur memoria vel oratio, tunc finia-tur cum. *Per Cbriftxm Dominam.* Si vero me-moria pro vivo fequatur, ftatimpoft pronuncia-tionem dicatur pfalmus. *Levavi*, cum *Gloria Patri, Kyrie tUyjon, Verba, fnlvarn fac, Mitte ei, nibil proficiet, Dominas wbifcam, Oratio, Protende, Domine, faciem, Per dominam noftram,* nifi fequatur oratio. Poft cujus pronunciationem dicatur. *De profandir, Kyrie eky/on, Pater no-fter, Et ne nor, Jfaaicm atemam, A porta, Cre-*B *de, Dominar vobifcam, Oremus, Dear indalgintia-*. Si anniverariius dies non fuerit, tunc. *fideliam Dear emniam,* & oratio pro benefacto-ribus, fic pro fratribus, finiendo. *Per Dominum noftram Jtfam Cbriflam.* Deinde legatur tabula, qu* non legatur nifi in fabbatis, vel in vigiliis duplicium feftorum. Quibus pcraâis fileant omnes, donec dignior perfona, qu* in capitulo fuerit, dicat. *BenediSat,* fic rcfpondeaot. *Dominai.* Et Gc negotia tradentur, qu* in capitulo fuerint tradanda. Veruntamen in tempore quadragefi-mali dicitur commendatio.in capitulo cum pro-Aratione : quam fequitur pro defundis, fed fine diacono fic fubdiacono neveftitis, ficut in omni miffa tn capitulo celebranda nifi in vigiliis, qu* contingunt diebus dominicis, fic tn dicSan-d* Ceddz, ficannunciationis beat*Maris,- qui-bus diebus mifla de jejunio fiat in capitulo'De-inde confueverunt clerici entrare chorum, fic in diebus pro feftis tertiam fic fextam ante miflam cantare. In feftis vero IX. ledionum tertiam tantum, fextam vero & nonam poft miflam can-tare, excepto tempore quadragefimali, quo qui-dem tempore hors dici dicuntur, juxta quod in ordinali fic confuetud. continetur de illis. In-choatum item magna mifla femper circiter ho-ram nonam, ieiundum anni tempora, cum dia-cono fic fubdiaconoreyeftitis, confideratis eorum officiis (fic) folennitatibus, indumentis in ordi-nali prsfcriptis. Ita quidem quod femper in duplicibus feftis, habentibus fibi proceflionem adjundam, duo diaconi fic duo fubdiaconi, cum duobus thuribulariis fic aliis duobus, in cappis fericis, duas cruces, evangelium legentem pro-cedentibus cum ceroferariis precedent. In feftis vero IX. ledionum, quando invitatorium a tri-bus cantatur, fic tn omnibus diebus dominicis, crux ponetur cum thuribulo fic ceroferario ante eum, qui leger evangelium, fic in his fequatur ordinale fic confuetud. fuccentor. Item defervi-tur majori altari cum ceroferario fic thuribulo in omnibus feftis IX. ledionum ad utrufque vef-peras, fit ad matutinum fic ad miflam, in qui-bus fcilicet feftis hebdomadariis ad matut. fic ad vefperascappa feriet utatur, ficut inordinali pleniuseftexprefliim. Finitaautem mifla, fta-titn debet in cboro féptíma vei nona inchoari, fecundum quod pnediaum eft. Et fa&is pulia-tionibus confuetit poft miflam faciendis, fic itur ad menfam. Poft prandium vero, G clafficum pro defundis debet Geri, fiat ante pultationem velperarutn. Debent etiam vefper* Gc pulfari, cantari, & finiri, fecundum anni tempora, quod inter vefperas & crepufculutn in hieme aliquod fit intervallum. In xftate verti,- quando ctrna matut. precedet, majus debet intervenire fpa-tium propter multa. Vefpere vero femper com-pletorium (equitur fine mora, quod in choro cantabitur, fecundum quod in ordinali contine-tur. In quadrsgefima falctqusdam pullatio fieri poft prandium ad convocandum clericos. Qui-

ANNo CHRISTI

bus congregatis, & finita pulfatione, ftatim incipiatur, Dangc, tine nota, vcl cum nota, quqpdo (cihcet fit fervitiuin pro regibus, archicp.icopi'-. cpttcopis, vel quatuor principalibus perfonis ecclefix. Percantatoque officio ufque ad laudes, fatim legitur collatio in medio chori ; quam fatim fequitur completorium. Collatio vero non legatur in diebus dominicis, nec in vigiliis, nec in die fandi Ccddx, quia propter devotionem illius fandi, utrzque vefperx poft prandium debent cantari, & officium illius temper cum *Te Deum, Glorm in exceffit*, Sequent. & *Ite miffj cfl*, folemnitcr celebratur. Item in node Natabs reprxlentatio pallxum fieri confuevit; & in dihicnlo paichx reprxlentatio Rcfuiredtonis dominiez, ft peiegrinorum repratfentatio die luna in hebdomada Pafchz, ficut in libris fuper his & alus compofitis continetur. Solemnitas autem ccenx, ft pedum ablutio fit in choro, fecundum quod m ordinali ft contuetud. continetur. Die vero Pcntccoftes, ft tribus diebus icqtientibus dum cantatur feq. nebulx * confne/ennt difpergi. Decanus autem dignitates fuas & capitulum dignitates luas habent ft exemptiones, fecundum quod in contuctud. continetur. Sunt etiam ft alix conftitutiones novellz noftris quali temjx>nbt.s inftiiutz ; puta conftitutiones Huberti, arcinepilcopi Cantuar. domini papa legati, ft conftitutiones ahz per dominum Hugonem epifeopum de conlCDlu capituli figillatz pariter & fervatz. quz quidem etfi non funt «ntiquz, tamen lunt a capitulo approbate, ad quas fideliter obiervandas fingnli de capitulo per figilli capituli appofitionem fe contineri obligarunt, in his, in quibus compatiuntur, ut in fequentibus in?ndefle patebit Soler etiam ignitegium * qualibet node per annum pullari, led ante matut. in zftate in feftis IX- ledionum.

V-In.l te- & f.Nili,

Campinj 91·» crtta "O(h> ho:» qu >ri»j oOjMntur pn'fj'ur. Vide C«n{.

De perfonis in eccicfij Lich. conflitutis

Perforas ft earum officia, dignitates, & confuctudines, quibus ecclefia Lich. ordinatur ft regitur, inftiiutiones epifcopoium, decanorum, & caphuli appropriates prxlens tradaius explanat. Quatuor autem funt pcrlonx principales in ecclciia I ich. fcilicet decanus, prxeento', thesaurarius, ft cancellantis

De Officio Decent

Dtcani officium eft, quod omnibus canonieis ft vicariis in animarum reg'mine ft morum correctione przmuniat, ft quod debeat omnes caufas capitulum ipcilames audire, ft judicio capituli terminare, cxceflus clericorum, lcibcet m villa L<ch & in patoch. communx, ft in prxbendis per appellationem corrigere, ft dcbixpienliumperlonas juxta delifti quantitatem (ft) perfona: qualitatem digna aniinadverfionc punire Prxtrrea canonici mftirutionem ab epiicopo poflcffioncm de przbendis a decano accipiunt. Decani eft etiam canonicis jam inftitmis comDiunam ecclefix fuo jure conferre, & eis ftallum proprium in choro, & locum in capitulo, per sninifterium prxeentoris vel luccentoris afflignare; vicarias vacantes ad przfentationcs canonicorum przfentium, vel jufta & probabili caula, vel de licentia decani vcl capituli ob quamcunque caufam abfentium, de clericis idoneis ordinare. Prxterea omni duplici fefto, abfente epifeopo, & in prima dominica Adventus, & m dominica Palmarum, ft in capite jejunii, & in tribus diebus ante Pafcha. ft m vigilii* Pentecoûts, ft in anuiverfariis epifcoporum, decanorum, ft in exequiis canonicorum ecclefix decedentium divinum tenetur exequi oÆcium.

P« qftcie canftrfi.

Cantoris officium eft chonun in cantuum elevatione ft depreffione, vcl per fe vel per fuecenrorem fuum regere, ft tn omni duplici feflo lediones legendae canonicis przfentibus injungere, chronica paichalia fingulis annis mutare,' cantores, ledores, & miniftros altaris in tabuia o.dmarc. Ad illum pertinet inftrudio puerorum ft diicipline, & corumdem admiffio & ordinatio. Prxterca in majoribus duplicibus feftis tenetur interdic regimini chori ad miiTam cum exieris redoribus chori. Item in omnibus duplicibus feftis redores chori de cantibus injungendis & incipiendis tenetur inftrucre. Prxtctca omnes cantus ab epifeopo incipiendos ipfi epifeopo in propria perfona tenetur injungere.

De officio Cencdlerii.

Cancellarii officium eft in fcholis regendis ft libris corrigendis curam impendete, leftiones aufcultare & terminare; figillum ecclefix- cuftodire, litteras ft chartas componere, ft litteras in capitulo legendas legere, ledores in tabula notare, omnes etiam lediones, quz in tabula non feribuntur, ad miflam tenetur injungere.

De officio tbefaterarii.

Thefaurarii officium eft ornamenta ecclefix ft thefauros cuftodire; luminaria miniftiare per manus lacriftx de bonis afignatis facriftz : videlicet in feftis duplicibus decem cereos ultra magnum altare ad miflam ft matutinum & utrafque vefperas, ft ad completorium io auadragelima, & fuper altare fan&i Ceddx II. cereos & iuper quolibet altare unum cereum invenire. Jn feftis vero IX. ledionum ad matutinum ft ad miflam, & adutrafque vefperas, & ad Cornpictorium in quadragefiraa IIII. cereos ultra magnum altare, & in II. fuper candelabra portabilia vefpcris, matutinis, miflis, fuper candelabra ftantia ad magnum altare, & ad completorium per annum II. cereos, & in omnibus miliis in capitnlo II. cereos, & in fepulcro unum cereum continue ardentem a terminatione miflz in Parafcevcs uique ad diluculum in die Pafchr. Przterea magnum cereum Pafchakm ft omnes candelas in abfeonis, in choro, & fingulis noftibus ad matutinas, qux dicuntur in media node, vel m cereo cuilibet canonico ft vicario, qui matutinis interfuerit, unam can. dclam ad longitudinem unius pugni ft unius pollicû, XXIV. etiam ccrulos ultra magnum afiare tribus noftibus ante Pafcha, & XXV. candelas ad minus fuper haftani in die nativitatis Domini, ft fandorum Stephafli, Johznnis, ft Innocent. Et fuper quodlibet altare in cccleflia Lich. in fefto fandi (in) ctyus hono'vm altare fuerit dedicatum, ad matutinas, ft ad miflam, ft ad utrafque vefperas II. cereos ; & in purificatione beatx Maris cuilibet canonico, ft vicario, ft aliis perfonis honeftis, ,uxta gravitatem carum fingulis cereum & pueris candelas. Prxterea coram domino epifeopo, in ftallo fuo officium exeqtiente, ad utrafque vefperas, & ad matutinam II. cereos tenetur miniftrare; & lumen

ANNO CHK1STI

men ethm tenetur invenire ad omnes miflas, -*qu» in ecclefia Lich. celebrantur. Praeterea unam jampadem ante magnum altare, & unam ante a|Mre fandi Ceddz continue ardentes, & unum ante altare fandi Tbooue teneretur invenire. Przterea in anaiverfariis epiicoporum (fit) decanorum, qui fuerint in dignitatibus» conftituti, quorum corpora requiefeunt in ecclefia Lich. dum cantatur *Placebo*, fic *Dirige,* & miffa pio eis, tenetur circa tumulum eorum IV cereas mmirtrarc. Eft autem facrifta perpetuus; percipiet omnia bona, qua funt vel erunt atfignata facriftarix j^qui inde debet campanas ecclefiz congrue iulttnfas in congruo ftatu confcrvare, & carum ufibus neccflaria providere, ornamenta ecclefia fuis expenfis reficere, panem vinum, fic aquam, & candelas fingulis altaribus *cedefie* miniftrare, incenium, carbones, ftramen, jueeos, *tf.* mattas per totum annum ecclefiz comparare· Et facriftz pertinent omnia chrifmalia fic candelas cum corporibus mortuorum, & ceragiutn; quod eieemofyna carucariorum nuncupatur, de his praebendis, fcil. Pipa maiore, Wetord, Freford, Hyntes cum omnibus capellis, Wyrley, Byfcopeshill, Stotfold. Cornborwla, Gaya, praebenda de Horeburne in villa dc Lich. fit omnes candelas qux offerantur in eccl. Lich. mfi tn akari beate Mari*, fic omnes candelas, qux offerentur in capella de Stow in feflo fan- AiCedJz, exceptis illis, quz funt fixx ad pedes imaginis fandi Ceddz, fic in capella fancti Mi-chadis, fic omnium fponfaliumfic purificationum diftarum przbendarum, ubicumque in villa Lich. bat. Debet etiam facrifta in omni duplici lcito, quander fit proceffto in cappis fericis, cappas ipfas canonictsfic clericis liberare, fic omnia, qux ad facrifteria pertinent, providere, ecclefiz cuftodes pro voluntatefua inftituere, fic thefaur. auram operis ecclefiz, ficomnium qux peitmcnt ad opus ecclefiz vel per fe vel per altos viros idoneos fic fideles tenetur agere, fecundum quod ftatutum eft a domino Alexandro epifcopo, fit capitulo· Notandum eft, quod quater in anno lolet ecclefia pannis fericis ornari fic cordis, a nativitate Domini ufque *ad* pt<rificanone;n, fit in fefto fandi Ceddz, fic a Sabbato PafchzD nofte ulque ad oftav. fanâz Trinitatis, ab affumptione beatz Mariz ufque ad feftum fancti Michaelis; fic hoc fit per mtniftrum iacritlx.

Dc modo pulfatiow».

Pulfatto ad horas, *ii* alio modo facienda ad thefaurarium pertinet, qux quidem hoc modo fieri debet. In omni pulfatic.K ad veiperas pixter quam ad veiperas in qu^drageuma, fic ad omnes matutinas, fic primam horam dici, fic collationem in quadragefima debet primus pullus durare ad xftimationem itineris unius milliaris fic plus ignitcgii iere tantum. Item pullatur ad omnes vefperus fic matutinas IV. vicibus viz. primus pullus fit per campanam minimam in eccl. majori; fecundus per campan. dulc. ad zftimationem unius qtUrentenz; tertia pullatio perlaliquam groffarum Campanarum, quarta vero per clafticum, rationabili intervallo nullatenus przternmiffb Completorium vero per illam perquam nona pulfatur Sexta non pullatur Tertia autem per campanam dulcem debet pullari. Quaslibet vero magna tntffa idem clafticum habet, quod fit ad matutinas fic ad veiperas, idem fit in fine miffz; fit hic modus pullationis locum habet in omni fefto IX. lectionum, fic quotiefcumque chorus regitur, excepto quod quando invitatorium a tribus cantatur, tunoprimus pulfus ad matutinas & ad utrafque veiperas fit per duas minimas campanas. Keliqui vero pullus fcquntur formam fimplicium feftorum IX. k-dio num. hoc adjcâo, quod fi fieret aliquod filium^ IX. lcdionnm Pruna & Nona & completorium per aliquam magnam campanam; fi vero non feriatur, iftx tres pullationes fiunt per catnpanam dulcem Si tn fertis duplicibus, campan<s duplicatis Adjicimus etiam quatdam, vit quod in node nativit. Domini, & Omnium Sand. « in node Pafchx pullatur clafticum ab omnibiu campanis, quz funt in ecclefia; in fertis vcio IX. lectionum in folemnibus, pullatur fequenter, iu fertis trium ledionum, quando chorus non regitur, magna campana in tertio pulfu ad veiperas Pullationes vero ad proceftionem & ad miffam beatz Marie fiunt ter alternatim per aliquam magnam campanam. Item fi contingat, quod feretrum debeat per aliquas partes remotas ditecef. ad eleemofynas colligendas deportari, folemnts debet fieri pullatio quando feretrum affertur fic refertur. Et hoc femper obfervandum eft, qnotiefcumque aliquod feretrum inferetur, vel afferetur. Ad proceffiones autem, qux fiunt in limplicibus diebus, fic in tribus diebus ante afecnfionem Domini fic quando cantantur, /i-<Jncntcr, fic *Te Deum iandemni* vel tn folemnibus .icftis IX. lcdionuni. pullationes fiunt per catnpanam dulcem fic fociam fuam five in proteilionibus, quz fiunt in fertis duplicibus pullantur tantum dux magnx campanz; in procclionibus veto, qux fiu.it venerationis caufa, pullantur omnes campanz; fit quotiefeumque Dominus aliÎ|uod miraculum pci beatum Ccddam dignatus ticrir operari. In anniverfariis fic pullationibus pro mortuis, mxta quod dignitas perlons requi iit, diferetio attendenda eft, fecundum exigentiam rationis, fed maxime quod nulla fiat penitus pullario, antequam pulfetur ad miffam beatx Mariz, nec portqtum completorium fuerit, pullatur. nifi caius importunus fic inopinatus ecclefiz contingat, quod abfit. Providere etiam tenentur, quud emnes pullationes fuis temporibus fiant per totum annum, tam dc dic quam de nofte

Di diffutute tccltjis Lnb

Dignitas autem ecclefizLich. hzc eft, ufquicumque capcllanus notus vel ignotus in aliquo altari, principali tamen excepto, celebraverit, oblationes omnes argenti, quz tibi offeruntur, ad utus fuos libere poterit retinere, nifi pro aliquo quinque presbyterorum celebrate fit requifi tus.

Dc dignitate perfonamm.

Archidiaccni *officiales* funt epifeopi, quorum officium inexrraminori^us adminiftrationibuscon- fiftit. Officium fubdccani eft, fi decanus defuerit, e;us vicem iupplcre in ecclefia Officium iuccentons eft, vices przccntoris abientis lupplcre, fcholas cantus per officialem fuum regere. Ori nes etiam cantus debet injungere, qui non funt in tabula notati, fic providere debet, ouod przfentatio paftorum in noâe nativitatis Domini, «C miraculorum in node Pafchz, fic dic lunz poft Pafcham honorifice fic congrue finit · Modum etiam fic opinem omnium proceftionum, quz fiunt pet annum, providete, leftiones, quz in feftis duplicibus legantur fie in miiüs, injungere; tempus autem Inceptionis millarum fic omnium

£3* n'Uin horarum confidcrare, diobicrvaie ; omnes etiam cantus ex parte ilia inciparcin fertis trium jethonum ; refponfbnis 'amen exceptis, *Gloria , .lli/Ltja,* quz quidem incipi debent ab illis , qui ea iunt cantaturi , fecundum quod eis fuerit injunftum. Item lingulis diebus Sabbati, poftquam dicitur *lienedieitu* in capitulo , tenetur ordinate coram omnibus fervitium totius hebdomads fequentis.

anno CHKtsn

De dignitate decani & canonicorum.

Dignitas decani eft, ut ptimam vocem habeat m capitulo, tanquam caput capituli , ut eidem in choro vel capitulo intranti , vel tranfitum ibi facienti, clerici omnes teneantur adurgere , & chorum intrantes vel exeuntes in parte occidentali eidem inclinare. Item dignitas decani eft, dc omnium canonicorum, ut epifeopoin nullo refpondeant, nili in capitulo, & judicio tantum capituli pareant . Habeant etiam curam tuam in omnibus przbendis fuis , & dignitatem archidiaconatus, ubicumque przbendz aftignatr fuerint in dicecefis Lich. live in eccicfiis , vel domibus, aut terris , ita quod nulla omnino exigentia in domo, vei alias vel in alia, vel in aliqua confuctudine ab epifeopo vel ab alio fiat in przbenda eorum; fed omnes dignitates & libertates plenarie & pacifice habeant, quas hucufque confueverunt habere ufque ad mortem Hugonis de Patishull epifeopi. Przterea fi decanus . aut alius canonicus per aliquam praebendam tranfitum fecerit , de jure & dignitate fua debet ci holpitium a canonico, cuius fuerit przbenda , per unam noâern exhiberi honorifice , fi fuerit canonicus przfens , five abfent . Et fi culpa illius canonici, vel fervientis lui in hofpitio, *Ct-cut* decet, non fuerat admiflus , expenfz illius nodis canonico fuper hoc querenti dc przbenda ipfa, judicio capituli , in integrum reftituentur per aliam noâern, vel alias; fi ntionabiliscaufa exegerit, fratri luo & canonico hofpital.gratiam tenebitur exhibere ; dc fi neceflitas evidenter appareat, equos eidem debent invenire. Item aim decanus fuerit in villa, non debete'articnm ad vefperas, nec ad matutinas pullari, quoufque conftiterit facriftz de przlentia *ejus* m choro , five de abfentia ejus voluntaria five neceifaria , quia poftquam claflicum pullatur, nullus erit ulterius expeâandus, nifi folus dominus epifeopus, cum fuerit in villa. Item in przfentia epifeopi nullus przfumat przferre librum deofculandum vel textum poft evangelium , nifi decanus : vei ille, cui decanus in hac parte detulerit · Item decanus habet curam archidiac, in ecclefia, & villa Lich. in omnibus . Item cum omnes alii exeeutores divini officii, five canonici five vicarii in veftiario cappas fericas in feliis IX. ledionum ad vefperas & ad matutinas induere debeant, & capitulum in ultimo Halio verfus orientem ex parte chori dicere & collcâas ad le&ionem, lolus decanus ex dignitate fua nec ad cappam inducendam , rtallum iuum mutabit , *fed* cutn reverentia ad cum eft cappa feries , prrcedentibus oreis, deferenda , & temper cum ad vefperas vel matutinas celebraverit , excellentiore in canonicum, qui przfens fuerit, iecum habebit , qui in altari incenfet cum eo , & pollquam reverb fuerint in choro, idem canonicus, quicumque fuerit cum principali teâore chori ; decanum in ftalio fuo inceniabit, ccroferai iis coram ftallo luo cremantibus , quoufque *Henednam:t<* diâum fuerit. liem quutiefcumquc chorus incenfatur , ex quacunque parte fuerit , Temper erit dccanus incenfatus , & primus textum deofculabttur , dc primus pacem ad miiTam recipiet, & Temper dicat , *Confiteor* «d completonum , dc ad primam , nifi epifeopus przfens fuerit, cui omnes honores funtfit neverentiznon immerito exhibende, nec eft ledio ad collationem terminanda, quoufque decanus , fi przfens fuerit, dicat *Tm autcae Domine*, vel excellentior canonicus, qui przfens fuerit , in choro ledor *Mtfcrtre nafiri.* Item nullus canonicus ftatiooarius in villa Lich. recedet per tresnoâcs moraturus, nifi licentia decani petita . Vicarii vero nullo modo recedant a villa , per tres nodes mo ratlin, nifi per licentiam decani, nec minuant, B niti prius in capitulo licentia- publice requifita . Item decanus jurifdifiionem archiduc, habet in praebendis canonicorum , & in eccicfiis ad communam pertinentibus, ita quod eas vifitare tenetur, A. officium archidiaconi penitus exercere, & proairationcs recipere , fit caufas parochiauorum przbendarum per appellationem ad tum devolutas, judicio capituli terminare , juxta ftatuta ecclefiz fads temporibus Hugonis. bonzmcmoriz, licet hujus ecclefiz epifeopi memorati a conftitutionibus legati przdiâi vires texerint, in parte capituli concurrente fenfu.

ANNO c*J**STi '* '

Df dignitate qumque capellarum.

T'\lgnlta$ autem quinque capellanorum hzc eft, JL/ quod nullus przier hebdomadarii licentiam in magno altari celebret, epiteopo tamen & decano exceptis, quorum intereft in majoribus duplicibus feftis divinum officium exercere. Vcruntamen in omni duplici fefto tenetur hebdomadarius rogare aliquem canonicum Capcllanum pro eo officium exercere, & in vigiliis Pafchz , & Pentecoftes, dc in die Cinerum, & in tribus diebus ante Pafcha . Si vero canonicus capellanus przfens non fuerit, vel non poterit exequi officium , quinque capellani renentur in capitulo providere, quod gravior perfona poft canonicum officium exequatur . Quinque etiam capellani providere tenentur , qned ille vacuus fuerit , u mifla$ cclcbrct in capitulo , qux ibi fuerim cclcbrandz.

Statutum domini Hubert i, apoftolic fedis legati .*

Hubertus, Dei gratia Cantuarienfis archiepifcopus, totius Anglizprimas, & apoftoiicz ledis legatus, omnibus Chrifti fidelibus , ad quos przfens feriptum pervenerit , xternam in Domino falutem .

Noverit univerfitas veftra, quod'cum injunftum nobis legationis officium exequi ceperimus, inter czteras tilias noftras, ecdcfum fandiCed dz Lich. dignam duximus vifitare , *dc* in forma, quam nobis fedes Romans prcfcriplit , ft P fcquz videremus evellenda , diligenter evellere, ficut inferere meliora . Cum vero ipfius ecclefiz negotia curaremus interius perferutari , aliis ad noftram cohortationem reduâia in melius , dc hic invenimus correftione dignum , quod canonici-ecclefiz memoratz in ea, ficut& ordo rationis exegit, minime refident . Nos naqite nt bona ecclefiaftica percipientes ecclefiz defervirent, & quos labor alfiduus cruciavit , rtmiffius torquerentur, confilio diferetorum , qui nobifeum aderant, & aftcnfu capituli providimus de refiJentia ftattznda, quod fuccdente tempore volumus ad honorem eeilcGz praefata lugiter obfbr-

ANNO a^T'

fervari. (Ji igitur in ipfa ecclefia divina laudabilius celebrentur, & per divjfionem redituum portione flagello divifo laboris affligeret, provihim eft a nobis, ut plerique de lilia umverfitate, qui maiores & przfentes erant, unanimiter cOnfenferunt, ut canonici per quatuor partes anni io ecclefia fua rcfidentiam faciant, cum hac confiderattone,- ut quia XXL funt nunc per quatuor anni quartas, & numerus ilie in quatuor dividetur in hnne modum, ut anno a fefto S. Michaelis inchoato, in prima quarta decanus, Alanus; Peche, Nicolaus, Benediftus, Petrus Collingis, Dionyfius, Henricus de Leec*; in fecunda quarta praxentor, archidiaconus, Willicimus Surdent, Philippus canonicus, ArnuL Î>hus, Robertus de Jalopi; in tertia quarta theaurarius, Robertus de Sega, Adam Panton, Robertus canonicus Rogerus deBagufa; in quarta cancellarius, Nicolaus, filius comitis Andr. Giflardus, Henricuscanonicus, Walterus deTilcbury in ecclefia fua laudabiliter & ordinate refideant, & in locis uniufcujufque vel conditione qui ei in pnebend. fucceflerit, pari ratione luccedat; ita igitur nt femper quinque ad minus inveniantur in eadem ecclefia refidentes, & nc fimul qui minores habent reditus, connumerentur, vel qui minus in hofpitalitatis onus fufliciunt, fuftincant. Statuimus etiam, ut quia cum minoribus refideanc & majores, & qui relidere debuerint, io refidentia fua per quanam ei deputatam aifidue perfeveret, nifi vocante negotio familiari vel ncceflario, de licentia fratrum & aflcnfu divertat pet squale fpaiium temporis; demum cum libuerit, hanc e/us abfentiam in propria perfona fuppleturus. Erlne impune ferat negligcntiam fuam, qui noluerit in ecclefia fua modo, quo diximus, refidere; pro perna fibi noverit infligendum, ut ea occafione habeat quintam pisbendx fus in communam & ufum refidentium aflignare. Hoc autem nulla ratione volumus prztennitti, quin omnes canonici, ubicumque fuerint, ad ecclcfiam memoratam in feftis principalibus fine concradi&ione veniant, vel qui venire diftulerit, faltem fratres per nuncium vifitet pmlcntem, & litteras/quibus abientiaejus DCccflafia *verifimiliter* excufata, ablcntiz funditer caufa rationabilis allegetur - Prsterea de relidentibus & illud cenfuimus oMcrvandum, ut funul omnes divinorum celebrationi fecundum harum diftindionem diligenter inrerfint, debitam impendant operam & devotam. Et fi quis nofturnis oftiens interefle conrempfi-rir, communs dici fcqucntis, fi quam recepturus fuerit, fine contradiftione privetur. Quod fi, ut frequenter aflblct, clerici ccclefiz communam 'non habuerint, qui laborem przlibatum negligenter omife, rit, nifi infirmitas vel caufa rationabilis eum habeat excufatum, pro quantitate prsbendx fuse, in ufus eorum, qui vigilaverint, de fuo plusrntuufve refundat, fub hac confiderationc, ut qui praebendam C G- habet, pro nexftis unius exccflii in uno denario teneatur, qui reditus ampliores, arbitrio decani & fratrum ad pcenam ampliorem inevitabiliter obligetur: *Caetera* decano & capitulo corrigenda relinquimus; injungentes, ut que praelibavimus, omnino & irrefragabiliter obferventur, & in ecclefia fzpe difta ex vifitatione; quam jure legationis fecimus, in memorabile perpetuum relinquantur, tanto quidem cuftodicoda propenfius, quanto & ea domini pape, qua fungebamur, auAoritas ordinavit, dc ulque in hodiernum diem ordinationem eorum, figtllum noftrum dc przfens pagina protcftantur. Hiis teftibus magiftro P- de Leche', arcliidiacono VTigorn. Viviano, archidiacono Dcrbiz, Waltero, praecentore London. Ranulpho, rhefaurario Sarum, magiftro Symone dc Syvel, magiftto W. Mediolan. London, magiftro *W.* de Somercote, magiftro W. de Kall. Johanne de Ken. Joanne de Sando Laurentio, A I. Roberto*, clericis, & aliis.

& FRANCFORDIENSIS CONVENTUS.

In fsa kx qmtdarn pro clericit ah Henrico III. imp. condita eft.

Anno IIÇ5- *baiititnP.*

Ex eodem Maaâ pag. n··

T fxcitlarixm principum -L< *conventu Uta meminit fawns Htnrici VI. pncceptxm, <ptod bxc tranrfero » Lxnig. Spicii, pa^.* »58.

Henricus Dei gratia Romanorum rex & femper auguftus, civibus Hildcfch. univerfis gratiam dc omne bonum.

Cum in folemni curia in FrancKenvord, ex communi confcnfu principum a nobis fit decretum, ut quicumque feculare judicium adverfus aliquem clericum exercuerit, in his, quae fanguinis judicium requirunt, ante degradationem ab epifeopis faciendam, praeter id, quod in ca nonem latz fententiz incidit, a quo przter mEdultum fpeciale domini papz nequit abfolvi, ex noftra fit fententia proferibendus; δ. dilectus princeps nofter Conradus Hildefch. epifeopus perluam nobis querimoniam patefecerit, quod vos, auôoritate propria, clericos temere judicando morti feceritis deftinari, in quos degradationis fententia non proceflerat, vobis auftoritate regia firmiter przcipiendo mandamus, quarenus ei & ecclefiz fu*, in quam deliquiftis, prout ejus gratiam invenire poteritis, emenderis. Alioquin vos in media quadragefima, ut pro tantis rcfpondcatis cxceftibus, ad noftram przfentiam, ubicumque fuerimus, evocamus. Datum Francxenvordii idibus Fcbr. Indic. 7.

REMEN-

anno CHRISn — anno CHRISTI

t? REMENSIS PROV1NC1Æ CONC1LIABULUM.

A fu» *rtjiiffum tfl matrimonium Jngtburgit turn Filippo Calha rrgc*

Anno 1195 *habitum.*

Mann p *l* μ. *RFmm* m *concilio tflo g.flarum narrationem* m-*flituit anebor vita Jnnxintii 11/. apud Ba-h&mm prafiKU. cpiflaln Innoccntu 111. $· XLkIII. & ALIX.*

Motum eft verbum divortii celebrandi propter jiffinnatis obftaculum quod cis quidam cxinere mutfitabar.t , dicentes quod fecunda contigerat yrinurn uxorem in gradu contanguinitatis quir-to vel quinio. Sed alus afferentibus quod id fi-ne turpi nota fubito fieri non valeret , aliquan-tulum eft dilatum, & inierim fuggeftum eft Re-gi ut ad ill.'iTt accederet, fi forian eflIclu mu-tato catnahtcr illam cognofccre poftet Convo-cat.s igitur prxiato lxcmcnfi archicpifcopo in® iua provincia tunc apolloficx fcdis legato , fit alus quibuldam epifeopis , coram cis accufatum Aeft matrimonium, ipfa regina quid ageretur pe-nilus ignorante, utpotc qux compatrioiis rcmif-fis ad propria , quafi fola remanierai , lingua: Francorum prorfus ignara; & affinitate perquof-dam teftcs in continenti jurata , mox idem ar-chiepiicopus fententiam divortii promulgavit ; qu» cum regime per quemdam exponeretur interpre-tem, illa ultra quam dici poftet admirans, flens, & ejulans , exclamavit ; *Mala Francia , Mala Francia,* & adjecit t *Kama , Roma* Non enim aliter noverat Gallici·, verbis talem exprobrare fententiam aut fedem apoftolicam appellare Pro-tinus ergo rex illam a-regno Fi ancorum emifit, & in quodam cernobio nimialium extra regni fines fecit utcumque deponi

ciiKbu ^'fl

CONCILIUM MONSPELIENSE

A Michaele S- A. L. celebratum anno mcxcv.

Ex codice MS. tlluftriftrmi Franc. Bofqneti Monfpclienfis epifeopi, qui ejus copiam humanifUme fecit.

ANNO Dominiez Incarnationis mcxcv. men-te Decembri, cum venerabile* pontifices , quorum *nomina* iublcribunrur, fic alii prxlaticc-cleliarum provm.ix N.irbonenlis , dc manda-to Mavillu Michael s vener.'b hs apoftolicit ledis le-gari apud Montempeflulanum pro celebrando concilio per ieipfos fic mternuncios comeniflcnt: irfc legatus, dc afteiifu omnium , univerfa quae tcquurtur na inftiiuit.

In prunis, ut pax m totaNarbonenfi provin-cia , ficut mrata fuerat antea de voluntate do-mini comit.s Tcdolan. & p.ilmoduin in prxlcn-tia cuidem levari , apud ianctum /Egidiuin . a venei-bilibus Umenti & Nem.-.uienfi epifeopis , Ŭ

II. ŏ; abbate iar.it: .Egidti pro le Cx omnibus terns

I juramento firmata , fine oiftni milo inpcnio' fic

"' cum bona fide iervetur , ncc aliqi. seam violare prxiumat Hoc liquident inibtuii juxta decretum antiquum quo dicitur ,, Pixcipimus ut epilcopi „ ad kdum Deum dc falutem populi habentes ,, reipcctum , omni tepiditatc lepofita , ad pacem ,, firmiter tenendam mutuum fibi confilnm & ,, auxilium prabc.mt , neque hoc alicujus inore ,, vel odio prztermittant Quod fi qu's in hoc „ Dei opere tepidus inventus tuerit damnura pio-„ prix dignitatis incurrat. ,,luipfum quoque i.n^ Lateranenfi concilio luit refidente bonx memorix Alexandro papa flatuttim in ido capitulo quod incipit; 1 .rugam -b occafu bolis, fice. Iplc ve-ro legaius, aiiihoruaie qua fungebatur , fupra-diffam p.KCin in eadem Narbonenfi provincia ftabilitns, confirma*.t . tnpponens omnem illam perfonam ecclefiafticam five lxctilarem excom-municationi, ie to'am teiram eius nihilo mmus intcrd.vfo, qux pecem aliquatenus violabit , do-nec , ficut m ftatulis pacis continetur , pacem violatam emendet . Huic fiquidem conftitutioni totum concilium f...^.cm prxlhnt fic. alTenfum . Adjecit ctirm k.aun dc coqyrmni aftcnfu , ut quxeumque ccckfiiftica fxculariive perfona pacem infregerit, & commonita noluerit emen-dare, quicumqin· facramento ei aut fide tenetur quantum ad hominium vel fidcliutem,fint, do-nec fatisfaciat , abfoluti.

Rurfus omnes hxreticos, Aragonenfes , fim:-lias quz mainatz dicuntur, piratas quoque , & illos qui deferunt arma feu armamenta vel li-gnamina galearum aut navium Sarracenis , de confentu omnium fub anathemate pofuit ; ficcon-ftitutionc Lateranenfis concilii , quz contra hu-juimodi emanavit, in omnibus obfervata , con-ftituit ut bona hujuimodi peflilentium homi-num publicentur , fic ipfi nihilominus fervituti fubdantur

Conftituit etiam , ut quicumque princeps fr-cularis ab ecclcfiail.co moiuius , jurifdiftionem temporalem in cos non cuuvertnt exercere , iit cum eis fimul vimulo amfhcmatis innodatus . quemadmodum flarutuin eft in prxdifto Latcra-nenfi concilio , & in fynodo * quam lprxdiftus ' VIII-lupr» ad an.l *<ii.*
Dominus Alexander apud Montempeflulanum di-nolcitur celebraffc.

Ad hxc etiam legatus idem ex parte domini papx diftriite prxcepit, ut Narboncnfis archiepi-kupii' & epifeopi luftraganei ejus, omnes illos qui mainatas receperint , vel foverint , five de-fenderint, aut eis vendere , tcu ab ipfis emere, vel equos eorum ferrate praiiumpferint, in lin-gulis parochianis ecclefiis , omnibus diebus Do-minicis & prrreipuis tblemnitatibus, excommuni-cent & anathemaricent, pulfatis campanis , & candelis acccnfis.

Item

ANNO CHRtsn t ts.

Item legatus ipfe dacrevit , quod fi aliqui il-A l°rum 9Ul ʼn Hilpaniam ibunt , juramento vel fide przftita teneantur aflridi utufutas exolvant, cogantur illi ceniura ecclefiaftica per epifeopum loci ad juramenta laxanda fic fidejuifoies penitus abfolvendos, qui a debitoribus juramentum vel fidem aut fideiuftbres rccepiife nofcuntur . Quod beatz memoria: Dominus Papa Gregorius oda-vns, remoto appellationis obftaculo , ftatuit e-mendari. Verum fi jam perfolvifle nofcuntur u-furas, competat eis repetitio ufurarum , ficut jam diftus Alexander ftatuit fic decrevit .

Kurfus fzpe diftus legatus ftatutis adjecit, ut omnes presbyteri, clerici, monachi , fcholaies , converfi, peregrini, mercatores, ruftici, euutes, fic redeuntes, fic in agricultura exifteuces , animalia quibus arant, & qux jxDrtant femen ad agrum , juxta decretum ejufdem Domini Alexandri congrua fecuritate lxtentur . Nec quifquam alicubi novas pedagiorum cxaftiorcs ftatuat, aut ftatutas tenere, aut veteres augmentare ullo modo przlumat . Si quis autem contra hoc fecerit , & commqgûus non deftiterit, donec fatisfaciat, communione c.ireat Chriftiana .

Ad hxc, fecundum conftitutionem Nicolai papx confequenter inftituit ut illi qui peregrinos vel oratores cuiufcumque ianfti, five cleiicos , five monachos, vel feminas , aut inermes pauperes fuerint deprzdati, vel bona eorum rapuerint, vei in malum eis obviaverint , nifi digne emendaverint, anathematis vinculo innodentur . C Et qui treugam live pacem infregerit, fervatis omnibus fupradidis excommunicationi fubdatur .

Decrevit etiam, ut Judtei five Sarraceni nullam fuper Chriftianos habeant potcllatem , nec eos Chriftianis praeficere quiquam prxfumant , neque fub alendorum puerorum obtentu , nec pro iervitio, nec alia qualibet caufa , in domibus fuis fervientes Chriilianos aut Chriftianas permittantur habere. Excommunicavit autem illos, juxta Lateranenie concilium & alia iacrorum canonum inftituta, qui contra hxc venire prscfumpfcrint , & commoniti noluerint emendare.

Si quis prxtcrea ad fidem Deo infpirante fe converterit Chriftianam , juxta memoratum La-£> teranenfc concilium a pofletfionibus fuis nullatenus excludatur: cum melioris conditionis efleo-portdat converfos ad fidem, quam antequam fidem iufcipcient, habebantur. Si autem fecus faftum fuerit , principibus & putefta.ubus eorumdem locorum, ubicumque fint fub poena excommunicationis injunxit , ut convcrforum eerumdem portionem hzreditatis atque bonorum ex integro cis faciant exhiberi, eoique in omni benignitate & caritate pertractent, fi dafiderant excommunicationis laqueum evitare Ecclefiarum nihilominus praelatis in hoc iuam exercentibus poteftatem.

Recepit denique fub protedione beatorum Petri fic Pauli apoftolorum , domini Czleilini Pa- E par, dominorum cardinalium , univerforum archiepifcoporum, epifeoporum, fic aliorum prxlatorum fanctz ecclefix, acfua legatus ipfe, omnes illos de provinciis legationis lux , qui converti fuerint de JuJaifmo vel paganifmo ad fidem catholicam, ex quo ipfe Roma exivit, aut convertentur adhuc donec ad ecclefiam Romanam revertatur: & fubexcommunicatione diilricte prohibuit, ne quis cos aut bona eorum aliqua temeritate perturbet.

Decrevit etiam, immo decretum renovavit antiquum , ut qui oblatione defunctarum aut negant Ecclefiis , aut dithcile reddunt , tanquam necatores egentium, fecundum canones per epifeopos locorum 'excommunicatione notentur.

ANNO CHRIsII

Uiurarios liquident inaiffeiius, qui ut-qnenec caritatem Dei nec proximi habere nofcuntur, fi laici fuerint, illa fcutentia innodavit quz tnfynodo Lateranenfi ftatuta fuitîe dmof.itur : ut videlicet ad communionem non admittamur altaris, oblationem eorum nullus accipiat , nec Chriftianam, fi in hoc peccato decefterint , recipiant tepuiruram , cum id faciant aliis quod fibi fieri nolunt . Si vero clerici luerint , vel alicui religioni conftriâi, fufpcnfionem ecclefiaitici ofticii patiantur , ficut ftabilitum fuit m concilio Turuncnfi : depolitionis lententia fecundum apoftolorum canones innodandi, fi in hoc contumaces apparuerint aut lebclles.

Item legatus ipfe in fynodo plena decrevit , ut, ficut in antiquis fic novis canonibus continetur, quicumque {tint titulo clericalis militiz :nfigniti , toniuram habeant fic habitum clericalem, competentibus calciamentis deinceps utantur, manicas vcftimentorum fuorum cotidiano filo non contuant, nec argenti vel alicujus metalli laminas ipfis apponant, hidos alearum fic taxillorum prorlus evitent. Illi qqoque qui hint in facerdotio conftituti , clauia temper ferant indumenta, nifi in equitando aliud facere compellantur.

Confirmavit etiam nihilominus, idem legatus confnetudinem locorum illorum, & ne intennitteretur fub anathematis interminatione prohiba: t, qmbus clerici, etiam in minoribus fubdiaconali & diaconah ordinibus coniiituti, claufa confucverunt hactenus veftimcnta deferre.

Prohibuit przterea iub omni leveritate ecclefiafticx ddcipiinz, ne quis monachus, vel canonicus regularis, aut alius rcligiofus , ad lxco.lares leges vel pbyficam legendas accedat . Alioquin juxta decretum fub domino Alexandro ,m concilio apud Montcmpeflulanum & Turonisiuper hoc articulo promulgatum, a diœccfanis epifcopis canonice puniantur.

De his autem qui contra hxc venire prxfumpferint, qux de clericorum mutandis in melius moribus decernuntur , dpminus Gregorius oCtavus Papa recolendx memoris in Parmcnti concilio ftatuit, ut epifeopum fuum remoto appellationis obftaculo cer....r , & immunitatis ipfius interim fiant extorres, qux pro tutela clericorum & coercenda videntia laicorum nofeitur inftituta. Cujus utique conilimuoncm legatus ipfe per omnia comprobavit, &' ut iervetur dillriilc p'Xcepit.

Viu quoque clerici, five laici, incilas veftes five linguatas ab infiriori parte non habeant : fic mulieies vcfttbus fumptuofis & proprii corpori; longitudinem fupcrHue excedentibus amodo non 'utantur; fed in habitu honefto & moderato incedant, qui nec lafciviam notet , necjaâantiam vanitatis oftendar. Cum enim Dominus, ficut ei placuit, in amiftionc Jerololymitans terrxfic in mvafione cujufdam partis Hilpanix , totamChtiftianitatem duplici contritione contriverit , nonnili per emendationem vitx noftrx in iis & alii; noftri dignabitur mifereri..

Adjecit autem ipfe legatus in hoc fpccialiter inftituto quod de clericis emanavit , ut fi fecus faftum fuerit, epifeopus loci, ficut defiderat proprium & aftedat honorem, clericum quemlibet aliter facientem officio tcclcfiaftico bcneficioque impendat.

Stabilivit przterea legatus idem , quod quia pec-

Peccato faturitatis liradiiicus populis ab hofti-bus legitur fuperatus, ut eos m perverpollmo-dum manu, placato per jejunium Domino ,fu-peravit: fit *multiplicitas ferculorum, quz* boni vi-ri fenfutn obtundit & meliora cogitare non finir, de clericorum menfa przcipue fubtraharur .' it duobus ferculis carnium vel pifeium ad plus , ptsrtcr venationes dc exenia gratis oblata , .con-tenti juxta verbum Jefu Cluilii, omnes epifeopi & clerici, attendant ne corda eorum crapula vel comeffationibus aggraventur. Si vero clerici has 'n^ltut'ones * voluerint obfervare , hoc tempore maxjme _no Jerofolymitana terra Saracenorum dominio fubjacet ancillata , fic Hifpania folito acrius inieflatur ab ipfis*: epifeopus loci , eos canonica ccnfura compefcat.

Statuit etiam przdiâus legatus , ut matrimo-nia non nifi 'fecundum fcita canonum contra-hantur .

Poiuit etiam in excommunicatione omnes il-los, inuno confirmavit fententiam jam htam in ipios de Capcrtagno vel ultra , qui dominum R.. Lodovenfem epilcopum ceperunt , fic ufque ad redemptionem male traftaruot .' terram eorum nihilominus fubjiciens interdiâo , dopec fatisfa-âionem exhibeant competentem .

In fine quoque omnium addidit , ut quia in fduribus locis provinciz Narbonenfis , hzretici unt, in cmifilio archiepifeopi ficepifcoporum fit, qualiter pro eorum, quz fuperius ftatuta funt , tranigicilione, interdifta debeant promulgari: ne occatione generalis fic diutini interdidi , hzreticis occafio pateat ad fimplices catholics fidei fup-plantandos.

*«<>· privilegiis m bac lynodoornavit eoe qui Hifpamam pergerent adverfum Saracenos , e direrfe arma feu .r. ptsnal-momenta vel iignaoMna galeatum aut navium defer-reit Saracenis .

a *Dttrttm aptiqutu»*) Ab Innncentio II. inventum conciho Ciaromontano , ac poli annos deinde novem renovatum in LateranenG, in afio tandem Lateranenii confirmatum ab Alexandro 411. ex quo fumptum eft caput primum de treuga *9t* pace·

b *Grexonu)* sAruau) Hic locus approbat teflituen-dutn ehe Gregorio VIII. caput *Fx* , quod extat in libris decretalium. titulo de /arrrjvran-*ia* , ubi Gregorio (II. tribuitur. Quamquam refte mo-nent correftores Romam , fic idiplum in margine fe-cund* colleftionis antique admonueiat Antonius Au-Qgullmvs, unum codicem tribuere iflud caput Grego-rio VIII. rdque videri rcftiua . Sed poll teflimonium nugiflri Michaelis, nullus deinceps fupereft diibitamli lorus, quin ad Gregorium VIII. rtferri debeat . Sic ergo habet illa Gregorii confbtutio , quam hoc loco laudat Magiiter Michael. „ Qponitm igitur credito-„ res ad ufuras fibi iblvendas m mamlellum pericu-„ lum animarum juram-nto debitores aftiingunt : nos „ eorum faluti volentes juxta debitdm officii noflri „ profpicere, fic iniquum gravamen a debitoribus re-movere, fic illis erzcipue qui fe vel auxilium de-„ dennt ad fuccunum terre Herofolymirante prse-„ flandum , univerfitati velli* mandamus , quatenus „ creditores ipios ad juramenta fuper ufuris folven-„ dis preflita relaxanda , fublatocontradiftionia fit ap-„ pellationis obftaculo, diflnAionis ecclefiaflicr leve-„ ritate cogatis. °

c *Panaeafi cotuilio)* Habemus ex hoc loco, conci-lium *Ptrmeale* a Gregorio VIII. celebratum fuiffc ^anno mclxxxvii. cujus altum apud omnes feriptores filentium . Sed ego me puto reperifle aliquot illius concilii capitula, qu* luo loco dabuntur.

d *txjufd. fariit Hiff. j* Refpicit ad rladem a Mau-ris five Sarracenis hoc anno illatam Hifpani* , cujus fupra meminimus ex Godefrido monacho , Magnsm nutem fuiffe barbarorum irruptionem , magnam Chri-flianorum cladem , conflat. Vide Marianam in libro X|. de rebus Hilpani* cap. xviit.

e *MaluplitiU) fercahr.*) Jam antea ad Agobardum monuimus tam folicitos in hoc fuifle veteres, ut nui-, lam occafionem praetermitterent admonendi epifeopos ut a commeflitionibus *St* ebrietate abllinerent . Bt attulimus illic infignem locum ex commentario Hie-ronymi in Michzam prophetam. Refte ergo, fit jux-ta morem veterum, legatus ifte epilcopoe fit clericus admonet attendere ne corda eorum crapula vel co-mellationibus aggraventur, juxta, confiliumPauli Apo-ftol, ad'Timothcum (cribentis . Sed quod ait vitan-dam efle multiplicitatem ferculorum, refpicit haud dub>e ad confuetudinem Francorum, qui , ufLuith-ptandus adnotat in libro primo hiftoriarum fui tem-poris c. vt. cibaria multa convivis miniftrare contue-vemnt. Cujus etiam mnni antiqui teflimomum extat apud Walboghamum ad annum ncccxcri.

Stbphani Baluzii Notæ

HANC fynodom a magiflro Michaele celebratam puto cum io Hifpaniam proficiiceretur , legatio-nem illic abiturus nomine Cxleflini III. Romani pon-tifici» cujus legationi! meminit Innocentius III. in li-bro primo Regeftor epifl. xesa. Occationem autem mittendi tum >n Hifpamam letati eam fuiile puto quod . ut narrat Godefridus monachus fandi Panta-leonis ad Coloniam , anno mcxcv. fafta fuerit irru-ptio paganorum valida fit bellum ingens contra Chri-Pianos in finibus Hifpanic & Gallrcic » ita ut Rex Hiipanie metu periculi conditione cum eis iafta , >n regnum regis Francise demigraret , pafta pace cum ethnicis ufque in Pentecofte iequentis anni . Itaque Michael, cui negotium iflud Hifpanicum valde cordi

""i?1

CONCILIUM PARISIENSE

De reformando matrimonio Philippi Augufli Franc, regis fit Ingeburgis a duobus fedis apofl. legatis celebratum anno Domini MCXCVi.

PHilipptt! *htgihttrgtn Cmmù Danoram E rrgii ferorem, roajagem duxerat artao* MCxciU. eademque die , *ait Rigordm* iniligante diabolo , uxorem tam longo tempore cupitam , exofam habeic coepit . *Afex^xe pratext» confanguirut^iu* per cenfuram ecclefiafticam matrimonium eft fe-paratum. Pontifex Gcleftinus ad conqueftionem Danorum, mifit legatos fuos in Franciam, Me-liorem fcilicet presbyterum cardinalem, fic Cen-cium fubdiaconum. Qui Parifxjs venientes, con-vocaverunt concilium omnium archiepifcoporum, fic epifeoporum, necnon abbatum totius regni . In quo traâavenint de reformando matrimonio inter Philippum regem, fic uxorem ejus Ingebur-gem. Sed quia.fafti funt canes muti non valen-tes latrare, timentes etiam pelli fute , nihil ad perfeftum deduxerunt.

G· C O S S. Hac ad annum mcxciu. narrat Ri-gordus , quo anno cum Ingeburgem Philippus duxerit , timui fit matrimonirm rrfert , fit ea quas matrimonii occafione deinde contigerunt . Nam legatos concilii picfides non ante annum mcxcvi. miffos efle in Gal-lum, ex eo intelligimus , quod ad cenOMrjffsnftM *Da-xora/Xf* ut Rigordus loquitur , funt mifli. Cooquefium autem elle Canutur») Danotum regem narrat Rogerus Hovedenus , cum alteram conjugem duxi; Philippos. Quod ab eo faftum eflt , anno mcxcv. fit referunt Francicarum rerum feriptores omnes , fit au&aritun Aquicmftinum Rogerus unus paulum antevettic , fob finem fcilicet anni mcxcv. feribit expoflularoriss Ca-nutum dediffe litteras ad CaelcUinum . Qpod cum ra-tionibus noflris non pugnat.

G. C. DIVIONENSE concilium de eodem Philippi divortio celebratum collocat Binius anno mcxcviu fed pofl annos duos rejiciendum effe, mox intelliges.

CON-

CONCILIUM LA N CI CI EN SE

DE CONTINENTI A SAC EJLDOTÜ M

A Petro Capuano S. A. L. celebratum anno Domini Mcxcvii.

Q7\araw//c»«/ i» *conciliorum epitome, ad* ««xweAbere utebantur, a fe abdicarent . Ac illud prz-
O MCXCVIl. Authoritate, mf»r, legati apoftolici, Petri tituli S. Mari* in Via lata diaconi cardinalis Capuaoi celebratum fuit concilium Lanciciente. Qui lingulas dicecefes, vifitans, cum •lia quaedam, qu* adverfa religioni Chriftianae, & conftitutionibus ecclefiafticis, in facrO pariter & profano ordine inoleverant, correxit; tum fada fynodo provinciali ûcerdotibus imperavit, ut concubinas & uxores, quibus tum paffim li- terea conftituit, ut profani homines publice in templis matrimonio conjungerentur.

G. C. Bdita effis Poloni» a Petro Capuano h«c decreta narrat Miehovietdx, at *fine* ulla connlii men. ttona: narrat Cc Cromerus atque baa lrge» ait in <y. s nodis a legato conditas; fed Lancicieniem nominttim non exprimit. Fidem hac in parte -Stravolicio habui, qui didiciffe hoc ex aliis genus fu· monumentis potuit.

o® moemo» Mβ&ακαβMMAKM

CONVENTÙS EPISCOPORUM.

APUD G'E R U N D A M,

Ex Catd.de Aguirre Coocil. Hilp. ton. J. p. «01.

In quo Petrus Aragonum Rex conftitutionem edidit adverfus hzrcticos-

INitie novi principatus Petrus Rex Aragonum, filius Jldcpboqfi, ce^UtHtieaeni edidit anno 1197. «pxd Gmmdam, *qua obtemperans facrofanfia Romana ecclefia canonibus, yὂ bnreticos a confortio Dei, tf fanila ecclefia, 0* catholicorum omnium erxlufos ubijue dattmandas ac profe^cendes cenfuerant; b'aldenfes videlicet, qui vulgariter dicebantur Sabatati, five pauperet de Lugduno, & alios omnes bareticos, ab omni regno ditioneque fua exire juffit, minifiris regiis pracipiens, ut eos exire compellerent intra Dominicam Pafiionis Domini, idque fub pena confifcatieuis bonorum, tt comburit corperum, addita etiam pena adverfus eefdcm miniflros, fi négligentes fuerint. Huic autem ediilo, dum com fcrikeretur, interfuere Rajmundsu Barcmonerfis, Guillelmus Aufonnfis, & GuiUelmns Heknenfis, Pontius Hugo Comes Rmporitanus, & alii. Decretum ipfum ex archivo ecclefia Gcntndarfis ab illieftrifs. Petro dc Marea erutum, tale efi.*

Petrus Rex Aragonum & Comes Barchinonsc univerfis Archiepifcopis, Epifcopis, & ceteris Ecclefiarum Dei praelatis atque redoribus, Comitibus, Vicecomitibus, Vicariis, Merinis, Bajulis, Militibus, burgenfibus, omnibufque populis in regno & poteftate noftra conftitutis falutem & integram Chriftianc religionis obfervantiam. Quoniam Deus populo fuo nos preeiTe voluit, dignum & juftum eft ut de falvationedc defenfione ejufdem populi continuam pro viribus geramus follicitudinem. Quapropter patrum nqllrorum infide imitatores, facrofanâc Romane Ecctefic canonibus obtemperantes, qui hereticog a confortio Dei fandae Ecdefi* &catholicorum omnium exciufos ubique damnandos ac perfequendoscenfuerunt, Valdenies videlicet, qui vulgariter dicuntur Sabatati, qui fit alio nomine fe vocant pauperes dc Lugduno, & omnes alios hzreticos quorum non eft numerus nec nomina funt n<>ta, a fanda Ecclefia anathematizatos, ab omni regno dc poteftativo noftro tanquam inimicos crucis Chrifti Chriftianatque fidei violatores & noftros etiam regnique noftri publicos hoftesexire ac fugere diftride & irremediaWliter praecipimus. Et fub eadem diftridione Vicariis, Bajulis, & Merinis totius ribftrz' terrr ut ad exeundum eos compellant ulque ad Dominicam paflionis Domini mandamus. Et (i poft tempus praefixum aliqui iq tota terra noftra eos invenerint, duabus panibus rerum fuarum confifcatis, tertia fit inventoris, corpora eorum ignibus crementur Eidem mandato fortiter adjicientes ut didi Vicarii, Bajuli, Merini caftlanos & cafttorum dominos qui eos in caftris fuis & villis recipiunt moneant ut dc villis dccaftris fuis de omni tch-a fua infra triduum poft ammonitionem fuam omni poftpofita occafione ejiciant & nullum prorfus fubfidium eis .conferant. Quod fi monitis eorum acquiefeere noluerint, omnes homines villarum feu Ecclcfiarum vel aliorum locorum religioforumin dicecefi illius Epifcopi conftituti in cujus territorio idem caftlanus ac dominus caftri vel villa fuerit ex mandato & audoritate noftra regia fequantur Vicarios, Bajulos, & Merinos noftros iltius epifeopatus fuper caftra & villas eorum & ^ξ*Γ loca ubi inventi fuerint, &de damno quod caftlanis feu dominis caftrorum vel villarum aut receptoribus didorum nefandorum dederint nullatenus reneantur. Sed fi lequi eoa noluerint cx quo eis denunciatum fuerit, ultra iram & indignationem noftram, quam fie noverint incurfuros, viginti aureos pro pœna fingulieorum, nifi jufte & legitime fe excusare potuerint, nobis praeftabunt. Si quis igitur ab hac die & deinceps przdidos Valdenfes feu Sabatatos aliofve hzreticos cujufcumque fedae in domibus iuis recipere vel eorum funeftam predicationem aliquam audire aut eis cibum aut aliud aliquid beneficium largiri vel eis credere eofve defendere aut in aliquo affenfum praebere prcfumpferit, indignationem omnipotentis Dei & noftram fe noverit incurfurum, bonifque fuis abfque appellationis remedio ronfifcandis, fe tanquam reum criminis iaefc majeftatis puniendum. Hoc autem noftrum cdiâum, & perpetuam conftitutionem per omnes civi-

——■7—— civitates, caflclla, & villas regni noftri, & do- ultimum omnibusprxdicHs Vicariis, Mertnis, &
OtRtsn m'n,inone$ » >c I*r °™nes terras poteflati (eu ju;ifdidioni noflrz lubj das omnibus dominicis diebus per omnes parrochiales Ecclefias recitari jubemus & -b Episcopis crtcrifque Ecdefiarum remoribus atque Vicariis, Bajulis, Jullitiis, Melinis, & omnibus populis'nviulabiliter ubiervari, & praediâam jxmam xranlgrciTunous infcrcnd..m irrevocabilitei mandamus Sciendum etiam quod fi qua pertona nobilis aut ignobilis aliquem vel aliquos przdictorum nefandorum m aliqua parte regionum noflrarum invenerit, quodcumqnc malum, dedecus. At gravamen, prxrer« mortem & membrorum detruncationem, intulerit, gratum & acceptum habebimus, & nulhm inde pwnam pertimefiat quoquo modo incur, crc ; fid mag s ac magis gratiam nolbam (e noscit promereii, & poli bonorumipolialienem, dedecus &. gravamen quod eis irrogaverint, teneantur ttadere corpora Vicanis aut Bajulis olit is ad juflitiam o:am inde fieri mandavimus cxc niendam S. vem, quod non credimus, Vicani, Bajuli, Men'.), & totius terra noflrx homines vel populi c >ca hoc regi: dignitatis noflrx mandatum négligentes vei defides extiterinr, (eu contemptores vd tranfgreflores inventi (uermt, bonj um ‹ m .;mn confiicatione procul dubio muklcbmitur & eadem pœna corporali qua ncl.u.i plectentur Ad

Bajulis noflris prxlentibus ÔC futuris firmiter injungimus ut port admonitionem vei litterarum receptionem illius Epifcooi aut ejus nuntit in cujos diœccli fuerint confliiuti, infra odo dies ad ejus accedant prifentum, & tadis f«crofandis corporaliter evangelits ea qux fuperius fieri mandavimus juient fideliter fe in perpetuum uo (erraturos. Quod ii facere noluerint, prater i:am & indignationem noflram pœna ducentorum aureorum feriantur. Data Gerundx in pirlvrtia Raymundi Terr_concnfis Arclficpilcopi, Gautte-rii Gerundenfis Epifcopi, Raimundi Barchinoneniis Epifcopi, Guilielmt Autonenlis Epifiopi, & Guillelmi Elnenlis Epikopi, per nunuin Jchannis Beaxnenfis Dommi Regis Notarii, & mandato ejus (cripta anno Don ini nnllefimo centciimo nenagctimo ieptimo. Hums edidi & perpejux conflitutiotiis telles tunt Pontius Hugo Comes Empurit-nenfis, Guillclmus de Cardona, Gautimus de Rucc«bei tino, R./mundus de Villa Mulorum, Rayinnndus Gaincran.ri, Bctnjrdus de Pvrteîla, Guuldmusdc Granata, Petrus Latronis, Eximinus de Liiiia, M-haci dc 1 uiia, Gullclmus de Cervaria, Petrus c-e Forncella, Arnahius de Sal s, Pc tuis Auioncnfis Sacrifia, Bciengatnis dc PaLciolu Barcinoncnlis (acrifla, Λ Guillclmus Durfortis.

ODONIS EPISCOPI PARISIENSIS

SYNODICÆ CONSTITUTIONES

In nomine fancïat Trinitatis incip.unt rrolvbitio nes & pricepta obtervarca ab on-n bus laccrdotibus, data a senerabili Odone Par:lienli epitcopo

Cat I. *Dt modo & tempore telebran^*

J. *Fit Jovii tn luet frnocHi* 9x4· *pretima Iu: Lux Join bit rep.sc.it tertia pjjctj Jeq.<eni*

IN pfncipio fvnodi, antequam cantetur, Veni creator Spiritus, quxratur utrum piafemes fint abbates & (acerdutcs qui tencntui lynudo interefle. Et hoc facio incipiat epilcopus aita voce, Veni creator.· quo finito dicantur *orationes*, his precibus prxcedcntibus, Pater noilcr. Et nc nos, *&c.* Benedicamus Patrem, Poli partum ; i7c. Lztamini in Domino, dTc. Fiat pax, *&c.* Dominus vobiicum. Oratio, Omnipotens (empiterne Deus, qui dedidi («mulis tuis, *tie.* Actiones noflras quxiumus Domine, <?c. Deus qui falutis xternz, *&c.* Propitiare quzlumusjDomine nobis famulis tuis per (anciorum tuorum, quorum corpora vel rcliquix m cede fia prxienti requiefeunt, merita gloriola: ut eorum pia interceflione ab omnibus temper protegamur «dverfis. Infirmitatem noflram quxiumus Domine refpice, £c. Deus a quo (ancta dcfiueria, *&c.* Per Dominum, é7c. Finitis orationibus refidebunt, & legetur lectio · qua leila fiet iermo.

Cap. II. *Dt toitm.*

J. **Finito firmone licentiabit** epifcopus laicos **& fibulares, & alios clericos qui non** debebunt fyn- Jo interefle. Hoc facio legantur **praecepta** (s nudi.

2. His expletis, dicantur capitula qux funt addenda, & in hnc dillrctr pixcipiatui ut lerventur faccrdotibus. Deinde liquuntur preces pro ncceiiitate locorum & perionarum.

3. D'llr'de prxeipitur. (..cerdo! bus, ut jejuni intrent (jnodum · in /c;un;o cm.n debet fieri dc oratione.

4. Diflride praecipitur, ut irduti albis dc flolis intrent Mccrdotrs hnodum illam, quz celebratur tempore paichah. illain vero qux fit Septembri, (upcrpcllicns tantum & flolis.

5. Prohibetur i.icerdot'bus, ne caufas adducant ad (ynoJum, aut aliqua negotia qux non pertinent ad quoldam, & ne (ibi tunc ' minuatur, cum debent (ynodo interefle, prohibetur. · Venam «periri ia

6- Prxcipitu. diflnctius, ut omnes presbyteri, maxime curam animarum habentes, veniant ad fynodum : & (i gravi infirmitate detenti, aut alia neceflitate inemabili, venire n r pOtuerint tuum capellanu.n mittar^, aut clericum, loco luo. bntuinrm eliciendum pretext» morbi, ut forie crimi- nu alk-ujut

-r. P:xcipitur in eundo & redeundo a fynodo huneite ambulent presuyteii, A; honefla quxtaut hoipiua, ut m cis circumlprctc (e habeant, ne flatus clericorum vertatur ;n contemptum & opprobrium populo. Pixcipur.us in virtute Domini noflri dc Dei, v\ obulientix, ut honor maximus & reve;entia debita (inguhs facramentis fanctx ccclefrx prarcipue a facetdonbus Λ clericis exhibeantur, & ut laici limiliter exlubeant in quantum laccrdotcs moneant cos & exbortentur irn, fynodo, conrumxiK non dampetur.

Cap.

CAF. III. *Capitula rsaptifmum tangentia.*

Cv.fricnd» w> hir ή- mijiimaco·· i- fcofx s*rum jnn.·»· ,. i.irnuiMio· H.

*· Ifcptifmus cum reverentia & honore ccle-bretur, & cum magna cautela, fub hic forma: N. ego baptizo tc, in nomine Patris , & Filii, Spiritus fanfti. Et eaveat nuxime in dirtinûione serbcium & in prolatione, m quibus to- i-*ra virtus confiftit facramenti & talus puerorum. gt jn Komano fub eadem forma doirant frequenter iacerdotes, laicos baptizare debere pueros jn necetlitaie . & port inundationem ea facient facerdotes pueris qux fuient heri poti immerfionem.

1. Pro baptifmo nihil omnino ante exigatur: fed port laudab.lis confuetudo exigi poteft. B

j. Fontes fub fera elauti cuftodiantur , propter fortilegia . Chrifma fimihter & facrum oleum fub clave fervetur.

4. Semper facerdos interroget laicum diligenter , cum in neccflitatc baptizaverit puerum, quid dixerit & quid fecerit. Et fi in/enerit latcum dilcrctc de modo debito baptizalfe , & formam verborum in Romzno integre protulnTe , approbet fadum : fin auti-n non , baptizet puerum mt>do debito. Et hic eft modus: Petre, fi es bsptiz.stus, non tc baptizo ; fi non es baptiratus, ego baptizo te, i7c

5. Ad elevandum parvum de fonte , tres ad plus recipiantur i quod cni.n amplius eft, a ma lo eft.

Cap. IV. *Capitula de /aeramento cortfrmation:s .*

1. Sacerdotes frequenter moneant populum ad confirmationem puerorum .

1. Poft bapttfmum debet fufeipi facramentum confirmationis.

5. Quod fi confirm indus adultus fuerit, con. fiteatur prius, fi< poftea confirmetur .

4. Srpc dicatur la.cis , nc expedient diu ad confirmandum pueros adventum epifeopi, fed ducant eos ad eum , nifi adefte audierint prope ; U fic quod poffint nomina mutare pueris , fi velint , in confirmationem , aut fi vilum tuerie expedire.

5. Nullus facerdos confirmare aut confecrarc virgines prxfumpferit : folius epifeopi eft confirmare , virgines confecrarc , ecclefias dedicare , ordines dare

Cap. V. *Capitula de /aeramenti altam .*

1. Summa reverentia & honor maximus facris altaribus exhibeatur, & maxime ubi facrofanclum corpus Domini refervatur, & MiiTa celebratur I

2. Linteamina altaris & indumenta firpe abluamur, ad reverentiam & prxlentiam Salvatoris noftri, & totius curix cxleftis, qux cum eo przfcns adeft quotiens Milia celebratur.

J. Calices , quibus infirmi communicantur , decorentur, & mundi cullodiantur , ut devotius communicent infirmi.

4. Ampullulx vini & aqux in minifterio altaris mundx & integrx habeantur.· fimthtcr ampullulz chrifmatis & olei fanfti .

5. Non permittant presbyteri diacones (comminatur epifeopus eis qui hoc non fervant) deferre infirmis facrofanâum corpus Domini , nifi in neccrtitate, cum facerdos abfens fuerit,- fed femper facerdos cum magna reverentia & maturirate deferat in pixidc eburnea bene claufa , propter cafum , & cum lucerna przeedente, cantantes * feptem pialmos pamtentiales cum litania pro infirmo, eundo dc redeundo. Si longa via *fuerjy, addant quindecim pfalmos, &* alias oratiuneT; tie enim debitum peifolvurtt infirmo, & audientes invitant ad exhibendam Deo reverentiain & honorem & orationem · · s*ce,.io- «e>n n.irii.- ψκ» adeunt

6- Frequenter moneantur laici, ut, ubicumque viderint deferri corpus Domini ; ftatim genua Hedanr tanquam Domino Creatori fuo, & junilis manibus, quoadulquc tranfient, orent.

7. In pukriore parte altaris cum fumma diligentia & honelhre fub clave facrofanftum corpus Domini cuftodiatur.

8. Nulli clerico permittatur fervire altari male ornato, * fervato in majori ecclefia, ut nifi fuperpcllicio au', cappa claufa · ' F»»rr. uiii

9. Nullus bis in die Miftam audeat celebrare, aut cum duplici introitu, nifi in magna necclfitate.

10. Nullus antequam matutinas dixerit canonicas, & Piimam, prxfumat ' aliqua necclltate celebrare Mitlam. j *F>„.»'.·(· ‹l"c u

11. Ad horas beatx Virginis temper/tertius verius dicatur, capitulo, ut oblervat HJS. Maria mater gratix, & cantentur in ecclcna cum nota fic devotione, vel in regendo an cavendo.

Cap. VI. *Capitula de confefltone.*

1. Sacerdotes circa confertionem maximam curam adhibeant & cautelam, fcilicet ut diligenter peccata inquirant; ufitata, figillatim, inufitata , non *nifi A* longe per aliquam circum-flandam , fic tamen ut ex peccatis detur mate xia confitendi. Confrr wn it""« Ruar-

2. Ad audiendum confefliones * communiorem locum in ecclefia fibi eligant facerdotes , ut communiter ab omnibus videri poflint : & in locis abditis, aut extra ecclefiam , nullus recipiat confefliones, nifi m magna neccrtitate vel infirmitate. «cm

J. In confertione habeat facerdos vultum humilem, & oculos ad terram, nec afpiciat vultum cçmfitentis, maxime mulieris, caufa debits honcftatis , & patienter audiat qux dixerit in fpnitu lenitatis , & ei pro porte fuo pluribus modis perfuadeat ur confiteatur integre , aliter enim dicat ei nihil valere.

4. *Inceftiem faciens , deflorans , aut homicida,*
Pontificem quaras : papam, fi mt/crit ignem
Sacrilegae, patrii ptreuffor, vel Sodomita,
Si percujifli caricum : Stmonve fuifli.

5. Sacerdotes majora refervent majoribus in confelTionibus, ficut homicidia, facrilegia , peccata contra naturam, inceftum & ftupra virginum, injediones manuum in parentes, vota fraâa , & humfmodi.

6. Sunt tria in quibus nullus **habet poreftatem** abfolvendi, nifi dominus papa vel ejus vicarius, nifi jn neceflitate ; fcilicet in injeftione manuum in clericos vel quofvis religtofos , in incendio , per quam fententiam funt vocati fimoniaci : nihilo minus tamen talium rei remittendi ad epifcopum .

7. In dubiis femper eonfeffor confulat epifcopum aut fapientes viros, nifi ex necetftitate , quorum confilio certificatus, folvat fecurius aut Itge<, **maxime** prxlatos fuos-

8. **Audita confertione , femper confeflbr itw** ter-

terroget confitentem, fi velit abftinere ab omni mortali; aliter vero non abfolvat eum, nec injungat ei pmnitentiam, ne inde confidat : fed moneat ut iterum faciat quidquid boni poterit , ut Deus cor illius iiluftret ad poenitentiam .

9. In injungendis parvis pernirentiis fibi caveant facerdoirs; fecundum enim qualitatem cuipz & pollibiliiatctn confiteruis debet effe qualitas pœnitentiz, alioqutn quod minus eft requiretur ab eis.

Jo. *Cam furto raptui, cum fenore Simonii aflics › De -fc pcjfejfu eleemofyna non fit ab ipfis,*

It. In furto, rapina, ttfura, fraude fibi valde caveant facerdotes; non alias injungant poenitentias , fcilicet Miffarum , eleemofynarum , fic hujulmodi, priufquam reddiderint : non enim tale dimittitur peccatum , nifi rdlituatur ablatum .

11. Nullus Mittas quas injunxerit celebret , nec tricenarium nec annuale, fit pro minus pullus triennale fic quinquennale,

13. Frequenter presbyteri moneant ad confeffionem, fic przcipue ab initio quadragefime inftanter przcipiant venire generaliter ad conici fionem.

14. In confettione cavesnt fibi confeffbres, ne inquirant nomina perfonarum cum quibus peccaverint confirentes , fed circumftantias tantum fic qualitates fit fi confitens indicaverit , arguat eum *confeffor, fic fecretum* illud teneat ficμι confitentis peccatum.

15. Nullius ira , vel odio , vel etiam metu mortis in aliquo audeat revelare confeifionem figno vel verbo ullis , generaliter vtl ipecialitcr , ut dicendo *; Ego fcio* quales eftis . Et fi revelaverit , ubique mifericordia debet degradari .

16. Omnes praecipiant inftituta jejunia fervari, ut jejunium quadragefimz , quatuor temporum , vigiliarum , nifi ex magna fic rationabili caufa contra fiat, fic fextse feriat; ex debito enim tenentur facere talia jejunia.

VII. *Capitula contra matrimonium.*

1. Matrimonium cum honore fic reverentia celebretur, nec cum rifu fic joco ; nec contemnatur , etiam fi iecundz fic tertiz fiant : antequam fiat, temper tribus dominicis, aut tribus feftivis diebus zqucdiftantibus, quafi tribus ediftis, perquirat tacerdos a populo fub perna excommunicationis de legitimitate fponfi fic fponfz qui debent conjungi, fit ante fidem datam de contrahendo matrimonio, fie ante hzc tria ediâa nullus audeat aliquo modo matrimonia Celebrare.

2. Prohibeant firmtter laicis, per excommunicationem, forilegia fieri ; malefici quoque fic celantes confanguinitatemfic alia impedimenta matrimonii, votum, ordinem, consanguinitatem , affinitatem, difparemcultum , compatcrnitatem , quz tantum quatuor a matrimonio excludit pertonas, compatrem , commatrem , filiolum , fic fratrem fic lororcin fpintualem, fcilicet , filium vc| filiam patrini *.

' H.r α,γβ cjuommuiil· čjti publicentur.

Nu lus facerdos audeat perficçre matrimonium in cafu dubio , inconfulto epifeopo, fed ad cum femper referat omnes matrimonii dubietates, fi opus *fuerit.*

4. Prohibetui diftrifte fub pcena fufpcnfionis ne ullus facerdos aut capcllanus exigat aliquid ante benediftionem nuptialem, five pro teftimonio ferendo , live pro'matrimonio celebrando, occafione ferculorum qux debentur pro nuptiis : celebrato autem matrimonio recipiat fercula |ua, fic exigar, fi nccettir fuerit , ficuti coufuctum eft.

5. Prohibeat facerdos in ccclefia publice fub excommunicatione ne alterconjugum tranieatad teligionem, aut recipiatur nifi per epifeopum.

Cap. VIII. *De facramcnto Extreme UnElionit,*

1. Cum reverentia deferatur oleum fanâum ad infirmos, fic eos ungant facerdotes cum magno honore fic orationum celebritate quz ad hoc lunt ordinatz, fic nihilkmde penitus ex.gatur, five a paupere, five a divhe ; led fi quid giatis datum fuerit, gratis accipiant.

Infirmi quomodo vifitandi & *d-niorwndi fint ,A. Conci-5|um Namnetrnie cap. «.

2. Ad facramentum extremz unctionis moneant populum facerdotes , non tatuum divites fic fenes, fed pauperes fic juvenes omnes a tempore diferctionis , maxime a quatuordecim annis & fupra , fic ad omnes communiter, ut fe paratos exhibeant, cum nccctte fuerit.

3. Doceant frequenter populum hujufmodi facramentum licite iterari, fic izpe recipi, fcilicet in qualibet magna infirmitate unde metus eft mortis fic poft iufccptum licite reverti ad opus conjugale eum qui convaluerit de infirmitate .

4. Librum qui dicitur Manualis habeant (inguli facerdotes parochiales, ubi continetur ordo leivitii cxtiemzunftionis, catcchifmt, bapiilmi, fic hujufmodi.

5. Habeant finguli Canones pœu'tenttales , fie ordinarium officium ecclefiz, fecundum uium fic modum qui fervatur in ecclcfia majori.

fi. Moneantur facerdotes ne teftamenta fua ordinent per manum laicalem , fic ipfi frequenter prohibeant laicis nc fua teftamenta faciant line prxfentia facerdotis , dicat epifeopus quod non faciant eis in unum.

j^cu, m. corrugus PU '

Hic incipiunt communia pracepta fynodalia.

i. Praecipitur facerdotibus ut omnts reditus & poffèffioncs ecclefiz fenbant in miilalibus litis, fit prohibetur penitus presbyteris fie parochianis, dc de his que funt ecclefiz aut presbyteri «lie* Dent ab ecdefia, nifi per conlilium epifeopi.

a. Prohibetur diftinÂe ne pro inierragio corpus fepeliri differatur , fed poft fepulturam exigant laudabiles conluetudines. Idem dicimus dc fimiiibus.

3. Quictimque rezdificaverit in cemeterio excommunicetur, fi principalis pars domus per fc ceciderit.

4. Tribus diebus continuis vocetur excommunicandus , fic nifi ad julhtiam fe obtulerit, fic fidem dederit quod veniet ad diem fibi aflignatam , ac diein adverfario nunciaverit , excommunicetur .' fic excommunicatus nullo modo abfolvatur , niti modo a majori , przterquam in articulo mortis, fic tunc tamen data cauiioite, quod ftabit judicio ecclefiz.

5. Presbyteri fuper citationibus faciendis credant his qui dederint fidem : fed fuper excommunicationibus Lactend s non credam fine litteris . Sententias audafter ferant , latas diftrifte fervent, ut citius quam lententis deficiant, nemini parcentes , aut timore, aut amore , nec pro abfolutis cos habeant, nifi cis bene conftiterit .

6. Mor-

6. Mortue in partu fcindanter, fi infans credatur vivere; tamen fi bene continent dc morte earum.

7. Sacerdotes audito parochianorum fuorum obitu, ftatim abfolvant cos cum pfalmis pro dcfunftis, & colleâa.

8. Item inhibetur ne faciant defipnationes ecclefiarum in manu abbatum, vel quorumlibet patronorum, fed in manu epifeopi vel prxlati fui.

9. Non permittantur pntdicatorcs fuper arcas celebrare, nec pultare campanas per vicos, nec loqui in ccclefiis, nec prrfentare reliquias, fed tantum deferant *{etcnd»t* & faccrdotes pro illis loquantur.

10. Exhortentur populum femper presbyteri ad dicendam orationem dominicam, & Credo in Deum, & falutationem beats Virginis.

11. Moneant temper populum, & maxime mulieres, ne faciant vota fua, nifi cum magna deliberatione, & aflienfu virorum, &confilio faecidotum.

12. Nullus facerdos vel capellanus teneat in domo fua aliqua occafione mulierem > nifi fit mater aut foror. aut talis de qua vifum fit epifeopo quod careat omni fufpicione iuhoDcfta.

13. Prohibetur penitus univerfis facerdotibus ludere cum deciis, & interefle fpc/laculis, vel choreis afliftere, & intrare tabernas caufa potandi, & fine amictu, fcilicet cappa vel pallio vel fuperpelliceo, & comite clerico vel laico intrare domos alienas, aut difeurrere per vicos & plateas, & ne habeant cappas alatas & veftes inordinatas omnino prohibetur.

14. Nullus clericus vel regu'aris accipiat decimam dc manu laici, niti per manum epifcopi.

15. Nullns clericus fidejubeat Judaeo vel feneratori, nec obliget pro pignore, aliquo modo ornartfenta ecclefix vel libros Judco.

16· Nullus recipiatur ad pnedicandutn, nifi fit authentica persona, vel ab epifeopo vel archidiacono minus.

if. Nullus clericus faciat jusjurandum, antequam fuerit epifeopo przfentatus.

18. Frequenter moneantur laici, ut non retineant decimas, quas in periculum animarum tuarum retinent.

19. Nullus clericus poteft fibi retinere decimas jure hereditario poficllas, fed auâoritate epiieopi poflunt clerici fiu&us recipere, ita tamen quod temper laborent, & quod ad ecclcfiam revertentur.

20. Die dominica praecedenti fynodum, facerdotes qui capellanos non habent in fuis parochiis, femper inquirant publice in ecclefia fi qui fint infirmi in parochia, & tertia fcquenti die vifitent eos, fi aliqui fuertnt infirmi, etiam non requifiti, & faciant quidquid fuerit ad falutem animarum, ne mora, quam faduri funt in fynodo fiat occafio periculi : coram nihilo minus tamen etiam faluti procurantes provifionem, quam folent facere per capellanos vinos qui remanent, & diaconos proprios.

21. Sacerdotes die oâavo femper renovent facramenta ad fontem benediftum oleo & chrifmate, fit fandam Euchariftiam, ne vetuftate aliqui ad indevotionem moveri valeant aut errorem.

22. Si negligentia evenerit, ut, prxle&o canone & pera&a conficcratione, nec vinum nec aqua reperiatur in calice, debet ftatim infundi Autnimquc, & facerdos reiterabit conftcrationem ab illo loco canonis, *Simili modi pojiquam (anatum rfi*, uique ad finem ita tamen ut nias duas cruces ominar, quas fingularitcr fecit fuper panem. Quod h de iimprice vino vel de aqua fine vino fiat conlccratio, vinum reputatur pro (aeramento, (tJ aqua non reputatur ; & ideo illa negligentia dc aqua polita line vino ma* jor & ma/ori pernitentia emendanda eft.

23. Si quid ceciderit de (anguine Domini fuper corporale, rckindendum eft ipfum corporale, & in loco reliquiarum obfervandum ; f» palla altaris inde lincta fuerit, rckindcnda pars illa, & pro reliquiis fervanda. Si fuper infulam, catulam, vel fuper albam decurrat, fiB militer fiat. Si fuper quodlibet veftimentum, comburenda eft pars illa, & pulvis in faci trium reponendus eft: fi vero in terram ceciderit, lingenda eft terra : fi in ipfum fanguinem mulca, vel aranea, vel aliquid tale ceciderit, quia non fine vomitu & periculo corporis ', eft tergen- ' dus, & radendus locus ipfe, five lapis, five lignum, five terra, & pulvis in facrario reponendus.

24. Porro fi in ipfum fanguinem mufea, vel aranea, vel aliquid tale ceciderit, quia non fine vomitu & periculo corporis aliquando fumi poteft, igne cremandum eft, & tunc fanguis Domini fumatur : illud tamen quod intus ceci^derit prius debet in calice vino perfundi, $c Gquanto cautius fieri poterit, ablui, & poftea fuper pifemam comburi, & illam abluiionem facerdos^ fumat. Quod fi de corpore Domini fuper quodlibet aliud veftimentum : non incidatur, (ed vino abluamr, & ,a mimftro fumatur vinum ipium. Quod fi in ' primo datum reijcitur, prout diligentius poterit recipiat, & conjundum' cum vino in calice fumatur : fed integrum fumi non poteft, eo quod ore alterius projeâum eft.

25. Reus autem hu/as negligent ix, & qui cum eo particeps fuerit culpx, competenti iubjsceat dtfeiplinz : fi autem fupra lignum vel lapidem ceeiderir, modus luprauidus de fanguine Domini tebendus eft.

D 16. Prohibetur facerdotibus, ne nimis feftinent venire Parifios occafione fynodi, & ne magnam faciant moram lele vifitanao & reficiendo tam in via quam in civitate. Quidam enim iter arripiunt prxcedenti dominica, vel a die Luna. fummo mane, & moram faciant ulque ad fequentem dominicam, & magnum imminet periculum faluti animarum.

1'. Diftrifte praecipitur ut quilibet facerdos habeat in celebratione Miflx, propter munditiam veftimentorum circa altare, asuum manutergium.

28. Prxctpitur presbyteris, ut cum in canone Mitia inctrpcrint, *Qui pridie*, tenentes hoftiam, ne elevent eam ftatim nimis alte, ita quod pofE fit ab omnibus videri a populo, fed quafi ante pcftus delineant, donec dixerint. *Hoc tfl corpui meum : &* tunc elevent eam, ut poffit ab omnibus videri: & poft talem fufeeptionem tam corporis quam (anguinis & vini puri, aliquantum ab expueodo abftmeant : & fi abftinere non poliunt, in pifeinam hoc faciant fuaviter & urbane ; vinum autem potius rubeum miniftretur in calice, propter fimilitudinem albi vini cum aqua.

29. Prohibetur diftinfte facerdotibus, ne habeant fecum prolem quam in (aero ordine fufccpcrint propter fcandalum: & ne in fuis dpmi-

1 r[I poteft un· P"·. ,,ti. H*r. ' f- »g.

mibus habeant fcaccos fle aleas vel decios, omnino prohibetur.

30. Prohibetur diftrifte facerdotibus, ne accipiant gazeras vel admodiationes, nifi de decimis, quoniam eflet fpecies (negotiationis : fle ne habaant in pallis fuis pecias nifi blavi vd nigri coloris.

31. Similiter praecipitur presbyteris quod immobilia de bonis ecclefix aequi fita ecclefiis fuis tantummodo legent : (nam de jure aliud facere non poliunt) dc mobilibus vero luis rationabile faciant legatum.

32. Item prccipitur facerdotibus, ut frequenter dominicis fle aliis feftivis diebus in aliquaparte fermonis proponant fideliter populofymbolum fidei, fle eis diligenter diftinguant articulos fidei, fit in fingulis confirment populum, auftoritatibus flt rationibus faent feripture pro pofle fuo propter hxrcticos.

33. Sciatis quod excommunicati funt omnes illi in fynodo, qui fidem dederunt vcl accepeγunt de celandis matrimoniis : flt excommunicatio ifta recitetur in parochiis a fingulis facerdotibus.

34. Prohibetur facerdotibus, ne habeant capellanos habentes' cappas manicatas, ficut nec ipfe perfone debent habere: praecipitur enim omnibus habentibus ecdefias ut ad fingula tempora *ordinum fe* ordinandos offerant : fit hoc intelligitur in juramento quod fecerunt.

3f. Item prxeipitur facerdotibus diftriftiflime, flt fub perna magne emendae, ut cuftodiant precepts fynodalia quz feripta funt in lib llis fuis. Quidam enim, licet jam elapfi funt tres anni ex quo prxdiftos libellos habuerunt, ita funt négligentes, quod nondum habent pixidem eburneam, nec tabefnaculum ubi refervetur cum honore corpus Dotnini, nec fontes fub clave, nec chrifma vel oleum in aliqua capfula.

36. Prohibeant facerdotes ne fiant choree, maxime in tribus locis, in ecclefiis, in coemeteriis, & in proceflionibus.

37. Prohibeant facerdotes per excommunicationem, flt maxime tempore vindemiarum, fingulis diebus dominicis, ne aliquis Chriftianusretineat apud fe marchum vindemiarum quem Judzi calcant aliquo modo, propter illam horribilem immunditiam quam in contemptum facramenti altaris faciunt: flt fi remanient, detur porcis, vel expandant ad opus pro fitno.

38. Prohibeant per excommunicationem fxpe ne carnifices permittant Judxos laniare carnes fuas, nifi totum detineant Judxi.

39. Item diftrifte prccipitur presbyteris nehoftias, licet non facraras, dent pueris ullo modo: fic inhibetur ne celebrent fine caligis.

40. Item prohibetur diftrifte ne facerdotes cultellum portent cum cufpidc, nec clerici eorum.

41. Item diftrifte prohibetur facerdotibus ne permittant praedicare aliquos ignaros five illiterates, etiam extra ecdefiam, five in viis, five in plateis, five in aliis locis parochiae fux : fie fxpe de dominicis diebus facerdotes moneant, fic etiam fub ptrna excommunicationis inhibeant parochianis fuis, ne tales audiant propter periculа hxrefum flt errorum quos feminant.

41. Irem diftrifte prxeipitur presbyteris quod moneat parochianos fuos & parochianas, quod provideant ecclefix Parifienfi, qux multum indiget albis, fic ftolis, & toallis fic hujuimodi.

4;. Item moneant folicite fic affidueparochianos fuos, ut in Albigenfes bxreticos te accingant, fle iterum eamdemhabebunt indulgentiam quam alias habuerant.

44. Item moneant presbyteri fub pana excommunicationis omnes illos qui crucem habuerunt, fle votum fisum non funt profecuti, quod crucem fuam & proponant rdumere, fle portent.

45. Item praecipitur omnibuspresbyteris, quod excommunicent in generali omnes illos qui fecerunt coofpiratiooes contra presbyteros fuos, vcl contra ecdefias fuas.

46. Item prccipitur presbyteris, ut cum aliquis confitetur eis, fe fidem dedilfe alicui mulieri de matrimonio contrahendo cum ea, fle poft fidem datam cognovit eam, non dent ci licenriam contrahendi cum alia, quoniam firquens carnalia copula cum illa cui fidem dedit matrimonium confirmavit.

47. Item diftrideprаecipitur presbyteris fit fub excommunicatione, ne aliquos matrimonio,clandeftino conjungant vel benedicant.

48. Item excommunicentur omnes illi qui faciunt fe conjungi clandestine., aut benedici, *flt* omnes illi qui intereffe prxfumunt fiicerdotes.

49. Item praecipitur presbyteris ut, quotiens dubium erit quando aliqua jejunia vel nroccfliones inftitutx fieri debent, ficut in fefto faofti Marcl, peta'nt a decano loci, & fine ejus eoofilio ea facere non prefumanr.

50. Item pnccipitur presbyteris, ut, quando mulieres poft puerperium veniunt ad purificationem, dent eis tantummodo panem bcnedi&um, fit corpus Domini eis nullo modo propinent, nifi expreflê petant, fit prius confeffx fuerint.

51. Item moneant presbyteri parochianos fuos in confefiionibus & in praedicationibus fuis, ut faltem femel in anno peregrinando vifitent ecdefiam Parifienfem.

52. Praecipitur diftrifte omnibus presbyteris, ut pro domino rege faciant fpecialem commemorationem, quando poterunt.

y}. Item prccipitur presbyteris, quod finguli fcnbant nomina parochtanorum fuorum contratrum ecclefix Parificnfis, fic etiam feribant pro quanto quilibet eft confrater.

54. Irem praecipitur presbyteris, ne recipiant capellanos fine conficientia epifcopi vel archidiaconi.

5y. Item praecipitur presbyteris, quod nihil exigant a parochianis fuis, eo quod teftimonium dant pro eis, quando debent matrimonium contrahere.

56. Item prohibetur diftrifte, ne diaconi ullo modo audiant confetfiones, nifi in arftiffima neceiTitate ; claves enim non habent, nec.poffunt abfolvere.

57. Praecipimus omnibus decanis, quod inquirant de cetero, fic in feriptum redigant nomina omnium presbyterorum: qui in deCanatibus fuis decedent, eaque deferant ad fynodum recitanda, ut oremus pro eis, fic moneantur finguli presbyteri ut faciant fervitium fpeciale: hoc enim libentifftme debent facere, quia, cum deceflerint, fiet fimiliter pro eis.

58. Item diftrifte prccipitur presbyteris omnibus, quod excommunicent ter in anno fcilicet in pafcha, in nativitate Domini, fle in feftoeccleiix, omnes illos qui fcienrer celant feuda Parif. fit omnes illos qui fciunt fuper hoc aliquid, nifi illud revelaverint Parifienfi epifeopo, vel ejus mandarario.

59. Item praecipimusfingulispresbyteris, quod annuatim, idque in craftioo SS. Trinitatis, aniver-

tùreriaritUB omnium cunfratrum B. Mari* per A totam Parifieofem djœcefim celebretur.

do. Pnecipimu* ut moneatur, non Judcispr*. flare rotas, iecundum quod prcceptum eft: alioquin compellantur per excommunicationem.

Nota Skvbuini Binii.

Odo Hennci II. Anglortia regit, & regit Gallorum eonfanguineo*, invitus a4 epifeopatum Panfteniem Mauricio mortuo npeut eA. Puer eleemoiyntm too«tiabat lacrymjt. A4olrfcenttm Gregorius VIII. pene pari epticopo honora excepit. Qpem ia Angha re44i torn uberem habebat, tribut fcholaAieii ptupcribut difperfit 4e4nque: ita ut pavitione fu* ditaret. Vixit ad annum 1177. Vide pluri apud Pcrrum Birlenlem, ep>fl.i>7. Be i*I. Vide tt Baron. Tom. 11. anno 11(7.

Nota Gabr Cossartii S. J.

Male hit conflituttones B>niut retulit 14 Gregarii VIII. poniificttum, & qui obnt m 11Ì7. cutn OJoParilienfit epilcopui non furne, nili poft novem ut minimum inacs. Miuritio emm (ucceffit, qui anno de-

d8> H88H88H88K <β8K»> ıXΦ

ADDENDA

AD STATUTA SYNODAUA ODONIS EPISCOPI PARJSIENSIS.

L

ExNUofi Suppl. Ta U-PH- n». PRohibeant facerdotes publice *laids fub* anathemate cum Judris commercia facere, mutuo ab cis pecuniam ad ufuram rei aliquid acipere, eis vendere vel mutuo dare, vel ab ipût emere; quorum enim difpar eft cultus, nullus debet «fle animorum coolcnius.

II.

Infuper laicis prohibeatur fub perna excommunicationis, ne pnefumant difputare cum Jades de fidei Chriftian* articulis.

UI.

Item, omnes illos Chriftianos, qui cum Judeis cohabitant, dc annua ftipendia ab eis accipiunt, ipfis in domibus eorum ferviunt, excommuniettos haberi, dc a (aera communione arceri precipitous.

IV.

Irem confeffor non debet ad Angola peccata terrere conhtentem, fed elicere afpidem de caverna, perfuadendo per exempla David, S. Petri, Magdalense & Latronis, flehujufinodi, tandem terreat & injunfta pernitentia fpem fpondeat, fi ramen vitaverit refiduum, aa quod jufta Auguftinum necefle eft fugere occafioncs & opportunitates peccatorum.

V.

Non refpiciat confeflbr vultum pcenitentis, pntfertm mulieris, nifi forte in tranfitu, fed cito & verecunde, ut percipiat figna contritionis, nec requirat nomina perfonarum, cum quibus confitens peccavit, nifi forte in cafu, ut poffit fuum parochiaoum obftioatum, vel iuamparochianam per (e vel per alios fui criminis comites ab obftinatione peccati deterrere, ita tamen quod perfonam fibi confeffam in nullo reddat notabilem. Ita etiam quaerat fi confitens voluerit fpoote alium nominare; de alieno parochiano forfan debet aliquas circumflantia* *ejus* ordinario intimare.

VI.

Non dicantur duo introitus fub uno canone, quia m nullo officio ecclefiaftico fit talis monftruofa mixtura, fed celebrata integramiffauna, poteft facerdos extrada claufula * addere plurcs, prout tempus exigit, vel ipfius devotio vel audientium. f. catula

VII.

Item nullus bis in die miffam audeat celebrare, nifi grandi neceffitate, ut in Natali Domini, ubi non eft facerdos alius; nam ft tres funt, Cinguli debent fingulas celebrare. Tamen dominus papa dc epifeopus non fic.

VIII.

Item quando celebrata miffa, fupervenit ex opinatu cadaver, fi defit coadjutor, debet idem pro defundo celebrare; quia non eft corpus humanum fepulturc fine miffa tradendum, fi fit congrua celebrandi hora, dc nifi poft cocnmunionem receperit facerdos ablutionem feu explanationem. Nam poft receptionem ablutionis, nullus debet celebrare, quia ibi purum vinum eft vel aqua, fed non in pilcina projici, led ab alio jejuno fumi debet prima ablutio, quia ibi remanet aliquid dc (anguine.

IK.

Si fit facerdos celebraturus (nam fi feflum habens propriam miffam fupervenit in die inofficiata, id eft habente proprium officium) debet unam miffam integram decantare, illam fcilicct que celebrior videbitur coofiderata loci & temporis ratione poftmodum fubiungere officium alterius miffz. Tertius cafu* vel deinceps bis in die celebrandi nobis interim non occurrit, nifi forte aliquis habeat ecclefiam fimul & capellam, quod non eft diu de facili tolerandum, nifi habeat eoadjutorem. Item in defeâu V tici poteft bis celebrare aliquis.

VITA

VITA INNOCENTI! PAPÆ III.

INnocentius ejus nominis tertius, LothaiiusA antea appellatus, juvenis triginta annorum vel paulo amplius, fed egregie prudens & eruditus, mirabili omnium confeniu ex cardinale diacono, altero die poli obitum Cxleftini papx quinti, nimirum Idibus Junii anno 1198. creatus eft pontifex ^tempore Ottonis quarti regis Germanix.· cui contra Philippum Barbaroîíx filium reclamantem magis favens, coronam imperii currt\benediâione folita contulit, & ex caula jnmtLina viciftim abftulit. Nam cum donationemSJJam, qua Machildis filia Rogerii principis Sicilix Marchiam Apulix Romanx ecclefix donaverat,' ille poft impc--.*.tam imperii coronam, tanquam invalide citra conienfum imperii principum fiidam (ibi vindicaftct; ac prxterea etiam contra jusjurandum quod paulo ante emi(erat, ut beatus Antoninus tertia parte chronici titulo decimonono annotavit, Apuliam & Calabrum vi & armis libi lubjicieus, mandatis apo(lolicis obedire contemneret · papa fententiam excommunicationis prunum, ac poftea privationis fic depolitionis in eum ferens, Sigefrido archiepifcopo Moguntino, ut eft apud Trithcmium m chronico Hirlaugtenfi, prxeepit ut per totam Alemanniam imperatorem excommunicatum JXC ab imperio depofnum denunciarct; quod & fecit. Interea cumOtto archiepifcopum perfequens neque de abiolutione petenda, neque de tranfaaione ineunda quidquam curaret, Innocentius pupa Fndericum II. Henrici fexti filiuin exConftantia, de confilio regis Francix, ex voluntate etiam certorum principum Germanix, e Sicilia evocatum in Alcmannism mifit, mandans prin* cipibus imperii ut ipfum in imperatorem fufeiperent. Otto cum exercitu fuo Fiiderico quidem occurrit; fed dereiiâus a fuis, loco cedere, & in Saxoniam lecedere compulfus eft. Fridericus vero ab omnibus tanquam rex, in conventu priocipum Aquifgtaiii habito, fufeeptus eft. Poftea Otto coutra Philippum Francorum regem, qui Friderico (ludebat, in bellum una cum rege Anglix avunculo luo, cumque Brabanti.x duce & comite Flandiix profeftus, apud Tornacum luperatus, ac demum anno Domini izifi. abomnibus defertus, & prx mentis dolore infirmatus, met itaque oppugnatx Romanx fedis perna Deo vindice mulâatus, poli multas angufiias mortuus eft. „ Initio pontificatus fui, ait Rogerus, „ qui fub ipfo hiftoriam Anglix 1eripfit, (latum „ curix in melius mutare volens, majorem par- pttonnobi- Q_ I,I Inno- n> <Àcnl „ tem janitorum & olliariorum curix abjecit, „ ut conqucrentes tam clerici quam laici, libe„ riores ad eum haberent acceifus. Et paulo infra: Poil conlecrationem iliius, prxfcétus fir tribuni Urbis & ceteri Romani, exegerunt „ ab eo reditus & confuctudincs, quas prede„ ceffores fui Romani pontifices iis impendere „ lokbant. Quibus rpie refpondit, fc hoc niui„ quam facturum: cum t fi feciflet, contra Dc„ um & in prxjudicium Romanx ccciefix facc„ ret. Quo«i Romani audientes irruerunt in bo„ na iljus, & diripuerunt ea.' ipfe veroexcom„ municavit eos. Hierofolymitanx urbis, quam lub Urbano III. Saraceni eccupaverant, recuperationem plurimum exoptans, litteris legatifquc iniifis,' omnes ad hoc bellum eft cohortatus: lecutufque prxdeceflorum fuorum veftigia, ad depravatos inores populi corrigendos, ad hxrettcos damnandos, & principes populumque ad terram fanétam recuperandam, Lateranenlem fynodum œcumenicam XII. indixit, eique inter 4p. epiicopos prxfedit. Ad omnes pene Europx reges fic epifeopos litteras falubrium confiliorum pleniftimas fcripfit, quas legi, fit ut ait Trirhemius in chronico HirfaugicnG, in judiciis obiervari mandavit. Eodem authore Livonia, ut ait Blondus, fidem Chrifti amplexa fuir. Hujus Pontificis mandato per Simonem comitem Montifortenfem, Germanorum auxilio fictum, Albigenfes haeretici in Gallia ante annos aliquot exorti, parum fugati» partim vero per legatum fedis apoftolica- ad pœmtentiam fic unionem ecclcfix recepti fuerunt. Hoc tempore faniftus Dominicus Hifpanus ordinem Pixdicatorum, (ancius Francilcus ordinem Minorum, in Iralia mftitucrunt, multofque hxreticorum & infidelium ad fidem Chrifti converrerunt. Latei»»-n(* Epiftolc tn- naeuimjw

Almaricus de viginti *erroribus* conviâus, cum feftariis pluribus Parilns poft obitum› exhumatus, combuftus eft. *libro 6.* Hxreticorum eorum, qui Trithemio auâore in Alfatia docebant, ciu.n carnium quovis tempore, ttiain in quadragefima, licitum e(Te, fot meationem, ut qux naturali inclinationi conveniens foret, non effe prohibitam, octoginta apud Argentinam uno dic combufti fuerunt. Pontifex dum h^poft hxc tandem pacis faciendx cauta inter Pilanos & Genuemcs Pcrufium lc contubfter, in oppido illo mortuus eft, ut ait Uupet^entis, deciinofexto Kalendas Augnfti, armo Domini 1116. peradis in pontificatu fuo annis ulodeciin, mentibus quinque, & aliquot diebus. Almanrus itu› it»» ccnùuitui

Admonitio Gabr. Cossartu S. J.

Dc Innocentii III. & confequentium pontificum epiftolis.

P Finem hic facimus coacervandi pontificum epihcE'la», quarum nimia varietate & copia rn immenium haec velumina excrelcerent. Quis emm bullarum, & brevium modus? Accedit quod nulle eas periculo pr*teimittimus, cum in biiJ.no. m Bzovu, Raynaldi, Vaddinp, Spondamque annalibus, aiufque colleAiombus› requiri a fludiofo leMore poiTint.

Innocentii vero hujus omittendarum epiPolarum cauta multo etiam eft ju filor, cum unum in corpus collegia: brevi, ut Iperamus, proditurae lint.

CON

CONCILIUM SENONENSE,

ADVERSUS HÆRSS1M PoPVLICANAM,

Anno Domini mcxcviii. cckbraturn.

IUr<M/4u *vtonut t»* ri*M '

A Nno Domini MCXCVIII. *inquit cirinicm Ântiffiodartnft Roberti Montebi S. Mtriani,* hxrefis Populicana, omnium hxrefeon feculentifiima, virulentas radices luas late quidem, fed latenter, hoc tempore propagarat. Apud urbem Nivemis, Abbas S. Martini, & decanus maioris ecclefix, de hoc pefti|cntiilimo errore notati, epifeoporum fiiluntur concilio, Senonis convocato.· ibique Abbas deponitur, Decanus fufpenditur; & fic ad fedem apoftolicam deftinantur. *Htliennt cbrantton.*

Abbttis àT *Dtctnittnftm Inwentins III. Amplius tstflictt* in *tpiieiis, qnts Jubjiao.*

Lib...ep.s,.

INNOCENTII III. EPISTOLA ad Michaelem Archicpifcopum Scnonenfcm.

Cap. inter foikiiudiim. Extra de purs-Canon.

T^ter folicitudines noftras, &c. *Et infrt.* Sane 1- ficut cx litteris tux fraternitatis accepimus, cum ad preces venerabilis fratris noftri Autifiiodorcnfls epifeopi ad villam, qux Caritas dicitur, acceifillet, prxfentibus eodem, & venerabilibus fratribus noftris Nivernenfi & Mcldenfi epifeopis, in unum fecifti ejufdem villx populu.n congregari.* ubi dc hxreticis, fic eorum dogma- C tibus inquifitione diligenti habita, inter alios, Juos fuper hxrctica pravitate reperifti publice inamatos, Decanum Nivernenfem communi didicifti opinione gravari, & in eo, & per eum non modicum fuiffe fcandalum catholicorum animis declaratum. Unde propter vehementem infamiam, & grave fcandalum, ipium ab officio, & beneficio fufpendifti .' apud Autiffiodorum ei diem certum affignans, quo tuo fe conlpeftui prxfentaret, ab objc&o crimine defenfurum. Cumque ftatuto termino ad tuam prxfentiam accefliffet, prxfentibus didis Autiffiodorcnfi & NivemenG epifeopi^, ac pluribus in utroque ju-p re peritis, cum certus accufator contra eummi-~ nime compaterer, tu ex officio tuo telles tam pro ipfo, quam contra ipfum recipi, ac diligenter examinare fecifti, & atteftationes etiam publi-

I,, cmtiii» . c,r*' Cumque polimodum fe non ad conceflum ei .diem, tuo fe conlpedui prxfentafiet, cum facultatem ei liberam indulfifles, in telles ac eorum diita dicendi, ac proponendi fuas in medium rationes, quibufdam propofitis probationibus & allegationibus, tandem renuncians, fententiam poltulavir. Tu vero cum venerabilibus fratribus noftris, Trecrnfi, ac diftis Autiftiodorenfi fit Nivernenfi epifeopis, fecedens in unum, infpc&s arteftationibus diligenter, fic adhibito E plurium confilio fapientum, quia crimen contra eum liquido probatum non erat, ipfum nonduxifti dc hxrcfi condemnandum. V^pm quoniam ex dictis teftium multa erat prxfumptio contra cum, utpote cum eflët manifefte probatum, cum familiaritatem hxreticorum non folum habuiffe, fed etiam captafle fcienter; cum publica etiam laboraret infamia, fic tantum fufeitatum effet fcandalum contra ipfum, quod non pollet

A canonica purgatione deleH. nec ipfum abic've-re, nec purgationem quam obtulerat ab toitiv, fit tunc etiam offerebat, recipere voluiili, fed ipfum cum litteris tuis ad fedem duxiili apotlolicam deftinandum: irttelligens, quod ex conccffa nobis plenitudine potcftatis, citra pernam canonicam difpcnfare pofiimus, fic. ultra eam rigorem feveritatis augere. Ceterum qi poli modum in noftra prxfentia conftituto, communem audientiam* in conftftorio noftro conccftimus, ubi fe multipliciter nixus eft excufare: illud prxfertim allegans, quod cum non apparente accu- _ iatore legitimo purgationem offerret, teftcscon- ® tra eum non fuerant aliquatenus admittendi. Nos igitur litterarum fcientiam, & honeftatcm morum in tc pariter attendentes, licet ecclefiaftica conftitutio tales ab officio tantum ufque ad purgationem canonicam doceat fui pendendos: quod tamen etiam cum a beneficio ptopter immanitatem criminis, ut credimus, lufpcndifti, nolumus improbare. Nec illud etiam proptercaufam improbamus eandem, quod licet nu lus contra eum legitimus accufator cornpaicret, ad detegendam tamen hujus mortiferx pcftis, itnmo mortiferx mortis radicem, ex officio tuo, fama publica deferente, voluifti plenius inquirere veritatem. Attendentes autem vulgatam infamiam, grave fcandalum, fic vehementem fufpicionem cx teftium diilis obortam, qua contra eundem decanum facere videbantur, cum propter eorum quodlibet ei eflet purgatto injungenda .' fic fervantes fic mollientes rigorem, dc donfilio fratrum noftroram àrchicpifcoporum, fic epifeoporum, apud fedem apoftolicam exiftentium, purgationem quartxdecimx manus fui ordinis ei duximus -indicendam. Ipium igitur ad re cum litteris apoftolicis remittentes, ut ubi purgetur, ubi nofeitur infamatus: fraternitati tux"per apoftolica feripta mandamus, quatenus afeitis tecum difte Nivernenfi fi venerabili fratre noftro Parifienfi epifeopis, indiâam ei a nobis purgationem accipias. Ita tamen ut qui ad ejus purgationem procefTerint comprobandam, fint fide catholici, vita probati; qui converfationem, fic vitam ipfius, non tam moderno tempore noverint, quam tranfaâo. Purgatione verojjrecepta, beneficium ei reftituere non poftponas, ne cogatur in cleri opprobrium mendicare. In pa> nam autem familiaritatis illius, quam cum hxreticis fcienter habuifte dignofeitur, eum ab officio manere fufpcnfum volumus, donec fcandalum fopiatur: ita tamen, ut publice familiaritatem haereticorum abjuret. Prxcipias infuper illi diftrifte, ut in prxdifta fic #liis villis circumpofitis profiteatur fic prxdicet fidem catholicam, ac confundat fic deteftetur bxreticam pravitatem.' fic deinceps vitam fuatn bonis adornans operibus, ut infamia convertatur in famam, & omne fcandalum fic iufpicio de catholicorum mentibus deleatur. Qtiod fi forfan in purgatione defecerit, eum ecclefiafticis diftriâionis mucrone percellas; fic ab officio, beneficioque de- po-

"~~~"pofitum ad agendam poenitentiam in ardum monafterium retrudere non omittas.

n>t. Datum Laterani, nonis Maji.

INNOCENTII III. EPISTOLA,

Ad Petrum & Maria in via lata diaconum car* dinalem, apoftoliea fedis legatum : & ad Odonem epifeopum Pariiienfem.

tib. ». epM. z^\Uod legimus in Apocalypfi, Acc. *Et nfre.* Nuper enim ficut ex tenore litterarum venerab. fratris: noftri Scnoncnfu archiepifcopi, & relatione diledorum filiorum R. & D. nunciorum ejus nobis innotuit, multa de hcreticis At eorum fedis in partibus Gallicanis, que ab hujufmodi fece prorfus olim intade manere folcbant, incrcbrefcente jam vehementer infamia, cum idem archiepifcopus ad villam, que Caritas appellatur, in qua plurimi dicebantur profeffores harefeos deliteicere, rogatus a venerab. fratre noftro Autiflàodbrenü epiicopo, in cujus ditecefi dida villa confiftir, acccflJffct perferuraturus diligentius veritatem, clero & populo convocatis, poft diligentem indagationem, prater alios quamplures, qui erant ibi de herefi publice infamati, Raynaldum quondam Abbatem S. Martini Nivemenfis compérir hujufmodi contagione refperfum, & publica fupee hac infamia labo* rantem. Et quoniam in eo plurimum fcandalizabatur & populus, & clerus : de confilio pra- didorum Autifliodorenfis, Meldenfis, & Nivernenfis epifeoporum qui aderant, & plurium prudentum virorum, eum officio, beneficioque fufpendit *: diem* apud Autiffiodorum illi profigens, ubi coram eo forte fi pqflêt fe de tanto crimine tueretur. Cumque die profixa fuam coram eodem archiepifcopo exhibuiflèt prefentiam, affiftentibus pnedidis Autiffiodorenfi & Nivernenfi epifeopis, multifque aliis viris difcrctis, & prior ecclefia S. Martini, de harefi, adulterio, Ac ufura, Ac quibufdam aliis eum intenderet & paratus effet protinus accufare : ante litis ingreffum, licet nullum inferretur ipfi gravamen, fedem apoflolicam appellavit. Cujus appellationem fruftratoriain, quoniatft propter infamiam & publicam notam criminis didus archiepifcopus non admifit, dc profatus prior paratus fuit in continenti objeda probare fpontaneus caufam fubiit, & objeda crimina penitus denegavit. Prior autem confeftim quofdam ex canonicis fuis telles produxit : qui cum a praefato archiepifcopo recepti canonice, ac diligenter examinari fuiffent, & atteftationibus, prout debuit fieri, publicatis, ipfi etiam Raynaldo poftulanti copiam earum fuffkienter exhibitis, ei dies effe apud Senones aflignata, ut in concilio fuffraganeorum exciperet, fi vellet, contra teftes, & eorum dida, & fua defenfionis proponeret rationes : die profixa, & loco etiam affignato, fuis libere, ac plenarie propofitis rationibus, interrogatus pluries, fi pro fe vellet aliquid aliud allegare, probationibus, & allegationibus omnino renuntians, fententiam poftulavit. Et poftmodum f«pe dido archiepifcopo pariter cum venerabilibus fratribus noftris Trecenfi, Autiflâodorenfi, & Nivernenfi epifeopis, aliifque prudentibus viris, fecrera deliberationis tradatum habente, advocatus prrdidi Raynaldi fine illo ad coofilium eorum intravit, Atpropofuit, ipfam appellationem, quam ante litis ingreffum interpofuerat, ratam habere, Ac eam iterum innovare. Cumque pofimodum ad ferendam fententiam exeuntes, compe- rilent pro certo, eum olancuIo recefiffe: didus advocatus ejus, afferens ipfum fecreto, imperato, appellationem denuo publice innovavit. Unde memoratus archiepifcopus, quamvis non fuilfet appellationi hujufmodi deferendum, noluit eum de harefi conderoaare. Pro adulterio tamen, Ac aliis, qua ia damnationem ejus erant manifeAius divulgata ', Ac -quoniam propter infamiam herefis, Ac fcandalum, quod in populo fuerat inde fubortum, nullatenus etiam ad tempus, in adminiftratiooe abbatia fine omnimoda defola' tionc monafterii poterat tolerari de communi confilio coepifeoporum, Ac aliorum prudentum 3ui aderant, ipfum in perpetuum per fententiam ultimam officio privavit abbatis Ac canonici S. Martial, de licentia ejus, quendam alium elegerant. Ceterum idem archiepifcopus atteftationes contra eum receptas, nobis tranfinifit redaâas in feripram ex quibus duo gravia fatis probata effe videntur : videlicet, eum ferio, Ac affêrtive dixiffe difputando, Ac defendendo horeticorum errorem, quod corpus Domio» mittitur in feceffum ; Ac juxta verbum Origents, omnes tandem fore falvandos. Allegationes autem, Ac rationes prssdiâi Raynaldi, de quibus fepeditus archiepifcopus in fuis litteris fecerat mentionem, nobis per litteras vel per nuncios exponere non curavi^. Propter quod diutius expedivimus, fi forte alii nuocii iuper hoc inftrudi plenius advenirent. Quoniam igitur caufam tranfmiflt ad nos minus ïufficienter inftrudam, Ac ex hoc nobis fcrupulus non modica dubitationis emerfit, maxime cum fit plena maturitate in tam arduo negotio procedendum : diferetioni veftra per apoftoltca feripta mandamus, quatenus Deum habentes pra oculis, Aç catholica fidei veritatem, tam atteftationibus qua contra pradiftum Raynaldum nobis tranfmiffc fuerunt, quas vobisfiib bulla noftra tranfmitiimus, quam etiam allegationibus, Ac rationibus fepe didi Raynaldi, quas coram profato archiepifcopo propofuiffc proponitur, attente ac diligenter infpedis., publica quoque fama nihilominus inqutfira, nifi ex eis aliquid perpendere poteritis, quqd a ferenda condemnationis fententia contra eum merito animum veftrum debeat retardare, fublaro cujuslibet contradidionis Ac appellationis obftaculo, ut in eo puniatur, in quo peccavit, ipfum a facerdotali officio deponatis. Et quoniam metuendum eft, ne in laqueum defperationis incidens, & ad perfidorum haereticorum infidelitatem ex toto con* verius, eorum praevaricationibus contaminet gregem imadum : retrudi eum in diftrido monafterio faciatis, dc ibi ad agendam poenitentiam fub arda cuftodia detineri : attentius provifuri, ut ita mandatum apoftolicumexequammi, quod devotionem veftram debeamus merito commendare, Acc. Datum Lateran. XПI. Kal. Julii.

Nota Gam. Cossaktii S. J.

Qui a Petro «toniebo Popalicani haratici dicuntor, udem a VTillrlmo Rritone vocantur *Pofeliceni :* At fic defcribuntor Philippidoa lib. 1

£·> h·» *cujnfii* rrpndaot. «w *rarw*·/ *uti tgt* ânxnt *, jhejqnt [u^trftiuonei Indecent ; tre-idter feii* rsnjit ep«/W« *Penil, Ontert fni fidti jeperrtt contrtne* ;
Ptfthcenei -Mtlgeri nonunt dicent.

Eo(dem autem effe sui ab Alexandro tertio, «n Lateranenfi concilio generali cap. xxvti. Publicini vo* cantur, temporum, regionum, nominum ratio per* fuadet. Je *Ge/come*, inquit, *Albifcfi»*, £· psrtffia/ Ts/e/awr, *& elili lacu, bcertticerem, qnet elit Cetbe-*

ANNO CHRISTI t,fl.

...rw.a/n Merewe t etii Ptriliteircl , elii elite eexuet- tau **«*» » livwlert âeaaMta rerwrfftee . Qptare ex vertas apparet eandem elle hciefîm, divertii appella. tam nominitata i poamcum in Albigefo iavalnifleait, fatis indieat efle Altageniem.

A Retro Capuano cardinale fedis apoftolier legaro celebratum efle hoc concilium qni afletuit. Baionû continuator Illnflriffimus Spondam» , vir de hiftoha ecclefialtica optime alioqei meritus , teftimonnt duo* tara refellitur. Altera*»eft Rigordi, qui in geflisPhilippi Augufti cardinalem hunc , mulum hoc anno ut pacem inter Francorum Anglorumque reges conftitue* rec , in Gailias non ante exeuntem Decembrem renifle affirmat. Senonenfi igitur prcefle concilio ance anni huius finem qui potuit? prsfertim cum (ancien* da . cajes cata» lag»*.* erat , paci, prius operam

nonnullam ab eodem operteant, quamde cdibran- 4i» «lix 4c. rc conciliis cogitaict . Alterum eft teilimoruum Innocentit III. cujus xx epiftolis dutbttt paulo ante 4elcripUi intelligitur prWuiila archiepifcopum Smonenftm hmc concilio iplumkua , & epilcopo*, Trecenfem, Autiftio4or<nfem ', AcNiveroenfem , ju4i« cm unoa (wile .

Ojus vero <44it Spon4anua i4er^.- Rex perfentietu leirwee wile frecedere * centre trju». per nimctei [eee fecit ed fedtet -fefieiitet» eefelitn .J Crgafiu ver» no- wi cRpeZ/cciMC deferret , je» »c differret ed teetpu/, Ac. <o»i4enr> verbu 4rfcripta iuni ex geftn Innocentu trrtir , ubi bre -dicuntur non 4e Senonenfi concilio anm MCXCV1U. fed 4« Divionenii ann. MCXC1X. ut roex tests .

aXNO CHRISTI ·ı,ı.

* Ne»n «4 «urneo- '''«- ‹ lici- '*-·

488*488· 488*488· 488·488·488* *Ê8· 488· 488* *®8* · βΘ4Β

TOA'NNOT Tor KAMATHPOT".

SwqJntw ψιφ<«μ«, xmXo'er w «vnr < tr« , Aa^Sfèp fèf ^utMtTxar &πξχ$ΐλφβκ Joe. p» iÇ μαλλi» rnCt^r Im 9 xà» a «tXzTrxoi &<«?«< Tare à xhAwotp dr tiuihAim iζiî ψκφ<'«μ«')/. Ἰρμττμ ι'λίμ Θiï αρχ«ΓΤ/σ·χοH8· Ktaraprcravé* . λMK,νiβκ 'P«μ>κ« ^ ·ι»»μ^ι^· νβi^ιβργκ, Ce xio'f βiιλφν βτMΑτηρΓό , ιύ itpenurp jriÇntàtTf Δvppιχi» t iÇ ύ-χιpiιμφ . rd ûiefcAtratrpi trwxôr^ ûta^s'Atv;.

O" IOANNIS CAMATERI CPTANI PATR1AR.CHÆ.

Decretum fynodele fired prMbet neam & terndetet fobritut due/ , texere/ decere :

Ex Supp. M^ηΛ ττ· P'M'

Joaftnes miferatioce Dei archiepifcopus Conftantinopolis , novar R.omr, & iinivcrialis patriarcha, dilefto in Domino fratri & comminiftro, ianûiiïtmo & honoratiftimo Dyrrhachii mctropolitano, itemque roiigioGflimo epifeopo Deabolis

E'N xuek» eheemri α!»λφβ' iÇ ruMs/kp^s, itptintn μη^οχολ/TB Διppα^ἷν >ζ ὐvipτιμτ , rù θMφiλiΓαη txrcxsrr ΔιαΣολ(*κ. ο Καχαvid^lK Ἀλιξτ·* in' 1β «pd ιΐμvιι a^rwntr» -«-τχιαρχχ χαpατάi ιύ ùpjS σαιπiμ'p) rùi χ«$' »μ«« vjrtef rcurelx, xseni rev ΦiβpM^ov μη»α, τη ταpτλθὑβτκ «pvηκ cxmMiinaK, efo»j>nraw wivo* μ/μp >αμ« rjï «'«a τι Ot.axr®- ûtz/φα· χἶv ·pμvμû>1 Eûiβχ/αι, τη αυπiiiλφν η χα»τ»-Cdtn Σ/βατ», χιφ» Kwcerpn're τι Bwi'awm, «»o-ΘαλχΟ'l| rev όμ/^irlw àutïit , rev Ctofaχïτiω txdï*·* inçtvni, Bαp3«v rè Μαχpόμμαηv. sr* βι/τ» ιζ ^«μ/«« ruvtô* αî/μ/M-λακ. $ sx? rm« frpa dCyfi τη{ π μvτιτλαί «ζτï γ*μ» ώη}. μιτû /i μivα ζ τη tw «ιouît sk evti&tv9te»f, i'χηματ/αατ» i |«ληφθ«<i rr^'Ç· BawauW, «*o<αλ«^α/ «Wv η (x«/) wvKarovleXlu, >$ rlu> ευrivβμp γ^Λ-X/Γαv αvζι^vv, α*ι/ηδ·φlω J«'Jaav rxetru, « ûpq-τÎH,« τι|ι «χ/αvαυτβ,«αviΓ/αθηαβμivv σι^^ι/c·χv . «pvαφΟτ'Ιкαόvτuv it nirtv tà xareou'a α'ï/τi, 1β-rev ity σιlχp·7 Xισμoii χαπισφαλ/αα^**.» (*M* φμφβv iϊχo», dtataXtiv τi wiwt ^ σu<û>« air-τï, <·pβααφ«λβμ^v<φ^ «ζ a itt^iptn repay-μαπι. llw Si rtfar evfow άχχαβv iiαααμ^μ^* , (ήpμipμ^β·<π».TB&πι αφ^αα'^·?, σ»»μ#ûp· μ« ·*NΦ«»« «i τi θiOφiλiΓβτχ »χ/«χ·»χ Δταβï-Xmk, i»λ«» ῆχavμφMiχ^oμoλv^/α' Ïyè KwXrewtet-tûr epyivtwe, tw >ζ χαπvvμα et ιύ iwérte iχλχ-μivvv πψHHïματι, tk ô vwïrO^ aperfl/Àiaï/nSs ó KawavicàTM ,θavβτμ a're/JsrAw» t(w tx aptinav-twavif rturatfdfcrav «uni jutante , euw^iTw i&riff γ·μφ β"K «χάβτκ txsec τi }ζαλχφ^«<α>ι ^wtetv . αMά W < βαηλ/xèe apM-xuMiTw <r<· *βγμ», «vvi reire i»e£°A&:*» 9» Etihua 0r«g <ηβτκ «trig, μι& tipis <£χ* vιvαζiγ^ «vnS, paùita ηλα?* o^λησ'Η txej^rv

Aifert i.euie- $·£ J"„s

rxlleâe in Domino frater & conamtnifter, JLz lanûifltmc Dyrrhqchii metropolitane & hypertime, thque rcligiofiiTioic Deabolis epi--t , fcope .' Cum Alexius Capandrites fub deceflore noftro fanâilfimo patriarcha comparuiflet coram facro confcflii fanâs lynodi noftre, menfe Februario, pnxtenta prima indiâione; narravit, fe matrimonio legitimo fuilTc copularum Eudocix, orti ex ditione Dyrrhachina , fornre germana venerabilis illius -Sebafti domini Gonilanrini Bofoannis , que amiferat priorem confortem fuum, prcGdem illum Dyrrhachitam, Bardam Macrommatum : & hoe nomine confcâa fuiffe confueta infiniment* matrimonialia . Prcterea preces facras tam fponfalium , quam nuptiarum, intervenite. Verum poft tepte menfes a tali horum vite focietate , memoratum Sebaftun) Bojoannem invitate per funulationem in domum fuam mm^KurTaJa^rit'am, tro Imo^t fwrh , germanam ; eeu diâum eft; illius conjugem fecundum leges faâam; velut exclplendos convivio , pro more adfinium. Qui quum ad domum ejus acceflitent, Bojoannem fe quidem vinculis conftnâum ferreis in cuftodiam dedite, diremptum ab illa conjuge fua, fpoliatumque pretcrca rebus iis., qqas fecum adtuliflcc ; at illam conjugem ûiam invitam altеri copulate , vi adhibita · Quibus rcoenfiris Etiam inftrumentum inCnuavit tuum, religio* epHcom , quo f.gmtesbatur « confcntiente tnagiftratuum Coloniatarum confciboоe^, qui & nominarim eo in rnftrumento exprimebantur, cognatum illum fuum Capandritam mortis interventu amifla'uxore, qu® primo ipG matrimonio junfta fuerat, copulatum ete fecundis nuptiis, nulla interveniente vi mulieri commemorate : prerereaque adorandum ediAum imperatorium , quo fanciebatur , Gqnidem indicata Eudocia nulla intercedente vi , per facras preces ei copulata fuitet ; ut nemo moleftias auderet exhibere difto Capandrit». Secundum igitur hcc omnia,

£ÿ=» JynoJ^le tune inflrumentum ÎJÎhtm fuit, quo A
__u——juxü Capaodntx petitionem pronuntiatum eit ,
αvv'O ac decretum * quid in ea caufa clTet aqcn-
CHRiSU jlirn Atque huic inftrumento i>nodali ctiam
,,,? produite <rtru didum eft) a Capandrita chartx, videlicet adorandum illud ediâum imperatorium , le inftrumentum abs tc religioiifiimo Deabclis epifeopo profeâum, ad verbum riant inferta. Quia vero nunc rurfum mediocritati noftrx rJatum eft ex parte mulieris iflius, fororis fcilicet venerabilis illius Eo;oanris, quod cum prius legitime junâus ipfi maritus , primicerius ille Bardis Macrommatus, nityrx debitum pcifolviifet ; ipia quxiloriam verita poteftatem, quod talia lzpius in rebus hujufmodi evenire (oleant , ad ten.pus in di- B tionem Colunienfetn -migraverit ad cognati cujuidam lui domum , deferens eo fecum res fuaspotiores, & jdtranfpertandum fauliores, quafcutnque potuiftet avehere. Turn Capandntam hunc non paucis armatis hominibus coadis , prxdonis in morem advenit!;· , raptumque lui commifilîe , ablatis etiam rebus iis, quas fecum habutile: ; atque ita de loco in locum eam traniportafle, captivamque trtxiile quocunque v;)lcf, quum ne quidem ei permitteret adfpicere fotores fuas germanas; qux hoc facto cognito , ad eam quxrendam venerant . Hoc modo Capandritam per vim contraquc leges ei fuifle copulatum haud quaqu-m lonlcnticnti , tum propter ipf.us ablur- C ditâtem fadi, tum quod accurate ipia noflet, fobtinam iuam fuifle priorem Capandi ite conjugem , quam morte amiferat. ldeoquc ipfam, oixaGone captata , maluiflc fuga cohabitatio netn ejus defercre , nc damnationem animx fcer.s pruJcnfquc fibi conciliaret ex tali vit® contortio , propter fanguinis cum ejus priore conjuge propinquitatem, qux Eu.locix iobrma (vclut ipia prxdicat) fuerit. Quibus expofitis per quemdam ex fuis interrogabat mediocritatem noftram, inconcilio pirlidcntcm, quid dc conjugio in hunc modum contrado faciundum effet . Relponfum cfl tum mediocritate noflta, tum facto cœiu fratrum; fiquidem ita comparata fu rei veritas ; ipfo facio direm- D pium efle mtlr monium fie contraâum . Et ille quidem, qui vim intulit, omnino ea perpeti meretur, quxfacrx piatqueleses flatuunt, adgnotcens dc Hias pœnas, qux per facros canones irrogantur iis, qui fcientes ac prudentes cum duabus fobr.n.s copulantur, quum is gradus ex Unguinis conjunctione fextus efle deprehendatur : hxc vcio , qux propter hujufmodi caulas ab eo divertit , nullu.n prxjudicrum fubftinebit . Quatnobrem vob setiam fign bcainus, ut utramque partem arceflatis, bc ambobus coram conftitutis, accuratum. xamen habeatis eorum , qux ab cis dicuntur, ix evpofita lunt in fynodo I ac utra tandem in parte veritatem evidentem inveneritis, fe- E eundum pronuntiatam de «.a f)iu<dalem ientenn <m agens .*Valete ; nrcnlc I ebtmrio, *in*divtione fecunda.

ri *inXvSiru* KaxatStzTn· *tri* τβηζ *yvt irxn* x}' christ f
ωημΆζ^μα *rwtxxūm arrotfix* rui/Cizxo» , *ϐι* V *xtxru* ·>>»·
τΐώ KaTa^eznj ταραχλησιϊ α'τζφάνθη xj »^v»μα-
Tii'Θχ, τι *iri* τη nzju>7j« *t'to^irr» rcinricj* . y· c>î
triuioSixti ,ο-ημ^ώμχτι x, t b «apa τi αταvi ζη; ,
<J; HfnTUz, <τ*«χομι.Ολτπ *χχρ'Ιiχ , ri, rt Carnet-xiv morxwnv δηλονότι ηφαΐχ^μχ,* >Ç *ri oï» ri*
^ζοφiλiτατβ f'rlTXOTB *Δηβολιω* σημρ'ύiμα,ώ'Ζ-
^ρχφητα» χατο ρ'χμα. *t'xfi vb» ηαλιν* αιηϊ^θ?;
τi ημιπρ* μζτ^ότχτζ ταρα ύ μ μζ'ρ« rnç Tr/curns
^αιXτMo , τχ< αυττiiiλφηΐ iτΛoXβτζ τ« παισζβα'ηζ
B«i'aa»V8 « ω'< τ» apcrrpo; *ovζuyiη®~* \ *oμiμω* Λύ-
τη αΐ'ïρό ,τϊ 'I^iμμζχη*» «χη»» Bαρiα τi μχχ'.oμ·
μ&Γ8 τ<i *Xftùv λHΓκρ^-ii-αv'IΦ*,'Iiα* x5»axneixkt
^Hλ/χi-ασα ituaft-ia/ , c'xcZa ό o>^λχζ< ex *rug*
■*niinii φιλά yiyfcQxr,<rB*cçxxtfij <<* n lhizxKo-
μ; ζττü®Λ?η <τ·ο'i *oixixv nvc;* T^i *ùrr xb*cj~*
yt.it, îηιφiρiμι.'Y, κ, î,σχ tvū: lyyrLv irtyf&xt-
χρρτζυ (: *A'μiîvχόμι'χ* ï$ *ττι τv. <π*χ)-μχτωv. ό*
ii ηιάτ® Kχτανδ&τχ;* Aw Λoτλoι· *'< oλi'^oχ
cruva^arku», *λη~&χω* ζτζλθωϊ , aρχα^lu» *ài>rrt*
»τλχμμ»λησεA'> α'φiλoμ^vΦ* X, οτα <Φ·oβ·ητo'^ αυ-
τi «φχα^μχηι, άτο ηηκ & *vή»ov μηύγvv aurlu,*
iζ «iγμχλωηv iλχω» οτκ *κβάλιη , μη* σu^χvρ»-
μό(ω *ièüv* un *Si* tbç *α'uταδζλφα* α'uτη , *τiη μχ~*
θηοχi, xj Hj α'ιαζη'τηπ»..π,μτηi iλθβi.α;.., χί iα»
β ... *uyn* αuτi μζ) αιατ/θi·
μi^, Srx π ii άκηθoiτβ 'O^αΓματ©' *ännev,* «
itx η a'xtiCwi *&Siva:t û; δiτiξαδζλφη* τvύτκ (α
H *φύ'πρo? σΐζi·γ<&* τi *ηiiτ»* βτα'.i&τκ, *η»O«-*
vάτω αuii άχiζχλιη. iri £ t^pè iρaξaμi'vη, tW
μiτ'αϊτ» <rxuoz\rnx ï'xçcç/w s/Atro, Sm, *μ** «ei-
μα χ|Λγ««χ C* auuc^r-TH *ivmin ix* τi< *μη*
αuτi συμi<ω<τiωi, £ζα τ(iχ χαθ* *αiμχ* πiβτ» *iy-*
Γuτηπ» «fpcj τiώ xptcrrpoy *συζvγov* τ«T8, *rlui* xj
i&Ttpxv (ώ φητ.·?) όζαδ/λφiαζ *κτχv* α'uτi . xj
f'pwrxn* ζθζτu ζ'τζ τiττζ; *ofg* 'τζvφ- α'uτi <β·θi
τη» n'uJy μ^/oτητα *ατ>oχαθημiv(iu <riu>c5r>tui, τ»
i»ζ τύ w/sn^oTus' *<vto[ix'>Tt o·ΛMHχ<·.viφ forme .*
nxnrzt ατo Π τχΓ xuïΤx μ/ζ^ο^τ©*; xi τη *irpxi*
aJsAçcrr.T®· , *ω* π iπ.i QH π· τη; άλη^παi ,
ρ'uηθoι \η η' iζiο-τασμόo? η *tru* *αρoβχ·.| ruiuoi·*
xrrtov. ό *ifyùxxTÙÇta; χλvαμiληrχ fxHva,* πάvτu
α£iχ; irt jradt-7y , *àntp oi ^iiot* <t φiλX,τiβMi vo-
μoi iατχiλX'o: n r, *iπiγά* χ} *7ΰ* ατό i$ ζζ'ύiZ X*-
χό.ωv iπiπμώμ^uχ τ»7 ov truwzSnTH *iuri itrt-*
ζαii'λφχi σiζXΓiτμύvoζi , *ω txre* όζ *âîtutwi* dC-
£îσ·χομi va βαθμi . ή *Si* ατo> *àra rilt* i/μ' ni» wz-
turi'i αiτiα , *èiiv* τ; «ρoχ /μα 'Jworxjxzrrtz, *«θθ**
tÇ τα,α7ηλi τ.% *ûμ7>, μiτuχχλiσχi&u* >q α'μφo'ττ-
ρχ ηi μ/ρη, Λ άχ ζ3· * «xrri *r'jrxiw* θύ^αζ ύζi·
TTITJV τ^ύ *vχρ «uty* AiΓoμύωv, χ, *a-uuioitxii* α'φη-
'>η 5i.ru». χ, C» «Γω tmtu·/ *Æp»T'TT τή»aA» vWOT*
»ïïφZΓiv»ταv, irotnrxt xaru τΐi» ι'τζ τβτφ ^iζζχ·
θπτα» σ-iωo^χη· αΛOφασi». zppwjjz. Mfllz' Φi-
βρoχζρφ. iitntpfati iAn'fa:.

CON

tiff. t CKRISII

CPCONC ILIUM WESTMON ASTERIE NSE

Αβηο 1199. babitum.

Mi"fi fs \X iikn.. anno celebratum eft concilium apud Weftmonafterium JJ. Cal. Oaobns, prcfulcntc H. Cantuarienfi atehiepifeopo, pnefentibus epifeopis V. Ixxlonienfi, G. Roffenfi, H Sartsbirenfi, 1. Oxonicnfi, R. Elienfi, G. Coventrenfi, K. Bangorcnfi, epifeopo Landavcnfi, R. de fanâo Afaph, G. elcâo Hervfordcnfi, cum abbatibus, & p^jpribus diverfi ordinis, qui ad vocatioqpm domini Ontuarienfis eo convenerant, ut de caufis ccclcfiafticis traâarent. G. prior Cantuarienfis fedit ex oppofito contra dominum archtepifcopum a latcre epifeopi Roffcnfis. Archiepifcopus Eboracenfis concilio non interfuit, cum eflet in Analia, ne quis ejus allegaret abfentiam : cum iuxts prilcorum conluciud nem ad vocationes Cantuarienfis concilio ttnerctur interefle, vel juftam abfentiz lux cautam allegare. Dominus Linrolmcniis λ Roma rediens, gravi trachis infirmitate, tunc tempons apud vetus Templum Londoni.s lefto dcctibm:. Dominus Wintonicnfis &. dominus CiccArenfit corporis fui infirmitatem praetendentes, litteratorie fc cxcufavcrunt.

rf/*l*a >M**s T*tf*dN*>*!!**>*

CONVENTUS EPISCO P O R U M

AC PROCERUM IN RfCNI FRANC. ET AnCL. LIMITI.

Pro pace inter utrumque regem fancicnda, anno incuntc MCXCIX.

F'tri Capuam, bigati Apeftalicf, in Galliat ap- pai^f pneu cnra fuit, ut pacem, enftt erafiitutmlet caufa venerat, inter Francos Angfofyp fateirttI Eam «d rem cenciltum ctlebratur, ut ait AqutcinfHmts monachus, in utriufyne rcffù limite: nempe in Francia ac Hwmtmrua finibus, a/ÿ«r ut certius àtfgnat Roperius Rovtienui, inter l'cmonem if AiMiacum. In Marchis utriufque regni, *inquit.Aquicinchnus,* concilium agitatur : utrique reges, Francorum fic Angloatm, conveniunt cum multitudine epifeoporum, abbatum, cornuum, priorum, prapofitorum, fic utriufque ordinis infinita multitudine hominum. Dc pace inter reges fic comitem Fhndrorum facienda multum laboratur ! fed ad cfiedum minime perducitur. Sed tamen inducix in quinquennium retinende verbo tenus obtinentur : qux vix ufque ad Pafcha tenentur.

C3»AD CONVENTUM EPISCOPORUM

IT Procerum in extremis limitibus regnorum Francis, et Angljæ.

JOANNIS DOMINICI MANSI ADDITIO.

j—! Un'i toll,' Manii toll, ru X7Alienis Rothomagenfis archiepifcopus utlaicos quofdam homines ex utroque regno Anglic & Franol* ab Interehdis in ecclefiafticas res Oirreefis fux infuriis pernarum terrore arceret, utriufque principis ditionem, qux fibi epifcopo parebat, interdtâo lubcgerat. Adum ea de te in eo conventu, in quo pax inter utrumque regem fancita eft. Qtnd time ea dc re decreverint patres, tenemus ex litteris Innocentii 1(1. pape ad eundem Vaherum, legendis tn colleftione epiftolarum nufdem pnntificis Baiuziana lib. I. epift. ceux, hie a me tamquam ncccflarium ad hunc conventum additamentum, defcnbcndis.

INNOCENTIUS VALTERO

Arcbieptfcep» Rethomagenfi.

Anxietate cordis, & amaritudine premimur cum anguftias, onera & gravamina, qu* zelo ruftin* pro libertate ecclefir manutenenda equo animo, & invifta fortitudine toleras, ad memoriam noftram reducimus, dc meditatione fedula cogitamus. Veruntamen quod in tc perfeftionem virtutis adimplens, non potuifti a tux confiaisCtix propofito amoveri ruam fuper hoc prudentiam commendamus, & fortitudini tue plurimum in Domino gaudemus. Nos aurem fraternitati tue volentes patrocinium apoftolicum tm--pertiri, tam te q.ia-r eccicfum regimini tuo tommlfTam fub beati Petri & noftra protectione fuicipicnus. Verum quia ficut ex litteras tutsn»Obis innotuit, cariilmu inChrifto filii noftri Pnilippus Francorum, & R Antht reges illuAres, dum inter lc componerem, ftatuerunt fuper caput tuum quatuor clericos eligendos, ad quos pertineat fudicarc, utrum tenere vel non tenere debeat lententia, qu«m in terram vcl bum.nes regum tpfurum pro tuu cxceliibus ordine canonico duxeris promulgandam, (quam fi judicaveEnnt non tenere, ipfis regibus, five ei nt cn/iii terram vel homines icncmiam tuleris, licrUr bona tua fc redditus occupare, donec lata fententia revocctm) fraternitati tu* fub ptma officii & beneficii diftrictius inhibemus, nt illi tam inique comeniKMii autSoritatem praebeas vel alizniurn ; led ficut cunloevifti, fit anteeeftoees rui fertile nokuntur, tux mrtsdi&onis officturn.per ruam provinciam ftucieas exercere, isofque fententiam ratam habemus, & habebimus, fi quam in terras vel hommes tu* juriidt&oni ffibjeJo* ha-

haftcnus promulgafli, vel amodo decreveris promulgare. Dat. Rome apud S. Petrum III. Nonas Junii.

PHILIPPI ROMANORUM REGIS

VARIA PROMISSA FACTA IN MANU DIETHELMI EPISCOPI CONSTANTIENSIS, ET ALIORUM PONTIFICIS LIGATORUM.

Circa annum Christi MCXCVIII. Innocentii III. PP. 1.

Pt>ti:pput Romanarum Rtx, fitnpcr ific.

Antequam Martinus Prior Camaldulenfis, & fi.net Otto, Monaehus de Salem venirent ad me, tractaturi

I. Z< paie , A: Imperii, voveramDeo, & Sanctis vus, nie Herein ultra maie, ad liberandum ten am promitlioms a gentium feritate, & i.ctum pod eorum adventum, audito verbo ci nnn ce tradam pacis do conceffione Domini Arollolici in manü prædicti Prioris, Vice Domini' Ap< tiulici, vos i, c< promifi Deo, & Sancto ejus, 6. eidem Prion, loco dicti Domini Agi flolici me opportuno tempore Ecclefix, & lipper.o, Si liberationi terrx prrdidx, bona fice, -bfque omni fraude illuc iturum, & opimlar.te Deo terram illam pro poAi. meo liberaturum. Hujus voti tefles funt Ditthalmus Conflamicntis Epifeopus, Eberhardus Abbas de Salem. Petrus Abbas de Burgo S. Sepulchii, Frare- Otto de Salem, Hcnricus Dapifer de 'W'ltmgen, Hcnricus dc Smalekke, Henricus Marcii..lit.s dc Papenhetm, Hemictrs Notarius.

Inluper promifi me fadurum omnia hie fubRr.ptj.

I boni tam R nr.ana· Feelei'at, qu.-im aliarum Ecclefiarum, qux anicccA ms noftn Reges, vel Imperatores mjtiile abihr'erunt. vel detinuerunt, vel ego abfluh, vel mniOe detineo iell tuam, & ab cis quiete, ac pacihcc polTidcn permittam

III. Orrnes abufus quos anteceflores mei· in F.cilcius habuerunt ut puta mortuis Prxlatisborum na ipforum, vel Ecclefiarum corum accipiebant' perpetuo .relinquant'.

IV. ElcQior/sEpit'coporum, & aliorum Praelatorum canofiice fieri permittemus, omnia ipi ntualta Pontifici relinquentes.

V. Monatlcria iriegulariter inventa m quantum inajcflati Imperiali congruit, cum adjutorio Donum Apolloliei regularibus conventibus fcilicet CiAcrcienfi, Camaldulcnfi, Prxmonflrateni» iubi cic'mus, fe opdram dabo ut tam Moneflerialis, quam Clcncalis ordo, ea qua decet rcligiune viv.it, &'honeAate. 7.

VI. Advocatos, fi.e Patronos EccleViarum, ab cNaùionibus apgaius, & perangarus in quantum potero ctilatc compellam.

VII. Si omnipotens Deus regnum Grxcorutn milii, vel leviro meo fubdident Ecclcfiam Conflantinopolitan un Romam EcclefiaJ bona fide, & fine fraude faciam fore fubjedam.

VIII. Rom.rnx Ecclefix in omnibus, &. per omnia fidelis, dc devotus, atque filius, & dcfenfor femper ero,

IX- Generalem legem fatuam, & obfervarl faciam femper & ubique per totum Imperium, ut .quictimque exccmmunlc.atus fuerit « Domino Apoflol.co in banno ihtimfit Imperiali. Infuper pro pace, & amiciri.i inter me, St Dominum ApoAolicum femper fervanda, & omnimoda fulpicionc auferenda.

X Ut ipfe furp.i mihi fit benigriAimv.c Pater, & ego ei fidciifiin-.ns, & cptimusj,filius, Litam meam nepoti ejus in conugitim dabo, & alias vel alios de cognatione mea fecundumvoluntatem fuam generi fuo copulari faciam.

XI De cmmbus cxcctfibus meis ad mandatum, & voluntatem Domini Apoflolici Deo, & F.cclefitc plene iatisfaciam

Hxc & omnia in prxfcntia Domini ConAatvDtienfis, & Domini Maitini Prioris Camaldulenfls, & Di mini Ebcrhaidi Abbatis dc Salem, & Demini Albatis Petri de Burgo S. Sepulchri, & Fratris Odonis de Salem prxfcntium latoris Henrici Dapitcri dc J aipur, Hrnrici Marcfcalli de Bappenheim, Helferici notarii me faturum, & ebfervaturum bona fide, ôi fine omni fraude juravi.

CONCILIUM IN DALMATIÆ

ET DIOCLIA regnis

Per Legatos fedis apoAolicx in caufa reformanda ccclcfiaflica. difciplinx anno MCXCIX. celebratum fub Innocentio Papa III.

TITULI CAPITULORUM.

PRÆFATIO

IN nomine Patris, & Filii, & Spiritus fanât, Amen. Nos Joannes capellanus, & Simon fubdiacenus domini Innocentii papx III. apuAolicx

ANMO Cfi-KiM I

INNO CHRISTI

lioc fedis legari, ad evclicnda not;va *de »gro* cointnico, & virfutum plantaria utiliter inierend.1, vidrnies multa in cicr» & populo Dalmatite &'I5>uılıχ corruenda, de fandorum patrum conciliis uccrcta pnrtentia duximus innoV^nda. *J*

CAPITULA.

J. Ut cpifiopt petuniom ob ordinsndts non aciipunt.

IN primis itaque decernimus, ut nullus epifeopus aliquem ad facros ordines per pecuniam promovere, feu eccl@ii a(bea beneficia alicui, pretio interveniente, concedere przlumat. Cum emtp Dominus prxeeperit apoflohs, Gorr/ «c- *ctptftit y gratis dote*; & Spiritus (ancti gratia venalis efle non poiTit, qux confertur in facris ordinibus : gravi puniendus eft poena, qui Spiritus iantfli don^ venalia exponere non veretur. Quocirca przfcnti decreto (latuimus, ut quicumque epifeopus hoc agere convirtus fuerit, omni ecclefiaftica careat dignitate: & fine fpe reflitutionis, tam ille qui de- derit» quam ille qui fcienter facros ordines pecunia interveniente receperit, perpetuo deponatur.

Muib. .-.

II. De cahbttu clericorum t é' ordinibus tonfcrendts.

Cum Domini facerdotes, & fi qui facro altario deferviunt, cont mente t vivere debeant, juxta illud : *Mundtnim qui jertis vifo Domini* m partibus DJmatix atque Dioclix facerdotes & uxores habere & ecclefias tenete dicuntur. Quo circa przienti decreto ftatutpiu*, ft (/-cerdotes & diaconi, ante fufeeptum officium, nifi eorum conjuges in manu epifeopi votum fecerint continent z, uxores habentes cum ipfis maneant, & ecclefias dimittant. Non enim potiunt te eundum ordinem Romana: ecclefix ma nentes, in conjugio, nifi defundis uxoribus, aut continentiam voventibus, li digni inventi fuerint, ad facer dotium promoveri. illi vero, qui pofl fu ccptum facerdotii vcl diaconatus honorem adulteras potius quam uxores accepifle probantur, nifi eas dimiferint, & dignam egerint poenitentiam, ab officio <5c beneficio ecclefiaflico fiant penitus alieni. Prohibemus etiam, ne aliquis epifeopus, nifi in quatuor temporibus, juxta fandorum patrum conftitutionem, aliquem ad facros ordines promovere przfumat folus enim Romanus pontifex dominicis diebus fubdiaconos ordinare poteft. Cum autem epifeopus ordinationem fecerit, non nifi unum ordinem a fubdiacono & ^lupra conferre prjtfumat. Ordinatur autem m (ubduconum, ad mi..u« per annum in eodem officio drlervut, <\ diaconus bmilitcr fjviat. Q.iKumq.c autem epifeopus cintra h* c venire p'x limpierit, tamdiu a conferendis ordinibus abflmcat, donec a Romano ponnhee micucordiam conicquatur.

«... s..

IIL Dc divi/iont, fr elrriinijid tone obiit unum.

Quofiï^m fecundum gradus & ordines perionarum beneficia ecJefivftica in domo Pommi, fecundum fanet itum patrum conftitutionem diftrtbuca tjofiucr turf decernimus, ut decimz, Icu'ob'ationcs fidelium, tam pro vivis, quam pro defundis, inqudtuor parrrs dividantur: quatum una lit epffco^i, alia ecciefiarum, tertia pauperum, quarra clericorum. Portionemquidem pauperumepifeopus adminifhet; portionem vero ecciefiarum archipresbyter confervet, &cx mandato epifeopi m ufibus ecclefix fiçdebter expendat. Quicumque autem Je* ricorum contra hoc venire prxiumplcnt, fua portione privetur.

Il'. Dc fyiilo confiant'.

Diftridius inhibemus, ne aliquis faCCrdcs fi'11 fut vêl hfix *ipnito'.* s ptivatam confeifionem alicui rcvcl <re przfumat. Quod fi facere convictus fuerit, efficio & beneficio ecclefiaflico perpetuo (polietur Idem dicimus de quolibet clerico r qui de homicidio, adulpjtcrio, perjurio, falfo teftimonio, publice accufatus fuerit, & convi&us.

V. De honore facerdotibus exhibendi.

Cum terrenarum poteftatum nunciis five mmiflris honor exhibeatur ab ominbus, multo magis miniftns Dc< honor a lan-is exh.bendus eft, a qu>bus cis non fclum dinna celebrantur officia, verum etiam Utrum baptn'ma, & corpus Do* mini, & pernitenti», & cetera ccclefiaftica facramcnta jugiter miniflrantur. E Quapropter juxta decretum domini Innocenti) \papjc II. diflridbus inhibemus, ne ahqujs in perfonam epifeopi, (acer, dotis, vel cujushbct clerici, vel rcligiofi viri, violentas manus injicereprxfumat. Quicutnque autem hoc attentaverit, tamdiu excommunicatus maneat, donec de tanta przfumptione fatisfaQurus, apoftohco (e confpedui reprxfcnret; vel ab ejus legato, prxftita congrua fatufadione, ab:olutioni$ beneficium coniequatur. Similiter fub excommunicatione prohi-

be-

"anno bcmus * ne laicys clericum ad pe- A
CHRtsn regnna judicia trahere prxfumat, vcluti candentis ferti, vel aqux, velcujuslibet alterius judicii. Non enim pertinet ad laicum , clericum judicare . Si autem clericus peccaverit, abarchiepifcopo, vel epifeopo, vel etiam prxlato fuo,. aut Romano pontifice, fi nccefle fuerit, judicetur.

VI. Dc gradu con(anguinitalk in contra^endii matrimonii/ obfervando.

Cumfacrofanda Romanaecclesia, quæ B mater eft omnium ecclefiarum, & magiftra, decreverit ut nullus Cbriftianus uique ad feptimum confanguimtatis gradum conjugium contrahere prxtumat : grave nimis eft, & divini dignum ani> madverfione judicii , quod m partibus Dalmatic ac Diqdix a multis factum in veritate competimus, ut homines Dei
4
timorem non habentes, cum confanguincis in quarto gradu & quinto , vel infra, contra fanâorum patrum conftijtutionem conjugia contrahere non formio dent. Quapropter prztenti decreto fta- C tuimuJ, ut quicumque in quarto gradu prxkrutn, vcl infra , conjugium habere convincitur, nifi ad mandatum ecclefix fatisfccent, & a fuz confanguinicatis incerta conjunctione recciferit, tamdiu maneat excommunicatus, & ab omnibus ecclefix facramentis feparatus , donec a nefaria copula feparetur, & admanda^ tum ecclefix fatisfaciat.

F2/. *Ut clerici tonfuram teneant clericalem.*

Item prxdpimus ut clerici rafuram & D tonfuram teneant clericalem. Qui autem hoc non fecerit, ab epilcopo diftriébonc canonica, compellatur.

VIII. Ut laid a rebut stclefiafiicis abilincant.

Cum dux fint in terris poteftates a Domino conilitutx , fpiritualis videlicet & fecularis, & una de fpimuahbus & ccclefiafticis, altera de fxcularibus .habeat E judicare: grave committit peccatum quicumque laicus vel ecdefias donare, vcl ecclcfiafticas perionas judicareprxfumit.Quo. circa prxlenti decreto ftatuimus,authoritate Dei omnipotentis , & beatorum aportolorum Petri & Pauh, & domini papx Innocentii, ut quicumque cfencusdc manu laica ecdefiam vel ccclefiaftica beneficia re-

ceperit, tam qui dederk, 'quam qui receperit, tamdiu vinculo excommunica- chr iTii nonis teneatur aftridus, donec ad'inandatum ecclefix fatisfaciat : &c quod con- »·'»· tra facros canones fa^um îqprit, irritum habeatur & inane . Illos autem laicos , qui ante conftitutionem iftam ecclpfias donaverunt, vcl in ecclefiafticas perionas manus inj'ccerunt violentas^ volumus per epifeopos tertib commoneri ; & , nifi poenitentiam egerint competentem , c^dem fententia teneantur aftridi.

/X. *Excommunicantur tbefautorum ecclefiafiicarunt detentarer y tr qut Ldtmot in ferviiute detinent.*

Excommunicamus omnes illos quithefaurus ecclcfurjuTitînjufte detinent, donec reftituant,- & eus qui Latinos detinent in fervitute, nifi recepta pecunia quam dederunt, cos priftinx reftituant libertati.

X. Excommunicantur illi gui uxorct fine juatito ecclefix dimittunt.

Excommunicamus item illosomnes qui ditniferunt uxores, vel dc cetero dimilerinc fine judicio ecclefix, donec ad ipfas revertantur.

XI. Ut notii ad facrot ordinet non accedant.

Prohibemus etiam ut filii presbyterorum, & qui de legitimo non iunt nati matrimonio , ad facros ordines non accedant.

XII. Ut nullut ante trigifimum annum ad faccrdotium promoveatur.

Similiter prohibemus, ut nullus ordinetur in facerdotem, nifi trigefimum expleverit annum.

SUBSCRIPTIONES.

Ego frater Joannes domini paper capellanus . apoftolicx fedis legatus , fcripfi & iubfcripfi.
Ego frater Simon domini papx lubdiaconus, . apoftolicx *fedis* legatus , fubicripfi .
Ego Joannes Dioclicnfis & Antibarenfis archtepifeopus fubfcripfi.
Ego Dominicus archipresbyter Arbanenfis lubfcripfi.
Ego Petrus Scuarienfis epifeopus fubfcr.
Ego Joannes Polatineofis epifeopus fubfcr.
Ego Petrus Arvaftinenfis epifeopus fubfcr.
Ego Dominicus Soacinenfis epifeopus fubfcr.
Ego Natalis Dulcinenfis epifeopus fubfcr.
Ego Theodorus Sareancnfu epifeopus fubfcr

®@(S <§§>©©© <2©<3g> O©

FRITIZLARIENSE CONCILIUM

In quo pro fide fcrvanda fupremis moricntium voluntatibus San&o edita,

A Gerardo Arcbnpifcopo Abguntim circa exitum foculi X]I. & feytentit ixordixm f-ali/MA·.

Fx Suppl. AUnn 1. II. Γ· >*1·

EXeunte ûecuto **XII. & XIII.** exordicntc Mo* A guntinaf'cathedrx infedebar Gerardus, fub quo habitum Fritilzaric provinciale concilium his verbis indicatur in fynodo diceccfana «nni 1549· t*b Sebaftiano Moguntino archiepifcopo legenda apud Lunig. Spicii. Ecclef. pag. 119. cap. XCVII. ^vaaevâ *jam elim multb comiiiit proJincialïbus, vclut Fritizlarienfis domini Gerardi, & aherum arcbicpifcoporMm Moguntmenfiunt fupar teflamer,torum ordinabam cautum fit,* <[uibui «miw *fuum robur manrre volumm, videmut tamen tfc.* Nec plura dc Concilio hoc cotnpcri.

MCHARD1 REGIS ANGLIÆ STATUTU

Pro immunitati bominxm facrorum.

CO L'LECT O RI S PR Æ MO N I T I Q.

Ib.J. p.n>.

STatutum iftud Rkhardi, frod *omnet* ***fait*** cw-B *cii. Anglicamrum coikfhret , infertum legi in epift. Bmocezbi 111. «d Humbertxm Cantunrienfem, regiftro henoemtii vulgato a Balxzi» hb. J. pag.* ***lio.*** *Innocentiut enim ftatutum illud in littéral* ***fxai*** *mtegrum tranftulit, digmtm^ne ccnfwt , qmd Apoftolica authoritate confirmaretur, quam ipfam confirmationem, & contention in* M *ftatutum , btc exhibeo.*

INNOCENTJUS PAPA HUBERTO

Caxiuarieufi Arcbicpijcopo. , Ç

MOnet nos apoftolica: fedis, cui licet immeriti pnefidemus, authotitas oro ftatu omnium ecdefiarum provida circumlpedionc fatagere, dc nc malignorum rapinis, vel moleftiis exponantur, Mpoftolicum ipfis patrocinium exhibere. Eapropter, venerabilis in Chrifto frater , tuis juftis precibus dc honeftis gratam conniventiam impendentes, ftatutum illud, quod cariftimus in Chrifto filius nofter R.. illultris Anglorum rex fuper libertate ac immunitate ecciefiarum dc pertonarum ipfarum poft redemptionem fui provida deliberatione feciflc dignofeitur, ficut in feripto ipfius regis exinde conferto plenius continetur, authoritate apoftolica confirmamus ,. & prxfentis feripti pagina communimus i dc ad hujus rei perpetuam firmitatem , continentiam ipfius referipti de verbo ad verbum his duximus inferendam.

„ Richardus Det gratia rex Anglic , dux „ Normannic, Aquitaniae, comes Andegavcnfis „ archiepifcopis, dc epifeopis, dc univerlo clero „ regni Anglic, falutem*. Gratias agimus affe„ rtuofits univerfitati vcftrc proco quod de the„ fauris, dc ornamentis ccdefiaftici/, dc facul„ tatibus veliris ad corpus noftrum redimendum „ tam benigne nobis, dc liberaliser fubvenillis , „ dc quod nobis in rantaOnecelfitatc res ecde„ fiarum veftrarum, dc veftras gratis exponere „ voluiftis .' Ne igitur quoy de mera liberalitate „ a vobis artum eft ad /liberationem corporis „ noftri, dc ineffabilem honorem & utilitatem „ noftram futuris temporibus trahatur in confe„ quentiam, dc fanrtx matri ecclefic vel vobis wdifpendium prave importet conluetudinis , ad „ omnium volumus notitiam pervenire , quod „ ea, qux nobis in predirto neceftitatis articu„ lo contuliftis, nec unquam ex debito, vel per „ confuetudinem exegimus , nec pofteris fumus „ temporibus cxaâuri, nec hac vei alia occa„ fione volumus dignitatibus fanfte matris ec„ defic in aliquo vel ejus libertatibus obviâre , „ fed pro omni pofle noftro, dc feientia (Deo ,, volente) volumus omnem ejus immunitatem , „ dc univerfas ejus dignitates, dc libertates (ut „ dignum eft) confervarc integras, dc pro loco „ dc tempore, in quibus licuerit , augmentarc . „ Nulli ergo dec.

Datum Perufii XV. KaL Oftobris.

W <1-O <<><O 489* <·· «Î8k489'9·

* ANTIBARENSE CONCILIUM

in Dioclia Dalmatia hovincia,

In caufa tptfctfi Seace^fit de crimina homicidii nctufali.

Ah A. S. LL. mmh 1199. *hnhitum.*

ft J?·»

{"'yVanyenm tx telieifhne Labbeana netetm eft conciliuttf fmddum Dalmatitmm ; bee tumen 4«d *<x cpiftelit fimocentti 111. a Balati» vulgatu bb.2. epift.* iSo. *expreffi , 'ancilium, aiind piam Cemil. Garerai,* lorn. XXП. *Lab ilk reMtnndiem eft; cum nd id tantummodn cnailnm al afoftolito fedit bepttit videatur , nt de canja Snœeïtft mfctpi fuem homicidii reum paftn-Liverant, cegmjceretur. Ad totam ven hetim accru*

fationit feriem, totiujque rei hujus nefcendam fafficiunt ipfe innocenta litter*, quas ideo ciSti bic

INNOCENTIUS ANTIBARENSI AR.CHIEPISCOPO.

CUM aceeffiffet nuper ad apollolicam fedem venerabilis frater nofter B. Soacenfis epiteopus, fuper ço, quod dicebatur de homicidii crimine infamatus, coram nobis, & fratribus nofins miiericordiam ledis apoftolicaf fupplicitef Implorabat. Cum autem nobis de facti ferie non conflaret, de proceffu-ipfius a diledis filiis Johanne capellano dt Simone fubdiacono noftris, qui rei veritatem, plenius cognoverunt, dum in partibus Dioclig legationis otficio fungerentur, inquifivim is diligenter; ex quorum affertione tenuimus quod ibgreffi provinciam Dalmatic Asperioris fuiflent, a majore parte Cleri, & populi Soacenfis de reatu homicidii didum invenerunt epifeopum infamatum.. Cum autem ad ipfius ecclefiam acceffiffent, in prefentia ejufdem Cieri, & populi Soacenfis infra Miffarum folennta quidam dc civibus, S. nomine, libellum ipfis accufationis porrexit, afferens fe teftibus probaturum quod epifeopus reus effet homicidii perpetrati. Epifeopus vero per inftrumentum purgationis oblatum, quo juraffe cum duobus epiicopis dicebatur fe nec feciffe homicidium illud neque fieri precepiffe, innocentiam fuam oftendere fatagebat. Quod tam tua quam illorum epifeoporum affertione qui compurgatores fuiffe dicebantur, falfum penitus repererunt, cum nullum a compurgatoribus exhibitum fuerit juramentum. Unde caufam ipfam, ut populi fcandalum fedaretur, duxerunt'juris ordine pertradandam, & per receptionem teftium productorum in Cortcilio apud Antibarum congregato, voluerunt per confefiionem ipfius intelligcre plenius veritatem. cujus fuit tale refponium, quod nec fecerat neque prarceperat fieri homicidium perpetratum, & tam acculatores quam telles inimicos fuos exiftere capitales. Et cum homicidiurp illud a T., & J. Presbyteris attereret perpetratum, objedum fuit ei ab accufatore przdifto quod pracfcnptum T. in Presbyterum ordinarat, in quo fc confeffus eft peccaviile. Veruin cum difti Legati pariter pertractarent fuper his quae coram ei» fuerant a&itata, die iequênti mitram eis. & anulum in tua & epiicoporum pnzientia, 'qui convenerant ad Concilium, refignaviu_quz ab eifdem poft aliquot dies repetiit, afferens fe ab hoc velle ad ledeni apoftolicam proficiici, cuifc adverfariis pariter datu dimiffiouis, certus fuit a jam diftis Legatis terminus affignatus.

Ceterum inter alia quz di&us Epifeopus in noftra dc fratrum pedentia recognovit, conieffus eft dt non negavit fe przfatum T. in Presbyterum ordinaffe, poftquam ipfum reatum homicidii audierat dc crediderat commififfè; cujus faftum, cum familiaris effet ipfius, non poterat penitus ignorare. Cum ergo fecundum Apoftolum epifeopus bonum teftimonium ^debeat & ab his qui funt intus dc ab his qui funt foris habere, qui ad curam pofitus aliorum, in fe ipfo debet ofteqdere qualiter alios in domo Domini oporteat converfari, nec perferens memorandi criminis labeis; , lucidam gerat iacerdotii dignitatem; non attendentes, quodlfatius fit Domino ih inferiori minifterio defervite quam gpduum fublimitatem appetere cum fcandalo aliorum, Epifeopum ipfum monuimus diligenter ut poftquam epifcopalia ihfignia refignarat, citra pontificale faftigium creatori fuo devotum impenderet amodo'famulatum. Quod in humilitatis fpiritu & contrito animo vifufeft acceptaffe. Unde ipfius propofitum dignis laudibus commendamus, Ceterum quoniam non fine noftro & Cleri poffet opprobrio mendicare, cum de provifione ipfius propter locorum inccrtitudinem deliberare provide non poffemus, ad petitionem ipfius fraternitati tuae duximus apoltolicas litteras deftinare, prccipiendo mandantes quatenus de Soacenfisepifcopatusproventibus ei competenter in neceffariis facias provideri, ne pro defeftu temporalium rerum propofitum ejus vapleat impediri. Et quoniam quidam coram te propriis nominibus defignandi, eum dicuntur rebus propriis contra juftitiam fpoliaffe, alii vero manus in eum iacrilegas injeciffe; volumus, Sc mandamus ut fi rem ita inveneris fehabere, & primos ad ablata reddenda in integrum appellatione remota compellas, & alios excommunicatos publice nunties, & ficut excommunicatos tandiu facias evitari, donec paffo injuriam S.C. & c. t. t. I.'a S. a. u. a.

Datum Laterani VII. Idus feptembris.

CONCILIA DUO, DIVIONENSE VIENNENSE.

A Petro Capuano cardinale fedis Apoftolicz legato celebrata anno MCXCIX. dc Philippi Augufti illicitis nuptiis.

IN geftis Innocenta UI. editis A Frane'.fco queto, yai poftea virtutum maximarum &fumme eruditioni i merito epifeopus fat, LutevenAi primum, ac demum Monjpeiie^fii, concilium utrumque deferantur. Narraturque primum, ut Pklhppus Auguftus Francorum Rex, pulja legitima canjuge, eitam contra fas adfeivii. Tum: InnocentiusCaeleftino fuccedens ftatim, per litteras fuas, & per Parifienfem epifeopum, fzpc diclum regem ftuduit commonere, ut eam removeret a ie, quam contta interdiclum ecclefiz fuperduxerat; & recipere: illam in gratiam conjugalem, quam legitime duâam, illegitime duxerat amovendam; juris ei licentia non negata, quominus faftareftitutiooe poftmodum audiretur, fi quid duceret proponendum. Conteftans eidem, quod quantumcumque fibi moleftum exifteret, cum aliquo moleftarc: quia tamen oportebat eum plus eseleft i, quam terreno deferre Regi, & fine perfonarum acceptatione ficut ratio poftularet. Qnia vero idem rex fiepe commonitus noluit acquiekeic, fjepe dido legato per apoftolica feripta przcepit, quatenus iublato appellationis obftaculo, totam terram ipfius ecçlefiaftico fubjiceret interdi&o: ut nullum in ea, przter baptifmum parvulorum, fc pcenitentiam morienuura, divi- *Hard.*

ANNO CHRISTI ..»>■

-divinum celebraretur officium , fifbrfan ei vexatio tribueret intelleftum.

DivioncMe. ' C°ngregato igitur apud Divionem , archiepifcoporum, nec non abbatum, ficaliorum multo?rum poncilio, Rex ptxientiensquod idem legatus ' vellet procedere contra ipfum, per nuncios fix» fecit. ad fedem apoftolicam appellari. Legatus vero, non ut.appellationi deferret, fed ut differret ad tpmpus , quatenus alibi mandatum apollolicum commodius adimpleret : tandem apud Viennam multis archiepilcopis convocatis, inter quos quidam de regnoFrancix fuere pratentes, interdiâi fententiam promu gavir : mandans per litteras. fuas, quibqs etiam tenorem apoftoliéarum inferuit litterarum , univerfis eccletiarum prrlatis in terra regis Francix conftitutis, ur eam & ipfi fervarent, fic facerent, per luas litteras obfervari. Quod fi fbrfanepifcoporumaliqui contra eam venire prrlumerent, fcirent lc ab officio pontificali fufpenfos. Ceteris vero cujufctynque dignitatis, vel ordinis, officiorum & beneficiorum adminiilrationem penitus interdicit. Omnes autem ad feftum 'Afcenfionis Domini proxime tunc futurum de inobedientia refponfuros, ad fedem appellavit. Receptis igitur litteris quidam inauditu auris obedire ctrperunt, ficut canonici Senonenfes, Parifienfes; epifeopus Silvaneâenfis , Sueffionenfis, Ambianenfis, Atrcbatenfis , & quidam alii fententiam interdidi firmiter obfervantes. Alii vero diftulerunt obfervare fententiam , , ficut Remenfis Archiepifcopus , Lauduncnfis , Noviomenfis, Autiffiodorcnfis , Belvacenfis, Morinenfis, Meldenfis, Carnotenfis, Aurelianeofis ; & alii forée perpauci ; nunciôs fuos ad ledem apoftolicam deftinantes, per quos quafdamexcufattones licet frivolas pretendebant ; fed promittebant quod illis expofitis , fi demum placeret fummo pontifici, fententiam oblervarent . Cum igitur fummus pontifex excufationes illas evidentiffimis rationibus improbaret I prxeepit eildem ut & ipfi pariter oblervarent fententiam interdidi : qui audito prreepto humiliter paruerunt . *Pide qua fequxntxr, qua bic defertbere longiua foret.*

VKtmafe.

Cbronicon vero S.Eenigni ad cyclos Pafibales r

Mill. U'r.KllIum Oiviuixnfc I

Anno, *inquit,* MCC. Concilium apud Divionem in ecclefia ifta convocatum eft a domino Petro Capuenfi S. Muris in vi* lata diacono cardinale Apoftolicz ledis legato : & interfuerunt *ibi* Lugdunenfis, Remenfis, Bitantinenfis , & Vienneniis archiepilcopi, & cum ei» ib. epifeopi; fic abbates, Cluniacenfis, Verzeliacenfis, S. Remigii Remenfis, S. Dionyfii PariGeniis, fic alii quamplures quorum numerum non expediimus.· & duravit concilium â fefto Nicolai quod eft menfe Decembri ufque ad leptem dies· Poft pancos vero dies pnedidus cardinalis apud Viennam parVifnneafe. ticulare revocavit concilium , ubi promulgavit fententiam â domino papa Jnnocentio datam in omni terra quae fubjacet fic obedit regi Francotum :' ita quod in ecclefiis nullum celebraretur officium divinum , prêter babtifma puerorum , fic poenitentiam morientium. Et duravit interdiftum apud nos a tertia die poft Purificationem B.Marie, ufque in. vigilia exaltationis S. Crucis.

Umemque wv cmciZÛM» *confudit Rigardut in gtftis Pbtuppt Augufti ad annum Mt X(. IX. ÛJ D>-* tiimatf ◆' *tribut omnia, qua tum Diviom, turn Vieanu gefta font.* Eodem , *inquit,* anno , menle Novembri , in fefto S. Nicolai convocatum eft concilium apud Divionem a Petro cardinal· , omnium epifeoporum , abbatum , fic priorum to*

Coueii, Central. Tom. XXII.

Atius regni . Sed quia contra icgem Francix, regnum ipfius tub interdido ponere moliebatur: â nunciis regis ad Romanam ' fi-dem eft appcllatum . Tamen ipfe cardinalis , appellationi npn deferens , in eodem loco adftantibus'epilftipis univeriam fententiam protulit : ted ufque ad XX. dies poft nativitatem Domini. non elle publicandam prxeepit . Traniadis vero xx. diebus â nativitate : tota regi? Francorum , interdifto fubjactiir . Quo audito rex vehementer iratus quia epifeopi tui interdicto faciendo confenlerant, tptos epricoposa propriis fedibus perturbavit, & canonicos eorum lcu clericos, omnibus rebus fuis expoliatos de terra fuàejici prxeepit, & bona eorum conhicavit. I^csbyteros etiam, qui in parochiis manebant , omnes ejecit, A bona eorum diripuit. Ad cumulum vero totius mali, Ingeburgcm Uxorem tuam legitimam, reginam lanCtam, omnibus bonis moribus & virtutibus ornatam, omuiumque lucrum lolatio deftitutam, apud Stainpas in caftro tuo reclufit. *Hac Rigordus*.

ciiRrsri

GuiHelmut Armoricus, rei in utroque conciliogeftas Mw *pariter DiVioneqfi tribuit.* At Penus, *i«quit,* Capuanus, convocato concilio apud Divionem oppidum Allobrogum regnum France interdixit. *Audierat Guiilelmut, id quod erat, latam effe interdiHifententiam, tn Alloero/.um urbe (nempe rienna} Ùivione vero latam perfuafrat R.gordut, cujut eft breviator. Hint Divionem m Aliobrogibm consuit.*

Gravius erravit monachus Aquicinilinut , «fois Hennam trans Appentnum conftitutt . Petrus, *inquit y* cardinalis pertranliit Burgundiam : tranfeendit Apenninum montem.- fententiam , quam in Francia ex domni Papx prxeepro ferre debuerat : ibi dedit. *Addit.* Interdidi fententiam epifeopi quidam fcrventiffime oblervaverunt , Parifienfis, Silvaneitenfis, Ambianenfis , Atrebatenfis & alii, quorum non habemus notitiam. Hos papa Innocentius miris, per epiftolas illis miffas, effert laudibus : contemptores autem verbis terret minacibus.

Rogerius Hovedenus hxc dum refert , .Philippi oonfugem, non Jngeburgem, jed Botildam vocat . D7"*"'"f menfe latam Jententiam afferit, confrmatam fuffe ab Innocentia Papa, cxceptofque tot qui futceperant, vel jufctperent erueem peregrinafronts Hterojolymifanet.*

FORMA INTERDICTI.

Ex Mtrtene Thefauro Anrcdot. Tom. «. p

Domini Petri Capuam' Romanx Ecclefix Cardinalis apoftolirx fedis legati promulgata in Concilio Divionenfi per omnes ecclrfias regni Francorum pro eo quod Philippus II. rex Francorum, relida legitima uxore iua Domina EngelbuRCI filia regis Daciz, quam folemnitcr dcfponfaverat fic coronaverat ut reginam in urbe Ambianenfi, alteram reginam fuperduxerat, nec dimittere voleoat, pluries ammonitione prxmifta fic legitime per viros idoneos.

Ex MS. Corbeyeqfi .

OMnes ecclefix fini claufz , nec aliquis admittatur in eis nifi ad parvulos baptizandos , nec aliquatenus aperiantur, nifi pro luminaribus accendendis , vel quando facerdos accipiet euchariftiam fic aquam benedi&am ad opus infirmorum. Suftinemus miflâm femel in hebdomada celebrari in dic Veneris fiimmo rpanepro Euchariftia ad opus infirmorum, admifTo uno

*folo clerico qui faerdoti miniftret . Prodicent
ANNO CHKbT1 - Lcerdotes diebus Dftninicir in atriis , & loco miflir diffeminent tferbum Dei . Horas canonicas dicant extra ecclefias, non audientibus laicis : fi dicant epiftolam vei evange turn, caveant ne audiantur a laicis , nec in cimitcrio fupra terram vei infra permittant corpus *Lcpcliri.* Dicant preterea laicis, quod ipfi graviter peccant, & excedunt tumulando corpora in terris etiam non benedifta, alienum fibi officium in hac parte ufurpando . Prohibeant parochianis fuis intrare ecclefias apertas in terra Domini regis , non benedicant peras peregrinorum nifi extra ecclefiam. In feptimana pxnofa non celebrent . fed ufque in diem patch® celebrant differant , ÔC tunc celebrent private, nullo admiflo nifi uno clerico, ficut luperius eft expreffum, nec cemmunicet aliquis etiam in paicha, nifi infirmus in periculo mortis. In eadem feptimana vel in ramis palmarum parochianis prodicent , ut die pafch® mane conveniant ante ecclcfiam , fic dabitur eis licentia comedendi carnes, panem benedictum diei. firmiter prohibentur mulieres in ecclеüa ad purificationem iw admittant, fed cas moneant,—ut Jdie —purificati[redacted]s-congregatis [redacted]ci- anno GHRbTI *'M·
nis fuis orent extra ecclcfiam , nec intrent ecclefiam mulieres, qux purificandae erant, etiam ad levandos de facro fonte parvulos baptizandos, donec poft interdictum intromittantur per facerdotem. Omni petenti dent pœnitentias in porticu ecclefi® : h tum ecclefia non habuerit porticum , fuftinemus ut in limine proximioris port® ecclefi® qux pro intemperie acris & pluvie aperiri poterit fic non aliter dent poniteDtias , omnibus exclufis prxrer illum fic illam qux confitebitur , ita quod facerdos fic cpnfitens poffit audiri..ab..illis qui fuerint extra ecclefiam. Si tamen—ferenum f[redacted]rit tempus , dentur pcenhenti® ante januas ecclefix claufx . Non ponantur extra ecclcfiam vafa cum aqua benediâa, nec clerici ferant aquam benedictam, cum omnia facramenta ecclefiaftica prxter illa duo qux excepta funt, conftet effe prohibita . Extremam un&ioncm, qu® maximum eft (aeramentum, non licet dare.

ts» AD CONCILIUM DIVIONENSE, ET VIENNENSE

JOANNIS DOMINICI MANSI ADDITIO.

Ex Manfi Suppl. To. U.pa<. „s. IN tradendis rebus Conciliorum Divionenfts fit Vieunenfis duplici errôre huc ufque peccatum eft. Erraffe ante Rigordum in vita Philippi Augufti cenfet Labbeus, quod fcilicet unius tantummodo Divionenfis concilii author ille meminerit, cum reipfa duo intercefferint Divionenfe, fit Viennenfe » tefte authore vite Innocenté III. apud eundem Labbeum. Rigordum tamen excufare pronum eft, cum afferat, non ambigue fententiam quidem ioterdi&i latam fuiffe in Concilio Divionenfi , ejus tamen executionem ex indulgentia legati dilatam ufque ad viginti dies poft natalem Domini diem. Conftitura quidem die iterum epifeopos conveniffe apud Viennam , ut cenfuram execution! mandarent non meminit Rigordus , quod poftremus ifte conventus non quidem novum effet Concilium , fed prioris Divione habiti, velut complementum & acceffio . Hinc Viennenfes patres non quidem fuo, fed concilii Divionenfis nomine /capi tentiam hanc interdiâi promulgarunt , ut legitur in titulo ejufdem lententi® exMartenii anecdotis tom. IV. pag. 147. in colledione Veneto-Labbeana recitat®: *forma inierdifh domini Petri Capuasu promulgata in Concilio Divionenfi &c.*

Diligentiam pariter accurati chronologi exigit annus , cui utrumque((iduo fit non potius unicum per longius temporis Ipatium prorogatum appellare malueris) Concilium illigandum eft. Divionenfe enim rede urino 1199· affignauir ; Vicnncnfc quod poft viginti a nativitate Domini diesconvenonnifi «d fequcntem annum 1200. pertinct

Ç5* *Ejufdtm annotatio altera de Concilio Divionenfi.*

ADdendum aliquid huic Concilio fuccurrii ex epift. Jj. Innocentii [redacted] Regeft. Lib. V. coit. Baluzii quæ Epiftola data eft ad Bitulic. Archiepifc. Hujus hec funt verba : *Acct dentet nuper ad Apoflolicam Sedet» Burgenfes de Cbaritate centra venerabilem fratrem noftram Altifiodarenfem Epifeopum querimoniam intenderunt afferentes t quod cttm filim idem Epifeopus in eos , tanquom fufpefios de bartf, excommunicationisfententtam promulgaffet ipfi tandem ad dikffi filiino-* E/Ir» *Petri tit. S. Marcelli Presbyteri Cardinalis Apoftolica Sedis legati prefentiam accedentes, jiftra fe mandatis Ecclfia partturos. Unde Cardinalis ipfe in concilio apud Divionem babtto prafentibus multis Arcbiepifeopis , tf Epifeopis , eos tam ab excommunicatione, quam ab infamia prorfas abfelvit, if pernitentlam eis competentem injunxit, quam ipfi poflmodum humiliter complcve-*

CONCILIUM LPNDONIENSE.

APUD WESTMONASTBR1UM CONTRA PROH!BIT10N㎋M

Gaufridi comitis de Eflexia pro'reformatione ccclefx Anglican® per Hubertum Giniujricntcm archieptkupuin, celebratum anno Domini MC.C. ' tempore In|Kjceniii P.ipx IU.

Exlat upud KriCrum de Hovedcn rerum Anglii anirum (c,,fle,rm , bi, -ve.bn · Écdcm anno HnB rtut C-n· tuir-rnlu suh.e.'KCcent'aà· Cfttbtavit c»ndnum 1.o·ui>iv» jpuJ Vvilnonitlem.m, contra p.ch t»tu-ocm Gaiafri.li lio Petri romuit de EtVxe , tunc temporii luirnn).'»ł r ,n> Anglijr . In quo.coociiio idem λι· chHpucopui lubtcnpta promulgant decreta, iiatueni C3 a luu lubjeSu int.1 lab i<tec ob1er vati .

TITULI CAPITULORUM. A

Ut ver^a divini officii difimile proferantur.
2. Quod non Litat presbytiro bis iq die ce,ebrarc.
J. De baptifmate vcl confirmatione, fi dulitctur.
4- De pernitentia.
'J. Quo modo arcbitpifcopttt, epifeopus, & eorum officiales, debeant hofpitari cum fnoje· His.
6- Ne quis ordinetur fine certo titulo.
•J. Quod non Letat excommunicationisfententiam proferre, mfi canonica commonitio pneeedat.
8· Nibil exigendum pro facramentis adminijlrandis.
ç. Ne deama minitatur ocaffione mercedis fervienttum vel mefforum.
10. Ne clerici m faerts ordinibus conflituti focarias habeant.
11. Quales perfona debeant contrahere matrimonium.
11. Diffamatis publica fama indicatur purgatio
Jj. V leprtfi ccemeterium & propriam habeant capellam.
14. Ne aliquis, fine epifcopali anfloritote, k-q clffiaflica beneficia de manu laica recipiat.

DECRETA HUBERTI CANTUAR. ARCH.

J. Ut verba divini offiiii difhnfh proferantur.

CUm in divinis officiis non fine periculo corporum & animarum erretur, falubri provifione confiln prolpeximus, ut a quolibet facerdote celebrante, verba Canonis rotunde dicantur, & diftindle, nec cx fcftmatiune retraéla, nec ex diuturnitate nimis protrada. Non eft enim ibi diu immorandum pro- ^,ui» mupter infurgentes cogitationes, · qux, ut mufex morientes, perdunt fuavitatem unguenti. Similiter & omnes horx & omnia officia aperte & diftmde dicantur, ita quod ex feftinatione nimia non prxcidantur, vel iyncopentur. Quod fi obiervatum non fuerit, facerdotes hoc non E obfervantes poft trinam admonitionem ufque ad condignam fatisfaftionem fufpendantur. Salvo in omnibus facrofandhe Romanae ecclefix honore dc privilegio.

J/. Quod non bceat presbytero bis in dsc ctlibrarc.

Non liceat presbytero bis in die celebrare, nifi neceflitate urgente; & tunc idem cum in dic bis celebrat, poft primam celebrationem & fanguinis [emptionem nil infundatur calici. Sane p<>ft primam celebrationem dihgentiifime abfotbeantur ftillulx de calice & digiti fugantur, vcl lingua lambantur, & laven- ®tur, refervata lotura in vafc mundo ad id fpccialiter deputato.* qux lutura fumatur poft fecundam celebrationem. Hxc ita (e habeant: mfi in prima celebratione adiit diaconus, vel alius minifter honeftus, qui loturam fumerc poffit. His adjicimus·, ut reponatur eu^hariflis ια pixidc munda &· honefta, & in pixide munda & honefta deferatur ad xgrum linteo inundo fuperpofito, & lucerna prxcedente ac cruce, nifi xger valde remotus fuerit. Renovetur quoque hoftia ipfa fingulis dominicis diebus, habearurque certitudo circa ipfam euchanftlam, ita quod non fumat non confecratam pro conlecrata. His adjiciendum decrevimus, uc fecreto non detur communio euchariftix · impetenti, fed publice & 'inftanter petenti danda eft, mfi publicum fit ejus deluftum. Salvo in omnibus, *&c.* ra- n.tenri, << Confiitut. Rwardi E-

m. De baptifmate vtl confirmatione, fi dubitetur»

De baptifmate vel confirmatione C dubitetur, facrorum canonum ftatuta Te· quentes, ftatuimus ut conferatur, quia non dicitur iteratum quod non icitur fuifte collatum. Ideoque baptizentur expojiti, de quorum baptiftno dubitatur; five inveniantur cum fale, five fine fa- 1«· Adjicimus etiam. uc nullus tcneatur ad confirmationem à patre vcl matre, vel vitrico, vel noverca. Erutnon liceat diaconibus baptizare, vclpœmtentiaa

dare, nifi duplici ncceflitate, videli-
CNKisTi «c, quia facerdos non poteft, vel ab-
···· (ens, ve! ftultc non vult, & mors imminet puero, vel xgro. Si vero in neceffitate peer baptizetur a Iaico, quod fieri poteft a patre vel a matre abfque matrimoniiprzjudicio, fequentia immerfionem, non przredentia, per facerdotem expleantur. Salvo in omnibus *éc.*

IV. Dc Tanitcntie.

Cum pœnitentix, quz eft fecunda tabula poft naufragium, canto major adhibenda fit circumfpedio, quanto magis ert necefiaria poft lapfum reparatio: nos facrorum canonum ftatuta fequentes, przcipimus ut facerdotes in poenitenda diligenter attendant circumflandas, quan-
<-»' titatem · fcilicet perfonz, & quantitatem delicti; tempus, locum, caufam, moram in peccato faélam devotionem animi pcenicentis; & ut pernitentia talis injungatur uxori, unde reddatur marito iuo fufpcfla de aliquo occulto& enormi peccato: idem de marito confervetur Nullus etiam facerdos port lapfum, antequam confiteatur, ad altare przfumat accedere celebraturus. Id adjicimus ad facerdotum cupiditatem refecàndam, ut Miffz non injungantur in poenitentia his qui non fuerint facerdotes. Salvo in omnibus, *&c.*

V. Quomodo erebiepifeopnt, epilcopus, & eorum officiales, debeant bojpitari cum (ubteflit.

i*. Cum inter ea qux ftatuta funt a mo-
i»i» demis patribus Lateranenfc concilium
in t·. v celeberrimum fit, & omni modo confervatione dignifiîmum: nos ipfius inftituta humiliter ac devote fequentes, decernimus, ut archiepifcopus parochias vifitans, quadragcfimum vel quinquagefimum eveébonis numerum, epifeopus, vicefimum vel triccfimum, nequaquam excedant: archidiacqnus vero, quinque aut feptem, decani conftiruti fub epifeopis, duobus equis contentiexiftant. Neccum canibus venatoriis aut avibus proficifcantur: fed ita procedant, ut non quz fua funt, fed quz Jefu Chrifti quzrere videantur. Prohibemus etiam, ne fubditos fuos talliis & exadionibus epifeopi gra* vare p'Xlumant. Suftinemus autem pro multis ncceffitatibus, quz aliquotiens fuperveniunt, ut, fi nianifcfta & rationabilis caufa extiterit, cum caritate modicum ab eis valeant auxilium poftulate.
*- (um enim dicit Apoftolus: *Non debent filii tbefexrizere perentibut, fed parentet filiis:* multo longe a paterna pietate vide»

Atur, fi prxpofiti fubditis iftisgraves exiftant, quos in cundbs neceffitatibus pa- ANNO antnn
rtons more debent fovere. Archidiaconi aut fui decani nullas exa&iones vel tallias in presbyteros feu clericos exercere przfumant. Sane, quod de fupradi&o numero evedtionis fecundum tolerantiam di&um eft: in illis locis poterit obfervari, in quibus ampliores funt reditus, & ccclеliafticx facultates. In pauperibus autem locis tantam volumus teneri menfuram, ut cx accertu majorum minores non debeant gravari; ne fub tali indui-
B gentia illi qui paucioribus equis ut folebant hadtenus, plurimam fibi credant poteftatcm indultam. SpeΛat autem advifirationis officium, ea in primis qux ad falutem animarum pertinent, cum omni diligentia procurare, & ut unaquxque ecclcfia habeat calicem argenteum, & veftimenta facerdotalia fufficientia & honefta, & libros ncceflarios, & utenfilia, & cetera, qux fpeéUnt ad cultum & reverentiam taeramenti. Saneadprxcidendum tam avaritix quam negligentix vitium, authoritate Toletani concilii fubnixi, przcipimus ut vifitator, ab ecclefia, in viiitationis officium debito modo noo exercet, procurationem aut procurationis redemptionem *exigere* nonprxfumat. Salvo, *irt.*

F7. *Nt quit ordinetur fint certo titulo.*

Illud etiam juxta tenorem Lateranen- w«
fis concilii firmiter obfervari przcipimus, r"
ut fi epifeopus aliquem fine titulo certo in diaconum vel presbyterum ordinaverit, nmdiu ei fubmintrtret, donec ei in
D aliqua ecdefia convenienda ftipendia militiae clericali affignet: nifi forte talis, qui ordinatur, extiterit, qui de fua vel paterna hzreditate fubfidia vitx poflic habere. Idem in fubdiaconi ordinatione ftatuimus; adjungentes, ut fi arctudiaconus citra fpeciâla mandatum epifeopi fui aliquem przdidorumordinationi prxfentaverit, & is ad ejus przfentationem ordinatus fuerit, przdidz poenx fubjaceat. Salvo in omnibus, *érc.*

E *VU. Quod non liceot ctuommnnicotionit fententiam proferre, mfi cenontco commonitio procedet.*

Rurfus Lateranenfis concilii ftacutafcquences, przcipimus, ut nec przlati, nifi canonica commonitione prxmiila, (ufpenfionis vel excommunicationis fententiam proferant in fubjeôlos, oifi forte talis fit culpa, qux inipfo genereiuo excommunicationis poenam inducat: nec iubjeéli contra difciplinatn ecdefiafticam

ance

anre ingreftum caufis in vocem appellitionis prorumpant. Si vero quiiquam pro fua neceffitate crediderit appellandum: competens ei ad profequendam appellationem terminus prxfigatur, infra quem fi prefequi forte neglexerit, libere tunc epifcopus authoritate fua utatur. Si autem in quocumque negotio aliquis appellaverit, & roqui appellatus fuerit veniente, qui appellaverit, venire neglexerit: fi proprium quid habuerit, competentem illi recompenfationem faciat expepfarum; ut hoc perterritus, in gravamen alterius non facile quis appellet. Prxcipue vero m locis religiofis hoc volumus oblcrvari; he monachi five quicumque religiofi, cum pro aliquo exccffu fuerint corrigendi, contra regularem prslati fui & capituli difciplinam, appellare przfumant, fed humiliter ac devote fufcipiant quod pro falute fua eis fuerit injundum. Ad reprimendam etiam multorum malitiam his duximus annedendum, ut fingulis annis in genere folenniter excommunicentur fortiarii, perjuri fupra facramenta, incendiarii, fures, atrociores raptores. Ita ut qui icienter in difpendium cujuslibet pejeraverint, non abfolvantur, nec eis poenitentia ab aliquo injungatur, nifi ab epifeopo diœcefano, vel ejus authoritate, praeterquam in articulo mortis: & tunc eis injungatur, quod exquo convaluerint, epifeopum adeant, ab eo vel ejus authoritate pcenitentiam fufceпturi. Salvo in omnibus, érc.

VIII. Nibil exi/enAe fr» Stcremtntii etMmfirtndii.*

Sicut in Laterfcnenfi concilio falubriter a fandis patribus eftprovifum, inhibemus, ne a perfonis ecdefiafticis deducendis ad fedem, vel facerdotibus, vel aliis clericis inftituendis, aut fepeliendis mortuis, aut benedicendis nubentibus, feu pro chrifmate, feu quibuslibet aliis (aeramenti», aliquid exigatur. Si quisautemcontra hoc venire prrfumpferit, portionem cum Giexi fe noverit habiturum, cujus fidum exadione turpi mulieris imitatur. His adjicimus, ne pro licentiacelebrandi divina, a facerdotibufc, vel docendi, a magiftris, aliquid exigatur, & fi folutumfuerit, repetatur. De cjufdem etiam autboritate concilii prohibemus, ne novi cenfus ab epifeopis, vel abbatibus, aliifve, imponantur ecclefiis, nec veteres augeantur, nec partem redituum fuit ufibus applicare przfumant· fed libertatem, quam majores fibi confervari defiderant, minoribus quoque fuis bona voluntate confervent. Si quis autem aliter egerit, irritum quud fecerit habeatur. Nulla infuper ecclefiaftica mimftesia, icu etiam beneficia, vel ecclefix alicui tribuantur, vel promittantur, antequam vacent: ne defiderare quis proximi fui mortem videatur, in cujus locum beneficium (e credit fucceflurutn. Cum enim & in ipfis locig gentilium, legibus inveniatur prohibitum: turpe nimis eft, dc divini plenum animadverfione judicii, fi in ecclefia Dei futuis lue cettionis expeditio locum habeat, quam faltem demore ipfi gentiles homines cu-raverunt. Salvo in omnibus, àc.

IX. Ne **drciVM MÛMsrMr** *Jiant mtrttiii ftrvitniinm vtl mtffirnm.*

Cum Deo & facerdotibus Dei decimas dandas Abraham fadis, & Jacob promittis infinuent, & authoritas veteris & novi teftamenti, nec non & fandorum pltrum ftatuta, declarent decimas de omnibus, quz pe/ annum renovantur, przftandas; id inviolabiliter decer· nimus obfervandum, ita quod, occafione mercedis fervientium vel meftbrum, decima pars non minuatur, fed potius integrum perfolvatur. Habeant etiam presbyteri potcftatem ante autumnum excommunicandi omnes fraudatores decimarum fuarum, & eofdem fecundum formam ecclefiafticam abfolvendi. Huic adjicimus fandioni, ut *de* terris noviter excultis non alias dentur decime, quam ecclefiis parochialibus, infra quarum limites terre illac, de quibus decimz proveniunt, excoluntur. Detentores vero decimarum, juxta Rotomagenfis concilii confticutum, fi (emel, fecundo, *6c* tertio commoniti, exccfTum fuum non emendaverint, ufque ad fatisfadionem condignam anathematis vinculo feriantur. Salvo in omnibus, *ire.*

X *Ne (Icriti in fttrii eràmibnt tan/littiti jxirtti btbemtt.*

Statuimus ut in ecclefia, cujus reditus annuus quantitatem trium marcarumnon excedit, nullus inftituatur, nifi qui in propria perfona ibidem voluèrit defervire.' Statura etiam Lateranenfis concilii reverenter ampledentes, decernimus ut clerici in facris ordinibus conftituri, fi mulierculas in domibus Tuis fub incocti* nentis voto * tenuerint: aut abjiciant eas, & continenter vivant, aut ab officio & beneficio ecdefiaftico fiant alieni. Hia etiam annedimus: ut clerici non io· terfint tabernis & publicis potationibus. Hinc etenim accidunt contentiones & rixz, adeo quod laici quandoque clerico*

anno "®°* ver**r*ntc« incidant in canoncm . Qui cum ad papam mittantur, non eft equum quod clerici, qui culpa fua quodammodo tamen dedere delidum , maneant impuniti . Clerici etiam omnes habitum habeant clericalem , & tonfuram canonicam. Archidiaconi autem , & alii in digmcatibusconftituti, & presbyteri, cappis manicatis utantur . Salvo in omnibus, éc.

CHkisri *****

XI. Qtaalet ptrfona dtbtant contrabert matrimonium.

Vir non contrahat cum aliqua confanguinea olim uxoris fuz; limiliter nec uxor cum aliquo conlanguinco quondam viri fui. Et lufceptus in baptiimo non contrahat cum filia baptizantis , vel fufcipientis , ante vel poft genita . Nec contrahatur aliquod matrimonium line trina denunciatione publica in ecciefia , neque fi fuerint perfonz incognitx. Sed nec copulentur aliqux perionxmatrimonio, nifi publice in facie ccclctix* , & przfente laccrdote : & li -fecus fadum fuerit, non admittantur alicubi in ecclc· fia ; nifi fpeciali authoritate epifcopi . Nulli etiam conjugatorum liceat , iter remotum percgrinarionis arripere , nifi mutuo conlcnfu publicato. Salvo inommbus , en.

XII. puHitt fama indicatur purgatio.

Diffamati fama publica , vel verifimilibus indiciis fupcr crimine, de quo vinci ‘non pofiunt , commoneantur lemel . fecundo, & tertio, ut confiteantur , fatisfaciant : fi vero incorrecti m negatione perftiterint, indicaturos purgatio, & non occafione pecuniz captanda; differatur dc dic- in diem , icd ftatim primo die , fi parata fuerit , fufeipiatur , & canonicum numerum non excedat . Salvo, ér.

XIII. t’r Irprofi cametertum er propriam babeant captitam.

Affectu pietatis inducti , concilii Laterancntis etiam inftitutione fuffulti, decernimus , ut ubicumque tot leprofi fimul fuerint congregati , qui ecclefiam cum coemeterio fibi conftrucre& proprio valeant gaudere presbytero , fine contradictione aliqua habere permittantur . Caveant tamen ut injuriofi veteribusecclefiis non exiftant. Quod enim eis pro pietate conceditur, ad aliorum injuriam noiumus redundare · Statuimus etiam , ut de ortis nutrimentis animalium fuorum decimas tribuere non cogantur .^Salvo omnibus, érc.

CHRiyn

Δ/K *Nt* a/ifw, *fint epfcopah anitoritttf , uiicf.tjlm kntfkt» nt* mmmm *iaica TtClfUt.*

Lateranenfis concilii tenore perpenfo decernimus, ne fratres templi , vel bofpitalis, five quicumque ahi rcligiofi, ccclefias, vel decimas , vel alia beneficia ecclefiaftica fine epifcopali authoritate dc manu laica recipiant : dimilfis etiam , quas contra tenorem iftum moderno tempore receperunt. Excommunicates , & nominarim interdictos, tanquam ab omnibus aliis , juxta fententiam epifeoporum, (latuimus evitandos. In ecclefiis fuis, quz ad cos pleno jure non pertinent, inftituendos presbyteros epifeopis przfcntent : ut eis quidem de plebis cura refpondeant, ipfis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem. Inftitutos autem inconfultis epifeopis non audeant removere. Sivero tempi ini five hofpitalarii ad ecclefiam interdidam venerint, non nifi iemel in anno ad ccclefiafticum admittantur officium, nec tunc ibi corpora fepelient defunctorum interdictorum . De fraternitatibus autem hzc conftituimus : ut , fi non (c prxdidis fratribus omnino reddiderint , led in proprietatibus fuis duxerint remanendum, propter hoc ab epiicoporum fententia nullatenus eximantur; (cd poteftatem fuam, ficut in alios parochianos fuos exerceant , cum dt exceffibus fuis fuerint corrigendi . Quod autem de przdictis fratribus diiftum eft , ab aliis quoque rchgiofis, qui prxfumptione fua epiicoporum jura ptzripmnt , & contra canonicas eorum fententias & tenorem privilegiorum fuorum venire prziumunt, przcipimus obfervari. Si autem contra hoc ftatutum venerint : & ecclefiz , in quibus ifta przfumpferint , fubjiciantur interdido , & quod egerint , ejufdcqi nudoritate concilii irritum habeatur & vacuum. Monachi etiam fub pretio non recipiantur in monafterio, nec peculium habere permittantur, neclinguli per villas & oppida, fivequafcumque parochiales ponantur ccclefias : fed in majoic conventu , aut cum aliquibus fratribus maneant, nec foli inter txculares homines, fpiritualium hoftium · afffiflumex pedent, Salomonedicente : *Va fob ; ^tata^ fi ceciderit, non babtht fublevantem.* Si quis autem exadus pro fua receptione aliquid dederit, ad canonicos ordines non accedat: is autem qui acceperit, officii fui privatione mulûetur . Si vero peculium habuerit, nifi ei ab abbate fuerit pro injun-

bU B C •«mfluium £ £</,y.

admtniftratione permitium, a communione removeatur aleam: & qui ia extremis cum peculio inventus fuerit, nec oblatio pro eo fiat, nec inter fratres recipiat iepukuram: quod etiam de diverfis rcligiofis praecipimus obtervari. Abbas autem, & qui diligenter ifia non curaverit, officii fut jacturam fcnoverit incurfurum. Prioratus quoque, feu obedientix, pretii datione nulli tradantur: alioquin & dantes & accipientes a minifterio fiant ccclefiaftico alieni. Priores vero, cum In conventualibus ecdefiis fuerint conftituti, nifi pro manifefta caufa & rationabili non mutentur, videlicet fi dilapidatores fuerint, fi incontinenter vixerint, aut tale aliquidegerinr, pro quo amovendi merito videantur: aut ii etiam pro majoris neccifitate orticii"Y^Su turrim transferendi. Et illud prxtcrea dignum adjctflione videtur, ne monachi, aut canoni.i nigri, vcl moniales nigrx, cappis coloratis utantur, fed tantum nigris: nec utantur coopertoriis, nifi nigris ve! albis, cum pellibus agninis,vel carinii, vel vulpinis. Monachi etiam aut alit rdigiofi pileis non utantur: nec obtentu peregrinationis clauftrum egrediantur. Decernimus etiam, ut in qualibet ecclefia monachorum, vel quorumlibet rehgioforum, fuis utibus canonice appropriate, vicarius inftiruatur provifione epifeopi, honeftam & fulficientem fuftentationem de bonis ecclcfix percepturus.

CONCILIUM NIGELLENSE,

AB OCTAVIANO, SEDIS APOSTOLICÆ LEGATO,

Celebratum menfe Septembri, pridie nativitatis B. Marin, anno Dom. MCC. in quo intcrdiftum Gallic folutum, indiâumquc cuncihum Suefiioncnle, ubi dc regio matrimonio judicaretur.

INterdiili fententia, quam in Gallia regnum ti.le- rat Petrur Capuanui in concilio lieuntnîfuà finem anni **MCXCIX.** *vim mtintre cerpcrat vigefime poft Chrifti nativitatem die, hoc eft, medio Januario muti* **MCC.** *Jam oilavum menfety lugeoat Gallia facrorum omnium expert : cum venit fnt> mitium Septemhrit Oilavianus Oftienfi<& 1'eilclrenfit epifeopus, cardinalit, fodit apoftohia legat-ai : Gal liamque reltgione triftt/fima exoknt. Dt quofic Ro-* **Srai** *Hovedmut*. Eodem, *inquit*, anno MCC. âavianus Oftienfisepifeopus, cardinal s, ficapoftolicx fedis legatus, venit in Franciam mitius a latere domini Innocentii papx ad cognotccndum dc divortio facto inter Philippum regem Francis, & Botildam reginam fponfam fuam,* & ut ipfe in primis ante ingreiTum litis compelleret przdidum regem Francix dimittere adulteram Jtuam Thcutonicam, & refumere fponfam fuam Botildam, & modo debito tractare. Fadum eft au rem in vigilia nativitatis B. Dei genitricis femperque virginis Marie, prxuido cardinali & archiepifcopis, & epifeopis, 3c clero Francix convenientibus apud S. Leodegarium in Niseie i Philippus rex Francix, & Botilda regina, & adulter* ejus Theutonica, convenerunt illuc: & rex 'Francix admonitione prxfati cardinalis, & confilio fuorum, dimifit adulteram fuam, & Botildam fponfam fuam recepit. Et ftatim conqueftus eft de ea cardinalis, dicens, quod ipfeeam ac jure habere fibi in conjugem non debet, quia multum erant affines in confanguinitatc, fic hoc probare modis omnibus prrfto erat, & ideo petebat divortium inter eos fieri. Statuit ergo eis prxdiftus cardinalis fpatium fex mentium, ficlex hebdomadarum fit fex dierum, & fex horarum, a vigilia dia nativiutis B. Marin ad deliberandum fuper b°f. & lorum placitandi ftatuit eis apud * Scfiuns, cledione regime Botildx. Eodem die, fcilicet in vigilia nativitatis S. Marie, poftquam rex Francis adulteram fuam dlmiterat, & Botildam iponfam fuam receperat : ftatim relaxata efl fentenna intridilh ecclcfiaium dç regno Francis, ÔC pultatis campants beta cit Ixtira magna in ro fic populo, qu;a intcrdift.itn illud jam duraverat plufquam per triginta hebdomadas, ficcorpora dctundoium tepuita erant exira villam per vicos *it* plateas.

Quihut autem conditiomhur fuhlatum fit interdi- &um, diftinihni explicant pt^a innocentii ***ili.*** *hir verhti*. Octavianum Oilicniem Epitcopum legatum in Francta delimavit, talem ei formam prnfigens, ut ante omnia fattsfaftionem plenariam dc datnnrs & injuriis clericis irrogatis faceret exhiberi. Ita quod u qui propter obedienttam & reverentiam apoftolicx"ledis graves perpelli fuerant contumelias, fic jacturas, per apoftoheam fedem fibi tcniirent fic gauderent congrue tartsfadum. Deinde luperindudam prxcipcrtt a rtgis contortio tam localiter, quam carnaliter removeri; ut non folum a tegis amplexibus, verum etiam a' regni finibus faceret illam excludi, fic praefatam reginam ab ipfo rege toletmiter recipi, fiC regaliter pertradan; recepta publice juratotia cautione, quod eam fine judicio ecclcfix non dimitteret: fic fic relaxaret fementiam interdidi, refervata fibi corre&ionc illorum, qui ab initio non fervaverant interdidum. Et li, poft frequentes fic diligentes admonitiones fic exhortationes, idem rex prxfatam reginam fient legitimam habere nollet uxorem, iedmallet matrimonium accufare: prxeepit legato, ut pro termino pci*emptor*io ad inchoandam caufam fpatium iex mentium aflignaret. Infra quod, fi praefata vellet, commoncietur rex Danorum germanus ipfius, ut ad detentionem ejufdem viros prudentes cum advocatis, fic teftibus, fic alus quibuslibet necetisriis, ids apoftolica, fit regia fecuritare dirigeret, competenti tocode libera voluntate partium a(Tignato. *Quad ah QBavumo fmfe /ervatnm, eadem alla demie teftantm.*

G. G Legati adventem m Gattia* Memorat Riger-dus «d annua» MCCI. quod eo anno venerit, r»t-tum enuo eR ab eo fablacM* mterd<flwn mino Se-Membris, oAavu poffeua* peomvlgatuTs fuerat Men-fc ac proinde aa»e MCG ut ea iuque anteddU fuM A conllat. Sed c m» narrandas haberet Rigordua m ton-'eilt SmA e mor» anno MCCfab Offaviano celcbr». tli? ex oecaDone adventoM legati , tt hwiarri ea coacilium MtecellersM rciert, beet ad snouM grece-teacra ptitiitaM.

CONCILIUM INCERTI LOCI

Ex MS. CorbcjenG.

Quia non poteft ecclefiis Dei melius confuli, vel confultius provideri , quam fi circa re-*liores* dc miniftros earum, ut idonei fu» , cura diligens habeatur , neceffarium duximus his qui ad curam noftram fpecialiter pertinent, formam certam ftatuendo preferibere, quam dc in fe refte vivendo, fi refte fuerint ordinati , & tn ecclcfia facramenta divina rite traftando ; dc edam erga populum laudabiliter fe ferendo debeant obfervare.

I.

Cootra illi-,ue ordiua- In primis igitur a minifterio ecdefi* & offiluj weculjODe eOs cohibere volentes , prout condecet , qui fecundum canones ab ordinibus prohibiti, nihilominus ordines licet illicite fufeeperunt, precipitous quod facerdotes qui fe novelunt fervorum filios dc preter dominorum fuo. rum conlcientiam ordinatos, vel non de legitimo matrimonio natos", dc abfque difpenfatiooe epiicoporum fuorum promotos , vel qui fuerint advocati in caufa ianguinis , vel exeeutorcs f®-votuin ptzceptorum, aliquando in publicis amniimftrationibus, vel homicidium perpetraverunt, vel bigami fuerunt* vel alias corruptarun^mariti, vel qui excommunicat! ordines fufcepmmt , vel excommunicat! five fufpcnfi celebrari prefumferunt , vel fortilegium exercuerunt, :& maxime daemonibus immolando, non exequanturfacerdotis officium , donec fuper hoc ab cis fuerit confiiium requifitum.

Idem dicimus de bis qui fimoniace vel furtive , vel per faltum, vel extra legitima tempora ordines iufcepcrunt .

Idem de his qui ab epifcopis haereticis, fchifmaticis , vel nominarim excommunicatis , vel alfis epifcopis funt ordinati prarter fuorum demandationem pratiatorum.

IV.

Idem quoque dicimus de his qui interventores fuerint fimoniacarum paâionum & labe illa infeâi ordines nihilominus luicepciunt.

V.

De aliis vero qui io fulceptione ordinum non peccaverunt, praecipiendo ftatuimns, ut lacerdotes dc clerici, five béneficiât! fint five non , qui a vitio luxurie debent efle penitus alieni omnem libidinem fugiant dc continenter fic honcile vivant, prout ad iacrum eorum minifterium nofcitur pertinere, nec in domibus propriis vel alienis publice concubinas f, unde fcaodalum oriatur, tenere prefumant ; fed eas a fe prorfus expellant & longius faciant amoveri , niG velint fimul officio dc beneficio contra hoc agendo *privari*.

VI.

Moneantur quoque concubin® ut recedant ab ipfis, qux nifi cummonirx recedant ab eifdem , poft trinam commonitionem (quoniam infamatur ecclefia) ab ecclefia expellantur , nec ad: mittantur ad ecdefiaftica facramenta, fed ab aâibus legitimis ut infantes repellantur. Concubine ejiciende

VII.

Quia etiam volentibus confervarecontinentiam non ctl tutum habitare cum famini», prohibemus ne facerdotes vel clericij béneficiât! in domibus fuis famulas habeant » de quibus debeat finiftra fufpicio fuboriri.

VIII.

Cum autem facerdos, fi peccaverit, peccare faciat populum Domini, dc ideo debeat ab omni fornicatione immunda fe continere , maxime *a fua* ponitentiali fe contineat . Sciens quod in deteftationem illius peccati dicitur in canone , fic\peccarc panitentialem fuam cognofccntem , ficut cognofccntem a fe baptizatam vel tn baptifmo fufeeptam , pro quo peccato fecundum canones quindecim annorum ddietur pernitentia, & poftmodum detrufio in monafterium.

IX.

Inhibemus, ne facerdotes vel quilibet clerici tabernas frequentent , vel publicis potationibus , aut fpeâaculis, aut ubi turpia dc inhonefta cantantur interfint . Sed fi ad convivia fuerint ab honeftis perionis invitati , ibi ficut dc ubique , lobrie, modefte, & honefte fe habeant ; dc poft prandium fobtie dc cito recedant. Et fi in eifdem quibus intererunt conviviis inhonefta vel turEia narrentur vel *cantentur*, fi non poiTuntprohibere; faitem ita *fc* gerant > ne videantur aurem vel animum adhibere ; dc quia non folum luxuriam, fed dc fiiperbiam qu® omnium malorum radix eft ', dc a qua omnis perditio fumfit initium, modis omnibus vitaredebent & deteftari , ftatuentes adjungimus ut ipfi facerdotes dc clerici quilibet habitum habeant fuo ordini competentem. Clerici ta MI.

X.

Non manicas aut lotularcs habeant laqueatos vel roliratos, nec facerdotes cappis utantur mameatis , nec ipfi facerdotes vel clerici comam nutriant ; fed ordinate circulariter dc decenter tondeantur , dc ita in. omnibus fe habeant , ne de luperbix vitio notari pollint, qui aliis debent elle humilitatis exemplum.

XI.

Volentes quoq; ab eifdem peflem avaritie extirpare , prohibemus ne turpia lucra leftentur, dc ne aliquam negotiationis fpcciem audeant exercere. A,aH(lam fugiant .

XII.

Nullus quoque veflrorum, fiecularem amminiftra-

Arationem exerceat, ex'qua cum oporteat lai-ce perione aftus fui reddere rationem.

XIII.

Nec advocati fiat faccrdotes vel clericiin foro feculari, nifi caufas proprias, vel caulas mifcrabilium proloquantur perfossarum

Kec viciai» •clUI Provideant aurem faccrdotes parrochias trientes, ne vicinis eccicfiis fint damnofi, recipiendo injufte parrochianos cotum Sint autem fecundum reditus & facultates fuas fipfpitaks, & erga pauperes non avari.

XV.

ConffK® *»tc tenfi- 01.10 Nullus etiam facerdos poft lapfutn, antequam facerdoti potnitens confiteatur, ad altare prrfumat accedere celebraturus, fi cupiam habuerit faccrdotis.

XVI.

Sacerdotum ouilrllvit. Quilibet autem facerdos de confenfu domini archiepifcopi vri cpilcopi iiiuni habeat confeflorem, fie in quolibet capitulo duo finr confrflores, quibus a domino àrchiepifcopo vel epifeopo conftitutis, ejufdem capituli faccrdotes poifint peccata confiteri. Si qua vero dubia fueriut,qu« per eos expediri nequeant; vel G quis dc lacrrdotibus eis ob aliquam caufam noluerit peccata fua confiteri, ad principales peniteutiarios nomini archiepifcopi vel epifeopi recurrant. St vero neutri eorum fuum voluerit revelare peccatum, ad archiepifcopum vel epifcopum veniat, ut vel ei confiteatur, vel ab ipfo alius allignctur, cui velit & valeat confiteri.

XVII.

Dr dilifen; tu ci:«.« f*. trament* Ad h«c, quia cum magna reverentia, devotione, & munditia traftanda funt ecclefuftica facramenu, fic maxime facramentum redemuu nis noftne, 'fcilicet Corporis & Sanguinis Domini, ftatuimus ut presbyteri *citet* ea qu* ad iuoftantiam facramenti Corporis dc Sanguinis Domini pertinent, fint diligentes dc interni, proviiuri quod Euchariftia in munda pyxide confervetur, nec ultra vit. dies conierventui hoih« confecrat*; fed foptimana qualibet in oie Dominica renoventur.' ita quod poft perceptionem Sanguinis Dominici reiervats belli* a miilam celebrante fumantur: habeaturque certitudo rir-ca ipfam hoftiam confecraram, ut non fumatur non confecrata pro conlecratam, nec in celebratione mifl* hoftiam conlecratam pacem daturus ori fuo facerdos admoveat, quia ante perceptionem, eam ore fuo tangere non licebat. Si vero de patena, ficut quidam faciunt, eam fumat, poft celebrationem miflie tam patenam quam calicem faciat a qua perfundi, vel folnm calicem, fi eam non fumat de patena, habeatque facerdos juxta altare pannum mundttfimumalio panno undique circutndaium, &.honefte ac decenter coopertum, ficut habetur in quibufiiam ecclefiis, quo poft fumptionem facramenti falutaris dignos'cum labiis tergat ablutos; & fi os interius abluerit facerdos, non abjiciat ablutionem, fod dcglutiat Ipfam.

XVIII.

mifle u»o dw I & rero foctrdo* necelfe habeat bis in una die celebrare, quod nifi die Nativitatis fic Relurrefttonis Dominice, vel quando «*pu* aliquod in ecclefia tumulandum, vel alia evidens nccetftitas urgeat, fieri prohibemus, poft prinum celebrationem, fic fanguims lunationem, nihil infundatur calici quod a celebrante fumatur; fod tantum poft celebrationem iiiblèquemem. Poli primam vero celebrationem diligentiflime abforbeantur ftill* de calice, fit quod fuerit «ligitis io ca-

Alice fuperfufum, refervetur in vafe mundo adid ipecialuer deputato, fit poft treund* mnlx celebrationem. mu loree in pruna celebiatioue adfit diaconus vel aliusmimltcr honrilus, qui loturam illam futuere potfit abtquc coufcienu* iu* l*lrone. In tacrameuto autem Sanguinis Dominici major pars vmi fic modicum aqua ponatur.

XIX.

His adjicimus, ut cum ad srgium fuerit Eu chaiiftia deterenda, habeat facerdos aliam pyxiuem mun lam & honcftara, in qua fit burla linea niund.ilim» & honefta, & in ei deferat Corpus Dominicum ad aegrotos^ linteo mundifVimo fuperpolito, fit lucerna praecedente, uiii «gei valde remotus fuerit, fic cruce fimiliter, fi fieri poteft, nifi foite crux fuerit apud zgnim; précédente quoque tintinnabulo, ad cujus loni.um excitetur devotio audientium. Habeat quoque faccrdus femper fecum orarium, quendo cum Eu. clianftia, ficut diximus, vadit ad xgrum, fic fi ager remotus non luerit, in luperpcllicio ad ipium accedat: habeatque vas argenteum vel ftaneum, fit ad hoc fpecialirer deputatum, quod femper lecum ad zgrum vadens deferat, ut m co £gro dare vakat poft fufeeptam ab eo Euchariltiam filorum lotura.n digitorum. E<μ'.'.<1>' '»'.» M'M' nroriu d»le-itoda

XX.

Ad hoc przcipirnus, ut quxlihet ecclefia habeat calicem argenteum cum aliis vafis mundis decentibus fit honefbs, findooem mundam fic candidam amplitudinis congruentis, linteamina fit alia ornamenta, qu« ad filuiis officium fpeftant, honetla, librut ad piallendum fic legendum idoneos, fic facerdutaha ornamenta fit vellimenta fufficienria pariter fic honefta. fic qui inimftrant iacerdoti in aiuri, fuperpelliciis induantur f"

XXL

Pnecipimus aurem quod omnes habeant canonem mifle fecundum conluetudinemecclcfis correftura, & ut verba canonis in milia rotunde dicantur & dtftindc. C*0**.

XXII.

Similiter & omnes bone & omnia oftkia aperte & diftiuâc dicantur: ita quod in feftinanooe nimia nec preicindantur, nec lyncopentur. Quod fi obforvatum non fuerit; laceraotos hoc non oblervantes uique ad condignam fatisiaâioaem luipendantur. Hot· di-ftmfte dr

XXIII.

Ad hoc prohibemus, ne cahces ecclefisrum vel vafa altaris, ieu veftes vel libri eccleliaaltici ve! etiam tenements ecclefiaftica vendantur vel pignori obligentur, nec aliquo modo alienentur ab crclefiis, nifi iu cafibus concetfis, fit de licentia domini archiepifoopi vel epifeopi, forma canonica obforvata. Si vero focus aftum fuerit, irritetur. $**· kpe>· ,<u·

XXIV.

Ecclefia etiam vel altaria citra confrientiatn. domini archiepifcopi vel epifeopi vel offi.iahstui ad firmam alicui non tradantui: nec laici eas vel quafoumque decimas ad firmam aliquatenus teneant

XXV.

Statuimus etiam ut pcttfiones ecclefiarum veteres fine aflenlu noftro non augeanrur, nec nove imponantur eifdem. Si qui vero contra hoc ftatutum egerint, penfiones in priorem flatum auttoritate noftra noverint reducendas, fic fe propter hoc nihilominus pretia canotuca puniendos. Ληήοοη.

XXVI.

s*c«4»<« Ad hac ftoMbemu* diftiiAius, ne facerdotes . 'IF*0*"» quorum ordinatione nqu confiât, ad divinorum cekbretioocm deicrviando ecclefiis noa •dnuttannir, nifi de licenda noftra, cum per litteras teftitpooiaks vel teflimonium virorum bonorum de eorum ordinatione fuerit iufficientcr fides fafta.

XXVII.

(.aprtbci »noua1rs Moneantur autem redores ecclefiarum ne ca pellanos annuales fine caula rationabili - audeant amovere.

XXVIII.

E«c»inmu-iiKMi ncn «4n»umdi. Similiter prohibemus, neexconimunicatum ali* quetn vel ioterdifium parrochianum laicum in prcfudicium proprii facerdotis vel ad fepulturamB vel ad communionem Euchariftic fcienter aliquis facerdos admittat, <X przcipue in folcmnitate pafchali.

XIX.

Partl» pro alnlLMllblu tenta. Prohibemus etiam, nc annualibus ve! triennalibus vel fcptrnnalibus mifiarum faciendis laid vel clerici dare aliquid »cl legare m teftamento cogantur, & ne fuper his aliqua paftio vei rxaftio vera vel fub aliqua fpccie palitata a facerdotibus vel aliis mediatoribus fiat i/ ne iuperflua multitudine talium annualium fe onerent facerdotes, ad quae explenda honefte fnfikerc non pudent, & propter qux opoitsat eos tub certo pretio habere condulios facerdotes, vel ea aliis vendere facienda.

XXX.

Centffio. Prohibemus quoq; ne quis facerdos fine mandato fuperions aut ejus qui in parrochia curam animarum habet, contritiones audiat, omiftis propriis facerdoùbus vel contcmtis, nifi in articulo nece&taiis

XXXI.

Fipirimui & p«ni(rn-fu * du:o- De baptifmate vero & peeniteotia prscipiinus, quod diaconi potnitentias dsre vel baptizare non prefumant, nifi in duplici necefiitaie, videlicet quia facerdos non poteft, vel abfens eft, vel fluite non vult, & mors inunioet puero vei atgroto.

XXXII.

Parrini Si vero inftante mortis periculo puer b<tptPDzstur a laico, quod fieri poreft in neceflitate a paire vel a matre abfque matrimonii przjudicio, feqtientia immerfionem per facerdotem impleantur.

XXXIII.

In baptifino vero maris duo mares & una fcemina fukipiant baptizatum : a duabus vero fcemints, & uno marc termina fuieipiatur in baptifino.

XXXIV.

tUplifteuun-. Baptifterittm autem habeatur in qualibet ecclefia baptifmali lapideum vel aliud competens, quod decenter operiatur & reverenter confeivetur; ita quod m atios ulus non convertatur. Si vero puer qui creditor mortuus, domi fuerit E cum feftinatione, ut contingere folet, baptizetus; aqua propter reverentiam baptifmi vel fundatur in ignem vei ad ecclefiam in baptiflerium deferatur.

XXXV.

B*pl I r-t»u, lub dublo. Si vero contingat, pueros cum fale expofiros inveniri, baptizemur. Si vero fine fale expofiti inveniantur, & utrum baptizaii fuerint dubitetur, baptizemur: ita tamen quod ante prolationem illorum .verborum, *igo te baptiza tn nomine Patrii, & filii*, èf *Spiritui Sanfli*, qux fo|a funt de fubftantia baptifmi, & fola debent cum *intentione* baptizandi proferri; hce a baptizante vero dicantur nominas* bepcùaadum & dicente, w» «Tend· *te rebftitnre*, /rd > iaplisafur ne» r/, <*· Lipbce *te, &c.*

XX XVI

Similiter in confirmatione, fi dubitetur, coo* Ceafonario. feratur^ quod dici non debet iteratum, quod ne* icitur finite collatum.

XXXVII.

Quia quilibet chriftiaous adultus dominicam Oratio &»- orationem, icilicet *Peltr mfler*, & fymbolum *'"*"£* ^ apoftoiorum, icilicet *Crede in Denue* fcire aebet, prxeipimus quod quilibet facerdos parrochianos fuos ut hoc addiicanr ftudeaut ammonere.

XXXVIII.

Commoneat etiam quilibet facerdos parrochia* Oratio io not fuus, ut in ecclefia.orationibus vacent, non clamoribus vel vatiis proclamationibus.

XXXIX.

Fœminat etiam moneantur, ut pueros fuos coule alant, & juxta fe dc node non collocent teneros, ne opprimantur, dc cum eis ad baptif* mum feftmenc & ad confirmationem. Quibus P!*'* iwe etiam publice proponatur in ecclefia, quod nifi infra annum puer fuerit confirmatus, lam pater quam mater poli annum ab ingrefiu ccdefix fui* pendetur.

XL.

Si quis autem cum fit pubes non fuerit con* firmatus, ipfe etiam cum patre &. matre ab in* Cgieftu ccclefuB lufpendatur, donec confirmetur.

XLI-

Inftruat quilibet facerdos parrochianos fuos for* mam verborum baptizandi, & quando ea dire* re debent, fcilicet in merfione pueri, dc quid agere debeant in confirmatione & poft confirmationem.

XLII.

Prxeipimus autem facrorum canonum ftatuta ,η fequentes, ut facerdotes tn poenitentia danda diJigenter attendant qualitatem fcilicet perfonx, & quantitatem delifti, tempus, locum, caufam, moiam in peccato faftam ; devotionem animi pernitentis, & ut poenitentia talis uxori injungatur> un<fe non reddatur marito fuo fufpc&a dc aliquo occulto crimine & enormi. Idem dc manto obfervetur.

XLHI.

Non injungatur laicis in pernitentia quodmiffas celebrari faciant pro fuorum remi&ooc peccatorum.

XL IV.

ConfelTiones autem mulierum audiantur in propatulo, aliquantum ad vifum hominum, non quantum ad auditum.

XLV.

Moneantur laid ftatim in principio quadragefirme, vel pluries in anno cito poft lipfumcon fi]eri, & ut ter in anno, fcilicet in Pafcha, η'*'" '0* Natali, Pentecofte communicent ; prius tamen in anuv. prxparari per aliquantulam abftinentiam de confilio facerdotis faciendam per confctlioncm.

XLVI.

In confeftionibus vero non nimis perfpicaciter ferutentur plebem tuam facerdotes; Non nimis facile aut negligemer pertranieant. Moneantur autem laici, quod reverenter fe habeant rncon* fecratiohe Euchariftiz ; & fteftent genua, maxime tempore quando poft elevationem hoftia facra dimittitur.

XLVII.

Prohibemus autem, ut- communio Euchariftl* de-

detur feueto imponitenti ftaafer petenti danda fit, fins pemhentis debânm.

XLVIII.

Dkîm Decimae autem de omaubue que per annum renovantur dandas dcctwimm .' tta ut occafione mercedis iervientuini vel mdTorum cedetis decima parte non fruftreotur. Detentores vero decimarum G fcmel , fecundo dc tertio commoniti exctHum fiaim non emendaverint , ufque ad fafufaâfoaem congruam anathematis vinculo feriantor. Cum autem hi , qui decimas detinuerunt vel furripueeunt , ad pcenitentiam acceflerint, non admittantur , niti per fe vel per minum facerdotis ei, cui decime debentur, fatisfaciant competenter.

XL IX.

Etumnranknio Excommunicatio non paffim & abfque deleftu fiat: fed pramiftà canonica admonitione. Singulis autem annis in tribus folemnibus feftivitatibus, fcilicet die Natalis , die tieutecoftes , die Affirmpttonis B. Mariae excommunicentur in *genere* folemniler forriarii, teftes perjuri fuper facrofenfta, incendiarii, ufurarii, raptores publici, malrtiofe impedientes exccutiooem rationabilium teftamentorum, & contumaces decimarum detentores : ita quod teftes qui fcienter pejerant fuper facrofan&a propter lucrum vel damnum aliorum ncc eis aliqua pernitentia injungatur, nifi ab arebiepifeopo vel epifeopo vel ejus auftoritate, prater quam in mortis articulo; fle tunc injungatur rildem, ut ex quo convaluerint, adeant dominum archiepifcopum vel epilcopum , pceniicmiam ab eo accepturi.

L.

Inhibeatur etiam omnibus, ne io pignus , ubi nihil de forte minuitur retineant , pollqtiam de frudibus fortem fulceperunt , dedudis expenfis.

LT.

D» tiurna tywrvm mUsAkmm . Adhuc prohibemus ne fine litteris noftris ad fidelium eleetnofynas poftulandas aliquis admittatur praedicatur: nec , fi cum litteris noftris aliquis primitus adveniat ad praedicandum , admittatur, nifi littera noftra nomen ejus exprimant , fit exprefle contineant quod ei dederimus licentiam pradicandi,

LIJ.

Negotium vero vel neceflitatem pro qua advenerit bene poterit populo demooftrare t licet pradicandi lioentiam non habeat, dum tamen litteris noflris, ut diximus, fit munitus.

LHI.

Volumus autem ut facerdos ecclefias in qua pradicatur pecuniam colleftam accipiat , & talvo cuftodiat fi» duorum virorum teftimonio fide dignorum, quo ufque de mandato noftro vd officialis noftri illi foco ad quem fafla efl colleftio, conferatur.

LIV.

jv4hia fc» I Prohibemus autem , ne pro juftitia facienda differenda, vel accelerandia aliquid accipiatur; & ne pro aliquo fpiriroali aliquid ex paftioM prominatur, *detur* , vel accipiatur. QuodOfiat, tam dans, quam accipiens, fenrcuria excommunicationis fe noverit innodatum.

LV.

D· mMriĺucmio. Ad hec prohibemus ne vir contrahat cum aliqua confangnine· dim uxoris fit*. Similiter nec uxor cum aliquo coofanguinc-o cpsondam viri fui, nec fideeptw ia baptifrno contrahat cum filia baptiaantis vel fufapiemis ante vel poft genita, ncc contrahatur matrimonium inter perionas incum publice fle fo-A cognitas, nec fine trina denunciaiionc in ecclefia publicata, ncc dandefliqa contrahantur matrimonia ; fed publice in facie ecclefie fit prefitntc faccniote ... Si vero fccus faflum finii , non admittatur in ecclefia, nifi de fpeciali auftofitate domini archiepifcopi vel epifeopi.

Sacerdos autem qui contra ftaruh hujus noftri formam aliquos matrimonio copulaverit, vel ab omni officio lufpeudatur, ncc relaxetur , nili dc fpeciali mandato noftro.

LVII.

Prohibeat autem quilibet facerdos publice otnnibus dc parrochia fua ne clanculo fidem praeflent dc matrimonio contrahendo , fed publice coram teftibus idoneis , qui fidem praftitam valeant, fi neceflc fuerit, comprobare , proponatque eis pramonendo quod fibi pracaveant: quia fi talem fidem carnalis copula fubfcquatur , ecclefia pro matrimonio hoc habebit, fle faciet tanquam matrimonium obfervari. Matn»» nium re deftiaum

LVIII.

Diffamati fama publica vel verifimilibus indiciis fuper crimine aliquo, de quo vind non poffunt, moneantur feme!, fecundo & tertio , ut confiteantur & farisfaciant. Si vero incorrefti in negatione pcrftirerinr, indicatur cis purgatio , que occafione captande pecuoie de *die indicm* nullatenus differatur,- fed ftatim primo die , fi parata fuerit, recipiatur , dc canotucum numerum non excedat.

LIX.

Archidiaconus feu officialis ve! decanus contra hoc ftatutum veniens fe novcrit ab officio fufpendcndum, nec fine fpeciali aufloritate domini archiepifcopi vel epifeopi relaxandum.

L X.

Moneat quoque quilibet facerdos inclufum, fi habeat in parrochia fua , ne mulierculam aliquam recipiat in hofpitio de nofle. Ik lu£

Prohibeat autem quilibet facerdos parrochianis fuis fub interminatione anathematis , ne diebus dominicis mercata frequentent , dimiiFu ecclefiis fuis, apud quas debent convenire, maxime diebus illis, & orationi intendere , ac officiutn ecclefiafticum dc verbum Dei audire Hoc faciant aliquo die in feptimana , nifi rariffime cum magne fiunt feftinaciones feriarum. Mrruta J.e+nts domiuxU proiubiia

LXII.

Commoneat facerdos quil&et mulieres prenantes parrochiat fu* , ut cum tempus panus fui fibi inflare intelligunt, fibi provideant, quod aquam pnxntani habeant dt paratam , & hoc propter imminens pueri periculum : & loquantur cum facerdote de coafefliooc , ne iubiro praoccnpara non poffint, cum vohierint habeie copiam facerdotis. Λ »,,1,,,. tw ı-«· t'»atiUn

LXIII.

Ad hacc prohibemus ne chorra vel turpes & taboneOi ludi qui ad lafriviam invitent , in cimiseriis vel ecclefiis agantur , & ne ibi tradentur caufis fnculares ex confuetudioe , & maxime tales in quibus agatur de judicio languinis.

LXIV.

Prohibemus quoque ne denunciatus feotallorum fiat in ecclefiis , vel per lacerdotem exue-

CON

CONCILIUM INCERTI LOCI.

Ex MS. Cocbejenfi,

I.

Drbi^ifmc. TjAptifmus cum reverentia & honore celebre-Jt j tur, fit cum magna cautela maxime in diftinâione vctborum dc prolatione, in quibus tota vfrtus conlift<t facramenti dc (alus puerorum, fciicet A'. *ego baftitf» te in nomine Patrie,* Ô' *Filii, & Spiritm Santii.* . *Et* in Romano fub hac eadem forma doceant frequenter laicos debere baptizare pueras io neceflitate , etiam mulieres, patrem dc matrem pueri , in fumma neceffirare.

II.

Pro baptifmo nihil omnino exigatur , fciicet fi quid offertur , gratis accipiatur . Fontes fub fera claufi cuftodiantur propter fortilegia, Chrifma & ianftum oleum iub clave ferventur. Semper iacerdos interroget diligenter laicum dtfcrcce & modo debito baptizaffè dc formam verborum m Romano integre protuliffe approbet fa&um ; fin autem rebaptizet puerum. Ad elevandum puerum de fonte tres ad plus recipiantur : quod enim amplius eft, a malo eft.

III.

D· Coafir- Sacerdotes frequenter moneant populum ad * comtnot'oncin puerorum. Poft baptifmum enim ^U^'P' ûcramentum confirmationis. Quod fi confirmandus adultus fuerit, confiteatur prius dc poftea confirmetur. Sepe dicatur laicis ne ex pedent diu ad confirmandum adventum epifeopi : fed ducant pueros ad eum ubi adeffe audierint prope , dc quod poffint nomina mutari pueris, fi velint, in confirmatione.

IV.

Nullus-facerdos confirmare aut *confecrare* virgines przliimferit : folius eft epilcopi confirmare , virgines confecrare , ecclefias dedicare , ordines dare.

V.

AU».u. Summa reverentia dc honor maximus facris altaribus exhibeatur , dc maxime ubi lacrofandum Corpus Domitii iervatur , dc miffa celcbtatui.

VI.

Atu-« li* teanai «. Linteamina altaris & indumenta firpe abluantur ad revêtentiam dc ptzlcntum Salvatoris noftri dc totius curia: czlelits , quz cum eo ptefrns adeft quotiens miffa celebratur.

VII.

Calices unde infirmi communicantur decorentur , dt mundi cuftodiantur , ut devotius communirent infirmi.

VIII.

Ampulla: vini dc aqux dc cetera in minifterio altaris munda dc integra habeantur. Similiter amuullr chrifinatis dc olei fanai.

IX.

D« u-mnw- "o"" ,nt^ ">e,um' Non permittant facerdotes, diacones defirre infirmis fandum Girpus Domini , nifi in necef-fitate, cum facerdos abiens fuerit; fed facerdotes cum magna reverentia ferant S: celebritate , in pixide eburnea bene claufa propter cafu,m,dc cujn lucerna praecedente, cantantes vit.pialmos pœnitentiaies cum lctania pro infirmo in eundo dc redeundo. Quod fi via longa fuerit , addam

Axv. pfalmos & alias orationes . Sic enim debitum perfolvunt infirmo, dc audientes invitantad exhibendam Deo reverentiam dc orationem.

X.

Frequenter moneantur laici, ut ubicunque viderint deferri Corpus Chrifti, ftatim genua fledant tanquam Domino dc Creatori fuo, dejunftis manibus, quoulque tranfiertt, orent.

XI.

In pulchriori parte altaris cum fumma diligentia dc honeftate fub clave fi fieri poteft fandum Corpus Domini cuftodiatur.

XII.

Nulli clerico permittatur fervire altari nifi in fuperpeilicio aut cappa claufa

B XIII.

Nullus bis in die miffam audeat celebrare , Dc ni£> aut cum duplici introitu, nifi in magna neccffitate.

XIV.

Nullus antequam matutinas dixerit canonicas dc primam, prefumat fine aliqua neceffitatc celebrare miflam.

X V.

Ad horas beate Mariae femper dicatur verfus, fciicet *Maria mater grati*›* dc cantentur in ecclefia cum nota dc devotione, non infurgendode calciando.

XVI.

Sacerdotes circa confeffionem maximam adhibeant curam bc cautelam, fcilicer ut diligenter inquirant peccata ufitata figillatim , inufitata autem non nifi a longe per aliquam circumftantiam, fic tamen ut expertis detur materia confitendi .

XVII.

Ad audiendam confcffionem communiorem locum in ecclefia fibi eligant ficerdotes, ut communiter ab omnibus videri poffint , dc non in locis abditis aut extra ecclcfiam nullus recipiat 'confcffiones , nifi in magna neceffitate vel infirmitate .

XVIII.

In confeffione habeat facerdos vultum humilem dc oculos ad terram , nec faciem refpiciat confitentis maxime mulieris, caufa debitae hooeftatis. Compatienter audiat quae dixerit in fpiritu lenitatis, dc ei pro,poffe luo pluribus modis perfuadeat ut confiteatur integre , aliter enim dicat nil valere.

X I X;

Sacerdotes majora refervent majori in confit Caftn r«- ferrah . £fionc, ficut homicidia, facrilegia, peccata contra naturam, inceftus dc ftupra virginum, injeaiooes manuum in parentes , vota frafta, dc hujufmodi. Sunt autem tria in quibus nullus habet poteftatem abfolvendi , nifi dominus papa vel ejus vicarius , fciicet *injectio* manuum *ia* clericos vel quotcumque rcligiofos , incendia, fimonia . Nihilominus tamen talium rei remittendi funt ad epikopum.

X X.

Audita confeffione femper confeffor interroget confitcntem, fi velit abftinere ab omni menait, aliter

«liter csùm non abfolvat, nec injungat poni- temiam, .ne inde confidat, fed moneat ut inierim agat quidquid boni poteft, ut Deus cor illius illuftret in pœnitentiam.

XXI.

p—y-,»- qMtbhjua* aeoda. Injungendis parvis poenitentiis fibi caveant facerdote* .-fecundum enim quantitatem culpe dc pofidxlitatcm coufitentis debet efle quantitas pœnitentie : alioquin quod minus eft , requiretur ab eis in futuro.

XXII.

(Jfura, rapina, fraudefibi caveant facerdotes, ne alias injungant poenitentias , fcilicet miflarum, eleemofynarum, dc hujufmodi, priufquam reddiderint. Non enim dimittitur tale peccatum, nifi reftituatur ablatum.

XXIII.

Nullus mittas quas injunxerit celebret, fcilicet tricenarium nec annuale , dc pro vivis nullum fiat tricenarium vel annuale.

XXIV.

Frequenter moneant presbyteri ad confeffionem , dc pnecipue ab initio quadragefim* inftanter pnecipiant venire generaliter ad confeffionem,

XXV.

In confeflione caveant fibi confeflbres, ne inquirant nomina perfonarum cum quibus peccaverint confitentes, fed circumftantias tantum dc qualitates.

XXVI.

Nullus ira vel odio vel etiam metu mortis in aliquo audeat revelare confeflionem figno vel verno generaliter vel fpecialiter, ut dicendo:ego fcio quales eftis, dc fi revelaverit, abfque mifericordia debet degradari.

XXVII.

jwwMP·*· Omnes presbyteri pnecipiant inftituta jejunia fervari f ut jejunium quadragefime , quatuor temporum, vigiliarum, lexta feris abfque omni peccato : cx debito enim tenemur facere talia jejunia.

XXVIII.

DemibiB tMoio. Matrimonium cum honore dt reverentia celebretux , dc in facie ecclefi* , non cum rifu de jocofe, ne contemnatur· dc antequam fiat femper in tribus dominicis aut tribus feftivis diebus a fe diftantibus , quafi tribus ediftis, perquirar facerdos · populo fub poena excommunicationis de legitimitate fponfi dc fponfie qui debent conjungi, dc ante fidem datam de contrahendo, dc ante haec tria cdifta nullus audeat matrimonium celebrare.

XXIX.

Prbhibeant frequenter laicis presbyteri, ne dent fibi fidem mutuo de contrahendo , nifi coram fiicerdote , dc in loco celebri , fed ante januas ecclefi* dc coram pluribus . Semper in nuptiis prohibeantur fortilegta fieri, malefici quoque, & celantes coofanguinitatem, dc alia impedimenta matrimonii. Votum , ordinem, confanguinitatem, affinitatem, difparem cultum , compaternitatem, qu* tantum quatuor a matrimonio excludit perfonas, compatrem, commatrem, filiolum dc fratrem , dc forarem fuam fpiritualem, fcilicet filium dc filiam patrini.

XXX.

Nullus facerdos in cafu dubio audeat perficere matrimonium iaconfulto epifeopo ; fed ad eum femper referat omnes matrimonii dubietates.

XXXI.

Prohibetur diftriftc fub pana fufpenfionîs, ne ullus facerdos aut capellanus exigat aliquid ante benediftionem nuptialem , five pro teftimoriio ferendo , five pro matrimonio celebrando , occafione ferculorum qu* debemur pro nupti». Celebrato autem matrimonio , recipiat fercula fua, dc exigat fi fuerit neceflc . Prohibeant facerdotes in ecclefia publice fub excommunicatione ne alter conjuguaitranfeat ad religionem, aut recipiatur , nifi per epilcopum aut archidiaconum.

XXXII.

Cum reverentia deferatur oleum fanâum ad infirmos, ft eos ungant facerdotes cum magno honore dc orationum celebritate , que ad hoc funt ordinate ; dc nihil inde penitus exigatur, five a paupere, five a divite .· fed fi quid gratis datum fuerit, gratis accipiatur, D'Extra Unftione

XXXIII.

Ad facratnentum extreme unôionis moneant fiepe populum facerdotes non tantum divites & fenes : led pauperes dc juvenes , omnes maxime * ii ii. annis dc fupra, dc ad omnes communiter feparatos dc conjugatos , fi fuerit neceflc. F X1111

XXXIV.

Doceant frequenter facerdotes populum, hoc facratnentum pofle licite iterari, dc fiepe recipi, fcilicet in qualibet magna infirmitate unde metus mortis efi; dc poft fufeeptum, licite reverti ad opus conjugale eum qui convaluerit ab infirmitate.

XXXV.

Librum qui dicitur manuale habeant finguli presbyteri parochiales, ubi continetur ordo iervitii extreme un&ionis , catechifmi , dc baptifimi dc hujufmodi . Habeant etiam fingulis canones pcenitentiales , dc ordinarium officiorum ecclefias fecundum ufum qui obfervatur in majori ecclefia. Rinui*.

XXXVI.

Prohibetur fiteerdotibus, ne teftamenta fua ordinent per manum laicalem : dc ipfi frequenter prohibeant laicis, ne fua teftamenta faciant fine pnefentia faccrdotis.

XXXVII.

Praecipitur fiteerdotibus , ut omnes reditus dc poflefliones ecclefi* feribant in miflalibus fuis; dc prohibetur penitus presbyteris dc parrochianis, ne de his qu* funt ecclefi* aut presbyteri alienent ab ecclefia, nifi per confilium epifeopi vel arcbidiaconi. ditu,.

XXXVIII.

Prohibetur diftriâe ne pro interragio corpus fepeliri deferatur , fed poft fepulturam fi quid datum fuerit in eleemofynam recipiatur.

XXXIX.

Quicumqi <.c novo aedificaverit in cimiterio excommu ...entur

Tribi.s | <uus /•-“inuis vocetur excotnmunicandus , n ;](h 'litiam fe obtulerit ; fidem '..lerit q <·.. t ad diem fibi afliguatam, dc diem àu c. urio nuncj.i.crit, excommunicetur ; ·Sc e · .viHti . itu. nullo modo abfolvatvr , nifi a ma-ore , prati quam in articulo mortis .· dc I .n · '.illi › J i.· ttiotic quod flabit judicio Ec. De w*· ‘&munk*tis.

Presbyteri fuper . a·· r1... vocationibus faciendis credant his . I'· -rii . r.Jen.rlcd fuper excommunication. , non t.edent fine litteris. Sententias.. » · , fatas ditln-

ftridc fervent : ut lententia citius deficiant, ne-mini parcente timore aut amore.

X L I.

Mortue in partu icindantur, û infans credatur vivere, fi oene coofl'terit dc earum morte.

X L I I.

Sacerdotes audito parrochianorum fuorum obitu, ftatim abfolvant cos cum pfalmis pro defuo-Ais Ac colkAa.

X L I I I.

RrAr*»>iO- Item prohibetur, dc fiant refgnationcs ceclefiarum in manu abbatum vel quorumlibet patronorum ; fed in manu epifeopi vcl prelati fui.

X L I V.

Γ> rr*ik«- Non permittant praedicatores celebrare fuper arcas, nec puifare campanas per vicos, nec loqui tn ecclelia, nec prarfentare reliquias, fed tantum deferant brevia, Ac facerdotes pro eis loquamur.

X L V.

Exhortentur populum fiepe presbyteri ad dlfccndum dominicam orationem, At frrda Dtuu, flt falutationem beate Virginis.

X L V 1.

Moneant fiepe populum flt maxime mulieres ne faciant vota fua, njfi cum magna deliberatione, At aftenfu virorum Ac facerdotum.

X L V I I.

Nullus facerdos vel capellanus teneat in dotno u-wlian" ^Uâ occafione mulierem, nifi fit mater aut fotor.

X L V I I I.

Luü bct.. dotibu» ptL- Prohibetur penitus univerfis facerdotibus ludere cum deciis, fle interefte fpeAaculis, vcl choreis allidere, intrare tabernas caufa potandi : Ac fine amidu & comite clerico fle laico intrare domos alienas, aut difeurrere pervicos fic plateas, • u tji. Mmlckm & m habeant cappas * alatas fle veftcs inordinatas omnino prohibentur.

X L I X.

Nullus clericus vel regularis recipiat decimam de manu laici, nifi per manum epifeopi.

Nullus clericus fidejubeat Judco vel feneratori, nec obliget pro pignore aliquo modo ornamenta ecciefae vcl libros Jndeo-

L I.

Nullus recipiatur ad praedicandum, nifi fit authentica periona, vel ab epifeopo vel archidiacono miflus.

L I I.

Nullus clericus faciat jusjurandum patronis, antequam fuerit epifeopo prafontatus.

L I I I.

Chrifmalia puerorum baptizatorum, & fafeiat confirmatorum crementur, vel abfeondantur in terra in eccicfia vcl in atrio, & cineres fimiliter.

L I V.

Si de vcûimentis faccrdotalibus & linteis ilAtaris aliquid inveteratum, vel dlftuptum fuerit, vd praedium fuerit * fimiliter fiat : quia non licet de pmdiAis aliquid in ufus fecularcs converti.

L V.

Si de chrifmate vel dc oleo fando in terra vel D«Arifn«- fiiper lapidem vel fuper lignum ceciderit * locus radatur flt reponatur fub fontibus vel in pifei-na. Si fiipcr pannum ceciderit, abfeiodaturpannus, & fob fontibua^re^oiuttur.

Singulis annis in fabbato pafcha: mundentur vafa chrifinatis At olei facri, & fi fra-"dum vas fuerit, reponantur fradurx & refiduum chrifinatis dc olei fandi fob fontibus vel in pilcina.

L V I L

Provideant facerdotes ne infundant in calice vinum nifi purum & defecatum. Si autem poft perceptionem remanforit aliquid focis, diligenter abluant vino fic aqua, donec totum abiorbea tur.

L V I I I.

Tcrforia calicum, fi fuerint inveterati & offofcata, crementur in pifoina, & apponantur nova Ac munda,

L 1 X.

Si In calice aliquid immundum lapfum fue- p, dee- rit ante confecrationem, fcilicet capillus mulca, ifli- aranea, vel aliquid quodnaufeam provocet, re- kr*"do' fundatur in piteinamfle infondatur novum vinum & nova aqua, & rcincipiatur canon a faccdo tc. Si autem poft confecrationem, impleat officium, tamen non abforbeat ea qua; naufeam provocant; fed abluat diligenter in c^licc & abforbeat loturam, capillum, mnfcam, & araneam cremet in pilcina.

L X.

Si facerdos oblitus fuerit miniftrare panem & vinum vel aquam vel alterum eorum; quando compertus fuerit, ea que miniflraverit reponat, & dc novo miniftret ea que oportet Ac reincipiat canonem a capite, quia non licet verba canonis bis dicere fuper a^pofiu.

Si fuper linteamina aliquid vini vel aqueftillaverit, extrahatur ab altari hiunedatio : ut non remaneat fuper altare ad confecrationem, donec deficcatum fuerit.

L X I I.

Si poft confecrationem aliquid de calice ftillaverit fuper corporalia vel alia linteamina altaris; corporalia & illud quod humeAatum fuerit aWcindantur dc etiam lapis ak.iris diligenter radatur, flt omnia abfoifla in facrario reponantur. Sacerdos cui hoc acciderit gravi pernitentis fubdatur, & omnes miniftri qui interfuerint & omnes circumflantes quibus notum fuerit, corrcdiQni fubjaccant ad arbitrium fui ordinarii.

CON-

CONCILIUM SUESS1ONENSE,

mense Martio ann. Dom. mcci.

Ab Oâaviano dc Joanne legatis apoflolicis celebratum, de matrimonio Philippi Augufti cum Ingeburec.

TJLerfo fe mofixm fpolio* fwd *λ legato offi* JZu gwfNflt *fnperiort concilie vidimm, hnefi-ontn-ft contilinm habitant eft . Dt φ>0 fit Rigerdui.* Convocatum eft Concilium Sueifionis ab Odaviano, & Joanne de S. Paulo presbytero cardinali, apoftolicx fedis legatis. Cui interfuit Philippus rex cum archiepilcopis , epifeopis, dt totius regni principibus, mente Aprili , ubi tradatum fuit per xv. dies de matrimonio Ingeburgis regin* confirmando, vel feoarando. Poft varias dc multas difputationes juriiperitorum, rex longa mora txdio aftcâûs , relidis ibi cardinalibus & epifeopis , cum Ingebur^e uxore fua fummo mane ipfis infalutatis rccciut : mandans illis per nuncios fuos, quod uxorem fuam fecum ducebat ficut fuam , nec feparari tunc ab ca volebat. Quo audito folutum eft concilium , ftupeiadis cardinalibus fic epifeopis , qui ad divortium faciendum convenerant . Et lune Joannes de S. Paulo cum nimia erubefeentia penitus recedit. Odavianus autem in Francia remanfit. Et fic Philippus hac vice manus Romanorum evafit. *Eadem ferty fed awaw/ cqpv/l· narraat-vr >« gtftit Jnnxentii.*

Aeger/ar *vtro multo- ampliui ï.npiicatmf Cam enim Rigordnt, (J hmoctntii gefia, concilium ab Oitaviano (J Joanne legatu habitum dicant, perinde quoji uterque femper adfuiiiit : ipfe dxtt Oltnviannm initio folum interfulge ente Jeannii adventum.* Eodem, *inquit y* anno MCCI. in medio quadragefirtue, menfe Martio, Philippus rex Francis, ÔC Botilda regina uxor eius, convenerunt cum partibus fuis apud Seduns coram OâavianoOfttenfi epifeopo, a domno papa Innocentio, judice delegato Ex parte autem prxdidx reginx interfuerunt ibi epifeopi , & alii bonefti viri , & difereti, midi a Cnut rege Da-«Orum * fratre predtdx reginx ; $C ante mgreffum litis petierunt a rege Francix fecuritaiem libere refpondcndi, & allegandi, & a terra fua recedendi . Et bis concefw , rex Francia con-Hamer petebat divortium fieri rnter iplum , δ< Botiidam fponiam tuam, dicendo, quod ita affines erani in confanguiniratis linea, quod cam de jure non deberet cogneicere. Ad hoc refponderuut nuncii regis Dacorum .'Nos cognovimus, audivimus , dc vidimus , quod cum venerabiles viri nuceti veilri , quos excellentia veftra mifit ad dommum noftium Cnut regem Dacorum, pro matrimonio contrahendo inter vos , & Botildam fororem fuam, edent in prrientia illius, & profk>ocrent , quod defiderio dcfafcraftis ducere vobis in uxorem Botildam regis/Hirpis egregiam puellam, fororem tuam, & eam conibnter pétillent vobis tranfinitti : dominus notlcr Ciiut rex Dacorum, hoftium tuorum magnificus triumphator, cui nemo impune refiibr, commumeato magnatum regni tui confilio, dignum judicavit petitionem veftram exaudiri. Juraverunt ergo pntdifti nuncii veftri in animam veftram, juraveruntque in animas fuas , quod vos pncfitam Botildam , tlarim ex quo ipfa fines regni vcitrt intraret, eam vobis deiponiari , dc in reginam coronari taceretis, dc cam ficut reginam & fponiam vcftram honorifice tradaretis, quandiu vos duo vixeritis. Et tuper hoc miliftis ootntno noftro regi Dacorum chartam vcftram, quam hic ptx manibus habemus : habemus ctiatn chartas magnatum vcftrorum qui hoc idem juraverunt . Et quia vos tecus , quam magnates veftri juraveiuni , plxfatarn Botildam reginam fponiam vcftram tradaftis : nos appellamus cos dc perjurio , & fide Ixla coram domino papa. appellamus etiam ad dominum papam a judice tfto domino Odaviano Otbenfi epifeopo , qui nobis tufpedus efl, utpote qui coniangumcus seller eft, ut dicit, & cautam vefIram mmio tavore profequitur. Similiter dc ipta Botilda regina appellavit pro fe ipta a judice illo ad dominum papam. Oftavianus igitur Odientis epicopus, apoftolicz ledis legatus, audiens quod appellatum edet ab eo ad fummum Pontificem, dixit ad ruincios regis Dacorum ; Expcdaie donec collega meus, quem adociavit rr. lii dominus'papa , veniat, qui tn proximo vemuru» eft, dc quod ab eo judicatum fuerit , recipite. Illi autem abierunt , dicentes appellavimus . Poft triduum venit ille alius legatus, Jc cujus tanditstc dc juftitia dominus papa plenam habebat fiduciam : dc fedens pro tribunali, nullam invenit caufam, quare ditortium fieret inter Philippum regem Francorum , & Botildam regnum fponiam fuam. Et cum ille tuper hoc vellet darc ditfioitivamfcnrcntiam contra regem Francix : rex Francix inde przmumtus , ante tcnteotix pronunciationcm abiit, diduxit fecum Botildam reginam uxorem iuam. dc potuit e.m in arâio ri cuftodia.

* e«rr. d,- aonun.

Explicatui etiam r.anuti'a M-nacl., Ajttietnfft-D<lm> , dum & fuamdiu Cilavenat folu* prajucnt, & quando venerit Joanne· , Ü the qi.u-aam docet ab alui pr»'trmifa .* Mediante , *inquit,* mente Martio, · davianus cardinalis, archicpilcopi, dc epifeopi, cum Philippo rege Francorum, in urbe Suciiionica , cum innumera cleri dt populi multitudine conveniunt . ut de regis & reginx divortio, certum & juiltAn, juxta Innocent i pafx pixeeptum , agitarent judicium . Sed quia oanoes card. S. Pauli monachus noftri ordinis, nondum advenerat, cui haec caufa principaliter ab Apoftolico commitTa fuerat, colloquium.prolatatur ufque ad adventum ejus- Qui adveniens, mente Majo, cum magno, in prxdida Sucflioncnfi urbe, a rege, archiepilcopis, dc epifeopis, in ecclefia St. mart- Gervafit ĉ Protafii, excipitur gaudio : cui oblata funt munera a rege, fed ille juftus manus tuas excudit ab ejus muhere . Ad colloquium conveniunt *: rex* vallatus $c armatus multitudine advocatorum , qui rablam fuam pro fuo velle perorarent, accedit : regloa vero fola , proh dolor ! nullum prater Deum habens advocatum venit. Cumq; in tama multilu-

CHRISH r;«i. titudinc nullus eflet , qui pro ea , metu regis,) **ı*PΓ€1 : qutdatn ignotus pauper 11er.eus , ha· gens e incd-o , cum I centia rego & cardinalium, cautam riguit ita litttratiflime dilucidavit ut iph regi & cardinalibus, ommbulque epifeopis fieret admirationi . Qui pctl, nec ante , in eadem civitate , a nullo d.citur silus fuifle. Rex vero non exipedato , fecundum decreta fan&oium patrum , ecclefiaftico judic.o, recedit a colloquio . Cardinales etiam & cptfcopi reverti funt ad propria , caufla nondum terminata .

G· C. Aprili abitum narrat boc concilium Ri;ordus : Rogenu» vvro & Monvcbu· Aqu>c>nAimn, Mar-t<o : melius, li coficilii fpeA·· mit·* . ind'Aut» enim eft poft (cx mentes ,uim babirutn rft N ^eilentc, quod ın>ı·ŋ Seprcmb. celebratuni tft . Pen de quad'acefmz im pôt, habitum ait Rc(crius . At boc ar.r.o ad Apnl«n. uls*e quidraeelima non piritnit, tun. pal.ha inciderit uMiem Nutcii xxv. Qiicd de 'gnoto clerico naiiat AqUicinM nui , tonfentit cnn· «eti.» Inrtxentd m quibus 'C habetur , *tt luti Λχ flnci C ntaft-ci a^f<x-«r«> baltret . atx* <a»«oi ıΛŋ,/Γ , ·■ *f~eftr> Deum %·,£■ faceret int.tpidui f·· ttfixj* Neque con' ra pufnat Rorer.m , dum ait adturtle epitropos, slie'que , mulct a Canute Danetur» tege , qui rrg nr cautam tuerentur, Ilh enim derelictam ante Kannis adventum, coram nuo icnetum illum clericum res »* cautam ejifle rc£ert Aju.cinfLnuv. ANNO CHRISTf ı··ı.

iS©5®© C§©

CONCILIUM PARISIENSE,

IN Q.UO EURAVDUS H.ffITICUS CONDEMNATUR.

Anno Domini mcci. *inquit Rei.ttui S. Ma B naw Mouocbn/* , Euraudus miles , quem, Hcnricus Nivernenlis comes, terre lux prxfeccrat, vir in rebus fxculi verfatus admodum, oppuflbrquc minorum , hxrefis illius, quam Bulgarc'um vocant, coram legato arguitur, ficcies ei przfigirur de objtda harrefi publice ie purgandi. Legatus Pariliis concilium convocat, in quo allidentibus cum legato archiepifeop·*. , & epifeopis regni, Pardientibufque magiftris , Euraucius ftatuitut & multis contra cum teftimentis tcflibufque produâis, maximeque 1'ugogone AutiiTiodorcr.ii przfulc urgentius infiflente, hareticus efle convincitur, & expicta judicii diffinittone puniendus traditur poteftati . Attamen ut diipeniationis fux redderet rationem, redditur inierim comiti Nivcrnenfi. Dehinc Nivernis adducitur , & in conipedu omnium quibus ob illata gravamina exofum fe fece:at , flammis exuritur. *Emj'dtm Par(fien.fit cona.i. , ij rn eo condemnati mil'tir, mentionem facit Perus Γallπ* err*ntqfit, btftoriu Aisi^enfinm , cap.*

•O‹£&· ·κ>O O·»> O

CONCILIUM PERTHUSANUM

in Scotia pro Ecclesiasticorum moricus reformandis.

Anno Domini MCCl. *Thomas Dempfierus C* iif> XVI. *bifior. Scot. adhun: annum.* Joannes, rn./«ir, S. R. E. cardinals S. Stephani Monte Cœlto. lcgaius a latere per Scotiam & Hiberniam, indicio Perthum cor.vilio dierum qua-*mot*, mores ecclefufticorum reformavit . Tum in Hibernium cx officio legationis concctTit . *Huc de Dempfierus, qui addit R.lu.jum abi-atem ordinic* Cior/Lrq/*· , «r d.indc *Ounenjcm opijc.pam , feriifjfe afla coiteiii Pertt-ujani.*

«y PERTHUSANUM IN SCOTIA CONCILIUM

«ı *Joinne Card. A. S. L.*

alnnj ızoı. *habitam.*

? Z

Ql'arnqutm P.rlhufanum f ≠≠ ·-·· *Cj>àtterti* \3 */aÇif, V»-'. tamen u.tra ejai nomen fcK'tr.f.t . Citieum portionem quandam lac trado nov.fima Bt itannuorum* un.i.iyra»! *tdi-t.onc aiaptam.*

CHARTA CONFIRMAI IONIS JOHANNIS CARDINALIS

It Scotia , f Hibernia kgati de Celefiis Monachorum de (. b,l^ho injra tp. .o^atut anili Andrea & Gia<gutnjis .

4H*rr'SZilk-TQhannes titulo S. Stepliani in Corlio monte *x G.I'* J milcratior.e divina presbyter cardinalis, Apu- <L.i. GUI- Holicz fedis in Scotia , fic Hibernia legatus, omnibus fandae matris ecdeGx filiis litteras iflas viluris, vel audituris, falutem in Domino. quen & d· bibliet^L'"

Novent univerfnas veilra, quod aii.io MCCI. incai nationis dominica: , cum legationis officio cx piarcepto domini Innocentii papx in Scotia, C< H derma fur,geremur , in concilio a nobis apud Pcr.h in Scotia Celebrato, die S. Nicolai, in p;a.Tin;.a noftra ita convenit inter dominos Eiau.'.i Andicx fic Glafgucn. epifeopos , & abbatis , & monachi s dc Chekho, de omnibus ccclcbis, quas habent iidem monachi tam in epiicopatu ianâi Andrcse , quam Glafpuen. nominatos in charta domini Rogcri epifcopi tanfti Andrea: , &. charta bensr mcmoiix locelini, G'aiguen. epifcopi , ad ufus proprios monachorum, kiiicet , quod itdem monachi przthbunt cie-

dtRUTI iui.

clericos vel facerdotes idoneos epifeopis ad omnes eccicfias illas, qui erunt vicarii perpetui, & ^c,P,ent curam animarum de mnu epifeopi, fic refpondebunt epifeopis de epifcopalibus, de procurationibus vero fecundum quod continetur in Laterancnfi concilio. Ita quod fi epilcopus vel archidiacontis, vel decanus viliter parochiam luam, ecclefia, que tanti eft, 'quod poffit iiifficere rationabiliter ad procurationem ipfis faciendam, faciat. Alix, qux pauperiores funt, conjugantur, dux fcilicet, vcl tres, vel quatuor, vel quot fme gravamine poffunt fuffieere ad procurationem femel in anno, fi epifeopus, archidiaconus, vel decanus vifitationem fuam fecerit. Salvis cenuris & vicariis illorum qui nunc in qmbufdam ecclefiis, ipforum monachorum funt rfeini perpetui, 5c per epifeopum inftituti. Cedentibus autem, vel decedentibus clericis, vel facerdotibus, qui in ipiis ecclefiis miniftrant, illi, quos abbas, vel monachi prrfentabunt, recipientur ab epifeopis, nifi epifcopi rationabilem caufam oftcndcnnt, quare non fint recipiendi. Dc iufientationc autem ipfis clericis, vcl facerdotibus affignanda erit in provifione & voluntate abbatis & monachorum, ita tamen quod nullus fit defectus de çpifcopalibus, 8c quod clericus, vel facerdos prxfentatus concedat, fe cfie bene pacatum. Et fi forte aliquis evenerit * detectus dc illis, qux rationabiliter tenentur effe in ecclefta, vcl de cpitcopahbus fecundum conftitutionem Latcranenfu concilii, epifcopi imhoritate epilcopali clericos per ecdefiam compelleni ad defettum fupplcndum in illis ecilelii». In epifeopatu Glalguenli excipitur * ecclefia lanâi Jacobi dc Rokcsburc cum pertinent*bus luis, qux libera eft, \ quiet* a ly noda. bus 8c auxiliis, fit hofpitns, & conrcdus. Iu illa ramen ficut in ahis ecckfiu ipforum monachorum erit sicarius perpetuus. Ut autem hxc convenito firma & inconcuffa futuris temporibus inter ecdefias fandi Andres & Glaû guen. de monafterium Chclchoenfc, cpiicopes, abbatem, dc monachos prstdidarum eerieharum tnpcrpetuum inviolabiliter obiervetur, nos eam figilli noftri imprcffionc duximus roborandatn. Regorus etiam epilcopus S. Andrex, Ôc Wilklmus, Gtafguinlis epifeopus, & O. abbas de Chckho, figilla fua ad conventionem illam confirmandam appofuerunt. Teilibus Johanne Aberdoncnie ep icopo, Job inné Dunk -ldci.ic epricopo, Richardo Mora.ienie epifeopo; Henrico Guidonc, Nigello de AS-btrbroth, de Lundoris, de Klurinning abbatibus; Kadulpho, Wiiliclmo, Rabihho, de Metros & Edmburc, & dc Jcad^t ..id abba; His; Herbert© decano Glafgu. ' magiftro Will, de magiflro Ifaac, clericis fandi Andrcr, Svmon de Q^unry, magiftro Michaclc, mapitlm u Petro, St Radulpho, clericis domini Glaip.ucnfi epiicopt, 8c mullis alus.

· Oltt. Chlkenl.

COMPOSITIO

inter epifcopai f-nili Ar.jrrt & G:tiftenfem, & abstem & cmmtvn Jt C btiebo.

JOhannes miferatione divina fitu'o farfti Stc-phar.i in Cilio monte presbyter cardinalis, apoftolicx fedis legatus, venerabilibus in Chrifto fratribus, epifeopis, abbatibus, prioribus, & univerfis ecclefiarum pralatis per regnum Scotix conftitutis, prxfentes littrras mlpcdimj. falutem in falutis authore. Eorum nos ceret utilitati, & quieti ampliori cura, &. lolicitudine providere, qui pro inftgmis devotionis iu.T. majori funt privilegio, & libertate donati. Ilinc* eft quod cum monafterium dc Chelrho tpecialiter beati Petri juris exiftat, & ad Romanam ecdefiam nul'o pertineat mediante; illud, ficut juftum eft, ab xmulorum fuorum infidos volumus communire, ne, quod abiit, dictum monaflerium & res eius m aliquo patiantur contra juftitiam detrimentum. Cum igitur congregato concilio authoritate noftra in partibus Scoticanis conttoverfia quxdam, qu* inter abbatem, & fratres ejuidem loci, & venerabiles fanâi Andre*, & Gtafguen. epifeopos fuborta fuerat fuper inftitutionibus ecclefiarum, per amicabtlcm compofitioncm fuerit ftudio notlro mediante fopita, compofitionem ipfam rationabiliter fa&am, ficut in eorum authenticis plenius continetur, figillo noftro fignatis, authoritate legationis. qua fungimur, confirmamus. Adjicimus autem, ut cedentibus vcl decedentibus vicinis m ecclefiis, quas monachi Chclchoenfes m proprios ufus habere nofeumur, per chartas cpiicoporuin, fuper quibus funt apoftolios privilegiis communiti, liceat cis mc*. nos perpetuos infra tempus in Lateranenfi cincilio conftitutum, epdcopis prxlcntarc Qyiod fi epifcopi malitiofe vcl pro lux voluntatis arbitrio noluerint ad ccclehas admittere clericos vel facerdotes, ab ipfis monachis prxientatos, cum torte cos minus idoneos affeverant, in arbitrio trium bonorum viiorum communiter decimum Edit vicarios illos pixlesitaios, fi idonei fuerint, approbare, Λ, fi mmus idonei, reprobare Interim vero liceat dictis monachis ecdefias, earum provcnrus & obventiones in manus prop.ias retinere, donec ad didas ecckliasahqms idoneus admittatur; ita tamen, quod medio il o tempore fxpe dift^s ccdcfita, ficut condecet, m divinis officiis honefte miniftretur. Ut autem hxc noftrx conceifionis, & confirmationis pagina futuris tempor.bus ditto monaflerio Chekhoen. v*. leat, & inconcuffa fervetur, ad cautelam ejufdem monafteni prxfentcm paginam tigilli noftri imprcilione jullitnus communiri.

CONCILIUM IN SCOTIA CELEBRATUM

De inhio celebritatis dominice habitum anno Domini MCCI

CAnfam egneih· bec *de re n ScotiacelebratiA*,, *dedtffe videntur ea qn* de dominici diei ob· fervatione déferait Jt^emr anno* lior *bit verbit*; Eodem anno Eutlachius abbas de Flay rediit in Angliam, & praedicans in ea verbum Domini de civitate in civitatem, & dc loco in lo> cum, prohibuit ne quis forum rerum venalium in diebus dominicis exerceret. Dicebat enim, quod hoc mandatum fubfcnptum de obfervatiodc diei dominiez venit de cœlo.

De obiervettione diei dominie ℣.

MAndatum fanâum dominice diet, quod de ® coelo venit in Jerufalein, dc inventum eft fuper altare fanât Simeonis, quod eft in Golgotha, ubi Chriftus crucifixus eft pro peccatis Mundi, dc mandavit Dominus hanc epiftoiam, qua apprcheiiia eft fuper altari fandi Simeonis, quam per tres dies dc tres nodes hommes afpicientes corruerunt in terram, rogantes Dei mifericoidiam: dc poft horam tertiam crevit *fe* patriarcha, dc Akarias archiepifcopus, A expanderunt infulam, dc fandam acceperunt epiftoiam Dei Quam cum acceptent, invenerunt fuperferiptum iftud.- „ Ego Dominus, qui praecepi^, „ vobis ut obfervaretis diem fandum domini„ aim, dc non cuftodiftis cum, dc de peccatis „ veftris non pœnttuifiis, ficut dixi per evango„ lium meum *: Calnm & terra tranjiix>u, vrr„ ba auteet mea non trai\fibwt.* Feci autem pt» „ dicare vobis pœnitentiam vitz, dc non cre„ didiftis, dc miii lupei vos paganos, qui effu„ derunt fanguinem vrftrum m terra, nec ta„ men credidiftis: dc quia fandum diem domi„ nicum non cuftodiftis, per p.«ucos dieshabui„ ftis famem: led cito dedi vobis Latuniatem, & poftea pejus fcciftis. Volo iterum ut nemo „ ab hora nona labbati ulquc ad Solem fur- D „ gentem diei luuz ahquid operetur, nil's quod „ bonum fit. Qucd fi quis fecerit, cum perni„ tentia emendet, dc fi hutc mandato non obe„ dieritis, Arnen dico vobis, & juro vobis per „ frdem meam, dc thronum meum, ft cheru„ bim, qui cuftodiunt fanftam fedem meam, „ quia non mandabo'vobis aliquid per aliam epi„ ftolam: fed aperiam coelos, dc pro pluvia pluam „ fuper vos lapides, dc ligna, dc aquam calidam „ per nodes, ut nemo przcavcre poffit, quin de„ ftruam omnes malos homines. Hoc dico vo„ bis: Morte moriemini propter diem fandum „ dominicum, dc alias fefti vitales fandorum meo„ rum, quas non cuftodiftis. Mutam vobis be* „ (lias habentes capita leonum, capillos multe* „ rum, caudas camelorum, & ita erunt *(ime*„ lice, quod carnes veftra; devorabunt.· & vos „ defiderabitis fugere ad fepulcrum mortuorum, „ & abfeondere vos propter metum beiliarutn: „ & tollam lumen Solis ab oculis veftris, fic mittam „ fuper vos tenebras, ut occidatis vos invicem non „ videntes, & auferam a vobis faciem meam, & „ non faciam vobifeum mifencordiam. Incendam „ enim corpora veftra, dc corda, dc ominum „ illorum qui non cuftodiunt diem fanâum dommicum· Audite vocem tream, ne pereatis in terra propter diem fandum dominicum. „ Recedite à malo, & pœnitentiam agite de „ malis veftris. Quod fi non feceritis, quali „ Sodoma bc Gomorrha peribitis. Nunc icitote „ quod falvi effis per orationem fandiilimz ge„ nitricis meae Maris, & fandorum angelorum „ meorum, qui orant pro vobis quotidie. De„ di vobis triticum & vinum abundanter, &in„ de non obediftis mihi. Nam viduz dc orpha„ ni clamant ad vos ouotidie, quibus nullam „ facitis mifeticordiam. Pagani habent milcricordiam, vos autem non habetis. Arbores quz fructificant, ficcan faciam pro veftris peccatis.- flumina & fontes non dabunt aquam. Dedi vobis legem in monte Sinai, quam non cuftodiftis. Dedi per me legem, quam non obfervaftis. Pro vobis natus fui in Mundo, A feftivilatem meam nefeiviftis. Pravi hotnines diam dominicum refurredionis mez non cnflodiftis. Juro vobis per dextram meam, nifi dominicum diem & feftiviiates fandorum meorum cuftodieritis, mittam vobis paganas gentes. ut occidant vos. Tollitis tamen res alterius, & de hoc r.ullam confiderationem habetis. Propter hoc mittam fuper vos beftias pejores, quz devorent mulierum vellrarum mamillas. Maledicam illis qui in die dominica aliquid mali operati fuerint. Maledicam illis qui injufte agunt verfus fratres fuos. Maledicam illis qui male pauperes fic orphanos judicant, quos terra portat. Me autem derelinquitis, & principem hujus fzeuli feqmmini Audite vocem meam, & habebitis inifericordiam bonam. Vos autem non ceflatis ab operibus malis, nec ab operibus diaboli, quia facitis perjuria & adulteria. Ideo circumdabunt vos gentes, & devorabunt, ut beftiz.

Pervenit igitur dominus Euftachius abbas de Flay Eboracum, & à Gaufrido Eboracenft archiepifcopo, & clero, & populo civitatis, horifice fufeeptus, przdicavit verbuin Domini, & de tranigreffione dominiez diei & aliarum feftivitatum dedit populo pœnitentiam & abfolutionem fub tali conditione, quod ipfi de cetero debitam impenderent dominiez dici & aliis fanâorum feftivitatibus reverentiam, non faciendo in eis quidquam operis lervilis, nec in diebus dominicis exercerent forum rerum venalium, fed bonis operibus i & orationibus devote infifterent. Hzc fervanda conftituit ab hora nona fabbati ufque ad ortum folis in die lunz. Populus autem Deo devotus ad prrdicationem illius voverunt Deo, quod dc cetero in diebus dominicis nequicquam emerent, nec venderent, nifi forte cibum dc potum prrtereuntibus. Voverunt etiam quod de finguiis quinque folidatis return, quafcumque venderent, darent unum Îiuadrantem ad lumen ecclefiz emendum, & ad epulturam indigentium. Et ad Ikk colligendum ftatuit onedidus abba., in fingulis ecclefiis parochialibus heri truncum concavum fub cuftodia duorum vel trium fidelium hominum, ubi populus jadaret prznominatum . *Statuit* etiam przfatus abbas, quod difeus eleemoiynarius habcre-

V*rt» b*c RoStr,'fun'

'beretar quotidie in menta divitum; in quo par- ,ef0 c'*on,in f**»10® mitterent «d opus mdigentium, qui non prxparaverunt fibi. Prohibuit autem idem abbas, ne quis in eccleflis vei atriis earum venderet vel ement quidquam, aut placitaret. His ergo & aliis iandi hujus viri monitis inimicus humani generis invidens, mifit in cor regis fic prtncipum tenebrarum, quod ipii preceperunt, ut omnes qui prxdiâas ttadttiuiics cuftodirenr, & maxime omnes qui in diebus dominicis forum rerum venalium dejecerant, ad regium examen fanstaâuri de obtervamia dici dominica ducerentur. Sed Dominus nollcr Jelus Chriftus, cu obediendum eft magis quatn hominibus, qui nativitate & relurrcctione tua, fii adventu fuo, & milfionc Spiritus fandi m difcipulot lùos bbi hunc diem, quem dominicum vocamus, illuftravit, & celeberrimum dedicavit, virtutis lux miracula fuicitavit, fie in quoidam dominica; diei cranigrciTorcs mauifcftavit fic.

Chr ist i

Qviodam fabbato poft nonam quidam carpentarius in Bevcrlaco, contra falubi ia uxoris tux monita clavum ligneum faciens, corruit m terram percuftus paralyfi. Et quadam textrix poft horam nonam in fabbato, cum ad pertexendum partem telx anxia tnlifterct, cadens in teiram paralyfi obmutuit. Et apud Nasfertun villam magiftri Rogeri Arundel, quidam homo fecit fibi panem fubcinericium die fabbact poft nonam, & inde comedit, fit pariemrefcrvavit tibi ufque mane, quem cum die dominica fregiffet, exivit fanguis: & qui vidit, tetlimonium perhibuit, fic verum eft teftimonium ejus. Et apud Watefeld, quodam labbato, cum molendinarius poft nonam operam daret, nt Medum fiiu.-a molerer, fubiro exivit loco farmx ramus impetus fanguinis, quod vas fuppofitum pene imple-

B

C

Aretur fangMne, fit rota mjlcndim ftetit immobilis^, contra vehementem impulium aqu.r & qui viderunt, minati (unt, dicentes. Parce Domine, parce populo tuo. Item in Lmculnifiru pauverat quaedam mulier pallam, quam dcteiensad furnum poft horam nonam labbar, in iit cam in funium caliditlimutn ; fic cum cam extraheret, invenit crudam; & iterum mifit eam tn furnum vaLie calidum, fit in craftino, fit in die lunx, cum xftimarct le invenifle panes codes, invenit pallam crudam.

ANNO

Item in eadem provincia, cum quxdam mo1er pallam tuam pixpaiailct, volens cam ad furnum portare, dixit ci vir t.;us: Ssbbatnm eft, fic hora. nona jam prxteo.t, dtmtitc uiqce ad diem lunx. Mulier autcin obedient vi iecit fient pixccperat: fic invoknt patiam linteaminibus mundis, fic in craftmo, cum vifita*ct pallam fuam, ne prorter termentum impofilum vas excederet, invenit panes inde divino nutu fados, fic bene coftos fine «K"C materiali. Hxc eft mutatio dexterx Excelli. Et quamvis omnipotens Dominus, his fic altis potentis fux miraculis, populum ad obfcrvationem dici dominicx invitaret, tr.rnen populus plus timens regiam fic humanam poteftatcm, quam Divinam, plufque timens illos qui corpus occidunt, fic quod ultra faciant non habent, quam illum, qui poftquam corpus occiderit, animam poteft mittere tn gehennam; & plus timens terrena amittere. quam ^cflcftu, & tranhror.a quam xrerna, proh dolor· ut canis ad vomitum, revenus eft ad forum rerum venalium exercendum in diebus dominicis. Hxc ille.

G C· Cur hoc rarlrAi, epiAol® figmentum in conCiaorum cell, ctionei» B>ruu» intruient, *Sc* concilium cur *sfpelUvent*, non video.

CHRISTI -Γ

CONCILIUM MELDENSE,

ANNO C"Λ"

PRO PACE INTER FRANCORUM AnCLORUMQUE REGES

Conftitucnda a Joanne abbate Cafemar I Cifterncnfis Ordinis fedis Apofiolice **legato** Anno **MCciv.** celebratum.

A *fdno Domini* ***MCC*** *!l/l c.nn<:ini* ***ir.it*** */nno- noitntio 11. paqa Jonnnei r. x* cccKpooim a *Philippi efu^ufh francorum »,{(- Pimento [ancitxm, <p<o ic^cncm iJam m feuOum acceperat. PontiJ.x Jiann:m abbatem (afemaru Ci/lerc. Ord. iegotum a^ijio.icnm m Citium mifit, at »a dc re cognoficret.* **fhud** *tnetlhgtmxi «v Λntctnlii JJI. litterù ->d Caùiarxm cpijcopoi,* ÿna**rum** *hoc exemplum.*

alrcbicpifcoph & Epifeopit fnr Gallum conjhtntti.

Ex ı- colleibene d> ta.hb-i.iit- I cj&cx- «r· dejudic. *"I

Novit ille, qui nihil ignorat, qui ferutator eft cordium, an confcius tecretorum, quod caM' Chrifto filium noftrum Philippum regem Francorum illuftrem, de corde puro fic coofcicntia bona fic fide non fida diligimus, fic boarem fic proteftum fic incrementum ipfius cfftcaciter a(piramus. exaltationem regni Francorum, fublimationem apoftolicx fedis reputantes: cum hoc regnum benedidum a Deo, femper in ipfius devotione permauicrit, dc ab ejus devo-

D

none nullo unquam, ficut credimus, fit tempore ditcefturum ; quia, licet interdum hinc inde fiant immilliones per angelos malo», dos tamen, qui iatanx non ienoramus artutus, circumventiones ipfius ftudebtmus evitare; credentes, quod idem rex illius teduci fe fallaciis non permittet. Non ergo putet aliquis, quod jurifdiftionem aur poteftatem ipfius minuere aut perturbare velimus; cum iple jurifdtâioncm noftram dc potdlatem non debeat aut velit etiam coarâaie. Cumque jurifdiûionem propriam non furticiamus explere, cur alienam ufurpare velimus? Sed cum Dominus dicat in Evangelio: *Si pcccactrit* ia *tc* '

E

[reter txui, tjedr & corrige eum infer te (J ipjiem /olxm: fi te endeerit, ixcrafnt eru [retrrm tu-im: fi te non nxdurit, ndbtkc tecnm adbuc xnum. vel duas, nt tn ore dteorxm fici tnxm fiet omne e<crbum. Q«ad fi *endicrit 'ot, dic trclefijt: fi nutem ettlepam non oxdiertt, fit tibi fient etbmcnt iX pMicenut*. Et rex Anglix, *ficut* atferit, fit paratus fufficienter oftenderc, quod rex Francorum peccat in eum, dc ipfe circa eum in conwdione procedit fecundum regulam evangelicam, dc tandem, quia nullo modo pro

fecit

fecit, dicit ccckltx: quomodo nos, qui fumus *a regimen univcrialis cccklix fuperna difpoft-(tone vocati, mandatum divinum poflumus non exaudire, ut non procedamus iecundum formam ipfius? nifi forfan ipfe Cjarim nobis, vel delegato noftro, fufficientem in contrarium rationem cllcndat. Non enim intendimus judicare de feudo, cujus ad ipfum fpeâat judicium, nifi forte juri communi per fpeciafc privilegium, vcl contrariam coniuetudinem aliquid fit dctraûum ; led decernere de peccato, cujus ad nos pettinet tine dubitatione Centura, quam in quolibet ' pofminus fic debemus.

Non igiiur injuriofum fibi debet regia dignitas reputare, fi fuper hoc, apoftolico judicio le committat : cum Valentinianus inclitus imperator Mediolancnlis fufl.agancis ecclcfia di.xifle legatur: „ Talem m pontificalifedeconftitucre pro- „ curate, cui & nos, qui gubernamus imperium, „ fincerc noftra capita iubmittamus; & ejusmo- „ mta, dum tanquam homines deliquerimus, fu- „ icipiamusneceftario vehit medicamenta curantis. ' L't illud humiliter omittamus, quod Theodofus ftatuit , & Carolus innovavit, dc cujus gerere rex ipfenolcitur defccndiflc : „ Qticumquo „ videlicet s litem habens, fivepofleflbr, fivepctitor fuerit, vclinitio litis, vcldecuriis tempo- „ mm curriculis , five cum negotium peroratur, „ five cum jam creperit promi lententia , fi judi- „ cium elegerit lacrolandz fedis antiftùis, illico „ fine aliqua dubitatione , etiamli pars alia tefragatur ' ad epifeoporum judicium cum (ermone litigantium dirigatur. Cum non humane conii i-tti';cni, fed divmx legi potius innitamur: quia patellas noftra non eft ex homine, fed ex Deo. Nullus enim, qui fit lanr mentis, ignorat quin ad ofticiutn noftrum lpeâct de quocumque mortali peccato corripere quemlibet Chriftianum, 6c fi correptionem contemplent , iplum per diftriâionem ecclefiafticam coercere. Quod tnim deleamus corripere, & polfimus, cx utnnfquc patet pagina teftamenti , cum clamet Dominus per prophetam: *Clama, ne ceffet: qu.tfi taba exalta vocem tuam , & annuntia popilo meo falcra eorum* . Et fubjungat ibidem : *Nifi annuntiaveris rufio impictctim fuam , ivfe in iniquitate quamift oneratus -fi, morietur : far.guinem autem c'ns de manu tua requiram.* Apollolus quoque nos 1T10-net.· *Corripe inquietos.* Ei alibi dicit idem: -7>·· JÇMC , *ooffcr.i, increpa m omni patientia ÎP diShina.* Quod autem poflumus & debeamus coercere , patet ex eo quod inqi.it Dominus ad prophetam , qui luit de facerdotibus Anathot *£c-re conftitui te fuper gentes & reget , ut evellat, fj drjruas , difperdat, t? dffipes , Çj uafices . Î7piar.tes* . Conftat vero quod evellendum , dcftrnenuutn , & ddperdendum eft mortale peccatum . Praeterea cum Dominus claves regni cxlorum Petro tradidit, dixit ci *(heodeumque ligaveris fuper terram, erit ligatum Ci m cults : & quodeumque folvtris /u-cr terram, erit Jolutum & in caiis* . Verum nullus dubitat, quin omnis mortaliter peccans , apud Dominum fit ligatus . L't ergo Petrus Divinum judicium imitetur , ligare debet *tx.* in terris , quos ligatos efle conftat in cxlis . Sed forfan dicetur , quod aliter cum regibus, & aliter cum aliis eft agendum. Ceterum fcriptum novimus in lege divina *It» magonm tuditabis ut paremm : nec erit apud te acceptio perji^arum:* quam B. Jacobus intervenire scitatur , *fi diteris ei qui insutus tfi vefte pruclara : 'J'u fede bit bene; pauperi autem dicas. Tu failie, aut fede fu. jc,i.t..o pedum meorum.* Et licet hoc/modo procedere valeamus fuper quolibet....... cpminali peccato, ut peccatorem revocemus ab errore ad veritatem, £c a vitio ed virtutem : prxeipue tamen cum contra p^ctm peccavit , quod eft vinculum charitatis. Et infra.* *Nmiquid apud nos debet effe peudut & pandar , menfura & menfiera , quorum utrumque eft abominabile apud Deum* ? Poitremo cum inter reges iplos formata fmt pacis foedera, & utrinque preftito juramento fumata t que tamen fervata uique ad prxfixum terminum non fuerunt; nunquid non po» terimus de juramenti religione cognofccre, quod ad judicium ecclefiz non eft dubium pertinere , ut rupta pacis foedera réformentur ?

Ne '^itur tantam difeordiam videamur fub diflimulalione fovere, diftimulare religiolorum locorum excidium, ftragem negligent populi chriftiani : dilefto filio abbati Caiemarii dedimus in prxceptis, ut nifi rex ipfe, vel iolidam pacem cum przdifto rege reformet , vcl treugas ineat competentes, vel faltem humiliter patiatur , ut idem abbas, & venerabilis frater, nefler archiepifcopus Bituricenfts, dc plano cognofcant, utrum jufta fit querimonia , quam contra cum proponit coram ccclefia rex Anglorum, vel ejus exceptio fit legitima, quam contra eum per fuas nobis duxit litteras exprimendam ; juxta formam fibi datam a nobis, procedere non omittat . Ideoque univerfnati veftrz per apoftolica feripta mandamus, & in virtute obedientiz dilriâc przctoimus, quatenus, poftquam idem nlibis fuper hoc mandatum fuerit apoftolicum exccuius, fententiam ejus, immo noi'.ram vet itu , recipiatis humiliter.· & vos ipfi irrvctis, & laciatis ab aliis iervaii; feituri, quod ft fecus egerjtis, inobedicotiam graviter puniemu».

Pontificii} mandatit ut pareret Jeanne) legatus , concilium Mcl.'enfe convocavit : in quo qmd fit gcjium , jmd Jcriptum ad pontificem, quid ab eo decretum , ex ejus ad Gailiarum epifeopos litteris in-

utrcbiepijcopis & epifeopis per Calliam conftitutii.

Ad noftram noveritis audientiam pervenifle , quod cum diledus filius abbas Cafemarii, nuncius nofter, vos Meldis ad colloquiumconvocaffet, exhibitis litteris quae vobis pro reformanda pace inter cariflimos in Chrifto filios noftro» Philippum Francorum, & Joanncm Anglorum, reges illuftres, a fede apoftolica mittebantur, habito concilio, rcfpondiftis: quod cum prsediâus rex Anglix, juxta noftrarum conftanriam litterarum , minime procefliflet, vos propter perplexitates multas, & magnas, quas imminere vev., rrbamtni ecclefix Gallicans, nos confulere decreviflis; & ne interim przfctus abbas procedeiet, ad noftram audientiam appcllaftis, certum appellationi terminum prxfigentes, adquamprolequrndam, data fide in manu ejufdem abbatis, vos per pacis ofculum adftrinxiftis : ita quod poft terminum eflee ab officio pontificali fulpenfus , fi quis appellationem ipfam in termino prolequt non curaret, pnefenttbtis nunciis regis veftri . qui hoc ipfum vobifeum pariter approbarunt . Utrum autem prefatus abbas exegerit hujufmodi cautionem, an vos fponcanee obruliftis ignoramuf. Commendamus tamen in illo zelum, ft gratis recepit oblatum ; & in vobis devotionem, fi fpontancam obruliftis. Verum quia fidem, & obedientiam vcftram, nos & prxdeceflores noftri in-

Chrkti ,,βΛ

fumus frequenter experti .Λιi oftendamus «ffe-^uin' ‹Jucn'1 °°n lolum ad vos, & ecclefias Gallicaïus, verum etiam ad ipfum regem, & regnum Franccrum habemus : nolumus vos hoc titulo tenere ligatos: led appellationem interpofitam profequamtni, prout regno. & faccrdotio noveritis expedire: quia nos ita volumus Gccrdotii jura integra conlcrvare, ut etiam regni jura cuftodiamus illeia.

Danim Laterani feptitno Idus Augufti.

Qitid *deinde Λftum fuerit, difatnn> ex Anonrn i njrr.-.tiuncx!*, qmm poji Innmeniii 111. epifioint fuper nego·19 terree finit* ' ediiht Frnncifxs Cxcbtfne T»mo* F. *kfteritewt Frunc. p-g.* 809. *fxb h*c infersptime :* Dc gnerra Franci* & Atnl x return.' $·ó, *& concilium & concilii eventxt tiefcrihtxr hir -verbii :* Hic (*Innocentius JU.*) ad reformandum pacem, vel componendum treugam inter Philippum regem Francorum, & Joannem regem Anglorum, abbatem Cafemarit deflinavit.· qui cum ad hoc per annum integrum laboraiFct, de Francia ad Angliam : & de Anglia ad Franciam difeurrendo : videns tandem ie non po.Tc proficere, convocavit àrchiepifcopo rum, & cpiicoporum, & abbatum concilium, in quo prefatus rex Francis, per eofdcm archiepifeopos, epifeopos, fic abbates, fecit ab eo ad iedem Apoftolicam appellari. Quorum appellationi noluit ipfe deferre, niti jura(Tent quod in 'ermino, quem cis praefigeret, appellationem ipiain m propriis protequeremur perfoms. Sed lumrnus pontifex ab hujuimodi juramento illo* abiolvit, indulgens ei» de fpeciali gratia, utaliquem ex parte omnium ad proiequendum appellationem venirent. Venerunt igitur in termino conlliiuto Senoncnfis,-fic Bituriccnfis archicpilcopi Patifienfis, Mcldcnfis, Catalaunenfis, fic Nivernrntis epiteopi; & mulli honorabiles clerici, procuratores omnium aliorum, quibus diutius expcdanlibus, praenominatus rex Angit* pro ie deftinavit neminem, negligens profequi caulam iu^n. Ex qua negligentia quantum ei damni provenerit, latis patet : cum in brevi tempore totam Normanmam, & Andegavirm, *ii* Aquitaniam perdiderit pene totam. Prxuiâi vero archiepiicopi, & epiteopi poft cxpeftationem diutinam, in publico concillorio lub vcibo veritatis tanquam pontifices funt profelfi, quod ipfi non appellaverant ad mardatum apoflolicum eludendum ; fed quia lua ititerefle credebant, maxime cum crede icnt, in hac parte fuum regem ju(bm cauiam habere. Sed fi nec ifiud lufficcret, & in aliquo efient domino pape fufpefti ; purgationem .canonicam oflcicbant, quam cis domnus papa 'remifit.

<,HRJSTi >>·«.

A"NO CHRISΠ ...

CHRISTI »

CONCILIUM ANTIOCHENUM

A Petro Cardinali tituli S. Marcelli circa h«c tempora habitum.

IN libro ï. tpiftolarum Innoccmii III. extant n. 140. 141. epiftole Leonis Armenie regts, 5quibus ad ipfummet Innocentium tanquam ad upremum judicem fe appellate tcftatur pro Rupina nepote fuo de fententia uti inique lata a Concilio Antiocheno, per quam Comes Tripo ϴlitantis declarabatur legitimus heres Principatus Antiocheni, & exclulus iple Rupinui, ad quem jure hxrediurio videbatur ipeftare. In co concilio interaiûo eccleliailico Petrum Cardinalem Apolloltc* ledis legatum illigafic Armenos ex przt<il:s luteus habemus.

»AD CONCILIUM ANTIOCHENUM

elnxof ut firtxr, 1205. *bnhitxm.*

ADNOTATIO CHRONOLOGICA.

Ex &M1. Manii TJ 11. m >»r.

COncilium ifiud Antiochenum a Petro *car*dinali legato celebratum, ut interdidi fententiam in Armenos infiigeret anno 1203. habitum fuille, arbitror. Etenim cnafium oportet poftquam Petrus venit in Syriam. quod non piius anno *1103*I contigilTe cenfeo, cum Innocentius litteris ad Sotfridum cardinalem legatum datts anno illo, dic IV. IJ. Augufti lcribat, Petrum illum, quo tempore Soffridi ejufdem litière pontifici ."ddrte fuerunt, *nnvem trenufre*-E*t*tnrxm* intrafle. Sed neque poft annum J204. difern poteft, cum celebratum fuerit quo tempore ambo legati cardinales Soffrtdus, & Petrus in Syria agebant ; anno vero 1104. cxcuntc uterque Confiantmopolim adivit, nec *exinde Sof*fndus ultra redilt m Syriam. Cum vero latis multa agitata fuerint poftquam defiit concilium illud, ex quo turbr excite funt plurime, hinc ad annum potius noj. quam ad annum 1204. referendum puto.

CON-

çT^.Î

"-1

liaq.

CONCILIUM LAM BETH ENSE.

SEU CONSTITUTIONES PROVINCIALES

Stephani Langton. Cantu ir. Archicpifcopi edite apud Lambyth.

J. Dt txodt dndi mortntrium .

1. CTatum felicia recordationi» & przdeceffo- O *rit* noftri de monuanis editum, quod nonnulli minus fano pervertunt intelledu , prxfentis concilii approbatione duximus declarandum . Satagebat autem prxdeceffor faluti confulere animarum, eo quod coufiderabat laicos modoufque * lexus fubditos fuos , quandoque per ignorantiam, nonnunquam vero per negligentiam , & injuilam decimarum & oblationum lutarum detentionem, graviter deliqui®: . Et quia non dimittitur peccatum, nili reftituaturablatum, prudenter attendentes, falubriter.(latuit, quod pro" recompcniatione decimarum taliter (ubtraftaium, licet luo ftatuto caufam non inieruit, fecundum melius animal defundi ecclefix damnum paflx debuit applicari . Quia autem hujus occafione i!Jtuti inter redores ecckfwuin & parociianos luos lites, quas extingui cupimus , frequentius oriuntur; illud duximus fynodali interpretationc declarandum, quod fi decedens tria tantuinmo do & plura cu/uicumque generis in bonis itus (a) habuerit, optimo cui de june fuerit debitum refervato, ecclefix fux a qua (aeramenta recepit, dum viveret, fine dolo , fraude, & contradiftionc qualibet , pro rrcompenUtionc iubtraftionis decimarum tam perionalium, (6) nec non oblationum , melius animal poti optimum , refervetur . Quod fi duo tantum (c) in bonis decedentis extiterint animalia, de mantucrudine ecclefix exaaio quxlibct nomine manuarii remittatur . Hoc autem adjiciendum ftatuendo duximus : quod fi materfamiliai, vuo fuo fupcrftite , cbjcrit , ad pixftationem mortuarii minime coerceatur, non teneatur , vel obligetur . Quod fi poll obitum manti in domo *ti* familix regimine vidua per annum fupbrvixcrit juxta formam fuperius feriptam , ad mortuariumobligatur. Hac autem noftra conftitutune, vel intetpretatione, confuetudinc laudabili fuper mortuanis in noftra diorcefi atuntius obfervata, nolumus praejudicium generari › quin fi , decedens hujufmodi animalium numerum non habuerit * prxftatione mortuarii , contuctudo ecclrfiaftica obfervetur. Ad folutioins autem deliti mortuarii, contradiftiorcs , bc rebelles, volumus per locorum ordinarios, Centura ccckfiaftica coardari.

• «triuique

Ftrte, pre y.Air.oi.c *Htr»umui* I

A ZZ. *Ne [nttla, [tu fotttimec fint , & dt fmu facientiHM*

Prohibitionem fcotallarum feu fcotallarum , & aliarum (d) potationum pro communi falute animarum & corporum, introduâarum, provida approbatione profequentes, reâoribus, vicariis, & aliis capelUnis parochialibus praecipimus fub obedientix debito firmiter injungendo , quod parochiank luis crebra exhortatione diligenter indicant, ne prohibitionis hujuimodi temerarii violatores cxiftant. Alioquin quos in hac parte culpabiles invenerint, ab ingrertu ecclefix & facramenti canonice tamdiu fufpenfos effe denuncient, donec aliis, pcenis ceflarirbus ad pceniteniarium noftrum acccfterint, quod ab eo tranfgreflionc hujufmodi pcenitentix nomine injunûum fuerit, humiliter recepturi ; (c) & prout dederit Deus, imprimetur , ac expietur . Communes autejm potationes declaramus, quoties virorum multitudo numerum denarium excellent , ejufdcm domicilii potationis gratia immoratur . Viatores, vero (*f)* & peregrinos, & in nundinis ac mercatis convenientes, quamvis in tabernis convenerint, fub illa prohibitione nolumus comprehendi. *q* Communes potationes quas fcotalfas (g) mutato nomine caritatis, appellant, deteftantes : hujufmodi potationum authores & publice convenientes ad eafdem, excommunicato» praecipimus publice & folenniter denunciari, donec fuper hoc fatisfeccrint competenter , & abfolutionis beneficium meruerint obtinere.

111. Qumdo licet in dit bit ttltbrtrt.

Bls in die Miffam nullus celebrare prxfumat, nifi in diebus nativitatis & refurredioms dominiez ; & quando corpus in propria ecclefia Dfuerit duntaxat tumulandum . Et tunc in prima Milia, ablutio digitorum vel calicis a celebrante non fumatur. Qui contra fecerit , ab officio fe noverit fulpenfnm, nifi forte canonica neceffnate fit compulfus: quam fic duximus declarandam & limitandam (A) fi in feltis ix. leâionum, vel in quadragefima, vel in quatuor temporibus, vel fponfalta fieri oporteat , vel fubveniendo focio infirmo, (Γ) vel pro ecclefix fux negotio , vel propria neceffitate, manifefte abfente.

SYNO-

D*'itur variante* ex Cod. apud Wilxins... habuerint animalia optime puta Dominq cui de ceniuetrdinc d betur, quz m Antlia vocatur Meuetum Λ cui &r.
it) Tam perioralium , quam Przdialium oblationum ad liberationem anime fui melius ·
(.i *Decii* ›n bonis . (rf) potationem communionem pro falute .
id recepturi preut Dens deserit , expedietur. *(f* Violatores peregrines.
(f) & mutato nomine . (6) 6 in quadraaefima in fefto IX. f.eftionun>.
VJ eceli pio Ecclefiz fuz negotio. Manli.

ÀN.MO CHRISTI

Cy SYNODUS CAMINEN.SIS

SUB SICFTINO IV. EPISCOPO

anno Chrifti MCCIV.

Difcrimen in admittendi/ ad menfam Enebari/tieant publici/ peccatoribus, & perJanis boneflis.

JUrthre LoiKil.Germ. Clgevinus, feu Sugervinus, quem nonnulliSigifmundum vocant, vir optimus, & religiofus, non lolum *ipûc* prxdicationis officio creber A time fundus eft, more prxdcceflbrum, Ottonis, fle-Adelberti, fed & clericorum vitia mugis magifquc irrepentia vehementer, & publice coarguit.

Statuendo in Diœccfi (*Statuto fynodali promuigjra*) ne meretrices die Pakhatis ad laeram fynaxim admitteremur, fed uie veneri tantum.- ut inter honeftas, dc turpes pertonas diferimen aliquod conftitueretur.

Hoc caftitatis, & honeftatis diferimen ufque ad Epifeopum Wilhelmum ftriâe obfcrvatum fuit.

ANN3 CHRbu

CONCILIUM RADINGENSE,

IN ANGLIA A JOANNE FERENTINO

fedis ApofloJ. legato celebratum.

ANno MCCVI. *ait Afattieur Parifius*, Joan-nes Ferentinus fcdis apollolicx legatus, veniens in Angliam, eamque perluftrans, magnam pecunic futnmain congeilit& tandem apud Radmgum, in craftino S. Lucx Evangclillx, concilium celebravit. Quo fado *tum aliiglia difcef*- B/Jc *ait. Eadem narrat M.ittbau/ f'vcflmonaflenen/r*.

G. *C.* Hate ubi retulit -Snondanu» ad hunc annum mox lapientiffime fub;.c.t: *S» pedi* rmni-o *t.i ac.uja-* l/\> ll* bouMni/ai *','Sum in f'ntifiiCtt* «t·/»// , eb *flimltales, P !it* inter If;un>* CZ *Jcannent Inseri lejferunt.*

ANNO CHRISTI

CONCILIUM IN PROVINCIA

NARBONENSI,

Incerto loco celeb.atum anno MCCVII. pro convertendis Albigenfibus.

G*Oncilii huius mentionem faciunt gefla S.* Ito-C imnici, *quorum hic locus a (-'incentio Bellovacenfi, fpecxlt bijior. lsb.* xii.v, *cap. xctii. rejetur fob annuat MCCVII.* Miifi funt ab Innoccntio papa, XII. abbates Cifiercienfis ordinis cum uno apoftolicc fedis legato ia terram Albigenfitim, ut fidem catholicam prxdicanics, harctica venena pro viribus expuifareni. Qui consocero archicpifcoporum, & ephiropoium, aliorumque in partibus illis eccleltx prxiaterum concilio, conquirebant inter le quonam modo commodius id, cujus gratia venerant, execution! mandarent. Illis autem fuper hac deliberatione follicitis, venerabilis Didacus Oxomcnfis epifeopus fupervenit: cum honore autem fulcipitur, confulitur, & fides ejus confiliis adhibetur Hoc autem fuit ejus, lpiritu divino fuggereme, confiliuin: ut abjecU pompa iuperftui apparatus, quam equidem fatis incongrue, qui ad Chriftum pauperem prxdicandum advenerant, inexpenfis, ac equitatibus, ac veftibus, & varia fuppelie&ili prxlcrcbant, veram atque evangeheam in fe prxtenderent paupertatem, fle fidem Quiftt-non verbis tantum fle labiis pertonarent, fed rebus, fle manibus demonftranent- atque hoc modo animas, quas haererici falfa virtute ac pietatis imagine deludebant, ipfi vera famfticatis ac religionis exhibitione poflênr ad fidei veritatem revocare. Faventque omnes ejus confilio, & juxta verbum ejus le facere polficcnyir. Ipic vero primus didis luis fada compcnlans, cœpit iacere quas aliis fuadebat: 'ftatimque mifit tuos Oxomam cum equitaturis, & fupellecbli, & diverfu quem fecum tulerat apparatu. Retinuit tamen libi paucos ex clericis, & fratrem Dominicum, fcilicet fu.e Oxomcnfis ecclefix ftiperiorem, qui extunc capit frater Dominicus, & non luperior appellari; rcmiilifque ad loca lua temporalium farcinis, cœperunt lingjili Evangclicam paupertatem amplecti; pedites difeurrere, ac firenue fidem Chriih verbo & opere prxdicarc, habentes fuper ic quafi «uritis negotii ducem epifeopum Oxomenfem.

G. C. Abbatum ordmi» Ciftercienfis cum Didaco Oxomcnfi epilcopa, & S. Dominico. advert»» Albijenfea predicantium, meminerunt quoqne Robertu* monachu» AικιιΓκκloινηl», Petrni Valli» cernenf», Gui'iieirnus de Pad o Laurentii, & alu: fed concilii & c«ngre<irorum epifcoporum, nemo praeter autho tem geftorum S. Dominici Anno MCCVII. nefte lai s V.ncenuo u.butum elle <tik« lU«ea Roberto monacho, qui abbate* illo» cum «lli* ejufdem ordini». hoc anno menle Martio Ciltercio egreffo* ede docet circter triginta. Abbrte» erant duodecim, ac ptrurc» Arnddu» abba» CiilerCieiifi», legatu* apoliolicu», qui ceteri* praeerat. unde & ncnnunqvam credecim numerantur.

«•CONCILIUM MONTIS PESSULANI

Contra Albigtnfei Anno forte **Iî05.** *habitum.*

tn Suppi. Unfi rv.il. i fLn» i·,.

T Ab'ieus in fua conciliorum collectiore anno 'îo7· affignat concilium contra Albigci.tes >n provincia Narbonenfi, led loco incerto celebratum. Nomen loci huius nunc tandem innotuit, cx quo P. P. Bollandiantad diem IV. au·, gufti vitam S. Dominici a Jordanoeius difeipulo feriptam e tenebris eruerunt. Ita enim legas ibidem cap. I. num. 15. fic *16. Eo tempore dominai InnocentIMS papa duodecim abbater Ordemt n Cifitrcienfis cum uno legato contra betretnot Albiginorum ad pretdicandum fidem direxerat ; qui celebrato cum arcbiepifcopii , & epifeopii , altifque iliut terra pneLtir concilio vc. Intirim dum fic ccrfiliarentur ad invicem , accidit pramemoratum Oxomcnfem epijcopum* (Didacum , cui S. Dominicus foc us acccflerat) *per Montem Peffulanum iter agere, ubi concilium agebatur.* En igitur certum concilii locum. Srd de anno, quo illud hab.tum fuit, Unde pariter, & piXuicaiio S. Dontinici, illuftris Ordinis Przdicatoium inflituforis cnrpit, difficilis controverfia eft. Vincentius quidem Bcllovacenfis frculi hujus feriptor cum Nangio annum 1207. defignar. Sed eorum fententia fufliixri vix poteft; etenim, telle eodem B. Jordano, Ddacus Oxomenfisepifeopus poft concilium iflud prxdicjtionem pro reducendis ad fidem Albigenflbus carpit , & in ea *duobur annit permanfit, quibm expletu* rediit Oxorrium , fic poft paucos dies obur. Obitus ejus annus 1107. cx ipfo ejus epitaphio eruitur. *Hic jacet Didatur Domna .Azebet epifcop.u Oxomenfii. Obiit Λ τα MCCXLV.* ideft anno t to7. Retentir illud a Tamaio in Martyrologio Hifpano ad diem VI. februarii , A quem emortualem ejus fuiffe afferit. Si ex anno j207. demas biennium , fupereft annus iloy. confilio aflignandus. Sed P. Eccardusin fua Bibliot. PP. Pnedic. tom. 1. p. 8. cenfet annum hic exprimi juxta flylum veterem, quo annus a martio *incipic*; unde annus rrr 1245. ftylo veteri cum Februario merfc conjunffus, eft flylo novo annus ere 124$. & Chrifti uoS. Sed an. J207. Didacum rcipfa patriam jam repctiiflecolligo cx inftrumento donationis cujufdam fa&xa Berengario archiep. Narbonenfi in gratiam mo naflcrii Pruliani , in quo Virgines Deo facras collegerunt Didacus, & S. Dominicus, tefle Bernardo Guidonis in libro fundationum Conventuum Ordin. Prxd. ubi inftnuncotum illud refert. Extat liber ille in Colleftione Veter. Monum. Martenii tom. VI. col. 437. in quo fit inflrumenturn confignatur anno 1207. die XV. Kal. Mafi. In eo vero archiepifcopus donatio largitur fanffimonialibus Pruliani *noviter converJit mmitit, & exemplit Fratrit Dominici Otcomerofit,* 6* *fociorum ejut* . Nulla hic mentio de epifeopo Didaco , qui monafterii illius potiffimus author extitir, cujus filentii milia idônea ratio excogitari poteft, quam, quod epifeopus piovinciam *jam deferuiflet,* fotamque illius curam in S. Dominicum tranftuliffet . Anno igitui 1207. nondum media fui parte evoluto Didacus jajn redierat in patriam , cujus proinde reditum ut admittunt ft flatten obitus coniequutus fuit, deceffiffe illum anno 1207. ftatuamus oportet concilium vero anno 120$. optime affignatur.

CF ARDREATINUM IN SARDINIA.

A Ricco Calaritano arebiepifeopo, tn caufa cenfur cujufdam a monachii non foluti

Armo **1205.** *habitum.*

Mlnfi p.,1 An Kxut «p. C itvI. Hifl. CalT. r. I. r.r. I P 1>

Rlcus Dei gratia Kallaritanus archiepifcopus eundis Dei fidelibus ; ad quos litters itis pervenerint, falutem perpetuam.

Cum prioratus de Nu.chi deberet Turritano arch.epilcopo pro ecclefia S- Manx de Chennor fcivere viginti Pifanx monetx , fic pto ecclefia S. Jorgii de Barache unam libram aigenti, tam in comecratione novi archiepifcopi, quam in adventu legati Romans ecclefix cenfuali jure praebere, fic monachi illi per aliquod tempus diffum cenfum négligèrent exhibere , fic ad inftantiam domini B. Turritani archiepifcopi caufa ipfa fine debito terminand mihi a domino papa commiiTa fuiilct ; m Turritana ecclefia ponftitutus partibus coram mi convocatis , cum diffus archiepifeopus m litis initio refliluiionem cenfus rcqu;rer.\t, fic monachi prxdifft quoddam inftrumentum bone memor. Alberti, quondam Turritani archiepifcopi de relaxatione cenfus oftenderent, fic archiepifcopus non minus feftitutionem cemus, quo injuflc fuerat expoliatus, inflanter E repeteret; monachi prxdiffi dc jam diffocenfu, tam non foluto , quam fic folvendo fie in fxpe diffi archiepifcopi poteftate omnibus modis dederunt , fic ipie archiepifcopus , tanquam vir reiigiofus, fic pius, ad preces noftras , fic aliorum bonorum virorum omnem negligentiam tunc ufque faffam fuper folutionem cenfus pro reverentia Dei, ficCaffmenfis ecclefix relaxavit, , fic in futurum diffos viginti folidos remifit jjy perpetuum. De diffa libra argenti dixit fifflatuit , ut certis temporibus, fcilicet , ut prius fuerat , fic fupra feriptum eft , Turritano archiepifeopo femper, fic pacifice perfolvatur ; quam indulgentiam didi monachi valde libenter , fic cum plera granatum adione receperunt- fic ut nulla poffit , quod faffum erat, deleri memoria , hujus conventionis faffx leriem meferibere rogaverunt, fic proprio figillo munire . Hxc affa funt in ecclefia S. Marix de Ardtea . ubi pro concilio conveneramus . TcflesdomnusGrego.-ius ' Atitthcnfis epifeopus, qui hujus concordixaufforcxtititprin- j.Oihaneni

cipa-

£&* ripalis, & domnus Joannes archipresbyterS. Ga-Anic* incarnationis millefano ducentefimo quinto,——
———···»·ηi, & domnus Jorgius Scarpa priorS. Gavini, indtttionc Rptima, urn© nonas Mau CIXCa a.
& D- Raflapl , & Jantus Meria . Anno Domi· ^J***1·

<!·<>· ⁹⁹

ta> SYNODUS APUD PER.THUM IN SCOTIA.

Anaa Jlod *èaiita.*

ManH I.H. a».**m»s. RÆEnfe *pr«li anno iao5. concilium nanons- |e ScotlçUm| quod in diarta or g nan vo- ca,Uf. iynodua generalis, apud Pcrthiim celebra* Bbatur I Conflat hoc er charta penes vicecomt- tem de Arbuihnot.

iMiMan»sva»sœ$ews«an<w<UB»s>i9BMS«SMRnBaB*iS01

C3· LONDONIENSE ET OXON1ENSE CONCILIA.

A» f«a pr» dwcmtadv r/^ji prraéuanMi /*£££·

Aw 1*07. caa/fa.

REx Joannes poft reditum futim a tranfma-rinis, convocatis epifeopis, abbatibus Ct prioribus , comitibus, & batonibus., & magnatibus regni , celebravit concilium Londiat in oâavis circumcifionis, ibique convenit epiieopus & ab- I I. f. »... bates , ut permitterent pertonas & beneficiaios ecrkfiarum dare regi certam iummam reddituum fuorum. In quod cum non content irent prrlati ecciefiarum , data eft dilatio uique ad fcqucns concilium celebrandum Oxonia m oâavis puri-Cficationis beata. Marie; ibique congregata infini* ta multitudine przlatorum ecclciia. & ma^na tum regni , exegit ab epifeopis dc abbatibus , quod prius exegerat ab eis Sed confilio inito , omnes tam Cantuarienfis , quam Eboracenfis mc-tropo'ûz unanimiter refpondertfnt Anghcanam ecclefiam nullo modo luftineri pofle , quod ab omnibus fzcutij prius fuit inauditum . Rex er-go, taniori ufus confilio , cxaâionem illam pe-nitus relaxavit.

TT'Y·!&iiβBA·'Zï!'OT&I

C» CONCILIUM APUU VALLEM GUIDONIS

Λ fae pr» *ftrwMh dftitntrr rtfa Kttfafau ftatuta tndita fai*

Aλλo noy. *vtl* HoS. *kehhat.*

IW-P MI. A Nno 1107- vel forte feouenti ab epifcopis XΛ Turoncnfis provinciz habitum fuifle concilium apud Vallem Guidonis (qui modo locus appellatur Lava! in Cenomancnti~di(rcefi) dif-ro, non quidem a collcftoribus " qnomm di)·-gentiam fagic ,' fed ex aftis concilii Salmurienfis • Petro dc Lambalc Turonenfi archiepitcopo anno Ii)], legendis apud Labbeum to. XIV. col. a36. edit. Venet Canone enim IV. eius concilii ftatutum eft, ut rerum , & bonorum eccle-ûafacorum catalogus in archivis cutiodiatur , D prout m *Gated* aped ^afttet Coidoeit a fatu rtrardanaait pr^dtttffa aaftrt pnvida far d<fpt*fanar ftatatst* Gauflidus hoc anno Turonentis archiepifcopus renunciatus , anno fe-quenti 1108. deceflit , ut intra hoc biennium concilium itiud, de quo fiient omoes , ftatui oporteat . Ad iflud forte Concilum referendum eft pariter ftatutum aliud de fuppkndo in coe-nobiis antiquo monachorum numero , quod ab eodem Gauflido fancitum faille in canone XIX. ejufdem Saimurienfis concilii legimus.

ANNO CHKISTI ANNO CHRISTI

cr AD S. SEVERUM IN CAPITE VASCONIÆ CONCILIUM

Axxa ixoS. *hafax/e.*

Scatntia Navam tpiftopi Car.famnfi,, afal-uca fan itgjti, lata m *reeodie prwnwli ama MC-CVIII. afa S.* diovrwm « *cap,:, kaftnue (tiarata, advrrfa rjafdtn» vilia karyiifa.*

Sx fain Srtpkuû Dahntra Ord. J. Bn.

iw. &K*'£d M^rt. Mon tv... >'· fSüomam labatt mhzremus , & omnia tem-PO""1** occafum »en'unt fuccciIive : fa deLum charitati przfeuttum & faturorum luce clarior innotefcat , quod hommes Gnfti Severi de Vafconta in diœceû Adurmfi, conqrcfti faut Ede abbate & conventu ejufdem loci ; mihi Na' varro Coleranenfi epilc000 , apofloltcz fcdis Ir gato, attentius fupplicantes. ut ad eundem lo-cum accederem , ft caufam eorum fine debito terminateur. Qsorum brecibus ucqwefcen». vent

Caa/tii. GntraL Tgm. XXII. r figfe a ad

fc^ad locum fuperius nominatum, dt poft multa verba hinc inde prolata, edull imum partes tonvenerunt, ut homines fanfti Severi coram nobis dc quentnoniis abbati dt convtniui refpondeient, inviolabiliter fervaturi quidquid nos per fententiam diceremus. Hoc utique viginti de tnehotibus totius ville pro fe & reliquo populo communiter juraverunt: & hoc idem ut frmi iter abbas & conventus coram nobis dc omnibus querimoniis hominibus rrfpondercnt, & fcnientu.n noftram inviolabiliter obfervarent. Abl*s a«lnoftrum libitdm firmavit, ut decebat. Quapropter, & ut de communi bono totius province terminaretur, maturiori uti confilio, ibidem celebravimus provinciale concilium. Homines vero ftatiro ab eo, quod firmaverant, voluciunt aliquatenus deviare. Tandem eptfcopotuin confilio ad viam regiam revertentes. illi udem vigiuti pro fe ac reliquo populo, fub religione fui juramenti, folemniier promiferunt, ut quidquid ego Navarrus Cofcrancnfts epifeopus, apoftolicx fedis legatus, fuper prxdiâisquerimoniis per arbitrium definiiem, ipfi modis omnibus obfervarent; vel quinque millia lolidorum moilanorum Uverent muldati. Abbas eriam compr tr.ifit funiliter nla obfervarc. Igitur in prxlcnti-i noftra conftituti, propofuenint homines in hunc modum, videlicet quod aboas & monachi vendebant m excqu'«s moituorum, emees, thuribula, locum ubi dcfunôus ponebatur „ indumenta facerdotalia, pullalonerii campanarum, locum etiain hi daubo ve) rrrmeterio «d corpora tumulanda, benedift'onem in nuptus, & fignaculum parvulo lum, Dicebant infupcr, quod quamdam partem Vllix claudr-rc tenebamur. Abbas quidem & monachi de farpe d'ftis hominibus hujufmodi querimonias in medium protulerunt: videlicet quod contra prohibitionem eorum capellani, quemdam hominem mortuum extraxerunt de domo, & kpolierunt eum in coemeterio, ac deinde poft eamdem pr< hibitionem, auâoritate dicrcetani epifeopi confirmatam, in malitia pcrftikrint nique ad undecnn corpora in eodem cœir.eterio per violentiam tumulantes. In eodem quoque coemeterio tumbas lapideas conftruxerunt, quas juie hereditario non probabant amodo poftiderc. Poftea in contemtum imiverlalis ecdcfii horribilius erigentes calcaneum, in loco publico pinnaculum conP.ruxeruni, ibidem campana$&cymbalis fufpendentes, quas ad matutinas & lingulas hous diei pulfarc, contemnentes matrem ecclefism. p»aiumpferunt. Populus infupcr ad eundem locum conveniebat, matutinarum & aliarum horarum officia a qu'bufJam laicis audituris; ibidem, novo inaüdito modo, horas minus catholicas celebrant. Unam dt campants contra ecclefiam fxpe difto abbati abftuleriint& monachis, occafionc ctrulftjm dornrnx, cui jus decimarum illius ecclefix, unde campana fuerat, competere afferebant, & in eodem faâo violentas manus in quemdam monachum injecerunt Portis itaque fregerunt cedefi-e. Oblationes in diebus Luor per viohntiam affumentes, pauperibus tribuebant In januisecckfix efferentes diebus dominicis & kfiivis, quidquid uftercbatur dabant pauperibus minus juile. Bapiizaverunt parvulos fuos in parochia aliena, cum capellantu prxllo effet libcrititfimc in porta ecclefia baptizare. Conftitutrunt, quod mulieres tempore prsgnationis, &. ipfi in miflis mortuorum, & nuptiarum, moic folito non offerrent. Et quia una effere poftea aufa fuerit, quidam dehoncllavit eam, verba pleni convins inferendo. Decimis, & primitus de omni re acquitta licite non folvébant. Extraneos infupcr atrocius affligentes, ut nihil penitus monachis venderetur prohibueruut omnibus publice per prreonem · Abbatis praco nem obmutefccre facientes, alium qui quotidie ptzcoitaretur. auâoritate confutaro & populi creaverunt. Claves etiam ville, quas abbas jmc don.mii penes fe tenebat, auterre ei per violentiam prxfumpfcrunt. Cum monaftertum filvam haberet, qux vulgo dicitur Bedat, clamavit prxco ut omnes pariter, caufa fecandt arbores, & ad filvam irent, quod adimplentes celeriter cum fecurtbus........ & aliis ferreis inftrutnentis, ligna & arbores fuccideotes, cum jumentis nemus communier intraverunt. Portediones etiam rufticorum & villanorum fanâi Severi emptionis titulo fe pignoris fibi venditant violenter. Quid plura? Volentes monafterium privati omni dominio, leges confuerudinarias condiderunt, quas fi qua franfgreditut, certa punitur fttmma pccunix'. Quarumdam ronfiarriatum occatione, conjurationes faciunt mantfefte Jus queddam, quod vulgo dicitur Lczna, de quibmdam, qux extra v:lh;n m foO, pacis tempore vendebantur, & pedagium talis, ferri & pifeium, negant, Cartier letinenics. Pro claufura in janluis villxquafdam conchas ad tempus abbas concerterai; fed ipfi replicant, quod pro clauhirA villx etfent in perpetuum, ac ideo eas fibi vendicant & ufurpant. Cum monaftci >um donatione fundatoris aquas habear ab aniiquo, ipfi novo pifcandi genere, & ubicumque volunt, retia inunitteie in capturam non verentur. Homines monafterii cenlualcs, qui propter guerras, vd etiam fponte villas deterunt, ex quo villam intraverunt, burgenfes reputant; & muliones eos qui remanfelunt m villulis, vexant indebite & prxdantur In tadem villa propria auâoritate collcftas faciunt, in quibus quafdam domos monafterii; & fcrvientes abbatis & monachorum, computant, dc damnificant ut vicinos Ad ultimum, quemdam hominem abbatis dc monaftciii occiderunt. Omnia fupcrins prxbbara ineunt propofita coram epifeopis, abbatibus, St aliis bonis viris, qui ob hoc a nobis fuerunt convocati. Quorum confilio voluimus dare fententiam, cui jam, excepto Adurenfi, recertilent omnes epifeopi. Sed heroines villae proceflum noftrum impedientes, ex certa fcientia, uc videbatur, addiderunt aliqua in hunc modum. Petrus dc Gavaredconqueftus eft, quod de confilio abbatis & monachorum ejufdem loci, irolcndinum ejus quondam *fuerat* deftruâum. Conqueftus eft fimiliter quidam alius, quod quemdam contanguincum fuum monaehaverunr pro molendino quodam, quod fibi ture hrrednatio competere contendeLj:: Conquerebar etiam tota vicinia, quod abbas apud Miremontcm ad expeditionem eos adduxerar, & inde Petrus d* *Mattien* &a!ii vicini damna plurima populo inferentes, eos quotidie mfeftabant.

ILs igitur rite peracis, primum capitula qux coram epifeopis fuerunt propofita atque diligcntiifime ventilata, Deum lokim prx oculls habentes, diftiutmus tali modo. Abbas & convcnuis nihil ex paâo ulterius requirant pro ornnibus fpiritualibus fuperius memoratis; ied oftendatur hominibus locus cimiterii, licet enim commune fit omnibus, qui ccclefiaftica indigent *fe*pukura, in abbatis tamen eft cuftodia conditurum. Confuctudines a prxdeceftoribus erga *ec*defiaftica ufu approbatas, fcilicet in donationibus relidis, & oblationibus, decernimus cos cogi

Ç3* g» per eenfuram ecdefiafticam cbferwe . De Ans
——parte ville dicimus quod eam non tenetur claudere
anno abbas, nec mooacbi, ut iidem confitentur ho-
C"*,STI minea. ... conchas concedent, de quibus renebis dicimus , ut fecundum arbitrium per quafcumque manus hominum ville abbas voluerit . clauturx ville vel annuatim vel in perpetuum «dignentur. Super querimonias abbatis Ac monachorum , dicimus quod pro mortuo , quem homines villae de ecclefia extrahentes in cimitcrio pofuerunt, duplici poena bcrilegii puniantur , Ac mortuus ad ecdefiam teportetur , & iterum in cimiterio lepeiiatur. Alii mortui, quia excocnmunicati mortui funt, a cimiterio projiciantur . pro quonnn quolibet poenam iaerdegu folvant homines, Ac pro quolibet tumulo , quem'contra prohibitionem abbatis, vel monachorum , in cimirerto conftnixerunt, pro pinnaculi ereftionc , & campanil, celebrarioneque norarum , de jure ad multas ponas facrilegii tenentur, quas mite* ricorditer relaxamus, Injungentes , ut infra annos, id eft diferettonis, omnes a minimo ufqne ad maximum jurent communiter , ne dc cetero tale quid vcl fimile attentent ; pinnaculum fine mora Ac dilatione aliqua deftruatur campanz dentur ecclefix, vel deleantur ; ca excepta quz monachis fuit ablata, quibus fine mora reftituctur. Et pro vioienui manuum injeftiooe in monachutn, ac quia januas ecclefia: confregerunt , & oblationes acceperunt per violentam, ad pœnam facrilegii teneantur. Plieras, quos fecerunt alibi baptizare, reportent ad ecdefiam, cum confiselis oblationibus, At illas quas in janulis ecclefix receperunt pauperibus largientes, reftituant monachis Ac abbati . Violentiam quam fecerunt oblationes in ecclefia capientes ; de cetero non attentent, & pro parvulis alibi baptizatis adpeenam ccclefiafticam , fcilicci Leptem folidos , At dimidium teneantur. Quia mandaverunt uxoribus, Ac aliis hominibus quod non offerrent , ut confueverant, quilibet reddat legem ecclefix, Ac fic vitium corrigatur, ut manifefium fit jus ecdefilt non perire. De decimis & primitiis dicimus quod de omnibus licite acquifitis integre perfolvaotur. Quod nifi fecerint, utraque poteftate, videlicet ecdefiaflica, Ac civili , eas reddere compellantur . Quia prcconera au&oritate propria conftilucrunt, fecundum leges ad condicatiooem tenentur rerum Ac corporum ; fed quia tantum eos punire noluimus, pro qualibet clamatione quam preco fecerit , ad legem contactant, id eft ad mulâam Ac emendam , quzlibet de populo teneatur. Qpicumque nemus intraverit, legem folvat fimiliter confuetam. Pro quolibet roflino Ac qualibet fecuri Ac arbore incifa eamdem nihilominus perfolventes . Quia daves villx abbati per violentiam abfiulerunt, licet ad confifoatiooem omnium tenerentur: tamen quod faâim gerere nolumus, ab illa die qua abftulerunt ruat ei daves, j>ro qualibet die quilibet de poKlo legem contactant abbati monachis folvat . : jure quod Lezna dicitur , quod in die mercati nihil vendatur in villa Penitus dc illit quz in fiarb vendi folent, unde abbas illud jus accipit. Qpod fi forte contingeret , abbas Leznam accipiat, & pro injuria damnumiofuper confuetum . Conjuratione qux nomine confratinarum vcl alio modo faftz lunt , penitus deleantur Ac contra voluntatem abbatis nullo modo fiant de cetero. Si forte fierent, teneantur ad damnum, Ac conjuratio deftruatur. Collefiz vero ab abba-

nuncio temper fiant; quod finonfirret, oui-
popuio coniu'ium damnum iolvaf . In quibus utique coilcAis domuv qu* m ho:' › ,,e<
bâtis funt. Al iervientes abhans , vrl rr.oiurho rum, qui tamen eo:um panem comedant ' ullam erbeant portionem , uifi forte doino> vrl aha na in villa habeant, quuxis juftum fit & idoneum partem dare. De terris luftteorum & v licanorum, quos lute contentu abbate m pignut accipiunt, vel emunt , decernimus quod cerem noq fiat i quod fi fierrr , hu-uimodi contrarius decernimus irritandos. Super pedag o icm, talis, Ac pifcibus, abbas curiam convocet, b:< uod curiâ dixerit, faciat' obierva-i . Ckfiatil c. n s Ac pedagiis dicimus quod , ficut quiete fuixi- , potbdeat nuno At temper. Qyocumqii- modo homines monaAerii ccnfuales villam intraverint . fic intra villam abbas plenum »us in illis habeat, ac fi io villulis permanerem. Sivero aliqiicrufticorum à villa voluett: pervenre , ut uxorem recipiat ; fi a burgenfibus requiraiur .-bbas non deneget , nifi forte manius sacuus rema neat. De damno illato honunibw nunaflcr.i , qui habitant in villulis , dic mus quod il'i , de quibus conqueritur abbas , damnum relbttianr , Ac legem dent pihilominus *conludvm* , tel ju rem quod non fecerint, fi vo.'uerint fubterfu?e pte przlibata . De homicidio, fi *io:te* a conian ^guineis vd amicis defuncti aliqms perfonaliter impetatur, abbas jullitiam faciat ficut opoitct- De piicibus capiendis , dicimus quod infra terminos de quibus Cupra molendinorum vcl etiam mira opus protendJtur , nulla extendant retia, nec alio modo pilees capiant ; fed extra terminos modum non ponimus n«c meniuram. Quia prohibitum luit, ne monachis shftualia venderentur, duodecim jurati principales jurent , quod de mandato eorum, vcl confilio non emanavit ; etfi lu.arc noluerint, quilibet eotutn , Ac etiam omnes alii abbati Ac monachis legem folvant, Hxc , inquam, audoritate epiffoporum Ac concilii funt petaria: fed ea quz poft dtlccflum concilii ho p.mines, ut fiiperius , addiderunt , aliorum confiulio terminavimus, fecundum quod cicd>mus, ut De priori molendino non cognoicimus, quod domus vel collegium teneatur. Sed fi de aliquo perfonplher querimonia proponatur , abbas fibi faciat jbAjtiam competentem. De fecundo molendino, quia in vira monachi poflederunt illud in patientia , dicimus quod in pace poflideant nunc & femper. Querimoniam abbatis de quodam homine , Ac querimoniam populi de Miretnonte , Ac de alienatis monafterii pofieflionibus ab abbate, vel monachis , fruftratorias judicamus. Quardamcapitalia ufque modo, dicere diftulimus, quz nunc aperire decrevimus; videlicet quod claves portarum vili* fub cuftodia abbatis fini nunc Ac femper. Przcunetn vil- & conflict. JiiAitlK Ac pbcitw in manu abbatis Ac coram eo , vel iup prrpofito diffiniantur. Mandata Ac prohibitipneii ex parte abbatis fade 00α violentur . Conftitutiones , collc&e, tall z, confilio Ac arbitrio abbatis fem per fiant. Ec ut hzc Ac przlibata cautius Ac inviolabiliter obferventur , figillo noftro ^proprio corroboravimus. Hzc omnia per me Navarrum diffinitive per fententiam promulgata fiierunt apud S. Severum in clauiho , anno milletimo ducentefimo oâavo ab incarnatione Domini id<bus Oftobris.

GALLONIS S. R. E. CARDINALIS

CONSTITUTIONES.

Index capitulorum.

CAPITULA.

I. Nc *cum chrteit tf [actrdotibut mulieret commorentur.*

IN nomine Domini, nos Gsllo, mifeuratione divina fandz Marix in porticu diaconus cardinalis, apoftobex (edis legatus, excommunicamus omnes facerdotes & clericos quofeunque, qui poft^ legitimam admomciqpem focarias vel muheres alias, de quibus mala fufpicio fuhorin poflit, in domibus propriis, vel alibi, unde populus vel ecciefia fcandabzetur, duxerint retinendas; nifi fint clerici qui in minoribus ordinibus legitime contraxtflc probentur, qui cum uxoribus ecclefiaftica non debent beneficia retinere. Moneantur quoque, ne matres vel uxores, aiiafque conjundas perfonas fecum habeant: cum quibus etfi nihil (xvi criminis foedus naturale exiftimari permittat, tamen frequenter, fuggerente diabolo, cum talibus nofcitur fuiilc facinus perpetratum.

II. Ne pio facris aliquid exigatur.

Prohibemus etiam fub eadem excommunicatione, ne facerdotes vel clerici, occatione alicujus confuetudinis, pro baptifmo, lepultura, bencdi&ionc, aliiive (aeramentis ccdefiafticis, aliquid exigere vel extorquere pr.xfumant. Sed ca liberaliter & fine difficultate ftudeant canonice miniftrare. Monebntur tamen laici diligenter, ne quod pro reverentia iacrementorum devotio fidelium introduxit, cx avaritia velint aliquatenus re vocare.

111. De veflibtts factrdotum.

Item & prohibemus, ne facerdotes de cetero cappis manicatis utantur: & ne conftituti in facris ordinibus manicas confutitias, fotulares roftracos, vcftefque rubri coloris habeant, diftri&ione confirmh prohibemus.

JK. *Dc vefltbus arcbiprtsbytcrorum, arcbidttconorum, prapofitorum.*

Decanis quoque, archipresbyteris, & archidiaconibus, ne veftes rubri coloris, vel virides habere przfumanr: & fpecialiter archidiaconibus & przpofitis qui habent curam animarum, ne cappas foratas habeant manicatas.

K *De vcflibiei monachorum.*

Monachi etiam ut cappis fumptuofis & non nigris de cetero non utantur, fub eadem pœna duximus inhibendum.

VI. Ne clerici dr *monachi [aenus é* negotiationem inbontflam exerceant.*

Inhibemus etiam omnibus tam clericis quam monachis fub excommunicationis vinculo, ne fœnus exorceanc: & ne aliquam negotiationem exerceant inhoneftam, prohibentur indiftinde.

V1I. Ut prolati fupradifla obfervent, & Jaciant ob]ervari.

Ut autem ab omnibus, in tonfura, habitu, & converfatione, honcftas ecclefiaftica confervetur: diftri&e prxeipimus univerfis prxlatis, fub atteftatione divini judicii; firmiter injungentes, ut omnia fupradiéla obfervent, &., quantum in ipfis fuerit, faciant a fubditis, monitione przmifla, per cenfuram ecclcfiafticam inviolabiliter obfervari.

VIII. Ut cum magijlrit & fcbolanbus agatur indulgentius.

Volentes autem, quantum cum Deo & honefte poftuinus, magiftris & fcholaribus deferre.· eacenus erga ipfos rigorem, fi quis eft noftrx conftitutionis, duximus temperandum, ut antequam periculum excommunicationis incurratur. ad-

admonitio generaliter fiat pet magiftros, & comminatio excommunicationis in tranfgreiTores. Qaifeus prxmiflis , fi qui forte contumaces & rebelles extiterint ; iterum & nominarim fub eadem com* minatione δε in fcholis moneantur t in. dulta nihilominus ad fatisfaciendum di* latione competenti.

IX. *Vt Udem^ fi f*fi*t admoniti , rtfiptfccrc noluerint*, rxcMUtsmcciimr.

Quod fi forte nec taliter refipifcere voluerint, cx tunc per cancellarium , B qui pro tempore fuerit, cxcommunicati denuncientur ; & tamdiu ab omnibus c-virentur , donec fatisfecerint competenter, & ab epiicopo , fi fuerit przfens , vel eo abiente, ab abbate S. Vidoris , cum forma ccclcfix fuerint abfoluti.

X. *Ut mait/lri pradifla dih^tntcr txequantur .*

Prxcipimus autem magiftris in virtute Spiritus fan&i , ut prsedi&a omnia , excepto tamen neceflitatis excufabilis ar- C ticulo, diligentius exequantur : ne per ntgl'geotiam vel malitiam aliquorum , noftra; conftitutionis authority coûtera, natur.

Nota Gabr. Cossàrtii S. J.

Qui» ifte fit Gallo cardinalia facis ipfe declarat . *Not* , inquit, *Gali» aeiferutione divina* , S. *Maria in porticu diaconat c/rdmalü* . *A* quae ili ui arta, ‹ Xa-N0 *MCCFIli.* a.c Rigordu,; *Innoecntiui fa?a HI. mifit bfitum in Frendam Gael, tituli $. Maria m porticu,* rj *diaconum cardinalem* . Idem utrobique Galloma nomen, (nam & Gallo, Λ Guaio , & Guata dicitur ,) eadem cardinah, dignita,, idem ordo diaconi , idem ti* aulu, S. Marie in porticu. Qpi vero ha, conlbtutione» ediderunt primi , cum Gillonem non alium nof* lent, nifi eum qui epifcoput Panfienfu, Pafcbali, pape tempora, precedence izculo fuerat : hunc & cardinalem , & harum acthoremcnnilitutionum dixerunt. Adeo periuafi erant , ex omciibu, cetatibut , nulli alteri nomen Gallon, tuiffe. Animadvertere autem debuerant , nullum efle vel m tabulario S. Miriz parifimii,, vel alibi uipiam monumentum, quod epiicopo illi Parifienfi cardinali, dignitatem tribuat . Immo exeat in magno p«Horali eccleiiæ Parüieni·» epitlola Pafchali, paps II. A nobi, edita tomo (upenori ad lune Gallonem , quem Paniienlcm tantum epifeopum appellat . minime vero cardinalem . Data eft autem h*c epiftola IX. Kal. Februarii anno MCX1V. hoc eft menfe uno ante Gallom, epitcopi obitam , qui contigit VII. Kal. MIrt. anni ejuldem . E

Scio a Ciacconio Panlienfem hunc Gallonem, inter cardina'e» a Palchale II. creato, recer.lcri . At nulle alio argumento ab ii, affirmatum fcio , nift quod ex tal o harum conftitutionum titulo petitum eft . Frulira opponitur epiftola xxxvm. HUdebcrti epifeopi Ccnotnar.enfi,, qui Gallom, Panfienf, epifeopi squali, erat. Neque enim mlrripta eft, ut volunt , Galloni leg.to ; fed *Fnioli/mrap cpilcofo* G. (hoc eft , Girardo) *beato* . Satin diierte ? Cui npn noru, illc in Galüi, fub Palchali II. legatu,? Gallo ifte PariGen- , legatione funftu, eft in Polonia , cum adhuc ef- fet Bellovacenfi, epilcopu, , in Gallia,, minime . At neque lrgati apoftolici omne, , cardinale, fuere : ut ex infiniti, exempt , conPat .

Quod autem leg.tirr in Martyrologio S. V.ftori, Parifienfi, · Π. *Kel. Junii oiiii domnui Gallo cardinalii frater nefier* ; ncque de Parificnli epife po intelligi poteft , qui VII. Kai. Marc, vita funftut eft , ut fertur in obituario S. Qjintini. cuju, ‹bb«, f‹'ic , thrrquam Bellovacenli, primum eilct , «c demde Panf.enG, »picoput : *0t* Gualem c*rdiaili, qui Irnocertu 111. rempore legatu, in Gilila fuit , »pp. mt convenu . Hunc enim fratrem luum appellant Vi/torini « quia ficut ipli , canomcu, rtguiaru cx S. Auguftini dilciplma fuit, ut tefuntut Ciaccon u,, Paovimus , & Pennct-tu,. Certe infgne ctrnobium S. Andrée , magni, do* tutum opibut, canonici! rcjulmbu» S. Auguftini cx-truxit : ptimumque abbatem Thcmsm , cx V.Aotma domo evocavit. De quo vide Pcnnottum in biliaria clericorum regularium .

aNNO CHRISTI »»*·.

ADDITIONES WILLELMI PARISIENSIS Episcopi,

tx Harj. Torn. «.

Ad Conftitutioncs Galionis .

TITULI CAPITULORUM.

CAPITULA.

Dt tonfura clericorum.

p&zcipitur presbyteris, ut clericos, cujufcum- X que fint ordinis , in parochia fua commorantes , moneant, quod tonfuram congruentem, & honeftum habeant habitum , juxta canones · & fi aliqui in hoc inobedientes, vel rebelles fucr>nt, monitione przmifla ab ingreflu ecclefiz arceantur. Quod fi aliquis de hujufmodi przfumptoribus tantae fit poteftatis, quod fine fcandalo, presbytero, przdiâo modo coerceri non poffit epiicopo nuncictur.

Ar *facerdotet frequentent merento.*

Prohibetur lacerdotibus, nc mercata frequentent , fed fi ex ahqua caufa neceflaria eos ad mercata ire oportuerit, in habitu honefto incedant , & quam breviorem potuerunt ibi moram faciant.

HI.

Ne faciant commeffationet.

In mercatis uou facianc commcflattones, nec **eiiam alibi**.

IV.

ANNO CHRISTI

IV.

Ar exerceant oficium advocationis , nifi in certis Cjfibut .

Prohibetur facerdotibus , nc officium advocationis exercere prxfumant , nifi forte in caufa ecclefix fux, val pro miferabilibus perfonis, pupillis , & viduis, parochianis fuis , quibus honefte decile non poliunt : & hoc abfque pretii receptione» prxter expenfas moderatas.

Ne bis celebrent, nifi in necrffitate, rec mortuorum corpora detineant fuper terram.

Presbyteri uno dic Miflas duas non celebrent, nifi in neceflitcte : nec detineant corpora mortuorum fuper terram, occafione pecuni.T extorquende .

VI.

Vt iii in anno confiteantur confeffbribus deputatis ; '

Prxcipitur facerdotibus , quod bis in anno ad minus, videlicet in Adventu Domini, & in Quadragefima, peccata fua confiteantur confcfioribus per fingulos decaf^tui conftitutis.

Vt nomma confianttum dtferant ad epifeopum.

Confefibres, nomina confitentium Icribant,& ad epifeopum ad fynodum deferant .

VIII.

Vt moneant omnes, trnunr al confeffionem ante Pafcba floridum .

Presbyteri parochianos fuos moneant , & frequenter in ecdefi.s luis denuncient , quod omnes, talum patres familias & matres , ad confeflionem veniant ante Pafcha floridum .· & qui :n hoc negligences fuerint, in pernam , ufque poft oftavam Palchx , ad confeflionem non admittantur : fed ufque ad illud tempus a carnibus jejunabunt, ficut in Quadragefima .

IX.

De publicis panitcr.tibut.

Presbyteri parochianos fuos folemniter pernitentes, faciant venire in capite jejunii ad ecciefiam cathedralem , ut per epifeopum folemniter ab ecclefia ejiciantur , & fimihter in die Jovis proxima ante Palcha , ut peripilcopum ecclefix reconcilientur .

X.

De reflitutione facienda arte teflammtum.

Presbyteri injungant parochiams tu s confitentibus, quod omnia ablata, antiquam teflamentum vel legata faciant, plene reftituant.

XI.

Dt iis,qm abfuerint ab ecclefia tribut Dominicis continuis.

Percipitur quod presbyteri , parochianoa fuoa, qui tribus Dominicis continuis fe ab ecclefia lua abientavertnr, fine caufa jufta & neceifaria, interdicant, & ad epilcopum mittant interdiAos . Militibus difeurentibus defertur.

XII.

Dc ckcmofyuis & legatis ad fabricam tcclcfia procurandis.

Praecipitur facerdotibus, quod diligenter &folliciti ftnt in monendo parochianoa fuos de eleemofynis & legatis ad fabricam ecclefix beats Marix faciendis.- & legata fideliter quxrant, & refervent. Scribant etiam nomina eorum qui legaverint , & ad epifeopum ad fynodum afferant.* & fic eis appareat, qui fuerint in hoc diligentes & négligentes .

XIII.

De matrimoniis clandefiinis.

Presbyteri de ecclefiis frequenter denuncient , cos qui matrimonia clandeftina contrahunt , & qui cis faciendis afTiftunt , cfle excommunica*tos.

XIV.

Dt commodationibus carrucarum.

Prarcipitur, quod commodationes carrucarum, qux fiunt in feftivis diebus quibus fieri folent per facerdotem, fiant, ne in hoc inter commodantes interveniat confufio.

XV.

Vt in elevatione corporis Chrifli campane pulfetur.

Praecipitur, quod in celebratione Miflarum , quando Corpus Chrifti elevatur, in ipfa elevatione, vel paulo ante, campana pulfetur , ficut Dalias fuit ftatutum .' ut fic mentes fidelium ad orationem excitentur.

XVI.

17 qui matrimonium contrahunt , prius peccata confiteantur.

Presbyteri injungant parochianis fuis , quod quando matrimonium inter aliquos erit contrahendum, illi qui debent contrahere , confiteantur ob reverentiam facramenti peccata fua presbyteris fuis, priufquam fidem prxbeant de contrahendo, vel faltem antequam contrahant per verbâ de prxfenti. Presbyteri vero tunc iolliciti fmt dc inquirendo, maxime fuper impedimentis matrimonii.

---------s>Si^Sfs

CHRun' æ?,

CONCILIUM MONTILIENSE,

IN PROVINCIA NARBONENSI,

In quo Milo Apoft.fed. legatus Rayinundum comitem Tolofauum Albigenfium fautorem pernitentur lubjecit, armo Domim MCCIX.

Rufymundut emes Tolo'anu·, jfetigcnfium fut· tor, j.im fapius cxcomn u-icatut , cum & d,-tiontm fuam cuizu cccupantt a- pcr.t.fice conceff.in cerneret , & fieri bs.h A.bigffirus ind.fli ingentem apparatum formssaret, ncfeSque rpifc'pos dues Fudonem Folofanum , Ô· N.ivarrum Ccni-r.men· fem, ad Innocentium legatos efe, ut e-ui opem ex. pofarent :fut>s ipfe fimulata poenitentia orat rei ad cum mijit, rogatur"! ut de latere fus aliquem mitfiret , cui fe per rsrni.t fatuum cbdqucntcm fpondébat : nam Urnalium Ci/iercii abbatem legatum apofloheum feveriortm fici ad illam diem fuifle . Operabat mittendam aliquem faciliore virum ingemo , .;uem circumvenire pcjfet. Mifit autem pontifex Milonem , unum de collateralibus fun clericis , ut ait Petrus monac/ut, fimulque Theodofium cano-Ca/, nicum Genuenfem ; ambo fcientia eximios , intrepid?i , incorruptos . Milo cum Ciflercierfi abbate congreffus, ii de ejus ccr/i/.e, uti juffus erat, omnia gerem , cum collega fuo Magiftro Thcodofio , *in·*

AMNO CHRISTI Ca/"»··

'iapuf *Petrae biftoriot Jlbigeifittm aatbor*, ad partes Provinciæ perrexit venienfque ad quoddam caftnim quod Montilum minabatur, «swtocavit archiepifcopos, dccptfcoposquamplutes.* qui cum ad eum ventilent , quxfivit ab eis diligenter , qualiter procedendum diet in negotio pacis & ndei, praecipue in fafto comitis Tolofani. Voluit etiam, ut fioguli praelati, fuper certis capitulit, dicupiibus eum abbas inftruxerat CiftercienGs, fua ei traderent confiiia feripta & figillata · Faâum eft ut praecepit, & quod auditu eft mirabile, omnia tam abbatis Ctftcrricnfia , quam praelatorum confilia , fine diflênfione aliîua convenerunt. Λ Domino fadum eft iftud . 'oft hxc mifit M. Milo ad comitem Tolofanum, mandans ei, ut ad diem quam fibi prxfigebat, veniret ad ipfum apud Valentiam civitatem. Venit comes ad diem il'um , & ficut fallax & fievus, lubricus & perjurus, promifit leî;ato videlicet M. Miloni, licet in dolo , quod uam faceret in omnibus voluntatem . Legatus autem, utpote vir cautus & prudens, praelatorum ufus confilio, voluit & praecepit, ut comes Tholofanus traderet ei pro fecuritate dc terra quam tenebat in Provincia, caftra feptem. Voluit etiam, ut confutes Avenionenfis & Nemaufenfis civitatum, & ville S. Georgii, jurarent ei, quod fi coma Tolofitnus · mandato ipfius legati venire prxfiuncret ex adverfo, non tenerentur ei hominit fui foederis fidelitate aftrifti. Comitatus infuper * Ingrucnfis, S. R. E. caderet in commifliun. Comes vero Tolofanus , quamvis dolens & invitus, neceffitatecompulfus, omnia quæ legatus mandaverat, adimpiere promifit . Statim vir totius bonitatis M. Thcodifius, de man' dato legati venit in partes Provincix, ut feptem caftra de quibus fupra tetigimus , reciperet , & ea occuparet ex parte S. R. E. & muniret.

• C«rr.Mel-gUrrf.UU.

Oλ· ··■ His omnibus rite peraftis , defeendit legatus ad Villam S. Ægidii, reconciliaturus ibi comitem Tolofanum.- modus autem reconciliationis abfoluttouis talis fuir . Adduâus eft comes nudus ante fora ecclefic B. Ægidii, Ibique coram legato, archiepifcopis & epifeopis qui ad hoc convenerant pluiquam viginti, juravit fuper corpus Qirifti, & fandorum reliquias, quxante fores ecclefic expofitx cum nugna multitudine, dc in multa copia a prclatis tenebantur , quod mandatis S. R. E. in ominibus obediret . Mox legatus ftolam ad collum comitis poni fecit , ipfumque comitem per ftolam arripiens, abfolutum cum verberibus in ecclefiam introduxit . *HaHcnas Petrae moeeaebas Vallie [anu^fie. Ex Catelli libro t. bifario comitiem ^Tolofanoram infiretmenta jaodam fabjtcio eodem fpeUantia.*

Jaramentam Raymemdi comitis.

Hxc eft forma juramenti faâa a Raymundo comite Tolofano apud S. Ægidium , in manu domini Milonis. In nomine Domini, anno pontificatus domni Innocentii papx tertii , duodecimo, xiv. Kal. Julii. Ego Raimundus duxNarbooenfis, coma Tolofie, Marchio Provincix , facrofanftis reliquiis, Euchariftia,& ligno crucis dominice compofitis fupra fanda Dei evangelia corporaliter manu taâa, juro quod fuper Angulis & univerfis capitulis , pro quibus a domno Papa , vel ejus legato, vel aliis , ipfo jure fui vel fum excommunicatus, ftabo mandatis , in primis domni papae, ac veftris magifter Milondomni papx notari, apoflolicefedis legate .Jta videlicet , ut quicquid per fe vel litteras luas Anuncius vel legatus mihi pi«ceperit , fuper univerfis capitplis quibus excommunicatus lui, vel funi, bona fide , fine fraude ac malo ingenio adimplebo, fuper illis praecipue capitulis quxhic nomino.- videlicet quod pacem aliis jurantibus , dicor noluifle jurare: item qftod juramenta qux feci fuper cxpulfione hxreticorum vel cis credentium non fervafte dicor : item quod hxreticos dicor femper fovifle, eifiletnque faviiTe · I item quod de nde fufpeftus habeor.- item quod Ruptarios five Mainadas tenui: item quod diesquadraginta fefiorum & temporum, qui fecuritate gaudere deberit, dicor violaffe · item quod adverfariis meis, qui fe juftitic offerebant, pacemque juraverant, dicor noluitte juftitiam exhibere: item quod Judaeis publica committi officia · item quod monafterii S. Guilielmi, & aliarum ecclefiarum, poffeffiones & ecclefias injufte detineo: item quod incaftcllavi ecclefias, ôcincaftellatas detineo : item quod indpbita pedagia vel quidagia colligo, vel colligere facio: item quod Carpentoratenfem epifeopum a propria fede depuli : item dc injerfedione fanftx memoris Petri de Caftro-novo fufpeâus habeor, pro eo ma* xime , quod interfeftores ipfius in magna familiaritate recepi : item* quod Vafioncnlem epifeopum & ejus clericos cepi, & palatium ejufdem epifeopi & domos canonicorum deftruxi ', & caftrum Vafioncnfe per violentiam abftuli · item in rd*igiofas perfonas manus injecifle. Super his* & aliis, fi qua poterunt inveniri , prxdi&o modo juravi, & alios jurare feci, &feptem caftrorum dedi cautiones, quorum nomina funt hxc , Fiaci, Epeda, Balmc, Roquamaura , Caftrum Mornacii, Fanjaux in Argentea Montferrati. Si autem ea qux fupra dixi capitula , & alia qux injunâa mihi fuerint in perpetuum , bona fide non fervavero : volo & concedo , ut feptem fupradifta c«ftra * cadant in commifiiun Romanx ecclefix, & jus quod habeo in comitatu Melgolicnfi, ad Romanam ecclefiam pleniflime revertatur. Volo etiam & concedo, ut * perfona me excommunicet,· & terra fupponatur ecclefiaftico interdiâo, & conjuratorcs mei , tam confutes , quam alii, & fuccelTores eorum , *cx hoc* ipio abfoluti a fidelitate, jure y ac fervitio , quibus mihi tenentur, ratione ecclefix pro frudis & juribus qux habeo in civitatibus & caftris de quibus erant, tam confutes quam illi qui jurarunt, fidelitatem facere teneantur, pariter & fignare . Item fub eodem juramento. & eadem pcena ftratas publicas fecure lervabo. Eifdem panis fubjacere volo fi prxdifta omnia non fervavero , vel aliquod prxdiâorum ·

dant. /Lrw.

• Ftrif.ftr- ioiulttrr Hjràxinjti .

Pratepta Raymando comiti Tolofano a Milone legato folia.

Iα nomine Domini . Ego Milo domni paps notarius, apoftolicie fedis legatus, praecipio tibi domno Raymundo comiti Tolofano fub debito prxftito juramento, & fub forma ejufdem juramenti adjeâa , uc domnum epifeopum Carpentoratenfem, tam in civitate quam extra, in pleno jure reftituas, & damnis datis tam de rebus quam de frudibus eidem epifeopo refervanuis ndejuffbres prxftcs idoneos , dc univerfos cives Carpentoratenfes a juramento quod citra terminum tibi ve! alii tuo nomine prxftiterunr, abfolvas omnino, & indj&ionem quam tibi feciftt fieri, mihi, vel cui dixero facias affjgoari. Item praecipio tibi fub eadem pcena , ut diftum epifeopum, prapofitum, & canonicos Vafionenfes, tam in caftris, quam iu aliis , pleno jure refli-

ANNO CHRISTI

tuas, & de damnis datis, aedificiis deftruAis, & rebus aliis & frudibus referciendis, eifdcm fidejulfoces przftcs idoneos .' catlrum Vafionenfe mihi vel cui dixero facias aflignari. Item fub eadem poma tibi przcipio, ut Aragoncnfes, Ruptarios, Cotarellos, Bufculoncs, Mitnadas, vel 'quocumque alio nomine cenfeantur, de tota terra tua & pofle tuo prorfus expellas .-nec in elie* nam terram cos immitas vel concedas, nec eorum auxilio tempore ullo utaris. Item fub eadem pcena tibi przcipio, ut univerfos * in tota ,frra tua omni adminiftratione publica vel privata prorfus amoveas, nec unquam eos ad ipfam vel aliam reflicuas, vel alios Judzos ad aliquam adininiftrationcm adfumas, ncc eorum confilio ullo tempore contra Ghriftianos utaris. Item fub eodem juramento & eadem poma tibi przcipio, ur ftratas publicas fecuras obferves. Salvis iis, qdz vel domnus papa, vel ego vel alius de mandito ipfius, eodem tempore, vcl diverfis, tibi duxerit in pofterum injungenda.

- drift, Judc*** a»a> nr->. t.

funt princepta faS.t dvnino amiti TotofenQ ptfljnam jntt jbjettt!ni l

Deed in codice MS. primum folium. In fecundo hzc fupcrfuiu.

Item przcipio, ut hxreticos, quos dicecefani epifeopi, vclalii ecdefiarum reAorcs, hxreticos,-, receptatores, vcl fautores eorum, tibi vçj tuis bajults nominabunt, tanquam hxreticos habeas. Item przcipio, ut pacem 1 legatis ftatutam, vel deinceps ftatuendam, jures & lignes inviolabiliter fervari: & ipfius pacis ftatuta univerfos homines tuos tenere, & jurare pacem facias, & fecundum ftatuta pacis fervare. Item przcipio, ut feptem caftra, qux mihi ratio:» ecclefiz tradidifti, eorum aliquod non auferas pet te vel per aliam quandam perfonam; ablata, cum toto pofte tuo ad recuperandum illud viriliter labores, ftatim illud priftinz cuftodiz icftituas. Hzc omnia tibi przcipio perpetuo obfervanda, & fi quz alia flatura przdidis capitulis vel aliis, pro quibus excommunicatus tuifti, domnus papa vel ejus legatus duxerit in poilerum adjungenda.

Jnr.iment.tm cimitum & bar.num.

In nomine Demini, pontificatus domni In'nocer.tu anno XII. xiv. Kai. Julii. Nos G. dc Baucio, & Hugo him ejus, Raymundus nepos noder, Dragonctus, G. Arnaldus, Raymi.ndus Dagot, Ricardos de Champo, Bertrandus de Laudinio, & Guilielmus films meus, Bernardus de Adufia, *Ix* P Bernardus filius meus, & Raymundus de Ufctia, ôc filius meus decanus .. & Roflrandus de Pofcariis, & R. Gauccimus de Lancllo, & Pontius Gamelim, juramus tibi ma* giflro Miloni domni papz notario* apoftolicz ledis legato, coram fanda Euchariftia, & cruce Dominica, & fandorum reliquiis, fupra fanda Evangelia corporaliter manu tafta; quod liabimus omnibus mandatis ecclefiz, vcl tuis, vcl alicujus nuncji feu legati domni papz, fuper iftis capitulis quz' inferius exprimuntur, vel fuper abjuratjone etiam Mainaturum perpetua. Item fuper Judzis ab omni adminiftrationc fe$i officio perpetuo amovendis, & ullo nunquam tempore reftituendis, vel aliis Judzis ad aliquam adminiftrationetn a(Tumendis. Item fuper pedagits, & quidagiis dimittendis, & nunquam ullo

A tempore reftitueodis. Item super pace vel treuga juxta mandatum tuum, vel alterius domni [redacted]-pz legati, inftiiuenda pariter & fcrvanda. Item fuper ecclefiis incafteliatis demoliendis & penitus dimittendis, & nullo unquam tempore incaftellandis. Item ftiper damnis per vos datis ccdefiis, fit aliis perlants feu laicis feu clericis, refarcipndis - Item quod de nobis querentibus jutlitiam exhibebimus. Hzc omnia ficut fupr^ftjtuta funt, & in omnibus fupra statutis articulis, fic aliis qui forlitan emerierint, in tibi dandis, pro pofle noftro fideliter * adimplevimus .'.fimiliter fub eodem juramento ftratas publicas lervabimus, & eos quos epifeopi noftrì hxreticos nominabunt, & receptatores, fic fautoB res, animadverfione debita puniemus.

ANNO CHRIST!

implebimus Hardennm

Juramentum confitlxm Avcniar.tr\fium.

' In nomine Domini, anno pontificatus domni Innocentii papz tertii XII. xiv. Kai. Julii. Nos confutes Avenipncnks de confenfu & voiuntate domini R. comitis Tolofani, piareifc juramus fuper fanAa Dei evangelia manu uAa, tibi magiftro Miloni domni papx notario, fedis Apoftolicz legato, quod bona fide, & fine fraude fic malo ingenio, confulemus & operam dabimus pro poiTc noftro, quod diAus dominus comes tam per fe, quam per iuccetlores fuos, fuper hir omnibus pro quibus fuit excommunicatus, quz. fupra expofuit in forma quam ipfe antequam abfolveretur, juravit, parcat omnibus mandatis ecclefiz, & quod ea m perpetuum fervet: ita quod fi quod illorum' non fecerit, vel contra quod illorum venerit manifefte, nos ei nullum confilium, vcl auxilium, feu obfequium per nos vel homines feu amicos noftros aliquatenus ei pendemus .' feientes, ex hoc ipfo diAi comitis dcliAo, abfoluros nos efle a fidelitate, fi qua, vclfervitio, illi ullo modo tenebamur; immo quoufquc plene paruerit, faciemus contra ipfum pro pofle noftro quidquid Romana cccfcfia, vel ejus nuncius, five legatus, nobis mandât faciendum, non obftante fidelitate, vel jure aliquo, vcl fervitio, fi quo ipfi ullo modo tenebamur, a quo etiam tam tii quam diftus comes nos abfolviftis, fi forte ipfe, ut diAum eft, contra prreepra quz faAa funt vel fuerint ei, venerit manifefte .' tunc etiam pro jure five fervitio, fi quod in villis vcl caflris noftri confutatus, fic ipfa civitate habere dignolcitur, fidelitatem Romanz ecclefiz faciemus, ipfam eidem fidelitatem & perpetuo lervatun. Item ftratas publicas fecuras iervabimus, & faciemus per totum noftrum diftradum inviolabiliter obfetvari. Item guidagia vel pedagia, vel exaAioncs aliquas â tranicuntibus per ftratiçs, vel etiam per flumina nullatenus accipiemus: nifi quz vcl. quas antiquorum regum vel imperaturum concetuooe confluent nos.habere. Item ecclefias omnes, & domos rcligiofas in noftro diftraftu, tam m civitate, quam extra, in plena iervabimus libertate; neque ab eis exaAiories aliquas, firu rallias exigemus, & detunAis eorum epifeopo vel aliis reAoribus, epifeopia vel domos eorum nullothodo expoliabimus, nec adminiftrationi earum feu cuftodix, occafione alicujus confuetudinis, vel aliqua alia, nifi forte rogati ab epifeopo vel capitulo, nos immifeebimus fed omnia, fine diminutione aliqua, defunAorum fitccefloribus referventur. Et elcAioni epifeopi, vel aherins reAoris ecclefiz, faciendae pernps, vel per quamcumque aliam perfonam, nos nullatenus rmmifce-

-feebimus, nec aliquam violentiam faciemus, vel «npedimentum prcftabtmus , quo minus ekâk» csnomcc ac hbere celebretur . Item pacem feu treugam, ficut nobis injun&utn fuerit, bona fide fervabimus . Item fi epifeopus , vel capitulum, vel alta periona ecclefiaftica, nobis aliquos hareticos nominaverit, vel per nofmetiplos cognofcere poterimus aliquos harefim praedicare, vcl facere conventicula aliqua : ipfoe perfequemur, fecundum legitimas fanftiones , & eorum bona omnia infifcabimus . Hac omnia fingulis annis ner manus epifeopi noftri faciemus confutibusnoftrjs jurate. Si quis autem hoc jurare noluerit, ipfum tanquam haereticum habebimus m.inifcftum : nec ejus judicium five authoritas , yigorem in aliquo fortietur.

Jn eadem forma idem -warrnt confulei Montiipeffnlani.

Immunitor ecclcfiit & domibut religiqfir quinque provinciarum a Jteymundo comite Tolofeno ibidem conceffa.

Ego R. comes Tolofanus , dux Narbona, marchio Provincia , pro anima mea remedio, & progenitorum meorum , omnibus ecclefiis & domibus religiofis provinciarum Viennenfis. Atelatcnfis, Narbonenfis , Burdigalenfis , & Bituricenfium, immunitatem concedo. Ita quod vide* licet Albcrgarias, procurationes , vcl exaftiones quafcutnque, feu rallias, nullo unquam tempore per me vel per alios requiram* in eis ; & requirentes feu poftufantes pro pofle meo fideliter coercebo : defunâis etiam eorum epifeopis, vel reâortbus aliis*, ipio»·vel domos «orum per me vel per alium nullo modo fpoUabo . Nec adminiftratrani earum feu cuftodia, occafione alicujus confuetudinis, vel a'iqua alia, me uliatenus rmmiféebo : fed omnia fine aliqua diminutione defunctorum fuccefloribos teneantur . Electioni etiam epifeopi, vel alterius reâoris ecclefix, facienda per me, vel per quamcumque perfonam, me nullatenus immiteebo : nec aliquam violentiam faciam, vel impedimentum ptaftabo, quo minus clcâio canonice fiat ac libere celebretur. Prarerea pofTefliones omnes & jura ecciefiarum, fi qua injufte detineo , eis reftituto pleno jure. Infuper promitto, quod omnia juraecciefiarum, dc domorum rebgiolarum , ficut decet catholicum principem, in picfat s provinciis, totis vinbus protegam & defendam . Si quis autem contra praefatam immunitatem & libertatem, a me indultam ecclefiis tx. altis domibus rcligiofis, venire prxfumpfcrit : ipfum pro pofle meo viriliter coercebo. Iftam autem conceffionem & promifflOnem feci apud S. Ægidium anno * pontificatus domni Innocenti-tertii, xttj. Kalend. Julii, ad mandatum & exhortationem M. Milonis domni papx notarii , apoftolica ledis le8ati.

ANNO CHRISTI

eddr XJI.

Observatio Gabr. Coss. S. J.

Concilium hoc Spondanus & Raynildur Baroni rontinuatorrt , dc «hi , .anno MCcVIlt. attribuerunt. At fcqucnti caiebratum efle conftat ex illo ipi'o, quem autborem fequuotur. Petro Valli larncnli . Au enm>, Haymundum a letato ab<olutum efle m villa S. Ægidii, cum cruce lignati proxime venturi eflent . Anlolutus efl autem xiv. Kal. Julii , ut ex inftrum.-nt'· modo deicriptts apparer. At facer exercitui poft uAo circiter diei, Lugdunum convenit , fcilicet ut «it Pctru» , circa feftum Joannn Baptifl» anno MCCIX. quem' in annum aha chronica confentiunt . Accedit quod primus eorum labor, excidium Bitt-rretfle fuerit : quod eo anno die S. Maçdtlenar ùftum efle conftat . Diflentit hber inferiptu» . *Pratlara Gatlo'»» facinora,* anno MCCVIIf. illud jnbyini . Sed tcvihcitut , dc chronicorum omnium confenlu, & vctpta illo diflicho .

Xxne w/7/rw daccnienoqut novem.
1» Mogdalma ruit urbi Biltcr.i eruant.

Ex eo forfan erroris necaho , quod Valli-farncnfis, poft narrata quae Montfln. & in v>lla S. Æ.idn gefta font, caput xiv. ab hia orditur veib'j *: .lui» ifitur Incarnatione Dcminrii MCC1X- circe feliuno S fou-»· Bafti/ta , cruce filnetf Lugdunum convenerunt .* QuOd perluadere potuit, cetera qu» prius commemorata lunt, ad annum antecedentem peremere . Ar non efl ita. Nini paulo ante narrat legatum, pofl R«vmundi ibfoluttonem , Lugdunùm petufle , ut cruce Ggnatit, qui proxime Venturi erant, occurreret .· quod ejufdem efle anm mamfeftum efl . Non >g<tur initium anni defignare, fed rem cumpr.itm»memorabilem , anno atque d<e adicripti», mfignire voluit.

AD MONTILIENSE CONCILIUM
ADDITIO

Ex Surp. ...

IN Montiltenfi concilio ad obfequium ecclefix faltem in fpeciem rediifle Tolofanum comitem cum fautoribus fuis narravit Labbeus, apud quem legas pariter expreflam juratam formulam, qua fe ecclefix obftrinxere Raymundus , factioni ejus addiâi principes, item & confutes Avenionenfes. Qua pariter injunâa funt Tolofano a Milone Apoftolica Sedis Legato idem Labbeus adjecit, nec omifit ea qua de conceflo ab eodem comite pleno jure ecclefiis quinque provinciarum in veteri charta reperit. Repetenda hic'ex me fupertunt *precepta fnSa iaronibtu* Tolofani faaipfis a Milone A. S. L. qua ut dare poflêm , 'fecit Marrene Anecdot. to. I. pag. 815 ex quo hic opportune fubjungo . Addo juratas formulas aliorum principum , qua cum defint apud Labbeum fupplcauturque a Baluzio in colleâione epiftoiarum Inno. 'III. torn. z. pag. 367. res ipfa ut hic darentur poftulabat.

PRÆCEPTA FACTA BARONIBUS

A domino Milone ftdit apoftolica legato .

IN nomine Domini , anno pontificatus domni Innocentii papa III. duodecimo , XIV. calendas Julii , ego Milo domni papx notarius, apoftolica fedis Legatus, vobis baronibus, videlicet Guillclmo dc Baucio, Hugoni de Baucio, R. de Baucio, Dragoneto, Guilielmo Alnaudi, R. Dagot, Ricano de Caranpno, Br. de Lauduno, G. de Lauduno, A. de Aadufia, P. Buremundi, R. de Uietia, & decano filio vetiro, R. de Pafqucrüs, R. Gancelini, fub debito proftiti

ANNO CHRISTI

ftitt juramenti przcipio, ut mainadas nullo unquam tempore habeatis.

Ifirn Judzps ab omni adminiftratione publica dt privata removeatis omnino, fic nullo umquam tempore eoa ad eamdem vel ad aliam reftituatis, nec alios Judxos ad adminiflrationem altquam aflumatis, nec eorum confilio contra chriftunos utamini.

Item, ut ecclefias incaftcllatas ad arbitrium diœcefanorum .epifeoporum diruatis; vel etiam refervetis, fi quas duxerint refervandas, quz dkecefauis epifeopis vel altis ecclefiarum pnriatis, ad quas pertinere nofcunluC, tradantur, & ab eis perpetuo poflideantur.

Item przcipio, ut ecclefias *& domos* religiofas in libertate plenaria confervetis, videlicet quod albergarias, procurationes & exadiones quafcumque nullatenus exigatis vel percipiatis; fed omnia fine diminutione fervetis, fic defundis earum epifeopis vel aliis reâonbus, ipfas nullatenus fpolieiis, nec adminiftrationi earum feu cuftodiz, occafione alicujus confuetudinis vel aliqua aha, eorum fuccefloribus referventur, fic electoni epifeopi vel alterius reûoris ecclefix faciendx per vos vel per quamcumque aliam perfonam nullatenus admilceatis, ncc umquam violentiam facialis, vel aliquod impedimentum przftetis. quominus eleflio libere fic canonice celebretur.

hem przcipio, ut pedagiorumfic quidagiorum exactiones' penitus dimittatis, nifi quas regum vel imperatorum conceflione probaveritis vos habere, nec dimifla pedagia, feu quidagia denuo relumatis.

Item przcipio, ut pacem feu treugarn fecundum quod vobis injundum fuerit, obfervctis.

hem przcipio _ ut de vobis conquercntibus fecundum meum wl alterius legati vel judicis delegati feu ordinarii arbitrium, juftitiam faciatis.

Item przcipio, ut eos quos epifeopi hzreticos nominabunt receptatores vel fautores eorum hzrcticus habeatis.

FORMA JURAMENTI

Farcnum, Civitatum, aiiorumijut focirttm domino papa danda.

IN nomine Domini. Anno pontificatus domini Innocentii papz 111. duodecimo, XIV. Kal. Julii.

Nos confutes villae fandi A^gidii de confenfu & voluntate domini Raymundr comitis Tolofani przcife juramus fuper landa Dei evangelia manu tada tibi magitlro Miloni don ini papz notario, apoftolicz fedis legato, quod bona fide, fine omni malo ingenio. & line omni fraude, confulemus fic operam dabimus, pro pofle noftro, quod diftus dominus comes tam per fe, quam per fucccflurcs fuos fuper iis omnibus, pro quibus fuit excommunicatur, qux videlicet exponuntur tn forma, fecundum quam ipfe antequam abfolveretur juravit, parcat omnibus mandatis ecclefix, & quod ea in perpetuum fervet; ita ut ft quod illorum non fecerit vel contravenerit manifefte, nos ei nullum confiiium vel auxilium feu obfequium per nos vel per homines live amicos noftros aliquatenus impendemus, feientes ex hoc iplo didi comitis delido abloluios nos eflê a fidelitate, li qua vel lervitio illi ullo modo tenebamur. Immo quoufque plene paruerit, faciemus cobtra ipfum pro pofle noftro quidquid Romana ecclefia, vel ejus nontius, five legatus nobis mandaverit faciendum; non obftante fidelitate vel jure aliquo vel fervitio, fi quo ipfi ullo modo tenebamur; a quo tam tu, quam didus comes nos abfolviflis & abfolvitis, fi forte iplc, ut di&um efl, contra prxeepra quz fibi fada funt vel fuerint, venerit manifefte. Tunc etiam pro jure five fervitio, fi quod in villis noftri confuiatus fic ecclefix fandi ALgidii, fcilicet in villa de Seura & de Stagello & de fanda Columba & de Speriano & dc toto territorio Camarrinnani, & in. aliis, fi qua funt, que ipfa villa S. Ægidii habere dinoteitur, fidelitatem Romanx ecclefix faciemus, ipfam eidem fideliter & perpetuo fervaturi. Item ftrata» publicas fecuras lervabimus, & factemus per totum noftrum diftndum inviolabiliter obkrvari. Item pedagia feu quidagia ,vel exaâiones aliquas a tranleuntibus per liratas vel etiam per flumina nullatenus accipiemus, nifi quae vel quas antiqua Regum vel Imperatorum conceilione conftiterit nos habere. Item ecclefias omnes & domos religiofas in noftro di* flndu tam tn villa quam extra in plenarix fervabimus libertate, videlicet quod ab eis exadiones aliquas feu tallias nullatenus exigemus, fic defendis earum abbate vel aliis rectoribus, ipfas vel domos earum nullo modo (pultabimus, nec admmiftrationi carum, feu cuftoflix occafione alicujus confuetudinis vel aliqua alia nifi forte rogati -ab abbate vel capitulo, nosimmilcebimus; fed omnia fine diminutione aliqua defundorum fuccefloribus referventur, & cledioni abbatis vel alterius redoris ecclefix faciende per nos vel per quamcumque aliam perfonam nos nuhatenus imnnicebimus, nec aliquam violentiam faciemus vel impedimentum prxftabimus, quo minus cledio canonice ac libere celebretur. Item pacem ieu treugarn, ficut nobis injundum fuerit, bona fide oblervabimus. Item fi abbas vel capitulum vel alia periona ccckfuftita nobs aliquos hzrcticus nominaveru vel credentes, vel per nolmetiplos cognofccicpoienmus aliquos hzrcfim prxdicare vel facere conventicula aliqua, ipfos perlequemur fecundum legitimas fandiones, & eorum bona infilcabimus. Hxc aurem omnia fingulis annis per manus abbatis noflri fucccflorcs noftros jurare faciemus. Si quis autem hxc jurare noluerit,,iptuxn tamquam hzrcticum habebimus manifeftum, nec ejus judicium live audoritas vigorem in aliquo lortiatur.

Ego Willelmus de Balcio princeps Auraficenfis pro animx remedio & progenitorum meorum omnibus ecclefiis & domibus religiofis fins in meo diflridu immunitatem lecundum flatuta canonum & pleniflimam libertatem concedo; ita videlicet quod albergarias, procurationes, vel exsdiones quafcur.que feu tallias nullo unquam tempore per me vel per alioa requiram in eis, & requirentes five poftulantcs pro puflie meo. fideliter coercebo. Defundis etiam earum epifcopis vet redoribus aliis, ipfas vel domos earum per me vel per alium nullo modo fpoliabo, nec adminiftrationi earum feu cuftodiz occafione alicujus confuetudinis vel aliqua alia mc ullatenus immilcebo, fed fine diminutione aliqua defunctorum fuccefloribus referventur. Eledioni etiam epifeopi vel alterius redoris ecclefiz faciendz per me vel per quamcumque aliam perfonam me nullatenus immifeebo, nec aliquam violentiam faciam vel impedimentum prxflabo quo

Py quo minus eleftio Canonice ac libere celebretur. Prxierea poJcflioncs & jura ecclefiarum, fi qua injuüe detineo, eis redituo pleno jure. Infuper Pro,n,tto quod omnia jura ecclefiarum & domorum rcligioUrum, ficut decet cathuiicu.n prmcipCm, tn ptxfatomco difhiétu totis vmbusprotegam & detendam. St quis autem contra praefatam immunitatem dc libertatem a me mdul tam eccletus & alus domibus religions venire ^rxiuuplcrit. trium pro polTe meo viriliter voercebo. Iftsm autem conceilioncm & piomdltonem Icci a,ud lanltum Ægidium anno ροηπή-catns domini Innoccntii papx HI. duodecimo, XIII. Kal. Julii, ad mandatum & exhortationem magtftri Milonts domitu papx notam apolloltcx ledis legati.

In nomme Domini Anno pontificatui domini Innuentu pape III dnoatcimo, Kill. Ktl. Jnlu.

Nos Confules Nemaufenfes de confenfu & voluntate domini Raymund) comitis Tolofam prxcife .-amus fuper fanda Dei evangeha manu tatta tibi magiflro Miloni domini papx notario A. S. L. quod bona fide, fiuc omni malo in genio, & tme omni fraude, confidemus 8t ope ram dabimus pro pofle nofbo, quod divius dominus comes tam per fe quam per tueveflores fuos luper iis omnibus pro quibus fuit exc m mumcaius, qux videlicet exponuntur in forma *fecundum* quam ipfe antequam abfolveretur juravit, pareil omuibus mandatis ecclefiz, & quod ca in perpetuum fervet, ita ut fi quod iliorum non tecerit vei contra venerit manileftc, nos ci nullum confilium, vel auxilium, ieu obiequium per nus vei per homines feu amicos noftros aliquatenus impendemus, feiemes ex hoc ipfo difti comitis dciido abfolutos nos efle a fidelitate fi qua vel Servilio illi ullo modo tenebamur. Immo quouique plene paruerit, faciemus contra ipium pro pofle noftro quidquid Romana ccclelia vcl ejus nuutius five legatus nobis manda ve rit faciendum, non obftantc fidelitate vel ture aliquo vel fervitio, fi quo ipfi ulla modo tenebamur, a quo tam iu quam diffus comes nos abfolviftis fit abfolvitis, fi forte ipfe, ut didum eft, contra przccpta qux fibi fada funt vel fuerint venerit manileftc. *Rfhqna proni m precedenti formula.*

In nomine Domini. Anno duodecimo pontificatui domini Innocentn pape ill. Dll. Kal. Juin.

Nos confules & confiliarii Auraficenfes de confeniu & voluntate domini Willelmi de Raucio principis noftri prxcifx juramus iuper ianôa Dei evangeha manu tafta tibi magiflro Miloni domini papx notario, apoftoiicx ledis legato, quod bona fide, fine omni malo ingenio, di fine omni fraude confutemus & operam dabimus pro pofle noftro, quod Raymundus comes Toiofanus tam per fe, quam per lucceflbres fuos fuper iis omnibus pro quibus excommunicatus fuit, qux videlicet exponuntur in forma fecundum quam ipfe antequam abfolveretur juravit, parcat omnibus mandatis ecclclix, & quod ea in perpetuum fervet, ita ut fi quod illorum non fecerit vel contra venerit manifefle. nos ei nullum confilium vel auxilium feu obfequium per nos vel per homines vel amicos noftros aliquatenus impendemus, immoquouique pâment plene, faciemus contra ipium pro pofle noftro quicquid Romana tu lia vel ejus nunt.us vel legatus notis mandaverit taciendum. I;cm fliaus puii.icïs Cee. *Ut m rchf» ! form ^llj.*

In nomine Domini. Anno ponlfeatui domini Innoienlii-paye 111. Jnooe. imo, 1 Λ-i J-Jll.

Ego AttauJjs Je Rofilo juro tibi magiflro Miloni dum m pa,a: notaro, ap.ottol cx if.tu legato, quod juicqud dommtis papa vel tu leis nuntius altus vcl lcg.itu» c.'-» .n hi 4e pcd.igiis tcu qutdagits ta.h in tea quam m .vpns dnnittcnuis ptxcepei t. bona fee ob.er.·,:!».> . Simili ter llrjias publicas leiuras ierv^b> liem pacem leu ncguam, ifnmdum quod n :lu injutiflum luem, jurabo ôc tenebo. Item hxrcticos vcl credentes pro pofle meo pciieqiisr, & eorum bona ubi potero occupabo; Judzos ab admimftranone publica vei privata penitus in ineo removebo ditliidu, nec illos vel al os unquam ad aliquam acminilbat oncm aflumam. EccleGas incaitellalas fecundum mandatum diœceiani epifeopi detlruam, vel ei leihttiam, nec abquas dc ccteto invalid abo vcl mcalleilatac retinebo. Ecclefias in plena libertate lervabo. Et confiteor quod pro hi$ ummbtis obfervandis & alus, ii qua mhi ptxccpta fuetir.t, ιπ dictum eft; caftrum nuum de Rolilon vobis nomme Roman* ecdefix tradidi, quod neque vobts neque euiioJtbns ejufdem caflri per me vei per aiiam quamcumque pet lunam auferam vel auferri faCiam, immo h ab ahquo tuent ablatum, pro pofle meo ad recupeiandum illud & reft tuendum vobis vel cuflodibus qui pro tempore luerint dabo operam bona hde. V*do etiam ut idem caflrum m. is tumptibu» cuftodutur. Hxc omnia, heut lupra fcripta funt, bona fide obietvabo. Sic Deus mc adjuvet, & hzc faniia Dei evangeha

In nomme Domini. Anno duodecimo pontficatni aomini Innocentll pape IIJ. DI. Non. Juni

Nos epifeopus, decanus, vicarius, & ceteri canonici Valentini prxeie juramus luper Enda Dei evangeha m.igiftro Miloni domini papx notario, apollohcz ledis legato, quod fi R^yn.undus comes Γ' iolatius tam per fe quam pet iiicccllotcs luos fuper ns omnibus pro qutbus tuit excommunicatus, qux videlicet exponuntur in forma fecundum quam ipfi antequam abtolvcrctur juravit, non patuerit omnibus mandans ecdefix, vcl ea m perpetuum non lervaverit, vcl contra ipia vel aliquod illorum venerit manileftc, ci nullum confilium vel auxilium feu obfequium per nos vel per amicos fcu homines nothos aliquatenus impendemus; immo quouique plene paruerit, faciemus contra ipfum pro pofle noftro quicquid Romana ecclefia vel ejus nuntius five legatus nobis mandaverit faciendum. Item Oratas publicas fecuras fervabimus & faciemus per totum noftrum diftiiftum inviolabiliter obfervari. Item pedagia feu guidagia vel exavtiones aliquas a craufeuntibus per ftratis vel etiam per flumina nullatenus accipiemus, nifi qux vcl quas antiqua regum vel imferarorum coDceflione conftiterit nos habere. tem pacem feu treguam, ficut nobis a legato vei nuntio Romane ecclefi* injunâam fuerit, bona

bon* fide obfervabimus, & faciemus noftros homines obfervate peritcr it jurare . hem hxrcticredentes feu receptores & fautores eotum, prout potenmus, perfequemur, cenun bona omnia , ubi potdlaicm habebimus , tnfiicantes Et bzc omnu f.ictmus umurtus ctves noOros & alios hom nes jurare, A. ûcicintis tain eos quam fuccertores Corum in guilcrum , prout melius poterimus, obicivare.

In nom.no Domini . Anno ai> incemotiont Domini M(.CL\. Ji. l,;> J*..i.*

Eger M io domini papx notarius A. S. L. vobis G. Aidcman & Lamberto du.r.tnis dc Montilio fub oebito pixtliti juramenti pixeipio , ut pedagia feu guidagia in toto vetbo diihidutam in tena quam /n aqu.s nullo unqu.iin tempore accipiatis, nifi qux antiqua regum ve' im.ucratorum conccdtonc probaveritis vos habere, hem prxcipio ut pacem & treguim , fecundum quod vobis injunilum fuciit, obiervetis , & faciles a velitis hominibus ubfetvari pariter & jurare . Item przçipio ut de vobis conqucrcntibuv , fccunuum meum vJ alterius legat, vcl juncis delegati icu ordiharii aibnnum, julbuam factatis. Item praecipio ut liratas publicas fecuia.s fervetis, & ciuce fignatos , tam m eundo «tum in redeundo, pro porte vclfio ab omnious defendatis . hem prxc'p'0, ut eos quos epifcopi *d alti clerici vobis hznicos nominabunt, fii receptatores vel fautores leu credentes e tum tamquam hzieticos & puniatis per bonorum inhfi ationem &. alias iecundum legitimasiai.dioncs. Itemptxcipio , ut ecch fius & dumos rehgiolas in libertate plenaria conicrvctis , videlicet quod in cis albergarias, procurationes , vel exactionis qliafcnmque feu talhas nullatenus exigatis vel percipiatis, & defundis earum rectoribus, ipfis nullo modo fpohetis , nec adminiftrationi catum feu cuftodix occafione aliiujus cunfuetuJinis vel alias vos immilceatis; fed omnia fine Jimmutioncaliqua defunctorum iticcelluiilque rcleivcniur , & electioni rectoris ecclelir faCiendz per vos vel per quamcumque alum perionam vos nullatenus immilceatis, nec aliquam violentum facutsvcl impedimentum prxftetis , quo minus electio canonice ac hbere cckbretur . Item prxnpio ut Judxos ab admimilratione publica vel privata removeatis omnino, & nullo unquam tempore eos ad camdem vel ad aliam refliluat $, nec a ios Juuzos ad admimilraticnem aliquam aiTumatis, mc eorum confilio contra Chmiianos utamni. Item prxeipio , ut ecdcfias incafiellatas ad arbiti ium dicrcefanorum epifeoporum diruatis, vel etiam rclcrvetis , fi quas duxerim tefervandas ; qu-s ipfi dicecefanis epifeopis tradatis , vel aliis ecdefiarum praelatis, ad quos pertinere nofcuntur, ut perpetuo poflideamur ab eis. hem praecipio, ut ii comes ToloUnus tam perfe, quam per hzrcdes fuos contra pricepta , qu® fibi faâa funt vel fient in pollerum , fuper iis omnibus pro quibus fuu excemmunicatus , qux videlicet exponuntur in forma , fecundum quam ipfe antequam ablolvcritur juravit, venerit manifefte, vos nullum confihum vel auxilium feuobfequium per vos ve) per vcllros homines feu amicos ei aliquatenus impendatis; immo quoufquc pkne paruerit, faciatis contra rplum pro porte veflro quicquid Romana ccdetia vel vus nuntius five leg«:us mandaverit faciendum . item prxetpio, ut per vos vel vêtiras lumines vel abam quamcunquc perfonam confilium vel opem non cterrs , ut munitiones veftrz , quas modo facio per ViAricnlem epifeopum nomine Romanz ccciefix curtodiri , eidem vel cuftouibus ejus vel al is qui pro tempore fuerint auferantur ; & fi forte aliquo cafu eis abiaiz fuerint, modis omnibus, quibus poicritis, laborabitis, nt rcctiperentui Ce iiituuantur cifcem. Item pracipiout nomius de Montilio faciat s Vivaricnfi cp'ifcopo fidelitatem pro cuftodta munitionum fecundum voluntatem ipfius Jttcare, & pro expenfis quas in munitionibus veftris Mon^lii cuftodi».ndis fecerit* cum eas a vobis pctietit , fecundum fuum arbitrium ei, euain antequam facts fuerint, fi voluerit, ldtisfaciatis. Item pttcipio , ut fi forte per vos vel hScrcdes. vetitos contra fupradiâa vel aliquod przdidorum aliquando veneritis mamfefic , uis omne quod habet ecciefia Romana in Muntiho ejus pcrtincntiis in ipfius poteflate fine contrad citone aliqua penitus dimitians ; ita quod dom nus papa per fcvel levatum hiumdifponat \ ibut de caâro illo faut decreveritfaciendum. bimiliter tibi G. Aideraari piscctpio , ut ii forte , uc dictum dl , per tc vel h eredes tuos contra fupradidi veneris munifeiie , jus omne quad hales in caflro de Rochamama Vivarenfi epifeopo , qui pro tempore fuerit, penitus fine aliqua quxffione dimittas , ficut tu ipfe , quando nrnhi juralti , te ad hoc oliigalli 1pontanca volunt^jc.

Jn nomino Domini noftri Jofu Qirifii. Xmw r«/-d<'w *incarnationi/ Af(I IX. Kai. Angujii , anno ponttji.jtm aomini Jnnocontit p*[ae lil. iuidounu ,*

Nos confides MontifpefTulani juramus fupcr famta [Xi evangelia m»nu tafta tibi magillro Mikni domini papx notario A. S. L. de mandato & auâoritate tua, quod bona fide fine omni .malo ingenio, & fine fraude, confutemus ix oreram dabimus pro porte nofiro, -quod ooininus Raymnndus comes Tolofanus tara ptr fe quam per hx.tdes fuos fupcr iis omnibus pro quibus fuit excommunicatus, qux videlicet exponuntur in forma fecundum quam ipfe antequam abfolverciur juravit, pareat omnibusmandatis ecclefiz, & quod ea in perpetuum fervet, ita ut fi quod illorum non fuerit , vel contravenerit maniferte, nos ei nullum confitium vel auxilium feu obfequium per nos vel per homines five amicos nollros aliquatenus impendemus; immo quoufquc plene paruerit, faciemus contra ipfum pro porte noflio quicquid Romana ecciefia vel ejus nuntius five legatus nobis mandaverit faciendum . liem rtr^tas publicas per totum nofirum epilcoparum fecuras fervabimus & faciemus inviolabiliter oblervari . Item 6··;. *ut »a rtiiijuis formai, t. In fin* firibitur.* Hxc omnia fuccertores nollros fingulis annis faciemus jurare. Si quis autem hzc jurare noluerit, ipfum hxreticum habebimus manifeftum, nec ejus judicium five auâoritas vigorem in aliquo fortiatur. Et ego fupra memoratus Milo domini pap« notarius apoftolicz fedis legatus auâoritate legationis, qua fungor; ad pizdida excquenda vob'S przdiâis coniulbus ôc fuccelfluribus vetlris poteftatcm & auftoritatem concedo. Hzc omnia pro porte fuo bona fide & fine*aliquo malo ingenio corporaliter juraverunt ic obiervaturos B. Caput de bpve, Deodatus de Roccnnaco, P. de Bifanchis, Regordus, P. Belliani, de G. de Planteno confutes. Et hoc idem fimpltuter juravit fe tenere pro fcipfo, I. Luciani Montis pe(Tu

£5* pcffubni bajulus. Adum ffft hoc m ecclefia fan- A
ANNO ôar Crucis in parientia demini Willetmi Ma- gatontnlisfepifcopi, B. poepofiti, B. de Meica & «e Agrifolio, P. de Lunello, 1. de Montelauro archidiaconi, B. de Maurino facerdotis, Michaelis de Sauzcto diaconi, Berer.garj# Lamberti, I. de Latis, P. dc Montelauro caufidicorumj dc Vigenis Laurentii notarii publici, qui rogatus hxc fcnpfit.

In nemine domini noftri Jt[Cbrifti , Anno tjnfdem Incarnationis MCCLX. III. Kal. Augnfli , anno pontificatus dnnini Innocentii papa III. duodecimo .*

Nos confutes civitatis Arelatenfis juramuv fuper fan&a Dei evangelia manu tafta tibi rua-, giftro Miloni domini papx notario ^poftolicx fcdis legato demandato &auâoritatetua, quod bona fide, fine omni malo ingenio, de fine fraude , confidemus & operam dabimus, pro poffe noftro, quod dominus R. comes Toletanus tam per fe, quam per hzredes fuos fuper iis , pro quibus fuit exeommunicatus,' qux videlicet exprimuntur in forma fecundum quam ipfe antequam abfolvetur juravit, pareat omnibus man datis ecclefix, & quod ea in perpetuum fervet; ita ut fi quod illorum non fecerit vel contravendit manifefte , nos ei nullum confilium vel auxilium feu obfcquium per nos vel per homines five amicos noiiros aliquatenus impendemu»; immo quoufque plene paruerit, faciemus contra ipfum pro poffe noftro quicquid Romana ccclefia .vel eius nunuus five legatus nobis mandaverit faciendum. Item (Iratas publicas , ur *in altu formulis, J* fint legitur.* Hoc autem nos dicimus faâuros fi ab ecclefiaftico judice certiora* ti fuerimus. Hxc omnia fingulis annis fucceflores noftros faciemus jurare. Si quis autem hxc jurare noluerit, ipfum tamquam hzreticum habebimus manifeflum, nec ejus judicium five auâoritâs vigorem tn aliquo fortiatur. Et ego fupramemoratus Milo domini papx notarius A. S. L. au- D ûoritatc legationis , qua fungor, ad ptZdida ejtequenda vobis pratdiôis confuhbus fit fucceffotibus veftris poteftatem fie auôoritatem concedo. Hxc omnia, pro poffe fud bona fide fic fine aliquo malo ingenio corporaliter juraverunt ie obfervaturos B. Roniarda, R. Petrus dc fuper Rhodano, Cabritus, B. Ferreo!i, R. de Furnaria, R.Garmeru*, confutes. Et hoc idem juraverunt fimpliciter fe tenere pro poffe fuo cives Arelat. infrafiripti, fcilicet Ugo de Arenis Cepo, P. de Leone, R. Berrenus, B. Scopha, P. Bonus, D- de Nemaufo, M. Gervafiu», P- de Thoro, P.Raymundi, U. de Thoro. Aftumeft hoc in palatio domini aichiepifcopi iuper portam S.Stephani, in prafentia S. prxpotiti Are- E latenfis ecclefix, Ber. ijcriftx, Theodoffi canonici Januenfis. fic P. Fortis notarii Arelatenfis, qui rogatus hxc fcnpfit.

A nomine Dnrtnni noftri Jtfa Cbrtftt . Annojtjufdem incarnationi› fitCCIX. JV. Non. Anfnfti anno pontificatui domini Innocenti» papa 111. da»drtuno.

Nos confides & omnes homine» Argentans juramus fuper fanâa *Dei evangelis* manu tad* vobis Burno Vivarienfi epifeopo fic G- Bodi, ad hoc fpecialiter delegatis a domino Milone domini. pape notario , A- S. L de mandato fic auftoritate ipfius legati quod bona fide, fioc omni malo jngento, & fine fraude, contuk.nus fic operam dabimus pro fide nullro, quod domi- anno juis'R. comes Toinfanus tam per (c quam per Cn hxtedes fuos fuper iis omnibus, pro quibus fuit excommunicants , qu* vidcbrei expoliuntur in forma fecundum quam ipfe antequam abfoiveretur juravit, pareat omnibus mandatis ecclefi* , & quod ea in pcipetuum Urvet, na ut fi quod illorum non Rcer-t vel contiavenrut manifefte, nos ei nullum cuufilium vel auxilium Ru obloquium per nos vel per amico» noiho» aliquatenus impendemus ; imino quoufque plene patuerit, faciemus conira ipfum pro porte noûroqmc. quid Romana ecclefia vel e;us nuntius five legatus, nobis mandaverit faciendum. Item ftratas B publicas per totum Vivarienfem epifeopatum fe. curas fervabimus & faciemus invHabiliter obfervari. Item ecclefias omnes & domos rclig afas in Vivarienfi epifeopatu tam in civitate Vivanenfi quam exna irp" plenaria confervabimus libertate, videlicet quod ab eis exadiones aliquas feu talius 'nullatenus exigemus, dc detundis earum reftoribus , ipfas vel domos earum nullo modo fpoljabimus, nec adminiftrationi earum fcu cuftodix occafione alicujus confuetudinis vel aiqua alia, nifi fotte rogati abepifeopo vel capitulo, nos immilcebimus ; fed omnia fine ^diminutione aliqua defun&orum fuccertbnbus referventur, fie .eleâioni epifeopi vel alterius redo-, C ris ecclefix faciende per nos vel per quacumque aliam perfonam nullatenus itnmiicebimus , nec aliquam violentiam faciemus vel impedimentum prxftabimus quo minus eleftio canonice ac liberc celebretur. Itern pacem feu treuguam, ficut nobis per ecclefiam Romanam vel ejus legatum feu nuntium injunftum fuerit, bona fide obfct> vabimus, & faciemus per epifeopatum Vivarienfem pro polle noftro in perpetuum obfervari Item fi epifeopus vel capitulum Vivarienfe vel alia perfona ecclefiaftica nobis aliquos hxrencos m epifeopatu Vivarienfi nominaverit, vel credentes, vel per nofmetipfos cognofcere poterimus aliquos hxrefim vel facere conventicula *illicita*, ipfos periequemur fecundum legitimas fanâioncs, fic* eoi um bona omnia pro polle noftro infilcabimus. Item Judxos ab omni adminiftratione publica vel privata omnino removebimus, & nullo unquam tempore eofdem vel alios ad eandem admimfirationem vel aliam effumemus, nec eorum confilio contra Chritlianos utemur, nec in domibus tuis Chriftianos vel Chriilianas ad fervttium eorum permittemus habere; & fi contra hanc prohibitionem habuerint vel tenuerint , tam Judxorum quam Chriftianorum morantium cum eis bona omnia infiicabimus. Item etiam ecclefias incafteliatas Vivarienfis epifeopatus ad arbitrium ditrcefani noftri epifeopi vel aliorum prxlatorum, ad quos pertinere nofcuntur, penitus diruemus, vel etiam refervabimus fi quas duxerint rtlçrvandas ; quas ipfi epifeopo vel aliis prxlaris trademus, ut perpetuo porttdeantur ab cis. Item'de nobis conquerentibus fecundum arbitrium magiftri Milonis domini papx notant A. S. L. vei tuum , domine Vivarienfis epifeope, vel alterius legati feu judicis ordinarii vel delegati juflitiam faciemus. Item fi quis dc Vjvirienli epifeopatu propter fuos execuus excommunicatur fuerit, & commonitus ab ecclefiaftica judice non fatisfeccrit infra tnenfem, ei centum iblidos Podienles auferemus ; immo quolibet mente, tn quo escommunicatus permanhrit, eitummam auferemus prxfatam ; fi vero folvendo non fuerit, eum fub banno ponemus. Hoc autem

DOS

nos dicimus tatturos fi ab ecclefiaftico judice A cenioiati fuerimus. Hxc omnia lingulis aunts fUlCe(f°rcs noftros confulcs faciemus jurare . Si qui« autem hxc jurare noluerit, cum tamquam hx.cucum habebimus manifeftum , nec eis judtcium five auctoritas-vigorem in aliquo fortiatur. Et nos B. Vivaricnfis epifeopus & G. Todi vobis cx parte domini legaji iupradtdt ad prxdida omnia exequerrda auctoritatem icpoteftatem concedimus vobis prxdicus confuhbus & . toti populo Argentatix. Hxc omnia pio pofle noftro nos obfervatures ntr.imus in animam noftram Cc. in animam totiua populi. \y. Garns, JL Belcrda , filer. Rbquerius, ArgenTarix conlules ; . P. Maze!, S. Malcals, R.. Chairicus. Bern.Dal». bipes, Ermengaus, R., de Ribena , R. Salgues, B Ber de Filac, W. Efteves, P. Faber, & totus popului Argcntarix.

Nes Ugo &R.· nepos ejus de Baucio pitomittimus vobis domino Miloni dommi papx notatio A. S. L. fub debito juramenti, quod vobis apud fandum Ægidium prxftitimus quod'quam cito per vos vel nuntium veftrum fuerimus requifiti, caflrum dc Alantone vobis vel cui mandaveritis* aflignari omni occafione poftpofita faciemus, & ex nunc idemcaftrum profitemur nos veftro nomine poflidere . Volumus etiam ut idem caflrum noftris cuftodiatur expenfis .

ANNO Christi

Jn nomine Domini noflri Jefn Cbrifli. Anno ejufdem incarnationis MCCIXr JL Non. Septembrit anno pmtificatus domini Anocentii pap 111. duodecimo.*

Ego G/dc Fabt^no Dei gratia comes Form calcanenfis juro litper fanda Dei evangeha manu tafta tibi magiftro, Milone domini papa: notario A. S. L. quod Aratas publicas per totum meum diftridum fjecuras fervabo & faciam inviolabiliter obtervari. Item pedagta &c *Kt IK reliquis formula. In fine legitur.*

Jn *nomine Domini noflri Jefu Cbrifli.* ***Anno 'ejufd*** *oem incarnations* **A/CLdA.** *1U. Idus Septembris, anno, pontificatus domini Innocentii pap* /11. duodecimo.*

Klos confides & cives Cavellicenfcs juramus fuper fanda Dei cvangclia manu tafta tibi ma* gilte^-Miloni domini papx notario A. S. L. de mindato & auftoritate tua , quod bona fide , fine malo omni ingenio, & fine fraude, confutemus & operarft dabimus pro pofle noftro, quod dominus R. comes Tolofanus &c. *fiifit in relicuis formula juramenti.*

ŋ§&·488· «ggi» «^§t* <► <&><$

CONCILIUM AVENIONENSE

Ab Huoone Rêciensi Archiepiscopo,

Et Theodofto, fedis apoftolicx tegatis, celebratum anno Domini MCCIX.

TITULI CAPITUM.

PRÆFATIO.

IN nomine Domini, anno Incarnationis ejufdem millefimo ducenteümo nono, pontificatus domni Innocentii papx III. anno XII.oftavo Id. Septembris. Hxc qux fequuntur , ftatuta fuerunt apud Avénionem in concilio generali fub Hugonc Rxgicnli epifeopo, & Milone domni papx notario , apoftolicx fedis legatis, przfcntibus Vicnnenfi, Arclatcnfi, Ebtedunenfi, & Aquenir Aichiepiicopis, & epifeopis viginti numero, necnon & multis abbatibus, & aliis ecclefiarumrectoribus. Cum in Piovincix partibus refrigeiecnte charitatc adeo abundaverit malitia, quod fta re omnes indigenx in profundum venerit vitiorum . ut prxfentibus & futuris temporibus Proviocialium malitiis occurratur, innovate antiquos & novos etiam canones fanda lynodus promulgare decrevi: : ea potiflimum ratione indufta , quod morbis minens adhibere convenit excogitata

""Tή v o <a,a remc^u » & aptidota imueta; & vulnera fcopo, & conftilibus civitatum, & domi- CHn.sri qux icvia fomenta ;non knnunt, mor^catuis nj$ |OCOrum, feu bajulis corumdem, chkiTu »»o. feu vexativis remedns turari decet. cum omni iludeant fcfhnantia intimare,

CAPUT I.

J. Ut epifeopi frequtntiut vel pradictnt, vel fuient predicart.

Quia igitur propter formidandam- & puniendam negligentiam prxlatorum, qui exlftentes mercenarii potius quam pallores, fe murum pro domo Ifracl non opponunt, nec populis fux gubernationi commiflis evangelizant evangelicam difciplinam, in his partibus diverte aedamnatifTimx hxrefes pullularunt: prxfcntis comprobatione concilii duximus ftatuendum, ut in fua diœcefi quilibetepifcopus frequentius .& diligentius folito fidem prxdicet orthodoxam; & cum expedierit, per alias honeftas & diferetas perfonar faciat przdicari. In eo tamen & diligens & cautus prxdicator exiftat, ut adulteria, fornicationes, perjuria,. uiuras, odia, aggreftiones, & cetera mortalia vitia adeo verbo deteftetur & opere, quod exinde honeftas, pax, patientia, & juftitia, dc cctcrx inferantur virtutes.

II. Ut bnretici exterminentur ac puniantur Judei omni admimflrattone pnventnr.

Quia omnes non obediunt in Evangelio, ad fupplementum gladii fpintualis, materialis auxilium tepius ab ecclefia imploratur: decernimus, quod quilibet epifeopus cives fuos, comites, caftcllanos, milites, & alios parochianos fuos, dc quibus viderit expedire, percenfuram ecclefiafticam, G opus fuerit, jurare compellat, ficut illi de Montepetfulano juraverunt, prxeipue circa exterminandos hxreticos excommunicato», perdurantes in fua pertinacia peculiariter puniendos: Judzos a publica feu privata admimftratione privandos, & quod nunquam ad fuum minifterium in domibus propriis permittantur habere Chriftianos. Et in eo prxiertim difti nobiles dc alii adftringantur, quod coram fuo judice, five fit ordmarius. feu delegatus, dc (e conquirentibns exhibeant juftitix complementum. Et ut plenius cpiicopusexterminare valea: dc fua diœcefi hxrencam pravitarem: in fingulis parochiis fuis tam in civitate, quam extra, facerdotem unum, & duos vel tres bonx opinionis laicos, vel plures fi opus fuerit, juramenti religione adftringat; quod fi quos ibi repererint hxreticos, credentes, fautores, vel receptatores eorum, ipfi epifcopo, & conftilibus civitatum, & dominorum, feu bajulis corumdem, cum omni iludeant fcfhnantia intimare, ut cos puniant fecundum canonicas & legitima» fanAidnes, nihilominus bona ipforum omnia confricantes. Si autem m ho oblequto divino prxfati confutes, & alii, ab epifeopis requifiti, fuerint negligences; vel etiam contemptores: ipiorum perionx excommunicentur tpccialiter, & terrx intetdido ecdeliaftico lupponantur, Et ut ipfi* efficacius det vexatio intelledum: fi quacaftra, vd pofefliones, tales ab ecclefia nofcuntur haberc: propter ingratitudinem & indevotionem fuam, ad ipfam redeant pleno jure. Illud prxeipue non duximus dimittendum, qudd detenfores, receptatores, dc hxreticorum fautores, cum ipfis haereticis pari volutnus poena feriri.

111. Ut ufurerir excommunicentur.

Licet ad exftirpandum ufurarum vitium utriufque conveniat pagina Marnenti, & nihilominus fuper hoc canonica pjurima emanaverint inftituta i quia tamen prxtermilfis ahis negotiis, multi quafi licite uiuras exercent, ad detcftationem vitii memorati, aliquid duximus apponendum: ut videlicet fcftivisfdiebus & folemnibus, & maxime cum fynodus celebratur, ufurarii omnes, five fuo ,> five alieno nomine crimen illud exerceant, generaliter excommunicationis vinculo innodentur. Si vero fuerint publici, aut dc crimine illo conviib. fi poft trinam admonitionem htisfaccrc noluerint, nominatim eadem ferianturcen-fura, & infupcr infligantur eiidcm pœnx contra ufurarios in Lateranenfi concilio conftitutx fcilicet, ut eorum non recipiantur oblationes, nec, fi in illo peccato decelTerint, ecclefiafticam habeant fepulturam.

jy. Ut Judai rcfhtuant ufuras: nc publice aut diebus ftflis iabonnt, ut in attbus abflincntu vejeantur carnibus.

Dejudzis ufurariis illud (latuit concilium, ut per excommunicationis fententiam in Chriftianos, qui cis in commerciis, feu alio modo participaverint, ab ufurarum exaétionibus compcfcantur; & fecundum conftitutioncm domni Inroccncii papx III. ad remittendas cafdem compellantur. Quibus etiam prohibemus, dc jubemus, per epifeopos pena fimili prohiberi, ne diebus Dominici* dc folemnibus publice laborare prxfumant; nec carnibus, abftinentix diebus, vcfcantur. «WI, <l» ùum.e >>.

K. *Ut dccim-t ab ommbut ptrfolvemur*

Ad notitiam hujus fanCtx fynodi multiplici querela pervenit , quod, laici, & cetera: perionx , qux de mandato Dominico ad prxftationem decimarum & primitiarum tenentur,. e«·in grave animarum (narum prxjudicium nen dandas penitus contendunt, in erroris fui favorem alii difluetudipem·, alfi .prxftsjiptionem temporis-allegantes. Cum igitur dccimx ac primitix adeo debitz lint , ut fine voluntate eorum quibus debdntur , a.bfque mortali peccato non valeant retineri: volumus, & prxeipimus, ut tam laici , quam .alix perionx , de bonis omnibus fibi collatis a Deo, non deductis, expenfis, ad iolutionem ipfarum per ccclelіafiicam cenfuram compellantur, prxfci iptione aliqua,titulo, leuconfuctudine, nonobOante. Prohibemus infuper, nc epilcopus', aut alia perfona ecclefiaflica, aliçiu laico collccbonem decimarum'perpetuo concedat habendam ; nec laici, fi cis conceffum fuerit, ex hujufmodi concellione aliquod jus fibi va leant vendicare. Ad hxc Vallem dc Trctis, qux ut acephala in nullius dioeceli afieritur inflituta, domino epifcopo Regienfi apoftolicx fedis legato ad cuflodiam decernimusfpccialiter aifignandam, qui fpirituali, & etiam fi oportuerit materiali gladio, expellat tX ip(a hareticam pravitatem, & fidelibus, qui fuerint ibi pro tempore, ficut debuerint , ecclefiafhca mimftret facramenta, donec fummus pontifex ahud de ipla dixerit exponendum Salvis privilegiis Romanorum pontificum.

VI. Ut vtdiga/u nifi ltgttima non exuantur.

Onera importabilia , & deprimentes fafciculos , quantum cum Deo poiiumus, attenuare volentes; jubemus ut tam ccclefiafticz perfonx , quam fxculares , a pedagns, quidagiis , ialinariis , «St aliis indebitis exactionibus , per excommunicationis fententiam in perfonas, & interdictum terrarum, penitus defifierc compellantur : nifi forte regum, vel imperatorum conceffione probaverint fc haberc. Prohibemus mfuperçut nullus propter pedagia , vel afias indebitas exactiones , excommunicatus ab epifcopo , vel alia perfona ecclefiaftica , reconcilietur ecclefix, nifi quidquid a tempore iatz (ententiλ probabitur extorfiife , cum integritate reftituat, & diilribuat fecundum reconciliantis arbitrium.

VU. Uvttdtfia ú· tcdtfia(licx ptrfona fint o vtîligahbut immunis.

Cum ecclefia Dei * & çcclcfiaüicx perfona: beneficium in dome Domini habeant, five fine expertes illius qux fe fecundum canonica & civilia jura abangariis & parangariis, & prorfus ab cmjubus indebitis cxactionibus venientum immunes, a laicis, divina reverentia & timore abje&is, ancillatx, & fub tributo importabili confiitutx : fub anathematis diilndione modis omnibus prohibemus, utalbergarias, procurationes, exadtiones, feu tallies aliquas ab ipfis dc cetero laici exigant, vel extorquere pia.-fumant : immo tam ecclefias & domos religiofas, quam & nominatas perfonas, in plenifiima libertate confervent Ita videlicet/quodepifcopis, vel alus earum redhonbus defunétis , ipfas nolio modo audeant fpoliare, 'nec fe adminiftrationi earum , fcu·, cuftodix , nifi forte rogati ab epifcopo, vel capitulo, occafione alicujus confuctudinis, icu aliqua alia, immifeere: fed omnia cum integritatequahbet defunctorum fuccelforibus referventur.

VIII. Ut tltHionibut /ierir ir.id non fc itnmiitcsnt, r.tvt victfimam parum rtdJituun al> ciil'/iU) ttthfiafiitit pafonts, rdigtojis domibus txtorqueant.

Inhibemus ne eledtioni epifeopi, vtl alterius redtoris ecclefia: facienda: , per fe, vel per quamcumque aliam perfonam, fe immilceant, vel violentiam faciant , vel impedimentum adhibeant » quo minus electio canonice ac libere celebretur. Illud autem tanquam abominabile ac prxpoftcrum , diftriétionc qualibet prohibemus: ne videlicet abecclcfiis fcu religiofis domibus ab ecclcfiafiicis perfonis, ficut in quibufdam locis hucufque prxfumptum audivimus, viccfimam partem annuorum redituum in poficrum ratione murorum , vel aliqua occafionc, laici extorquere contendant.

IX. Ut taltfit non inca(ltlltniur nifi od ripelitnaai paganos.

Propter abominationes quas vidimus & intelbgimus ab illis, qui ecclefias incaftellando , domos Domini convertunt in (peluncam latronum, aliquidieverius conftituimus contra hujufmodi prxtumptores : fub anathematis pœna difiriâif* fime inhibentes, ne quis ulterius , nifi forte ad repellendam inllantiam paganorum, aliquam ecclefiam incafiellare prxfu-

—“'“^I'fumat dc attentet, immo incaftellatas, videlicet totam incaftcllaturam, dc quidquid infra cimitcrium çdificatum eft, ad arbitrium dicec.eianorum epifeoporum quam celerius poterunt ad /diruendum jubemus, przter illam vel illas quas ad tuitionem parochianoram epifeopis vifum fuerit refervari: qux perpetuo poffideantur ab eis, vel aliis perfoois ecclcfiafticis teneantur. Si forte aliquis temerarius dc violentus decentor, ecclcfiam incaftellatam ad mandatum fui epifeopi noluit diruere, vel ei noluerit eradere poffidendam: nominarim excommunicationis vinculo percellatur, & interdidii fententia fupponacur tota terra ipiius.

Chr is ii '..'I

X Ut ed pacent fervendam etiam inviti cogantur.

Sicut peccatis exigentibus mulco temptare fumus experti, propter guerram, feu baronum dc civitatum difeordiam, tam perfonx quam terrx ipforum, in exterminium dc direptionem trahuntur. Ad cujus jaâurx remedium, pacem & concordi<m etiam invitis prxdican &*-* feminari oportet. Jubemus ergo, ut cives, & civitatum redores, comité, barones, caftellani, milites, & alii, qui ab epifeopis ad hoc idonei videbuntur, ad pacem feu treugam faciendam pariter dc fervandam, ncenon & ut ftratæ publicas ferventur iecure, ab epifeopis, fi forte fuerint difficiles, per ccclefinfticam diftri&ionem cogantur: dc interim, quoufque pacem juraverint, fine a pacis beneficio alieni. Et quoniam triplex funiculus difficilius rumpitur: prxeipimus, ut ad pacem faciendam firmiter dc fervandam, epifeopi fibi mutuum auxilium ftudeant exhibere, ficut in capitulo felicis recordationis domni Alexandri papx tertii plenius continetur. Quia vero per Aragones, Brabanzor.es, Bafclones, Ruprarios, feu quocunque alio nomine cenfeantur, multocicns diicordia & perturbatio dc rapina generantur in terris: de ipfis ad memoriam revocamus, quod ab eodem dicto Alexandro contra ipfos nofcitur confticutum, ut videlicet, ficut hxretici, dc........ ante alios excommunicentur, dc ab omnibus fidelibus expugnentur ubique locorum. Qui autem illos tenuent, aut in terra tua effe permiferit, cenfura fimili percellatur.

J7. 17 judices ecclefiafiici jus diligentius unicuique reddent.

Inter ceteras' qucrelass qux ad hanc fynodum perlate fuerunt, illam feverius puniendam & corrigendam cenfemus: videlicet, quod archicpiicopi, epifcopi, dt ecclefiarum prxlati, five or-cS, dinaru fine, five judices delegati, cepidi funt nimium xemiifi ad juftitiam coram (c querclantibus faciendam propter quod quanta podumus dc convenit ratione cenfetnus, ut caufas, xjuz in' confpcdu ipforum propolitx fuerint, quam diligentius & feftinantiuspoterunt, lludeant terminare cogantque fiibditos iuos in judicio fervare illud idem.

*·»,·

XII. Ut fsciliarctmtn fint in relaxanda excommunicationis aut inttrdifh fententia.

Intelleximus etiam, quod fcntcntias tam excommunicationis, quam interdi* fti, fine congrua faMsfacîione r,claxant. In quo cafu illam diftridjiohcm prrapimus inviolabiliter obfcrvari, quam domnus Innocentius papa ПГ. in quadam fua decretali nofcitur exprelfiife: hoceft, ut fi quis quia datum damnum noluit emendare, fuerit excommunicationis vinculo aftriclus, prxter juratoriam cautionem, ante faciat de damno dato cmendam', quam ejus fententia relaxetur. Si vero excommunicationis fententia feratur in aliquem, qui citatus ad judicium venire conccmplic: ad cam relaxandam fufficit, fi, quod juri pareat, przftitcric juramentum. Et quia interdum hujufmodi judices a malo non revocat amor Dei, ncc ecclefiaftica ditciplina: negligentes dc contemptores hujufmodi ad rcftituendum damnum paffis duximus condemnandos.

XIII. Ut perjtfri, & qui per fere menfct in excommunicatione pcrman/erint, ad fedem apotloltcam abfolvendt mittantur.

Contra publice perjuros, feu conviΛo* de perjurio, dc eos qui pertinaciter in excommunicatione per fex menfes permanierint, pro- eo quod faciles funt homines ad perjuria, & ad ceniuramecclebafticam contemnendam, fpecialem & novum canonem promulgamus: fciiicet, ut nulli epifeoporum liceat hujufmodi anathematizatos abfolverc, fed ad fedem apoftolicam, ficut facrilegi & incendia*rii, abfolvendi mittantur. Perjuris vero, propter aliam fatisfadionem, diôam fedem in przfentia vi(itare injungatur. Si forte clerici fuerint, in utroque cafu ab officio & beneficio ecclefiWF ftico repellantur: ad quorum neutrum reftitui valeant, nifi per fummum pontificem, vel ipfius legatum.

' FirU, prartrr. HeUunui·

A.

etcltfio idoneum, profentcnt.

Quorumdam monachorum, & aliorum, five Gnt religioiz, live aliae quzcunquc pcrionx, provifio indifereta, qui ecclefia» ad przfentationem ipiorum pertinente», ex certa (cientia quandoque faciunt Ultra tempus a canone indultum vacare, no» Lateranenkm conftitutionem innovare compellit: in qua noicitut conftivutum, quod nifi a monachis, & aliis perfonis, Infra fex menies, ad vacantesecdefias epifeopis idonea: fuerint perfonz przfentatae, poftmodum appellatione remota, liceat in illis ordinare redores, qui prxeiTe noverint & prodefle: ita tamen, quod ex hoc nullum patronis in pofterum przjudicium generetur.

JfK *Ut rcligiofi proftffi, proprictetem hebere non findatur.*

Ad hzc, epifeopis, abbatibus, prrpoficis, ôcceteris religiofis, prioribus, conventus infinuat lynodahs, & fubatteftationt divini judicii diftn&e injungit, ut fubditis fuis profefti licentiam habendx proprietatis non tribuant, cum etiam hoc Romano pontifici non liceat, ficut domnus Innocentius papa tertius, in quadam fna conftitutione teftatur.

XV/. Ut reptortt, 6 violotores petit, anatbtmeti Jub;icnntur ; ehoqutn epifioput rejorciot tnjuiiom domnum foffit.*

Ut raptorum, violatorum pacis, & eorum, qui in ftratis pubheu aggrefluram committunt, necnon qui captos homines ad redempt it nem compellunt, nimium greflanti malmz occurratur: antiqua innovantes ftatuta, decernimus, utmqua cumque diceccfi prxfatas iniquitatesdnSli malef Clotes deprehenh fuerint exercere, ab ep'lcopo illius loci anathematis diftriô'oni (ubdantur: ipfum alii etreumadjacertes epifeopi, quoufque paftis injuriam plene (atisfedum fuerit·;- teneantur viriliter adjuvare, fententiam quam in delinquentem tulerit obiervanles, & auxilium ei manu militari etiam, fi opus fuerit, impendente» Quod fi quis epifcoporum cortempferit, ad refarciendum damnum pallis injuriam teneatur.

XVH. Ut in fenfiorum vigthit foltotipnet indecoro non fient tn ectltjut, é antileno omnorio tbidcm non dicentur.

Statuimus, ut in fandorum vigiliis in ecclefiis hiftoricx falcationcs, obicocni mo-A tu», feu chores non fiant, nec *dictatur* amatoria carmina, vel cantilenae ibidem; ex quibus praeter id quod aliquotiens auditorum^nimi ad immunditiam provocantur, obtutus & auditus quorumlibet (pedantium polluuntur. '

XV/II. Ut clerici tum rtgulortt^ tum fitcuiif(t» bobitu fint bontfii it decenti.

Pro eo quod, clerici, 6c qui religioni adftringuntur ex voto, & etiam izcularcs« nec opere, nec habitu profeifionem fuam oftendunt, immo, quod dolentes & inviti dicimus, adeo diflbluti funt, & multipliciter immunditiis & excefflibus implicantur, quod ficut laicus fic & (acerdos· iaicis quibus ipfi funt fignum pofiti ad fagittam, eorum corrumpuntur exemplo i & quos in omnibus a&ionibus fuis ad noncftatem praevenire deberent & vitam, tanquam czci czcos eos in foveam trahunt, & ad gehennam prx.cedunt· Circa religiofos igitur fervandum jubemus, ut in quacumque fint di·gmtate aut ordine conftituti, babitum & tonfuram & in alus (ux profeflioni habeant congruentem. Quibus firmiter inhibemus, ne panno de flamine forti, aut alio colorato, vel (umptuolo, feu aliquo ferico, in futurum utantur. Cappas fimiliter coloratas, manicatas prohibemus eifdcm. Circa (xculares quoque illud firmiter przcipimus obfervandum: ût amodo, maxime in (acris ordinibus conftituti, convenientem coronam habeant, & claula deferant indumenta; nec rubeis; aut viridibus, feu aliquibus piericis, io pofterum uti prxfumant: fed ^noncftatem clericorum qux in decretali felicis memorix Gregorii evidentius exprimitur, fervent.

XIX Ut cleriei, eum epifeoput juserit, «d joirot ordinet promowontur: & nt od·· vocmonit officio Jungentur.

Jubemus infupertam prxpofitos, quam alios clericos, ad exhortationem, vel ad mandatum fui epiteopi, fine difficultate qualibet ad (aefos ordines promoveri. Prxterea in facris ordinibus con^ftituti, qui ftipendiis ecclefiz (uftentantur| coram judicibus fzcularibus officium advocationis non fumant contra canonica inftituta; nec deteftabiles conipirationes faciant de cetero, (eu conjurationes, in quacunque fint ecclefiz profeffione aut ordine conftituti. Quicumque autem conftitutionis hujus propna temeritate fe conftituerint tranigre^pres, a luis epifeopis canonice puniantur.

ANNO christ» *»·>

XX.

CHRWrt i»·». *XX*1 Tant décréta i» confangaineot eorum, fiel 7*</r»«r ae Caftra novo, é* Gaufrediem mteifeieruat.*

Miferabilem &lacrymofam interfedionem fandae memonc Petri dc Caftrodovo, apoiloHcx fedis legati, ad memoriam reducentes ; & atrox facinus necis magiftrt Gauhedi cshvntci Gcbennentis, pia: & rcltgiofie converfactunts & vitae, jus temporibus nequiter perpetratum,-dc altorum plurimorum re|>gioforum vitorum,-quos non fufficimus ad ptxfens, B nec expedit enarrare : tanti facinoris frc. quentia, & atrocitate commoti, ultione qna poliumus prpfequentss, facri approbatione concilii duximus ftacuendum : ut nullus de parentela illorum*, qui praefa* ros clericos occiderunt, ufquead tertiam linea: cujufcumque generationem, ecclcafiafticum beneficium ponfequatur. Immo fi qua forlttan funt adepti, tamdiu fuis benefient fpohcntur & officiis, donec per Romanum pontificem fuerint reflituti. Statuimus etiam, ut fi qui fimile facinus commilerint in futurum, circa ipfotum confanguineos fimtfts ceniura fervetur. Quem rigorem circa illos tantum volumus obfervari, qui de perpetuta iniquitate, apud bonus & graves fuerint infamati. cHKiTri

XXJ. Vt ortbiepifeogi, é epifeopi bat^tonflittittomt objawrt jaaent.*

Archiepifcopis, & epiTcopis, fub atteftatione divini judicii difln&e jubcmus, ut omnes luprafcriptas conftitutioDes pro fua putfibtlitate bona fide obfervent, & faciant ab omnibus fubditis luis inviolabiliter obfervari.

@U G·· ngoF«âSi» Pl tr* **35** **3is** ^ÔG** TQg **«âfiL «Ëtël· TQg t

C3*AD CO N C ILIA AVENIONF. NS1A DUO

Ab Httgont Rigitqfi epifeopo Ô Milme A. S. L*

Aneo Jlog. Mit.*

ADNOTATIO CRITICA ET ADDITIO.

Ex MιχΛ SuM>i. To, **Incilia Avenionenfia duo» tota licet anti quitate invita; Labbcus vel potius ColTar* tius ex conj dura diffinxit. Horum alteri tribuit canones XXI. ibi apud eum lepmdos ; in alio vera^anaihemati traditum R ymundum Tolofanum cenfct. Hanc ejus conjeûuram falfi convincit, quod modo daturus fum, additamentum, demonfirans prius illud concil um anui 1*i g.* anathematis fententiam io Rkymundum tulifle ; ÇX quo conficitur » alteri Avcniottcnfi concilio I|Uoâ ille anno taio. pro ferenda in comitem enrentia aftignat, nihil agendum fupereflè. Eft vero additamentum illud fynodica concilii Avenionenfis ad pontificem Innocentium III. nomine utriufque legati apoftoiici, Hugonts Regienfis fit Milonis feripta» quam repeto ex Baluaii col lcAione epiftolarum Innocentii III. torn. pag. *366.* cui cpiftolam alteram adjungo tunc p liter, fed privato nomine, ab eodem Milone A. S. L. ad pontificem feriptam, & *a* Balusio ibidem vulgatam, in qua res in eodem concilio aâas illi expouit.**

DOMINO PAPÆ.

Seteilijjiieeo patri ac domieea Immcentio Dei gratia fitmmo Poetifici, Hetgo Regent epifeopat, & JHilo beemiltt fervet ejeu, vs/anUriMW debit ferviMit obfc^alioie.*

Cum nuper apud civitatem Avinionenfem pro ftatu provincias cum multis archiepiicopis dc epifeopis & aliis ecclefiarum pnrlacis eflemus in concilio congregati, dc confilio fit afienfureverendi patris Abbatis Ciftercienfis, & facri approbatione concilii comitem Tolofanum anathe- D mitis vinculo innodavimus, fic totam ipfius ter* ram eccleliSftico lpppofuimus interdifto, pro co quod idem comes venerabiles paires Carpentoratern & Vafionenfem cpifcopos cum fuis clericis non reftiluit plcno jure, ficut ego Milo ei praeceperam fub religione picftiti juramenti & poena in ipfo juramento adkâa ; pro eo etiam quod hareticos & credentes dc terra fua non expulit» neo cos ad «rbitiium tradidit lignatorum, ecclefiis quoque & rrligiofis domibus ac petlonis milerabiitbus jultiuam » ficut ei prcceptum fuerat, non exhibuit» nec ad refpondendum dc lé conquerentibus aliquos conftiiuit rcfpontaies ; fimiliter incafiellatis «ecclefias «d diœcefanoruta cpifcoporum arbitrium non deftruxit, & pedagia feu exaâiones indebitas non dimifit. Hanc autem fententiam ita duximus moderandam*, quod fi comes ipfe ufque ad proximum felium omnium fitnâorum ad prrientiam noftram acceflerit » & fuper prrdtfiis fatisfecerit competenter, non fit hac excommunicatione ligatus ; alioquin tam ipfe quam terra rplius, ut fupra diximus » fic excommunicationis & interdifti fententia teneatur. Quia igitur, fanfte pater, veridica multorum relatione didicimus, quod comes ipfe ad fedem eft apoftolicam accelTurus, ut interceflTione illuftris regis Ottonis, regis quoque Francis, ac plurium aliorum, de quorum dilectione feja£at, term lus, que tota pene in manibus ve* flris confidit,. reftitutionem obtineat, & fie *effet* noviflimus error longe priore deterior, totius negotii veritatem veftrs fan&tatis auribus duximus declarandam ; ut fi forfan idem comes ad vos, ficut fpdratur, acceflerit, io fucceflbre Petri petre, que Chriftus eft, inveniat firmitatem, indubitanter feientes, quod per Det ac veftram gra-

ANNO CHRISTI.

tÿ* gtjtiam taliter efl ligatus, ^juod deinceps recal- citrate non potens; nec veftris fandis jufliom k* °b»«*re; nili forfan » quod Deus avertat, quod circa iptum factum efl aliquorum inflantia dirtukatnr. Roucellinum quoque fandi Vliions MaiGlienGs monachum apoflatam & perjurum in eodem concilio anathematizavimus & malediximus, non fotum propter quandamnobilem, quam ttaduxic, led ptopter alias caufas multiplices, quas, cum Gut notorix, fupervacuum credimus enarrare. Hugoucin criam feru.n caftaldum ipfius Roncelini feu bajulum cxcommunicavimus nominatun, & omnes qui ei, Gcut ipfius caflaldo vcl bajulo dc extero refponderent. Multos alios quoque nobiles & burgenfes Matblienies fententia eadem ligavimus, qui dicluni Roncclinum in fua iniquitate defendunt. Civitatem Maflrlienfcm fliniliter ac totam aliam terram Roncelini prxdiâi ecclefiaflico fuppofutmus interdicto, pro eo quod eundem Roncclinum de monafterio per violentiam extraxerunt, dc ipfum in hia malitia & pertinacia manutenuerunt, huc ulque ejus domic.um tanto tempore fullmentcs. Item pro eo quod violentiam quam hominibus Mwntiipcflulani & peregrinis tam m rebus quam in perfonisidem fecerat Roncelmus, non prohibuerunt, cu.n portent. Proco criam q.iod ea qux ftatuia fuerant apud fandum /Egidimn pro quiete ac flatu totius provincix noluerunt fuut alix civitates & caflra jurare. Pixùius etiam dominus abbas de confilio omnium p ilatorum ecclefix, qui fuerant in *ner*c.tu congregati, confutes & conGharios Tololanos excommunicationis fententia innodavit, & totam civitatem ecclefiaflico fuppofuit interdi&o, pro eo quod hirtticos & credentes, quonim ibi efl maxima multitudo, nolueiunt cum icbusiuis ad arbitrium tradere fignatorum. Hxc ideo, pater fancle, veftris auribus duximus intimanda, ut ii forfan ahqui pridicunm ad; prxientiam vcflram iriferint vel acceilcrint, dc his qi;z aû.i funt circa ecs fciatis plemus veritatem.

LITTERAL MAGISTRI MILONIS

M:£jt ad domirum pap.int .

Santfifonj patri C7 dlw.-rrj /nexenr.J *I'ei* *r.3.':a *fumma pontifici,* Afl.b *buri:.it jerzut tj.tt* vo*iantarium debil* iirvitntu obeyttr.m.*

POftquam cum-exert itu fignaton i a Lugduno per provinciam ulque ,ad Mumempeflulanuin piucefli, reverendo patii Ciflercicnfi abbati & principibus vifuin fun plurimum expedire quod ad terram nobilium virorum comitum provincix & Fuicalcartcnfis, partim pro reformanda concordia inter cos, partim pro collcfta facienda per ecdetias ad opus '& lublidmm exercitus jetu Chrifti, celeriter remearem. Cumque Arelatcnfcm civitatem vcniiTem oculata fide peripexi quod alias fama intellexeram * nuntiare. Videlicet quod vir nobilis Willelmus Porccllcti munitionem quamdam fortiifimam fuper duabus ecclefiis fic in cimiteno ipfaium conflruftam in infula quadam juxta ripam Rhodani, non longe ab eadem civitate, m perniciem tranfeuntium poflidebat, domofquc Domini convenerat tn fpeluncas latronum. Innumera enim maleficia, rapiηχ fcilicet, exadiones Indebiti, furta, & ceterx abominationes committebantur in ea, & timebantur nihilominus in futurum committi. Propter quod mc cum circumflantibus civitatibus continuo ad ipfam deftiuendain accinxi. Et quia timuit didus nobilis nc terra ipfius tota in cxterminium fc direptionem veniret, non expeâata manu militari, quamvis invitus, prxfatam munitionem mihi tradidit fubverteudatn. Ea igitur funditus demolita, continuo Maffiliam properavi, civefque Maflblienles diligenter admonui pacem & alta, qux circum adjacentia loca juraverant, jurarent & ipfl, Ôc prxeipue 'de fado Roncelini, in quo multum cccleGam Dei fcandalizaverant, fatisfaccrent competenter. In quorum nullo preces meas feu mandatum exaudire curarunt, cx-uiationes in peccatis fuis frivolas, fcilicet Roncelini abfentiam, allegantes; &, quod non fine verecundia multa & rubore fuftinui, mihi publice, licet falfo, in faciem cbjeccrunt quod cum Romana ecclcfia et coirmunicartct in multis, non ramqnam apoftaram feu excommunicaium ipfum viiare debebant. Exinde per Aquenfem civitatem Avinioncm revertens, prxfatum comitem Fulcalcarienfem vocavi, eum diligenter inducens, ut, Gcut comes Tolofanus, ceteri barones & civitates, le ad obfervantimn pacis & eorum qux flatuta fuerunt apud S. ALgidmm obligaret. Ad quod, licet a principio difficilis multum extiterit, poflmodum tamen, fecundum voluntatem meam & cuilibum archiepifeoporum & epifeoporum qui apud Avinioncm ad concilium fuerant congregati, ad obfervatrdtim quxcunque volui prxcipeic tam fuam quam multorum commilitum fuorum juratoriam mihi & inluper trium caflrorum pignorativam exhibuit caut onem, qux caflra qii bufdam diferetis perfonis t cclefiaflicis nomine vcftro cuflodicnda commiG. Grca vero comitem provincix ac terram ipGus, pro eo quod in Siciliam cum forore profeftus luerat, qux flabilienda fuerant flabilire nequivi. Ad communem tamen utilitatem & quietem totius provincix multa in pixfato concilio flatuta luerunt; & prxdiftus Roncclinus praecipue, tamquam apoftata & perjurus, cum omnibus fautoribus luis & complicibus fuit nominarim anathematis vinculo innodatus, toraque civitas Maflilienfis & terra ipfius ecctefiafticodiftri&irtime interdifto fubjcda. Pixfati quoque domini CiflercienGs abbatis fuit confllnim & voluntas ut formam juramenti baronum, civitatum, aliorumque locorum, ficut in authenticis, qux penes η·x habeo, continetur, vobis feriatitn tranfmitterem. ponendam, G vcflrr fanâitati videbitur, in regeftis. Qua. fonna ab originalibus fumpta & d.ligentcr corrcfta in quaterno, meo tigillo fignato, quam attulit lator pmtcntiuin, plenius continetur. Quia igitur, ianctc pater, ad hoc res per Dei gtatiam jam devenit, ut in tota provincia fit fumma pax it tranquillitas reformata, dummodo facile non foivantur qux multa iunt deliberatione flatuta, bcatitudine.n veftrum humili fuppltcatione depolco quatinus ti forhtan, Gcut a multis creditur, Tolofanus comes, pacis juftitix inimicos, ad prxientiam veftram accefferit pro recuperandis caflris, qux mihi veliro nomine aflignavit, quod te jaftat pofle facile obtinere, non vos moveat ejus lingua folis mendaciis 0C contumeliis erudita; led, Gcut meruit, de die in diem manus ecclefix fentiar graviores. Cum enim fuper quindccimad minus capitulis prxter alias juratoriam ab co receperim cautionem, fere in omnibus msnifeftifiime dejelavit; in his ptxcipue qux in aliis Jitteris continentur fadis nomine domini Regentis & meo. Unde a jure quod habet in civitate Melgoriicecidit manifefle, A feptem muniiflima caflra qux de luis habeo in commiiTum Romani ecclcGx ceciderunt. Avinioncnlesquoque, Nemaufen-

ANKO icaicif Si homines fanâi Ægidii, ficut in for-ms juramenti quod mihi reflronomine pneftiic-runt, plenius continetur, de omni jure quod in Cl',*,,I^UÏ <U»« h*t*t bomtnium Romans cccle-fix parati font exhibere. Verum, ficut tn pre-fatis habetur liitcri·, adhjjc utque ad proximum lulum omnum Sanâorum expeftabitur; i»quo, fi nun venerit fatisf-âurus de omnibus, centra iplum tarn ipiriiualirer quam temporaliter pro-cedetur. Caftra liquident que de fuis habêo, adeo funt artificio & natura loci muuita, ut" cum auxiiio civitatum, locorum etiam & baro-num, qui ecclefie multa tunr devotione ac ju-ramento aftriâi, facillimum fit ipfum extermi-nare de terra quam fua vita turpifiima diutius maculavit. Ad hate, in eo quod Romana ecclc-fia tenet, caftra, ullatenus ^ie non iarfitur; immo per hoc & his diebus extremum evaht fupplicium, te illota rernanfit alia terra tue. Comes quoque Fulcalcarienfis multique alii ba-ro.tes & nobiles, qui mihi multa catlra muni-tifiima reddiderunt, non folum ea non non re-petunt. fed offerunt alta inceffanter, quoniam id tranquillitati provincis admodum expedire co-gnofeunt. Si autem, quod Deus avertat, ide.n Toloianua comes fine alia fatisfaAione recupera-verit fua callra, quicquid fiutum ell contra hx-reticos & pro pace ac quiete provincie (lab li-tum, prorfus ad nihilum rcJigctur, & mei us ef-fet nihil inchoatum futile, quam relinquere ta-liter inchoata. Parcat mihi vcftra benigmiat, fande pater, fi prolixius, vel aliter quam de-bueriin, forfan fcripfi. Nam ex abundantia cor-d s os loquitur; & zelum bonum habeo, qui utinam feientia fit conditui. Licet enim tam co-mes ipic, quam prxfatus nobilis, cujus adeo mu-nitionem deftruxi, quod pro centum milibus to-lidorum in flatum prilhnum reparari non pofler, ccculte mihi exitium machinetur, ficut multo-rum certa relatione cognovi, nihil mc tamen ab eo quod ccepi poterit revocare, quam; is uter-que mortem fuerit machinatus legati. * Namfic comes Temper poftea interfeftorem ipfius fami-liarem habuit & amicum, cum etl-t antea ini-micus; & VZtllelmum Procelieti germanum in-terfectoris ejmdcm poftea Temper habuit com-mcnialem. ' Pnri J-C*'1'™ " »

7ᶜᶜ «ggk «ê§* «ê§* «CS* «^ê* «ê^. «$§** «$&* <$^S*

HR1SJ1 ans· > CHRJ.H

^GNESNÆ IN POLONIA CONCILIUM

Quo anathema difiam efl in tpifeopum, G dccanum cccltfia Pofnanitr\Jis

afiutf *///0. circiter bnhitum.*

FK Jjppt· M.. ł w.i;. A", nu. Refit. hb· X.V.

INnocentius papa III. inepiftoh regift. fib. XIV. dat anno XIV. pontificatus fui die XIV. Kal. aug. tdeil Chnfti tu r. ad Henricum Gndnen-km archiepifcopum hxc de concilio provinciali Gnefiienfi fciibit. *Cum tnim tu (Philippo) <\«◇'-dam epifeopo G... Decano Pojnanicrifibus in plena Dfvnodo vinculo excommunicationit afirlnxtris, iidem canon..t diutiis communicaverunt eidem: qxanquam ipjt> non hc içr.t I^mrarc fententiam in pioVinciali concilio folemnittr promulgatam.* Hxc tantum de concilio illo lcimus.

. C®· CONVENT US AD R. A V E N I C A M.

***h* JKi de bonis Eccitfiaflicis a laicis poflejis reflituendis aiîum & canz-entam efl,**

Amo 121c. *habitus.*

Ibid. An. n.

QUod conventum hunc laicorum & ecclefia-rum prxtuium inter ccclehx Dei conctlia adiciverim, tecit dc conventus ipfius celebritas & Caufx plane ccckfiaittcx tradat10. Latini, qui non diu ante Cunitantinopolitanum impe-rium occupaverant, una cum civili principatu loca pariter ecclcfiaftica plura fibi retinebant. Grave id vifuin ecclefiarum expoliatarum pne-lulibus, querelafque ea dc re fu^s ad imperato-rem detulerunt. Sdd tanta erat occupantium po-tentia, ut agere pro authoritate nec fummo prin-cipi liceret- Quamobrem ut componende pacis ratio aliqua iniretur, vifum eft folemnem con-ventum cx principibus ecclefiaftkis laicifque indi-cere, in quo partibus auditis conventum eft in fententiam, quam ftatim recitabo, acceptam cx epiftola Honorii pape III. ea de re feripta & vulgata a Baluzio in Colled. cpiftJar. Innocen-tii III. to. X. lib. XVI. pag. Sjj. In his litte-ris compofite litis conventiones in publicas tabu-las relate continentur. Sed principes fidemfuam minime tunc liberarunt, cujus pervicacie fue merito a judicibus ab Innocentio IIL deftinatts £ anathematis fententiam retulerunt. Tum appel-latum eft ad pontificem; & pontifex caufx co-gnitionem diftuiit ad legatum fuum eo ftattrn mittendum, ut ex epift. Innocentii 9b. regift. lio. 16. difeimus. Quid inde acciderit, indicat Honorius papa 111. in ea cpiftola, cujus fupe-rius memini. Suidis auribus reftitutionem rerum occupatarum occinucrunt legati. Iterum ergo obftrepnum eft anathematum fulmine, quo fra-gore territi laid principes confugerunt au Ilo-norium HI. Icnocentii fucceflbrem, a quo illx propofiic funt pacis conditiones in tifdcm Ho-noni litteris legendx I (Jbi fita jaceat Ra-venica, locus habiii 'conventus, nullibi tne legitfe recolo; forte tamen locus erat in prin-cipatu Athajx, ut ex litteris indicatis Honorii pape colligitur.

TA

ANNO

TABULA CONVENTIONIS

Jh/ar ·"&'·!·>* & intftrii CTtaù frntiftt.*

IN nomine Domini. Amen. Ad honorem Dei A land· matris ccclefi· , fit domini pap· Innocentii 111. Hoc eft paâum five conventio fuper univerfis ecclefiis potitis live fills vel fundatis in Theftalonica ufque Corinthum , quod intervenit inter dominum Thomam Dei gratia Cohftantinopolitanz ecclefix patriarcham & archiepiicopos. Athenienfem, Lariffcnfcm , Neo. patrenfem, de epifeopos infra ponendos , & barones inferius propriis non· inibus declarandos .

Renuntiaverunt quidem domini Nameus Roffredus comeftabulus regni Theftalonici , Otto de Roccha dominus Athenarum , Gurdo marchio , Ravanus dominus infulae Nigripontis , Raynerlus dc Traval , Albcrtinus de Canofa » Thomas de Stromoncort, comes Bertuldus, Nieolaus de fando Orner, Guillelmus de Blanel , Guillelmus de Arfa pro le & hôminibus fuis & fidelibus & vaflallis , in manibus fupradidi domini patriarchs recipientis pro ecclefia nomine domini pape dc fuo, & archiepdcoporum fic epifeoporum infra didos terminos pofitorùm ecclefiarum eundarum, omnes ecclefias & monaftcria, poffeftiohes, redditus, mobiha, & immobilia bona , & univerfa jura ecclefia Dei , volentes & firmiflime promittentes didas çcclefias & monafteria cum omnibus rebus fuis habitis & habendis, & pertonas in cis pofitasfic ponendas, & clauftra ecclefiarum, & fervientes , & feivos, & ancillas & homines, & univerfa fuppelieflllia & bona libera & abfoluta per fc fuccefTorefque tuos, homines, milites, valtsllos; fideles, fervientes, & fervos in perpetuum permanere ab omnibus angariis & parangariis, tallis , fervitiis , & fervitutibus univerfis , excepto acroftico tantum , quod cis debent eundi live Latini five Grzci tam in dignitatibus quam in minoribus officiis & ordinibus conftituti propter terras quas tenent ab ipfis , fi quas tenent vel tenuerunt, quod tempore captionis civitatis regiae Conftantinopolitanx folvebatur a Grzcis, & nihil aliud debent, A nihil aliud przfati barones per fe, fucceflbres fuos, taftallos, homines, fideles, fervientes & fervos , fibi in przdiâis ecclcfiis five monafteriis vendicare, nihilquein poflerum ufurpare; fed fi qui ex préd its clericis tam przlatts quam ceteris ccclctias vd monaftt ria deftruerc voluerint, debent , quantum cis licuerit, repugnare deenter fic turbate nc compleant quod ncqiyter loncepetunt. Si qui vero fuerint clcik:· Latinis vel Grzcis , five morulus, papatibus id calogcri», m dignitatibus vel minoribus ord tubus, ul officiis conftituti , qui dictorum baronum terras detineant & laborent, fic acroftuum iuivitc noluerint , termino Amtcr eoa ftatuto, nifi folverlar qood tenentur poceftatem habeant nominati barones accipiendi dc bonis eorum tantum qtaod eorum debitum , & nihil amplius, perfblvarur; fed in cunâis abfoluti fit Uberi quantum ad perfonas dc res iplorum fie ecdeuanim que fuperabundant debitum perpetuo-m poftenim perieverent. Heredes quoque five filios clericorum five papatum fic uxores eorum non capiant vel detineant vel faciant detineri vel capi ouandiu ad mobilia eorum feras poterint extendere manus, five deeorum mobilibus eis poterit fuper debiti quantitate fatisficri competenter . Filii quoque laicorum B Grzcorum five clericorum feu papatum in baronum iervitio juxta morem foiinun perfeverent , nifi per archiepifcopos vel epifeopos vel de eorum licentia fuerint ordinati . Poft ordinationem vero eodem privilegio gaudeant quo funguntur clerici in obedientia Rom. eccl. conftituti. Si qui vero papatum vel monachocumGrxcorum batonum detinuerint & laboraverint terras que ad ecclefiarum vel monafterionun non pertineant jura, eodem modo przdiâis refpondeant dominis quo fecerint laici qui eorum terras detineant fic laborant . Alioquin fi prefati barones contra jamdiâa venerint , vel aliquod przmiflorum, poft admonitionem per fuos excommunicentur prrlatos, & tamdiu in excommunicatione perfiftanr quandiu de damnis fit injuriis canonice fatisfecerint irrogatis. Ut autem przmiffis fides plenior habeatur, de voluntate & confenfu fit auâoritate dominorum Thomz patriarcha fic imperatoris Hcnrici Coftantinopol. fic archiepifeoponim fic omnium baronum in przfcnti chartula pofitorum appenfa figilla confidunt. Salvis in omnibus domini papz auâoritate , reverentia, fic honore , Afta funt hzc apud Ravenicam anno Domini MCGX. indiQÛione XIII. przfeutibus archiepifeopis fic epifeopis , fic electis, fic clericis fic militibus , videlicet Heraclienfi, Athénienfi, Lariftenfi , Neopatrenfi archiepifeopis, Avallonenfi , Fermopilenfi , Davalieofi, Z>aracorienfi, Citrenfi eleâis , de quorum confcnfu fic voluntate fie auâoritate funt przmifta perafta , fic przfentibus caniche Leonardo , Jacobo presbytero , Henrico mlgiftro , Bonifacio canonico ecclefix fanâz Sophie de Conftantinopoli, fic priore Crucifcrorum Bononia , archidiacono Thebano, decano Davalienfi, domino Arduino fic Arnuldo capelianis imperatoris przfati , fic przfentibus Guiffredo Marcf- E calco totius imperii Romaniz, fic Rolandino de Canofa, fit Rainorio de Gutr^bulla , fit Guilklmo dc Sarz, fie Bonuz de fanâo fepulchro , fie Gerandino de Gummula , fie Jacobo de Aflef fo , fic Hugone de Sciten^uen, Albuinde Plunges , fie Philippo de Montis , fic aliis pluribus . Hxc autem completa funt menfe Maji die feeundo intrante.

CON-

</A ο»Μ®»κηΒ:^ικϊ»®«β®ο^β»ο®β®βκ9®α»»®β»ΑΜ®®®η

CJONCILIUM PARISIENSE

Adversus Almarici harisin et seciatorbs,

Et libros quofdam Arirtutel.s atque aforum , anno Don.ini MCCIt

I. D 1 A L M a R) c 1 H a t t S I, cjufque feûatoribus damnatis.

Rigordnt ai anmtm MCC1X. **Fuit,** *induit,* in eadcm facra façultate (, *Parfierfi*) (ludens quidam clericus Almaricus nomine , dc territorio Carnoknfi , villa quz Bena dicitur, oriundus . Qui cum in arte logica peritus effet, & fcholas de arte illa & de aliis artibus liberalibus diu rexiffet, tranftulit fc ad facram paginam excolendam . Semper tamen fuum per fe modum docendi Ac difeendi habuit, & opinionem privatam, Ac judicium quart fertum tu ab aliis feparatum. Unde & in ipfa theologia aufus ell conilanter affeverare , quod quilibet Chriftianus teneatur credere fe effe membrum Chrirti , nec aliquem porte falvari qui hoc non crederet, non tninus quam ft non crederet Chriftum effe natum & pallum , vel alios fidei articulos I inter quos articulos ipfc hoc ipfum audarter audebat dicere annumerandum efle.

Cum igitur hoc ei ab omnibus catholicis univerialiter contradiceretur, de neccfirtate acceffit ad fummum pontificem ' qui audita ejus properttione Ac univerfitatis fcholarium contradirtione, iententiavit contra ipfum. Redit ergo Parifios , & compellitur ab univerfitate confiteri, ore, quod in contrarium przdirtx opinioni fux lentiret ; orc dico, quia corde nunquam difficnfit. Tzdio ergo & indignatione affertus, ut dicitur , rgrotavit , Ac lerto incumbens deceflit in brevi , Ac fepultus cll juxta monaflerium S. Martini de Campis.

Poll mortem ejus furrexcrunt quidam veneno fa ejus dortrina inferti , qui eo fubtilius plufquam oportet fapere lapientes, ad exfuftlandum Chriltuin , & ad evacuandum novi tctlamcnti (aeramenta, novos Ac inauditos errores & inventiones diabolicas confinxerunt. Inter alios corum errores impudenter adruere nitebantur, quod poteftas patris duravit , quandiu viguit lcr' Moiaica . Et quia feriptum cll : *Novit fepervenienti.-m abjicientur vetera* : poflquam Chridus venit, aboleverunt omnia tertamenti veteris lacramenta , Ac viguit nova lex ufque ad illud tempus. In hoc ergo tempore dicebant , tertamenti novi facramenta finem habere, Ac tempus fanrti Spiritus inccrpiffc , quo dicebant Confeffionem, Baptifmum , Eucharifliam , Ac alia fine quibus falus haberi non poterl , locum de cetero non habere, fed unumquemque tantum per gratiam Spiritus fanât interius fine artu aliquo exteriori infpiratam falvari porte . Caritatis virtutem fic ampliabant : ut id quod alias peccatum effer, fi in virtute fieret caritatis, dicerent jam non «ffe peccatum. Unde Acftupra, & adulteria , Ac alias corporis voluptates in caritatis nomine committebant .' mulieribus , cum quibus peccabant, Ac {implicite» quos decipiebant , impunitatem peccati promittentes . Deum tantummodo bonum & non juftum, pœdicantes .

Fama hujufmodi pervenit occulte ad viros venerabiles Petrum Pariftenfcm epifcopum , & fratrem Garintim regis Philippi conhliarium : qui miflb clam ntagiflio Rad. * dc Nemurcio clerico, diligenter inquiri fecerunt hujus fertx viros. Idem Rad. articulolus & artutus , & vere catholicus , fic miflus , fingebat fe cflif imitabili modo de ferta eorum cum adfingulos venieb.t. & illi revelabant ci fecreta lua , tanquam fux fertz participi, ut putabant. Et ita hujus fertae pluies facerdotes, clerici, Ac laici, ac mulieres, diutius latentes, prout Domino.placuit, tandem deteâi, & capti, Ac Pariios addtirti, & m concilio ibidem congregato convicti & condemnati, & ab ordinibus in quibus erant degradati , traditi fuerunt curiz Philippi regis : qui tanquam rex Chriflianiffimus & catholicus , vocatis apparitoribus fecit omnes cremari : & cremati tunt Pariftis extra portam in loco qui nuncupatur Campcllus. Mulieribus autem, & aliis fimpiicibus, qui per majores corrupti fuerant & decepti, pepercerunt. Przd dum autem hrrefiarcham Almaricum , quia plane conflitit fertam illam ab eo originem habuiHe, licet in pace ecclefiz, ut putabatur, fepultus tuiflet, ab univerfo concilio etiam port mortem excommunicatus fuit & condemnatus , &c a cimetcrio facro ejertus, & offa ac cinis ejus per fferquilinia funt difperfa : Benedicius Deus per omnia . *Eadem l'incentiu< Eellovac. fpeciel. htilir.* AA. XXIX. cap.evil, *ex Rigor* de dejcnbit ad verbum ; nfi tfteod paule cantraîîικ!. Robertut menâtbut Autifliodore^fii idem refert in cbromco : fed anna* MCCX. *ait effe gefta. Ea tantum* ex *to decerpam γ,α ad R:gar.mm addit .* **Erant,** *induit,* numero quatuordecim. quorum erant aliqui facerdotes animarum curam b ibentes ; quibus fecerat favorem apud populum fpecies honellatis , Ac titz gravras iuperducta. *Et infra* : Decem traduntur incendio , reliqui quatuor murali redufione damnantur.

Cafarlut Vero Htilrtrbacllenfii, eoriemdem iit temporum, libro V. *dialogorum cap.* XX I I. z..a*ram bxreticarum prodit nomina, & qxi ex m igni damnati fint, qui minime .* **Eorum ,** *injutt,* nomina funt hzc ; VI illelmus Piffavicnfis lubdiaconus, qui le.'er.it Parilis de artibus, & itibus annis ffuduerar in Theologia; Bernardus lubdiaconu» : Vt/illelmus aurifex, propheta eorum ; Stephaniis facerdos de veteri Curbnelo ; Stephanus de cella; Joannes facerdos de Uncinis. Irti omnes in theologia fluduerant, excepto Bernardo. Dudo fpeciaiis clericus magiffri Elmerici facerdotis, qui fere decem annis in theologia rtuduerat ; Elmangns acolytus, Ac Odo diaconus ; magitler Garinus qui conventaverat Paiifiis de artibus, & hic facerdos audierat theologiam a magitlro Stephano archicpifcopo Cantuarienli ; Ulricus facerdos de Lucri , qui fexagenarius rtuduerat in theologia tempore multo; Petrus de fanrtoClodovaldo facerdos , & fexagenarius, qui etiam audierat theologiam ; Stephanus diaconus de veteri Gtrbuelo . *Et infra :* Quatuor ex eis fuerunt examinati, fed non combulli, videlicet magirter Garinus, Ulricus facerdos, Stephanus diaconus

Loit-

* Radulfa

Christi conus, qui perpetuo reclufi funt carcere. Petrus vcro antequam caperetur, pix timore monachus cftcdus eft.

Dt illorum errortlue , C quamtdo Jint aettEli, pienim idem & exp.icutieu , quum RigHdut, h-quitter. Dicebant, *inquit,* non aliter elle corpus Chriiii in pane altaris , quam in alio pane, fic in qualibet re : licque Deum kxutum iuiffc in Ovidio, ficut in Augultino . Negabant refurredionem corporum , dicentes nihil effe paraditim, neque infernum : fed qui haberet cogitationem Dei in fe, quam ipfi habebant, habere in fe paradifum ; qui vero mortale peccatum, habere infernum in le , ficut dentem putridum in ore. Altaria fandis ftatui , fie lieras imagines thurificari, idololatiiam elTe dicebant . Eos qui offa martyrum deofculabantur , fubfannabant . Maximam etiam blafphemiam auti funt (licere in Spiritum fandum, a quo omnis munditia eft fic fanditas . Si aliquis eft in Spiritu fando , ajebant , fic faciat fornicationem , aut aliqua alia pollutione pôlluatur ; non eft ei peccatum, quia ille Spiritus, qui eft Deus, omnino leparattis a carne, non poteft peccare : quandiu ille Spiritus qui eft Deus , eft in eo » ille operatur omnia in omnibus. Unde concedebant, quod unufquilque eorum effet Chrillns fic Spiritus fandus. *Et puulo poft.* Qttorum perfidia hoc ordine deteda eft.

Prxdidus VCjlhclmus auiifaber «nit ad magillrum Rodulphum de Namuntico , oicens fe effe miflum a domino : fic hos infidi litans articulos ei propofuit. Pater fub quibufdam formis operatus eft in veteri tcftanwnto , kiluet legalibus ; fic Filius fimiliter iub quibufdam fotmis, ut in facramento .'.ltaris, & baptiimi , fic aliis. Sicut ceciderunt form* ûgaks in primo Chtifti adventu, ita nunc cadenromnes formx, quibus Filius operatus eft , fic ccffabunt lacramcnta, quia perlons Spiritus fandi clare manifcftabit ie in quibus incarnabitur , fic principaliter per feptem viros loqucttir, quorum unus ipk wilhclmus erat . Ipfe prophetabat ,-quod infra quinque annos ifiz quatuor plagz evenire deberent : prima iuper populum , qui fame coniumetur ; fecunda erit gladius , quo *ie* principes interficient ; tertia in qua terra aperietur ·, fic dcghiliet Burgcnles ; in quarta defeendet ignis luper przlatos ecclefiz, qui iunt membra Antichriili. Dicebat enim quia papa effet Antiihriftus , fic Roma Babylon; fic ipfe fedet in tnome Oliveti, id eft , in pinguedine potellaiis. Jam tredecim elapfi funt anni , fic nihil horum contigit, quz pleucfo ille propheta fotura infra quinquennium prrdixerat. Et ut favorem fibi captaret Philippi regis Francix, etiam hoc adjecit : regi Franeorum fubjicientur omnia regna , fic fiiio ejus, qui erit in tempore Spiritus fandi, fic non morietur ; fic dabuntur duodecim panes regi Franeorum , id eft , fcientia kripmrarum fic poteflas.

His auditis, magifter Rudolphtis interrogavit, fr aliquos haberet iocios , quibus ifta fuiffent revelata . Qui cum relpondiffct , habeo multos, fupradidos viros nominans : perpendens vir prudens imminens periculum ecclefiz , fe folum ad inveftigandam eorum nequitiam ^eofqne convincendos non poffe iuflficere , ex quadam fimulatione dicebat fibi effe revelatum a Spiritu fando de quodam facerdote, qui cum eo predicare deberet feclam eorum . Et ut famam fuam fervaret illzfam, nuntiavit hzc omnia abbati S. Vidoris , fic magiftto Rupcrto , fic fratri Thomz : cum quibus adiit epifeopum Pacifienfem» fic urs magtftros legentes de theologia : videliect decanum Sakburgicnlcm, fic magitlrum Ruperturn de Koren , fit magi11rum Sicphanum ; omnia hzc cis ' infinuantes . Qiu territi valde, injunxerunt przdido Rudolpho in remiffionem peccatorum luonim , fic altet i facerdoti , ut fe fingerent effe de illorum confortio , donec fententi^s omnium auuiviffent , & plenius omnes ariiculos incredulitatis eoium exploraffent.

ANNO GHKIsTF

Magifter veio Rudolphus fic facerdos focius ejus, in exeeutione hujus laboris, cum ipfis hzreticis circumierunt epilcopatumPanlicn'em, Lingoneniem , Trecenfem, fic archiepifcopatum Senonenfem, in tribus menfibus, fic quamplurimcs dc eorum leda invenerunt. Ut itaque ipfi hzre tier plene de ipfo magiftro Rudolpho confiderent , quandoque vultu elevato fe fpiritu in corium raptum fimulabat , fic poftea aliqua fe vi diffc dicebat, quae in conventiculis eorum narra l bat : fic publice eorum fidem dc cie in diem fe pixdicaturum fpopondit. Tandem reverft adepi«copum , vifa fic audita narraverunt.

Quo auditoepiicopus prxdiclus per provinciam F'o cis mifit , eo quod non client in civitate, excepto uno Bernardo . Qui cum effent in cuftouia epifeopi , congregati funt ad eoium examinationem vicini epiicopi , fic magiftii theologi . Propofita funt cis fupradida capitula, qu:: quidam ex cis in przfentia omnium atteftabantur; quidam vero cumrcfilire vellent, fic fe convinci viderent, cum ceteris ftabant in eadem pertinacia, nec negabant. Tanta audita perveiiitate , confilio tpilcoperum & theolcgoruin dv.di funt in ermpum, fic coram univerfo clcio fiepo pulo degradati , & in adventu regis , qui tunc praeiens non erat, exufti.

II. De libris Aristotelis ibidem DAMNATIS.

In diebus illis, *inquit Riçordut,* legebatur Parifiis libelli quidam ab Arifiotele, ut dicebantur , compoiiti , qui docebant metaphyfrcam , delati de novo a Coftantinopoli, fic a grreo in latinum translati. Qui quoniam non folum praedicta: hzrcfi lentemus fub:ilibus occationem praebebant , immo fic aliis nondum invent** przberc poterant , jufli Hint omnes comburi, fic fub jxrna excommunicationis cautum eil in eodem concilio, ne quis de cetero eosicribere, legere przfumerct, vel quocumque modo habere.

Robert»/ Atetiffiodorenjis manaebut : Librorum, *inquit,* Anftotehs , qui de naturali philofophia inlcripti iunt, ante paucos annos Panliis cerperunt kâttari interdrda eil lectio tribus annis, quia ex ipfo errorum femina viderentur exorta.

Cetfuritis vero : Eodem , *inquit,* temporc prrceptum eil Parifiis, ne quis infra triennium kgeret libi os natuiaks.

III. De libris aliis IBIDEM DAMNATIS.

Libri magiftri David, air *eodem loco Cetfdrim ,* fic libri galiici de theologia perpetuo damnati funt fic exufti . Sicque per Dei gratiam hxrefis tota cxulla eft.

Nota Gabr. Cossartii S. J.

Muaphyheam Arifloietu ditnnittm «it Rir.ordui, rhylieam Rohcrtu* & Czlarn-.» ; qoiSu« fuffrajatur Giesorius IX. in Bu' a ad Ma^Prcs fic fcbolaret Γ*- rittn

£vrar >» ·'»·<'/» e-r-'r- r* *Eurif.*

— -~ I "ŋ!ı·ŋi<*, d**· anno V. rim Pontificatus › hoe eft »t»*AMCCXV. hoc eft annit ic«ŧn"ft hoc concilium. Pa' I " "
AMMO no Chrifli MCCXXXI. *Litrir ittir neteraSiim,* inqu't , ' niienlem tc*de<>u>m reforn avu . JVb* *Iit«>·',* in- AMMO
CHKtStI M *i» t—titf fromneith t» tert· ftttntia rmhitu* emt , *tetri .Arilctru, Jr mttepbriea* , er dr «aierrA GHkISli

« « ^*»»*by(Ka 4c phyhcfiuKul d«mn4<< tunc *uc-runc < Certe R, Legato· apcftolicu· t qui anno

Λα trenmum Jtmruto* efle ho* libro· Robeum dt Calanus c«Pj'.tur , Rifordut sero r» interdiAum al-tent , tine ullo t:<apon» lita.te .

STATUTA THEODORICI.

Episcopi Ultraiectini edita

Anno mccix.

Jut taptiyorum Ecclefiafticorum. Pena violantium

SI capiatur Praelatus , vel Canonicus, vel focius chori , vel aliquis Clericus dc familia Przlati, vel Canonici , Epiicopus qui nunc eft vel pro tempore fuerit , ipium liberabit, ii potuerit aliquo modo , fi non dixerit quod eum liberare non poftit, & hoc fub juramento, quod in primo fuo introitu przftabit , comprehenditur, Ecclefia credet ei, ficex tuncEcclefia refumet divina , fic depofitis crucibus fic compulfatione legetur msledldio. Sivero capiatur in terra HollandtK vel Geldriz ab ipfis Comitibus vel ab aliquo commorante in terra ipforum, fi detineatur Ecclefia quatuordecim diebus ceftabitC a die notificationis ; interea monebitur Comes ut captivum liberum remittat cum emenda competente .

Quod fi non fecerit, terra ipfius, qu® eft in noftra ditione ftta, ab Epifeopo fic Archidiacono ponetur fub interdido , fic Ecclefia refumet divina , fic obfervabit formam malediɗionis fupradidam, fic Epifeopus per totam dicecefim fuam faciet illum denunciari excommunicatum

Dt lafir Ecclefiafticis .

Si vero aliqua przdidarum perfonarum Izdatur in perfona a laico, fic enormis fuerit lcfio manifefta , Ecclefia ceflabit donec denunciatusD fuerit malefa&or, ficut hadenus oft obfervatum. Si levis fiierit injuria fienon manifefta, non ccffabit Ecclefia , fed vocabunt injuriatores , fi fc expurgare voluerint, audiatur eorum expurgatio, nih ador poftit probare in contrarium per duos telles idoneos.

De bonis torum raptis. Pana raptorum.

Si bona alicujus Ecclefix vel perfome Ecclefiafticc ad Ecclefiam fpedantia a laico rapiantur, vel per violentiam detineantur , moneatur E ut infra quatuordecim dies reftituat fic impedimentum removeat.

Quod fi non fecerit , Epifeopus fic Archidiaconus loci ipium excommunicabunt , fie excommun.catum denunctabunt abfque citatione .· fic fi in excommunicatione perfeveraverit per fex hebdomadas, ecclefia in qua moratur, ponetur fub fateraido , fic fi nec fic refipuerit, in omnibus Ecclefiis ipfius Decanatus accenfis candelis denuncubitur excommunicatus ; quod fi idem in malitia tua nihilominus perfeveraverit, Dominus, in cujus terra moratur , monebitur ut infra menfemad reftituttonem compellat, alioquin Dominus ilk ponetur fub inierdido.

De alterius beneficii invaforibus , item locationem impedientibus.

Si Prior vel Canonicus fubtrahat , vel detineat przbendam fratrum , vel impediat quo minus bona Ecclefix debito more locentur , excommunicetur per hebdomadarium ad mandatum Decani vel majoris de Capitulo, fi Decanus przfens non fuerit, fic reditus ipfius fubtrahantur. Et fi ad annum in malitia fua perfeveraverit fic ad unitatem redire noluerit , ipfo jure fit dignitate fua vel pneb^nda privatus. St a laico impediatur , de eo obfervetur quod a raptore vel detentore fuperius exprefluml

Dt patiioMriis mr folvcntibus, pma item.

Si Padionarii Ecclefiarutn flatuto tempore non folverint, five fint in anno in annum, five fint perpetui , excommunicentur , publice excommunicat! denuntientur, fic fi in malitia fua perfeverarint, nifi juftitiarius monitus infra meofem de bonis fuis ecclefi® fatisfecerit, ecclefia, in qua moratur , ab Epifeopo fic Archidiacooo loci ecclefiaftico ponetur fub ioterdido.

Quid fi Epifeopus ipfe ecclefia injurius ?

Si Epifeopus vel fuus juftitiarius injuriam ecclefic fecerit occupando vel alio modo invadendo bona quz hadenus habuit in quieta poflèffione, monebitur ut infra 14. dies reftituat vel reftitui faciat ; quod fi non fecerit , ceflet ecclefi®, fic fi per hoc ad reftitutionem duci non poftit , ecclefia lxfa communibus expenfis coram Papa vel Archiepifcopo fuam injuriam profequetur.

Dt impetrantibus beneficia injufte.

Si aliquis qualifeunque vel undecunque contra libertatem vel confuetudinetn Trajedcnfis Ecclefiz hadenus obfervatam aliquod beneficium petierit vel obtinere voluerit, communibus expenfis univerfalis Ecclefix infiftat eidem, fit fi aliquis in fuum hofpitium collegerit , vel auxilio aftiterit, poftquam ecclefix innotuerit, ipfo jure a perceptione ipfius beneficii fit fufpenfus donec refipuerit , fic ecclefi® univerfali quinque libras periblverit, cum corporali difciplina coram univerfali fufeipienda ecclefia , fi vero aliquis fufpedus fuerit , fic ab ecclefia , cui gravamen incumbit, coram univerfali ecclefia de hoc impeti-

A*NO CHRISTI ···>.

-Peritus fuerit, cum duobus fratribus fui capituli A le eipurgabit, vel pro reo habebitur.

Dt Çnntnicù ribelltbus.

Si aliquis Canonicus penitus fuerit inobedicnst fufpendatur per Decanum a beneficio & per Capitulum ; & fi monitus tribus vicibus infra annum incorrigibilis pcrmankrit, beneficium abjudicetur ci per Decanum & Capitulum.

Dt Canonicis fint. tefta/nento morantibus‹

Si Canonicus inteflatus difccficrit, cr.pitulum diiponat de omnibus bonis fuis, qux a Capitulo tenet , nifi forte fidei CommOrrius acceperit coram Capitulo vel alias tub bono tcftmcnio.

Pralatorum & Canonicorum -ujLt.

Mortuo Prxlato vel Canonico in morte five in dic fgnificctur Cimpinariis omnium ccckfiarum, ut audito fis no ecckfix, in qui mortuus eft, ccmptilfatio fiat in omnibus ecclefiis. Idem fiu cum vflcitur vel fepelitur ; hoc cti^m fiat ;n teprimo & trigefimo & in anniverlirio primo. Fideicommiflai ii dent cuilibet campanario duodecim denarios.

Codeia Candelx in vigiliis excquiarum quatuor ponentur , fic in Mula quatuor. Candela plus non habeat quam libram ccri , afix novem fint dcC fribu' libris.

PWttnun. Omnes conveniant ad Pfalterium , qui fani funt, infirmi mittant pio fe Qui fanus eft fic non venerit, Camerarius accipiet duodecim denarits de prabendafua fiefaciat legi pfalterium: fi infirmus nen milcrit nuncium , fimili pcena. puniatur.

Omnes remaneant donec ferulcrum fit c'aufum ; dc qualibet ecclefia habeatur legenda fic fiula , fic per cuflcdcs ccclefiarum procuretur.

Collefla pro defienilu.

Quivis Canonicus infra trigefimum legat vel L legi faciat pro anima defuncti pialtcnum, fic collecta in mifla defunctorum, fic vigiliis, fic in matutinis dicatur per trigefimum in qualibet ccckiia.

Omnes conveniant adfeptimum, trigefimum, fic anmverfarium primum.

\on fiat Computatio in Conventuahbus ecclefiis.

Compnlfatio non fiat pro laico in Conventuifibus ccclelus, nili cum effertur.

Convmrwalis ecckfia non ibit ad domurn laici ad funus, fed fi cccicüa invitata fuerit ficut haâcnus contucta eft , ad ecclefiam ubi fepelieodua eft convenient , & ad fepta ctrtncterii occurrent. * **"¦ "Ti·».

Scholarium.

Si Scholaris vtl famulus Prxlati vel Canonici moritur, tn platea ad capellam deferetur vel cd domum clauftrakm, & ibi ccckfra occurret.

Si Epifeopus grSvatus fuerit, ecclefia ciafliflct auxdio, & confilio ÔC in cxpcnfi:.

A fugantibus ad ecclefiam.

Si aliquis in periculis conflitutus , vel timore Bmortis ad ecclefiam vel immunitatem confugerit , ecclefia ipium defendet , donec ci fecurus cenandus fucru prxfttus exeundi. Si per violentiam fuerit extraitus, publice in omnibus ccdefiis dcnunciabitur excommuniçatus, & pana triginta marcaium pumatur : ncc Epilcopus malcfiâorcm abloivat, mfi IntisLfium luerit ccclcfi® univcrl.ili . Publicum vero latrcmm fic nocturnum agrorum populatorem , & qui lccius committit ea intentione ut ab ecclefia defendatur, altas non cctrmifiurus. fic eum, qui delinquit in ecclefia, ecclefia nen defendet.

De tumultuantibut in ecclefia.

Si quis aufu temerario intrare ecclefiam voluerit, fic fi ditTcnfiones vel bdla exinde r.iovcrc contenderit, excoynniunicetur publice , fic abEpiicopo per iccularem potentiam ejiciatur. Similiter fic adtutcres ipfctum five fint clerici .five fint laici excommunicentur, fic pcena triginta marcarum puniantur. Et fi Epifeopus ipfos <licerenegkxcrit , ecclefia reflabit donec cjedit fuerint, fic ecckfix latisi^cium.

Di duobus beneficiif in eadem Ecclefia.

Nullus tn una ecclefia duo vel plura habeat beneficia.

Nec epifeopus fcholaftriam vel cuftodiam alicui conferat, nifi Canonico ipftus ccclcfi*.

Canonici, qui funt tn perceptione, in expenfis luis vel alterius non fin: , nifi in domibus clauftralibus.

Poflquam Canonicus circlus fuerit fic in perceptione fuerit, ecckfiam parochialcm non regar.

De tor.furis & coronii congruentibus.

Canonici toniurasfic coronas habeant congruentes . Quicunque reculavcrit , per lubtraâioncm lui beneficii ad hoc laciendum compellatur.

tïïïn

CONCILIUM AVEN1ONENSE,

In quo Milo apoftolicx fcdts legatus Tolofanos exccmmunicavit : item fub conditionem comitem loloknum, armo Domini MCCX·

INterea , *induis Petrus Ialiir-Sarnerfis* , magifter Milo , qui, ficut lupra dictum eft , in terki Provincix, legatione pro pacis & fidei negotio fungebatur , convocavit apud Avenionenfern provinciam concilium przlatorum. In quo E concilio excommunicat! fuerunt fic expofiti cives Toloiani, pro co quod ea qux legato fit crucelignatis promikrant de expulfione hxreticorum , contempleront adimplere. Comes etiam Toloianus in przdiâo concilio excommunicatur fuit ·

fiib

Cub eerdilione lamen, fi «bjurau xdagta dc Abu· "Ho accipe»· attentaret.

UiKiSii S' c ^/tmrtaet>(« concilium anno fnperiore cr'e-bicium «ft. led non ruin in cauta ab Hutone R?« gicnfi « A M l<>rr !<*»«.« r.rque t.-.im into onrnro Je «acommumcatione Tololan r.im, ncc crm t>* To .»· fani · Qux gelt4 ilk h.-c mo patet cx Valiilatnenli, 4>i< cum ca?. 14. nat.-iioem luam confient* ή no MCCIX c.ica te'Km S. J ant»» Bap*, permit demd* anni ejuidem tes (.liât, adtctiptis nonnumquam d<c·

rf**.** ur e»u. <-. kko S. itRo n4tivitau*. Hine rsp. cum <etum aharum n-vn- tionem iacit, tum huj^i conc n, quod orca i?iimm opuitvt hcbitum rilr I cum «r.*e obbdionem M-> ntrv*, qu«m anno MCCX. ca*<«* «de conflit cx Val.iiarnenii cap. <7· fil »in* tcnpioribu*, 1« jratc-rile *haut ·fué* .Vicaumpr/a/MMi *dftrjerit* *Milo*, ut author tit dem, c·*- ANNO UtRisn t»ic.

H A SUNT HÆRESES

Pro quibus quidam facerdotes & clerici Parihis igne examihati & confumpti funt', quia inventa eft in illas iniquitas.

Ex MS. Piconiirifi.

fx Martem **IN** hunc modum detrahebant creatori qui crca-B turx erant. Auâoritas fanfta fic loquitur, opera Trinitatis inkparabilia. Hi econtra rater a principio operatus eft fine Filio & Spiritu SanAo uique ad cjufdem Filii Incarnationem.

Item auctoritas, folus Filius incarnatus. Hi econtra, Paur in Abraham incarnatus, Fihus in MARIA, Spiritus Saoâus in nobis quotidie incarnatur.

Item auftoritas, omnia fub foie vanitas. Hi econtra, omnia unum, quia quicquid eft, eft Deus. (Jnde quidam corum nomirie Bernardus aulus eft affirmare, fc ncc pofle cremari incendio, nec alio torqueri fupplicio, in quantum crat, quia in eo quod erat, fe Deum dicebat.

Tum Deus vifibilibus erat indutus inftrumenfis, quibus videri poterat a creaturis, & accidentibus corrumpi poterat extrinfecis. Hoc fi quidem errore decepti, corpus Chrifli ante verborum prolationem vifibilibus panis accidentibus fubcifc conati funt affirmare, cumccontra dicat au&aricas, accedit verbum ad'elementum & fit facumtntum. Quod fic expofuemnt : id quod ibi fuerat prius formis vifibilibus prolatione verborum fubcfte oftenditur.

Item Filius incarnatus, id eft vifibili formfubjcAus, nec aliter ilium hominem effc Deum, quam unum ex cis cognofcere voluerunt.

Item Spiritus fandus in cis incarnatus, ut dixerunt, eis omnia revelabat, & haec revelatio nihil aliud erat quam mortuorum refurreftio. D Indefemetipfos jamrefufeitatos*afferebant,* fidem & fpem ab eorum cordibus excludebant, fc foli (cientis mentientes fubjacere.

Item demeritis prziumentes, gratic derogantes, mentiti funt bonorum baptilmatis non egere patvulos cx eorum Unguinibus propagatos, fi fiue conditionis mulieribus carnali poflent copula commiiceri.

Item Filius uique nunc operatus eft, fed Spiritus fandus cx hoc nunc uique ad Mundi con- E fummationem inchoat operari. Hujus opinionis hominum quatuor faceruotes, duo diaconi, tres (ubciaconi comprobantur cxtitifle, qui XVM. Kalendas Decembris juxta S. Honorati bafilicam degradati, XII. Kalendas menfis nominati infelici martyrio a faeculo migraverunt. Horum caufa quofdam libros etiam ipfis lapientibus cognovimus intctdiAos.

PRÆCEPTA PHILIPPI REGIS Francorum.

Aà latent potefister fuper modo captimt & retentions clericorum.

PHilippus Dei gratia Francorum rex univerfis majoribus & /uratis enmmuniarum ad quos prxlcntes litterx pervenerint Glutem & dilcâtoncm.

Quoniam moleftum eft nobis & graviter fuftinemus, quod vos damna & gravamina 1·-pius incurritis, clericos eo modo quod non debetis capiendo, vobis mandantes praecipimus & firmiter inhibemus, ne dc cetero aliquem clericum, de quo tnanifcftutr fit quod fit clericus capiatis vcl arrefteti*, neque incarccretis, niti cum inveneritis ad przlens forefaAum multi i, homicidii, adulterii, raptus, vel alicujus magni criminis hujufmodi, vel (anguinis effufi per braculum, vel per lapidem, vel per arma moluta, vel nifi eum deprehenderitis, extra horam in domo alicujus, qui ei domum fuam prohibuit coram bonis teffbus. Si autem ad aliquid hujufmodi forisfaAorum przfcntialitcr & de die captus fuerit aliquis de quo certum fit quod clericus fit, ftatim reddatis cum judici cclefiaftico, fub quo erit ad faciendum de eo id quod iecundum quantitatem & qualitatim forisfacli fuerit faciendum. Si vero dc nocte captus fuerit, & eadem node a judice cccle-fiaftico requiratur, fi hora eft qua poftit reddi, cum reddatis per bonum teftimonium. Si vero cum eadem node non reddideritis, quia erit forfitau extra horam ; ipfum non mitratis cum latronibus, vel aliis malcfaAorilftis j fid per fc in cuftodia honefta uique ad cratlinum fervetis, & mane antequam requiratur, cum reddatis ecclefiaftico judici fob quo erit. Cum vero aliquis, dc quo non *erit* certum quod fit clericus quando rcquiliius fuerit, dc conftitcrit eum effc clericum, reddatur ut prediftum eft. Idem per omnia dc omnibus rel giofis perfonis volumus dc prccipimus obicrvari. AAum Compendii anno Domini mccx· menfe Majo.

DE-

chrk?i .>■

DECRETA (a) MAGISTRI PETRI DE CORBOLIO

Seneneniis srchiepifcopi , Parificnfis epifcopi & aliorum epiicoporum Parifiis congiegatorum fupcr hxreticts comburendis & lituis non catholicis penitus dcflrucndis.

GOrpus magiftri Amaurici extrahatur a ciinitciio, & projiciatur in terram non benedictam , & idem excommunicetur per omnes clciias totius provinciz. Bernardus, Guillelmus de Arria aurifaber , Stephanus presbyter de veteri Coibolio , Stephanus presbyter de Cella, Johannes presbyter de *Occinet,* magifler VZillelmus Pi&avicniis, Dudo facerdos , Dominicus de Triangulo , Odo & Elinans clerici de S. Cio- Adoardo. Ifti degradentur penitus firculari curiz relinquendi. Urricus presbyter de Lauriaco , & Petrus dc S. Qodoardomodo monachus S. Dionyfii, Guarinus presbyter de Corbolio , Stephanus clericus degradentur perjctuo carccri mancipandi. Quaternuli magiliri David de Dinant, infra natale epifeopo Partficnit aderantur & comburantur, ncc libri Aftriftorelis de naturali philofophia, ncc Commenta legantur Pariftis publice vcl feereto . Et hoc fub perna excommunicationis inhibemus . Apud quem invenientur quaternuli m-giftri David a natali Domini in antea , pro haeretico habebitur. De libris theologicis feriptis in Romano przeipimus quod epifcopis dicecelanis tradantur, & *Crede* in Dt mmSc *Pater nofter* in Romano prxier vitas fandorum. Et hoc infra Purificationem , quia apud quem invenientur pro haeretico habebitur.

"""""" " Quum ,·»·

CONCILIUM IN VILLA SANCTI ÆGIDII,

AB HUGONE EPISCOPO RECIENSI, ET ThEODISIO,

Legatis apoftolicis, celebratum anno Domini MCCX,

IN QUO RaVMUNDUS COMES TOLOSANUS ITERUM BX COMMUNICATUS.

REpetenda nohit concilii hxjut memoria ex Petro F'ailifarnenfi , cujut bac verba . Circa idem tempus *(anno fcilicet MCCX.) comet Tolofanus*, qui, ficut fupradiâutn eft, accetfcrat ad domnum papam , redierat a curia Romana. Dominus autem papa , ficut fuperius tetigimus, mandabat epifeopo Regienfi & M. Theodifio , ut praefato comiti indiceret purgationem fupcr duobus maxime criminibus, fuper morte videlicet F. P. de Caftronovo apoftoji.cz fedis legati, & fuper crimine hzrefeos. Magifter vcroTheodifius intravit Tolofatn , dum effent noftri in obfidione Miuervz. *£t infra* : Habuit fecretum colloquium cum abbate Ciftercienfi, fuper admittenda purgatione comitis Tolofani. M. vero Thcodifms, utpote circumfpeclus & providus , de negotio Dei valde follicitus , ad hoc omnimodis afpirabat, ut poftet dc jure repellere ab indicenda ei purgatione comitem memoratum . Videbat enim quod fi admitteret eum ad purgationem , fit ipfe per aliquas falfitates fle dolos poftet fe purgare, deftrucretur ecciefia in panibus illis, periret fides & devotio Chriftiana.

Cap. j,

Dum igitur fuper his omnibus follicitus eflet, & fecum tentaret, aperuit Dominus viam . modum infinuans quo poffet negare purgationem comiti fzpe dido. Habuit recurfum ad litteras domini papz , in quibus fummus pontifex inter alia dicebat. Volumus ut comes Tolofanus impleat mandata noftra. Multa quippe mandata faâa fuerant comiti Tolofano; utpote de expuitione hxicticorum de terra fua, de dimittendis novis pedagns , & plura alia, quz omnia adimplere contempfit. Igitur M. lheodifiuscum locio fuo, epifeopo fcilicet Regienfi. ne viderentur gravare vel injuriari comiti Tolofano ; przhxerunt ipfi comiti diem admittendz purgationis ipfius apud villam Sancti Ægidii.

Igitur convocatis in villa S. Ægidii ab epifeopo Regienfi, M. Theodifio, archiepifcopi* , & epilcopis, & aliis pluribus ecclefiamm przlatis : comes etiam affuit Toloifanus, conaturus fipoffet, quoquomodo purgare fe de morte legati , & crimine hzrefeos . M. vero Theodifius dc confdio przlatontm dixit comiti: quod non admitteretur purgatio ipfius, eo quod juxta mandatum fummi pontificis , eorum quz fibi mandata fuerant, & quz fe impleturum multotiens juraverat, nihil implcffet. Dicebat liquident ma. gifter, quod verifimile erat, immo manifeftiffimum, quod comes qui quidem juramenta non tenuerat dc mandatis levioribus adimplendis , fuper purgatione fua de tam enormibus criminibus, utpote morte legati ac crimine hzrefeos, facillime , immo libcntiffime , per l'c & fuos complices pejeraret, ideoque ipfum comitem nullo modo admittendum effe dicebat ad purgationem fuper tantis criminibus, nifi prius mandata impleviflet levip. Quod audiens comes Tolofanus, ex innata fibi nequitia coepit Here. Magifter vero fciens, quod lacrymz, non erant lacrymz devotionis & pcenitcntiz, fednequitiz fic doloris, dixit comiti.- A *diixvto ayarxnt tmltarum ad eum non approximabunt* . Statim communi confiiio & affcnfu prxlatorum , propter multas & multum rationabiles caufas , iterum excommunicatus fuit in eo loco comes nequiflimus Tolofanus, & omnes fautores & adjutores ejufdem.

G. C. Excommunicationem hic a legatis latam aprrobavit Innocentius pipa per intern anno fequenti •d Arelatcnfem cpiicopum oc ejus fuffragane·* dit·· . tAuT- , inquit , cmm *m if/nm a venerabili F- N: effcofo Uticenfi & dilecto film ---- CiUerctcnji abbate , apofiolic* ledit lefath , de multoinm pnelati/rum tanjtlm fentcniia promulgata fu:rit oi e]u(dtm tontumaciamina· nifcfiam·. fer apoftolica vobii Jtrifta tnandanxn ,*

teunt

(a) Hxc decreta ptxcedere debere Prxcepta Philippi reçu nonnullis forte videbuntur . Verum lue ordinem (equimur MS. codicis ViconienG», qui ea prxponit : idqne , ut exiflim.mus , quod litteras fuai Philippus *ren* dederit occafione captorum bxrcticcrum da quibus hic agitur , antequam epilcopi Pariili» congregati lententiam in eoa ferrent.

ANNO CHRISTI

lcrtentlam rmlm^Uur pnmaltatam ftebhcan per nxfeea dtccc ftt fiuittt , & apfeuauene remera, p.r tenueram eale/iajtitatn . nfane iA /<««/«· Swarm ctn^itnm» jlmuter etjcrrHiri. Duram Latere. JCPH.Kel. Maje. Pentef.mfrt anna XIP.* la letatorum Jute» defenbrâdit oommtbu» arroran irrepftOe opor- , Atet. Na» ab epifeopo JUjœnu a r be<j4ilKJ liram illam excooMuumcaciocadnreitiam non «a Petro monacho tanitu· Jifcimu*, (ed euan» utrteiqua ad Innocentium eptHola , qu»» roncihi rea geflar retenunnir. Ope» pretium erit eam vider*. No* eam in concilio Vaurenli ad annum txtj. ealubabimni.

ANNO CHRISTI

«t»

CONVENTUS NARBONENSIS

In quo a Legatis apoftolicis tribus cum rege Aragonum, comite Montisfortis, & Comite Tolofano, dc comitum Tolofani & Fuxcnfis rebus eft aftum, anno Domini MCCX.

Cip. SI. A Ah· *Domini MCCX. habitant hems canventxm JLX, efle, patet ex ferie narrationit Petri Pallitfarntnfif, cnjni bac font verba*: Non poft multos dies, convenerunt apud Narbonam rex Aragonenfis, comes Montisfortis, comes etiam Tololunus, inter fc colloquium habituri. Huic colloquio affuerunt Uticenfis epifeopus, & venerabilis abbas Ciftercii, qui prxeipue poft Deum, Jciu Chrifti negotium promovebat. Ifte Uticenfis epifeopus, Raimundus nomine, a multis diebus ardenter negotium fidei diligebat, & quantum poterat promovebat, & illis diebus fuper eodem negotio cum abbate Gftercienfi legatio-ms oifieio fungebatur. Aftiiit & prxdifto colloquio magifter Theodifius, de quo fuperius facta eft mentio, & multi alii viri lapientes dc boni. Traftstmn fuit in prxdifto colloquio de comite Tolofx; & fafta fuiflet ei magna gratia & copiofa mdericordia, fi idem comes fanis confiliis acquieicere voluiflet. Volebat fiquidem abbas Ciftcrcti Apoftoltcae fedis legatus. quod comes Toloianus, dummodo hxreticos de terra fua expellerer, omnes dominicaturas & proprietates fttas hoberet integras & illxfas. Illa etiam jura ^ux habebat in caftris aliorum haereticorum, qux de feudo ejus erant, qux idem comes di-ccbat effe ad minus quinquaginta, volebat prx-f*fus legatus, ur quarta vel etiam tertia pars cederet in proprietatem comitis fupiadifti. Sprevit fupradiftus comes illam magnam gratiam, Deo utique in pofterum ecclefix fur providente: & ita omni beneficio & gratia reddidit fe indip.num. Tractatum fuit prxierea in prxdifto colloquio de pace reformanda inter ecclefiam & iuum immaniflimum perlerutorcm, comitem videlicet Fuxenfem. Ordinatum etiam fuit ad preces regis Aragonum, quod fi comes ille juraret mandatum ecclefix fe fafturum, juraret etiam B quod crucc-fignatos, praecipue comitem Monttsrortis, de cetero nullatenus impugnaret, comes nofter redderet ci illud quod jam "habebat de terra ipfius; praeter caftrum quoddam quod Appamix nuncupatur. Caftrum liquidera nullomodo recuperare debebat propter multas canfas qux inferius exprimentur. Sed Deus aeternus qui abfeonditorum eft cognitor, qui novit omnia antequam fiant, nolens tot & tantas immanifllimi hoftis fui crudelitates remanere impunitas, fcienfque quanta mala de hac compofitione contingerent in futurum, alto fuo incomprehenfibili judicio induravit cor comitis Feuxenfis, ita quod noluit recipere pacem iftam: Deo utique ecclefiam fuam sniferi corditer vifitante, ut dum hoftis pacem recipere rccufaret, futurx deinde turbationis fux ipfe jam confirmativam fententiam in fe daret. Nec prxtereundum, quod rex Aragonum a quo comes Fcuxi tenebat pro parte maxima terram fuam, in caftro Feuxi pofuir cuftodes milites fuos: ft coram epifeopo Uti* ccnfi dc abbate Ciftercienfi promifit, quod per terram illam nullum malum inferretur Chriftianitati. Juravit etiam idem rex coram dift's legatis, quod fi comes Feuxi unquam a communione pfanftx ecclefix vellet recedere, & a familiaritate & amicitia & fervitio comitis Montis-fortis, rex ipfe ad primam fxpediftorum legatorum vcl comitis noftri requifitionem, in manus ipfius comitis noftri traderet caftrum Feuxi. Super hoc dedit rex comiti noftro liitrras luas pa'entes, conventionem iftam plenius continentes: it ego qui litteras vidi: tenui, ft diligenter infpext, reftimonium perhibeo veritati. Sed quia male poftea rex fervavit quod promifit, & quantum exinde noftris reddiderit te infamem, luce clarius innotefeit.

CONCILIUM ROMANUM

u o Otto fmpbaator quartüs

Per Innocentium papam imperio depolitus eft anno Domini MCCX

A *Cta concilii treviffime Paimerini in* cArwwro *bit vertu defcribit* Otto Roma ab Innocentio coronatus, ftatim cum Romani^pugnans Ùrbe pellitur, & contra pontificis, voluntatem plura oppida in Apulia capit, Siciliam quoque fux ditioni adjecit. Quapropter eodem anno, habito Roma concilio, imperio deponitur. *Eadem Natultrut* Armo 12)2. Pontifex Romanus, *tnqnit*, monitum! prius imperatorem per litteras & nuntios, deinde ut rebellem apoftolica: Cedi, E&inobedicntem, anathemate prirhum, deinde in pertinacia perfeverantcni, in concilio prxfuhina, quod Romx tum Innocentius celebrabar, ab imperio depofitum pcrcuiCt & pronunciavit. ZAes *Naxclernt.*

Otto imperator, omnium heminum erga fedem apoftolicam ingratiffimus, ftatim quam dia* dema imperii ab Innocentio papa anno Chrifti millcfimo ducentcfimo nono, quinto Idus Ûftobris confccutus fuiflet, in Tufcia hxrens, anno fc-

CIIK

ANNO CHRISTI

"equente Hagrans odio Friderici regis Siciiix, qui erat nepos Philippi ducis, fimulque xfluans cupidnate regni Sicihani, aHoiumque bonorum ad ecclefiam K.manam Ipedantium, omni conatu egir, ut Fridericum tub eoprxtexiu, quali is imperium ambiendo pacem tmpern tmbarer, e regno Siciix, quod erat ecclefix ieudum, expelleret; coque per vim potiretur.

Innocentius papa epiâola centefima oduif.ertma uda va, & centefima ortuagefima nona, Orioni refcripfit, fe neque Friderico neque ulli alii fauturum vel auxiliaturum juxta pacta inter utrumque conventa, verum cum regnum Siciiix fit fcudum ecclefix, non porte intermitti, quem paterno affectu Otto a fe moneatur, ut a regni Sicil.x invafione abftineret, dc contra jura & patrimonium ecclefix, prout jurato projnilcral, modis quibus pjflct oinnbus tueretur ac defenderet; aiioqum futurum ut anathematis gladio feriretur.

Hanc paternam admonitionem pontificis Otto imperator xgre terens, litterifque acerrimis mentis ingrajiilitT-T indu ibus pixmiflis, conrra juramentum poniifu ptxtbtum, Tulciam & Marchiam peragrando, Falilcos & Flaminiam fubigendo, Apuhx, Siciiix, & Capix urbes ubfidendo, ccteraique tetra» tad tandi Petri patrimunium pertinente» invadendo, quart furiis agitatus, omnia pads, etiam pirata, de turibusecclefix defendendis, de pace inter Philippum Francix & Fridericum Siciiix reges componenda iacrilege violavit.

Quare cum illum fruffra fxpius admonuiffet, & frequenter anathematis gladium eidem comminatus tuiffet, tandem evaginatum in contumacis verticem ereruit, vibravit, impegit, & per lententum hanc 1)nodalem I.otlcm ecclefix declaravit, paludamcntoquc imperiali exutum imperio privavit, coque per Suffridum Moguntinum archiepifeopum denunci.uo, cledorej impetit, Francofordir decimotertio die Decembris congregati Fridericum regem Siciiix eidem in imperio fubrogamnt. Qua occaGone fautores Ottonis, circa felium Michaelis totum epifeopatum Moguntinum invadentes, incendio ac rapinis ecclefias, monalleria, filias, ac cunfla quxvis obvia dévaluantes, totam fere terram detolavenint. *Chromem Htrfaugienfe, ÎT Vfpergcr.fi>,*

CONCILIUM ARELATENSE

A Thcodifo S A. !.. celebratum an. MCCX. In quo, Raymundo comiti Tolofano conditiones oblai.r, q;; bus r< I jnciuarctur cum ecclefia, & ab co rejecta: .

Ex Colùrti. A IP. M. II. XI.

QUI comitn Raimunii gtfia fmpfit Te-C EÎ 'agum idi-m iti, aut' " f'i, GKi..n- r atr..? m /-. ? >.j R.':jw m, /taamundum, oi.i.ik»» >'. ~-..t d· -t -Jit ia»»·tum, fiatim elji r«fix at Ou j .rgato ΓAro..';*«, dumqm diftam' A't.Jlr, ubt dc »p;> /lofiendum effet, inter.~r In aciibcrat.ir.tm ad-uElum efl : paruifft Raimunaum, C veniffe : ob.atai fuije imaitionei, quii-ui lum r.ciifia re;mrr.rurr/ur rd, quia fntriurtl erant, obiatai privatim a? uno t oatribui, totiui uη,,.I. Innic, nec promu.\at.I In eut.m capit.bui cOnuiti-ncs i.la' tempit..rna< tuiffe.*

L Comes Rav mundus arma ponet, cofqucdimutet, qui inppctias ipfi venerunt, ne unoquidem retento.

II. Ecclefix obfequens ent, omnefque impendsôt induras reiariier: ei'.ur, quanciu vivet, ablque ulla contradictione fi.bxctus cut.

III. In tota *c/us ditione nemo niti* duobus carnium generibus vekctur.

IV. Idem expellet cpcictquc omnes hxreticos, eorumque foederatos, ab omni tua dmonc.

V. Idem tradet Legato & comiti Montisfortis, omnes dc' fingulos qui ab <o indicati luerint, ut dc ut .«d arbitrium rtatuant: idque ante annum ver entem.

VI. Nemo in vus dmone, five nobilu ille fit, five iccus, vefiimenta ulla gcftabit prctiof.i, ltd tantum cappas nigras & viles.

VII. Caliclli omnia arccfque munitas fux ditionis, dcfirui £». lolo xquari faciet, re nulla ex us rc-frcla.

VIII. Nullus ex full, licet nobilis, habitabit in ulla urbe vel arce, led extra, rure, quart rufticani ertent.

IX. In iota ejus terra, nulla tributa folventur, prxtcr antiqua *& legitima qux iolvi* & exigi iolebant.

X. Unufquitque qui famiiix caput eft, quotannis denarios quatuor Tolofanos perfolvat legato, vel iis per quos exigi legatos jurteit.

XI· Decimis *de lundis* lins reilmii faciet, & emolumenta omnia qux inde homines fui perceperint.

XII. Cum legatus per comitis terras & ditiones equitabit, neque ipfe, neque ullus ex ejux comitibus, five magnus; five parvus, lobent quidquam de fuo, & impenfas nullas t.,cient. Nihil ab eis exigetur: nihr l iis contradicetur.

XIII. Cum prxdiâa omnia Raymundus comes perfecerit, trans mare ibit ad bellum conti a infideles Tureas, idque in ordine S. Joanms, neque huc unquam redibit, nifi fuerit ipfi a legato prxlcriptum.

XIV. Portquam prstdiâis omnibus fatisfecerit, d.tiones omnes fux, quandocumquc ipfi libuerit, •b eodem legato & comite Montisfortis ibi rcflituentur.

Hae conditionei (ait idem author) Raymundnt comit uju excepit: citm^ue Hiat oflendiffet r.-.g^num, qui cum in eadtm urbe verjai.itur; od cum RiK; Habet, inqu.t. Cffcnfut itaqui Rasmundn., mfa.utato legato dtfceffit. Tolofatibui conditionei Jisi propo/ilat exhibuit, quibuj cum viderentur imquioret, dt communi corÿlio ftatucrunt opem comiti Juo Jcrendam, pereundumque pohui, quam Jinendum, ut tam indigne haberetur. E .dim capita per cct ra< diticnn Jure urbf, cum circumtuliffcl, idem omnes ac Toloja Jiatuerunt.

G C. Quod vero an author idvm, idcirco vocatum elfe Raynuinduro ad Arelateidc concilium, quia niton drhnitum in 'villa S. Æcidn fuerat, ob difficultatem nv|ntu: faifum elle conflat, tum cx ver to's hiflonr A biernlnim, qu« tetulimu» p j<. tum ex .ccuorum ad Innocent'um III. ep'ft'-l». quam vide m V-utenli concilio ..d r.nnum MCCXT1L

Ӕg, ms®^a^s«^a«g^axsQ^s«a^n^aM:ci«a^sg«ff«a«a«g^~^~'

CS» KELMOELLOCENSE CONCILIUM IN IRLANOIA

In quo lis quxdam inter canonicos Ymdiccnfes coram Cafcllenfi archiepiicopo agitata .

Anno 1x10. *vol* in 1. *habitum.*

LOcus ifte , modo obfcurus , fitus erat in Irlandia in ditiocM Cafellentis archiepifcopi ; ibi vero concilium circa annum mo. convenn fe diicimus ex his verbis Innocentii III. papa in colle&ionc epiftolarumejnsBaluziana bt>. XHI. epift. IÇJ. £x *litterii tam fapradifii archicprcopi* (Caiellénfis) yuan* *capituli eccLfia'Um.iictnfii* (Kmckii urbs modo everfa) *accepimut, quod cum tint 'aper elcEitonc* ac ordinatione (in epifeopun Ymehcenfe) *fap* difh PT. quam etiam nutoufaam ejui exceffibut in conci.io apud Ke.mc*. ó:a ct.eoralo caram pref-to en^icpi lopo inter* U. *flurn ££ tJ canon:cb< quejio] 'u-ffet. d? demum* ,a^ *utraque parte* ı ; *noflram andient:a·η appeilotum &<:.* Hxc tantum de concilie , omr. - bus conciliorum colledoribus huc ufque ignotu.

gÿ» NORTHAMPTONENSE IN ANGLIA CONCILIUM.

Quo Joannes Anglia rex a communione ticlcfia: exors declaratur,

ANNO MCCXI. HABITUM.

IW *QUet turee Anglicanam ctt.efiam per koi an nn agitarunt , ex hiflsru ec..fijql.ee note Junt . Joannet rex Stcplanw'i (. antuarix arebttp;·- topum e.,Dum agfiojlcrc rec-Tarat . Ea de ca.< i mtcrdifii cenfura Angha fu-jeEl.i ell . Tune •i';· turn tH conct.ium, de quo U tAıηı ex annal. Morgan. ad bunc annum ita differ££.*

Quidam cx c-pcllanis domini papx legatus venit m Angliam, & a regiis cuftoditus, legationem fuam eft exeeutus. Denique coado concilio apud Nonthampton, prxfcntc rege Joanne B fi< proceribus Anglix , cum idem rex ccclefix fanstacerc nollet, coram omni concilio & in falient (uam a legato , viro virtutis, confiantes cxcu.nmumcatus denunciattir . Plures Ctiam mt ne ex ore domini papx per legatum intentantur, qui omnia réx pro nihilo duxit. Auctor annalium Wavcrlejenfium hoc concilium ad an. num iequentem refert, & plura de colloquio fic mutuis minis regis fle legatorum papx habet in Annal- x»

a Roberto de Corceone, cardinale,

Legato apoftolico celebratum, pro reftituenda ecclcfi.iftic< difciplina, anno Domim MCCXII.

PRÆFATIO. C

CUm cx injundo noftrz legationis officio teneamur quz funt plantanda plantare , fic extirpate qux viderimus extirpanda, ad hoc ut frudum faciamus, fic fruftus nofter maneat ad informationem Ecclefix, auctoritate Domini Papx fic noftra , cum aflcnfu prxlentis Concilii , communicato virorum prudentum fic religiofo-D rum confilio, confli udones qux fcquuntur, duximus promulgandas.· Incipientes a fubditis tanquam a pavimento domus Dei vario lapide ftrato, ut per medios quafi per parietem gradien-\ tes;, ad epifcopalc falUgium quafi tedum perungamus .

STATUTORUM CONCILII PARS PRIMA. E

Ad clericos fxcularcs.

TITULI CAPITUM.

1. £>r *vita (J boneftate clericorum* .
X. *Ut qui horarum principio vel fim interfuit , in medio fe abfentantei , non recipiant portionem.*
3. A> *bénéficiait habeant canet aut avei ad venandum ;* Ü *in equu phalerat inhonefiai* .
4. *L't qui funt in facru ordinibui pariter ££ bénéficiât!, focariai non habeant.*
J. *Ut quilibet clericui pralato fuo obedi.it, eidtmqne confiteatur.*
6. *De clericu advocationem exercentihu' : & advocarit qui bénéficiâti non funt* ı
J. *De clericu .qui juramentum jecerint de non commodando, mutuando, & fidejubendo.*
5. A> *admittantur quafluarn pradicatorei.*
9. Ar *Sacerdotes ignoti admittantur adcelcbrandum fine idoneo teftimmto.*
10. *Ne excommunicatus, interdiElut, ignotu i , vel aliexui parochianui laicui, adfcpulturam, vel ad communionem admittatur.*
tI. De paElione vel exaEiione φτο *JWiffti* \ *dequt facerdotibut, qui eorum multitudine onerati, vel conduELtioi alior facerdotei habent , vel ficcas Miffat faciunt.*
11. *Ne ad firmam accipiant, vel dent ecclefiai, neve confeffionct audiant alienorum.*

13. *No*

λv·vo CHRISTI

If. Ne feilto bemficiorum fiet.
14. *Ne decanattu rurales pro pretio conferantur.*
1$. *Ne arcbidiacmuii pretium exigat pro redemptione procurationum ab eccicfiis Vlfilat.*
16. Ne i» 'domibui clericorum , religioforum , &c. fiutt inboneflu comeffationet , indi talerum, Ü aiio indigna .
17. *Vt cap-tula conventuaiium ecclefiarum pralalnm entra eligant , fi in fuo collegio non* rc-, *periant dignum.*
J$. *QsiomoAo confirtnda a capitulo beneficia, O cieitiones in ecclefiii facienda.*
Ig. Ne plura babtant beneficia quibui cnra fit animarum.
20. Λ» *beneficia fint haecditaria , O ne pro danda liantia docendi, aliquid exigatur.*

CAPUT I.

De vita if boneflatt clericorum

Et quoniam «x *ufu cognofcitur vir , it ab occurfu jactet jenfatut: it amiflus corporis* , ό* *rtfus dentiunt* , é* *tnctffus botnmis , enunttantac illo:* prxfenris concilii audori* tace inhibemus,ne clerici tonfuram habeant fimilem laicali, fed rotundam & circularem, & irreprehenfibilem . Przcipirnus étiam, ut fint in habitu, & gcftu, & converfatione honefta , abftinentes fe à confabulationibus frequentibus vel vitiofis in ecclefia & in choro , & a fuper* fltia deambulatione & mora extra cho-rum dum horx cantantur, vel MifTacelebratur, per quz divinum officium impediatur vel fcandalum generetur. Nec fine jufta caufa, maxime in majoribus folemnitatibus, poft evangelium a choro exeant ante finem Mifiz. Si quis autem contra hanc conftitutionem noftram venire przfumpferit, fi monitus a przlato fe non correxerit , beneficii fui fufpenfione muldetur, Quod fi adhuc contumax extiterit, a fuperiore excommunicetur.

U. Vt fui horarum principio vd fini interfunt, in medio Jc abfentantes , non recipiant portionem.

Quia vero in qmbufdam ecclefiis confuetudo reprehenfibilis inolevit , fcilicet quod quinam canonici & clerici in horis anniverfariis, pro quibus aliquid percipi debet, principio vel fini interfunt, in medio fe abfrntantcs, ut inde portionem recipiant : talem confuetudin^m reprobantes , ftatuimus & diftricle przcipimui decanis ecclefiarum, & his ad quos horum corrc&io pertinet , ut przditlam confuetudinem vitio cupiditatis & negligently indudam exftirpare procurent , increpando delinquentes, & (ubtrahendo cis alias debitam pottionem.

JU. Ne bénéficiâti babeant cenes mi aves ad venandum, ér in efuts pbaieras tubone/las.

chr isti ·>>>

Prohibemus etiam univerfis clericisbtneficiatis, ne canes aut aves habeant ad venandum vel aucupandum , iaut vcnationi five aucupationi intervient. Et ne habeant in equis phaleras inhoneftas , aut fellas ihhcnefle depidlas, fed unius coloris tantum, non ad intlar vanitatis frcularium hominum; cum ex his Deus tentari videatur, & honcftas ecclefizde* formetur . Hujus autem conftitutionls tranigre(Tores , poftquam à prxlatis Tuis moniti fe non correxerint, poena przdida decernimus percellendos.

IV. Vt fui funt in facris ordinibus, pariter ér bénéficiait, focarias non babeant.

Inhibemus etiam diftridius, dc clerici in facris ordinibus conftituti, ctiamfi bénéficiât! non fuerint, in propriis domibus, ve! in alienis, publice focarias habeant, unde fcandalum oriatur. Quod fi aliqui contra hujus conflitutionis tenorem venire przfumplennt, & ad admonitionem przlati fui focarias non dimifcrinc & a fe prorfus non expulerint : elapfis quadraginta diebus à prima die monitionis, noverint fe excommunicationis iententiz (ubjacerc. Idem etiam de bcneficiatis duximus ftatutndnm , adjicientes quod poft tempus przdidz admonitionis, ab officio & beneficio fe noverint effe fufpenics, nec abfoivantur , vcl aj beneficia reflituantur, nifi gravi ab epifeopis fuis injunda poena.

V. Vt quilibet ekricut praltto fuo obediat cidemqut confiteatur.

Przcipirnus etiam, ut quilibet clericus przlato fuo debitam obedientiamexhibeat , & eidem przlato fuo , & non alii confiteatur, nifi dc confenfu fui przlati, vel ab co licentia expetita. Hujus vero mandati tranfgrr(lores, pœnz prædicïx de habitu, clericorum volumu* fubjacerc.

VI. Dc chricis advocatione cxtrcentihtit : it advocatis fui clerici non funt.

Przterea inhibemus arftius, ne canonicus aliquis, vel afiüs clericus fufficicns habens beneficiumecclefiuflicum, paétione interveniente advocationem exerceat, r.ec cautas penitus dcfperatas fcienter allumat, nec cas malitiofc protrahat, vel earum proceiïum dtbitum per malitiam impediat, ncc in contumelias partis adverfx

anno CHRISK verlx prorumpat. Sed fufeepta negotia fideliter & diligenter exerceat fecundum veritatem, & nullum jus falfum allegans, erga judices fe habens reverenter pariter & modefte, Infuper idem diftridius inhibemus, dc iub excommunicationis inferende pœna prxeipimus , decanis & aliis perfonis habentibus ccclcfiafticam dignitatem. Inhibemus etiam, ne advocati beneficia ecclefiaftica non habentes, immoderata falaria exigere aut extorquere prxfumant. Quod fi quis contra hxc impiqbe venire prxfumpferit , nifi monitus a prxlato deftiterit; fi beneficiatus eft, beneficio privetur; alioquin excommunicetur.

VU. Dt chricis gui juramentum fecerint dt non commodando, mutuando , fidejubendo .

Infuper prohibemus, ne clericus aliquis vel perfona ecclefiaftica juramentum faciat dc non commodando libros , vel domos , vel alias res , vel de non mutuando, five denonfidejubendo pro aliis, & ne excommunicatio fuper hujufmodi fiat : & fi qua fada eft eam authoritate apoftolica & noftra relaxamus , & diftride prxeipimus non fervari. Si quis vero hujus prohibitionis noftrx contemptor extnerit: fi monitus fe non correxerit, & beneficiatus fnerit, a beneficio fufpendatur; alioquin excommunicetur.

VIII. Ni admittantur qua/luarii ' fradicotorct.

Diftride quoque prohibemus, nequis fit quzftuarius vel conduditius przdicator ' nec talibus officium prxdicationis committatur, nec ad prxdicandum admittantur, five reliquias portent, five fine his accedant; nifi ex juftacaufa, &cum litteris lui diœcefani . Nec prxdicatio alicujus provincix eis , vel quibufdam aliis , committatur ad firmam . Tranfgreflbribus hujus conftitutionis pœna fupradidx fimili percellendis.

IX. Nt facerdotes ignoti admittantur ad edebrandum fint idoneo trfiimonio.

Ad hxc inhibemus diftridius, ne facerdotes ignoti, de quorum ordinatione non conftat , ad divinorum celebrationem admittantur , fine litteris teftimonialibus , vel teftimonio bonorum virorum: & eos qui contra hxc venerint decernimus puniendos arbitrio prxlatorum.

A

X. Ne eueommunicatut, intcrdtffur, ignotus, vd alienus faroebtanus latent , ad jcpulferam, vei ad communionem admittatur. chius ii

Similiter prohibemus, ne excommunicatum aliquem, vel inxerdidum, vel penitus ignotum, vel alienum parochianum laicum, in prxjudicium primi lacerdotis, vel ad fcpulturam, vel ad communionem euchariftix fcienter aliquis facerdos admittat , 'prxeipue in folennitate pafchali. Tranfgreffores vero, fi qui luerint, B pœnx prxdidz dc quxftuariis fubjaccbuat,

XI. Dc fadtone vd cuaFlione fro Mtjfis : dtfUt Jacerdotibus fwi carum multitudini onerati , vd conduSlitios ahot facerdotes tabent } vei fucat Mtfias faciant.

Prxterea a viris ecclefiafticis monftrum avaritix extirpate volentes, authoritate legationis noftrx in virtute Spiritus fandi prohibemus , ne pro annalibus, vel triennalibus, vel feptennalibus C Miffarum faciendis , laici vel alti dare aliquid vel legare cogantur in tcftamcnto : & ne fuper his aliqua padio vel exadio, vel fub aliqua fpecie palliata , a facerdotibus vel aliis mediatoribusfiat : & netuperfiua multitudine talium annalium feonorentfacerdotes, adquxexplendahonefte fufficerc non poffint , & propter qux ipfos oporteat habere conduAitios facerdotes, vel alia eis venderefactenda . Nec , ut a prxdidis feexonerent, ficcas Miffas faciant pro defundis, fub eadem diftridione prohibemus , ne facramenta E ecclefiaftica vel facramentalia ullo modo vendantur, ficut in concilio Lateranenfi eft inftttutum.

XIt. Nt ad firmam accipiant vd dent codifias . neve conjefjiones audiant alienorum .

Authoritate quoque prxdida firmiter inhibemus, ne qui proprias ecclefias habent, alienas ecclefias ad firmam recipiant : & ne , fuis dimiffis, in alienis ecclefiis capellani exiftant, aut proprias dent ad firmam: fed per fe ipfoscuram E exerceant, nifi forte eos abcfTe ex jufta cauia oporteat, & de licentia fuperioris. Ec ne quis facerdos fine mandato fuperioris , aut ejus qui in aliqua parochia curam animarum gerit , confeffiones recipiat , omiflis propriisfaccrdotibus, vel contemptis , nifi in articulo oeceffitatis. Tranfgrcflores autem pœna prxdida dc quzftuariis ftatuimus percellendos.

a

G53-.

ANNO CHRISTI

A*uo collegio idoneum non invenerint » extra eligant, & promoveant in prela* tum : nec unquam prohibeant, ne tra* dUtus fiat de aliena periona.

a^no christi ..'r.

IIII. Nc ftflia beitefitiorum fiat,

Praeterea adherentes Concilio Turo* nenli , le&ionem beneficiorum cccieiia-/licorum & divifionem prebendarum βε-ιi prohibemus , decernentes irritum & inane , fi quid contra hoc fuerit attentatum.

A7K. *Ne decjnatut rurtlti pro pretio conferantur.*

Inhibemus etiam ne deccnatus rurales ad tempus vel in perpetuum pm pecu* nia vcl aliquo precio alicui conferantur, ficut ftatutum eft in concilio Lateranenfi &'luronenfi. Eos qui contra hxc venerint decernentes, prxter pcenas in conciliis comprehends , juxta prxlatorum arbitrium gravi poena pledendos.

XV. *Ne atcbidiaconut pretium exigat pro rCdemptione procurationum ab ccclcjut fmax non xnfitat.*

Firmiter etiam inhibemus juxta con.^ cilium Toletanum , ne quis archidiaconus exigat procurationem aut precium pro redemptione procurationum ab ecclcfiis quas perfonaliter non vifitat , & quibus debitum vifitationis officium non impendir. Si quis autem contra hoc venire tentaverit ; fi monitus non deftiterit, prxdidas procurationes libi fubtrahi prxcipnnus , ut in co puniatur in quo deliquerit. Si vero nec per hoc corredus fuerit, excommunicetur.

Λ17. Nc *in domibut chricorum ir nligiojo-Prum, &c. dant inbonejla comi[jatunet, ludt ta.drum,* er *alta tndtgna.*

Ceterum inliibefnus ne in domibus clericorum, vcl rehgiotorum in clauftns, vcl in atriis ecciefiarum , vel in aliis locis ubicumque vinum vendi contingit, xcligiofi illi qui przfunt , inhcneftas comcilationcs vel ludos talorum fieri permittant , vcl conventionem ribaldorum ibi recipiant. Item ne in locis fitis extra clauftra , fua authoritate idem fieri fatur: firmiter prohibemus . Tranlgreflonbus pœna prrdida contra quxftuarios pledendis.

XVII. 17 *capitulo convcntualium ecciefiarum pr ilttum txtra eligant, fi m fu3 cellegio non repcriant dignum.*

Prjcterca capitulis conventualium ecclcfiarum diftridc praecipimus, ut cum eledionem pradati facere debent , fi in

XVIII. *QittiuHi cvn/mxili « cepitxlo beneficia ér elcfltonct in ccclefiit fatiendet.*

Infuper ftatuimus & praecipimus firmiter obfervandum, quod quando beneficia ecdcfiaftica vacant, qux funt a capitulo confeienda, vel eledíones fiunt in aliquibus ecclefiis , publice prxfigatur prima qux ad notitiam abfentum pofiit pervenire : ad quem diem abientes & ~~precipue relidentes commode~~ valeant convenire : qua die illi qui conveniunt in capitulo potellatcm habeant de przdiÜir difpoucndi & ftatuendi quod ecclefix videbitur expedire . Alias quod ab ets fuper hoc padum fuerit, decernimus irritum & inane.

XIX. *Ne plura btbca ui r lcncfcia çuibut tura fit arienarum .*

Ad hxc prxdida auchoiitate decernimus , ut fi quis prxlatus perfonatum , cui annexa eft cura animarum....... tam dans quam accipiens fe noverit excommunicationis vinculo innodandum . Sed & fecundam eledionem decernimns non tenere . Infuper ftatuimus quod fi quis in diverfis ecclefiis live in eadem plures habuerit......... five curam animarum in pluribus eccltfiis, uno illorum beneficiorum quod maluerit infra duos menfes dimiilo, altero fit contentus, alioquin omnes patronatus amittat , & aliis perfonis idoneis, ab his ad quos collatio pertinet, conferantur.

XX. *Ne beneficia fint bareditaria : fr ne prç danaa licentia decendi, aliquid exigatur.*

Inhibemus etiam, ne quis aliquod beneficium ccclefiafticum fibi hxreditario jure vendicct , nec eodem jure a quoquam alii conferatur . Et ne quis pro danda licentia docendi, vel pro fcholarum regimine conferendo, ante vel poft aliquid exigere vcl extorquere prxfumat. Si quis autem contra hanc conftitutionem venire, vel in fraudem ejus quicqunm facere prxfumpferit : fi monitus a przlato fuo non emendaverit , a beneficio ecclefiaflico impendatur. Alioquin fi contumax fuerit, excommunicetur.

STA-

anno CHRISTI

STATUTORUM CONG PARISIENS

pars sbcundA.

Ad viros regulares.

Nunc ad viros regulare* fic ad religiofss perfotus , quaii ad domus Dei parietem ir*nfeamus : qui quanto arâius fe divinis obfequiis manciparunt, * tanto ab inquinAmentis hujus jnundi abdicare tenentur.

· F'''> tən· ro le may» at S... H.

TITULI CAPITUM PARTIS SECUNDÆ.

/ CAPUT I.

De ingreflu fimoniaco in religionem , <7 de proprietate .

De ingreflu itaque monachorum fimoniaco licet habeamus lpeciale mandatum domini papx ad archtepifccpos & epifcopos per totum regnum Francix, quod in hoc articulo bene fuihcere poteft ; tamen cutn monachi & viri reiigiofi non tantum rebus mundanis, fed propriis voluntatibus renunciavcrint , id prxctpue cupimus ftatuendum, quod in regula B. Auguftini & B. Bcncdidi condat elle ftatutum . quod nullus omnino regularis proprium habere pratumat , Priores tamen & adminiftrationem habentes , de generali licentia prxlatorum fuornm, ad communem ufum habere poliunt ea qux pertinent ad luam adminiilrationem . Clauflralis quoque aliquid modicum poteft ad ufum luum habere I ita tamen , fi prxlatus fuus ei fpecialiter dedent , vel conccferit .

11. fic aliquis recipiatur infia 16. annum.

Juxta xtatem recipiendorum ad religionem, cujufcunque fuerint ordinis, diftri&e prohibemus, nc aliquis recipiatur infra odavum decimum annum.

111. Ut fiufpcsli ofliola vt divtrforia obflrmntur.

De fufpedis oftiolis & diverforiis , five in abbatiis , five in priorat'bus, five in quibufdam locis ubi reiigiofi convcrfantur , ne qua occafio diabolo detur , diftrifte prxeipimus , ut omnino obftruantur per epifeopos locorum .

IV. Ut infirmorum babeatur diligens cure, & elctmojynst facienda.

Cufti ad opera mifcricordix indigentibus exhibenda , non folum regulares , verum & fxculares exprxeepto Domini teneantur; religiofismaxime prxeipimus, ut curam infirmantium & debilium operam adhibeant diligentem, & reditus affignati eleemoiynx nullo modo imminuantur, vel aliis ufibus deputentur, & lubtradi reftituanrur. Idem de infirmatus duximus ftatuendum . Ita quod fecundum loci facultates juxta uniulcujulque debilitatem vel infirmitatem omnia cis nccelTaria provideantur .

V. Ut reiigiofi fint bojpitalcs : it ne fraus circe tlctmoiyt.es fiet.

In hofpitalitate quoque exhibenda , non

ANNO chrîsti «»■· ——non tantum potentibus ôc famfftaribus, (ed pauperibus & magis induentibus, fecundum uniuicujufque condicionem & loci facultatem, przcipimus, ut in necelhriis adhibendis curam adhibeant. Przcipimus etiam, ut eleemofynz pauperibus deputatz fecundum uniuicujufque domus conflitutionem, five in cibariis, five in veteribus indumentis, vel calceamentis, nullatenus eis fubtrahantur, ut caufa familiaritatis illicitae alus conferantur. Sed fi qui circa hujus diftribu tionem fiaudem teciffe convidi fuerint: quafi imitatores Judz, qui ea quz mittebantur in loculos Domini ad opus pauperum, fraudulenter alportabat, a przlatis fuis graviter puniantur.

VI. Vt nulltit occafione nationis tantum modo fit idoneus, tb ingreflu religionis repellatur.

Cum Apoftolorum princeps dicat. *In omni genit, gui timet Deum' ir operatur jufitiam, acceptus tfi illi*: diflridle przcipimus, ut remota omni acceptione perforai um, nullus occafionenationis tantum, dummodo alias honeftus fuerit, & ecclefiz credatur effe utilis, ab ingreffu religionis repellatur.

I'II. Nc ufurarii, vel cxcommumcati ad religionem,fepuhuram, &Jaero* menta recipiamur.

Ufque adeo quorumdam invaluit etiam religioforum cupiditas, ut manifeflos ulurarios & alios excommunicator, feu nominatim interdi&os, ad religionem, vel fepulturam, vel alia facramenta, irrequifita (ui przlati licentia, recipere przfumant: propter quod multz ecclefix non modicum damnificantur. Quod dc cetero diftriôe fieri prohibemus: & fi fadum fuerit, ad damna refarcienda illx ecclefix compellantur. Et fi ufurarios acceperint, ufuras illas a quibusextortx fuerint reftaurent; vel fi inventi non fuerint, dentur pauperibus per epilcopos locorum.

IUI. Ut qui uni cunebio alligatu: eil, in alterum non recipiatur.

Cum quidam monachi vtl religiofi igne cupiditatis adeo fine inflammati, ut in variis ccenobiis varias fraternitates venari non erubefcanc, ut boc prztextu promoveantur ipti vel aliqui fuorum ad aliquem prioratum, vel aliamquamcumque admimflrationem: przcipimus. ut nullus, ex quo alicui loco religiofo vinculo profcffionisfuerit obligatus, rccipiatur in aliud coenobium rehgiofum nifi vehementius przfumatur, quod imeera devotione illud requirat, vel hoc ipfum fiat cum licentia abbatis.

ANNO chrisți ·*·»·

IX. Ne rcligiofi utantur tbirotbecis albis calceamtntis Jocularibus,' Ü aliis minus deunttbui. Entra refillortum nt∧ comeffentur.

Cum non tantum a malo; fedabom* ni fpecîe mali abftinere nos omnes oporteat, & maxime religiofos, ne inordina»®'tus eorum habitus vel geftus poflit offendere oculos intuentium fxcularium, unde religioni plurimum detrahatur: inhibemus diftriâe illis authoritate apoftolica, ne chirothecis albis dc corio quibus uti folent fxculares, & quz funt quafi fignum laiciviz, utantur; vel calceamentis fxcularibus, puta botellis, vel calceis nimis ftri&is & peracutis, vel pileis* quz vulgo dicuntur de coton, vel opertoriis pretiofis, puta variis, vel grifcis, vel de ciragrillis, vel de cuniculis, vel de venetis. Pannis etiam non utantur nifi nigris vel albis, dcnonlumptuofis, aut fellis piiftis, vel diicoloribus, fuis vel alienis. Infuper Angulares corneffationes extra refedorium fine licentia abbatis; vel prioris, abfenteabbate; vel iuperioris, ablentc utroque;

Ji. De multi: rthgiofa difciplina capitibus.

Cubicula extra dormitorium, nifi illis quibus permittitur propter officium fuum, fecundum ftatutunv ordinis^, litem in caθρὐυῖο, rumorem in clauftro, ingreffum u mulierum per loca fufpe&a, ludos illicitos, puta talorum, fcaccorum, alearum, & hujufmodi, aucupia, venationes, & illicita juramenta, cis omnino prohibemus. In monafterio quoque, dormitorio, clauftro, & rtfcé^orio, & aliis locis, fecundum ftatuta ordinis, filtntium diftrifte przcipimus firmiter obfervari. Si citca horum obfervantiam przlati eorum manifefte négligentes fuerint., & nimis remifli.· puniantur poena inferius pizfixa contra abbates & abbatiflas manifefte remiffas.

XI. Vt religiofo iter agenti nece(farta provi. deantur: ne cogatur Mendicare.

Quoticfcumque monachus, vel regularis canonicus egreditur e domofua, puta de licentia fui abbatis, vel przlati: przcipimus diftrifte, ut in equitatura & expenlis fibi & (otietati fur neceffariis er a przlato fuo, competenter provideatur, ne in opprobrium Domini & ordinis aliunde mendicare cogatur.

XII.

O1RIST1 '***.

XII. Vt fubditi bumiiitcr tbtdion: , ér pr«-loti dijcreto oc provide imperent .

. ^x. ... Quia *melior efl obedientie quam viflime ;* quia per vidlimas aliena caro, per obedientiam veto voluntas propria maciatur; fummoperc cavendam eft fubditis, nc vitium inobedientiz incurrant , fed prxlatis fuis in his quz fecundum Deum funt , & ftatuta fui ordinis, humiliter obediant & devote . Przlatis quoque nihilominus in periculo animarum tuarum injungimus , ut in exercendo fui magiftratus officio proprios motus, fcilicet rancorem & odia , vel affeåiones carnales non fequantur ; fed adeo discrète & roride in przcipiendo, ut fub przcextu debite fibi obedientiz fubditos fuos nullatenus fcandalizent : quod quandoque contigifle cognovimus , ut & vel bonefti de abbatiis fuis exire cogerentur .

XIII. Ne ebiatet prapofituret fuos dent monecbit ed firmem.

Confuetudo deteftabilis in quibufdam coenobiis inolevit , fcilicet quod abbates przpofituras fuas quibufdam monachis fuis refidentiam clauftri quoquemodo eludere cupientibus , fub cctta forma pecunia, dent ad firmam , & ab ipfis monachis recipiant inde fidcjuflores perfo. nas fzculares. Ex quo non modica fequuntur incommoda & fcandala; quia fi aliquid excrefcit fupra firmam , monachus illud quafi proprium fuum retinet. In quo etiam materiam babet inordinate vivendi. Si autem reditus prxpofiturz non fuffecerint ad firmam , quzi.c per fas & nefas unde poffit abbati fatisfacere quodammodo. Quod ne de cetero fiat, abbatibus fub poena fufpenfionis officii fui inhibemus.

XIV. Vt qui eb<eflo religionit habitu in foculo vivit, excommunicetur e Jeccrdotibut locorum

Quoniam quidam apoftatz falutisfuz immemores, abjeélo Dei timore, de ordine fuo egredi fine licentia przlatorum fuorum, & in fzculofzculariter converi fari, abjeilo religionis habitu, non ve. rentur: przcipimus , ut quoties hzc ad notitiam przlatorum pervenerint , ubi-* cumque invenerint tales . dummodo eis de veritate canonice conftiterit, excommunicentur a facerdotibus locorum ; dc tanquam excommunicari , ab omnibus evitentur.

Jtp. De excommunicant, vel interdtflit , re-hgsoncm ingredientibur.

Interea de ingrelluris religionem conftituimus . quod fi fint excommunicari, vc! interdidi, vel alia irregularitate vel obligatione alia przpediti, id primo ab?biti indicent; & fi eft cafus de quo ab eo poffint folvi , abfolvantur: fin autem, ad majorem ablolvendi remittantur . At fi per regligentiam vel ignorantiim recepti fuerint tales, & poftea per confcficnem vel alio modo de veritate abbati conftiterit, abfolvantur ab abbate. De eo tamen quod celaverunt , gravis eis poenitentia injungatur. Et fi talis eft cafus, in quo non poftunt abfolvi ab abbate : abbas bona fide apud cum qui habet poteftatem abfolvendi, beneficium abfolutionis procuret.

XVI. Nc monecbi per eccltfiat finguli ponentur, if [oli.

Cum in concilio Lateranenfi conftet '-efle ftatutum, ne monacht per villas <k oppida, feu etiam per ecclefias parochiales, finguli ponantur , δζ non foli inter fzculares homines fpiritualium hoftium conflictum expedient : przcipimus quod nullus tam reverendi concilii ftatutuni in hoc cafu tranfgredi przfumar. Quod fi per negligentiam abbatis vel alterius prxlati fuerit attentatum . per follicitudinem dicecefani epifeopi quam citius emendetur.

XVII. Ne quit duot priorotut (eu obcditntiet ufurpet.

Cum fingulos przlatos locis quibus przfunt debitam oporteat refidentiam & follicitudinem impendere , quod etiam circa fzculares in Lateranenfi concilio eft ftatutum: grave nimis & indecens , quod quidam religiofi duos prioratus feu obedientias fibi przfumant ufiirpare . Quibus timendum potius fuerat , ne , dum ad utrumque feftinant , neutrum paragant . Unde conftituimus , ut qulcumque contra hoc ftatutum venire przfumpferit, in condemnationem fuz cupiditatis utroque privetur, ipfo jure .

XVIII. Vt cltrici, vel monetbi , qui conjierationem fecerint , gradu excident.

A longe retroadlis temporibus, confti tutum eft in Chalcedonenfi concilio quod unum eft de quatuor principalibus, ut clerici fui monachi, quiconque conjurationum vclconfpirationum, cujufmodi

di publicis etiam legibus inhibitum, in- A currerint, cadant a proprio gradu . Et nos tam fandi concilii veftigia fequeri- res , id ipfum maxime de religiofis qui feriunt partes & confpirationes in capi- tulis, vel pro prxlato , vel contra prx- latum, vel pro quocumque privato commodo, decernimus ob.fervandum .

XIX. De Tligiofa advotationem cteertente.

Si quis religioforum , advocationis officio, zelo cupiditatis, fundus fuerit, in caufa ad fuam domum vel aliam reli- B giofam non pertinente , & maxime fine licentia fui abbatis · ipfo jure proprium fciat impofitum fibi filentium.

XX. Ut regularet fui tutra tlaufira jurifprudentia it medicina dent operant , nifi infra duot menfes redeant, fint etecommnnttati.

App. 14 Lite.. II.

Cum quidam regularium , ut verbis concilii Lateranenfis utamur , ftfo obtentu languentium fratrum confulendi corporibus, & ecclefiaftica negotia fidelius C pertraCtandi , ad leges mundanas legendas, & confections» phyficas ponderandas, ut jurifprudentix &'medicinx dent operam , de clauftris fuis exire non for* mident, & ex eo ipfo deficiant in interioribus, quando fe putant aliis in exterioribus providere : ipfius concilii veftigiis inhxrentes, praecipimus, ut nifi infra duorum menfium fpatium ad clauftrum fuum redierint , non obftante ab- batis fui licentia , quam dare non potuit, fint exccmmunicati, & abomnibus evitentur, & in nulla caufa, fi parrocinium prxftarc voluerint , admittantur .

XXI. ti(Uni jatiant in leih.

In contemptum regulx B. Benedidi, nullatenus permittendum eft ab abbate , quod monachi vel canonici regulares bini jaceant in uno ledo , fed finguli in fuis ledis , finguli veftiti fecundum ftatuta ordinis. Cum etiam de clericis fx* cularibus qui laborant incontinentia contra naturam, *propter fuam ira Dei venit in filios diffidentia ,* & quinque civitates igne combuflit , fit ftatutum in concilio LateranenG , ut fi deprehenfi fuerint , dejiciantur a clero, vel ad agendam poenitentiam io monafterio detrudanttir : multo magis circa religiofosqui iter perfectionis aggredi funt , hanc juris ieveritatem duximus obfervandam.

Efb. v

XXII. Ut numerus monachorum non minuatur.

Cum cultum Domini non oporteat imminuere, fed ad imitationem B. David pro viribus adaugere : indigrium ni* mis ell, quod in quibufdam prioratibus numerus monachorum ibidem Deo ferviencium diminuitur vel adnihilatur , cum ipfe facultates ecclefix non fint imminute aut diminutx. Unde ftatuimus, ut fi abbates vel priores hoc facere prxfumpferint, per follicitudinem dicecefani epifcopi numerus Deo fervientium loco fuo reftauretur.

XXIII. Ne religiofi juramentum f«tient de non commodando libros.

Interdicimus inter alia viris religiofis, ne emittant juramentum de non commodando libros luos indigentibus , cum commodare inter prxeipua miicricordix opera computetur. Sed adhibita confide- ratione diligenti , alii in domo ad opu fratrum retineantur, alii fecundum provi dentiam abbatis, cum indemnitate d mus, indigentibus commodentur. Ec amodo nullus liber fub anathemate teneatur: & omnia prxdida anathemata ablolvimus.

XXIV- Ut fui ftdittonet movent, tit mittentur in tellet , erilius in claufiro fermentent .

De perturbationibus pacis in dauftro,. d quorum quidam dicuntur movere feditiones, ut mittantur ad cellas : conftitui* D mus, lit fi abbati innotüerit, velexprxcipua eorum confuetudine, vcl alio modo hoc eos vitio laborare, diutius & ardius in dauftropermaneant, ne cxfraude tua videantur commodum reportare ,

XXV. Quod qui mertet fuas vendunt ed terminum, tf canui frofttr ipfum terminum, ufuranorum tuife oblidentur.

Omnes tam farculares , quam regula* ies , five clericos, five laicos, qui mercei fuas vendunt ad terminum , ut pro- E pter ipfum terminum eas carius vendant: tam pcena quam culpa ufurariosum apud Deum & homines decernimus obligatos.

XXVI. Ht tlerho vti iaito liceat prieratut

Prioratu» autem nulli clerico vel lateo liceat emere ad vitam fuam : nec in fraude hujus conftitutionis aliquid faciat Pr«-

"anno" CHRISTI rX/i, Prxc'Pue cum d;cat apoftolus : *omniN, fpet,t tttala abflmcte vos :* & in cleriro , teroPor'1 quxftus debeat reputari : nifi caufa meliorationis, vel pro urgenti debito, cum nflenfu diœcefani alicui conferantur . Laicis vero nullo modo den* tur.

XXV11. Nc ob ingreffuru tlateflrum paftui vel ve/limintum exigantur.

Praecipimus etiam fub pœna fufpcnfionis ab ingreduris chuftrum , vel partus vel veftimencum exigantur, neque denarii , neque aliud in fraudem prxdidorum , ita quod propter hoc non repellantur.

STATUTORUM CONG PARISIENSIS

Ad moniales.

TITULI CAPITUM.

viret regularet . .

C A P U T I.

ANNO CHRISTI

1. Ne circa moniokt vtrfentur clerici &* jcrwenus fujpcfli .

Quanto infirmior eft fexus muliebris , tanto monialium pixlati , circa earum cuftodiam, maj.rem dçbcnt adhiberelollicitudinem & cautelam . Unde conftituimus & diftridc prxeipimus , quod epifcopi diligenter inveftigent & procurent, ne circa mulieres tales, convertentur clerici vel fervientes, qui merito debeant haberi fufpeôi. Et ut non patiantur clericos fxculares cum juvenibus in monafterio vel in clauftro & officinis , maxime in locis fuipc&is , inanes habere confabulationes. ***Corrumpunt enim bonos moret colloquia prava. Sed*** ncc earum parentes habeant ad easiecretum acceflum fine tcftimonio leniorum, & omni fufpicione carentium mulierum , qux videlicet cum parentibus earum fciant, fiforte parentes earum non funt.

II. Ut fingula jaceant in ltflit .

Singulx jaceant in ledis fuis, non bina: .

111. Ne egrediantur ad vifitandos parentes , nifi cum cufhdibut boni teflimonii, it ad breve tempus.

Si quando „de licentia abbatiftx vel prioriflx, jufta caufa interveniente, txit-... clauftris ad vifitandos parentes ...Uos: fine cuftodibus boni teftimoniinon educantur , & infra breve tempus ad clauftrum redeant, nc in fxculo diutius converfcntur. ***Qui ctenim tangit picem, inquinabitur ab ca .***

IV. Cboreat ne ducant : quod n< facularibut quidem licet.

Choreas in clauftro nullatenus ducant, fed nec etiam in alio loco : quod nec etiam ixcularibus licere credimus . Te-cn,m Gregorio , melius eft die dominico arare, vel fodere, quam choreas ducere.

V. De vita it boneflate , ac paupertate monialsum.

Quxcumqne 'di&a funt de monachis , de habitu & geftuhonefto, de indumentis & calceamentis & coopertoriis religioni congruentibus , de non habendis propriis.- de monialibus fecundum ftatutn iuufn repetita intelliguntur.

"*ASxo CHRISTI

VJ. V: de benis monajltm tit in tommuni ' ntit/Jtrta [ubmtn:(lrentur,

Illud etiam inhoneftum omnino judicamus , ut propter vnflum & veftitum fingulis modica tumma pecunia: affignetur, & adeo in'ufficiens, ut aliunde cogantur', & forte ex ignominioia negotiatione , iibi neveflaiia mendicare . Quod potius volumus & prarcipiendo mandamus , ut de bonis monafterii fecundum facultatum exigentiam in communi eis necelfatia miniarentur. Si nutem facul-® tares ecclefiz ad hoc.non fuftxiant, numerus ibidem Deo /dcfervientium per cpiicopalem lollicnujinem ad eam mcdiccriratem reducatur, ut ibi rematentes poffint competenter vivere dc commum,

17/. *Ut tcnfiforet iit provideantur dfireti (T bontjh ..*

Inter cetera autem illud emittendum non eft, quod abbatifz & capellam eaum prohibent ipfis mcnialibus. ne aliis"" quam «pfis confiteantur : ne foue fi venerint peccata earum in notitiam bonorum'(acerdotum , debita ultione plebantur. Cufri autem dicat Auguftmus : Qui vult confiteri precata fua, quanat facerdotem qui iciat ligare & folvere, & talem, coram quo magis crubefcat . Nam ipfa etubcfcentia maxima pars eft pœnitentiz; ne cum neghgens circa ft extitent, negligatur ab eo qui mifericorditer monet & petit, ne ambo in foveam cadant . Ideo diftiibe fub divini obteftaticr.e judicii ptarcipimus , ut epikopi d acelani curam adhibeant dihgcntem dc falute animarum ipl-'um. & «.ontefiores eis provideint dikretos ði honeftis , & omni exceptione majores : ne fangv.is ipfarum tn d>e difh cfli judicii dc manibus coium requiratur.

i IIi. Ut eibati/ja ne&b&entts puniantur.

Abbatiflx & prioriiTa: fi négligentes fint & rcnjillz manitefle nimis circa ob Mersantium ordinis, & corre61 u nem iub-_ ditorum vcl (obditarum , ab officio fufpendantur. F.t h poft admonitionem fuperioris fc non correxerint, ab officio fuo penitus deponantur.

IX. De iis qui manent tn domtlus leprti/vrum 0 te'pitahbus , «.· infirmis ér pçre&rims msn: irent·.*

De domibus leprofbriim &.hofpitalibüs infirmorum, & peregrinorum, filu- A bri confilio ftatuimus : ut fi facultates loci patiantur quod ibidem manentes poiTmt vivere de communi , competens eis regula ftatuatur, cujus (ubftantia in tribus articulis maxime continetur : icilicet ut proprio rênuncient, continentia; votum emittant, & przlato fuoobedientiam fidelem & devotam promittant, & habitu rebgiofo non izculari utantur . Cum autem pauci fani pofTmt multis infirmis competentius miniOrare: illud omnino indignum eft , ut numerus fanorum ibidem manentium excedat numerum infirmorum aut peregrinorum. Bona etenim ibidem ex devotione fidelium collata , non funt fanorum ulibus deputata » fed potius infirmorum . Nec etiam eft id fub filentio praetereundum, quod quidam fani viri & mulieres, λ matrimonii vinculo copulati, quandoque transferunt fc ad tales domos, ut iub obtentu religionis pcfliot jurildiclionem & poteftatem eludere fzculanum dominorum. qui tamen in domo religionis manentes, non mmus, immo magis fxcularitcr & delicate vivunt, & operibus carnis vacant, quam antea vacare confueverant. Unde ftatuimus, ut in habitu icligionis religiofc vivant, vel de domibus ejiciantur : ita tamen qued bona domui ccl .ta fecum non alponent , ne de fraude fua ccmrr.odum repo itare videantur.

X, De abtaitbut negligentibus tiret obfervarh' tiam : er *nt fint aavotatt 'umtes,* &c.

Item conftituimus, ut abbates & priores & przpofiti religioforum , fi fuerint (m3nifcfie temifi & négligentes circa oblervantiam ordinis & conedlioncm iub· ditorum, non promoveantur ad dignitates & majora officia : & non fint judices, vcl advocati, vel tcftes, vel afTeffores, vel ad alia pubblica officia ad· mittantur : & fi poft admonitionem fupenons fc non correxerint , ab officio abbatis , vel prioratus, vel przpofitur® deponantur.

XI. De tifdtm, fi vitamj reprobam mc:,ife/h duxerit.

Si vitam reprobam manifefte duxerint, idem conftituimus obfervandum .

XII. De itfdem, fi exiedant m numere equi· laturarum, & fi habeant tn /ami/ta vel Jouttate juvenes lefavos .

Idem etiam conftituimus , fi habuerint dextrarios, & equitaverint, vel manifefte vel publice in numero equitaturarum excedant confuctudinem fecundum fa-

---------- facultatem & dignitatem monafterii fui. A

otfusTI Et fi juvenes nimis lafcivos & fulpedos in familia five in focietace fua manifefte habuerint, & ex confuctudine, idem flatuimu».

XIH Ne bona ecclefia Jua tient cognant.

Idem confticuimus, fi dederint cognaT tis fuis bona ecclefix fuz, nifi pauperi» b*uj, & ut pauperibus : vel circa hoc aliquid in fraudem fecerint. Nifi forfan aliquando & raro & moderate fccundum facultatem monafteni darent : ita quod non redundet in gravamen ecclefiz : & nihilominus admoneantur quod non faciant. Sub eadem poena interdicimus, ne de proprietate monafterii reditum vel proventum aflignent cognatis.

XIV. Ut iuvencultt & {«ficeVIa non recipiantur ;n a:tutbui retritiorum : ut n.n amo· 1'tant obedientii.riot pro conjanguineit m noduicnoir : ut Tradantur rattonet accepti cr expenfi.

Infuper conftituimus quod non recipiantur juvencufz vel mulieres fufptélz in domibus religioforum virorum, nifi habeant feparatas manfiones & remotas a viris. St contra fecerint, coerceantur per epifeopos locorum. Et ut non amoveant priores vel obedientiaries pro conianguineis introducendis, nifi pro manifefta utilitate ecclefiz : pro pretio, nuilomodo. Si contra fecerint, eidem pcenz fubjaceant. Et ut ad minus bis in anno cunelis ad hoc ftatutis temporibus omnes obrdientiarii & priores fuper receptis & expenfis reddant rationem abbati : & abhas nihilominus utrubique fibi adbibitis femoribus & difcretioribus monafterii feptem ad minus, rleclis a majori parte capituli. Si non fecerint, ab adminiftritione fint fulpenfi ; fi fufpenfi adminiftraverint, per fuperiorem deponantur.

XV. Ne ahbattt vel prioret megna negotia contrevient, ér magnam pecunia jum mom mutuo accipiant, fine confilio Je·^ niorMz».

Monemus abbates vel priores, ut non contrarient magna negotia, ncc magnam pecumz lummam mutuo accipiant, ime confiho habito cum femoribus, ad minus feptem, ad hoc per capitulum vel majorem partem eleAis. Si contra fecerint, ficut m przmillo capitulo, puniantur.

XVL Ne fint immiftruordtt fratrtbut petnt tcntibut, ir ne vendant obeditntiat. chkijti ""'*.

Moneantur etiam, & in virtute obedientiz przcipiatur eis, ut non fint immifericordes fratribus p.enitenrlbus, in humilitate reverti volentibus, falva ordinis ditciplina : nec onera importabilia imponant debilibus. Et ut abbates, vel priores, vel capitula, non vendant, Bvc' conferant obedtentias fratribus vel aliis, hoc cxprcllo quod ad vttam luam debeant tenere. Si contra fecerint proximo promiflam pœnam fuftine int.

XVII. De bit qui proponunt aliquid m (api. tuto ad coircfiiontm oomtti

Item abbates, vel priores, ne inconfulto capitulo vel majori parte capituli, k-ftinanter comminentur, vel aliquid fa-Gciant vel ftatuant contra illum ui aliquid propofuit in capitulo, de his quz pertinent ad correilionem domus, vel pricrum : & fi contra fecerint, faâum eorum irritum fit, & nihilominus per fuperiores puniantur.

XVIII. Non /inant aliquot tn vilht, vet ceilif, inordinate vivere.

Itcm ne abbates, vel priores, morari fuftincant aliquos in villis vel obedientiis ita inordinate, ut obfivdcantur or-^dmis, vel defuefeant, nifi pro debilitate vel aliqua manifefta caufa. Quod fi fecerint, per fuperiorem emendetur.

XIX. Ne in camtris fun inordinate comedant.

Prohibemus étiam, ne in cametis fuis inordinate vrl temporibus indebitis comedant, nifi manifefta & jufta caufa intervenerit. Si contra fecerint, publice imponatur eis pernitentia in capitulo ita ut pœna abfbi.entix refpondeat hujus tranfgrcllionis excellui.

XX. Ne quit txeat ccufa eundi ad fibolot, jed tn ciaufito aad^cat.

Prohibemus etiam, nequis, poftquam intrat clauftrum caufa religionis, exeat caufa eundi ad fcholas, fed in clauftro, fi voluerit, addifeat. £t qui modo funt in fcholis, intra duos menies ad clauftrum redeant.

XXL Ni capeilanot babcant miniit rel-giofot.

Moneantur etiam in virtute obedienti*

AN~t,x> LHRisri nc c*Pc,,3nos feu minus religiofos, vel focios minus maturos xtate vel moribus fecum habeant.

STATUTORUM CONC. PARISIENSIS

Pars quarta.

Ad archiepifcopum & epifeopos.

Poft traâatum habitum de clericis & viris religious, ad eos qu' excellentem locum fic dignitatis apicem oblinent, & per quos ilruflula templi dominici roboratur, & quaii per redi cacumina a noxiis defenditur, nos transferamus: qui ornatu morum ceteris prxcellcrc debent, ficut prominent dignitate.

TITULI CAPITUM.

CAPUT I

De vita iJ bouefiat. prolatorum.

Statuimus itaque, ut prrlati habeant coronas lufficitntcr latas, & tonfura eorum iit orbicularitcr rotunda. *Sic* mitrae relpondeat, ut capilli cam indecenter non excedant. Et ut habitum habeant icgukrem in longitudine, latitudine, Jc colore. Geflus eorum iit in face maturus, in iuccfiu temperatus, in verbis A modeftus: ita ut juramenta terribilia turpia non folum in ufu non babeant, immo nec etiam coram fe fieri fuftineant: quia per hoc eorum authoritas deformatur.

ANNO chrisk .*''

11. Ne in Itflit audiant matutinas, &e.

Statuimus etiam ne dum fuerint fani & incolumes, in ie&is jacentes audiant matutinas: & nc dum coram eis divina officia celebrentur, fscularibus negotiis vel g confabulationibus occupentur.

III. Ut in magnis fokmnitatibus celebrent fr<c-dt.ca/^e/ faciant pradtcorc.

Statuimus etiam, ut in magnis fokmnitatibus ipfi per fc Divina celebrent, & verbum Dei praidicent, vel falcem faciant prxdtcarc.

IV. Ne fini venatores : pellibus pretiofis non utantur : alte abjhncant.

Prohibemus etiam, ne venatione filC vatice, five aucupio, vel aucellatione, in perfonis propriis utantur. Pellitas etiam . --. . in palliis non utantur '. pelles quoque de crminiis caudatis omnibus ecclefiafticis perfonis prohibemus. Omnes ludos ad talos & aleas eis firmiter interdicimus.

V- Ut in menfa torum fiat facra Icilio.

Statuimus etiam, ut in menfa, faltem in principio & in fine, coram eis facra Icdlio recitetur: & ne in menfa θ hiftriones, vel mimos, vel eorum audiant inftrumcnta.

VI. C: habeant providos ciamofynariot : fint bofpitalcs: pauperes audiant : confcfinntbus audiendis vacent : ipfi confiteantur.

Statuimus etiam, ut finguli praelati providos & honeftos cleemolynarios habeant: ipfi etiam prxlati fint juxta apoflolum hofpitalcs. & ut horis competentibus ad exhibendam juftitiam & au* diendos pauperes publice le prxfentent. E Et in propria perloqa frequenter interfint contefiionibus audiendis, & pcc >itentiis injungendis. Ipfi etiam per discretos profeflores proprias cicatrices frequenter obducant.

VII. Ut rifideant in ecclefiis '. maxime m fa. Icntnitatibus 6 Quadragefima.*

In ecclefiis etiam c-thedralibus frequenter relidentes efle procurent, pra;-ler-

—~"~""fertim in majoribus folemnicatibus, & Lwim in tempore quadragcfimah.
»"*.

VI1J. Vi prcftffioncm m confccrationc fallam bis tn anna fyi faciant.

Statuimus etiam , ut formam profeffionis quam in fua confecratione fecerint, faltem bis in anno, fcilicet feme! in fynodo, & feme! in capitulo, publice legi faciant.

IX. Quales in cxiePlionibus ú procurationibus efc debeant.

Diligenter fuperfluitatem fociorum & prccipue cvcilionum caveant- Quando procurationes recipiunt, pe fibi fubditos gravent : nec in propriis txptnfis fine parci, & prodigi in alienis.

X. Quala babeant focios , & qualem familiam.

Statuimus etiam, ut prxlati fociosha-beant integrx opinionis & famx, habi-\ tu compotitos , xtate grandxvos , fideC claros, & competentibus fcientiis eruditos , & cubicularios honeftos, qui juxta canones Got telles vitx ipforum, & fuorum confcii fecretorum.Familiam habeant frugi, humilem, non fuperfluam, fed moderatam : ne exadtiones indebitas faciant his qui debent epifeopos dominos fuos procurare.

XI. Quales eorum minifiri tfc debent: quales officiales.

Camerarius, buticulatius, panetarius, cocus, marefcallus , janitor, fenelchalJus , vel eorum fervientes , pecunhm , vel aliam rem quam folent quafi pro confuctudine accipere, de cetero inhonefte non extorqueant, nec flultos, vel infatuatos fecum habeant, qui fabulam & derifum popuh eos adderifum moveant, vel cachinnum. Janitores liberales & diferetos habeant, & non venaliter pro loco & tempore recipiendos recipiant, & prxcipue ab ordinandis nihil prorfus exigant. Officiales fideles habeant, & prudentes, fine perfooarum acceptione gratis juftitiam exhibentes.

XIt. Ne fins /imoniaci.

Quandoquidem gratia, fed non gratis data, gratia non eft, fimoniam generaliter & uniformiter prohibemus : videlicet in ordinum & beneficiorum collatione, in ecciefiarum dedicatione, in virginum benedi&ione, in illicita fervien-Atium feu creditorum, feu quorumcum—— que remuneratione , in (piritualibus pro chrıstti fervitio temporali, & in aliis variis ar· ··" Cicutis fimonix : falvis honeftis & licitis confuetudimbus cccleliafticorum.

IIII. Nc pecuniam accipiant pro figillo , & ahii, qua enumerantur.

Prohibemus etiam ne prxlati, vel eorum miniftri, ratione figilli aliquid exigant pro juftitia fimplici exhibenda; neque pro juflitia facienda, vel acceleran-Bda. Neque pro redemptione procurationum , qux eis ratione vifitationis debentur , aliquid exigant, ubi nec per fe, nec per alios viiitationes faciunt. Nec defun&os excommunicates , in quibus figna pœnitentix non comparuerint, pro pecunia fepeliant, vel abfolvant. Ec ne cum focariis, facerdotibus, vel clericis, pecunialiter componant :& ne bencficiatis ordinandis propter pecuniam, quominus ordinentur, indulgeant.

XIV. In concedendis beneficiis, in ferendis cenjurisy v in ahis qutbufdam, quales eft debeant.

Statuimus etiam , ne beneficia ecclefiaftica, ve! dignitates, vel curx animarum , minoribus , vcl indignis , contra lacros canones concedantur : & ne prxcipitantcr excommunicent, interdicant, vel (ulpendant, vel iententient , vel relaxent : & ne ab excommunicatis poena tantum pecuniaria exigatur , nulla pena fpirituali infliéla : & ne quid ex'ga-Ctur pro redemptione edidlorum illorum Dqùx debent per tres dies folemnes fieri ante defponfationem . & ne quis ad beneficium non vacans mflalletur : & nc clerici qui minus noti fuerint in litteratura & moribus, fine examinatione ad facros ordines fublimentur.

XV. De monomaebiis & judiciis peregrinis.

Ne monomachix, vel judicia peregrina, in factis locis, vel coemeteriis , vel epifeoporum prxfentia fiant.

E *XVI. Vt a feflis foliorum nbliincant.*

A fertis vero foliorum , ubi baculos accipitur, omnino abftineatur. Idem fortius monachis & monialibus prohibemus..

XVII. Ut fynodum quotannis celebrent : dent fairamentum confirmationis : exet/fut fubditorum corrigant..

Prxterea ftatuimus, ut in fingulisepi-
fco-

ciiiusn >·>>. icopatibus, fakem femel in anno,—fyno-dus celebretur : & ut pro loco & cem-*pore* fint pixlati parati ad (aeramentum confirmationis liberaliser indigentibus im-ponendum : Ac ut exceftus fubditorum luorum , canonicorum , & clericorum, Ac virorum religioiorum , nullius odio, gratia, vel timore diflimulent . Et fi fe non correxerint , non patiantur traufire ullatcnus impunitos.

XI'!II. Cbortat mulierum m tamtttriir, Optra fabrine ditbui dominiitt , illicita noatnmonia nt permittant.

Prohibemus etiam, ne choreas mulie-rum >n coemeteriis , vel in locis facris , obtentu alicujus confuetudinis deduci per-mittant : nec fuflmeant opera fervilia feu fabrilia , *ficut* arantium , & opera fimilia, quz & ipfis facientibus interdi-cimus, diebus dominicis exerceri.- Et ne ullo modo permittant illicita matrimo-nia contrahi', & maxime in gradibus a canonibus interdiébs.

XIX. Ut teflamtnta non (ufliixart: infirmai».

Statuimus et>.nm , ut legitima tefta-menta monentium , & voluntates ulci* mas deiundiHum, nullo modo fuftineanc infirmari.

ΛA' ***Ut fijgttium ncc nominandum cx/lirptnt.***

Infuper fpecialiter & diftrifte prohi-bcmus illud nec Dominandum flagitium: quod (ummi principis monetam falfifi-c.it, & naturz reverentiam dehoneflat: ad quod exlhrpanduin etiam fecundum jura civilia leges infurgere & jura ju-bentur armari , ut rei tanti fcelcris ul-tore gladio finiantur . Et quanto fcele-ftius eft peccatum , tanto diftri&ius in virtute fanlti Spiritus przlatis przcipi-mus , ne illud alicubi pullulare fufti-neant ; fed ubicumque deprehenderint, B evellant, deftruant, & exftirpent. ▮ "r__▮ christs ·>*·

X17. *Quomodo puniendi, fv» illud admift· rint, vel f«i in to torri^endo négligente/ futrini.*

Et ex authoritate Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus fan&i , & apuftolorum Petri & Pauli, & omnium (andotum Dei, & przfentis concilii, (latuimus ; ut qui de cetero, a quinde-cim annis fupra , tale cujufmodt com-mifiiïe fuerint deprehenfi, fecundum La- biwnhi.
Cteranenfe concilium puniantur . Et ủ c· "
canonici · conventualium ecclefiarum in hujufmodi deprehenfi fuerint, & in eo-rum corregione decanus & capitulum négligentes extirerint, per epifeopos lo-corum artSlius puniantur. Quod fi infa-tuati fuerint , canonica eis purgatio in-dicatur in prxfentia epifeopi, decani & capituli. In qua fi defecerint, ab officio p& beneficio fufpendantur . Hoc aurem fub poena fufpenfionis epifeopis przcipi-mus exequendum*

e^AD CONCILIUM PARISIENSE

***A** Roberto de Corccone Card.* **A. S. L.**

Anno iziz. celebratum.

ADDITIO.

Ex MS. AquicinElenfi.

$·pp!. hU'fi I li P£x_'art Vei Mon. t VII.p ,-· **I.V** *MJ. Aonie-nftenfi habetur t..udconcilium cum* «X **1** *titu.o.* Incipiunt inflimtiones dommt papx ma^tfirr **Robei ti cardinalis.** *Et in prima qu.aem parte capitii* 19. *lamna ita repleri debet.* Auliuc autem aucloritatc prxdicla decernimus , ut h quis beneficium , cut annexa eft cura anima-rum , fetens & pnidens alicui clerico habenti in alia ecclefia petfonatum vel beneficium, cuian-n.xa eft cura animarum ; ' tam dans quam ac-cipiens ie noverint cxcomrnumcatitfhis vinculo innodandos . Sed & fecundam collationem de-cerni inus non tenere . Infuper (latuimus quod fi quis in diverfis ecclcins live in eadem plures habuerit perfonatus , quibus animarum cura fu. E annexa , & uterque fit fufhcieru , uno illorum, quem maluerit, infia duos menfts dimifib , al-iero fit contentus; alioquin cimncs perfotUluS amittit &C.

• deeft *li-φîкî ·

Poft quod Jlatufum /equitur.

I.

CUm multa oriantur (candala & opprobria, *qua nocent* ecclefix libertati , da eo quod perverfa confuehidinc quorumdam , eorum ad interventum pccunix vel alto rurpi modo iuccedunt in pratbendis & parochiis ipforum ; fflll
au-

CY auâoritMe, qua fung'mur, ftatuimus ut filii pii-Λ vsntur beneficiis fic impctiatis.

ANNO ChRISII

tofi Î»?. XX.

II.

Si prxb.tus vel quxeumque perfona emerit ptiorani.n coni'nentem decimas vd parochias, sci alit b >na fpiritualia, cum hxc dc jure vendi non pvtlmt, denuntiamus t.<icm contracUim illicitum penitas irritandum Et ii ceperit uietn prioratum »d num iuar.rpro cert i pecunia cnufa meliora'ion's, i< non illum mei oravent, led potius in ducr.oicn. llatnm reda.derit; foiuta fumma pecunix, quam pro illo tradidit, reftituat priitinac dignitati.

III.

Statuimus prtterea, ut quicumque officialis infamatus fuerit fuper venaitronc lutliiix vel cujuic.imque (aeramenti, ab illo officio removeatur rb epifcopo Erdcopus autem, ii cum «»movere neglexerit, c.nan.ee puniatur.

IV.

Irem, fhtuimus nt nulli habenti cunm p*·rocluakm liceat teculans feientias acd.icere ex quibus nullatenus poifit fubd iorum luommC faluti prodige · Im.no fi a prxlato luo liccntiam adeundi ichol.-s obuntterit, nihil nifi verim littrram aut laeram pagnam ad informationem parochianorum fuorum addifeat Si enim de lcholis fu s omnibus quifquUtas Ixcularis fcicntisr attulerit, & nullos flores de pratis Cxleffis philofoph·*, fecundum cvangclmm, tamquam infatuatus rejiciatur, & ab omnibus conculcetur.

V.

Item ttatuimus contra prxhtos & patronos, ne tntuiiu mutui, aut ind.btti lervttn a Kncti-toribus accepti, ad praebendas vd ccdcûas tüios D vel nepotes kn;ratorum admittant

VI.

Si abbas, vel prior, vel patronus aliquis n·dign im prrfenrat epiicopo pro cui s palloiaiiootenenda, Hatui nm ut talis prxientator & recc-Bor canonica prni lata contra illos, qui opu. ei faciunt fraudulenter, puniantur.

VII.

• Uttr ΙΠ. Cao. VIII.

Si quis autem prarlatus beneficium non vacans, contra concilium Latcrancnie ' alicui contulerit, in co puniatur, tn quo deliquit, Icili- E cet, ut i<la vice careat auctorir-rc conterendi tale beneficium, quod indigne prxlumplit conferre, & major, cui data eii potcftas, auctoritatem habeat conferendi illud.

VIII.

Si abbas, vel prior, vel alius prxlatus conceilcrit beneficium non vacans, & fuper hoc det ci litteras patentes, vel cenas pcnftoncs decernimus illam penfionem non tenere & penfiones illas non debere perfolvi Quod G aftum fuerit. miretur, & in pernam ipforum concedimus,· quod cpikopus loci conferat beneficium illud cum vacavert.

CHRisn

Nullus quxftuarius vd conduâitius pridicator pro hotpitali ve) pro alia domo admittatur ad prxdtcandum aliquo modo, propter enormia fcandala qu-B kminant hujulmodt pleudopr&dicatores; tamen nuntn fideles canonici vel cipcllant citheuralts cccknx boni tcrt.nunii, vd boni presbyteri, parocni.iks icilicu, ad arbitrium archtep. vei cpilcopi loci, vd eorum quorum infercit, prolioipitali ôcaltls cantis piuatts admit-Btantur pro acqmrcnd's clcemotyms ad uius pauperum, vd reparationem ecctdiarum, ntc salts adminiflrator, qui lupcr arcas ôé alïcres millam celebret in contemptum Dominici Sacramenti.

Item futuimus fuo pœna fufpcnfionis, ne aliquis facerdos aut in nundinis aut alibi bifacict, * aat triiaciet miiTas contra canonicas fandiones.

• Bifaciare til dull mil · *tu* lub una cannot di· ctre, trifa-

XI.

Cum muhx pirochùles cedefix propter inopiam faccrdotuifi debito fe, vitio defraudentur, ilaiuimus ui auctoritate legationis noflrx, & fub pœna excommunicationis ptxcipimus, qua tenus a patronis & ab abis, quorum interci!, tam competenter provideatur iactidoli, Ut divina tbidem poflit noneife celebrare. Cmpeteru autem niJicarnus kxundnm interpretationem ciomtm papx fa&am. S: autem ahqur eccl. fix, qux ohm opulen'x, ab aliquo fuertr.t rcieilx, nili canonice faftum fuerit, id initum judicamus, & beneficia ccclefiarum redintegrari pleniffime praecipimus, & ne uc cetero fiat, iub pcena excommunicationis inhibemus.

i,t>. , a, lt,u- q-uro ii« R,,,bo ' ". **' "

XII.

Nullus facerdos fxcularis vel rc'igiofus, ve(alius clericus ab cpiKopo admittatur ad curam animarum, nili prxmiiTa canonica examinatione·. Unde li epilcopo jsrzicntetur laccidos, qui fit quafi truncus, neiciens idioma il'ius piro-C:f«, .id quam prrientatu", talis non recipiatur. Et epilcopus, li d gnus prxientetur, non d>ficr.<t ilium recipere tuna fide, & talis fit aetatis qui fuerit przicntitus, qualem determinat concœu n Lirvrancnic, * & in brevi poflit & dc&cat ordinari.

' tn-r. II.'. c*a in

XIII.

Çurn quiJarn canonici juraverint, quod refidenciam facerent in diverfts ecclefiis, flatuiinns ut compellantur ad alterius refignationem, & in altera debitam facientes refidentiam, ur.a illarum fint contenti.

XIV.

Statuimus ut de novalibus laici nullo modo decimam percipiant, immo eam fine aliqua eiminutione ecclefix perfolvant.

ANNO CHRIXTI •»»».

XV.

S* Su'* tabens parochiam in aliqua ecclefia praebendetur ; ad alterius beneficii tdignationem, cujus voluerit, compellatur .

XVI.

De canonicis & clericis tenentibus parochias & przbcndas, in inferioribus ordinibus conftitutis, & nihilominus matrimonio copulati, ilarui- mus, & fub poma fufpenfionis fic excommunicationis prohibemus, ne fic uxorati in fcandalum populi miniftrcnt altari. Decrevimus etiam cos privandos beneficio ecclefiaftico, illis dimiflis inB matrimonio, eo quod nullatenus debent arare in bove & afino.

XVII.

/81 quis uxoratus clericus in inferioribus ordinrtxis conftitutus , teneat prxpofituras & bailli* vasSçclcfis , in qua non poteft dc jure , obftante matrimonio , defervite ; cum illa bona , quit tenet dc ecclefia , non podint ad laicos ufus tranfirc , ftatuimus lub poma excommunicationis, quod tales , quod tenent , ecclefix penitus reftituant.

XVIII.

Si quis in facris ordinibus conftitutus de fafto contraxerit matrimonio , ab omni" officio & beneficio iufpcndatur, fic non poflit abfolvi,nifi per dominum papam.

XIX.

Sacerdotes qui cx ncgligentia vcl avaritia noluerunt habere libros ad matutinas per fingulas ferias decantandas; immo tota feptimana , omiffis canonicis horis fic matutinis , mifiam celebrant ; ftatuimus, fic fub pœna fufpenfionis prxcipimu* , ut libros ad hoc deputatos , aliis ex-q peniis omitfis, adquirant , & fecundum canon cas fandiones horas matutinalcs & alias canonicas decantent.

XX.

Item fecundum canonicas fanftiones fub ptena excommunicationis prxeipimus, quod fi quis clericus infamatus fuerit, quod illud beneficium per fimoniam adquifierit : u defecerit in purgatione , vd alias canonice fuper hoc convidus fuerit , a beneficio fic officio fic adquifito fufpendatur .

XXI.

Statuimus ut cum contigerit aliquam praebendam in ecclefia vacare , ftatim dignae perfonx, ne perdat fervitium, fecundum inftituta canonica conferatur, ut illa prava aboleatur confuetudo , qua quxdam ecclefix folent tot vkcantes prxbendas à Collatione tamdiu fufpendcre , ut unulquifque cx communi aflenfu nepoti vel confanguineo fub quocumque parvo vel indigno pofvvndkare fit ad arbitrium fux voluntatis mendicare ▮ *

anno" CHRISTI

XXII.

Inhibemus , ne quis clericus in facris ordinibus conftitutus, in ibtularibus habeat roftra, & ne palliolo dc cendallo inhonefte amiftus , ialtem per plateas incedat.

XXIII.

Item, ne quis clericus *io* facrisordinibusconftitutus, nifi forte quem paupertas attenuat , in fupertunicali, fine cappa vcl mantello per vicos civitatis incedat*

Explicinnt htfitntione/ iit Clerici/ .

INCIPIUNT DECRETA

*Pr refiilaribtt/ & monetbi/^*

Γp. 8. *poft bat verbe* , Recipiatur in aliud coenobium religionis, *eeU/t/tr :* Salva regula B. Bcnedifti & privilegio domini papx.

Poft capot IX.

Quia multa fcandala & enormia contingunt ex crapula quorumdam monachorum, ante carçniprivium per tres feptimanas vel per mcnfemfi: delicatis carnibus & exquifitis fallamentis fefe ingurgitantium ; ftatuimus fub poena excommunicationis, ne à modo talibus intendant commeflationibus, fed ficut in aliis temporibus monafticx vitx & ordinationi religiofx fe conforment-

Cap. XXVI. ite legitttr .

Prioratum etiam nulli clerico vcl laico liceat ad vitam emere, nec ad terminum, nec in fraudem iftius conftitutionis aliquid facere prxfumat, cum dicat Apoftolus , *afb omni fpteie mete ebftinete* vos, fic in clerico tale lucrum turpis quzftus reputari debeat ; generaliter veto ncc clericis nec laicis prioratus vel domus religiofic ullo modo dentur ad firmam.

Poft tepet XXVIJ.

Conftituimus etiam ut abbates fic priores fic pnepofici rcligioforum , fi fuerint manifefte rt> milii fit negligences circa obfervantiam ordinis , & correptionem fubditorum , non promoveantur ad dignitates feu majora officia : fic fi poft admonitionem fuperioris fe non correxerint , ab officio quod eft abbatis, vel prioratus , vel prxpofiturx deponantur. Si vitam reprobam cnanifefte duxerint, id conftituimus obiervandun.

Item , cum abbates fic monachi fic viri reliEgiofi prz aliis omnibus fignum humilitatis debeant habere ; ne a modo dexrrarios equitare prxfumant prohibemus diftrifte. Non etiam frequenter fic manifefte excedant in fumribus , nec Juvenes evidenter nimis lafcivos fic fulpcftos in amilia fua habeant.

DE PR.ÆLATIS INSTITUTIONES.

Sequente/ coitfiMione/ in concilio Parifienfi qnartam partem faciunt, "bic vero tertiam.

*1

es»

SKNO

Ptfi caput IX. additur.

Nullas exaâiones fuper facerdotes vei abbatias vcl clericos altos facere prclumcntes.

Poft caput xyn.

Item, fi prelatus aliquis in officio fuo dolofe vcl negligenter manifefte fe habuerit, ita quod fit verifiable, quod bonus vir ita fe non haberet; ad majorem adminiilrationem non promoveatur de cetero.

Cap. XIX. additur.

Ad qu* facienda facerdotes proprios praecipimus advocari.

Poft caput XX.

Si autem prdatiaut canonici aut quocumque alis perfons in hoc fumm* infamationis vitium poft Remenfe concilium inciderint, ipfo faâo, tamquam fi in clericum manus violentas injecerint, fciant fe excommunicationis & tanto arâiori vinculo fc novetint innodatos, quanto hoc vitium quod fit contra fqtmarn & figuram Jefu Chr. Hagitiofius nofcantur incurriffe, juxta illud Auguftini fuper Gcnefim. *Fert dimifit Dominai incarnari, quia providit ooc tam pemiciofum fiajptium patrandum in forma quam fumpfit de Hrgme gloriofa*. E talcs non abiolvantur nifi a papa.

Poft caput XXI.

Si vero *nagiftri puerorum dt alii qui fuper hoc manifefte fufpeâi & infamati funt, de cetero incidant in hoc vitium, ipfo faâo fciant fe cxcommunicatos.

Hoc autem 3c cetera fupradiâa fub pcenafufpenfionis & excommunicationis epifeopis praecipimus.

INSTITUTIONES DE MONIALIBUS.

JW comitio Purifaifi non quarto fed tertio loco ponuntur.

Cap. 11. additur.

Et fint lampades ardentes tota node in dormitorio.

Cap. V. additur.

Ante feptennium nulla de cetero recipiatur.

Omittitur vtro cap. IX. X. XI. XII. XIII. XK O feq.

PARS V. DE USURARIIS ET RAPTORIBUS.

I.

Statuimus quod nullus fimoniacus vel fenerator, vel raptor poflit condere teftamentum, vel legare aliquid uxori fu*, vel filiis, aut filiabus, vel nepotibus, aut monafteriis jdfcut quibufeumque perfonis, cum offerre aliquid de rapina nihil aliud fit quam immolare filium in confpe-AÜu patris, & cum ex prxeepto Domini nulli liceat offerre pretium carnis aut pioftibuli fuper altare Domini.

«AIÏ·»
,,,, ¹

II.

Statuimus fub perna excommunicationis, ne nutrix Chriftiana nutriat filium Judaei, & ne Chritlianae obftetrices interfint puerperio Judzanun, nec alii Chriftiani cis ferviant, ne pçr fupcrficialem legis fu* probabilitatem, quam prave exponendo prztendunt, fervientes Chriftianos fecum commorantes in fu* incredulitatis inducant baratrum.

B

III.

Statuimus fub poena excommunicationis, ne quis clericus nundinarius vel alius feneratori ferviat, aut computationes ufurarum aut venditiones ufurarii ad terminum vel confraâus ejus ufurarios de nundinis ad nundinas feribat, & quod nullus advocati» caufam ufiirarii vèl hzrefis defendat. Çum fubmonitus dcfiftere noluerit, primo ab omeio & beneficio fiifpcndatur, deinde excommunicetur.

IV.

Statuimus defpeciali mandato domini papx in C remedium ufurariorum volentium conveni ab ufuris, ut ea qiue per uftiram adquifierunt vel rapinam, in manus fuiprzlatt, legati, vel niilfi, corde & ore refignent, ut ipfc Deum habens pte oculis, dc illicite adquifitis cx quo pofita funt in ordinatione fui, confideratis diligenter omnibus penes ipfum circuinftantiis, ordinet feeundum Deum qu* viderit ordinanda: ut fi indigeat, fi plures parvulos habeat, fi crucem accipiat, fi valetudinarius exiftat, cum eo licite difponere valeat, dando ci au&oritate ecclefi*, cujus vice in hac parte fungitur, que viderit fecundum ftatum ejus expedire, vel militibus, aut monafteriis, aut quibttfcumque perfonis de eis conquerentibus, a quibus fenerator ufutasac-Θ cepit, reftituat-. Prardielus pndatus mediator inter feneratores & fpoliatos partem ufurarum ab eo raptarum, fecundum quod Deus *ei infpiraverit*, dummodo fpoiiatus ficut fenerator in arbitrium prclati.fe abloiute potuerit, reftituat. Si autem per ifta fana & dulciaconfilia feneratores fe magis contra ecclefiam obduraverint, & conveni ab ufura noluerint aliquo modo, immo, eam & ftatum fuum in ea pertinaciter defenderint, nolentes audire aut przlatum folum, aût.eum cumteftibus, alit ecclefiam, tunc ferro eft utendum ad refecandum talia putrida membra, ne totum corpus fcandalizent, & ne per eos fincera pars trahatur, fiait fit per hzrcticos, quibus hi obdurati funt deletions.

V.

Omnibus przlatis in virtute Spiritus Sanâi.A fub interminatione diftriât judicii przcipimus, ut ad extirpandam infeftionem totius ecclefi*, videlicet ufuram quocumque modo aut manifeftam, aut aliqua fimulatione palliatam inquifittones faciant canonicas & legitimas de his qui fuper hoc fuerint infamati, non habito refpcAu ad mundanum timorem, vcl amorem, vel gratiam, vel odium. Sub poma igitur excommunicationis & in remedium pcenitentie minoribus paro-

fcÿ* parochianis injungant, & fi neeeflê fuerint, fpe- ctaliter per cenfuram ecctefiaflicam, compellant, ut fuper his veritati teflimonium perhibeant. Nomiu* autem illorum t dc quibus fic eis per ttfles conftitcrit, quod fint ufurarii, in matricula fcribantur, & fi poft trinam admonitionem faftam publice & nominatim, tamquam nolentes audire folum prxlatum, vel ipfum cum te* ilibus, vel ecclcfiam, tamquam ethnici & publicani coram omnibus denuntientur excommunicat!, pulfatis campanis, extinftiscandelis, fingulis Dominicis diebus ficfeftivis excomniunicen»ur, nrc eis liceat appellare, & omnia ecclefiaftica ferramenta eis denegentur; oblationes eorum nullatenus recipiantur, fircum in fine vite fux ad ammonitioncm przlatomm fuorum noluerint defiftcre, vel ufuras refti tuere pro poffe fuo recufevcrint, przcipimus nequis facerdos vel monafterium eleemofynam ejus, vd eum ad fepulturam in morte recipiat, immo de ipfisconfilio prudentium duximus fic flatuendum, ut dominus terne burfam & totam ejus poffeffioocm per uiuram adquifitam faifrat, ut ordinet de ea arbitrio ecclefiz, & canes civitatiscamem eorum turpiter ab ecclefie foribus eje&am corrodant, & dzmones eorum animas impoenitentes divino judicio alportenr

'anno C**{STI

VI.

Sub eadem diftriftionc przcipimus, quod poft- quam fenerator nominatim fuerit cxcommunicatus, omnes ei fervientes, przter perfonas exceptas a Canone Gregorii fic iftius Innoceutii, excommunicationis fimili vinculo innodentur.

/II.

Si qui facerdotes, vel abbates," vel quzcunv que perfonx rdigiulx.hu/ufmodi feneratores poft denunciationem in ecclefiis feclam, ad oblationem, aut fepulturam, vel habitum religionis fine fufficientifatisfaftionefpoliatisexhibitz, feienter receperint, ipfo faélo fc noverint excommunicates, & ab officio & beneficio Uifpenfos, & non poffint abfolvi, nifi à fummo pontifice.

VIII.

Cum ex infita antiqui hoftis malitia fint à feneratoribus & exadcnbus fere in fingulis urbibus & oppidis fic villis totius regni Franciz pertinaciflime fynagogz conflitutz, quas vulgariter communias vocant: quzdiabolica inflituta, cedefiafticis inftitutis contraria penitus in converfionem ' tot'us ecdefiaflicx jurifdiftionis adinvenerint, przcipimus fub interminatione diftrifti judicii, nc quis occultatione conqueftionis faftz coram epifeopo, de ufiira vel aliis criminibus illatis a przdiilis feneratoribus, compellantur fu-p flinere panas ftatutas a przdiclis fynagogis, quas in defenfione lux uiurz, & iubverfione totius ecclefiz (latuerunt. Eft autem hzc una pana, quod fi quis conqueratur epifeopo dc ufuris vel indebitis exaftionibus, tot à cavillationibus accufatur erga dominum rerrz, qdod ftatim ad interventum magnz fummx pecuniz datz domino terre ab ipfo capiatur, fic, captus tandem in carcere detineatur, quoad ufque deftiterit à caufa propolita coram epifeopo contra feneratorem. Alia eft pana eorum, quod fi quis coram epifeopo proponat querelam dc aliquo tali feneratore, ftatim judicio (ynagogz, id eft commu-A^nix^fic nihilominus poena XL. librarum punitur & alie multz pœruc infligantur eildcrn. Unde fub p<rna fufpenfronis & excommunicationis (latuimus, quod nulltu advocatus ferens & prudens defendat tales fynagogas contra ecclefias vel epifeopo·, eum jura ecclefiaflica nihil in his, quantum in fe eft, pro quzftu enervare videantur.

ANNO Christi

IX.

Generaliter autem omnibus principibus, baronibus, vel quibufeumque juftitiariis frcularibus dc fub poena excommunicationis diflride inhibemus, ne aliquid flstuant vd praecipiant manifcfle vel occulte, quominus fideles quicumque venire audeant ad ecclcfiam, juftitiam fic ibi plenum jus accipere vd facere, quominus audeant dare vel offerre ecclefix vel facerdoti vel ad alios pios sifus, eleemofynas, oblationes, & alia qux folent facete mora confueto vel cx debito, vd fecundum quod Deus eis infpiravcrit,.* indubitanter fcituri, quod fi hoc fecerint & pertinaces extiterint, cum illud hzrefim fapiar, ne tamquam hxrctici puniantur, poterunt fibi timere.

X.

Cum uxor feneratotis agit caufam fpoliatc* rum, vlvar parce de iis quz miiuftratei virfuus dc fpoliis -ufurcst, non quia ipfe poffit ei dare, cum non fint fuz, fed quia ipfa advocatrix eft fpoliatoruth pro melioranda eorumcaufa, emolliendo cor viri fui, dc inducendo virum fuum ad faciendam condignam reftitutionem fic ablatorum. Si autem invenerit cor viri fui impoenitens & inconigibile, & fe nihil erga ipfum perficere poffe pro facienda debita reftiiutione; tunc tenetur modis omnibus quaerere fep*rationem mcnfz ejus dc convivii, fed numquam thori, ut prius mendicet ab amicis vel aliis quo vefcatur & veftiatur, quam hujufmodi tam morticino fic quafi idolotito fcedz ufurr contra Deum patiatur. Et fi ad tantam devenerit valitudinem. ut fit tota decrepita vel leprofe, aut ab omnibus deferta, ut nullus ei velit panem porrigere, in ingruentis mortis articulo; in tanta neceflifate poteft fumere cibum a viro fuo, non animo rapiendi ficut vir, fed animo rcftiturndi., cum Deus conceflerit ei opportunitatem. Hoc idem przcipimus filiis & filiabus, & nepotibus fœneratorum, quam cito paternis alis volitare incipiunt, ficut cum pulli corvorum funt implumes, & folo rore cœli, non morticino pafcuntur: ita a malitia paterna judicantur immunes, cum adeo pueriles fint quod animum non habent confentiendi.

ITEM DE USURARIIS

I

Cum feneratores & maligni, ecclefiz perfecutores ubique erigant fynagogas malignantium, contradiâionibus fuis coutra Deum & ecclcfiam propofitis, ipfi de novo erexerunt novas fcholas filiorum fuorum & doftrtnas illorum contra vera rudimenta (cholarum, facientes eos informa; i ad Scribenda debita patrum fuorum per ufuram adquifita: ideoqùe flaruimus, ut a modo non liceat illis hxc artificia feribendi, fed veram dodriiam addifeere, cum nulli liceat locupletari jaftura alterius.

IL

ANNO

II.

Statuimus, quod fi quis vaftallus , vel filius ejus, vel quaceumque perlona fubjefta principi per violentiam ceperit clericum vel bona ipfius, vel cruce fignatum, vel aliquam perionam rcligiofam vel bona ecclcfiae; fi raptor poft primam & fecundam admonitionem fatisfacere noluerit, excommunicationis vinculo innodetur& fi princeps fub cujus dominio nofcintr permanere, monitus poluerit compellere eum ad fatisfaftionem, Erout debet, vel fi manum auxiliatricem ei ad ujufinodi maleficia perpetranda exhibuerit, fimili coercionis vinculo conftringatur .

B

III.

Dicimus de parte raptoris , quod fi filium fuum poft ammonitioneni faftam receperit, nec pro ipfo emendaverit, excommunicationis vinculo innodetur.

Dt /lratis publicis.

Si qui clerici aut laici publicas ftratas per fc vel per alios frangant , & bona tranlcuntium rapiant, & ipfos in careerc detineant, ii moniti a tali malitia non dcfiftant , vel fuos dcfiftcrc faciant, fimili fententia percellantur .

II.

Statuimus etiam quod cum villa aliqua fubjicitur interdifto, non relaxetur interdiilum , nec excommunicatio fine afteniu epifeopi , donec iatisfaftum fit facerdoti dc luis'damnis quz paffus eft ratione interdifti.

III.

Cura nulla inftitutio principis poCit infringere ftatuca novi Λ veteris teftamenti , aut inftituta canonum, praecipimus ut in omni caula liceat cuilibet fideli inducere teftes fideles contra |udzum & infideles

Dt Templariis & Ih/pitalariis.

Statuimus ut Templarii 8c Hofpiialani canonici in ecclefiis fuis idoneos conilituant capillanos, qui curam habeant anitnarum m eiidetn dc fub excommunicatione inhibemus. ne formam privilegiorum fuorum excedant

Dt decimis falvendis .

Ia decimis reddatur ecclefiis decima portio Acum integritate . Qui non reddiderint excommunicentur.

chr Si

Dt fortikgis.

Pithoniflas, & forttlegas, & carum fautores & receptatores, & ad ipUs eutrentes excommunicamus .

Dt meretricibus.

Inhibemus etiam ne publiez meretrices , quarum cohabitatio ex frequenti ufu ad nocendum ctficacior peftis eft, intra civitatem 'vel oppida permittantur habitare, immo potiusjnxta leproforum confuetudinem fequeftrentur . Quod fi przmonitz fecederc noluerint, per excommnnicattonis (ententiam percellantur.

De kprqfis.

De domibus , *extat in concil. Parif. part.* J. *Cctp. 9.*

Emendationes etiam non */pernendas canonum quorumdam Concilii hujus dedit (1. Dubois intsm. II. peg.* 253. *bifioria ecclefia Parifienjis , quod Jane volimen alterum poji authoris Jumn anno* 1710. *Z..<- tetit prodiit. Ac^piflt vero illas ex M. S- codiis. vir ille dotius tefhtur. „ En tju< verba'* In prt-
„ ma parte, capitulo X. *primi faeendoti' ,* lege
„ *propr/i.* Capitulo XVI. poft hzc verba, r?..
,, *aliis locic,* adde, *religiofii. Cap.* XVII. poft
,, hæc verbà : *extra eligant ,* adde *vel inqussit*
,, *idoneam perjonam . Quod β in ('opitulo per/ona*
,, *idonea tf utilis invenietur, 'ipfam eligant.* C'p.
D „ X^LII *vel elefliones fiunt,* lege, *funt, in ali-*
„ *quibus ecclefiis,* adde, *Jacienda ; five ardua vel*
„ *majora negotia peragenda , dies in Capitulo pu-*
,, *biice prafigatut.* inta, *qua* iTc. Ibidem. *convt-*
„ *niur.t,* lege *convenerint.* Cap. XIX Poll *emu*
» *animarum,* fic lacunam imple *: fciens conferat*
„ *alicui Clerico .habenti in aha ecclefia prioratum,*
chi *fimiliter annexa eft cura animarum.* Ibidem
„ poft hxc , *ptures habuerit ,* adde , *perfonatns .*
„ Ibidem *patronatus,* tege, *penonutus .* In parte
E „ 2. Cap. XII. *Sed adeo discrete , & provide ,*
lege, *Jed adeo dijcrdt fint,* CT *providi.* Ibidem
i«r *tJ vel boneft:,* lege, *ut ctt .m viri boncj.ii*
Cap. XVIII. dele *ix cujufmodi, & lege crimen.*
.. In parte 3. Cap. 1. lege , *Jed* nec *earum pa-*
·, *rrntei familiarem habeant ad eas $3 JecretumÛc.*
Ibidem poft, *mulierum ,* -fic lege, *quienim cum*
parentib.n earum funt. Cap. XII pofthaecver-
, ba *monaflerii lui ;* adde, *tj fi etiam manijejie,*
» *<7 frequenter excedant m fumptibus, juvenci Îfc.*
In pane 4 Cap. IV. *Pellitas etiam ,* fic cor-
„ nge. *pellibus etiam variis, in palliis* Ôc. Cap.
„ XX *finianturJcge, feriantur .* Cap. XXI *in-*
„ *faluati,* lege, *tnfamatt.*

<£SR'

CONVENTUS APÀ | ENSIS

EPISCOPORUM ET PR.OÇ E ft U M

Ad Simonis Monfortn' ditionem bonis moribus ac legibus temperandam .r Menfc Novembris MCCXII.

ANno Incarnationis Dominicæ MCCXII. *in-quit Petrns k'allijfam. in bifl. Altig.* menfc Novembris, convocavit nobilis comesMontisfortis epifeopos & nobiles terrz fuz, apud caftrum Apamiaruto, celebraturus colloquium generale . Caufa autem colloquii 'huius illa fuit, ut comes noder, in terra quam acquitterai, fanâaquc R. E. fubjugaverat , inftitui faceret bonos mores , hzrctica fpurcitia procul pulfa, quz totam cor. ruperat terram illam , bonx , tam de cultu re* bgionis Chriftianz , quam etiam de temporali pac? & quiete, confuctudines plantarentur. Terra fiquidem illa, ab antiquis diebus, deprzda- tiombus patuerat & rapinis ; opprimebat quippe potens impotentem, fortior minus fortem . voluit igitur comes nobilis, cuneas confuctudines, fixofque limites terrz dominis ponere, quostranfgrrdi non liceret quatenus etiam milites de fuis certis fc redis redditibus refte viverent ; minor ctizm [opulus fub alis dominorum poliet vivere , immoderatis cxaâionibus non gravatus . Ad Aquas confuctudines fiaruendis, eleâi fuerunt viri duodecim, qui luper facrofanâa evangelic juraverunt , quod pro poffe luo tales confuctudines ponerent , per quas Ecciefia fua libertate gauderet , tota etiam terra in ftatu firmaretur meliori. De illis autem duodecim eleaoribus, quatuor fuerunt ecciefiallici, duo fcilicet epifcopi , Tolo- ivnus & Conforanenfis, unus templarius , unufque hofpitalatius , quatuor przterea Francigenz milites, quatuor etiam indigenz , duo milites , & duo burgenfes, per quos didz confuctudines, fatis competenter poGtz & firmatx . Ut autem confuetydines illae inviolabiliter iervarentur ,· antequam proferrentur in medium, nobilis comes, omnefque milites fui , fuper qtialuor evangelia juraverunt, quod fupra memoratas confuetudines nunquam przfumerent violare . Ut etiam majorem obtinerent firmitatem , redaâz font in feriptum, figillo etiam comitis & omnium epifeoporum, qui ibi plures erant, firmat» & munitz.

§›

& AD CONVENTUM APAMIENSEM

Çmo leges ad fubditorxm mores componendos a Çimone Monfortto tuM epifeopis condua.

Ar.no. 12IX. *habitant.*

ADDITIO.

Fi M«nfi &> ppi. To. 11 (·,. lis.

S/won *Monfortius, celebre in expedsttanrbur con-C tra Albipenjes , nomen , ditionem jnam quam & moribus depravatam acceperat, reformaturus ac repurgaturus, ad Apameam, oppidum m ditione Iolofana (* ut arbitror) *conventum tx tccicjiafiicts iatcifque mjiituit , ut ex I'allifamen/i rtjert Labbeus tom. XHI. pag.* S42. Frw. *edit. Legfft in eo eonventu direfla, quas apud Labbeum frujtra queeras, ex Martcne Anecdot. tom. I. p„g.* bJ2. *bic fuppleo.*

CONSUETUDINES,

Qnas dominus comes Montis fortis ftabilivit apud ' Patmos .

'/· Ap- m ji U MS. IMii't Mir. 'qun.

HÆ. funt confuetudines & omnia privilegia ecclefurum & domorum religiofarum a ju- E rc canonico bc humano conceffa , & libertates earumdera ab omnibus & ubicumque ferventur & cuftodiantur

1.

Eorlcfias a Laicis incaftcllari prohibemus , & in ierviiutem redigi, immo Ct incaftcllatas dirui prxeipimus, vel iervari arbitrio epiicoporum ; fed ' in caftris & in villis aliorum dominorum epifcOpi non poffint retinere talcs munitiones.

II.

Item, omnes primitie fuse difficultate aliqua reddantur cccleflis, ficut confuevcnint reddi in partibus iftis, & omnes decime reddantur , ficut feriptum eft, & przcipitur - papa .

III.

Item, nullus clericus tallictur occafione hereditatis, fi quam habuenr , nifi effet mercator , aut ufurarius, & idem dc paupere vidua

IV.

Item, in dominicis diebus nullum fiat forum venale de cetero ; & fi inventum fuerit infiitu. tum, in aliam diem ud arbitrium domini terrz & communitatis mutetur

V

Item, quicumque in quolibet crimine vei alio modo clericum ceperit, etiamfr non haberet nifi coro-

ÉT coromun, reddatur epifeopo, sei archidiacono, aut m«ndato luo fine dilatione. Quod li rrnuerit ' ratim excommunicetur, & a domino fupcrioreJreddere compellatur.

VI.

Item, nulli baronum, aut militum cogant dare ralliam homines ecciefiarum & domorum rcltgiolanun, illos fcilicet homine., quos ex do* natione & ex conceflione regum & principum*, dc aliorum dominorum serratum, vcl alio juffo modo, liberos poflederunt ufque ad tempora illa, fed lint liberi ab omni exaftione illorum, m quorum terris vcl villis morantur; fi vero cotum pofleiTio per malitiam hxrcticoium*, & alrorum malorum principum in hac parte imerrupta fuerit, & hac dc caula dubitatio exorta tuent, fine omni dilatione veritas inquiratur, aut probatio admittatur fine diffugio: 6; fi violentia mtetvenifle vere fuerit inventa, cx tunc ab omni exaftione & tallia abllineant domini caffrorum, aut villarum, in quibus habitant.

VII.

Item, parochiani cogantur venire ad ecclefiam dominicis & feffivis diebus, in quibus cefratur ab operibus, & ibidem mittam & przdicationcm cx integO audire: ira quod fi in his diebus fcitivis, dominus, vel domina cujuslibet domus ad ecclefiam non venetint, fic in villa pradentes fuerint nulli» prxpediti infirmitate, aut alia caufa rationabili, perlolvcnt fex denarios Turonenlis monctx, quorüm medietas erit domini vilbe, fic alia medietas per medium facerdotis & ecclefix.

VIII.

Item, in omnibus villis in quibus non funtecclcfiae, & extant domus hzreticorum, detur domus una quae aptior erit ad faciendam ecclcfum, & alia detur facerdoti ad habitandum. St vero ecdefia ibi fuerit,' & iacerdos domum non haboerit, detur domus una in perpetuum presbytero, que vicinior erit ccclcfic.

IX.

Item, quicumquc de cetero dimittet in terram fuam hxrcticum morari, fivepd- pecuniam, five propter quamcumque aliam caufam, & fuerit inde confcffus fie cooviftus, ob hanc folam caufam amittet in perpetuum omnem terram fuam. fit corpus fuum erit in manu domini «d redimendum pro voluntate fua.

X.

Item, cuilibet, five militi, five ruftico, licitum erit delegare in cleemofinam dc hereditate E propria ufque ad quintam pariem, ad confuctudinem fit ufum Franci» circa Parilius, ialvis tamen baroniis fit foniis. fit jure alieno, fis falvo integro fervitio fuperioris domini, quod debet habere dominus in reliqua terra, qiue remanet pro hereditate heredibus.

XI.

Item, in juftitiis exhibendis, aut judiciis exercendis nulla exaftio fiat a partibus fub prxicxtu alicujus *coaiuerudinii,* aut occafione advocatorum aut alïeiToruin, fed gratis omnino exhthearur jtiit^.a huju/modi, & pauperi non Jubenti adtotauis cctui ad u.mia. aNNO CHRIS! I 1SII.

XII.

Item, nullus credens hxreuctis, licet iit rcconciliatus, fia» prrpofitus, aut bajulus, aut aicftor, m tudicio tciiis, aut advocatus. Er idem prorfus fit do Judaro, excepto hoc quod Judcas poterit contra-J.dacum tcilunonium ferre.

XIII.

Nullus hxreticus vetitus C< reconciliatus habeat licentiam remeandi m vidant jxinqua corivcifabatii· in illa peracria parte, fed extra vilInm illam potent convcrfari, ubi comes per.ntlent.

XIV. f

Item, clerici, fic quilibet viri religiofi, fis peregrini, Ac milites liberi fie immunes ab omni exaftione pedagii, -tranfeant per totam terram nollram, nifi client mercatores.

XV.

Irem, barones Franci», fis milita, tenentur fervirc comiti, quando, fis ubicumque habebit guerram contra perionam quamlibet, ratione hujus terix acqutiitz, vcl acquirenda:in hac terra, fit hoc cum numero militum ad opus quorum comes dedit terram fuam fic reditus: ita tamen quod fi reditus ex integro lecundum promiffum iue.int att.gnati fufficienter, tunc cum promilfo numero militum tenebuntur iervire baro, aut miles fic attignatus, quamdiu habebit guerram dominus comes pro hac terra acquirenda, vel acquifita, ficut eff dtftum. Ille autem miles, cui non effet· plenarie fafta attignatto, lecundum paftioncm, non teneretur lervire cum integro numero militum ad ferviendum. Verum fi comes * in necelfitate fua, aut terrae fu»; led pro voluntate vellet juvare aliquem, aut aliquos in guerra, fire vicinos, five remotos, milites fui pratdiâi non tenentur eum fequi in hoc, aut eidem fervirc per fe, vel per alios, nifi hoc fecerint pro amore fic beneplacito fuo. *f- non «««'"M»

XVI.

Item, milites Francigenarqui debent fervitium domino comiti, tenentur ci iervirecum millibus Francigenis, nec poffunt in. loco militum Francigenarum ponere milites iftius terne in fervitio fuo ufque ad vigiuti 'annos: fed ex tunc cum talibus militibus idoneù, quos in terra inventic potetit, quilibet ferviet ei.

XVII.

Item, milites licentiati a comite, in Francia non debent morari fine caufa rationabili ampiius, niti ufque ad terminum fibi pnefixum a comite, fis tamen comes renetur eos expeftare poft terminum elapftun, falvo fervitio luo ufque quatuor menfes; fed ex tunc fine omni reclamatione poterit terram eorum in manu fua recipere communi, fit inde facere libere voluntates fuas nifi poterint oftendere comiti plenarie fufficientem'catifam, aut inevitabilem, quare citius non potuerint venire.

XVIII.

XVIII.

ANNO CHRIs.rt hem, omnes batones, milites dc alii domini 'in terra comms tenentur reddere caflra & fortias comin, line dilatione & conditione aliqua, ùato 6. pacato ad voluntatem luam; fcilicet quoticfcumque voluerit rHas forças dc caflra qua: tenent ab co,<& ipfe clames tamqu^tn\boi»u$dominus in illo flatu & vitore, in quo rfteperit, renetur reddere cifdem fine diminunone fic damno, peradis negotiis Rus.

XIX.

Item, ad bellum campalc, five nominatum vel ad fuccurrcndmn comiti, fi fuerit obleffus, vel arcebatur, tenentur omnes ire communiter, barones, m.lites, majoies, minores qui fuerint ciuti. Quod ii baro, miles, vcl alius dommus tet rx tn hac fuinma neccflicate comprobatus fuerit non venilTc ad commune, auxilium daturus, niti lufficienti caufa poflet cxcufari, terra quam icnet a comite, erit in manu & voluntate connus.' Alit autem minores, fcilicet burgenfes, rurales, & agricolz tenentur ire in (upradidis articulis, fi citati rationabiliter fuerint, dc qualibet domo duo meliores, fi ibi fuerint: fi autem in domo non fuerit nifi unus, ille idem tenebitur ire. Qui autem non lerit, & fuper hoc comprobatus fuerit, *nifi* iufficicnti caufa poflit cxcufari, bona mobilia erunt in manu 3c voluntate comitis & domini, fub quo manebit per medium.

XX.

Item, baronet, militet, & alii domini terratum, qui debent fervitium comiti, fi citari ad quindcnain non venerint ad locum przfixum a comite ad exercitum ita quod infra quindenam iter arripuerit, fexia pars redituum Angulorum unius annt; 1ciiicet terrz illius quam tenent a comite, erunt pro emenda tn matfu & voluntate comitis, mû caufa lutficienti potent excufan. Si vero venerit, led non cum debito numero militum, pro quolibet milite qui deerit, o.abit duplicia flipcndi.i, quamdm ibidem fine debito numero militum fuerint. Hxc eadem p<rna eiit baroni.ms C'< militibus indigenis, li comiti debitum lci vitium non rcdjiuennt.

XXI.

Item, nullus in terra comitis, quz fubeft ditioni ac poteflat: lux, attentet firmare de novo, aut rexdmeare caflrum vel ioitiain quz diruta funt fine afleniu comitis.

XXII

Item, milites indigenx. qui fuerint catholici, i< hucufque in fide catholica pedeveraverinr, tenentur prarflare lerVmum dominis fms, live comiti, five aln-s, quoddebebant, antequameruce fignati venaient domnis propri.s indigenis. Illi aurem, qui tucriiu credentes hxrcticoium, tembuntur lenire comiti & baronibus ad arbitt.um irioium

XXIII

Item, milii judicentur credentes fuilTc hzteti-Acorum., aut iuifle hzretici, nifi teflimonio epifcoponun flc facqrdotum

XXIV.

Item, nullus baro, aut miles, aut quilibet alnis doininut, cui coinesr-dedeiit terram i>"partibus. iflis, poterit exigere' ultra menfuram tailiap flaturam & confirmatam htteqis eorumden» dominorum «Jc comitis, five nomine tallise, five quxllus, five nomine bonitatis, vcl cujufcumque alterius caulz, falvis tafnen cenfu & altis reditibus yinearum, domorum, *fil* aliarurrTrerum ÔC jtrfti:iis. Hzc enim rallia pro omni alia rallia, five quzflu, five demanda efl inuituta & commenlurata, ultra quam non liceat aliquid exigi, àpt extorqueri ampliuś âb aliquo. Qued ii quifquam ukraTexigerc comprobatus fuerit, & clamor fuerit comiti, tenebitur ad villam & dominum villae, in qua hoc fadum fuerit, mittere, dc per eumdem compellitur dominus confli, tuere & authenticate quod ultra chartam fuam exegerit, & cogitur chartam luam fervare.

XXV.

Item, licitum erit omnibus, hominibus qui poflunt talhari tranfire a dominio unius ac dominium alterius pro voluntate fua: ita tamen qnod illi, qui dicuntur liberi, cum omnibus mobilibus fuis poterunt tranfire fine aliqua contradictione ad dominium alterius, relida hereditate & hoflifia priori domino fuo, cum omnibus iis quz tenent ab aliis. Alii vero qui dicuntur homines proprii fervi, poterunt fimiliter tranfire libere ad dominium alterius, non folum relida hereditate & hoflifia, fed mobilibus priori domino fuo. ita quod prior dominus, occafione mobilium aut quxflx, vel alterius ri, poflquam relido dominio remanferunt iub dominio alienus, nihil amplius poterit exigere ab eo ubicumque fuerit: ita tamen quod non poterunt tunine iu dominio clericorum, aut ecclefiatum, quoufqu.' in hoc confenferint, &. fuper hoc litteias luas dederint comiti, ant baroni.

XXVI.

Item, nullus homo mittatur in carcerem, aut retineatur captus, quamdm potent fullicienter piegios dare quod ftabit juri.

XXVII.

Item, nullus dominus-recipiat plegios, .aut cautionem ab hominibus fuis, ne cum voluerint, recedere poflint a dommip fub fua forma lcripta.

XXVIII

Item, fecundum confuerudinem antiquam terrarum & villannn, recipient ab homninibus fuis jornalia m operibus fu.s, fle fecundum coniuen*dmem antiquam dent cis ad comedendum.

XXIX.

Item, fi homines principum λ dominorum indigenarum, in hac terra fuper faillis & exactionibus nimis aggravati fuerint & conquefli cornui, comes dibebic convenire dominos & milites, ut luper talius *ix cxaâiombus menfuram* fer-

fervent competentem fic rationabilem ; fie fi ne-cefte fuerit , poterit eos compellere ad hoc con-fervendum , ne eorum fubditi nimis aggraven-tur , propter nimiam malitiam dominorum Quo-rum .

ANNO CHRTS ri

XXX.

Itémoin nemoribus, aquis, fie pafeuis habéant ufuarium fuum homines villarum , ficut habue runt a triginta annis ufque huc, fic fi contentio inde orta fuerit inter populum'fic dominum,qui in^fTeflionc eft, remaneat in eadem , donec inquifita fuerit veritas per juramenta antiquo-rum , qui funt in eadem terra, vel alio modo .

XXXI.

Itfcm, nullus capiatur pro debito domini fui nifi plegius fuerit, aut debitor.

XXXΓI.

Item, nullus baro, feu miles, feu burgenfis, feu ruratis audeat pignorarc , vel capere res al-terius per violentiam nec ille cui injuria faûa fuerit, audeat fe vindicare fine licentia fnperio-ris ; fed referar clamorem ad fuperiorem. Si au-tem contra hoc fecifle conviôus fuerit, aut ton. feifus fuerit ; ille quid prius receperit , alterius dabit pro emenda domino (uperiori ; fi baro fue-rit, viginti libras; fi miles, decem; fi burgenfis, centum folidos; fi ruralis, viginti folidos; ficin-fuper ad mandatum domini reddet totum quod ceperit injuriam paiTo, fic pro damno, li quod habuerit, plenarie fatisfaciec ei. Qui autem fe vindicaverit, eodem modo prorfus emendavit fu-periori ; fic infuper illi de quo fe vindicavit, fa-ciet emendam quadraginta folidorum , fafta re-ftituriont ablatorum fic damni .· hoc tamen *exci?pto,* quod cuilibet licet incontinenti vim vi re-pellere .

Item, nulli barones, milites, burgenfes , feu rurales audeant aliquo modo fe colligare, me-diante fide, feu (aeramento , aut conjurationem aliquam facere, etiam fub prxtexru confratriz , aut alterius boni , nifi de voluntate & ailenfu domini. Quod fi aliqui fuerint comprobati Con-jurafie contra dominum, erunt tam ipfi , quam res eorum , in manu fic voluntate domini. Si vero conjurati fuerint , licet non" contra domi-num , tamen in aliorum damnum .· fi inde fue-rintconvifti, aut confetti, dabunt finguli decem libras, fi fuerint barenes; fi fimplices milites , centum folidos ; fi burgenfes, fexaginta folidos ; fi rurales, viginti fohdos. Excipiuntur autem ab hujufmodi perna negotiatores: aut peregrini, qui jurant pro focietate fibi fervanda.

XXXIV.

Item, quicumque in terta comitis poterit ca-pete hortes fidei fic fuos, fic non ceperit, fic po terit inde comprobari, aut convinci ,– terra erit incuria, fic corpus iuum in manu & mife-ricordia comitis . Hoc ipfum fiet dc illo , qtui cum viderit tales, fic noluerit proclamare fic f< qui eos fecundum mores terrz bona fide

XXXIV.

Item, quicumquc conducet de cetero viftua-

A lia, aut rns aliis quaslibet, aut quofeumque ho-mines,, fine iiccnli» comitis Thoioiani, vel ad quoslibet alios holies Chrifti, fic lupcr hoc con-vifli fuerint, aut confetti , perdent hereditatem in perpetuum cum aliii bonis Tuis , ob hanc ib> lani-caufam. Si autem ferviens aliquis, aut ba-julus, line licentia domini fut feceut hoc ipfum, amittet omnia bona fiia , fic corpus fuum erit in manu fic mifcricordia comitis . Omnes autem tes captz fic homines in huiufinodt conductum illius erunt fine diminutione, aut reclamatione, qui capient eos.

B Item , quod tutela fic cura orphanorum in manu illius, qui propinquior irAenitur, ulque ad fexuecim annos ; & li nullus pjoptnquaatis in-veniatur, eiunt in manu dommi\d®»quo movet feudum ufque ad eumdem tetminum , comes, vel alius dominus poterit dare pro recompenl.v tionc alicujus attignationis promt(Tie. In decimo festo autem anno reddetur terra ex integio or-phanis hu/ufinodi, fic tunc tenebuntur perfolvc-re fervitium domino fuo . Et illud capitulum pertinet ad eos tantum , quibus dominus comes dedit terram in partibus iltis.

XXXVIJ

C Item, piftores , fecundum modum fic tnenfu-ram J five pondus a domino fuo datum eis, pa-nem faci.int fic vendant . Et fi hoc non ferva-verint, quotipkumque contra hoc fecerint , pa-nem totum amittantt, fic idem fiat de taberna-riis.

XXXVIII.

Item, meretrices publiez ponantur extra mu-ros in omnibus villis.

XXXIX.

Item , pedagia quz a principibus fie aliis do-minis font inftituta a trigints-quatuor ann.s & D circa, tollantur abique dilatione aliqua

XL.

.Item , cenfus reddantur dominis ftatutis ter-minis in dombus luis , quotiefeumque tranlie-rint ftatutum terminum , pro fingulis terminis tranfailis perfolvent dominis pro emenda quin-que folidos. Quod fi tres annos permilerit tran-firc abique folutione cenfus, dominus poterit da-re abfque ulla reclamatione terram ejus alteri , vel vendere ; fi in manu fua eam retinuerit , tenebitur reddere, fi pro fingulis terminis lran-ians perfolvatur , ficut diftum eft , quinque fo-iidis pœna.

E

XLI

Item , poflefiiones cenfualcs non demur, vd vendantur cum dimmutione domini fuperis.

XLII.

Item, barones, milites, buigenfes, fie rurales fuccedant heredes in hereditatem fuis fecundum morem fic ufutn Francis cnca Panfius.

XL1II

O·

ANNO CHRISTI

XLIII.

. Item, maritagia mulierum revertanthr ad heredes ipforum, ut poflint inde contendere * rt tcftamcmum, fi voluerint.

XLIV/

Item, nulls* vidus, magnates, aut heiedes, mulieres nobiles hadentes *mumtioies in caftro* audeant nubere,infra decem annos, fine licentia comitis pro voluntate fua indigenis iftius terrs, fed Francigenis, quibus voluerint., poterunt nubere, taon requifita licentia comitis, vd alterius; fed termino clapfo, poterunt nubere communirer

XLV.

Item, omnes uxores* proditorum & hoftium comitis, licet catholiczfuerint, eo vivente, terram exibunt comitis, ne aliqua fufpicio habeatur de cis, Ac habebunt' terras At reditus maritagii fui, przftito tamen iacramento, quod nullam inde faciant portionem maritis fuis, quamdiu permanferint m guena contra thriftianitr,-tem Ac comitem.

XLVI

Itent, qualibet domus inhabitata tetra comitis acquifitx perfolvat tres denarios Me)goricnfes annuatim domino papa & fanda ecclefia; Romanz, in fignum&in perpetuam memoriam, quod per ipfius auxilium contra hzreticos acquilita fiiit comiti, & ejus fuccefloribus conceflâin perpetuum. Terminus autem erit ejufmodi colligendi ab initio quadiagefimr ufquead Pafcha.D

XLV IJ.

Item, nullus baro, five mAes, vel quilijbet A alius dominus in terra noftra recipiat in curia fua duellum pro aliqua caufa, nifi pro proditione. vel latrocinio, vel pro rapina, vel pro perjutro.

XLVIII.

Item, nullus baro, aut miles, vel dominus, faciat tallias in terra fua, donec menfura pofita fuerit in* talliis, fecundum quod conftiiutum -eft in colloquio domini comitis Ac .baronum apud Apamiam.

B

XLIX.

Item, nullus baro, five miles, five ferviens, intrabit modo caftrum quod fuum erat tempore hrreticorum, fi comes eum, aut aliquis, cui omnes dederit. * ''' · D*«a aliquid

Hz funt confuetudines, quas dominus comes debet fervare inter fe & barones Francis, & alios, quibus dedit terrain, tam inter barones c& milites, quam ititer burgenfes, Ac rurales in partibus iftis. Succedant heredes Ac hereditatibus fuis, fecundum morem Ac ufum Francis circa Parifius.

LI.

Item, in placitis, judiciis, dotibus, feudis, portionibus terrarum, comes tenetur fervare baronibus fuis de Francia, Ac aliis in quibus dederit terram in partibusiftis etimdemufum Accamdem confuetudinem, quas fervatur in Francia *circa* Parifius.

Aftum apud Pamiam in palatio noftro, anno Incarnationis Domini MQCXII. prima die Decembris.

**

CHRISTI

CONCILIUM VAURENSE,

IN CAUSA PETRI ARRAGONUM REGIS

Comitem Tolofanum protegentis, celebratum anno Domini MCCXIIL

G· C. Bzovii verbis m in hoc concilio gefl,i Binius enarraverat : ego Petri Valliffarnenfis, e quo Bsovius totum hauferat, verba profero .yJiiterafque & mllrumenta ipfa, tuor ex Petro eodem, tum aliunde conquifita.

Circa feftum dominica: apparitionis (**it Pt-trui lal>i,4rncn/ii*) rex Arragonum Petrus, qui negotio fidci plurimum invidebat, venit TotofamAc fecit ibi milites, excommunicatis & hzreticis communicando. Mandavitque rex archiepifcopo Narbonenfi apoftolics ledis legato, & comiti noftro, quod volebat habere colloquium cum eis, & de pace & ;de compofitione inter comitem noftrum & hoftes fidci tenure. Igitur atlignata fuit communi aflenfu dies & locus inter Tolofam & Vaurum, ubi colloquium celebrari deberet. Cum igitur veniflemus ad locum concilii, rex cœpit rogare archiepifcopum Narbonenfepi & epifeopos, de reftituendis têtus comitibus Tololano, Convenarum, & Fuxenfi,Al Gaftont dc Beamo. Archiepifcopusatt-Etem Narbonenfis refpondit regi, ut omnes petitiones fuas redigeret in fcriptum, & fer/ptas & figillatas mitteret epilcopis apud Vaurum. Rex vero Arragonenfis, poftquam applaufum magnum fecerat comiti noftro, & fratri & filiis ejus,rogavit ipfum comitem, ut odo diebus defifteret - male faciendo inimicis fuis. Cui nobiliftimus & urbaniflimus refpondit: Non deflftam, inquit, a male faciendo, fed ob reverentiam veftram ccffabo his odo diebus a bene faciendo. Similiter autem & rex promifit cx parte hoftium noftrorum, quod ipfo tempore colloquii non facerent npftris malum. Sed ipfi infidclitfimi, cum fcirent noftros convcnifTe ad colloquium, licet nos per regem fecilient fecurds, difeurrere creperum per terram noftram verfiis Carcaflbnam, & multa mala

"iwo m£'a ucientes, plurimos etiam occiderunt. Die A CHRISTItCTtio poftqu«m rcccflir rex a Joco colloquii, & intravit Tolofam, fcripftt petitiones luas àd archiepifcopos fic epifeopos noftros, in hxc verba :

Petiitones regis afrràgonenfittm ad pralatos in cnctho apud P'anrnm congregatos.

„ Quoniam Qcrofanfta mater ecclefia nonfolum verba, fed verbera quoque docetur habere, devotus ecclelix films P. Deo miferante rex Arragonenfis, pro comite Tolofano, ad linum ejtifdem matris ecclefix cupiens redire, fanctitate veftra petit humiliter, & rogat inftanter, quatenus faciendo fatisf.icToncm per- B fonalem pro exceflibus quibufeuinque, proiit ipli ecclefix vifum fuerit expedire, ac pro damnis & injuriis illatis diverfis ecclefiis & prxlatis, fatisfaciendo id quod clementia matris ecclefix ipfi comiti duxerit injungendum, reftituatur clementer & mifericorditer ad pofleflìones fuas, & alia qux amifit. Quod fi forte in perfona comitis nollet ecclefia ipfius regis petitionem audire : petit fic rogat hoc idem pro filio, ita tamen quod puer nihilominus fatisfaciat perfbnaliter pro exceflibus, vel in frontaria Sarracenorum, cum militibus eundo in fubCdiumChrjftianorum, vcl inpartiblus tranfmarinis, fecundum quod ecclefia melius arbitrabitur expediie : fic infans in tcrrâ fua, in tam diligenti cuftodia, fic tamtidcli cura, ad honorem Dei fic S. R. E. habeatur, ufque quo de bonitate fua figna compareant manifefta.

„ Ec quoniam comes Convenarum, nec fuit unquam hxreticus, nec eorum fufccptor, fed potius impugnator, fic ideo terram dicitur amififle, quod aftiterit confobrino fic domino fuo, comiti Tolofano : petit idem rex & rogat pro eo, ficut pro valTallq fuo, ut reftituatur ad terram fuam, fatisfaciendo quoque ad arbhrium ecclefix, fi cum apparuerit in aliquo deliquifle. 7

„ Item, comes Fuxenfis, cum nec fît, nec D fuerit hxreticus, pro eo memoratus rex petit, fic rogat ficut pro confanguineo fuo cariflimo, cui fine verecundia in jure fic deefle non poteft, quatenus pro reverentia ipfius dc gratia reftituatur ad fua, fatisfaciendo nihilominus ecclefix in his fic pro his, quibus clementix matris ecclefix eum apparuerit dcliquide.

„ Item, pro Gaflone de Bearno .ïflùllo fuo petit fxpe diiftus rex fic rogat atidtuole, quatenus reftituatur ad fuam terram, fic hdelitates valTallorum fuorum : maxime cum paratus fit parere, fic ad arbitriumecclefix fat sfaccrc coram judicibus non fufpectis, Ii nobis caufam ipfius audire fic expedire non licet. E

„ In omnibus tamen pramiflis, duxit memoratus rex, mifericordiam potius quam judicium invocandum, mittens ad clementiam vcftiam clericos fic barones fues fuper p.-xmiiTis, ratum habiturus, quicquid a vobis cum cis fuerit ordirutum. Supplicans ut talem dignemini habere circumfpeâioncm fic diligentiam in hoc faôo, ut in negotio Chriftianitatis in partibus Hifpaniae, ad honorem Dei, fic lanftx matris ecclefix dilatationem^ prxdidorum barenum fic comitisMontisfortis fulfidium fofljt habere. Dacum Tolofx XVII. Kal. Februa ni.

ANN. CHKh1

Refpdnlio Concilii.

ILLVSTRI ET D11FCTO JK (HRL STO P. Det gratta >. ;/ slrrigonism, Cumtti BarcbiIonenflM», conclt; a: t jurum Jalutern ÎT fineeram In demint> dt.iJhwm.

Petitiuiies & pwces vidimus, qtias pro Tolano & cjus hl;o, fic^iùixeiiiî, & Convenarum /omitibus·, C nobtJrviro Gaftone.ile Bearnj, vedra. regalis icrcnitaPdcftinavit oin quibus etiam litteris, mu r cetera filiu.n dicitis vos devotum. Superquj lλι.ηι- no Jefu Chrifto, ac trgali veftnj; .UimJini, gratiarum reterimus actiones : & in curUtis/ quibus fecundum Deum pOlli.mus, pt iter iilam mutuam diledtoncm, qua vos tau G Romana mater ecclefia licut intrlhgmius, amplectitur, & vos ipfam necHon St ob reverentiam excellenti* vcftr* regalis, admitteremus afledtrohus preces vcflras. Super coquod pro comite Tololx petitis & rogatis : hoc duximus ferenitati regia; rcfpondendum : quod tam caufa comitis, quam hiii, qux pendet ex facto patris, authoritate iuperioris eft a nobis exempta, cum idem comes Tolofx, Remenfi epifeopo & magiitro Theodifio, a <wmno papa, negotium fuum fecerit fub certa forma committi. Unde ficut credimus, memoriter retinetis, quot & quantas gratias d:do comiti poft multos cxceflus ipfius, domnas papa fecit : ncc non & quam gratiam, ad interceifionem veftram & preces, venerabilis Narbontniis archiepifeopus apoftolicx fedis legatus, tunc abbas Ciftercii, apud Na.-bonam fic Montempeflulanum eidem cornui faciebat, biennio, fi bene meminimus, jun tranfafto. Volebat fiqmdem idem, legatus, omnes dominicaturas proprietates, eidem comi:i remanere integras \ illxfas : & ut illa jura qux habebat in caftris aliorum hxreticoium, qux de fcodo ejus erant, fine alberg.t, fine quifta, fine cavalg.ita, eidem integra remanerent. De illis prxtcrea caftris, qux erant aliorum hxrcticorum, qux de feodo tjus non erant, qux idem comes du ibat efle quinquaginta, volebat prafatus legatus, ut quartalis & tertia pars eorum caderet m proptictatem comius iupradidi. Spreta vero comes illa magna gratia domni papx, ec prxdicli legati, fic ecclefix Dei, vemens directe contra omnia juramenta, quxolim prxftiteiat m omnibus legatorum, & addens iniquitatem iniquitati, crimina criminibus, mala mulis, cedebam iJei & chiift.anitaicm, HJem & pacem, cum hxreticis fic ruptarns impugnavit & dimniteavit, adeo ut omni gratia fic bentheio reddiderit ie indignum.

Quod autem pio comite pec tis Convenarum, taliter fuper hoc duximus rciponendum I Pro certo intelleximus, quod cum poft cxceflus luos multiplices, & juramenti tranigrcflionem, tœdio cum hxreticis fic eorum fautoribus contraxiflct, & iptam ecdefiam, licet nunquam in aliquo Ixlns cflet, cum cifdem pefliilentibus impugnaflet, licet poftmodum diligenter fuerit admonitus ut ceflvet a cœptis, & rediens ad cor, tandem reconciiiaïetur ecclеiiaCicx unitati : nihilominus idem comes in fua nequitia extitit excommunicationis & anathematis vinculo alligetur: dc quo etiam, ut dicitur, comes Tolofx aifere-

„ fcrcrc confuevit , quod ipfc comes Convena-„ 'um ' cum g»enam impulit & induxit. » Unde idem comes, author per hoc guertx & „ malorum, qux ecclefiz multipliciter pervene- „ uinr, extitit . Verumtamen fi talem fc exhi „ btterit f ur abfolutionis beneficium mereàtir „ poftmodum cum fuerit abfolutus, & habuerit „ potellatem liandi judicio, ti de aliquo quete- „ letur, ccclcfi.i ei juftitiam non negabit.

„ Petit prxtcrea regia celfitudo,, pro comite „ Fuxenfi. A3 qued taliter rcfpondemus ; quod „ confiât dc ipfo , quod hxreticorum extitit a „ longo tempore receptator, pralertim cum non „ fit dubium, quin credentes hxreticorura, h»- „ retici lint dicendi : qui etiam poft multiplices „ exceflus fuos , poft prseftita juramenta , poft „ obligationes tam perfonarum quam reruns , „ poft injectionem manuum in clericos , & dc- „ truiionem eorum in carcerem, pro quibuscau- „ fis & multis aliis, anathematis mucrone per- „ cuifus : poft illam etiam gratiam, quam idem „ legatus ad interceflronem veftrani , olim ipfi „ comiti faciebat, cruentam caulem exercuit in „ fignatos , tam laicos, quam clericos, qui in „ paupertate & fimplicitate fua, contra Vauri „ hzreticos tn Dei fervitium ambulabant. Qtia- „ lis autem & quanta erat illa gratia» bene re- „ colit, ficut credimus , regia celfitudo ad cu- „ tus preces cum eodem comite compofitioncm „ faciebat dtdus legatus. Sed quod non futi fa- „ ita illa compofitio , per ipfum comitem fte- „ tit . Extant enim litter» ad domnum cotni- „ tem Montisfortis regali figillo munit», talem „ claululam continentes. Dicimus etiam vobis, „ quod fi comes Fuxenfis noluerit 'ftare placito „ illi , & vos poftea non audieritis preces no- „ ftras pro eo , non erimus inde vobis dipaca- „ ti : verumtamen ft dederit operam , ut abio- „ lutfcms beneficium conlequatur , & poftmo- „ dum, cum abfolutionis fuerit gratiam confe- „ quutus, de aliquo quereletur, juftitiam ei rc- „ clefia non negabit.

„ Poftulatis infuper & rogatis , pio Gaftone „ de Bcarno, ut reftitueretur ad terram luam, „ ad fidelitates valfalloium tuorum ;fuper quo „ vobis taliter refpondemus. Ut alia multa, tacem „ ino potius infinita , qua- iu ipfum Gatlonem „ dicuntur, ad prxfciis lilcmio trar.featr.us : con- „ foederatus tamen hxrcticis & receptatoribus „ /eu defenforibus eoium tenti a ecclefiam & „ fignates , eft ecclefiarum & ccclefufticarum „ perbonarum manifeftiilimus periccutor . Venit „ in auxilium Tololanoiuru ad obfidiunem Ça- „ ftri Novi ; interfeiloiem Fr P. de C.ifiroNo- „ vo apoftolictp fedis legari habet leium ni- „ ptarios dm tenuit atque tenet ; in anno prx- „ terito, ruptariosin cathedraiem eiclciiam O!c- „ roms induxit, ubi amputato fune de quo pen- „ debat ptxis continens corpus Domini noftn „ Jciu Chiifti, in tenam decidit ; &. quod netas „ eft dicete, ipium corpus Dominicum eft per „ terram expanfum . ranigrelTus juramenta , manus tn clericos violentas injecit .

„ Pro quibus fit altis cautis pluribus, quas ad prxfens tacemus, idem Gallo, excommunicattonis & anathematis eft nexibus innodatus. „ Verumtamen farisfeceiir ecclefi», prout de- „ bet , & abfolutionis beneficium conlequatur, & conqüeftus fuerit de aliquo : audietur ite jure fuo . Aliter iiquidem , pro 'pixdidis lie „ excommunicatis, clarifltme princeps , veftram „ regiam majeflatem intercedere non deceret , „ nec nos pro talibus dc in talibus ..ue.cmusah- „, ter rcfpondere. Ad haec, ferennatem veftram .'regalem monemus & hortamur in Domino, quatenus ad memoriim revocare dignemini . orem quem vobis fecit fedes apoftolica, , & illum , quem in ptzfentiarum illuftr regi , Sicili» fororioveftio facit, quid etiam no pap» in veftra promififtis unitione , &. quid vobis (edes apoftolica dederit in mandatis. „ Oramus ut Deus ad honorem fuum, & S „ IL E. per mulla tempora vos confervet . Quod „ ii per hanc noftram rdponllonem, veftrx r<- „ giae niajeftati non fuerit fatisfaâum : nos ob „ reverentiam veftram & gratiam , domno pa- „ par curabimus intimare . Datum Vauri XV „ Kal. Februarii.

, Audiens rex Arragonum reiponfiones prxlatorum noftrorum , vidcnfque petitiones quas fecerat, penitus refutatas , aftedumque fuum non poftie (serduci ad eflcâum \alium circumventionis modum invenit. Mifit itaque nuncios ad prelates , mandans & rogans , quatenus inducerent comitem Montisfortis ad hoc, ut comiti Tolofano , cctcrifque hdei Chriftianx inimicis, treugas daret uique ad futurum proximum Pcntccoftcn, vel falrem uique in Pafcha . Quod audientes prxlati noftri, animadvcrtentefque quod rex ob nihib aliud peteret hoc , nifi ut hoc audiretur in Francia, , ficque devotio tepefeeret fignatorum petitionem iftam , ficut primas fecerant, refutarunt . Quia vero longum eflet enarrare omnia per ordinem, qux rex ille mandavit , ÔC noftri ei reipondertda duxerunt ; iftud breviter dicamus , quod harc fuit tota intentio difti regis , laborare videlicet, ut comes Tolofx, fic alii religionis Chriftianx inimici fni, reftitucrenrur ad terras fuas , vcl faltem ipfis treugx darentur a noftris , ob intentionem fuperius memoratam. Noftri vere viri providi & conflantes, nec terras reddere, nec treugas concedere voluerunt.

Videns rex quod nihil proficere potuiflet , in grave difpendium tam» fu» pariter & honoris: appofuit quod excommunicatos fic terras eorum quas adhuc tenebant, in fua protectione reciperet . Et ut fuam nequitiam abquantulum palliaret, fedem apoftolicam appellavit ; prxlati autem noftri, liuic appellationi , quia multiplicibus ex caufis frivola erat & invalida, minime detulerunt : fed arehiepilcopus N.irbonenfis apoftolic» fedis legatus mifit litteras in hunc modum .

! LLUSTR ISS I MO DOMIKO PETRO Dei gratia regi Arragonenfi , jrattr A. divine ηηftra liant \arbonenfit archieptfcopm, apojlolic Jedi r legatus, falutem in caritate animi, Ù vifteribus Jtfu (. hrijii,*

„ INcellcximus*non fine turbatione multa , ac „ 1 amaritudine animi, quod civitatem Tolol», ac cafttum Montis Albani, & terras pro „ pter crimen hxrefeos ac alia multa ac nefan- „ da facinora , traditas fathan» , ac ab omni „^-communione matris ecclefi» ieparatas, & cru- „ ce-fignatis authoritate Dei , cujus nomen in „ his graviter blaiphematur, expolitas, difponi- „ fis m proteihone cuftodia veftra recipere, „ ac eas contra Chrifti exercitum defenfarc. „ Cum igitur h*c , fi vera fint, (quod Deus. „ avertat) non iulum in falutis veftre difpen- „ dium, fed m honoris legii , ac opinionis ve- „ ftra: & famae poffint cedere detrimentum : nos „ qui falutem veftram, dc gloriam & honorem p eelamus , tolis viiceribus cantatis, celfitudi- „ nem

<huMi nem regiàinrogamus', confuliiuus, monemus, A, " hortamur in Domino, fic.in potentia vir- »> *uf« hujus, & parte redemptons ncllri Jefu „ Chrifli, ac fandiifimi ejus vicarii domini no- ,, ilri fummi pont, authoritate legationis qua „ fungimur, inhibemus, fic modis quibus poilu- „ mus obteftamur, ne per vos, vei per alios, ,, terras recipiatis, vel detendatis prxdiâas. „ Optamus autem, quatenus tain vbbis quam fic „ ipfis, latiter dignemini providere, no commit- „ nicando excommunicatis fic maledictis hxreti- „ cis & fautoribus eorumdem, labem excommu- „ nicationis incurrere vos contingat. Unum au- „ tem non volumus ferenitatem veftram latere, „ quod li quos de veftris, in defenfionem prx- „ didx terrx duxeritis relinquendos; cum onncsB, ,, excommunicari lint ipfo jure, vos denunciari „ excommunicato*, taaqùam'tiefenloies hxreti- „ eorum, publice faciemus.

,, Kcx Arragonenfis in nullo refipifccns, fed „ qux male propofuerat, pejus adimplens, hx- ,, reticos omnes & excommunicatos, comites ,, loloiamun videlicet, Convenarum, & Fuxcn- „ fem, Gaftonem de B.arno, omncfquc milites „ Tolofanos, & Carcaflonenfes, qui pro hxreti „ exhxrcdati Tololam confugerant, cives etiam „ Tolofanos in fua proteélionc fufeepit, & ab „ iplis juramentum recepit. Civitatem etiam Tolofanam qux eft piopiie de dominio regis Francix, & totum illud terrx, quod illi adhuc tenebant, in fua cullodia recipere prxfumpfit. G *it infra :* Videntes igitur noftri, quod icx detineret eos nunciis, litteris, & etiam appellationibus luperftuis, & nihilominus tempore colloquii & treugarum, noftros ab excommunicatis, quorum caufam ipvebat, permitteret apcrtiftime & fxpiflime inteftari: a Vauro rcccfterunt. *Virumtamen* antequam recederent, fcnpferunt D. papx de commuai negotio ecclefix, & dc prx fato colloquio in hunc modum

Sunihjjimo patri in Confli, ac beatiljimi domino fuo fancentio Dei gratia jumm> pintifici, devoti èX bwnflcs fervi eji<<, archiepifeopi, epifeopi, U alti ecclefiarum pralati, apud k'.iurum pr' finfidei negotio congregati, cum omni affeElune longum vita fpatium, iy fafatii. D

„ Ad agendas paternitatis veftrx folicitudini „ dignas grates, cum nec lingua, nec calamus ,, nobis iutficiant, retributorem omnium bono- ,, rum exoramus, ut noftrum in hac parte fup- „ pleat defedum, & abunde vobis retribuat omne ,, bonum, quod nobis, & noftris, aliifque partium noftrarum ecclefiis tribuiftis. Cum enim in partibus iftis pellis hxretica antiquitus feminata, noilns partibus ufque adeo fuccrcviiTet, quod cultus divinui ibidem haberetur omnino in opprobrium & derifum, & in clerum & bona ecclefiaftica, hinc hxretici, inibi ruptarii graflarentur, & tam princeps, quam populus, in reprobum fenfum datus, a ndei reflitudtne deviavit ' ut per veftrosexer-E citus fignatorum, quos ad emundandas fpurcitias peftis hujus, fapientiifime deftinaftis, & Chnlhaniftimum eorum principem, comitem Montis fortis, intrepidum omnino athletam & invidum Dominici prxlii bellatorem, ecclefia qux tam milerabiliter ibi ' corruperat, caput inibi coeperit revellare; & in parte maxima deftruâis adverfitatibus fic erroribus univerlis, terra dudum a cultoribus horum dogmatum ' conculta., demum Divino cultui affuefeat. Keftant vero' adhuc tcliquix diClx peftis, Tolola videlicet civitas, cum caftris ali-

' JT»r/f,cor-

tulcata I H.

quot: ubi, tanquam fordes in fentinam ca- ,, dentes, rcfiduum pravitatis hxreticx fe colle- ,, git. Quorum princeps, comesfcilicet Tolofx, , qui ab antiquis temporibus ficut multotiesjam , audtftis, haereticorum & fautor extitit & de- ,, fenfor, & pro viribus qux fibi remanferunt, ,, impugnat ecclefiam, & quoad poteft, pro fidei ,, hoftibus, ejus cultoribus fe opponit Ex qu› , enim rediit a fanttitatis veftrx prxfcntia cum ,, manditis,'in quibus ultra omnem meiitorum › ,, exigentiam tuorum, egeratis miiericorditcr cum ,, eodem·: ir.trotvit, ficut maniteftuJimc vide ,, tur, angelus fathanx in cor eius, dc gr.stix , veftrx beneficiorum ingratus, de his qux c> ;, ram yob s promiferat, nihil implevit immo ,, pedagia fxpius abnirita vehementer Jauxit, , Ck ad omnes quos fcivit noftros & ecdefi* „ advcrfarios fe convertit. Sane per Othonem „ Dei fic cecleiix mimicum, opinatus contra „ iptam ecclcfnm vires ailuineu·, fub ipfius con- ,, fidentia manifeft-·, ficut allentur, minabatur „ quod ecdeliam de finibus tuis, fic clerum ra- „ dicitus extirparet. hxreticosfic ruptarios, quo' „ multoties abjuraverat, ex tunc ferventius io „ lito fovere ftuduit fic tenere. Cum enim ca- „ thoheorum exercitus oblideret Vaurum, ubi „ tedes erat lathanx, fic quali hums erroris hx „ retici provincia ipie m lubhdtum perverfo „ rum, mifit milites fic clientes, fic in caftro „ fuo quod Cafter appellatur, fuerunt inventi „ fic combudi a cruce-fignatis pluiquam qtiin- „ quaginta hrretiet, prxter credentium eorum „ uiuititudinem copwi'am Invocavit etiam con· „ tra Dei exercitum, Savaricum inimicum ec- „ clefir, regis Anghx fenefcallum, cum quo „ Citriftt pugilem prxdidum comitem Montis-fcr- „ tis, apud Caftru.n novum Arni oblidete p x ,, fumpfir. SedChrifti dexter-faciente, cito fuit „ eius prxfu nptio in confufionem converfa: ita „ quod pauci catholici infinitam Artianorum, „ multitudinem c.lugarunt. Prxdiflorum autem „ Othonis fic regts Anglix confidentia defrauda- ,, tus, ut qui baculo arundineo nitebatur; co- „ giravit iniquitatem abominabilem, fic ad re- „ gem Marrochitarum nuncios delimavit, fub- „ fidium ejus, non folum m terre noftrx, fed „ totius Chriftianitatis exitium implorando, fed ,, conatum ipfius Divina pietas impedivit. Epi- „ fcopum Agenncnfem a fenc propria expcllcn- „ do, bonis omnibus ipohavit, fic abbatem do „ Mofaico cepit, fic abbatem Montis Albani fc- ,, rc per unum annum tenuit, captivatum. R.U- ,, ptarii quoque ipfius fic complices, peregrinos „ clcricosfic laicos innumerabiles, variis tormen- ,, tis afteccrunt, fic nonnullos detinent, ac diu- „ tuis tenuere captivos In his omnibus, non „ averfus eft furor ejus, fed adhuc marius ejus „ extenta; ita ut fiat quotidie fcmcptipfo dc- „ tenor, fic omnia mala qux poteft pei fe ipfum, ,, fic filium; fic complices tuosFuxenfem &Convenarum comites, & Gaftonem dc Bearno, ,, viros IceleratilTimos fic perverlos, contra Dei „ ecclefiam operetur. Cum autem ultione Di- „ vim, fic cenfura ecclefiaftica, memoratus athlq- ,, ta fidei, comes Chnftianiftimus, terras ipfo „ rum, tanquam hoftium Dei, fic ecclefix, lan- „ <fto fic jufto occupavit praelio *fere* totas. ipfi ,, adhuc m fua perfiftentes malitia, fic humilia- ,, ri fub potenji Dei manu contemnentes, nu- „ per ad regem Arragonum recurrerunt, per „ quem forte intendunt veftram circumveniri „ clementiam, & ecclefiam fuggillare. Adduxe- „ runt cnjm cum Tolofam nvbifcum, qui de

--------- a\NO imtsri *""*'

„ mandato legati & delegatorum noftrorum apud A ,, Vaurum conveneramus, colloquium habiturum.· „ aut qUajja propofuit, qux nos ei I duxerimus refponderda, ex referiptis qux vobis figillata mittimus, plemus cugnoketis. „ Omnes igitur unanimiter & concorditer hxc „ prxmiifa fanûitati vêtira, intimamus, liberan„ tes animas noftras, ne per defeftum fignifi„ candi in negotio ficei, dc contingentibus ali„ quid omittatur. Pro certo namque letatis, „ quod fi terra qux didis tyrannis, cum tanta „ juftitia, Ac multa chriftianorum effirfionc fan„ guinis, eft ablata, ipfis aut hxredibus eorum neftituatur, non fohun fieret nmiffimus error „ pejor peiore, ied exinde excidium clero Acec.. clefir inxftirrabile immineret. Ad hxc quo· B ■, mam enormitates abominabiles, & alia fcelera pixCwtorum, per Ungula prxlenti peginx „ non ctedimus annotanda : ne librum texere „ V.ceremur, qurdam in ore nuncioruiu pofui„ mus, qux t.in.tiS auribus veftris, poterunt vi-

Nuncii, qui detulerunt litteras illas ad D. papam, fuerunt hi : venerabilis Convcnatum epileopus, abbas dc Claraco, archidiaconus Parifienfis Guillelmus, M. Thcodilius, Ac clericus quidam qui diu fuerat corrector litterarum in curia D. pape, Ac dicebatur Petrus Marci : Priufquam autem venirent ad curiam dicti viri providi Ac dilcreti, rex Arragonv.m per nuncioS fuos circumvenire intendebat limpliciiatem apo ftclicam.

/ere hoc a l'aliffarnenfi àiflum etft priant ha "·■ucntii lutet·.

Archiepi 'cap· Kaiawifi appjio.it a fait lega. .. ta, C epr er , (7 mûrira Г. cananic· .. JanUtr.f,.

,, Et ii leiecandx funt yutrtdx carnes, ne ad pane, in,.c:«s corrupt lo.us contagium exten„ datur ; lie tamen caute debet ac prov: le ma., nus medentis apponi, ut abicmdantur ta eau.. tela corrupta, quod fincera per improviden.. t am non lxdamur. Accepimus fane per lit„ teras & nuncios cari'.limi in Chrifto filii no-*-' „ ftti P. illuftiis regis Arragonum, quod poll„ quam adverlus Provinciall■ h.rrencos manda„ tum apolioltcum emanavit, cruce fignatis ter„ lain ingredient'jus vice comitis Buerrcnfis, „ eidem ipfius regis fubfidium imploranti, tan„ quam liemini fpecialiter dexteram fubtraxit „ auxilii, omnis conlihi remedium denegavit ; „ & ne fuper hoc ecclefix piopofitum impediret, „ elegit tunc quibufdam deelle catholicis, ne adeffe commixtis hxreticic videretur. Unde vice„ comes prxdictus terram perdidit auxilio defli„ tutus, ad uitimum miierabiliter tnterfedus. „ Tu autem, lratci .rr,hicpifcope, ac nobtlts

Μιτκη „ vir * S. de Monte foiti, cruci-iignatus inter„ ram Toloiani comrt.s inducentes, non loium „ loca in quibus habitabant hxretici, occupa„ ftis ; fed ad illas nihilominus terras, qux fuper „ hxrefi nulla notabantur miamia, manus avidas „ extendiftis. êc cum ab hominibus teirarum il, larum fidelitatis exegeritis juramenta, Ac ter„ ras iuftineatis inhabitate prxdiftas, hxreticos illos exiftere verifimi'e non videtur. Dicebant „ prxteica nuncii fupradidi, quod fic indifte„ renier aliena contra juftitiam minus provide „ ufurpaftis, quivd vix remanferit comiti me„ motato caftrum Montif-Albani, Ac civitasTo n kfana. Interea vero, qux idem rex fic ai» ferait occupata, exprd&s vocabulis defignavit „ **terram quam ciar** memoria rex Anglic in „ dotem fux foraris comiti dederat fupradido.** „ Item **terras comitis** Fuxenfis, comitis Conve„ narum, & **Gaftonis** Bearncnfis. Deduxit et, **tam fpeciahter in querelam, quod tu, frater „ archiepifcope, ac nobilis memoratus, licet jam** , didi tres comites vatfalli regis ejufdem exitle, rent, ab hominibus terrarum quas iidemam>, **ierant, petebatis, ut juramentum fidelitatÿex** , ipfis terris alii exhiberent. Adjecit etiam, , quod eum de praelio Sarracenorum obtenta „ vidoria redeuntem comes adiit fupradkfus, Ac , expofnis ei damnis pei crucc-fignatos illatis, , imputabat fuorum merito peccatorum, quod , fatisfaftionem ejus non admittebat ecclefix, , cum paratus exiftei et facere qurcumquc libi , potfibilia mandaremus. Et ne lolus tante con, iufioms ferret opprobrium, terram, filium, Ac , uxorem iororem ree,is ipfius, relinquebat ci, detn, ut cos fi vellet detenderet, vel permit, teret cxulare. Sed quia cx hoc confufio fib,i „ non minima immineret, & pœna fuos tenere „ deberet adores, nec ftltra extendi vtndida, „ quam limcmatur in excedente dclidum : hu., militer fupplicabat, Tolofanum comitatum fi„ lio memorati comitis refervari, qui nec un„ quim venit, nec veniet, Deo dante, in hx„ reticx peilis errorem. Promifit prxteiea, quod „ tam filium comitis, quam etiam comitatum, „ in tua tenebit, quamdiu nobis placuerit, po,, teftate, ut circa fidem plenius inftrui, Jtmo,, ribtis faciat r dius infc.imari, & Arragonen. ,, totam terram uni didam committet, ut t. hxreticx contagionis fordibus penitus expur,, gatain, ad cultum plene reducat fidei ortho„ doxx; fecurttate cbl.ita. fuper its omnibus ob„ fe;vand:s, quam iedes apoftolica decerneret ,, exhibendam. De comite quoque fubjunxit, ,, quod paiatus eft agere pœnitentiam dc com,, iniilis, qualem decreverimus injungendam : five „ quod partes adeat tranfmarinas, five quod „ iit in Hifpania circa fror.tariam contra gen,, tis perfidiam Sarracenx. Ceteram quia ne„ gotium arduum eft, fic multa ineo fuit delibe,, ratione proceflum, ac per Dei gratiam fatit „ eft profperatum ; ne de le·.i, quod abfit, de„ perire Valeret, quod multis laboribus eft pa„ tratum, in ipfo non debet fine gravi cautela „ dc maturitate procedi. Qiiocirca mandamus ,, quatenus in loco fecuro Ac apto, archiepifco„ poram, epiicoporum, abbatum, comitum, ,, baronum, coniulum, & reiforum, Ac aliorum „ virorum prudentum, quos ad hcc neccffarios, „ Ac idoneos efle videritis, concilio * convoca- ·Ap^v*v- „ to, & propofitis coram eis qux rex propomt nu». „ Ac often, odio, timore, gratia, & amore „ carnalibus omnino poftpofitis, qux fupe: prx„ nittTis pro.ita Ac deliberata fuerint in commu„ ni, & in quo convenerint omnes, vel pan, confilii fanioris nobis fideliter rekribatis, ut „ intcllefto vcllro mnfilio ft.'tuamus qux fecun,, dum Deum viderimus ftatuenda : cum videa„ tur proiuldubio expedire, ut hoc **modo, vel „ alioh dictx terrr de redore idoneo confula**,, tur. "

Dat. Later, xv. Kal. Februat, pontific.noftri xv.

Pergit l'allifiarne^/it ; Et pet luggcftionem fal fitatis Ac veritatis iuppreflionem impetraverat litteras, in quibus dominus papa, prxeipiebat comiti Montis-fortis, quatenus comitibus Convenarum, Ac Feuxi, Ac Gaftoni dc Bcarno redderet terras fuas.

Hat

OfIMSII ,,,p *Hat atterat cum P.trur l/a'liffarmnfii* **w» re-** ***profcntel, carum exemplum btc dtji.rtkrt*** **m»** ***erit allIXXm*** .

Exemplar litterarum bmoentii 1/1. ad Simeomm comitem Montufortu.

Urr.* «v. φ0.»·ι- **E* parte cariflimi in Chrifto filii noftri P. illnftris Arragonum regis per nuncios cius fuit propofrtum coram nobis, quod tu convertens in catholicos manus tuas, quibus iulL-cifte debuerat in homines hWreticr pravitatis extendi, per cruce lignatorum exercitum ad eftiifionemÀjufti fanguinis, dc innocentium injuriam provocatum, terras raflallonun regis ipfius, videlicet comitis B Fuxenfis, comitis Convenarum, & Gattonis Bearnen. in ejus grave prrjudicium occupafti; licet in eis nec haeretici aliqui habitarent, nec habitatores earum iuper hxrcticx pellis errore infamia confperiiifent. Aflcrebant prrterea nuncii regis prxfati, quod cum ab hominibus terrarum illarum fidelitatis exegeris juramenta, & terras patiaris inhabitare prxdictas, eos effc catholicos tacite confiteris, ut hrrcticorum abneges te fautorem, vel hxreticos te fovere quodammodo reipondes, fi legitime occupafte terram illorum alleges. Formabant nihilominus cx eo querimoniam fpeci/lem, quod dum rex fervitio Jefu Chrifti contra S.vracenos infifteret, & etfufioni fuum & Itionim languinem exponeret pro reverentia fideiC Chriftianx, tu bona valTalloruin eiufdem ut propria ulurpabas,' eoque fortius ad deprefttonem inftabaS illorum, quo minus poterat cis ex opem fus protectionis impendere, vires luas expendens contra Sarracenx gentis perfidiam in auxilium populi chriftiani. Et cum adhuc rex idem artes luas contra Sarracenos intendat armare, ut adverfus eos, Deo duce, tanto efficacius polfit infurgere, quanto majori quoad alios quiete gaudebit: in pace fibi reftitui per dedem apoftolicam, qux vaftsllorum ejus extiterant, poftulabat. Nolenfcs igitur ipluin fuo jure fraudari, nec jam diftum ejus propofitum impediri, nobilitati tux per apoftoliea fcripta mandamus, quatenus eidem regi δζ vaflallis ejus terras reftituasD fupradiefas, ne ad tuum fpeciaiem, non generalem catholicx fidei laborafte profectum, per retentionem illicitam videaris.**

Datum Laterani XVI. Kal. Februarii, Pontificatus noilri anno XV.

Ejufdem Ad eundem.

R^rO.XV. cDdt. >>>. **Cum ad mandatum fedis apoftolicx cariftimns in Chrifto filius nofter P. ftluftris rex Arragonum in feudum tibi concdTerit CarcafTonam, quam ab eo vicecomes tenuerat Biterrentis: poftulabat, ut ea fibi faceres, qux diûus vice comes ei fuifque prxdecctToribus facere confueverat,· & debebat. Quia vero intentionis noftrx E non extitit, quod ci de jure fuo per talem feudatarium aliquid deperiret, nec te iubiraheredebes illius oneribus, in cujus, quod feudum ipfum, iuccdfifti commodum & honorem; cum poffcfionum onera mutari dc kvi non confueverinc mutationibus poflcflbrum, quia res cura onere iuo tranfit.· per apoftoliea tibi fcripta mandamus, quatenus ea diâo regi facere non recufes, ad qux memoratus vice·comes tenebatur eidem. Quoniam quantumcumque re in Domino diligamus: fic tibi, nec volumus, nec debemus adede, ut ipfi regi deefle iu fua juftitia videamur.**

A **Datum Lateran. XVIII. Kal. Februarii, pont, noftri anno XV.** AV'VO CHRIS If

Pergit Pttrûi l'alliffarncnfit: **Scripfit etiam archicpifcopo Naiboncnti alias litteras, in quibus D. papa indulgentiam qu^m fecerat proficlcentibus contra hxreticos Albigenles, videbatur revocare.**

Hanc quoque epi/itlam tibi txbibcmut **I**

Archiepifcopo Ncrbmenfi e-pofloiicet /edis legato.

Cum iam captis vulpeculis demolientibus vineam Domini fabaoth, in Provincia quam virus infecerat hxrcticx pravitatis, & initantia bellicx cladis, facis per Dei gratiam fit negotium fidei profperatum: quia caufa nunc magis urgens occurrit, expedit ut ad illam manusChrifliani populi convertatur. Accepimus fiquidem quod rex Sarracenorum partes luas annat ad prxlium, nitens eo tortius in fidei Chriftianx cultores infurgere, quo lapio graviore fuccubuic fub populo Chriftiano, immo tub Chrifto caufam fuam propitio nobispjudicio judicatae. Terra etiam qux funiculus dt hxredita:is Dominicx cum auxilio mufium indigeat, expetit & cxpedat futfragta popuü Chrifliani. Quia vero frequenter, & quidem frequentius, vires colleâx proficiunt, in quibus fparfic de levi deficerent: ut Chriftianorum generali ac fpeciali negotio contra Sarraccnc gentis perfidiam tanto efficacius intendamus, quanto minus erimus aliis occupati; fraternititi tux per apoftoliea fcripta mandamus, quatenus habito cum cariftimo in Chrifto filio noftro P. illuftri rege Arragonum, & tam comitibus, quam baronibus alitfque viris prudentibus, quos ad hoc noveris neceilarios, de pace ac treugis follicito & diligenti tra&atu per pacis fœdera, vel treugarum., firma fecuritate vallata ftudeas diligenter toti Providentix providere: ficque per indulgentias fedis apoftolicx, qu® adverfus hxreticos emanarunt, Chrillianum populum non convoces aur fatiges, nifi forte a fede apoftoliea iuper hoc mandatum fuiciperes fpeciale. Tu, denique, frater arehieptfeope, fupei te ipfo, &c. XV.

Datum Laterani decimo oftavo Kal. Februarii, pont, noftri anno XV.

Aha tfi ufui arte rex Arragonum, qua pontificis gratiam captaret, /eque fanfla fedi addi/hfimum perfunderet. Anno Jupertore a comitient Tolofano, Fuxenfi, & Convenarum, ij Gaftonc Bearnei\fi, fyngraphat exegerat, quibus pollicebantur, interpofita juri ejurandi religione, fe per omnia fanda /edi partturos; & /e dttienefqne omnes /uat regit poteffati tradebant, ut fi opw effet, cogi abeo poffent ad obedieaOum. Hoc frius pontifici rex fi. gnificaverat, ut mtciiigimut ex Jnnocentti epiflola ad arcbiepifcopwn Narbonenfem, & epijnpum Regienfem, ac Fbeodifium, iegatoi: Ù idem aerum inculcavit boc anno, mittique ad innocentium juramentorum inflrxmenta juffit per Tarratonenfem epifeopum. Ea cum arcbiepijcopt htleru bic deferibo, ex Catelli bt/larta comitum Tolo/anorum.

SANCTISSIMO PATH 1 ET DOMINO

Innocentia Dei gratia fummo pontifici, Rapmundat per eandem Tarraeonenfii archiepifcopus, epifeopi, & abbatet, qui fecum prufentet fuerunt, fumma cum devotione fxbjefhonem tf debitum famulatum.

Sanftitati veftrx notum facimus, dominum regem Arragonum, cum Toiofam accelfit, ut

CO-

«xnites I olotenum & Foxenfem, & Convena-rum & Gaftoncm dc Bearno, ad beneplacitum & mandatum veftrum libéré 6c abfoluterecipiendum induceret, & pro viribus hdchier adimpleodutnad abundantem cautelam, fecuritatem in feriptu redaâam ab cifdem recepit in hunc modum.

Juramentum Raymundi comitii Tekjani, tf Rjymnndt fjnt filii.

Ego Raymundus Dei gratia comes Tolofz, dux Narbone, marchio Provinciae, 6c ego R. filius ejus gratuita voluntate, nou coadi, nec vi, nec dolo indudi, mittimus perfonaliter nos ipfos, & Tolofam *civitatem*, & fub-urbium, & villam Montis Albani cum omnibus eorum pertinendis, terminis, five adfacent ut, fic totam aliam terram noftram, quam habemus & habere debemus, cum militibus & hominibus, fmgulis fic univeifu, nunc vel in futurum habitantibus, fic ad ultimum cum omnibus viribus, & rationibus, quae ad nos ubique pertinent, vel pertinere debent aliquo /ure, five aliqua ratione, in manu & pofle vobis ' domno P. Dei gratia regi Arragonenfi, A comiti Batch. fic eis qui dc voluntate veflra, vel mandato, vices vcftras obtinuerint, mittimus, inquam, in pofle veftrum, ac poteftatem prxdidam, terram totam, ficut didum eft, & aliam, quam Deo przftante recuperabimus. Tradentes vobis etiam, & in vos, eofque qui locum veftrum tenuerint, transferentes corporalem poffeffionem locorum omnium, & jura omnia, feu rationes, cum plena jurildidione, ac poteftate: tali modo quod tam in perfonis noftris, quam iis omnibus nominatis, voluntati domni papz & mandato pofljtis obtemperare, dc fatisfacere, & cogere cum effectu nos, fi forte proni & acdives ad mandatum ejus profequendum, quod Deus averrat, noluerimus adeffc: promittens vobis bona fide, quod tam ea, quz domnus papa, vel vos pro eo nobis mandaveritis, pro polle noftro faciemus, & auimplebimus fine dolo fic fi aude. Hxc omnia, quemadmodum iupeiius icripta finit, attendemus, fic obfervabimus bona fide, & fine malo ingenio pro poiTe noftro, & contra non veniemus per nos, vel per aliam quamcumque perionam, vel venire contra taciemus, ncc aliquid contra machinabimus. Qux omnia prxdi/ta, per Deum, & hxc Gcrolanda evangelia corporaliter a nobis t?da, juramus. Mandamus pizterea capitulo, & univerfitati Tolofz tubis, & fubnrbii, ut vob s domno P. regi prxdi&o faciant fidelitatem, fic facrair.entum ad omnia fupradida exequenda, adimplenda, & fideliter obfervanda. Hoc fuit ita appofitum v. die Januarii in cx,t" ' f'c,u I· ' Ph· Francorum regtiante, & eodem Raymundo Tolofano comite, & fulcone epifeopo, anno ab Incarnatione Domini millefimo duccntclimo duodecimo.

Jtr.tmentum confiifam Tolofanoritm.

Nos confules Toïoi'χ urbis & fiiburbii, Bcrnandus ficc. de voluntate expreffa & mandato domini R,. Dei gratia Tolofz comitis, ducis Narbonz, marchionis Provinciz, 6c R.. filii ejus, dc communi confenlu univei Gratis Tolotz, promittimus vobis domino P. Dei graUa regi Arragou. & comiti Baichinonenfi quod, ad omnia tenenda fic habenda, fic plenane exequenda, & potenter pofftdcnda, que dominus R. cones Tolofz, & R. ejus filius vobis promiferunt, quemadmodum in fuperiori inftnunento ab eis vobis fisdo pknius continetur, curam dabimus fic operam, dt diligentiam, quam poterimus, adhibebimus, ut tam de perfonis fuis, quam de honoribus fuis, quos nunc habent, vel habere debent, vel Deo przftante recuperabunt, poffitis fatisfacere voluntati, fic mandato domni papz, & vobis in iis, quz eifderr. domnus papa decreverit injungenda. Promittimus bona ndc, ac fine dolo & fraude, auxilium, confilium, dc opem, quantam poterimus & juvamen, fic ad omnia adimplenda omnimodam fidelitatem vobis, 6t eis qui locum veftrum tenuerint, promittimus etiam vobis nos finguli, & univerfi prénommait confides, fic tota Tolofz univerfitas, quod in iir omnibus quz ex parte domnipapz, fi(S.R.E. nobis mandaveritis vos, vel illi qui vices veftras tenuerint, voluntati domni papz fiemus in omnibus, fic per omnia, fic arbitrio feucognitioni unufquifque per fe, & contra non veniemus aliqua ratione. H*c omnia fuperius feripta attendemus, fic obfervabimus, ac complebimus bona fide, & contra aliquid noa machinabimur per nos, vel per aliam quamcumque perfonam. Sic nos Deus adjuvet, fic hxc facrofanfia evangelia a nobis Cngulis jurejurando corporaliter tafta. Et ad hujus negotii fidem pleniorem, hanc paginam, figillorttm comitis fic filii ejus, fic capituli Totofz, authoritate toboramus. Hoc fuit ita pofitum v. die Januarii, in exitu, feria I. Ph. rege Francorum reptante, fit eodem R. Tolofano comite, fic Fulcone epifeopo, anno ab Incarnatione Domini miUeiimo ducentefimo duodecimo.

Proftjjio comiti/ Fitxtnfij.

In Dei nomine cun&is pateat, quod nos Rajrmundus Rogerii, Dei gratia comes Fuxenfis, fic Rogcrius Bernardi filius ejus, ad honorem Dei, fic fan&z matris ecclefix, ficdomni Innocent», qui facrofanâz Romanz fedis obtinet przfulatum, ponimus fic mittimus pertonas nottras, fic univerfa caftranoftr^ ficmunitiones, fic fortia, fic caumas, fcilicet caflrum de Fuxo, de Montc-Galardi, de Mot>-x_te OJivio, de Caftro pendenti, de Tarrafcon. de Aifnafco,' de Ravato, de Miramonte, de Mereglos, de Ccnailo, de Ugenacco, dc Vico, de Monte Regali, dc Caftro Virdun. de Ludat, de Unacco, fic de Hauf, & univerfas caumas, dc Solobria, de Subitan, dc Onolacco, de Verdun, de Agnavis, fic de Hcliato, fic montana, fic valles, fic omnem aliam terram noftram, qux ad nos fic noftros quocumque jure, vel caufa pertinet, aut pertinere debet, aut poteft, in manu, fic poteftate veftri domini noftri regis Arragonum, fic comitis Batch, ut ea omnia plenarie fic potenter teneatis, fic polBdeatis. Eo tamen pa-di tenore appofito, fic forma, ut per detentionem przdiftoium bonorum, fic noftrarum perfonarum, poffitis compellere & urgere nos ad omnia illa exequenda, fic obfervanda, quz dominus papa, fie facrofanâa Romana ecclefia, de perfonis noftris fic rebus decreverit ftatuenda. Sub periculo ergo commiffionts, fic P«-

pœfli omnium pratdidorum caflrorum , Ac to. t,U* tcrm noftrx ,-Vobis ftipulantibus per fo- *«nncin ftipulationem bona fide promittimus, quod omnia quae domnus papa, nubis dc per* tonis, aut de terra injunxerit, fideliter cura* bimus adimplere , & in perpetuum modis omnibus oblcrvare . Et quod ita totum adunplcatnus , & contra non veniamtu , ve! aliqua arte, vel ingenio, vei ab aliqua per- fona veniri fullineamus, de omnibus cooce* dentes /obis potcftatem plenariam, per Deum, & haec fanda evangelia corporaliter ta&a , fponte juramus . Cognofcenies per idem fa- crementum vobis pridem nos eandem poten* tiam cooceflifle. Et ad majorem hujus fadi evidentiam, hanc paginam noftri tigilli pre- feni ia communimus. Adum eft hoc, & ita cooceflum apud Tolofam VI. Kal- Februarii, anno Dominies Incarnationis MCCXI1. Ber- nardus dc Ugenavo prxdi&i domini comitis FuKen. notarius exiftens hanc * circumfcripfit, & figillo ejufdem corroboravit.

Prefeffit ctetifit CanveMricM.

In Dei nomine. Cunâis fit manifeftum ,quod nos Bernardus comes Convenarum, & Ber- nardus filius ejus, ad honorem Dei & lands matris ecclefix, & domni Innocentii, qui fa- crofandx Romans fedis obtinet prsfuiatum, ponimus & mittimus perfonas noftras in ma* nu & potcftate domini noftri P. Dei gra- tia regis Arragonenfis & comitis Barch. co- gnofeentes & veraciter confitentes , nos qui- dem tradidifte terram noftram vobis dc militi veftro, nomine P. dc Afcalano fpeciali nun- cio a vobis ad hoc miflb , ut eam plenarie teneatis & potenter poflideatis : eo tenore ap* pofito, & forma, ut per detentionem perlo- narum noftrarum , dc terrs noftrs , poflitis compellere dc urgere nos ad illa omnia exe- nuenda & obfervanda , qux domnus papa Ac facrofan&a Romana ectiefia de perlônis noftris & rebus decreverit flatuenda. Sub pe- riculo ergo commifljonis & pœna totius ter- re noftrs, vobis ftipulantibus per folemnem ftipulationem, bona fide promittimus , quod omnia que domnus papa nobis de perfonis aut terra noftra injunxerit, fideliter curabimus ad- implere, At in perpetuum modis omnibus ob- 1ervare: & quod ita totum adimpleamus , Ac contra non veniamus, vel aliqua arte aut in- genio ab aliqua perfona veniri fuftincamus , *de* omnibus concedentes vobis poteftatem ple* nariam, per Deum, Ac fanda evangelia cor- poralirer tada, fponte juramus : Ac ad majo- rem huius fadi evidentiam , hanc paginam noftri figilii prxfentia confirmamus. Hac ada funt apud Tolofam vi.Kal. Februarii, anno Dominice Incarnationis MCCX1I.

Profeffi» Gtfivtit it beent.

In Clirifli nomine. Sit notum cunâis, quod ego Gafto Dei gratia vicecomes Beamenfts, Ac co- mes Bigorrs, ad honorem Dei, Atiandxma- tris ecclefix, Ac domni Innocentii, qui facro. fande Romans ecclefix fedis obtinet prsfu- latum , pono Ac mitto perionam meam, Ac ca- Ara de Lurda, de Okrooe, de Montanerio, de Miramon , de Cadelo, At omnem aliam terram, quam habeo, Ac habere debeo, vel ad me, vel meos pertinet, aut pertinere de* bet Ac poteft aliqua r«noo«, aliquo |urt , vel caufa, At illam totam quam habere Ac recupe- rate potero Deo dante, tn manu Ac poreftate veltri domini mei P. Dei gratia regis Atrago- nic, Ac comitis Barch. ut ca omnia picture Ac potenter teneatis. Ac polfideatis· eo padi tenore appofito, Ac forma, ut per detentio- nem prxdidorum bonorum At mes perlons poflitis compellere At urgere me ad omnia ifta excquenda, Ac obiervanda, qux dofanuspipa, & lacrofan&a R. E. de perfona mea Ac rebus decreverit ftafuenda . Sub periculo ergo com- mifl'tonis, Ac pœna omnium prxdidomm ca- ftrorum, Ac totius terrx , vobis ftipulantibus per folemnem ftipulationem bona fide promit- to, quod omnia qux papa mihi de perfona aut terra mea injunxerit, curabo fideliter ad- implere, Ac in perpetuum modis omnibus ob- fervaie.' Ac quod ita totum adimpleam , Ac contra non veniam, vel aliqua arte, vel inge- nio, ab aliqua perfona veniri fuftineam , de omnibus concedens vobis potcftatem plenariam, per Deum, At bsc fanda evangelia corpora- liter taâa, fponte juro : Ac ad majorem hu- jus fadi firmitatem hanc, paginam mei figil- li authoritate confirmo.

Aâum eft hoc apudTolofam vi.Kal. Febr. anno Dominice Incarnationis MGCXII.

Et quoniam vilum eft domino regi, ejufquc curis, ipfa originalia penes fe potius retinere , quam incertis fortuns cafibus committere : ad pedes fanâitatis veftrx eorum mittit feripta fi- gillis noftris communita, verbo ad verbum fide- liter fumpta, nullo vel addito , diminuto , vd in aliquo immutato.

Hoc autem tranferiptum faâum fuit apud Per. pinianum fideliter st. Kal. April, ab Incarna- tione Domini MOCXII1.

Hii tlitfou ertikui ,

JAi ptnlificii aiwnraw rr/*rrr«i»r *erttorrr* A *tncilio* . *Sti prifat* *Petrum* Fa/in- *fetrnenfem, entdirt.* Venientes igitur, *inquit,* nun- cii noftri ad ebriam Romanam, D. papam in- venerunt aliquantulum durum , eo quod nimis credulus fuiflet falfisfuggeftiouibus nunciorum re- gis Arragonenfium : fed poftea veritate comper- ta per nuncios noftras, quicquid fecerat ad re- gis nunciorum fuggeftionem , revocavit in irri- tum, At ipfi regi mifit litteras in hsc verba.

Junteentiur tpifnpttt, ftrvw feroontm Dti, Petre iUufiri rr^t Arrt^netifiwft.

IS in cujus manu funt omnium corda re- A. gtun , infpiret tibi humiliter exoratus , ut prudenter attendens, quod juxta mandatumapo- Aolicum, nos oportet arguere, obfecrara, incrc- pare, noftras increpationes , qu/spaterna aflê- dione iit te depromimus , devotione recipias filiali, Ac fic obtemperes falubribus monitis Ac confiliis, Ac corrcdionem apoftolicam recipien- do, demonftres te in his, etiam affedumha- buifle fincerum, in quibus abique dubio nolce- ris per etiedutn dchqutflc. Sane ad totius *fe* re mundi notitiam jam pervenit , nec fere- nitatem tuam credimus ignorare , aut et- iam diffiteri , uuod inter ceteros principes Chriftianos , te fpecialiter ftuduimus honora- re, per quod Ac potentia tibi accrevit Ac fa- ma. Et utinam cum his Ac prudentia Ac de- votio pariter accreviflent : quod licet nobis gra- tum exifterct, tibi tamen amplius expediret . Verum ia hoc, nec tibi providifle dignofcc- ris.

ANNO CHRISTI

ris, nec nobis ut decuit dendide; qua cum To-A lofani~ cives, tanquam putrida membra, fine » prxeifi excommunicationis mucrone, & ipfa n civitas fuppoGta Gt jnterdidto; pro eo quod » quidam eorum mani/efti funt hrretici, plurts » vero credentes, fautores & receptatores co- » rum & defenfores : adeo ut alii quoque quos » Chrifti cxerçitus, immo verius ipie Ghriftus, » quem contra feipfos fuis adinventionibus pro- ;> vocarant, a fuis fecit tabernaculis emigrare, >» ad Toloianam quafi quandam feminam erro- ri ris confugerint civitatem : ut divini timoris » oblitus, quafi praevalere valeas contra Domi- ti num, vel avertere manum ejus contra eos » exigentibus fuis culpis extentam, ipfos in de- >i fenfiocem fub fpecie pietatis impietatem exer-B » cens, in fcandalum populi Chriftiani & pro- n prie fam* difpendium, recepifti. Nuper igi- » tur auditis quae venerabilis frater nofter Se- -> gobienfis epifcopus, ac dile&us filius Colum- » bus, nuncii tui, ac nuncii legatorum noftro- ·, rum & comitis Mcntisfortis, in prxfentiano- > ftra proponeie voluerunt, & litteris hinc inde ‹ direâis plenius intelleftis : habito cum fratri- .> bur tra&atu ac confiliodiligenti, volentes ho- >1 non tuo quantum ad famam, faluti quantum ii ad animam, indemnitati quantum ad terram, n paterna follicitudinc prxeavere : ferenitati tux >. in virtute Spiritus fan&i fub obtentu divins » ac apoftolica: gratis providimus injungendum, ii ut praenominatos deferas Tolofanos, non ob-C «i liante promiftione vel obligatione quacunque ii prxftita, in elufionem ecclefiafticz difciplitue, » ipfis, quandiu teles extiterint > non impenfu- >1 rus confdium, auxilium, vd mvorern. Si ve- .› ro iidem ad ecclefix redire defiderant unita- ,i tem, piout fuit a didis nunciis tuis propofi- ., tum coram nobis ; nos venerabili fratri no- ,i ftro Fulconi Tolofano epifeopo, viro integre „ opinionis & vitae, qui teilimonium habet non ,› folum ab his nui intus, fed ab his etiam qui „ funt foris, noftris damus litteris in mandatis, ut adtunâis fibi duobus, eos qui voluerint de „ corde puro & confcientia bona, & fide non „ fida redire, fufticicnti ab eis cautione rece- „ pta, reconciliet ccclriiafticz unitati : i'losve- „ ro qnos in erroris fui tenebris perfiftentes, „ idem epifcopus de labe notaverit bxrcticzpra- „ vitatis, extetminari faciat a civitate *jam di-* „ **fla**, fic bona eorum omnia confifcari, ita quod „ nullo unquam tempore recipiantur in ipta : „ nifi forte divinitus infpirati, fe veros fidei or- ,, thodoxz Chriftianos, exhibitione bonorum ope- tum demonilrarcnt. Et fic ipfa civitas recon- „ ciliata pariter & purgata, fub apoftolicx fe- „ dis protedione confillat, non moleitanda de „ cetero a comite pistdido, vel aliis catholicis, „ fed defendenda potius & fovenda. Miiamur in- „ fuper fit movemur, quod pro terra nobilium „ veftrorum comitis Fuxenfis, & Convenarum, „ & Gaftonis de Bearno reftitnenda fibi, apo- „ flolicum, per nuncios tuos fupprefti veritate' -, mendacium exprimentes, tubripi fecifli man- „ datum : cum propter multa & magna eorum „ Hagitia ob hzreiiconim tavotem, <|uos~mani- „ fefte defendunt, excommunicationis fint vin- „ culo innodati : unde cum mindatum pro t* „ libus fic obtentum non teneat, rllud tanquam „ fubreptum penitus revocamus. Si vero iidem „ ecclefiaftica unitati reconciliat i deliderant, pro- „ ut dicunt, venerabili fratri noflrcNarbonenfi ,, archiepifcopo apoftolicz ledis legeio, noftris » damus htteris id mandatis, ut recipiens *ab*

CHRISTI

„ ipfis non iblum juratoriam cautionem, cum"...... „ fua fint jam juramenta tranigrefli, fed & „ aliam quam * *viderint* expedire, beneficium „ abfolutkxus impendat. Et iis rite pnemifla * Fsw.vr „ quafi vena devotionis indiciis, legatum de la- *,ir H „ tere noftro, virum honeftum, providum, & „ confiantes» ad partes illas curabimus deftina- „ re, qui non declinans ad dextram vd ad fini- „ ftram, fed incedens regia via, femper qua; re- „ fte fa&a invenerit, approbet & confirmet, er- „ rata corrigatfic emendet, fictam nobilibus an- „ tedi&is, quam aliis conquercntibus exhiberi fa- „ ciat juftitise complementum. Interim ergo inter „ te fic terram tuam, ficdiftum comitem Montis- „ fortis, volumus fic mandamus firmas treugas fie- „ ri fic fervari. Mandantes nihilominus comiti „ antedido, ut pro terra quam a te tenet, rc- „ verenter exhibeat quod exhibere tenetur. 11- „ lud autem excellentiam tuam volumus non „ latere, quod G Tolofani fic nobiles fupradidi „ adhuc quoque in errore fuo duxerint pcrfiften- „ dum, nos per indulgentias innovatas, cruce- „ fignatos fic fideles alios excitamus, ut ad ex- „ tiroandam pellem hanc, divino freti auxilio, „ infurgentes tam contra ipfos, quam contra „ quoslibet alios receptatores fic defenfores ipfo- „ nun, qui plusipfis haereticisfunt nocivi, pro- „ cedant in nomine Domini Sabaoth. Mone- „ mus igitur ferenitatem tuam, rogamus fic ob- „ fccramus in Domino, quatinus, qux prxmi- „ fimus, prompto animo, quantum ad te per- „ linet, excquaris : pro certo fcituru:, quod fi „ aliter (quod non credimus) duceres facien- „ dum, poeter indignationem Dominicam, quam „ cx hoc contra te proculdubio evocares, gra- „ vc fic irreparabile poftes incurrere detrimen- „ tum. Ncc nos quantumcumque diligamusper- „ fonam, tibi contra fidei Chriftianx negotium „ pollemus parcere vel deferre. Quantum enim „ tibi immineret periculum, fi Deo fic ecdefix, „ pratfertim in caufa fidei, te opponeres, ur „ confummationem fandi operis impedires : non ,, folum vetera, fed etiam moderna pofiunt te „ exempla movere. Datum Laterani Xtt. Kal. „ Junii, pontif. noftri anno XVI.

Hit confummatum praelatorum concilium apud Vaurum *edutaett Pttrtii nefiet, jni tamen eepret- tcrrmfit,* ad *Rejtnmii cernitit perlationem attinent : fmtm ut epifeepes Jte^iaffis ae Thceii- fi">* *apoflelici reciperent, fi ritt pnrgere fe poffit› itertem pentifex mandaverat. priai enim id praceperat anna MCCX. fw fmtcffn, jam expefi- tnm eft in ccncifia feed eo anno in villa S. ^Ægi- dii efi celebratam. Deinde antem td dentio iifdem legatu hoc anno commfit : fui, xt rt> erat mo- menti fxmmi, eonfuinerunt patrer h'a.tri congreget- to> fxid agendum fibi eflet. Concilii finientia fuit, fM< d* firipto canfignata prafintihui legatu tradi- ta efi : non efle comitem ad purgationem admitten- dum. Coefilinm hoc, tetera^ue modo a me narra- /a, fuhjtHa rpifiola continentur.*

Saniliflimo Petti tr henigniflimo domine hmenfio Da gratia fummo ponhfiti, Hugo fob Dei per- mifltone Rtgieifii epifiopui, & Tkodifiu cam- Mcxr *Januenfù, humilei firvi cjm,* rwe *tuJme diernm & vita perenni ad oftula pedum*

SAnâitati vcftre infinuatione praefentium inno- Rqwft tefcat, quod de fafto comitis Tolofant, *"'- t quad olim iniufficicntix noftoe providentia ve iVa conunifit, procellimusin hunc modum. Sa-

ne peius apud S. Ægidium infra tres menses tenorem apoftolici refcripti concilium habuimus archiepifeoporum, fic epücoponini, fit aliorum prxlatorum ecclefix, barodum etiam fic aliorum, quorum prxfcntiam novimus opportunam. Ante omnia per litteras noftras comiti memprato mandantes,- ut hxrcticos fit rorarios de terra fua expelleret, alia etiam mandatait», pleret humiliter, ad qux tenebatur adftriftus pluribus juramentis : ne fi forte mandata illa implere negligent, purgationi fux impedimentum poetaret. Cumque 'Ocatusnveniflet ad concilium, fit per operis evidentiam manifefte nobis fic toti concilio conftitiflêt, quod mandata qUX de hsrelicis fic rotariis expellendis, fic aliis caufis multis fic negotiis, diverfis temporibus, a «tiverfis legatis, fic prxeipue a bonx memorias magiftro Milone, fibi fata fuerunt, non impleverat, nec implebat.- confilium fuit omnium j fic communis deliberatio, ipfum non debere tunc temporis ad purgationem admitti. Non enim verifimile videbatur, quod in tantis criminibus, videlicet fuper hxrcfi fic nece legati bene jurarer, qui totiens io minoribus caufis fic articulis fua fuerat juramenta tranfgreflus. Iqjunfttun itique fibi fuit a prxiatis, qui convenerant ad colloquium, fit a nobis, ut hxrcticos fit. notarios de fuo diftriéht expelleret, fic alia nihilominus impleret humiliter fic devote, de quibus conftabat, ipfum juramentis plurimis obiiRatum finfle.· quatenus cum in iis fic aliis fe dignum fêciflêt, requifiti ab ipfo circa perfonam cpis, apoftolicum exequeremur mandatum. At ille recedens a nobis, non folum non implevit, qux mandavimus : verum datos in reprobum fenfum ex toto, fic oblitus multam gratiam fic mifericordiam, quam ultra fuorum exigentiam meritorum apud apoftoiicam fedem invenit, eoepit iniquitati iniquitatem apponere, ac prrteritis abominationibus fic criminibus committere graviora ; propter qux *a* legatis de communi confilio prxlatorum multotiens fuit anathematis mucrone percufltu, fic expofita terra ejus. Nec credat apoftolica circumfpeftio, nos in exequendo mandato veftro *extitiaè* aliquatenus defides, vtl renuflba. Sxpiffime enim diftum comitem ex. parte veftra citavimus, fic ad prxfentiam noftram venire contempfit. Nec venerabilibus patribus Carpentoraâcnfi fic Vaifoncnfi epifeopis-, fiC clericis eorum, quibus ufque ad fummam fere mille marcharum per me Regenfem, fic bonx memorix magiftrum Milonem, fub poena excommunicationis quondam fuerat condemnatus, fic aliis ecdefiaftieis fic miierabilibus perfonis, quas exhxredaverat, voluit fatisfacere coram nobis. Qux omnia per venerabilem patrem Nemaufen. epifeopum, tunc S. Ruifi abbatem, fit litteras noftras, fic per me Theodifium, qui poftmodum ad pedes veftros acccfli, benignitati veftri curavimus diligentiflime intimare. Poftquam autem a beatitudine veftra hoc anno recepimus fuper eodem negotio iterum mandatum: licet a comite ipfo nunquam fuerimus requifiti, apud Avinion. civitatem in Provincia continuo vocavimus ecciefiarum praelatos, quorum confilio fic deliberatione mandatum veftrum tutius exequi valeremus. Verum ego Theodiftus graviflima infirmitate prxvcmus, fit multi ex prxl.uis, quia generalis corruptio aeris ibi erat, nequivimus colloquio intereflê ·· ficque faftum eft, ut neceflârio negotium differretur. Deinde quando tempus habuimus opportunum, venerabiles patres, Narbonenfis apoftolicx ledis legatus, dc Burdegal. archiepifcopi, multi dc pixter«a epifeopi, fit alii ecclcfiaruni pnrlati, juxta Tolofam apud Vaumm ad citationem noftram ad concilium convenerunt : a quibus prout tene* bamur in tanto negotio confilium nquifivimus diligenter. Ipfi vero poft multam deliberationem, dc diligentem tratatum, confilium fuum nobis in feriptis dederant, quatuor, nomine omnium, figillatum figillis, ficut de verbo ad verbum inferius plenius continetur.

„ In ' nomine domini noftri Jefu Chrifti, „ Arnen. Hoc eft confilium, quod dominus „ Narbonenfis archiepifcopus apoftolicx fedis le„ gatus, dc alii ecciefiarum prxlati, qui fue„ runt in concilio apud Vaurum, dederunt „ Regen. epifeopo, fic magiftro Theodifio ca„ nonico Janucnfi, judicibus delegatis a domno „ papa fuper negotio comitis Tolofani. Confuluerunt enim iis, quod comes Tolofanus, multiplices caufas fit rationes, non ab eis ad purgationem admitti, tam fuper crimine hxreticx pravitatis, quamfuper nece legati. Conftat enim, fic notorium eft, quod de expellendis haereticis fic rotariis de terra fua, fic aliis multis articulis, multotiens preftitit juramenta in manibus legatorum, quorum nullum fervavir. Immo poftquam ab apoftolica fede rediit, apud quam multam mifericordiam & gratiam invenit ultra fuorum exigentiam meritorum, iniquitatem ini„ quitati apponens, adauxit pedagia, impugna„ vit ecclefiam, fic pacem cum rotariis & hx„ reticis inceflanter impugnat, receptavit hxre„ ticos, fovit fit fovet, fic quanta potuit, fic „ poteft, virtute defendit. Mille infuper fic ul„ tra de cruce-fignatis clericis fic laicis, rotarii „ ejus fic complices occiderunt. Prxterea abba„ tem de Monte - Albano fere per annum ca„ ptum detinuit, abbatem de Moyfiaco cepit, „ epifeopum Agennenfem de propria fede cum „ rotariis ejecit, fic civitate fua, fic aliis bonis „ omnibus fpoliavit, fic damnificavit eum in „ valentia quindecim millia folidorum. Adeo „ prxterea infamatus fuit & eft de hxrefi a „ longis retro temporibus apud bonos & graves, jnvjnçibjiitfr pratfiunitur contra ipfum.

„ Propter iftas & alias plurimas enormitates & „ manifeftos exceffus ipfius, que longum eft „ enarrare, dixerunt prélati, dc concorditer re„ fponderunt, quod adeo fe fecit indignum, „ ut ei Aeri copia Evaqgeliorum non deberet a „ legatis, vcl judicibus delegatis.- dc etiam quia tali excommunicationis genere, propter ea que dida funt, tenetur adftriftus, quod ab eis fine fpeciali mandato domini pape non poteft ablolvi. Placuit enim toti concilio, ut prefens fcriptum figillis difti domini „ Narbonenfis archiepifcopi, fic Albienfis, To„ lofant, fic Convenarum epifeoporum, fuo fir „ aliorum nomine lignaretur.

Et quia non poteramus ad purgationem injungendam comiti procedere, juxta concilium prxlatorum, per litteras noftras bir protcftati fuimus comiti fepe difto, quod per ipfum flabat, & impedimentum prxftiterat, ne faftum ijjfius poflêt ulterius habete progreflitm, aMque fummi pontificis licentia fpeciali. Profefto prefer alias iniquitates dc abominationes ipfius, ab* batem de Monte - Albano fere per annum tenuerat vinculis mancipktum : necnon de fede propria bonis omnibus fpoliaium ejecerat epifeopum Agennen. Ipfe tamen nobis poftea per quemdam notarium fuas litteras deftinavit, in qui.

OUCini

quibus mifericordiam potius, quam judicium A 'mPlor'b**: poftulans a nobis, ut vel mitteremus Tolofam ad ipfum, aut ci aibgnarcmus locum alium competentem. Quibus diligenter in feriptis refcripfimus, quod in caufa ejus propter rationes prxfatas procedere nullatenus poteramus, fic idcirco noluimus eum gravare, vel etiam nos ipfos, inutiliter laboribus fic expenfis. Volentes igitur fines mandati diligentitlime cu; ftodire, meram fic plenam veritatem, fcilicet totius fafti feriem' fic proceffum, beatitudini veftrx breviter intimamus: cui foli Dominus imponendi finem tantis cladibus, pleniftimam fcientiam, fic poteftatem conceffit. Ecclefix fux B Omnipotens praéfidentiam veftram in longitudinem dierum confervet.

Eamdem in fententiam jpfi Paurerft concilii patret, eot od Innocentium titterat dederunt, f«as fupra defcripfimur. Dederunt tf luat ejufdem argumenti epifeopi Provincia: item & epifeopi Aquitania tres, Burdegalenfit, .Pafatepfis, Petragoricenfis. Suar item fingulares, tum Biterreifis epifeopus, tum Aqutnfis. j^ua font Regeft. XVI. epiftoia 40. 42. 44. 45.

Audito I'aurenfit concilii fententio, ferinferunt ad comitem Tolofanum legati, indignum ipfum effit qui abfolveretur. Litterarum exemplum fubjicio.

NOBILI VIRO R. COMiri TOLOSANO

Hugo Dei gratia Regenfit epifeoput, & mogifter Tbeodifim canonical Jannenfit, fpiritum coafilii faniorit.

Releft.xvi. rpiil. i*.

^TUper litteras veftras per quemdam militem, «Lxl quambonum nomine, recepimus, in quibus licet contineretur exprefle, quod parad eratis mandatis noftris humiliter obedire; vos tamen neque mandatis domini papx iecundum tenorem referipti, quod olim obtinuiftis ab ipfo, neque mandatis qux vobis fecimus in concilio apud S. Ægidium, neque infuper mandatis fic monitis legatorum fic ecclefia, qua vobis apud' Narbonam fic Mootcmpcfl&ilanum poftmodum faâa fuerunt, obediftis in .aliquo, vel etiam obeditis.' ficut per evidentiam operis manifefte apparet. Sane poftquam recefliftis a nobis f abjurata pedagia in veftrx fame ac animx prxjudicium multipliciter adauxiftis: fic ut in paucis multa breviter concludamus, fere nihil cx iis qux diverfis temporibus in manibus legatorum juraftis, fic pnecipue tempore bonx memoris magiftri Milonis, prout fatis manifeftum eft, curaviftis implere: immo quod dolentes fic inviti dicimus, rqtarios fic haereticos contra fidem & ecclefiam, fic pacem etiam, tenuiftis poftmodum fic tenetis. A quibus, fic aliis complicibus veftris, mille fignati & ultra, clerici fic laici, in graviflimam creatoris injuriam fic contemptum occifi fuerunt. Iniquitatem etiam iniquitati addentes, abbatem de Monte - Albano longo tempore tenuiftis in vinculis: venerabilem patrem Agennen. epifeopum civitate fua, fic bonis aliis fpoliattun, cum rotariis veftris a icde propria cfeciftis. Ad nos etiam aliquando, authoritate domni papx citati, contempfiftis venire: nec fuper negotio veftro, quod nobis a fimuno pontifice poftplaftis committi, fuimus aliquando requifiti a vobis. Quamvis enim fciveritis nos per odo dies feciflè moram propter faûum veftram iis temporibus in concilio agud Vaurum.- ad nos neque litteras veftras direxiftis, neque nuncium fpecialem. Propter igitur fupradi&a & alia multa, adeo vos feciftis indignos, quod tn negotio veftro ad purgationem fecundum mandatum domni papx procedere non valemus: prout fuit coram nobis a toto concilio definitum. Ideoque vobis per pnefentes litteras proteftamur, quod hxc omnia per proprium nuncium litteris noftris domino papae curabimus diligentitlime intimare, ut ipfc circa perfonam veftram, & faâum, fecundum quod lux beneplacitum fuerit fan&tali, procedat.

ANNO CHKblf

S· -CO*· *ë8»S· *$9* *69·

WAD CONCILIUM VAURENSE

Λ caufa Petri Arragonum regit comitii Tolofani fautoris,

Anxo 1213. habitum

ÀDDITIO ET EMENDATIONES.

Ex Manfi Λ°· 1

TJ Rzter epiftolam fynodicam ad pontificem D Λ Innocentium III. ab omnibus fimul Patribus Vaurenfibns feriptam, non dubito quin in eodem concilio fic a privatis aliis epifeopis alix pariter datx fint ad eumdem ea pariter commendantes, qux omnes fimul in fynodica fignificaverant. Ex his quafdam evulgavit Baluiius in Colleâione epiftolarum Innocentii III. tom. 2. pag. 76J. quas, utpote ad concilium iftud utcumque tpeâantes, hic dandas cenfui. Addam fic fynodicam ipiam Vaurenfium fie aâa extera p concilii ex eodem Baluzio accepta. Quamquam enim extant in Labbeo; adeo tamen tœde corrupta funt fic luxata, ut reprodu&onem efflagitent. Et ipfam pariter debeo Baluzio ibidem, cujus editionem fi quis cum editione Labbeana conferre voluerit, intelliget profeâo Labbeanis hifce multum deeffc ad perfeftionem, quippe qux fxpe luxata fit, integris periodis manca, ut non raro alium ienfum .reddat Fac periculum in fcheda petitionum regis Arragonenfis ad conc. Petit rex ignofei comiti Tolofano; f »d *fi forte, addit pro perfona comiti/ nollet ecclefia petitionem* αvΛ'γ*, *petit tf rogat idem pro filio; ito quod pater nibilominct fatisjaciat perfonaliter pro excefsibus fuir tic.* Ita legit Baluzius, & quidem optime; fanam hanc leâionem ira vitiat editio Labbeana; *ito tomen qmd puer nihilominut' fatisfaciat perfonaliter pro exceffibut tie.* Hinc caetera difeas, fimulque intelligai quanti futurx fit momenti ad hiftorir ecclenafticxfin'ceritatem, novam editionem au&orem concilii VaurenGs ad Baluxianatn reformationem exigere. Dabitur ergo hic fcheda petitionum regis Aragonix cum refponfo ad fingulas illas a concilio reddito. Addam fynodicam concilii ad Innocentium III.; ficut & privatas alias litteras a patribus quibuf&m eidem concdio prxlentibus ad pontificem datas, qu* nunc primo in collcûionem conciliorum veniunt. Quo vero

intti-

/

intelligent lcâores, fiepe diferimen inter novam A <x Bahuio editionem a veteri Labbcana, variandą omnia mutato charaftere diftinguenda curari .

ANNO ouusn

PETITIONES REGIS ARRAGONENSIS

/~XUoniar^ fanfta mater ecclefia non folum verbera fed» niera quoque docetur habere, devotus ecclefix filius Petrus Dei miferatione rex Arragooenfis pro comite Tolofano ad finum ejufdem matris ecclefix *capitate* redire, a fanfeitate vcftra petit humiliter dc rogat inftanter quatenus faciendo fatisfaftionem perfon'alem pro B exceflibus *quaatean^ae* ^jpii ecclefix vifum fuerit expedire, ac pro damnis dc injuriis illatis diverfis ecclefiis dc praelatis fittisfaciendo fecundum quod clementia matris ecclefix ipfi comiti duxerit injungendum, reftituatur clementer dt mifericorditer ad poflefliones fuas dc alia quseamifit. Quod fi forte pro perfona comitis nollet ecclefia ipfius regis petitionem audire, petit dc rogat hoc idem pro filio, ita tamen paed *pater* nihilominus fatisiaciat perfonaliter pro exceflibus fuis, vel in frontaria Sarracenorum eundo in fubfidium Chriftianorum cum militibus fuis , vel in partibus tranfmarinis, fecundum quod ecclefia melius arbitrabitur expedire, dc infans de terra fua in tam fideli cura dc tam diligenti C cuftodia ad honorem Dei dc fan&e matris ecclefix habeatur ulquequo dc bonitate fua figna comparcant manifcfta .

Et quoniam comes Convenarum nec fuit unquam hxreticus, nec eorum fufeeptor, fed potius impugnator, dc ideo terram dicitur amififfe, quia aftitit confobrino dc domino fuo comiti Tolofano, petit idem rex dc rogat pro eo quod ficut pro vaflalio fuo , ut .reftituatur ad terram fuam, fittisfaciendo quoque ad arbitrium ecclefias, fi apparuerit eum in aliquo deliquilfe.

Item *tant* comes Fuxenfis nec hcreticus *fuerit* nec fit, pro eo memoratus rex petit dc rogat ficut pro fanguinco fuo cariflimo *tf vaffalfe*, cui fine verecundia in jure fuo decife non D poteft, quatenus pro reverentia ipfius dc gratia reftituatur ad lua, fittisfaciendo nihilominus ad arbitrium ccclcfis in iis dc pro iis fuper quibus clementi® matris ecclefix eundem apparuerit deliquifle.

Irem pro Gaftone de Beamo vaflalio fuo petit fcpediftus rex dc rogat affeftuofe, quatenus reftituatur ad terram fuam dc fidelitates valfellorum fuorum ; maxime cum paratus fit *jari* parere, dc ad arbitrium fandae matris ecclefix fatisfacere coram judicibus non fufpc&is, fi *vefit* caufam ipfius audire, dc expedire non licet.

In omnibus tamen prxmiflis duxit memoratus rex mifericordiam potius quam judicium invocandum, mittens ad clementiam veftram tpi-g clericos, & barones fuos fuper prxmiflu, ratum habiturus quicquid a vobis cum eis fuerit ordinatum; fuppltcans ut talem habere dignemini circumfpcâionem dc diligentiam in hoc facto, ut in negotio Ghriftianitatis in partibus Hifpanias ad honorem Dei de fanâc ecclefix dilatationem pradittorum baronum dc comitis Montisfortis fubfidium poflit habere.

Datum Totofo XVII. Kalend. Februarii.

Prolatarunt ta Coaciiio apud f'aarunt .

ANNO CHiuni

ILhiftri dc dile&o in Chrifto Prtro Dei gratia regi Arragonum , comiti Barchinonenbum , concilium apud Vaurum, ialutem dc finceram in Domino dileftionem . Petitiones dc preces vidimus , quas 'pro Tolofano dc ejus filio, & Fuxenfi dc Convenarum comitibus, dc nobili viro Gaftonc de Bcamo vcftra regalis ferenitas deftinavit; in quibus etiam litteris inter cetera ecclefic filium dicitis vos devotum Super quo *multiplicet* Domino Jefu Chrifto ac rcgsli veftrx celfitudini gratiarum ~~referimus~~ a&iones , &. in cunftis in quibus fecundum Deum poffemus , propter illam mutuam dilcdioncm , quas vos fanfta Romana ecclefia mater, ficut intelligimus, ampleftitur, dc vos ipfam, necnon & ob reverentiam excellenti* veftrx regalis admitteremus affeduofius preces vcflras. Super eo quod pro comite Tolofano dc ejus filio petitis dc rogatis, hoc duximus fereniuti regi® refponden dum. Quod tamen caufa comitis quam caufa filii, quz pendet cx fa&o patris, auftoritate fuÇrioris extat nobis exempta; cum idem comes olofanus venerabili fratri Regenfi epifeopo dc magiftro *Tbedifia* â domino þapa negotium fuum fecerit fub certa forma committi. Unde ficut credimus, memoriter retinetis quot dc quantas gratias dido comiti poft multos exceftüs ipfius domínus papa fecit, necnon de quam gratiam ad interceflionem veftram de preces venerabilis pater Narbonenfis archiepifcopus apoftolic* *fc*dis legatus, tunc abbas Ciftercienfis, apud Narbonam de Montempeflulanum eiderh comiti faciebat biennio, fi bene meminimus, jam tranfafto · Volebat fiquidem idem legatus omnes dominicaturas dc proprietates eidem comiti remanere integras dc illxfas, dt ut illa jura quas habebat in caftris aliorum haereticorum , que de feudo ejus erant , five alberga, five qnifta, five cavalgata, eidem integra remanerent . De illis praeterea caftris qu* erant aliorum hxretieorum, quae de feudoejus ~~non erant~~, ~~quæ idem~~ comes dicebat efle ad minus quingenta, volebat praefatus legatus ut quarta vel etiam tertia pars eorum cederet in proprietatem comitis fupradifti . Spreta vero idem comes illa magna gratia domini papas ac pnedifti legati dc ecclefias Dei, veniens direâo. contra omnia juramenta qux olim preftirerat in manibus legatorum, dc addens iniquitatem iniquitati, crimina criminibus, mala malis , ecclefiam Dei dc chriftianitatcm, fidam dc pacem cum haereticis dc *retariit tf aliis peftilentihti fortiat* impugnavit dc damnificavit, adeo ut omni gratia dc beneficio reddiderit fe indignum . Quod autem petitis dc rogatis pro comite Convenarum, taliter fuper hoc duximus rcfpondendum. Pro certo intelleximus. quod cum poft cxceflus fuos multiplices & juramenti trantgreflionem v fcedus cura hxreticis éc eorom fautoribus contraxiftct, dc ipfam ecclefiam , *tmfuuH ia altft»* laefus effet, cum eifdem peftilentibus impupiaflet, licet poftmodum fuerit ddigra/rr admonitus, ut ceflareta emptis, dc rediens ad cor, reconciliaretur tandem ecclefiaftic* unitati ; nihilominus idem comes in fua nequitia extitit *tf taifat* excommunicatioais dc anathematis vinculo ; de quo etiam, ut dicitur, comes Totofenus aflerert confaevit, quod eum ipfe comes Convenarum ad guerram impulit dt induxit. (Jade idem couacs auftor

er *extitit* per hoc guerre dc malorum que inde A eam hsreticis fic tatorfeus feu defenforflxM —ecdefi* multipliciter provenerunt & exiftit. Veruntamen fi taliter le exhibuerit ut abfoiutionis beneficium mereatur, poftmodum, cum fuerit abfolutus fichabuerit *perfonam* ftandi in judicio, fi de aliquoquereletur, ecclefia ei juftitiam non negabit. Petiit pretereabe rogavit pro comite Fuxcnli regia cclfitudo. Ad quod taliter refpondemus, quod conflat de ipfo, quod hrreticotom extitit a longo tempore receptator, *& in prafintiarxmeuem receptator eft eorum & defenfar;* przfertim cum non fit dubium quin credénteshzreticorum haretici fint dicendi: qui etiam poft multiplices exceflus fuos *& gravifimoot, poft dirutionem* 0* *fpofiationem ecclefiarum*, poft przftita *corporaliter* juramenta fic obligationes tam perfonarum rerum, poft injeâioncm manuum in clericos fic deftrudionem eorum in carcerem, pro quibus caufis fic multis aliis *excommunicationis* fic anathematis eft mucrone pereuflus, poft illametiam gratiam, qtiarn idem legatus ad interceflionem fic preces vcftras olim ipfi comiti faciebat, cruentam czdcm exercuit in fignatos t<m clericos quam laicos, qui in paupertate fic fimplidtate fua in Dei iervitium contra Vauri hzreticos ambulabant. Qxxalis autem fic quanta erat ilia gratia, bene recolit, ficut credimus, *veftra* regia celfitudo, ad cujus *intercejjionem tx.* preces cum eodem comite compofitionem legatus faciebat; fed quod non fuit fada illa compofitio, per comitem ipium lletit. Extant *etiam* litter* C veftr* ad dominum comitem Montisfortis, regali figillo munite, talem *fuper illa gratia* claululam continentes. *Dicimus etiam vobis quod fi comes fapedifius noluerit flare placito illi, & vos poftea non audiveritis preces noftras quas pro eo faciemus, non erimus inde ultra difpacati.* Vcruntamen fi dederit operam ut abfolutionis beneficium confequatur; fi poftmodum, cum abiolutionis fuerit gratiam confecutus, de aliquo quereletur, juftitiam ei ecdelia non negabit. Poflulaftis iniuper fic rogattis pro Gaftone deBearno ut reftituieretur ad *terram* fuam fic ad fidelitares vafl'allorum fiiorum. Super quo vobis ta-liter rcipondemus, ut alia multa, immo potius infinita, quz in ipfum Gaftonem dicuntur, ad pradens, filcntio tranfeamus, confœderatus *efl* eam hsreticis fic tatorfeus feu defenforflxM corumdem contra ecdefiam fic fignatos. Eft ecclefiarum fic perfonarum ecclefiafticarum manifeftiifimus *tJ gravifimus* perfecutor. Venit ad obfidiooem Caftrinovi in auxilium Tolofani & *Fusstufis comitum contra eos qui de mandato domini papa infequebantur hareticos & fautores eorum.* Interfcdorem *fan&a memoria* fratris Petri de Caftronovo apoftolicx fedis legati habuit fecum, *ratarias* diu tenuit atque tenet; in anno przterito *rotarios fuos* in caihedralem ecdefiam *Oiormis* induxit; ub; amputato fune, de quo pendebat Pyxis continens corpus Domini noftri Jetu Chrifti, in terram cecidit, fic, quod nefas eft dicere, ipfum corpus Domini eft per terram *expanfum. Rotarim quidam m irrifionem & eontumeliant ordinis clericalis fe induit pontificalibus ornamentis, pontificem cantantem miflam reprafentare intendens; qui etiam dicitur pradicaflb ibidem, & oblationes rotartOrum recepifle*. Tranfgrefius quoque juramenta, manus in clericos violentas injecit. Pro quibus fic aliis caufis pluribus, quas ad pntfcns tacemus, ibidem Gallo excommunicationis eft fic anathematis nexibus innodatus. Veruntamen fi fatisfêcerit ecdefi*, prout debet, fic abfolutionis beneficium confequatur, *poftmodxm, cum fuerit abfolutus,* ficconqueilus tuerit de aliqno, audietur dc jure fuo. Aliter fiquidem pro prsedidis fic excommunicatis, cariftime princeps, veftram regiam majeftatetn intercedere non deceret, nec nos pro talibus fiç in talibus auderemus aliterrefpondere. Ad hzc, ferenitatem veftram regalem monemus in Domino fic hortamur quatenus ad memoriam dignemini revocare honorem, quem vobis apoftolica fedes fecit, fic illum quem in praefentiarum illuftri regi Siciliz foroiio veftro facit; quid etiam domino papz in vcftra promififlis undione, Cx <|uid apoftolica fedes vobis dederit in mandatis. Oramus ut Deus ad honorem fuum fie iand* Rotnanz ecdefi* per multa tempora vos conlervet. Quod fi per hanc noftram refponfionem veftr® regie majeftati non fuerit latisfadum, nos ob reverentiam veftram fic gratiam *fallum* domino papz curabimus intimare Datum Vauri XV. Kal. Februarii.

«69» «69» «69* *69» «69**69* «69» «69* «69» «69» *69* «69*9*

gggsSYNODICA CONCILII AD PONTIFICEM.

SAntiflimo in Chrifto patri ac beatiflimo do-E mino fuolnnoccr.tioDei gratia fummo pontifici, devoti fic humiles fervi ejus archiepifcopi, epifcopi, fic alii ecclefiarum przlati *in concilio* apud Vaurum pro iandz fidei congregati negotio, cum omni affedione longum viiz ipatium fic falutem. Ad agendas paternitatis veftr* follicirudini dignas grates cum ncc lingua nec calamus nobis iuflkiat, retributorem «nnium bonorum exoramus, ut noftrum in hac parte fuppleat defeâum, fic abunde vobis retribuat omne bonum, quod nobis & noftris aliifque partium noftratum ecckfiis tribuiftis. Cum enim in partibus ipfis peftis hzrerica *ibi* antiquitus feminata noftris *temporibus* uique adeo iuccrcvifet, quod cultus divinus ibidem haberetur omnino in obbrobrium fi< derifum, fic in clerum fic bona ccclcfiaftica hinc hzretici, inde *rotarii* Ograifarentur, fic tam princeps quam populus' in reprobum fenfum *dati* a fidei reditudine *deviarent, tandem vigilantia veftra follicitudine faciente ita nos ex altis oriens mijtricordta yjfitavit,* ut per *fsnflos* exercitus Agnatorum, quo ad emundandas fpurcitias peftis *hujufmodi* fapientiffime *deputati/, &* Chriftianiilimum eorur, principem comitem Montisfortis, intrepidum *Chrifts* athletam, fic invidum Dominici piclii bellatorem ecclefia, quz tam miferabiliter *corruerat,* caput *inceperit* relevare, fic in parte maxima *jam* deftrudis adverfitatibus & erroribus univerfis, terra dudum a cultoribus *falforum* dogmatum conculcata, nunc divino cultui *laudabiliter* affûticat. Reflant vero adhuc reliqui* did* petits, *Tolofana* videlicet civitas, cum caftris aliquot, ubi tamquam iordes in fentinam cadentes rcftduum pravitatis hzrerics fe collegit: quorum princeps, comes fcilicet Tolofanus, qui ab antiquis temporibus, ficut muitotiens jam audi, ilis, haereticorum fic fautor extitit & dcfcnfor pro viribus qi» *ubi* remanferunt impugnat Cede-.

defiam, & quoad poteft, pro fidei hoftibus, ejus cultoribus fe opponit. Ex quo enim a fan- Bitat» veftre redit przfentia cum mandatis in quibus ultra omnem fuorum exigentiam merito- rum egeratis mifericorditer cum eodem, introi- vit, ficut manifefte videtur, angelus Sathanz in cor' ejus, de gratiç veftrz beneficiorum in- Eratus, de iis que coram vobis promiferat ni- il implevit. Immo przdagia fiepius abjurata vehementer adauxit, fit, *ac fi mandatorum ipfo- rum beneficia renuntia/fe intenderet*, ad omnes, Sjuos fcivit, *veftros,* & ecclefiz Dei adverfarios e convertit. Sane per Ottonem, Det & eccfo- fiz inimicum, opinatus contra ipfam ecclefiam vires aflumere fub ipfius confidentia, manifefte, ficut atteritur, minabatur, quod ecclefiam dc finibus fuis, fic clerum radicibus extirparet, hae- reticos'fit *rotarios,* quos multotjens abjuraverat, tunc ferventius folito fovere ftuduit fie tenc- re. Cum enim catholicorum exercitiis oblideret Vaurum, ubi fedes erat Sathanz *atque* erroris haeretici primatia, ipfe infubfidium perverforum mifit milites & clientes, & in caftro fuo, quod *Cajferj* appellatur, fuerunt inventi & combufti a crucefignatis plufquam quinquaginta hxretici *de veftitis,* praeter credentium eorum multitudi- dinem copiofam, Invocavit etiam contra Dei exercitum Savaricum regis Angliz *inimici talt- fiee* fenefcallum, ctim quo Chrifti pugilem prx- diftum comitem Montisfortis apud Caftrum novum Arrii obfidereprzfumpfit; fed, Chriftidextra fa- ciente, cito fuit ejus przfumptio in eonfufionem convcrfa, ira ut pauci catholici infinitam Ar- rianorum multitudinem effugarent. Przdiftorum autem Ottonis dc regis confidentia defraudatur, ut qui baculo arundineo nitebatur, cogitavit ini- quitatem\abominabilem & catholicis auribus de- teftandam, & ad regem Marrochitanum tuos nuntios deftinavit, fublidium ejus, non iolum in terrz noftrx, fed totius Chriftiantt.it.v <x<;- *dium,* implorando. Sed conatum ejm *& damna- bilem intentionem fuperna* pictas impedivit. Ept- fcopum Agennenlem a fede propria expellendo, bonis omnibus fpoliavit. Abbatem dc *Moifiaca* cepit, & abbatem Montiialbani fere per annum tenuit captivatum. *Rotarti* quoque ipfius & com- plices peregrinos clericos & laicos innumerabiles variis aflecerc *martyriis*, & nonnullos detinent ac diutius tenuere captivos. In omnibus iis non eft averfus furor eius, ted a^huc manus ejus extenta; ita ut fiat cottidie femetipfo deterior, & omnia mala, quz poteft, per fc ipfum & filium ac complices fuos Fuxenfem & Convena- rum comites & G-ftonem deBearno, viros icc- ieratillimos & perverfos, contra Dei ecclefiam operetur. Cum autem ultione divina & Centura ecclefiaftica memoratus athleta fidei, comes Chriftianittimus *Montisjortis*, terram ipforum tamquam hoftium Dei & ecclefiz fanfto & ju- fto przlio occupaverit fere totam, ipfi r.dhuCg perfidentes in fua malitia, & humiliare fe fub potenti manu Dei contemnentes, nuper ad re- gem Arragonenfem recurrerunt, per quem forte intendunt veftram circumvenire clementiam fit ecclefiam fuggillare. Adduxerunt enim ipfum Toiofam nobtfcum, qui de mandato legati & delegatorum *veftrorum* apud Vaurum convenera- mus, colloquium habiturum. Qui quz ac qua- lia propofuerit, & quz nos ei duxerimus ref- poodenda, ex referiptis,) quz vobis figillata mit- tuntur, plenius cognofcetis. *Mittitur etiam fan- Oitati veftra confilium quod delegatis veftris fuper fa&o comitis Toiofam tribuimus requifiti.* Omnes igitur unanimiter fic concorditer hzc prxmffla- fan&itati veftrz intimamus, liberantes animas noftrss, ne per deleftuin fignificandi in negotio fidei dc contingentibus aliquid omittatur. *Dt- «KI»* vero pro *an-.mabns nofiris at conimtfiarum nobis ccclfisrum /ubftjnius veftra miferi^ordie fxp- plicanter expojcimus ptr vijcera mijericordtjt Dei noftri, ut liberationis & pacis, immo vita noftr< negotium, quod in parte maxima jam feliciter pro- moviftif, cum manfefta jxjlitia & patentia fit in prompt», feliciori fine dignemini confnmmare, po- nentor ad radicem arboris damnofie feciirim, & eam, ne noceat nitra, perpetuo fuccidentet.* Pro certo namque fciatis quod fi terra, qux didis tyrannis cum tanta juftitia & multa Chriftiano- rum effufionc /anguinis elt ablata, iptis aut eo- rum hzredibus reftituaiur, *prater fcandalum fide- lium, qui boc negotium promoverunt,* non iolum fieret novilfimus error pejor priore; fed exci- dium exinde clero & ecclefiz inzftimabile im- mineret. Ad hzc, quoniam enormitates, *blaf- pbemias,* abominationes, & alia fcclcra; predi- ftorum per fingula ptziçnti paginz non credi- dimus adnotanda, nc librum texere videre- mur, quidam in ore nuntiorum pofuimus, quz fandis auribus veftris poterunt viva voce referre,

EPISTOLÆ. EPISCOPORUM QUORUMDAM AD PONTIFICEM DE FACTO COMITIS TOLOSANI.

SAntittimo in Chrifto patri ac beatiffimo do- mino Innocenti© Dei gratia fummo pontifi- ci, devoti fic humiles lervi ejus, vi lelmusfiur- degalenfis, Vaiatenfis fic Petragoricenfis epifeo- pi, cum omni affectione vite fpatium fit falu- tem. Ad agendas paternitatis veftrz foilicitudi- ni dignas grates cum nec lingua nec calamus nobis iufticiat, retributorem bonorum omnium exoramus, ut noftrum fupplcat in hac parte de- fectum, fic abunde vobis retribuat omne bonum quod in Narbonenfi & Auxitancnfi provinciis, fic etiam in partibus noftris tam ccc efiis quam ecclefiarum przlatis paterna tnifericordia tribui- Dftj$. Cum enim in didis partibus peftis hereti- cs pravitatis jam adeo pullulaffet, quod eildetn corruptis penitus, partes affines afleftura morbo fimili videbatur. Cumque rotariorum violentia, principibus omnibus ejufdem terrz confcntienti- bus fic hoc idem facientibus, ecclefiam fidemque catholicam omnemque religionem Chriftiani no- minis impugnaiet, veftrz providz diferetioni placuit has incommoditates lapienti confilio re- trçnare, quia fidelium fignatorum fic comitis Montisfortis mediante labore, mandatum ve- ftrum in parte maxima tam haereticos quamro- tarios de ledibus fuis ejecit; ita quod divinus cultus fic pax ecclefiaftica videntur in didis par- tibus reftorerc, nec jam aliud reliât nifi illud quod per fanftitatem veftram feliciter eft itscç- ptum, per eandem felicius confummetur. Quo- circa paterne (anfticati cum omni devotionis affeftu duximus fupplicandum, quatenus ad ex- tirpandas reliquias Peftium przdi&arum digne- mini falubre confilium adhibere; ita quod flores pacis, qui jam videntur oriri, in hoc quod in ifto negotio eft incçptum, ad coniummationem fruftus faciant expcftatos. Si vero quod abfit, opus tam laudabiliter incçptum cum manifolia juftitia fic potentia fic in promptu imperfoâum relinqueretur, non folum foret noviflimus error pejor priore, fed excidium exinde clero fic ec*

clefix irrecuperabile immineret. Bene dt d«uva-Afinem perfectum & flabilem imponatis De Jofi-
------------lcat ûnditas veftra.

Sanâilftmo in Chrifto patri ac domino fuo »*u. 1 tcveicndiflimo Innocentio Dei gratia fummo pontifici Bertrandus didus epiicopus Bittcrrenfis, fervus ejus humiliftimus & findis cum fanôiffimorum pedum olculo falutem dc vitam . Cum Ineffabili Dei clementia veftrxque minifterio fanâitatts terra noftra ac alix circumpofitx , in quibus diabolus peccatis populi exigentibus tantam fibi potentiam ufurparat, ut omnem in cis ncAimdincm pervertiflet , & per miniftros ipfius fponfa Chrifti opprobriis, blafphcmiis , & quxcumque poifint excogitari afficeretur injuriis, & omnts divinus cultus effet in opprobrium & derifum, in lucem pacis ac fidei tam feliciter cœperint'refpiraie ut crroium dc aliarum [«er/erii·tatum auftoribus jam pro parte maxima exturbatis, vexilla ibi ecckhx fint eredia , ôc ad divini cultus uugmentum pax & fecuritas habeatur, remanfit adhuc ibi magna quxdtm errorum ommumque vitiorum lentina , Tolola videlicet civitas, & alia quxdim loca . in quibus tofus pravitatis hxrcticx reliquiarum fpurcitia fc collegit, qux n fi fuerit pci longanimitatem vellrx fanftx iollicitudiris avulla funditus & raÜtcitus^-extirpata , genimina piotulJubio, viperarum fpuria vitulamina iterum pullulabunt , & longe deteriorem priore morbum lac.cut redivivum . Nos igitur , bcatilfime p.ner , quos tamquam propius pofites magis negotium illud tangit, l«u cliftmiam pietatem veftram rugimus · fufilquc votivis lacrymisexoramus in vikeribus Jefu Chrifti, quatenus noftro al'otumque prx'atorum jugulis & ccciefiarum fublbntiis , quibus comics 'Tolofini & filii tjus , fi icfu:'gtrent, gladiu? inexorabditer immineret , mifcricotditer proipiciente» in pofteiu.n, negotio paci» \ fieei, q.iod Jam prudenter ac potenter hadenus promuvnhs, delirate namque diAi comitis & immanitate quam per fatellitqm fuum exercuit in «legatam, fuper quo per ratihabitionem & honorem & beneficia qux ipfi occifori exhibuit convincitur manifefte , fatis poteft veftrx fanftitati conftare « Provideat quoque veftra paternitas ne rex Aragonenfis, qui, ut falva reverentia unâionis loquamur , faAus videtur filius infidelis, & prxfumptuofe fc jaftat, quod dido comiti & complicibus ejus hxreticis , rotariis, facrilegis, homicidis, & omnium Hagiliorum geneiibus irretitis reftitutionis terrarum fuarum & gratix ve"ftrx beneficium obtinebit , ad veftram prxfentiam eos ducens, aliquatenus vos circumveniat. Profcdo namque , fidida civitas, qux nidus hxrcticorum exiitit & extitit ab antiquo, ita quod, ficut legitur, ob caufam limilemiuit olim everfa funditU' & etiam exarata , remanierit peftilentibus memoratis, adhuc-flamovi egredietur de ipfa , qux partes noftras & alias circumpofitas pejus foliio profligabit

SaniluTuno patri dc domino fuo Innocentio Det gratia fummo pontifici Bermundus fola Dei miferatiorc minitler Aquenfis humilis, falutem, & fe;pfum ad pedes. Compcndiofa narratione iK-ititudirii veftix eluximus intimandum, quod reformat ó pacis & ecclefix ac alia bona qux per follicitudinem veftram in partibus noftris dignatus eft Dominus operari nulla pollent ratione fecundum infei tores caulas durare in pofterttm , fi forte Tolofanus comes aut filius ejus peccatis nofti *is* exigentibus terram Quovis ingef.nio recuperaret amiiTam. Ideoque landitati vellrx humiliter lupplicamus, quatenus fuper hoc tahter & txm caute dignemini providere , fi placet, quod noviftimus error non fit peior prio re . Conterret Dominus fanditatem veftram ecdcfix 'anctx fui.

BITURICENSE CONCILIUM

λ·(7 fard.'ll m. îpio non *venir* tw.itio

Anna iiabitum

E>: Manii Supp: r U- Γ «4

DE hoc Bituriccnft cor.c io nihil feimus , nifi quod icribit Innocentais p.«pa III- in epiftola ad Bituricenfem irchiepilcopum regiihi lib. XV. epiftola 130. dita Sgn;x d e V id. Julii anno pontificatus XV. Narrat ;n e.i pontifex .certiorem ie factum elle , quod Burdegalenfis archiepifeopus ad concilium a Bitiiricenii arcbiepjfeopo jure primatix invitatus vc.-nc nc Dglexerit, cujus pcrvicacix reus *fxfptnficmi· *b iffieu metropaiitien àignitatn* pœnam meurrit . Id merito factum agnolcit pentikx , qutrtqu.»m fperare fc fignihcet aCtnrum ilium, fore reftituendum , fi iterum ad concilium alterum vocatus paruerit I Nec de concilio hoc plura.

CTCONCILIUM AD S. ALBANUM IN ANGLIA

In caufa pac.> inter r(çem & teelefitm,

Anna iit 3. *baitum*

tbld. Extir «p. Villini Conc. Brit· III.

T\£ *ea fic a^t Matt. Pari* Stephanus archiepifeopus Cantuar. 17. C-ftcnd. Augufti rceem Johanucm ducens 111 ecclehatn Winronien. aniftani celebrasit In craftino autem mifit rex litteras ad omnesvicccomite» regni Anghx pixE cipiens. ut de fingulis dominicorum fuorum villis, quatuor leg ik s hommes cum prxpofito apud famftum Albanum pndic nonas Atigufti tacerent convenire; ut per illos & alios miuiftros fuos. dc damnis fingulonim epifeoporum & ablati·ccr-

CT certitudinem inquirerer, & quid fingulis debere- ——"tur..... Dum h«c-egerentur, interbierunt con- otRtyri c*'10 *PU^ ^in^uni Albanum Galfridus, films »>ij. Petri, £c epifeopus Wintonienfis, cum archiepifcopo & epifeopis, fit magnatibus regni, ubi A eundis pace regis denunciata, ex ejufdem regis· fine firmiter prxcepinm eft, quatenus leget Ikrnici avi lui ab omnibus in regno cuftodtrentur, & omnes leges miquz penitus enervarentur. /Zec *tfe*.

CONCILIUM AD MURELLUM,

ab Arnaldo archiipisc. Narbon. atost. sedis legato

Convocatum ann. MCCX1H. ut placando Artagonum regi provideretur.

ANn O Domininoftri Jefu Chrifti MC.CX1I1. *(inquit Petrus t'allffaininjis hft. Albtg. c.ji.)* Jv. Id. Sepremb. feria 3. poft Nativitatem B. Marse, rex Arragonum Petrus, congregatis comitibus Tolofano, Convenarum, & Fuxi, & coptofo .exercitu Aragonenfium flt Tolofanotum, Murcllum oblèdit. Erat autem caftrym Murelli lituin fuper Garonam Huvium prope To'.oiam, ad tres ieugas verius Vatconiam. Z?c *Murelio ab iis objtjfo*, dr r./drm *zitfis, deque epifeopis a legato apoiitiieo hac occafscne amplam itdem epifeopi fripterunt epijtO..im ad univerfos Cbrijli jfdele/ : quam, quia lynodiea efl, minime a noiis piatermittcndarr. duximus. Eam & monachar Pullijfirnen/>s} tap.* 73. *Matthaus Parifius in biftor. reversent.*

Littera Sjnodica epifeoporum concilii.

Gloria in excelfis Deo, & in terra pax hominibus, qui fandam ecclcfiam bona diligunt voluntate. Deus fortis & poteçs, Deus potens in prxlio, quinta. leria infra odavas nativitatis **B. Mariae** Virginis, fandae concedit ecclefix, devidis miraculofe inimicis fidei Chriflianx, vidoriam gloriolam, fle triumphum gloriolum in hunc modum. Poft corredtonem aflcduofiiTimam, zelo paternx pietatis a fummo pontifice diligentiflime regi fidam Arragonpnii, inhibitionemc.ue diftrid'iïimam / nc inimicis fidei prxftaret auxilium, confilium, vel favorem, fed ab eifdem recederet indilate, flt treugas haberet firmillimas cum comite Montisfortis; quibufdam etiam litteris, quas ejufdem regis nuncii perfalfitfimam luggeftionem contra comitem Montisfortis tmpetrarat de *terris* reddendis comitibus Fuxenfi, Convenarum, & Gaftoni de Bearno, poft veritatis cognitionem cadatis **a** domno papa, fle tanquam nullius talons penitus revocatis : idem rex corredionem patris fanditfimt non devotione recipiens fiiialt, led tranhiftct contra mandatum apoftolicum fuperbe recalcitrans, qtiafi cor habens durius induratum, licet venerabiles patres, Narbonenfis archiepifcopus apoftolicx fedis legatus, & Tolblanus epiteopus, fibi litteras & mandatum iummi pontificis tranfmififtent, mala qux pridem conceperat, voluit poftmodum parturjrc : quia in tetram qux per virtutem Dei, auxilio iignatoium, contra hxreticos & eorum défenkiies fuerat acquifita, intravit cum exercitu, eamque contra mandatum apoftolicum fub/ugire, ac prxdidis inimicis reddere attentavit, parte ejiu um fibi aliquantulum fubiugata, cum pars multa refidui, ob ipfius fecurttatem apoftatare incenderet, & fe ad apoftatandum jam pararet. Congregatis iniimul comitibus Toiafie, Fuxi, fle Convenarum, & Tolofanorum exercitu magno valde, feria tertia poft nativitatem B. Manx, Murelli cafttumobfcdit. Quo audito patrum venerabilium, archiepifcoporum, epifeoporum, & abbatum, quos venerabilis pater Narbonenfis archiepifcopus apoftolicx fedis legatus propter fandum negotium fecerat congregari, qui ut de dido negotio fle dc pace tradarent, diligenter advenerant, in Chrifto unanimes fle devoti. Simon comes Montisfortis habens fecum quofdam nobiles & potentes cruce-lignatos, qui nuperrime de Francia veneram ipfi flf Chrifti negotio in fuccurfum, fuatnque familiam, quz tn Chrifti negotio diu fecum laboraverat, iter arripuit ad callrum ob feflum viriliter fuccurtendum. Et dum dic Mar- C tis infra odavas fupradidas venifTet ille Chrifti exercitus ad quoddam caftrum quod dicitur Saverdunum, venerabilis epifeopus Tolofz, cui ccmmiiTa erat a fummo pontifice Tolofanorum reconciliatio, licet dc reconciliatione ter vel quater monuiflet, cuius admonitionibus licet lalubrtbus acquiefcere poftpr nebant, relpondcntes fuper hoc nullatenus rdpondere : ad didos tegem & Tolofanos in obfidione Murelli adiftentes fuas mifit Litteras, fignificans eis quod epifeopi memorati veniebant, ut de pace fle concordia diligenter tradarent, & petebat fibi dari ducatum fecurum. In crafttno autem, prima die Mercurii fubfcquente, quia rex fic urgebat, fupradidus exercitus exiit Saverduno, feftinans D ad fuccurfum Murelli celeriter advenire. Didi vero epifeopi memorati propofnerant apud quoddam caftrum quod dicitur Alta ripa, quod medium inter Saverdunum & Murellum, diftatquc ab utroque duabus leucis, ut ibi milTum nuncium expedirent. Qui nuncii» rediens ex parte regis reipondit, quod ex quo epifeopi cum exercitu veniebant, non daret cis ducatum : ipfi quidem alio modo non poterant ire fine manifefto periculo propter gtterram. Cum epifeopi & Chrifti exercitus Murcllum accederent, ex parte civium Tolofanorum, prior hofpitalis Tolofz ad epifeopum Tolofanum mtftus venit, ferens eorum litteras in quibus continebatur, quod modis omnibus parati erant domni papx, & ipfius E epifeopi facere voluntatem. Quod quidem cis bonum fuiiTet, fi compenfaflent verius fada didis. Eidem vero priori ftatim renudo ab epifeopo iripondit rex, quod ducatum "epifeopo non prxberet; fed fi vellet ireTolofam, ut cum Tolofanis loqueretur, eum concederet illuc ire, fit hoc derifone fuit didum. Ad quod epifeopus : Non decet, inquit, fervum civitatem intrare, de qua Dcminns fi.us exui eft ejedus : nec ego, cum corjus Chrifti de civitate illa ejcdutn fuerit, illuc revertar, donec Dei» meus & dominus meus revertatur. Vcrumtamen dtdi epi-

ANNO CHKisn I>ij.

'epifeopi cum exercitu Murellutu intraverunt die Mercurii fuperittf memorata : qui follkitudint noo pigra, duos viros rchgtofo* ad regem ex cives Toiofanos deftinarunt, qui .1 rege tale habuere refoonfum, quod propter quatuor ribaidos quos epifeopi fecum adduxerant, petebant colloquium habere cum ipfo . Et hxc dixit in derifum & contemptum Ggnatorum. Tolofani vero prxdidis nunciis refponderunt, quod in craftmo fuper hoc refponderent, & hac de caufa eos ufque in craftinum tenuerunt· In craflino autem prima dic Jovis refponderunt , quod ipfi regi Arragonenfi erant confoedera», fic nihil facerent nih regis in omnibus voluntatem. Quod cum redeuntes mane ipfa dic Jovis nuncii retulilTent , epifeopi & abbates difcalciatis pedibus ire propolucrunt ad regem. Et cum quendam religiofiun mitterent ad nunciandum regi adventum ipforum in hunc modum patefadis januis, cum comes Montisfortis ac cruce-fignati effent inermes, pro eo quod de pace epifeopi & abbates infimul loquebantur ; hoftes Dei fuperbe ac fiaudulenter armati vicum fubintrare cum impetu attentarunt : fed per Dei gratiam a fuo fuerunt defiderio defrauda». Quorum fuperbiam comes fic cruce Ggnati videntes, cum fine periculo fic damno maximo ulterius diflêrie non pofîenr, per cordis contritionem fic oris coniefllonem, uVpote viri cultores fidet Chriftianx, mundati falubritcr a peccatis, armis fuis fe viriliter accinxerunt , vcnientefque ad fxpe diff.utn Tolofr epifeopum, qui authoritate dommi Narbonenfis rpifeopi apoftolicx fedis legati, legationis officio fung.ebatur, exeundi licentiam contra hofles fidet humiliter petierunt , qua, quia negotium erat m a:do conftitutttm, neceffitatis articulo compellente, concefla, proeo quod ipfam demnm m qua epifeopi morabantur, ipfi hoftes erectis i.tnt machinis aliifqne bellicis inftntmentis feftiii.tbant protinus impugnare , baliftarum quarellis, jaculis atque lanceis emiflis hoftiliter circumquaque ; Chrifti milites , reverendi ligni Dominici fgnaculo cum infigniis pontificalibus confignati , in nomine tar.cix Trinitatis tribus aciebus diipofitis exierunt . Hoftes vero c contrario multas habentes acies , fic multum magnas, fuis jam muniti armis tentoria funt egrefli. Quos licet multos milites fic populum multum nimis, clientes Chrifti de ipfiusauxilio confidentes , fic licet eorum refpedu panciflimi magnam cotum multitudinem nen serentes , armati cx alto, viriliter funt aggreffi- Statim virtus Altiffimi pvr manus fervorum fuorum hoftes fuos confregit fic comminuit in momento. Terga enim vertentes in fugam , fadi funt tanquam pulvis ante faciem venti , fic angelus Domini perle- Aqjfnseos erat.· hi turpiter fugientes turpi fuga"·"·– mortis periculum evaferunt , alii vitantes gladios aqu® periculo perierunt , quamplures vero fuerunt in *ore* gladii devorati . Dc illuftri rege Arragoncnfi, qui cum interfedis occubuit, plurimum eft dolendum, quia princeps tam potens & nobilis, qui G vellet K poflet fic deberet ecclefix fenâx utilis multum efle, nunc Oiriili adjunâus hoftibus , Chrifti amicos fic fandam ecclcfiam improbe perturbabat. Ceterum cum vidores a exde fic pcrfccutione hoftium revertentur cum vi&oria gloriofa : fxpe didus Tolofanus epifeopus , Toiofanorum ftragi fic mifetix caritative ficmiferabilitercompatieps, corde pio, eos qui de ftragis refiduo adhuc intra fua tentoria morabatur , falvarc cupiens ne perirent, ut faltem tantorum flagellorum verbere caftigati , citum periculum evadentes , converterentur ad Dominum fic viverent, in ndc catholica permanfuri : mitia cis per quemdam rcligiofum virum cucqlla qua indutus erat, mandavi, eis, quod nunc demum arma fua fit fuam deponerent fetitatein , fic inermes venirent ad ipfum , ut cos falvaret de morte . Qui adhuc quoque in fua perieverantes malitia , fic fe qui jam vidi erant, vteifle Chrifti populum autumantes, non iolum parere fui epifeopi ammonitionibus contempitrunt , verum etiam ablata cuculla ipfum nuncium aufterius verberarunt ; poft quos Chrifti militia rccurfum facicns , circa fua diffugientes tentoria interemerunt . Certus hoftium interfcâorum tam nobilium quam aliorum numerus prx multitudine nullatenus fciri poteft : de militibus nutem Chrifti unus folus interemptus eft in contitdu & pauciftimi fervientes. Omnis igitur populus Chriftianns , pro Chriftianorum vidoria , mente pia & toro cordis affeftu gratias agat Chrifto , qui per paucos fideles infidelium multitudinem innumerabilem (uperavit , & fandam ecclefiam iuam dc hoftibus tuis concedit fideliter triumphare . Ipfi honor fic gloria, io fxcula fxculorum. Amen . Nos Tolofanus, Ntmaufcnfis, Uricenfis, Lodovcnfis, Biterrcnfis, Agatcnfis, & Convcn.trum epifeopi, & de Claraco, Villa magna, & S. Tiberii abbates , qui mandato venerabilis patris Narboneniis archiepifcopi apoftolicx tedis legati veneramus, & de pace ac concotdia tradare cum fumma diligen; tia fummoque (ludio nitebimur, prxicripta omnia , ficut qux vidimus & audivimus, efle verifma in verbo Dei perhibemus, confignantcs ea noftrorum munimine tigillorum, utpotc refervari d:gna in memoriam fempiternam . Datum Murclli jn crallino vifforix gloriofx , fcilicet (exta feria intra odavas nativitatis B. Marix, anno Domini MCCXIIi.

CONCILIUM DUNSTAPLIENSE

A SIITHANO LaNCTON ARCHtEPISCOP. Cantuar.

Celebratum in odavis Epiphani®, ubi appellatio interponitur per archiepifcop. fic ceteros a legato ad papam.

A/fjttb. />_- r<>. m inn

ANno Domini miikfimo ducentefimo decimo quarto, rex Anglorum Joanr.es ad Natale curiam fuam tenuit apu.l Vfindkshorts , ubi multa magnatum fuorum multitudini feftiva diftribuit indumenta. Deinde poft oâavas Epiphanix convenerunt apud Duneftapliam Stephaniis Cantuar. archicpifc. cum luis luflraganeis , uc de negotiis ecclefix Anglican® tradarent ibidem. Molcfte enim fupra modum ferebant , quod kgatus fupradidus, ut prxdiximus, illis irconftil-

CHRnrn ,,,* *tit , rtgiit* favens voluntatibus, In ecclefiis va- c*n,®'u* prelates minus fufheientes pofuerat, in- trafiooe magis quam dedione canonica . Tandem cum hinc inde varia forte traâaffent, archiepifc. Cantuar. duos clericos, apud Burtonam fuper flumen Trente , ubi tunc legatus erat, mifit .' qui eidem ex parte domini Cantuarienfis , interpofita appellatione prohibuerunt , ne contra dignitatem luam, ad quam ordinatioecClefiarum me djœcefis de jure fpcifabat, prxlatos in ecclefiis vacantibus inHituere pt«(umeret . Legatus autem-appe&tioni fadx non deferens, mint atfenlu regio randttfphum jam ânm, ad curiam Romanam , ut archicpifc. epifeoporum propofitum irritaret. Quo cum pervcniffet, famam archiepifc. Cantuar. in conipe&u fummi pontificis non mediocriter denigravit : regemque Anglorum tantis ibidem extulit

A laudum preconiis, afferens fe regem tam humi "T<no"" km tamque modefium eatenus non vidiffe , ut *chkjsji* in oculis domini pape idem rex gratiam admirabikm obtineret. Reftitit autem Pandulpho ibidem magifter Simon de Langurtuna, frater archiepiic. Cantuar. Sed quoniam charta regis auro bullata , domino papx de fubjedione & tributo regni Anglic & Hibernic , a predict) Pandulpho nuper delata fuerat ; magifter Simon in luis contradidiouibus non potuit exaudiri. Aflêrebat ptxicrea Pandulphus memoratus, in prxfentia domim papx, archicpifc. & epitcopos lxpe eladionc,--&--ablatorum--reftitutione tempore interdidi, nimis effe rigidus Cc avaros : quodque ipfum regem & regni libertates plus «quo dtprinubant .Et fic propofitum archiepikop. & epifcopor. ad tempus accepit dilationem .

CONCILIUM MAGISTRI ROBERT!

de Corcoh Legati

Fx Beflm C<m<.i. Ro- Apud Rotomagum celebratum, prarfentibus Archiepifcopo Rotomagcnfi R. cum fuis Suftragancis , & aliis przlatis Normannic , anno MCCXiv.

De difciplina eccl/ficjlica.

Ex Mf. cod. S. Michaelis m periculo maris.

Observatio Prævia.

Idem fere Concilium boc cum Parifienfi anni rara. Pleraque tamen-ex nofiro inPariiienft emenJanur (\.p-Flentur lacunz , Λ 14. capitula ad calcem iuperadduntur . In r.oftro Micbaelino codice Pats I. dt C.*ik h. I. De Monachis dc Momaiibus . 111. De Epifeopis . Et conxrucnt on quidem ordme quam m ed ticne Lab* bean* , tn qua pars tenia de Momaiibus , poft 17. patris fircundx cap. ditimjinrur ; tamriti a *ap* 4·· ad J4- (insula monachos dc Abbstes , nullatenus vero Moniales fpeAcnt. Celebrati hujulce Coneitu annum dri>-gnafte videtur vetus $. Trinitatis de monte Rotom. Mi. chromcon , m hzc verb» . *.Anna Cusmtn* MUXI/'. *^abertui dc Cc'ci^nc Lifttui ^tpoHohcili , Celebrato Concilii' , prunam* Rcmir . *deinde Panfr-i ,* n.·- *lut : faHaque firmauc ad Clerum V petulum juper Crucis cbaraUert in auxilium terra JiraJeijmitaux .rp:rndi cujus occafione legationis cficto fungebatur , infinita multitudo Crucem cepit.* Tunc proitAo eam Norminma Przlatis Concilium iftud ceicbtavit .

PRÆFATIO.

Cum cx injunfto noftrz legationis officio teneamur qux lunt plantanda plantare , & extirpjre qux viderimus extirpanda, ad hoc frudum faciamus , & fructus nofter maneat ad informationem Ecclefix , audoritate Domini Papx & noftra cumaffenlu Concilii prxfentis, communicato prudentutr. virorum & religioforum confilio , conftitutiones qux liquuntur duximus promulgandas : Incipientes a fubditis tanquam a pavimento domus Dei vario lapide ftrato , ut per medios quafi per parietem gradientes , ad epifcopale faftigium quafi tedum pertingamus.

STATUTORUM CONCILII PARS PRIMA .

Ad clericos fieculares.

Tituli Capitum

1. ***De vita tJ** hotufiate* clericorum.
*I. Ut qui horarum principio **tf** fini interfunt,* ***is*** *medio **ft** abftntantts, non recipiant portionem.*
J. *Ne benqficiati habeant canes aut aves ad ve-* ***nandum; if** in equis phalerat tnboncfias* .
4. *Ut in facris ordinibus conflituti , pariter & bénéficiât!, focarias* non *habeant.*

c J. *Ut quilibet clerical pralato fiioobediat, e.demque confiteatur.*
6. Dc clericis advocationem exercmt.bus .
η. Dc Decanit , i? tn dignitate confiitutu , & ut *advocatu qui bénéficiât! non funt.*
8. *Dc clericis qui juramentum feterint dc non commodando , mutuando, & fidejubendo.*
9. *Nc admittantur qutfluarii pradicatores.*
Jo. *Ne Sacerdotes ignoti admittantur ad celebrandum fine idoneo tefiimonio*
q 11. M *excommunicatui, interdiflui , ignotus, vel alienat pnrochianus iaicus , ad fepultaram, vtl ad communionem admittatur.*
12. *De paflione vel exafltor.ee pro Miffis* I *deque facerdotibus, qui earum multitudine onerat i, vel conduflitios alios facerdotes baisent , vel ficcas Miffas faciunt.*
JJ. *Ne Sacramenta t vel Sacramentalia vendan.-tur.*
14. *Ne ad firmem accipiant , vtl dent ecclefia/, neve confeffiones audiant alienorum*
Ejj. *Ne feftio beneficiorum fiit*
16. Ne decanatus rurales pro pretio conferantur .
17. *Ut capitula conven^halium ccclefiarum prxlatum extra eligant , fi in juo collegio non repe nant dignum.*
18. *Quomodo conferenda a capitulo beneficia . Ú* ***elciltones in ecclefiis facienda.***

anno CHRIST»

19. fie àrcbidiaconut pretium exigat pro redem-A pttone procxr.ihon.tne ab ecclffiit φ<0< hm vifitdt.

20. Ne in domibxs clericorum, religioforum, Gc. fiant inlonefift caencjJalKs.es, lad» tahrxm, G alia indigna.

21. Al· pixra habeant benefiat quibxt tara fit anim.trxi.i annexa.

21. Ncc et»am fiant in eadem ccclffia fimnl teneantur ab eodem.

23. Ne beneficia jure hereditario tenuatur : G ne pro danda licentia docendi aliquid exigatur.

CAPUT J.

De v:ta G bonefijte Clericorum. B

Quoniam ex vifu coRnoicitur vir, & ab occurfir faciei fcnkiut .-.it amiftus corporis, & rirus dentium, & fcgrcflus hominis enuntiant de eo ; prrfenti* Concilii auâoritare prohibemus, ne clerici tonfuram habeant Cmilem Jaicall . fed rotundam & circularem & irreprehrnidukin . Przcipirnus etiam ut lint in habitu, & ^cftu , & converlatrone honefta, «bilinentes ie a confabulationibus frequentibus vel vitiofis in ecclefia & in choro , & fuperflua deambulatione, & mora exira chotum donec herz cantantur ve) Milia celebratur , per quz divinum officium impediatur , vel fcandalum generetur , Nec fine jufta caufa, maxime in fokmnitatibusC majoribus, poil evangelium a choro exeant ante tincin MiiTx . Si qni* autem contra hanc con* ftitutionem venire przfumpferit ; fi monitus a przlato luo non deftiterit , beneficii fui fufpenfione mulctaur . Si adhuc contumax extiterit, a fuperiore excommunicetur,

Jl. Vt qui horarum principio vel fin» interfiunt, in medio fit objentanfes , non recipiant portionem .

Qfiia vero in qutbufdam eccicfiis confuetudo lepielicnfibilis inolevit, fcilicet quod quidam canonui & clerici in horis anniverfariis pro quibus aliquid debet percipi , principio vel fini interluni , in medio fe abfentantes , ut inde portionem percipiant. Talem conluetudinem reprobantes. (latuimus dc diftrifte prxcipimus decanis ecclefiarum, & iis ad quos hoium correftio pertinet, ut przdiftam confuetudinem vitio cupiditatis & negligentiz induftsm exftirparc procurent , increpando delinquentes , fic fubtrahendo cis alias debitam portionem.

III. fle bénéficiât; habeant cauci aut ave» ad vexandum, G >n equa phaleras inboneftas.

Prohibemus etiam univerfis clericis bencficiatis ne canes aut aves habeant ad venandum, aut venationi aut aucupationi inferviant : &E ne habeant m equis phaleras inhoneilas , aut fellas inhonefte depiüas , ted unius coloris tantum , non ad inftar vanitatis Izcularium hominum .

EDIT. LABB. ADDIT CONSEQJJENTER..

C«m> ex bit Dent tentxri videatur , G bornflas ecdffix deformetur . Unfitr autem ctnfiitxtion:‹ trangéefibres , pufyxom ʌ preelatis fiuri moniti· Je non correxerint , poena pradifla dearnimut pcreeHendat.

O'. Vt in fiocrit ordintbm coufiltxti , pariter G bénéficiât, fio.arias non habeant. '

Inhibemus etiam diftriftius ne clericis in facris ordinibus conftituti, ctfi bénéficiât! non fuerint, in propriis domibus vel alienis publice focarias habeant unde fcandalum oriatur. Quod fi aliqui contra hujus conftitutionis tenorem venire prziumpfcrin: , & ad ammonitionem fui przlati eafdem focaria* non dimiferint, & a fe morfus non expulerint : elapfis quadraginta diebus a prima dic monitionis, noverint te excommunicationis fententia: fubjacerc . Idem etiam de bencficiatis duximus ftatuendum : adjicientes quod poft tempus monitionis przdiftz ab officio & beneficio fe noverint efle fufpenfos : nec abfolvantur, nec ad beneficia reftituantur, nifi cIS gravi ab Epifeopi* injunfta pernitentia,

V. Vt quilibet clericxr prstlato fixo obediat, eidcmqxe confiteatur.

Praecipimus etiam ut quilibet clericus fuo przlato debitam reverentiam exhibeat , & eidem przlato fuo, & non alii confiteatur, nifi dc confcnfu fui przlati » vel ab eo licentia expetita : hujufmodi vero mandati tranfgrefibre* pœnz prxdiftz dc habitu clericorum volumus fubjacere.

VI. De clericir advocationem cxircentibxs.

Prohibemus etiam ardius, ne canonicus, vel aliquis clericus fufficicns habens beneficium ecclefiafticum, paftione interveniente, advocationem exerceat , nec caufas penitus dcfpcratas Dfctenter aftumat , nec eas malitiofie protrahat, vel earum debitum pioceflum per malitiam impediat, nec in contumeliam partis adjtcrfx prorumpat ; fed fuferpta negotia fideliter & diligenter lecundnm veritatem exerceat , nullum jus fallum allegans, & ergs judices fe habens reverenter, pariter & modefte.

VII. Dc Decanis , G in dignitate conflitutis , G advocatis qui bcneficiati non fixnt.

Infuper diftriclius id prohibemus , & fub excommunicationis infe.cndx pœna przcipirnusdecanis & aliis perfonis habentibus ecclefiafticam dignitatem . Inhibemus etiam ne advocati ecclefiaftica beneficia non tabentes immoderati falaria exigere vel extorquere przlumant. Quod fi quis contra hxc improbe venire przfumpfe rit ; nifi monitus a przlato fuo deftirerit, fibencficiatus eft , beneficio privctui , ahoquin excommunicetur .

VIII. De clericis qxi jxrmeeentxm fieccrint de non conttnodanda, mxtxaxdo, fidejubendo.

Infuper inhibemus ne clericus aliquis vel perlona ecclefiaftica juramentum faciat de non commodando fibros, vel domos, aut res alias, vel de

rteîsri \m,. de non mutuando, five de non fidejubendo pro A «1***» & ne excommunicatio fiat fuper hutuftnodi, & fi qua faita eft, cam (a) andoritate Concilii relaxamus, fic diftn'âe precipimus (i) obièrvari. Si quis vero hujus prohibitionis no* lira contemptor exftiterit: fi monitus non correxerit, fic beneficiatus fuerit, a beneficio fufpcndaiur, alioquin excommunicetur.

IX. He admittantur quaftuarii pradicatorte.

Diftrifte quoque inhibemus, ne quis fit conduâiüus vel quaftuarius praedicator, nec talibus officium praedicationis committatur, nec ad praedicandum tales admittantur, five reliquias portent, live fine eis accedant, nifi ex jufta caufa, fic cum litteris fui dicecefaui. Nec praedicatio alicujus piovinciae vel parrochie ci vel alii tanquam ad firmam concedatur. Tranfgrefforibus hujus conftitutionis pœna fimili lupradicùc pcrccilrndis.

X. Ne Sacerdotes ignoti admittantur ad celebrandum fint idoneo teflimcnio.

Adhuc inhibemus diftriâtus ne Sacerdotes ignoti, de quorum ordinatione non confiat, ad divinorum celebrationem admittantur fine litteris tcftimonialibtis vel teftimonioboucrum virorum: & cos qui contra hoc venerint, decernimus puniendas arbitrio pralatonun.

XI. Nc excommunicatus, interdiTar, ignotu t, vel alitant paroebianus laieus, ad fepulturam, vel ad communionem admittatur.

Similiter prohibemus ne excommunicatum aliquem, vel penitus ignotum, vel alienum parochianum laicum, in praejudicium proprii Sacerdotis, vel ad fepulturam, vel ad communionem euchariftir, fcienter aliquis Sacerdos admittat, praecipue in folemnitate pafchali: tranfgreflbres vero, fi qui fuerint, poenx pradiftx de quxftuariis fubjaccant.

XIL Dt pailione vel enaflione pro Mijfis, deque Sacerdotibus, qui ceram multitudine onerati, vel conduliitios aliet Sacerdotes bebent, vel fictas Mifles faciunt.

Praetera a viris ccclefiafticis vitium avaritix extirpate volentes, auctoritate legationis noftra:, & in virtute Spiritus fandi prohibemus ne pro annualibus, vel tricennalibus, vel leptcnnalibus Miflarum faciendis, laici vel alii in teftamento dare aliquid vel legare cogantur; & ne fuper his aliqua paftio vel cxaâio vetita, vel fub aliqua fpccie palliata, a facerdotibus vel aliis mediatoribus nat: & ne fuperflua multitudine talium annualium ic onerent Sacerdotes, ad qux explenda honefte fufticcrc non poflunt, fit propter qux oporteat ipfos habere conduÀitios Sacerdotes, vel ea aliis vendere facienda: nec ut a prediftix fe exonerent facerdotes fuas Miflas faciant pro defundis.

XIII. Ht facramenta vel facrementalia vendantur. Christi

Sub eadem (Jiftriftione prohibemus, ne facramenta ecclcfuftica, vel facrainentalia ullo modo vendant ficut in Lateranenfi Concilio ' eft ftatutum.

XIV. Air ad firmam accipiant, vel dent ecclefias, neve confeffiones audiant alienorum.

Auâoritate autem prxdtôa firmiter inhibemus, ne qui proprias habent ecclefias, alienas ccclefias ad firmam accipiant; & nc, luis dimiflis, in alienis ecclefiis facerdotes vel capellani exiftant, aut proprias dent ad firmam; fed per fcipfos curam exerceant, nifi iorte eos abefle oporteat ex jufta caufa, & de licentia fuperioris. Et nc quis facerdos fine mandato fuperioris, aut ejus qui in patochia aliqua curam habet animarum, confeflioncs recipiat, omiflis propriis facerdotibus vel contemptis, nifi articulo neccflitatis. Tranfgreflbres autem pcena prxdiâa de quacftuariis percellendos (latuimus.

XV. Nc fellio bénéficiâtum fiat.

Przterea adhaerentes Concilio (c) Lateranenfi & Turoncnfi, feflionem beneficiorum, & divifionem praebendarum fieri prohibemus: decernentes irritum & inane, fi quid contra hxc fuerit attentatum.

XVI. He dccanstus rurales pro pretio confirontur.

Inhibemus etiam nedecanatus rurales ad tempus vel in perpetuum pro pecunia vel aliquo pretio conferantur alicui, ficut ftatutum eft in Conciliis Lateranenfi & Turonenfi: eos quicon-Qtra hoc venerint decernentes, prxter pernas in Conciliis comprehends, juxta prxlatorum arbitrium, gravi perna puniendos.

XVII. Vt capitale conventualium ccclefiarum prolatum extra eligant, fi in fuo collegio non reptriant dignam.

Prrterea capitulis conventualium ecclefiarum diftride prxeipimus, ut cum eledionetn praelati facere debent, fi in fuo collegio idoneus non inveniatur, extra eligant vel requirant idoneam perfonam. Quod fi in capitulo idonea perfona k & utilis inveniatur, ipfameligant Ac promoveant in praelatum: nec umquam piohibeant ne traâatus fiat de extranea perfona.

XVIII. Quomodo conferenda a capitulo beneficia, & ekHiones m ecclefiis facienda

Infuper (latuimus & prxeipimus firmiter obfervandum, quando beneficia ecclefiaftica vacant, qux funt a capitulis conferenda, vel eleftiones (d) funt in aliquibus facienda ecclefiis, five ardua tel majora negotia peragenda, competens dies

I il Si'!- rt*:**** Ajwflollea * Bofl,a · (b) PtxcipiMus non fevvari.
v c) B4«t. deeit
(d) Sic in edit, detrurearum eab.brtur & mendofum, *vei eleaimei fiunt m aliquibus ecclefiis, publice ptafigatur prima quu ad notitiem Mentium frfiit pervenire: ad quam diem &c.*

.^,cs jn opitulo prcfigatur ; ire quod «d poti-
christi t'am •Men"uni ?ò®1 Pe^ni«. *d quem aiem
V7/««. 1 abfentes, & maxime «fidentes commode valeant convenire : qua die illi qui convenerunt in catulo habeant poteftatem Je prsdiâis dilpontndi, & ftatuendi quod ecclefix videbitur expedire. Alias quod ab eü fuper hoc faftum fuerit, de» crevimus irritum & inane.

XIX. Ne aicbidiaconus pretium exigat pro redemptione prOCUratlOUUM obccclifiis quas UOX vfitat.

Firmiter etiam inhibemus juxta Concilium Toletanum, ne quis archidiaconus procurationes exigat aut pretium pro redemptione procuratio- B num ab ecclefiis quas perfonaliter non vifitar St in quibus debitum vifitationis officium non impendit . Si quis autem contra hoc venire pratfumpfrrit , fi monitus non deftiterit, prxdiftas procurationes fibi fubtrahi prxeipimus, ut ineo puniatur in quo deliquit : fi vero non per hoc correftus fuerit, excommunicetur.

XX. Ne in domibus clericorum. & rùigioforum, &c. fiant inbonejia comiffattones, ludi talorum, èT alia indigna.

Ceterum inhibemus ne in domibus clericorum, vel religioforum in clauftris, vel in atriis ecclcfiarum , vet in aliis lucis religiofis , in quibus vinum quandoque vendi contingit, illi qui prscfunt, inhoneftas comcffationes vel ludos talorum fieri permittant , vel conventionem rtbaldorum ibidem recipiant . Item ne iti locis extra elautira fua auftoritate idem faciant firmiter prohibemus. Tranfgreflbribus poma proxime prxdida contra qurtluarios puniendis.

ΛX1. Ae plura habeantur beneficia , quibus cura Jit animarum . D

Adhuc prxdicla audoritate decernimus, ut fi qms prxlatus perfonatum , cui annexa eft cura .mimarum (a) feiens & prudens conferat alicui clerico habenti in aiia ecclefia perfonatum cui annexa eft limiliter cura animarum t tam dans quam accipiens fc noverint excommunicationis vinculo innodatos : led & fecundam collationem decernimus non tenere.

XXII. Nec etiam qua funt in eadem ecclefia, fimul teneantur.

Infuper ftatiiimus , fi quis in diverfis ecclefiis , five in eadem , plures habuerit (Z>) perlo- E natus , five curam animarum in pluribus ccciefiis : uno illorum , quem maluerit , infra duos menfes dimiffo, altero fit contentus. Alioquin omnes perfouatus smttu» , & aliis perfonis idoneis ab aliis ad quos collatio pertinet conferantur.

XXJ/7. Ne beneficia jure baredltaiio teneantur. Ü ne pro danda licentia acuendi aliquid exigatur.

Inhibemus etiam, ne quis aliquod ecclefiafticum beneficium fibi jure hereditario vendicct, nec eodem jure a quoquam alicui conferatur. no
Et na quis pro danda licentia docendi, vel fcho- ,,,,11
lacum regimine conferendo, ante vel poft aliquid exigere vel extorquere pretumat . Si quis autem contra hanc conftitutionem venire, vel in fraude ejus quicquam praefumat : fi monitus a praelato fuo non emendaverit, ecclefiafticobeneficio fuipendatur. Alioquin, fi contumax fuerit, excommunicetur.

STATUTORUM CONCILII ROTOMAG.

Pars sbconda.

Ad Perfonas Regulares.

NUnc ad viros regulares , vel ad religiofas perfonas quafi ad domum (c) Dei tranfcamus qui quanto fe arftius divinis obfequiit manciparunt, tanto ab inquinamento hujus mundi fc ftudiofius abdicare tenentur.

Tit ul i Capit um par t is secunda.

(a) Hmc foppletur lacuna edition·». (b) Suppletur iterum lacuna edic.
(c) Edit, *quafi ad domus Dei parie tern .*

CHRISTI ** to religrififioraoentam fanant de «M M-Aάι. fc «tri toMrf, mo tta,4ldmc munda- AWMft
u,<· ^Tw· am, fad «ima praprià xu, a(tw i*mnicmvC- CNR.UTS
71 W **/*'?·*/ 7WW * ruu, idau ptweipue du. tUhiMm, quad
^ "à "?*** M tMn P"**.**": * *■>»· *·»■ , €« laau MaAum

«· 4>wd par *menas fans vendant ad* Srrsw·—, *arias propter ipfxm termamm,* «/arancvM· c«4m *obligentar.*

*9· *to clericis, vel louis, linet prioratns loιvro ad vitem.*

30. *Ne ab ingrtffxris clafirtms, fafixs, vei vefiri mentam txigantar.*

Hinc tbrtia pars in edit.

31. *to tine moniales verfator clerici , vcl fir-3 virâtes fafpeto, vcl alii.*

3*· *Ut fingula jdeeat* 1» *lellis.*

33· *to egrediatur el vifihmdes parentes ,* ■<£ *tuât âflodibas boni tefiisnomi , & ad breve*

34· *Choreas ttt decent : onod m fecolaribos eosdem licet.*

3$. *De vite tf baeftste , ec paupertate moria-Horn.*

36. L'r *de bonis monrilirii imaytomnm lis mccga-*

37· *Ut cmjeffnrii iffis ftrvidemtnr difireti , & btnejli.*

38. *Ut Mntijfe negligntti fainter.*

39· *Ue iis ipti menât in demlbes leprofirnm, beffitelibes , et infirmis tf peregrinis minifirent.*

40· *Ne e nmltitndine firviatiem feceltetes peeperibes depetete ebfirbeenter, tf^ri in fervite. tes non recipiendi.*

41. *De ebbetiles tuglifentibns circe obferventient nc fint jedices , ffc.*

41. *De ufdem, fi vitem reprobem duxerint.*

43. *Ne excedent m e^riteturir , tf femptibes: tf ne bobeent in familie vel focietete jevnes lefiivos.*

44. *to bone cccltfie Jee dent cognetis.*

45. *to javencrie, vel fifpefie melieres recipientur in domites religioforxm.*

4d. *Ut* am *emoveat priores, pro cognetis colloexedis.*

47; *Ut obediatierii , priores, ec etiam abbates, rationes reddant, fritem bis m emeo .*

48. *to abbates vel priores merne negotia contrevent, Iê magnam pecxnie fitmmam mxtxo accipiant, fine cuefilio feniorxm.*

49· *to fint irnmifiricordes pasnitentibxs .*

39. *to vendantur obediatia,* or/ *ex pa&o ad vitam conferaxtxr.*

5>· *to fixant riignos in villis vel cellis inordinate vivere.*

5». *De bis φá proponant alifrid in capitulo ad correitionem domes.*

•53. *Ne in cameris inordinate comedant.*

54 *Ne φάι exeat cafe cxndi ad fcbolas , fed inE claafiro addifeat.*

5$· *No capellaos babeat mimu religiofis.*

CAPUT 1.

Pc *ingrejfx Simomoco tn religiomm, Û de proprietate .*

DE iugreflu itaque monachorum fimoniaco , licet habeamus fpeciale mandatum Dotni-7*mc.Z/J. ““ * ·* Archiapifcopos & Epifcopos per ' totum regnum Francia , quod in hoc articulo bene fufficcrc poteft ; tamen cum omnes mona-

ft , ita tama £ pratata hua ci idem Mt coKcecrit:

II. *to abfus reripiotxr infra* 1S. aamaa.

Circa atatem recipccadocwn ad rdigionem, cujufcumque fuerint ordinis , diftriâe prohibemus ne aliquis recipiatur infra decimum oda-VUm annupa .

III. *Ut fnfpeBa tfiola, tf diverforia obfirnentxr.*

De fidpeâis oftiolis fc diverforiis, five in ab-Tatiis j five*m~prtoratïBus ,Tîvê m qtubufcumqμc ' locis ubi religiofi converfantur, ne qua aâio ' Ed"· n|i diabolo detur , diftriâe pracipimus ut omnino ^s«^a cbftnuntur per Epifeopo* locorum.

IV. *Ut âfirmorom bebentur diligas citre, tf detmofyna fiant.*

Cum ad opera miiericordix indigentibus exhibenda , non folum regulares, verum etiam fcculares ex praecepto Domini teneantur : maxime neligiofis ptveipimus , ut circa curam infirmorum fc debilium operam adhibeant diligentem ; fc redditus affignatt eis nullo modo minuantur, vel aliis ufibus deputentur, fcfubtraâi reftituantur. Idem de Infirmants duximus ftatuendum, ita quod fecundum loci facultates juxta uniufcujufaue debilitatem vel infirmitatem omnia cis nedeflaria provideantur.

V. *Ut bofpitolitas tnuetur.*

In hofpitalitate quoque exhibenda, non tantum potentibus fc familiaribus , fed pauperibus fc magis indigentibus , fecundum uniufcuiufque conditionem & loci facultatem , prccipimus ut in neceflariis exhibendis *curem* adhibeant diligentem .

VI. *Nt fras cine ektmofjnas fiet*

Prccipimus ut eleemofyna pauperibus deputa* tx fecundum uniufcujuique domus confuetudinem , five in cibariis , five in veteribus indumentis , nullatenus eis fubtrahantur , ut caufa familiaritatis illicite aliis conferantur . Sed fi qui circa hujufmodi diftributionem fraudem fecifle conviât fuerint , quafi imitatores Judx, qui ua que mittebantur in loculum Domini ad opus pauperum, afportabat fraudulenter, a praelatis fuis graviter puniantur.

VII. *Ut eriles occafione natioristentum, modo fit idoneos, ob ingreffe rriigunis nprilator*

Cum Apoftolorum princeps dicat : *h omni gente fri timet Dam, tf operator jofiitiam, mseptus eft illi :* diftriâe praeipimus, ut, remota vΛP. omni

omn' «captione pertbnanim › nullus occafione nationis taurum, dummodo alias honeftus fuc- rit, & cccicfiae credatur efle utilis, ab ingrcftu repellatur religionis.

VIII. As *ufurarii , vel excommunicati, ad religionem, fepulturam, aut facramenta recipiantur.*

Ufque adeo quorumdam invaluit etiam reli- gioforum cupiditas, ut manifeftos ufurarios, & etiam cxcommunicatos, feu nominatim interdi- Aos , ad religionem , vel fepulturam, vel alia lacramenta, non requifita fui prelati licentia, recipere praefumant, propter quod mulis eccie- fia: non modice damnificantur. Quod de cetero fieri prohibemus:& fi faûum fuerit, ad damna refarcienda illi ecclef» compellantur, dt uluras illas eis cx quibus extorte fuerint reftaurent; vel fi inventi non fuerint , dentur pauperibus per Epifcopos locoium.

IX. *Ut qui uno coenobio alligatus eft, in aliis non recipiatur in fratrem.*

Cum quidam monachi vel religiofi igne cu- piditatis adeo accenfi lint vel inflammati, ut in variis cœnobiis varias fraternitates venari non crubefcant, ut boc pretextu promoveantur ipfi vel aliqui fuorum ad aliquem prioratum, vel aliam quamcumque adminiftranonem praecipi- mus ut nullus, ex quo in aliquo loco religiofo vinculo religionis obligatus fuerit , recipiatur in aliud cœnobium religiofum, nifi vehementer prac- fumatur quod fmcera devotione illud requirat; *&. hoc* ipfum cum licentia fui abbatis.

X. A'r *religiofi utantur cbirotbecis albis , calcea- mentis fuHiatibus, & oins nnm décentsbus ; ncc extra rtf'ftorsxm comeffentur.*

Cum non tantum a malo, ted ab omni fpe- cie mali nos abftinere oporteat, dc maxime rc- ligiofos , ne inordinatus eorum habitus vd ge- flus poflit offendere oculos intuentium faecula- lium, unde religioni plurimum detrahatur ; in- hibernus diftriâe eis auâoritate apoftolica , ne chirothccis albis de corio , de quibus uti folent fieculares, & qwe funt quafi lignum lafciviae, utantur, vel calciamentis fzculanbus, botellis*, vel calceis nimis ftriâis, vel peracutis ; vel pi- leis qui dicuntur dc cotun *; vel coopcratoriis pretiofis. Pannis etiam non utantur nifi nigris, vel albis , & non fumptuofis ; non fellis piâis vel difcoloribus, fuis vel alienis. Infupcr comef- fationes fingulares extra refeâorium fine licentia lui abbatis, vel prioris abfente abbate, vel fub- prioris, abfente utroque.

XI. *De multis religiofo dsfeiphna capitibus.*

Cubiculum extra dormitorium, nifi illis qui- bus permittitur propter officium fuum fecundum ftatutum ordinis , lites in capitulo, rumores in clauftro, ingreffum mulierum per loca fufpcfta, ludos illicitos, puta talorum , fcacoatm, alea- rum , & hujufmodi , venationes, & illicita ju- ramenta , illis prohibemus . In monafterio quo- que, clauftro, dormitorio, & refeâorio , dc in aliis locis , fecundum ftatutum ordinis , filen- tium diftrifte praecipimus obiervari . Si circa horum obfervantiam praelati eorum négligentes fuerint manifefte , & nimis remiflj . puniantur juxta pracmifli contra abbates & abbatifliu ni- mis remiffas.

XII. *Vt religiofo iter agenti omnia providentur, ne cogatur medicare.*

Quotiefcumque monachus , vel regularis ca- nonicus egreditur dc domo fua per licentiam fili abbatis vd prelati : praecipimus diftriâc eis ut in equitatura & expenfis fibi dc focietati fi» neceflaria a praelato fuo competenter providean- tur, ne in opprobrium domus dc O'dinis aliun- de mendicare cogantur.

XIII. *Ut fubditi humiliter obediant.*

Quia *melior eft obedientia quam vi&ima : Sc* per viâimas aliena çaro, per obedientitm vero pro- pria voluntas maâatur t fitmmopcre cavendum eft fubdîtis ne vitium inobedientie incurrant; fed praelatis fuis in *iis* quae fecundum Dnun funt, fecundum ftatutum ordinis fui , obediant humiliter & devote.

XIV. *Prolati difcrcte ac provide imperent.*

Praelatis quoque in periculo animarum fua- rum nihilominus injungimus ut in exercendo fui magiftratus officio , proprios motus , fcili- cct rancores vel odia , vel afleftiones carnales non fequantur ; fed adeo difcrcti Tint & pro- vidi in praecipiendo f ut fub praetextu debite libi obedient» fubditos fuos nullatenus fcanda- lixent : quia quandoque contigifle cqguovimus ut & viri honefti de abbatiis fuis Cure COgC- rentur.

XV. *Ht abbates prapofitxras dent mokacbis ad firmam.*

Confuetndo deteftabilis in quibuidam ecclefiis & cœnobiis inolevit, fcilicct quod abbates pr*- pcfituras fuds quibuidam monachis fuis refiden- tiam dauftri quoquomodo eludere cupientibus, fub certa fumma pecunis dant ad fiitnam, dc ab Ipfis monachis recipiunt iidem fidejuflores per- fonas fccularcs. Ex quo non modica fequuntur incommoda dc fcandala I quia fi quid excreverit ultra firmam, monachus id quafi tuum proprium retinet, in quo materiam habet inordinate vi- vendi : fi autem pnepofitur* redditus non fuf- ficiant ad firmam, quaerit per fas & nefas unde poflit abbati latisfacerc quocumque modo. Quod de cetero ne fiat, abbatibus fubpeena fufpenfio- nis officii inhibemus.

XVI. *Vt fiu abjedlo religionis habitu , in foculo vivit, excommunicetur a fa- cerdotihu locorum.*

Quoniam quidam apoftatae , falutis fus im- memores , abjcfto Dei timore , dc ordine fuo egredi fine licentia praelatorum fuorum, & in iasculo eonveriari ., abfcfto religionis habitu , non verentur ; Rraecipimua uc quotiens hsc ad notitiam prxlatorum petveperint , ubicumque invenerint tales , dummodo eis de veritate ca- nonice conftitcrit , a facerdotibus locorum ex- communicentur , & tanquam excommunicari evitentur.

XVII.

C«en XVII. *De excommunicatis, vel interdicis, religiinem ingredientibus.*

Inter cetei a de ingrefTuris religionem praecipimus, quod fi fint excdtamunicati, vcl interdidi, vel aliqua irregularitate, vcl obligatione aliqua ptepediri, id prius abbati indicent; dc fi eft cafus de quo ab eo abfolvi puiTint, primo abfolvantur: fin autem, ad majorein abfolvendi remittantur. Et fi per negligentiam vel ignorantiam recepti fuerint tales, dc poflea perconfeffionem, vel alio modo abbati 4e veritate conftiterit, abfolvantur ab abbate: de eo tamen quod celaverint. gravis eis poenitentia injungatur. Et fi ralis eft cafus de quo abfolvi non poffint ab abbate; abbas bona fide, apud eum qui habet poteftatem abfolvendi, procuret beneficium abfolutionis.

XVIII. Λ> *mjnaebi per ecclefiis finguli ponantur.*

in. Con. X' Cum in concilio Latteranenfi * conflet effe ftatutum ne monachi per villas dc oppida, feu etiam ecdefias parochiales finguli ponantur, & he foli inter homiñes firculares fpiritualium hoilium conftiâum expeftent: pnecipimus ut nullus tam reverendi Concilii ftatutum in hoc cafu tranfgredi preftimat. Quod fi per negligentiam abbatis vel alterius prolati fuerit attentatum; per follicitudinem diœcefani Epifcopi quantocius emendetur.

XIX. *Ne quis dues Prioratus vel obedientias ufurpet.*

Cum fingulos pnelatos locis quibus pnefunt debitam oporteat refidemiara dc follicitudinem impendere, quod etiam circa regulares in Con m. „ cilioLateranenfi ' eft ftatutum: grave nimis eft & indecens quod quidam religiofi duos prioratus vel obedicntiasiibi pr»fumant ufurpare, quibus timendum potius fuerat, nedum ad utramque feftinant, neutram bene peragant. Undeftatuimus ut fi quis contra hoc venire prstfumpferit, in condemnationem fine cupiditatis, utroque privetur ipfo jure.

XX. *Clerici, vel monachi, qui conjurationem fecerint, gradu excidant.*

A longe retroafts temporibus eft ftatutum in ' C. >s. Concilio Chalcedonenfi, * quod unum èft de quatuor principalibus, ut clerici, Gvc monachi, quicumque conjuration# (a) five confpirationes, publicis etiam legibus inhibitas, incurrerint, cadant a proprio gradu. Et nos fieri Concilii veftigia fequentes, idipfum maxime de religiofis qui faciunt partes At confpirationcs in capitulis, vel pro prêlato, vel contra praelatum, vel quocumque privato commodo, decernimus obfervandum.

XXI. *De religiofo advocationem exercente.* qjrjsTT Itlf-

Si quis religioforum advocationis officio zelo cupiditatis fundus fuerit in caufa ad domum fuam, vel ad aliam religiofam non pertinente, & maxime fine licentia fui abbatis: ipfo jure perpetuum (A) fibi fiientium fciat impofitum.

XXII. *Ut regulares, qui extra caufam jurifprudentie medjcina dant, operam, nifi tnfraduos menfes redeantfint excommunicati.*

Cum quidam (c) religioforum, ut verbis Concilii Lateranenfis ' utamur, fubobtentu (J)languentium confulendi corporibus,, dc ecclefiaftica negotia fidelius pertradandi, ad leges mundanas legendas, vel phyficas confediones ponderandas, (e) de clauftris fuis exire non formident; & eo ipfo deficiant interioribus, quo fe putant in exterioribus aliis providere. Ipfius Concilii v.eftigiis inhérentes, praecipimus ut nifi (/) per duos menfes ad clauftrum fuum redierint; non ob; flante abbatis licentia, quam dare non potuft, ficut excommunicat! ab omnibus evitentur, dc in nulla caufa, fi patrocinium pneftare voluerint, audiantur.

XXIII. *Ne bini jaceant in It(lo.*

In contemptum regulae B. Benedict, feu B. Auguftini, nullatenus eft permittendum ab abbate quod monachi, vcl canonici regulares, bini jaceant in uno ledo, led finguli in fuis lefts, veftiti juxta ftatutum ordinis..

XXIV. *De incontinentia centra nataram.*

Cum etiam de clericis faccularibus, qui laborant incontinentia contra naturam, *propter quam* Ef^ *Dei venit in filios diffidenti*,* dc quinque civitates igne combuflit, ficut ftatutum eft in Concilio Lateranenfi, * ut fi deprehenil fuerint, dejiciantur a Clero, vel ad agendam poenitentiam detrudantur in monafterio; multo mi> gis inter viros religiofos, qui funt iter periefto- nis aggrefti, hanc juris feveriiatem decernimus obfervand^m. *'ineant.*

XXV. *Ut numerus monachorum as· minuatur.*

Cum cultum Dei non oporteat minuere, fed ad imitationem beati David pro viribus adaugere: indignum nimis eft quod in quibufdam prioratibus numenu monachorum ibidem.detervientium diminuitur, vel adnihilatur, cum ipfe facultates ecclefue non fint diminute. Inde ftatuimus, ut fi abbates vel priores hoc facere pnefumpferint: per follicitudinem dicecelani fenifcopi numerus monachorum ibidem Deo defervientium reftauretur.

XXVI. *Ht rchgicfi juramentum faciant de ara commodandis libris.*

Interdicimus inter alia viris religiofis neemittant

(a) Edic. mendofe, *conjurationum vel couftiratiomtm cujujmedi .... Inhibitum*.
(b) Edic, *propriam.* (c) Edit, *regularium.* (U) Edit. add. *fratrum medendi.*
(<) Edic. add. *ut jurilprudcntia & medinme dent operam.*
(0 Edic. *Infra duorum menfium fpatium*.

AKNO CHRIS U

tant juramentum dc non commodandis libris indigentibus, cum commodare inter prxcipua opera reputetur mifericordi* . -Quocirca, adhibita confideratione diligenti, alii ad opus fratrum in domo retineantur , -alii fecundum providentiam abbatis, cum indemnitate domus , indigentibus commodentur : fic amodo nullus liber tub anathemate teneatdr , & omnes a przdiâo anathemate abfolvtmus .

XXVII. *Ut qui /editiones mbvent ut mittantur in cellas , aril:» t m claufiro permaneant.*

Dc pertuibatoubus pacis in clauftro, quorum quidam dicuntur movere (editiones ut mittantur ad cellas : id conftituimus ut fi abbati innotuerit ex (*a*) prava eorum confuetudmc, vel alio nodo ,'eos hoc vitio laborare , diutius & ardius in clautlro remaneant, nec ex fraude videantur commodum reportare.

XXVIII. Çwed ftti *mertet foot vendunt ad terminum , & canui propter ipfum terminum, ufurartorum culpa obligentur.*

Omnes tam fatculares quam regulares , five clericos, five laicos , qui merces luas vendunt ad terminos , ut propter ipfos terminos carius vendant , tam culpa quam poena ufurariorutn Apud Deum fic homines decernimus obligatos.

XXIX. *Nc clericis vel laicis liceat prioratu: tenere ad vitam.*

Prioratus autem nulli clerico vel laico liceat ad vitam fuam tenere : nec in fraudem hujus conftitudonis aliquid fiat , praecipue cum dicae apoftolus, *.db omni fpear mala abjiinete vos : &* m clerico (*b*) turpi.* quxilus reputari debeat : & mû caula meliorationis , vel pro urgente debito , cum confenlu dicrcefani Epifeopi conferantur . laicis vero nullo modo dentur.

XXX. *Ne ab ingreffuris clauflrum paftut vcl vefltmentum exigantur.*

Prxeipimus etiam fub perna iufpenfionis ne ab ingreiTuris clauftrum vel paflus vel veftimentum , neque denarir, nec aliud , in fraudem prædidorum exigatur, ita quod nuilo modo propter hoc repellantur.

MONITUM.

Hir in editione ffatuitur pits (etna , de momalibus . Sed ad hnem Mi. codits fequenti* ena feneexh berru» : fic de taflo plura non ad moniales iolum , led enaunad monachos & abbates *ipefhnt*

XXXI. *Nc circa moniales verfentur elerici, vel Jervientci /ulpefii, vel alii.*

Qyanto infirmior eft fexus muliebris , tanto monialium prxlatos circa earum cuftodiam de^ cet adhibere follicitudinem fic cautelam . Unde conftituimus fic diftrifte prxeipimus , quod Epifcopi diligenter inveftigent, fic procurent ne circa moniales tales clerici fervientes converfentur, qui merito debeant haberi lufpcâi , fic non pa- A tiantur clericos (c) rales fcolares emn jureuibus in motufterio vel in clauftris, vei officinis , & maxime tn locis fufpcdis, inanes habere confabulationes : rvrr«MpN»S «ww iaw/ *morer colloquia pravo.* Sed nec earum parcutes & familiares habeant ad eas fecretum accelTum fine teftimonio femorum & omni fufpicione carentium mulierum : qui enim cum parentibus earum funt , parentes canùn forte non funt.

ANNO CHRIS II

XXXII. *Ut fingula jaceant in leffio .*

Smgulx jaceant in leftis fuis, non binae.

XXXIII. *Ne egrediantur ad vifitandor parenUt nifi cum cufadibus boni tejlimonii , & ad breve tempus.*

B

Quod G quando ex licentia abbatiflz ve! prioriflae, jufta caufa interveniente, exierint de clauftris ad vifitandos parentes fuos, fine cuftodibus boni teftimonii non educantur ; & infra breve tempus ad clauflrum fuum redeant , nec in' faeculo diutius convertentur . Qmi *enim picem taugit, coinquinabitur ab ca.* £-'(/■ v' '

XXXIV. *Cboreas ne ducant; quod nc fctcularibus quidem licet.*

Choreas in clauflro nullatenus ducant , fed C nec alio loco. Nec etiam fascularibus licere credimus , tcfte Gregorio , *Melius eji in die Dominico terram arare , vcl fodere . quam cborcat ducere .*

XXXV. *De vita & hnefiate·, ac paupertate monialsum.*

Quecumque difta funt de monachis , de habitu & geftu honefto , de indum.ntis & calciamentis & coopertoriis religioni congruentibus, de non habendis propriis; de monialibus fccunpduin ftatutum ordinis diâa intelligantur.

XXXVI. *Ut de bonis Monafierii in commune eis neceffaria miniftrentur.*

Illud autem indignum judicamus ut propter viâum fiDgulis modica fumma pecuniae, dc adeo infufficiens , ut aliunde cogantur , & forte ex ignomimofa negotiatione, neceiTaria mendicate . Quare potius volumus fic praecipiendo mandamus, ut de bonis monafterii fecundum facultatum exigent iam , eis in communi neceiTaria ininiflrentur. Si enim facultates ecclefie adhacc non fufEficiant , numerus ibidem Deo fenientium per eptlcopalcm follicitudinem ad tam mediocritatem reducatur, ut ibi remanentes poflint vivere dc communi.

XXXVII. *Vt cmfeffarii iu provideantur difertti boneftï.*

Inter cetera aurem illud omittendum noneft, quod abbatilTac fic capellani earum (d) (quiforte fecretorum malorum confeii funt) prohibent ipfis monialibus ne aliis quam ipfis confiteantur , nc fi forte venerint peccata eorum in notitiam

(a) Edit, *ex pracifua.* (b) Ed;t. mendofe, *temferii quafiut.*
(c; Edir. *deruti facnlarcs.* (d; Edit, défont fequentia verba.

bonoruin faccrdotum , debita ultione pk- A
CHKISTI ®antur' Cum lutcm dicat Auguftinus : Qui vult
,,If. confiteri peccata fua , quxrat faccrdotcm qui fciat ligare & folverc, & talem coram quo magis enibefcat : nam ipfa enibefcentia maxima pars 'HI pernitenti· .· ne cum negligent circa fe extiterit, negligatur ab eo qui mifcricorditer petit , & monet ne ambo in foveam cadant. Ideo diftrtde przcipimus fub divini atreflatione judicii ut Epifeopi dkrcefani curam adhibeant diligentem de lalute animarum ipfarum , & confcifores ipfis provideant diferetos & honeftos, 6c omni exceptione, majores, ne languis ipfarum in die diftriâi judicti dc manibus eorum rc- · quiratur.

XXXVIH. *ut Motif* negliientet pemientnr .*

Abbatiiĭx dc prioriflie, fi négligentes fint manttelle, & nimis remiftie circa obfervantiam ordinis, Λ correâionem fubditorum & ftibditantm, ab officio fufpendantur : & fi poft ammonittonem fuperiot is fe non correxerint, ab officio fuo penitus deponantur.

XXXIX. *De iit qui mettent in domikm leproforum, & bofpitelikut, ut tnfirmifÙ peregrini/ mmi/irent .*

De domibus leprofocum, & hofpitalibus infirmorum , & peregrinorum , falubri confilio (latuimus , ut fi loci facultates patiuntur quod ibidem morantes pofiint competenter vivere de communi , competens eis vivendi regula ftatuatur, cujus fitbftantia in tribus articulis maxime continetur; fcilicetut proprio renuntient, continentis votum emittant, & fuoprxlato obedientiam fidelem & devotam promittant , & habitu religiofo, nor fatculari utantur.

XL. *Ne a multitudine fervientium fatuitate/ pauperism deputet* ebfarkeantur ; fcr qm tn ftrviente/ non r/cipiendi.*

Cum autem pauci fani muttis infirmis poftint competenter miniftrare ; illud omnino indignum eft, ut numerus fanorum ibidem manentium excedat numerum infirmorum aut peregrinorum: bona enim ex devotione fidelium domui coVata, non funt ufibus fanorum deputata, fed potius infirmorum . Nec etiam illud pnetereundum eft fub filentio, quod quidam fani, viri & mulieres matrimoniali vinculo copulati, quandoque transferunt fe ad tales domos, ut fins obtentu religionis pollini jurifdiâionem & poteftatem elidere fiecularium dominorum : qui tamen in domo religionis manentes , non minus , imo magis fiecularíter & delicate vivunt , & operibus carnis vacant qaatn umquam vacare con- & fueverunt. Unde (latuimus ut in habitu religionis religiofe vivant, vel de domibus ejiciantur : ita tamen quod bona domui collate fecum non afportcnt , nc de fraude fua videatur commodum reportare.

XLI. *Dt ekketibnt neiligtntibxt circe obferVentu>f; ú ac fint judicet, Oc.*

Conftituimus ut abbates, & priores , dc prr pofiti religioforum , ft fuerint négligentes , & manifefte rem illi circa obfervantiam ordinis, & corre&ionem fubditorum, non promoveantur ad dignitates feu majora offiçia . Et non fint judices , vel advocati , vel teftes , vel aftcftorcs, vel ad alia publica officia admittantur . Et fi poft ammonitionetn majoris fe noo correxerint, ab officio abbatis , vel prioris , vel prxpofitune, deponantur.

XLII. *Dt iifdem , fi vitei* reprobem dxxerixt.*

Si vitam manifefte reprobam duxerint , idem (latuimus obfervandum.

XLIII. *Dt iifdem fi excedent in eqnitetnrii & fxmptibni ; tf ne hebeent m femilta vel fo· cietete juvenet Ufcivos.*

Idem etiam conftituimus, fi habeant dextrarios , & equitaverint manifefte, & in numero equitaturarum excedant confuetudinem fecundum facultates & dignitatem monafterii fui : (a) fic fi etiam manifefte fic frequenter excedant in fum- C ptibus . Et fi evidenter juvenes nimis tafeivos (A) vel fumpruofos in familia fua five in fixietate fua habeant manifefte & confuetudinaric : idem (latuimus.

XL1V. *Ne km* ecclefi* fu* dent cognati/.*

Idem conftituimus , fi dederint cognatis fuis bona ecclefix , nifi pauperibus (c); vel contra hzc aliquid in fraudem fecerint , nifi forfitan aliquando & raro, & moderate fecundum facultates monaQerii darent, ita quod non redundaret in gravamen ecclefir : nihilominus admoneantur quod non faciant. Sub eadem perna interdicimus nc de proprietate ecclefie redditum vel proventum alignent cognatis.

XLV. *Ne juvenexl* , vel fufpefl* nntlure/ recipientur ia domikm religioforum.*

Infuper conftituimus , ut non recipiantur juvencule , vel mulieres fufpeft· in domibus religioforum virorum, nifi habeant feparatas manfiones, & remotas a viris : fi contra fecerint, coerceantur per Epifcopos locorum.

XLVI. *Ut non amoveant priore/ pro coptati/ collocandi/.*

Etiam non amoveant priores vel obedientiarios pro confanguiueis illuc introducendis, nifi pro manifefta utilitate ecclefiac : pro pretio , nullo modo . Si contra fecerint , eidem pane fubjaceant.

XLVII

<-) Edit. laae défont. (b) Edit. faffeSot.
(c) Eddie, add. dt «t muperibm.

AXNO Christi

XLVII. *Vt obeiientiartt, priorer ac etiam abbas, rationes reddant, faltem bis m «w.*

Et ut ad minus bis in anno , (j) certis ad hoc ihtutis temporibus, omnes obedientiarii, & priores fuper receptis & expenfis, reddant rationem abbati ; & abbas nihilominus utrobique adhibitis fibi lenioribus & diferetioribus feptem ad minus, a maiori parte capituli eleftis. Quod fi non fecerint ; ab adminiftratione fmt fufpenfi: & fi lufpenG adminiftravertnt, per fuperiores deponantur .

XLVIII. *Ne abbates , vel priores magna negotia contraitent ; & magnam pecunia fummam mutuo accipiant, fine confilio feniorum*

B

Interdicimus ut abbates & priores non contrsAent majora negotia , nec magnam pecunise lumtnam mutno accipiant , fine confilio habito cum fenioribus ad minus feptem, ad hoc per capitulum, vel majorem panem capituli eledis. Si contra fecerint : ficut in premiflb capitulo puniantur.

XLIX. *Ne fiat immifericordes panitentibut.*

Moneantur etiam , & in virtute obedientir praecipiatur eis, ne fint immifericordes fratribus pernitentibus, & in humilitate reverti volentibus, ialva ordinis dlclpltna : ne onera importabilia imponant debilibus.

L. *Ne vendantur obedientia, vel ex paito ad vitam conferantur.*

Et ut abbates, & priores , & capitula , non vendant, vel conferant obedientias fratribus, vel aliis, hoc expreifo quod ad vitam luam debeant t-nere I Quod ft fecerint : proxime premiflam pernam fuftineant.

LI. *Non finant aliquos in villis, vel cellis inordinate vivere.*

Item, ne abbates, vel priores fuftineant rr.o iari aliquos in villis, vel obeJientiis inordinate, ut oblivifeantur ordinis fui, vel dcfuelcant, nili pro debilitate, vcl aliquacaufa ir.anifcfla. Quod fi fecerint, per fuperiorem emendentur.

LU. *De bis qui proponunt aliquid in capitulo ad correctionem domus.*

Item, ne abbates fit priores, inconfulto capiiulo , vel maiori parte capituli, feftinent comminari , vel aliquid laciant vd ftatuant contra illum qui propoiuerit aliquid in capitulo de iis quae pertinent ad correctionem domus , vcl (.i) pertonatum ; Si contra fecerint, eorum faâum irritum fit , & nihilominus per fuperiores puniantur .

L1H. *Ne in cameris fuis inordinate comedar.t.*

Prohibemus ne in carnet is inordinate , vel temporibus indebitis comedant, nifi manifefta & j«- A ft* caufa intervenerit. Si contra fecerint, ce importatur eis poenitentia in capitulo, ita ut pen* abftinentis refpondcat hujus tranfgreflionis exceftui.

p>Mi — ANNo ****.

LIV. Air *exeat caufa eundi ad fcbolas, fed in clauflro addifcat.*

Prohibemus etiam , ne quifquam, poftquam clauftrum intravit caufa religionis, exeat caufa eundi ad fcholas , fed in clauflro, fi voluerit, addifcat . Et qui modo funt in fcholis, intra duos menfes ad clauftrum redeant.

LV. *Ne capellanos habeant minus fcligiofos.*

Moneantur etiam in virtute obedientis, ne capellanos, feu minus religiofos , vcl (c) fecretarios minus maturos aetate vel moribus, fecum habeant.

STATUTORUM CONCILII ROTONAGENS1S

PARS TERTIA.

AD ARCHIEPISCCPUM ET EPISCOPOS.

POft traftatum habitum de clericis, & viris rcligiofis , ad eos qui locum excellentem, ;& dignitatis obtinent apicem, & per quos ftruâttra templi dominici roboratur , & quail pet :edi cacumina a noxiis defenditur, nos transferamus : qui ornatu morum ceteris praecellere debent , ficut preeminent dignitate.

T1TULI CAPITUM.

1. *De vita dJ bonefiate prxlatorum.*
2. *Ne in loliis audiant matutinas, &c.*
3. *Vt in magnis foiernnitatibus celebrent, prodicent , vei faciant pradicari.*
4. *Ne fint venatores : pellibus pretiqfis non utantur, alea abfiineant.* ϴ
5. *Λ menfa eorum facra lelHo fiat . tf qua ibi vitanda.*
6. *Vt habeant providos elctmofynarios : fint bofpitaies : pauperes audiant : confeffionibus audiendis vacent : ipfi confiteantur.*
7- *Vt refideant in ecclefiis : maxime in folemnitatibus, & in Quadragefima.*
8. *Vt profeffionem in confecratiora fallam bit in anno legi faciant.*
g. *Quales in evcOiambus & procurationibus effe debeant.*

£ io. *Quales fociot, & qualem familiam babere.*

11. *Quales et,rum mmifiri effe debeant, tj quales ijficiales .*
11. *Ne'fint fimoniaci.*
if. *Ne pecuniam accipiant pro figillo, & aliis qua enumerantur.*
14. */n comedendis beneficiis , in ferendis cenjum , C quibufdam aliis , quales effe debeant .*
15. *De monomaebiis, ê? judiciis peregrinis.*
16. *Ut a fejlis foliarum abflmeant.*
Saprafcnpta regularibus fortius inhibentur.
18. *Vt Synodum quotannis celebrent ; dent facramen-*

(») Edit, mendofe, *cenSts* .
(c) Edit, *jocios.*
(b; Edit, *vcl priore»*

- mentumcofirEiattonit : esecеffut fubditonm cor· A

âXlêri , '*'[redacted] · ,

„9- Choreas mulierum tn coemeteriis : opera fer- Vtlia diebus 'dominicis : (f illicita matrimonia, ne permittant.

10. Ut teftamenta non fuftineant infirmat..

11. Ut flagttium nec nominandum exflirpcnt.

11. Quomodo puniendi qui illud admtjerini, vel qui in eo corrigendo négligentes fuerint.

CAPITULA EX MS. ADDITA.

»J. Dt candelis pro pefione non dandis.

14. De nen prafentandst ad ecclfiat infra viginti quatuor earns.

15. Taxatio actriine.

t6. Ut vicario duodecim libre fuppleantnr ab iis qui decimat pfiident.

17. Si non in propria perfona deferviant, vicarios conftititere teneantur.

18. Si decedet vicarius vivente perfana , non re- quiretur petroni affenfnt.

19. Prefentati non proflent juramentum patronis priafquam ab Epi/copo fuerint infiituti.

JO. Ne decima laicis tradantur ad firmam,

Jt. f.ibret & ornamenta ccclfiu qui conferant.

J*. De laicij qui impediunt jurifdiilicnem ecclefia- fticem.

33· Clerici, vel monachi, rebu> fuit fpoliati , ad laicos judicet recurrere minime compellantur. .

34. Ne res ab ecclefiis per triginta vel quadragin- C ta anms poffeffa, coram laicis recognofcantur.

35. Idem fervetur de tegatit.

36. De tefiementis ufurarionem, ut fi pomituerint Û* fatiifecerint ente mortem, teneantur.

CAPUT I.

Dt vite if boneflate pralatorum.

STatuimus ergo ut pnelati habeant coronas fufficicnter latas, & tonfura eorum fit orbi- culariter rotunda : fic' mitra refpondcat, ut ca- pilli eam indecenter non excedant . Et ut ha- beant habitum regularem tn longitudine, latitu dine, & colore. Geftus eorum fit in facie ma- turus , in inceflis temperatus , in verbis mode- ftua. Ut juramenta terribilia & turpia non fo- lum in ufu non habeant , immo nec coram fe fieri fuftincant , quia multum per hoc eorum audoriras deformatur.

II. Ar in lcilii audiant matutinas, (fc.

Statuimus, etiam ne, dum fuertnt fani dc in- columes , in ledis jacentes audiant matutinas : & ne , dum coram tis officia divina celebran- tur, in iarcularibus negotiis , dc confabulationi- bus occupentur.

III. Vt in magnis folemnitatibus celebrent, prodi- cent, vel faciant predseari.

Statuimus etiam, ut in magnis folemnitatibus ipfi per fe divina officia celebrent , dc verbum Dei prodicent, vel faltem faciant pncdicari

IV. hle fint veneratoret : pellibus pretifit mn utantur aha abjlmeant.

Prohibemus etiam ne venatione filvattca, five aucupio , vel aucellatione in propriis pcrlouts utantur. (a) Pelles quoque de herminis cauda- tis omnibus perfonis ecclefiafticis prohibemus : pellibus etiam variis iu palliis non utantur. Omnes ludos ad talos , dc ad aleas , firmiter inhibemus.

V. *Ut* m mm/a *eorum fiet facra Ultio : (f que M vitende.*

B Statuimus etiam ut in menfa, faltem in prin- cipio & in fine, facra leitio recitetur : & in men- ia hiftriones , vel mimos, nec eorum inllrumen- ta audiant.

VI. Vt habeant providet eleemefinariot : fint bofpi- tela : pauperes audiant: cmfefionibui enditfi- dit votent : ipfi coefiteantur .

Statuimus etiam ut finguli prclati providos & honetioc efeemofinarios habeant . Ipfi pralati juxta >Apoftolum hofpitales fint . Et ut horis competentibus, ad juftitiam exhibendam, & au- diendos pauperes, publice ie prasfentent. In pro- priis perfonis frequenter interfint confeflionibus audiendis dt pernitentiis injungendis. Ipfi eriam per diferetos confelTorcs proprias cicatrices fre- quenter obducant.

VII. Vt rfideant in ecclfiit ; maxime in fokrnni- tatibus^if in Quadragfima.

In ecclefiis etiam cathedralibus frequenter re fidentes eflê procurent ; pnefertim in majoribus folemnitatibus & tempore quadragefimali.

VIII. Vt proftffunem ra confecratione fallam bi> m anno legi faciant.

Statuimus etiam ut formam profeflionis quam in fua confecratione fecerunt , faltem bis in an- no, lcilicet feme! & in Synodo, & femel inxa- pitulo legi faciant & publice & diligenter,

IX. Quales inevefhonibut, (f procurationibus effe debeant.

Superfluitatem foetorum, dc pratelpue evedio· num , caveant quando procurationes recipiunt, ne fibi fubdiros gravent ł ne in propriis expenfis parci fint, dc in alienis prodigi.

X. Quales boitant focios (f qualem familiam.

Statuimus etiam ut habeant pnelati fociosin tegrz opinionis dc fame , habitu compotitos, crate grandevos, fide claros , dc fcientiis com- petentibus eruditos, & cubicularios honeftos, qui juxta canones fint teftes vite eorum, dc fuorum confcii lecretorum . Familiam habeant humilem, non fuperfluam, fed moderatam : nec esadtones faciant indebitas iis qui debent Epifeopos vel do- minos fuos procurare.

XI-

(s) Edit. Pellita etiam ...in filiis non utantur, fellet quoque de ermsuiii, &c. S.c fuppletur lacuna

XI. *Quales exntm minifiri effe debeant t quales officiales.*

Camerarius, (a) paneuuius, cocus, marrfca!-lus, janitor, feoefcallus , vel eorum fervientcs, pecuniam, vel aliam rem quam folent percipere quafi pro confuetudinc inhonefte non extorqueant : nec ftultos, vel infatuatos fecum habeant , qui (A) in fabulam Otderifiun populis, eos ad rifum moveant vel cachinnum . Janitores liberales & diferetoa habeant, & non venaliter pro loco & tempore recipiant recipiendos ', & prccipue ab ordinandis nihil prorfus accipiant vel exigant. Officiales fideles habeant & prudentes, fine per-fonarum acceptione gratis jtulitiam exhibentes.

XII. *Ne fint fimmiaci.*

Quandoquidem gratia , fi non gratis datur, gratia non eft, fimoniam generaliter & unifor-miter prohibemus .' videlicet in ordinatione cle-ricorum , & beneficiorum collatione, in ecde-fiarum dedicatione , virginum benedidionc, in illicita fervientium five creditorum , vel quo-rumcumque renumeratione in fpiritualibus pro fervido temporali, &in aliis variis articulis fimo-niz : falvis honeftis & licitis confuetudinibusec-clefiarum pedatis.

XIII, Ac *pecunias accipiant pro figillo , tj aliis qua enumerantur.*

Prohibemus etiam ne prelati, vel eorum mi-mftri , ratione figilli aliquid exigant pro jufti-iM fimplici facien^M, neque pro exhibenda, vel accelçranda : neque pro redemptione procura-tionis, que cis ratione vifitationis debetur, all-quid exigant, ubi neque per fe neque per alios vifirariones faciunt . Neque defunftos excom-municaros, in quibus pcenitentiz figna non ap-paruerunt , pro pecunia abfolvant vel feptliaxit. Et ne cum focariis , facerdotibus, vel clericisD pecunialiter componant : ne bénéficiâtis ordi-nandis , propter peeuniam quominus ordinentur indulgeant.

XIV. Λ *emcedexdii benefietis , sn ferendit ctnfu· ris, tf in aliis qsobufdam quales effe debeant .*

Statuimus etiam ne beneficia ecclefiaftica, vel dignitates, vel cur* animarum , minoribus vel indignis conferantur contra facros (c) ordines. Et ne precipitantcr excommunicent , interdi-eant, vel fufpendant , vel fententient, vd rda-xent : & ne ab excommunicatis nana tantum pecuniaria exigatur , nulla poena fpirituali infii-da : & ne quid exigatur pro redemptione edi-dorum qusr debent per tres dies folemnes fieri ante defponfationem : & ne quis ad beneficium non vacans inftallatur .· & clerici , qui minus noti fuerint in litteratura vel moribus, fine exa-minatione ad facros> ordines fublimentur.

XV. *Dt monomacbiis, & fisdiciù peregrinij.*

Ne monomaebia, vel judicia peregrina, in fa-cris locis, vel in Epiicoporum fiant przfentia.

XVI. *Ut a fefiit foUonem abfimeant.*

A fcftis foliorum (d) ne accipiatur baculus, omnino abftineant.

XVII. *Supradilfa regularibus fortius inhibentur .*

Item monachis fortius & monialibus prohibe-mus prrdida.

XVIII. *Ut fynadsem quotannis celebrent : dent fa-ctamentum Confirmationis : cxceffiss fub· ditortan corrigant.*

Statuimus etiam ut in lingulis Epifcopatibus faltem femel in anno fynodum celebrent . Pro loco & tempore fint Epifeopi parati ad {aera-mentum Confirmationis liberaliter indigentibus (e) impendendum . Et ut cxcefius fubditorum fuorum, canonicorum, clericorum, dt religiofo-rum virorum, nullius odio, gratia, vel timore diftimulent ; & fi fe non correxerint , nullate-nus patiantur tranfire impunitos.

XIX. *Cborets multerum in csemetersis : opera fervilia diebus dominteis : iT illicita matrimonia, ne permittant.*

Prohibemus etiam ne choreas mulierum in coemeteriis, vel locis facris, obtentu alicujus con-fuetudinis deduci permittant. Ne foftineant ope-ra ierviiia, vel fabrilia, ficut arantium opera, & fimilia, que & ipfis facientibus interdicimus, diebus dominicis exerceri. Et ne ullo modo per-mittant illicita matrimonia contrahi , & maxi-me in gradibus a canonibus intcrdi&s.

XX. *Ut tefiamtnta non fuflineant infirmari.*

Statuimus etiam ut legitima teftamenta mo-nentium , & voluntates ultimas defundorum, nullo modo fuftineant infirmari.

XXI. *Ut fiagitixm nec nemmandum extirpent.*

Infuper (latuimus illud fpecialittr & diftride, ne non nominandum flagitium , quod fummi principis monetam falfificat, & nature reveren-tiam dehoneftat ; ad quod exftirpandum etiam jura civilia & leges infurgere , & jura jubentur armari ; ut rei tanti fccleris , ultore gladio fe* ri»ntur:& quanto feeleratius eft peccatam, tan-to diilridiui fub virtule Spiritus fandi pnecipi-mus prrlatis nc illud alicubi pullulare luftineant, led ubicumque deprehenderint , evellant , dc ftruant, & exftirpent.

XXII.

(a) IMit. add. *baticularius.* (b) Edit, omittit mendofe , *in.*
(t) Edit. mei. *camnei.*
Sî!*· *beeutu aectfitvr.* Vid. ĵWB. Abrinc. de offeriis *ecclei-* psg. soj.
(e; Edit, tamas bene , *imponendum.*

T·~*·~

Aabbatiffz, vci alii <|U. decimas poflident in ce·—"·- "
clcfus, vel alias obventiones, fuppleant defedum vicariorum ulquc ad duodecim Hbras. I/,,/*

masu XXП. *Çaomodo pmùendi , fwt ilbod admiferint, vel qm m co corrigende négligentes famut.*

Ex auâoritate Dei Patris & Filii & Sprirus fandi, & Apoilolorum Petri & Pauli, & omnium fandorum Dei, At przfentis Concilii, ftatuimus ut omnes qui de cetero («} a chriilianis fuper aliquo tale crimen commifitTe deprebenfi fuerim ; fecundum Laterancnfe Concilium puniatur. Et ii canonici convenrualium ecclefiarum in hujufmodi deprehenfi fuerint ; & decanus & Capitulum in eorum cmredione négligentes extitarint : per Epifcopos locorum (f) acriter puniantur . Quod fi (c) infammati fuerint, canonica eis purgatio indicatur (d) : in qua fi defecerint , ab officio & beneficio fufpendantur. Hoc autem fub pcena fufpenfionis Epifeopis praecipimus .

/Al· *drfinit editio Labbcana.* A *Mf.qua fequiatitr, confequenter tJ eadem ferit exhibentur.*

XXIII. *Dr candelis pro pe^fiont non dandis.*

Audivimus quod in eccicfiis penfiones de duabus candelis, quandoque de tribus impertiantur. Ideo conftituimus ut hujufmodi penfiones loiiantur, & de cetero non *huit.*

XXIV. Oe non prafentandis ad ecclefias infra viginti quatuor annos.

Item inhibemus ne abbates, priores, milites, Ac alii patroni ecclefiarum , aliquem clericum przfentent ad ecclefias qui non habeat viginti quatuor annos ad minus , vel circiter , & qui ad recipiendum non fint idonei. Et fi de cetero tales qui minoris funt statis in przfcntando prxtentavcrint, elapfis tribus menfibus , ad Archiepiicopum vel Epifeopum loci pertineat inftituiio ; fâlvo jure prefentandi praedidis patronis D in pofterum refervato . Przlati vero nullo modo recipiant ad quorumlibet petitionem nifi tales qui in propriis perfonis deferviant ; & fi presbyteri non fint, cito velint aut valeant in presbyteros ordinari.

XXV. *Taxatio Vicariarum.*

Conftituimus infuper ut Vicariz fint duodecim librarum ad minus, fi tantz fuerint ecclefiz facultates . Et fi minoris pretii fuerint ccclefiz facultates , ecclefia non conferatur alicui , nifi in propria perfona deferviat ' Ac fi ei coBata fuerit , & defervire noluerit cum poffit, auferatur ab co, & alii conferatur. Si autem aliquis habuerit ecclefiam, quz non valeat nifi duodecim libras : ille qui eam poffidet, aut deferviat in propria perfona ; aur fi noluerit, duodecim librz ad minus annui redditus currentis monets per Archiepifcopum vel Epifeopum loci vicario conferantur.

XXVI. W *Vicario duodecim libra fuppleentur eb iis qui decimus poflident.*

Item przcipirnus quod abbates , priores, &

XXVII. *si »w in proprie perfn.t déferaient, Vicanei confiituere teneantur.*

Item praecipimus quod abbates , priores, & canonici, continuant perpetuos ricanas ; & alii fimiliter qur in propriis perfonis noluerint , tel non potuerint defervite.

XXVIII. *Si cedet vicarius vivente perfma, non requiratur effenfus petroni.*

Item conflituimus quod fi decedat vicarius vivente perfona , non requiratur patroni aflenfus fuper ordinatione vicariz.

XXIX. *Prafentati »w· proflent jnnnttnttan Petroni) priufquum ab Epifeopo fuerint inflituti.*

Legationis qua fungimur auâoritate dirtriftt przcipirnus abbatibus, prioribus , & aliis ecdefiafticis perfonis ne recipiant juramenta a clericis prrfentandis, donec ab ordinario fuerint inftituti . fic fi ante receperint przdicta juramenta ; clerici, qui hrt fecerint, dc cetero non infiiruantur in eccicfiis ad (fuas fuerant przfentati vel przlcntandi

XXX *file decima luicis tradantur ad firmam.* *V.de Cy, Htttm anru · <1,- <ef>.*

Prohibemus abbatibus, prioribus , Ac aliis ccclefiafticis perfonis , ne decimas vel oblationes ecclefiarum laicis ad firmam committant

XXXI. *Libros & ornamenta eccicfiis qui conferant*

Volumus & przçipimus quod abbates , priores , & aliz ccclcfiafticz perfonz , auâoritate noftra cogantur , fi necefle fuerit, ad fupplendos deftftus librorum & ornamentorum in eccicfiis .

XXXII. *De lattis que imptdisent jstrifdifhontm etclqfiafticam.*

Item audivimus quod quidam iaici impediunt Epifcopos & officiales eorum ne teneant caufas fuper cranfgreftione fidei vel /uramenti, in rebus mobilibus vel immobilibus, & caulas etiam ufurarum; & capiunt , vel etiam capi faciunt fuper his in foro ecclefiaftico conquerentes Quod E de cetero fieri auâoritare qua fungimur inhibemus ; Epifeopis ipfis auâoritare t>ci Patris & Domini Papz diftriftz przcipientes, ne huc de cetero fieri patiantur .

XXXIII. *Clerici, vel monachi n fua fpoliati t..ad judices laicos recurrere non compcllantstr.*

Si clericus, vel monachus, fpoliatus fuerit re fua vel eleemofyna fua a lateo , recurrere prohibent quidam laid , ficut dicitur , Epifcopos vel officiales fuos inde placitum tenere , quamvis mo-

Ii, Edic, *a quindecim annis fur.ru iule cufufmodi commifige, &c.*
(b) Edit, *αιβινι.* (c) Edit, mendo!e , *infatuati.*
(aj Edic, *indicatur* h» *prafentia tftfcopit decem & capitali.*

ANNO CHRiJti

monachus vel clericus fit paratus in continenti fpoliationem fuam probare. Qpod ipfis laicis firrruter inhibemus: praecipientes ipfis Epifeopis, *ne hoc* fieri fuftineant aliqua ratione.

XXXIV. *Ne res per triginta vel quadraginta anxos ab eaiffiis pofftffst, coram laicis recognofcantur.*

Satis non poflumus admirari fuper hoc quod audivimus, quod li abbattz, vel cccleliz poffedcriut quiete & pacifice per triginta annos vel quadraginta, terras, vel alias porteffiones m elecmoiynam fibi datas: nihilominus volunt quidam laici luper his recognitionem tenere, utrum fit clecmofyna vel teodum laicorutn. Quod a laicis fieri, fub poena excommunicationis, fit ab Epifeopis fuftineri iu virtute obedientiz inhibemus.

ANNO CHRtSTt

XXXV. *Idem fervetur de legetis.*

Item fi aliquis faciat legatum intuitu pietatis, poli mortem ejus trahi legatarium ad curiam fecularem ad rtcognoiccndum utrum illud fit feodum, vd clecmofyna, diftri&us inhibemus.

XXXVI. *De teftammtis utrariorum, fi patiituermt ante mertem, & fatisfectnnt.*

Si in vita fua ufurarii, cum teftimonio Epifeopi lui, contriti &fatisfacicntcs pro ufiirispro porte fuo, poftea deceffertnt. teftamentum iploium przcipimus inviolabiliter oblervari.

ÆO R.OTOMAGE NSE CONCILIUM

afaM 1214. *babitum.*

ADDITIO.

f « Mxnfi p. •«np.. To. I IMF .-"-.

BEilīŋ in fu* colleilione conciliorum Rotomagenlium acia quzdam concilii Rotomagi habiti a Robei to de Corcon apoftolicz fcdis legato recitat. Anno ifto habitum illud colligit idem virdoâus cx chronico MS fanftiffm» Trinitatis de monte Rotomag. in quo ad annum 1214. adnotatur. *Robertus de Coreione Irgetur apoflohcut celebrato concilio primum Remis, aetnde Parfiis Rotomagum venit.* Nihil quidem ille de concilio Rotomagi habito; fed forte in co adventu fuo legatus Normannos pixtuies ibidem ad te excipiendum naâus, quos condiderat Remis primum, deinde Paiifiis auftos, canones confirmandos illis proj>ofuit. Nam Parifienles^ canones eofdem plane effe cum iis quos fub nomine concilii Rotomagenhs edidit pater Betlin, cx utrorumque collatione iutclligimus. Gemina laincn eorum canonum editio in eo profuit, quod vitiatam luxatamquePariGenfmm canonum editionem Labbeancam ahera Beffini editio & fanet, & fuppleat, quod in *editione* Veneto Labbeana torn. 13. prxftttum eft inftituta diligenti editionis utriufqne comparatione. Sed accuratum collatorem fugit infigne mendum, quod in canone r 2. partis prioris concilii Rotomagenilslet fe often, ex alia ciuldemcanonis leftion'·, prout iu concilio PariGenfi exhibetur, emendandum. ha ergo legit canon Rotomagcnfis: *ne f/pesflxa multitudine annualium* (miffarum anniverfarurttm) *l‹· bonerent Jacerdotes. Nec aut a pradtiJti fe exbor.erent Jacerdates, fuos mijj.n faciant pro drfunliis-* Pufticnuim hoc nullum lenium rcfeit, fed optimam exhibet emendationem kdio canonis XI. Pariflcnfis: rrc *ut λ prstdidis /ê exbanerrnf, ficcas mijfat faciant pro dcfunlli‹.* Igitur facerdotcs, ut eo pltircs anniverlarias miflas eadem die celebrarent, initias ficcas, legebant, quas pluries eadem die repeti poffe vetabat nemo. Quid fuerit miffa ficca exponit Bona Rer. Liturg. lib I. cap. XV.

Animadvertere etiam juvat, canonesRotomagenfes fuperare Parifienles; nam in Parifienfibus pars quarta, quz ad przfuhim difciplinam fpeûat, canonibus XXII. abfolvitur, in Rototnagenft vero ad canones XXXVI. prorogatur. Demum pater Martcne in fua collcftione Monumentorum tom. VII. ex Aquicinilenfi codice fupplementa ad concilium Parifienfe vulgavit, quz legas ibidem coi. 97. 106. Porro in codicc illo titulus ille przfixus legebatur: *incipiunt confiitutiones damini papa & magiflri Roberti cardinalis;* tum lubduntur canones prout in editis concilii Parificnfis; fed ultra illos alii XXIII. in parte prioii adduntur. Parti lecundz, quz eft de regularibus, non quidem canones novi accedunt, fed veteres aulborcs exhibentur. In additamento ad canonem XX. quo poena edictur in clericos, qui infami vitio fe polluerint, legitur *-.fi nutem prolati &c. in hx femme infamatimis vitium po/l Remenfe concilium inciderint, ipfo Julio frient fe excommunicationis vinculo innodatos.* Remenfe hoc concilium ipfum eft, quod ab codem Roberto cciebratum diicimus cx anonymo Rotomagcnfi, cu/usverba fupra addufta funt. Cum autem additio hzc in qua mentiofit concilii Remenfis in canonibus editis concilii Parifienfis & Rotomagcnfis non legatur; hinc alt-Dqua lul'picio luboriri poffet, num forte canones, quos fub nomine Pai ifienfis concilii Labbeus edidit, falfo inferipti fint, & ad Remenie concilium pertineant; Concilium vero Rotomagenlc, cum nec additamentum hoc habeat, Remenie przccflerit. Quamquam enim poft concilium Remenie & Parilienfe Rotomagum vettiite legatum afferit anonymus Rotomagcmis, nihil tamen dc concilio ibi tunc ab co ‹rlebr.no memorat; ideo foite, quod in priori alio adventu iuo Rotomagum illud habuerit. Ultra hxc omnia Aquicmâenfis codex integrum novumque titulum addit de *ujurariis & raptonbv,* iique canonibus XIII. abfolvitur. Tum alii canonesfeptem fuccedunt, iu quibus vatia difciplinz capita difponuntur. Tanta hzc in manuicriptis varietas ex eo forte provenit, quod cum Robertus tribus in locis concilia habucrir, prioris concilii ftatuta, iia in fecundo & *ia* tertio confirmari curavit, ut aliqua etiam pro opportunitate provinciae adjicienda ccnfuerit

DU

Æ «8» «O<§> ·$δ··δ&> ·β9»®> «&» «œ-9· Æ?

WD UBLINENS-1S SYNODI CONSTITUTIONES

£ regiftrc arcbicpifccfi Dnblintnfif circe annum IIjI. confcripto, quod appcihtur Crede* mihi *peg.* 100.

Anno incerto baiita.

Ix MS. IX. Ex W'k. ul.IIKcnum fub quo crihirpit.-opo: bcpnxAur» ».''lu, dicelm» fub Fulto» dc .'junferd.

TJ Ettores eccleflarum, dc univerfi, quibus incumbit regimen animarum, plebis fibi commiflas exemplo bonx converfattonis in fide reda & bonis moribus diligenter inftniant, £c informent; ut autem liberius & efficacius officium impleant exhortantis, untverfi, curam habentes animarum, ecdefiafticis officiis & ali.s (ludiis fe exerceant, & orationibus & legionibus jugiter intendant. Sint pudici, virtutum operatione prxclan, humilitate prxditi, pacifici, annunciantes bona, diiTenfiones, rixas, fc fcandala refecantcs.

Ab illicitis fpectaculis fe abftineant, & prxcipue torneamentis, ludis, & aliis, ubi fanguinis effufio poterit form[redacted]- Tabernas & inhonefla convivia non frequentent, extranearum fugiant confortia feminarum, & omnium, ex quarum cohabitatione finiflra fufpicio poterit oriri. Si quis autem dc incontinentix vitio graviter diffamatus, non poterit canonice fc purgare, habebitur pro convicflo; convidis vero vel in jure confettis fruflus beneficiorum feu ftipendia fubtrahantur, donec inde noflram gratiam confequantur.

Cxteri in facris ordinibus conftituti, juxta modum culpa: canonice puniantur; graviore pœna vel animadvtrfionc (unt plectendi presbyteri, qui proprias filias, quas baptizaverint, vel fcmcl ad confeffionera admilerint; & redores, qui proprios paruchianos corrumpere non verentur. Hxc autem, qux fupra diximus de perna presbyterorum parochias regentium, ad alios extendi volumus, qui parochias non regunt; cum omnes pari voto continenti* funt aftrifli, Ac omnes deceat par honcftas.

Concubin® presbyterorumfeu clericorum, qui in facris ordinibus fuertn| conflituti, de quibus confliterit, per excommunicationis fententiam ad agendam poenitentiam compellantur, earundem abfolutione nobis, prxtcrquam in mortis articulo, refervata. Si qui autem excommunicatione concepta, animo obftinatoin peccato pertinaciter perfeverent, corripiantur brachio fcculari, & in vita careant communione fidelium, & in Διοπο ccclcfiaftica fcpultura talibus denegetur.

Caveant infuper redores, ne publice fornicariis, aut de vitio incontinentix diffamatis parochias regendas committant, quod fi forte prxfumpferint, xl. folidorum pœna noverint femuldandos. Sicut vita presbyterorum a vita vulgari debet effe fejunfla; ita decet in habitu &inceffu, ut a exteris diflinguantur. Propter quod inhibemus, ne cappis manucatis, vel aliis indumentis levitatis vel lafcivix notam praetendentibus, publice utantur contra conflitutionlm concilii generalis, alioquin hujufmodi indumenta fabric* eccleflarum, ubi degunt, vel quibus deferviunt, applicentur.

Eligant itaque reflores eccleflarum presbyteros notas ordinationis, & converfationis honeftx, potentes ope & fermone, qui exemplo vitx, fic verbo doctrine parare Domino valeant plebern perfeflam, qui circa corrtflioncm parochianorum vigilent inceflanter, & exccifus fubditorum diligentius inveftigent, & corrigant, quae funt familiariter corrigenda. Excçffus autem, qui in publicam prodeunt notitiam' vel famam, archidiaeonis vel decanis fine mora demuteient corrigendos, ad quod juramenti vinculo aflringantur.

Ad hxc prxeipimus, ut reflores vel eorum presbyteri fingulis interfint capitulis, ut exçeffus denuncicnt fubduorum & denunciationes, vocationes, & exeeutiones, vel alias mandata recipiant, qux occurrerint injungenda..

Nullus autem ad poenitentiarium noftrum Dublin. mittatur pro aliquo delìflo, nifi de quo in jure confeffus fuerit, vel conviflus; enormia vero ddifla nobis vel ptrnitentiario noftro, prxterquamin mortis articulo, rcfCrvamus. Litteras autem decani vel officialis ad pcenitentiam gratis coAcedi prxeipimus pernitenti, Ac ut liqueat, qualis fuerit pœnitentia, & pro quo crimine fit injunfla, peenirens litteras petnitentiarias referat ad mittentem,

In Cingulis etiam decanatibus per capitulum duo eligantur presbyteri, qui moribus & (cientia praediti, confefftones audiant facerdotum, ac pro lenitate ftipendiorum viliores honeftioribus, vel peritioribus imperiti prxfcratur. Stipendia presbyterorum unius anni taxanda duximus tres marcas, in ditioribus tamen ecclefiis juxta eccleflarum facultates presbyteris volumus uberius provideri. Redores eccleflarum ecclefiis iuis presbyteros non praeficiant, donec ipfos archidi.aconis vel eorum officialibus reprxfentavennt.

Praecipimus facerdotibus ut jejuni intrent fynodum; jejunio enim debet fieri & oratione. Item prxeipimus diftri&ius, quodomnts presbyteri, maxime curam animarum habentes, veniant .id fynodum, & fi gravi infirmitate detenti, aut alia neceflitate inevitabili venire non poterint, fuuin capellanum mittant, aut clcriu cum loco fuo. Item prxeipimus, quod in eundo ad fynodum, &. redeundo a fynodo, honefte ambulent presbyteri, & honella qurrant hofpitia, ut in eis circumfpede fe habeant, ne (Utus clericorum vertatur in contemptum & opprobrium populo, cum laicis efle debeant fpcculum & exemplum, de quorum ordinatione, vita, At fcientia examinatione habita diligenti, illi, qui reperti fuerint idonei, admittantur, & fti-endiorum quantitas in publicum rotulum capituli redigatur. Ordinati vero non a fuis epifeopis vel alias irregulaiitate notati, ad nos mittantur, pro gratia, fi digni fuerint, obtinenda. Presbyteri fint feduli ad divina officia horis competentibus OC ftatutis in fuis ecclefiis cclebranda,

ANNO CHRISTI

ne de defidia vel negligentia arguantur. Qui autem cantant, diftinâe proferant & aperte, non tranfiliendo, neque tranicurendo vel fyncopAido, fed cum debita reverentia, ut ad devotionem excitent animos fubditorum. Infirmos fingulis diebus dominicis & feftivis vifitent diligenter. Caveam autem presbyteri, ne ad vifitandum infirmos fe exhibeant difficiles, quacumque hora fuerint requifiti; fiquidem pratfumpferint, canonicam non effugient ultionem. Nec, ficut hadentis a quibufdam eft prxfumptum, mittant cum euchariftia diaconos ad infirmos, dum ipfi m potationibus feu aliis voluptatibus carnis vacant, fcd perfonaliter infirmos adeant, & confeiTiones audrbnt folerter, crimina & circumftantias criminum inveftigent, ÔC infirmis, quz foret pernitentia injungenda, innotefcant, & injungant, & pernitentiam recipiant, cum faluti fuerint leftituti; cum non fit infirmis poenitentia injungenda pro furtis, & rapinis, feu damnis aliis irrogatis. Mtlfarum celebrationem non injungant, rerum reftitutione prztermiiTa, ficut a quibufdam fieri folet, qui non falutem âuzrunt animarum, fed compendium temporale; fed ante omnia rem-rcftitui vel damna refarciri prztipiant defraudatis. Cum autem advifitanduminfirmos cum euchariftia accedunt in urbibus, dt villis, ubi ecclefiz fitz funt, pro reverentia corporis Chrifti fiiperpclliciis fint induti, cum cruce, lucerna acccnfa, & campana, clerico vel aliquo alio przeunte.

Adhzc firmiter inhibemus, ne cuiquam communio corporis Chrifti vel morienti ecclefiaftica fcpultura prztcxtu cujuslibct debiti denegetur.

Nullus autem presbyterorum alienum parochianum ad confeflfohem vel communionem corporis Chrifti admittere przfumat, fine licentia proprii facerdoiis. Cum autem a facerdotelicentia peiiiur alteri confitendi, iacctdos perfonam defignet, cui debeat confiteri, ne quii fub tali velamine nemini confitendo pernitenti® delinat facramentum. Ne autem presbyteri quzftum faluti animarum przferant, traâatum de decimis, five aliis temporalibus iticonfeiTronibus non przmittant, fed diligenter exponentes confitenti, qualiter debeat confiteri, quique fit frutftus pcenitentiz; ac omnibus expletis, tunc demum exigat, quz de decimis vel aliis ecclefiz debentur. Similiter & in facro die P.Hchz abfquc ulla exa&ione decimz vel debiti five oblatione liberaliter conferant corpus Chrifti, ne una manu porrigendo euchariftiam, altera recipiendo pecuniam, ncftrz redemptionis minifterium fit venale; quod, fi compertum fuerit, przcipimusgraviter vindicari. Adhzc firmiter inhibemus, ne quis alienum parochianum ad matrimonium contrahendum, tuli tam ibi, ubi vir converfatus fuerit, quam tibi femina degit, diligens ferutinium przmittatur, & reterat litteras luo praelato, quid per ferutinium appareat, continentes. Fidei dationes & dematrimonio contrafiendo ficti prohibemus, nifi coram teflibus fide dignis, & fub praefentia facerdoris. Laid. etiam, qui talibus interfuerint cuntralhbus puniantur. Quia vero exigentibus culpis noftris, fruftushumanis necclfitatibus cziefti miferationè provifos frequenter abforbet repentina calamitas tcmpeftatum, orationum fiiffragiis eftChrifti mifericordia & piis precibus invocanda; ideo finguli presbyteri cum aeri* intemperiem viderint imminentem, nec expediato noftro vel atchidiaconorum noftrorum mandato, protinus per proceffiones & humiles orationes devotiones excitent iubdito-

A rum, ne, dum juffionit nofirx audoritas expeâatur; ultra quam expediret, deprecatio fidelium prorogetur. Quia domum Dei decet ornari, honore congruo, dicente pfalmifta: "Domine, dilexi decorem domus tuz;" praecipimus in vafis, veflimentis, libris, & aliis ad divinum minifterium deputatis, ecclefizfabric vero in dealbationibus ecdefiarum & fencftris vitreis, & aliis ad hpneftatem ecclefiz pertinentibus honorifice provideri. Item euchariftiam & chrifma fub clavibus przcipimus cuftodiri; fi quis vero ea incaute reliquerit, tribus menfibus ab officio fufpendatur. Ecclefus viri religiofis ad firmam dari firmiter inhibemus; & illis przcipue, qui in eildem jus oblinent pa-

B ttonatus. Idem multo fortius de laicis quibufcumque. Decimas autem vendere nullus przfimat ante tempus, quo inde ex beneficio confuetudinis teftandi habeant facultatem, fed nec laids ullo tempore, donec fuerint, a novem partibus fcparatz.

Indulgemus vero clericis in fuis ccclefiis refidentibus, aut in noftro fervitio commorantibus, aut de noftra licentia caufa ftudionim abfentibus, ut de frudibus terrarum ecdefiarum fuarvm, quas propriis fumptibus excolunt atque ferunt, quacunque parte anni deceflcrint, teftandi habeant facultatem.

Cum autem multoties repetitis vicibus in fynodis duxerimus ftatuendum, et ante fingulorum

C ordinum celebrationes folennitercommonendum, ut redores in fubdiaconos, vicarii in presbyteros, per interftitta temporum a canonibus difiinitafe facerent ordinari; ideo, inftanter ut hoc fiat, monemus & przcipimus, & quia haftenus rarus fruftus exinde provenit, ne impunitas contemptum pariat ampliorem, decrevimus nondum ordinatorum beneficia fcqueftrari.

De cztcro fiquidem admittendi fiuâus beneficiorum non percipiant, donec fuerint in facris ordinibus conftituti; vicarii autem per fubtraâionem fruâuum cogantur in fuis vicariis refidentiam facere perfonakm. Religiofi ad vicarias ecdefiarum, quas habent in ufus proprios, vicarios nobis idoneos reprzfentent, altoquin ta-

D xarione vicariarum przhabita & alios curabtmus ordinare. Ne autem conniventia noftra confenfum inducat, & taciturnitas culpae pariat reatum; nos fynodali diffinitione firmiter injungimus & monemus, ut ecclefiz decimz, petitiones, & alia quzeunque juris ecclefiaftici, quz per vitiofum ingrclfum funt ufurpata, fine mora falubriter refignentur, ne vitia poflciTionum a przdecefibribus ad pofteros tranfmittantur, & ne mpradida percipiantur vel exigantur, fub interminatione divini judicii firmitet inhibemus, cum ad non imperia judicentur alienum invadere, & illicite detinere. Illum etiam abufum penitus reprobamus, quo religiofi a clericis ad beneficia przientatis ante inftitutionem obtentam fidelitatis exigunt juramentum; qui autem tale facramentum przftiterint, beneficiis ipfis noverint, fe privandos. Nec exaltares relinquimus impunitos, cum fimoniacam contineant pravitatem. Penfiones autem debitas temporibus ftatutis folvi przcipimus, fub pena dupli fabricae ecckfix Dublin,, perfolvendi. Simili pœna puniri volumus, qui fynodalia, antequam a fynodo receflerint, non perfolverint. Qua caufa: plerumque matrimoniales & ali® per indiferetos examinatores periclitantur, & diutius protrahuntur; volumus, quod in fingulis decanatibus fex vd quatuc; fide digni eligantur & difereti, qui

tC-

teftes producendo» diligenter examinent, fie fin- A gutorum difta integre & fideliter redigant in Icr,Ptur*rr' » 1,011 f*cut fieri.confuevit, feribendo nus cum aliis concordant vel per omnia idem dkant; cum talis fit obfeuritas reprobanda. Ad hoc autem fe obligent vinculo (aeramenti, falario cis ob hoc accommodatione ardudiaconi & capituli conllituto.

Quia, vero per falfas & excommunicatajexceptiones, quat advocati opponunt, plerumque |ura partium pervertuntur; firmiter inhibemus,ne quis advocatorum ad patrocinium admittatur, nifi prius juret, quod caufam jnjullam ex certa (cientia non fovebit, non falfis probationibus feu allegationibus utetur, ad juftitiam perimendam, veljuftum judicium declinandum vel prorogate B dum. Qui autem in caufa matrimoniali vcl teftamentorum falfas exceptiones malitiofe opponunt, vel opponi procurant, vel qui in caufa matrimoniali vel teftamentaria, vel ubi dc exheredatione agitur, falfum perhibent teftimonium, vel id fieri procurant, vel tellesfubornat excommunicationis fententi* fe noverint iubjacere. Excommunicamus omnes illos, qui pacem regis fic regni -perturbare, aut libertates ecclefia-(licas, fic praecipue hujus facrofand* ecclefiz Dublin, infringere, feu poflefliones ecclefiafticas invadere, aut ad bona ecclcfiaftica manus injuriofas extendere prstfumpferint, in praejudicium ecclefiafticae libertatis. Irem illos, qui in ecclcfiaftica beneficia fe intru, C dunt, fic eos, qui per laicalem potentiam feu aliam violentiam ea detinent occupata. Omnes autem incendiarios, fic ecdefiarum fragores, veneficos, fic veneficas, fic magicis incantationibus utentes, fit hoc fieri procurantes, fic qui immunitatem ecclefiz violaverint, denunciamus excommunicationis fententiam incurrere ipfo fafto. Prohibemus autem, ne excommunicationis fententia in genere vel pro damnis, vcl pro injuriis proferatur, quoties dignofei poterit, quis adverfus quem habeat altercationem, nifi evidens neceflitas hoc expofeat. Excommunicamus'fic omnes illos, qui odio vcllucri caufa aliis crimina falfo imponunt, pro quibus mors, vcl exilium, aut membrorum mutila- D tio, vel exheredatio, feu bonorum fpoliatio fequi debear, fi judicialiter convincatur. Qui autem ad diffamationem alterius aliquid proponit, quod mores fugillat, nifi hoc probare voluerit, canonice puniatur, fic injuriam pafib pro modo culpae fatisfacere compellatur. Hzc autem falubria ftatuta in fingulis decanatibus proximis capitulis poft fingulas fynodos recitentur, fit per illos, qui capitulis prefunt, in fingulis articulis exponantur, fit ad eorumobfervantiampercenfuram ecclefiafticam finguli diftriftius compellanjur. Hzc autem fic in fingulis libertatem przt-endentibus prxeipimus publicari fic diftri&iusob-fervari.

Excommunkamus omnes illos, qui gratia lucri, vel odii, aut alias contemnunt exequi domini regis mandatum contra excommunicatos editum, claves ecdefiarum contemnentes. Quoniam in partibus iftis circa teftamentum decedentium quzdam inolevit confufio, quam emendari ordini ecclefiaftico fic honori pariter convenire cenfuimus; eaproter praecipimus, fic fub pcena excommunicationis ftatuimus, ne cuiquam executory alicujus adminiftratio tellementi committatur, nifi prius de omnibus bonis ipfius defunâi fiat fideliter inventarium, fic loci ordinario oftentatur.

Item auâoritate praefentis fynodi ftatuimus, ne aliqui rcligiofi, cujufcunque fint profeflionis, de exeeutione teftamentorum quoqnomodd fe intromittant, nifi de licentia ordinarii, coram quo teftamentuin fuerit probatum.

Item in probationem teftamentorum, feu poft probationem coram ordinariis, non committatur feu permittatur aliquibus commitlio, feu adminiftratio in bonis defundorum, nifi faciles ad conveniendum, & tales tint, qui competentem & fufficicntem adminiftrationis potfint reddere rationem, cum fuper hoc canonice per locorum ordinarios fuerint exquifiti.

Item teftamentis coram- ordinariis exhibitis, probatis, fic approbatis, a laicis eorundem probatio non exigatur, nec impediant feu impedire procurent, quominus ultimx voluntates defundorum procedant in his, qux de jure & confuetudine legari poliunt; fi contra hujufmodi ftatutum venire prstfumpferint, ftiant fc audoritate przfentis fynodi elfe excommunicato», et tamquam contra ecclefiafticarum libertatum violatores per ccnfuramccclefiaflicam procedatur,

Item prxeipimus, ne quis alicujus folutx vel conjugate, proprie vel alterius-, impediat vel perturbet, feu impediri faciat juftam teftamentorum faftionem; quia qui contra venerit ,fciat fe in excommunicationis fententiam incidifle I

Item de portione mortui vel mortuz habeat ccdefij jus fuum, dedudis tamen prius de totnmuni, qux debentur, et funeris expenfis.

Item praecipimus quod nullus execytor aliquid retineat de bpnis defundi, emptionis titulo, vel aliquo alio modo, nifi fuerit fibi * teftatorc inter vivos donacunf vel in teftamentum legatum I

Item bedelli feu apparitores, archidiaconis noftris vel decanis intendentes, (ubditis gravamina non inferant, fententias autem excommunicationis vei interdidi feu fufpenfionis non ferant neque denuncient fine foeciaiibus dominorum praeceptis. Et fi fecus fuerit prxfumptum, fententia: fic latae, ipfo fado non teneantur, neque ferventur, & apparitores feu bedelli, qui contrafecerint, et onerofi five injuriofi fubditis inventi fuerint, graviter puniantur.

Praecipimus etiam quod, capeliani finguli in ecclefiis fuis ter in anno denuncient omnibus, qui clericali privilegio gaudere voluerint, quod cprOnam et tonfuram patentem in'locis, debitis deterant competenter, maxime coram tuis ordinariis, & in ecclefiis, & in congregationibus clericorum.

Si difeordantes *fe fibi* invicem voluerint concordare, inhibemus, ne archidiaconi, officiales eorumdem, vel decani bonum pacis impedire prxfumant, fed licentia petita, liceat partibus a lite difcedere, quomodocunque voluerint, fi tamen caufa compofitionçm admittat, non propter hzc eis aliquam poenitentiam infligant, nifi eis conftiterit de aâoris vel rei calumnia manifcfta Qyia vero juxta feriptur* teftimonhun legimus: " Segnius immutant animos demifla per aures, qiram qu* fint oculis fubdita fidelibus; " prrfcmibus confttutionibus hanc fahibrem duximus adneftendam, ut facerdotes finguli fuis parochianis has coftitutiobes quater in anno ad minus legant, vel coram fa legi factant diligenter, ut tanto melius ftatutorum recordentur, quanto (zpius eorum auribus fuerint inculcata,

Item inhibemus exprdfc, nc aliqui» capelanorum

P

rum in dtzccfis Dublin, moras trahens, feu de novo ordinatus, fine fpccialr licentia noftra rei archidiaconorum noftrorum divina przfumat celibrare, feu quoufque jiobis conftiterit dc eotumdem ordinatione & convcrf.ition*.

anno ST1 *'

Ut de fulwitudine noftri laboris immarcefcibiles juftirz manipulos reportemus, accendatur noftrae au&oritaiis «lus adverfus ambitionis malum, diffipcmus fic evellamus plantationes iniquas; aedificemus & plantemus in ecclefia Dei tales,quos humilitas, quos innocentia, quos vita probatorum, & literatura commendat ; qui fubjeftos non devorent ; qui divites non palpent ; pauperes ·ŋoŋ gravent ; qui minas divitum non timeant ; qui crimina corrigant, marfupia non errtungant quorum fermo fit doftrina ; quotum convcrfatio jufta ; quorum auftoritas fit non in habitu, non in fallu, fed in eruditione fic defenfione fidei ; quotum vita fi -publice commendabilis; quorum memoria in benedtdione . Ut venalitas in- domo Dei abjiciatur , qui ementes fic vendentes de templo pio'ecit , ftatuimus, quod nullus firmarius alii proventus decimarum locare przfumat , ne quis firmam rerum ecclefiafticarum habeat ordinarii confenfu irrequifito ; ubi tamen ecclefiarum conditiones occafione traditionis ad firmam meliorari contigerit, proventus decimaram fuarum loj cari, feu ad firmam tradi , faltem ad tempus in jure ftatutum, nullatenus prohibemus.

anno

Prohibemus fub interminatione anathematis, ne facerdotes vel clerici, curam habentes ani-, marum, caufa lucri negotientur; caufa tamen neceflitatis, ut honefta mercimonia exerceant , & quz ab honeftate clericali non difcrc-pant , fuftinemus.

Quum indignum eft eis ab ecclefia fubveniri, per quos conftat in ecclefia fcandalum generari; facerdotibus fit clericis , ne miniftri laicorum fiant, ne procuratores exiftant eorundem, prohibernus,

Adjicimus etiam, quod qurftuarii per civitatem vel dicrcefin Dublin, nullo locorum admittantur, quorumcunque quadluariiexiftant,nifililreris noftris patentibus muniantur. Quibus quidem quzftuariis officium praedicandi penitus interdicimus expofitione autem fui negotii tantum contenti permaneant.

BITUR1CENSE CONCILIUM

Pro reformatione ffcclefia Bituricenfir

AnttO IU4. *celebratum.*

INd £«ut ?Γ· Met Ver Won t Vit. r

Opituli nemine defign.tri fmodam tum apud truditor confiat, cum ex fiatutii rnx reci'andn planum fiet. Edicitur tnim in illu cap.X. QyaUr m anno celebretur generale capitulum , ideft lynolus. Aoe *abi re igitur hac tn capitulo Bituncmfi a duibui epifcopi, condita fiat.,1.1 concilio cuidam Bitiiricenfi*

Statuta edita pro ccchfia Bituricerfi

M. (Minifies III.) Domini gratia Aurelianentiu , fic Dfilklmus Ahiiliodorcnfis epifcopi , untveriis przlentes litteras infpefturis , fa.'utem in Dommo. Cum ad nos fu;»cr quibufdam negotiis Bituricenfis ccclefiz mandatum apofiolicu-n defcer.difiet, in fine litterarum ipfarum tuu hoc capitulum fub hoc tenore annexum: *Corn, gentei & reformante* l *auitoritate ntfira* m *eadem ecclefia <jua corrcflionii Ü reformationi< officio inveneril:* f *tndig.re , cintradidhrei cenj:eraccl<fi.ifiica . appeliahine 'rrflp.fita , compefeendo.* Nos efgo fecundum tomiani acClotitate apoftolica procedentes fuper hs. qux corrigenda fic reformanda invenimus , c.diitasimui in hunc mudurn.

I.

'Clericis luccentotis injungi: omni die invitatorium in vciftris. Cancellarius vel qui loco » "is fuerit more folito leftiones fimiliter injungat . Ilk* cui injunftum fuerit , neceffe habebit recipere fic exequi per fe vel per altum. Si contra venerit, fi canonicus fuerit, folvat pomam duorum dcn.anorum Parificnfium, vicarius unum denarium Parifieniem, minor clcncus tinum denarium Parificnfvm, vel fiabit ante altare retro aquilam tamdiu donec >. cantore vel ejus mandato ad Ic.um fuum revocetur.

II.

Univerfis & folis canonicis, qui matutinis intererunt, dabuntur duo Parifienfes diftribuendi ad *Benediflur.* Quicumque fecerint in Milia defechim, fi facerdotes fuerit, puniatur in duodecim Parificnfibus, diaconus in fex, fubdiaconus in quatuor.

III

Nullus canonicus fuam refidentiam fecifle computetur in die, in qua non interfuerit mstJtmis aur millz majori aut vefperis, nifi forte infirmus *fuerit,* aur valetudinarius , aut minutus , aut nifi eadem die intraverit civitatem , nut oxierit non reserfurus eadem die, hoc non mutato quod archiepifeopus habebit ununrcanonicum , qui facit refidentiam fecum pet dicecefim, fic duos cum vifitat provinciam, vel cum vadit Romam.

IV.

Dc blado quadragefims nullus percipat, n:ft per viginti unum diem fuerit refidens, ficut fuperius diftum eft.

V.

Omnibus horis traftim cantentur pfalmi, fic cum paufationibus debitis, nullqfque rideat inhonefte in choro, vel figna vel nutus faciat inhoneftos, neque ita loquatur eum *focio,* quod a tertio poftit audiri quamdiu bone cantantur.

VI.

Omnes tam canonici quam vicarii , fic alii clerici dc choro, cappas habeant ufquc ad terram , & numquam fine fuperiitio fint in ccclcfia,

fia, fi csppam apertam habuerint; fi vero cappas daufas habuerint, non poterunt efle fine roebetis, vel fuperlitiis, At omnes habeant honeftas tonfuras.

AMNO CHIUSΠ

VII.

Illi qui cenfas habent, jurent quod illas reddant terminis aflignatis in domibus quz funt de ecclefia locandis, canonicus przferatur laico vel clerico qui non erit de choro, fi tantum velit dare quantum alius bona fide, & nullo modo locentur perfonz inhonefls in clauftro vel extra clauftrum. Inhoneflz mulieres ejiciantur dc clauftro.

VIII.

. Quamdiu hors cantantur in choro, non cantetur in circuitu chori cum nota. Irem cum cantatur major mifla in choro, nullo modo de» bretur in circuitu, ner poft majorem miflam.

IX.

Item, nullus vicarius, vel etiam clericus canonice induat fed ad miflam celebrandam, cum cantantur prima in choro, donec pfalmus *Qticumque vult,* fuerit terminatus.

X.

Quater in anno celebretur generale capitulum. In craftino apoftolorum Imilippi fit Jacobi, in craftino inventionis S. Stephani, & in die anniverfarii S. Guillelmi, & in craftino Dominies qua cantatur *Reminifcert;* & quidquid ibi canonice ftatutum fuerit, de eis qus poflent ftarui, inviolabiliter obfervetur, non obftantc abfentia alicujus vel aliquorum.

ANNO CHRISTI

XI.

Incipiantur pfalmi per unam fepumanam in una parte chori, & m altera parte per aliam.

XII

Nullus, poterit intrare chorum in vigiliis anniverfariorum poft primum pfalmum completum, neque ad miflam poft epiftolam. Item canonicus tenebitur efle in choro ad totas vigilias vd ad totam miflam defundorum I

XIII.

Nullus audeat aftarc vd ire per clauftrum abfque indumentis ad chorum pertinentibus a matutinis ufque ad majorem miflam, & ab hora nona ufque poft completorium, nifi inquadragefima, vel nifi equitando, vel nifi tranlcundo, & exeundo clauftrum.

XIV.

Hebdomadarii recipiant denarios qui pro poenis fuperius ftatutis levabuntur, ita quod unufquifque recipiet cos in fua feptimana, & ponentur in pixide quadam diftribuendi poft annum clericis de choro. Retinuimus enim omnimôdam poteftatem interpretandi verba obfcure diâa, omifla fupplendi, & coercendi eos, qui contra prxfcripta veniet inftituta. Adum in capitulo Bituricenfi, anno ab incarnatione Domini MCCX1V.

CONCILIUM LONDONIENSE,

QUO JOANNES REX ANGLIÆ

Ab interdiilo tj depofitione per Nicolaum Tufculanxm epifcopum & fedis apoftolica legattem abfolutus eji anno Domini MCCAII'. tempore Innocentii papa 111.

^Vm Joannes rex Anglia Stepbannm de **Zanna** *Contuarlenfem archiepifcopum legitime eleBum nollet fufeipere: pontifex Innocentius totam Angliam interdifto fubjcctt, & paulatim regem ipfxm graviii favientem & bona ecclefia invadentem epifeopos & clericos relegantem, non tantum non abfolvit, fed etiam regnoAngha depofxit, executions Philippo regi Francorum demandata. Exercitu copiqfijfimo, quem rex Angiia confcripferat terniut ad poenitentiam recipi petivit, deque ablatis refittuendisfpenfipnem fecit. Qka de re cum pontifex Nicolaum Tufculanum fedis apoftolica legatum certiorem reddidijfet, eique accipiendi & obfolvendi regis formam preferipfijfet:* Legatus, *inquit Mattbaui Paris,* in urbe Londinienfi apud fandum Paulum grande congregavit concilium : ubi congregatis archiepifeopis, epifeopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, *& aliis ad* hoc negotium interdidi fpedantibus, propofuit coram omnibus formam reftitutionts, fuper ablatis & damnis a domino papa partibus confentientibus Rome provifam. prccipiens conftanter ut cerificaretur de quantitate ibluts pecunis epifeopis & aliis quibuslibet a miniftris regis caufa interdidi, quatenus per folutam pecuniam fciret quantum unicuique ad folvendum reflaret. Probatum eft igitur ibidem certa computatione, archiepifcopum & monachos Cantuarienfes, fimul cum Londincnfi, Eiienfi, Hercfordcnfi, Bathonienfi, Lincolnienfi, antequam ab exilio in Angliam redirent, per manum Pandulphi duodecim millia marcarum legalium Eflerlingorum accepifle. Poft adventum quoque eorum in concilio, feptimo Idus Decembris apud Radingum celebrato, quindecim millia n.arcarum iidem epifeopi cum monachis fupradiâis inter fe dividenda perceperunt: ita quod tota fumma fimul conjunda vigintifeptem millium marcarum facit complementum. Rcfidua autem tredecim millium marcarum, qus ad fupplemeiitum quadraginta millium marcarum przdiiftarum folvenJz reflant, fidejufione Wintonicnfis & Norvvicenfis epifeoporum remanferunt, additis litteris regis patentibus ad majorem fecuritatem, juxta quod in litteriis domini paps continebatur expreflum.

His ita geftis, Nicolaus Tufculanenfis epifeopus & apoftolicz fedis legatus, in die apoftolotum beati Petri & Pauli, in ecclefia cathedrali, relaxavit fententiam folemnirer interdidi,poflquam duraverat annis fex, menfibus tribus, Cc diebus quatuordecim, ad irreftaurabile damnum' eccleux~\ tam ia ^temporalibus quam fpiritualibus

- Qua relaxatione faiU, gaudium per totam terram, pulfaodo, & hymno Tc Dcum hudamus cantando, exortum eft. *Htc dt rteis in ific fy* wdr *Mattkav Patrir.* christ I

<§© @

»· AD CONCILIUM LONDINENSE.

Eadem dt caufa eodem m» Mutum

Λ DD I It I O.

M™. P^rif. ait pergpu I. e.* Eo-Acct anno ** ca1, Septembris convenerunt in civitate Londoniarum apud Sanftum Paulum Stcphanus Cantuarienüs archiepifcopus, cum epifeopis, abbatibus, prioribus, decanis, & baronibus regni: ubi archiepifcopus indulfis tara ecclefiis conventualibus, quam presbyteris feculàribcs, ut horas canonicas in ecclefiis fuis audientibus parochianis fupprefta voce cantarent. In hoc colloquio (ut fama refert) archiepifcopus memoratus, convocatis feorium quibufdam regni proceribus, coepit affari eos ieerctius in hunc modum: Audiftis, inquit, quomodo ipfe apud Wintoniatn regem ablolvi, et iplum jurare compulerim, quod leges iniquas dcftruerct, et leges *novas, videli*cet leges Edvvardi revocaret, et in regno faceret ab omnibus obfervari. Inventa eft quoque nunc charta quaedam Henrici primi, regis Angliz, per quam fi volueritis, libertates diuamiifas poteritis ad flatum priftinum revocare. Et proferens chartam quandam in medium, fecit cam, audientibus cunftis, recitari........Cumautetn hzcchartaperlefla,&baronibus audientibus intel* le&a fuiflet, gravi fi funt gaudio magno valde, et juraverunt omnes in praefentia archiepifcopi izpe difti, quod vifo tempore congruo, pro his libertatibus, fi neceflc fuerit, decertabunt, ufque ad mortem. Archiepifcopus vero promifit eis fideliflimum auxilium fuum pro pofle fuo; f.c conlœderationc faâa inter cos, colloquium folutum eft.

*êS·

CONCILIUM APUD MONTEMPESSULANUM

A PETRO BENEVENTANO LEGATO APOSTOLICO CELEBRATUM.

Jn q:<o Simoni comiti Montifortif ditio Raymundi comitii Tobfani conctfa tfi amto Limini MCCXJi'. exeunti.

C. C Fx hulcr. A'.hl; nf -n Petri VIJ'lIT'-nerf.» mrrlrlu qui cap. Se. celeberrimum dt feDeriliflimum «ecilion· vocat. P.m a_:rm »ctholls cu.x..tKJ, q jq-e uts ι;iis icbn inteifuu › verba maluimus etfcrre, quam Bzovii, ut Binus ftvrtjl.

C«p. s·. Λ Nno ab incarnatione Domini MCCXiV. in B xJL quindena nativitatis Dominiez, convenerunt apud MorrempefluHnum a:cl'.iepifcopi & epifeopi vocati a magiftro kPerro Beneventano apoftobex fedis legato Vtt^Concilium, ut de his, quz pacis erant & fidei, idem legatus fecundum przlatorum co.ifilium ordinaret. Comeherunt autem a.i illud concilium quinque archiepifcopi, videlicet Narboncnf.s, Accitanus, Ebrcdunenns, Auxitauui. Areiatcnfis, Aquenfis. Eue.unt epiicep: XXVIII. pluteique de baronibus teirx ibi aftuetimt· rrirj. Igitur convenientibus, ut przdiftum eft, legato, archiepifeopis, ix epifeopis, abbatibus, « aliis ecclefiarum przlaris apud Montempelfulanum. fecir !e;;att<s i-monem in ccclffii B. Virginis M,ηιζ. Pi'.'le i voca-.it in domo in qua maneba", archiepticopos quinque, & epitropos XXVIII. abbjtcs ic alios ecclefiarum prxlaros innumerabiles, quibus in untirn congregans, primo ic» allocutus eft in ha-c verbi.· „ Repeto & requiro » vobis, lib ob'eftitione „ Divini judicii, & obe<iicr..;T debit", quo Ro„ marz ecclefir ienem.ni, ut omni gr.'tia, „ odio, livore p'.Ücofi'is, detis robis fidele „ confilium, fecundum fcentiam seftram,cui „ melius & utilius, ad honorem Dei & fan„ che *matris ecclefix, &. pacem terrx, ad* expu„ gtnodan; vgl capurgaii<i.;m ip-u ,ιπ«η harcti„ eorum concedi 3c aflignari debebat Toloia,. „ quam comes Tolofanus tenuit,| & aliz terre „ quas occupaverunt exercitus Chriftianorum „ crucefignatorum. fJ*-

Omnes archiepifcopi, & epifeopi, habueram longam & diligentem deliberationem, unufquifque cum abbatibus fuz diacefis & familiaribus clericis fuis. Et quia bonum videbatur & return, redegerunt in feriptum: & in hoc tandem cmnntnt & ungulorum vota & confilia convencruuc, ut nobtlcra comitem Mcntisfortis eligerent in totius terrx illius principem & monanham *Et poji pauca:* Poftquam ergo archi'pilcopi & epttcopi elegerunt prznobilem comitem modo quo przdiximus, inftaniifiime requifierunt a legato, ut ipfe ftatim traderet totam terram eidem comni. Sed hab'to recurfu ad litteras domini pa* pz, quas miferat legato, inventum tft, qtiod legatus non poterat iftud facere, inconfulto D. papa. Et hac de caufa, communi aftenfu tam legatorum, quam praelatorum, Ebredttncnfis ar^cb -Tifrorus, Girardus, vir multz fcient:» 6c totuis bonitatis, miffus eft Romam, & quidam ckrict cur. eo. litteras tam legati quam prz rr*n la.orum ferentes fecum, in quibus fuoplicabart prziati omnes domino p*p« inftanfitiirr.e. ut nobilem comitem Montisfortis, quem unanimi tei elegerant, concederet cis in tenz dominum & mo-

■ I I —fie monarcham. *Et infra.* Hqf omnibus rite ge- A CHiUCTt & per multos dies concilio, pra- •»i«/ leti φM aderant, ad propria redierunt: legatus autem & comes noder, venerunt Carcaflcnam. Interea legatus epifeopum Tolofanum mifitTo- lofam, ut ex parte ipfius occuparet & muniret caftrum Nsrboncnfc, fic enim vocabatur muni- tiu & palatium comitis Tolofanf. Cives autem Toloiani, ad mandatum domini legati, immo potius, timore ipfius, filium comitis Tolofani fe- ccruntlexire a nuinitione jam difta, quam hadenus tenuerant: & tradiderunt eam ex parte legati epifeopo fuoqui intrans munitionem, tenuit eam, & munivit eam militibus & fervientibus, tamen fumptibus civium & expenfs. Anno Ver* bi incarnati MCCXV........... dutn effet Ludo-B vicus (*Philippi Attg. regii filitu*) in villa fandi Ægidii, &. comes nobilis Montis.ortis cum eo: venerunt a curia Romana nuncii, quos' fiait fu- pra memoratum eft, legatus & areniepifeopi & epifeopi patrite Provincialis miferant ad domnum papam, poflulantes ibi domnum & monarcham nobililimum & Chriftianiflimun comitem Mon- tisfortis. Dotnnus autem papa mifit litteras le- gato fic praelatis, & etiam comiti Montisfortis , lub eadem forma.- quibus continebatur , quod ipfe domnus papa, totam terram, quam comes tenuerat Tolofanus, terras etiam illas quascru- cefignati acquificrant, & quas legatus tenebat pci oblides fic cuftodes , commendabat comiti Montisfortis cuftodiendain , donec in concilio C generali, quod in'Kalcndis Novembris illius an- ni Romae convocaverat, de terris prxdidis ple- nius ordimret. Hoc audito Lodovicus fic comes noder, fignificaverunt legato de adventu nun- tiorum . Legatus autem tunc erat prope fan- · duin Ægidium cum pluribus epifeopis in civita- te Arelatenfi.

Forma litterarum domiti papa ad comtttm Momujortii, hac efl.

INOCENTIUS EPISCOPUS

/erVMr *fervormn Dei, dilefto filio fito nobili vira S. comti Moatiiforti, faintemÜ apcfiol. berndiPl.* D

NOb.litatem num dignis in Domino laudi- bus commendamus,quia puradilrdione, „ mente fincera, & viribus indefeflis, tanquam ve- „ rus dc Arenuus miles ChriAi, & invidus catho- „ licx fidei propugnator, praelia Domini laudabili- „ ter prxliaris : unde in omnem ferre terram , „ tux fidei fonus exivit: propter quod , fuper „ caput tuum, multx benedidiones effunduntur „ ad gratiam tibi amplius acquirendam, fic io- u tius ecclefix precamina congeruntur, dc mul- „ tiplicatis interceflbribus , corona tibi glorix „ confervatur , reddenda tibi a jufto judice n in futurum , quam propter tua merita fpe- i» ramus «Ae tibi repofitam nunc in coriis. „ E>X miles ChriAi , minifterium tuum im- „ ple, currens per propofitum tibi ftadium , „ donec bravium comprehendas , nec in tri- „ bulationibus unquam deficias : fciens colla- „ feraliter tibiaffifterc Deum Sabbaoth, Do* „ minum exercituum, ac principem militixChri- „ ftianx, nec velis bellicos fudores abftergere, „ antequam palmam vidorix confequaris. Qui- ., nimmo cum bene inchoaveris bonum princi- „ pium, ac media qux poftmodum laudabiliter „ profequi curavifti : per longanimitatem fic „ perfeverantiam qtix coronat, laudabilius o- „ ptato fine Audeas confummare .· fciens juxta '~T"~ , verbum apoftoii , neminem efle coronandum , nifi legitime decertantem. Cum igitur totam „ terram, quam comes tenuit Tolofanus, cum ali.s „ terris a cruccfignatis obtentis, qux a diled › „ filio noflro Petro S. Manx in Aquito dia „ cono cardinali apoftolicx ledis legato tenen- „ tur per oblides vcUcuftodes, ufque ad tem- „ pus concilii generalis , m quo de ipfis confi- „ lio prxlatorum plenius ponimus falubriter or- „ dinare, prudenti* tujt_duximus committen- ,, das, ut eas confervesÇ cùftodias fic defendas: concedentes «tibi reddjtus fic proventusearum, cum juftitiis, fic cum aliis ad jurifdidionem fpedantibus , cum nec poflis , nec debeas propriis ftipendiis militare ..· falvis expenfis , pro munitione fic cuftodia caflrorum, quxde (r mandato noftro tenentur.- nobilitatem tuam cum omni diligentia commonemus, cum to- tis affedibus in Domino poftulantes, prono- mine ac fub obteftaliooc Divini numinis ob* fecrantes, in remiflionem peccaminum injun- gendo, quatenus non refugias hanc proGhri- fto legationem recipere, cum ipfe pro te a patre legatione fufcCpta tanquam gigas cucurrit ufque ad crucis patibulum fic ad mortem. Cum te totum devoveris in Chrifti obfequio , non de- ficias fatigatus, nec recufes ufque ad finem, bonam pro Chrifto militiam exercere , nec unquam in cor tuum afeendat , ut tam dul- cibus paternis obvies monitis fic mandatis:fed potius toto defiderio fie affedu, ampledi Au- deas qux mandamus, ut in perpetuum Chri- fti amplexibus fovearis, qui te ad amplexus invitans, extendit pro te brachia indefefla . Provida etiam deliberatione diligenter atten- das, ne in vacuum cucurreris, aut etiam labo- raveris, fi per tuam negligentiam, -locufta- rum multitudo , qux de abyfli puteo funt egreflx, fed per tuum miniflerium de terra quam occupaverant ejeflx, ipfam, quod I ab- iit . iterum occupaverint .in exterminium ple- bis Dei. Nos autem, quia pro certo fpera- mus, quod de tua falute folicitus, nunquam débets mandatis apoftolicis obviare , baroni- bus, confulibus, fic aliis Chrifti fidelibus in terris prxdidis conftitutis, ded mus in man- datis , in virtute Spiritus fandi praecipientes diftride; quatenus plenarie intendentes man- data tua luper negotio pacis & fidei, fic aliis „ qux fuperius funt exprefla, inviolabiliter ob· » fervare procurent, contra impugnatores Ca- „ tholicx fidei fic pacis difturbatores , magnifice „ ac potenter tibi confilium fic auxilium impen- ' ,, dentes, ita quod eorum coopérante fubfidio , ' „ negotium pacis fic fidei falubriter exequaris. „ Quod quoque legato prxeipiendo mandamus, „ ut fuper his ftatuat fic difponat, quidquid ipfi ,, negotio viderit expedire, impendens tibi confi- _ „ lium, fit auxilium opportunum, fic quod ftatue- „ ris faciat firmiter oblervari: coatradidores, fi „ qui fuerint, vel rebelles, fublato cuiuslibet „ contradidioois vd appellatipnisobftaculo, ad id „ quod viderit expedire, diftridione compellens. Datum Laterani iv. Non. April, pontif.anno „ XVIII.

Et mfita. Ludovicus autem movena a Biterris venit cum fuis Carcaflbnam, ubi cum per alt- 3uot dies moram feciflet, venit legatus . Que- am igitur die convocavit legatus ad fe in do- mum epifeopi Carcaffonenfis, epueopos qui ade- rant, Ludovicum fic comitem Montisfortis fic nobiles qui erant cum Ludovico. Quibus omni- *ft* bus

------bus congregatis, legatus juxta formam mandati A
CHRiïïl apoftulici, commendavit comiti terram ufquead concilium generale. uitr.

Hahhum et eo anne generale tmeilium Latermmfe, ut mox vtfi/bii, in quo diu· illa lomti Moni.f-tu adjudicata c». Qux butoi concitulunt. referamur etiam .» ibrom/o, injcnftoi P.rcl.r. ^nco.un» honora.

EJUSDEM CONCILII STATUTA.

TITULI CAPITULORUM.

CAPUT

1. *Dt vefhmcntit eptfcoporum.*

Quoniam propter incompofitum habitum quorumdam regularium perlonarum & farculariUm clericorum jam adeo laici fcandalizantur, quorum frequenter no-Cbts funt oblatz querela:, quod non folum in reverentia viros ccclcfiaiticos habere contemnunt, verum etiam ipfos& ecclefias aggravant multipliciter & molefianr, non crtfdeÀtes his clericis magis deferendum effe quam laicis, qui non folum a laicis, in habitu & alia converfatione non diferepant, verum in his & alus fe magis exhibent diliolutos nos voleqtes przdi&orum utilitatibus tam fpiritualiter quam temporaliter providere, io fynodo prxfcnti ftatuimus, quin potius fequentes antiqua ftatutaca^'^nonica, dtftride jubemus, ut quilibet archiepifcopus vel epifeopus talaribus veftimentis & camifia linea fuper alios pannos extra domum fuam, fi pedes vadar, femper utatur. Et idem obierver in domo cum curiam publice cum extraneis tenet. Chlamydem quoque talarem habeat fuper icapulas confutam more Romano, vel cum laqueis confiridam fuper pedtas: ita ut laquei ante pedtas, palmi longitudinem non excedant.

IL *De vite it boneftatc canonicorum, if oliorum qui dt bcncfuio ecclcfi/fltco vivunt.*

Nullus canonicus cathedralis vel conventual!» ecclefix, vel alius cleriu» de beneficio ecclefiaftico vivent, frznis vel calcaribus deauratis utatur: nec frequenter curias, vel bofpitia, vel colloquia mulierum, quod domuciare vulgariter appellatur: quia ex his folet multa diffolutionis & lafciviz materia exoriri.

JiL Dt

ANNO Christi ""4.

J/Λ De vefitmcnitt eorumdtm.

Nullus clericus cathedralis vel con* ventualis ecclefia:, vel alius de bench* cio ecclefiaftico vivens, indumentis, vel caligis rubeis vel viridis"*coloris, vel manicis confutitiis, vel capelliy ferra* tis, vel annulo, vel cappa utatur manicata. Archidiaconi veto, decani, cantores, & alii qui in ccclefiis cathedralibus vel conyentualibus obtinent perfonatus, fuperiorem veflem, five lanea fit, five linea, claufam habeant, & talarem. Quo£ &. obfervari volumus a clericis curam habentibus apimarum.

IV.-De tonjura five corona eorumdcnt.

Statuimus infuper, ut clericus cathe* dratis vel conventualis ecclefic, vel alterius qui benefacio ecclefiaftico vivit, talem tonfuram ferat, qux gradum non habeat, fed dirigatur in gyrum, ita quod capilli qui inter inferiorem & fuperiorem rafuram remanent, propter fuam rotunditatem merito poflint dici corona.

V. Ut clerici ujuras non exerceant.

Item nullus talis clericus pignora pro mutuo recipiat, ut frudus'pignorumlucrifaciat: nec alias ufuras vel negotiationes exerceat, cum hoc fit in facris canonibus interdidum.

VI. Dt clericis nsn bebentibut locuttt, vel beneficium ccclefiaflicum, qui bebiturr, compofitum non bebcent.

Si vero clericus non habens locum, vel beneficium ccclefiafiicum, habitum fuum ufque ad menfem non curaverit reformari, in ecclefia cathedrali ledionem, vel epiftolam, vel evangelium folemaiter legere non permittatur, nec ei beneficium ecclefiaflicnm affignetur, donec habitum compofitum ferat.

VII. Ne epifeopi b clerici avet venatoriet babeant aut gefient.

Nec epifeopus, nec deriçus cathedrals vel conventnalis ecclefix, vel alius clericus de beneficio ecdefiafiicovivens, aves venatorias habeat in propria domo. £t fi aliquando exeat cum Jaicis ad venandum gratia fpatiandi, quod raro fieri expedit, propria manu hujufmodi aves non ponet.

VIII. Ne laid accipiantur in canonicos, nec ad prabendetn.

Diftride quoque mandamus, quod in nulla ecclefia laici Recipiantur in canonicos & in fratres, nec etiam ad prxbendam canonicalem, qux confiait in pane & vino, & qnibufdam aliis, cum per hoc ecclefix multa damna prove* niant.

IX. Ut quicumque fupradifla infra quindecim diet a publicatione contcmpfcrtt adimplere, ab officio beneficioque fit fufptnfus, ér a prolato cenfura notetur.

Quia vero quidam propter divitias, & alii propter nobilitatem, nonnulli propter diuturnum abufum quem ad excufandas excufationes in peccatis aUegant, fupradida corrigere parvipendunt, hadenus tam a nobis quam ab aliis fxpius requifiti quicumque fupradida vel eorum aliqua, infra quindecim dies pofiquam hoc mandatum eidem innotuerit, contempferit adimplere; fciatfc ufque dum mandatum noftrum impleverit, per noftram fententiam ab officio beneficioque fufpenfum. Quod & circa illum volumus obfervari, qui pofiquam femel mandatum noftrum impleverit, venire prxfumpferit contra illud. Is autem qui jurifdidionem ordinariam obtinet fuper eum, pofiquam ad notitiam ejus devenerit pertinacia contemptoris, fupradidam fententiam publicet, & eum faciat ufque ad fatisfa&ionem condignam per cenfuram ecclefiafticam obfervari.

X. Ut prolato qui omiferit id txtqui, editur ecclefia fit interdiUut.

Quod fi ipfe prxlatus id omiferit exequi infra odo dies pofiquam innotuerit ei; ex tunc fibi fciat perfententiam noftram, donec id exequatur, ingrefium ecclefix interdidum.

XI. Ut epifeopi beneficio gratit dent, & perforus idoneitt drc.

Ad tollendam quoque detradbnis caufam & materiam fcandali, quod contra archiepifcopos & epifcopos quotidie generatur, fub atteftatione Divini judicii archiepifeopis & epifeopis diftrideprxeipimus, ut beneficia ecclefiaftica gratis & liberaliter, ftc idoneis perfonis affignent; & in fua familia honeftos clericos habeant, nt fuper boaeftate fua teftimo* nium ei ferant; nec fcienter cxcommu-

municatos , in cafu a canonibus non permiflb, ad colloquium, vclad propriam menfam admittant. Ecclefias vero fui epiieopatus in .eve&ionum numero contra ftatuta Lateranenlis concilii non aggravent; & cum ad eas vadunt, corrigant qux fuerint corrigenda ; nec pecuniam pro procurationis redemptione recipiant, quando eas non vititant .

XII. Ut parochiales eeriefix adolefcentulis twl tonftnatis in minoribus ordinibus non tradantur.

Item parochialium ecclefiarum curam adolefcentibus , vel in minoribus ordinibus conftitutis, contra tenorem Laterancnfis concilii non cqpcedant.

XIII. Dc abbatum monachorum, & canoni eorumRegularium dtfciplina*

Quia vero nonnullis abbatibus & monachis , nec non & canonicis regularibus multa Heri didicimus, qux abobfervantia dilfonant regulari : prxientium voljis authoritate mandamus, ut nuiius de conlenlu capituli fui , & ut meliora proipiciat, nili alia concurrant qua: in canonibus continentur.

Λ7Γ. *L't vcnottone: & negotiationes devitent.*

Item tam abbates, quam priores,univeri» monachi , & canonici regulares , venationes & negotiationes ptorlus devitent.

ΛΓ. *Ut fana,* er *alia bujufmodi deaurato non babeant.*

Item frxna , pedoralia , & calcaria deaurata & deargentata non deferant , nec depiftis lellis utantur.

XVI. De forma vcflimtntorum.

Item tunicas non habeant curtas,vel apertas ab anteriori, vel pofteriori parte, led longas & claulas.

XVII. De materio eorundem.

Item non utantur cappis , tunicis , vel pallis, de aliqua bruneta clara vel nigra, nec etiam ftamioe forti, fcu cuniculis, vel etiam cameioto.

XVIII. Ut proprium non babeont.

Item nullus monachus, vel canonicus regularis proprium habeat nec etiam de fui abbatis vel prioris licentia, cum ipfis hujufmodi dare licentiam non poffine. Quod li aliquam obedientiam de fui majoris.przeeuto teneant, donec illa fecundum loci qojduetudiriem çjpeodantur, talis regularis non diqitur propter hoc, prolium retinere. Unde firmiter inhibemus*, ut in nullo monafterio, vel'canonica regulari, certi reditus deputentur alicui monacho, vel canonico cetta pecunia pro veAimentis detur, popter quod aliqua de perceptis ad tempus teneat, quia exhoc datur materia proprium recinendi. Sed in omni monafterio, vel canonica regulari, certi reditus deputentur, de quibus per minus unius qui cos fideliter colligat,fratribus provideatur de vcftimontis.

XIX. Ut proprietarii in capitulo excommunicentur.

Item mandamus, ut in quolibet monafterio, vel canonica regulari, diebus Dominicis proprietarii in capitulo excommunicentur.

XX. Ut nullus admittatur cum paElo aliquid dandi pro receptione.

Item prxeipimus, ut nullus in canonicum vel monachum admittatur, cum aliqua conditione, vel pa&o, per quod aliquid debeat pro receptione ejus dari.

XXI. Ut in ctufts alienis advocati non euiflant.

Item jubemus, quod nulli monachi , vel canonici regulares, in cautis alienis advocati exiftant: nifi forte aliquis cafus gravis neceffitatis, vel magnx utilitatis occurrat, ob quam ab epifeopo qui forte regulari loco praeft, vel ab abbate, vel priore,idem fieri forte mandetur , Quod ti contra hoc fecerint, tam a judice quam a parte tanquam cxcommunicatus &xinfamis ab hujufmodi advocatione repellatur omnino.

XXII. Ut qux in menfa fuperfunt , pauperibus tribuantur.

Mandamus infuper , ut ea qux in menfa monachorum vel canonicorum de juftitiis funt in pane & vino vel pulmentis fuperfunt, nullus de fervientibus alicui largiri prxfumat, fed univerfacolligantur ab eo qui curam refectorii obtinet K & juxta ordinationem abbatis , vel prioris, pauperibus tribuantur. hi. five.

XXIII

~~~

CHRbii

XXHI. Ut cenonici ngultrts emples corones portent·, monecb· entphffimet.

Item prxeipimus, ut canonici regulares amplas coronas portent, & monachi ampliflimas. Itaque duorum digitorum, vel trium, amplus fit monachis circulus capillorum»

XXIV. O,^ʌIIʌ illorum ceiceemente tft debeont.

Item non habeant calceamenta cum nodulis, vel alias aperta, fed·fintclaufa & alta calceamenta iliorum.

JtIK Nullus eb uno ecclefie trenfeet ed ehem, neque fint de multit ecclefiis.

Item nullus monachus, vel canonicus cenfcatur, nifi propter majorem religionem, vel aliam juftam caufam a canonibus approbatam una ecclefia dimifla, ad aliam transferatur. Qui^ non poteft unum pedem in una, & alium pedem in alia retinere, quia ex hoc multam diflolutionis, contemptionis, & evagationis novimus materiam generari. Si qui aurem jam falli funt monachi vel canonici regulares in diverfis ecclefiis; cogantur in illa ecclefia moram facere, in qua primo profeflionem fecerunt, nec in aliis vocem aliquam habeant. Sed f alia in qua profeflionem poftea fecerunt, fit ardioris religionis, liceat eis in illa remanere.

XXVI. Vt cenonici reguleres fuperpelliceis femper utuntur.

Item diftride prxeipimus, ut canonici regulares fuperpeliiceis femper utantur, nifi propter infirmitatem, vel aliam neceifitatem, de permiflione fux rcgulx quando quoque eis id intermittatur.

XXVII. Ut nullus monecbus, vel cenonicus reguleris eb e/ique ecclefie teneet eliquid pro prehende.

Item canonicus regularis cappa nigra & claufa, non viverita, & confuta pellibus cum equitat, & in aliis locis, juxta regulam B. Auguftini deferat reverenter.

XXVIU. Ut qui contre predifle fecerint, fint eb officio jufpenfi.

Item nullus monachus, vel canonicus regularis, a fua, vel alia ecclefia, vel perfona ecclefiaftica, ecclefiam vel aliquid

A aliud**feqi**piat, vel teneat pro praebenda.* Et fi aliquid jam receperunt fupradido modo ecclefiam, vel aliquid aliud, eos mandamus hujuimodi ecclefiis, vel beneficio, per eos ad quos pertinent, abique qualibet dilatione privari,

ANNO CHK.SH

XXIX. Ne rcligiofi ufurerios, cncommunicetot, interdifios, ed religionem t feu fepulturem, Vtl elte fe· tremente occipient.

Quicumque vero monachus ,, vel canonicus regularis, contra prxdiâa, vel aliquod prxdiâorum, fcienter venire prxfumpferit; fi abbas vel prior fuerit, oportet ufque ad fatis fadionem condignam juxta epifeopi dioecefani arbitrium per noftram fententiam ab officio & adminiftratione * fufpenfum. Si vero fubditus fit five fit regularis canonicus, vèl monachus donec congrue fatisfecerit', juxta fui abbatis arbitriuWi, ab officio noverit fe fufpenfum, & ingreflum ecclefix fibi interdidum.

* *Firtr*, nrunære lufp;nfum. H.

CXXX. Ut ponentur tres fretres in prioretibust qui Jufiniunt tribus.

Cum adeo quorundam invaluerit religioforum virorum cupiditas, ut ufura* rios & etiam excommunicator, feu nominarim interdidos, ad religionem feu fepulturam vel alia facramenta recipiant, quod multx ecclefix non modicum damnificantur: ne de cetero fiat, fub interminatione anathematis prohibemus;
D & fi fadum fuerit, ad refarcienda damnia ipfis ecclefiiscompellantur, -falvisapoftolicx fedis privilegiis. Ctim monafteria & canonis regulares, prioratus feu obedientias habeant, & in ipfis fingulos fratres ponere confuevcrint, qui ibidem regularitdf vivunt, & quandoque ab uno confumitur de quo poflit pluribus provideri: ftatuimus, ut fi talis fuerit prioratus in quo tres fratres valeant commorari, tres ad minus fratres ponantur
E ibidem, & unus ex eis prior fiat, qui curam omnium habeat.

XXXI. Dc prioretibus qui tribue fretribus non fufficiunt.

Si vero tot fratribus non fufficit prioratus, cum pauciores vix poflent regulariter, vivere, dux vel tres ecclefix juxta arbitrium epifeopi, ubiprxeft epifeopus, vel abbatis, feu propofiti, ubi non prxeft epifeopus, jungantur in unum, & illi -priori qui inftituetur, refpondeant. Et idem prior in illis ecclefiis in quibus non funt fratres, per feculares capcllanos miniftret.

Ooo **XXXI.**
~~~

ANNO
ctiRisn

Aptxyerit, excommunicetur, & ejiciatxir de pace, donec fatisfaciat. Itaque etiam pater teneatur pro filio, qui pacem violat: dummodo fit in (ua poteftate, & obediens .ci fuerit uique ad illam horam quando pacem violavit. chkisti

XXXih Dt pue fervendo

Quoniam jn prxienti concilio agitur de negotio'Jeiu Chrifti, qui pacis **eft** author, quaedam fuper obfervatione **pa**cis'duximus ftatuenda, quae volumus firmiter obfervari. Si quis pacem infra quindecim diet p*oftquam **a** diœcefano archiepifcopo, ve! epifeopo, Viva voce, vel per litteras, feu per nuncium fuerit requifiius, jurare noluerit: ad id ecccltfiaftica cenfura cogatur, & ipfe fit extra pacem, & homines ejus fi ei faverint; fi vero ei favere noluerint, fed effe velint in pace, & adefie paci contra violatores ejus, admittantur. Si quis pacem intrare noluerit, & querelam de alieno fecerit,**·· in. pace non audiatur a pace, donec pacem juraverit: ipfe tamen alii refpondere compellatur.

XXXIII. Dt to qui admonitut a paciariit juftittem fecere noluerit.

Qu» commonitus a paciariis, infra quindecim dies juftitiam ad cognitionem C paciariorum facere vel firmare noluerit: epifcopus eum excommunicet, & dcpace dejiciat, & terram ejus interdiftos fupponat. Quod fi & homines fui ei faverint, poft quatordecim dies ejiciantur a pace, & reftituatur eis compcnfum, fi quid dederunt; fed fi homines ipfi velint mandatis pacis parere, dimittantur in pace.

XXXIV. Dt to qui potem fregerit.

Si aliquis pacem fregerit, & intraverit poftea cum forifado, vel fine forifafto^ in civitatem, caftrum, vel villam: dominus vel redores ipfius loci, poftquam hoc iciverint, capiant eum, & tamdiu teneant, vel paciariis adiignent, donec fatisfecerit de violatione pacis. Ahoquin locus ipfe emendet frailuram pacis. Qui totum caftrum habet, vel partem caftri contra violatorem pacis, & contra con- i' fortem fuum: paciariis cum epifcopus fucric ?,r'Snct · Et ptopter hoc aliquod damnum paffus fuerit, qui voluntatem · pacis, pax debet eum manu renere, & damnum quod paifus eftpropter pacem emendare. Et * fi duo funt domini alicuius caftri & villae, & alter illorum pacem fregerit, homines illius interdifto fubjiciantur.

XXXV. Dt to qui vio'otorem potit receptaverit.

Qui violatorem facis icicntet rece-

XXXVI. Dt codtm.

Si exercitus contra violatores pacis colledlus fuerit, & de loco ubi congregatus eft (e moverit: violator pacis non audiatur, nifi refarciat expenlas fadas in bobus & aliis, quas pertinent ad agriculturam, & etiam in ftrata. Nullus pignoret alium pro alio etiam pro certo debito, hec pro alia caufa, nec homines fui debitores creditor pignoret, nifi pro co quod domino fuo de jure praedare tenetur. Et nifi poft datam licentiam a paciariis, quam ipfi przftare debent, poftquam eis conftiterit quod in loco in quo. eft fuus debitor, creditor iple juftitiam habere r|on poteft.

XXXVIL Vt juramentum petis ctrtis ttmporibus innovetur.

Item (latuimus, ut quilibet laicus, & quilibet nobilis, infra quindecim dies poftquam requifitus fuerit, pacis innovet juramentum, & de cetero juramentum pacis de quinquennio ic quinquennium renovetur.

XXXVtII Vt o violatore petit non tentum furamtntum accipiatur, fed pignera, vel propria ptrfona.

A violatore pacis firmantis, vel facramentum folum nequaquam recipiatur, fed pignora, ve! perfona propria, in bona cuftodia juxta paciariorum ar*bitrium retineatur.

XXXIX- Vt frofluro potit utroque jlodio quoretur.

Si pax frada fuerit, ab iis qui funt intra terminos pacis, debet pax fraieu^ram pacis quzrere utroque gladio; &fi non poterit recuperare, debet emendare de compenfo vel de nova collette: de quo compenfi) t feu <nova colleâa, fi compenfum non fufficit, debent expenf* fieri equitibus qui cum armis pacem fequuntur.

XL· De veffallo qui contre demittunt rtbelievtrit.

Si qui vafla]li» ve! homine* aliouorum, propria temeritate infurgant con· tea

iafti

T·"'——tra dominos fuos, vel rebellaverint, ni- CHROTt fi admoniti a paciariis a fua przfum- ·"·4. ptione defiiterint, pax adfiftat dominis contra eos.

XLI. Ut violatores pacit, eliebut Dominicis excommutiicentur.

Violatores pacis fingulis diebus Dominicis excommunicentur, & in iero poft vefperas campanz omnes per civitatis villas & caftra in eorum deteftationem pulfentur.

XUI. Ut itt principio Mtii conveniant omnes majores pociarii.

Statuimus infuper, ut fingulis annis in principio Maii conveniant majores paciarii, dc querimonias pacis expediant; & fi aliquis articulus dubitationis occurrat, illum prout viderint ex· pedire declarent.

XLIII. Ut nova pedagia non imponantur.

Przterea fub interminatione anathematis prohibemus, ne nova pedagia imponantur, vel augmententur antiqua, nec hi qui confueverunt pedagia jufta recipere, in aliis locis illa recipiant, mutatis locis antiquis, ficut qupfdam novimus jam fcciflc.

XLiy. Qui pedagium recipiunt, facient viat publicae ctrfodiri.

Barones & domini locorum, feu aliz perfonz quz pedagium recipiunt ftratas pyblica* in diftri&u fuo fideliter faciant cuftodiri: dc fi forte mercatores, feualii viatores, ia illius diftri&u qui pedagium receperit, damnum per violentiam paifi fuerint, is cujus eft pedagium, fi eum qui violentiam fecit poteft diftringere cum auxilio pacis, eum diftringat. Alioqui temdiu eum prohibeat per cenfuram ecclefiafticam dc alio modo pedagium recipere, donec de damno fuerit fatisfa&um.

ZZP. Nt coufratria fiant, nifi dt voluntate dominorum locorum, & epifcopi.

Quia propter conjurationes dc confpirationes quz confratriz vocantur in civitatibus, villis, dc caftris, quandoque multa difeordiz materia fufcitat jr: przfens fynodns iub anathematis interminatione conftituit, ut in civitatibus, villis, dc caftris, non fiant de cetero confratriz, nifi de voluntate dominorum locorum ipforum, dc ditrcefani epifeo-

Api, propter urgentem necciTicatcm evidentem utilitatem id fiat. Dc his qhusu autemconfratriisque haâcnusfaûz funt, & dc quibus querelam audivimus, caufa cognita, quod.,'ullum fuerit facie*mus.

XLVI. 'Ut fint in fingulis paroebiis factrdo- /«r, balneus larumquc fautores, eph /copo é* confuhbus, eut dominis, tndtccnt.

An, ,,,, M

Item capitulum ftatufi Avinioncniis concjlii innovantes, fub diflriAi anathema· B cis interminatione przcipimus, ut atehiepi· fcop. dE* epifcopus infingulisparochiis fuis, tam in civitate quam extra, unum facerdotem, dc duos vel tres bonz opi· nionis laicos, vel plures, fi opus fuerit, juramenti religione coftringant· quod G quos ibi repererint hzrcticos, credentes, fautores, vel receptores, veldefenfores eorum, ipfi archiepifcopo, vel epifeopo, dc confalibus civitatum, dc dominis locorum, feu bajulis eorundem, cum omni ftudueant feftinantia intimare, dc C cos puniant fecundum canonicas dc legitimas fanotiones nihilominus bona ipforum omnia confifcantes.

ADDITIO

ad Concilium Monspbl iense.

G. C. Concilium hoc, anno MCCXIV. attribuerim uti dt St. Balutiui r. c). in editione fua, qus pefl perfeAam noflram produt: ex qua intellexi tonfequenti anno fuiffe tribuendum. Ibi enim annui quidem MCCXIV. adfcribitur, 6c diet vi. Id. Januaria*. Erat igitur tum Gallicanus quidem *nmi* MCCXIV. cum anni exordium a Patch· Galli ducerent i Julianus vero, five Romaou*, ad qæm exigetjda tempora funt, jam coeperat a Calendi* Januar. rj labi decimus qumtu*. ExCoHmii Append Tom. XI·

Quid editioni Baluaianc accedere poflit ex noftra, quivi* aliu* exiftimet: ego, quE nobit illa fuppeditat, hic profero.

PETRI LEGATI EPISTOLA AD
Arnaldum arcbiepifcopum Harboncnfim.

Concilium quatuor provinciarum apud Montempeffulanum indicit.

Petrus fervat crucis Cbrijii, Divina mifiratione tituli S. Stepbani in Ccelso monte presbyter cardinahs, apeftoiisa fidit legatus, venerabili per Dei gratiam arcbiepifiope Harbonen/i, apa*ftolicu fidis legata, faluttm in Domina*

E

GUm cx injunftz nobis legationis officio teneamur generaliter omnium ecdefiarum immo totius ChrifiianiMti* in regno Francis, majoribus pndertim ncceffitatibus fubvenirc. illuc praecipue in auxilium nos prxpararS convenit, ubi pax dc fides catholica oeriiUe, dt corporum & animarum pariter ddhuâio invAltuffe, a multis retroeftis temporibus dinofcunthr· Hac igitur confidcratione Indu&i & telo fidet commoti, tanta miferiz coinpatientes, fitter omnia nobis neceflarium efle videtur, & fine quo propofitum uoftrum adeo commode prow-

mrc non poflit, ut ad reformandam & confir-mandam ndem catholicam locis in quibus omnino defeat, vel periclitari videtur, omnio pere omnkjue Audio laboremus.* Xiaximeciun principes & barones, & fere univertum populum ad hoc perficiendum pronum intelligamus & voluotarium............ Divina tnfpiratione commotos , nos ad hoc tam fandum negotium perficiendum precibus excitantes . Non enim convenit iandz ecclefiz aut Chriftianitati, fanâum Chrifti negotium contra Albigenfcs & Tolofanos hrreticos, tot & tantis Divinis promotum miraculis, imperfe&um poft terga relinquere, cum jam fit per Dei gratiam iu portu débitât eonfummattonis.

Et cum pluribus partibus quatuor archiepifco-B patuum, fcilicet Bituricenfis , Narboneofis, Occitanenfis , Burdegaknfis , peftem hanvticam conftet nondum penitus extirpatam, non immerito timetur, & jamdiu confirmatis in fide periculum , & in noviter convertis recidivum. Omiffis igitur interim quatrfpluribus magnis & arduis fantx ecclefia negotiis in Francia, deliberatione przhabita diligenti, dc multorum bonorum virorum & prudentum confilio, ac principum, baronum, militum, tam crucéfignatorum quam aliorum, ad pradida & alia tradanda ac peragenda, 'quam ad definitionem omnium hartficorum, & eorundem credentium, fautorum, defenlorum, & utilitatem ôc commodum univerfalis ecclefix , pertinere videntur , proponimus C celebrare concilium cum pralatis quatuor predidarum provinciarum , & aliis bonis viris, fecundum quod videbitur expedire. Locum autem concilii elegimus competentem apud Montempcftulanum : tum pro eo quod fatis propinqua eft civitati Tolofe, qux caput & femina efle dinofetur totius malitiz hieretier pravitatis; tum ptopter opulentiam loci , & amplitudinem tanrz multitudini neccifariam: tum etiam propter lectuitatem.

Quire vobis cum omni devotione mandamus, ut huic concilio peHonaliter interfitis omnibus poftpofitis, epifeopos, abbates, archidiaconos Sc alios quos expedire videritis dc provincia veftra , tam authoritate vcftra , quam no- D ftra, citetis, ut ad paedidum concilium, omni caufa & occafione poftpofitis, perfonalitcr accedant .

Datum Remis vil. Idus Decembris.

CANONES.

HÆc funt ftatuta edita apud Montempeflulanum in concilio quod ibi habuit dominus Petrus, tituli S. Stephani in Caelio monte presbyter cardinalis & apoftolicz fedis legatus,una cum plurious archiepifcopis & epifeopis, & aliis ecdefiarum ptzlatis & principibus : an. ab Incarnatione Domini MCCXIV. die Mercurii poft Epiphaniam, vi. Idus Januarii. E

Secjnxntnr canoiui, editi peg. 91. & fe<pantil>xs ÇNCrani caaenam fwa mu eadrm eft, <jue in noftro édifient, diflinflte, idcirco eorum ordinent, repuefentornus .

I. II. III. IV. *nt in noftro editione.*

V. Item nullus clericus taliter pignora pro mutuo recipiat , ut frudus pignorum fuos faciat , *&c.*

VI. VII. VIII. *nt m editione noflr.c,* pdg. 91.

IX. Quia vero quidam, *&c. compltjhtnr nonum & decimnm editionis noftra.*

X. Ad tollendam quoque , *tJc. Iden» efl etp* nofler undecimus.*

XI. Item parochiaiium, *&e. KoHr* XII.

Stti vero efl nofter XIII. *omnino in Balettimo Sitione deefi.*

XII. XIIΓ. *Jidem fni in editione noflra, XIV. XV.*

XIV. Complefli/xr noftros XVI. XVII. *non tnmen omnino integros. Jn noftro* XVII. *pro* palis, *corrige* palliis.

XV. *Jdem atque nofler* XVIII. *fed multo nofler amplior.*

XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. *Jidem , nobis,* XIX. *& quatuor cmfequentes. Sed in noftro* XXII. *ub. legitur* funt in pane,*forte corrigendum,* five in pane. *Jtem noflri* XXIII. *fic finem corrige.* Ita quod duorum digitorum , ve) trium ad plus, fit *,&c. HofterautemXXIV. plane deefl editioni Baluzidna.*

XXI. Item nullus monachus,^. *Eflnobis* XXV. *nofler eft paulo emptier. Sed ejus initium fic emendo* Item nullus monachus , vel clericus regularis, nifi proprer, <?<·.

XXII. XXIII. funt nobis XXVI. XXVII. In pofteriori *fi corrige,* capam nigram , dTe.

XXIV. *CompMtitm noftros* XXVIII. XXIX.

XXV. *Efl port-noftri* XXX. *ufque nd* privilegiis.

XXVI. Cum monafteria, &c. *Efl pars fecundo noflri XXX. & compleaituf protere» totum* XXXΓ.

XXVII. *Compleflitnr noftrstm* XXXII. *& feqnentes duodecim,* mu m/às rontinmr, *jno 'ofa Bslnzsnm defat. Jn noftro* XXXVIII.:..*nh*'firmantis , *lege,* firmantia. *Jn* XLI. *fic corrige* civitates, villas , & caftra.

XXVIII. Quia propter conjurationes *,&c. Ut nofler* XLV.

XXIX. Item capitulum , Û*c. *V nofter* XLVI. *Sed nofler ille canon eft mutilus extreme porte : fic Oobetur in Boloz. editione*

Si *veto* pratfati confutes , & domini locorum, feu bajuli eorundem , a dicecciänis epifeopis requifiti, in hoc fuerint négligentes vel remtfli , feu etiam contemptores ; volumus, utiplarum per-ïoox excommunicationi , & terre interdidlo ccclefiaftico fupponantur . Sancimus przterea, eidem Avenionenfi con. cilio inherences, ut fi prrfati confules, & domini locorum, feu bajuli eorundem, qui, ut predidum eft, négligentes inventi fuerinc in hoc Dei obfequio, cadra quzdam vel poffefliones ab ecclefiis nofcuntur habere, ca perdant pro* pter ingratitudinem & indevotionem fuam, & ad ipias ecclefias redeant pleno jure. Ad hzc adicimus, quod fautores, receptatores, vel defenfores hxretieorum, cuntofque qui przfatis hxrcticis patrocinium prxftitcrmt vel favorem , ad fovendam in eifdem locis hzreticam pravitatem fimili decernimus fe.ntentix fubjacere, parique cum ipfis hxreticis poena feriri.

XXX, In fine ftatuimus, prxfaâaftatuta in ptzfenti concilio edita , pubii. cari per omnes ditecefes & ecclefias parochia!cs , ne quis ignorantir vitium poflit

ANNO CKRtfn

poffic prxtendere. & per fingulos aonoi A anoislingulis relegi in fynodis *dtæcefanis.* *relegi Jn* eildern ecclefiis , feme! aut pluries . fecundum ordinationem epileoporutn diœcefanorum. & rfthilo minas

Datum apud Montempeffislanum, die Mercu- rjj ρθβ Epiphaniam, anno ab Incarnatione Domini MCCXIV. vi. Idus Januarii.

"Rbu ***

1^0»MO®

CONCILIUM BITURICENSE

A Roberto cardinale fedis apoftolicx leg.uo indi dum anno MCCXV.

Es. CJTai- ni Append. Jem. XI,

I *indifio , at* ten *ce'< arato cor.cuio* i7j A–X *continuator Ro^crti S. Mariani rvonaebi , ad mnam MCCXI·.* Robertus *inquit,* S. Stcphani in monte Calio presbyter cardinalis , cum jam fere per biennium ob negotium cnicis Franciam peragraflet , & propter temeritatem fuam omnibus te feciflet exofum : tandem cen- g cilium apud Bituricas convocavt. Tunc epifeopi Francia: appellarunt, viri improbi impetum formidantes : quem poftea Romx in generali concilio vehementiffime reddidere coMufum ; adeo quod dominus papa multiplices diili cardinalis excclTus a prxlatis Francix fibi periit relaxari.

^CONCILIUM RIGENSE

anno Christi mccxv.

Divifio proventuum Eftonix jam baptizatx In très partes

vonix u.m Aflert P.%. iephu» H*m- heim ad tom. coKdGerm

Convenerunt feuiores Rigenfium cum epifcopis : Albetto Livonix, & Thcoderico Eftonix, & Patri[illegible] r*nte(quc bellum Ruthenorum fibi forte imminer·, divifionem quamdam fecerunt fuper omnibus provinciis Eftonix per Livonienfem ecc^“® lubjugatis «c baptizatis : delcribcntes ccClefix Livonicnfi & epifeopo Rigenfi, tertiam narrem proventuum omnium ic tri-utorum de [illegible] /Eftonia-provenientium; ut ficut laborum & bellorum, lie etiam confolationum particeps exiftet, dariam partem Efticnf: epifeopo ; tertiam vero fratribus inuitix Chrifti, pro laboribus & expenfis fuis adjudicabant.

CONCILIUM LATERANENSE IV GENERALE.

SUB INNOCENTIO SUMMO PONTIFICE.

HISTORIA EJUSDEM CONCILII.

sriiîfî-A / '?i?"o'!" lJ». .· c." A u- qoeinl'vr. W'llicImul IWilmrAu- n» >ie -r- b·» A >ciki· ‘ ”

TRbanus fecundus pontifex in Claromontano Sequenti concilio, gravi oratione ^al»ie conquqftus eft , Hierfolymitanam regionem , in qua Chriftus dominus fanguinem vitamque noftra caufa profudit, ceteraque fanda illa loca ejufdem Redemptoris noftri confccrata memoria , magno cum Chriftiani nomini dedecore in Saracenorum manus pervenifle . Quare Chriftianus reipublicx reges , priori pes , cctcrofque Chriftianos adhortatus eft , ut conjundis viribus fandam illam provinciam ex ht> ftium manibus eriperent , & quajnpiimum ad lactum bellum fe accingerent. Ita hxc pontificis oratio illonim animos incendit , ut pene dido citius militum undique ad trecenta millia tub diverforum principum duûu coafta fin; : ac militati amidu cnice infignito, ut fele cfteoderent pro Chrifto domino bellum gerere, Antiodiiam primum, mox finitimas, regione», poft.-emo Hieiofolymam ipfam, ut peimagqp labore, ita ingenti gloria fint adepti.· creato itid<m in Hierofolymitana urbe & ditione rege Gottifredo ftrcnuiiTimo duce, omnium qui ade rant principum confenfu I Regnatum eft Hierofolymis nonaginta circiter annos , ac per ια tempus fitrnmi Romani pontifices officio fuoac rruneri in eo regne tuendo, ac Saracenis pro cui arcendis, non defuere. Verumtamen cffi.i non potuit, quo mi nus, Guidone rege capto , Urbano tertio pontifice Hierofolyma a Saracenis occuparetur . Cui pontifici cutn Gregorius oftavus luccefliiTet: is impiger, reges, principes, populofque Chriftianos bmnes excita: cum litteris, tum legatis, atque ad Hicrfolymamrecuperandam urget. Idem prrfliterunt qui poft cum pontifices fuerunt ; fed permulta accide- runc,

Roetnn an· *"* Wiikfmu» ' Nednigeafe i c·»··

'<t~*"***runt, que facro huic bello impedimentum attulere· Innocentius tertius, vir dogrina demoribus infignis, ubi pontificatum iniit, Hierofolymx recuperationi animum adjecit. Et vero 'n magnam fpem venit, fore u.r voti compos fieret, cum fuo tempore Latini aliqui principes, expugnata Corflantinopoli, Grzciam ipfam fito 'mPer'° fubjeciflént, & Balduinus Flandrix comws Conflantinopolitanus imperato* cfler deltas.· idemque curam adhibuit, ut Gtxci diuturno fchifmate ab ecclefia catholica fejundi, ad Romanx ecclefix obedientiam rcvei terentur. Qtiamobrem pontifex, & litteris & legatis miliis, omnes ad facrum hoc bellum cohortatus cil. Cumque magnopere optaret Innocen-Hus tum Hicrofolymitanx urbis recuœrationcm, tum univerfx ecclefix reformationem, fandorum patrum vcftigia fecutus, generale indixit concilium: in quo & depravati mores corrigerentur, dc hxrctici damnarentur, dc principes ac populi ad *heram* hanc expeditionem adducerentur. Scnpfit igitur qmnibus patriarchis & epifeopis biennio ante concilii celebrationem, ut ad illud accederent. Scripfit quoque imperaiori dc regibus, nt ipfi quoque oratores ad fynodum dcflmarcnr. Cogitur itaque Romx tn I aterancnii ecclefia faiis magnum concilium: de quo abbas (Jiipcrgenfis, qui eo tempore floruit, hxc habet: *Anno ab incarnatione ^erbt* 1115. *celebrata eft faniba univerfalit fmodut Roma in ecclefia Salvatoris, qua Conflantmianu* v->-*catur, menje Novembri, pr.f/idente dom.no* Inno*centio papa tertio: pontificatui ejm amo* 18. Λ *qua fuerunt epifcopi* 41Z. *inter quoi extiterunt de prreipuis patriarchis duo, videluet Conflanttnopo-Iitanui,* £r *Hterojolimitanm: Antiochenus autem gravi languore detentui, venire non potuit; fed mifit pro Je vicarium Antberadenfem epijcopum. Alexmdrmut vero, fub Saracenorum dominio eoaftiiutm fecit quod potuit, mittent pro fe diaconum juutn Germanum. Primates autem (J metropolitan 71. Ceterum abbatei iJJ priores ultra otling-nto<, arcbieptjcoporum vero, 'O epifeoporum, abbatum. Ü p'iorum, Cf capitulorum abfentium pro- c o ato. um non Ji<it certui numeruc comprehenfur. degat irum vero regn Sicilia m Romanorum* ta»*per.itorem eleiti, imperatorie Conflantinopolitani, regit transit, regit Anglit, regis Hungarit, regit Hierojolymit.ini, regit Cypri, regis Arago-*n.x, *netnon (7 aliorum principum, & magnatum, civitatum, ahorumque locorum ingem fuit multitudo.* Hzc Uifpergenfis. In quo concilio primum explicata eil catholica hdes contra varios hxrcticorum etrores. Damnatus liber Joachim abbatis in Petrum Lombardum de unitate fan-Uilltmz Trinitatis. Damnatum quoque dogma perverium impii Almarici, de quo tafius Vincentms Bellovacenfis. Multa de hzreticis coercendis, ac puniendis, ac de Greets, qui ad catholicam fidem revenerant, Il.uuuntur. Item pleraque alia catholicx ecclefix valde utilia qux omnia capitibus feptuaginta diflinda (tint, ac in Gregorii noni decretalium coiledionc continentur. Poflremo, pro recuperatione *terrx* i icâx, muli* mdulgentix & privilegia concéda tunt ad (aerum illud bellum euntibus. Ad iubfidiuin bello conferendum omnes cohortatus. Atque tpic cum cardinalibus, cctcriique praelatis, non exiguam vim pecunix collaturum fe effc promifit. Tum excommunicat quofeumque, qui arma, naves, aut auxilia quxvis Saracenis fuppeditant. Praecipit demum, ut pax mChrifliano orbe toto, (altem per quadiiennium, confervetur.

AMm« *Or-* 2^^*^ **
Bcilo««en-h'itku/« & >1 VùjL
Tnthxrnpiu$ m rp.ftoh torus voÀMibi
lib. j'I cjp.
Lib.>f. cip.

ANNO CHRISn

INNOCENTII PAPÆ III.

Ad hoc concilium fpe&antes

Lniverfis Cbrifli fidelibus
viociate» eo»

Quia major nunc inftat neceflitas, quam unquam infliterit, ut terre fanâx necef-(ntibus iuccurratur, & de tuteurfu fperatur major, quam unquam provenerit, utilitas proventura: crée reiumpto clamore, clamamus ad vo$, dc pro illo clamamus, qui moriendo, voce magna clamavit in cruce, faâus obed<ens Deo Patri ufque ad mortem crucis, clamans, ut nos ab ztcmx mortis eriperet cruciatu. Qui clamat etiam per ie ipfum, & dicit: *Si quis vult poft me venire, abneget femetipfum, & tol Ut crucem fuam, tj fequatur me:* ac fi diceret manifetlius: Qui vult me fubfequi ad coronam, me quoque fublequatur ad pugnam, que nunc ad probationem proponitur univerfis. Poterat enim omnipotens Deus terram illam, fi vellet omnino defendere, ne in manus traderetur hoiries. Poflet & illam, fi vellet, de manibus hoflium facile liberare, cum nihil poffit ejus retulere voluntati. Sed cum jam fupcrabundaf-Ctet iniquitas, refrigefeente caritate multorum: ut fideles fuos a lomno mortis ad vitxftudium excitaret, agonem illis propofuit, in quo fidem eorum vclut aurum in fornace probaret, occafionem falutis, immo falvationis caufam prxflando.* ut, qui fideliter pro ipfo certaverint, ab ipfo feliciter coronentur; dc qui ei no. luerint in tantx neceflitatis articulo debiteiervitutis impendere famulatum, in noviflimo diflriAi examinis die juftam mereantur damnationis fententiam fuftinere. O quanta tam provenit utilitas ex hac cauia.* quam multi converfi ad pcrnitcntiam pro liberatione terre fanâx mancipaverunt fe obicpiio Crucifixi, & quafi per agonem coronam glorix font adepti, qui Dforlc jn fuis iniquitatibus persiflent, carnalibus voluptatibus dc mundanis illecebris irretiti! Vetus ell hoc artificium Jefu ChriAi, quod ad luouim ialutem fidelium diebus iftis dignatus cil ihnovare. Si enim aliquis rex temporalis à luis lioflibus ejiceretur de regno, nifi vaflalli ejus pro eo non folum res exponerent, fed perionas, nonne, cum regnum recuperaflet amiffum, eos velut infideles damnaret, dc excogitaret in eos inexcogitata tormenta, quibus perderet male malos? fic dc rex regum, dominus Jetas Chriflus, qui corpus dc animam, dccetera vobis contulit bona, de ingratitudinis vitio dc infidelitatis crimine vos damnabit, fi ei quafi ejecto dc regno, quod pretio fui fanguiniscomparavit, neglexeritis fubvenire. Sciat ergo fe culpabiliter durum dc dure culpabilem, qutcumque in hoc neceflitatis articulo fuum negaverit obiequium Redemptori. Naffi fi quis fibi vel modicum quid hxreditatis patemx fentiret dure ablatum: mox fecundum morem mundanum toiis viribus laboraret, ut fuam vindicaret injuriam, dc violentiam propulfarer; nec rebus parceret nec perfonis, donec ex toto recuperaret amiflum. Qpomodo ergo poterit excufari qui nec mediocriter laborare ftuduerit pro pu nienda fui Redemptoris o&nfa dc ejus injuria ulcifcenda, dum parcendo rebus dc perfonis impe-

ni. Ur-Ep. »«·
Mare. ^ff*. **' ' f'

<NRisn >·>,. L*. ..* Lut. t. 'i- • Cerr. ,tr

pedit, ne locus recuperetur paflionis dc ref'irrc*A Bionis Domini*, in quo Deus rex nofter ante fircula falutem in rnedio terre dignatus cft operari ? Qxxnodo etiam fecundum prxeeptum Divinum diligit proximum fuum'ficut fciplum, ficut feriptum eft, qui fcit fratres fuos, ndeac nomine Çhriftunos, apud perfidos Saracenos crgaftulo diri carceris detineri, ac jugo deprimi graviftim* fervitutis; & ad liberationem eorum, efficacem operam non impendit, rranfgrediendo illius naturalis legis mandatum, quod Dominus it1 evangelio declaravit: Qaarawfae *idtii tetfeeirnt vtiu txewtee,* vas *fecite illit. An* forte nefeilis quod apud illos multa millia Chriftianorum in (ervitute ac carccre detinentur, qui tormentis innumeris cruciantur ? Et qui-B dem omnes pene Saracenorum provincias, ufque poft tempora fandi Gregtxii, Chriftiani populi pofledentot.' fed extunc quidam perditionis filius Macbomettus pfeudopropheta furrexit, qui per fccularcs illecebras & voluptates carnales multos a veritate leduxit. Cujus perfidia, etfi ufque ad *tute* tempora invaluerit, confidimus tamen in Domino, qui jam fecit nobifeum fignum in bonum, quod finis hujus belli* appropinquat, caj-rr aawrar, fecundum Apocalypfim Joannis, ra/ra *fcxcentt fxjgint* fex dm·ditxr:* in proximo finietur per operationem Spiritus feptiformis, qui caritatis igne corda fidelium ha&enus frigefeentia reaccendet ' ex quibus jam pene fexceoti funt anni completi. Ccr-C te propter · priores injurias grandes & graves Redemptori noftro pro noftris offenfis a perfidis Saracenis illatas, nuper in monte Thabor, ubi difcipulis fuis futur* glorificationis fpeciem dcmonftravit, iidem perfidi Saraceni quamdam munition^ arcem in confiifionem. Chriftiani nominis erexerunt.· per quam civitatem Acon fibi valde vicinam dc facili cogitant occupare, ac deinde fine omni contradiftionis obftaculo refiduum terne hujus invadere, cum fit viribus dc opibus pene penitus deftituta. Eapropter igitur, dile&itfimi filii, diflenfiooes & emutationes fraternas in pacis & dileftionis foedera commutantes, accingimini ad obfequitun Crucifixi : *non* dubitantes pro illo res exponere ac perfonas, D qui pro vobis animam fuam pofuit, & fanguinem fuum fudit; certi pariter & fecuri, quod ft vere pernitentes fueritis, per hunc temporalem laborem, quafi quodam compendio, ad requiem pervenietis zternam. Nos enim de omnipotentis Dei mifericordia, dc beatorum apoftolorum Petri dc Pauli authoritate confifi, ex illa quam nobis Deus, licet indignis, ligandiatsoue folvendi contulit poteftate, omnibus, qui uborem illum tn propriis perfonis *fabieriot* dc expenfist plenam fuoium peccatorum, de quibus veraciter fuerint corde contriti & ore confetti, veniam indufgemus, dc in retributione juftorum lalutis arem* pollicemur augmentum. Eis autem qui non in perfonis propriis illuc E accefferint, fed in fuis dumtaxatexpenfis, juxta facultatem dc qualitatemfuam, viros idoneus delimaverint, dc illis fimiliter, qui licet in alieni' expenfis, in propriis tamen perfonis aflumpte peregrinationis Haborcm impenderint, plenam fuorum veniam concedimus peccatorum. Hujus quoque remilfiouis volumus dc concedimus efle participes juxta quantitatem fubfidii, £c devotionis aficftum, omoes qui ad fubvenrionem ipfius terre de bonis fuis congrue mini Arabunt. Perfonas quoque ipforum, dc bona, nc quo crucem aflumpfcrint, fub fanfti Petri dc noftra *frouâione* fufcipimus. nec non & fub archicpUcoporum, « epücoporum, & omnium prdatorum ecclefi* Dei dèfenfione confiftant, ftatuentes ut, donec de ipfcrum obitu vd reditu certilfime cognofcatur, integra maneant, dc quieta confiftant. Qiod fi quilquam contra prsl lumpferit, per ecclefiarum ptxlatos, appellatione poftpofita, cenfura ecclefiaftica compefcatur. Si qui vero proficifcentium illuc, ad pneftandas ufuras juramento tenentur adfttifti : creditores eorum per ecclefiarum perlatos, ut temittant eis prrfatum juramentum, & ab ufurarum exaftione dcfiftant, eadem prccipimusdiftriftione compelli. Quod fi quifquam creditorum eos ad folutionem coegerit ufurarum, cum ad reftitutionem carum fimili cogi animadverfione mandamus. Judcos vero ad' remittendas ipfis ufuras per fzcularcm compelli praecipimus poteftarem: & donec illas remticrinr, ab uni verlis Chrifti fidelibus, tam in mercimoniis, quam in aliis, per excommunicationis fentrntistn cis omnino communio denegetur. Ut aurem terras fandz fubfidium Jivifum in plurimos facilius impendatur, obfecramus omnes & fingulos, per Patrem, & Filium, & Spiritumfanâum, unum folum verum, unum «ternum Deum poftulantes vice Chrifti pro Chrifto, ab archiepifeopis, & epiteopis, abbatibus, & priotibus, & tam cathedraliüm quam conventuaiium ecclefiarum capitulis, dc clericis univertis, nec non civitatibus, villis, & oppidis, competentem numerum bellatorum cum expenfis ad triennium neceflâriis fecundum proprias facultates. Et fi ad hoc, unum quodlibet non fuflècerit, plura conjungantur in unum : quia pro certo speramus, quod perfone non deerunt, fi expenfs non defint : poftulantes hoc ipfum a regibus, & principibus, comitibus, & baronibus, aliifquc magnatibus, qui iorfitan per fe ipfos perfonaliter non accefferint ad obiequium Crucifixi. A civitatibus vero maritimis navale fubfidium pofttt-lamus. Et ne aliis onera gravia fic importabilia imponere videamur, qu* digito noftro movere nolimus : protcftamur veraciter coram Deo, quia quod ab aliis exigimus faciendum, hoc ipfiprompto animo faciemus. Clericis autem ad hoc negotium neceffariis providimus indulgendum, ur, omni contradictione ceflante, beneficiorum fuorum proventus piopter hoc valeant ufquead triennium pignori obligare. Qyia vero fubfidium terrxfanft* multum impediri vel retardari contingeret, fi ante fufccptioncm crucis examinari quemlibet oporteret, an eflet idoneus, & fiifficiens ad bujufmodi votum perlonaliter profequendum : concedimus, ut, regularibus perfonis exceptis, fufeipiant quicumque voluerint fignum crucis, ita quod, cum urgens neceffitas aut evidens militas pullulaverit, votum ipium de mandato apoftolico poftit commutari, aut redimi, vel differri. Et propter eamdem caufam, rcmifliones dc indulgentias haftenus a nobis cooceflas in Hifpaniam contra Mauros, vel contra here*ticos in Provinciam, revocamus.* maxime cum illis conceflie fuerint ad tempus, quod jam ex toto prscterilt ; & illis, ob caufam que iatn ex majore parte ccftavit; utroque negotio per Dei gratiam adeo prove&o, ut vehementem inftantiam nou requirat ; dc fi forte requireret, not ingruenti neceffitati refpicere curaremus : Concedimus tamen, ur hujufmodi remiftiones dtindulgenti* apud Provinciales remaneant & Hifpanoc;

Ceteram quia curlarii dc piratx nimis impediunt,

ANNO CHRIùH 111).

diunt fobfidium terna fanftx capiendo, fpoliando tradcumes ad illam » & revertentes ab illa; nos eos, fic principales adjutores & fauteres eorum, excommunicationis vinculo innodamus: fub intimatione anathematis inhibentes, ne quis cum cis fcienter communicet in aliquo venditionis vel emptionis traftatu; & injungentes rectoribus civitatum, fit locorum luorum, ut eos ab hac iniquitate revocent & compefcant. Alioquin, quia nolle perturbare perveribs nihil eft aliud quam fovere, ncc caret icrupulo focietatis occulis qui manifefto facinori jiefinit obviare, nec in perfonas & terras eorum feveritatem eccleftafticam curabimus exercere, cum tales, non minus quam Saraceni, adverfentur nomini Chriftiano. Innovamus prztcrea excommunicationis fententiam in Laterancnfi concilio promulgatam adverfus eos qui Saracenis arma, ferrum, & tignamina deferunt galearum, quique in piraticis Saracenorum navibus curam gubernationis exercent: eofque rerum fuarum privatione mulâari, fic capientium fervos, fi capti fuerint, fore cenfemtis, prscipientes, ut per omnes urbes maritimas diebus Dominicis fic fcftivis hujuimodi fententia publice innovetur.

Concilium Litrranenfe tub Akxan d>o m. Can. <.

Verum cum longe plus de Divina clementia, quam dc humana potentia confidere debeamus. oportet nos in tali confliftu non tam cor{^oralibus armis quam fpiritualibus dimicare. deoque ftatuimus, fic mandamus, ut lingulis menfibus fcmel fiat generalis proceflio ftvifum virorum, ac fcorfum, ubi fieri poterit, mulierum, in humilitate mentis fic corpoHs cum devota orationum inftantia poftulantium, ut mifericors Deus auferat hoc a nobis confufionis opprobrium, liberando terram illam, in qua univerfa redemptionis noflrx facramenta piiregit, de manibus paganorum, reftituendo eam ad laudem ôc gloriam nominis fui fandi populo Chriftiano, provifo prudenter ubi femper in ipfa proccftione verbum falutifetae crucis cum diligenti exhortatione populo proponatur. Orationi vero jejunium fic eleemofyna conjungantur, ut his quafi alis facilius fic celerius ipfa volet oratio ad piiitimas aures Dei, qui nos clementer exaudiat in tempore opportuno. Singulis quoque diebus intra Miflarum folemnia, poft pacis ofculum, cum jam pro peccatis Mundi offerenda vel fumenda eft hofli* falutaris, omnes tam viri quam mulieres humiliter profternantur ad terram, fic a clericis Pfalmus ille, *Dens venerunt gentes in hereditatem tuam*, alta voce cantetur: quo cum hoc verfu finito, *Exurgat Dent & diflipentur inimici ejut, & fugiunt a facie ejut qui oderunt eum:* facerdos qui celebrat, orationem iftam fuper altare decantet alta voce. *

Pialm. ... P/tlm. ty.

Deus qui admirabili providentia cuofta difponis, te fuppliciter exoramus, ut terram, quam unigenitus Filius tuus proprio (anguine confeciavit, dc manibus inimicorum crucis eripiens, reftituas cultui Chriftiano, vota fidelium adejus liberationem initantium mifericorditer dirigendo in viam falutis rternx. Per eumdem Dominum noftrum Jefum Chriftum Filium tuum, qui, &c.

In illis autem ecclefiis, in quibus conveniet proceflio generalis, truncus concavus ftatuatur tribus clavibus contignatus, una penes honeftum presbyterum, ali* penes devotum laicum, fic terti* penes «liquem regularem fideliter confervandis, in quo clerici, fic laici, viri, fic mulieres, ckemolynas fuas ponam iu terrx lanfta Afubtidiuln convertendas, iecundum difpofitionem eorum, quibus hsc fuerit folicitudo conunifla. Porro fuper proceflu & tranfitu modefto & ordinato, congtuo loco & tempore, lacienda, nondum oportet aliquid diffinire, donec exercitus Domini cruce lignetur. Sed tunc penlatis undique circumftantiis, quscumque viderimus opportuna, de prudentum virorum confilio flatuamus. Ad hsc igitur exequenda dileftos filios de Saicm, & quondam de Novo caftro abbates, & G decanum Spirenfem, fic przpofitutn Auguftenfem, viros utique probats honeftatis & fidet deputamus, qui adfeitis fecum viris providis & honeftis, authoritate noftra ftatuant fit difponanr qurcumque ad hoc negotium premovendum viderint expedire, facientes qux ftatuerint in lingulis dicecefibus per viros idoneos ad hoc fpecialiter deputatos fideliter fic folicireprocurari. Quocirca univertitatem veftram rogamus, monemus, fic obfecramus in Domino, per apoftolica vobis feripta mandantes, fic in virtute Spiritus fanât injungentes, quatenus eis pro Chrifto legatione fungentibus tales vos exhibere curetis, neceflaria mintflrantes eifdem, quod per vos fic in vobis frudum faciant exoptatum.

In eodem modo per Magdcburgenfem ficBremenfem provincias.

In eodem modo, per Colonicnfem provinCciam.

In codçm modo per Saltxburgenfem provinciam.

In codlm modo perTreverenfemprovinciam.

In eodem modo p<r Poloniam.

In eodem modo per Sueviam.

In eodem modo perLundenfem provinciam.

In eodçm modo per Angliam.

In eodem modo per Tufciam.

In eodem modo per Hiberniam.

In eodem modo per Norvegiam.

In eodem modo univerfis per regnum Francix conftitutis.

In eodem modo per Scotiam.

In eodem modo per Sardiniam.

In eodem modo per Dalmatiam.

In eodem modo per Ravennatem, Mediolanenfem, Januenfem provincias conftitutis.

In eodem modo per Marchiam Anconita* nam.

In eodem modo per Hungarians.

In eodem modo, Pragenti arebiepifeopo, fit abbatibus, prioribus, fic univerfis Chrifti fidelibus per Bohemiam conftitutis.

In eodem modo per Calabriam.

ARC HIEPISCOPO, ET EPISCOPIS, ubbutibus, & prioribus per Vimnenfem provinciam conflitutit.

Vineam Domini fabbxoth multiformes moliuntur beftix demoliri, quarum incurfus adeo invaluit contra ipfam, ut ex parte non modica pro vitibus fpinxfuccrcverinr, fic, quod gementes referimus, ipfx jam vires proferant pro uva labrufcam, infeftx multipliciter fit corruptx. Illius ergo teftimonium invocamus, qui teftis eft in exto fidelis * quod inter omnia defiderabilia cordis ncftri duo in hoc fxculo principaliter affrétamus.- ut ad recuperationem videlicet terrx fanda, ac reformationem univerfalis ecclefix, valeamus intendere cum effrfiu. Quorum utrumque tantam requirit provitionis inftan-

Ex KfeAo taaoccMi· lib *

'.'.JT* A*****"» 01 ·Mψ* gratvi te grandi periculoul-
CHRJSTI diflieulari oxqueat veFftfIcrri. Uode fup-
. plicatiooes a lacrymas frequMter effudimus co*
ram Deo, humiliter obfecrantcs, quatenus fuper his fuum beneplacitum revelaret, fpiraret affrâum, accenderet defiderium, & propofitum confirmaret, facultatem a opportunitatem proflando ad ea falubriter exequenda. Quapropter habito fuper bis cum fratribus noftris à aliis viris prodentibus frequenti ac diligenti traâatu, prout tanti follicitudo propofiti exigebat, hoc tandem ad exequendum pratdida de ipforum confilio providimus faciendum, ut quia hire univerforum fidelium communem ftatum refpiciunt, generate concilium juxta prifeam fandorum'patrum confuetudinem convocemus, propter lucra fotummodo animarum opportuno tempore celebrandum : in quo ad extirpanda vitia, & plantandas virtutes, corrigendos cxcefliu, & reformandos mores, eliminandas hrrefes, ad roborandam fidem, ibpiendas difeordias, & fla biliendam pacem, comprimendas oppreffiones, & libertatem fovendam, inducendos principes & populos Chriftianos ad fuccurfum & fubfidium terras fanâs a clericis quam a laicis impendendum, cum ceteris quae longum eflet per Angola numerare, provideftatuanturinviolabiliterobfervanda. Circa praelatos & fubditos regulares & faculanes quaecumque de ipfius approbatioue concilii vifa fuerint expediri ad laudem & jgioriam nominis ejus, remedium & lalutemani-C marum noftrarum, ac profeAum dc utilitatem populi Chriftiani. Quia vero ante biennium, univerfale non poffet concilium commode con* gregari: difpofuimus intérim per-jÿros prudentes in fingulis provinciis plenius ïïpiorare qu* apoftolicas provifionis limam expofeunt, te promittere viros idoneos ad terro fanAe negotium procurandum: ut, fi exigenteneceflitatefacrurn concilium approbaverit, nos perfonaliter ipfum negotium effumamus efficacius promovendum. Credentes igitur hoc falutare propofitum ab illo defeendete, a quo eft omne datum dptimum, te omne donum perfeâum, univerfitati veftrx per apoftolica feripta pracipimus, quatenus vos taliter praeparetis, quod a profentis1^
It' Dominice Incarnationis milleumo ducentefimo tertiodecimo anno ufque ad duos annos te dimidium, profixis vobis pro termino Kalendis Novembris, noftro vosconfpeâui profentetiscum modeftia & cautela: ita quod in veftra provincia unus vel duo de fufiraganeis valeant epifeo* pis remanere pro Chriftianitatis minifteriis exercendis, & tam ilii, quam alii, qui canonica forte propeditione detenti perfonaliter venire ne. quiverint, idoneos pro fe dirigant rcfponfales, Crfonanun te eve&ionum mediocritate, quam
CotKiBum ateranenfe concilium definivit, ut nullus o-
LanraMnfe mnino plures, quivis autem pauciores adducere
dro ni*o- iecum 1^fat, MC quifquam fuperfluas faciat te p
' pompofas, fed neceffarias tantum & moderatas expenfas, oftendendo fe aâu te habitu verum Chrifti cultorem ; cum non fteculoris applaufus, fed fpiritualtt profedus in boc fit negotio requirendus. Injungatis amem vos, fratres archiepifcopi te epifeopi, ex pane noftra univerfis ecclefiarum capttulie, non iulum cathedralium, fed etiam aliarum, ut propofitum, vel decanum, aut alios viros idoneos, ad concilium pro fe mittant, cum nonnulla fint in ipfo traftanda, qun fpecialiter ad ecclefiarum capitula pertinebunt. Interim vero te per vos ipfos, &per alios viros prodentes, onirofa fubcilitcr inqui-

Aratis, quae corrCttionis aut reformationi* Audiol ANNO
indigere videpttfr, & ea fideliter, cooftribcntes, CHRISn
ad *lacti* concilii perferatis examen, circa fub· ▮»·»·
ventionem neeefTariam terro fanAn, ubi Deus rex nofter ante facula falutem in medio terro dignatus eft operari, opem te operam efficaciter impenfuri, affiftendo fideliter te prudenter iis quos deputavimus ad hoc negotium fpccialiter procurandum. Nullus itaque fe fallaciter excufando ab exeeutione tam fanât operis fubtrshat, fi canonicam vult effugere ultionem. Nemo diflenfionum obftacula vel itinerum impedimenta caufetur, qua:, Domino faciente fignum in bonum, ex magna jam parte ceflare coeperunt. Nam -|&- quanto imminent majora pcricula, tanto potiora remedia convenit adhiberi : nunquam enim navigabit per atquora qui femper cxpeâat, ut marc non concitet ex fe fluAus.

Datum Laterani xtit. Kal. Maji, pontificatus noftri *anno* fextodecimo.

In eodem modo, àrchiepifcopo, & epifeopis, abbatibus, prioribus per Moguntinam provinciam conftitutis.

In eodem modo per Bremenfem provinciam conftitutis.

In eodem modo per Gegnenenfem provinciam conftitutis.

In eodem modo per Saltzburgenfem provinciam conftitutis.

In eodem modo per Treverenfem provinciam conftitutis.

In eodem modo per M.igdcburgcnfem provinciam conftitutis.

In eodem modo per Colonienfem provinciam conftitutis.

In eodem modo per Cyprum.

In eodem modo per Eooracenfem provinciam conftitutis.

In eodem modo per Tarantafienfem provinciam conftituti*.

In eodem modo per Dublinenfem.

In eodem modo per U| falenfem.

In eodem modo per Ebreduoenfem.

In eodem modo, Catholico, archiepifcopis & epifeopis, necnon abbatibus per Armeniam.

In eodem modo per Cafellenfem provinciam.

In eodem modo, àrchiepifcopo & epifeopis per Yraclienfcm provinciam c.nftitutts.

In eodem modo, àrchiepifcopo & epifeopis per Athenienfem provinciam conftituti*.

In eodem modo àrchiepifcopo & epifeopis per TheiTaloniccnfem provinciam conftitutis.

In eodem modo àrchiepifcopo & epifeopis per Lariflênfcm provinciam conftitutis.

In eodem modo àrchiepifcopo & epifeopis per Patraccnfcm provinciam conftitutis.

In eodem modo àrchiepifcopo & epifeopi* per Cretenfem provinciam.

In eodem modo àrchiepifcopo te epifeopis per Tuamenfem provinciam.

In eodem modo àrchiepifcopo & epifeopis per Tarantafienfem provinciam

In eodem modo epifeopo Pragenfi.

In eodem modo àrchiepifcopo dc epifeopis per Lundenfcm provinciam.

In eodem modo àrchiepifcopo teepifeopis pet Strigonienfem provinciam.

In eodem modo àrchiepifcopo be epifeopis per Calaritanam provinciam.

In eodem modo àrchiepifcopo te epifeopis per Vicnncnfem provinciam.

In eodem modo archiepifeopo dcepifeopi»per Andrinopolitanam provinciam.
In eodem mudo epifeopis per Scotiam.
In eodem modo archiepifeopo dc epifeopis per Lugdunenfem provinciam.
In eodem modo cpilcopo flegenfi.
In etsdem modo· archiepifeopo Maramtano.
In eodem modo archiepifeopo Gertenfi.
Io eodem modo archiepifeopo Miditcnfi.
In eodem modo archiepifeopo dc epifeopis per Aquenlem.
In eodem modo archiepifeopo dc epifeopis per Antivarenlcm.
In eodem modo archiepifeopo & epifeopis per Macreufem.
In eodem modo epifeopis per Tufeiam, dc B marchiam Anconitanam, dc ducatum Spoteti , conftitutis.
In .eodem modo archiepifeopo dc epifeopis per Ncupraienfem.
In eodem modo archiepifeopo dc epifeopis per Mettpolitanam.
In eodem modo archiepifeopo Bc epifeopis , abbatibus, prioribus, per Pifanam.
In eodem modo archiepifeopo 4c *epifeopis* per Trinopolitanam.
In eodem modo archiepifeopo Bc epifeopis per Verificnfem.
Io eodem modo archiepifeopo Bc epifeopis per Tyrcnfem.
In eodem modo archiepifeopo Bc epifeopis per Philippenfem.
In eodem modo per Armacanam provinciam conftitutis.
In eodem modo per Apuliam, dc Terram Laboris.
In eodem modo per Calabriam.
In eodem modo per Siciliam.
Ia eodem modo per Ratcnnatenfem.
In eodem mono per Ra^uficnfem provinciam.
In eodem modo per Mediolanenfem.
In eodem modo per Arclatcnfem.
In eodem modo per Narbonenfem.
In eodem modo per lodienfem.
In eodem modo per IdroGeniem.
In eodem modo per Januenfcm.
Io eodem modo per Bifunrioam.
In eodem modo per Arborcniem.
In eodem modo per Aquiicienfem.
In eodem modo per Bulgarian) & BUchihn .
In eodem modo per Gantuarjcalcm.
In eodem modo per Spalaiinam.
In eodem modo per Gradcufem.
In eodem modo per Turritanam.
In eodem modo archiepifeopo, & epifeopis, abbatibus, pHoribui, pct Tarr,çrin<nfem.
In codent modo archiepifeopo Λ epifeopis , abbatibus, prioribus, per Toletanam.
In eodem modo archiepifcopo dc epifeopis ,E abbatibus, prioribus, per Bracarcnfem.
In eodem modo archiepifeopo & epifeopis , abbatibus, prioribus, per Compoftellanam.
In eodem modo archiepifeopo & epifeopis per Carinthienfem.
In aodem modo archiepifeopo & epiicopis per Naxarenfem.
In eodem modo archiepifeopis & epifeopis , & abbatüxu, tam Latinis quam Greets , per Coaftantinopolitanam provinciam.
In eodem modo epifeopo Crotonenfi.
In eodem modo , iUuftri Conftantipolitano imperatori.· Vineam Domini fabaoth, ufqueEx A fe fluâus.- poftea ponitur bec clwfula. Cum ergo decet &-expediat ut tua imperialis fublimitas ad iynodum tam folennem nuncios dirigat fpeciaks; lerenitatem tuam monemus , & exhortamur in Domino attentius, quatenus praefcripto termino, vita comite, viros idoneos dirigere non poflponas, per quos tue nobis aperias beneplacùum voluntatis .' quia , quantum cum honeftate poterimus, ad tuum libenter & efficaciter intenuemus commodum & honorem.
Datum, BTc.
In eodem modo iiluftri regi Cypri.
In eodem modo regi Norvati*.
In eodem modo regi Goriaiar.
In eodem modo regi Ltunbriomfi
In eodem modo regi Cooaccin.
>In eodem modo regi Mindicnfi·
in eodem modo regi Svecis,
In codam modo, regi Aragonum: Navans,, Caftclls, Legionenft, rortugalknfi regibus , ita quod cuilibet per fe.
In eodem modo, magiftro, & fratribus militis templi : Vineam Domini fabaoth, *&c.* ulque Donum perfeâum. Univerfir archtepifeopis, fic epifeopis dc aliis ecciefiarum praelatis per univerfas fere Ghriftiaoofum provincias conftitutis, per apoftolica feriptji praecipimus dc mandamus, utleipfos taliter preparent, *tfc.* verbis competenter mutatis ufque, Requirendus. Injungant etiam ar> pchiepifcopt & epifeopi cx parte noftra univerfis V ecciefiarumcapi"tulisi *&c.* ufque, Flu&us. Cutn in hoc generali concilio fmt multa tra&anda ,* qu* ad ftatum veftri ordinis pertinebunt : decet & expedit, nt ad idem concilium viros idoneos deftinetis, qui negotia .veftra debeant fideliter procurare.
In eodem modo, magiftro & fratribus hofpitalis Hierofolymitani.
In eodem modo, capitulo Conftantinopolitano: Vincam Domini fabaoth, *&t.* ufque, Cum modeftia dc cautela. Qui vero canonica forte prepeditione detenti, pcrfoualiter venire nequiverint, idoneos pro fe diligant refponfitles, nec quifquam fupcrfiuas, £Tc. ufque, Requirendus . p!deoque diferetioni veftr* per apoftolica feripta mandamus, quatenus ei, qui authors Deo ConftantinopolitaiME ecclefi* pr*fidebit , ex parte noftra qu* pnemifla funt fideliter nuncietis, ut & ipfe juxta prifeam formam noftro fe confpeAui reprnfentet ; nihilominus de collegio veftro viros idoneos piro vobis ad hoc factum concilium tranfmifluri, cum nonnulla fint in ipfo traftanda, quas fpecialiter ad ecciefiarum capitula pertinebunt. Interim vero per vos ipfix , & alios viros prudentes, Bfe. ufque, Perferatis examen. Nullus itaque *£e*fallaciter, dfe. ufque, Ex fe ftufeus.
Datum, *ifc.*
In eodem modo archiepifeopo, & epifeopis, abbatibus, prioribus, per Lundenfemprovinciam; Vineam Domini, ufque, Ex fe fluftus.
Datum, *tft.*
In eodem modo archiepifeopo, & epifeopis & abbatibus, prioribus, per Ssnoncnfem
In eodem modo per Rothomageiuem provinciam.
In eodem modo per Biturfecnfem provinciam.
In eodem modo per Remenfem provinciam.
In eodem modo perTarentnfem provinciam.
In eodem modo per Burdigalentan provinciam.
In eodem fete modo Philippo iHuftri regi Fran-

/

imw Ï Fr»eceren*; Vincam Domini fabaoth, Bte. uf-A
CHKOTI 8®*» E* fe ftuAus. Cum ergo deceat dc apediat, cTc. ufque, Commodum & honorem.

Io eodem fere modo, abbati & conventuiCiftercienfis ordinis: Vineam Domini fabaoth, *tft.* ufque, Ex fe fluAus. Cum igitur boc in generali concilio, dfc.. ufque, Procurare.

Datum, *&c.*

In eodem modo abbati & conventui Prxmonftratenfi.

Datum, êfc.

ARCHIEPISCOPIS, EPISCOPIS,

Mafibttt, prioribnt, ctttrifyw cltricit per regnum Frenem conflittitii.

Ex restfto innoremii iii. i.K.tp. **Olum** & fanAum propofitum, quod de fubventione terrx fanA* pro communi utilitate Deo infpirante concepimus, & perducere fatagimus ad efteAum, ex generalibus litteris poteritis advertere manifefte. Ad hoc igitur falutare propofitum exequendum, dileAum noftrum R. tituli fanâi Stephani in Gelio monte, presbyterum cardinalem, apoftolic* fedis legatum, virum utique probat* honeftatis dc fidei deftinamus, merito fu* probitatis fpeciali gratia nobis acceptum: per apoftolica vobis feripta mandantes, quatenus cum vice noftra, immo potius vice Chrifti, devote fufeipere ac honefte traAare curetis, ipfiusfalubribusmonitis demandatis humiliter intendentes; pnefertim in iis que pertinent ad fubfidium *terne*fanâ*. Nos enim, quod fuper his & aliis 2d fu* legationis officium pertinentibus provida deliberatione ftatuerit, praecipimus inviolabiliter obfervari: concedentes eidem, ut evellat dc deftruat, cdificet atque plantet, qua; fibi evellenda & deftruenda, xdmeanda occurrerint fic plantanda.

Datum, ÿc.

Rekrto tituli S. Sttpbtni in Cnlio mnu/v, *prt-iLytero tnrdinnlif nptfioiittt ftiit* kga/e.

Ex ftgeAo InaoctatU *Hl.* liK f<. T TΓ efficacius poflis intendere ad fubfidium terre fande, prefentium tibi auAoritate concedimus, ut iis, qui ad tuam vocationem devote convenerint ad audiendum verbum falutifenc crucis, de injunAis fibi poenitentiis vice noftra certam valeas indulgentiam impertiri. De torneameniis autem hoc tibi duximus concedendum, ut de virorum prudentum confilio falubriter ftudeas quod ten* fanA* utilitati fecundum Deum videris expedire.

Datum, *&c.*

ILLUSTRI REGI FRANCORUM.

Ex regeflo fano»tuli Ut. lib. >*l.* **QUam** fincerum dileAionis affeAum erga te ac filium tuum dcregnum Franci* habeamus, novit ille qui teftis eft in ccelo fidelis, cujus fuper hoc teftimonium fecure poffimus invocare. Adeo quippe regni tui exaltationem diligimus, privilégiera femper opera commendantes que proccflcrunt de ipfo: quodxquanimius, ecclefi* Roman*, quam ipfi regno, fuftineremus magnum aliquid adverfitatis accidere, cum facilius hxc quam illud ab imminenti poflet periculo liberari. Ut ergo fuper hoc amplius fecurus reddaris dc certus, mittimus ad tuam regalem pnefentiam dileAum filium noftrum R. tituli S.Stephani in C*lio monte presbyterum cardinalem, apoftolic* fedis legatum, virum utique probat* honeftatis & fidei, qui ca, qu* plenius accepit a nobis, expedhus tibi referat vivλ voce; fercnitatem tuam monentes, & cxhortantes in Domino, quatenus eum recipias, & honefle pertrades, ipfius acquiekcndo falubribus monitis dc confiliis propter Deum. Christi

Datum, *&c.*

In eodem modo, nobili viro Ludovico' cariffimi in Chrifto filii noftri Philippi regis Francorum illuAris primogenito.

In eodem modo, nobili mulieri Blancs uxori nobilis viri Ludovici in Chrifto filii noftri illuftris regis Francorum primogeniti.

PATRIARCHA ALEXANDRINO.

'Ti **E**X litteris quas aliquoties tua nobis fraternitas deftinavit, & aliis quoque indiciis, cognovimus evidenter, te non folum ad facrofanAsm Romanam ecclefiam matrem tuam, verum etiam ad perionam noftram fpecialiter devotionem habere debitam & devotam. Propter quod habentes te in vifceribus caritatis, tibi compatimur in tribulationibus quas pateris & prefluris: quamquam & tibi & nobis fit in eis potius gloriandum. cum id quod in pnefenti eft momentaneum & leve tribulationis hujufinodi, fupra modum in fiiblimitate pondus astern* glori* operetur, nec fint condign* pafiiones hujus temporis ad futuram gloriam revelandam in illis qui pro Chrifti nomine patiuntur. Propter quod Apoftolus fibi placebat in infirmitatibus luis, in contumeliis, io neceffitatibus, in perfecutionibus, & anguftiis quas fuftinebat pro Chrifto, & cum infirmabatur, tunc maxime potens ctat: *fciens* quod virtus in infirmitate perficitur, & quod hcet per eam homo corrumpatur exterior, interior tamen per eamdem jugiter renovatur. Timentibus enim Deum omnia cooperantur in bonum; qui fuos non folum de tribulationibus anguftia liberat, fed etiam in ipfa tribulatione dilatat: ut quafi meridianus fulgor corfugat *cis ad vefperam*, &, cum fe confumpimputaverint, ut Lucifer oriantur. Benedicas igitur Deo dc Patri Domini noftri Jefi» Chrifti, qui te in omni benedictione fpirituali fecundum grati* fu* divitias benedixit, dc, ut effet immaculatus in confpeAu ipfius, dedit tibi ut non folum credas in Ghriflum, fed ut proChrifto etiam patiaris. Porta ergo, cariflimefrater, incorpore tuoftigmata Jelu Chrifti, per quem mundus tibi crucifixus eft, βι tu mundo: flabilis efto, dc adverfus mundanas adveriitates immobilis, abundans in opere Dei, femper fciens quod labor tuus non eft inanis in Domino: dc ficut in te Chrifti pafliooes abundant, ita dc per Chriftum abunder confolatio tua, qui te fupra id quod potes non patietur tentari, fed faciet in ipfa tentatione proventum, ut valeas fuftinere.- cum jam ipfo docente didiceris, in quibus es effe cum Apoftolo frias fatiari, fcias dc efurire, dc abundare, dc penuriam pati, ac poflis io eo qui te contonat, omnia tolerare. Fideles quoque ab infidelibus io captivitate detentes fedulis exhortationibus corrobora dc confirma, ne deficiant in tribulationibus fuis, fed cogitantes in luAu viAoriam, dc praemium in labore, bonum certamen certare non definant, dc fidem fervaodo curium feliciter confummare, ut de reliquo coronam juftiti* merito valeant cxpeAare, quam reddet eis in illa die Dominus juftus judex: feientes quod nos ad liberationem eorum, ftudium diligens dc operiun efficacem, fi de-

E* rtgrfte ,p.,,·

77^7"f' defuper datum foerit, fatagimm adhibere A
Denique ad tuam duximus notitiam perferendum, quod cum inter omnia defiderabilia cordis noAri duo in hoc fzculo principaliter afieâcœus, ut ad recuperationem videlicet terne fanâs, ac reformationem univerfalis ecclefia rakamus intendere cum efieftu : hoc, ad exeouendum prsdiâa, de fratrum noftrorum confilio providimus faciendum, utfcihcet, quia hac univeriorum fidelium communem flatum refpiciunt, generale concilium iuxta prifeam fandorum patrum confuctudinem convocemus opportuno tempore celebrandum: in quo ad extirpanda vitia, & plantandas virtutes, corrigendos excelTus, & reformandos mores, eliminandas hzrefes, *tx* roborandam fidem, fopiendas dikordias, B &Iftabiliendam pacem, comprimendas opprefliones, & libertatem fovendam, inducendos principes & populos Chrirtiancs. ad fticcurfum & fubfidium terrs fanftz tam a clericis quam laicis impendendum, cum exterisquz longum effet per finguh numerare, provide ftatuantur inviolabiliter obfervanda, circa prslatos & fubditos, regulares & fzculares, ad Divini nominis gloriam & honorem, remedium & falutem animarum roftrarum, ac profeAum & utilitatem populi Chrifliani : patriarchis, archiepifcopis, & epifeopis, per univerfas fere Chriftiarorum provincias conititutis per fcripta noftra mandantes, «r fe taliter ftudeant przparare, quod a przfentis Dominies incarnationis milleGmo ducentcfimo C tertiodecimo anno, ufque ad duos annos & di midium, pnrfixis fibi pro termino Kalendis Novembris, noftro fe confpcâui reprzfente.it cum modeftia fit cautela: ira quod qui canonica forne ptspeditione detenti, perfonaliter venire nequiverint, aut remanferint pro Chriftianis minifteriis exercendis, idoneos, per fe dirigant refponfales. Qpia igitur in tanto negotio tuarndefiderannis habere przfentiam, fraternitatem tuam rogamus diftridius & monemus, per apoftoliea tibi fcripta mandantes, quatenus fi fieri poterit, perfonaliter ad przfentiam noftram accedas termino fupralcripto : quod fi forfan venire nequiveris, ialtem aliquem virnm idoneum pro te ad concilium mittere nonpoftponas. Turgemus, denique, venerabilis frater in Chrifto, tuarum nobis apud juftirtimum judicem & piiifimum patrem orationum impertire fuffragium, quo plurimum indigemus.

ALBERTO HIEROSOLYMITANO PATR1ARcba, eppflottc<e /edis legato.

Ex rrgeilo Innocenni ut. 1. is. °i' s4" "Dlurn & fandum propofitum, quod dc fub- 1 ventione terrz fanÂz, pro communi falute> Deo infpirante concepimus, & perducerefatagimus ad effeftum, ex geuetalibus litteris ad univerfas pene Chriftianorum provincias dellinalis, quarum tibi tranferiptadirigimus, intelliges manifefte fuper quo, tanto pleniori gaudiohi-E larefees, quanto profecto id ardentiori *defiderio* affeclafti. Ne vero deteftabilis converlatio quorumdam inhabitantium terram ipfam, hujus falutaris executionem propofiti aut impediat aut retardet, cum Deus fuis nefandis operibus non ad indulgentiam provocant, fed ad iram: cariffimam nobis tuz fraternitatis prudentiam obiceramus in Domino, quatenus mote prudentis medici ad lethalem eoruQp plagem curandam diverfis experimentis utaris, eolqtie Audeas ad veram pœniienriam revocare, fi forte falubribus acquiefeendo confiliis, Divinat virtutis accipiant medicinam, per quam Divins fentiaut tnedicins virtutem. Licet autem dura Saracenorum perfidia non confoeverir humilibus Chrifliano- ^7,,,. rum jrecibus emolliri : ut tamen ille noftram humilitatem rtfpiciat, qui fupertws refiftit, humilRxu vero dat gratiam, de virorum prudentum confilio, Divinum pis oculis timorem habentium, Soldanum Damaici & Babylonis, qui hereditatem Chrifti delinet occupatam, apofto licis providimus litteris humiliter przmonendum, Is. fecundum formam quam in ipfis litteris videbis exprefiam. Nam dc difpofitionibus noftris auditis, nus utinam eum portent omnino latere fortifie omnipotens Deus fuum in eum terrorem immittet, dc benigne rogatus oftendet facere fe fpontaneum, quod dure compulfus failurum fe putaret invitum. Unde volumus, Ac mandamus, quatenus cum nunciis noftris viros providos, & fideles ad cum facias deftinari, qui apud ipfum, noftrum Audeant promovere mandatum. Interim autem cariifimum in Chtrifto filium noftrum I. Hierofolymitanum regem illuftrem, & tam hofpitalis quam militis templi fratres, cum peregrinis pariter & indigenis, ad defenfionem & cuftodiam hujus terre prudenter moneas, & inducas, ne (quod avertat Dominus) ei quidquam adverfi valeat evenire, Divino temper auxilio invocato. Quia vero tuam nobis przfentiam ad hoc falutare propofitum exequendum valde credimus neceflariam, immo quam maxime fruftuofam: fraternitatem tuam rogandam duximus & monendam, per apofloli lica tibi fcripta mandantes, quatenus, n videris porte fieri abfque gravi difpendio terre fanilz, prefixum ad univerfale concilium celebrandum, quam cito poteris, fatagas prsvenire terminum, ducens aliquoj viros tecum in confilio providos, & m commiito fideles, qui plene noverint circumftantias caufarum fic tenim, temporum & locorum; quibus utiidique circumfpeftis ad deliberationem hereditatis Dominiez utjlics intendere valeamus. Tu denique venerabilis frater in Chrifto, tuarum nobis, !u* ilirtimum judicem & piiifimum patrem, oratio num impertire fuffragium, quo plurimum indigemus,

Sermo I.

INNOCENTII PAPÆ III.

In concilio generaliLateranenfihabitui.

Defiderio defideravi hoc pafcka manducare vokijl cum, uutequam patiir, id efl, unte^uam mortar. Luce 22.

/*XUia mihi vivere Chriftus eft, & mori fuerum, uon abnuo, fi difpofitum eft a Deo, bibere calittm partionis, five pro defenfione fidei catholicae, five pro fubfidio terrs fanâs, live pro flatu ecclefiafticz libertatis, mihi fuerit propinatus: quamquamdefiderem in carne permanere, donec confummetur opus inczptum. Vcruntamen non mea, fed Dei voluntas fiat. Et ideo dixi vobis. *Dtfderio Jefideravi hoc pafcba manducare vohifcum, antequam patiar.* BhiUfp. «. Multa funt & varia hominum defidcria: quis ea fufficit explicare? Omnia tamen reduci pofiunt ad duo, fpirittiale videlicet & carnale: fpirituale, quod de czlefiibus & sternis; cjrnale vero, de temporalibus fic terrenis. De ifto propheta dicit in pfalmo : *Concupivit enima mea* T/el. dcj>.

AXNO CHRISTI

defidtrare jufiflcmienei fuas in omni tempore. Et Afferia me liberetis. Ego enim, que folebam effe domina gentium, modo faaa fum fub tributo : que folebam efle plena populo , modo feJeo quaG foil. Fi»< *Sic» indent, eo quod* wi *fint qui veniant ad folcmnitattm:* fa&i funt hoftes ejus in capite : loca fanâa profanata funt univerfa, & fepulchrum Domini eft inglorium, quod folebat efle gloriofum. Ubi colebatur unigenitus Dei filius Jefus Chriflus, modo colitur Alius perditionis Machomettus . Infultant mihi filii alieni, fic improperant lignum crucis , dicentes : Confidebas in ligno : ecce nunc adjuvet , fi poteft . O quantus pudor, quanta confufio, quantum opprobrium, quod filii ancillx, viliflimi Agareni , detinent matrem noftram , matrem univerforum fidelium ancillatam ! illam utique de qua dicit Pfalmifta : *Mater Sion dicet : Homo , & homo natas eft in ea, & ipfe fundavit eam Altiffimut* : ubi Deus rex nofter ante fecula falutem in medio terne dignatus eft operari. Quid itaque faciemus ? Ecce ego, dilefti fratres, totum me vobis committo, totum me vobis expono , paratus juxta confiliunl veftrum, fr videritis expedire , perfonalem fubire laborem, & tranfire ad reges, & principes, & populos, & nationes.* adhuc autem & ultra, fi clamore valido eos valeam excitare, ut furgant ad Domini prxlium prsliandum , & vindicandam injuriam crucifixi, qui pro peccatis noftris Ccjeâus eft de terra, & de fede fua, quam fan* guine comparavit , & in qua univerfa redemptionis noflrs facramenta peregit. Quidquid tamen egerint alii , nos facerdotes Domini hoc negotium fpecialiter aflumamus, fubvenientes dc fuccurrentes , in perfonis & rebus , neceflitatibus terrae fandae : ita quod nullus omnino remaneat, qui non fit particeps tanti operis, ne fit expers tantae mercedis. Nam & olim in fitnili cafu per facerdotes fecit Deus falutem in Ifraçl, quando per Macchabsos , utique facerdotes, filios Mathatis , liberavit Jerufalem & templum de manibus impiorum. De fpirituali vero tranficu Dominus ad virum veftitum lineis, habentem atramentarium feriptoris ad renes : *Tranfi per mediam civita'em, & figna Than fuper fronte/ virorum nentium atone dolentium fuper cunilit ebominotionibut qua funt tn medio ejus.* Deinde dixit fex viris habentibus vafa interitus in manibus fuis.* *Tranfite per civitatem, fequentes eum , Ô" percutite omnem , fuper quem non inveneriti/ Tbau. Nemini pareat oculut vefter, tt « fcnHuorio meo incipite.* Vir veflitus lineis, habens atramentarium feriptoris ad renes ejus, is debet efle qui loquatur, vir virtutibus virens, qualis erat ille de quo dicit feriptura : *Pir erat in terra Hat nomine Job , & erat vir ifte fimplex, & retint, ac timent Deum , & recedent a malo. Keftitut lineit,* ideft, honeftis moribus, & bonis operibus adornatus . Juxta quod alibi dicitur : *Omni tempore veflimenta tua fint candida, id* eft, opera tua munda. Linum enim munditiam & boneftatefn defignat propter candorem , ad quem per camis macerationem & contritionem perducitur, de quo veftis facerdotalis fiebat in lege. Scriptor autem egregius dc îüpremus Spiritus fanâus eft digitus Dei , quo cripts fuerunt tabule teftamenti. De quo dicit nalmifta : *Lingua mea celamus feriba velociter feribentit. Hujus feriptoris* atramentarium eft donum fcientis.* de quo per calamum lingue, atramentum doârine profertur, & io cordis fuperfcribitur pergameno. In renibus fedes eft defiderii, dc quibus Dominus precipit; Ac-

ANNO cmisn <>. »>·>*·. F/*l· te. Eucb. ». J»b «. Eccl, *' Pf*. «< gmd. »».

*****

^e". *dqfideravcram ftdi: & fruBut ejus dulcis gutturi meo.* De illo dicit Apoflolus; *Defideria cernit fugite, que milstant adtoerjns animam.* Et Mius.* *Dqfiderium malignum longe fac a me.* .Ego autem illius invoco tcftimonium, qui teftis eft in ceto fidelis, quod non carnali, fed fpirituali defiderio defideravi hoc pafcha manducare vobifeum : non propter commoditatem terrenam, aut gloriam temporalem, fed propter reformationem univerfalis ecdefis, ad liberationem po* tiflimum terre fanâe: propter que duo principaliter fit precipue hoc facrum concilium convocavi. Sed forte dicetis.* Qjid eft hoc pafcha quod defideras manducare nobifeum ? Pafcha namque diverfis modis accipitur in feripturis Divinis . Pro die , unde : *.Appropinquavit diet agpmorum , qui dicitur pafeba ;* pro hora , unde ; *Quertadecima ad vefperam pafcha Domini eft* ; pro agno, unde: *Kenit dies agpmorum, quando ntcef fc erat occidi pefebe* ', pro azymo, unde : *Non introierunt pratorium, ut non contaminarentur , fed cmtederunt pafeba* ; pro fefto ,, unde : *Ante diem feftum pafeba, frient Jefut quia venit bora ejut , ut tranfeat dt boc mundo ad Patrem* ; & etiam pro ipio Chrifto, unde: *Pafeba noftrum immolotut eft Cbriftut* . Sane pafcha Hebraice dicitur pbafe, quod eft tranfitus , Grece vero , quod eft pati: quia per paflionesdebemns tranfire ad gloriam , fecundum quod Veritas ipfa dicebat : *Oportebat pati Cbriftum, tf Jk intrare* m *gloriam fuam.* Qui* fi volumus conregnare , oportet & compati : licet non .fint condigne paflìones hujus temporis ad futuram gloriam que revelabitur in nobis. *Hoc pafeba,* quod eft phafe, id eft,* tranfitus, *dqfiderio defideravi mondxaure vobifeum.* De quo in Exodo dicitur: *Comedent ftftinantcr : eft enim pbafe, id eft traufitnt Domini'.* Legitur quippe in libro Regum , & in Paralipomenon apertiflime continetur, quod 18. anno regni Jofie regis rcftauratum eft templum, & celebratum eft phafe, quale non fuit in Ifrael a diebus judicum atque regum. Utinam hec hiftoria , inflantis temporis fit parabola, ut in hoc noflri pontificatus anno >8. templum Domini , quod eft ecclefia , reftauretur, & celebretur phafe, five pafcha, videlicet boc folenne concilium, per quod fiat tranfitus de vitiis ad virtutes, quale revera non fuit fa* Aura in Ifrael a diebuisjudicum atque regum, id eft, a temporibus patrum ûnâorum , atque catholicorum principum, in populo Chriftiano, Deum vidente per fidem. Et ego pro certo fpero in eo qui fuis promittit fidelibus , dicens : *UUcumqm dm vel fret congregati fuerint tn nomine meo, ibi in medio eorum fum:* quia ipfe in medio noftrorum adeft , ad celebrandum hoc pafeba , qui congregati fumus in hac Salvatoris bafilica in nomine Salvatoris, pro his qusc pertinent ad falutem . Triplex autem pafcha five phafe defidero vobifeum celebrare, corporale , fpirituale , sternale : corporale, ut nat tranfitus ad locum , pro miferabili Jerufalem liberanda ', fpirituale , ut fiat tranfitus de flatu ad flatum , pro univerfali ecclefia reformanda ; sternale , ut fiat tranfitus de vita in vitam, yro cslefti gloria obtinenda. De corporali tranfitu clamat ad nos miferabilher *Jerufidem* in Threnis per Jeremiam: *O vot omnet ,* fai *troqfitij per viam, attendite, & videte, fi eft dedor fiuùlit, ficut dolor meut.* Ergo tranfite ad me omnes qui diligitis me, ut a tanta mi-

Cam. ·. Petr. 0. Bed. »1· Zjw. ». 7<μ · λ*». I. 4. X4. »4. i.PeraS.ji. Siatib. II. 7brm. ».

~ anno CHÙISTi ·>■▶. Pfoi· *t· vtfiros accingetis . Et Pfalmifta orabat ad Dominum : *Vre renes meos & cor meum.* Ille igitur habet atramentarium feriptoris , qui per donum icientix fibi a Spiritu fanfto datum defideria carnis cohibet & rellrifcgit, ut in vita non diferepet a doCbina, ne fibfl ipfi dicatur : *Medie» cura te ipfum .' qui ppmuras N» furendum, furaris : qui doces mpsmsrcbaudum , metebaris.* Propterea Veritas Ait : *Sint lumbi vefiri pracinEti, O lucerna ardentes in manibus vtfiris.* Λμ Im. Hinc tranfire praecipitut/per mediam civitatem, & fignare Thau fuper/frontes virorum gementium & dolentium eft ultima littera Hebraici alphabetiexprimens formam Crucis , qualis erat antequam Domino crucifixo Piatus titulum fuperponeret : quam & fanguis agni pofito fuper utrumquelpoftem, & in fuperliminaribus domorum mirifice defignabat. Hqc fignum gerit in fronte,/qui virtutem cnicis oftendit in opere.* ut juita quod dicit Apoftolus: *Crucifigat carnem/fuam cum vitiii β concupifcmtiis :* idemque pum Apoftolo dZ3i.* *Mibiabfit gloriari , nfi isf cruce Dominf nbftri Jefu Cbrifti , per quem mjbi mundus c/Cicifixus efi, & ego mundo .* Tales profeâo dotent & gemunt fupcr cunilis abominationibus, qtue fiunt in medio civitatis : q»ia peccata droximorum frixoria lunt jufto- l rum · *Quis* , inquit Apoftolus , *infirmatur, & rgo infirmor ? quis fcandaiinatur, & tgo non uror?*

v Vir ergo veftitus lineis habens atramentatiuin Jlcriptoris ad renes debet ttanfire per mediam C civitafctn, & fignare Thau fupcr frontes virorum gementium & dolemium fuper eundis abominationibus, qur fiunt inmediocjus: quoniam ftimmus pontifex, qui fuper domum Ifraelcunftitutus eft fpeculator , tranfire debet per univeriam ecclefiam, qu® eft civitas regis magni, JA civitas polita lupra montem, inveftigando & inquirendo merita fingulorum: ne dicant bonum maium, vel malum bonum; ne ponant tenebt.»s lucem , & hicem tenebras ; ne mortificent animas qu® non moriuntur, aut vivificent animas qux non vivunt. Et ideo, ut diftinguat & dtlcernat inter illos & iftos debet fignare Thau fitper frontes virorum & dolentium, quatenus oftendat eos, qui dolent & gemunt fuper abominationibus qux in medio ecclefix perpetrantur, fignatos cfie Thau in frontibus fuis. Tales profefto pro culpa dolent, & pro infamia gemunt fuper abominationibus , qua; fiunt in medio civitatis: quoniam in tantum jam procedit abominatio, quod & infamis eftculpa, & Susb. eft culpa infamia . Unde fi foderimus ftudiofe parietem, ficut prophet® prsrtipitur, videbimus abominationes majores, abominationes peftimas, quas nonnulli exercent in templo. Sex viri habentes vafa interitus unufquiique in manu fua , vos eife debetis viri virtutum: fex quidem propter numeri facramentum , ut perfedi filis in opere, ac fermone : *fenarius enim* numerus eft pcrfcâus, eo quod redditur ex luis partibus aggregatis. Unde fexta die perfecit Deus cxlum & terram, & omnem ornatum eorum. Et cum in plenitudine temporis, fexta veniftet artate, iexta die lub hora fexta , genus redemit humanum. Ideoque fex ultima verba dixit in cruce . Vas interitus, quod tenere debetis in manibus vefttis ad interimendum fceleftos, eft pontificalis auâoritas, quam exercere debetis in opere ad perimendum iniquos , exemplo Pfalmift® di- Pfid. t··· centis : *In matutino interficiebam amnes pte 'f loret terra , ut dsfperderem de civitate Domi-*

A *ai omnes operantet iniquitatem* . Do his vafis alibi dicitur : *Tetendit arcum fuum , & puravit illum, & in eo paravit vafa mortis : fa- ptteu fuos ardentibus effecit* . Vobis ergo prae- p/al. t. cipitur : Traofitc per mediam civitatem , fcquentes eum, 1'ummum videlicet iacerdorem , quafi ducem, principem, & magiftrum, ut percutiatis interdicendo & lufpcodendo, excommunicando dc deponendo, prout culp« qualitaspotlulaverit, omnem fuper quern non inveneritis Thau fignatum ab iplo, qui claudit, & nemo -dfoc. t· aperit; aperit, & nemo claudit. Signatis enim nocendum non eft , juxta quod alibi dicitur : *Nolite nocere terra, neque mari, neque arboribus, qnoadufqut fignesttus fervis Dei nofiri in frontibus georum.* De ceteris autem dicitur.* *Nemini parcat oculus vefier,* ut non fit in vobis perlonarum acceptio, recolentibus illud q iod Moyfes legitur dixifle Levitis: *Si quis efi Domini, jungotur mihi. Ponat virgladium fuper femurfuum. Ite, & redite dc porta ufque ad portam per medium cafinrxm,* tr *occidat xnufquifqin fratrem , £j amicum, & pqoxtmum fuum. fecerunique filii Levi juxta fermonem Moyfi.* Et vos, fimiliter faciatis. Porro fic percutite , ut fanetis, fic occidite , ut vivificetis : eius exemplo qui ait : *Ego occidam, & ego vivere faciam : percutiam ,* Dent. *& ego fanabo. Et a fantluano meo,* inquit , *in-* EχκO- ». *dpite. Tempus enim efi* ficyt beatus Apoftolus ait, «t *judicium incipiat a domo Domini.* Nam omnis m populo corruptela principaliter procedit a clero : qua fi facerdos, qui eft unâus , peccaverit , facit delinquere populum : quippp dum laici vident turpiter & enormiter excedentes, & ipfi eorum exemplo ad iniquitatem & kclera ptolabuntur. Cumque icprehenduntur ab yf w aliquo, protinus fe erculant, dicentes : Non poteft filius facere , nifi quod viderit patrem facientem : &, fufficu difcipulo, fi fit ficut magifter .ejus . impletum eft illud propheticum . *Erit ficut populus, fic facerdos* : quinimmo, *eru-* o,ta ». *befce Sion, ait mare.* Hinc etiam mala prove- JA- nerunt in populo Chriftiano. Petit fides, religio deformatur , libertas confunditur , juftitia conculcatur, hrretici pullulant, infolefeunt fchifD matici, perfidi fxviunt , prevalent Agareni. De tranfitu aurem ctemali Dominiu ait *: Bcatifunt* lue. *fervi illi , cum venerit Dominus, invenerit vigilantes: amen diet vobis·, quia'procinget fe, & jaciet illos difcumbere, & traifiens minifirabit eis.* De hoc traniitu fane martyres gloriantur in pfalmo, dicentes *: Tranfivimusper ignem & ayuam,* <s. *ἐT induxifii nos in refrigerium.* Hoc pafcha prx ceteris defidero manducare vobilcum in regno Dei. Efi autem manducatio corpotalis, & fpiritualis. De illa dicitur.* *Date illis manducare:* de ifta dicitur.* *MaHa, & manduca.* Item manducatio culpes, & manducatio pcenx. De ida *M.* dicitur: *Manducaverunt facrificia mortuorum:* de Pfat. ifta legitur : *Gladius meus manducabit carnes .* Dent. E Ri^fus eft manducatio doârinalit, & eft manducatio poenitentialis . De illa dicitur: *Ego cibum babeo manducare, quun vos nefcitis* : de ifta legitur: *Cinerem ficut panem manducaverunt.* Eft pf^_ ,el przterpa manducatio euchariftia , & manducatio glori®. De illa dicitur: *Oui manducat me,* Joan c. *vita vivet propter me:* de ifta legitur .' *Beatus qui mo ducabit panem in regno Dei.* Hac ultima manducatione prxerpue defidero manducare vobifeum hoc pafcha, ut tranfeamus de labore ad requiem, de dolore ad gaudiiiQi, de infelicitate ad gloriam, de morte ad vitam , de "orruptio-

ANNO CHRISTI

■ptione «1 «eruitatem ; preftante Domino noftro J®u Chriflo, cui eft honor & gloria in Jacula Jaculorum I Arnen.

SEAMO >П·

INNOCENTII PAPÆ III.

In concilio generali Lateranenfi habitus.

A dormiatis infer medior cleros, penna columbd desrgmteta, tf pofleriora dtrfi ejus in Jpecit auri.

DUo funt nobis ad meritum neceflaria, vira fcilicet dç doririna. Alterum propter nos, alterum propter proximos. Coepit enim Jefus docere dc facete, nobis relinquetis exemplum, t:t (equimur veftigia ejus, qui peccatum non fecit, nec inventus eft dolus in ore ejus : peccatum nen fecit, ut fit boneflas iu vita ; nec inventus eft dolus in ore ejus , ut fit veritas in doririna . Qua duo commendantur nobis in verbis propofitts. De vita premirtitur: *Si dortuiatir.* Doririna fubjungitur : *Infer medio/ clero/.* Hinc eft igitur, quod a vefte pontificali dependebant mala granata, cum tintinnabulis aureis. Per malum granatum accipitur operatio, per tintinnabulum aureum intelligirur prxdicatio: qua duo debent in facerdote conjungi, ne fine illis ingrediens fanriuarium moriatur.

Ihlen.

Quia vero per meritum pervenitur ad premium , rede poft meritum promittitur premium. Quod duplex promittitur; unum in prefenti, & alterum in futuro. Pietas enim promiffionem habet vire quae nunc eft, dc future, ut centuplum accipiat, dc vitam «ternam poffideat : centuplum in ptrefimi, vitam «ternam · in futuro. De prefenti praemittitur . *Penne columba deargentata* . De futuro fubjungitur: *Efl pofleisora dorfi eju/ in fpecie auri* . *miforicordiam & veritatem d/litst Dem : gratiam tf gloriam dabit Dominus.* Gratiam in prefenti preftat ad meritum, gloriam in futuro prrftabit ad premium Eft autem duplex dormitip, una mortis, altera vire: fed utraque dividitur: alia eft dormitio mortis corporalis, dc *huc* eft perna; & alia dormitio fpiritualis, *debate* eft culpa. Dc prima Dominus inquit apoftolis : *Lazarus amicus nofler dormit* : dc apoftoius ait : *Nolo vas ignorare de dormientibas,* dcc. de fecunda dicit David: *Nxmquid qui dormit non adjiciet ut ref*rgat?* dc apoftoius inquit: *Surge f«i dormis : exurge u mortuis, tf sllxminabit te Cbriftus.*

îμî. if.

7μ«· ·· .. 7*ry.

fiel- «·-

Hoc autem tribus modis admittitur, per ignorantiam, negligentiam, dc concupifcentiam. De fomno ignorantias dicit Pïâlmifta : *Illumino oculo/ meos , ne unquam obdormiam in morte* . De fomno negligentia Salomon ait : *Ufqurqm piger dormis* ? fitaUv *coufurges dt fomno tuo ? paululum dormies, paululum dormitabis , paululum coaforer manet/ tuas, nt dormias: tf veniet tdi^vietor egeflas, tf pauperies quafi vir armatus* ; De fomno concupifcentia dicit David : *Dormierunt vitiorum* s· Mwmfau *fotis.* Ceterum.dormitio vite duplex quoque tegitur m feriptuns : una vire corporalis proveniens ex natur*, altera vite fpiituahs procedens es gratia. De prima Dominus dixit apoftolis.· Dvrwr/sre·, *tf requitfoite:* defeeunda, fpotda dicit in Canticis : *tf* cvr anu tap&r. Sk & nos carÜümi vigilemus, & dormiamus : fed dormiamus a malis , fit vigilemus in bonis.

W ...

PM. η-

Mtttk. /t. Cr„

Siquidem vite perferito in duobus confiftit in declinandis vitiis , dc in exercendis virtutibus, fecundum illud : *Diverte a malo, tf fac bonum.* Per alterum vitamus fupplicium, per alterum acquirimus premium. Qux duo per dormitionem convenienter intelliguntur . Somnus enim, ut afferunt qui de rerum naturis ediffeгunt, eft quies animalium virtutum , cum intentione naturaliup. Nos autem, qui fpirituaies fumus, fpiritualiter has in fpiritu poffumut invenire. Sunt enim tres naturales vires in anima, vis rationalis, vis concupifcibilis, vis trafcibilis. Rationabilitas quafi vis digeftiva, qux difccrnit inter bonum dc malum , inter lucem & tenebras, inter fanrium dc profanum : concupifcibilitas, quafi vis appetitiva, bonum eliÉit, lucem appetit, de fanrium inquirit : irafeiilitas, quafi vis expulfiva , malum abjicit, tenebras repellit, dc profanum refpuit .' Econtra funt tres animales deterius in anima, ignorantia, negligentia, dc concupifcentia . Contra rationabilitatem, eft ignorantia; contrairafcibilitatem , negligentia,- contra concupifcibilitatcm, concupifcentia. Ab his tribus vitiis maxime nobis eft dormiendum. Nam ex negligentia procedit delicium , ex concupifcentia procedit peccatum, ex ignorantia piovenitdcliâumatque peccatum. Differt enim inter delidum & peccatum : quia delirium in omittendo, peccatum in committendo confiftit. Delirium utique eft non facere faciendum ; peccatum vero agere non agendam . Dormiendum eft nobis ab ignorantia, prefertim ab ignorantia mandatorum in preceptis Divinis , dc officiorum in (aeramentis ecclefiafticis : qux duo fins periculo nun pofiumus ignorare. Scriptum eft enim: *Ipfl vero non cognoverunt vias meas , ^uibut juravi in ira mea, Ji introibunt in requiem meam. Nefcierunt neque intellexerunt* , ia *tenebris ambulabant.* Ait autem Deus prophète: *Tufcientiam repulifli , tf ego te repellam , ne facerdotio fungarisl mihi . Et populus meus captivus du Ebus efl t quia non boletit fosentium : tf nobiles ejus interierunt fame, & multitudo ejus foti exaruit* . n*mD^»it *inteUigen' at bene egeret- iniquitatem me ditatus efl···in···cubili' fuo . Nam fi cognovijfent , nunquam Dominum gloria crucifoxiffent* . Caveamus igitur nos precipue ignorantiam , quibus datum eft ex officio nolle myfteria regni Det , ceteris autem in parabolis. Nos enim debemus elfe boves arantes, ceteri funt afin*; juxta patentes. Nos pfaUentes Deo repromittimus : *in tuis juftificutionibui meditabor, um oblivsfoar formones tuos* . Nos debemus ede lux mundi. Si vero lumen quod in nobis eft tenebre fiat , tenebrx quante erunt ? Nos debemus efle fal terre. *Quod fi fal evanuerit , in quo felietur ? M mbilum valet ultra , nifi ut mittatur foras, & conculcetur ab hominibus* . Quiefcat igitur ignoEnatu, dc rationabilitas intTndatur , fecundum illud: *Rationabile fit obfequitem veflrum:* dt' *Parati fitis reddere rationem omni pofeenti vos da ·*» f·^ » tsobir eft,* jidr . Hoc enim eft legion , five rationale, quod pontifex ferebat in periore, in quo feriptum eft urim dc tummim, id eft, manifeftatio dc veritas. Nam in pedore facerdotis manifefta debet efle cognitio veritatis, fecundum illud propheticum : *labia forer. dotit n/flodixnt jcicntiom, tf legem exqmrunt eu ore ejut quia angelus Domini exercituum eft:* Erae autem rationale quadrangulum : quia facerdos

ANNO CHRISTI

Pfat- is.

?/·/. ·<■ 0/*e 1· Ifai- ›ı P/4· u- c*. ». Muttb. ·» Pfal- ·«·· Mattb. t. **■· ··- *' Fnt' *" SSal. ».

debet difcernere irter qiutuer: inter rerum bc talium, ne deviet in credendis; inter bonum & malum, ne deviet in agendis. Erat & duplex: quia debet dilcemere pro duobus, pro fe ft pro populo: ne, fi cccus oecum duxerit, ambo in foveam cadant. Dormiamus ergo ab ignorantia: quia non dormitabit neque doimiet qui cullodn Ifrael. Non dormitabit a pena, tjiii nos dormiamus a culpa. Doimtendum ert quoque nobis a negligentia, pr»fcrtim in orationequ»fpeâat ad Dominum, ft correftione qux fpefiat ad proximum: qux duo non polTumus (me peccato negligere. Quidam enim orant tam negiigenter & indevote, quod ore quidem loquuntur czleftia, fed corde meditantur terrena; quibus Dominus improperat per prophetam *Populus bit labiir me honorat, cor autem iongt efl a me* De tali bus legitur: *Or- fuo benedicebant, G torde jue maledicebant.* Ore fuobenedicunt, qui loquuntuf eloquia veritatis; fed corde maledicunt qui rbcditantur inania vanitati». Alii vero tam feftinanter orant & tndiicrete, quod medio prxtcrmiffo non proferunt nifi caput & caudam. Sed qui femctipfum non audit, quomodo Deus illum exaudiet? Qui taliter orat, non inclinat Deum ad indulgentiam, fed provocat illum ad iracundiam. Tu autem cum oras, intra in cubiculum, & claufo oftio ora Patren- tuum. Intia in cubiculum cordis, oftio feniuum interelufo, ne rnufcz morientes perdant luaviratem unguenti. Ora Patrem tuum non in multiloquio, ficut ethnici faciunt i qui putant in multiloquio exaudiri, fed in corde puro, & confcientia bona, & fide non fiâa^ Sic oraverunt Moyles & Sufanna, qui clamaverunt ad Dominum, ft de nccertitatibus eorum liberavit cos. Clamaverunt, non tam vocis intentione, quam cordis devotione, dicente pfalmifla. *Deleltarr ia Domino, Ü dabit petitione' tordit tai.* Hinc & Apoftoius ait: *Cantantet G pfailentes in cordibur veftrit.* Deus enim non tam auditor ert vocis, quam cordis,- nec eft admonendus clamoribus, quire num eft femtator & cordium. Quod Anna ge rens typum ecclefi» legitur oblervalTe, qurnon penttone clamcrfa, fert oratione devota, quod petiit, impetravit. Legitur m libro Regum quod Anna loquebatur in corde fuo, lantumquc labia fua movebantur, & vox penitus non audiebatur. Unde in plalrno: *initu in tordibut veflru, in cubihbut veftris compungimini.* Quia *fftrifictum Deo fpiritus contribulatus: tor contritum G humiliatum Deui nonfpermt.* Expedii tamen ut oris pronunciatio devotum comitetur affeâum: quia quod facit flatus carboni, hoc facit pronunciatio devotioni. Audi pfalmiftam; *Ad ipfam ert tuto clamavi: G exaltavi [ab lingua tuta.* Vos ergo, carifiimi, cum oratis, ftaie coram Domino Deo noftro compunâi, humiles & devoti, fine motu, fine rifu, fine cachinno; nolite nimium clamare, nimium feftinare, fed pronunciate diftinde ad intclligendum: quia *malcdi&us homo qui opat Dei agit neglignttr.* Ergo *ftrvitt Domino tn timore, G exaltait ti tam trtmort*: prsfertim in iacnfkio in quo mortis Chrifti memoria celebratur. *Hot,* inquit, *fatitt in mtam tomitttmorattontm.* Et Apoftolus dicit: *Qaotiefeumqxt mandacabitit pantm bane, G talitem bibet, mortem Domini anaantiabitu dome veniat.* In quolibet enim officio negligentia eft peccatum, fed in iacrificio eft periculum: quoniam qui manducat indigne, judicium Gbi manducat, non dijudicans corpus Domini. Caveamus quoque negli-

Agennnm in cnrreAicne ^eerxntiwn. Qridnin enim funt canes muti, non valentes latrare, palpantes vitia peccatorum, vei cupiditatis umore, vcl fragilitatis timore: cupiditatis amote, ne forte perdant oblationes aut decimas,- fragilitatis timore, ne forte incurrant indignationem aut odium. Contra tales dicitur per prophetam: *Fe fai confumit pulvillos fub omni cubite manus, G tervitaiia rapae utivtrjt tlttu.* Item: *Ipfi adefitabant parietem. ilii autem haie* Aaat «■· *rurfus. Propbeta tui videraut tibi flatta G fatta*, a«C *aperiebant tibi iniquitatem tuam, at te ad paruitentium provocarent.* Econtra prccipitur: *Clama, at tr(Jei· quafi taba exalto vocem tuam, G. annuacia populo meo fcelera eorum, G domui Jacob peccata rorum.* Hinc Apoftdus dieebat EpheliisAAmda *faut manat mea a fangafnt oemuam vtflram. Non enim fabterfagi qno minxi aanancimcm omm tonfliiam L ti vobti.* Audi prophetam *Fe tmbt, qaia tatait fvia Vir poliatai iabili ego fam, & in audio popali poliata labia babtniu ego babtio.* Non timuit Joannes Herodem, quo minus eum libere reprehenderer, propter Hcrodiadem. quam vivente viro fuo Plu,;7po, tenebat uxorem. Quicfcat ergo negligentia, & trafcibilitas intendatur, fecundum illud: *hafrimini, G nolite petcert.* id eft, irafetmini vitiis, ne peccetis. Hic eft zelus ille, quo Chriftus accenfus ejecit vendentes & ementes de templo, fecundum illud *; Ztiat domat tax coatedit me:* quo luccenlus Phinees Judeum cum Madianitide coeuntem pugione trans fodit. Difcretus ergo facerdos èontra rebelles ft obftinatos feveritatem exerceat, erga humiles & pernitentes exhibeat pietatem, Non illum fequimini femtvivo mortuo relifto in vulneribus, quem Samaritanus duxit in ftabulum, & vinum iuperinfudit & oleum. Et in arca tabernaculi virga continebatur & manna. Dormiendum eft quoque nobis ab omni concupifcentia, prxferiim a concupifcentia rerum qux procedit ex avaritia, & concupifcentia mu ierum qu» provenit ex luxuria. Scriptum eft enim: *Nibil efl avaro fitleflixt, G nibil iniqaixt <jxam amare petaniam.* Verbum eft fapientis, quod confirmat Apoftoius dicens: *Qai volant fieri divitei, ineidmit r» tentatiaatmCr tn laoaeam diabolit G defideria multa, G inutilia, G notiva, fua mergunt bominem in interitum, G perditionem: radix enim ornmam malorum efl tupidifai.* Et alibi · *Aviritia efl idolorum ftrvitut.* Audite quid contra cupidos facerdotesdicat propheta.- *Primipee ejut in maneribat juditabant, G [acerdo tu ejut tn mertede docebant, G propbeta ejus in petunia divinabant. Jnfemat G perditio nunquam repientur, fimihier G oculi hominum infatiabilet. Sanguijuga daa faut filia ditentts: Affer, affer.* Nam crefeit amor nummi, quantum ipfa pecunia crelcit. *Porro traefit mundas, G tantuptfcentia ejus. Ne timeamus ergo, tam dtves* /adfar *fuent bomo, G tmdtiplitata fatrit gloria domat tjat. Non enim, tum morieti mnia, neque defindet tum eo gloria ejus.* Nec hoc dico, quin liceat divitias habere, fed quia non licet divitiis inherere: fecundum illud: *Ptvih» fi affluant, nolite tor apponere.* Nullus ergo veftnim alienum parochianum feducat,aut alienam parochiam invadat. Prxceptum eft enim, ut nemo mittat falcem in rneflem alienam, neque ttanferediatur terminos, quos pofuerunt patres noftri. Caveamus nihilominus a concupifcentia mulierum. Nam *vinttm G mulieres faciunt apefla-*

ANNo~f4r* fo"*tt. Et propter fpcciem mulieris mul·· Amorum contingit ; & eft medium, quod alterum· - -
CHRISTI V Per,e7*nt- b'ia inferi domat ejut , penetrante/ tantum extremorum contingit. Vctbi gratia , /}££?«
m interiora mortii. Semper illam preceduht ar- medium , quod utrumque extremorum cootin- ,,,,
f*»*. ?· dor & petulantia , fempet comitantur fcetor & git eft aer, qui medius inter celum Ac terram,

immunditia , femper fequuntnr dolor & pcententu. *Favus enim diflilUnt labia meretricii, Af mttditu olm guttur ejus : novijfma autem UUut amara ficut abfyntbium , if acuta qufi gladtut bicept.* Familiaris eft inimicus, habitans non procul, fed prope; non extra, fed intra. Narqjirtus ejus in lumbis ejus , Ac fortitudo' iliiusx in umbilico ventris ejus. Nunquam fugatur, nifi cum fugitur : nunquam madatur , nifi cum maceratur. Nos autem in facris ordinibus conftiiuti , jam ex nectffitate tenemur pudicitiam cuftodire. Scriptum eft enim , quod cum B Dlavid fugeret perfecutlenem Saul, venit in Note ad Achimclech facerdotem , poftulans fibi dari quinque panes ad efuriem expellendam . Et refpondit facerdos *Fim babeo paret laicos ad manum, Jed tantum pamm fimLlum . Si mundi funt pueri , maxime a mulieribus , manducent .* Non dixit, fi habent fidem , ipem , Ac caritatem: fi habent juftitiam, fortitudinem , prudentiam Ac temperantiam; fi habentfpiritumlapienti® Ac intelleâus, fpiritum confilii Ac fortitudinis, fpiritum fcientiz Ac pietatis , & fpiritum timoris Domini: fed dixit: *St mundi funt, maxime a mulieribus, minducent*: quia panem fandum digne manducare non poliunt , nifi qui mundi lunt a coitu mulierum . Qnicicat ergo C concupifccntia, Ac concupitcibilitas incendatur , fecundum illud: *Concupivit anima mea dfiderare jaflificatimer tuet tu omni tempore* . Incendatur autem per tres principales virtutes, fidem , fpem, Ac caritatem : ut rationabilitas illuminetur per fidem, irafeibilitas confortetur per fpem, coDCupifcibilitas informetur per caritatem . Illuminetur autem per fidei veritatem, ut rationabilitas expellat errorem ignoranti®; confortetur per fpei ftahilitatem, ut irafeibilitas excludat torporem ncgligcntix ; informetur per caritatis finceritatem, ut concdpikibilitas extinguat ardorem concupifcentic . Dormiamus igitur , fed inter medios clerOS, id eft, in medio cletorum, feeundum idioma Grzcorum. Ad litteram nos iq- D ter medios cleros totius orbis exiftimus, propterea nequeunt opera noflra latere, five bona fint, five mala . *Luceat ergo lux veflra coram bomimbut, ut videant opera veflra bona , if glorificent Patrem vcflrum, qui in catlit eft: ut cortina* cortinam trahat , Ac qui audit dicat : Veni . Aliter tamen hoc poiTumus intelligere : enim Grzce fors vel hxreditas interpretatur, unde clerici dicuntur , quod in partem Domini fint fortiti, fecundum illud : *Dominnt purt bnrcditatit mea.* Eft autem triplex hzreditas, infima, media, Ac fuprema. Infima eft terrena, de qua legitur: *Dedit terram eorum bareditatem ; bareditatem Ifrael fervo fuo.* Mediaeft facra feriotura, de qua dicitur : *Handitate ac-* E *qufivi teflirmnia tua in aternum : quia exaltatio cerdit mei funt.* Suprema eft beatitudo ccleftis, de qua legitur : *Futuet ceciderunt mibi in praeieris, etenim bxreditat meapraclara eflmibi.* Quaslibet hxreditatum iftarum fuas habet medietates. Terrena pofleflio res mobiles Ac immobiles, facra feriptura fpiritum Ac litteram , beatitudo ccleftis ftolam mentis Ac ftolam camis . Inter hos medios cleros , inter has medias hzreditares, dormire debemus .' aliter autem Ac aliter : eft enim medium, quod utrumque extremorum contingit ; Ac eft medium, quod neutrum extre-

w-

aiitti. 5.

w.

Wd-M».
r·ı. ni.
Md.

utrumque contingit . Medium , quod neutrum extremorum contingit, eft lol, qui medius inter ocium fc krrtm, neutrum contingit . Me dium quod alterum extremorum tantum contingit , eft arbor, qua. meda inter culum & terram alterum tantum contingit · Ad hunc modum inter hos medios cleros, inter has medias hereditates dormire debemus . Dormiamus igitur inter medios cleros pofleflionis terrente, per vim trafetbilem, ut in neutra fui parte quicicamus, fecundum illud quod legitur; *Fiholi,* tw- *Are diligere Mundum , ea qua in Mundt fi/m,* Dormiamus inter medios cleros facrzkripturx per vim rationalem, ut in altera tantum fui parte qvicfcamus, fecundum quod legitur : *Litterae occidit : fpiritus autem vivificat* . Dormiamus inter medios cleros czleftis beatttudinis per vim concupifcibilem , ut in utraque parte quiefeamus, fecundum hoc quod legitur : *Gaudete & exaltate , quia mercet veflra copiofa efl in calit.* Gaudete pro ftola cordis , & exultate pro ftola corporis. Si fic dormierimus , profefto ros fumus pennae columbae deargentata: . Sicut per columbam defignatur ecclefia, fic per pennas columbz defignantur facerdotes ccclcfi® , qui verbis & exemplis eam fublevant ad Cczkftia . Unde fponfus de fponfa dicit in Canticis ; *Una eft columba mea , perftHa mea.* Coat. e. Cujus pennas perfefte propheta ddcrtbens dicit : *Qui funt bi qui ut nubet volant , tf y* ft quafi columba ad fcmftrat fuas ?* Pennz deargentat» funt illi qui Divinis funt eloquiis eruditi, lecundum illud ; *Eloquia Domini , eloquia cafia, argentum igne examinatum, probatum terra, purgatum feptupium.* Hinc alibi dicitur : *Oculi tui ficut columba, qua laEle fient lota , fedente/ fuper fluenta pleniffima.* Sunt autem penne virtutis, penn® contemplationis , & pennae doûrinz. De primis legitur: *Volavit fuper pennat ventorum.* De fecundis dicitur : *Quit dabit mibi pennas ficut columba, & volabo , & requiefiam ?* De tertiis autem feribitur : *JxnFla erant penna unius ad alterum.* Porro funt penne verz, funt quidem Ac faite. Vers funt penne ju ftorum, qui fignantur per pennas erodti. Faite funt penns hypocritarum , quz fignantur per pennas ftruthionis. Legitur enim in Job.- *Penna ftrutbionit fimilit efl penna erodii if accipitris* . Pennz fumus defpicientes mundana per vim irafcibilem dormientes inter medios cleros poftef- fionis terrene. Pennz columbe fimus, appetentes celeftia per vim concupifcibilem , dormientes inter madios cleros beatttudinis fempiterne. Penne deargentate fimus, intelligentes Divina per vim rationabilerit, dormientes inter medios cleros facrz ferlpture. Nec tantum in prefenti fimus penn® columbz deargentate, fed pofteriora dorfi ejus in fpecie auri. Sicut dorfum laborem vite prefentis fignificat ; fecundum illud, *Supra dorfum meum fabricaverunt peccatores : ita* pofteriora dorfi requiem future vite defignant, fecundum illud: *Jam non erit ampliat neque luffus , neque clamor, fed nec uUut dolor : queuing priora trafieront.* Ergo pofteriora dorfi , id eft, requies poft laborem , erit in fpecie auri , hoc eft in gloria contemplationis , que per fulgorem auri congroe defignatur : propter illud : *Fulgebunt jufli ficut fol in regno patris eorum* . Ad quam gloriam txx perducat Dominus Jefus Chri-

Pfai. · r.

Cjet ,.

pfa.

>«.

Eu<i. ».

feb tr.

Pfal. «··.

-dmc «

AMtO CHRISTI •cwnm, qui eft Do» Inediam in food* fe.Aj4. Λ trnM; cutonim. Amen.

ω décréta gener al is concil ii 1<*T1*ANIMSIS IV.

fub laocccDtio Papa III.

TITULI CAPITULORUM.

,.i'.M® Bibliwkeca Vaticanadoo tuta» Exemplaria *(vae* hujus concilii. Primoao ia CtW. >c>a» «ai Innocen->u iruot temponbai feriptua créditât incipit ; *De Fide SonAe Trimtatit. Firmiter créditant* Ac. Ceteraa» nolloa titulus Mi Concilii decretis prafigitur, «plia adnotstm fublequitur. Codex alter n. jjjj. fcriptus ab annis orcirtr trecenos , hunc in habet tiiulunr Jncrpfa·* *Cmfiituticmt DrnocemiiH. de fide eatboKca capitatam 1.Firmiter crtdimeu otc.* In hnc, poft flatutum dc liberanda Terra fanfta addicar : *De Concilio mttvcrluii {ab Fopa bmoeemio UI. celebrato, -tam ab tmammime Verbi tdCCXT.* Harduusus.

ANNO CHRISTI

CAPITULA. cJSSrt

G. C. Ba free· ac latine d«mu« e* codice M«irino, «ni ejuCJra eft atque concilium eritis :.« quo Graea Latinis e regeme refpoodent. Primum tamen capot, * iecundi partem, aliaque nonnulla, Latine Umum edimus: quia ii* *ptrtibut* maneor eft.
Ejus autem aipeAua unut convincet* facile poteft eos , qui decretis twice LsteranenGbm derogant fidem . Graea varo interpretatio , eadem state faAa , utriufque concordiam ecclefia Jemonftrabit . Aderant fiqui* dem concilio Conftantinopohtanus & Hierofolymicanus patriarcha: nuierant Iratos foot Aieaandrinus & Antiochenus: en iis patriarchalibus métropolite , alnque epitropi mu!:i , convenerant. Qui ut (ecutn decreta concilii referrent, Graeam io hogu-m , quamvis ineleganter , immo multis in loeu barbare , translata funt.

I. Dt fiât Catboiita.

i* ·-Df r?Irmiter credimus, & (impliciter confitemur, quod unus Colus eft verus Deus, αχϋίχθΐϋ. R/ «ternus , dc immenfus , omnipotens, incommutabilis, incomprehenfibilis dc ineffabilis , Pater, dc Filius , dc Spiritus fandus ; tres quidem perfonx , fed una m'TriJr" effentia , fubflantia, feu natura ftmplex omnino . Pater a nullo , Filius autem a 4 &fe cath. fojo Pam, ac Spiritus fandus ab utroque pariter, abfque initio femper dc fine. Pater generans, Filius nafcens , dc Spiritus fandus procedens ; confubftantiales dc coaequales , coomnipotentes dc coxternl , unum univetforum principum , creator omnium invifibilium dc vifibilium , fpiritualium dc corporalium , qui lua omnipotenti virtute fimul ab initio temporis utramque de nihilo condidit creaturam, fpiritualem dc corporalem, angelicam videlicet dc mundanam , ac deinde humanam quafi communem ex fpiritu dc corpore conftitutam . Diabolus enim dc dxmones alii, a Deo quidem natura creati funt boni, fed ipfi per fe fadi funt mali. horno vero diaboli fuggeftione peccavit.

Hxc fanda Trinitas fecundum communem effentiam individua , dc fecundum perfonales proprietates difereta per Mofen dc fandos prophetas , aliofque famulos fuos, juxta ordinatiffmam difpofitionem temporum, dodrinam humano generi tribuit falutarem . Et tandem unigenitus Dei Filius Jefus Chriftus a tota Trinitate communiter incarnatus, ex Maria femper virgine Spiritus fandi cooperatione conceptus, verus homo fados, ex anima rationali dc humsna carne compofitus, una in duabus naturis perfona, viam vitx manifeftius demonftravit - Qui cum fecundum divinitatem fit immortalis dc impaffibilis, idem ipfe fecundum humanitatem fadus eft paflibilis dc mortalis : quin etiam pro falute humani generis in ligno crucis paffus dc mortuus defccndit ad inferos , refurrexit a mortuis , dc afeendit in coelum. Sed defcendit in anima , refurrexit in carne , afcenditque pariter in utroque: vencurb's in fine fxculi judicare vivos dc mortuos, dc reddituius fingulis fecundum opera fua, tam reprobis , quam eledis . Qui omnes cum fuis propriis corporibus refurgent, qux nunc geftant, ut recipiant fecundum merita fua , five bona fuerint, five mala, illi cum diabolo poenam perpetuam, dc ifti cum Chrifto gloriam fempiternam.

iMi». Una vero eft fidelium univerfafis ecclefia, extra quam nullus omnino fabatur. In qua idem ipfe facerdos, dc facrificium Jefus Chriftus : cujus corpus dc (anguis in facramento altaris fub fpeciebus panis dc vini veraciter continentur ; tranfubftantiatis, pane in corpus, dc vinoinïanguinem, poteftateDivina, ut ad perficiendum myfterium unitatis accipiamus ipfi de fuo quod accepit ipfe de noftro . Et hoc utique (aeramentum nemo poteft conficere , nifi facerdos , qui fuerit rite ordinatus (ecundum claves ecclefix, quas ipfe conceffit apoftolis dc eorum fucceffori-bus Jefus Chriftus.

Sacramentum vero baptifmi, quod ad invocationem individux Trinitatis , videlicet Patiis, dc Filii, dc Spiritus fandi, confecrarur in aqua , tam parvulis quam adultis, in forma ecclefix a quocumque rite collatum, proficit ad falutem.

Et fi poft fufeeptionem baptifmi quifquam prolapfus fuerit in peccatum , per veram poenitentiam femper poteft reparari . Non (olum autem virgines dc continentes , verum etiam conjugiti , per fidem redam dc operationem bonam placentes Deo, ad xternam merentur beatitudioem pervenire.

DwntaL Gngor. IX.

II. Dc errer Malit JoacH».*

wTriJT Damnamus ergo, dc reprobamus libellum, five tradatum, quem abbas Joachim * e<A>dit contra magiftrutn Petrum Lombardum de unitate feu effentia Trinitatis, appellans ipfum hxreticum dc infanum, pro eo quod in fuis dixit fentenriis, quo"ft- niam qossdam faroma res eft Pater dc Filius dc Spiritus fandus , dc illa non eft generatis , neque genita , nec procedens. Unde aderit quod ille non tam Trioita-

"*^o tem ‹luam quiternitatem adftruebat in Deo t videlicet très perfonis, & illaa» ANNO
CHRbn comtnunem «flenciam qüafi quartam: minifeAc protcftanr quod nulla res eft qux chmm
lit Pater & Filius & Spiritus fan&us, nec eft eiTentia, nec iubftantia, nec natura; quamvis concedat quod Pater & Filius & Spiritus fonélus font una effsn» tia ,· una iubftantia, unique natura. Verum unitatem hujufmodi non veram & propriam, icd quafi colle&ivam & fimilitudinariam elle faretur : quemadmodum dicuntur multi homines unus populus , 6c multi fideles una ecclefia , juxta illud.

Λi'* t *ertdtntiuoa trot cor unum it onime uno. &: Qui orbaret Deo , t-nxe ffirjtus*
t *cum illo.* Item : *Qui plcntot ir qui rigot unum funt, &: Omnei unum corput fumut*
Tn't »> *,nCbr,ft9-* Rurfos in libro Regum; *Tàpulut meut & populut tuut unumfunt.* Ad hanc autem fententiam adftruendam illud potifiimum verbum inducit, quod Chriftus de fide-

tun- 'I libus inquit in Evangelio.· *Volo Pttcr ut fnt unum in notie , ficut éf not unum fu. mut, ut fint confemmoti in unum.* Non enim, ut ait, fidelesChrifti funtunum, id eft , una quxdam res quz com·
· mjk. m munis fit omnibiis, fed · hic modo funt
reoj0 unum, id eft una ecclefia propter catholicz fidei unitatem, & tandem unum regnum propter unionem inditfolubilis cantatis . Quemadmodum in canonica
I "j-i › Joanois cpiftola legitur : *Quia crct funt qui teftimonium dant in celo , Pater, Verbum, & SpiritusJxnflus; étbi tret unum funt.* Statim- B que fubjungitur : *Et tres funt qui tcfltmonium dant tn terra , fpiritut, aqua,* dr *fanguit* ; 6* *tres unum funt*, ficut in codicibus quibufdam invenitur.

xx-ren». Nos autem, facro & univerfali concilio
T dciummi approbante, credimus & confitemur cum
Tumi. t. .. Petro.quodunaquzdamfummareseft.incomprchenfibilis quidem & ineffabilis,quz veraciter eft Pater,& Filius,& Spiritus fanélus,tres fimul perfonz-.acfingulatim quxlibet earumdem. Et ideo in Deo trinitas eft folummodo,non quaternicas: quia quzhbet trium perfonarum eft illa res, vide· C licet iubftantia, edentia, five natura Divina , qux fola eft univerforum principium, przterquod aliud inveniri non poteft. Et illa res non eft generans, neque genita, nec procedens: fed eft Pater qui generat, Filius qui gignitur, & Spiritus fandus qui procedit: ut diftin&ionesfint in perfonis, & unitas in natura. Licet igitur alius fit Pater, alius Filius, alius Spiritus fandus, non tamen aliud : fed id quod eft Pater, eft Filius, & Spiritus fandus, idem omnino: ut fecundum orthodoxam & catholicam fidem confubftantiales cfie credantur. Pater enim ab zternoFilium generando, fuam fubftantiam ei dedit,
Tc.m >. juxta quod ipfe tcftatur : *7ater quod dedit omnibus.* Ac dici non poteft
d-ώ- mihi, quod partem fuz fubftantiz illi dederit,
p'X'e & partem retinuerit ipfe fibi : cum fubftantia Patris indivifibilis fit, utpote fim- Çlex omnino. Sed nec dici poteft quod 'ater in Filium tranftulerit fuam fobftantiam generando, quafi fic dederit eam Fi-
i- <a. vλ- lio,quod non · retinuerit ipfam fibi:aliorequin defiiffet effc iubftantia . Pater er-

Αρημχ ùtttTxTuy bip ὁ mtt) irtrûv λiγ& do Χ<ΓΤ»λi«· θιλω, νάκρ,'νχ wcn» #y er ημ7», χαθέα xJ χμΑ ·I ιrαδί . Bat ωθι χπληρωμ^οι «ç b.* b γaip^ ai 4«O» ot xffoi tb' χ(M«·i «<nr îr, η>*v b τι moày-μχ o xonàv eii * ὀναoν. ®»« vu* cbiv b , nni plat t'x- χλκîα Sfy' τη'v xrôeXtxw iη τ/γμ * bww , xj πλο μiα βασιλέα, διά την ὀοτητκ τηi àSix- Au7b ivvntu. Sv Ç₀'t wc · TT χαοοηχη tb I«M>νχ trtroAn atvxyivobxttvi t>Tt Ç77i fbiv ni μαρτυρίνπi C» ùpmÇv β Χαππρ ,λό^o , xj χνXΓμα α· Γιov, χ} rint « b fifftv . ii&ûi η <βρ»η'· θηαι
. χαθω'i b τινι χνδηζσ
dCfclTXITV.I.

H'μ^i if, τη ùràrnC olxap^utxnc triawla ïβχιμββτκ, χ/τΛoμξυ χ, ὀμoλo^βμξυ it- *$·, en b τι axpôntnr βράχμα biv , αχαT&ληβτiχ π >£ άφαην, Sttp α'ληθΛ btt τχτηρ, xj vite, xj ην^Γμα iγην , τύ& · oμoια 'Cirr. ·ι XB?ônmxt χ} ifi'wç fxarey αὐτΰ» . xj Sfy' Tin Cx θi^ rvàt bt pbw , b ηξαi · όπ ·· xxroy nJr rtiJr mportixw * bb tx£vo n Φχγμα, ήγοαν btat ibapfyç , n xj φυσii θ«χ, ητ/t μόνη biv ànàvruv αρχή * x«p lu> ά*λα £pt$w«t b Sùvemt. χα«7vo τ» βρα^μβ, b'< bi ^fipvtiv, ùn ^dwjw, bt txeopXw . αλλ bt πατήρ è ^uy<Jv , xJ ûόi ó Q^vwpu* y®*, <C χî'XΓμα n fχτopX'oμ^vov * ba Sfyxoλαi uan ce n"c <9pvrtîT0ti, xJ birv& do If φûτ&. xàv youù α&Φ* cô) « »βτηρ , ó wèç, iÇ «>^φ* n ηv£μ* ·η άγιον . oμακ b< ἀλλo αλλά ren , o, τι " πατήρ , hjm · uûi HSH ττνιυμχ άγιον , "ïνυτά oλαi' bat χ«· τα τîώ oρθόδoξo? u, χαθoλιχiαι irbiv ὀμoήχ'α i*v«i TtrtuoiVTtit . i ηoατήρ γaip c/ξ αΓωνΦ* Q^vùv riy uicv, τîιύ tatuti btxv cuîri SiS»χσν, μρζων xàxruy bl* hjh v jtuant , Sri à Tartip ptp&* rvjç tnurS bt'ai txwp tiiitixnt iC, μip&* ιχiχράπητo aJrè txunS · iχκiη » ùαo' αoii τβ χα^όi alra/ptn; bt* , «Ji β»λη S>mç. ἀλλ* βττ· λiγι^αι iiuiatTCt , oit β »«τηρ oit utov μιτήηγχι τîiî bixv tki 9^**^** iiθo β^x t'Siiùxft ταυiτîιυ tiJ vî<5» « * tmxpaTîitrat t mt lw ûu>t «5 · «λ- ¢'etft · · Awç γaip é^i' <e* àv ftvat bao'cafK ' bitpχη·ι n:'yUA> oτiîiχχ moi ó vio ^,- Fwpt^i^·, TÎU*' ay τî τî^ξo aWXa/Jc*· >Ç bon

ANNO Christi

Jtuç · τατχρ £ M*è« t^jtet tiw «iHfu! «-Ago quod fine ulla diminutioneFiliusna——7J7"

n àγri <βρ[?]iM trie, ï τβτηρ, fcendojuaftantiam Patris accepit, & ita auiisn

iq « Wes, w ζ»Χμα n fyfi. Pater & Filius habent eamaem iubftantiam, & fic eadem res eft Pater & Filius, nec non & Spiritus fandus ab utroque procedens.

On ^«uï ή eXnOwe iiip Φ vitii» wrir tuymu mpo; wr τβηρα, ι'Οιλ*», «·«» , **« «izm tîri» ?» ce >^ur, k«O«s ηµ«« h te- /jfy· Τβη η ò»·µ« èrip φ »ir«» pfyi ΪΛµ- fiàrmu, *ra »e£r» ce Tjj iri τι oyxtn^ η %«e»· b*ip fJS «ρΜ*«iv«» it ip O**»»,J*y« «pwvynnt/ ή τη; τβαιήτητ9* butt ce τη «· «π'or. er rponr β)9αχβ n «AnOne «φη* · vφ. Mi-^f · iÎAhm, xeOwf - »βτηρ ημ«» - ipti- «>*, n'A«e- irii. ùi Mtp<λι>« φ«ηpi- yillüi TthHti. C» nAttOTIjn >«tIT^· , 1$ o' Tarp n*uw» τιΑ«Φ* Ċ* h- Ahottjti φύνιω ' βµφόηρβι 5ηλα5>î litjj O»β«ρ· crip ara/uror ri xrtri & xrtrnK ù i'juixnu ηβ-οώτη tfeypotynrau, ù; µi µi<ην «vnùr µβiζ^îΛ τία «*·µο»'τηηι

Cum ergo Veritas pro fidelibus fuis ad Patrem orat: *Volo*, inquiens, *ut ipfi fint unum in nobis, ficut et nos unum fumus*: hoc nomen, *unum*, pro fidelibus quidem accipitur, ut intelligatur unio cantatis in gratia: pro perfonis vero Divinis, ut accendatur identitatis in natura unicas, quemadmodum Veritas alibi ait: *Eftote perfecti ficut & Pater vefter cœleftis perfectus eft*: ac fi diceret manifeftius: Eftote perfecti perfedione gratiæ, ficut Pater vefter coeleftis perfedus eft perfedione naturæ: utraque videlicet fuo modo: quia inter creatorem & creaturam non poteft tanta fimilitudo notari, quin inter eos major fit diffimilitudo notanda.

EΓ τι τιγαρναΣ τια «τοφατη ή ϊιιαχιώ τι e^eppiNvr·* ΙικχΗµ ù> ηîτp τΔ µίp& irejTrsrtVir«rw7v ηλµ^τη, ù; αΖρίταοΓνχ-C pcl. τβνηα βµ·λφ«ν«%ι. C* èicii·nu;·N&·τί- w "Λλ. µκλιύ τί * φλχρχ, η; β . . . . Ι«χ- χ«4µ nr Stenïxncp , θ»λομ^« aùn&ciïia<&et . »»« xerawxx' eirert; tri, τκρατήρησι; eu- τή*ί·*· µίλ/Γχ ith e.aunç Ινα^Ημ τivτα id ηΓγράµµΛτα άuîi ήµΓτ β'ιτοίβθηMK cmtm- Aotw, τί τί «τ«·βλ«ϊ Opera xfjen xvptân- ·*&»·, ή« 5ιορθ«θη«·όµ»»α · ιχ$ιµθ*ο txt- r*Xfi», r tiw τη oZ«h« ύη^ρ«ψ«ι» , ce f rtptvi iµoλvγά taurii îxfàkv r!u vim xpetTHr, ιώ n pwpieian χρητά ïχχλητ/α· nnç,Dmiter «Ζχ·τ·µM*vκ Ora , »«nur /J5 vrrdr ^ήπφ Iri !i3i<τχαλο .

Si quis igitur fententiam five doctrinam præfati Joachim in hac parte defendere vel approbare præfumpferit; tanquam hæreticus ab omnibus confutetur. In nullo tamen per hoc Florenfi monafterio, cujus ipfe Joachim exftitit inftitutor, volumus derogari: quoniam ibi & regularis inftitutio eft & obfervantia falutaris, maxime cum idem Joachim omnia fcripta fua nobis affignari mandaverit, apoftolicæ fedis judicio approbanda, feu etiam corrigenda, dictans epiftolam cui propria manu fubfcripfit, in qua firmiter confitetur fe illam fidem tenere, quam Romana tenet ecclefia, quæ cunctorum fidelium, difponente Domino, mater eft & magiftra.

Ανώοχιµχζο/φ W χαπιιηάζομεο η rpt- βλβπτιν» ΟγµΛ τι «iβτΟβ Λλµυοχi, « tw iiiftm iη» ό τατip τι \|X5»iό^ί'l^φλαχτον, ·iç Tw «ime 2<1βχήν « xie·» etipcrixlw xtiSi- vcu, Sew in «J «euwm.

Reprobamus etiam & damnamus perverfiffimum dogma impii Amalrici, cujus mentem fic pater mendacii excæcavit, ut ejus doctrina non tam hæretica cenfenda fic, quam infana.

j/. Πι i αφοβχµi ϲ χβηιiαιτrµi αi- ptTiwir.

III. De hæreticis.

Αφβ6^ο/4ϋ Jr x} ûη&ιµχτιζορ& Toeoa β*- E pieu tmuipuewi iβoιτiχύ χβπ« ηχότη τη; άγιοι; ιζ ·ρθ4βζ« χαθολιχη υ/γηκ, luawnpwç «^ιθιµι5β · xantiitt^ovTK aterme captrix* oiuejnrteii 4*µοιη xpfionn , /φροβ·οψ« fty t^omtç 5<«φόρ»ïi, βî>λ' «ράi ινβλληλβ euûif Stpfyui, iri «χ µoΓΜιότηη euutp^evnu txt- rtouni.

Excommunicamus & anathematizamus omnem hærefim extollentem fe adverfus hanc fanctam, orthodoxam, catholicam fidem, quam fuperius expofuimus; condemnantes univerfos hæreticos, quibufcumque nominibus cenfeantur; facies quidem habentes diverfas, fed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in idipfum.

Kxntxe/θιvîK it, «7« "Kepiecu;xoeptxcn;, ZiζητiΛi , x τοι ηύτύν^ρûκινρσι , xuniKtctnt- ·SttTxf, xxraronvn mpecv.wiep τιµαρη^ηοiµipΛî;' ni» χλκµώ mpinpov e»· iiiei t^h*· xxSxtpàiw· Sruc *»« τ· w/erur χ*η.·η»λυ>, t«» Aeixe? vrn , φιπχβvπ : ù

Damnati vero, fæcularibus poteftatibus præfentibus, aut eorum bailivis, relinquantur animadverfione debita puniendi, clericis prius a fuis ordinibus degradatis: ita quod bona hujufmodi damnatorum, fi laici fuerint, confifcentur:

Margin notes: imCru.ejiun; In uno, caritas; unum; excommunicati & condemnati.

ANNO CHRISTI

tur: *fi vero* clerici, applicentur ecclefiisAJd a quibus ftipendia perceperunt.

Ibid. I. ». eettm. • conMera-riooem Dee» He fr lies» intidi-ee Meterim Crete V tr tine-

Qui autem inventi fuerint fola fufpicio-ne notabiles, nifi juxta confiderationes* (ufpicioois, qualitatemqueperfbnz, propriam innocentiam congrua purgatione monftraverint, anathematis gladio feriantur, & ufqueadfatisfadionem condignam

xXnesxar , •rontvpo^drr tch tatarfac —; ·ψ»Ν« .

O*rmc *ii* £ptô>)?mu /ao>j* *ry voοφι'β* πβ'ΙiμΜiμ^Μ , *ei μη* xxrd wixrn* rnt «£··ψ/α(, *tni* xwoTxWf *n* rv ···»«»·, τ(ώ*iit»* vare *eernenxiry χ«θχρ^«ÏΜξ·ι* », β\αθΖμαî xpvoftiin.eav,tf ›'χ«»ν«οη«$«^«(ǐ·

ab omnibus evitentur; ita quod fi per annum in excommunicatione perftiterint, extunc velut bzretici condemnentur.

IbxL I. j. JH«rtee»tKr.

Moneantur autem & inducantur, &, fi neceflc fuerit , per cenfuram ecclefiafticam compellantur fzculares poteftates, quibufeumque fungantur officiis, ut ficutreputari cupiunt & haberi fideles, ita pro defenfionc fidei przftent publice juramentum , quod de terris fux jurifdidioni fubjedis *uaiverios haereticos* ab ecdefia denotatos bona fide pro viribus exterminare ftudebunt: ita quod amodo, quandocum-

• «ve pem-que quis fuerit in poteftatem * five fpiritalem, five temporalem aflumptus. hoc tc-

î^oïatem'ncatur capitulum juramento firmare,

ibidem.

Si vero dominus temporalis requifitus & monitus ab ecdefia, terram fuam pupigare neglexerit ab hac hzretica foeditate, per metropohtanum & ceteros comprovinciales epilcopos excommunicationis vinculo innodetur. Et, fi fatisfacere contemferit infra annum, fignificetur hoc fummo pontifici· ut extunc ipfe vaftallos ab ejus fidelitate dcnunciet abfolutos, & terram exponat catholicis occupandam, qui eam exterminatis hxrcticis fine ulla contradidione poffideant, & in fidei puritate confervent: falvo jure **domini** principalis, dummodo fuper hoe ipfe nullum prxftet ob« ftaculum , nec aliquod impedimentum opponat : eadem nihilo minus lege fervata circa eos qui non habent dominos principales.

Tbj. CttWtii.

r.Catholici vero, qui crucis aflumpto charadcre ad hxreticoram exterminium fe accinxerint, illa gaudeant indulgentia, ilioque fando privilegio fint muniti, quod accedentibus in terra: (andz fubfidium conceditur.

ibid. Crejemet. ckr^^n-tit cejHwotw,

Credentes vero,przterea · receptores, defenfores & fautores haereticorum, excommunicationi decernimus fubjacere: firmiter ftatuentes, ut poftquam quis talium *faeckr^^n-tit* excommunicatione notatus, fi fatisfacere contemplent infra annum, extuncipfo jure fJt fa<3us infamis, nec ad publica officia feu conhlia, nec ad eligendos aliquos ad hujufmodi, nec ad teftimonium admittatur. Sit etiam inteftabilis , ut nec te-

•MS De-tHnenem • Ats.e'siai. »»j.r.reipon-dl*·.

ftandi liberam habeat facultatem * , nec ad hxreditatis fucceflionem accedat. Nullus prxterea ipfi fuper quocumque ne B gotio, fed ipfe aliis refpondere cogatur. Quod fi forte judex extiterit, ejus lententia nullam obtineat firmitatem , nec caufz ahquz ad ejus audientiam perferanrur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, ejus inftrumenta confeda per ipfum nullius penitus fint momenti, fed cum authore damnato damnentur. Et in fimili. bus idem przcipimus obfervari. Sivero clericus fuerit, ab omni officio & benefi-cio deponatur : ut in quo major eft culpa, gravior exerceatur vindida.

lipo' τ«ιν/{ *μηδώί aurjJ iv» oiainrnt evey-μαπiχ attihoynrO^U* ' «M* «izric «toe/f «'ro-Xofw>&«/ *άναρχαζιά»· « ta»* xernic *mu,* »ì *αχόφασκ «uùrî μη^μίβα ί\tm rtftiynr to, μήη* τΡΊΪΜΙτήν *àxw tiurS Φ»pt'o3ωσ«v . tir fin* , »ì i«βΜ·λ·· f/jT αΛΙ'τβ *μι^αμΰ* · *η* »·μι<β\ , *ηi f'xn^tvm* cuir» *μηδιμιάίί* «Ave î-rwTdtv *μ»νιμιτηηί,* μ*nt τϋ venirJ χβ-*nSixtxtôfvnç χατηîιχ«ζio&4»β·«».'* χ) *dr* ηϊϊ 4' *μεΐο/ η aôri* «sperxtro-e/^v *φυλβ^η^βî fi* xAnipeoe μ"», oteo r«rr»ç βφφτχ/» Zoo-o's *xatSeupttât» ' held*pμ£ξ*— *ri n* xrtue··μα, *fixfi/Ttptt ixtixn<nf* «α<νρα^θ/.

ïHiexi

etcmibus ,

S* ‹lu* aurcm tales, poftquam ab ecclefia denotati fuerint, evitare contemferint: excommunicationis fententia ufque ad fatisfadionem idoneam percel* lantur . Sane clerici non exhibeant hujufmodi peftilentibus " ecclcfiaftica facramcnta, nec eosChriftianz prziumantfepulturz tradere, nec eleetribfynas , aut oblationes eorum accipiant: alioquin priventur officio, ad quod nunquam reftituantur abique induito fedis apoftolicx fpeciali · Similiter quilibet regulares , quibus hoc etiam infligatur, ut eorum privilegia in illa diœcefi non ferventur, in qua tales exccfius przfumpferint perpetrare.

Et Si Ttrtt whtcc, ptn η «'rd vic *ιχιιληνιαί* ν*τβτμ&£3«ι , *iHtpMKiw* ά'μτλ4· fffeknv, *άφο^τμί* , î«ç *tiuewttiteg* •wenws-iK, «ïîχΦΟ'χθïï'Νβ'β». *-i* xXxeaed *it μη* ioruoTO *ηΤ ηιΰηι airin η ιχχλχ-arteKinà μυτη^α· μήτ' βυrί ^ejc/txvtxn 9βρα-iauxat n$y' μήη ηi* τλσιμββνoiβ ' ï *φορχζ àurùv ηροσιιξαιάμΤαϊ ' μ J* όχι . τï* ΓηοθιβυΤ» * rfpctôvea» ofcm, *ακμί* 2 *μηΜηη* · droutruraram, £·** *iiix* άηûλμα^ ri αικολιχί* θροηι * βμ·/«« _ _ _ _ lutromte/ , àç tart μi>λo» π<7ιμα«&ν , ">« η» *atrifS* «ρονόμια or *ixtiry ry dioy'a μ** «Λβχθώ-<rzv, *d» y nteubTVt ixesetti ηλμήσντη in-ηλΜ.*

Er«-

ANNO CHRISTI

EvmN a mti úαi t<S& Cn/Jmr , twA «OM/SIF «L>TWC, MUTO 1» fcppfMr COS Tu «- w»Au, npnfitytt , <u*9e*r<«v iauwFt f«)ncu- βτ τϊ Marito, m «une owrir o «»·τ·λθ*. »ui , f«r /4>i «vsreXwri* ; v«vns MUK KΛv^I/fj^t , 4 u< «ΠΓ«λ/4^* » »«/*» tw ix tm arwoZ/xu 4 τΰ χβ^βλ/χi •MMXβη ληφθήν» «ιiθ»»τ/«>, ιτμπiv , à filat, χηρι-γμαίκ •wxm tfatpvereu ηλμιι- nrn, «φβ£χμϊ itvpf * aft *! μη τβχι·» ptrttq>«e«WF, ÛMj* r«f- r? «quiAexi^wm.

ripri&ffy f·/ Tvnrr , "»« ΓχατΦ* ep· χηv/rxsxx 4 ixirwni, Si inuri, 4 τϊ <φ- 2Çtlat«ta auri, 4 Si jrqnwv w' '»«· n» epevdv·»», Sii 4 xft mtoÇ tv cmoutv tlu iSlar dsoew/cv ? ,rau «'pcr/xws a«n«f<r, rr</d^am . x/xthrt J>ft{ n vAmc; £μαρηρηηκ atSfts, n wi id* νυμφίραα ZJji, aAUu riuL ^«sw/β» ὀμτώο αν«Γχ«ζιτv , de •ar Tif βυηδι niftrnit yni, 4 timc χηρυμ- rwtt^Tii ιχπλοιάτβτ , 4 àri ris wr- afarpafns AJ vivfii ÜTM ai nàwt Sttrê· rct, àvràs ni ιτ/τχόιρ» ewIdvR Snwtûftr · donc Ir · fvZrxsr·* crdeio» àurï rv>x«· λ«ŒI» lus χατηγαραμ^ûκ , wrme , d teams in tüç ΐτΓπθιμό»κ MTttx&ws ,

Quia vero nonnulli fub ipccie pitta* tis, virtutem ejus, juxta quod ait Apo· ftolus, abnegantes, authoritatem fibi vendicant prxdicandi, cum idem apofto- lus dicat: *Qutmuia prxdtcakunt, nifi mit- tatunrl* ômnes qui prohibiti, velnonmif fi, praeter authoritatem ab apoftolica fe- de, vel catholico epifcopo loci fufcc ptam, publice vel privatim przdicatio nis officium ufurpare prxlumpferint, ex communicationis vinculo innodentur. &, B nifi quantocios refipuerint, alia compe· tenti pœna pleâantur. Adjicimus infuper, ut quilibet archie- pifeopus vel epifeopus, per fe, aut per archidiaconum fuum, vel * idoneas per- fonas honcftas, bis aut faltem femel in anno propriam parochiam, in qua fama fuerit haereticos habitare, circum- eat: & ibi tres vel plurcs boni tefti- monii viros, vel etiam, lT expedire vi» debitur, totam viciniam, jurare com- G pellat· quod fi quis ibidem haereticos fciverit, vel aliquos occulta conventi* euh celebrantes, feu a communi con* verfatione fidelium vita & moribus dif- fidentes, ecs epiicopo ftudeat indicare. Ipfe autem epifeopus ad. prxfentiam fuam convocpt acculacos: qui nifi fc ab obje&o reatu purgaverint, vd fi poft purgationem exhibitam in priftinam fuerint rclapfi perfidiam, canonice puniantur. Si qui vero ex eis juramenti religionem obftinatione damnabili refpuentes, jurare forte noluerint; cx hoc ipfo tanquam hx·. retici reputentur.

ANNO CHRISTI «« IM4. i· «. h Mf. Dr- cbtritn» i*""?'·/·* Dt» nequis n*u.». hon- ** petot

ftitef.!. Volumus igitur & mandamus, & in virtute obedientix diilride przcipimus, ut ad hxc efficaciter exequenda epifeopi per diœcefes fuas diligenter invigilent, fi ca- nonicam effugere voluerint ultionem. Si quis enim epifeopus fuper expurgando de fua diœcefi hxreticx pravitatis fermento negligens fuerit vd remiflus: cum id cer. tis indiciis apparuerit, & ab epifeopaii officio deponatur, & in locum ipfius ulter fubftituatur idoneus, qui velit & poffit hxreticam confundere pravitatem.

IV. De fitperHu GrccenM* conrffl Latinoi.

a, «. Deoe- Licet Grxcos in diebus noftris ad obedientiam fedis apoftolicx revertentes fovere honorare velimus,·mores ac ritus eorum, in quantum cum Domino poffiimus, fuftinendo: in his famen, illis deferre nec volumus ncc debemus, qux periculum generant animarum, & ecdcfiaftic* derogant honeftati. Poftquam enim Grxcurum ecclefia cum quibufdam complicibus ac fautoribus fuis ab obedientia fedis apoftoli- cx fe fubcraxit: in tantum Grxci coeperunt abominari Latino·, quod inter alia qux in derogationem eorum impie committebant, fi quando facerdotesLatini fuper eo- rum celebrafient altaria, non prius ipfi facrificare volebant in illis, quam ea tan- quam per hoc inquinata laviffent. Baptizatos etiam a Latinis & ipfi Grxci reba- ptizare aufu temerario prxfumebant: & adhuc, ficut accepimus, quidam agere hoc non verentur. Volentes ergo tantum ab ecclefia Dei fcandalum amovere, facro fuadente concilio, diftridle przcipimus, ut talia de cetero non prxfumant, confor- mantes fe tanquam obedientix filii fZcrofan&x Romanx ecclefix matri fax, ut fit unum ovile, & unus paftor. Si quis autem quid tale prxfumpferit, excommunica- tionis mucrone percuflus, ab omni officio & beneficio ecdefiaftko deponatur.

F. Dt iiptitatt PctriertSamat.

DkmmL Grejoi. ne.

Antiqua patriarchalium fedium privilegia renovantes, liera univerfali fyoodo ap- hncimus ut poftRomanam ecclefiam, qux diiponente Domino fuper o- nutes alias ordinarix poteftatts obtinet principatum» utpote mater univeriorum Chri- fti

—“‘“‘Tfti fidelium & magi(lra , Conftantinopolitana primum, Alexandria* fecundam " —
CHRifii Antiochena tertium, Hierofolymitana quartum locum obtineant, fervata cuilibet oîkiπ
.**». propria dignitate: ita quod poftquam eorum aneiftires a Romano pontifice recepe- «·«
tint palfium, quod eft plenitudinis officii pontificalis infigne, przftito fibi fideiitatis & obedientix juramento, libenter & ipfi fuis fuffraganeis pallium largiantur , recipientes pro fe profcffionem canonicam, & pro Romana ecclefia fponfionem obedientiz ab eifdem.

Dominicx vero crucis vexillum ante fc faciant ubique deferri, nifi in urbe Romana, & ubicumque iummus pontifex prxfens extiterit, vel ejus legatus utens infigniis apoftoiicx dignitatis.

In omnibus autpm provinciis eorum jurifdi&ioni (ubje&is, ad eos, cum necefie fuerit, provocetur: falvis appellationibus ad fedem apoftolicam interpofitis, quibus eft ab omnibus humilité; deferendum.

Vi. De cenetltis provintitltbxs.

' Sicut olim a fanélis patribus nofeitur inftitutum, metropolitan! fingulis annis cum
d'ecrufit *' fuis fufiraganeis provincialia non omittant concilia celebrare. In quibus de corri-
i' *" gendis exceffibus, & moribus reformandis, przfertim in clero, diligentem habeant cum Oci timore tractatum, canonicas regulas, & maxime qux ftatutx funt in hoc generali concilio, relegentes, ut eas faciant obfervari, debitam pcenam trafgrefloribus infligendo. Ut autem id valeat efficacius adimpleri, per fingulas diceccfes fta» tuant idoneas pertonas, providas videlicet & honeftas, qux per cotum annum (impliciter, & dc plano, abfque ulla jurifdidione folicite inveftigent qux correâione vel reformatione fint digna, &. ea fideliter perferant ad rtietropolitanum Ac fuflragp.heos, & alios In concilio fubiequenti: ut iuper his & aliis* prout utilitati & honeftati congruerit, provida deiibc* ratione procedant · &quz (latuerint, faciant oblervari, publicantes ea inepifeopalibus fynodis annuatim per fingulas diaecefes celebrandis . Quiiquis autem hoc falutare ftatutum neglexerit adimplere, a fuis bénéfices & exeeutione officii fufpendatur, donec per (uperioris arbitrium
•/>. e» * du$ relaxetur.

Λx; β-ιμ^τηη χρμότν tepevenntv ... .* 9f- ' M**»* fcnptummr fiuvt η, aure re xxnrea^irre f << .... *^r«r« 3χμοτ«α cr tbίί intmetuyèc e-tuUost , nue i'τηβ-w àv itxrnv &90χv ιτπηλιδητομl^Λi · ci it τι ηύτηv rUsi ramigie» evrxrn όψχλîoΉ txi^nfvjti, arô rie τΐ l'iie ιφφικîβ òζαχβ-λ«^?>ì»î........

iu>nûo • MS. Mλ *.. Dc corricwt- du exctffibM fiiMitonim. jb,j.j ,.nc. ». dcofficio judicitord. c. >l h.ff.a-

*yn, - torreHwnt c*ctiTnum.*

Irrefragabili conftitutione fancimus, ut eccleliarum przlâtî ad corrigendos fubditorum **exceflus, maxime clericorum, &** reformandos mores, prudenter&diligenter intendant, ne (anguis eorum de fuis manibus requiratur. Ut autem correctionis & reformationis officium libere valeant exerctre. decernimus ut executionem ipforum nulla confuetudo vel appellatio valeat impedire , nifi,formam cxceflerint m talibus obfervandam.

IM. Exceflus tamen canonicorum ecclefiz cathedrahs, qui confueverunt corrigi per capitulum, per ipfum in illisecclefiis(quz talem haélenus confuetudinem habuerunt) ad commotionem vel juifionemC epifeopi corrigantur infra terminum competentem ab epifeopoprzfigendum . Alioquin extunc epifcopus Deum habens prz
. M tlJj' oculis, omni * contradictione ceflante ,
m>< ipfos, prout animarum cura exegerit, I*r cenfuram ccclefiafticam corrigere non
omni ron- poftpOOat .

& 'bos eorum exceflus corrigere
m]. non omittat * prout animarum caufa requirit, debito tamen ordine in omnibus ob-

ζ'. E/« si itefàÜTHi ne ierxeete tlraxwr.

A»αραθροiυî> £t«re£w θιτχiζβ^υ, ·'»α txxXwwv «porrwn; hs t· intàtivtn τά B?jj ΰτηχό·* tKxrea, x} μαλκ·α η3 χλην***·» iÇ xvxrvitoSnvxt w wO» , φροημ* vi farμiλύ nrrort^urt. ws α» μ» τ» α7μα wfÇS »'x r^5 αυφ ικζητη^ρ. *»· 3« *> twc i/cp9<*T»<vi < xvxrwnirtiif ο'φφZχ/ο» iiu,nSù<rH ΰξιηζκv. κύ*μ& ê»wc Aζ «O«pμΰ τ»η>v μηάιμiχ β·αv>»θ«χ Jiu>r/ae«»· »μvβitÇnv' ei μη τβ μiτpβ ιχi> τϊ C9 vite is/vsarc

AZ »χî·αβ·H< I· iji xerowxw» rns xrôriyχη; ι'χχλητ/'β;, αZ ικvαiμπαζ iιopδvδηvχι ffa' τβ χβτητχλ», it α'υτβ C* avreZc nie ttaifoncixte nie ηιχΰriiu Λα-ήθ^α» iχîσχι , lepxtvices ύ ι«<ηiξ« τβ ι'χκτχόιτβ Ce· τι itufjxe dunpxvt xapa τβ .ittrnin «wrwynroifyne.. ei it μή · · iτiπro θι·» a*o οφθαλμέ, xvrie, wi ri rie ταpηλήφ", $ια χ«>i«i xawrxiΐ StepSw μη τχρβγκvvι^β^v·

En

/nno Christi **' T ««r·»**·» the* 5M>»ρΐ £λό· >·«««« μαλιτα^ρό «^«θοιισμό» ττ iwi- αχοπ», ααιγοχη» aro $dw» · i iuiawuui άχ ακm, η θιλήγοι ,_('πιηλΗΐυ c» τη χαθη fut» ικκλκσία· ό μη^ο«ολ/τχ η w «peu*. Γη> αντ», «C »xjt»w roro «ρο^aVH, »«ρ ημύχ, τ»/6τν αυτέ 3ια xeirwc ιχχλητιατιχη , iynt- σμιηκ τη α'ληθοια , *at3ôUru, w; à» φο£ρ τη; ·οι»η tbioûto' TW λοιπά μη ιαλμήσνΟ1,

ΗροΜΗfbrav ou? α'κειβν ος ÎJS ιχχληπν» «potniîng, Λα V4* T*w *· ακτή ιο» Χιάηγμχ ck α'παιτχο-ρ φιλοχρηματία , à βαρ®* τι μή rpAtowi»· α'λλ' α'υη a'xei/îwc, »ζ κ/Γν , vi' οκ»Χαιν ^αχολβθΗΓυτα» · ten τη» χανονιχην OiAnrowi» ικφυγω ιπχδίχητι» · όπιρ tut ?βτ« ό α'ποΓολιχό θρόνο , ΟοιρΓιπο r» xutin , «ροαιχτιχοιΛΐυ αχρηΐτιιτΗ.

A fervato. · Ceterum fi canonici, abfque""7^^" manifefta & rationabili caufa, maxime in auturi contemptum epifcopi, cefiavcrint a Divinis, epifcopus nihilo minus, fi voluerit, «·/**>' celebret ia ecciefia cathcdrali : 6t metropolitanua ad querelam ipfius , tanquam fupcr hoc delegatus a nobis, taliter per cenluram ecckfiafticam cognita veritate caftiget , quod rxna: metu talia de cetero non prxfumant. ,rr *"·■* ZL7* M eo»

Provideant itaque diî'gcntcr ecdefiarum pudati , ut hob failure ftatutum ad quxtlum pecuniae, vel gravamen aliud Bηοη convertant , fed illud ftudiofe ac fideliter exequantur . fi canonicam voluerint effugere ultionem : quoniam iuper his .tpoftolici fodes » authors Domino, atrentifiime v.filabit.

ι(. Πόσο» £όπο» V*' »ι'το» ύοοτι'χτιχι» inpààl/nu ύκιρβάσκ , vi ^gptt^vmv.

VIII. De inquifuioHibus,

.th . QvvmuJo ûô qu4f»1« h\>- dirorum cc— rigantur ex-

Οτκ vi *n

V· cx^tnir < χολαζπ» nlc Jrxxow» «xra- ατ« , arc χρήσιοα τ» n'aç jç παλαιό ifySw; crttiMfrfntr φανφώ * .s tin μιτικιιτη «ΤοrΛ?ον ai xo»o»ivi' 3«rt£wi, χαθ« «pc-^ npm vvfpfjjSpwt ?n"f4Xa/j^j, v< lùv tuant rr,i t'tpùf σανοι» ιπιχυρκμ^ν . àvaynurxtTüt yàp Cr t J tueyytkfy ortntp c οιχοιόμ& Îx^^' 9 TJ X1<ιφ OUT· « ï:XTM:Y.'îχ to ι'παρχοΗα auri , πχασι παρ α'ντβ · ri τι- η α'χόναι ut» ev · α'πόδφ· si» λόχο» τη αίχονομη σ» ' ι' yàp Jtanrw ire ùtxonoptiv . Και ê» ri fytaft i xi>ti®* «<» ' **ηβή· σομαι ι£ <3« m xaru rfu xpauyliù tôjl »ρχο- μ$&u ti(îμί συυυηλβiηι · c/ξ ai·/ νεήσιαι» tpanpèi a'ucirix.vTTt, crt b μο c/ ο ùιτόχοφ*, α'λλχ vi ®rT'y * Vfttrù; urat-», η Sfo.' τη; χραυγήζ VI φημη; Uç τύ «îrt Ta Cirtpripi ^ρο- «λθη , - μ^άη» <apa xaxo&Aù» , v< x,m- Âc^fciy, α'λλα καρά χρ^οιοητίχ»» V4 X'AapJ» ' un όναξ μόιβ» , αλλχ (t χ<ι>λάχι · Sutp i κραυγή yvwiH^t, v< Λ ïιαβολη oawpoF, χρ» ••.αίτιο» τη ûχλιιαία ytparripw τ!ώ αλη- θ^α» tfyn^t&ai, *χα 1» mpayfiar&* ynr- οδη ή acicrrç , v< i xaw/xri 3/ανολη τ» σφάλμα ιχχοψη τβ άμαρηηα · βχ ύα~χιρ i» Citpyàn 1ζ xéjtfî · α>λά ok φίρχστκ τη; φ»ί- μη , η a'»aj-^<>Aôe»i; τη κραυγή , η τι όφ- ψιχία αΥτΒ χρα όζαχολβθ««»ν . κχτ St τ»η φυλαχθη/όμ^υβ» iri» c» ernxeort , t'w/μιλ»- ripoy tct'v ομο φυλαχθη/α/ O* ~i opoifw- ση · u τηι %σχιρ i«m riSttrnu tic βiλIΦ*, xJ Sittt à Xuüavnt àpitrxwti C> tJ if^ άφφικίκ sixparnrOa» » μότο» iλiχχH» , α'λλοί Vf ττΓπμά» , o* τσκ α>λα χζ τ· καλλά- β». χ<ι αφοβίζ»» . . . w èta η Λσμ«» , crIfAr^wi η μ/roc ^5 ααΐλνν ΰφι^ατται ιζ Cot'fpa; »άχ»ση» . >£ Stà τβιο οι aytu ποτό- ρι β·οϊοηηχ» 3ζίΠ>ξαχτ» , ?»« ή χαπ>Γο·« ^patrâmt «, paitut «^α*3ιχθ»βτται , *ί μί atunSpcui/j^ivt φ Γύλοι* σνμηνϋτ £ τΐώ

Qualiter & * qtiomodo debeat prxlatus procedere ad inquirendum & puniendum fubditerum excefius, cx authoritatibus .novi & veteris reftamenti colligitur evidenter: cx quibus poftea procefferunt canonicae faniftior.es ; ficut olim aperte d.'ftinximus, & nunc facri approbationc concilii confirmamus . Legitur cr.:r.t in evangelio, quod villicus ille qu; diff.mutus erat apud dominum fuum , quafi dtifipaiTct bona ipfius , audivit ab ii.!o . ^Jttd boc audio dc tt ? Jicdde rafbnti* vtiiteationis tua: snim non potent ^illicare. Et in Genefi Dominus ait: JL-csdart, érindr^o, utrum clamorem, ouiv' uit ad WC, opere comf1evertnt. Ex quibus autbon:itibus manifefte comprobatur , *^quod non folum cum fubditus , verum ets«nt cum prxiatus excedit, fi per clamorem & famam ad aures fuperions pervenerint, non quidem a malevolis & maledicis, fed a providis & beneftis : nccfeinel tantum, fed fxpc (quod clamor innuit, & diffamatio maniteftac) debet coram ecclefiz lenioribus verititem diligentius peiferutari. ut, fi rei popofccritqualitas, canonica diftriitioculpam feriat delinquentis: non tamquam fit ador & judex, fed quafi deferente fama , vel denunciantc clamore , off.cii fui debitum fcexequarur . Licet autem hoc fit obiervandum in fubdicis , diligentius tamen obfervandum eft in przlatt$,qui quafifignum funt pofiti nd fagictam , & quia non poftunt omnibus complacere , cum ex officio teneantur non'folum arguere, fed etiam increpare, quin etiam interdum fupendere , nonnunquam vero ligare, frequenter odium multorum incurrunt, & infidias patiuntur. Ideo fandi patres provide ftatucrunc» ut accu-

i. t,e <</.»-,rrr ,(>i

(ano palatorum non facile admittitur, ne concuffia columm» corruat aediHcium: nif: diligens adhibeatur cautela, per quam non lolum falfar, lcd cnam maligne criminationi janua prxclndatur. Verum ira voluerunt providere prxlaci», ne criminarentur injuile, ut tamen caverent nc delinquerent infolenter contra morbum utrumque invenientes congruam medicinam, videlicet, ut criminalis accufatio, qux ad diminutionem capitis fid eft degradationem) in* tenditur, niG legitima précédât inferiptio, nullatenus admittatur. Sed cum fuper exceflibus iu's quifquam fuerit infamatus, ita ut jam clamor afeendat, qui diutius Gne fcandalo diftimulari non pofGt, vel Gne periculo tolerari, abfque dubitationis fcrupulo, ad inquirendum & puniendum ejus cxceiTus, non cx odii fomite, fed caritatis procedatur affcflu: quatenus, fi gravis fuerit exccffus, ctfi non degradetur ab ordine, ab ndminiftratione tamen amoveatur omnino, quod eft fecundum evangelicam fentcntiam, a villicatione villicum amoveri, qui non poteft villicationis fux dignam reddere rationem.

cHRisij •>m' i

Debet igicur efle prxfcns is, contra quem facienda eft inquifitio, niu fe Per contumaciam abfentaverit: & cx* ponenda funt ei illa capitula, de quibus fuerit inquirendum, ut facultatem habeat defendendi fcipfum. Et nen folum dj&j t fcj ctiam remina ipfa :eftium funt ei, ut quid & a quo Gt di* ôum appareat, publicanda nec non exceptiones, & replicationes legitima; "admittenda:, ne per lupprvflioncm nominum, infimandi, per exceptionum vero exduGoncm, deponendi falfum audacia prxbearur.

nj ι-λκ. Mar f.r- t**» <j- pre- r.eitm Mcu- ürtddxi- * Grati lc* timnr

Ad corrigendos itaque fubditorum excefTus tanto diligentius debet prxlatus adurgere, quai to damnabiliusjeorum of* fenfas defererct incorre&as. Contra quos, ut de notoriis excefTibus taceatur, etii tribus modis poffit procedi, per acculationem videlicet, denunciationem & inquifitionem eorum: ut tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, nc forte per leve compendium -d giave difpendiu.n veniatur ficut accufationem legi.ima prccedere debet inferiptio, Gc & drnunciationem caruitiva admonitio, & inquifitioncm clamofa infinuatio prxvtnire: illo femper adhibito moderamine, ut juxta formam judicii* fententia; quoque forma dictetur. Hunc tamen otdinem circa regulare» peifonas non credimur ùiquequaque ferrandum, qua:; cum caufa requirit, facilius St liberius a fuit poflunt adtniniftrationibas amoveri.

A »«'χ4βμία ' ο< μχ «<ej3>k xapa^tSi nt^ti, tt ît « μ-»ο»°7J t'Ac:- , «Μά φί ™ ..". CHRisn pà ι^χλημαη à χλκ&M| . xnr Jn.« »··»- χθ/λχτχτ «ρ»γ«7ν ήΰ «a^frûmr, *>χ μη ιγa^n;uft!u9tÎTtr àiùtta · «M* η« <9^^cxri χρμ μη «μαρίνα àiptii, xn' Λμφπτρα τχ titra &ραη &iff)p(jfylu> terpuer · ωί ii X ίγχλημα'ική χχτχ^β ΐβ ητι ili μιιοΐσιχ x'ixiXrç, fyvm «roxx^/Jp^cv , ««tCÀirft , x' μη ήμιμκ *ρ«ιΛ9...............................xawer- f- · «M* irtir ixàvn ixrarwv inrirn Fû4>«.*,*> i/χβλ-^ι * **« err* rSn À apavpà α'ναβη vτι »--' χολυ itir VKxrixXt α»οτ«ιηθ.î«< ax(«» n i>\a turituût vd« · ιη«μ» Uc r» t*x£qn|rf</ m' xv- 'Crr.;^. λάπ» η avii ttroirni, Û ϋξ ew jjurve, «λλ' ιχ SiK^trmç «Γάιηκ <·ρ3»λ9uffn * Ιμ»κτàr f Capù ri ττπιισμχ, ii μ$ aaSatftàf àiô τϊ τùξηχ, ni-w ix τ?γ haxt iÎt wç tùroxmSr rtXtcoi · Strip /τ/ xxrw w β'χβ'οχτ/» Try û-χ^ιλ/χια', Zx ττ(νiχvvαμiαζ τι» «7χο?ο'μ·ν «χο«κό&«< , η» μιι îιωάμ^ον rit tauri «χοχμ/χ χξιο» Îcj«Ïxi λο^ν.

C X,>i) nt^apiv Uvat aapim riv tut&' tint η ζνΐηΐϊi, ii μη it at nar aura n it rfrt <·,·«.«- άχ^θκαν «Vf ' «ç t\n$viffirn<t αυτύ τù *t~'f* φχλχιχ trttj Çnrnïrfftrttt t tr« itnn&ar lyp ?>· · *.*.* eaxiiXH» ictui»' xJ i μiνα rù pn^tvnt, e/fx^^u κ; acru η· «νοματη ?J<j μαρτύρων iημββ-ιΛ-- <▸?«· 11« Tape rt»9~ «ppôn φχνî · i μία. α>λχ iÇ axpaypapai >c a/ α·,χλι!<ΓΗ ai κμ.!· μν liχθχσβμσβi · μη irta ii iurttepcr ·*·.»- paru» itaCoXni Vapaypa^xù rn i-xùtXtictv xi Mdatftài.eu xkaiàv à riXjua vβpiξη.

D Dfè* T» i.ορθ*>θχ/«« >i» TW ÎÇÎ VtWtivH Loti*e bi •xrcffwi, ne·»™ a<e>0t'ripey ijtiXa · ra>; i/^ava'nvat, iff» iχιζημ·ΰηρα iftv fl nt <; φ α,.^κίμμχηι χ<η.λ«<4^< tiiiop^xru . χχθ' wr, *▸* 'Vtti ?ÇS σινημανμ^Λ»» exc&r fftàr fft^xnùf, ιζ μ rori potati iuan^f ftuuitur <vpoiXùHvt il a'yu^ni , ifao'ytàtas , < ιχζχηiπ·; ανφ * *rx c/*w? ώ» ù χλτ «'«e/· fini vapa%f9p àff^i'Ane, (JM iruç tffirf ifa.' pxltcti νφχXiiχi^ ài Captlav fiXàCUu StefiXn- ·?» · J; tW νiμιμ» ffVtppltù ^ipiffip^ib _Xpà et η! lyΓpνφα· Sn>i < τιώ E»i ' reOw/«» >ζ ñül iχ- ζχτητ<» βφ?<λH x jAùièjr.'f ^fiXafiOv' txffivm «tl Xχρβχ»θ«τυ« rni α-,μμιτi)*» ♦ Λ* nv Ttirey τι$ x^fftui , jni x»c$efffX ? t Jxv; t*rtO» . Twhn» »»« 'îiu ~*Ù %a»îyixx <œ/e<rxnrx ·' wfafy tta β-φϋρχφν· Xcr^nffo|^dut' αηρ, «π · at'rlx ι'χζητπ\ Λχολώπρον nsi iïtàtptinp* Jxwtinu i* iitw ItxxoHwr axwoH®&«»'

e·.

I

anno CHRISTI

MS. Mtt. Qjwd ἰxxLmi fable.fecuv- dua diverti* Hteerinaan, doAw

0*. Οτι ·« <VMtr«nc ιίφ* ἰβυτνῖ pari res ἰιβφορβί fJS »θίν χυύκ «φῖλκΌῖ ιχ«» JzîawxeAw.

Evfrifi d» vÂfkaiÇ piptatr cnit rns durât τοΛηκ >Ç cvveiecr» dvapiynutrn **·· l<«Φ«· p» Γλμοιη», ιχ«,Mi ûa· μύσ «<f» »«w-Â« niuà&ief ήφΐΓρ$»κ <operai<Wf& » *»* oZ dp^apièt fÇS ηπιπι» «ολκή, Λ croewr •PvrofcaMni' àtSpas ciSrpwat , « tihc χβπῖ TOI Φ v&m» afi X$ γλνπνν to θ«· βφφίχκι e'uwfç ἀυγίνάτιΜwo, w-' to ἰΚ-χληβιαπχά pusipja , SiSdewns βίυτι λο^>® ·μ·<«(1Ç ùnSsippart. »»»Àoop!Ju Si ν«»ηλκ« «*»β pi pia w'fi «brfi «ββλζ cùae/® Oops; αρχηρ&ί ΐχρ , *i Fr ννμα ιιαφορ/κ χίφαλά >Tjtrri ripas . α?λ' fdr Si aitias fu-3tiras ιχβ.χζντα «rx>»n airtirp t ® & τ» vir» ««θολ/xor anptrùnt nis ·9ημ »'««-rwç αύμρορφη, Vpofi^trrtxy Siani^u x«9j-rdn> ituri dtrtapinmn cs ηι βρ·Χρ^«-σι, ris xarù verre ieiifyw dur}- vvfisw w ·ύαοπππγρδ^ον. S^CS »'«» ttf icuurir ip-0«λλη, dra$ipans £'S*< ùu>n» ^tiru %P*r-àùn· £ si paSi Sntf ererXev* , a'vo vsriK ιχῖληιιχΓίχῖί Stawias xarvtpf&taô/jfyw. rrdrrnç si dvayxàin tr«u9 xtapnë Cpa%io->»c <β^ο£ ri Tiir iwwnp aumtrae/er χαλη-w Jîiπi.

MS. m™ i. Ol· « tvinavx ύφ* iwrif <9pes ii St· *«*, «riF« ÛPoAoy* ty·» φiΛMl.

dura pcvu-lum viro» theoioffMb·· bredrbeot.

Π^ο; wc «MmC nii M nmnίay «popwew XV^ttnaôi λαν fi 'FN'Ilj * i*pip* τβ

W,,: . ^ζαφιπχ «vnS ^twid-wret ar«y»«7o» . οτιβιρ J-.** J* wf » rvjuut nÿ ùA«J,i»»uç >Ç fi s».*« fipvpectt ÇVprnu . Stiti lia ir' «pv •rar»r.. we/]{ ρ?μαπ ix-

tfst sipeerts ^ti. odes iretSii ν«λ-λ«« rvpfiaistt , Srt si itirwtot Stà »Aw-rvc tnapàtt fi«adcecMtcrv|Uurru«$, fi Ζχθρντ inSpspàs , fi «urias «»«i · fre jufi Si iMcob** ôrtwswç, rfi» C* «vrwç dSuupa-•Swcopi^Lw ολοκ, τ» λκvi pà ·»«%φην#« y<y/i·.· ii iavffS i» ΰξαρκναι fiutxvrRr τ^λ«<5 ri püpa θ<i, μβλ«·« Sià tds ηλατ^βκ d*·-lias i£ Staxr^upiras · rfutxji Staw^t θκ-ηιζα-jÿfit tsa si iaitMtl àfSpat siSnpMat xgpvs ri tv tyit xipuppans ιφφίνν» nni^us ix-ζΐΐτηθηται *ρ·σλά&»αιν9 lumit vc C» (pyp xf" A«»9^* ·! runs rvc t'vintappSjpK duitis λ«ν« «n «v?iS , ivri Si ituif^S i Switnm , »</-enmrri/4w* » durit o» λ·>· tixtStpwsoi, $ 0»tSsiypxrt' Λ duni , Smt St'vmt, ·»<-wfivnst id eW««7« J.wwitwrer ·· prints Si «rfiwar fÇS dxaynu't» ηφ/αφιχ^άαιν dttsv-w ri &stp»9intt. ·θθ» teptstbnpca. rirov aet&Stjxdit, irw mos^Ntapfc ίχκλιρ eioKt ifSpat cttfifMvas re^firw , ùs «r lu-iwm « findit C nunp^dnt t·

anno CHRISTI «»«»· Ibid. l. ■■nr. ,. de ortk o

IX. de iiwfit ritiiiti in ttJtut

Quoniam in plerifquc partibus intra eamdem civitatem arque diœcefim permixti funt populi diveriarum linguarum, habentes lub una fide varios ritus & mores difiriéle prxeipimus , ut pontifices hujufmodi civitatum five diœcefum provideant viros idoneos, qui fecundumdiverfitates rituum & linguarum Divina officia illis celebrent, & ecclefiaftica facrameota minifirenr, infl·ruendo eoa verbo pariter & exemplo. Prohibemus autem omnino, ne una eademque civitas five dicecefis diveribs pontifices habear, ranquam unum corpus diverfa capita, quafi monflrum. Sed, li propter prxdi&as caufas urgensncccflitas poflulaverit «pontifexIoci catholicum prxfulem. nationibus illis conformem provida deliberatione conftituat Gbi vicarium in prxdi&is, qui ei per omnia fit obediens&fubje&us. Unde fi quis aliter fe ingeflerit, excommunicationis fe noverit mucrone percuflum: ncc. fiÇ refipuerit, ab omni eccleGaftico miniAerio deponatur, adhibito , G necefle fuerit, brachio fxculari ad tantam infolentiam compcicendam.

X. Dt pradicetsribut iafli· uuadit.

<X

«w. «p. fr*

Inter cetera qux ad (alutemïjte&ant populi Chriftiani, pabulum verbi Dei permaxime noicitur ûbi efle neceflarium, quia ficut corpus materiali, fic anima fpiricuali \ibo nutritur', eo quod nan in foie fantni. &···* vu aeett, fed in essai verbe fited pretedit de orcDei. Unde cum faepecontingat, quod epifeopi propter occupationes multiplices, vel invaletudines corporales, aut hofliles incurfus, feu occafiones alias (ne dicamus defeélum fcientix, quod in eis efl reprobandum omnino, nec de cetero tolerandum J per fe ipfos non fufficiunt miniflrare populo verbum Dei, maxime per amplas dioecefes & diffufas, generaliconflitutiODCfancimus, ut epifeopi viros idoneos ad fanâx prxdicationis officium falubriterexequeudum allumant, potentes in opere defermone, qui plebes fibi commiflas, vice ipforum, cum per le idem nequiverint, folicitevifitantes, eas verbo xdificent&exemplo, quibus ipfi , cum indiguerint, congrue neceflaria minifirent, ne pro neceflariorum defe&u compellantur defiflereab inccepro. Unde prxeipimus tam in cathedralibus, quam in aliis conventualibus ecclefiis viros idoneos ordinari, quos epifeopi pofliat «adjutores & cooperatore·

chrÎs π '·>*·

habere, non folum in praedicationis officio, verum edam in audiendis confeffionibus, & poenitentiis injungendis, ac ceteris qux sd faluretn pertinent animarum. Si quis autem hoc neglexerit adimplere, Jifth&z lubjaccat ultioni. '

A χ&ν, ί μ·ν·ν ce t§ t J υφίγμβχκ ·φφ'χ«φ · oNri x} r i c^«xm3«wu ric ^βμολβ^ήατί< «J trtn&iitu ri inrfiw, $ Asree ri rameicv iiaeifsrni ψυχ»» * ri ii tk t»ι> ιχνληρό ΛΛΤαφρΜτρ, «·φ«τρ ύε»ΧΗοθ« Jmx· iitWH.

ANNO oiRb rr

› Je iM.gi-

XI. Dt maii/lru [cbalafttcii.

ti. Ira « tri'rxor·/ iiSttniXn ΐχ**τ· t'·s SièaÇovnif τΰ χλη&χό.

t nc uun iJ/ aumh- d>o m. c.

Quia nonnullis propter inopiam, & legendi rtudium & opportunitasproficiendi fubtrahitur, in Lateranenfi confilio pia fuit inftitutione provifum, ut per unamquamque cathedralem ecclefiam magi il ro, qui clericos ejufdem ecclefix, aliofque fcholares pauperes gratis inflrueret, aliquod competens beneficium prxberetur, quo fir docentis relevaretur neccffitas, & via pateret dilcentibus ad dodlrinam. Verum quoniam in multis ecclefiis id minime obicivatur, nos prxdidum roborantes Ratutum, adjicimus, ut non folum in qualibet cathedraii eccieiia, led etiam in alus, quarum fufficere poterunt facultates, conAituatur magifter idoneus a prxlatocum capitulo, feu majori · ac faniori parte ea-pituli ? eligendus, qui clericos ecdefiarum ipfarum, & aliarum, gratis ingrammaticx facultace ac aliis infiruat juxta pofle. Sane metropolitana ecclefiatheologumnihilo minus habeat, qui facerdotcs & ahos in

• p<T»1 «r»,, nw *'u

MS. Mit. Ut epifeopi beiM qu' cieticû d»· ce*"t·

E'τ«5η ηβιν it ίvittav >Ç η* t J âvoytvti- <<ht στνιη qyj £«αι&α η egfoxôrrto èçtupû· m, d» rr ri Aerifaûr truroÎv Ae«0ri Sia· Bτ»'ξ« ονβααοηθη ηαρ «χαίτη χχθιiε/χi (χχλη^ίχ S.J«<nriAp T|J 1ά xArejxài τη αυτή «'«Ane-rat, usu' τ» λ«τ»ΐ φο/τηπΐ vna- ^ai itjpteiv vxtS^mrt, άρμiζ·v tiiitw Tt i:aptt%t9r · pttp «» x} r ri itUewvnc α»αχβφi&ρ αχβi^χη, 'Ç °5'i φβπρωθη «Γi μ«*- Sarirrv rit &i«τχήρ. err St ώ> τβλλαύ ι'χχληβ-ιακ riro άiαμûζ φολαiτππκ · ήμκ τή» βραρpi^rivx» ο^ιροπi διαiτνζσ, «Μπθιρφι i»« μη μο-.ev C? «χαίτη χα^ιΐζμΐρ «'χχλητ/χ, άλλοι HJM Ov utri άλλ«κ vv iv àwrtpxtawn ai Xroeixr, xxntra9f δtiαiτχαλβ '(iiήμvv nepa ri espatrum Tΐ xarnriA», η τ« iyttri- μip* ri xxmriXv «χλî^Γ,τόμ^νβ, o τά xAr,enri; auftî «κλητών φ «λλ«v iwpw cv γρχμμβτΜ τιρvτΐχ£ Aorye/i Jr5«- ξων xxni ri 5<u>«riv - ί μη^ονβλκ «xχλv,σίχ Zκλόγη i% Jix:ra riy τκ' it· fi; ôtattf d» τ»

Hic auttiiu, -^Gra.^dt· λ*'·

facra pagina doceat, & in his prtefertim informet qux ad curam animarum fpeftarc noicuntur. Aflignctur autem cuilibet magiflrorum a capitulo unius prxbendx proventus, & pro theologo a metropdirano tantumdem: non quod propter hocefficiatur canonicus, led tamdiu reditus ipfius percipiat, quamdiu perftitcrit in docendo. Quod fi forte de duobus magidris metropolitana ecclefia gravetur, theologo juxta modum prxdiélum ipfa piovidcat: grammatico vero in alia occlefia fuz civitatis five aicecefis, quod fufficere valeat, faciat provideri.

XII. De tottMMiicut ctfituHs mcnacborwn.

tbij t tut <t Insutu *lo|»c>v·· "..

In fingulis regnis five provinciis fiat «k triennio in triennium, falvojuredioccefanorum pontificum, commune capitulum abbatum atque priorum abbates proprios non habentium, qui non confueverunt tale capitulum celebrare: ad quod univerfi conveniant; prxpcditionem canonicam non habentes, apud unum de monafteriis ad hoc aptum, hoc adhibito moderamine, ut nullus eorum plus quam fex eveftiones & oilo perfonas adducat. Advocent aurem caritative in hujus novitatis primordiis duos Ciflercienlis ordinis abbates vicinos, ad przftandum fibi confilium & auxilium opportunum, cum fine in hujufmodi capitulis celebrandis ex longa confuetudine pienii s informati. Qui abfque contradictione duos fibi de ipiis afibeient, quos viderint expedire. Ac ipfi quatuor prxfint capitulo univerfo, ita quod cx hoc nullus eorum autho,ritatem prxlationis affiumat: unde cum expedierit, provida poflint deliberatione mutari. Hujufmodi vero capitulum aliquot certis diebus dontinue juxta morem Ciftercieniis ordinis celebretur, in quo diligens habeatur tri«flatus de reformatione ord'nis, & obiervatione régulai i: & quod flatutum fuet.it, illis quatuor approbantibus, ab omnibus inviolabiliter obicrvetur, omni exenfatione & contradiAlone ac appellatione remotis, ptovifo ni-

Daup^ifot, 3twr<re<vw Sten^xlvteptτηΧλα^ήζβi. rire St ri χ«τή7βλθ>, Tift pù· π<7 ήμ»ρ«i« σωιιχώ x«ri ri «θ· τη χιτiλχη ιτιηλύδα, ώ* ? άχυβη χρβτάδvξ·*' ηύαμΐ; xtù Ατβτυτύiην τη η'ξiΜ, W φυλαξια;» xatvowxri. onto αv *ατv.σα$ρ fitrivwj nl· nssxpev xupûrjv, χαρά τβχτυ» ά$.«fyùrui φυλαχθηπ*· *«vη! αφΟ^Μ· » a'yT/' Λεγiαi, msm' t jnxArivwc inuionvy· «e^overruç iχ/Γ« C* τη a'xcAs-ity Xf" ri xaT"T<'· λω*

———λο> ,·fffIXdJim · ìv$a Q at ìitrwMftàtfyai
CiKJsTi «e'riu' «7»n-v«* «. »****'«'
i»«j. i£f C* rouT/J «m; xatraf cfyivf viuc «n »«» μη w«»n« ίανχθβνσι» ι»7 cuhwc, xjr a< »λ«<· iμβ d* Sta^a'pan c'xozç «ΰλιζόλκτατ.

Τβχθ'ί'vβ'β» ι» or «uïrjJ t J χβνιτηiλρ θρι- «Tte < Tïo3λι»πι ·fée-wire , »*tp ru ôtera μοναΤηο* τ· evrJ fortar* Ά τη , μ μό»οχ φ μβναχαν , ύ*β «J i$ μ·»<τρ<»ν , χαη> w ixàot cpwaffiiu τΰτ» «Wû » M ύμύι ΐβιμιλΜvτβι irtrxivndat. 3rep3»nvc W dvawvùvm artp «» Sup^tirttK w' arsaw- Tkiwi ïSvn tüûar ina Jmtp ·» rw κυβφ- nirûv τι ι»'w StatyHirtKw »« rjf ιιβχνηχ rav- ηλύi àiexjvtàwôfjfyw , «M^crAdnM-av 1/5 i!iφ ternir*, ha rim ànvurü» çparrirn . •«rp tarit reoirp, etunt ai iβ/ηιττiηι vus- àra^tpimrar «iç rlu ni asereA/s* θρ·» ὀξiπχ- <π». n avii tin φ(ni xarartxà ^pirura κατὺ rè n'&« θι'λο^M <jh tenmfjfy vefxtrnpiù . d I» à t«uîtji ri ^voTFrr, t ? Jt/rtsA/ac tbalv- · Cm. ·' Φ μ»ï iv- ïητβζη 5ι«λvθï»«<' «ii rüù rS avsroAnw 9pa- ra «tieir iiχη rxarteî^a ar«ofp<d« « ffS ôfavr arapa9pavfan φυλαχθîvîM ffS βvμφέκμ Sut- rxt'4*< «jMNrôfmnr.

Qi }$iint t ?c C*oe«c irinarat n» avwZç ûv»nn>^j^Mt poMtaitia Sa» βτηιΐβζ»Πισ·«>β»«- rvrau*, ira îno «if aura ei trtntntTnt ^βιλΰόβο, rAi'w Ce «zw/'r Xppwcs traira ƒ à Stepdùewc *u â£w · irpartxTtxiSi att- *£oyn;, Aa μη Si àvtfS ni «ipnf^a^pavari^a ateptrte rarer trtfiapt9iter· Sri inn 9iλ«- fjtyi ni vrtpripvi !ι&β φυλαχόη»««, *i μη f&Asdat Iii xetrunptc vfitff ύπ·μ*<MH·

Πρβi Tanti iβ-φιγμ^ cparteaity virai &«&9iinîi trirxirati , ira ^parûrati nïf opattafjtyiati iφ ηλ«β&χβ··/4M* «ejiréAwr, ira tut xexwc ΖχχληrixΓiχϋi, trtxXnrtvi anaxnm- 9«innt nejr^ir^urt rit urmriptu , »«£o*«ε, βηηυûκ, χvβιρήηi , «*T«A»rxxw , μιΓtrà- rat, £ rparninti, ùn rrràf â>tar, ha μη ni μ·χα<η*M ηλμήβvτι ^panpiifû dr ^parùnatt · Dee* · ·P«5^·β·<» w' * ■*** teparxptiawtt, avrin «ii tû£ ixeniwlar inwvtyfytuwot, £ μ»ï ti~ rural , *›i er eXX^fpwnper >w' nppwwnper r/S YamAwa^p θ«ï iχvτvτι iηλiviο.

Deed titulus in codice Msnrino.

Ira μ4 'l «λβiηι O'pna·x**^» Sutyapâ fia- pûa» rï ùotfartfi 1i θii rvyipru dMtrâfy, rtptüf MiXb·^», sk dr fnSsk ri Xsnri «&Ü- rlïù θρρχΜη* iç&pam· à)9i arn «i 9pn- tritia» ÎrtFfawat ôt\int , μîβr t\ ijï le ιαηματ^άτ aiaMfiana . àpiuui · ^tXiras doutai* ·<«·· ia^tptXtSi , sir xardra >Ç tUi aaneatm λτμβτηηι àri Μηιμβτi^ιιη 9pnm«ih.

Kfutn H XMAdeptU ha μH rtrti porçp?

Ahilo minus, ubi · feqnenti termino debeat capitulum celebrari; & qui convenerint, vitim ducant communem, oc tactanc proportionabilicer · fimul omnes commu- nesexpenfas: ita quod fi non omnes porue- rinc in eifdem, ialtem plures fimul indi- verfis domibus commorentur. omis η

Ordinentur etiam in eodem capitulo re- ligiofx ac circumfpe&z perfonz, quz fin> gulas abbatias ejufdem regni five provin- ciz, non iolum monachorum, fed etiam monialium, fecundum formam fibi przfi- xam, vice noftra Audeant vifitare, cor- B rigentes & reformantes quz corre&ionîs & reformationis officio viderint indigere: ita quod fi reâorem loci cognoverint ab adminiftratione penitus amovendum, de- nuncienc epifeopo proprio, ut illum amo- vere procuret : quod fi non fecerit, ipfi vifitatores hoc referant adapoftohez iedis examen. Hoc ipfumregulares'canonicos fecundum ordinem fuum volumus &przcipimus obiervare. Si vero in hacnovita- te quidquam difficultatisemerferic, quod per przdi&as perfonas nequeat expediri.·ad apoftolicz fedis judicium abique icandalo C referatur, ceteris irrefragabiliter obferva· tis, quz concordi fuerint deliberatione provila. ι«<^ re^ . ^t' perion»

Porro dioecefani epifeopi monafteria fibi fubjeda ita ftudeant reformare, ut cum ad ea przdidi vifitatores accefterint, plus in illis inveniant quod commendatione, quam quod corre&ione fic dignum : attentisme przcaventes, ne per eos diâa monafteria indebitis oneribus aggraventur. Quia fic .volumus fuperiorum jura fervari, ut infe- riorum nolimus injurias fuftinere. a,Ji"·

Ad hocdiftriâc prxeipimus tam diœce- D fanis epifeopis , quam perfonis quz prx- erunc capitulis celebrandis, ut percenfu* ram ecclefiafticam, appellatione remota, compefcant advocatos , patronos , vice- dominos, reâores & confules,magnates & milites, feu quoslibet alios,ne monafteria przfumant offendere in perfonis ac rebus : ac fi forfitan offenderint, eos ad farisfaâio- nem compellere non omittant, ut libe- rius & quietius omnipotenti Deo valeant famulari. Λ^·-

fc *XIII. Dt novit rtlijitaihu fnMitit,* ibid, 1 «. rit.

Ne nimia religionum diverfitas gra- vem in ecclefia Dei confufionem inducat, firmiter prohibemus, ne quis de cetero novam religionem inveniat : fed quicum- que voluerit ad religionem converti, unam de approbatis affutnat. Similiter 3ui voluerit religiofam domum fundare e novo , regulam & infticutionem ac- cipiat de religionibus approbatis.

Illud etiam prohibemus, ne quis in diver-

diverfis monaftcnis locum monachi ha- **re Plumat, nec unus abbas pluribus monafteriis prxfiderc.

c iir St i ·»·».

XIV. Dt incontinentia dcrtcorun» punienda.

n>y. «it. ». <·« vit* & nonml.Cler. c <». Ut

Ut clericorum mores & aAus in mdius reformentur, continenter & cafte vivere Audeant univerfi, przfertim in facnsordintbus conftituti, ab omni libidinis vitio prxcaventes, maxime illo, propter quod ira Dei venit de cœlo in filios diffidentis, quatenus in confpeAu Dei omnipotentis, puro corde ac mundo corpore valeant mir niftrarc. Nc vero fac>|itas venir incentivum tribuat delinquendi, ftltbimus, ut qui dcprehenfi fuerint inconkfientiz vitio laborare, prout magis aut minùs peccaverint, puniantur fecundum canonicas finitiones, quas efficacius&diftri£liusprzcipimus obierva-i ut quos Divinus timor a malo non revocat, temporalis fi ltem pana a peccato cohibeat.

Si quis igitur hac dc caufa fufpenius, Divina celebrare przftimpferit: non folum ecclefiafticis beneficiis (polietur, verum etiam pro hac duplici culpa perpetuo deponatur.

JkiJtm .

Przlati vero, qui tales prxfumpfcrint in fuis iniquitatibus fuftinere, maximcobtentu pacunix, vel alterius commodi temporalis, pari (objaceant ultioni.

Qui autem fecundum regionis fur morem non abdicarunt copulam conjugalem, fi lapfi fuerint, gravius puniantur, cum legitimo matrimonio polline uti.

XV. Dt eranda tbrictate clericorum

Ikidtm c. «. -4 ir-trulK.

A crapula & ebrietate omnes clerici diligenter abftmcant. Unde vinum fibi temperent, & fe vino: ncc ad bibendum quiipiam incitetur, cum ebrietas & mentis inducat exilium,&. libidinis provocet incentivum. Unde illum abufum decernimus penitus abolendum, quo inquibufdam partibus ad potus zquales fuo modo fc obligant potatores, & ille judicio talium plus laudatur, qui plures inebriat, & calices fzeundioresexhaurit.Si quis autem fuper his culpabilem feexhibuerit, nifi a iuperiore commoner u$ (atisfccent competenter, a beneficio vel officio fulpendatur.

çTu r.t: *« o/..» ViJr IM s «.

Venationem & aucupationem univeriis cltncis interdicimus. unde nec canes, nec avcs ad aucupandum habere prxlumant.

XVI. Dc indnnumii tlcrtcerum,

v»w & horeft-Clef. c. ·< ciirni.

Cleno efficia rd commercia fxcularia son exerceant j maxime inhonefta. Mimis,

Ac» ιιαφόρν μοηκη&οι ν·*·» «χ·*» τηλμήη»· vir, μήθ' Ût ---[redacted]- χολλα ματαΠΗρα ·w· μιδα».

ΛΝΧΟ CHRIST*

tf. Ore/ f^tparfiei αλτ^ϋν.

AC- Mm. De conti-I1CMU clerkorum.

Ira «Xne/xw» fi· w%xj fi» VMV/Mtfii f*I ηi Kfiiriw μιηρμι6μη9ύτη, iγχρατύ rwφρονν Ç»r tvtpiAw£wr«» «tarât · c4£arpirwc ot Cjt nït itpati χκροηriαι xa^irxxrjfs, «· »9' varràf artXTMac vα'θvi iαvΊη χαραπφβ,'ΤΚ, μάλκα ôtMN it' ·»φ ή τ» ·φ«»* ipχiηi *»' TO I»'i Tl'i ·»«*$*·< ' M ÔWWV ®τ» vανηχρατάΐ θιβ dKtx&vti wfJZjr <t χαθβρÿ «χiματ* l'^txrwvt itaxordv. "v* it μη »i «CχολΓα τη àçiffitx xôf·» napà^p ri άμαρή· w χαθiΓμμοτ, ira « χατvληφ^χvòμoτβτ t ^S τηi αλoλβκτi'α χ«3η xoxixr, vc μΰζoτ xi »Aarnr άμαρτόσβστ,- xafi» π! χατovιχη Git vîc·· μαtα, axip tùnλ»Προ» xi αφικτoηρoτ ιoιητημθ» φoλαχθηvαι ' **α »i ◊' φόβo Λ β»«χxΛητβζ, xjîr ijx^ôjwpO* tomi ηψαφιχξη l'x τηi αμαρτiαv.

pu

""*n,u'

E? τι πτχαρiv ix τώζτχi τϊ «ι'τ»« ι>·«vaptfl&ïf, ηλμήα-ρ ιτιπλβi» η 3teal «μoνoρ in τ$ ιχχλ»)<ηαΓα«i» £ιρ>ιτχμα^» ^μ^*», «Ma <? τïη τ» 5<<»λoχo «πκσμα aiuituc xe9eipti«5t> ·

O« it «pwfwrrt. w fil * wrsu»m fiAu»ie«fi wte «î/'ήo a'ro/jua/ç ύo»μύv»ι, μα'λ/Γβ it! τΑ· ξ« φιλoχρημαtiα η i'ηρβκ vφιλ('l aporxat pu, όμoια ù>MH«?«aar iimitttiofit.

***

qui non at> dust unt ; Gt»<e, qui non ferrarunt . ut fir ftefm fnfi turn nrw /^rverrtu.

Oι Si xxrtt η τη χμρα Γ0o; un τrψή α-vτi T»ir γαμικv vι^Xζiï, »er oλι<ùMorr.T, bapôrtpw χoλ«θiτv<τ«>* ι'- η τü vομiμμ trwoiχιoιφ luMtrfiti χράύαι.

In MS. jungitur hoc crpitulum cum precedence. fttnaa

A'χi κραιπάλη ι£ μ·θικ w w k ·* xAntixor άκ^^û βuηχi&o&ατ· »3ca rr» w»#» iaun7e σîiχχιραααιυvατ, »Ç iαvτκ t J ûτμ · μ»iπ τι non η»ó n iivur iptàtfy&u. tntiirtp a μιθη ιζ iατoΐα àrtrfàyn cJÇoüa?, xj α'<τ*λχ«β «ύρoπιαλύττιι xiv^w. òθo» ηi" vαρβχρηβ·ιv »()voμζ» ·λ»κ i^αλβιχχια» ,ü rot i'ττιτι μιριvη fie τ»» χάη» lcot T'J üϋφ "ζóo» itu>rùi χαθκoiα>λχσ·/» ol'rexerw ngi iηüτo rj* xejrfy fp/tia» χλι'·» irattfim ó τλάo μι·θύωv, (t xtiArxos άφ^oταηρα iiζavτλvτ. Er* τι Jr ia! τΰτoι iauTw aroieUx) itriM^tc*, fi μη napà τü oτιρήρκ rs^rrx^tk, καvβχoηiσ·*! «φρβτηχovτvi, i'χ τi £ιρyiτήμα·η pgi τi o'φψτx*'» ùnayspni^u

tr. Jlid ζvή '$ σιμτoτηιo xA»)feix«v.

Oi χλη^oί όφφiχιχ η κμiρχια χoαμιχά μη, μαλι α ααiμvα' μΐμoi ^ bMkfoie

•ntyndmf, x, ^Awnvwrii μη opo«*»rure» · joculatoribus, de hiftrîonibus non intendant, & tabernas prorius evirent, mfi forte caufa neceflitatis in itinereconftituti. Ad aleas vel taxillos non ludant, nec hujufmodi ludis interfint. Coronam &. tonfuram habeant congruentem, & (e inofficiis Divinis & aliis bonis exerceant fludiis diligenter. Claufa deferant deiuper indumenta, nimia brevitate vcl longitudine non notanda. Pan · Dis rubeis aut viridibus, nccnon manicis aut futularibus confutitiis feu rodratis, frsenis, fellis, peftoralibus & calcatibus dcauratis, aut aliam fuperfluitatem gerentibus non utantur. Cappas manicatas ad Divinum officium intra ccclefiam non gerant: fed nec alibi, quifuntin facerdotio velpcrfonatibus conflitut i, nifi jnfli cauiximoris exegerit habitum transformari. Fibulas omnino non ferant, neque corrigias auri vel argenti prnatum habentes, led nec annùlos, nifi quibus competit ex officio dignitatis. Pontifice* autem in publico & in ecckùa fuperindument's lineis omnes utantur, nifi monachi fuerint, quos oportet deferre habitum monachalem: palliis diffibulatis non utantur in publico, fed vel poft collum, vel ante peftus hinc inde connexis.

XVII. De tomeffftionibttt fraletorum, & ne gHientio eorum fuper Dtvintt offiettt.

Dolentes referimus, quod non fotum quidam minores clerici, verum etiam aliqui ecclefiarum przlati, circa comeflationes fuperfluas & confabulationes illicitas, ut de aliistaceamus, fere medietatem nodis expendunt' & fomnorefiduumrelinquente$, vix ad diurnum concentum avium excitantur, tranfcurrendo' undique continuata fyncopa matutinum. Sunt & alii qui Miflarum celebrant folennia vix quater in anno, &, quod deterius eft, intereflecontemnunt: & fi quando dum hrc celebranrur interfune, chori filentium fugienres, in:endunc * exterius collocutionibuslàicorum: dumque auditum ad indebitos fermones effundunt, aures intentas non porrigunt ad Divina. Hzc igitur & fimilia fub pcena iufpenfionis penitus inhibemus: diftrifte przcipientes in virtute obedientiz, ut Divinum officium diurnum pariter & nofturnum, quantum eis Deus dederit, ftudiofe celebrent pariter & devote.

XVIII. Dc judicio & fertguinir dr futili clericii interdtSh.

Sententiam fanguinis nullus clericus diftet aut proferat, fed ne fanguinisvindiftam exerccat, aut ubi exercetur interfit. Si quis autem hujufmodi occaùone ftatuti, ecde-

ANNO CHRISTI

chr uui

De rr»pu» & cboeut· clericorum,

Dt.inth.

Ibid. tit. i·. Ne cleuci. rrl mon*- ch* c >·

—ZwT'c,e^'f* Pcrfonii aliquod A #«n»i«s ιχχλεσ/ε/σηiiwr >χχλητ/«τ/χ·7(φ#*' AN3MO

CHRisri przfumpfericinferredifpendium, percen- FWW1 rtfi ζλββίχυ ηχμίηι «vηχΓχιό, M CHJurri

furam eccleüafticam compefcatur. Nec quifquam clericus littéral feribat aut diâer pro vindi&a fanguinis deflinandas. Unde in curiis principum hzc folicitudo non clericis, fed laicis committatur.

/Mm. Nullus quoque clericus rottariis*, aut baliftariis. aut hujufmodi viris (anguinum prxponatur, nec illam chirurgiz* partem iubdiaconus, diaconus, vel facerdos exerceant, quz ad uftionem vel inciffionem inducit. Nec quifquam purgationi aquz ferventis vel frigidz, feu ferti candentis, ritum cujuslibet benedictionis autconfecrationis impendat: falvis nihilo minus prohibitionibus de monomachiis five duellis * antea promulgatis.

xMnerixic xeJews * μήη w

xXjgjxrit Γρβμμβη sxdtôa ri ppmlxitu ύν»ρ •χδιχχΓΜΚ «?μ«ι·; ΓβΛ*τΖμ%,βι· ·θθ· di nuff βιΆβii #Ç4 ip^wntf «i/nj i φρ*ήi μiχλχMXHi «Me λ«χο7« tirertOtr&a.

Mairie au χλ<ιχ4« >ηξ·Φ« " τζ«»«έi·», η fnin» »fip*v «/μβηιΰ μάτ* h™. ni nîc X^p«p>t«c» umJ/exwK, Stàxe*sc, ri itp£ç μτηχ«ιl)ζiβ·δv t Sttp tîf »u*ift riiaμ»î» sir^f'pH. μη'π τι« χαθαζχ<τμi üiem ζi«>- W. t $ 4*XP. ? tnvpy^in, i9f Ββ-Ιίνβπ £λβριβκ, » xa^uptirnti rapx%te9tt' ifwr Yfi χνλυμχτ^^, ÎJü αi^iμ·- ιομάχν» i ιιμάχμϊ Iμ^^ζΐ arapatôtVfW.

XIX. Nc ttcltfii mundanit luftllefitiibut txfanantur.

t&. Ira ci nîs ixxAw/«/i ηί «*χοχμ« μχ' n&Sm.

MS. Mm. Ut inecclefilit fupelleAilia noponamur

Relinqui nolumus incorrertum quod quidam clerici fic exponunt ecclefias iupclleftilibus propriis, & etiam alienis, utpo. tius domus laicz quam Dei bailliez videantur: non confideranccs, quod Dominus non C finebst, ut vas transferretur per templum.

Sunt & alii, qui non folum ecclcfiasdimittunt incultas, verum etiam vafamini* Perii, & veftimenta mini (Irorum, ac pallas altaris, necnon & ipfacorporalia, tam im,- munda relinquunt, quod interdum aliquibus funt horroriQuia vero zelus nos comedit domusDe^firmiter prohibemus, ne hujufmodi fupelle&ilia in ecclefiisadmittantur. nifi, propter hoililes incurfus, aut incendia repentina, feu alias neceffitates urgentes, ad eas oporteat habere refugium. Sic tamen, ut neceffitate ceffante, res in loca priffinareportentur. Przcipimusquoque, ut oratoria, vafa, corporalia, & veftimenta przdi&a, munda & nitida conferventur. Nimis enim videtur abfurdum, in facris fordes negligerc, quz dedecerent etiam in profanis.

Καηλ^(ρ9ϋπυ i θιλομ^υ αί/ο/>θ«ηι, en Tivti xXaeixM* ηί fxxXw/at iruç «χηθιασηι «'- οοχρίοι iSioti n xJa'More/wi, «ç μ«>Λο» itχ/« λβϊχβν η θ« 0βσιλ*χ«« oaimdar. à tutmioernç, In à xùt/nt .ίχ sîa "ra «xsôot Jm'XSji ffg.'ni itpi.

Eiβ-i ιζ «Ζλο< ·? τινκ « μiην nt i'χχλησ/εç *«<nr αωχμiXήηνς, «λλα χljid «χόιάν rnc tffxonas, ηϋj' ni ϋιλμοηι ·$ Ir«x4ra», v) ni 'ξατiξόφορα, ιΐ μiη «χλα w τiurü πη χχλο'μματ« ,iη> ρυτβράiiα», A χοή ησν> 4>«<0$ι« Awtrri. ·τι S» · ζηλοi ημ««ηρΜΗ« χβττφα^τi axa τi Θiΐ. rtptii xswAdo/xÇu, tnt τὸ mains ατοχμ* ci nûc ήιχλησιαι αρβiiiχθ»ν<ν, η μ» iiβi t^θ/*> ήηίρομχί, χ /μ<9ηβ·μii Λφκiήα, ri αλλβi βήφκβ χκπηφ&τβ, αιτήώ *pri · χχηΐφό^/β» ·In> ήα ύf A rit «r«>- xnç «cu>wv»«Jrd4qNr^taree<V ri» eperri riror «- rtxc^âi<rt. χμρτΜβμΖ* ÿtn nr rUf^üc <rx4'n, χχλιμμχτχ,ιζ η χηροορριδύπ cribμ«- ra, χ«θ«ρα >ζ SittSij λ/«ι yàp Λ9 φα/xww amror, fJJ Ci w/Y ifpels pwwr «μ>- Awi, if ax iχpii ό w/f a'wpe/i.

Xa. (Ï3e tbrififixtt & eutberiflit fub !trù

X'. ha i wyxuria W' Τΰ χρτμβ

ms. Mm. ma 6d«iit«xv.

ibid.c. t. Statuimus, ut in eundis ecclefiischrif- Statuimus. ma & euchariftia fub fideli cuftodiaclavibus adhibitis conferventur: ne poffit ad illa & temeraria manus extendi, ad aliqua horribilia vel nefaria exercenda. Si vero is ad quem fpedat cuffodia, ea incaute reliquerit, tribus menfibus ab officio fufpendatur. Et fi per ejus incuriam aliquid nefandum inde contigerit, graviori fubjaceat ultioni

Διβπ'ατβμ^ι Λ irwç ci tûraa η7 «χχληfΐiaiç τ» χ^'σ-μβιζ ή Δ«εÆ»'ε ü»»<p φΐλαξ« χλ»δίν wrtdniw Siarnptàtifn · twt μϊ Svyflÿjî Ut αοη»-τοΑμηρβt χ&ρ «xm^riwu iç ni rtwi βiιλυρα ri μιβρ· έζββ·χ»^ηι«ζ· ύ Si iη tîi lv «Γiαφiρπ ri φϋλβξ'i* at'ni rix α<τφαλ<»< xarmAs^x, e» rtjrtv μχτiχ ανβ τι οφφ/χ/α αφβ£>ζιo5«·<H Si Λμiαμvi™ «t"* «mri»rr ixi&ct ^vμ^i, flapinipft ύο·χ»1<θ·» StixJrxriffM.

Dtt»nftJpMttfMitnde^ ónoxrtvtlendtt ftteréott, é*felttm in Tafce communieamio.

.la cod. Mas. deeft grecoa titulos, noa latiaos.

Omni» utriufque fexus fidelis, poftquam

Πίί ί'χαηρχ $Λ1 τκο nü χροι·7 υιόν»** $/«;

^aKe/rwf βρΜλθ*», verra *ra tità μ·v «- Λ*
ajRiMi *μ·P''ψ£* c£«/u*Aef»ir«i9w «*·ξ
d tat* au* *è*1**1™* *μ?**,*'' TJX'*
ti/pxntaX *dvtjS ZΛηλϋχ VTttSaaàn»* era *S^Mμi(* ι«»λ»·
Mîtcrl*^ *«λ·τη» *k*
MitcrasaM.^ *μι*ΐΐμ*· « μ**
τ» ββλρ τϊ tSia ttpiuf Sui rna 4·λ·-
yw *airia»t tk* vie *μπηλέψη** «»·-
vχ»ιη. ti Si *ζ·» « w* H<rô3« τη«
txxAxetec aoXMtSa», O«r«»r râc
rtavdr *àttrtpfi&ti* «φΛ· ·θθ *τΐη* s» *«ram·*
tjat Stàn^a »υχ><5 c» nus *tvtXanati* in.
μΛTi&δîηι, ίta μήπι -· ·--. *«ητνφ-ύη* »*
*χχλυμμχ a*9*aetvi ata\tfant. ti Si 1** «*λ- B
λστ£φ ΐtpïï ^t^natt 1«*Sutatar attioti ι
tà ΜΓ·μ·λ«^*7«9α< α*μ«/>τημγ * *ekrar at'rtfa**
(? ι<ΠΧξ««θ·> *vapà r» iStt ttpias* · «Vf*»»?
• Con. άλλο t««r«r * *ά Svrarut dvrit λύκι d ι«e-*

*l<n illeip- ώηοοπροί O' J» ['φΧί *ka SunwrtMi)ξ* βηφαλικ , *Λ *·*1^ iμ1''^ ,β£;* , Ζ^^,'λαί»
«Fc vXii^eFc τ· nTw/urrre/φ» · *βφβv i-*
p4rov τ» <μ«φτνλ» rac*rtt/raauf £ ri «ιμβρ-*
τνμαΜ, *Si* J» ο^τ/μΜ *«nuata* *<r οφ«λί<
txf«r*» <e/x%«iy |3»ÂZ(», xj *Sta rpiva Stpartiav*
tapt^Mat, Stipat mipatt ·χ^μipΛτ «pak
n <«'ve<9«u w »avi»iw.
Πρτιχiιv Si ·λ*κ, 'w» *μά* η <Γ"·
μ«Φ, *iripa ttyStirm* τ/jdn» WMÎàraw · *tir*
βμβρηιλή' «Mai *ti φ^μ^πρ< <·λη« 5«ήβ·χ»*
tbut(u> «»4 mec ûtepafwf *τ! cspecMW λγ·*
Φ«λi ·»«ζ>ιη<«υ· *Sri w* τ4» «μαρτ/<ιτ τγc»
τρ «ei*·* tif *μιηvîβ* «rrjJ *înnatiMx^*
xoAju>i<re»ra «ΤΜβλυψβτ, · μ·** «</»* «»® τ*
itpartwi iφ^αuî· raSsiptdnrfpfyt tttfaf#** »
α>λχ χ, «ρά w va/mtr «rawer *μιτύοιβî fiçrt-*
»·» μοvατι^βτ *ίγχλκύητόμηοττ·*

MS. Ma. *afit.* ;Ir« ·< *isftt ris β'ρμiπ** μη 4jMTO
Vt medrci θφανιννονσ, 4 iiiraw'rtww.
•gro· «m priu· procu-rent., quam pasniree-riamafaar Evalerp ή βμμ«τα>| *apparfa* ὀ£ «μβρπ'βi
τ·τi «μβιρ^τηι, Aflame τι *ι<>« *τβρ*λυ·*
τηύ Sp tarait· «apdûr, *} μ«»πτ *à/uutprun ,*
ba /uni χ«ρ4* r/ r* * *τρ* rapam *unirt*
1<«ηί(ν»μθ» r«orypt^MC «paraarapco» me *ta·*
rpàs ?ÿ rw^artur, orrp antv *àutài U«* rw
cifftirti xXwOiMWtfV/uCf , *àurif mpv rairvi* »»-
Omiarwrr ÎÇ daar«d£a<rt *fspterohiîv ni tsrptit*
> r$ 4rç«' · *à(άμ$* " m wwra «el
• vmt oçmk *mptm9nrat9 tit* τίώ *τη*
ixrptai v«pt>«ex« niniyiiJifip·» «paASavTr
(«üiiî mm/ît k *t Ûs* «Avec, »«w< x) H *imbtca.*
?»· /$ mpM* *·?« «Mars *τφ rapâm stria» Si·*
*Sua ΜΓμ*τî) on tint & apparies τΜηρ as·*
naùpctv Snot* aWi *«pà iÇJ *ts^âr* d—w
*m »i«J ψρχiκ *nmtùac StsnÇarrsi ,tii s·*
Ttyttio-ttK κρθρ·» v/rmen» · iOc* ÆxaÀMTrpw
a/rjiuw θακττν »φ/ν«η«ι.
Ea' *τι* au» *ietrpâ» , τκύηχ τϊi ipmpat*
μ? W *Sjgï* rJJ epairairw Φ ή-
wr SapMati^nw i Tepefiant tau , swans

ad annos diferetionis pervenerit, omnia fua lolus peccata confiteatur fideliter, faltem femelinanao, propriofacerdoti, âcinjundam fibi peenitentiam Audeat pro viribus adimplere, fufcipiens reverenter ad minus in Pafcha euchariftix facramentum' nifi force de confilio ptoprii facerdot·*, ob aliquam rationabilem caufam ad tempus ab ejus perceptione duxerit abftinendum : alioquin & vivens ab mgrefTu ecclefiz' arceatur, & moriens Chriftiana carcat Cepul-' tura. Unde hocfalutareftatutumfrequenter in ecclefiis publiçetur, nc quifquam. ignorantix excitate velamen excufationis ... at. Si quis autem alieno facer,dot i voluerit jufta de caufa fuaconfiteri peccata, licentiam prius poftulec & obtineat a proprio facerdote, cum · aliter ille ipic non poflit folvere, vel ligare.

Sacerdos autem fitdifcrctus & cautus, ut more periti medici fuperinfundat vinum & oleum vulneribus fauciaei; diligenter inquirens & peccatoris circumflantia* & peccati, perquas prudenter intelligat,quale illi confilium debeat exhibere, de cujufmodi remedium adhibere, di verfis experimentis uten· do ad fanandum zgrotum.

Caveat autem omnino, ne verbo, vel figno, vel alio quovis modo prodar aliquatenus peccatorem ; fed fi prudentiori confilio indiguerit, illud abfque ullaexpreffione perfonz caute requirat: quoniam qui peccatum in pœnitentiali judicio fibi dete&um przfumpferit revelare , non folumafacerdotali offico deponendum decernimus, verum etiam ad agendam perpetuam poenitentiam , in ardum monafterium detrudendum.

X* *Ms.m^* ^m*|£ potf. Ibidtm

XXΠ. Qaod infimi priai prrvititant anima quam corpori.

Cum infirmitas corporalis nonnumquam ex peccato proveniat, dicente Domi· no languido quem fanaverat:FWr,é*»wp/TO/ *noiiptccarrfnederrris» alipsid tibfcontingai'.dè·* crero przfenti ftatuimus, & diftride przcipimus medicis corporum, ut cum eos ad imfirmos vocari contigerit, ipfos ante omnia moneant & inducant, quodmedicos advocent animarum ut podquam infirmisfuerit defpiriialifaluteprovifum, ad corporalis medicine remedium falubrius procedatur , cum caufa ceflantc oeflet effedus. Hoc quidem inter alia huiccaufam dedit edido, quod quidam in zgritudinis ledo jacentes, cum eis a medicis luadetur ut dc animarum falute difponant, in defpcrationis articulum incidunt , unde facilius morti* periculum incurrunt.

Si quis autem medicorum, -hujus noftrz conftitutioni*, poftquam per prdatos **locorum luerit publicata, traufgrcffor ex-**

0*1·*-. Tmb. ibita

anno Christi

>terit . tamdiu ab ingreffu ecclefix ar-A^ri «»· τη tiacSt τη ûuiλvηα tsvKuidtt , TSZZT" CHRISTI
ceator , donec pro tranígreffioDe hujuf' i»i «r v*tp τη nzxurJK ra/aCertaf /xewrozn-
modi fatisfdccrit competenter. r» -cpeewrirus.

Cetcrur.i cum anima fit mu!to pretiofior corpore, fub interminatione anathematis prohibemus, ne quis medicorum pro corporali falute aliquid xgroto (uadeat , quod in periculum animz convertatur.

' Ent-irip ή ·φυχη »oλλ« τζμ/wripa «*rz\ τϊ σβί-μ«τ»i, ύβ» «olu β»αθί'μαKi χολζ,ομ!^ » '»« ' μτ,iH< rfy iarpùi ü*·P σωματική y τi affair^ hvr «k xz'yitwo? έ ΧΓΓρζφΗ ·

XXIII. Quod ttcltfi» tttbtdroits vtl regularis ultra frts mtnfes non vtccl.

»y. Fleti »χλoΓ«7 4»for· f-MTUV .

it.d i .. e irr

Ne prodcfedupaftorisgregcmDominicum lupus rapax invadat, aut in facultatibus fuis ecclefia viduata grave diipendium patiatur: volentes in hoc etiam occurrere periculis animarum, & ecclefiarum indemnitatibus providere : ftatuimus, ut ultra tres menies cathedralis vel regularis ecck>fia przlatonon vacet i infra quos, jufto impedimento ceffante,fi eledio celebrata non juerit,qui eligere debuerant,eligendi potcftate careantea vice, ac ip'a eligendi poteflas ad etm qui proximo prxefle digneicitur devolvatur. Is vero ad quem devoluta fuerit peteftis,Dominum habens pr« oculis,non differat ultra tres menies, cum capituli fui concilio & aliorum virorum prudentium, viduatam ecclcfiam de perfona idonea, ipfius quidem ecclefix, vel alterius, fi d gna non reperiatur in illa, canonice ordinare , fi canonicam voluerit effugere· ultionem.

Lx un Si vozufy'G* ni» Irrxanxtu ms· D âyt λiω · ά>»«ξ λι'χβ« λυμηνητνι , η C* Ttt i nibu, dCw5eJ«ii «Wt ri »χ«λ»β·/α χηράησ-Λ , βαρύαν buxum- ζι.μι'α^ ττχθρ' 9ίλοτη ώ» Tarp άηαντηΰ-χι •»7; x^âtuwi rfy < ri rfy Ικκλη̣ηΰν αζημζο* <w^czÏH» ' j/«nùtf9jL*C»,*v« "£u>rezw'zμηl iùv KxdfSisun η xxwwari ινιληχια αροίΐύη μη àp?rr·. uv Ciris, £ aauionvc, Z«v ri Λλο^η μη ικλ.γκν »ïoφ^λo.'Hi , τη ϋζνΐία τη« i'χλo^üi rrpridarai» rJ βϊτ» φβρ«· <wveç àun't η' τη ίκλοϊτ ί^τ.κ nr πλησ/βv 'opoitaSat ι- χi7·,o St O'ci or Ικ>.uKι£ηιίΐ\·ι η c^sazer , Ste·, fyyy «w όφθχ>μ^ν, μη tip rttùv μη.ών CtsXni τβ χχι»ττ7Aβ βϊτβ £ άλ-λ«.· φρονίμντ àtSptSv την ^oAbj·*;· ι'χχ^ητ/α» ι'χ /wvoawwe κ'liμovi ττ. ουτή μ3μ Iκκλητίχί , «ΐ ά»η Icis αξζβv μη /pi>P·: Λ"i , iawzxJc πiξα^χζ, tàv rrir xxror.xkù ϋιλήτη SitxSiunTlv,

XXIV. Pf titione fatitndu ptr ftTulmtux Vf! comf>Tonnÿuni.

xj'. Πχλo xrd ι'κλογή .

IM.c.o

Quia propter eledionum formasdiverfas.quas quidam invenire conantur, & multa impedimenta proveniunt, «St magna pericula imminent ecclefiis viduatis: ftatuimus, ut cum elcclio fuerit celebranda, przfentibus qui debent & volunt & poffune commode interefle ,affuinan:ur tres dccol)c6'° fide digni, qui fecreto&fingulatiin· voces cundforum diligenter exquirent, & in feriptis redafta mox publicent in communi,nullo prorius appellationis obftaculo inrerjcdo.ut is collatione adhibita eligatur, in quem omnes, vel major, vel fanior pars capituli confentit.Vcl ialtem eligendi poteftas aliquibus viris idoneis committatur qui vice omnium, ecclefix viduatx provideant dc padere . Aliterelecliofaélanon valeat, nili forte communiter effet ab omnibus, quafi per mipirationem Divinam, abique vitio celebrata. Qui veiocontra prxdicias fermas cl igere attentaverint,eligendi ca vice poteffate priventur.

O*r/ Sta τά άχχφορν φ μορφχ ai D τηϊi ίιι\ι>ζόζοναι , X, voλλχ ιμηό^ Λιοαί^α. <αροίρ·χMαι , >5 μν^άλΜ nitSuvoi tmstHXii rat ηΐ -yrpdLiraK ίχιληνΐαι ' izamawgfy Γ»« Sfbv »i r'xAo^ri ίχητλίάήβTTΐιι , xafriyrv» txv~ Tur Oφπλόηρ», >Ç θζλoiζΠi», xj ztu^îXJç itapîlva: , eyorÀr^ntucrO' in li ffb^ej-u ·ξ/ vζΓM, οίτημ μοπχά «J *«* τομ νχ η ττάνινι ax&Cds /χζχτNΠi-σατ,χ. Γιγραμμΐνα dCvt'i ini τϊ xozye , μηίοό αινεί taniXrirtttS άνΙι^τμα· η Ϊττιρρχφΐνη ' 7vχ β'iκ exuSriw »\λi^^π?i, îiiôr τi itav,>î ri ririi/ii-stpov μιρο «rtwa/rtτ,* · ri xx» ri τη ίχλβΓϋίοζ»-cia Tirîv àvSpimr (ιόήμοτ<> o»βτ.θio&Λ>, cz lirtf àvrl Txvrur τη χηρ&<*>> t^naia vtpownnt * Tΐΐμίη · α>Λωi St π tttXv^n μHζ'χιχτβ-Tai, η μη tru; xozvwc itspi carruv , wrvtp Si ιμτ.\ίιoσ·(υ t Styx zai?ai t'ntn^t^fin·o· Si xa>~o servypa^a^vμιρφύν ίχλ»"ξ«,5αζ χΐνρατόμί-roz,Tΐï àurn φορά τβ τί ixXc^ris xtifus çtpfi^wffav.

ibij. i t.

Ulud penitus interdicimus, ne quis in elcftionis negotio procuratorem conftituat, nifi fit abfens in eo loco de quo debeat advocari, juffoque impedimento dc-

ExfivoJz cAfcXXizAtvA^v, I9αμήη & τη τη ι'χλογη φΒραγμχτ^.χ vjpoxnpàrupa nerveïjη , e μή άχω» fin C* txebw τιS rixy, »zt: b 'to-φπλ« ffux/ryopn^njxt , Stt^'v t^noS.v x«-re-

-λ^ *·» «Λ*χ»>θ«'»· «V* « χρ«< A
CHRisr; »V«, wrw«.nw?pxp· xjrirs * ΟιλίτΗ, ή»'»-
»r^»4^ni rì àurl ffuXXoye W n»r/ χυτά, nk
V vχλο^βi ff wi xpuvfai Λ»o3οχ/μχ£οµ$v , »»θ«·
vώπ '»««« τυχ/ον ή /χλο^ί ìχιπλί^ìτιτβ» ,
rr. WjxJi JituotnlGna.

xt'. Πχλ/v vffc/ r'xAo-
xJv.

Or<; rt ntgJ eure ·$uoµiιη tWoyi Six χorµητ. cJfteiai xxpat^fucnv ftuemai «oλµiffte χχπi τΗ χχvθMχιι i'λλθiβ>β« ' ς τ»ς-«Φ*" λπ«; τη ιχλo^ήi rrpU»%i, xl ανiχλiχηi yni- B o?n'aH α/χovβµ/βi µή Stueta'ai hî tsvς ιχλ»Γ?vβ« after. ai Si τηv meürUu rxXofiv, iv eurj t J λιχάiφ àxupov ύ*αί χ^τoµ^υ-,$ τβλµήa-aerti i'τ«πλέ7v · i'χ ήû o'φφ«χ«ων < Xφ^-»-Tχµχηŷ èχ ftiuTfiei διavapπiθωσα» , t r î τβ iκλiγMî îiζισία ηiπ Γiρηθόπi.

xr'. Πχλo ne; i'xX0^Jv.

Ou£ù · tLu ixxktftev τï θiβ »Xior ΟλχχτΜ, i ôn «καξ/βi îBτoσλαµ&χMiτυι «V·-«Γ«πi H5 χυβ^ριτισι» θiλoκπi τχιΓχfÜv TxJn) τη rorii àvayxatar iltSwei αv , «irap«5pouky ζ δiπiζoρύµ , i«ρ ert» τι fie χυβiρvτiπv \|χ/χii» τχλiχθHM , <ppc; c> ή ixtxbfvaK ά>τi Sfavipu , cfynïr* j rpj rixo iκλoγη iκζχαη , xj «i τ· "«λ«χΘ·' fva ®rn» iravnt xxr' ΓθΦ* ηMilpoiµvβ1, si ιύpov àurp τi rrixefJa-fO· r«rp«%n· fi li iητφχλϋi ηλµηθρ , » µ^v ero0A»)rw irat o αvβξi<^ «ρβχηπθΜ , w c αvαζ<κ ' τχµvρηπiβ ·

ACrivn χi/voµ^v trip τii ntaulnc ά/Θυαίσiύκ χoλχζiάαί' *jx ertiv xemraS? xtfj 'ii άµ»λ(<α αυτά , µαλκα τàr ev^puxov anxava ^/ώτi»i , i άτiµα ζ«ii , i iλ/xi'ac χ< X'voµχ OiΓii'τα/i·· ii µόvo/ τii τi ixixuptàsat OTwm ri» ιiάlαχαv iuirn rtf*τàa ifiwfai . α>λα ιζ , *vχ µi τηι σvµττύµατι χoηiα <φv j-r, «χ τii oρβλiφτoi τβ ilia Λiρyiτήµχη vχαvαρπiβθβi, tvc ά , iàr «τov irai, τv^^vώµηi «ξιoθiώβi. ti Si ÎtthSτ c» ηύτ>» If» rorndar ùttpfinrat, βαρυτiρα ύo·χ»-·&» ixltxïa-H.

Tα'i «χiτχόχoι St' nfarxsM nt ύρβiχ^pmnuat «χχληπiχΓiχα» αξ««i φoχivii/ µiλ/αι, oi»φ βv η iXifaiiv αuη/'i iφφiχηv à^tui ιιύ- P o-ofC* ιχχλiιρvv* iàv iÇ duisi τiα χαoov/χiώ t'in* Ovµβτσ ixQ&ytat Ittxlixnrn.

Eπpov fi «poç τiv P«µα«xor i««φipovτ»i oiµiσoκ βρχµρηα, fit fi ηλ«*»θiαα< rû» τβ Hitt ixtxùpvair άφφαί» , ιθωτΒi Č'w-/θ» «vτi , ni Jaearai M'ait , -«wwwr/χii ... perwraTowev · i «pôrwxa rtAawrav κ'iiµ·· i»«, li ·» «xe43i» c fnrtf ini n /»χλ·* vw» |Ç ifij τχλiχτόVi lwirotr àv $yr'a&ot«. òβρηκ rx ήη τρ τii ZΛβ; λ» ,-- iβλii t v xAipowrv r» ύφφ/κ/η aroAaWtxn/ >

tentus venire non poflit· iuper quo, fi (<· ric opus, Hdem faciat juramento. & tunc ,ii volueril, uni committat de ipfocollegm vicem fuam. Ekaionesquoqueclandeihnas reprobamus, ftatuentes, ut quam cito deâio fuerit celebrata,folenniter publicetur.

AJiF. QuoJ ncShc ptr fatul.-.rtm
µi7?Λ·i»»«/,α.'

Quifquisdedionidcfefaclzper (zcu'arispotdîatisabulumcohfentire prjdumplcritcontra canonicam libertatem.& cledtoniscommodocarrât,& intligibilis fiat,nec abfque difpenfatione poffit adaliquam chgi dignitatem. Qui vcroekilionem hujufmodi, quam ipfo jure irritam cfle ceniemus, przfumpfcrint celebrare, ab officiis & beneficiis penitus per triennium fufpendantur, eligendi tunc poteffate privati.

XXVI. Dc pane indigne confirmanti/ tlefitonem .

Nihil eft quod ecclefiz Dei magis officiat,quamquodindigni affumanturprzlati ad regimen animarum. Volentes igitur huic morbo neceflariam adhibere medelam, irrefragabili conii it utione fancimus, quatenus cum quifquam fuerit ad regimen animarum affumptus, is ad quem pertinet ipfiusconfirmatio .diligenter examinet, & eledionis proce(Tum,& perfonam clefti, ut, cum omnia rite concurrerint,munus ei confirmationisimpendat: quia, fi fecusfuerit incaute prxfumptum, non folum dcjicicnduscft indigne promotus, verum etiam indigne promovens puniendus.

Ipfum quoque decernimus hacanimadverfione puniri, ut cum de ipfius conffitcrit negligent!», maxime fi hominem infufficicntis fcientiz, vel inhondlz vitz,aut acta tis illegitimz approbaverit : non folum confirmandi primum fuccefforem illiuscareat potefhtc, verum etiam ne aliquocafu poenam effugiat, a perceptione f ropni beneficii (ufpendatur, quoufque, fi aequum fuerit, indulgentiam valeat promcrcn.ficonvidus fuerit in hoc per malitiam excdfiffe,gravio ri fubjaccat ultioni.

Epifeopi quoque tales ad facrosordines & ecc!efiallicas dignitates promovere procurent, qui commiffiim fibi officium digne valeant adimplere: fi dc ipfi canonicam cupiunt effugere ultionem.

Ceterum, qui ad Romanum pertinent immediate pontificem,ad percipiendam fui confirmationem officii, ejus feconfpe&ui, C commode poteft fieri, per(on ali ter reprzfentent; vel perfonastranfmittant idoneas, per quas d.ligens inquitio fuper clrdbonis procefTu & dedis poffit haberi: ut ficdcreum per ipfius circumfpcdionem confilii

fui plenitudinem affequantur officii, cum nihil obibterit de canonicis inftitutis: ita quod interim valde remoti, videlicet ultra Italiam conftituti, fi elc&i fuerint in concordia, difpenfative propter neceffitates Ac utilitates ecdefiarum, in fpiritualibus & temporalibus adminiftrenp: fic tamen ut de rebus ecclefiafticis ni! penitus alienent. Munus v-ro coniecrationis (eu benedictionis recipiant, ficut hadlenus recipere confueverurit.

Snr χυπί μ^Ι·· α,τσ-ιιτοζη ix t Jv. xa.owxJy Stun^tw · βτ« cirrpci· τ£ μ^Τΐζυ λ >ίχν α'χο- «eiievTK n ànoxtvn^tmç, SnXxSr, oi xlpxr Ira- λ/βi .««rarx^rm», ix. ixXcyvxtv iv χνμφααχίφ ηίχΜΟμΑσχ àvx^'xv·· xj ùçtXfaù* «χχλησίωτ »y nti tv/.uxrtxtTi xj ifflHXusHpoit S^x»>narurif7.u-tai rwi nx tx r^j χτρχγμχ-. T«y nüy fxxAnnar/xwv μηιό ìλχι <xtez»iewff/y. T»ii iwpoy ττ xx$itpuT&i i £Xeytx; Aa$«C#, «ú μ<^et rù Stilpo λ«β»ï/ ml^xsiv.

XXIII. De inftructione ordinandorum.

Cum fit ars artium regimen animarum, diftride przcipimus, ut epifcopi promovendos in facerdotes diligenter induant Ac informent, vel per feipfos, vel peralios viros idoneos, fuper Divinis officiis, Ac ecclefiafticis (aeramentis, qualiter ea rite valeant celebrare: quoniam fi ignaros & rudes decetero ordinare przfumpferint, (quod quidem facile poterit deprehendi) & ordinatores & ordinatos gravide cievimus fubjaccye ultioni. Satius eftenim, maxime inordinatione facerdotum, paucos bonos quam multos malos habere miniftros: quia fi cxcus czcum duxerit, ambo in foveam dilabantur.

χζ. Περὶ ...

Ernïn τινvη /riv r xu|3f'p»WK ψυχών, rο-φ/^ρψiω 4»*or«eyoucs, 7v« « it/ffxoew 7κ\ o*οχ/,ηθιΧΓομ^'β di itpd.i SiSx~ ζυσι £ ìμμορφωτωσ/ν, à Si ïαvτύν, Ï Si i' Tfpuv àvSpùv fiSr.pèwv, ixxrv Sdn ο'φφζ- χ/«y, >£ ?|«ï ΖχχλητζβΓΛβlv μΐ/Γ»)·Ì«» · vùç d» nùnt κ<^θστα> ι'χύσο ìβτπλïï» · βτζ Tip <ev 5« ùoirti vyvtiruc x} à!"ρ6ιχ» yuponxiir τχλμή- <Tvsw, extp àpx pxSiutiSuuianxi χβτïiληφ- Oiùxi, »9 Tùt χ^οηνί/πι «Ç τ«ì χοφοτ»»*- μ^,κ fapdx ύπ»χ£ì>ομ$υ StexSowu · ïχχvvη- ρον yxp ï'π,ι μαìλπα d* ττ ηξ« τη ifparMK, Cολίγα αΤαθ«\ η x«xs; S/aw»; . ŏrt «å» τυφλοί τυφλ&χ oîηj'ï, χμφόηροι t<iβό- vtrtoy πισïvτβi.

XXIV. Quod compellantur cedere, qui poftulaverant licentiam cedendi.

Quidam licentiam cedendi cum inftantia poftulantes, caobtenta, cedere prztermittunt. Sed cum in poftulatione celfionis hujusmodi, aut ecclefiarum commoda, quibus prxiunt, aut falutem vidpantur propriam attendrie, quorum neutrum (uafionibus aliquorum quxrentium qux (un: /ua, feu etiam levitite qualibet, volumus impediri, ad cedendum eos decernimus compellendos.

χη. rjitl afotiutw.

Tini tiv 'ìβ ùανχαρiαν όί««ν μπ' cirôrass airimq, τούτη iβιτιτχότπi,, (χηχvρvo-αι παpopuFIV· βλλ' f'rw & Tï βιτητκ τη ntiwrni υτοχχφηιτΗ*, η ιχχλτ,τηάν vφiλ&χ <Jy <τ·oi- cayraz, n trvmqàqιφα/vernr τi ièt'x ķivχι, uv ùSi'npov...........oï τηû» ζητΛτυν π! ñourJv, η «φi'ππ oixSnrtn, π 0βλόμiθ« »μ- xoJzj^àùcu, cpc« n ùνοχωρόχ di/Tw χ Λ'/Φ ά',α^ωζioθαζ.

XXV. Quod nullus habeat duo beneficia cum cura animarum.

De mifta providentia fuit in Lateranenfi concilio prohibitum, ut nullus diverfas dignitates ecclefiafticas & plures ecclefias parochiales reciperet, contra facrorum canonum inftituta. Alioquin, & recipiens fic receptum amitteret, & largiendi poteftate conferens privaretur. Quia vero propter przfumptiones & cupiditates quorumdam nullus hactenus fructus aut rarus de prxdido ftatuto provenit: nos evidentius & expreffius occurrere cupientes, przfenci decreto ftatuimus, ut quicumque recepei it r.liquod beneficium habens curam animarum annexam, fi prius ta!e beneficium obtinebat, eo fit jure ipio privatus: &, fi forte illud retinere contenderit, alio etiam fpolie-

χθ. I,« μηiβi ïχρ »λ«τ« αξ<« i ùn>trnJd·, ixxXwixi·

Ex voiλη α^ovoι'χ ce τï τï Λαπτρα'vv χiχώλυπι», ?y« μη3«(αξ/βκ »«- xXr,ìiaftxàç ιζ ^Aerate ï'χχλιχΓiαì evoerr/iw λα> evcvwr/vi ì^πι^μάτvï π> ι'«ρΛ xavoy«y. çj Si r ê λαμ/3σ:«v w λχψθiv dtiroXivut, «c τη̃ tJ γ·ρ»Γ<7» c^v- ciai i p^StSSi rrprie-on» · «»« St nie «- χεηλμησ-κì < cu\pwpSilei ,ξ""X& t? JX?pe χvρπό à rnd'/tK ïx tb ipopptàt'v- 1®* ïiστûΓμΧ'Χ c-ξι'iη, ημ«ì ìμφβvι'ηρiv w' tCipcvoffTixu'npov awrrif&i iφùμB^v, nJ »«· pivit x«yor< Sianosot^j, 7rx one αiζαλοiβ·/ τι £tpyirrnai w φρο' 'Ιïχ U «)·oτ; nrbTv ^ιργiτήμαη ^ ïviτύγχχ'τv, crure "ià Sttyi* ftpfiidat' tï 5' <β·«Λ rxfi'0 xxn- φìλoκìχηππο», ç Tt afo» Γρμì'B^?»

AV.C1 Λ *9*^ °* " ¶ *·'·-'* r» £·'*$>[*< ÎKH.9T»:/
CllWISB Aipyrlκμοι fa^ Tîu ά.χλτ,ψο τρ ιλ4θιχ'
j'- f*K Xüps<£u9ù *tp m ιοθχχ·μ^βv.
tffi fàr *^w rçjùv μηύν iouixi uir<p?rrni » ∎ μov·v ·ρο iWoraanis» ιιάηγμχ ris C> nJ Ax. πρώψ tfuioà» ή τβτ» μιηιкΐi iχχυλΐιβ3«· αλ-λά μΐΐv n<rsη» ιχ nJ» ‹'i«'«? cruuoufφβρΛ α·'«>· χβζ»o3ω Uc «φiλi-ιαv Tiifi àurri txxAna/aC , τι τηO* isï» fxffio η ΑμΓιτημβ IJlt · · · ; coe> ni àji Ta ifjifà τ»ή àpyixt a'ure û£ etr® c'ToJriy Λαβο^λiφθαι. Tt a'yrô î» C* n'î W<mw Îì χ ήβμα» φuλχχθî)»<>μθβ^-^*9 'I' θόπ; mt.cv τi βι-rr t'xxAre.'x. μ»)i^» *λύ-Γα άζ/α rr» vportActtKx tyjw nXuàru- χαv h' Φρητiδλ wx tyoiCjh ψuλ^*' Ψ'ι^* nw' » yiγp*uμβτi<τμ%iβ o/oτωχ^ η·>Ρ >«·*°/ ζoo:v dL'i/^rrn'uxtn τ/μητiχ, όπ η Λλε^βv ζ»· ∎njj-fr, i/ά /ac.'cA.'xà Opóv»-iuM'ttrtnt rixo-fur.blûix! ·

tur. 1$ quoque ad qucm prior s fpcelat do-^""J"" ratio, illud poft receptionem a· ter ins hberr conferat cui merito viderit conferendum: & ft ultra tres mer.fcs conferre di ft ukrit, iron iolum ad alium, fecundum ftatutum Lateranenfis conci hi, ejus collât io devolvatur.· vdtum etiam tantum de fuis cogatur proventibus in utilitatem ecclefia: , cujus illud eft beneficium, ailignarc, quantum a tempore vacationis ipfiu? conftiterit exeo elle perceptum. Hoc idem in pertonat ibris dcccinimusoblcrvandum : addentes, ut in eadcmcccclefianullus-pluresdignitates, aut pericnatus habere prxfumat, etiamfr cu-ram non habeant animarum . Circa fubiimes tamen & litteratas perionas, qux majoribus iunt beneficiis honorandx ,cum ratio poftulaveri:, per fedem apcfto'icam poterit dilpenlan.

λ'. Ira et' Zr/excitcr ταρχ.-χΗ ιιαθiTM r»r ct^^ii'rr» η; κκλτ.τiχ;iκχ μη xapx- ·£C iC* Æfp Γtr nuaru .

XXX. Dc lâjnçitjtc infl:tntndo< xm tn ccc.'.Jîu.

Bafxï λ/αv tri *04 arsTO? , cm» τ/.ti /χκλιιτiΐ'.· xnpcfçu'rt;, x'èfxi ì<3η-μi»α: U» ni ixxAi,erxs-/xa 4ψ^[τiματη ο»ro-xn«v, <®^eeXof3f7i »x a/Jevn.! τ.- α.-ξ-β; , cie iη ηθώv σ α'.ότl , sir j.oavuaruv γ±-σι tiiràprivM, axcAu^svn; , » Xg/W . ô?C» ora/ r? ni; ιχχλπ-rioti; ζημ/ar tnt'ASoïC#, uêvfi xtyvofii . Oiλoιπ; niyx;'n rt.'rr/ itm ∎όα, OtpaxA^v, «·oτάαχoρ',u î>α αφiθι.η-'. ^a..»· ξ/'uv , <b*ctZxCwtz/ p'èruorai , ttx ·?»< V4 er ixxAnc/a SiAcmi; ><|i' u^tre·, α'ïoχi'μη» uirsp^/av' yivnSu n tx τ*τμ c» t» /xap^an auvcîw 'axe/Cns iζιπτ.'ì irrris'; . cri rup ô α*ύτliu iÇ ÎXnpa·/ é<e-θάτη πτυι'ïη;, t* tb itârixt η X· ipΓ(τ»μχη?ιχ 'lη -durrt σια·o3β ύταvαρτηιOui· r.«TWa$f/TOç C* Tî· Aurỳ c-caeJ^ xworic'rl; «ppevonnx'î rjh' «"(μ.* , cvtp αvαχλη'l·Γ« /a ùvwaprtàfvn; τηv C» nic io?n<ro-jjSjpcii «ι,'φ^ιτημαιπ · yù tin duri we) nt χα»η'τ»λ«ï ni ùf τ»τη τππiσχ.τu. âramp^- ηi τi μ^oτoλ/τ» ?t σφαλμχ rf xe^ tJ Jxfpnp» iάo%> *'x τi μi'ρχi 7"ç etwcje yv«ti»&iuia/ . ?vα Λ aim »i <wpô-vcict τλητïρχi îκιτΛ^oι CxnAêiaît μ rüi T»«ώη}{ ûΥφρτηπω αχόφαπ , άv^ τή e-iuxcitintu 1» Ρωμαΐ'χ» άρχιιρi^ η Ti «j/x »ατ£μiρχ», μηiαμ^i Γvα χάv 1·τω ·/' ηατβρi 7ατά/αρχiχΜ θρóvβi n'i/x»; ∎ttpriïùri ·

Gravc nimis eft &.abiurdum , qu id qui* à..m prxîatiecclefiarum, cum poifint viros idoneos ad ecclefiaftica bénéficia promovere , a'.lumerc non vegemur indignos , quibus nc: morum honeftas, nec litterarum (cientia (ufiragatur, c.vnahtatis fequcnres afivCb:m, non judicium rationis . Unde quanta cccleiiis danma proveniant, nemo lanx mentis ignorar. Volentes igitur huic morbo mederi, prxeipimus utprxrcrmiffis i,ndigr.is aflumant idoncos, qui Deo& tcclcfi t velint & valeant gratum impendere famulatum, fiatquede hoc in provinciali concilio diligens inquufiioannuatim : ita quod qui pcft primam & fecundam corregionem furrit repertus culpabilis, a ccnferendis beneficiisper ipfum concilium fuipendatur; inftituta in eodem concilio perfona provida & honefta,qux fuppleat fufpenfi defe&um in beneficii' conferendis: & hoc ipfum circa Capitula qux in his deliquerint obiervetur. Metropolitani vero deh&um , fuperioris judicio relinquitur ex parte concilii nunciandum. Ut autem hxc falubris prov;fio pleniorem coniequatur effeélum : hujufmodi iulpenfionis fententia , prxter Romani pontifies authoriratem , autproprii patriarche, minime relaxetur: ut in hoc quoque quatuor patriarchates fedes fpecialiter honorentur.

λα. lia «î wtt φ rawyxor <£ιρ>iξ*μ^ μη κβτaîiζ^ηι è» τα7 iW.iw/α/ ,C* oui xenro^n^xv 'trnftç.

XXXI. Dc fJiii canonicorum non infiitnendif tnm potrtbni.

E/ τι αvαλΜφθύΓαι tîu iv πλΜ'eut ix-ύαρτiΛΛ i»βτφθ«ρβ» t erpttef χ^λώρφι b» μΐi * Φ xarovrxwy tin: , μάλιτα ci vó-

Ad abolendam peuimam, quxtnpleni-que inolevit ccclefiis corruptelam, firmiter prohibemus, nc canonicorum fiiii , maxi-

ANNO CHRISTI

fpuril, canonici fiant in fxcularrbus A ὅσοι μοναχοὶ yyuwFivr ὄν ΠΑΝ χο<τμ;<α7ί «ς· χλχβ-ζακ^ tv <* ^<«ΠΓαθ»ΐα·β» w vaript(' «Ç
ccclciii·, in (Jui.bus inftituti funt patres;; ίàv ctxfiavrtai τi 2ιατ&γμαη ηλμηθ;, xe)**.

Christi >? '<lc îûii« pi^ib. c. Sms.Mcx. communicare. M3. Mât. Do r^rrohii, A: »tr re. patroM' ib d i de I**-' bendi.c ,..

Afuerit contra prxlumptum,decernimus non. valere ; qui vero, tales (ut diftum eft) canonicarc* prxfumpicrint, a fuis beneficiis fufpendantur,

fjfyi μη «' St ηϊi Ttttmtf, tit έφητvι, χοσ«vη<Γα/ πλμήσοΓΓΗ , <* fJJ /J/a» &&ιτη· μάη»v âtavapntdycav.

troai (wHiwta pcriioncm

λβ'. riiti χα^ὑίvαN ηpι Stiff'*. na'Çwvixî.

Exftirpandx confuctudinis vitium in quibuidam partibus inolevit, quod fcilicet patroni ecdefiarum parochialium, &). alix quxdam perfonx , proventus ipfarum fibi penitus vendicantes, presbyteris earumdem fervitio deputatis relinquunt adeo exiguam portionem, ut ex ea congrue nequean^ fuftentari. Nam ut pro certo didicimus , in*quibufdam regionibus parochiales presbyteri pro fuftentatione non obtinent nifi quartam quartx, id eft , fextidecimarh decimarum. Unde fit ,ut inhisregionibus pene nullus inveniatur facerdps parechiaJis.qui vel modicam habeat peritiam litterarum. Cum igitur osbovisalligari non debeat triturantis, fed qui altari iervit, vivere debeat de akari; ftatuimus ut,confuetudine qualibet epifeopi vel patroni feu cujufcumque alterius nonobflantc, portio presbyteris ipfis fufficiens afllgnetur. Qui veroparochialcm habet ecclefiam, non per vicarium, fed per fc ipfum,illideferviat, inordinequem ipfius ecclefix cura requirit ,nifi forte prxbendx vel dignitati parochialis ecclefia fit annexa: inquocafuconcedimus, ut is qui talem habet prxbcndam vel dignitatcm^cum oporteat cum in majori ecclefia defervire, in ipfa parochiali ecclefia idoneum & perpetuum ftudeat habere vicarium canonice inftitutum : qui, ut prxdi<fium eft, congruentem habeat de ipfius ecclefix proventibus portionem : alioquin illa fc fciat hejus decreti authoritate privatum, libere abi conferenda, qui velit & poflit quod prxdictum eft adimplere. Illud autem penitus interdicimus, ne quis in fraudem, de proventibus ecclefix, qux curam proprii iacerdot is debet habere,penfionem alii quafi pro beneficio conferre prxfumat.

E'xxxe»^»)vo^i.es σταηθπβi. χάθβ , iv τι-Γ/v μipκηv. . (ὺoeiTiiwv ¥χχληβ·/ων χ, ἀλλα τι-Bya «ppôrwxa τv β-αυ^τφορά; α'u^I SmSixi»-th, τiî itptwi) Twc Hi την α'υπϊv îβλ^αv n-π<v^φ>βiï, χατ&λπχiM'I τζvά μιχρα'v μo'ραv, «Ç iîζ α'υπiv xpfoeTjxovTUf μι» Suxa^ai aurrpxitt&at. *ζ yàpfitfialtx ,»v τκτ/χωραιi oiθ»·-Ûmt iStptffibTtpoi bietp τη îiια ύτoï'ηiiξη »χ tî μη n nrapm τ» πτϋpτχ , Txnvr to c^H^Jixanv Stxartûv . o3ov Γ/vιτηζ CTt9tp & txfirati τια ·χύρ'ι <%ISôv àÎM X-ptrxtrut &opiτη îipιύi^ cfi« xiv c^tjdw qm iμπιpiβ» γραμμάτωv. taci ninui τόμα βoo μηÜnt» φημ&ûηvαι B χρή ἀλοώvη , α>λ' β nJ θυπιαvηρ/^ i»λi'u«v, ζό ο'φώλΗ i'χ τi θθ-Ca-rarnp/*· χαθ/bωμO», oxtp τ* λα/χi , μηαω-θιναμόη a-urndeixc oiχviήτivo; r©ιτχόι» , ... η o/eJur/we, μoΓpχ π7 itpriffi "*τ?",i τήρχη tvtSodji' ô StCAo^TtS» iχχλη<τiiχv μη i/ α'vτiτpoβ·ωτ8, α'λλβ J/ t'wtS αυτή iβλΛ-ffanj & ττ ηiξ«, iκ η τη αυτή iχχλητiβ ψpov-'Ii ζητά· ti μη ioo iSiapta......................... η α'ζι'βv, f'wttW ^p»i αυπiv C* τη μεîζβvιιχχλη-cia ÎbAÆmv, èf άvτη τη Cio&jjtx* iχκλησiβ M-Iτμovα iζ Si'nvixn (ΓΧ^άτη άvτζχρόσωχov χανov/χω ὠΉάμ$vβv ' oη α», û πpoεipηται , Dipir^av iχp ix iJS τη αυτïi îχχλητïα ipa-e-oiwv μoipαv . t* μή>i, »oωπi> ytwxtru τη Tint τ» χavóv®- α'uθoχτ/α - i'πpπμ^iov , I-λΛθip« iripp τpo/o$ηToμ$η , oí àv Oι.\>i-σoι iç Suuam to τpβppηθi» ιχτληpoχü . t'xtï-vo ἐι χαvττλώ «φ«ρ/£oμ$i· , *v« μηîπi ύ ti-raτηv tx rpUTcSt* τη iχχλητi'β τη o-φκλχχτκ φpβvτ/iα îχπv τi iSiv itpttx , μo7-pav iripv Sfàcv tirtp £ιpγιτημΛπ rpa-SouÜat ηλμήσp.

Dttj

Aft. Mj i nr,t,IZUr" 1i-i I. tlr. I».

XXXHI. Dc procurtrhnibut non acciplendi/ vi/itttionc.

λγ. Πφ7 rpowperttiv.

E

Procurationes qux vifitationis ratione debentur epifeopis , archidiaconis , vel quibuslibet aliis , etiam apoftolicx fedis legatis aut nunciis, abfque manifefta & ncccflaria caufa nullatenus exigantur, nifi G prxfentialiter officium vifitationis impendunt : & tunc cve&ionum & perfonarum mediocritatem obfervent in Lateranenfi concilio definitam. Hoc adhibito moderamine circa legatos dc nun-

Co.aiium ^b A*Mun-dwnfclp. s- Suf» op. ▮>

At rpnitpanp^at ai λoΓψ irmi^tK Jo-φκλόμύμβι τχ7 i^ιτχέτoι , âpxiStaaôvtç , oiotrSwn ἄλλoκ, αλλά xj πι τβ' άχoτoλιχi θpóvv λvγβηι i τoî μηvυηî , àvΛ φ«*«-ρχ tpi a'teynjnaf atrtaf μ^βμότι àrarrti-t&t>rev, fi μη Snv xpoxuruws àçvlxn» ttt-rapter»* >£ lin την vυμμι^ϊvα χpβσ«χ«» φυλαξάτυβ-χv, τήν d* τi τβ Λαη-pατv Muiéjp «χ·φ«*θi4X*τ * τ»τ» v*pχ%ιθò-m Il συμμiξ» nrpi η λv^β,v xj τχ μη-

wrrf, tvx ontv Coi . . . . aonis
HI.tsTI rtvx nw xrayw. . . . . t»i «v μη
à cun'i ήχο* rures βυτύν »Àf7for βαρυ-^η ,
wpcxbpanfiai λκβνσι βνμμι?>»ί ηαρχ T$ «λ-
X»? »*χ«λχσ/«» i npor&xuv ii» in r^
χγοx«p«»p<tfk «vaÙz μή CtCgtpnpSjpuJ · trut
trip o αο^μόi T$ irpoxnpxntdv nv atff)-
μόν i$ iμ*p*» r - . · *
. . .. . . b* a'fx» (τη
Ji' A'τuτi , ito η «λρ'βi ffiutp^t.Owffa)' tii
μΐχv.

Oi fjfy π, vw n ini irirxtyfttK όφφiηιov
V^X^iep3^ot t μ* ^nTféa;r«» ni ftumJ» ,
e'xvà ni τi Iflo-i Xtirü, 3/opθ4,'σ·«, xnptÇw!,
Hjq! eifltT'ixwrH »^oAiÇwn«, Γvβ κvpχόv χομι-
σωvτκι τv μi airoMtp.'Ju'W. ό it rent τβτβιλθπ»
ππρχτομ^u®* , lyZ crip ΐλ«3<* a'wojo'ru , ›Ç
tjT iκχλητiχ η im TTisruç irtfixpifut › na-»·
wir«px^«n».

Ut Acios^ apoftolicz fedis, ut cum opoituerit "^j0"
cos apud aliquem locum moram lacère ne- ciiRisr.
ceflaria m,ne locus ille propter illos nimium '··· ,
aggravetur, procurationes recipiant mo-
deratas ab aliis ecclefiis vel perfonis, qux
nondum fuerunt de fuis procurationibus
aggravatae : ita qudd numerus procuratio-
num, numerum dierum quibus hujüimodi
moram fecerint, non excedat; & .um ali-
qua non fuHeccrit per ipfam,duz vcl pluses
conjungantur ih unam.

Porro vifitationis officium exercentes
non quxrantjjuz fua lunt, fedquzjefu
Chrifti, prxdicationi & exhortationi, cor-
regioni & reformationi vacando, ut fru.
€trm referant qiftwon perit- Qui autem
contravenire prxfunrpferit ; & quod acce-
perat reddat, &ecclefix , quam taliter ag-
gravavit , tantumdem rependat.

λδ . Oft) <arpoxvpxntit5v τύv Ar^erur i/ζ
Fer» σί/λXιχθηβΌ^·'* ·

Exciri wXiroz apflwJnr, fr« «wxepotT·-
pjxv n ieXfixv t i»« xape^un ιú Afyxr^ ,4
âb>orî , ιλί'oτ στβζτβΛ «rxpci τύν t eonmy-
fjfyuvi ή αχοφλήβ-oζo» <i or n't aW* ζ«·
μiχι xf'p$o{ exoXdSsUK , ζητi<η <sp<t7S<n
μάλλov i 0on5w«y c» ni< ΰxoiτηiγμ^oι ·
ren aro tb jfyt&xt Mλύορ^ι. o9tp r
m *<πoî ηλμήτη · Sruç ni àrazrn&tym
άχoκχηϊπβ-oiηύ , ›Ç ηoβηv χτ^φζΓχ^ήτu τ›ζ«
ζή»ît! $ζ«ημ«τ . o Ü ùnipnp9* , ont» irx-
vv th't» ?μ«ρoûθ* α'ί/1β yoy^uτp^ τχρχη·
9p , « βμιλητrκ Thu nni/ c* iji άχo>βθη'ί·«
TBtrn: ris itsiTbfytK) κχvoτiκp ùroxtlào) ittx·
Sixfcfi ..

XXXiy. De fnbdiiii non grtvandù, fub prttcKtu fervitü niicH/m . Ibide -n. M:. M»r.. De >rocv.-ı- tænfxii le {atorum «- qaaluer cJ- bsemi»*.·

Quia praelati plerique, ut procuratio-
nem aut fervitium aliquod impendant le- Ibid.tit. O de irt.nj ııı.
pgato vel alii, * ^>lu$ extorquent a fuboiLUi E«k> C. ₉
quam folvant ; & in eorum damnis ni-
era iedantes , quzrunt praedam potius *'* r'rr'
quam fubiidium in fubjeêt $: id de ce-
tero fieri prohibemus. Quod fi quis for- *
tc praeiumicrit : & fic extorta reftituat,
& tantumdem cogatur pauperibus elar-
giri. Superior autem, cui· fuper hocfuc- *ms.Mii .
rit querela depofita , fi négligeas fueritcum
in hujufmodi exeeutione ftatuti , cano-
nicae fubjaccat ultioni.

λi. Ira μπiπ at»3 n$v xçinJr ά»Λ ato- p
)«·'>«*< bti^einK atrtai * iχχλχηvκ» ·

I»« ή oφκλoμ^Ί) τιμή irapac%tQ$ η7 χ.&ηû ,
• !»; - τ»7i iζχαζβΛ o·ι>μβ·λX.θ/ f »a»« xôrwv xJ
««ürrw^j 7r« or» rτç ΐμ«po<Oo* «-
lιμβτφ* *t«r· r'^xetXrvjr τ»τ α»τZi«oι>, α'uη
,w»o όoφ«<π«(fif w uripnpov χ /τiώ ar4
æAej» αιη'β μη «^oβ-χβλHτu · β'λλ' »μ«*β·
•Carr.«'»rr »XM>β τi α'uτ» - J/MSMWUW) ^αχoλβ^M-
ru · μη ζόθζΓαμ^,'β ,*1 *Γı' ®Tnr,P **s ™ ·›·
xipnpoi x&rlii avi'caAo, n γράμματα irt-
xuyfiM <s«p αvτï , ^ρiνη rd αζπΓαλμ!^ πβ-
ρ«i·θiι«ζ . iruv ii c^· rizAo^a κiτiχζ voμι-£
σηπζζ ZχχληтX^iταζ, «μχ^αόo τ» àurS *&·
τi, τi arreSrzxnxii airixi τii ixxXiriwç
«χπθόσ'IK , wmuilj k ΐuλβii, S tzc »a» ®«-
Sr xt vt », vόμiμo w>«Xf λo^ζβ-θϋαζ , o ùtip-
rtpoi ix τii ιχχλiτ» faim ' W »«\ '>Tn»
<λ·χ« «VW ixxAxrOxz ynin , ixürov n'{
w κβτύηρov avtxzwaru, x} cr «7i c^ejezi
t›S μίpoi χβπιΐζχχζiru. ti Λ μήΓι› «ı›·
vfç φ iucn^to» $ ixi#
μoιζóvvv itwr, tef iw atsrsW» w «pv
«χδη?op$&.

JCXXV. De ctnfe eppclfationit cxpri-we»d». MS. Mtt.. Ut neUut a judıcıbus fine olltnla

Ut debitushonor deferaturjudicibus, &
litigatoribus confulatur iuper laboribus & Jf A<*l
expenfis : ftatuimus ut ubi quis coram ido- C. ut
neo judice convenerit sdverianum, ille «n·
te fententiam ad fuperiorem judicem abi-
que rationabili caufa non provocet, fed co-
ram illo fuam juftitiam profequatur ; noa
obftante fi dteae quod ad fuperiorem judi-
cem nuncium deftinaverit, aut etiam litte-
ras impetraverit ab eodem, priufquamde-
legato fuerint aifignatz. Cum autem ex ra-
tionabili caufa putaverit appellandum, co-
ram eodem judice caufa probabili appella,
ticnis expofita,tali videlicet, quz ii foret
probata,deberet legitima reputari, fuperior
de appellatione cognofcat : & fi minus eum
rationabiliter appellate cognoverit, illum
ad inferiorem remittat , & in expenfis
alteri parti condemnet. Alioquin ipfe
procedat, falvis couftitutionibus de ma-
joribus caufis ad fedem apoftolicam per-
ferendis.

XKF7.

ASsf; th.

XXIVI. Iudttt pojfit tntttiocHtoricm dr tofnnuna-. jriam /tntentiam revocare.

MS Aftt. Müen tu'nus ut ftàmeiio* Intrant Ibid

Cum ceflante cajjfa ceilct cflrdtus, ftatutus ut i,7C judex ordinariuk, five delegatus, aliquid comminando vel interloquendo protulerif, quo execution! mandato alter litigantium gravaretur, & iano ufûe cont-|io * ab hujuimodi comminationis vel interlocutionis effeiiudeflitcnt, libere in caufz cognitione procedat, non obflante, ii a tali comminatione ve! interlocutione fuerit appellatum (dummodo non fit ex alia legitima caula fufpetfus) ne procelli:s negotji frivolis occalionibus' retardetur.

Ar. ΠφΑά*Μλ«5» itKiÇtptyMV,

παχ'θΐΐ'σηΐ rnc αιτια taïm η dr- ...-w > xdt^/s^^ o« t«» à toxtixôc wrn'i, ^n o «χοτβλΗί , τι ΐιταχ&λΰν i jurrttXeXjJ» «^βφιρΜ, Tf. * άτηληζ e tn· ρφ* . ' ' 1' . . βλβφθίλ) . HW' àytfè y'iùljfy.&" ανμζβλρ ate TtoTJi; τη απαλή >£ μ^χλχλιχ dnotr , f'XÆ^ipW» C* durf ri ifay/tiiS-H <e*o,3>inj · μη àv^tfa^'v taw ατβ tttvrrf τii «»mAÂc n μιηιλαλιχι ixxX»tXçt»)· Γνα μη μό>ο^ «'« c/ξ αΧ^τ; νόμιμα amae uxo- nni 'àì ο> μι η' <w'e,3a<ns Tii <ιρβΓμβτΜ«ΐΐ xr- Haut αίτμαί CpaiuvSi.

chrisu

· Cr.^d.y mendato tfc uttttnl

XXXVII. Dt iittivis non impetrandis uîtr^ e»/ dittos , & fine jpdiaii mandate.*

Julhc't non m tendis. Cb'r. Imnetr-'J.s. Ibid I. de RtRiipm t. Nef

Nonnulli gratia ledi? apoflolica: abntentes , litteras ejus ad remotus judices impetrare nituntur , ut reus fatigatus labor ibus &. expends, liti cedere, vel importunitatem actoris redimere compellatur. Cum nutem per judicium injuriis aditus patere non debeat, quas juris obfervantia jnter^icit. iiatuimus, nc quis ultra dua$ diattai extra lu.im d'œceiim per 1. tueras 3 rofloHc.is ad judicium trahi pellit, nifi dc .iflenlu partium fuerint impçrratx, vel cxprclîamùe hac conlbtutionc fecerint mentionem.

ΛΖ. Π<ρ' γραμμών & ràì àirivntç μωροί WTÙi μ»3 ι χιτ4·ξομ.·«>.

Turi γα'ειτ' τ» βχονβλιχι θροη» tepr^ijjfy/it * , ιροίμμχτν τ« μαιχρόθο»' όντα, xtirui »ïπι·χ«» βιχζβνηι · ο ωια^ομOoi, χίχμ»<««4χο>οii ι αναλνμχπ , αχοχνράν , η τ!α Λ^ρ/αν τï όα>ovτ»î ό^«>ορ«- Çhv ττ<·:τφ«^θη. txf<Sii St tptvtwi ô àSt· χίχιζ βχρυ^ίΐι * LTeyitvttv β< ο'φόλ« rturnç , <ii. ri ιά <5/vi'β ™ρ·*ι·ήρηπ ΧΛλα» ' χ«θ<Γ«- Λα μ^ι γ-χ μη m ïi» ήμιρκαοηvv dni τη iSixi csof-m â? atWoXrxJn ïρβμμώvv fti nptenv iλχi^χι SuatiS» , U μη tx σανχινιοην ?£j μψΐι ιχιτ&.-χΖΰτιv t n pnnSi ταύτη; m τίμια μ:κμονΧσ-ωσΐ.

· C«rr.«» e-xe-»-»··

fret : is qui eft a iirus, hx eft, inr petitus injuriis , pati noti debet per judi-

iUi.

Sunt & ilii qui fe ad novum genus mercimonii Convertentes , ut vel iupitas polbnt lukuate quvr.-l is „'aut novas immittere quxdioncS , hngur.t caufftS , iuper quibus 3 fede apuilolica litteras impetrant ubique dominorum mandato ,quas vel reo, ne propter e is '.iborum ve! expenfarum diipendio moleitetur, aut aCfon, ut per ipfas adverfanum indebita vexatione hitigct, venales exponunt. Cum autem lites rcflringenua' fint poties, quam laxanda:: h.ic generali confbturione (ancimus , ut fi quis fuper aliqua quzdioncde cetero, *fine* mandato fpcci.ib domini, litteras ap^Ooiicasimpetrare prziumferit , & htterz illx non valeant , ipfe tan'quam falfanus puniatur : mis forte de illis perfonis cxtirerit , a quibus non debet exigi dc jure mandatum.

Έ,ισι rq aXXcr τινίί, οιτιη ιουιτά ΐίζ w'o» χΒρχγμχτ^αίζ ιιη ρίψχνη , η η* ηΐί " SiunOJtm.! ÙÇavtsfv ζητ^τκ , ή ... ; i'αί Znma-Ri, πλαττβστν αίτίχ t<p' »·ιχη»χ^ M T.xpx T8 «xcroA.xe vpove γρχμμαηι txi- D Tvyyoiveirtv ÀvL tri xuejw; i'vηλï · iπρ rc ' of oa^ouyicii, ivx μη οι αυπι τ)ϋ χοί«v ; ^Sw βΑχβρ όχλη?? , i τύ ivoiyovη , *vχ St a'urù tw dvriSixov α«*iv*ï xoxwfffr rHnàtm taèixr^ÎTn..., -J<T' Stasi . r'xU St tu' Trttiff^txnui μχ»·v p«j. wrîv ή -χοωνατίχι · Ttuirfi tf tywfy* ^ίΐχι'ζομ^ , ivχ iii τιi iηχvvτivό ζητήιτηκ τ» λοιτ» tîS.xÜ τï xuei" O*η>λμ«ηi αχοΓολ.χ» γρχμμαπi trtru^ftv ηλμήτη , aura τη γροίμμχτη μη i^HM», <aW, * ΊΒλχΓ(γρχφθί τιμω&£>& ' H μη <T«f suiv iTû WMTWITW» HΠ, tap wv v χρή «vβ/τβϊ-' E ^at ικ ittyi» ώηλία.

XXXVIII. De firlundis iftis ut profari

mî.Mjz. Vr oïd ne iudK.., * Ji* o^i.nben· it>i x.t. uoulbS? r <« "4"'

Quoniam contra (aliam aiîertionem iniqui judicis innocens litigator quando- 9UC no° Potcft veram negationem probare, cum negantis fa&um pc» rerum naturam nulla fit dire&a probatio : ne falittas vefitati prxjudicec, aut iniquitas prxva-

Zn. rhp? n^tui xpto-fui, ρημΛΜ ?ÇS μιρvv ypu^n^pSfitiV.

Ew 3r x«Ttt rii c^ftTn'rwf τï άίί- M xtiTÏ ό ύχαζόμ^Φ* tan ti Jûa- Tut rliù άληûη àpvMrn xeTticnem , «< s» τïï afrnrap^ût ιργα* tx τii nJ> «M^-μβη* φί- fffv; μηδίμίαν èτvat όρδιù xanfaaiv · n-x μη η <λχ70τ»κ τï αλη^« <α^βχρ/τ»ι, ή η «{'«« tp»f-

"'^ptî-^î<m τη; Ατοτήτ»;· xa^zrri^u frit ne·?-A

λμvo Chr ish n" c» r'' ηχτιχύ x*nr' ὅαοι> τρὶ c^u^xt 'mJ

·>'S- ὁ χ^τή. ari rapa^j» n. ìημοτ/χό» , ri îriata/

»^W, <e^ôcr«irey, n iri àripxi Hiηµ·v«;, oF-

Auï' /«/<- ft! legit, judKe. 7rt{ s attaint m' τη . xpto-tut χβρχχτιχχ

J· Lett- wo «Hicùiie* xj ὁμολογία , napxVtfffft μαρτυ-

puv, ›ç χτροβγνΓχ: ίΓγραφνι ι , μιηλχλιχ ,

« νι^χλήτΗΪ, χ} /χχ^ήτ#;, jrarfazricrRÇ, hjm'

tnpa «ttp νασφίχνϊι τγ «νπφχπ τιξπ ffL9'"

ΐρ«ψιτσιζ5{:α, ì^σ-ημί-ζνπ; riiei , *W"ς, vi

ββότωτα, ›ç -ni oïoμαΓπ eri·; σνγγιγρχμβρχ

itfî μipiπ vαριχι'ο^vχχv, ìπ, Γνα τυ

itruvx Ttapà nîi γρχφϊηι 0»ατομ^α·<Γζv · c-

•ic(f'ofy «vαι «τή χρββ^χτ/ω T» «tir» ι'»α-

varr σ-υζητητ/ί, iza τiηiαιη^Ηη » ἀλήθπα

He*,-Let. Çaiw&or . . * . .

t . y^ $Jgx»fTtx6Ìi

x^ »apa%t«?w xyniit , *va Six nb ά?οχιμ«»

xl crizxeir ›ι nJr tâwnv St^euàv) μή βλχφ-

O». · 5» xt»rri; o tUù àtxnfyv Ttrifuz aut-

Xrirwr ^vλαπτΗ», tar J« «μιλιάν τι ιυσχ·-

λiχ βivβiiβ-ηηι , Six T» ώτipπpv χ^τί χα*-

LW.W./ -π.ι "°*ΓΗ vp»τιi<τ^β·»φpωιζi^v · Jr* μ»' rx τη;

bf»t rtf^ dtatGm». rpe3«<rfwç aure »po/3r, ri μη crov C» rji lixx εμipη χβτηταθη«τα/ lιlχγμχ<τι.

leat «equitati, flatu.mur ut um in ordinario judicio, quam extraordinario, judex Temper adhibeat aut publicam kfi potàfl habere) perfonam, aut duos yiro£ idoneos, qui fideliter univerla judicii a<iia confcribant, videlicet cltabones & dilutiones, recnlatiortes Λ exceptiones, petitiones& refponftônes, interrogationes &confe(fiones, teflium depolitiones & inflrumcntorum produ&iones, interlocutiones^", appellationes, renunciati.ones, conclufiones, <3c cetera qux occurrunt competenti ordine confcribenda, delignand^Joca, tempora & perfonas &omnia · fie cAiTcripta parti bus tribuantur: ita quod Originalia penes icriptores remaneant. ut,fr!upc-t proceflu judicis fuerit fuborta contentio, per bzc poflit veritas declarari. Hoc adhibito moderamine, quatenus fic honeihs & jljfcrctis deferatur*judicibus :quud per improvidos & iniquos, innocentuin juflitia non lxdatur. Judex autem qui conflitutionem iftam neglexerit obfervare, fi propter ejus negligentiam aliquid difficultatis emerferit, per fuperiorem judicem animadversione debita cafligetur : nec pro ipfius przfu^matur proceflu, nifi quatenus in caufa legitimis conftiteiic documentis.

cur isu

®

'ΛΛ Mλι, ,'°""n4

d-Jiret.. & det.

ΛΘ'. riffu' a'iWMSTar<>W αιτογάμνvιΓivi.

ΠοΜα'χ/C β·υμ^αiν(-ι cri oγυμvv^^ àSlxuç, irai ii •γνμιάβ'χνηζ ri; «λλo? ii ιρχγμχη fU^tra/j^a ? χατὸ τβ πμομ^όχ « α-^^iχιπι S7 α'τβχαπΓαβ·{»« ιv Γυμ^^ivτι , lit riesXriaC τη »oμη arcxXH»&rirr« rlui iuχoλiβ* τη α'τoi^ξ«« , ri lit Mxsrirnnc erô^urt τiα c*riA«av. Σθο μη av^/SOtp^M τβ ^αρτχ τ» αολζτ/χβ Si^n θ/- rr/ζομθ, Sri iά» τι 'Ιβ λonτi ιTv»α·μ5^« ιτpiγμχ minx λα3" » i»ri τύ Γυμ^^τχιπ ïlaii^fTttt « αάθ®·, α'»^' wr « rAriroy χα- fictu, μχλiΓχ a ft xriSuvoy , ιτιχρχ· τη» eStKVt, ï χαηζραμ^v χλλo^iβ, χχη 'ii ταμια τβ w/eriÇ'obrx , τύ yυανω^ζΛτι S; dC/p- γινὶχχ »X/Γριψ«»« «·αυ^χi»?β».

XXXIX. De re/litutione denie conira poffeffertm , qua non repuit ,p)t,

MS Mtt. «ιoηo"ιε"· luti ›nu

Szpe contingit quod fpoliatus inju-»it .>. fte, per fpoliatorem in alium re trans lata, dum adverius pofleflorem non fub venitur per reflitutioms beneficium fpoliato, commodo polleflionis amiflb propter difficultatem probationis, jus proprietatis amittat effeôum. Unde non obflante civilis jutis rigore fancimus, ut ii quis de cetero fcienter rem talem acceperit, cum fpoliatori quafi fuccedat ia vitium, eo quod non multum interfint, przfertim quoad periculum animz, detinere injufle ac invadere alienum, contra poffeflorem hujufmodi fpoliato per rcftitutionis beneficium fuccurratur.

/·*/»

μ, Πιρi ημüi φυλχ^ιύ Six τîιύ χχτvφpo^τιχ βάόιη .

Σιμ^αή*/ τoπ Sri, rrnin rJ »»α'^v»τ< ^'ε χαητΦ^ΑΠ®·/» Τβ αχτιiiχχ μipm ittxpiirrui βι- Ttx τβ φvλαχθητoμξύ» τράγμ,χη ι' voμή , Stà τiα τβ όβα^oμiνβ Jtteaeria» , ή iόλο» , d àxeytn tern τβ ce/βvτi ri ΐιατηρηθχσ-oμi· yov τράγμχ χηλχβüv β Jiuamz, ï χαρχλη- fdrirav «τoλλυβ·/· x^Snaç ›'rri xanî τiα c^n· ywn ni» χo>λ«iv α'ληθη « '*» πλΗ«v«η τiώ Χαρτ'λΑβ'/» τβ χρόη ημΛ-i , ατοχo- μ^τηι ύφiλΗαv ΰ τή; χχχiχ αυτi ivχγό- . Eνα μ» · χαη/φpovητή xprirm®* η β fjri)xc9* xipiruK rin, tx xavowxns <0*ότηη

XL. Dt vtra poffeffiont.

M3 De poffel- lione cufl.v dl« propter

Contingit interdum, quod cum aAo-<^ ob contumaciam partis adverfz adjudicatur caufa rei fervandx pofleffio, propter rei potentiam five dolum aftorcw«v><· infra annum rem cuflodiendam nancifei non poteft, vel naâam amittit · & fic cum fecundum affertionem multorum verus non efficeretur poft lapium anni .pofleffbr, reportat commodum de malitia fua reus. Ne igitur contumax melioris, quam obediens, conditionis exiflat; dc canonica zquitate fancimus, ut

ibûi'l » : t '(' cde,d

—'^-"in ca^u prxmifto ador verus conftitua- A ^io-v/ζοχήν 'να c* t J χροπδιντι θί'μαπ e ANVf) I
cHKisn tur clapfo arwe-pollcflor. dutyuv xaruraO* χαριλ^οiη r» dr- chr isU taunt νομάι.

ihij ı ‹ ‹»■ , j. de Arbi- Ad hxc generaliter prohibemus, ne fupct rebus ipiritualibus compromittatur in laicum ; quia non decct ut laicus in talibus arbitretur.

Προ Twùnt χωλύβμξν, 'rot μη t'χάνω χνΧματ/xu!^ τρβ^-μάπ^ η; χοσμιχον · err a i.pfiH tvx. λα;χό$ dr nt'i VV nii ffohcfi&w,

.XL J. De continuatione bon* fidei, in cnn· prafcripiione .

μχ l — D -(i Lu luulut in cud. Mm

ibi! ›ɔt. "‚‚4*'1'c» !"'i.'««Z «Quoniam omne quod non eft ex fi- peccatum'eft, iynodali judicio definimus, ut nulla valeat abfquc bona'fide prxfcriptio, tam canonica, quam civilis; cum lit generaliter omni conftitutioni atque confuêtudini derogandum, qux ablquc mortali non poteft obiervan peccato. Unde oportet . ut qui prxicnbit, in nulla temporis parte rei habeat confcientiam a'icnx.

Επκόη πάϊ 5 ex t'x rtletui άμχρτίχ irtv , fftu-oi/»» xpton χηοφχίνομϋΛ , ιν« μη$ιμ/α r- ϊιχχ χχληi virtue πι^ρχφή naSnv χα.i.ιχή , ότον νολπιχή. dr t J 'faxJ ιάση» i^τuξιω «v£ σιιυη?Η'α; xxrrfopών, ηπ χωρ' dxvxrt uà ù Suuixnt φυλχχ^ηιχι άμχρτίχ .· fào ^r Zitui à nterpfv^uv » <> t'ic.ri «UMp» μιΓΜ, -ηρχγμχτ^ (χη «ΜοΓ/β .

XLII. De ficculari juflitia.

μ|3 — Hic quuqu» tiıulus ıleeft·

Sicut vulumuj ut jura cllricorum non uiuipent laid , ita velle debemus ne ulerici jura fibi vendicent laicorum Quo-

K«?ω,·3»λομ?»ή« "ni li*&χ lïo χλη^ι*^ λαηχο/ μη àpxx^uoi. hu: »'ΘιλΓ« ο'φκλομο.», C'ye μη οκ' χλη^χο/ tu 5<\shx txurni cttxïixr.i*-λχlχ&.

)llt/ fdi.m ;;'"Ün1'· .jim it circa univerfis clericis interdicimus, ne quis praetextu ecclefiafticx libertatis fuam de cetero jurildicboncm extendat in prxjudicium juftitiz fxcularis , led contentus cxiftat conftitutiombus feriptis , & conluetudimbps hadrnus approbatis : ut qux ^,,ρ. luntCxlaris, reddantur Cxlan ; & qux iuntDci, Deorcdadiftribufioncreddantur,

XL111. Ne fine ctufa clericus fidthtafcm laicc faciat.

(("t" ur' κι»· ·· Nimis dc jure Divino quidam laici ufurpare conantur, cum viros ecclcfiafticos. nihil temporale detinentes ab eis , ad prxftandum fibi fidelitatis juiamenta compellunt. Quia vero, fecundum Apoftolum, /enus fuo domina jiat aut cadit : iacri authoritare concilii prohibemus, nc ples clerici perfonis ixcularibus przftare cogantUr hujuimodi juramentum.

XL1V. Quod confiitutiones principum non praedicent ecclcfiu ,

{ ' iit 'ir'rc- lu- Cum laicis , quamvis religiofis , difponendi de rebus ccclefiafticis nulla fit attributa potcftas , quos iubiequendi manet necefiitas , non authoritas imperandi: dolemus fic in quibufdam ex illis icfiigcfcere cantarem , quod immunitatem ecclefiafiicx libertatis, quam nedum fandi patres, fed etiam principes ixcularesmultis privilegiis munierunt, non formidant fuis conftitutionibus, ve! potius confictionibus impugnare, non folum de feudorum alienatione , ac aliarum polfcifionum ecclefiafticarum, & ufurpatione jurifdidtionum , fed etiam de mortuariis, nec non & aliis qux lpirituali juri videntur annexa, illicite prxiumendo. Volentes igitur fuper his ecclefiarum indemnitati contulere, ac tantis gravaminibus providere; conilitiones hu- v ,.ı,ı,o- **juimodi & * vindicationes feudorum , feu aliorum bonorumecckfiafticorum , fine legi·** „f,. cimo ecclefiaflicaium perfonarum atlcnfu prxtumptas occatione conftitutionis laicX poteftatis, (cum non confiitutio, fetideftitutio vcl deftruclio dici poilit, ncc non ufuipatio jurifdiétionum) fawti approba- D tione concilii decernimus non tenere , prxfumptoribus per cenfuram ecclefiaflicam compefcendis.

ù^'tx;' c* t J μη öixToft. , «Mai η xrxix^it r, χχτυλυσιν Σαιlαχ?«< ρη3η\α/, ■ μην «Mac χρπχγιὼ St^oScoiuv · tjJ iipii atuo^b, tvxt- »a» /χρ/ναμ^υ μη χρατ&ί^χι, τ«; τνλμηπî; 3«χ Meixj,L.· xpiotui »χχλησ-ι«5·<χη; »ïζ>iφιχ3«»» · I'KIM)

μ»

CHRI?ll ' ft* Π»ρi αητ/α πα^ωνω; x^ aiwnyopuv ίλλοΓιύητ-ορ^ίων".

Ε'τ τιν/ν ι'ναρχ/αι; oi nte t'xxAxrrJv wa-^uvtit o-iwnyopot, ί άν^ίχι^ο: , .'aura; reeraurlu» dnntxv nyftpxv\ tri i μονον c» t J tu; χτιρΛ.βαα; ίχχλητι x; fro/μόων cion.uovvv χρi,αι vpovwîv, ίuvχoλiβ ι'τίφiρβτιv «-'; χ«-χιαν* άλλα **| t'< π5v CmraVfwv ngi άλλων άχαθ^ν t\r.\n<rtxrixJi ίΤζ ί'διβ Θιλίμαη; χά-τηλύίίβ·» ' K3M ο»«ρ ClfXuxnv tftv oÎxm , f<; φο'vov nSv πρβίΓωτuv χροp^najuv à nnouïnu . nivίu> Sxtp «; διιχδιχίτιω; βoiθ«χv £-pirtu, i-l; ι'χvηαμi ζημίχv àx o$i-<λi< f'2—Γρ./3λ??3αι , χωλuo^u. fnr£;, ηα μη oi χα-η rtwnyopot, η otirixigjoi , txgcu ròv τi λoιiβ /μβλ^θόπ»» χλι'ο/ apitXTUXt η £-piffxtnt . . . . · συχχvχωpnftyov · xj txv απιvχηΐχ ηλμτιτvΓί . oφιγχήηιτη vι^σ-φ/χθiαιβ-αv . τi; όρi; συ-vèê» β'χ ητην τροΟλιψκ χαθκωμ^υ , ou ιάν oι πχξvvίζ , η trujcnyopoi , n φιΰηιι , n άv-Tixùejoi , η άλλο/ &tpytvnni ο/ασ·5»i»oπ ιχ-χλησιχ - α'ναχvὼiiιu η χλπιιχόν άλλον τi; txx\wt*i , oι fowrur n άλλων a'vtAwv η μiΛΟχοκϊί* ιiλμι\ xviipun^urrurii' ο/ nx-"Çwh n wd^tfsixi?, ot acuinyopor t LÙ fftun-yoptxt, oi φιΰηι η φiov, oî «tlixL·^91 Τ^ù otvrtxuptxv, ot d/ptytrnnt τΐιχ Aptyteixt όλω; dxoXtruvt l i(j4 r a μη ΐλχτηv τi; SitxStxri-ανω^i 'Ii; Cntp^xrtui i μviμη »afixn0Hn· β μόνον μηϋv τιάν txCAn^tvnj/ αι^ιλ^ιτω ιτρό τό» κληρονόμε , άλλα μάλλον, tui η; τιπ»ρτlα> ^υιάν τi; ι>πpoΠ»)η; τύv n<»ruv ρ; xA»t»xàv αόλλοχov μηϊαμûi xpoffSfχιτώvαv , μήη c» xxvovtxoti ίόμοα τι»ο; irpotSpixi tn-τΑξάv^ωσα» τιμi;- η μη μιτ' άρτϋv oάo,o-μ>Oi ·

' Cric.» î'ΓiΓ?·.h fo r.f!^ ,<,Λ· H.

μ?'. ritpi ewehwnw >ù àvipvv ίχχλητιχτιχΰv μη ιχχΜ&ηvoμiv^ rtrtv άπχιτήoκπ·

Κατά χovτiλωv, v&i xuCfpwrfv τύ/ πάλιv:ί, Hjj' άλλων πiv η; ιχχλητίχ xJ η ιχχλτ,τιβ-Γiχv' ά.5ρα; άιτaιιτισμoί; , β-μιχΓμαo-ι, xfi «Wa<; ι'χζητήπo·# ιπβχρiMHχ ί^uuζoμivoη·, ι3ιλ»σχ c* τρ ιχχληπχϊιχρ o^yp&a·f-i i c» Λαπράιω σιαβiφ* «.»ovohv , Tιİ; ττκώτπ; τiλ-μα; ύβo άvχ^ίμχη τπ ιτφ/ξΗ «xuAurt ' τ»; vαραβχπι; < ^βααaθχη:; α'uηiv άτοχoτ,ωvi· r<4 txtrinrat uαβχii.θαι . tu; · riavewornary vαράχκov ί'φβρμoζoτχv.

Ε/ St »βπ '<τω; ό»χιτχoχφ'άμα «<Ϊ*^Ί·wo-αuτπ» ά/άχχΐω r ωφ»λ«α» <l·/O , .*. ''".* ζ*·Χ *« *· β»l>«<*** ni; χMvά; «ΐφλί/α; xj àvdyxx; , «r· ** ξi» Xai'xJ» μ αvτηρχϊσι» Χ'πo^μη , iff Kti ,Λ-χληrίχ ijyrrozvn rapαχ» *«» * ·t ^poppη^^Λτκ Aaixof TMWV'J; »Ç Λ'voιχώ: ΛαμΟακiΟχτα/ μαr' Χ'χα&κ/α; . Τ'"» «ΧΡ»·

.YZ-K. Patronut qui cliricumcccle/x oc(id<rtt, •vu mnti/avcrit , jui patronttut amittat

q i^sti M\. Mat. De Inlolen «» p·»'»' «dvixliu-mm coni-pctccn.ll , IbIJ l. l.tl

In quibufdam provinciis ecclefiarum patroni, feu vicedomini, & advocati , i in tantam infolentiam crexerunt,quod gon folum , cum vacantibus debet ecclefiis de palloribus idoneis provideri, difficultates ingerunt, -&malitias : vertm etiam de pofIcfTionibus & aliis bonis ecclcfiaflicis pro fua voluntateordinare prxfumunt,&(quod horrendum cil dicere) in necem prxlatorum prorumpere non formidant. Cum igitur quod ad defenfionis fubfidium eft inventum , ad depretfionis diipendium noa debeat retorquerrprohibemusexprefle, ne patroni,vel advocati,feu viccdomini, fuper prxmiftis de cetero plus ufurpent,quam reperiatur in jure permifTum: & , fi contra prxfumpferint, diflridiffime per feventatem canonicam compefcantur. Sacri nihilo n.inus concilii approbatione •(latuimus, quatenus ú patroni, vel advocati, aut feudatarii ,fcu vicedomini, feu alii beneficiati, alicujus ecclefix redorem, *vcl clericum alium ipfius ecclefix, per fe vel per alios occidere v&l mutilare aufu nefando prxfumpferint : pationi jus patronatus,advocati advocatiam, fcùdatarii feudum, vicedomini vicedominatum, bénéficiât) beneficium prorfus amittant. Ec ne minus vindidlx quam exceflus memoria prorogetur: non folum de prxmiffis nil perveniat ad heredes, fed etiam ufquead quartam generationem pofteritates * talium in clericorumcollcgium nullatenus admittantur,nec in regulatibus domibus alicujus prxlationis affequantur honorem, nifi cum cis fuerit miicricorditcr · di/penfatum.

" m
- ms m^. 1TM'"""
*ms. m*l. uaurc'"·
> ms m^. PcU'r",lii
•MS MΛ* diti nule-

XLVi. De taihif » e/tricis no» cxijtndii .

MS Ms/u lk ccdHil» & vjfis ec-cletuiLclj non oPΓη {^'"m >wr»u«bu«. <£%'"}χ, 1 1 dtJnr '"""j.

Adverfus confutes ac redores civitatum , & alios qui ecclefias & viros ecclefiaflicos taillis leu colledlis & exaflionibus aliis aggravare nituntur : volens immunitati ecclefiailicx Lateranenfe*concilium providere , prxfumptionem hujuimodi fub anathematis diflriilionc prohibuit: tranfgrefforcs & fautores eorum excommunicationi prxeipiens fubjaccre , donec iatisfadionem impendant competentem·.

**

Verum ii quando forfan epifeopus fimul cum clericis tantam ncceflitatem vel utilitatem profpcxerint , uc abfque ulla coa&ioftc, ad relevandas utilitates vel neceffitatcs communes,ubi laicorum non fuppetunt facultates, fubfidia per ecctefias duxerint conferenda: prxdifti laici humiliter & devote recipiant cum a&ionibus gra-

' A^NO CHRisn I••j·

tiarum · ProPtcr imprudentiam tamen A quorumdam Romanum prius confutant pontihcem , cujus intereft communibus utilitatibus providere.

Quoniam vero nec fic quorumdam ma* Jitia contra Dei ecclefiam conquievit adjicimus , ut conftitutiones & fententix qux ab excommunicatis hujufmodi, vel de ipforum mandato , fuerint pro* mulgatx , inanes & irritz habeantur , nullo unquam tempore valiturx.

Ceterum quia fraus & dolus alicui pa> trocinari non debent nullus vanodecipiatur errore, ut infra rompus regimis lufti- B neat anathema, quali poft illud non fit ad fatisfadionem debitam compellendus. Nam & ipfum qui fatiifacere recufaverit, & fuccciforcm ipfius, fi non fatisfecerit intra menfem, manere decernimus eccleftaftica cenfura concluium , donec fatisfecerit competenter : cum fuccedat iji onere qui fubftituitur in honore.

τηκ t/hJ» c ρνμχϊχὁ «pon^o» dp%ttp& σιμβνλιν^ηι in n /JJ d$t~ cînusn At*»

Εαὁ Si «St dn* ή κβκϊα τη»» ΚΛτΰ ι Lὺ Otâ »χχΑνπα» χαηναοαο , ·»οπθ»μο» *nt tes i^πiξ«i iÇ αχοφ^ακi airivtf ιοî anxonu^Ssitnt βπκ, » ύζ ctnAàc aunSr «vpot>t£-5riroyTTu, xt.xi xj dCifatnt χρατηθὼστν , μηὲὸΧ/ xorj i%t>wxt.

Enpov tW JcA®· draft) fiti Cotàiiv b oriiβστ μαηι'α τλβ»β«5« »λα»η « '7U TJ «jqps τη χραζιν να»μiivo<i n dvd· £tux' drx.f-t μ£ Ter» μη £η (if ri τη <χαιοηοιητιω; χμ®* «τ< xj αυτν τΰ txx.oxciHp χαρα/τχαομ^ο» xj η» 5/ὰαυτi, i-i μή ta» μηνὰ αυτυρχω ιχανοποιτ,σοιη............ χ^'ρομο txxAnr/aSixjT X{jan σ^χiχλHo-μ,^o , μιχ ι à» «xavovcmrn p'xorUi ' t'xti SisSi^tm w Cap®· e dvltxadtΓαμΟ*®* τi 'Iιμϊ.

MS. Mλι L>r or-llnr rxcommuol-cxtumuin . Ibij. I I (In M d< let» In. tn.' n· π -m. c ,1 htrf

XLV11. Dt fjrtna txcommuni·

μζ'. Πι > τιξι^ì aaoxMywvna-fwy.

Sacro approbante concilio prohibemus,C nc quis in aliquem excommunicationis fententiam , nifi competenti commonitione prznuila , & prj·.entibus idoneis perfoms , per quas , h neceffe fuerit , poiTit probari monitio, promulgare prxfumat. Quod ii quis contra prxfumpfent, etiamii jufta luetic excommunicationis lententia , ingreifum ecclefix per menfem unum libi novent interdi^um: alia nihilo minus pœna muldandus, fi vifum i ii er it expedite.

Trf ΰρα» χι/ρiατ ctuicîu χνΑνομΟ, ‹ vac μη τι τiç ηνα α*«o«o<v»>η0'HK α'χόφαοι» , fi μη dvn'pxvf 9αραινια·ιν χρο>αλήτη» , >Ç »«-pc.ι u/ τροαώτων Ηὰημiï'Mv, Si ·»», « ανα^-lyqcz fear, χαπiΓαθΜ» ή raptw'rwx, rpedrjr-xer v»λμηα». if iàv djttantaf ηλμκτρ , iÇ fi 3<w'« irai . . . . ή α»o'φα<η τη» sîa-oio» 7η iχχλητiα Λ' t»ôf pnrif iwtd α'»τ«λτχθ«β·*κ· <x»ji βχ irw »·<τî τιμ*>ρηθητiμ^v®· ^tyt φ . . . σvμφîpiî ·.

Itwdrm.

Caveat etiam diligenter , ne ad excommunicationem cujuiquam aDîquemanüefta & rationabili cauia procedat: ad quam fi forte talitur procciferit , & requintus humiliter, procellum hujuimodi non curaverit ablqac gravamine revocare gravatus apud fuperiorem deponat de.injufta excommunicatione querelam " quod ii abfquc periculo morx *poreft, ad cxcommunicatorem ilium cum fuo mandato remittat , intra competentem ter« minum abiolvendum aiioquin ipfe per fe , vel per alium , prout viderit expedire, fiuhcicnti cautione reccptâ , niu'£ nus ei abiuluiicms impendat.

MS. Sfji q · M>. Afjr-»-l •n.fue I'o- Int

Πforty t'n> Si gxtiCJf ?tat μτ eif droxotwo« «ïλὁ^β >Ç φα>»ρὰ vittatS xpcÇr. fii dt * nib'ruç î<ruf χρo3*<'I «'»«· ' OUt ') ζηπ.ΰὺζ nrxfowi, riul nnwrfui C^fpfleotf μη «pto/Lo-jt âtL Capof dtxxaihfi^et' flatpt^fif t-ii vit bttpnpov àvatptpim riv m α'Ι/χ« α'»o-/toitw-drtvi yoγyvvμόv' ôf tar ανΑ xr/Jtu* napxttfit d α'χονιΛi-τ» Siularai, << rw a>oxonutnrlui txfiifov μιπ'ι τηi .Carv^if at/rà β-πoΓΗλατυ »<τω αρμοζβσ»; , Sr«e>a»^ ανολυθΰ-(αι. fi Si μήγι, a'astf S< tauri η St ὰλλν, di iSot o-vμφip^v^ Ζχανηi ασφαλiια ληφ\?«-ρ-ηi, η τηi a'xoAtatwi χαραχὑυ.

Cumque adverius cxcommunicatorem de injufta excommunicatione conftiterit, excommunicator condemnetur excommunicato ad interdic , alias nihilo minus , fi culpo, qualitas poftulaver;t, iuperioris arbitrio puniendus. cum non levis fit culpa tantam infligere poenam inionti, nifi forfan erraverit cx caufa probabili, maxime fi laudabilis opinionis exiftat.

Onry Si ànc^aariai τβ aroneiywnjr» ι'χ τιΐi diroxot-uidrtui χαραεαθ.iI ὁ αιοιχβσωνητιîi xa< mitxxft^u rd> dioxottwtâzôrt waptrat* Si · N^imrl· V4 ix yw, iit i vif xrdarwc voA Q/rrJ'ify Tw* UXiprtp* C/Jponev/ mnrtvr ad μ^oiI -rto ix fAacrc' rm-'μα <"t i'ιήιΓχi ττιὑτμα ' fi μή '<r»f c/ζ αiτ/aç dvo ffri,,i. Sftxnxri μαλσα fat fir. ixantrHi vcAii-

Verum fi contra excommunicationis

E/ ot axCSainaf rnf rr,f atoxoiywr.at^f avo-

m*,c* <4λβ>*
CHXisn »^·«τχθ«όι* e' arvwc «J «'««M» rï «J/xv TÛÇ «t- r«wwvt*i lyXi^er·· ^'xwràì ναμύι,ϊ «<ru tir 7ï ό^ιρτΐμι Sufyrvrn . ti μη ««« ׀· <fj «va» «aetaxrtxd νλανν ^erraew- w ·'' Taracîup a inyip av«xM«arwc<lf- Own, S/'«VpaXH«c λχφθHTM ùuumtiâ m- eiroi^rru · i fit tÎu ù*rft*i<Dtt •vaoco-m, »« ôupvxvtije-N* «ζίαε «XaiCiirut φυλαχΟηβτομ^α "·

Corr.

Er' Si à xcsrik t U» îSitcr xtmrmir vAaWu? , tr * . · . . ι'αd ηηωτύυ α'»αχαλΗ·&αι «νοφβσι», Jrvç ûvιqif 2 «jWuirx^n, *r«. μη iuavfntnrwi dr«te&i«ntw euritù ίχχλη- r£m · t/ ivûwnt μη Ηξα'τυ Cr τ»τρ ni μι- p«, ti μη waùrn «fri rAemi, vrtp ne χξμκ Sùrxnt άμφινβνηιύη. nr» àfxrrnt ttrçx- *f-taç λη φ9ïïτη(« hfp ?μ*ρ*9οη αντί «peç iv ύχλ>ιτ4θώ), ί τί άχκ«λμ$ύχ r«/> Wt/nr, ïïφΐρ φβτιΐη t R» eraxooMmÔcant α'νβλνσ-ά- ru, Stui in rji «ρβ^ραφπβ'Iΐ xerrjî iviç μηιό μηϊβμύ ύβ·«Ηβντ«/· «peaQ·» vanrAdc />«» μη ûtAiiew rpÆAj» s*i «Ma αρΜ£ΐμ« ψX- fftn vAaifw · à yt τη ««rorant «ι^ιβ·φ/^ξι- «κ ΟιΑη ηώ xa/JAnr.

Afententiam nihil rationabile fuerit a conquerente .probatum : idem & luper injufla conqueilionis moleflia poenam ad tnteefle, vel/alias fecundum fupenoris arbitrium, condemnetur i nifi forian & ipfum probabilis error excutet & fuper eo. pro quo jufta fueritexcommunicatione hgatus, per cautionem receptam fatisfacere compellatur, vel in priftinam reducatur tententiam, ufque ad fatiifadionem condignam inviolabiliter obfervandam.

AS,NO christi

Si vero judex fuum recognofcens errorem, parttus fit talem revocare fententiam , & is, pro quo lata fuerit, ne abfque fatisfa&ione revocet illam , appellet :appellationi non deferat in hac parte , nifi talis Gt error, de quo merito poflit dubitari: &. tunc, fufficienti cautione recepta quod coram eo, ad quem extitit appellatum, delegato ab ipfo, jun parebit, excommuuicatum atfolvat, ficque pœnxprxfcriptx* minime fubjacebit : cavens omnino, ne voluntate perverfa in alterius prxjudicium mentiatur errorem , fi diftri&ionis canonicx vult effugere ultionem.*

• MS. Mu diicıplioam.

μη . rireJ àngipi «ηηβηλη >$ i«Arfra τϊταραζ- rôcant ‹Ê «emJr ix φ μτ/xjr sxA^ifrv^'vr.

XLV1I1. Dt mode rccnfamii jmliccni.

MS. Mit. De fruflrtoria real- Utiolic & «IfrlUtioM munit.

E«η *νiμ*τηι ««Αιλγμ «pocaoiOn , 7»« μήη arovoffwvijowi ανόφαστν, η μη àurbp- *β ngpttnie-fta βροΓβλπσικ , «ροφι'ρπτ ηλ- μν'τν θiλoMΠi «PΛ <portÏT«r ιτβ μη txac • vepem^Ut e'wOrowç i irxAnm ••οσβολ/, 7ï «aparrirv ϊχχλ/rHr ïαυιιθη τιώ è^Auinr · , οτ« «·» ïïφμλφιiβ-η («οηκϊχΜî «V/rlū Yverm; »μ«ρν*>O «UΠ. tiw «/T/«r rit Si^t'at ύοήψ/α SeiÇft ' àurit " τϊ «Ϊτιl/χμ, ή f«r a'rr/lrxar rewf ax »^j», μ£ τϊ «tirï erpmlf «tiriç xerxïc •xX»^«e&w«r· i r«» xomït rtuitX^Hr a 9<ui«r- Wi, txAfÇ«>3aw«r arX» χβχ/arç aune *»« iÇ VXHr®* «Ww trrnft »x τη tulfa τη ύοη- ψ'« Strytxruren . ιζ r«r μη I<u>v9«etr tit μιβτ βτνμφ^Hv χτίφαση , o*otf-xaAie««ÿarrar Tfcifw, rre * tr Jfo όζ «unir xtivttnt , ιχώ» trr^vxnr πμο'τηη < fnvrxtiwetr Si «9ρό τϊ- V» vtrwc ό^βΜολβθπν «x τϊ»ηιη^αμμιη «αρ ήμιτ, C» ïιαιαμ» tiraxori, ύβ» μαρτ«μi τη ^eàet xtintte, «-panât v/»τ«^μ«τ<>· xpvTÙ- ·&</· Tnt «t*Ti«t Si τη ύαηφΐβ τ-μΐμη ιμ- *pfàc» «unir tm ύρμ«ζι*η Stttgief μη a- χολ<χθ««τκ, τρ tSiet SirgHtStnn ί xt/rnt ^p«t3<n. n9l χυτή α*«o&«χθHσ'IK οομι'μν , τà ατοβολiΜ ruMursorwt, rpaawvv β^ήμ»ι/ »'χ/?ïψ«»υ ni» χρ«^μ«τHατ à αη£λιιθ*«, i xpo't nr vvipnpw «'vorwAarw , <r« èr «uni sxHrot »p3ji x«3«i «r «a wpoCn«ö|Jÿ»or.

• Dttfi "'t

Cum fpeciali · fit prohibitione provi fum, nc quis in aliquem excommunicationis lentenliam, nifi competenti commomtione prxmifla , promulgare prxlumac ; volentes etiam providere, nc forte commonitus, fruftratorix · peculationis vel appellationis obtentu, monentis declinare poflit examen, (latuimus, quod fiai- Dlegaverit, (e judicem habere fufpedum , coram eodem caufam juflx fufpicionis affignet. Et ipfecum adverfario, vel, fi forte adverfarium non habeat, cum judice, arbitros communiter eligat: aut, fi forte communiter convenire non poflunt, eliganr abfque malitia ipfe unum, & ille alium, qui de fufpicioniscaufa cognofcant & fi nequiverint io unam concordare fententiam , advocent tertium, ut quod doo ex ipfis decreverint, robur obtineat firmitatis. Sciant quoque fe ad id fidelitet exequendum, ex injun&o a nobis in virtute obedientix, fub,atteftatione Divini judicii diftriâo prxeepto, teneri. Caufa vero fufpicionis legitima coram ipfis infra compentem terminum non probata, fua jurifdi&iooe judex utatur. At ipfa probata legitima, de recufatoris aflcnfu perlonx idonex committat negotium recufatus , vel ad fuperiorem tranfmittat, ut in eo ipfe procedat fecundum quod fuerit procedendum·.

ib*s.J-«». ,1. deAp- peiut.c.

Gr,/.

-recvUtknu,

HRi rï nepentStriK fit nixx^nn eùrirn·

Porro commonito ad appellationem con-

convolante, si ejus exceffus, evidentia rei, A rc' ipûus conielfione, aut alio modo t legitime* luerit manifeftatus, cum appellationis remedium non fit ad defenfio* nem iniquitatis, fed in przfidium innocentix inftitutum, non eft provocationi hujufmodi deferendum. Exceffu quoque dubio exiftente, ne frivolx appellationis diffufio appellans judicisproceflum impediat, coram eodem probabilem caufam appellationis exponat, talem videlicet, qux fi foret probata, deberet legitima reputari. Et tunc, fi habuent advtrfarium, infra terminum, fecundum locorum B diflantiam, & temporis qualitatem, & naturam negotii, ab eodem judice moderandum, appellationis* caufamprofequatur. Quam G Proiequ' non curaverit, extunc ipfe judex, non obflante appellatione, procedat. Nullo autem adverfariocomparente, cum ex fuo judex procedat officio, appellationis caufa coram fuperiore probata, fuperior fux jurifdidionis officium exequatur. Sed fi appellans in ejus probatione defecerit, ad cum, aquo ipfum malitiofe appellafle conftiterit, remittatur.

Ceterum has duas conftitutionc» prxmiffas nolumus ad regulares extendi, qui fuas habent obfervantias fpeciales.

XLIX. De pane excommunieefio·«h tntylx.

Sub interminatione Divini judicii penitue *nter^'c*fnUî» ut caufa cupiditatis nullus audeat excommunicationis vinculoaliquem innodare, vel abfolvere innodatum: in illis maxime regionibus, in quibus ex con(uetudine, cum excommiinicatusabfolvitur, pecuniaria pœna mulélatur: ftatuentes ut cum excommunicationis fententiam injuflam fuifle conftiterit, excommunicacor ad reftituendam pecuniam fic extortam per cenfuram ecclefiafticam compellatur. &, mû probabili fuerit errore deceptus, tantumdem injuriam paffb perfolvat. &, fi forte fol vendo non fuerit, aniajadverfione alia caftigetur.

L. De refirifl» picbibiiione Ht· friatanii.

Non debet rcprehenfibilc judicari, fi^ fecundum varietatem temporum flatuta quandoque varientur humana, prxfertim cum urgens neceffitas vel evidens utilitas id expofeit· quoniam ipfe Deus ex iis t qux in veteri tcftamento (latuerat, nonnulla mutavit in novo.

Cum igitur prohibitiones de conjugio in fecundo & tertio affinitatis genere minime contrahendo, & de fcbole fuiccpra ex fecundis nuptiis cognationi vi-

μα ·»«λθό»η<, »«» àtiffiatK dun, rjT ♦«"' Mftbree τι ηρ^ίγμχη, η «ντι ^μολο^><«, ί Çovs» ο«w^«9ν<ίit εw nς ιχχλχη ή Τ^*Δ »·ρχχ»«.(Trc axxxittf) « hn «c Ittxlito^ wt du· rr» «louée «NC eit ^anra^pÿÎMi, · rf vwsum wpwXiiwr iχ tîv«· x»r«. r»ç vvspi3errac Ji αμφιϋβλν τι/χ·»»· «Wî, *»« μν «VJMf» ιχχλχτβ itx^vyf i Z«χA»t· tXwv τΐω tn xeiri xpifiaen îμηiiiχρ » »M* vpoovC* «'ut» v>iv «'yo lmxt ixlu turtxt τη ·'χ· χληηι ix^itdv' nnwrfui iχλαΐή, iτ« ti à· xota^dfan, ΰφ«λ(νόμιμο X«^ee9nixt. ήη ι'α» iYηόη'Iιχο», ·χ«ηî τν ni» rixw» Jrd· Γημ«, τ« i^kpm tx» xwerrra, < τχ» φοβτ» τη τρα^ματ^α ν«pd τ· βυτι χ /τ» σ-ομμιτ^χο»· ·ni, τν» μινολαOχο*·» ΐχχλχη» i/οιζαηι* V* M Ittixtee μ φρο»τ/α*MM, ήη ό x£mi; μό χ»9ι· Γαμι'»» φα»ΰη, l'aU ο χ ιτή; χροβ«ι»« ιχ τi Hitt o'φφιχ/v, τ» ιχχληrv αι'τ/α îμβροιθο» intptipt ttxtSff^eietK « ό vχιρπρ®* ni τη «vτi S<H3MoJo<r('crç o'φφîχ/^» c^axoArôfiru. α»« ·'α» ο' ιχχλχτά'οι» CO Ίρ «'uTO ιχχλήτν IIiλHψ]·, χρο «fcri» vαρ v «uni» vovηpoi ιχχλ»)7X>βι άχο&ιχθηvιππ, μiΓΒΓραφηη),

En/*» toutoç nk JJo ιιαηξκ rac vρβτβ· Xfaffac, «θιλομOM Tl'f χα»ο»ιχî i*xnwô«r> χαπi fjj * zrXuanxJv «vrai» xapamw-fw.

μθ'. l»α μή τι curia τκλιoν/ζίβ atoxoemni· en i λύση·

Tn XtwpÿStiai xytrux χανηλιι a<*· E>ζομθ», *»a airia τλMTiζι'αί μχiii ηλμΐατ) axexonwvrffwç Sie-μό rmt ffvvSiH», η ατολΰ. en itStptyifiir C» ÎKtbatç μάλκα nie etti* χιiροι, cx «T tx fftun^RaÇ »rr», ira» « «· χοχοι»«»χθ«< «xoXûrar, γρημαtηη nmî xpe· ημ£π<ι· χα^κΛη ?»a ora» π' τη aroxomt· voo-fwc ttxéçarti àctxet «»αι àniec^9tin, è <»oxom»nnii fit τ» exoxeracwH» ri vruç «· ratrtâir α'pΓû&η See xfjeua ιβχληαιατηηί '««■φ^θητο·· κ'μη αχοiκχταν νλάη χλvτχ· θ». <jm naine rùdinr^im βτοφλ^ο-ατv* w' iebtet* «χ «ιοφληθιΓ,xaiB)m)av«aMji voφpv* πζιαδν.

». rite} dy^treiat Si.iipet >q Tt>T>K ·$*«<> >9 άναχλήαηκ lJJ βχδμύί.

Ofc χρ»I μιμττт» χ^μνβ-θαι, ια» xerra τ»}» »·<· χiλια» ήΰ tüHpv» ai xararaa-nç vβπ vνιχιλ#· 9ürn· ora» μαλιτα i deepenira • a'vayxn i xpftenrnà οiφiλ** τiτv^ ιχζχτη^ · crt a'fcriç ο* 9tif ex tmtw» c» τ/ χαλαια to£enT*«r l^jtdxxx χατ»Γαθ«»τ«*» tux μιτχμ^ψζ» C* tjT «cffitM. aut

Evm τvιvαvαι xoAtsTfC at xtpt «υζυ^ια X, Ct tJ JXnpwiÇTpiTw τχ α>χιτ«ο« μη· ιβμύ σιαα>λα?'M'·î4φ* UM »»P· ?·»*(***· λη^ψ^HO'IK tx M,ημγχμύκ evyfytif τi

rpwrw «4f«< μι ζ4^θ»τ·/4ύκ , w' tare·-A
Afe» »·>*««{ dswre/vrt , «C »·* «Ata*w
·#*ύη ψ^ύο· '« narine ₸$« χo^vηoκ ,
muûrp G â drnAs», TW Wi »»«-
Telw Ληθιιτβ, trtim rwç ùpùe ruuoiu
«ἰΛβλΜ/ψ* ♦ 7' *i>η ξ^ *&·&· »
*** *T* •WeWl·»·»"? τ· A·ττ· ιΆΑΟιμκ

H xdAwic 11 τἰi «vfi^o rtMMtfiéec, tfc
·μ«/μ·ητ» £ «y^/rsta * βχ9μη τ» Awav
fri ùrsABtas* ixtrir η/ xtpumpu £β3μ·7
«b m luMmwàÂ ββρήκ ζημiβκ ή wadni*·-
Avere O^urad* ouAx^Wusu * · Wnpm yip
«βτθμ·« ί β»9μτ ««Ade ovμφ*ρ« tj7 àxoSei·B
ξ« * 1β« ανιαποτιιαc βvζuqίιικ, x*pt ἐα Άί'^ση.
βςλ' F 7*®" " J'?*" τι ∧ · J·^|* 2 ™
-/3t* ημΛτΦ*, β'Λ' è «»»> · ®« nœrepiç titrit
yυαoi ce σὑματι , β'τπἶi <riuitarm ix
nœipoH rot%M*.

ErKÎn «lî "in *« Tînpnr * χvλuvκ
τη β·υζΛ*τiχi euMcpûrc xsenepifanu· «h
K» tmt Sthoffyweu îwtK* t ptàf9irre[jfy»»
fjj............... . . . φ î*ùa τβτ« iln
•χηθὑiπ» ι «φ «Λ·* . vβφήμv, · '«
«a» Tint utri τη imu/t m u»Av«-fwc wtywi-c
eWjï βvζ&ρΜ&Λî, μη^μ/β μβκρότηη Stu·
«χθιiπ-σβ> CfHwni» · ι'ιυ j ι μα«ρ·χ/>®N« »
μκἶι τiὼ iμβψτiοαi α>λ· «t^W KSM w»iy
τiα «3λ/«» txuptrrirt ruuSiSt/tylu).

ri non copulanda priori·, & difficultatem frequenter inducant, dt ahquando periculum pariant animarum. ut ceffante prohibitione cefTct efttdus, conftiturionés fuper hoc editas, facri approbatione concilii revocantes, prrfenti conftitutione decernimus, ut fic contrahentes de cetero libere copulentur.

Prohibitio quoque copulat conjugalis quartum confanguinitatis & affinitati· gradum de cetero non excedat: quoniam in ulterioribus gradibus jam non poteft abfque gravi diipendio hujufmodi pro* hibitio generaliter obfervari. Quaterna* rius enim numerus bene congruit prohibitioni conjugii corporalis, de quo di· cit Apoftolus, quod *vir non bobet potefiottm fui torpori/, fed mulier neque mulier bobet po/eflottm Jui corpori/, fed vir*. quia quatuor funt humores in corpore, quod confiat ex quatuor elementis.

Cum ergo jam ufque ad quartum gradum prohibitio conjugalis copulx fit rettri. &a: èamitaciïe volumus perpetuam, non obfiantibus conflitutionibus fupcr hoc dudumeditis, velabaliis, vel a nobis, ut G qui contra prohibitionem hujufmodi prxfumferint copulari, nulla longinquitate defendantur annorum; cum diuturnitas temporum non minuat peccatum, fed augeat: tantoque graviora fint crimina, quanto diutius infelicem detinene ani· mam alligatam.

ra. Πιο χρvφιαv vwtotwlm/.

E*t(4à à auAyfftc τη rt^XxT<xüc owht·
φΰκ cr wFi {yxiottβη9μοι «««Αχ-
θη ' «'vriu* c* tv"ç «>A«(^fAopCe o'φ/χτΰ
fvA«m«9«t . ·θo» »·7i nJr cpuiyniipw »i·
μύo iyoySf/v , tu χpôçr« ouuixifftx
•«vnAiàc ««ιλΜ/φ* * iveyp&wm μ«>λ·»,
μή TK rtpAs w7t mànrs vap«7r«u «λμήo·» ,
* Tf*^* «i«lu rutniBset»· M «>Α(u> ypt-
χü qgponpi^o . ««drcw^ÿi *wt anv tu «uvec·
»··█»« euK>Aey^ù«w, & nu· iχχληrίβ/ Jn-
fJJ hptw mpon^üra t άντύρχκ
tache ' *« rrw ιχκηκ e Ot-
Anew iÇ èyyvuo ιiμiμoo iμχiiηo gfpo9in~
nu . npi ol ùvni ιιpά . «χ 4rw
Trinporrt iμτϋιoτ dr^ifrme · bi iro-
taanui xxri 'ιχ ?MM>λαχ·
θηv·μ^*M euM0Mt«,aW fuju^gy/ut /ιφo^·
ζi·&« ρητύ ' » « η î* «» ytruDet ftp
tv* «vτi, φβσφ·7(xem»9p

El il TIC nwnE«vw» xpvpltn a'ootir*
μ& * rUMr«wt«w wrifÇtrDou τvΑμήτκ , ce
A·9μζ χ/κμλvμ&μ , MM *rp nynnfJ^!»K ' H
f·"* »· 'rît rotvirnt ovroupriai ev>Ano5i7r« ,
véArr * ù τη» φ y~

IZ. De pomo contr/benrium cltnd<(lina moirimonio, η,η» m··

Cum inibitio copule conjugalis fit in -tribus ultimis gradibus revocata: eam^t^;'^ L'in aliis volumus diffriéle obiervari. Un c»»^· de prrdeceiTorum noftrorum inhaerendo veftigiis, clandeflina conjugia penitus inhibemus: prohibentes etiam ne quis facerdos talibusinterefleprxfumat. Quare fpecialem quorumdam locorum confuetudinem ad alia generaliter prorogando, flatuimus, ut, cum matrimonia fuerint contrahenda, in ecclefiis per presbyteros publice proponantur, competenti termino praefinito, ut infra illum, qui voluerit & valuerit, legitimum impediEmentum opponat. Et ipfi. presbyteri ninilo minus inveftigent, utrum aliquod impedimentum obfiflat. Cum autem probabilis apparuerit conjeâura contra copulam contrahendam, contradus interdicatur exprefle, donec quid fieri debeat fuper eo, manifeftis con ftiteric document is.

Si qui vero hujufmodi clandeftina vel interdidta conjugia inire prxfumferine in gradu prohibito, etiam ignoranter; foboies de taliconjun&ione fufeepta, prorfus illegitima cenfcatur, de parentum ignorantia

ANNO CHK1STI

*tia nullum habitura iubfidium, cum illi ta- liter contrahendo non expertes feientiz t vel ialcem afleâatores ignorantiae, videantur. Pari modo illegitima prolescenfeatur, fi ambo parentes, impedimentum feientes legitimum, prxter omne interdidum in confpe&u ecclefix contrahere prxfumferint.

)bUe®. Sane parochialis facerdos qui tales conjundiones prohibere contemferit, aut quilibet etiam regularis qui eis prxiumferit infertile, per triennium ab officio fuipendatur, gravius puniendus, fi cuipx qualitas poftulavcrit. Sed & iis, quiB taliter copulari prxfumfcrint, etiam in 8ra^u concefl° * » condigna poenitentia injungatur. Si quis autem ad impediendum legitimam copulam malitiofe impedimentum objecerit, ccclcfiafticam non effugiet ultionem.

JMfan Chr ist i

ἀγνία/ί μάιμιω 4ξ«»α βή3«βα
2η txoto wax r<aa»0M«»nf W« ·μ»*ρο
j IÇ «RTV«O>IA>^ ' wei·
»nt·, ·μόμ ?·»μ at you ·»«μM X^ιθηο*· u^.
nt»y ·<» αμφ«· ·* ή »·μιμ·» >mirx·»· *****.
rn /μ nit*i ἀτά. rnif ἀφχ^τμί xi» Cmîvm» ZZZJZ
τη ιχχληтί'α furibâma ηλμκηινα.

Oттv 4 CHthM ιιpX · nk ηιαιιηι trvÇv-pifK X»XJ«f xartt^pwwrw» , ό τη Γ à» «λ- λ*» innrixif · ravntx ηλμητ·» Tupiixxu , teXTCMX IX τi βφφix/e ύβ·χμμ«β^« Cepùip9V τιμ«ρη9η«,·/ήΜθ<, iè 4 %' »tuî«. « '^.,βτη αι'τηα»* α»λα xj ιό ια» ζΧ^κν ηλμΜ'IM'Y, XJW CP βχδμν Tif οράτφ ùrt^h-pnfi^if αξια tewi <y«n3ftfw. ô 3i τκώ ri ιμήιιδlùMî tUji »·μιμ·» συζυγία» tempi» ιμχiιιο α»ρ·σύψρ , 1U» ιχχλησιατιχiui μ» υηρφΰγοι» ἀμυιν^

fupeticrir' Corr.

ft"<» r'°·

De^en.m^ L no i, matrimonio <ir vifu rt- ‹ipifitdo.

dt puiitu rCpTohflJf in cen/β mxtrionii.

Licet ex quadam neceffitate prxter communem formam alias fueritinfiitutum, ut in confanguinitatis & affinitatis gradibus computandis valeret teftimonium de auditu, cum propter brèyem hominum vitam telles de vilu deponere non valerent ufque ad gradufn feptimum computando: quia tamen pluribus exemplis & certis experimentisdidicimus, exhoc multa pericula contra legitima conjugia provenilTc, (latuimus nc fuper hoc recipiantur telles dc cetero de auditu, cum jam quartum gradum prohibitio non excedat: nifi perfonx gravesextiterint, quibus fides merito fit adhibenda, & ante motam litem teflificata didicerint ab antiquioribus quidem fuis, non utiqueuno, cum non fufficeret ille, fi viveret, fed duobus ad minos : nec ab infamibus & (ufpe&is, fed a fide dignis, &omniexceptione majoribus : cum fatis videretur abfurdum, illos admitti quorum repellerentur authores * . Nec tamen fi unus a Pluf'bus, vel infamis · ab hominibus bonz famx acceperint quod teftcntur: tanquam plures & idonei telles debent admitti : cum etiam fecundum fôlitum ordinem judiciorum, non fufficiat unius^ tertis a(Tertio, etiamfi przfidali dignita c te przfulgeat, & aitus legitimi fint infamibus interdidit.

Lntt. *

ihotnates. 3.»ac. tr D·>er. infames.

Telles autem hujufmodi, proprio juramento firmantes, quod ad ferendum in caufa ipfa teflimonium, odio, veltimore, vel amore, vel commodo non procedant, perfonascxprelfisnominibus, vel demonflratione, five circumlocutione fufficienti, defignent, & ab utroque latere clara computatione gradus fingulosdi/lin·

ιβ'. Πιρi μαρiυpiακ ex cvnixtaiy àxi Οiαi <·ρ·τi«χθη«v/^η .

ΕΛ «GM* * »« τοφ* ἀιάγχτκ «αρα w xw· »·» τv»·» ή5η «ιΛ'iΓβiθιι,Γ»* C>ττ7i τη ὀμαζ-rBt ^μοτητ®- pgi άγχκόα βα^μoii α'^θμηον-pθyoif μαρτυρία οξ «χβη ...
txt«Jx ly?' τv βραχόαv i'JJ àtàptiw· ζvîii μβρτυρκ ix $1α »«ρ«Ο«»«< ex «» àJûvjtvn, tM hi ΟαθμΜ i»»' μι^ιιπι. !τι ΠΜ »ολ-λοΓ ὀο·1«<7μα«Ί w' β*β*i«i τιχμτρiοii ιμά-$oμ£», ιχ τβ'τμ »οΧλ» xoSuiirç χατυ »ομ/-μv» συζυγιû» βρβληλi/θόαΓ , χα3<Γvμ&» *»« μη ι»i Ίάη »ηροσ3ιγ3άσι τβ λοτi * uip-τυρά ὸζ ἀχβη & TjS ηδη «» πτoρη» βα> μότ TÜÀ χωλυτι» μη οτιρβiααζ · fi μη «··'- tfwxx Copia ύβα , fti ή Ti'rii «ζ/M »αρα-Λ.~...| , ›Ç àp· τη χιιχμ^η δ/χη μιμαρτιζ-θρπμi^MX μαθκΰ* »«P« ὴὸ αρχαiβπρπ» β» av-al», « fiCjint y* ααp frit , ifa' ri μ»3» t%M4f «««»·» hitp & »{η, «M« napi 3û· ι» ΙλατiΜ · iit »«ρ «πμ# w' ùri'rru» , α>λα vβρα efyntrw, w vιβ'Ικ <>»ιζβιριηΜ μiχζûηη' iifltff αλι àr n^iwiçm· «nie» , ixtin* hi μαρτυρiαv iiχμûαι, «» «reÛùnu τη «poxnua. χη μiώ iα» c«c »«p« »λ«·»·», i ἀτιμοι tapit «'«θρόvον χαλη φημη δiζ»»· ruz Smp μαρτυράσι, μ χΑΛvι ›Ç κ'iχμβζι μάρτυρα ·φ««λ·β7 iiχiδαι · ini xxrû hïia-μ$1ω τήξη» ffj αρiηα» ἀχ a» α'ρχ»«« 1« »»· μάρτυρφ- η ὀξτ>ητζ , χρv mot3v»p àfyp i^λάμφp , «j *7« ἀτιμο fiat * »βμζ'μv » Nui» αφθ£ϊ0*μχ.

feafus-Farte f^p·»*. Ita Jy" 1o,‘“

Oz i· nnznÇ·»·/ μάρτυρα tii? Spxo r»p»- ϊχπi , irt hi τo çipHV τη αυτη J/χη μαρτυ-ρiαv, μισό i φζλ.'α, φοΣο> η «φiλκ'α « χρρο-βαivχσι , πζ <ρβ«·«»α μiηi ovόμασα , η ι»ι· &iζ«4› η TieiAaXzft txaxp iικσχμΛiτii^σα'l , «Ç «»· Tw ἀμφχήρχ τλ/.ρ· iχήχ /3αθμ»(xeSnf βiοΟμ^ ΛαΓiζάπισα» · £ ώ» τ«i llίφ ἀχ imp βρχμ vttpihitriww , ïαυτάi <y»>

'νκλφό*ι ·'»· Φ μ*ζ®»·* «J»nî» *αηρ* τ«ρχ-AgUjnt : & in fuo nihilo minus juramcn-"'"'

—, ν.ι «»cXww vtus ft4U, *»« to conclude, fc accept a fuis majo- chriTti

■*... *ri* wrviw «pstfwrar, *ti μ* ΐμ·ivi <£p>5tr-* rifcus quod deponunt, & credere ita e(- ...'

im rapadùza ûu/rvf *inpakiuu ri* «vm'ws«', fc. Sed ncc talcs fufficiant, nifi jurati - :λη *mA.*

*xfr dr iri φ nprff*9im* ζ»9μύν* xarrra- deponant, fc vidifle pertonas falcem in f*'''' .*.

$trnt tfg' άμαίμαία iuirn i%t<r. «mxrv uno przdidorum graduum condituras pro

par γàp ici t/htî ÎÇJ *rràpvrw xari Sia-* confanguincis fc habere. Tolerabilius ell

*τ»ζ** ητημ(4μκ tarai,* n *rî* νυνιζΧ^μ!^ enim aliquos contra ilatuta hominum co-

ut » ήP Jmctv^mw τν *κυρία χμρίζϋι.* pulatos dimiuerc, quam conjuntbos legitime contra ilatuta Domini fcpararc.

ry. Πφi Ιμοττμτ xra/aelur.

LUI Dc bit fui praiiia fua in frondent decimarum dont altit cxcoienri. ·.wv m.i de.im.» prJWlQfUln.

. ETr *rtrt αίθχάμαι* **Tint** *σύμμικτα finir* «θηι, *àxtp xari* τν τ ŵ τ ξ ῖ Ä π ῖ» IrXetnc *tdm « içXàrt,* x«v *nrjdvrt* ^t;r/a>/x> *iri-μάτι. τόηι Si τιη χύ^/αι χτημάτοοτ dura ré-pi^nni rtvpyndnriijtyia, ira iχ Stxàrvr* •VoxR-t" *drarümi* π>i *μοίζα* * »χχλχν/β, *ixiidc»* rtt« ISVS^L. <aFe**i»C *xtpSanxre. dihnrni niyapee* «'raw fequcMc'. *Tvrttr* TÜr »χχλχβ·/«5» τν/'c *npotrtSatr άζημια* ^J'^r *«θiΓ«ιμΰ» "»« ·« *aunt κύρη nd-* * w«« *arprotinm* w/btwç *ri wnSr κτήματα yapitn yHtpyndnrip^ia indriite-ir,* *i* *· *χttpij* *av[redacted]yiaf rw* Jfxamc *rtuc (xxXwatc* ·' *ηλΜτηη* ·«τσφλησο/ο, iÇ *ref rum* · *«Ntyuffor teat, xpîrtvf* ι'χχληζ/απχή */jfynt* a< */txdntà-* **vej'W** ανοφλνχπΜ, *ai ο'φΗλίμΰμαι ix rdpjt* θ·«, *r* nirx 0*u>nÛHaf **iranim.**

In. aliquibus regionibus quzdam per· nu 1. ,. mixtz funt gentes, quz fecundum fuos ritus decimas de more non folvunt, quam· i» .■»««· vis cenfeantur nomine Chriftiano. His**' nonnulli domini przdiorum ca tribuunt excolenda, ut decimis defraudantes ccclefias, majores inde reditusaffequantur. Volentes igitur iuper his ecclefiarum indemnitatibus providere, (latuimusutipfi domini talibus perfonis, & taliter, fua przdia excolchda committant, quod ab(-*que* contradiélione decimas ecclefiis cum integritate perfolvant, & ad id, fi ncceflc fuerit, per cenfuram ecclcfiafticam compellantur. Illz quippe decimz ncceflario funt folvendx, qux debentur ex lege Divina, vel loci confuctudine approbata.

>Γ. Im μιι *rî xüivn* tb ηλη Jtxarur <ραηθ«στΜ.

LJV. Ut decima ante tribute fol· Vcntur. *MS Mjt,* Nc anlu» QC tributa dc<imii pre·

TtdrnS ατθρντρ *cirripμχ rxeiprrrt àrr\9yi^nrô{.^rr, Sri xxrà η pn-cir tü* «rrrâAv, »r» ® *φυηύοη tri rt* en î* rο-ττζ«v, *tiïX i άυζάηη dtm* * «ut» *fj^i àto-9tôitm ηχίρμαη xKrirra xxprdr ψίρ«.λια»* *^hS«PuxÛC Ttrif dr nui Stxâmtf àracàr fitâ-*ζονπκ, τν$ *xirrm* x£ π» τ»'λη *ri mn aStxx-rira* »«μλθ·»TB, *ix ixtxapnitn ^pin-fw ix&a>bomc. ixnin Si di ημϋη xxdo~λιχρ* xuejeniwi, ait 3ϊθθ» *cni τiτλψ dStxô* • xilei#* *iavnS rie Stxintf* (φόλαζο. ήμïïi * Deu i> nji V * *rîîf* l'xxXqewr ζχμτσί; >Ç *riif* • Corr. ψυχ*» *àvdtCaftyi** * θiλοχπί, ..*'**.« *«9<τνμ$ν '**κ** « **n** *iJ^aipmv ri ^txè* xu-e>v *àtaicnnw iÇS πλ*(τμβτν»* xJ «nre-v» *anpa-flii άιόφ^τκ* Âî Jixx'œ»· 4 *rit Snt* «pèc £; **A** *ri xëmc:* τιi τîλ» *àStxrrtra rt&iA-θ«0«, i«< ri tarirμα ri βάρο jiuri SeipytitUf riri tfy' xfjr&t ixxhwtttrtxm St-aalirtc αιιρτφ/χ9ύα/ tuT« iχχληηιαι am ix Suffix ·φ«λ·ïTBi.*

Cum non fit in homine quod femen «gy*'ur· ferenti refpondeat, quoniam, juxta *ver-* *cd***#·* bum Apoftoli: ***Negnc gai plantat <flaligxidt Unegtu gxiri^ut^ fed jni tnerententant dat Dent:*** femine pl. ipfo quidem de mortificato femine pluri- *f'. ^f^f* mum fruôlum afferent c. nimis avare in de- X tZT^u· cimis quidam defraudare nituntur, cenfus & tributa, quz interdum indecimata Pi. *t,. A*-. prztereuntur, de frugibus & · primitiis educentes. Cum autem in fignum univer- *t^cOtr. a,* (alis dominii, quafi quodam titulo (peciali fibi Dominus decimas refervaverit: nos & ecclefiarum difpendiis & animarum periculis obviare volentes, (latuimus, ut in przrogativa dominii - generalis exadlionem tributorum & ccnfuum · *c.* przcedat iolutio decimarum: ve! faltem ** hi, ad quos cenfus & tributa indecimata pervenerint, quoniam res cum onere fuo tranfit, ea per cenfuram eçclcfiaflicam decimare cogantur ecclefiis quibus jure debentur.

n*. Ilie) *Sixttiw «wi* ni rtû *rapd ÎÇJ àyayBj/rir SrdnrryS/rir·*

D· Sk mU

iy. Vt dt territ atgtrinttdU, im» ***riflanti· bat privUeritt, dttiare demar.*** «famfe. UM. t. »4.

Nw«7 *ri iyiifyrt* ttk ««M...........

Nuper abbates Ciftercicnfis ordinis, in m»·

generali capitulo congregati, ad commo* nitionem noftram provide (latuerunt, ne de cetero fratres ipfius ordini» emant pofleffiones, de quibus decima: debentur ecclefiis, nifi forte pro monafteriis noviter fundandis. Et fi tales poifeffiones cis fuerint pia fidelium devotione coi» lata:, aut emptz pro monafteriis de novo fundandis, committant excolendas aliis, a quibus ecclefiis dccinr.c perfolvantur, ne occafione privilegiorum fuorum ecclefix ulterius prxgravcntur. Decernimus ergo, ut de alienis terris, & amodo acquirendis, ctiamfi eas propriis manibus aut fumptibus deinceps excoluerint, decimas pcrfolvant ecclcfiij, quibus ratione prxdiorum antea folvebantur, nifi cum ipfis ecclefiis aliter duxerint componendum. Nos ergo ftatutum hujufmodi gratum & ratum habentes, hoc ipfum ad alios regulares, qui gaudent fimilibus privilegiis, extendi volumus: & mandamus ut ecclefia* rum prxlati proniores & efficacious exi* ftant ad exhibendum eis de fuis malcfa&oribus juftiti-c complementum, corumque privilegia diligentius & perfedius Audeant obfervarc.

Agra* ct rf r«**«nt$»»m « ^rei"7Jëüô— ni» nptmriv ήμ£α «μμοτύμκ «rure», I- mp ri Λαιϊ ft nk «i/rù «ξη* iw μη aitia nfr ittot arpvnydvt τλiβ» tf »xxXwj «. fiaputort^ in αλλοτ^ν χ·ρ«- ψι'ον, ®βυπ» ntt titate jppeï» χνβλφμχα-ιν yr.-ratrt, Jixxtps ntt ixx^natatt a/'t tx itxxtit ni» 9ftpôn9i»iuv * 'Vfiinpai αχνφλκνπ. ai juà μη àimSv τύν ίχχλητών a»«C mSmrwjv . rpî<i nm* ntlnr xxnirxew xQ;«ticp^w ιζ Ctfatav Ιχ«ηζ , τβτ» aùn τν ασχητιχν τ« χα.-- ρvvntç scis ομο/οκ «ροιομ/α; txttinàau */- λομ^υ, xj *hc βΓ rjy (χχλητιέρ xfp&rUnt tntppftrtçtpot ιζ àniXirtpet utrtv fit ri TtatpxytSlivat txvnit ZxnJy tltot xexcxwd» fxrArpwi», rè iatunb ftpτίμιοι Mt;3*nfOF »3 πλκοπρον itfCI * φ<ιλ·ΤΠ·5«<.

CHRisn ·»·»· 'Art», 'uki·" Xtf Mi*. quorumdam in decimis üäo. ib>d. i.i.tır. a'» c Γ fkr<iue.

iyj propttr peHtun alianoruoi attinet dfCttnai pTttbfttT perothialtt.

jt'. Πiξ} χβχτB wii c» rtiZc ftxante WH#··

Plenque, ficut accepimus, regulares oc clerici üecularer, interdum cum ve! domos locant, vel feuda concedunt, in praejudicium parochiahum ecdefiarum paélum adjiciunt, ut conduélores & feudal arii decimas cisfolvant, & apud eofdem eligant fepulturam. Cum autem idde avaritiz radice procedat, paftum hujufmodipenitus reprobamus ftatuentes, ut quidquid fuerit occafione hujufmodi padi perceptum, ecclefiz puochhli reddatur.

ΠλρΓοi, χ«θώ »Xefatfy, a'rxn'ïrt·/ «tfQ xXr,e>xoi χο<τμ/χοi, χοη ortu » o'xxç μιάνΤ*· en η φ«* Γi>ζ«σσ, η; «β^δ'χ^μχ Φ rtxùr ιχχληα-ιк» νύμφακι tapvtt^wn oi fx/^Ownt/ νυμνινΤκι ïαά»j αοοφλιi- vv9t rtl Ttxp àun'tt ixKt^vrt ηφϊώ. ir» ii tin tx ρζτ, χλιοηξίΛi , η wrï- w w«xw βχμφνη* χχπιλν άχώύχιμΛζαφ*· Μχβθζ Γ«i»τ»i» fra ú ttf avxirix là wnm» συμ· Cfairv AnpOUw, rü ù^rtit fxxAnar/at if«fi.

t*

117/. Di iutarpre/andit privîîc^icrunt viïbù.

>ζ. ‹rfÇ>>r»irwf τ»«5» ijÿ r» rtvt ^ηομΐνv irtvqc»[jfyiw.

In qmburda-M pilvi -onti- n» n:ur. Jf I I llt. lle pri- ' H Uk

Uc privilegia quzquibufdam rdigiofis perfonis Romar.as conceflit ecclefia permaneant inconvulfa: quaedam tis deelaran. duximus ne minus fane intelle&a pertrahant ad sbufum, propter quem merito poffint revocari.· quia privilegia merer ur amittere, qui permifia fibi abutitur poteflate.

Iva nî αρ^άμιχ iftp ttfft -dpnrwTt «fn* ewxerî w P<ïμαiχ>) tçrpÇc* txxXne/x, itatyti· vw/tv à repatràK&TU· tnà i$ cv dtu*t! tiyày· μ£* %aytàl£at· *»« μ^ »λατ»χ κτιθότκ ιλ· xvrvrir fie J/ ne Swnrtur àr d* fctniwr. °rt x' tpfορμιάν αξ/ιηα «Μλ· λ«», ὁ τη ηρντκλήσντ * t-WiM

IbiJmi.

Sane çuibufdam regularibus fedesapoftclica indulfit, ut iis, qui eorum fraternitatem affumfeiint, fi forfan ecclefiz, ad quas pertinent, a Divinis fuerint officiis interdidlx, ipfofque mori contingat, fepultura ecclcfiaftica non negetur, nifi excommunicat!, vcl nominatim fuerint interdidi. fuofque confratres, quos cc- ekfurum prxlati apud ecclefias fuas non

Hro/ itviv ttnifTMÏe o eroccXixo; Spboe /»« rtinte wi Xu αΐiλφβτ»»- πι euTp eMtit^ffi^te, «» ttrtx ai rxxXn- e/x/ rp»e « lιχφ:ρχ9·η, ιxà nb θMM* ôp- Vx'tw àçfudûrtV) durieη τύχρι 9toêi», η i'χχλητ/χιιχη 7Bφ>) μη ùprû&v ei μη drw· x»iVMityjtyùo<, η o'víμαπι Jxn îlivi π sru»«îΓλφ»î, is βi iÇî i'χχλ«τ«3» vpor- rwnî sit fc5 ixxZijFixs » χαραχαφχτ»· GT

i

ANNO CHKisTi •••i

"at &amt9atf tî μά àtwunt**u$t * β**7Φ.' *r/* β»·Μ«·», aunt ütimiaAtriti evàit ftpittoral tin it vsd nS* aliAodr cretirjr^v, nnnç i carpi tâa-μμ, 7a nfy< avfp ·φ»ρ·ιθ*τ«ν » a»«* jpQiim ri Λiτμηi , à aùryt ca {w- at nt ttfg. liaattn , iwnpaiifiràff^ àunit irai ai «&a rpS Utia^ (àavat rii tat- xapriai' ·Γ tpi μ·ι·ι ^atiüSttaar tif ni àuiüv a'axnnxdr, » αλλ«» μχ uwAt/j^iac •xxAnaiat, ca ati it ixXt^uat τκφîi* ' tta μιi, tar vteî oiv>l>)rr**iv a'vnir nSv 7ii» α'ιιλ- φl'τηm rwiVTKI ; tfa ü'β i

• U"»4fTti« Slu'W· iyvriut <wnîl eu)bt$mi, * Sta .***'.* η txxAtw/ar/xn taiitrtt' βvβαία rwc aunt auyxywt* 'i»ιτΧξ«αïτβv rapa 7i aroroAai α'υηΓi θρβ- vβ Ftp.

Avii it Sftp Twang'dov* - α'νχηηχûi» rpa- βττα θ^θη, *»β ‹'» riwt f$ α'iιλφων et ce- Λiïïόμ&M tap èuniv tît η AaC4» α'liλφοΤη- tbç, η τιιύ αυ^λβ^i*, ftç ·ι«^>ιπνβ r'Arr , χα'ιλλιον, * txiA^eiC», f«v taeC ® τ»τ(φ- «ve rdr Owwv ο'φφ/χ/α* α'φβ^ι- ·?/, C* τ»~ aunfi' XP'jrrf' iλXαi* απαξ ri O»t- αυτi άvo·χ9üτη> ai ixxAwiatt tua τύ» «»«··· Corr. rwnûôn-r «iw&tt&tm»9 rd θ««« αυπi» * ®φ- φ/χ/α t'ttn^tt^tSri ' Sru vort9üvat 3 Xeu$v , Sxui C*' àvrà rp aeAw , à tJ rèepe» , Î'rjT χvμv, μ/α rive iathnaie Tii άuτü nfytx n~c αiιλφo/ άναξ, «if πρχπη, àvoqfip C* rd fï/ajurd* en x^î» tKtàiMrrnttit-tpptSn, tta r/ άuιύv ιλXσΗ àvv^dian ai ixxAnet'ar , β'χi nwc ai tutïwiat tb duri vin , β»β Φ •eef'pn^caa» viw vCtii c^n>anev îumîk· 'μ μ>> ià* uti Ç·»· niç ÎM»roc TI αυτi vint ιχαληt/αi ixt- ari^avn^ tAticev lfyica£&at βvμββiη ràv deooanv τ» αφο^μχ. e/ ii xard χΠώ prenait tta'Çavüeivvtt iountç ηλμiiτovπ αiφαpτarai, fiapcia ÙBauâOttrav αμαχη.

• Cur. *·»»·«·

rw. Ire ·/ itiemotnronde rvTittntKr^ian niç itapB(jfy>a»i itanhw iau9n * n ^üa.

Ortp rtah «oxwhwoZc χροβ'ΥΤβθη'θiΐ , «c mpoaaà^MO το άρχκρατη» ·φφτ«/'« , « τ0i f'rtanam imifini, FtpyofjSj/o t tta ontr vi jtoniv τη« χ«ρ«« a«oe*e&fài , ήû «roataorMivn- χζ àtaaojaμ8/ivv aro<AM«9cén»v , iumt 9ùtn rori r^ $upi* iÇ ûcwAh- θ«α·ρ φ*»»ü μή xtxpua^uf nS» xauravw itt- πλ£v rd θ·«α· ei μτι τïη αυτi paréç àuntç a- φθ£μ&i* rSnii i'xhwmi Ftpyof^» twî «trîav rrjà rapt^uai τ*5 αφο^αμό ' ùç αv μvιη «vα'τικ iat^ivnt , 7κv ntaullui «îφiλMχτ tti xexkù ζημî» ·χ0α»ονπ .

Apermiferint fepeliri, nifi excommunicati "2^" vel interdidi fuerint nominarim, ipfiad christi ecclefias luas deferant tumulandos. Hoc 1111 autem de ilhs confratnbus intelligimus, qui vel adhuc manentes in fxculo , eorum ordini funt oblati , mutato habitu fxculari ; vet qui eis inter vivos fua bona dederunt, retento fibi quamdiu in fxculo vixerint ufufrudu : qui * tamen -.wv fepeliantur apud ipforum regularium vel'*n,u,n aliorum non interdidas ecclefias, in quibus elegerint fcpulturam. ne fi de quibuslibet iplorum fraternitatem aifumcn- "cibus fuerit intelledum, pro duobusaut tribus denariis annuatim fibi collâtisdiffolvatur pariter & vileicat^ ecclefiaflica disciplina . Certam tamen & ipfi remiffionem cbtineant ab apoftolica (ibi Cede concedam.

Illud etiam quod hujuimodi regularibus iw«®· eft indultum » ucfiqui fratrum tuorum, qui ab eis miffi fuerint ad recipiendas fraternitates live colledas, in quamlibet civitatem ,cafte)lum ,ve) vicum advenerint, (i forte locus ille a Divinis fit officiis inter- ^.didus in eorum jucundo adventu femcl in anno aperiantur ecclefix, ut exclufis excommunicatis Divina ibi officia celebrentur; fic intelligi volumus, quod in eadem civitate , aut caftro , vel villa , una tantum ecclefia ejufdem ordinis fratribus , ut didum eft , femel aperiatur in anno: quia licet pluraliter didum fit quod in eorum jucundo adventu aperiantur ecclefix, non tamen ad ecclefias ejuidem loci divifim , fed prxdi&orum locorum conjundim fano referendum eft intelledu: ne fi boc modo fingulasejufdem loci ecclefias viütarent , nimium vilipendi contingeret fententiam interdidi. Qui vero contra declarationes prxferiptas quidquam fibi prxfumpferint uiurpare, gravi Subjaceant ultioni.

LV11I. D« eodem m favorem tfi- [toporum.

. MS. Mλκ' Ut epllop* qutn loque in ecd'lüt '««rdiflii» «-l'tare D,' Dtcbrr. d· ïby4^*_,'.· ««'

Quod nonnullis eft religiofis indultum, in favorem pontificalis officii ad epifeopos extendentes, concedimus, ut, cum commune terrx fuerit interdi&um, £ excommunicatis & interdiélis excluhs , poifint quandoque janius cxclufis, lup-"·'7"' preffa voce, non pulfatis campanis, celebrare officia divina, nifi hoc ipfum eis exprefle fuerit inrerdidlum. Verum hoc illis concedimus , qui caufam aliquam non prxftiterint interdifto, nec quidquam doli vel fraudis ingeflerint, tale compendium ad iniquum difpendium pertrahentes.

A^O CHRIST! ZJX rtliftofut fidtjubtat fint httntt» ühin it tnttxtm.

Nc qui· *bf-quc ibU- •H, & me-jor» partii capituli li-centi* 6dc jubeu . Ibid. l. j .tit. •• de hde-juitoribu» c.

Quod quibufdam religions a Cede apoftolica eft prohibitum, volumus & mandamus ad univerfoe extendi· ne quia videlicet religiofus abfque abbatis OC majoris partis fui capituli licentia, pro aliquo fidejubeat, vel ab alio pecuniam mutuo accipiat ultra fummam communi providentia conftitutam. Alioqui non teneatur conventus pro his aliquatenus refpondere, nifi forte in utilitatem do·' mus ipfius manifefte conftiterit redundafle: & qui contra ftatutum iflud venire przfumpferit , graviori difciplina iubdatur.

t6', I>x μή τι χ <k τι fautyte < 1» μ*'ζ·>·i CHJUETI μιpαί χανητβλ» ÿC 9 αίπα tyyuic^reu. , £J«·

Ortp Ttriv ttexnrtxdtf χαρά Ii drofoAuti Spin χι«ωλυπιζ, θιλοιιΟ &π»όμi$οι tii àovni iartimSeu , *»jt μή τι ΐιλαΐή rrc τi «yx^v x, ri μάζονφ· μiμκ τi χ«τη-tWXm «υτi «Ύμα , wvi'p τivo fyyuaoTirxr, ή rx-ipyùvo· Jwe^n' , OJfpat την ποιότητα 1b ri noni η,οoηiχ eueetSoteav. U it μv-γι , μ* xpotroio&oo η xetvefim ï,χι'p riiw rtd jje'<oXoy«7.3ei. a μή !<rv tie χ ητιμΛσiv τ» ή οûι «*·^θiΛ) ipipW oji et χαηî / iwàr« tumvSfrni fλθ«» ίολμiδ'» , βαρυτίρχ xoul4,eot tiro..........

LX. Vt abbates non extendent fc ad offitium cpücapelc · .

UUJ rpilcu- pJbJ npo

Accedentibus ad nos de diverfis mundi partibus epifeoporum querelis , intclluximus graves & grandes quorumdam abbatum excefius, qui fuis finibus non contenti, manus ad ea qux funt epifcopalis dignitatis extendunt, dc caulis matrimonialibus cognofcendo, injungendo publicas poenitentias, concedendo etiam indulgentiarum litteras, & fimilia przfumendo , unde contingit interdum quod vilefeat epifcopalis auchoritas apud multos. Volentes igitur in iis & t-pikoporum dignitati & abbatum providere faluti , przienti decreto firmiter prohibemus , ne quis abbatum ad talia fe przfumat extendere, fi proprium voluerit periculum evitare ; nifi forte quifquam eorum fpeciali conceflione, vel aha légitima caufa , fuper hujufmodi valeat fc tueri.

r>i

j >· de excel·

**J'

I»« οι fytip/fyot ni Ατινχοχιχβ itiypi μή xaSxp+άηοσι.

ναχδiνη» «apes ήμi ·χ là xw·-λκ μιpύν ηî irmôrv» yoyyt/o^oîç 9 ' ι'ανοτιξαμ^υ ·ταχθει rnùr ny*/^"4* υτιp-C/3«tης, oΐiη τ»? titan ά&oι μή epxio&b-τκ, oή <xhh« arrp oîct τή nrwxcx.'xnç όξβτια t'xToiwn, »i<j itxùr ruuotxtetaxuv Γι·νωνχονπ , ngpvrtStme Ιχμβστα ι»/τιμήβ·« , ripyovTK tnpotrnayράμματα, «@< ταρό·μαiχ ηλμώ'τκ·* «θθ» συμβαίνω vοτ» ον 1ή·τπ 9π y^v9cjoimt ή Zw/rxwxn i/ζoβ-îβ μ το^β . θiλoνπi w'»uju ce rime, x} ri ?JiÎ ι^/ΓχoviΛ'όξχτ/βι, ni» wovoftvrti' τη^φ, τψ nxpcvrt xeodrt ciptic χοιλύορ^μ , ?r« μητ« ÎÇS ήΓχμ^i·» oie wain taunt ηλμήτι· txrfiwv, Zyt Tor 'i<·» θiλήβ·» xi»5<wo» ιχχλi-tut. ii μή îσ-vc rtf wty ftè/xü » α.'Λη ïiνομiμφ αιτι'χ tχoïκά nir swvnÇ·»·» i' auri? άέφαλiïΛ&oα.

LXI. Ne religiofi rocipiant dc^ amas dc Manto lai-calt.

• Λ/'- Ui r-fcuU-re» ,e«Jeli»· vel detii.ias tiemanu nun rrcipunc Uvôri;|l> , neque ex-

In Lateranenfi* concilio nofeitur fuiifC prohibitum, ne quilibet regularesecdefias, feu decimas, fine conlcnfu epi^c0lH>n*ni * roanu PΓ*^üΓ'13Γ recipere laicali ; nec excomrnnnicatos vel nominatim interdijfloj r.dmirtant aliquatenus ad Divina. No; autem id fortius inhibentes, tranfgreiïbres condigna curabimus ammad»eriinné puniri , ftatuentes nihilo minus, quatenus inecclefiis, qua; ad ipfos plcno jure non pertinent, j^xta ejufdem ftatuta concilii, epifeopis injftituepdos presbyteros reprzfentent, ut illis de plebis cura refpordeanif j ipfis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem. Inftitutesvero

ibrtj.7"*. 1» 1 •i*/R i - -Λ, xiixiro in. i4p »·

Ira et àfxortxoi nt ixxKwiet i Jixenif /x yr/pci μή Itζνπαι λαïηύ> , μή?» τ«i xoMwtàbnf'ή βφΑχμvμ^v'v oit rd θβ?«.

Er τ» τ· Atsnpxrv eruttcSp Γatùfxsratn\at χiχoλvμ^'βρ, ôvα« «βiïήτiMi ανχηπχοι* ι'χχλ»· etaf η StXJtm άτΛ auunntetfoi ni» tittexi-rut tx χαpoi μ^ ir'Çévnii Αβiχή , in nk e-ΐM·ι>«·M5»ίπι ή aipeei«5irn»c ibiri ^exp U» Sitôt· tytiôc St TnW t\upon~ pot xwAcoirTfc, tii παραβάτη «lξip φρ5»τ/«·β· μξυ xcTtivoxrw τιμωρώ* · xaSifùmi Jr-tw, ?ve tι>7ç txKhnetati, nii tti «unie »λή· pot SiiQ(V μή ittrçfpieatf, xan ne I^μτη^ooi lie αoτήi euuëiio, r»7j ivitxv'tjïï tsç xxtu-y vαθχβ'Oμ^υ'χ ttptîi xapatieui-n, ixttc dunti xtf) τή ri Ιήμv φροηl39* axoXeyudimv , àunïi it ta τύo <9po<r^'pw ^αγμάηiï £-Xeyw a'unipxn. τή xxrBC«?i'vT»t ou» àxoxtvôiv μή πλμήτβιo nir tviexojrwr μή vvμ-

anno Christi *,**. 9l>n * mpaclStfSp , «yot fna- Λ removere non audeant epifcopi» incon- initis. Sane adjicimus, ut ilios reprx- fentarc procurent, quos vcl converfatio *rcddic notos, vcl commendat* probabile teftimonium prxlatorum.

ξΛ'. n*eJ μ* ·Μθν·μΐ«'«» μιώι rtCeteSncojjfyuwa «< μη «rojQ&J.i» £ <*t* Ç®<» et/y^wp wtwi .

LX11. He reliquia ftnilorum oftendatur Mr- era caplam·., ne nova babeantur tn Irene- ratione fine Romana ecclefia.

Cum ex co quod quidam fandorum reliquias exponunt venales, & eas pafliin ofiendunt, Chriftianx religioni fit detradum fxpius : ne detrahatur in pofterum, prrfcnti decreto ftatuimus , ut antiqux re'liqmx amodo extra capfam non oftendantur, nec exponantur venales. Inventas autem de novo nemo pubiice venerari prarlumat , nifi prius authoritate Romani pontificis fuerint approbatae .

Praelati vero de cetero non permittant illos , qui ad eorum ccclcfias caufa ven<rat*on·· accedunt, vanis figmentis, au,t fallis decipi documentis, ficut & in plerifque locis occafione quxftus fieri confuevit . Eleemotynarum I quoque quatftores qUOtutn quidam fe alios mentiendo àbufiones nonnullas in -fua praedicatione proponunt, admitti, nifi apoftolicas vel dioecefani epifcopi litteras veras exhibeant, prohibemus. Et tunc , jiraerer id quod in ipfis continebitur litteris, nihil populo proponere permittantur. Formam vero, quam communiter talibus apoftolica (edes sndulget, duximus exprimendam : ut fecundum eam, dicecfani epifcopi fuas litteras moderentur. £1 fiquidem talis eft :

Forma litterarum pradicatornm.

Quoniam f ut aie Apoftolus) omnes ftabimus ante tribunal BCbrifti, recepturi prout in corpore geffimus, five bonum, (ive malum fuerit : oportetnos diem meflionis extremx, mifericordix operibus praevenire; ac «ternorum intuitu (eminare in terris,quod reddente Domino cum multiplicato fruftu colligere debeamus in caelis : firmam fpem, fiduciamque tenentes ,quoniam *qut paret jt~ minat, parce & metet ; & qui feminat in beneaiFfiombui^ de beneaiFfionibut é"metet* in vitam «ternam. Cum igitur ad fuftentationem fratrum & egenorum ad tale confiuentium hofpirale proprix non fupperant fa« cultarcs,univerfitatem veftram monemus, & exhortamur in Domino, atque in remiffionem vobis injungimus peccatorum.qua.tenus de bonis a Deo vobis collaris pias eleemo(ynas& grata eis caritatis fubfidia erogetis:ut per fubventionem veftram ipforum inopiçconfularur,& vos per h«c& per aliabona, quxDomino infpirantefeceritis, ad «terna poflitis gaudii pervenire.

Qui autem ad querendas eleemofynas deftinantur, modeftifint &difcreti, nec in tabernis aut locis aliis inccngruis ho(pitentur, ncc inutiles faciant aut fumptuofas expenfas . caventes omnino, ne ia!far religionis habitum geftcnt.

Ad hxc, quia per indiferetas & fuperfluas indulgentias, quas quidam ec. clefiarum prxlati facere non verentur, & claves ecclefix contemnuntur , 6cpœnirentialis fatisfadfio enervatur : deerrnimus ut, cum dedicatur bsfilica, non extendatur indulgentia ultra annum, five

χβκϊ, βτολκψόμ^οί (ipyeraut^a , *3π dyxSiv tm φαύλο* χρκ όμΐ την ημΐρβν r« * £φα·μί, λίβ ïpyoii ,mpo\tt(i£v , τι nfv a.'wv/wv βλΊ\^ TfmHpHV tVl vvΓ*iRC T* Mv χχρvi anvaiyuv οφ&λομ^u da rptyaFc, rtptetr iλτ/Ιχ χ, tetmoiδηπν αραΐνη , en ό'σιι/'ρα» φ^ιβρφ,vî,φ& Sop^u'vc θ^Χ« £ a-Kitpw iv' sr' Χλο^α ζνΐιά αιάνιον . tint nt ûυτύρκΗΛν α^λφ«* vru^wy , 7^) ιi τi n<»t> fupptôymr iynmiXttv, κi tStxt yia-fv £voffiet , χο/»οτ»η: ïμων vaderàpfy Ttepd^uÔAufyj & 'oίόv , <: da άφίσπ νμ'» mpotttasaijfyo αμαρτιών, evoi ικ τύν χ^λ- ηiv ικ θη» ιiμΓ» vαρ«*^i0ήτu» Xβ-iβi/' ιλoiμβαουβi pSfJjuo àvnlt άγάπηi ficvSnetv Sae^tXdLrt^t' net Sfa' τη atu^po- μη ύμω>.άα nJ βiυτύα * ΐpy? ΐ,μiiζ ifep nm,' w ÔMmι eèyec9^r , ivtp «ν τί xvfjn ιμvτiov'Y^ iroiXmrr, βivvîv Ju- »η<τα«θi χ«ρά« wttnX^H *

O? Ji' * τβ α/τηθησομ^α ι'λο>μοατ*« «- Tbrt^ipS^t, μiμi^αiμ^,oι ttCA ι^txeiTrxo/ , μηiι ι'7 χαηιλησ.·; ή αλλο/ς nvor; ατύ»^i<χ- nrç xarnAuiruro, μηΰ αχρήνα xwnruifwy η cuvnAntà; é^MW mpoeri^ovnf TAνήλvι bet, τλανιΐ dmnertcat χημχ φΐρvτιv.

Πρ^ί TtüTB Π< ifo' ήΰ dêtaxpitur β·ρμν«- θiτiv κ,' TfterfAJr rtrèç iηληoiûv <po»- vùvni w«t?» « α? ·»τη<. à Titf μiηαoiχ l'aevaeor'neiç iχv£p*ηi . κρήομOΛ bat Sn:v »ακ ,μη iχηi9αη ›ι συμναθΜΐ inautti, in wp im μ®»·» iropa »X«drw iwx®n»

five

---- r—five ab uno folo, five a pluribus epi-Αθε* ὡ ni thrîv && rwapi- "ANM(J-

chkiFti ïc◇P'· dedicetur; ac deinde in anniversario dedicationis tempore quadragio^* ta dies de injunâis pœnitcntiis induits remiffio non excedat. Hunc quoque dierum numerum indulgentiarum litteras prxeipimus moderari, qux pro quibusiVbct caufis aliquoties conceduntur: cum Rymanus pontifex, qui plenitudinem obtinet poteftatis, hoc in talibus moderamen confuevevit obfervare.

xovrv ημiρβρ û ffi »»rnr^Oimiv «»<ημï«v a CMXisTr · · · 'ifi/K μ» ·ρ·0ηπ*· xj . . . . . . ·. Sent)» ni fÇJ νυμταθ^ν γράμματη «ναοτααiΦμO* νυμμι^ü^Τβιι, àrtp Λ rrvw «Z-TrtJv βσαχii rtpyrnr ini β ρ»μ«7« αρχή* pSt; TtAfrornm qwv νξιη'αί, nCrlut d» πï menu τιi» βνμμïi)αν exv^C* ψνλάτΊ«ν.

AfS. Adit. D'<unlt<Tl- t> .nibo. be •κ.ΐιΛιοηι· bu", ordiru- t>t>nlt>Ut &

LXIII. Dt Simama.

B \y. Flrei ifftâtrtvi, Χλο^iν, yupcnvû» ›Ç μvoι^Λ* Tnt rxxAwTta; , iwftav ιφροτησομ^Μ*.

S,cut Pro cert0 didicimus, in plerifque locis. & a plurimis, perlons quafi columbas in templo vendentibus, fiunt cxa&iones & extorfiones turpes & pravx pro confers ationibusepifeoporum, benedictionibus abbatum, & ordinibus clericorum, eftque taxatum quantum iit ifli vel illi, quantumvc alteri vclahi perfolvendum.&adcumulum damnationis majoris, quidam turpitudinem & piavimcem hujuimodi nituntur defendere per confuetudinem longo tempore obfervatam.

Tantum igitur abolere volentes abufum, cooiuetudinem hujufmcdi, qux magis dicenda eft corruptela, penitus reprobamus firmiter ftatuentes, ut pro iis, live conterendis, five collaris, nemo aliquid quocumque prxtextu exigere ac extorquere praiumut. Aliorum & qui receperit & qui dederit hujufmodi pretium omnino damnatum, cum Giell & Simone condemnetur.

Καθκι t* C4> wA«-ro« rfaoti xj aro »Anr«r «ppoerwrwv, ·»; Ji-•?C4 rt^npa'c C* nJ rst? wAoiwruv, yitwni ai'rw-Hi iC gxailre-^i aiypai' tÇ rngjctt ùrip it-pc$triù> iirmi'w, Αλο^·Μ·ν » x«/ ^panviiCk xAntixùv, rd «χαραχηκ iσov dv km vtîlu, Ky ixtiiu, à αλλ? a»«$A>i!hwô/uw W < t<ç xorvexotrwiv οαηiιχααμï μάζονο, τηù 'ήν ηiuiττ,v ai%po1»rtt iç ««ζοτηη» »x-€βιχζ»τ> itixètxüi/ rtwn^Hov μχιpi n/|pw φîζλαχθ^αν ·

Τοτiην * nryctpit xfAemc α*»αλ£φαι nb, παρα^ρησιν, T>b mtu!w <rtu:ti$«av, τ«l» μαλ-Ac> λ^θησν/φ/Ια» i^φθορβïν, vavnAwç a'»·-ιοημiζομ^ü' rtpnii χαθι?<«»η, Γνα urip tb'tuv η χαρχχιάηβ-i/ηι** * χαρα<χ«θ»νη.ν μ»^β(τι οi^înnvr σχικχσμφ ι'χζηтМ η άχαιΊ£ν ηλμη-σρ· η it μiγι, xj ο ιιξαμ^υο xj ο i«α«ν w» mirer τiμημα η rravnAwc xanrèrxav^iy, /X/ ^/ιζν X, uiμvίOi χαηiιχαΛηηi.

D

M' Ai.ι. V)e unitiv inoui j < jf

L X IV. De tadem circa monecbot ir Junfhmonulci.

. HfD àyiw μιτχ ^νт Suptxr $ιχ·

Quoniam Cmoni.-ica tabes adeo plerafque moniales infecit, ut vix aliquas fine pretio recipiant in forores, paupertatis prxteKtu voientes hujuimodi vitium palliare: ne id de cetero bat, penicu^ prohibemus; ftatuentes ut quxcumquc de cetero talem pravitatem commHerit, tam recipiens quam recepta, five fit fubdita five prxtata, fine fpe reftitutionisde fuo monaftcrioexpellatur, m locum ardtioris regulz ad agendum perpetuam pceniten- E tiam retrudenda. De his autem, qux ante hoc iyoodale hatutum taliter funt receptz, ita duximus providendum, ut remotx de monafteriis, qux perperam funt ingreflx, in aliis locis ejufdem ordinis collocentur. Quod fi propter nimiam multitudinem alibi forte nequiverint commode collocari: ne forte damnabiliter in fxculo cvagentur, recipiantur in co-

Ert-tii ο σιμωνιακό fùr& tri mriiw rat «Aurai μοναχοι Qpovt*, ale αν φιολι; τηii άνΛ τιμτιμχη alrAcar, σχiχαν-μii trruyiatf δiλισαι η min itiSQl·' x«At,-»TMv" 'να τiτ» τi Aci»· ^.χτηι τα»πλ«i χ<*-λùομ^υ · xa^rCMvrfi *»α τi Amis vint αν in-aZw αμαρτχαρ σ·«üMβπ>τB· ηviην Aa0iff«, ô<rov ή An^Hca, in lirortixnxri, ήπ «·«-fwra, dvX t'Av/iO* a'xoxcrrurde-rwc rx τi r-αυτii μονατηρ/β a'xovn»?jî tic τiχον rexr^i x«-

— — — — — —

<V)*0 Ttiir!K τήi cuvoSt" xni Sranswc ·π.i ~χvροù&χθΜτû», iη,i «i^χ-γομΒ» α^ν·ηθητόμο*·ν, <ν« à»οx/y«ÿc7<rai iχ rdr μ»ναΓ«ρ/«ν * tfgi χρτiμάη» * ΗαήΑθον, ιΛiiM i» ύ> άλλοι τβ αντβ %iμαη« χατβΤB^ωπΧ. »αν àrd rè χολό αληθ®* α'Μαγi μη iιω>|θi»<π p^rpeiam, «αηιπiτπώ'α/· Γνα μ^ xrnifStxgfjJ^vi c* ηi χόû-μμ μχτυ&$<ü<η, ονβτii^ιιθωσαν C» n's ·ctéu 1R· αïη/'s μiτο W'i αυμνα^ητιχû iχ v»oS' αλ-λαχ-

ANNO CHRISTI

λχγ^Hσι» φ èoÔ^m . wu»>erCKn>M«wo-Adem monaflerio difpcnlativc de novo ' mutatis prioribus locis, & inferioribus a(lignatis. «NNn chhimi

Tire *ii* «»* *TpOi* ... *ìικό;* «6»oμEo . im piq *ii* «- wXonim i *àyrotei iauoô»* ... Hoc etiam circa monachos & alios regulares decernimus obicrvandum. Verum ne per fimplicitatem vel ignorantiam fe valeant excufare, przcipimus, ut diœcefani epifeopi finguhs annis hoc faciant per luas dicecefcs publicari.

Ξ/. ΠφΖ a'v«r»!< JÇ. ïïλ- '^ βρβi- *fu iv/.*

LXV. De cadtm circe illicium pccunte nctorjimcm. Mf .\f^ Lk iriudr V 1040

Ηχβτβ^υο* *ntpi rtvu/ ǹ/rxôe»-/*, erip ... Audivimus de quibufdam epifcopis, quod, decedentibus ccclefiarum redoribus, ipfas interdido fubjiciunt, nec patiuntur aliquos in eifdem inftitui, donec ipfis certa fumma pecuniz perfolvatur. Prxccrca cum miles aut clericus domum religionis ingreditur, vel apud religiofes eligit fepulturam, etiamfi nihil loco rehgiofo reliquerit, difficultates ingerunt dc malitias, donec aliquid muneris manus contingat eorum. Cum igitur non folum a malo, fed etiam ab omni tpecie mali fit fecundum Apoftolum abltinendum, exadiones hujufmodi penitus inhibemus. Quod ii quis tranfgrcflor exciterit, cxada duplicata reftituat, in utilitates locorum, in quorum fuerint folutadifpcndium, fideliter convertenda.

ibid. c.

Ξν'. rifp' xnSt'wr rfxpcv, ksm' ^vyι·2\< nJ/

LXW. *De eadem circe cupidtf-Hm clericorum.*

MS Mi- De ex-q morruo. - n, benedi Olombus nubentium.

Ε/ç τr7 βχβΓβλιχiω èopèetfiv ... Ad apoftolicam audientiam frequenti relatione pervenit, quod quidam clerici pro cxcquiis mortuorum, & benedidionibus nubentium, & (imilibus, pecuniam exigunt & extorquent &, h forte cupiditati eorum non fuerit latisfadum, impedimenta fiiflttia fraudulenter opponunt. £ contra vero quidam laici laudabi'cm confuetudincm erga fandam ecclefiam, pia devotione fidelium introdudam, ex fermento hxreticz pravitatis nituntur infringere fub prztextu canonicx pietatis. Quapropter & pravas exadiones fuper his heri prohibemus, & pias coniuetudioes przcipimus obfervari: ftatuentes, ut libere conferantur ec* cleiiaftica facramenta, fed per epifeopum loci, veritate cognita, compeicantur qui malitiofc nituntur landab.lem confuetudincm immutare.

££. ïlff< Tnifc'v *hietet.*

LXy11. Dt ufurii JuiLcorurr.

Oror rXicr ... Quanto .impiius Chriftiana religio ab exadione compclcitur ufurarum. ranto gravius (uperhis Judzorum perfidia inolcfcit -, ita quod brevi tempori Chrifin-

ANN'i CHkIHI

~ ^7~flianorum exhauriunt facultates. Volentes igitur in hac parte profpicerc Ch^ftianis, ne a Judxis immaniter aggraventur : fynodali decreto ftatuimus, ut fi de cetero quocumque prxtextu **Judxi** a Chriftianis graves & immoderatas ufuras extorferior, Chriftianorum eis participium fubcrahacur, donec de immoderato gravamine fatisfecerint competenter. Chriftiani quoque , fi opus fuerit, per cenfaram ecdefiafticam, appellatione poftpofita , compellantur ab eorum commerciis abftinere.

Ibidem . Principibus autem injungimus, ut pro pter hoc non fint Chriftianis infefti, fed potius a tanto gravamine Judzos ftudeant cohibere.

Itwdem. Ac eadem pcena Judzos decernimus compellendos ad fatisfaciendum ecclefiis pro decimis & oblationibus debitis, ijuas a Chriftianis de domibus *6r* pofcilionibus aliis percipere confueverant, antequam ad Judros quocumque titulo deveniffent : ut fic ecclefix conferventur indemnes,

*Lxym. Vt Jui*i difttrnjniMr » Cbrtflitnu in btbiin.*

Afi. Mrc. De diftieflicnr r.-j <hei- |Ih w 1 :>.

In nonnullis provinciis a Chriftianis Judzos feu Saracenos habitus diftioguir diverfitas : fed in quibufdamfic quzdam inolevit confufio, ut nulla differentia dikernantur . Unde contingit interdum, quod per errorem Chriftiani Judzorum ieu Saracenorum, & Judzi feu Saraceni Chriftianorum mulieribus commifceantur. Ne igitur tam damnatae commixtionis exceffus, per velamentum erroris hujufmodi, excufationis ulterius poflint^ habere diffugium ', ftatuimus ut tales utriufque fexus, in omni Chriftianorum provincia, & omni tempore, qualitate habitus publice ab aliis populis diftinguantur , cum etiam per Mofen hoc ipfum legatur eis injundum.

h'di'i &< <.·)█/«*«· fffUtli ›

Ltu' m

Ibidem In diebus autem lamentationis, & Dominiez paftionis, in publicum minime prodeant, eo quod nonnulli ex ipfis, talibus diebus (ficut accepimus) ornatius non erubeicunt incedere, acChriftianis, qui facratiflimz paftionis memeriamexbibentes lamentationis figna prztendunt, illudere non formidant.

Illud autem diftridiftime inhibemus, ne in contumeliam Redemptoris profilire aliquatenus przfumant. Et quoniam **illius** diifimulare non debemus opprobrium, qui probra noftra delevit : prxcipimus przfumptores hujufmodi per principes fxculares condignz animadverfionis adjectione compefei, ne crucifixum pro **nobis** prxfumant aliquatenus blafphemare.

ATλίνσ Θ/Asvwc *τιγαρ»* ώ *τύ μίρηι epnfftieea* nb_ *χυεηοβ» , ne* μ4 OtJusn *αβρβ* ηί> *inSuiw i*βχ9β(ββμδύσι .* rtw·- JrxJ *unnt* xeΟrra/tfC*, «ί *in* Π» Amv· *ni i*-ietnt «*·* *βαρά* aj «μιτριίηκ mas «rarrsiewrr», à rtf» *tenir* aurwc *μi&ιξι* ώτβυιλη^Λ* , *wc *ή «« 'Iî* σμι^ήη ftofùc /ui*r«i{r«NW *βντύρβ ' ·ΘΘ ·ᐸ' χντterni ,* Η *\ffie tret, it* κριαηκ ίχκλησιαπχη , i*·* «λιίτ« *·Kia-w n^Mca;, rtorei^Jnltnra» «»·* nJ> *χ*μ»μυα^ιυιύτ β*ίγ>ί*ι.*

B Tc7c *ίpχησι ii ηρητάνμζ» μ* βοη τηι χ^ι&ηî ίχληρηί* α>λα *μ*&·** Ι« nrw'n» *ρ* rnlê^âmeev βφβφιγξαι* Τ·» *ιβίβίη ·*

*Τρ_αυτί ηυ'τη ήηη τι iitSains »ρî*μτα* vι<ινο«χ^ιϊ>« *si;* s< àarsvwjkwv, τβκ ίχ«λ«-*eiett mpi nir iuerlw , >$ ηρησφηρητ* nJ» . ...*Tctfirtnif* ·« nl» *nixtw ... .* λαβιî» *titiem, npb ήή τι* tvSa/ac sipWriw τ/-τλ· ν»αΔ3/ *ire* *« iti* λα^θίνσ *·*

ξ>i. Πιρι *çtyfyvi* " a ·£·ιμχτ(^* *xttrttrvr ,** *tvixtvv,* >ζ *eepaxfwèr.*

iffi efilftfl

> E'» τη7 ζ *ιτχρχίχΐί π*ρ** „,*4^,?** tef « σαξ«η»β; nJ» *ii*<çopx.* eM« >ζ *tr Ttrtr »τ»κ τι i-* · De bac Λ»« πν»-» *σΰγχυσι* , ώ *μι&μιχί * ,ιt*çopàr* p*!/*4* *διβ'.ρήυίτυι* . *βυμ&βπ'' xtâeuf Sit iià ·.* rnonam. τλάηι; *^petent* *îuiaitn* *<rap»· «c'· Gr· ▸* xniwy, iÇ *Ü* rapeutnw nJx ^novr *'·'cnr.* r»'f *yuau μιγτββτβι · tre μ* nt'ya» τί* T''' ' WSI»» *κβπ&iικχτμίνη βυμμίξη/ ùxtpfix· σι;, it« .α*i*Λσμ* rns nttuitm* Mai»);, apc· *Φχδιν ιήρα; * iiwtàji* t\»<» *νρησφίγητ · · LtgtSft* χαθκΰ^ *tut τ* ηητχ ικχτίp* ^,'w* cr ÎSî.*** *βάττη ·χîιτιηβ» îηβρχίβ* »ζ »α»τί *χρμρζ* ni rrç *δημιτίχ* xciôrwn; ο»|ϋματα *i* τύτ.η^η Τιλμi* î«αι·«λατ»σ·α»· *ixfi € ità μωσίvi τήη a-jn dun?; βναγηΰσκιτΛî ivtn^tr.*

Ε r τη7 *νιμίpαι ii* >ζ *τί Sit ist i-* xà π«θ·ί *fis δτ,μόσην μηδαμώ* νρΜλθιτ*»-«τα;·, ι« τ»τμ *Sri rnis* όζ *βυτία* ηπί *ηηύηυ *μιpι;,* wc ναpiλαββ/φ, >ζ *βημιβηρητ* ·« *Αίδϊηπι t*nnp£t&*i,* η? χ ϊΓ»«>ο7 , errmç *TÙ* Αρωηία» ϊβ-^Hi tîu *μήμϊιυ taptpvnç ^Splun αημiία* srrwwrry , ΙΧΤβί^ΗΤ Μ *τη-iiTΛI .*

Ex£yo *ii σφικτίτυτη* ?νλύομ$ν, *»α *μη fis* *τί λυξντί τηι "ζίτφ xpoitâfiv ηλμή-* c-*w/. «(^i i'ïHÎin ôtft'ni ïïΑβμιθα *npwxict-t&ai iπ* ο'φΗλομξυ *τ»» ·»»:5(σμο» , τί η* ο»η-Jn ημ»/ *αί«λ«λ/ΑνΤΟ*· νρητχοημζ» τί τη-ιτν τολμητύ ità αρχή™ ησσμαη* αξ/«; *χχ-ππ.ώσιμ* »»/ρρ/ψ« *βπχχιτίζη&χί} ιταμή* nr *trip iμίίν fwpajtrni Ttvi* iλαα-φημ«κ *τiλμτ,τvτι»*

A

CHRISπζβ'· Ira μή ·ΐ iaS»7t ·φ&α/v ϊημ*Ί* ά> *·"·-------------- τ·7i Xt&HHtèi χράβδαι ·.

E't k 5» ice λίαν inm 'x · τϊ χ«Λ· βλάβ-φημ^· tit ràt xttCixrèi Ζιηάμ* i/ξη· r/<« μιπ>χ&&ά} , Sttp ixât* Tara ň ?ÎC TaMi're; atrei·*

r*7f ν/>·«£θ»97», w ύτ· τϊ τ·ινη» «■χίτβκτμϊ rari <Λη γ·» eieir ·\λ>î* po/. tint it «uw« ι·<ίκ άφφίν* evaded·, ità tïc txan^txng cvuiojv, m» txéfti c»iw-B τοΓ? ·χρκάαημ$) ttapatvimit »Ρ0Γβλ«ν»ΐi , *fpiT9eyfyt » σνμφιρΗ rtit^ea . ni ii raterv άφφαιαλι* rtnn via ή ni» ^ptrtxivr trœtg^dr χ·μιρχία· ιζ άλ- λ»ι; àxaprfitdw , t«K · tii Tgpnrtt ni» ma- yàr ^ptrtarùr x«rà tüù trpârwxt Ta C»«p«'rs frtraora f'rrrp«oà , · rt / et» tx ni» γρ<- r<«M» xtpidrtica, αίτίχ τη τιαΰτκ ύχοι·- * vt* ** βοφι'»·» Mtr* αιχμή far* , axtp àiai^yrr*t àtihaftca · τβη St àvn tx- ΤιάΜψΛα χρα Ίά vepwiw's .

·. Ire pus ai ixtcpa^imt τρβ Ίη» xptrtartxluè xirrr, τϊ ν·λ»ϊ ·θ*ί μη ν χρβτκΜτνι»I

Tmç, sic τ«ρίλ<χ,3ομθ , ίτ/ιπρ tig ri pie· 9p* te itpi βχτη'τμχτφ· »ρ·νηλ· Οο», n» ννλβιβ» ài9p*tnv rtXeiwi àx a'wx- iuwm, 7rx i·» h·» tÎKt* CfSu9*rtr. »t m*

nr τϊ rpenpv fàvç λ*ψατ« ήτηφβλοηκ , τη xpeceartxnt £λ*0M £xptvnar Qeiaurj» αομμι^Η xxrut^yrxe». Jr ixixxnpa- τ>* în» ο ω»θρ«τ#* · t(u» >nr Juvi'r ôSeiç κ'βττβρΑομ^®" * calùt^at f£>ic «« βφiiλΗ Αορ x) t(j* <ruruyx<rpfy.n' xa$tc*pty> 7re •«^ Twère/ Six ni» vpe«r»Tw» ni» raaAneiw» ix ταραφνλχζιν τϊ ν·λ«« t9ef τατηλ* ara- χαηιιΰ*ην, 'x « τρ xptrtarix» £λαβύα τη iλ£$ιρα θιλήπ* xpaaipteit τρασίφί- pc», ή τϋ; vwnjpiwivç vrpiv-φΐζHK araQ/xn 7» TM «υτϊ νχρβφΐ/λβξΜ ew»mpirf<Ca· »» ni ίλβττο» uaù tiret, τή» βίο» τ» χυpϊχ μη ytvveu , i μΐ* η >nïr<i « η ·»<>*» rp«- φίωαι.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΡΡΤΣΕΩΣ ΤΗΣ >if, >ζ »/>·«·νβθ*ί« ni» rxup* 7ΐ0ΜμΜ»μ$ύ*.

EI τ» 7λ£9/ρ*θηναιτην άΓι'χν >?» ix ni» àftCür χκρ** ζ***P ixι^uμi* l'rirn'o»· η , « οροη'μ·* wAp*t C»Aü«, τικ - ts ^rweasmc tb'c v«e^-«r»*c ni» wpw» ni» varv», rie «p«€ ixaewnt σν>4» άτοφχίη- pjju , ?ra inx ·» cavpanquti*roi iajjràt npae- vatputrwC*, It*t C· 7· xaXxriür i'w» τϊ ϊργτρφΛ f$' w vXnv/ev mm TK βΛΛ$φ<» $<* θβλότκ , fwiAOwca «»

*LXtX. Ne J*dai publiât φα, praficiatuttr.*

Cum ut nimis abfurdum, ut Chri(li btafphemus in Chriftianos vim poteftatis exerceat, quod fuper hoc Toletanum concilium provide /latuit, nos propter tranigrefibrum audaciam · in hoc capitulo innovamus: prohibentes, ne Judxi officiis publicis prxfcrantur , quoniam fub tali prztextu Chriftianis plurimum Iunt infefti. Si quis autem officium eis tale commifcrit, per provinciale concilium (quod fingulis przcipimus annis cclebran) monitione przm:fla, diftri&ione qua convenit , compeicatur. Otàcialt vero hujufmodi, ;amdiu Chriilianorum communio in commerciis & aiiis denegetur, donec in ufus pauperum Chriilianorum, fecundum providentiam diœceiani epifeopi, convertatur quidquidtue· rie adeptus aChriftiarJs occafione officii fie fufcepti : & officium cum pudorc dimittat , quod irreverenter aiTumpfit. Hoc idem extendimus ad paganos .

Nt Ju4« °"*"' ,n»· ?*, > ·"* iw. c. I«. tXi*hc<«- cUra

C

*L1X· Ne coxverfi ad fHtm dt Judairt w-ttrtrn rit** J*d*or**t retineant.*

Quidam , ficut accepimus, qui · ad facri undam bapcifmatis voluntarii ac-ceflerunt, veterem hominem omnino non exuunt, ut novum pcrfe&ius induant : cum prioris ritus reliquias retinentes, Chriftianx religionis decorem tali commixtione confundant. Cum autem feriptum fit : *Maiediflet botna <J'i terra* d*a-bat viit inirttittur* & indui vcftis non debeat lino lanaque contexta (latuimus uc tales per prxlatos ccclefiarum abobfervantia veteria ritus omnimodo com· pefcantur, uc quos Chriftianx religioni libcrx voluntatis arbitrium obtulit, falutifcrx coa&ionis neceffitasiu ejus ob· fervatione confervet : cum minus ma* lum exiftat viam Domini non agnofccre, quam poft agnitam recroire.

*ms M*t· β'ΛΣ Chriftia- "'rtnJJE «'"d«*«·· & λι^η'· ·μ .Mμ. '"°4· ictitf. 1 De·"

EXPEDITIO PRO RECUPERANDA TERRA SANCTA.

JJ ttoee terr· creor h(u- K*eB

AO liberandam terram fandam dc manibus impiorum ardenti dcfiocrio alpirantcs , dc prudentum virorum conblio, qui plene noverant circumflantia* temporum & locorum, facro approbante concilio, diffinimus*.ut ita Cruce fignati fe prxpkrent, quod in Kalendae Junii fequentis poft pruximum, omnes qut diipofucruot tranfireper mare, con-

——NNÔ"Ten'10t ciuiiSi relnum Siciliae : alii, fient oportuerit & decuerit , apud Brundu- ..*». fium, dc alii apud Meflanam, ftc partes ncrobique vicinas : ubi & dos perfona- liter, Domino annuente , difpofuiœus tunc adefte, quatenus noftro confilio & auxilio exercitus Chriftianus falubriter ordinetur, cutn benedidtione Divina & apoftolica profe&urus. Ad eumdem quo- que terminum ie Audeant praeparare qui propofuerunt per terram proficifci : figni- ficaturi hoc interim nobis, ut eis ad conülium & auxilium legatum idoneum de noftro latere concedamus. Sacerdotes B autem , & alii clerici, qui fuerint in exercitu Chriftiano, tam fubditi quem praelati , orationi & exhortationi dili- genter infiftant : docentes eos verbo pa- riter & exemplo, ut timorem & amo- rem femper habeant Divinum ante ocu- los , ne quid dicant aut faciant quod Di- vinam majeftatcm offendat . Et fi ali- quando lapfi fuerint in peccatum , per veram pceniteotiam mox refurgant, ge- rentes humilitatem cordis & corporis, & tam in viéhi, quam in veftitn me- diocritatem ferrantes, diflenfiones & C Ktnulationes omnino vitando, rancore ac livore a fe penitus relegatis : ut fic fpiritalibus & materialibus armis muni- ti, adverfushottes fidei fecurius prxlien- tur; non de fua prxfumentes potentia, fed de Divina virtute fperantes.

Ipfis autem clericis indulgemus, ut beneficia iua integra percipiant pertrien- nium , ac fi eftent in ecclefiis refiden- tes, dc , fi necefte fuerit, ea per idem tempus pignori valeant obligare.

Ne igitur hoc fan&um propofitum im- pediri vel retardari contingat, univerfis ccclefiarnmprxlatis diftridk praecipimus, ut finguli per loca fua illos qui lignum crucis difpofuerunt refumerc , ac tam ipfos, quam alioscrucefignatos, dc quos adhuc fignare contigerit, ad reddendum vota fua Domino diligenter moneant dc inducant, dc, fi necctte fuerit, per ex- communicationis in perfonas , & inter- didi fententias in terras eorum, omni tergiverfatione ceffante, compellant : il- lis dumtaxat exceptis, quibus tale im- pedimentum occurrerit , propter quod, **fecundum fedis apoftolica: providentiam ,** votum eorum commutari debeat merito vel differri. E

Ad hxc , ne quid m negotio Jefu Chrifti de contingentibus omittatur, vo- lumus dc mandamus ut patriarchae, ar- chiepifcopi , epifcopi , abbates, dc alii qui curam obtinent animarum, ftudioie proponant fibi committis verbum crucis, obfecrantcs per Patrem, dc Fiiium, dc Spiritum fandlam, unum folum verum

An x/mit >* rît SritiVec* «λλ·», «χ oXïχvη» > «s * Bpmirtw, iç if^itkrU cHiiCTt Msanidw, τ» μ»ρ» n» txwfttn ,,,J· ·τμ ç irpwwrtMw ri wft» rlm·* «Mvκμ^τβμo· rin «k «h n»' rysm- ρμ CvAa" Xi ftwOs^yr e ^CMtraac rprnc <w- •npiut , μ$ nt 9tiet «J «vvrvXmàt vρ<χ·ψ·ι>. Etc it' τΐώ «ivηιύ !<·»· pita lavràc rrsl«v«rwra» «pcfTsqMfrar o< Tptn^fvne «πvλθ«ï» ità laXJwtm HuJ «urlù * aiw >ÿnv , 7m» ùvntt «< A«λ£ώ ftsridsat» XfMtTw «4ïμ·» Zχ ri vμΰηiρ» »λ4- J*. ·«.· pv - . sr it itput »m «Mm χλχμχ·/, »7 ·ï·όπΰ··ε»_ñS χρκιβvηþ rpxrfit wεïn···? ὺfnntyMfi, fvw ·« vpwrvTK, ri ittfai $ fixpnnim exptfiit dvru'furav, iti«nertti «o* !tit λφρ ipnitit £ ιρyμ, 7ra w Owa» /avavsvc r^sm ôw'viw nM'··- θβλμvv» μχv< Miwon rankvics, tk 7û μχ^Λτiηrι rpnpinu· iÇ h rw« ϋξρ- >i«0if«siC· tit iμφM, it «Àndïc μπv»Mβ« A'ftk côacnrdxwrar, ripwpsmf nvcffSTnm 7ήi xepiiet vvμ«9(B*, kJ nvirw tv r^ ftpdÿburrr ian iv r· »Λïri , η/μμi^ı'βv eoX«riwnf , tï* invites ζ&M ri xc»i λ·?M·μ! ÿ <- τιθvμγπχ* «φ* lavnfr #Àmc 9iμφ9ïvη>v *r« Cww n't »»4μβτaβΓί $ ύλη·it ·vλïi «χυρy» Scant, wni τύv iχ^ρύv rit xirtut βιββυî- ηρ·» μβηζτivη · ή txt' rr tiitt àtppintt iv v«μM, «M' ti/ 9η* ι\ω iλiïζovη ·

Ain't It κλιίραοΓί «vμvβθïΐφ Χ^^τιίμ^τπ αι/nJ» τιλβίκ λα?«M» lis F*1*

£ «i «»«>Mwey irtu, tuinirtp rî «via w— ρ όιχύρ* Junirewn vvoCeMeo.

b« μή n/nur rrô n fym vρβπθημ* «μ- JvntOv > «i ùnpnSiHtt np£i · Sratn nït niv tuhfià ivφ<γμ&* ^*vpcr«uv$j, 're «juccm far ni» «dnS» txwnc Tik π viγηv ri rawp •/<·Ημïντο« «nxXaCf'«5*r, mJ svrïrw writ itrn ntf β*λ« sajupe-ημMMTK, τï ^βυρ9ΤψMΛι^9^i m'ç n ettiïnu wpip rit dC^at itfiùv ««p<- βüi aj waÇwci· 1$ « etrtty^ut/» 'ret, /i arcfrétM «'xwM»wwaf sk tw »?·- «■«»«, >Ç «φoρvμï wç ni χ·5ρ« βυηίτ,χ»- ri rapacytuwpi Tetutvnt , tπrΦo-ξ«π*«·βι>· «unir rwç ύvι^ρκμ^Mη t>ïs «> www ιμτi- itw Îicetp x«rà rûj ri «<K·λι» δρόη xρévot«», rUi A\w «Wv fflfâi eiïMr- «·h» ί»βφ«λoίΰ», ί ΰηρτι&'vβυ.

Πρ«; TuCm o« μη'τ: vρβ^μβTMβ τï χρ<· cï ί'« ^υμβχ»9iηv μiη>λκγî. θA«μθ4 0»τ»MόμK*β, *μ « > άρχιηïv- * xoirct , ί»/«·»«, >!>BμO*M , kJ «Mot 9 viui Φ*μτι1« ÎJS 4χ/X**> «assari» rTbia/ii vpa- dii«w< n'S ivan^Miv iunît eixf-'u; w >·- τï rawpï, ««ραχβλïικ £id ri wjlt t Ç τï ώ», ιέ τί tfyî* τ>4μ<7®* , τï Ù9J

----- ‘μό™ ·λ»θ« e««m« >f», TW^«, >«*«, apV>Ttf » pap/tne-wt , ««/«nrf * <}, fiaptnet τκη β>λΜ·μ»γκαίΛί , μ μιύ $ TO **o«’πi» «•Arw, M»μβ» . tra w Tf»<rvr/xJ{ μi *ηλΣr*μo**ι tif rlu. /Joiifae» 1« «y'«C yit, avmtrwm α>θμά» τoλτμώτv’, μiτ ύξ&H fkjitrwâ»a)*aiw Mm* ni; tit«s Xv«eZ«$ tit iφή» βμ·ρτη* ii-Φ, ««θ«« i» tw« γpïμμβνη ικτι-»/κ·4M· « μπζπχ τii* «epatX·»» μαMop nanatpw hattt^htrat.

CHRISTI

Hrn·4 ἀφαντο; θiλ·μo Mat μτηi^κ « B ver·* tutrit r«r tie rir» nt iiiat raùt aapt· ξβ>τ«, «'A« 19 twins ns Stà rwn «f>·» tout aiwiiaamt aviaat. w7i aiSquM , · ;fvf ti^âptrtt wptu Ofjs rivor , t< re aatthni μ»μü vp·μ«φτopvvη, hat ytâatr tauris haut τ»'τβ r>Fr ὀ τ< i^alp TÜs üζηύτM ϊμipï tprpfÜQ* rS «t ï npni thfteyfrfiÿitit· vp»nf*r twî a«m-mrne , t/m rvr«4>irf<, il tîm flffiattian ιμ-φβ><ζ(Z>« · ni τv μ·»v^M|τï * vuuA. tr bn y* iari» P »im ·$·^* . ««TV ** rit yùpatt iàr wirù nJ htp ffi «/MrpwXvr c^uvrip fTwr tyarik«c»C e;' mdm rf apa^^artia tlIat àvri iSia . S TO0* rji kifv Çâant I rn<* rii <^λ·^»« àunpximt, a rttft ηi tJfUtJt ŀAvfw^n-car.

• UtfkM, mreombu». • Λ*/ P»· fnl/t rr4»t- • Lftit.te.

Ir« Si μιι hi WΓ ΰμ·κ ?ÇS «tv^pthw 0tpria &&ph Ç «φ«ρ«ηι ht$MCt ^avifjfy t · inut rj Aηπώφ ïμ&9 «nie» * θiλβ/4» * SfiMtft tKH w«, w7« Xtyacn tfgi i atiSrtf · tli h r»rvf attp htp ns arayaaiat I$ μ»· ὀ^oiτκ Sutàytàa vapa»fhârrM , ^/χ<β»ΓΒ χiλ/«Ι«; Ar^ùr tit lin I» Silica9 γvpΐi τ· atpàfjutnt i-^bra τιp ιoι ttufpfm^utintK w vfa·* ‹5 ^fina-t μipηι SàrtfjS^· hfSthwnt βχ tit ter» 'ζΰ j(t\iaSas ^üfàpyufitt, «? rap AμΓ» t\tttfHcvni9 rnh vrrer, ·viμ«M» . ($r · «Mori tit rit àfâyaat iÇ rit ιpopμ&iiπκ γη Sià^pàf rôt μβκβpiβ μημη ri * /rprfaw/i/w ‹£ ηὒ μvτόp» ri ημιλ» $ hamkh ti-rât Siajtptàimif.

; "**■ • Zu/4-r

Eνιθι^ηκ N, «Asc φ ι«χλv«»E vperrwntç £ iront lis «λχρoώί, iÇ ώ*β τ. ·μoΛp xj Cr , · · · ‘Z** purtfpc η · «« wmit cvtiS» ntàtràfty , im fa·* *«πκ w·' »^>i-pnti , swim ·*·» * merlü! ffS fatAerrarnw* βiM<o·p·» /ujçpt fit Satphr * Stintrn fis tfî àytat >âc , Sut 1JS Jfttfâr «·*Φ rfrms Λ J.* Ί· eversA/njT aptfi\i\Ltt IfOfu rrraj/4··'. w* rwv «exwrowr «»· rüt τ«βώΙ« ·«Λ·** iΛΛóipα * Sauutu· (Wno π qa** *

• Tjgfbn ttnûmtm, MH trM» 31401 ■

æternum Deum, reges, duces, principes, marchiones, comites, & barones, aliosque magnates, necnon communiones civitatum, villarum, oppidorum, ut qui perfonaliter non accefferint in fubfidium terræ fanctæ, competentem conferant numerum bellatorum, cum expenfis ad triennium neceffariis, fecundum proprias facultates, in remiffionem peccatorum fuorum, prout in generalibus litteris eft expreffum, & ad majorem cautelam etiam inferius exprimetur. cHRisrr ··<<

Hujus remiffionis volumus effe participes, non folum eos qui naves proprias exhibebunt, fed etiam illos qui propter hoc opus naves ftuduerint fabricare. Renuentibus autem, fi qui forte tam ingrati fuerint Domino Deo noftro, ex parte apoftolica firmiter proteftentur, ut fciant fe fuper hoc nobis in noviffimo diftricti examinis die coram tremendo judice refponfuros: prius tamen confiderantes, qua confcientia, quave fecuritate comparere poterunt coram unigenito Dei Filio Jefu Chrifto, cui omnia Pater dedit in manus, fi ei pro peccatoribus crucifixo fervire renuerint in hoc negotio quafi proprie fibi proprio, ejus munere vivant, cujus beneficio fuftentantur, quinetiam cujus fanguine funt redempti. d/. C0tf. “·*

Ne vero in humeros hominum onera gravia & importabilia imponere videamur, quæ digito noftro movere nolimus, fimiles illis qui dicunt utique, fed non faciunt: ecce nos de his, quæ ultra neceffaria, & moderatas expenfas, ituimus refervare, triginta millia librarum in hoc opus concedimus & donamus, præter navigium, quod crucefignatis de Urbe, atque vicinis partibus conferemus: affignaturi nihilo minus ad hoc ipfum tria millia marcarum argenti, quæ apud nos de quorumdam fidelium eleemofynis remanferunt, aliis in neceffitates & utilitates prædictæ terræ, per manus felicis memoriæ Alberici Hierofolymitani patriarchæ, ac magiftrorum templi & hofpitalis fideliter diftributis. ‹Vm. n«*™. I>r *. afan· ** abi*ri'

Cupientes autem alios ecclefiarum prælatos, nec non clericos univerfos, & in merito & in præmio habere participes & confortes: ex communi concilii approbatione ftatuimus, ut omnes omnino clerici, tam fubditi, quam prælati, vigefimam partem ecclefiafticorum proventuum ufque ad triennium conferant in fubfidium terræ fanctæ, per manus eorum qui ad hoc apoftolica fuerint providentia ordinati: quibufdam dumtaxat religiofis exceptis, ab hac prætaxatione

ANNO Christi

' ro«r't0 eximendis, iliis fimilil/r qui fumpto vei aflumcndo crucis fignaculo funt perfonaliter profeâuri.

Nos autem, &. fratres noftri fioél* Romane tcclefix cardinales, plenarie decimam perfolvemus fciantque fe omnes ad hoc fideliter obfervandum per excommunicationis fententiam obligatos. ita quod illi, qui fuper hoc fraudem fcienter commifcrinc, fententiam excommunicationis incurrant.

Sane quia juflo judicio, ccelcftis imperatoris obfcquiis inhaerentes fpcciali decet przrogativa gaudere, cum tempus proficifccndi annum excedat in modico, crucefignati, a colleélis, vei a talliis, aliifquegravaminibus fint immunes, quorum pertonas & bona poft crucem aftumptam, fub beati Petri & noftra proteélione fuiccpimus; ftatuentes, rt fub archiepifcoporum, epifeoporum, ac omnium prxlatorum ecclefi* defenfione confiftanc: propriis nihilo minus proteéloribus ad hoc fpecialiter deputandis, ita ut, donec dc ipforum obitu vel reditu certiflimecognofcatur, integra maneant & quieta: & fi quiiiquam contra przfumpfcrit, per cenfuram ecclcfiafticam compefcatur.

Si qui vero proficifcentium illuc ad praftandas ufuras juramento tenentur adftiiéli: creditores eorum, ut remittant cis prxftitum juramentum y & ab ufurarum exaélione defiftant, eadem prxeipimus diftriélionc compelli. Quod ii quiiiquam creditorum eos ad folurionem coegerit ufurarum; eum ad reihtutionem carum fimili cogi animadverfione mandamus.

Judxcs vero ad remittendas ufuras per (xeularcm compelli pr*cipimu< poteftatcm: & donec illas remiferint, ab univerfis Chrifti fidelibus per excommunicationis fententiam eis omnino communio denegetur. His autem, qui Judaeis debita folvere nequeunt in p^xienti, fic principes fxculares utili dilatione provideant: quod poft iter arreptum, ufquequo de ipforum obitu vel reditu ccrtiftime ccgnofcatur, ufurarum incommoda non incurrant: compulfis Judæis proventus pignorum, quos interim ipfi perceperint, in fortem, expenfis dedudis neceihr'is, computare. cum hujufmodi beneficium non multum videatur habere difpcndii, qued folutionem fic proregat, quod debitum non abforbet. Porro ecclciiarum prarhtl, qui in exhibund.i jufticia cruccfignatis & corüm f.'.miiis négligentes extiterint, fciant fe graviter puniendos.

Ccururn quia curfarii £c pirars ni-

»Γ-ΛβΙΓιχ ταιφὶ SeStyftyt, A ῖιξβμ^ύ», ημα'Ιηϋ; «xiXlrornu.

HjU«7c Si ·$ αιιλφβι ήμίπροι «* rÜS à-yteç Pwusfxrt imAbt/oç xufSwaXsw nXùcy îuarku ιχβφλΓτβαϊΜ. fnuraf'rwravn aw-TK, t«unit «k Ttr» x«\Î< iatlnfuno» £/' ava-δΐμκτφ* «xsoarittf UrtStSip^/ltS * *rv! trt iKtlvM eSrmr ict τίτμ yKitÀÜt yvwfvs πο<η· rwiv, αχοφα<τΛ ἀνβ^ιματ^ ctiSpapivnu·

Ort Sntuf κύμΛΠ, τι i/>awv βασιλιά τκ"ί ùeopyitus iγη*>ïMμ$M, »v4μαrζχη tltull> fpeciili ·iw <®ρ·τ/μητΗ χα^ηιατ ί««Ιη τ« deeSysM · wpif vttpCeu'vtl A · tt teap* atpHtiljSfat IX rWua'ÇIWÇ À ιομα»» * βΐ/Ο · Forti. ? μ«ηι» - κ χβΗ» αθΰοι, ω» » <a*eew»« iÇ ey»9«t μ^ ri a'vaAa/Jm w Γ«φβ\ <à*' τια ..< H. τι futuw** Πι^χ < ύμvv ffxixaw vχiiiξχ-μι$α* xa^rrûmi όα ύο· ηii α'ρχιιχταχοοω', twxitt*, xJ »α»τυ» «potrun.» ris.Εκκλησία τι Oϊι cfsswav · tu» t'Siuv iχ nmv tirtp-amtrùr <9fis rïw «viiμβηαi · λο^ικ>*Λο- 'pir ^^-μ^iv», 7»a μιχèΛ à» vtfl τη» αιτυ» τιλΛιι ler,HάΛij»-i ι-'τοΓροφηί fitCtiorvTtt fw«5Mn,rcJa paveto tM*"e' · x|- αvivαφα* xJ iα» η Ctavrivs ηλμήσ», Cl'xxXiwMnxr xeje-ss ntwyyid^·

Ear rts Si Opôf ή * axtSnpiffat Λh τι •k n Soum'cu nix* XMfarrnr ifttyfl'ti. TW S&msài duty, « a? αφι&π as>r>iS w nafn<^f9trm βρχο»,ιζαχο m ΐβ nw ü"x<-rr.çtvi «wo.wsr», τι αυτι) ('π<τυπττμξυ ir»t>r-φ/^χΟητvvα». Svtp tl τ.i χριω^^λιιϋ» τιτv αμό α'χσρλχσιρ ■nttwçlfyt » Tb'rni tigfôs arexa»r«« àurÜv όμοιχ vttwiy-yiàeu TtMwgja c*n>Ad^aO«·

Tds itiaiti St « ivβριώβι τι»· η- · XKC ify' Xββ-μ/xif άΐβγκάζιδαι , x| μίχu rirtt αντικ'μ^σι, «λ«» τί *ejri «rrw» St exoxeiv*>i»ie-H»S ««οφαηv TW i xsmwiet rarnÂMC iJîftpm-f&v. vwî Si μi Stua^ltii &pii rt tapit -- voφλκ» τι όφλημαtυ vw« ifipattts srus tt κovμιkM ipyttm Λχρήτρ cyeiiAruvev v«·. ρλχi. iπ μι» 'Iiiύ ttptlar * μιχί^ί Srt ris αι/τΰ» πΛΛτί» till i ώτ·τρ> φί Cffiautnptv yvvttûtl*, nir '·«*>» » ìό-μ») uoi'rweetr· àtetyxaÇt[jfy>9tt wFf ι· fipaitts τv ?Ju Cieyùpav wôifa, à rivet ·· eut·»' TMK ti((tytfilw ftnXaCo», xeniew-/jfyuv àtxyxxiuv éfy'Swv, vuxwxHxdcwi * €λ rd μη φ<;»ι^«/ τι tv.'ir* Ç'on τια χά-^v χολχί χ«ραv. — — — — — itfl t(u α'«v«φληvρ Crus t ort ή ypivi » ««· itSisi. vôppu /f «l nJ» ΐιχλvατών «μβΐί«-ifS, ο*τηκ eis nt ιμφχόρχ Sixlw ni< ni rtutpv ηημμΜμί^'βΚ x, ruti φαμιλ<βΐί «univ άμιλΐΐ φ»»vη, yt.vrxtrurar ituttis βαρύη· pot χ(Λα*5vτ·μί(ιι» .

Eirpvr iχι4i t; Mρτβ&M» «> mpxfti.

«-Anium impediunt fubfidium terrae fan-

Λχ, capiendo & expoliando tranleun- ouu$n
tes ad illam, & redeuntes ab ipfa: nov
fpeciales · adjutores & fautores eorum · w
excommunicationis vinculo innodamus,
fub interminatione anathematis inhiben- ψ ηικ««
tes, ne quis cum eis feienter commu-
nicet aliquo venditionis vel emptionis
concraiftu, & injungentes reiftoribus ci-
vitatum & locorum fuorum, ut eos ab
hac iniquitate revocent & compefeant:
alioquin, quia nolle perturbare perver-
fos, nihil aliud eft quam fovere, nec
caret fcrupulo focictatis occultae, qui
manifefto facinori definit obviare in
perfona & terras eorum per ecdefiarum
praelatos feveritatem ecclefiafticam volu-
mus & praecipimus exerceri

Excommunicamus przterva & anathe- Durcial-
matizamus illos falfos & impios Chri- Grcgorii IX.
ftianos, qui contra ;pfum Chriftum λ J.j.m.r.de
populum Chriftianum Saracenis arma, Judsuc.
ferrum, dclignamina deferunt galearum
eos etiam qui galeas eis vendunt, vel
naves, quique in piraticis Saracenorum
navibus curam gubernationis exercent,
vel in machinis aut quibuslibet aliis all-
quod eis impendunt confilium vel auxi*
bum, indifpendium terrz faniftz, ipfa.
rum rerum fuarum privatione mulébri,
& capientium fervos fore cenlemus.
Przcipientes ut per omnes urbes mariti-
mas, diebus Dominicis & feftivis hujuf-
modi fententia innovetur, & talibus gre-
mium non aperiatur ecclefiz, nifi totum,
quod ex fubftantia tam damnata perce-
perint, & tantumdem de fua, in fub-
fidium przdiftz terrz tranfmiferunt: ut
equo judicio, in quo deliquerint, pu-
niantur. Quod fi forte folvendo non fue-
rint, alias fic reatus talium caftigctur,
quod in pœna ipforum aliis interdicatur
audacia fimilia przfumendi.

Prohibemus infuper omnibus Chriftia-
nis, & fub anathemate interdicimus,
ne iu terras Saracenorum, qui partes
orientales inhabitant, u<que ad quadrien-
nium tranfmitrant aut tranfeant naves
fuas: ut per hoc volentibus transfretare
in fubfidium terrz faniftz major navi-
gii copia przparctur, & Saracenis prz-
di&is fubtrahatur auxilium, quod cis
Econfucvit cx hoc non modicum prove-
nire.

Licet autem torneamenta fint in di-
verfis conciliis fub certa poena generali-
ter interdi&a: quia tamen hoc tempore,
crucis negotium per ea plurimum im-
peditur, nos illa fub pena excommu-
nicationis firmiter prohibemus ufque ad
triennium exerceri.

Quia vero ad hoc negotium exequen-
dum eft permaxime ncceffariutn utprin-
ci-

———'cipcs * populi Chriftiani adinvirem pa-. α«υ$ΠΛιη obfervcot : Canda univcHali (yno- 'jws'âL d° iuadcnce fiatuimus, ut faltem per trD^c^r, quadriennium in coco orbe Chriftiand j)rtnc. « ' fervetur pax generaliter, ita quod per ***" eccleûarnm prxlatos, discordantes reducantur ad plenam pacem aut firmam treugarn inviolabiliter oblervandam .' & qui acqunfcere forte contetnpfcrinr, per excommunicationem in perfonas, & interdum in terras ardiflime compellantur : nifi tanta fuerit injuriarum mali Brwuirii tia , quod ipfi tali non debeant pace gaudere. Quod fi forte cenfuram cccleflafticam vilipenderint . poterunt non immerito formidare 4 ne per authorita* tem ecclefie, circa eos, canquam perturbatores negotii crucifixi , fxcularis potentia inducatur.

Nos igitur omnipotentis Dei mifericordia, & beatorum apoftolorum Petri & Pauli authoritate confifi t ex iila , quam nobis, licet indignis, Deus ligan-^e di atque folvendi contulit, pbteftate, omnibus qui laborem propriis perfonis ** fubierint & expenfis , plenam fuorutn peccaminum , de quibus veraciter fue- .«η- rjnt corde contriti & ore con&fli, veniam indulgemus , & in retributione juftorum falutis acternz pollicemur aug« mentum. Eis autem qui non in perionis propriis illuc accefterint, fed in fuis dumtaxat expenfis juxta facultatem & qualitatem fuam viros idoneos deftinarint; & illis fimiliter , qui licet in alieni» expenfis, in propriis tamen perfonis accefterint, plenam fuorum concedimus veniam peccatorum. Hujus quoque remiflionis volumus & concedimus efte participes, juxta qualitatem fubfidii, & devotionis afie&um, omnes qui ad fubventionem ipfius terrz de bonis fuis congrue ministrabunt, aut .

Λ. auxilium impenderint opportunum. • ms. Omnibus etiam pie proficifcentibus * in h°c opere in communi univerfalis Sy- &s· nodus omnium beneficiorum fuorum fuffragium impartitur, ut cis digne profi. ciat ad falutem. Arnen.

Α'·β ®/ αρχηικ ιζ «* xtpsiauwt λ«οι , 4*-"<<------ fluUvjîs «Mxto φϋλχζNTi, η άγια χχ» chr istî O«λιχχ« rvwtiwBTK συιοι» ·£^·μ^M » *** *?* <<*>. Sut n^antias c* ·λμ ιjJ χ^τιχνιτμΐ tiplufa ·ftuxàs ifyiuKajftrtnti , Site. Sit Sat ή3 <w«r·» φ ixxAxTrtJjf μπταγϊι9ααχ» t*St- ^·ι·£νπ«· «fc x*nptreirlu> άγχη* , >! fci Γ»· p<4» wm α»£»ι«κ φυλαχ&ιηφ/» · £ m tfaitti »p>w xxraopMnkeiTK, Si drsxem»* »η«ΉΚ ὁ tJ τνίματι, « Siar^St & nts γμρακ «nxnn^w · ·ν«>χ«ι9>)τντβν · « μη 'ms.au^ %S iC^sJ/f ί; xnta, art aunt αχ Z.t tttef iftihwn tiplwp ntaùrp /ιφραιηύαι. Sxtp st M*niffiiae: τνχβι rhb txxÂxrtartnr SL'n^tinrt xptatr, i f*aje μηψύν Suvinvm xn^diat μ4 Sid τ»ι ix- xXfxrMTtxnc αυθθτ/« xrr' àunSi ὐ ηρα-,,/'μi" %uSthr m rj ιταυραμίνα ^αγμαηΐαι i μιχχ |««ΓΗα cîràfynu» 9ΠΛ Ι ΜιΛ·

H/4MC w/«u» r«S τϊ xwnSu^v 9η AZ« <c^ φ μαχα&α Π*^» μμ Παύλχ exoreXwy ,z àu9ejtrlai 9ap{ivns9 „s m SiSuxca νψϊν «ftiffim·.' 9η x£y abafytts Stapw ίζ λι*ο ifyrtas χάπι ûrtvft-K»It !Sluç ύοκϋη-αύματτ Xa· »0» >£ iJtySts, χιχλ/φ^ρ^ΐι» i$S άυη» αμαρπών, uv & αλι&ύ? x&i rwnrt/pftyn xap- Six Γβματ, ύζομβλ·>>. .... à^ftm χρπrdteptôx * hs4 C* τι àvmnSâatirÙr Si^un, ri; ait&i» crwTUftieti βνξχΛ» ύχηρύμιδα · txtirsts Si tûnvK ix CJt nts tSitts σύμαβΐΐ tnttat αροσίλ^νυrvt αλλ' ce n<~ç api$ ar«· λύματι χ, χαπί τὺa àutfS dixoéav >ζ ®«ô- τχ»Γα, «νίρβκ .όμοια* ·, xàv ce xfXoTfixtç Μζοίοι , cixMts · Dt(f Si αύμοαι «fovtXdwt , <9ιτλνφαμ^Λία tiw "T"" αυτών άφΜτν άμαριιών rtpytptyj. num Si ns άφια-tvt θιλορ^» >$ rip^/^u μιήîns xan τία χοσίτητο ns, ύχχργία π xî 'ιοιβ Std9trn , otrtvtt tit ir<x«'a? n<> duns γκ ά«ο nSv βυηiv β^αθω» Zc>rtrrX«ç χννβ-σ, f <wgj τ» αφκιρνψβμα 0«λiii i£ Conter xapi^xri Stwav .jtàrt Si ntt ιοιTjj if ... ί άγία ΰ χχθολιχη «umlx, nfr xerdiw, ν τών «opre*- Cstiv àuns ^dLWrwr xarAnSuaiv $ ^a^jisw ιχιμύζη. tva nnts αξια/ &8v9» λ> ηρίχν, Αμiu^,

ADDI-

ADDITIO G. C. AD CONCILIUM LATEΛANENSE IV.

I. *Decret*"· in bac* ÿaadv *fait, at ditio ennitii Telojnni ,* p*· *bmncentint ctfadindni cemnecndavcrnt Sintexi* CMuri *Mnlujtrlii* , i *pnaie nate dt&nm m concilie Meeifpebeifi; inpitm Sineeait ejxfunt petefale ne peffefaiae in paflerant effet. D· q*e fie Petra/ Paiiii-faneefii , bifler. -Albig. cnp.* 83. Anno Verbi incarnati MCCXV. menfe Novembri, dominus papa Innocentius III. convocatis patriarchis, archiepifcopis, epifeopis, abbatibus, fic aliis ecclefiaium praelatu in Lateranenfi ecclefia, celebravit in urbe Roma generale concilium & tolemne. Inter alia qu* ordinata fuerunt in concilio di ftatuta, traâatum fuit de negotio fidei contra Albigenfcs . Venerat enim ad ooncilium Raimundus, quondam comes Toletanus , dc filius ejus: comes etiam Feuxi, pacis & fidei manifeftiflimi turbatores, fupplicaturi concilio, pro recuperatione term tua», quam perdiderant, Divina difponente cenfura , iuflragante auxilio Cenatorum . Comes vero nobilis Montifortis mint illue fratrem fuum germanum Guidonem de Monteforti, aliofque Meles nuncios & diferetos . Verum quidem eft, quod fuerunt ibi aliqui , etiam quod eft gravius, de pmlatis, qui negotio fidei adverfi, pro reftitutione diftoram comitum laborabant : fed non praevaluit confilium Achitophei, fruftratum eft defiderium malignorum . Dominus etenim papa, approbante pro majori parte & faniori facrofim&o concilio, in hunc modym ordinavit de negotio morato . Statuit fiquidem & providit, quod Tolofa civitas & ali* terr* a Crucefignatis obtente , concederentur comiti Montisfortis , qui in praédiâo negotio viriliter & fideliter laboravit fupra omnes : terram vero quam comes Tolofanus habuerat in Provincia , cuftodiri voluit fummus pontifex, ut de illa fieret provifio in parte vel in toto, filio di&i comitis Tobfani : it t«men per certa fidelitatis & bon* converfâtionis indicia oftenderet fe mifericordia dignum efle.

Prjint natent décrétant ipfaxt edere ex Dneberinai Spicilegii Tome b'II.

SINTINTIA DITIRKA ALB1GINS1.

Quantum ecclefia laboravit per prcdicatores & crucefignatos ad exterminandum haereticos fic tuptarios de provincia Narbonenfi, dc partibus fibi vicinis, totus pene orbis agnofeit. Et quidem per Dei gratiam & folicitudinem noftram valde profecit, cum exterminatis utriique, terra ipfa in fide catholica dc pace fraterna nunc islubriter gubernetur. Quia vero novella plantatio adhuc indiget irrigari, facroconfultoconcilio ita duximus providendum: ut Raymundus Tolofanus comeS, qui culpabilis repertus eft in utroque , nec unquam fub ejus regimine terra poftit in fidei (latu feryari, ficut a longo tempore certis indiciis eft compertum, ab ejus dominio, quod utique grave geflit, perpetuo fic exdufus, extra terram in loco idoneo moratusus, ut dignam agat ρα-nitentiam de peccatis. Verumtamca de proventibus terrx pro fuftentatione fua quadringentas marcas percipiat annuatim, quandtu curaverit humiliter obedire .

A Uxor vero ipfius comitis , foror quondam regis Arragonum, eut ab omnibus laudabile te (limonium perhibetur, quod'fit mulier honefta dc catholica, terras ad fuum dotalitium pertinentes integre habeat dc quiete. Ita tamen ut eas fic ad mandatum ecclefi* faciat cuftodiri, quod per ipfas negotium pacis dc fidei non valeat perturbari ; vel pro illis fecundum apoftolics fedis arbitrium recompenfationem accipiat competentem. Tota vero terra quam obtinuerunt cnicefignati adverfus hcrctieos, credentes, dc fautores ac receptores eorum , cum Monte Albano,.atque Tolofa, qu* magis hxretica labe Corrupta , dimittatur dc concedatur (falvo per omnia Catholicorum jure virorum , mulieBrum, dt ecclefiarum) comiti Mbntis-fortis viro ftrenuo dc catholico, qui plus ceteris in hoc negotio laboravit , ut eam teneat ab ipfis'a quibus de jure tenenda eft. Refidua autem terta, qu* non fuit a crucefignatis obtenta, cuftodiatur ad mandatum ecclefi* per viros idoneos, qui negotium pacis dc fidei manuteneant, dc defendant: ut provideri-poftit unico adolefcenti filio prxfati comitis Tolofie , poftquam ad legitimam «tatem pervenerit, fi talem fe ftuduerit exhibere , quod in toto vel :n, parte ipfi merito debeat provideri , prout magis videbitur expedire.

II. *Stepbnni Cxntxarieifir cnafnae iiidem effi mc-Cdifceptatam decet Mnttb. Pnrif. ia hoc,* tarait, *CMH.tr.* t*

concilio, fteterunt contra Stephanum archiepifcopum Cantuariqpfem procuratores regis Angloriam, abbas videlicet de Bello loco, Thomas de Hundintona, dc Godefridus de Croucumbe, milites, contanter accufantes eum de conniventia baronum Angit*, quodque ipfius favore dc coofilio iidetn barones diâum regem • folio depellere molirentur. Et cum a Cede apoftolica litteras accepiflet, ut didos magnates per cenitaram ecclefiafticam a perfecutione regis refrrtjaret ipfe id facere diftunulans, ab epifeopo Wintonicnfi de fuis conjudicibus Divinorum celebratione de ingreflii ecclefi* fufcenfus, ficque ad concilium properans, manifeftis Djndiciis fe fe fiiiflê praeceptis apoftolicis rebellem oftendit. His dc aliis* multis in hunc modum allegatis, archiepifeopus quafi cooviâus , dc non mediocriter confiifus, nihil repfondit , nifi quod a fufpenfione petiit abfolvi. Cui papa cum indignatione tale fertur dediflê refponlutn: Frater per fandum Petrum non ita de facili beneficium abiolurionis impetrabis , qui non folum ipfi Anglorum regi, verum etiam Romane ecclefi* tot dc tales injurias irrogafti. Volumus quoque cum plena fratrum noftrorum deliberatione decernere , qualiter tam temerarium puniamus exceffum. Tandem habito fuper hoc cum cardinalibus tradatu , fufpenfionis fententiam in ipfum archiepifcopum fublcriptis litteris confirmavit,

hnocentia/ epifcopa/ aaiverfii Cnntanrierfis teclcfia fxffragaœu fnlatem.

AD communem volumus notitiam pervenire , quod fufpcufionis fententiam , quam

an'.o CHRISII

„ quam venerabibs frater nofter P. Wintonien> „ fis epifeopus , fle diledus filius P. fubdiaco- „ nus , fic familiaris nofter Norvicenfis cle- „ dus, in Stephanum Cantuarienfem archiepi- „ icoputn authoritate apoftolica protulerunt , „ ratam habemus, fle praecipimus inviolabiliter „ oWêrvari ; donec idem archiepifeopus , qui „ eam humiliter fervat, mereatur ab ipfa, jux- „ ta formam ecclefix canonice preftitam, re- „ laxari, uno vinculo m aliud commutato . „ Quocirca univerfitati veftr* per apoftolica „ vobis feripta praecipiendo mandamus, quate- „ nus & vos epifcopi preferiptam fententiam „ firmiter obfervetis , cum interim nullam ei- „ dem debeatis obedientiam exhibere.

Datum Laterani, pridie Nonas Novembris.

His ita geftis, canonici Eboracenfis ecdefi* prefentaverunt domino pap* magiftrum Simonem de Langctona, portulantes ut ejus eledionem confirmaret- Quibus papa: Noveritis quod ipfum non habemus pro eledo, quia illum ad tantam dignitatem promoveri certis de caufis non patiemur. Et cum praecipue contra prohibitionem noftram ifta fit eledto celebrata, noscam caflamus penitus, fit in perpetuum damnamus: decernentes utique ut ineligibilis fiat, ne abfque difpenfatiooe fedis apoftolicc contingat ?d pontificalem eligi dignitatem. Calfata igitur cledione praedida dominus papa canonicis praecepit , ut ftatim in eledionc procederent : fin minus , ipfe cis psftorcm provideret idon*um. Ti nccanonici, ficut prius provifum fuerat , poftulaverunt Walterum de Grai , epifeopum Wigornienfem, propter carnis munditiam , ut aflerebant , ut qui ab utero matris virgo permanferat ulqu. in prxfentem diem. Ad hoc dicitur papa tcfpondiflc: per fandum Petrum virginitas magna virtus eft , & nos eum damus vobis . Itaque accepto pallio, epifeopus memoratus redut in Angliam.

ПI. Patriarcha Maronitarum, qui, ut fupra in vita Lucii papat 111. authonta<c Tyrii affleruimus, tunc temporis, relidis Monothclit. t erroribus, ad fidem catholicam acccflcrunt, lub Innocentio Papa III ventt ad hoc concilium Lateranenie ubi plcniflime res ad fidem catholicam ritufque facros fpedantes edodus, fuos coldem lequi voluit : ficque femper in fide catholica immobiles , quantumvis infidelium preffuris agitarentur , perftiterunt , ut litters illorum ad Leonem X. reddit*, que, tefte Baronio anno]j 8s. numero 4. extant, aperte tcftantur.

IV. *De Toletano primatn hit quoqiu agitate controvvfio . calat difceptetlO ex Toittane title- βα codice AIS. reftrtxr a Garfia J.oaija in notie a$ decretam Gundimari.* In hoc generali fynodo , *ait AfS. codex* , Rodericus archiepifeopus Toletanus, & Hifpaniarum primas, de facultate Pontificis, latine contionatus eft. Sed quia cx diverfis mundi provinciis, tam clerici, quam laici convenerant, ut omnibus fatisfaccrct, rationes & teftimonia latino termone prdata , laicis & maternis linguis, fingulis exponebat , Romanis videlicet, Theutonicis , Francis , Anglis, Navsrris, & Hilpanis. Hujufmodi autem prsdicattonis expofitio'valdc placuit ; utpotequx admirationem omnibus,propter contionatoris acumen , & ingenii fubtilitatem, attulit _ cum ab Apoftolorum tempore auditum non fu , aut feri. ptum reperiatur, quemquam ad populum candem concionem habuifle, tott, ac tam diverfis linguis eunda exponendo. In eodem autem concilio-obtinuit, ut per decennium, legati munere in Hifpania fungeretur . Sed ultra pennif- fum eft illi, ut cum trecento illegitime natis difpcntare poflêt : ut ex his ad facros ordines quidam, alii vero ad beneficia etiam animarum curam habentia, reliqui ad dignitates, & bo* notes, ejus voluntate promoverentur, flout cum aliquibus excommunicatis, facrilegis, irregularibus , flt coucubinariis difpcniaret . Eft etiam confequutus, ut quamprimum civitas Hifpalenfis redderetur cultui Chriftiano, fine ftrepitu judicii, jure primatus ecclcfic Tuletan* fubeftct . Obtinuit etiam, ut omnes ecdefias tam cathedrales, quam alias, que in omnibus Hifpaniarura regnis ex Maurorum potcftate in Chriftianoram ditionem pervenirent, poftet pro fuo libito canonice ordinare, fic non folum clericos, fed canonicos fle prelates in eifilem recenter creare. Et quoniam velut umbra eunda preterrant, fit que gerantur ia tempore, cum tempore ditabuntur.' non abs re prifeis , noftrifquc temporibus ftatutum eft , qu* «terna digna funt propagatione, feriptis mandentur, flt monumentis «ternis, ut nulla poflint oblivione deleri . Ideoque dotum fit omnibus hominibus prefenter.. paginam infpefturis , quod in eodem concilio apud Lateranum prefatus dominus Rodericus Toletane fedis archicpilcoyus , Hifpaniarum primas, impetrata audientia ab eodem papa, propofuit in pleno conhfloriocoramipfo, flt cardu.alibus , flt pluribus archiepifcopis , fle epifeopis, fle abbatibus , flt canonicis, flt aliis clericis, querimoniam de Bracarenfi , fit Compoftellano, fle Tarraconenfi, flt Narbonenfi archiepifcopis : quod nollent ei, tanquam primati fuo, debitam obedientiam preftare. Et ut probaret illorum fe primatem elle, oftendit privilegia fle legit, Honorii , Getafii, Lucii, Hadriani , fle *ejutiem* Innocentii III. Romanorum Pontificum, quibus continebatur fle manifeftiffime probabatur , Toletanum archiepiicopum Hifpaniarum elfe primatem. Addidit etiam idem archiepifeopus Toletanus , habere fe ilia plura privilegia, flt monimenta, fle feripta, quibus oftendebatur effe fe Hifpaniarum primatem . Oftendit etiam eadem die, fle legit ibi fententiam Hyacinthi cardinalis apoftolicc fedis legati , tatam in archiepifcopum Bracareniem , qua jubebatur, ut Toletano archiepifcopo, tar.- quam primati fuo obediret . Legit etiam exequutionem Hyacinthi miifam fuftragaqeis ecclefic Bracarenfis, in qua eis precipiebat , ut Toletano archiepifcopo tanquam primati luo , debitam reverentiam dc obedientiam exhiberet , Unde obnixe petebat, ut jus fuum *fibi* redderetur.

Cui refpondit archiepifeopus Bracarenfis, qui fuerat ad hoc fpecialitcr citatus, ficut fuitpoftea per ipfum papam, & telles legitimos fufficienter probatum, conteftari fe litem in prefentia ejuldem pape, propterca quod non fuerat ad hoc citatus, flt ideo fc non debere refponfum dare ; fic fcntentiam predidi Hyacinthi penitus fe ignorare affirmavit. Dominusautem Toletanus, imparata a domino papa audientia, refpondit.

Pater lanfte , mirum non .eft , fi Bracarenfis, qui prelens eft, citationem apoftolicam , fic Toletane ecclefi* primatum, fit domni Hyacinthi fententiam, hac de re tatam deneget , feu non crubefeat iupptimerc: cum olim pre-

-de-

deceffbc fisus Burdinus archiepifcopus Bracarenfis totam contra Romanam ecclefiam, qua omnium ecclefiarum mater eft dc magiftra, non erubuit recalcitrare; fed tanquam alter Arius, vifus Gt inter catholicos fempiternam fchiGnatis difeordiam feminare. Cujus rei ta-Jeffi affero probationem. Cum dominus Bernardus quondam arctacpifcopus Toletanus Romanam curiam vifitaffct, dc ad propria rediens, per Lemovicenfem civitatem tranGflet, deddxit fecum inde clericos dc pueros in Toletana ecdcGa collocandos dc nutriendos: inter quos Burdinum, de quo fit fermo: quem non folum bonis ditavit, fed etiam litteris erudiendum curavit;'quem deinde creavit archidiaconum Toletanum. Hic vero cooptatus in Conimbricenfem epifeoparum, anriquum nomen mutavit, dc pro Burdioo, Mauricius appellari voluit. Progreffu temporis ad inftantiam domini Bernardi, cujus alumnus extiterat, in archiepifcopum Bracarenfem aflumprus eft. Cum autem videret dominum Bernardum fenio confedum › iauoctoor acceptorum beneficiorum, depoGtq ovina pelle, non erubuit lupinam induere. Acceflit itaque ad curiam, dc a domino Pafchali papa II. obnixe petiit, ut domino Bernardo fetie jam dt inutili amoto, in ejus locum fe fubftitueret io Toletana ecclefia. Cujus preces domnus papa, tanquam frivolas dc inanes nihili fecit. Interim orta eft difeordia *inter Pafchalem papam II. dc Othonem imperararem. Hic autem Mauricius, Gre Burdinus, exiftimans notam Gbi efle inuftam, quod in petitione ecclefix Toletane repulfam Gt paffus, acceflit ad Imperatorem, dc modis omnibus ad fummum pontificatum afeendere conatus eft: dc validiflimo Imperatoris inftrudus exercitu, urbem Romanam ingreflus, unquam facrilegus dc apoftata, noq erubuit Paichalis veri pontificis apoftolicam ufurpare fedem: dc fumpto Gregorii odavi nomine, commentitiis dc falfis bullis, per univerfum orbem apofloli-cai, immo apoftaticas litteras dirigebat. Interim vita fundus eft Pafchalis, in cujus locum fufiedus eft Geiafius fecundus: permanente adhuc difeordia mortuus XI. Huic fucceffit Alexander * III. qui cum Imperatore Othone * io F... rcdiit, dc pacem inter imperium dt ecclefiam Romanam conftituit. Deiude Burdinus, feu Mauricius, tanquam fecrilegus dc excommunicatur, inclufus eft in perpetuum in Calabria, in quandam caveam, in monafterio fin-ds Trinitatis Scapile. Hoc non folum authentica hiftoria teftatur, verum etiam laicorumpiftura hoc aflêrit dc proteflatur Si quis aftanlium hac de re dubipt, tollat oculos ad prsfentis hujus loci parietes, dc videbit hujufmodi hifloriaœ piâuratam. Erigentes autem oculos, omnia, ut dixerat, viderunt: dc domini Toletani fubtiiiiatem dc peritiam collaudantes, ceperunt tum admurmurare, tum etiam in domini Bracarenfis faciem intendere, qux magno jam erat rubore perfufa.

* Cerr. Hm-ucum.

* c»rr. C*l- .“J.. h»

Cocnpoftcllanus Gmiliter eadem die in pleno confiftorio rcfpoodit.* Pater fende, certe deriforia videtur oetitib domini Ruderici, quodcc-clefia Compoftellana tam antiqua dc nobilis, condita in honorem apoftoli Jacobi Domini con-(anguinei, qui primo in Hifpania verbum Domini fentinavit, dc infinitos ad fidem Chrifti convertit, cujus corpus in eadem ecclefia requiefeit, nunc (quod abGt) obedist ecclefix Toletana. Dominus autem Rudericus archiepifcopus Toletanus, petits dc obtenta a domino Papa facultate rcipondit: Pater lande, o utinan caufa ifta in rationibus reverendi arcbiepifcopi Compoftellani nunc propoGris remaneret, dc alis undique allegationes ceffanentmaxime ii per prxdtda credat fe potfe defendere, Toletane ecclefix fe nullam debere obedieotiam.· ad quod breviter refpondeo. Caufa mea derifioria furtaiTe videbitur, non tamen lapientibus, fed inftpientibus. Si antiquitatem Compoftellanx ecclefix pto te facere exiftimas, antiquitas ida centum dc novem ipatio annorum continetur: quod Gc perfuadeo. t>onainux Calliilus papa, ad inftautiatn principis, cleri, fic populorum HtPtanix, rnetropolicum jus antiquus fic celcbeirimx civitatis EmeritcnGs Compoflellam tranflul.t anno Domini MCXXIV. mm quia civitas EmeritcnGs erat fub dominio Saracenorum conftiiuia. tum quia peregrinantiutn devotio, qui ob reverentiam beati Jacobi, cujus coipus ibidem creditur ofle lepnltum, in melius femper crefeeret. Nam ufque adhsc tempora oratorium quoddam admodum parvum erat locus ille, in quo nunc Gta cll Compo-(lollana ecclefia. Antiquior eil ergo ecclefia Toletana, qux fundaja eft a tempore Eugenii, qui Pauli Apoftoh fuit dikipulus. Si nobilitate ecclefia iuam tueri caufam nitiiur, propter invocationem beati Jacobi: licet apo.lolutum appellatio nobilis Gt dc illuftris, nobilior tamen fie illullrior. beats Vnginis, cujus invocatione fic nomine ecclefia quaecumque. auguditfima fit celeberrima efficitur, fic potilTimuin Toletana, quam ipfa Virgo landiffima prxlentia fua invifere voluit, atque dignata eft, cum quondam beato Ildephonfo aichiepiropo Toletano facnficiutn Domino offerenti, fic omnibus prsfentibus qui Divinum audiebant officium, fe vilibilem prarbuir. St pisicrea in tus cauix confirmationem conlanguiniiatem Domini inducit: certo nemo fanx mentis ignorat, ardiori confanguimtatis vinculo B. V. Domino copulatam effe, quem concepit, peperit, nutrivit, fic u(-que ad crucis patibulum fic fepulchrum fequuta eft. Si/inducat etiam primam verbi promulgationem, fic plurimorum converfionem ad fidem Chrifti in Hifpania, jqui Divinam paginam noverunt, teflimonium perhibeant. Ego tantum legi datam et fuifle potedatem prcdicandi in Hifpania: fed interim cum perjudsam, dcSamariam Divinam legem feminarer, fub Herode Hicrofolymis truncato capite, exhalavit animam dc Domino reddidit. Quomodo ergo prasdicavit, quo nondum ingreflus cd? Aut fine prxdicatione, quos obfecro, convertit ad Dominum? Memini bene in primis me annis accepiflc a quibufdam fandis monialibus, dt religiofis viduis, paucos admodum ejus prxdicatione ai fidem convcrfos effe: in qua cum tam exiguos progreffus effici videret, in patriam reverius, isto fundus eft. Si nobilitatem etiam fepulturc inducant, quod ibi D. jaceat Jacobus, libenter affentior cum his, qui iflud afferunt: licet quidem affirment, corpus ejus HicrUolymia requieviffc; poftea raptum a diicipulis, delatum effe ii fepultum apud Compoftellam. AbGt autem ut propter gloriam hums primatus, afferam corpus beatx Virginis, quod firmiter credimus in cceleftibu» cum Filio ejus glorioſum effe, in ecclefia Toletana fuifle eliquando fepultum, pedibus humanis quotidie conculcandum. Menibratim enim me di miari potius paterer, qaam ad hoc affirmandum animum adji-

* CHR.îyn *n,.

ANNO CKK.ISTI

adjicere. Videat ergo dominus Compoftellanus, an debeat ecclefix Toletane falces iubmittere. Sed onufltt rationibus , fi placet, refpondeat peopofitx quxftioni. Dominus autem Coœpoftellanus refpondit, quod licet Toletanus effet Hifpaniarum primas, quod falfiflimum erat , Don tamen ejus fuffraganei deberent ;in aliqua r« obedire. Qpa refponfione multi crediderunt, Compoftellanutn conteftaium efle litem.

Pro Tarraconenfi aurem archiepifcopo , qui noe •‹*erat» refpondit epifeopus Vicenenfis *fuffraganeus ejus, pro fe & pro ahis fuftiraganeis ejus abfentibus: Toletanum archicpifcopum nec efle primatem, nec fe debere illi in aliquo obedientiam prxftare.

Narbonenfis qui tunc aberat, fequenti die in pleno confiftorio reipondit, fe ad hoc citatum non fuifle.

Afta funt hate apud Lateranum oftavo Idus Oftobris, anno Incarnationis Dominic* MCCXV. pontificatus domini Innocentii papr III. anno xvi 11. Hac ex libro MS. ecclefix Toletanx.

Qux omnia peregit publice Rudericus Ximenius Romx in tui primatus caufa , quam obtinuit . Nam fummus pontifex primatus honorem eidem coram omnibus detulit; ficut ante indiplomateconceflerat : idemque Honorius, & Gregorius ejus fucceflores probaverunt.

G. C. *Contrarium afferit Mariana Ub.* xtt. cap. iv. *nempe pontificem non pronunciaffe* : Roderici, *inquit,* orationem, cum Bracaicafis qui aderat , & Aufetanus epifeopus pro Tarraconenfi , refellere aggrefli eflent, abeflent alii quorum intererat : lite integra difceflum eft , neutro inclinatis fententiis. /dem *ait Sarita , Annal. lib.* 11. cap. LXvm. (W*hs fiuffragantur epiftola dxa Honorii Papa III. qui lnr.oceatio III. faceeffit, altera ad Roderteum Toletanum t altera ad bracarenfitm arcbitpificopum : quibus ex Ulterii confiât, caufam ab bmoccntio non fiuiffe judicatum*.

V. *Stero in chronico ad banc anuum.* In hac Synodo Kymenfis epifeopatus inftituitur : ad quam fedem Rugerus primum epifeopus ordinatur . *Jdtm narratur in chronico Salisburgenfi.*

VI. *Godefridu/ monachus in Annal, ad ana.* JHCCAK In hoc concilio Orientalis ecclefia , qued antea inauditum fuit, fe fubditam Romanae ecclefix exhibuit. Nam Conflantipohtani quo in patriarcham clefti Romam venerunt. Qui ambos confilio cardinalium depofuit , & teitium iubftituit & inveftivit, & ad fedem propriam retnifit I

VII. *AHum tfi ia eodem concilio de rebus imperii , qutsd Fridenco affer*tum eft*, repugnante ne-q.ticquam O:t?tit : ut ex Richards de S. Germano chronico MS. edifferit Oioricus Raynaldus hi> ver-bh:* Scribit Richardus , omnium principum inunctos ad concilium illud confluxifle, in quo non modo de apparanda cruccfignatorum expediti> ne ad impiam Saracenorum tyrannidem evertendam , verum de imperii rebus erat agitandum; miuffeque oratores fuos Othonem ac Fridericum ; alterum, ut obtenta venia imperium *recuperaret,* e quo dc/cftui fuerat ; alter im , ut fibi aflcrcret: atque etiam afperioribusutrinque certatum. Quippe cum Othonis orator , Mcdiclanentis genere , omnibus illum ecclefix imperiis demiflit pariturum proponeret, atque ut in gratiam cum ecclefia reftitueretur, urgeret: refluit marchio Montisferrati , atqr.c acriter

A Othonis preces fex de caufis noe admittendas contendit. Primum, quod datum Romane ecclefie facramentum infregiflet: fecundo, quod ea ob que occupata anathemate defixus effet , adhuc detineret, nec redderet, uti juratus fpoponderattertio, quod epifeopum ecclefia lejeftum foveret: quarto, quod legatumepifeopum fumma temeritate atque audacia in carcerem conjeciflet. quinto, quod per fummum Romanx ecclefixmajeflatiscontemptum, Regem Fridericum , regem presbyterorum appellaflet .. ferto, quod virginum Deo devotarum aides eventiflet, ut arcem excitaret.

antn o CH*1STi **'5'

Adjecit, Mediolanenfium pariter orationem refpuendam, tum quod anathematis vinculis ob B partes Othonianas amplexas irretiti ; tum quod eorum civitas Patarenos haereticos in gremio foveret. Objeft^dilucre ac retorquere aliis nitentibus , exoleeriti animi in alperiora verba prorupere. Quo vifo Innocentius , affingens e pontificio folio, manu filentio indifto facrum (enatum dimifit. Cumque a B. Martini , ad S. Andrcx feftum ter concilium coegiffet, elcftior.cm principum, qui Fridericum falutarant imperatorem , confirmavit.

VIII. *Hic quoque excommunicari An^licaniproceres, toramyu fautores,* fai *Joanntm Anglia regem regno privare moliebantur. Çua de re banc epiftolam confiequente* aaw, *ficripfit Innocentius a CjWattbao Parifio relatam .* Ad veftram volumus notitiam pervenire, quod nos nuper in generali concilio conftituti, excommunicavimus &anatematizavimus ex parte omnipotentis Dei, Patris, & Filii, & Spiritus fanâi, authoritare quoque beatorum Petri & Pauli apoftolorum ejus, ac noftra, barones Anglix cum adjutoribus dc fautoribus fuis, qui Joannem illuftrem regem Anglorum crucefignatum & vaflallum Romane ecclefix perfequuntur, molientes ei regnum auferre , quod ad Romanam ecclefiam nofeitur pertinere. Infuper excommunicavimus & anathematizavimus omnes illos, dui ad occupandum vel invadendum regnum] ipfum, aut impediendum euntes in ejufdemyregis fuccurfum, operam vel opem impenderat/, fic terras eorumdem baronum eccktiaflico fubjicimus interdifto, &c.

Datum Laterani xvii. Kal. Jan. Pontii, noftri anco 18.

IX. *Dc compenmdir Cypriis tecclefiis eadem in finodo altum eft : ut ex biftoria Cypria Calltct a Stephano Lnfiniano conjcripta iateUigimus.* Abfente, *inquit,* Hugcne Lufiniano rege, fit bellis adverfus Saracenos occupato , ejus conjux Aloifia regina nuncios ad Lateranenfe concilum cum mandatis mifit, qui peterent, ut quiesreftin^. retur ecclefix Cyprix, tum valde periufbatx , quod Grxcis epifcopis qui in infulam omnem uotertatem exercebant, parere Latini nollent '. E Item, ut Salaminius aicniepifcopus, qui everfa Salamina Famaguftam translatus fuerat, Nicofiam Famagufta transferretur, in qua nobilitas univerfa , regiufque comitatus , & Latini omnes sorfabantur. Annuit concilium Reginx poflulatis. Niccfiam translatus archiepifcopatus.creatusLatinus archiepifcopus, qyi Latinis tantum prxeflet, cui & Grxei ipfi paruerunt, fublato te vivisGrxcc archiepifcopo Simone. TresahiLatini epifeopi inftituti , Famaguftanus, Netuofienfis, Paphius Grxci epifeopi quatuordecirn ad Latinorum numerum redafti, iildemque in urbibus. Quibus defunftis,

eorum ecclefie ac decime Latinis attri-buunt: ccrto ftipendio Cnecis conceffô. *De iifdem Grmorxm tJ Lntinentm pecificendit & ordinendii ecclfiii, edite efi pofiee Cyprie cnfiitxtie AUxeedri jy. fuee iefcrixi exbibebixnt.*

X. *Cntcigererxm ordmeee bec concilio refittxtxm effe ec mfirmxtxm, refert Pbilippeu Bergemei fxpfdemexti cbroeticorxm Hi.* XU. *ed bxnc emucm.* Ordo crucigerorum, *mqmft* ea in fynodo, jamdiu inchoatus, fed aliquando inter*miflus, ab ipfo Innocentio pontifice reftituitur & confirmatur, ac multis favoribus roboratur. Id quam maxime faftum eft, quod qucdam Albanenfium peftifera hrrefis furrexerat, quc tantam in populo Romano cleroque feditionem excitaverat, quantam unquam antea. Quamob caufam pontifex ipfe multos crucefignatos impulit contra eos arma fufcjpere. Quibus here*ticis deviftis, Crucigerorum ordinem jamdiu fopitum & oblitteratum inflaurans, multis privilegiis dc gratiis mirabiliter auxit. Eidem autem ordini poftmodum Innocentius IV. devotione afleftus, apud Lugdunum cxiftens , regulam compofuit dc dedit, in oua inter cetera praecepit ipfis religiofis, femper crucem iu manibus deferre. Ipfius vero ordinis authorem deducem Quiriacum, Hierofolymitanum epifeopum dc martyrem, tempore Conflantini magni dc Helenae natum, primum fuifle tradunt. Qui cum a Juliano apoftata cum multis Chri(liants paflus fuiffet, idem ordo ad nihilum ferme ufque in pretests redaftus eft. Ipfe enim fanftus Quiriacus, ille Judas fuit, qui crucem Domini fanfte Helene oftendit: dc vifis miraculis crucis inventu, poftea devotioni crucis affeftus, faftus epifeopus, ordinem hunc excitavit. *Eodem refert Sebelliciu,* Enn. ix. *lib.* vi. *dX entiqxiorem mnlto bctjnc ordinic originem fecit. Silvefar Merulei i» bifarie fecre , ^ttic^nid ed ejxr ixitie, progref-fxm, detrimentum, refaxretioium etlinet t cx venii extberibeu ceUe&e reprefimtet.*

Apud în riumt.Aug. XI. *Interfuiffe boc concilie S. Dominicxm , & epprobefib hnecentio pontfici concilium infiitxendi^ Predicctontm* ardnus, *fic nerret Tbeodoncns i» ejnt vite, lib.* 1. c. *tdt.* Anno Chrifti MCCXV. cum ex omnibus orbis partibus ad concilium generate Romam proficifcercntur epifeopi dt pnelati, venerabili de faoâo viro Falconi Tolouno epifeopo eo contendenti piifltmus Chrifti minifter Dominicus adjunftus eft: quos ita caritas inter fe colligarat, & fpiritus Jefu moderabatur, at falutem animarum ardentiflimo te1o fitirent. Tempus igitur opportunum rati fe adeptos, quod jampridem conceptum dc deliberatum erat de inftituendo ordine Prtedicatorum, fummo pontifici explicare ftatuerunt. Cumque ea, qua par erat, humilitate & reverentia pontifici fua vota expofuiflent: vifus eft initio non-nihil fe opponere Domini difpenfator. Proxima nofte videt idem Chrifti vicarius in fomnis ecclcfiam Lateranentem gravem minitari ruinam. Tremefeftus igitur dc merens, videt e diverfo virum Dei Dominicum accurrentem, dc luis humeris totam illam ruinoGsm fabricam fuftentantem. Ejus vifionis novitatem admiratis faptens pontifex, dt quid ea f-bi vellet , fagaciter animadvertens, oblatas ipfi preces hilariter admifit, dc pium propofitum commendavit . Hortabatur vero beatum Dominicum , ut ad fiioa rediret fratres, communicatoque cum Aeis confilio, regulam quandam approbatam deligeret, quam ordo inchoandus ieftaretur, atque ita ad ipfum rediens confirmationem ordinis pro voto reportaret.

XII. *Jfppnbetim rfib eb eodem concilio Minorem ordinem refert I^eddingut , profrt mxltoi, UMOrxm eli^xot eondum typis editi.* Dum, *inanit,* Roma jam omnia erant in promptu , ut inciperetur frequentiflimum dc celeberrimum concilium univerfale Lateranen. mente Novembri, ut habet Matthxus Parif. dc Abbas Ufpetgenfis, dc xvii. ejufilem mentis die, ut peculiariter notat Marianus, venit in Urbem fanftus patriarcha, in difto concilio de rebus fui inftituti afturus, quod & fecit. Nam ad ejus: inflantiam, ut his verbis rem refert Marianus Dominus papa coram omnibus ordinem fuum efle approbatum pronunciare fecit, dc regulam per ipium prius une bulla approbatam manifeftare fecit. Idemnue exprefle allerunt B. Leo in legenda trium iodorum, dc B. Angelus Clarenus in procemio expofitionis in regulam Minorum apud me MS. dc in caput 1. ejufdem . *Et infre.* Idem confirmat ReverendifT. Dom. Gonzaga dicens: Sub Innocentio tertio celebratum fuit Rom* concilium generale, in quo ab ecclefia receptus, approbatus dc confirmatus eft ondoMinorum. Hoc idem velle judico chronicon magnum Belgicum, dum ait: In concilio Lateranenfi conflitutum fuifle ordinem Minorum. Inveodem hunc ordinem receptum fuifle feribunt Jordanus deSaxonia, dc S. Antoninus.

XIII. *Intereret bttic concilio Joncs Snrienorxm petrierche , dc fic mognxm cbronicon Belgicum ed* SW. *MCCII.* In partibus Afic majoris verius Mefopotamiam dc Armeniam , quidam Jonas vir venerabilis erat patriarcha in civitate Sufis; in cujus Jomc manibus , dum Miflam celebraret more fuc gentis, (hoc eft,. fecundum confuetudinem Surianorum) tale fertur accitjitfe miraculum , ut panis ille magnus fermentatus , unde fiebat tacrificium , in parvam & pulchram hoftiam, ad morem facrificii Latinorum, converteretur, dc calix ligneus deftrueretur cum cochlearibus, reperto vero fanguine in argenteo calice. Et hoc accidit infefto beati Joannis Baptiftc hujus anni . Unde pluses Surianorum ecclefic, Armenii, Georgiani, dc Jacobite, ad confuetudinem fanft* catholice dc Roman* ecclefi* , de die in diem per hoc miraculum cceperunt converti. Et ifte Jonas patriarcha magno concilio Romano interfuit, dc poftmodum in patriarcham Alexandrinum promotus eft.

XIV. *De Sixeeee de Abu Cifarcitefii erdieit leice, deqtce pnpbctice illiei fpirite edetirebilie fxxdexc eerret Cefcrixi l.* J. c. 3^. Unde faftum, ut dominus Innocentius papa ad conditum fuum generate illum vocaret, vocatumque de pluribus interrogaret: a quo tam ipfe , quam ceteri cardinales, didicerunt experimento, quod fpiritu polleret prophetico.

IN - CONCILIUM LATERANENSE * IV.

' œCUMINICUM SIVB OilVaXSALB XK. approbatum, 4quadringentorumepifeoporum, dc oftingentorum aliorum patrum, abbatum, decanorum, dc priorum conventualium, «contra Albigenfium dc * Almaricibcrefes dc sabbatis Joachim errores , pro ecclefia in fide

& moribus reformanda , fc presque terra fan-

CHKisn i,,,.

Λ 1 Tureis recuperandi celebratum 1 anno Domini MCCXV. temporeInnocentii pap*III. & Friderici imperatoria, vel potius adhuc regis Germani* II.

Notӕ Severini Binii

Hac fynodu» ab Innotern ю papa nMisia.

> *Cuocilium.)* Qpa authoritate, quo tempore, quaque de carni bec CtctoCiada fynodu* indida, qui» compare·» ft lneboandi conciliü termlm· prafixu» fuerlt, Mattbsu» Parif. hia verbi* fummatim racenfet *todem an.* l » t j. *vocatifunt a papa*

tti, priora. Temptari! , <F *Ho/pitalarii* , *ut comparèrent m prafrntia domum papa in urbe Roma, Kalmdn Novrmbtu, ficut canomcam vitare voluerunt ultionem.* Ad refor-

Ob quant exutam indr d* fuent.

mandam eccleflam in fide ft moribu*, aecaos pro terra fanâa a Turel» ft Saraceni* recuperanda, autboritate lanocentii pap« banc fynodum predioo tempore , loco ac termino indsdam effe, indicat apenilime encyclic* III* epifiol*, ab irmocemio papa ad omne* ecclefix ptadato* ft principe* traafmiffa . *Emat /upra initio nitorum .*

Locus concl.ii .

b *Laterane -/e .*) Sic diâum a Lateranenfi ecclefia Salvatori», que COiAaminiana voçarur- lu qua, Maahao Peril. & Vrlpergrnfe audorlbu* , habita fuit: uterque enim de loco concilii Ilf.lem prope verbo ita feribit : *Celebrata eft Rame /tn-lo V untoerfali! fgnodai in ecclefia /anili Salvatorn , gua Con 'ra.inniana appellatur* , ftc.

OFcumcnlcL.n f-lde piuhaiur-

r *Oe.umeni.um-*) Prater authore» fupra nominato* ld evident ratio convincit llla, quod omne* patriarch· per fe J*r fuo» legatu* eidem Interfuerint, eique pontifex R.oman.·* plxfedent. Unde frater Laurentlu* Surius In prafatiuncula, quam huic concilio prafixerat, redifiime & verlf-

fr.utiur hn.-Jum Letetenenfem cum primii in,lgnem ~ W' C *t> ce.un.tr.,.am fuite.* guippe in gua ale negotiL [redacted]*thgiomi* [redacted] */umma Latina If Grata ecclefia ccacordia traBatum eft* , *<·'!-< interfuere patriarcha Cmlani.pelitaaui* . (F *Hienfm-Jjmitanui* , *V a-.h;pt><.ept tum Latin tum Grati Jeptua-*

nei pralati l«l|. eo *platet . Net defuere legati Grati V Ramani imperatorii, regum Jerufaltm* , *Gallia, Htfpania, ^dngha, tf aliorum. gtrnd F tare ea caiguam prepterea*

V Spiritum

/anHum faum, Spiritai

Uuam gui//un coutemmre aujui et, non ille e/fint , *ut ea minor fit* , */ed /e dignum redan gui ejui pendere peanut fppriir.atur* . Hxc Surlut .

d *igu idrintentorum iu-decim epifeoporum.*) ItaManhcut Panf. i Albal Urf(>rtteniis bujo* temporia feripcores · quorum >IU fere utriuique Iunt vrrba quae feguuntur *Eadem*

>· Λ^'ιμ πμ ıı *mit.tHKo duantrUmo de-r,i Revu /antia tT univertahi hnj-Sa.vatcm, tua Coafiantimana appela-ihr, prendente papa domno Imtvcentio*

pontifical ... *drame* ...

ianum fuum -Aniididen-

Germanum diaco-

gut arcbicpi/toporum , *ıp,/cjporum, abbatum* , *pricrum, tF capituiorum ab'entium* , *tentui nen fuit numeral* I *Legato-*

Romanorum imperatorem eirdi, regu Francia , *gha* , *Hnrgaria* , *HierefoGmitani* , *Cyprr* , *strage* «t>n

Vnde evidenti retbmoiv.o patet, quod huit concilio Inter-ue.-inr, *neu* , ui quidam hujua rem|>oiia ıcriptorej ajunt , I u nulle ducenti ufIscin:* iret vel quinque patre* conjunctun computati , led tantum bis mill- ducenti duodecim . Nam feptuaginra illi & unus metropolitan!, duoque parriarerr upra receiifit* , fub quadiinrenti* duodecim epifeopi* contuimur & computantur , ut **pata ex verbi* fupr»** recitatis

telhicnal

e *Ctnira ^Lbigenfiam irroret .)* Ita featiendum exilimo, tum quo<t capitulo a. *6-* vigetimoprimo huru* concılii, illa doqmata Sdei de principio cieatioms , corporum refurteitio-ll- , baptiimo, euchariftia , pernitentia . inferno, matrimonio , alulque platibu* hdei at:.Culis, hic a patribu» concilii afleiantur & definiantur, qux Aibi$eofibut authoribu:, ut fu-.·.·» u> cjocilao Latcrauenii rertio nutavi , impuqn;ba.itur tum etiam quod decreto ejufdcni concilii, ut refert Matthnu* Parii, datu» ht comitatu* Tolofanu* Simoni Montiiortenfi **cuouu, qui «uidera Altugenicr Philippi** *iri»* **Francorum an-**

Quid contra detiunum

Atréritate, ft Cermamxwn principum fuhfidio **fim***, duode------ --- [redacted]

cimm fcee anno, podquam cmpenmt bello oppugnari, vel ad ^«[redacted]frm .«degit. vd cmnaw fugavu ft extirpavlr . Dv Albiganfium bereubu*, caramque rnademnatlonibu*, vlde fu-l»· U> Alexandro tenio concilia·» cehbmtum anno >»;<.

ANNO CHMSTf »*,,

f *-fimarict bartfei.*) Hereln* Almarld bac fynodo dam-Γ****.**» P«« eap- »· Qjd* autem Almaricu», quaque ema G*Sninu* llb-<- fub Philippo rege deferibu hi* verbl* : *.Almarictu Cemotenfii, litterit apprima*

Almi ritu» defctlbitut.

Fnrifiot non parvam doOrina opimonem obtineret , *palam docuit guofgue Cbrilhanoi membra Cbnfi* cwpw» *effe, gF, dumo fuduit Cbriftu, puteretur* , *«· cm* *tpf» doloeem atgue afRMonem fmffe revera per-Peffot. Sed errorem cum tueri* · [redacted] *poffit, damnatm eft re-fiptfcete,* <F *contrariam fententiam afftrere. Ob banc igno ^''-a» contraBa animi agrieudine, paulo pofi tempore m-,tr,,,-Jf»ere alit praterea litterae! bominei gui fingulii di-yn» Trinitatit perfomi fingula tempore per fiucefienem t, i-barrent, afferente! Patrii omnipotentiam Cbrifii adventu de-*

B *fimffe . Cbrifii raro doBrinam Spiritui /anili acceffu exoletam eft . Calui bare/eot autborei, peocurantibm Petro Fanfitnfi epifeopo atgue Garino confalari viro, depeetena, bcnoeibut <F digmtate privati funt. Laicot, ideft gui extra der· ordinem effent, ignit ab/umpfit : fuminii tero percitum eft. -dt -Almarid cadaver* , *guod pone divi Murtini Farifienfii ecclcfiam fepultma fuerat, exbumatam* CF *crematum eft.*

De eodem Ifl* Genebiardu* libro quarto chronologie : *u/-mariem* , *five -Ammricui* , *CamotenfU* , *vir eruditui* , *fed bnreticut, conviBat eft vigimt errorum, guorum anui erat* s *Cerpui Cbrifii non magu efe m factamento embariftia* , *guam in gualtbet alia re. Efm frguacei cum etufdcm ofbai refgft Lutetia poftea ufti funt.* Hac Geoebrardu». Sandene llb. *i.* de vifibili monarchia, de Almarico agent. *Negabat,* Inquit. *aat generationem filiorum* , *aut dtfiinBionem fexuum, in paradifb futuram* , *nifi JUam peccaffet. Non aliter* effe *cerpou Cbrifii in pane altarii, guam in alio pane* , *V in alia gualibet re* . *Tburificationem gua m eccle-/i''* · *idololatriam vocabat. Negabat refarreBitnem corporum, paradifum, infernam,* (F *idearum iu mente ditrina aternitatem* . *Dicebat guemlibet fdelem teneri* , *ut credat fe efe membrum CbriJH, V bec efi de articulit jl-dei.* David Dinantlu* difcipulu» Abaaricl, tefte eodem Sanderu, dicebat Deum e6t materiam primam . Quare fupra cap. ». concilii Lateranenfl* patre* concilii baud dubie conti* eundem Dinaaaium «fferuerunt : *Deae fimul ab initie temporii utramgue de nibtlo condidit creaturam* , *fpiritua-*

David Di-

De eodem Pnteolts illa: *Fuit -Almaneui natione Gal lut, patria Canwenfii* , *Lutetia Parifiorum impietatii doBm huer vefanot mentit ejui errant* , *reccn/cntur pracrput* qui *feguantur* .

Dicebat , *corptu Cbrifii no» aliter effe in pane altarii guam in ali» pane,* O' *in gualibrt alia re tran/ubftatuiationrm denegant.*

Deum !k locutum fuiffe in Obtdte fient I» -Augubinc.

Negabar pralerra re/urreftionem corporum, paradifum fimiliter tF infernum : */ed gui in fe Dei cognitionem Qret, illum babere* v»M«r *in fit paradifum* . <ar *centra peccatum menait Meret* , *eumdem infemam Mere* 1« *fe* mm* *aliter guam dentem putridum ia ere.*

-Altaria /audi» *ditata* , tF *imaginet tburificare* , *fianSotumgue invecatienet, idololatriam efi affirebat.*

Ncn folum cum -Armenii -4dam tf £vam nanguam carnali cepula fungendo! , *fi in fiatu illo* , *in guo Deui illoi condidit, permanpfint ! verum etiam fexuum difrreutijem nullam. fed bcminam multiplicationem ague argue angelor«w futuram affirmabat* ; *contra illud good in Genefi / cibetur*. Creavit Dominus botniaem ad imaginem Λ limiiltudiuem fuam ; ad imatiaem Dei creavit illum melculum ft famium creavit illo*.

Gett. *t.*

-Afirebat rurfm Deuoe aw videri in fit, fed in creaturtt, ficut lumen in aere.*

Item illud guod alia eft peccatam mortale , *falhtm in caritate* «m *efi peccatum, impunitatem peccatorum promittent* .

-dfirmabat denigue ideal, gun funt in mente Divina , — «F *creare* «F *creari pofi* ; *cm* contra* , *tefte divo -Augufti-£>»o* , *in mente Divina nil nifi attrnum tr incommutabile fit.*

Somniabat guogue mentem contemplativi vel beati perdere fuum efi in proprio genere , CF *redire in ihud effe ideal» god babuit in mente Divina.*

Docebat deinde, omnei creaturai in fine in Deum redire, tF in ipfum converti, ut fint anum individaum cum tpfo- Uadr per coarguentium in refurreitione duplicem fore ftxmm negabat.

Hec ft plura alia infana cum infaaliet, mulrofque fcquaclum e-.rcre fuo imbueret . ab epifeopomm ft rheoloecxun» Pauiietifium concilio cooviâu* , ex mœrort animi interiit . Multi complice» fcnatufconfulio damnati, ft coram univerfo populo exaurhorati deinde dammu exdW, eorvmque cinere» per (terquilinium difperli funt Tradunt aurel.. , quod cum UHad lupplicium ducerentur , tanta oborta H; aeri» lnclementia ft intemperie*, ut nemo dubitaret quin ab el* aer fuifct coDNtanv, * quibu* uan* uror mariaurbu* fuerat

1 ANNO CHK1STI »»■». . Nim dkunrur raac tam obftimti mcnrt fuidc, m nos fotum ad iiMtrrasata nulhim dirent refpunfum, fed nec in «u I« Ipfo morti* articulo ullum pccuremi* aut Ctnai ratalit & refipifctari* perpendi potuerit iadkium. Almaricue a generali Concilio Laterani, ea potiflimum de cauU celebrato, hnrefecn damaana A anachamati fubjedut, poftea Indu Philippi Gallorum regi* exhumatut exuftufque «A.

■" "tf^OOt- ,ul· *t oibbatu Jeacbiao trrorti·*) Qui» abba* Joachim, qui ejoc eriurer ah ecclcfia damnati fuerint, indicatur fupra capitulo fevundo huju» concilii Latmnenfi». Qpc tempore in hunc errorem ptmdiâu» abba· inciderit, indicat Mattheut Parif. la hiftoria Anglica/u anno <>71. hu vetbl· : *ScripCt tum efufino*. Alexandri pape. *Uirbiii contra rounjnu Pruuo Lanobardan abbat yeacbiao flortnfii «unabit libriluxo, netasu eum bertttzutu <" infanum, eo euod in hbr» fenteutiaroun, eueuo totupafuerat idem Petrui dt unitate fixr egentia TrinStatu, dixit*. 4*>miu* qaedam /«wea *rei eft Pater, tTFihui, V Spiritui fanrtut, fT illa non CE eenrrani, nrtar genita, nrtur prpzedeni I Ctntra banc agertioaem appo nit abbot prafatat, guad non taut Trinitatim aftruebot in Deo, inauo guatentitateno, trei videlicet personat, (P illatu cotnautueuo eCmtiam,* dec. prout habentur f-pra c. ». Er paulo infra lubjungen» alt; *Stetit au-*

«but inter tot tn catbedra koaoana Luzio Gregorio, Clemente, tr CnletUno pmtificibeu Hamann. J^tubui fuccedent Innazentiui tertiui, anne Damini t»·,. Rema generale tencihum celebrem, libellum abbatit Jaacbim, farm centra Patrimo V articulpem ediderat prudtSam, bit verbit dam·.navet : Nat facto, ftc. prout habetur fupra cap- ».

lair Joachim antia» rontm Petrum Lnm-bandumfai-pferit. Cauf»m icnbendi contra Pemun Lombardum ei dedifle eidetur Alexander papa, qui cum relatu aliorum accepifili, quod Macifter ftrrui Lombatdui la quibufdam frnpti· fui* ab articuli* fidei recederet, autbore Matthso Parif. prcdiflo io- c, ,3 Vilelmum Senuneafeni archiepifcopum fub hac *fosna* litwas direxifl» faltitur.

A LEXANDER EPISCOPUS CHRU'I
fervus f.-rw'itm Qci U tllr.mi Sen:nenfi .rlrcbitpifcopo faaiem.

CUm in nofirr oll n effe. prsfentia eonâltucus · CVc. £*·- *tat tome jupertsri in notii ad Cenn.ium Lateranent III tub papa 111.*

Joachuwn ahbatem emntem, nequiquam vero hareticum luiffe, indicat tpittcl* Honorii pajue III ad epifeopum Lucanis, advertas eoi qui de Joachinio atque e -> monaiteno aceibius obloquebantur, Krirxa que extai apud Matthsuni Pant, quaque ita incipit' and.ra/iani »Tηη, dec. An fu-rit h

Qyis < qoala fue.it Joachim, quo doaopraditus, qusque ejui ieripea excufa re(«iiantur. refert Pofleviau» in appua-3 tu lacro, verbo, *Joacbimn, abbat.*

h fresae *T«rru fanrta a Tur.,i recuperanda.* Hac dre in tunrilio aftum efle, adeoque nun fatis convenienter appendicem concilii nominari, q.e; de expeditione in terram fanftam accipienda hic habentur, przrc.- epiftolarn Jnnocentii papa ad omnes Chrifti fidele» fcripram initio ailoiumhujui fynodi, extantem apud abbatem Uripergenlcm, reflatur Marthrus Parif. prsdiAo Joco. ubi ait : *Iht ommbui <ugregatu in fuo loca profato, tf juxta* marrm rencui-rue» *generalium m fan erdinibui fingulie collo, atii, farto priai ab ipf. papa txboriattonu fermone, retirent lunt in plena cancuio capitula ftxagmta. glut a.i-t p.acabihc, ahii* vr- De expedilione in terram iinôi'n iuLipKO.U;

ditnt -Ad bu:, "t lutd in negotio ~Jtfu Cbrijh ét

f* 1 -4"'. *Domni,* Bcc.) Tempore notato hanc fynodumcelebraram efle, porter abbatem Urfpergenfem & Mitthsiun *Pvir* ■**' «»«««». epiilola pontifici» cncyclica de fynodo celebranda ad omne* epifeopo*. pmlaroi & principes eccleftc feripta qaam tx abbate Urfpcrçtnfi fupra recitaram inveni**.

G. C- Erant alia in notii Bitii de caufa Stephani Cantuinenfit archiepifcopi. & de patriarcha Maruutaruni, qus cum non tam ad notat pertuieient, quam ad afta concilii fupra defcripta funt.

» AD CONCILIUM LATERANENSE IV. OECUMEN1CUM

SUB INNOCBNTIO

Anno 12JJ. *babilum.*

DISCUSSIO CRITICA,

Aanale* Eod. Concilium Lateranenfc IV. œcumcnicum die D iefta & Martini XI. novembris cœpiiTc Richardus a S. Germano aflerit, cni veteres om-

Es Maafl &ippl.ToJL PH· nes adfentiuntur, nec diferepat Rainerus in chronico. Tribus feffionibus ablolutum fuifle idem Rainerus cum Richardo a S. Germano teftitur, ambo conveniunt dic fefla S. Andree ultimam feflionem habitam, at fecunda, qua die coiverit, filet Richardus, dc diligenter ad notat Rainerus his verbis : *Prima dits faodi fuit in felio S. Martini; fecunda XII. cal. Decembris; tertia, dic fe/b J. Andre* completa tfifenEla, tf miverfalis ffnodus.*

Hujus concilii canonesLXX- editi funt; nec fane plures memorat Albericus abbas in chron. qui ad hunc an. feribit : *Hec funt capitula hujus concilii numero feptuaginta,* eorumque plures recenfe;. Sed cum iUe excurfis his canonibus nonnullis, fubdat : *Sequmtur alia capitula ufyue ad duo, & quinquaginta,* & pro *quinquaginta*, ut mendofe legit textus, *feotuaginta* reponendum fit; hinc fufpicio non levis oriri poflet, canones in eo concilio digeftos, ad duos & fepiuagiaia aieendifle, quamquam iu gratiam numeri rotundi ad feptuaginta tantummodo Albericus in *exordio narrationis fux* definivit. Quidquid tamen de difpofitione fit; forte enim conftitutiones ille, que in numeros feptuaginta difpefcuntur in editis, aliter difpofitr ad 72. pertingebant; omnes tamen funt, nihilquc in editis dcefie colligimus ex fummaeorumdem canonum, quam corvi plures authores, ut Albericus, *tf* author Chronici Turonenfis exhibent.

Prrter canones, plura ibi a patribus difpofita funt, inter que non infimum locum tenent, que de Tololx principatu Monfortio *di^mifio & conceifo* (verba funt fcmcntic a patribus late) a Raynaldo in Annal, ecclef. narrantur. Qua in re pretereunda minime duco ea, que Albericus in chronico memorie prodidit : *h eodem concilio papu comitem fanUi *Ægidii, fai vocabatur Talofauts, & ejus filium videbatur velle refbitutre ed terret fas, quas ti catholici, uua cum nobili Simone Montisfortis nbfalerant, per Dei adjutorium, ac do mandato Roman* octisfia, (f dc ejus licentia pqfidebant ; quod m fieret, univerfttm fert concilium reclamabat.*

«8

bat. Mirifice his commendatur Innocentii cie- A mentis , qui tam multis injuriis a Tolofano af- ^u*> adhuc tamen animum in illum indinatum gerebat, nec induci poterat, ut principatu illum fuo exueret . Licet autem Tolofano focium io crimine fefe praebuit RaymundusRogerius Fuxenfis comes, mitius cum illo fefe patres geflerunt, five quod comes ille fponte fe legato apoftolico fubmiferit, ut ex Vallifarnenfi notat num. aj. Raynaldus, five quod defe&ionis non author prsqpuus, fed focius fuerit . Utcumque res habuerit fefe, conflat oppidum Fuxenfe io cuftodia apoflolici legati reli&um fuifle, idque demum anno fequeoti eidem Fuxenfi comiti, qui legati *difpqfitianiha/ , & *poftolici/ mandati/ humiliter parent,* reftitutum ab B Honorio III. expeditis ea de re litteris *Romae L*ter*num V1J1. idut oihhli/,* VI. *Jdtu Decembri/, pontificatu/ fici mmo* I. quas litteras vulgavit Baluzius Mifcellao. lib. ». pag. «1.

I I I' cs/iusti ,,fJ

pjoflartius in additionibus ad idem concilium e5t Parifio feribit, Stephanum archiepifcopum CatTtuarienfem , quod fuo favore & confilio Anglic principes ad perduellionem io regem tuum induxiffer, ejufque criminis caufa dudum ab epifeopo Wintonienfi a divinis fufpenfitm , iterum difcufla in concilio caufa a pontifice eadem cenfura revindum fuifle . Extant ibidem ex Parifio relate Innocentii litter*, quibus hanc Stcphani cenfuram fervandam , retinendamque pontifex edicit. Signantur ille *L*ter*ni pridtt^ non*i Navtmhrit* . Sed cx hac ipfa litterarum adfcriptiooe elicitftr, nihil ea de re in concilio difcuflum, cum enim concilii feffionem primam a&am conftet die undecima novembris , hinc plane difeimus confirmationem cenfur» in archiepifcopum Cautuarienfem, habitam die 4 novembris, in concilio ftatui non potuiflê. Quare Parifius, qui confirmationem illam a patribus faftam aflerit , impudenti(fime mentitur . Facile etiam litter* ills pontificis fuppofititic funt, cum nec in regiftro epiftolaruminnocentii extent, & Radulphus abbas de Coggeshale, Anglicus & cosvus *feriptor dc cenfura* illaSte^ phani agens , litterarum Innocentii veritatem lufpiciotam fibi efle prodit.- feribit enim in li-D bello de motibus Anglicanis . *Pintonirufi/ tpiftopMJ* , d* *P*ndnifiu Korvictrft tltUns j*no ptr litter*/ dommi p*p* , vtl ver*/ vel fifi*/ , vel per f*lfi fttgftfiione/ impetrate/ promeeniti , *d txcommnnicanditm ornnet reti/ infeftetore/ , ipfum *rchiepiftopetm *h efficio Jo/pendernnt , acclamante/ in mari jam vehjictnti* y *eo quod fententiam excommunicationi/ in fuofdam fihi nominate/ , qui regem infeflahant , denuntiare noluiffet, & φύα fic ad toncilium tranfiret ; quorum tamen fententiam, licet iniquam, oh reverentiam domini papa non contempfit, fed humiliter ac devote tenuit.* Ex his verbis cosvi & oculati feriptoris eruimus, litteras illas pontificis fufpicior fas efle ; infuper , qu* ex pontifice accept* , E feu ver* feu fift» litter* , ferebantur , longe prsceflêrunt diem quartam novembris, cumfufpenfio intimata fuiflet arcbiepifeopo, dum mari le committerpt , ut Romam ad concilium veniret. Nec aliam confirmationem hujus lententi* a pontifice datam Rodulphus memorat. Licet ergo fufpicari num pontifex re ipfa in Cantuarienfem epifeopum latam cenfuram confirmaverit-, id vèro in concilio prsftitum fuifû, (ft fort· id faftum admittamus) plane necari poteft . Anglis vero principes viros in conrftio Hrommuflicationc damnatos *mnltu* licet

contradicentibur , aflerit Albericus > & veteres omnes cum illo. awno

Hifpani feriptores quidam tradunt in hoc Lateran. concilio afferuifle Patres Toletano archiepifcopo primatum in univerfas Hifpanir provincias, qu* ex Maurorum poteflate ad chriftianos rediiffent. Id equidem eruitur cx veteri manuferipto codiceTolctsnst ecclefiz, quem Garzias Loaifa in notis ad decretum Gundimari vulgavit. In eo enim feribitur RodericusXimenius Toletanus archiepifcopi» ftrenue caufam fuam io pleno concilio defendilTc , fruftra in contrarium adnitentibus archiepifcopis Bracarenfi, Compoftcllano, Tarraconcofi, & Narboncnfi. Demum in eodem manuferipto codice tempus rei geft* ita defenditur : *Aii* funt h*c apud* 4>tne *incarnationi/ dominiae MCCXY. poutjficatu/ domini Innocentii pap* 111. anno XY111.* Hcc temporis adferiptio , fi admittatur , totum illud feriptum manifefte fuppofitionis arguit. Quomodo enim agitari hcc omnia potuerunt in concilio, ac dein definiri o&avo idus oâobris , cum prima concilii feflio nonnifi XI. novembris celebrata fuerit ? Infuper Mariana lib. 1 x. can. 4. aflêrit in eodem concilio caufam quidem illam difcuffam, fed, ait: *Lift integra difceflitm eft, neutro inclinati/ fententii/* . Suffragatur Surita Annalium lib. II. cap. 68. quin « ex duplici epiftola Honorii III. altera ad Rodcricum Toietanum, altera ad Bracarenfem archiepifcopum , intelligimus Innocentium rem integram rcliquifle.

<I>

Godefridus monachus cosvus *in* chronico ad hunc anuum litteris prodidit Conflantinopolitanos duos in patriarchas cleâos Romam venilTe, faex *amtor,* ait , *confilio cardinalium depofuit* , (Innocentius) *tJ tertium fuhftituit tfjnveftivit, IT «d fidem propriam remifit.* Cagius ex antiquis monumentis in Gallica , quam fcripfit , hiftoria imperii Confiantinopolitani tradit, prefulem Heraclccnlem Ar parochum 6. Pauli de patriarchatu Conflanttnopolirano litigaflc , caufamque fuam ad Lateranenfe concilium detulifle*; utroque vero in concilio depofito, tertium ahum aflumptum fuifle. Tertius ifte fuit Gervafius quidam Tufcus, qui in epifiola relata a Camuzato in promptuario Tricaflino fol. 313. ita appellat fete: Grrv4^*r *permiffiont divi** fanfl* Conflantinopolitana ecclefia patriarth*.* Date funt litrer* illae *Corinthi *mo Domini* MCCXVI. quarto Kal. Junii, pontificatus anno primo. De hoc Gervaho legendus Cuperus in tra&atu przliminari ad Tom. primum adorum SS. augufti, qui & admonet patriarcham hunc binomiuem fuifle , cum Everardus appelletur in litteris Honorii III. datis anno MCCXVII. quarum excerpta Raynaldus -d annum illum dedit.

Denique io eodem concilio deliberatum fuiffe de componendis Cypri ecclefiis feribit Stephanus Lufinianus in ea, quam vernacule ferrpfit, rerum Cypriacarum hiftoria. Affirmat autem ex patrum lententia archiepifcopum totius infui* ex urbe Famagufta Nicofiam translatum fuifle ; creatum infuper Latinum archiepifcopum, fw» *Latini/ tantum praejfit, cui ifCroci ipfiparuerunt, fxhlato t vivtf Croto archtcpifcopo Simon*.* Sed quoad concilii diipofitionem de rebus ecclefic Cypri* plus aliquid elucere credo ex epifiola Germani II. Conftantinopolitani Graecorum patriarche ad Cyprios feripta, qu* data legitur anno Grecorum 6731. ideft Chrifti

O» 1223. Patriarcham illum per legatos fuos in-terrogarunt Grxci Cypriorum epticopi, numli- <eret poftulatis Latinorum acquieicere, tria enim * Latinis exigi fignihcalunt. Primo clien- t^lam. *manat mmibut immittere, 'lactriâtalet facerdotalibac, nojiro/ Latini/.* Secundo, CNJ ad /acerdo/a/rm *honorem provehenda/ nailat Minino alfym Latini notitia confiitaatar* iu dignitate ad le pertinente. Tertio, *at Grati a fai/ faident epifcopi/, cim neceffe faert/ jxdicen-ttr fi qai/ latOen t jadicati/ forfan voluerit ad Latinorim arcbiepifcopant provocare, feu clerico/, fen Meat fit, ab illo tootroverfia difcattatar.* Qiid ad hxc refponderit patriarcha ichifmatieus in adnotationibus meis ad Raynaldi annales ecclefiafticos ad annum 1x2$. prodidi. Has lilteras vulgavit Cotelerius in monumentis ecclefue Grxcx'tom. 2. pag. 462. hifque ccclcfiaflica erga Latinos Grxcofque in eadem infula difciplina, a concilio, ut credere par eft, tradita intelligitur. Ex iifdem pariter litteris conflat, Simone Graecorum metropolita in eadem infula e vivis fublato, Grxcos non ftatim quidem, uti falfo aftcrit Lufinianus, Latino archiepifcopo paruiftê; fed alterum fibi affumpfifle nomine Neophytum, quem uunen e fede fua pulfum per Grxciam pererraffe Germanus in eadem epiftola dfterit.

ANNO

Jn pariter concilio *qmmpbçret ecclefiarun pralati, magniqae tejiimonii viri faedebant,* ut conftitutio ederetur, qua omnes per orbem ecclefix veâigai aliquod Solverent in commodum curix Romans; id tamen ne fieret /rdrs apq/tafica *difialit.* Verba funt bulle Honorii III* qua demum an. 1225. multam hanc ecclefiis Gallicanis indixit» Vide notas meas ad ftay-Daldum ad eundem annum 1225.

Jn hoc denique concilio Lateranenfi traditam Maronitis formam ecclefiafticoruin, aftcrit Alberkus tn chronico. ad annum 1234. Ejus geutis, Maroni Larum nempe, patriarcham jcremiam concilio per (e interfuifle dicimus ex commentatione quadam Mf. quam in codice quodam evangeliorum Syriaco Mi. bibliothecc Laurentianx legit P. Petrus Ambarachius feu de Bcnedi&is Maronita focietatis Jeftr presbyter. Vulgavjt illam Cl. Lamius in libro de erudit. Apoft. pag. 299. edit. Florent. Patriarcham iftum Jonam appellat idem Albericus inchron. ad an. J2OJ. afleritque *magno concilio interfaif-fe*, ac denique in patriarcham Alexandrinum afliunptiun fuiffe,

anno CHRISTI

É3* BRISTOLIENSE CONCILIUM IN ANGLIA

Quo principes conjurationis reos Guala A. S. L. anathemati devovet,

atnno 1216. habitam.

Ex annal. faveri. in banc annant.

T>Oft coronationem Henrici III. Gualo legatus concilium celebravit apud Bryftoll, in feftivitate S. Martini, in quo coegit XI. epifcopos Anglix & Wallix, qui prxfenres erant, & alios pnxlatos inferioris ordinis fcilicct, & comites dc barones, ac milites, qui convenerant Henrico regi fidelitatem jurare. Walliam totam interdixit, quia cum baronibus tenuit, & ipfos barones cum omnibus complicibus luis excommunicavit, in qua pofitus eft Ludovicus (Gallix regis filiuSj in capite-

GENUENSE CQN CILIUM

In que^ dc mandandis execution! decretis concilii Lateranenfis IV ££t'cur.

Anno 1216. *habitam.*

T TOe anno 1216. concilium Genux convenit, quod eruditos hucufque latuit, nunc *vero* beneficio d. editoris Rer. Italic, tom. VI. col. 410. ex Ogerii Panis continuatione annaiium Genuenfium Caffari in apertam lucem prodiir. Ira enim author ille ad hunc annum: *Die VI. a^rtiit Orbo (Genuenfis) archicpiftopx/ cam atlbigaaeifi, Bramateifiepifcopi/, & maltis obbafibat, canonici/, prapofitir,arcbiprerbyterii, facudotiba/, & clerici/de Jam* fi arcbteplfcopata concilium per tres diet celebravit, exponendo ea, ligax ad Lateranenfe concilium per dominum papam innocentnm traflata & ordinata fiieraat, r» ytHxt concilii/ malti bontine/, Û* maliere/ m nomine Dottint ad honorem S. Sepulcri crucem ceperant.* w.

SYNODUS AQUILEJENSIS.

Anno Chri^ 1216. in Quadragefima cc'ebrata.

A Volchero Patriarcha pro caufa Comitis Goritix excommunicari, quod Farram pagum depopulatus effet.* cui Synodo diam ratavinns Antilles Jordanus Maliraverius interfuit. In ea lis extinda, dc *Come»* ab excommunicatione abfolutus, ut refert Palladius par. Forojulien. lib. *5.*

CON

Æ <89»β>«β> ⬭ <ng>

CONCILIUM MELODUNENSE,

iiCi ". * ' P»T»O SIKMUII ΛXCH1·»Iscoro

obiit aim. H.

& fuflragancis celebratum anno MCCXVI.

*Udavicu/ Philippe Augufii regit Francorum fi. / Hut, rex deledhu ab Angbt, qui a Jmsm^ r*X* /*· dç/nvraw, i» Anglia* Armatu/ irrupit. »Ærrr id tplit hmocentiut pontifex. quod & frdi apoftolica vefligali/ effet Aoglia, èr ZftmtM./ rex i"" militia mwt» dediffet· f4M/ fw/ fecerant, quatuor anxorum indutut tx reenti Latcr.;ncxfis tmcilii decreto fp/Mtrl. Excommunicatur igitur 'Ludovicut a Gualo* legato. Pblippuj rex, cum religtofe fcrvare vellet paflas indue™ cx* Joan- "* "i'› 1*· tamen '·' jape violaverat, adeo ludovicu* filium non adjuvit, ut »» tx* acpro- ccrti qui fccuti ipfum ernnt, bonorum omnium-, publicatione animadverterit. At nq fie quidem ft-ü potuit, quin effet pontifia fufpcghu·. qui cum vibemtntiffimAi tA de rc litterat ed Petrum Sc- nomnft* archiepifcopum ejufixe fieffragtrno/ dedif- ftt; » coa&a Mei/duni Synodo, rege* culpo va. tore pronunciarunt. Hoc rent* Gallicarum An. gharumque fcriptorti, ac proferti* Guillelmns Armoricm.*

CONSTITUTIONES EX CONCJLJO

Petri archiepifcopi Senoncnfis.

TITULf CAPITULORUM.

CAPUT I

I. *Ut advocati turent de calumnia.*

STatuimus ut advocati jurent de calumnia de cetero, in caulis tam inchoatis quam inchoandis, aut non admittantur ad eas tradandas.

II. *Dc »0 qui per annum ir diem in cxcatamunicuttonc publica fuerit.*

Si aljquis per annum & diem excommunicationem publicam (uftinuerit, compellatur poteilas fxculatis, ut cxcommunicatum ad unitatem ecclefix per fuam potcftatem venire compellat, mittendo marium in ipfixm & res ejus.

III. *Ut friar mutuo pecuniam non furpti ultra* 40. *folidol.*

Statuimus« ne prior, nifi conventualis, ultra fummam quadraginta iolidomm, ab aliquo, fine licentia abbatis fui, vel epifeopi fui, fi remotus fuerit abbas, mutuo pecuniam accipiat: quod fi forte fecerit, abjiciatur a prioratu, nec denuo valeat prioratum adipifei, quoufaue per concilium provinciale fuerit reftitutus.

IV. *Vt frior nullatu pccunicm actifiot a Judxo.*

Eidem pense fubjaceat Prior, qui quamcumque fummam pccunix recepe- rit a Judseo.

V. *Ut abbatet, prioret, é'c. gi.otanmt computent tn capitulo.*

Statuimus Ut abbates, priores, & alii obedientiarii, de fingulis proventibus ÔC reditibus & expenfis computent fingulis annis diligenter in capitulo. Et ut flatus tam abbatiarum quam prioratuum a clauftralibus cognofcatur, computus in feriptis redigatur, ita quod conventus penes fe retineat unum fetiptum, & abbas aliud.

VI. *Ve abba/ pecuniam mutuo non accipiat ultro fummam ab epifeopo taxatam.*

Nullus abbas mutuo recipiat pecuniam, fine capituli fui, vel majoris & fanioris partis conventus licentia, ultra fummam ab epifeopo fuo taxandam fecundum monaflerii facilitates: qui contra fecerit. per epifeupum fuum puniamur.

VII. *De vcflibut ie calceanuntis abbatum & aliorum rcligiojbrum.*

Prxeipimus' abbatibus & aliis religiofis, ut ipfis vefiibus & calceamentis ordini fuo congruentibus utantur. Et fi abbates in his obfervandis feu corrigendis fuerint negl'gentçs, per epifeopos fuos puniantur.

AD

·§·$> O ~ >> O*egk<k«!S?!»«e9»«e8>

®* AD CONCILIUM MELODUNENSE

In quo Philippi Galliarum regts caufa difcufta eft.

.Anno J 116. *babitum*.

COLLECTORIS ANIMADVERSIONES.

Es Mani fcippLT.il p*-**<' T TUic Melodunenfi concilio interfuiffe S.Ty-Ato, fecunda eft. Fx hoc vero colligo m hoc X J, rienfem archiepifcopum ab Innocentio **III.** miftum ad agendum cum rege, fcribit Gervafius abbas Pnemonftratenfis in fua ad Innocentium **III.** epiftola, qu» in codice eius epiftolarum aP. Hugone Vet. Monum.tona. I. pag.j. vulga- pariter concilio de iubiidioTcrrz faikli ferendo egifle patres. Quip & excommunicationi dcvotos eos omnes Gallos, qui cum Ludovico Galliarum ,regis Alio in Angliam tranfierant, de quibus in ea cpiftola Gervafius.

5»- CONCILIUM INCERTI LOCI

o'n"p' ' fed in Hifpania poft annum MCCXV. celebratum.'

Ex Aff. etckfia ente anne/ quadringento/ exarato.

Observatio Prævia.

li»s *tonciliem <» membrana ecclefia Belvacenfit ante annet quad'ingintoi exarata drlcnpfimui, in tea nec It- ent concilii, nec annet configinntur. Celebratum entem fniffc pofi conchem Latuanene /K fab Innocentio* **III.** *ex tpfiui IcBione facile emitur. D< loco rei non ita cimfi.it. Jf.ium tm-n in H paeta p.»ra pervadent. Nam primo Cenaee R7.* **viat**. *dnoi in eadem ecclefia curam animaram pro ιηαιιιιP baler?, qued vitiuin, inquit*, in partibus Hifpam* plurimum inolevit. *Secando canon:* j. 19. *ty >0 rcfptvt .Mamot qui 1» Hfpania ilht ter»- foribui-plurimum vgelant. Tertio fuper dorjo membranee bac verba legemur:* Ifti debent przvlie capitulo, it>- bas Ceilr-novz, abbas S.monnenfu n.gri ordtnis, abbai de Meira, abbas de Catracedo Ciilercicniu apud Villam-Fiancet» in feflo S. Martinf. *Qux Monafieria fita funt m Gailicia.*

Bin

Conerabene- rciurumplu- 'ahtatem. Z"\Uon<am per hominum malitiam facrz con- ftjtutioncs ftcrile$ funt penitus & inanes, η,β eaJ diligentia fecerit fruchiofas, diftr&e pnecipimus, ut contra illos qui ime difpenfatione domini Papz poft generale concilium plura recepemnt beneficia habentia curam animarum; vel unum cum ante concilium haberet fimile, fic contra illos qui fine apoftolica difpenfatione plures dignitates vel perfonatus poft concilium receperunt, vel unum cum ante concilium alium perfonatum vel dignitatem fuiflent adepti; nec non & contra illos qui in conferendo primo beneficio, perfonatu'-' vel dignitate, recepto fecundo, negligemesfuerint, fecundum ftatuta generalis concilii procedatur. Et quoniam qui taliter adeptus eft beneficia, quibus cura animarum eft annexa, feu perfonatus vel dignitates, ipfo jure ex conftitutione ipfius concilii privatus eft primo, . & non fine culpa iacrilegii Quod fuum non eft, fpirituale beneficium de fafto detinere pnefumit; fi poftquam monitus fuerit, vel ad ipfum hujus conftitutionis notitia pervenerit, fponta-D ncus eidem non ceflerit, ic eamdem cefnonem non declaraverit, excommunicationis vinculo' fit adftriftus.

II.

Reddentia in bentfeMs Adjicimus quoque ut juxta ftafutum genera-]js concilii, fi quis parochialem habet ecclefiam, in ipfa perfonaliter deierviat in officio quod requirit in ecclefia, aut privetur eadem fecundum ftatuta generalis concilii, & pnecipimus quod alii conferatur, nifi fuerit przbendas aut dignitati annexa, & tunc io ea perpetuus vicarius ftatuatur, & qui conftituti funt in perfonatibus aut dignitatibus ad ordinem quem ipla requirit, dignitas, per ipfius fubtrationem afeendere compellantur. De prioribus & abbatibus, reftoribus vel prxlatis.eccleharum parochialium diftrifte & expreile przcipimus, ut per archiepiicopos vel archid-aconos, iecundum quod ordinationum' fc obtulerint tempora, per fubtraftionem beneficiorum ad facerdotium afeendere compellantur. Quod fi impedimentum tale quifquam objecerit quod purgari poftit, donec illud i'a purgare curaverit quod promoveri valeat, a beneficio mihilpminus fufpendatur omnino.

III.

Pnecipimus ne quis promoveatur in fubdiaconum, diaconum, vc) presbyterum, nifi ha beat competens fecundum qualitatem terrz beneficium ecclefiafticuin, vel faltem futficiens patrimonium, ad cujus quafi titulum ordinatur. Et qui aliter ordinaverit, competenter provideat eidem in neceftariis, vel a. reprzlentatore ipfius ordinato faciat provideri, donec ei competens beneficium fuerit aftignatum. Conftitutiopcs quoque de indignis nequaquam promovendis ad ordines five ad beneficia, fub interminatione damnationis zternz przcjpimus amodo diftriâius obfervan poft pernam fuper hoc in generali concilio conftitutam. Adncientes ut qui illegitimi perfonatus aut dignitates haâenus habere prcfumpferunt, vel *przfumpferint* in futurum, difprnfatione canonica non obtenta, cifdem lint ipfo jure privati. Ordine* no- „ru NVqUt itxg. C"» I

IV.

Diftri&e pnecipimus ut per omnes ecclefias in prreipuis foiemnjratibus excommunicentur omnes illi qui io gradu prohibito fcienter m<- CorffT*l "- ib

trimorfa contrahere prcfumpferint, ,vel etiam Pr*"'"'Pierunt » 'nfr* annum' dilpemaiio- nem obtinuerint, ex tunc vero excommunicationis fententia fe noverint innodatos. Interim autem a cnmali copula cifdem praecipimus abftincrc. Qui vero clandeftinum contraxerint «matrimonium excommunicentur, fle' donec di legitimo contraftu perfonanun ecclefia confutent, a ledo (eparemut.

V.

Prxcipimns ut tam *Judai* quam Sar-tceni ad folvendum ecclefiis decimas fic oblationes debitas pro terris ct domibus, dt aliis poftefttonibus ^UJ *fpfa a* Chriftianis quocumque m» do devenerint, pet diftrt&toncm icclefiafticam compellantur.

VI

Qjoniam fcortum videtui ecclefia & quafi viris pluribus expofita, in qua plures clerici pro indivifo curam libi vindicant animarum fic hoc vitium non fine giavi periculo in panibus HÎlpanrat plurimum inolevit, fidentis approbatione concilii ihtuimus, ut illis ecclefiis in quibus plures funt defici, unus principaliter curam habeat animarum, fit aliis ipfi in divinis fervitiis, fic aliis neceiTariis coadjutorcs cxiihnt: fic Î[ui curam habuerit, oblationes confc iTionum ibi habeat, quatenus majora, ftfpeodia percipiat, qui plus nofeitur laoorare..

VII.

Sicut tn generali ftatutum eft concilio, prxcipimus ne pro confccrationc ecclefiarum, benediftionibus abbatum, vd coram inftsllatiouibus, five pro ordinationibus clericorum, quifquam quocumque prxtextu aliquid exigere vel extorquere prxfiimat, clericis quoque pro cxfequiis, tricennaiibus, vcl annualibus mortuorum, bcuedrftionibtis nubentium fit fimilibuspecuniim non exigant vei extorqueant, nec dilationes aut impedimenta fiaudulecter opponant: fed ficut ftatuttm eft in concilio libere conferant ccdefiaftica facramcnta; alioquin ab officto fufpendanrur. Laid quoque per epifcopum loci compellantur obtentam in talibus pi.im fic laudabilem confuetudinem obfervare.

VIII.

Qyomam monafteri. multiplici correSione &. lefutmatione indigent, praecipimus, fecundum ^orrrlrn generalis concilii, ut tam monachorurn quam canonicorum regularium generalia capitula fiant, ipfius conftirutionis tenore in omnibus oblervato, qui talis eft: fice.

Adjicientes prxfentis auftoritate concilii, ne viri reiigiofi fine confenfu fui diœcefani epifeopi poiletTiones monafteriorum vendant, vcl inebartent, five concedant ad vitam hominis, aut permutent, aut infeudent, aut quocumque modo alienent. Quod qpi facere pnefumpferit, ab adm niftratione qua fungitur, per fuumepifcopum amoveatur in perpetuum. Et qui fic obtinuerit, care.at fie obtenus.

IX.

Qyoniam viri reiigiofi ad fscularia qua; dimiferunt converri non debent, diftrifte prohibemus, ne in frenis, fdlis, aut peftoralibtu aut calcaribus fatcularia deferant ornamenta, fed frenis, peâora'.ibus fic calcaribus utantur fimplicibus, uon habentibus ornamentum in corio, fit fdUs Aut albas vd nigras habeant, vel funplices abfque colore.

Cum omnino fit illicitum rdigiofis habere preptium, ciftriftms inhibemus, ne quis rdigiofus quicquam proprium retineat, nec preftimonia habeat, 'nec annuo cenlu vel quollbet Adrcndationis genere ad tempus vel.în pcrpetuum prioratus, vcl ecclefias, domos, terram eut viueas, feu quafcumqne polfafiones ab ecclefia iua vcl aliunde de cetero recipiat, vel jara receptas detinere prsfumat.-

XI.

Cum juftitia fircularis flagrante maleficio in furto, rapina vcl homicidio,' vel ïapto multerure, vcl cudendo falfiun monetarii clericum comprehenderit, non ut vindiâam in ipfum exerceat, fed ut eurndem reddat ecclefiaftico judici, & cum ita captum reddat'ecclefiaftico judici, nifi manifefte cxceflerit tradando captum enormiter, nullam ex hoc psrnam incurrat: & qui fuerit fic deprehenfus, canonice puniatur. Maleficip autem non flagrante, fi juftitia fzcularis clericum ceperit abfque mandato eccçlefiaftici judicis, reus habeatur.

XII.

Ne clerici in opprobrium & odium ecclefia; ca crimina impune committant pro quibus laici pernam incurrerent capitalem: praecipimus ut clericus qui in furto, vcl criminefalfi, rapina, homicidio, raptu mulierum, vcl cudendo falfam monetam, vel in aliiscriminibus, qusper-nam capitalem merentur, publice fuerit deprehenfus, a tuis ordinibus publice degradetur. Si ,fubdiaconits & infra, ab uno epifeopo,' fi diaconus a tribus epifeopis; fi facerdos in concilio provinciali vel ante habito canonico numero tpifii porum: quatenus qui ecclefiaftica libertate Hagitiofc abutitur, clericali privilegio fit privatus.

XIII.

Licet in Turonenfi concilia de multa provide.itia fuerit inhibitum ne dividerentur pradxrndx· in quibufdam tamen ecclefiis non in duas tantum, fed in quatuor vel plurcs unam praebendam contigit dividi fedtienes nec folum prebends vacantes diridantu« hoc modo, fed frequenter cum inter plurcs perfonas pauciores praebende dividuntur, & non vacantes partiendx conceduntur ciidcm, quod quia contru juftitiam, decorem quoque & honeftatcm ecckfiarum fieri dinofcicur; diftnâius inhibemus, ne fiant de cetero pectendarum feftiooes,- fed cum ex tali fe&ione aliqua portio vacaverit, in alicujus perfeâionis tranfeu complementum: & quod de canonicis ftatuimus, de portionibus prxeipimus obfervandum. Promiftiones quoque de non vacantibus partiendis irritas efle cenfcmus: ftatuentes quod fi contra iftam conftitutioem venire priefumpferint, donec afedeapoftulica abfolutionis beneficium obtinuerint, *a* collatione prxbcndarum fint ipfo jure fufpcnfi.

XIV.

Quoniam a perfonis ecclefiafticis propter fervitia divini cultus aftignata funt benefici., & propter mulierum irregularitates multx ecclefix divinorum officiorum detrimentum patiuntur, ftatuimus, ut qui propter irregularitatem, quam non fine culpa fua incurrerunt in ecclefiis propriis fua explere non poffunt officia; a perceptione beneficiorum fuorum orirentur, quamdiu tali impedimenti durante fuis ecckfiis non poterunt deferstre, nifi fuper hoc cum ipfis canonice fuerit difpcnfatum.

XV.

Diflrifte prxeipimus quatenus in omnibus ecclefiis parochialibus, in quibus infra terminum a jute prafixum ab illis ad quos pertinet dite-

cefa-

SSS9MMI

I" ■" cefano non fuerit cilricus przfentatus ad cu-
CHRKn r'm an'm*rurn> 'P'® diecefanus' in eadem ecckiia clericum ir.ftuuat, nec ipfam parochiam ulterius viduam remanere permittat, ficut ilatutum eft in concilio^nerali. f

Cum *canonicos* fit alios clericos conventualiutn eecleharuin fervitiis deputatos omnino non' deceat, quod ajiis divitiis inlervicntibus officiis,. alii per ipfa* ecclefias vel clauftrum procefiionis deambulent in habitu fieculari , ne id fiat de cetero diftridius.prohibcmtis.- ftatuentes pcenatn tranfgreffoxibus, ut per tres dies canonica portione priventur.

XVII.

P«a«iiiiriia p,u»bh». Diftriâius inhibemus ne aliqui regulare*, five religiofi, vel clerici fsculares in przjudtcium parochialium ecdefiarum aliquod padum faciant , propter quod alieni parochiani ipfis folvant decimas , vel apud quos eligant fepulturam; denunciators tale paâum initum ipfe jure fit inane.* fic quidquid occafione hujus paâi percipiunt, 'ecclefi* parorl:ij li reftituere compellantur.

XVIII.

Archiprciby- i«mu> ' ad rtndu». Cum archipre^ytcratus fpiritualem jurifdidiooem habeant ; diftriâe prohibemus ne archipresbyteratus fub aliqua penfione ad terminum alicui concedatur.

XIX.

I" ^8urara «cdefiaftic» libertatis Dominus ^T^^ îη veteri teftamento civitates refugii digoofeitur ordinaflê, & quoniam ecdefiarum immunitatem quidam aufu temerario infringere non verendefis dant

-Atur, confugientes ad ecclefias compedibus aut' vinculis tn"ipfis ecclefiis aftringentes j per tubtraâionem vidualium ad exeundum compellentes, five per Mauros aut excommunicatos Chriiliaotnos ab ecclefiis extrahentes : prrfentis audontate concilii duximus ftatuendum , ut omnes qui talia commiferint , excommunicat! denuntientur , ufque ad faiisfadionem condignam . Qui vero per Mauros ab ecclefia extraxerint, fic condigne fatisfaciant, fic facrilegii pernam exfelvant, & MaurosΓillos, per quos ecclefiz Bel przdidum dedecus fic injuriam intulerunt, ectione violate fervituti fubjiciant , vel ipfi redvalorem vel pretium eorumdem, fi ablo-. -lutionis beneficium voluerint obtinere. otRiFri t

XX.

Conftitutionem Domini AjjxandM «d meriam reducentes, & caufam neceflariam habentes eidem adjicere conftituto, praecipimus , ut fingulis diebus dominicis facerdotes «communicatos denuncient omnes illos, qui mittent, aut deferent, aut deducent*, aut vendent per fe vel per alios Mauris vel aliis ex parte Maurorum arma, ferrum , lignamina , navium inftrumenta, panem, bdlias, vel animalia adeo* medendum, vel ad eelendum , vel ad equitandum. Et hanc fententiam facerdotes diftriâius obfervent ufque ad fatisfadionetn condignam . Omnes auonue Chriftiani tam milites quam alii qui fe ad Mauros tranftulerunt ad faciendam guerram Chriftianis, excommunicati denuncientur, nec fine auâontate fedis apoftolicc aliquatenus-abfolvantur . Excenvnuni- r,' ,e"^'

mtwanwsMiauaeseMaeiseiMiwimiMignsMiaiBausieaiB

V I A
ET EPISTOLÆ
HONORII PAPÆ III.

Honorius III. cutCencii nomen fuerat, Romnt ex clariflima gente Sabella prognatus erat, ex camerario fanda Romana: ecclefia: . Hrvxriu» rulis ft ua«.',papi anno Dom. 1116. xv. Kalendas Augufli altero die poft obitum Innocentii fub imperio Friserici H. in pontificem Romanum eledus dt Revelatione S. Petri, ut vulgo credebatur , inftrudus, publice futurum przdicebat, civitatem fandam Jerufalem brevi recuperatum iri . Quo rumore, ait Urfpergenfis, plurimi Romanorum dc Germanorum excitati, crucem contra Saraernos fumpferunt. Robertum Petri filium, Orientis , Fridericum II. Occidentis, imperatores co- _ WM», ronavitr qui immemor accepti beneficii, contra jus fic equitatem ditionem pontificiam vexavit FnderK« profeâufque Roma in Apuliam, ut ait TrithcœÎU* 10 c'lr<3e'co> cum «nag°° fuorum exercitu multa ibi bella commifit , omnemque terram cum Sicilia fuo imperio (ubjugavit, plurimifque ibidem ioterfeâis, reliquos fuo dominio coegit —— lin -- <amr. fubjedos . Ob quam caufam ab Honorio excommunicatus, Joannis Hierofolymitani regit (quem· ad Urbem delatumhonorificemiflimecxceperat) intercefllsone, ea lege abfolutus fic ec- Abfolvtar. defuB reconciliatus eft, ut *res* ablatas reftitueret, fic ad recuperationem terne fandz fe cum f-rikMwuM^freitu fuo conferret. Praedicatorum ficMinoDrum monachorum ordines biennio ante mortem fincti rrancifci confirmavit, adverlusTureas & Saracenos exercitum confcripfit, cumque comitatu cardinalisColumnz , aÇorumquc principum fit regum militibus ftipatum in Afiam tranimifit. Poft reftauratas fandorum Laurentii fit Bibianc ecclefias obiit menfe Martio anno Domini 1127. cum, ait Urfpergenfis, decem annis fit odo menfibus ecclefiz Romanz przfcdidet. Sepultus eft in bafilica fandr Maria majoris. norum nd» firmantur He'

HONORII PAPÆ III

ad Hm icum III. Ancliλ Regem

Eum ad Chriftiane vivendum hortatur

Jfewrnu wgr ^*fagltnen.*

Cum'te tanquam ecclefiz Romane filium fpecialem (incero diligentes afledu , cupiamus uc apud Deum fic homines *ptofteias fapientia* fit ztate.· libenter falubribus monitis pnemunitnu*, qu* tanto altius cordi tuo debent infi-

Γ

ANNO Christi

infigi, quanto ex^majori noftrz mentis affeôio-A ne procedunt . Qyia igitur timor Domini eft fan, vit<> qui fe potatos a peccato pmervans, erudit ad ialutem , przftantque .fiduciam forti* tudinü, quos afficit, reddit ab hoflibus mentis & corporis tuitiores .· ferenitatem regiam monemus & hortamur attente , quatenus ab adolescentia tua timori Domini afluefcens, in eos tepeas te inftanter ; teque a vitiis continens , virtutibus imbui fatigas ftudiofe , fponfamque Chrifti ecclefiam, & miniftros ipfius, in quibus idem honorari & fpemi fe atterit, humditcrvenereris.· ut de gratia in gratiam, & de virtute proficiens in virtutem, fubjedum tibi populum in pulchritudine pacis & requie opu^nta gubernes ; fit dies fuper dies regis adficiens Domi- B nus annos multiplicer vit» tuz, tatidcmque de terreno & tranfitorio te ad regnum ctrlcfte provehat & zternum. Et quia mores iolent a convidu formari, familiares habere ftudeas providos dc honeftos , qui falutem & honorem tuum fincire zelantes , ea tibi fideliter confulant , quz Deo dc hominibus debeant complarata, cum ad nos danfor fuper his afeenderit. ut diffunulationi ampfiusnon iii locus,'dignum duximus ex .officii noftri debito defeendere, ut hzc an ita fini , vel aliter, videamus. Quocirca (fraternitati vcftrac per apoftolica feripta mandamus , quatenus inquifita fuper his & cognita folicite veritate? quae inveneritis , veftris fideliter inclufis figHlis, ad noftram pra>fentiam remittatis: ut, authoreDeo, quodfuper boc faciendum fuerit, ftatuamus/·

Datum Viterbii : pontificatus noftri anno quarto ·

1J. AD EPISCOPOS ANGLIÆ.

De accufatione Richardi Dunelmenfis epifeopi.

Honorius epifeopus , ficc. *Saritbtrimjt & Elitnfi,* &c. *epifeopis , falutem*, ficc.

ITa nobis in odore bonz opinionis fratrum & cooperatorum noftrorum convenit delectari , ut in pcftilcntibus vitia nen palpemus : cum non deceat pro reverentia ordinis fuftincte peccantes, quorum culpa tot eos dignosmortibus facit . quot ad iubjedos perdition s ext npla tranimiirunt , qui- fola qux ptaviuttsexempla conlp>cu;nt, imitantur. Hinc eft quod cutn de venerabili fratre noftro Dunclmcnii epifeopo fzpius nub s mfinuau ftrflent qux ab epdcopah honeflate nimium aitlonabau: tandem ' in iiTui cLuno-conculcatis funibus chmons e/cita'i , u' m,n pateremur, cum perditione multorum , quiekerc amplius m fuis crormitafibES epifeopum memoratum ; de quo infinuatio clamofii procellit, quod pdlquim ibit ad officium pomificalepromotus , reusTTH^uinrs, hmonijr, adulteri, faciilegn , rapinr , perjurii, acdtl.spidationismultiplicis eft efleûus: non. formidans clericos, orphanos, ac viros religiofor opprimere , tvflatnenta decedentium imprdiie, regia jura, ccnIra * (cientiam dilecti filii nolit i Pardulphi Nor^ic culis elefti, muniit, ac cxccni.vtiniutione ligatus ingerere fe Divinis. Item etian appellationibus non defeit ad Romanam ecclefiatn 'nierpolitis , ftaiuta generalis con. Jri out obiervat , nunquam proponit populo verbum Dei, lingua fc exemplo •.·l·χ pravum iubdttisE przbct exemplum, coram multis juravit quod pacem, ipfe vi»en:e , Dimelmerfis erclrfunon habebu . Conquerente fibi monacho quodam Dunelmenfi le a fervent-Hus fms ab ccc'efia quadam fuifle cxrracltim, & ulque ad fanguim> eftiftionern pullatum : rrfpondit ei , quod melius fadum fuiflet, G fervientes epifeopi monachum peremiflent . Ipfe ir.luper apoftolicam regulam, continentem quali' debeat efle epifcopus, penitus calca.it in curd is. Nos ergo, ne alien? culpz fimus anthnres, f: claufis oculis lot fic tanta przdidi epifeop· trsnfcztr.user-

f ineukaris ... r,bu' — /. fententiam

III. AD ÀRCHIEPISC. ÇOLONIENSEM, EIOSQ.ua SUFFRACANEOS.

Mandat ne advocatias ecclefiarum fuarum laicis conferri permittant.

Honorius epifeopus fervus ferzorum Dei venerabilibus fratribus archieptfcopoCoior.senfi ac fuffragnntit cjA *faintem & apoftolicam benedifltonem.*

CUm pletique advocati ecclefiarum, advocationis ofilequium convertentes in domina-; tionis abufnm , ecclefiis ipfis opprimant fit affligant, fraternitati veftrar per apoftolica feripta mandamus, quatenus ecclefias veftrarum Cdiaceieon, humano amere ac mundano timore pcftpofitis, ab advocatorum vexationibus taliter defendere ftndeatis, quod per ftudium veftrum a fuis poflint angnfttis relpirare, nofquc folicitudinem veftram commendare merito debeamus. Ad hxc fi quas advoi aries vacare contigerit .expreffe inhibeatis ecclefiis ad quas fpeiuut, ne illas conferre przfumant , fed fms curent ufibus applicare: illud diftrictiusinhibentes, ne una ecclefia plures advocatos aftumat, cum minifterium advocatorumhujufmodi, q ; >dad ecclefiarum tranquillitatem nofeitur ludit provifum, ad vexationem iplarum per eorum uliirpationcs ronfle: ede convetium .

Datum Laterani Idibus Martii, pontificatus Dnoftri anno quinto.

G- C- Has notum epiftolit trei habet editio refia : no, , piares edere cum fothmui, ahfl.n-mus confülto , ut ante admonuimus . Mu.rat dabunt it »y-na laus , Kxxviui , Λ aiu . O&odrcim exhibet To-r.us V. hill.MKorum Franr. Non potlum tan«n qum trrs hic ■.xhibe.'m » Callejon i Fonfeca editas in opere de primatu Toletano: qma & '|ufdem »r'umenci nonnulla» anorum pontificum fupra e3idi , À nterifanx (mit hr *4 e* probanda , qui in Latîtanenli)V. concito de caufa pnmue» Toletani ibidem aptati.

IV. AD RODERICÜM TOLETANUM ARCHIEPISCOPUM·

Dc primatu Toletano.

Honorius tpiscoput fervet ftrvorum Dei , venerabili fratri noftro Roehrro archi.DifcopO ToUtO' no, jalustm Ü apoltolicam bima;fl<onfm.

TE ac Joanne Bracarmfi clerico procuratore venerabilis fratris noftri Bracarcr.fis archiepifeopi m noftra przfentia conftitutis , idem procurator terminum tibi, fic przfato arefiiepifcopo , ejufque capitulo , in caufa quz fuper primatia inter te fic cofdcm vertitur, a felicis me-

'memoriae Innoccitüo papa prxdeceflnre noftro PeremP<or'e aflignatum, & poftmodum approbattun a nobis, proximum feftum omnium laudotum iqdelicet, petiit prorogari, dc dari fibi ad prcduVendos telles inducias largiores, pio eo, quod I.Guwriicanonicus Toletnnus, quem procuratorem ad eorum prefentiam, quibus com* iniffa fuit receptio teftium deftinaflis, judicatus fuit infufficiens ab eifdem. Nos igitur attendentes, quod ipfi receptores teftium in inis litteris teftabantur exprefle, quod idem prôcutator nc-ceflaria miniftravit, &* produdioni teftium multorum interfuit, ac etiam prxftare, voluit fidentfloriatn cautionem, te rem ratam omnimodis habiturum ; ipte vero archiepifcopus id acceptare non curam, reeufavit plurcs telles producete âb ipfis receptoribus requifitus: ejufdem procuratoris petitionem de fratrum noftrorumconfilio'non duximus admittendam, tibi prxfentes litteras in hujus rei teftimonium concedentes , nc occafione hujufmodi alicui polles in poftesrum difpendio fubjacere.

V. AD ARCHIEPISC. ET CAPIT. Bracarbns.

De eodem argumento.

Uanoriut epifeoput ***fervut fervorum Dei,*** *venerabili fratri arcbiepifeopp, & dileUii filiit Capituli Brtcaretfj* ***falutem Ü*** *apofiolicam* ***benedi-iiionem.***

Cham felicis memoris Innoc. papa prrde-ceflbrc noftro lire inter venerabilem fratrem noftrum archicpifcopum Toletanum , te, frater archiepifcope, fuper primatia folemniter conteftata: vobis fuit peremptorius terminus -affignatus, quo cum rationibus fic defenfionibus veftris procuratores idoneos ad fedem apoftolicam mitteretis. Nos autem habentes rata pnedi&a, vobis denuntiavimus, ne denuo expeâarctis citari , quia nifi compareretis termino aflignato, tu frater archiepifcope per te, vel per fuff.ciemem procuratorem, vofque filii, capitulum per idoneos refponfales, nos nihilominus procederemus in iplo negotio, quantum juflitia poftularet. Verum elapfo termino conftituto. poft expeâationem non modicam, corrv paruerunt dilefti filii magifter fcholarum , fic magifter Dominicus Bracarcnfis , veftras nobis litteras prxfentantcs, quibus eos efle procuratores veftros in cayfa przdi&a, ita quod uterque in folidum, apparebat. Sed quia, ut dicebant, non attulerant depofirionem teftium, & alia munimenta, dilationem cum inftantia poftularunt. Poftquam vero contra eos interlocuti fuimus fuper dilatione petita , tandem indulgeri ecclefiz Bracarenfidilationem propter inftruftionem caufe, per auxilium reftirutionis in integrum, pollularunt . exhibentes iu.erhoc expar- E te veftra fpeciale mandatum . Nos autem dc fratrum noftrorum confilio, ufque ad oftavas Penrecoftrt proxime futuras , per.reftitutionis beneficium, ad id vobis terminum duximus indulgeodum . per apollolicam vobis fententiam prccipiendo mandantes, quatenus fic inftrufti compareatis in termino, quod caufa fuum fortin poffit c&âum : quia cum, ultra peremptoriiuq affignatum, diu fit in ipfius Toletani difpendiutn, ejufdem caufx deciboprotelata, tunc profeâo Jn eo quantum poftulabit ratio procedemus. i

Datum Lateran. X. Kalcnd. Martii, pomificatus noftri anno I. *

anno CHRISTI

VI. AD RODER1CU1VÎ ARCHIEPISCOPUM TOLEtANUM.

Primatui in Hifp*lenfem metropolim conceditur.

Ihnoriut epifcopui fervut fervorum Dei venerabili fratri arcMepifeppo Toletana falutem tJ apofiolicam benediUionem.

APoftolicz fedis benignitas provide penfsns merita fiinguloriim , iis., quos plus fervere in faa devotione jcognofcit, majorem epnfucvit gratiam exhibere. ut non folum illos e devotis devotiores efficiat, verum etiam illorum e*empfo indevotos ad fui devotionem inducat. Hinc eft, quod attendentes nobilitatem ecclefias Toletanx. intuitu fpiritualis devotion s, ruam ad apollolicam fedem habere dignofeitur ; volentes facere gratiam fpecialem inHifpalenfi metropoli , ac ejus provincia : eidem ecclefix prrfenris feripti privilegio jus concedimus pnmatfr. ftatuentes, ut cum przfata metropolis ad Chriftianorum manus Deo favente redierit, tu frater afehiepifeope , ac fucceflores tui, ea qux fpedant ad primatis officium, exerceatis libere in eadem. Adjicimus tamen ex conceflionr hujufmodi, quam motu proprio fecimus nbi vel ipfi ecclefix Toletanx nulluin omnino pizjudicium generetur . Decernimus igitur, ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noftrr conceffionis & conftitutionis infringere, vel ei &c. Si qua igitur in futurum ecclciiaftica, fr-cularifve perfona hanc noftrx conceffionis ôr conftirutionis paginam fciens, contraeam, ficc.

Datum Lateran. per manum Ranerii fanftx Romans ecclefix vicecancellahi, Kal. Februarii , Indiftione VI. Incarnationis Dominiez anno MCCXV1II. pontificatus vero domini Honorii pïpx 111. anno II.

O» HONORII PAPÆ III. AD PRÆLATOS HIBERNIA.

Arguit cot fipd pullulantem in fubditit btrefim tolerarent .

HOnorins epifeopus fervus fervorum Dei venerabilibus fratribus archiepifeopis & cpifcopis & dileâis filiis ceteris ecclcfiarum przlatis & capitulis perHiberniam conftitutis, falutem *fir* apollolicam benedi&ionem. Marten# A-wfo to

Expeda. imus haftenus, expc&antes fi monitis fle ftatutis concilii generalis, exculta Domini Sabaoth vinea floruiflet, fi Aaron virga turgentrbos gemmis erupïflet ***ia flores, & dilatatis*** foliis amygdala produxiflèt, fi geminaflient mala punira, & ficus produceretgroflos fuos quia ficu prrcoquas anima fponll Jefiderat, & fponfa diligit botros cypri. Sed ecce dolentes dicimus! ante meflem feges effloruit, *fic* vinea fere toia & ficus ac virga magis aruir, *fic* vindemiator manum ad catcallum non revocat fed fic femper vindemiat, quod poll vindemiatores racemos aliquos colligere vix valemus. Namunufquifque fere io viam fuam abiit , & ad fuam negotiationem revolat a regiis nuntiis damnabiliter fe exculans. Jam quidam miniftri altaris ficut jumenta nou folum io ftercore computre-

putrekunt, fed peccatum, fuum velut Sodoma praedicant nec abfeondunt, fadi mina & lanutus peccatorum. Qtudam etiam Ecclefiarum Praelati, qui gladios ancipites in manibiis aeceperunt ad faciendam .vindidam te increpationes in populis, errantes non corrigunt, membra putrida non excidunt, a caulis oves eontagiofas" Cx morbidas non excludunt, vulnus livorem & plagam tumentem non ligant, nec curant, neque fovent oleo vel eiriplaftro: progter quod quia, cicatrix poputi non obducitur, (ikGalaad nqn cenfetur efte medicus vel'refina. Proinde in confilium fubditorum vçnire anima praelaterum ccnvincjtur, dum iidem proximorum vitiis non refiilunt, ficquc maniis mulierum mifcricordium parvulos fuos coquunt. Hi etiam bona fibi commifta diflipant & confumunt, difpergunt fanduarii lapides in capite omnium platearum, indignos piomovent, pernitiofis ftipendra ecclefiaftica largiuntur, in fuis ecclefiis couventicqla de languinibus congregantes. Tales utique non attendunt quod Di filios fuos palpans de fctla retrorfiim cecidit, & principes populorum, quia non cohibebant Hebraeos initiantes Bcelphegpr, tecum Madianiris in eorum oculis coeuntes, przcepto Dominifufpcufi funt M patibulo contra folem. Quia cum de manibus Prrlatorum negligentuim languis requiratur pereuntium fubditorum, dum fortioribus inftat fortior cruciatus, fit durum judicium eis qui prefunt., Clauftralcs quamplurimi qui fregerunt jugum, ruperunt vincula, quinetiatn ficut ftercus terre jam contemptibiles funt effedi, .fe non corrigunt, fubditos non calligant, capitula juxta concilii generalisftatutum non celebrant, ne in lucem prodeant opera tenebrarum & a lumine aryuantur. Propter hxc fiquidem bxrefes invalefcunt, quia cum perpauci hodie murus meus vel columna ferrea fint prxlati, vix eft qui lie opponat murum pro domo Domini afeendentibus ex adverfo: eo quod conficientia remordente, dum canes muti projedumin rana ramuuculum in os habent, te fint quafi baculus arundineus jam confractus, nec latratu nec baculo aneant lupos d(lacerantesecclefiam, &inipfan ululatus validos emittentes. Cum igitur non poflimus diiTimulare de cetero vel conniventibus oculis pertranfire tantum cleri contagium & populi chriftiani diferimen, quod procedit te proficit ex negligentia pnelatorum evacuantium per incuriam & torporem fandiones canonicas, te ftatuta falubria concilii generalis, increpationis fecurim comminantem excidium nunc radicibus mfruduofz arboris applicamus, confoflz ficulnez cophinum ftercoris apponentes ante- 2nam malledidionis gladio feriatur, & areat, frudum non fecerit in futurum, quem jam diutius expedat. Quocirca univerfitati veftra: per apoftolica kripta mandamus te diftride przcipimus, quatenus prxteritam negligentiam novo ftudio redimentes, per follicitudinem geminatam fic przfati ftatuta concilii, te illa prefertim quz falutem refpiciunt animarum, deinceps confervetis, te faciatis a veftris fubditis inviolabiliter obfervari, quod poftitis exinde laudem confequi, & zterna przmta «promereri, nec quemquam veftrum pcenam oporteat formidare, ad .quam ex nunc potenter accingimur, contra dclides & remiflfos. Invigiletis autem propenfius ad hereticam pravitatem e veftis finibus, fi forfan irrepferit, penitus .exlirpandam, quTa ferpit ut cancer, capita m Hydra multiplicat, & ut draco ftellas de cado detrahit, & mulieri tendit infidtas, cupiens filiutn quem concepit devorare. Ponar etiam unufquifque gladium fuper femur per medium callrorum tranfiens de porta in 'portam, nec pateat fratri, proximo vel amico, qui flatutis concilii vilipeafis morum v£1 yitae abjicit honeftatem, vel non obfervat in tonfura, veilibus te aliis modçftiam clericalem. Praecaventes follicite, ne beneficia conferatis indignis, mec quemquam perfonatis habere plyres peifonâtus vel feu parochiales ecclefias.- habitas poft concilium gener#le quibus cura fit animarum annexa, nifi forfan fuper hoc habeat indulgentiam fedis apoftolicz fpecialem. AbbatesNigri ordinis celebrare hoc anpo proviricialia concilia non omittant, prout exiftit In przfcripto concilio ftabilitum, & ut bonorum ftudium cominchdare poftimus, & punire negligentiam perverforum, fuper hoc ab illis certiorari volumus & mandamus. Sane ciim oltm vas aureum manna plenum Chrifti corpus deitatem continens przngurans, in arca foederis auro teda infra landaSandorum fuerit collocatum ut munde in loco venerabili fervaretur, dolemus plurimum & triftamur, quod in provinciis Sacerdotes fandiones canonicas, immo divinum judiciumcontemnentes, fimdam Euchariftiam incaute cuftodiunt, te immunde ac indevote contredant, Juafi nec creatorem timeant vel recreatorem iligant, aut. judicem omnium expavefeant; quamquam Apoftolus terribiliter comminetur deteriora illum mereri fupplicia, qui. filium Dei conculcaveut, vel Sanguinem teftamenti pollutum duxerit, aut Spiritui gratis contumeliam fecerit, quam tranfgreflores legis Mofatcac, qui mortis fententia pledebantur. Ne igitur de cetero propter incuriam Sacerdotum in indevotos divina indignatio gravius exardefeat, diftride praecipiendo mandamus, quatenus a Sacerdotibus Éuchariftia in loco fingulari, mundo etiam & fignato femper honorifice collocata, devote ac fideliter confervetur. Sacerdos vero quilibet frequenter doceat plebem fuam, ut cum in celebratione miftarum elevatur hoftia faluta'is, quilibet reverenter inclinet, idem faciens cum ipfam portat presbyter ad infirmum, quam in decenti habitu fuperpofito mundo velamine ferat & referat manifcfte & honorifice ante pedus cum omni reverentia & timore, femper tamen lumine procedente t cum fit candor lucis rternz, ut ex hoc apud omnes fides te Atvotio augeatur. Praelati autem hujus mandati graviter punire non differant tranfgreftbres, fi & ipfi divinam & noftram volunt cftugere ultionem. Attendat igitur unufquifque ut fic mandatum noftrum juxta fufeeptum officium exequatur, quod nemo coronam ejus accip;at, vri de fuo loco ejus candelabrum amoveri cootingat / fed potius coronari glori» te honore, Datum Viterbii XIII. KaL Dec. Pontificatu* noftri anno IV.

COK-

anno

er c o n s r i t u t i o n £ s f λ c t æ

IN ECCLESIA CATHEDR.ALI S. PETRI ET PAULI NOVÆ VILLÆ

Jaxta At^rumiam, par Situaient, Dii gratia tpifcopxtx Midnftitt, m *fyxode ibidtm tmta*

Anno mdccvj.

Sx MS. penrf job. cfifc. Xhgbireafa».

Alfwr Vdkim t ·. p,l J. Ex M«n Tom.n.p'i· ***

GUm dominus Johances 4*aparo, presbyter cardinalis ptuli S. Laurentii in Damafo, iummi pontificis dt domini noftri Eugenii IIL ^ālūs *° Hiberni*, in Synodo generali tenta *P«d Kcnanas in Midi*, anno gratis MCXII. inter alias falubres conftitutiones time dc ibidem faftas, ordinaverit, ur decedentibus chorepiicbpis, dc exiliorum, fedium.epifeopis in Hibernia, in eorum locum eligerentur, dc (decederent archipresbyteri a dkeceûnis conftiruendi, qui cleri dc picbts foficitudinem gerant infra fuos limites, dc ut eorum Cedes in totidem capita decanatuum ruraliumerigerentus; idcirco nos cpifcopus antediftus ejus ordinationi morem gerentes, ftatuimus dc ordinamus, prout fequitur.

In. primis ut in ecclefiis Aehrumcnfi, Ko nanufenfi, Slancnfi, Skryncnfi, Donnaclfacheling, olim fedibus epifcopalibus in Midia, nunc vero capitibus ruralium dccanatuum, archiprcsbytert da futuro inftituendi, non folum perpetuam dc perfonakm refidentiam faciant in iifdem eccleiiis; serum etiam cleri dc populi infra limita eorum dccanatuum foliciradineth C gerant.

Ut nullus in arcliipresbyterum ordinetur, nifi uui presbyter fit, fub pcena amotionis a fuo officio.

I î L

Item quod vacante per mortem, aut alk> quovis modo archiprcsbyteratos officio, eligendus eft per nos, aut fucceflbres no* flros fucccflor, quia jurifiii&ioxxcœ fuam a nobis haurit.

I V.

Item, ut archiprcsbyteri quotannis, dc fe* pius, fi opus fuerit, pcrfonaliter vifitent ftatum dc conditionem omnium ecdefiarum infra fisos decanatus,* dc, fi qua ecciefia reparatione indigeat, hortentur gregem dominicum adesrum reparationem, afiiaque vifitaticois ad dos in proxima fynodo tranfinitti curent. Videant etiam an domus paftorum fficapellanorum fint F farte teta; corruptelas moram in populo re*O formare ftudeant, dc fi quas abftergere nequeant, ad fynodum dueccfenam referant, ut de iis emendandis cum confilio ckri deliberari poflit.

V.

Isem, ut procurem fidele tranfcriptum ad noa ia fynodo tranfinitü de ftatu & conditiosk fibrorum, vafixum, vcftimentoram, dtalionun ornamentorum dc fupeUcftilium in ccclo A fris infra fuos decanatus, ut de iis reficiendis quoties expedit, ftarUamus.

y j.

Curent infuper poenitentias canonicas, a no* bis vel officialibus noftris impofitas delinquentibus, debite, dc ea, qua decet, folcmnirarex peragi, dc perimplcri in ecclefiis infra fuos limites, quibus ipfi. cum presbyteris parochialibus inrerfxnt, tanquam tcftes, ut qua humilitate dc devotione poenitentic laboribus defun-g&i funt, teftificarc poflint.

V I I.

Item, ut in admiflioae ad officium, *juramentum* pneftent de fideli exeeutione fui officii. Item de inquirendo dc pnefcntando pobis dc officialibus noft^s nomina dc cognomina omnium dc fingulorum infra fuos decanatus, l)ui publice dc oolo k defamati aut vehementer ufpeâi funt de aliquo crimine aut infamia, per auftoritatem noftram punieodidc corrigendi

V I I i/

Item, nt capitula ruralia diligenter confervari facianr^er fe, aut per fuos nuncios, ia praecipuis locis dccanatuum, de tribus fcpttmanis in tres tenenda, dt aliquando extraordinarie ad voluntatem noftram, fi nobis vifum fuerit aliquid in iftis conventibus cum clero communicare.

I X.

In hifce capitulis ipfi prtfint dc moderentur tra&atus cleri de communibus negotiis decanaf^tuum; iri iifdem etiam faciant mquifitionesfieri de beneficiis vacantibus dc dc intrufis vi laica in beneficia. Curent infuper tranfcriptum fieri ftatutorumprovincialium &diocefanorum, eaque in fingulis capitulis poft proximas fyno> dos recitari faciant dc exponi dero infra fuos limites, ne quis peccet in eadem per aliquem pnetextum ignorantir; admoneant etiam curatores animarum, ut populo infra fuas parochias publicari faciant, dc exponi eas conftitutiones, que ad plebem fpcftant dc pertinent.

X.

Prohibemus archipresbytcris probtnoocm tcftamentorum, traftationem caularum matrimo* Dialium, caufas fimonis, & omnes caufas criminales, qusc deprivatiocem cleri, & amiffionem béneficia utn exigunt

X I.

Pnrtcrca decanis nirafibus diftriftius inhibemus,

tS* mu*, ne in fuos fubjeâbs exxâiones vel tallias aut .inobediente» fuerint, flc.dc hoc centiare— per (e vel per fuos exercere prafumat. poterit per terte» fide dignos, a nobis aut fuo- cefloribujj noitns ab officio iuo fufpcndxntur, donec mores emendaverint. >»

AN«T» C^*(f_r s

XII.

Quod fi in p^rmiflîs négligentes aut remifli

CONC1LIUM SALI Ü^RGENSE

Ab Ebïakaxdo. Arqhiepisçopo celebratum.

Ex Harftü Germania facratan. t. ***

ÇYnodum Epifcoporum in fût metropoli col- O legit Eberhardui Archiep. Stlisburgenfis, ubi de placitis Concilii Romani nuper habiti deliberatio Tufcept* : de fubfidio pro defendenda Palsrftina, dp quo Rom» decretum fupra», uti facer ordo de fuis proventibus vicefimam in triennium conferret. Honorius in Chionico ad an. 1116. ita fcribit : Ceaci/uuw *provinciale a do*i* Eberhardt Solzburcb celebrat* : t** r«- *ttrfarunt Patoyteqfis, Fnfinteifis Curceifis, Cbfinefa Epifeopi. Ratifpanfas veto propter feditis»-» fa dvitntit intertffe* mm *poterat : fed Propofitit**, Decami*, *fcbolaftien* nujfri/ £<- clfa pro ft *ifit.* Jh ψ* *Concilio Prnlati* μ μ μ - *farior** totius provincinamtamaciter alfeutts* λ *do*i* fiMropolitnno fit* txco***ûtoit ; faentin* D.* honorius *P. JU. cofasiuvii,* Ita ibi. Honorius die j$. Kàl. AugulH anni »iid. Pontificatum Romanum irgreflus pro lunocen* tio recens demortuo : quod argumento eft, Synodum Salzbiirgenfem lub id tempus iniiitutam effe.

~td&k «âfiL ^9fik «âQk «â$k «*9Qk «fiQk «i£tâk «âfik «£)Qk dfifik iMMSkQk

In Constitutiones Ricardi Episccpi Saxum Animadversio.

A Viris dofli, dûdum animadverfasn eft in Conftitutionce Satum totas refufaa.efle Ox ftinrrlooet Richardi EpiLopi Dnnehrenfû, non fenfu tantummodo led verbis iifdem repetitis. Ea petfuafis αpi&oM Cotteritus fu| ervacaneum duatt Du- *neltnenft* Concilium, "> quo Conftnatioua Ille Epifeopi Dunelmenfa recepta funt, In Colletione Conciliorum Infrrre, fata haben, LeHores de re tota brevi adnotatiooe feciffe ormoirs. plec fane III* fallus eft, nam eeo inllituta Inter utrafque. proifus collatione, ambas inter fe conrruetc .comptrl \ noo-tamen In omnibus conveniunt ,· cum paacula nonnulla repere;im In Dunelm-nti, qua in Confttrutionibus Saturn releâa |nr. Qpod cum animadverterim conidium Ineundum mini die atbttratua lum o« his a'drtioHiBus LeAoees careant, & molefta repetitio evitaretur ; id vero ea ratione preftiti » ut textu Duoelmenhun» uterer *J emendanda» Conftlnuiona Sarum mendis festentes. Additioaes vero U infimam PagcUc oram rejlcerem.

vttxlyjl t»U

CONSTITUTIONES RICARDI POORE,

SARÜM EPISCOPÏ, CIRCA ANNUM ŬOMINI MCCXV1I.

BX Tom. II. Oncll. Bri- tannùtHenr. Spelmaam P»S .*»-

TITULI CAPITUM.

P. III.

communicantium cum excommapi- H79-

33. De fokmni excommunication».
34. Pt facramoûto Esahariftta.
35. De effieitu Eucbarifiia.
36. Pt canem Miffit.
37. Pnod fingulit diebus ditatur pro defundlis, Dmimb3.
38. Mfacerde/ ofcule/ur hoftifim.
39. A« Etecbariflia detur fecretius.
40. Pt muratu Ktltfit·
41. He bona ccclefia alienentur nifi in cefibusepntêffis.
42. Pt defiiElibus fiupplendh de bonis dejundti, de pcna arcbidiaconi in hoc negligentis.
43. A eodem,
44. Pe ecclefiis nd firmam tradendi/.
45. file ulli, rtligiqfi aliquem habeant ingreffiem Jn poffieffionibut ccclefia, fine confienfu epifiopi-
46. He pepfio in ecclefiis detur alitui, fine affenfu neflro.
47. De capellanis extranea ordinationis.
48. He amoveantur idonei fiaccrdotes.
49. Pe pana incontinentium.
50. He prodicatores admittantur fine litteris epifeopi.
51. Do poena eorum qui aliquid dant vel accipiunt pro fpsritualibeu.
52. Ide Inciqfi allos de notie in domo fua recipiant.
53. Dc cxctffibus in prabendis corrigendis.
54. Pe matrimonio extrahendo.
55. De reverentia matrimonii.
56. De forma contrahendi matrimonia.
57. De clandcfiinss matrimoniis
58. A finerilcgiit & maleficiis sn nuptii
59. De modo prohibito in affinitate carnali, vel fpirituali.
60. He qws fuper dubio cafu caufam matrimonii definiat.
61. De iis qui per adulterium polluuntur.
62. Quod pragnantes fibi provideant cum tempus partus appropinquat.
63. He conjugati viri tranfieant ad religionem ineonfulto epifeopo.
64. Quod de cetero in quinto gradu confanguinitatis liceat contrahere.
65. De denunciations facienda, cum matrimonia m ecclefiis funt contrahenda.
66. De tefiibus recipiendis ad probandam confanguinitatem.
67. De facramento extrema unitionis.
68. De eodem.
69. De eodem.
70. De teftamentis faciendis, & memoria fabrica^, Sarum ecclqfia.
71. He perfana ecclcfia adificent in fexdo laicou.
72. Vt primo medicis moneantur agri ad ea qua funt anima.
73. De motibus facerbatum propriis rtfranandis.
74. De eodem.
75. Dc reditu ad religionem.
76. De reverentia.
77. De procurationibus arcbidsaeonontm.
78. De pradicatoribut epifeopi recipiendis·
79. ^e beneficus magi.fins fcholarum provide»-di/.
80. ^e reception' f..... beneficii.
81. De idoneis prafentandis ad vacanda beneficia.
82. He viri àclcfiafiici fidelitatem laicis profint.
83. De ecciefiarum patronis.
84. De flipendiss facerdotum.
85. Dc vicariis faciendis.
86. Pwd qmnei clerici beneficiate habeant prodi aut coalituhoeus.
87. D» fententia excommunicationis.

CAPUT I. (a)

1. *Ut fanili fint minifiri ecclcfial Item, qui fufpepfi.*

CUm nec rugatn nec maculam admittat ecclefia gloriofa, non folum lavacro aqua in verbo vitr mundata, fed etiam fanguine agni incontaminati & immaculati Chrifti plenius abluta non mediocriter gloriatur de mir.iftran, tium Gbi munditia & diipenfatorum fuorumin-duftria.

Muni , leni defer. btt i,te Cou...

Quibus fpecialiter praecipimus, quod in Levitico legitur: *Sanili efiote, quoniam ego fantlus fum*. A quibus cum praecipue (anâitas exigatur, utpote de quorum converfatione mors & C vita fubditorum dependere dinofeitur? primo miniftris ecclcfue, qui ad noftram curam fpecialiter pertinent, certa forma preferibatur, per quam ecclefiaftica facram^ta (m per eorum minifteria rite tradentur, & refte difpenfentur, ut & Deus placetur, & grex eis commitfus «d ificetur.

Sed ne terrae, fentibus obfttae, femen Dominicum inutiliter commendetur, & modicus vel nullus fru&us expedetur: prius area Domini purgetur, mundetur, vepres (uccidantur, fit herbs mortifere radicitus evellantur.

Imprimis in virtute Spiritus fandi diftride. D praecipimus, ut omnis minifter ecclefic, & prxcipuc facerdotes, difeutiant diligenter & folicite, juxta teftimonium confcientis fuse, quales ad ordines fulceptos accefterunt, dc quo fine. Generaliter omnes quos irregularitatem in ordinis fufeeptione, vel ante, vel poft ordinis fufceptionem, conftat contraxiflc, nifi cum ets difpenfatum fuerit expreffe ab eo qui cum cis difpenfare potuerit, ab officii fui executions fufpenfos denunciamus.

Ne autem ignorans ignoretur: irregulares, qui fecundum canones ab ordinibus prohibentur, & illos qui cum difpenfationis gratia admittuntur* feriatim duximus, & per ordinem fpeciâcandos.

Homicide, advocati caufa fanguinis, exeeutores fervorum io publicis adminiftrationibui, fimoniaci, interventores fimoniacarum paftionum, & qui labe illa infedi, ordines fcienter fufeeperunt. Qui ab haereticis dc fchiimaticis damnatis, velnominatimexcommunicatis, fcienter ordines fufeeperunt. Item bigami, corruptarum mariti, Deo facraram virginum violatores. Item qui excommunicat!, ordines fcienter

(a) Omme variam· * —mditlanli ex CBaftrarioaibu Rich,rdi da Manico DuoclnMafii «ptfeopi, «m hic ad vv* m aatmn· tear, nrrjan ii te movUmm CoUaOtem Aaglkaaa to. I. paa· n>

tcr fufeeperunt, vel furtive, & qui in fufceptis ad dicendum fytnbôlum, & Dominicam, Prout" r-./No
fcienter tales miniftrare gpwriumpferint . luem in capitulo concilii continentur, orationem, & quusti
iuf. * fortilegi , qui dcmonibfis immolarunt: inccn- falutationem S. Mări*.* pueros frequenter quo-
diarii ecckuaium. que convocent , & unum ve! duos inftruant,
Omnes tales, nifi noftrum, vel fuperioris fu- qui alios inflruant in pnediftis.
7 per hoc requifiverint conGlium , vef-vequifitum
habuerint , ex tunc ab exeeutione officii fui fc
noverint fufpenfas.

IL *Dt irregularitatibus, de quibus epifeopus poteft dijptnfarc**

Qyi. vero non de legitimo matrimonio nati, dc abfque epifeoporum-fuorum difpenfatione fuerint ordinati ; î< qui fe. noverint fervorum filios , dc.przter confcientiam illorum a quibus fcilicet licentia requiri debuit , ordinatos, ve a non fuis epifeopis prxter fuotum licentiam prclatonim ad ordines promotos : quoniam cum talibus djfpenfare poflumus , praecipimus , quod omnes'tales iub pœna fufpenhonis noftrum fuper hoc requirant confilium.

Omnes autem diftos irregulares de cetero or. dinandos praecipimus ante fufeeptionem ordinum diligenter attendere , dc humiliter difpenfationis beneficium, fi difpenfabilis fit irregularitas , poftulare . Certum eft enim , fecundum fandorum* traditiones, irregulares prefumptuofe dc periculofe miniftrare , cum quibus non eft difpenfatum.

Adjicimus autem , diftrifte praecipiendo , ut amnes, qui in conlcientia mortalis peccati prius perpetrati , vel propter quxftum temporalem tantum, ordines iufceperint, officium fuumnon exequantur, antequam facerdoti confiteamur.

III. *Qualiter arthidiaeoni inftruere debent ftctrdl· tes in fide, é? r* articulis fidei.*

Cum per minifterium noftrum ecclefiaftica facramenta debeant craftari dc difpenlari : neceffaria eft vobis , filii cjriflimi , fidei catholic® agnitio dc pofTeffio , quia *fine fida imp^ile eft placere Deo.* Et ficut corpus fine fpiritu mortuum eft , ita fides fine operibus mortua eft. Propterea vobis praecipimus, pro bene vivendo, fidem reftam teneatis , parochianos veftroa in articulis fidei , fine qua non eft falus , fepius inftruentes . Quod ut melius dc expeditius fiat a vobis , diftrifte prxeipimus dc injungimus archidiaconis, quod in capitulis fuis expolitionem in generali concilio promulgatam fane, defim· plicibus verbis facerdotibus exponant : dc facerdotes , prout Deus eis infpiravertt, parochianos fuos inftruant , & eis illam expolitionem frequenter domcftico idiomate fane inculcent, qu® talis eft.

IV. *C-ipittdxM continens expofitiomm catholica fidei.*

Firmiter credimus, & fimpliciter confitemur, quod unus eft iolus Deus verus, omnipotens , Ε xternus , immenfus & incommutabilis , incomprchenftbilis & ineffabilis , Pater , & Filius, & Spiritus fandus: tres quidem perlon®, fed una «flentia, fubftanria , natura , fimplex omnino . (a)

Exhorteatur fepius facerdotes parochianos fuos

Et quia parentes circa hujufmodi funt periculoic négligentes : moneant finpius , ut pueros & familiam fuam, prout Deus eis infpiravertt » inftruant in pnediftis, ve! inflrui faciant.

V. *Dt Munditia facerdotune & clericorum.*

Cum de cooverfatione facerdotum'mots & vita dependeant fubditorum , & eum 'corpora miniftrorum Chrifti, fint vel efle debeant ternplum Spiritus fanfti : quicumque templum Dei fiolaverint, difperdat eos Deus. Ne facerdotes tollentes membra Chrifti, faciant membra meretricis : diftrifte pnecipimus , quod omnes ecclefi® miniftri , m facris ordinibus conftituti , five fint beneficiati, five non /honefte & cafte vivant, ab omni fornicatione & immunditia fc abftineant. prout ad facrum eorqm minifterium dinbfcitur pertinere.

VI. *Dt focarik amovendis.*

Sacerdotibus vero 'prxeipue & fpecialiter, ia virtute Spiritus fandi, & fub periculo officii dc beneficii, diftrifte praecipimus, ut continenter dc honefte vivant , concubinas fuas a domibus luii procul exepllant , & nullam familiaritatem cum cis de cetero habeant, nec in propriis domibus , nec in alienis .' nifi velint fimul beneficiis & officiis contra hoc agendo privari.

VII. *De pana arcbidincontrum, officialium, decanorum nepli^tn^ium.*

Ne vero facilitas veni® incentivum tribuat delinquendi , in generali concilio ftatutum eft, ìuod clerici, praefertim in facris ordinibus conituti, qui deprebenfi fuerunt incontinenti® vi. tio laborare , dt qui pro hac caufa fufpenfi, officium fuum exoqui prxfumpfcrint , non folum ecclefiafticis beneficiis fpolientur, verum etiam , pro hac duplici culpa perpetuo deponantur: ut quos Divinus timor non revocat, temporalis faltem pœna cohibeat a peccato. Prxlati, quoque qui tales'iniquitatibus pnefumuat fuftinere , maxime obtentu pccuni» , vel alterius commodi temporalis , pari fubjaceant ultioni. Unde oportet vos omnes, arcbidiaconi, officiales , dt decani , tanto vigilantius fuper hoc vv gilare , quanto negligentibus majus periculum imminere dinofeitur.

VIII. *De poma dS fatisfaDiane fbcar.drum' facerdotum.*

Concubin® facerdotum frequenter moneantur ab archidiacoois , dc pracipue a facerdotibus, in quorum parochia morantur^ vel ut conwahant , vel ut clauftrum ingrediantur , vel ficut publice peccaverunt, publicam agant poenitentiam . Qui autem contra hanc monitionem Calubrcm . obientu pecunia; , vel familiaritatis , negligent inventus fuerit, pomx fupradift® fubj»·

<*1 Æ 'roul " «P·»*» ûtfèrlûî^** *· cooriiwnmr . *Ha, tr «m ftAiai, agetmttu add>titmt fte/eie ferte mttimm ad Sarc^hu refiOa facet ; ^ue^noee tauten bec additit > tue btc deejt > fauilletm*

---" ** nu«um «torum induci pof- Λ dantes ad concordiam revocaut» jie», quantum, in
CcHRirn fi.ot I*r. mon'tioncm.· intcrdiòis eis, primo pacis ofculo, dc pane bencdi&o, in 'ecclefia, fi perieveraverint in obftinacia, dc ipfis dc com-,municant» cum eis excommunicentur i fcculari juftitie tradende, fi nec fic refipuerint.

IX. *Dc femetjm φά ftlhfrif filiem fptrinulfi».*

Çt cum peccans facerdos peccare faciat populum Dei: maxime a filia Jua fpiritualidtpenitential! fe abftineat, dc ab omnibus quibus dilpenfaverit ecclefiaftica facramenta: fciens quod in deteftationem .tanti peccati, fecundum canones dc fanftorum patrum ftatuta, quindecim B anni debentur, dc poftea detrufio in monafterio.

X. *Dt fotrHe vitmie,* t»'^, *Iditu, & writs, if imbuentis chricerme.*

,ικ.'ι. »·. . Quia *mitium* aamr *fteerti cfi JitptrHe,* fuplrbiam in geftu, habitu, dc verbis prohibemus; praecipient» fub pcena fufpenfionis, ut facerdotes dc clerici quilibet, habitum habeant fuo ordini competentem; facerdotes claufa defuper deferant indumenta, nimia brevitate vel longitudine non notanda. Cappas manicatas ad divinum fuum officium intra ecdefiam non gerant: fed nec alibi, qui funt in facerdotio vel dignitatibus conftitutf, nifi jufti timoris caufa C exegerit habitum 'transformari. Nec manicis aut fotularibus confutitiis, feu roftratit feftis, frenis, peftoralibus, aut calcaribus deauratis, aut diam fuperfluitatem gerentibus aliquo modo utantur. Coronam dc tonfuram tabeant congruentem, officia vel commercia fecularia non exerceant, maxime inhonefta. Mimis, joculatoribus, dc hifirionibus omnino non intendant; tabernas prorfus evitent, nifi forte caufa neceffitatis in itinere conftriâi. Ad aleas vel ad taxillos non ludant, ncc hpjufmodi ludis interfini: dc fe in ecdefiafticis officiis dc aliis bonis (ludiis diligenter exerceant.

XI. *De ino fecis,* (a)

Nullus clericorum fincularem adminiftrationem exerceat, ex quacumque oporteat lateperfone aftus fui reddere rationem. Antequam rationem adminiArationis fu· reddiderit, ad beneficia ççdefiaftica non admittatur, quibus annexa eft cura animarum. Nec advocati fintclerici, vel facerdotes in foro fieculari, nifi vel proprias caufa», vel miferabilium perfonarum profequantur.

Magna vobis, fratres cariffimi, injunfta eft neccflitas pacis obfervand·, cum Deus ipfe pacis fit auctor dt amator, quia non folum cceleftia dc terreftria, fed etiam terreftria ad invicem voluit pacificare. Et cum non nifi per E pacem temporis, dc pacem pectoris, ad pacem perveniatur cternitatis: monemus vos, dc diftrifte praecipimus, quatenus pacem, quantum in vobis eft, cum omnibus habent», parochianos veftros moneatis, ut in unitate fidei depacis vinculo, unum corpus fint in Chrifto. Inimicitias, fi exortas fuerint in parochia veftra, diligenter fedantes, amicitias copulantes, difeor-

vobis eft non permittentes, quod tai occidat C.ANNUM CHRISTI fuper iracundiam parochianbrum veftrorum.

Illum 'abufum clericis penitus interdicimus", quando ad potus «quale» fumeodos fe 'obligant potatores? dt ille judicio talium plus lajidaTur, qui plure» inebriat, & calices facundiores exhaurit. Unde interdicimus, quod nullus altum cogat ad bibendum. Si quis autem fuper hoc culpabilem fe exhibuerit, nili a fuperiore commonitus fatisfeccrit competenter, a beneficio dc officio fecundum ftituta concilii' fufpeudatur.

* Bannum quoque fcotallorum per facerdotem (A) fieri prohibemus. Quod fi iacerdos vel dericqp hbc fecerit, vel fcotallis interfuerit, canonice punietur.

XII. Dr *ftrvmde.*

Et cum non fufficiat declinare a malenifi faciamus bonum: precipitous, quod facerdotes, & bénéficiât!, fecundum redditus dt facultates fuas, fine hofpitalcs, fic erga pauperes non avari. Monachis autem & (c) fratribus tanto diftrifthis id injungimus, quaaio ad hoc ipfum confiat ipfo» arftius aliis multiplici ratione Obligari. Qui vero patrimonio crucifixi abutuntur, vel luxuri fe vivendo * vel hofpitalitatis bonum non feftando: cum eorum tabuerimus notitiam, eos canonice puniemus.

XIII. *Di nexuro [ecrexHnttrm.*

Cum in difpenfatione facramentorum veftrum confifiar minifierium; ut facramenta a vobis rite rrafientur, fintula per ordinem perfequemur. Sunt autem feptèm fecramerya. quorum quinque omnibus fidelibus communia funt'&occeflaria.

Primum eft baptifina, quod eft janua omnium' facramentorum, dc prima tabula poti naufragium, fine quo non eft falus.* & eft (aeramentum ingrediendum, dt ianâificans, ingredient» a «peccato originali emundans.

Secundum eft impofitio manus, que fit ab Depifeopo, qu» confirmatio dicitur; que ingreffos jam in mundum * fan&ificatos per taptifmum armat dc roborat contra diabolum, dc eft {aeramentum pugnantium.

Tertium facramentum eft pernitentia, que ingreflbs iu mundum dc lapfos per peccatum, relevat dc reparat.

Quartum eft perceptio emporis dc (anguinis Chrifli.· quod, five euchariftia, five viaticum vocetur, in Chrifio fuos unit dc incorporat.

Quintum eft extrema uhftio, facramentum fcilicet exeuntium, quod vifioni Dei nos préparât.

Duo vero feqnentia (unt, ordodcconjugium, nec omnium, licet quorumdam; nec per eorum virtutem peccata dimittuntur, fed in eorum altero, fcilicet ia conjugio, peccatum fornicationis vitatur; io altero, fcilicet in ordine, quorumdam virtutes augentur.

Et quoniam quorumdam uique adeo invaluit cupiditas, quod fub pretium nituntur redigere inappretiabilem facramentorum gratiam: voleme» a miniftri» ecdefias cupiditatem, qu* eib radix omnium maiorum, exetrpare, prohibemus di-

(«) Nκ Smmm *trmftner λΛ* *ftnnr.* Majaa vob· ftr.
(>) *M. ni* per attain ta ecctefia Üeti &c. (c) i<Uadbw.

r"K Tiw *a<r*®eetonu» · »el (aeramenta-
ΓMBκτι hom difpenfatiooe, aliquid in pecunia exigatur fed gratis dent quod gratis acceperim. --*—

Jubemus fub perna iufpcnfionis, ne facerdos aliquid exiget pro exequiis mortuorum, vel benediâione nubentium, five pro edifits faciendis, pro teftimonio ferendo, five pro matrimonio celebrando.

XIV. *fit laid laudabilet cenfiutuditui frangant.*

Et quoniam quidam laici laudabilem confuetudinem erga fanftam ecclefiam, pia devotione fidelium introduâam, ex fermento hzreticz pravitatis nituntur infringere, fub prztextu catliolicz puritatis ·' ficut przcipimus pravas aftiones fuper his nop fieri ; ita pias & laudabiles confuetudines* praecipimus obfcrvgri. Et qui malittofe laudabilem confuetudinem nituntur mutare, per vos, cognita veritate, compefcanwr, ficut in concilio ftatutum eft : & quqd pro altaragio corpus fepclire non differatur.

XV. Ac *Miffit venait! fint, nec «terent fc annualtbuJ vel triennaliiu' facerdotet.*

Pizterea venalitatem Mi(Tarum diftriftc inhibentes, przcipimus, ne pro annualibus vel triccnnalibus Miflarum faciendis, laici vel alii aliquid dare, vel legare tn teftamcniis rogantur; C & ne fuper his abqua paftio vcl a&o nova, vel ^liqua fpecie pahiata, a faccrdotibus vel aliis fiat mediatoribus. Prohibemus etiam ne fupertiua multitudine tabum annualium quandoque le onerent facerdotes, ad quz explenda hondle fufficere non potfint, oc propter quz oportet certo pretio conduâos habete facerdotes, vel ca vendere aliis facienda, ut fc exonerent : quz dc cetero fieri, fub perna iufpcnfion' rohibemus. Quidam manifeftos uiuraiios, & a jsnominattm excommunicates vel interdiâc, alienos etiam paro^hiancs, contemptis propriis (accrdotfbus, ·& in eorum przjudicium, ad lepuliurain, & ad communionem euchanftti, & purcipue in iolcmu.bus diebus, & confeilioncm vel aha faci amenta, nrcquifita piatlati fui licentia, tecipere prxtumunt ·· quod de cetero proh bemus heri. Et fi ab aliquo attentatum luent, ad dimna relarcienda illi ecilefiz cui injuiiatum fuerit, compellantur.

XVI. *Pe baptifmo C" ejut effefia.*

Cum baptilmus janua fit omnium facramentorum, 6. ruma tabula poft naufragium. quam fit neceiTatiain, patet cx verbis Domini, diccn-
7?a«. i. ,is: Λ{/» *-juu renatur juerit eu a<Jua & Spiritu Jan.lo, nen introibit m repnum caelorum.* Ab hac geretahtate, nec arras nec lexus excluditur. Et i:a appaiet quod baptifmtis gcnetalior eft ficEntil.. r quam ctcumcilio, cujus loco fucceiTit, cum tam viri quam termina: baptizentur ; tantum autem viri <>lun ciriumcidebaniur. Quod «titem efhca-ior fit & utilior nunc baptilmus, quam olim circumcifio, apparet. Nam de effi-
Cn. \ caria circumcftioms dicitur: *Anima, cu'm prtputii' taro circumeijj run juer.t, peribit de populo fuo.* Ecce dicitur quod anima peribit inciteum-

Acifa, *fed* non dicitur, quod falvabitur propter ' circwncifiouem. Sic damnationis vitatur peri- 9^,^'.**
colum, fed non pervenitur ad regnum coelorum.

De virtute vero & cfficact* bapttfmi dicitur: *Kifi ftit maltu fuerit tx afM C Spiritu fit»·fio, neu tjc.* quafi diceret : qui renatus fuerit ex aqua & Spiritu fando, intrabit in regnum calorum ·· quod ufque ad mortem Chrifti fuit hominibus claufum. Sed per (aeramentum baptifmi Chrifti fanguine rubricati, culpa remittitur, periculum vitatur, ad regnum calorum pervenitur, cujus januam Chrifti fanguis fidelibus fuis mifericorditer referavit. Abiit autem quod univerfi parvuli pereant, quorum quotidie tanta moritur multitudo : quin & ipfis miferi-
B cors Deus, qui neminem vult perire, aliquod remedium procuravit ad falutem : qui, cum multitudinem peccatorum non habeant, peccaro originali, quo tenentur, per virtutem baptifmi fui mundantur.

Duplex vero eft peccatum : originale quod abfque confcnfu contrahitur, & a&uale quod commitritut cx confcnfu. Originale, quia non cum confcnfu contrahitur, per vim remittitur facramcnti. Aduale vero, quod cum confcnfu contrahitur, fine confcnfu minime relaxatur. Sed videri poflet alicui, quod tantum duo fufficiant ad falutem, videlicet fides & baptifçnns: & quod fine his non fit falus. Nam dicitur ·· *Qti crediderit Ü baptizatui juerit, falvus erit.* Ecce duo, fides, & baptilmus, neceiTaria ad falutem : & fubjungitur; *Qu vero* non *credide·* M*'
rit, condemnabitur.Eccc, alterum eorum fufficit ad condemnationem. Sed fides in puero effe non videtur, & ita non falvabitur. Ad quod dicitur, quod in fide falvaturpaternorum : quia ficut a'ittnde contrahitur originale peccatum, aliunde curatur. Vel poteft lane dici, qüod pueri ' credent non propter ufum fidei, fed pro- · *Fertf.* <re-
pter habitum quem lufeipiunt in baptifmo. d«t.

Cum igitur tanta fit virtus & efficacia hujus facramcnti, & cum ab ipfo Domino fit inftitutum, & ejus fanguine rubricatum: przcipimus, quod cum honore & reverentia magna celebretur hoc iaciamentum, & magna cautela, maxime in diflinftione verborum & in prolatione veiborum, in quibus tora vis confiait lacramenti, & falus puerorum. Hzc autem eft forma ·· *Ego baptizo te,* N. *m nomine patrii, tïc.* Et in Romano vel Gallico fub eadem forma doceat facerdos (Z) publice : laicos inftruat baptizare in necctTitate, patrem & matrem.

XVII. *Fonttf fub fire claudantur.*

Pro baptifmo nihil omnino exigaturfed fi quid offeratur, gratis accipiatur. Fontes fub fera claudamur & claufa teneantur propter forti, legia. Chrifma fimiliter & oleum facrum fub clave cuftodianttir. Si vero is ad quem fpeâat cuflodia, ca incaute reliquerit; tribus menfious ab oificio fuipcndaiur. Et fi per ejus incuriam aliquid nefarium contigerit > graviori iubjacebit ultioni.

XVIU. Pe kptifterio.

Baptifterium habeatur in qualibet ecclefia baptifmalt, lapideum, vel aliquod competens, quod dc-

(·> ct In Rrral» v.-l Gjllco lub radnn f.rnu lc-rat Sacudot ücqaearcr laio» tapUMft podit p«CKN ID lnuno pautm fc matrem ια ncctiliait U.u paju'bclo uutruwuOM.

decenter cooperiatur» & reverenter cWirvetur, Ac in alios utus Me convertatur. Aqua veto in qua pucr fuerit baptizatus, ultra (epcem diet io baptnlerio non favetur.

Si veto puer domi a laico fuerit, propter neceffitatctn, bapttxptut ' aqua, propter reve-rrniiam baptiftei, vel fimdatur in ignem, vel ad eeclefiam in baptifterio deferatur. ÔC vas il-lud comburatur, vel ad ufus ecdefadeputetur.

Semper facerdos interroget diligenter bucum, cum io neceflitate baptitaverit pueram, quid dixerit? & quid fetent? Et ii invenerit laicum dii'cretc & in forma ecckfiz baptizaflê five (a)., in Gallico» live io Latino, approbetur.

XIX. *De forme buptû&ndi.*

Ad levandum puerum dc fonte, tres ad plus recipiantur in baptifmo maris, duo mares & una femina. Fcemina vero a duabus feipinis & uno mare fufeipiarur. Quod amplius eft, a malo eft. At plures tamen., ranquam. telles, fi haberi poflint, adhibeantur propter variosca. fus. Dc baptiimate & poenitentia, praecipimus qudd diaconi þoenitentias dare vel baptizare non przfumant, nili in his cafibus, cum facer-dos non poteft, vel abiens eft, vcl indiferete non vult, & mors imminet puero vel aegro-to. Si vero puer baptizatur a laico pneceden-tia & fublequentia * in mcrlionc expleantur a JacCrdotC.

* r*rtr,im-mcnicnem.

XX. Qwd *c^rifmeitr nifi* i« *nfut ornjtnenforitrn tcdtfie non iouvertentier.*

Panni etiam chrifmales non nifi hi ufus or-namentorum ecclefix convertantur, (f) Simili-ter alia ornamenta ecclefiz que pontificalem acolplunt benedictionem, nullo modo in ufus profanos deputentur. (c)

Si vero pueros cum fale vel fine fale expo-fitos contingat inveniri, batizentur: ita tamen quod ante prolationem iftorum verborum, Ego baptizo te, in nomine Pltris & Filii & Spiri-tus fanât, amen, quz fola funt de fubftantia baptifmi, & fola debent cum intentione bapti-zandi proferri, hzc a baptizante verba prius dicantur, nominante baptizandum : Efco non intendo te rebaptizare ; fed fi tu non es bapti-zatus, ego baptizo te in nomine Patris, fite.

Eodem modo *û multer* mortua fuerit in par-tu, & hoc bene couftitent, fandatur, ft in-fans credatur vivere, ore tamen mulieris aper-to. (d)

XXI. *Dt puent cnftoditndii.*

Fotminz moneantur, ut filios fuostcaute alant, & juxra fc de node non collocent te-neros, nc opprimantur : iolos in domibus, f» 'ignis fuerit, vel folos juxta aquas, fine cuftode non relinquant: & hoc cis omni die Dominica dicatur

XXII. *De iquifitient pneri.*

Diligenter inquirat facerdot cujus fit puer baptizandus, quis patet, quz mater: ut fie co goofcat & puniat fornicaturcs, dccognofcat qui legitimi, qui non. (r)

XXIII. jÇwd pa/rr deerat *dimitti tel levundum* parram.

Vidimns nuper puerum bis baptizatum pro-pter hujufmodi omiilioncm. Et quoniam pro-pter multas caufas neceflè eft facerdotem hu-jufmodi interrogationes facere: przcipimus hoc ftat&um diligenter obfavari.

XXIV. *Dt fetrumento confirmutienit.*

Gim facramentum confirmationis ad robur detur parvulis, frequenter facerdotes moneant populum ad confirmationem puerorum. Poft baptifmum cniip fufeifi debet facramentum con-firmationis, dc publice proponatur^n ecclefia. Quod f. ultra (J) quinque annos ad plus puer fuerit per neghgentiam & incuriam parentum non confirmatus .' tam pater quam mater ab ingreifu eccleiie tamdiu fufpendantur, quoui-?|ue puer confirmetur. Simili pcenz fub)acebit acerdos, qui circa hoc negligent extitertt. Et ii adultus, in quadragefima, vel in alio tem-pore ad confirmationem venerit, nondum con-firmatus, quod diligenter inquirendus eft: mit-tatur ad epikopum confirmandus.

In hoc facramcnto contrahitur proximitas fpiritualis, ficut in baptifmo, inter illos quifu-jcipiunt pueros, & illos quorum lunt pueri, & inter pueros fufeeptos: & lux laicis praecipimus Dfrcqucntcr inculcari, licet hoc a nobis cddem dicatur in collatione hujus (aeramenti.

Sacramentum autem poenitentiae quam lit ne-ceftiarium probatur exilio evangciii: *Quorum remiferitit peccet*, remittuntur cii, tf qteerum retinmntii peccete, retentu funt.* Sed quia re-miflionem peccatorum contequimur per veram confeiliotiem : prxeipimus, tacrorum canonum ftatuta iequentes, ut facerdos in pœnitentia danda diligenter attendat qualitatem perfonx, & quantitatem delicii, tempus, lucum, cau-fam, & moram in peccato faâam ; devotionem animi þoenitentis, & figna contritionis. Muiie-ribus amem conjugaris talis injungatur potniten-tia, unde non reddantur fuís maritis fufpc&L de aliquo crimine occulto & enormi. Idem dc viris uxoratis obfcrvcrur, dummodo fuificicnter puniatur deli&um, & pcccatnm, dc condigna iit fatisfaftio.

Nr«r mk<t-ı*"M·« fie £7"' tumu> an «lb-aa.«tm-p jr '

In confelfionibus & praedicationibus, fxpius laicis inculcetur, & przcipue in majoribus fo-lemniratlbus, quod omnis commixtio maris dc femine, nifi per matrimonium excufetur, eft mortale peccatum. Et ft in denunciatione hd-jus falubris doârinz facerdos négligera inven-tus fuerit, tanquam fornicator vd coofentiens fornicatoribus canonice puniatur.

XXV.

(a) flru in Antlico .., approbet taAum. βη autem baptizet puer: noa InrrMo re rebaptizare & flru MU n baprisMU» ejo baptizo re. *(i)* coarertaarar. nec lemel ad errlefiam cum *fuern* drlan ali » baptiiaudu pecca -rl pretlo at<U ira-damjrr. Similiter *tir.* (<) ft archidiacom In fult vlfiratranibui boc dtlifentrr in^unant (d) ut puer m utero claulua pofll» aem traheae. (r) Λ «juoniam propter multa» caufaa arerffr Sacerdorem e»t fa erv hunrfmodi iMcrroptioaeB preci-ptm«« hoc ltatutum dllj^nw obtervan · poero amem namquam aet-tur baptifnm I *De* Sorrearear· *tmfnunttmie. Cûn* ha-craateMlun *la. rtiiftui intertHltt Utfuu* (f) fetem. Mm/.

CCH«isn

XXV· W· *'*"·' ··*" "•fit""
WMâeraav.

Confeffiona mulierum audiantur extra vehim, dt in propatulo quantum ad vifum, non quantum ad auditum. Moneantur etiam laici, qui ftatim in primo quadragefinue confiteantur, dt cito noft laplum, ne peccatum pondere fuo trahat ad aliud . Item nullus facerdos in nomine penitenti* totalis vel partialis Miffiu pnefumat injungere : confulere tamen poteft , quotiens mtaendi funt parochiani ad confefhonem.

n flatim. Hjhlmiu

Wardeiôw? Confeffiona * tra in anno audiantur. Tα communicare moneantur; in Pafeha , in Pentecofte, dc In natali Domini. Prius tamen praeparent *fe* per aliquam abftinentiam dc confilio lacerdotum faciendam.

Quicumque autem femel in anno, ad minus, proprio non cooffeffi» fuerit facerdoti , dc ad minus ad pafeha Euchariftí* facramentum non acceperit, nifi confilio fui facerdotis duxerit abftinendum.· dc vivens, ab ingreflu ecclefi* arceatur; dc mortuus, Chriftiana careat fepultura . Et hoc frequenter cis dicatur.

XXVI. *Qutlitrr tMtttud* fat fttrgetituti difauttormu.*

Defamati fama publica vel verifimilibus indiciis, fupa crimine aliquo enormi, de quo convinci non poffint, moneantur femel, fecundo, ac tertio, ut confiteamur, dc fatisfaciaht. Qui vero incorrigibila in negatione perftitetint, indicatur *eis* purgatio, qu« occafione pe* cunic oblate vel promiff» de die io diem nullatenus differatur t fed fi parata fuerit, ftatim prima dic recipiatur. Et mimerus compurgatorum in canonibus conftitutus fi neceffe foerit obfervetur . Archidiaconus vel officiarius ejus contra hoc veniens , ab officio fuo fe noverit fufpendendum .

XXVII. *Çittliter ft dtbttf ftrtr* fatndts m corftffint tttdiendt.*

In confeffione habeat facerdo* vultum humilem, dc oculos ad terram demiflbs, nec faciem refptciat confitentis › maxime nistierù: de patienta audiat qu* dixerit, &. in fpiritu. lenitatis eum fupportet. Et ei prO poffe fuo perfuadeat pluribus modis, quod integre confitejuur : aliter enim non eft vera confeffio. Peccata inquirat facerdos ufitata , fingulatim ; inufitata non nifi a longe dc per circumflantia* : fic ut expertis non detur occafio delinquendi. Perii»narum nomina, cum quibus conntens peccavit, non inquirat facerdos; fed pa confeflionetn poteft inquirere, utrum fit clericus, laicus, monachus, facerdos, diaconus : dc femper majoribus majora referveat.

XXvПI Λ *tfjtrihu fKMil.* cmusn* a«·;.

Sant mem ifia majora, homicidia, iacrfl·gia, peccata contra naturam , iàccftua , ftupra virginum & moaialhim, & mjeftiona manuum in clericos, m parenta, vota fira&a, & hujufmodi .

Sunt autem cafiis quibus nullus nifi foluspa pa poteftatem habet abfolvendi, vel ejus lega tus.· (a) videlicet, injc&o manuum in clericos, vel quofcumque religiofos , incendia ecclefiarum. Abfolutto nulli talium in articulo mortis eft deneganda, faltem conditional!! : nihilo* minus talium rei, mittendi funt ad epifeopum, B vel ad ejus pcenitentiarhim.

Semper autem qui mittuntur, deferant fecum litteras, continenta genus peccati dc circum* ftantias fufficienta , vel ipfe facerdos cum eis veniat: alioquin non recipiantur. In dubiis femper confeflor confulat epifeopum, aut fapientes viros, quorum confilio certincatus, fecuriusfol* vat vel liget.

XXIX. *Ut fttriot rtvtltt ttuftffiewii,*

Nullus ira, vel odio, vel metu ecclefi*, dc metu mortis, in aliquo audeat revelare confeffionem, figuo vel verbo, generaliter vel fpecialiter; ut dicendo, ego feto quala eftis. fub Bericulo beneficii dt ordinis . Et fi conviâus trit, abfque mifericordia degradabitur.

XXX. Nr pomfrraria *mjeqptar Jht rijiitHtitM.*

In furto, rapina, ufura, fine fraude cavant facerdoccs, ne injungant pceoitentias, videlicet Miflarum, deemofynarum pro talibus peccatis.* fed injungant prius reftitutionem : quia noti dimittitur peccatum , nifi reftituatur ablatum.

Audita confeflione Temper interroget confeffor confitentem, fi velit fe abftinere ab omni pαcato mortali. Aliter vero non abfolvat eum , nec injungat ei poenitentiam, unde confidat : fed moneat, quod interim faciat, quicquid boni poterit, ut Deus ejus cor illuftret ad poenitentiam , dc confulat ne corpus Chrifti in tali ftatu recipiat.

Statuimus infuper, ut perfons , vicarii, dc facerdota annui confiteantur illis, qui pa fin* gula capitula ad hoc auâorirate noftra fuerint deputati. Sint autem in quolibet capitulo duo * coafefiores, qui confeffiona audiant facerdotum dc * clericorum , dc aliorum frequenter . mi·». Si qu· vero dubia fuerint, que per eos expediri nequeant , vel fi quis ucerdotnm eis ob aliquam caufam confiteri noluerit, ad perniteo- P tiarium epifeopi principalem retrahatur. Si vero neutri eorum voluerit revelare peccatum , epifeopo confiteatur, vel alicui auftoritate ejus. (6)

Sint etiam in quolibet decanatu duo vel tru viri Deum pre oculis habentes , qui exceflus publicos pnalatorum , dc aliorum clericorum ,

(«) Videlicet, maod fi coovatef.-M ycâdko C· tcfeftei rtprwfanwt, rei tali, qol eum ob poflit dKÿnfiw· Abfolutto (I) ejut. Fi fluoniam rtfcitelceote chariiatc muhtfum ooo folum ufitan pecca» multipliconrar, fcd «tam «ova inaudita cogifantur 4: petptirantur, ad fafcipiendot fit audicadoa publica pœmteoto», fa capite iejuaii duo ad mlauS iu ac* defia Dmtlwfi coaffituaNur coafdfctva flui «ts potuitacMm dstaam lajuapat Sm edam ta. Moχ*.

· ³³³ ***" «Λφli·» .Aw. «a» l«w· taf« i«·>*«A«· «"F-c *κχu.

CMRtsri *?"· **·**»» · (·) hum, mccnduru, raptorts publici , malmofe CHRISI.*
·»·?. impediraKscxccuüoocmratjQrubtiium tcftsaum- ···»·
torum.

XXXI. *De ht»u ieiu.*

Decimas autem de, omnibus que renovantur per aoaurn, (i) dt maxime coalueras decimas dandas decrevimus, fit diftriâe procipimus.- ita ut nec oecafioae mercedis fervientium in autu* nmo, vel meflnrum, ccclefi* decima parte non frultrranir. Detentores autem decimarum coofitetarum, fi feme! fecundo, vel tertiocoramoniti, «certum fuum non emendaverint, ufque ad fatisfaâionem condignam, per ccnfuram ecclefisfticatn compellantur . Cum autem ii qui decimas detinuerint, vel fumilpuerint, ad pm-nitendam acceflcrint ; non admittamur , nifi vel per fe, vel per fufficieutem procuratorem , in manu facerdotis, illi cui decime debentur fetisfaciant competenter. Inhibeantur frequenter, ne pignus retinere contendat quifpiam , poftquam de fiu&ibus fortem perceperit, dedudis expenfis: quoniam ufiira eft. Sacro appro* hante concilio prohibemus , ne quis aliquando excommunicationis fententiam , nifi competenti monitione pramirta, & pntfentibus perfonis idoneis, per quos fuficienter, fi neccfle fuerit poffit probari monitio, au&oritate propria promulgare prefumat. tyod fi coaua prnfumpferit , etiamfi jufta fuerit ex caufa fententia ingreffum ecclefix per menfem unum fibi noverit in* terdiftum: alia nihilominus poma mulftandus prout vifum fuerit expediri.

XXXII. *Dtftu* CMMMOMCAirmaS earn «sccMMMnMeasû.

Ne ecclefiaftici fentemis rigor vilefcat, pna* cipimus, quod omnes qui feienter communicant nominatim fit publice excommunicatis , tamdiu arceantur ab ingrefiu ecclefix, quamdiu talibus communicartê convinci poterunt, nifi citius re* fipifcant.* falvo tenore canonis , Quadraginta : queft. uln Quoniam multos.

Teftes autem qui feienter perjurant fuper *Ia·* crofan&a cvangelia, propter lucrum proprium vel damnum alioram, per quorum teftimonia, ficut frequenter contingit , aliquis amittit vitam, vel membrum, vel exhereditatur, vclecciefia fuo jure fraudatur, ne abfblvantur, nec eis ponitentia, nifi *a nobis* vel pcEOitentiario noftro, injungatur, nifi in mortis articulo : dc runc accepta cautione , quod ad nos accedent reftitufa cis fanitate, recepturi de perjurio condignam pcenitentiam. Idem pmcipunus fieri de iis, (r) qui malitiofe impediunt cxecutioocm rationabilium teftamcntorum.

XXXIII. *De filtaaà* lAttaNoaaicatitai.

SieguHs autem annis in tribue folemnitatibus majormus , folemnitcr excommunicandi dentio* cientur foniarii, auxilium dcmooum quocuea* que modo invocantes, (aeramentis dc factamenulibus abotentes, vel ad ufus profanos ducen*

XXXIV. ^e/acromame guefarr/w.

Sequitur de facramento noftr* redemptionis, quod viaticum five Euchariftia dicitur . Nam ficut folem homines peregre profe&uri, amicos fuos convocare , atque convivium tait» eu praeparare: fic Dominus nofter Jefus Chrirtu* peregre proficiicens, id eft, de mundo traufitu* rus ad Patrem, difeipulis fuis convivium pneparavit, corpore dc unguine fuo veraciter eos ft reficiens fub fpecicbus panis dc vini, tranfubftantiaris, pane in corpus, vino in fangutnem, poteftate Divina. Et hoc utique facramentum conficiendi poteftatem recipit quilibet facerdos, qui rite fuerit * ordinatus; feu claves ecclefix . receperit, quas Dominus ipfe concertât apofto* ordioaiu· te- lis & eorum fucceíforibus . Vos igitur uc ia- *""Λ" cU crofaoftx menfe communicare debetis , ut nil prorfus de veritate corporis Chrifti ambigatis . Hoc enim ore fumitur, quod fide creditur·, & fruftra rcfpondetur , Amen , a quibus dc eo quod accipitur aliter fenritur.

Inftrucre infupcr debetis laicos quoties communicant , quod de veritate corporis & (anguinis Chrifti nullo modo dubitent. NamBprocul Cdubio hoc accipiunt fub panis fpecie, quod pro nobis pependit in cruce; hoc accipiunt de calice, quod cftufum eft de Chrifti latere; hoc bibunt , ut dicit Auguftinus, credentes , quod prius fuderunt fervientes.

XXXV. *Dt efeSa EvMrifa.*

Vis autem , virtus , de cfieftttf hujus facramenti, ex verbis Djmini evidenter exprimitur. *Hic paaif fetat qo Mo Mit,* cara W»a *tfl: &,* *t* *ton* sera wrr *tji Mat, & faaput mru oerc efl point;* de, / pu» *aeaaâacavcrit carneae* Mvaav , *tf Merit annat feagtùncae, wttet ia aternaat .* Verum cum alibi dicitur , ^au *enaaflatawrit* i Cw ·. Dcumtw Pmviw *& Merit fan^aaecae tjaj Mi/par, reni erit* carperis d? laqganws *Dentini t* terrere nos poteft terribilis hcc fententia. Propter hoc, fratres cariflimi, audite eqofilium apoftoli, quod tale eft *: Prtitt natent fnaetipfaae ieaeo,* * unus *tuam* . per confeffionem mundane & fanfttficam ; & * λ™ «*- *jkitpentiUaeM&ie calice Mat.* D ficut filii ifiael in efu agni triplici renes fuos accin- *turtw* *gebant* : ita fit vos renes veftros accingatis , id eft , totam carnis delcftattonem in vobiftnetipfis extinguatis, dt in aliis extingisendam do«catis . Ad veftram namque fpeftar minifteritun. per minifterium corporis fit (anguinis Do-K mini peccatores ad Divinam revocare gratiam / pro vivis dc mortuis ofterve facrificia, qu· pro valde bonis fimt gratiarum a&ioocs; pro noa valde malis, funt propitiationes.

Omnibus autem pro quibus fuerint, ad hoc ·, „ profitât, ut dicit * Ambrofius , tK plena fiat remiffio , vel ut certe tolerabilior fit damnatio. c*«r«a>· *tae-* *"e·*

lo) dHMKtaKi v«r aa n» foMk· Mata·» 4> «ataa Sirviiv ai clavam soaiNacie aWmaw: - *ai ftati· Aβ» omitton»* la accMa DmdaaS Madkaaaa *ua^ateaaaar aaa* Unaria smn paeeati «tarimmnbaa ia rasUa wmafc > alte twapeaa corapciaMi. Oactea· 4c. *M* par aaaam rd tap divtaa vd «miurritetea Mmapriaia Mit. n «astate. «it ii» tataraaMiboa tritea, - dc *ψ»* Mb fabaraatto atama ad dtaHvmda taridma aaurtamtea ccmnha, vd ad taapedtaidam tapete* eaemteada . *De Saeranoato Daetèaeipàe ·«.* JMaqp.,

""** rio. Cbm ergo tam eaccUcatiflimi (aeramentiA Cl" difpenfetores, cum inter Deum dc homL me fitis difpadatores, cum inter Deum Abomines fitis confttruti mediatores: placabitur proculdubio Deus nobis dc aliis : pro nobis etiam exaudiet Deus exercituum vota noftra, fi dacs*t «* aoftrs « Alioqum, ut dicit * Grespflus, fi b qui ad intercedendum mittitur, dicker ; (fcilicet irati Dei animus) ad deteriora provocatur. Unde cummagna reverentia, & devotione, dc munditia,, tranandum eft Λcramentum eorjoris 'l Domini .Et propter boc dmrifte r, quod facer. dotes, circa ea que iam facramenti ® corporis dc fimgqinis Domini pertineor, tint diligentes : provifuri, quod Euchariftia in munda dc ferata pixide confervetur, nec ultra fe. ptem dies ferventur hoflhe confccratss, fed qualibet feptimana, die Dominica innoventur, ita|ue poft perceptionem hoftis confecratx, aut ufeeptionis ianguinis Divini, refervet· boftic a Miffam celebrante fumantur, vel àb alio innocente dc munde de bondis vite. Habeaturque certitudo circa hoftiam confecratam, ut non fumatur pro confecrata, non confecrau, nes confecrata iterum confccretur.

·&&,.!>. ·«· ** fctiiCTt/re- r*t ZZZ*· MirAMaar.

XXXVI. *Dt ttrt* Mffit.*

Item praxipimus quod omnes facerdotes habeant canonem Miu· , fecundum cuufiietudinam Sarum ecclefis , correftum ; & ut ver. ba canonis in Midi rotunde & diftinâe dicantur . Similiter omnes hore , dc omnia officia aperte de diftinâe diclKur , ita quod ex fe. flinaiione nimia, verba non procidamur vert fyncopcntur.

XXXVII. *(>aivd dithf litthtr* pre *fittit Dttmtt.*

Pie etiam recordationis affëâu duâi, preci, piraus, fingulis diebus , nifi major urgeat folemnitas, dicatur pro defuoftis placebo, dc dirige, dc commendatio animarum, per facerdotes in fingulis ecclefiis .' dc fi non fit obfervatum , facerdotes ufque ad condiguaifi fatisfbftionem fufpendantur.

Moneantur laici, quod reverenter fe habeant in confecratione Euchariftie, defledant genua: maxime in tempore illo, cumpoft elevationem Euchariftie hoftia facra dimittitur . Item in Celebratione Miflc , hoftiam confecratam, pacem daturus facerdos , ore * fuo non adveniat, quia ante perceptionem , ore fuo tange. re non debet.

• *Ut»*, «i movtar« **

Si vero de patena , ficut quidam faciunt, eam fumat : poft celebrationem Miffie, tampatenara , quam calicem faciat perfundi aqua, vel folum calicem , ti eam non fumat de patena. Habeatque facerdos juxta altare pannum mundiflimum alio panno circumdatum, undi!|ue honefte ac decenter coopertum ; in quo poft ufeeptionem (aeramenti falutaris digitos cum labiis tergat ablutos, (a)

XXXVIII. *N,*

. ολ?π* a*·/.

Item fi facerdos habuerit necefiê bis in die aliquo cafe celebrare ; quod nifi die nativitatis vel refurrcâionb Dominic·, vd cum corpus aliquod prefers eft in ecclefia, vel aliqua evidens urgeat neeeffitas, fieri prohibemus : poft primam celebrationem & ianguinis fufceptionem 'infundatur calici.... celebrantefematur, fed.... poft celebrationem febfequeotem. Poft primam vero celebrationem diligenter abforbeancur ftilI· de calicte ; dc quod fuerit digitis in calice fuperfufum , refervetur in vafe mundo ad hoc fpecialitcr deputaro. Et poft fecunde Miflie celebrationem fumatur a facerdote, nifi forte in prima celebratione adfirdiaconus, vel aliusminifter honeftus, vd innocens aliquis, qui loturam illam fiunere poffit ablque confcientia: hefione. Et hoc praxipimus fieri, quoties in divertis ecclefiis oportebit ilhun celebrare. In facramento autem Dominici ianguinis, major pars vini, dc modicum aqua: ponatur.

XXXIX. *Nt Eicbtrijtie dttitr fierttw.*

Prohibemus etiam ne communio Euchariftic detur fecreto impoenitenti , cum publice dc ioCflanter pernitenti danda fit : dummodo occultum fuerit ejus deliftum.

Item cum mulieres poft puerperium venerint ad purificationem, facerdos eis det tantummodo panem benediftum : dc corpus Domini nullo modo eis proponatur , niti exprefle petant, & prius confeffie fuerint·

Iis adjicimus, quod cum Euchariftia ad rgrum feerit deferenda , habeat facerdos illam in pixide munda de honefte fb), in qua fit burla mundiflima , dr in ea deferat corpus Dominicum ad egrotum , linteo mundo fuperpotito, dc lucerna precedente, nifi eger valde remotus fuerit ; dc cruce fimiliter , fi fieri potcft , nifi forte crux fuerit ad alium stgrotum deportata : precedente quoque tintinnabulo, ad cujus fooitum excitetur devotio fidelium. Habeatque facerdos fecum orarium fcu ftolam, qui cum Euchariftia , ficut diximus, vadit ad segtum. Et ti eger remotus non feerit, in fitperpellicio ad ipfum decenter accedat : habeatque vas argenteum vel ftanneum ad hoc fpecialiter deputatum , quod femper fecum ad aegrum deferat , ut in eo *ttgni* dare valeat, poft fumptam Euchariftiam , fuorum loturam digitorum.

XL. *Dt mtuuntii*

Ad boc innovantes prodeceflbrum noftrorum ftatuta, precipimus, ut qualibet in ecclefia calicem argenteum habeant , cum vatis decentibus dc hooeftis dc phialis : findonem mundata dc candidam -amplitudinis congruentis ; id eft, corporalia, linteamina, dcalia ornamenta, qu· ad altaris officium fpeftent : boneftos libros ad piaUendum dc legendum idoneos , de facerdotalia veftimenta iufficientia pariter de honefta, de qui miniftrant faccrdoti in altari, fuperpelliciis induantur.

Et

(-) Ablm. haUuqM bcraHu» (upn fe huMSum cpraikia.
O) Iu feitocct quod um fervpcr ia ccckA· raaaaut, & tn «lia ia qua *61* Cocbviftia la burfe podu auadiCinu.

IF

Et quoniam nimis abfurdotn videtur, in la- A tempore poft feftum Amuocintionif perfona vel vicarius, ad quem fpeftam onera ecdefi*, de- cefterit : ftatuimus , ut ad eadem onera fuftb 01 nenda mortuus teneatur ufque ad fieftum Annuntiationis fequenst «d ^u* vivus tenebatur: quatenus fruftus poft feftum S. Michaelis provenientes , pro rata temporis non fufficiunr. Succeflores tero capellanos annuos in eedefits inventos ante icquens feftum S. Michaelis , fi idonei fint, amovere non prefumant ! fed eos fub fimilibus conditionibus , dum tamen fufficiant, retineant, cum quibus cum defiinftis conagrerant ! nifi fucceffore» conditiones * Anteceflorum velint meliorare.

GAJEJg^crii veftibus fordes ntgjigcre , qu* dedecent umun etiam io profanis .· piccipimus diftrifte , quoj vafa minifterfi , dc veftimcnta miniftrcrum, dc pallia altaris, necnoudc ipfa corporalia, nitida dc munda cuftodiant : qu* propter quorundam incuriam, * alii propter fardesquibufJam funt horrori. Super altaria quoque nimis flrifta non habeant , fuper qu* periculofe celebratur, fed competenter ampla. Supellcftilia quoque in ecclefia non admittantur, nifi propter hoftilestn· curfus,.aut repentina incendia, leu ob alias necefiiiates urgentes : fic tamen ut ceflante neceflitate, ta in priftina loca deportentur.

r<«Rcr'. "edafmu-

• annuorum.

XLI. *Nt bona ecclefia alienentur nifi in cafibai*

Item prohibemus, ne calicesecclefiarum, vel vafa altaris, live veftes , vel libri ecdefiaftici, vel ecclefiaftica tenements vendantur , vel pignori obligentur , vel aliquo modo alienentur ab ccclefiis, nifi in cafibus conceffis, fic de licentia noftra : forma ecclefiaftica fic canonica obfervata. Si vero fecus aftum fuerit, irritum habeatur . Scribant autem faccrdotes in miflâ- libo», fic in qliis libris, pofléffiones dc redditus ccclefi*, fic nomina librorum fic veftimentorum , dc ornamentorum ecclefic : ne ipfi, nec parochiam fui, fine confcnfu noftro aliquid alienare prefumant de iis qu* funt eccku*.

XUI. *Dt iefeOilur feflnfiit* dr font *dt/itu&i.* dr p*w *arcbiiiactai inite ntgliffntit.*

Item volumus , qùod hcc conftituuo inviolabiliter obfervetur : videlicet , fi redor alicuius ccclefi* deceflerit, ecclefia fua relifta fine indumentis facerdotalibus, vel fine libris , vel fine utrifque , vel fi forte domos ecclefix re- liquerit dirutas vd ruinoias : de bonis ejus ecdcfiafticis tanta portio deducatur , qu* fufficiat ad reparandum hoc , dc ad defeftus ccclefi* fupplendos.

Idem ftatuimus circa illos vicarios , qui folvendo modicam penfionem omnes habent ecclefi* proventus . Nam cum ad pnemifla teneantur, *fttis* elucet, quod talis, dedufta portio , poterit fic debet inter debita computari . Semper rationabilis fit confideratio ad facultates ecclefic, cum deducenda fuerit bsc portio.

XLIIL *Dt etdtm.*

Nuilus reftor ecclefia, nobis fubjeftus, decP mas ecclefic fu» vendere prefumar, ante Annunciatioocm beate Mari* : cum ex tunc fo> eundum confuetudinem fruftus reddere debeant, ad debita vel legata folvenda . His adjicimus, quod fi pcrfoua, vel vicarius alicuius ecdefic, ante feftum Annonciation!» beat* Mari* decef- ierit ; cum extunc , fecundum confuetudinem diu cUcntam in epifeopatu Sarum, fucccflbrcs de frudibus ecclefic dilponantftatuimus, quod fncceflbrcs defundi teneantur ad ftunptus rcfpoodeodocad cxccurioocm fui teftamenti, quos in excolendis, fit feminandis terris ecclefiarum ante obitum fuum fecerint. Quocumque autem

Si vero archidiaconus vifitare eccicfiis neglexerit, ÔC veniente redore defedus competenter fuppkrc diftulerit, vel diffimulaverit : fi eodem redore defundo· non exiftat unde de bonis defundi fuppleri poflint ·' in poenam negligent!* fu*, de bonis propriia eos fupplere compellatur ; pcenam nihilominus, non evitaturus canonicam , fi fuperioris fui auâoritate fada fuperveniens inquifitio, ipfum aliquando in vtfitaionis officio nqgligentem invenerit, vel diffimulantem . Sed etiam in his cafibus fimiliter rationabilis haben- Cda eft confidentio, fie ad facultate» ccclefi* & «d tempus quo reftor etclefi* fruftus eiufdem perceperit.

XLIV. *De tcclefiii ai firmant traeUniu .*

Item ecclefia vel altaria, fine confcnfu noftro vel officialium noflrorum, non tradantur ad firmam: dc pmcipue laicis, quos nec ecclefias, nec decimas aliquo modo facri canones tenere permittunt.

Contridus vero cruce-fignatorum fic clericorum praecipimus vobis dc officialibus veftris innotefeere, propter diverfas caufas ; * ficut vo- Dlunt, quod aliquam habeant firmitatem,

• *Ftrtt, fi* voluit. *HtrOmiuii* .

XLV. M *nili rtllgitfi alitfmm iabtant ingrtffitm in po^effianibni tcclgfin, fint tonftnfn tfifitfi.*

Inhibemus etiam ne viri rcligiofi iUas ecclefias maxime habeant ad firmam , in quibus dicant fc habere jus patronatus : adjicientes , ne aliquis vendat, vel conferat, vel ad firmam det, vel pignori (a) obliget monachis Qftcrcienfis ordinis, vel aliis religiofis fimile eis privilegium habentibus, terras aliquas, vel pofleffiones, nifi prius fafta fufficienti cautione *de* indemnitate parochialis ecdefi*, dc etiam de noftra auftori- Etate, dc hoc fepius in eccicfiis publicetur.

XLVI. *Ne ftefit in rnlffis ittttr alicui, fiat affinfa mfirt.*

Item ne cui de ecclefiafticis proventibus modica vel magna detur penfio in fraudem, ficut in concilio prohibitum eft, dc nor prohibemus. Et quoniam circa hujufmodi penfiones fraus fxpius folet dc fimoniaca pravitas perpetrari.-nos, ut melius obviemus talibus morbis, prsfcntantis dt prarfentati recipimus interdum juramentum , quod nec promiffio, nec paftio illicita intervenerit; dc quod ecclefia amplius non dederit vel dabit quam prius fait obligata. Similiter inhibc-

M Obtint paribais arMfegiatis, tm *c

cummimI*®* ›.<*) ·® 9" fri* fiut perfona, ia ea- ʌ omSn ‹βB tridui fiat vicariat fine acentia noftra. ·»·».

XLV1L Dr rqprffewrs nttraoM srdjMtMws.

Item mhibeamsdiftrirtiM, uefacetdotes ignoti, de quorum ordinatione non coartat, ad Divinorum celebrationem deferviendo ecclefiis ad* mittantur, nifi de noftra licentia, cum per'lit* terar'teftimooialcs, vel ad. teftitnonium bono· tum' viroram nobis conftirerit de eorum ordina* tione(b), fic fuffidcnter fides ferta fuerit.

XLVIII. Air «neoMarer idseri *ftctrirtti,*

Monemus etiam rcrtores ecciefiarum,.ne capellanos annuos, fine caufa rationabili Audeant amovere : maxime fi honefln fuerint converfationis, & laudabile de converfatione fila a parochianis habeant teftimonium.

XLIX. *D«* /mm fevrarfesarfeav.

Et fi dc incontinentia parochialis facerdotis fcandalum ortum fuerit, com circa hoc vigilans debeat e(Te rertor ecdefin : fi per famam, vel per inquifitionem nobis prius de hoc confliterit, quam per rertoris denunciatiooem : tanquam confcius puniatur, fraftibus ecdefiafticts unius anni privandos in pias caulas diftribuendis.

Sane dc vicariis ftatuimus perpetuis, dt tam perfonas, tam vicarios, quam annuos faterdo* tes, graviter puniendos decrevimus, nifi fuper denunctatione exccfluum, fit pnscipue incontinenti»; in quibus notabiles clerici inventi fuerint, in fuis parochiis fuerint vigilantes.

L. *Ne fredieettret edmithmlitr fine litteris 'T-i'Φ·*

Prohibemus ne fine lineris noftris, ad fidelium ekcmofynas poftulandas, aliquis admittatur eradicator : ntft litters noftra nomen ejus exprimant, & exprrife contineant, quod ei damus licentiam prodicendi. Negotium vero & ceceffitatem pro qua advenit, bene poterit de* monflrare, licet praedicandi licentiam non habeat, dum tamen litteris noftris,ficut diximus, munitus fit. Volumus autem, ut facerdoseccie-fia in qua praedicatur, pecuniam colleAam accipiat, & falvo cuftodiat fub duorum virorum tcftimonio fide dignoram, quoufquc dc mandato noftro, ilii loco, pro quob fuit collerta dt collate, deferatur.

LI. *De* pcnarorww *eliqeid dtnt vel eceifhtnt fro ffêrittteüita.*

Prohibemus archidiaconis, officialibus, & decanis, ne pro juflitia facienda, differenda, vel acceleranda, aliquid accipiatur : & nc pro aliquo fpirituali aliquid ex partione promittatur, detur, vel accipiatur. Quod fi fiat, tam dans, quam accipiens, fententia exconnmunicatioMs fe noverit innodandum.

LU. *Ne nüee 4e* «sdfr « diM» mÿûnr.

Moneat quilibet facerdos viros inclofiri, fi habear in parochia fua :ne mulierculam redplant de norte in domo fua; fimOiter nec mulier maicukim : nec depofim fine teftimoaiofe. cerdotis, fic viroram fide dignorum, accipiant.

LUI. Dr *exeefiittt fe preladii terrendi/.*

Ad hoc uuoniam de fornicationibus, adulteris, fit inccfluofis commixtionibus fic aliis flagitiis in prehendis & ecclefiis prcbendalibus frequeerer committis, clamor ad aures ncftras afeendit, dc ad aures Domini fabaoth timemus afeendifle, que ad cognitionem fic... epifcopi fui ftatuta concilii infra terminum competentem per capitulum corrigi debent : ne de manibus noftris fangnis animarum requiratur, diftrirte authoritate concilii praecipimus, quod ea quae corrertionc Indigent, per capitulum corrigantur : alioquin. Deum habentes prae oculis, prout cura animarum requirit, pro officii noftri debito, quod noflram erit faciemus.

LIV. *De* saaSrfeNufe cmfesutada.'

Studeant facerdotes fummoperefie multipliciter matrimonium commendare per dignitatem, fic bona ipfius matrimonii; amplexus fornicarios per contrarium reddendo deteftabiics : confidenter afferentos matrimonium inter alia facramenra, quoad originem primum, fic prhis conftitutum ab ipfo Domino in paradifo, fice.

Bona matrimonii funt, fides, proles, fic facramentum : fcilicet fides ad torum, proles ad cultum Dei, facramentum Chrifti & ccdefin: apparetque in hac vita maxime defiderabile. Bonum eft fic privilegiatum matrimonium : nam fala proles, ex matrimonio legitimo fufeepta, a dignitatibus tam ecdefiafticts, quam civilibus non eft exdufa : cum tamen aliter geniti repellantur tanquam fpurii.

LV. *De* rrarmUM, nmTrnunur.

Propter hoc praecipimus, quod matrimonia cum rifu fic joco, non io tabernis, potationibufre publicis, feu commeflationibus : necquifquam annulum de junco vel quacumque vili materia, vd pretiofa, jocando manibus innertat mulierculарum, ut liberius cum eis fornicetur : ne dum jocari fe putat, honoribus matrimonialibus fe adftringat. Nec de cetero fides edetur alicui de matrimonio contrahendo, nifi coram faccrddte, fic tribus vel quatuor perfonis fide dignis, propter bos convocatis : ita qood nullatenus per verba de pnefenti contrahant: nec poft matrimonium, per verba de futuro contrartum carnaliter commifceantur, nifi rite canonicis denunciattaubus pramifltf, tam ubi mas, quam ubi fctmina retro converfati funt. Nihilominus etiam, quoniam non mediocriter turbant cedrium Dri, fic pericula animabus ingerunt taliter contrahentes : ftatuimus, quod tries ad nos tranfinittantur : fit ii, qui hujuno-

d1

(-) Detf «m Uctaria ncân.
W Mdit cMvtrfeioiK, & limtura·

TTTT^di coatraftflne interfiat prohibitis, flt anthori-A C£M*nn t*t«a < confenfem prefliterint : « am ilk* «d fedem apoflolicam tranimittemm, tanquam perturbatores ecckfiaftic* pacis , fic contemptores eccJefiaftkoram mandatorum . Et hoc ftatutum precipimus omni die Dominica popu-,kt deounctari.

LVT. *De finti ttunitf i tutrimtiit.*

Item precipimus a quod facerdotes doceant perfonas contrahentes hanc formam verborum in Gallico vel Angfico : *Egt* N- aaÿfe s* N. m mmi . Similiter fle mulier dicat : *Ggt teci-fit tt tu mtttm.* In his enim verbis confiftit vis magna, & matrimonium contrahitur. NecB fine mna denuntiatione publice fefla in ecdefia & fotemniter , prefumat feferdos aliquas conjungere perfonas mammonialiter. Pro quibus denunciatiooibas faciendis nihil omnino exigatur.

Sed fi utraque perfona conjuganda, omnino fuerit incognita : nullo modo prefter facerdos authoritatem tali contraflui, nili prius et legitime conftiterit, quod pcrfecm légitime fintad contrahendum. Similiter, fi altera illorum incognita fuerit r litteras habeat teftimoniafes, quod poftit legitime contrahere, Λ trina fefta luerit denuntiatio in parochia illius.

LVII. *Dt tlatitfimu* sMirfereiMs.

Prohibemus fimiliter clandeftina matrimonia, praecipientes quod publice fiant in fede eccle-fi», prefente fecerdote ad hoc vocato : fi vero fecus aftum fuerit, non approbentur, nifi de noftra fpecialiauthoritate. Sacerdos autem, qui tales coojunôioncs prohibere contempferit, vel talibus interefle prefumpferit , vel quilibet alius regularis , fecundum ftatuta concilii ab officio per triennium fufpendatur : gravius puniendus, fi culp» qualitas poftulaverit . Sed & iis qui taliter copulari prefumpfennt, etiam m gradu conccftb , condigna poenitentia injungatur.

LVIH. *Dt ftrtiitgii/ tf i» β^ηύ.*

In nuptiis femper pralubeautur fbrtilegia fub mena excommunicationis fieri, fle maleficia. Et fub tali pcena teneamur omnes qui edant impedimenta matrimonii : votum, ordinem, confenguinitatem , affinitatem, tUfparem cultum, compatcrnitatem . Et hec ultima caufe, tantum quatuor perfonas excludit de matrimonio, compatrtm dt commatrem , filiolum, fratrem vei fororem fpiritualem , vel filium vd filiam patriot . Et ifta comminatio in fingulis parochiis frequenter recitetur.

LIX. *Dt* rnsds *fnkibitt* m *tfimitttt vd ffirittuli.*

Ad hae eroh&emus , ne vir contrahat eum aliqua couunguinca olim uxoris fu». Similiter , nec mulier cum aliquo confenguineo quondam viri fnl, ufipe ad quartum gradum. Item fisfeepUN in baptifino non contrahat cum filia fufeipteatis , vei ante vd poft compatermtatem genita.

LX. Nr fri/ /ipvr del·» *ttfa* S42Î2* tWRtaTl

Nullus ofl&cialis , decant·, vei fecerdo·, in dubio cafu » inconfelto epifeopo, caufem matrimonii preinmat diffinire , leu pro matrimonio feu contra matrimonium proouociare : fed ad epifeopum referatur omnis matrimonii dubietas.

LXI. *Dt iù fui ftr tiulttriitm ftltontitr.*

Item commoneant & prohibeant facerdotes , ne quifquam cum ea contrahat matrimonium, quam, vivente marito fuo, polluit per adulte-num. Et hoc, fi adulter fidem dederit adultere, de ea ducenda, adhuc virô fuo vivente ; vel G etiam ipfe adultera, vel adulter, in mortem viri machinati funt.

LXII. ^esd pregMu/rr *fibi fnviitMt , tum ttmpu ftrtiu tffrtfnfuf.*

Item commoneant facerdotes mulieres praegnantes de parochia fua, ut cum tempus partus intcUigunt inftare, fibi profpiciant, ut aquam habeant promptam dc paratam. Et quod propter imminens periculum , locutas fuerint dc confeflione cum facerdote, nc fubito prsoccu-Cre, non poflint, cum voluerint, copiam bare facerdotis.

LXIII. *Nt cmjtftti viri trt»/it»t* *f rrhgioarm nmq/id/· *tfifeoft.*

Item doceant facerdotes frequenter populum, & prohibeant fub anathemate, nc alter conjugem tranfeat ad religionem , nec recipiatur: nifi per nos aut per licentiam noftram. hem moneant facerdotes mulieres, ne faciant vota, nifi cum magna deliberatione, & cum confenfu vitorum iuorum, fle confilio facerdotum.

LXIV. gwd *it ctttrt* m fria/· /reda cnfre. griri/arir *lictet tmtreitrt .*

In generali concilio Astutum eft, quod prohibitio conjugalis copule quartum confenguiniutis dc affinitatis gradum non excedat de cetero: quoniam fine gravi difpcndio animarum, hujufccsoodi prohibitio non potuit io ulterioribus gradibus generaliter obfervari. Unde cum jam ufque ad quartum gradum, conjugalis copula fit reftrifla.' fancitum eft, ut fi qui contra htjjufinodi prohibitionem prefumpferint de cetero copulari, nulla longiquitate defendantur annorum, cum diuturnitas temporis peccatum non minuat, fed augeat. Prohibitione» vero de conjugio, de fecundo fle tertio affinitatis minime contrahendo, flt de febole fufeepta ex E gradu fecundis nuptiis cognationi viri roo copulanda prioris, vobis denuntiamus authoritate concilii abrogatas; fle quod tales de cetero libere contrahere permittantur.

LXV. *Dt* dram/ferreir *ftdnii, ttmt vutritat-via* m *ttltfû fat cmtrtbmi».*

Item cum matrimonia fuerint contrahenda, in ecclefiis per presbyteros publice proponantur competenti termino prefinito: ut infra ilium, qui voluerit fle valuerit, legitimum impedimentum opponat ; fle presbyteri nihilominus invo-

cannttm obusti a»„ dtrom aliquod impedimentum obfiftat. A Cum autem probabilis apparuerit coojeftura contra copulam contrahendam, comraftus interdicatur exprefle: donec quod fieri debeat fuper eo, manifeftia conflet documentis. Soboles vero fufeepta in gradU prohibitio etiam ignoranter, prorfus illegitima ccnfcatur.- de parentum ignorantia nullum habitura fubfidium, cum taliter contrahendo, non expertes fcientia, vcl faltem ignoranti* afleftatores videantur. Pari modo proles illegitima cenfeatur, fi 'ambo parentes impedimentum fctenres legitimum, eumdem, prater omne interdiftum, etiam in coo*n fpeftu ecclefia contrahere pnefumpferint. Si quis autem ad impediendum legitimam copulam malitiofum impedimentum objecerit, ecclefiafticam non cflugiet ultionem.

LXVI. Dc teftihes retipiendis ad probandam confaagniriiatcm.

Item ftatutum eft, ut in confanguinitatis gradibus computandis, teftimonium dc auditu non valeat,- nifi perfona gravesextiterint, quibus merito fides fit adhibenda; *flt ante* motam litem, teftificata didicerint ab antiquioribus fuis, Ç non ab uno utique, cum non fufficeret ille fi viveret; fed a fide dignis, & omni exceptione majoribus; cum fatis videretur abfurdum illos admitti, quorum repelluntur authored.

LXVII. De facramento extrema ttnflianis.

Sacramentum vero extrem* unftionis, cum fit facramentum exeuntium, quod fit neceflaHum paret ex verbis beati Jacobi, qui ait; *jtfirumtHr quis ex vobis? convocet facerdotem*. 7antt %.

Et propter hoc przcipimuj, quod ad facramentum extrem* unftionis moneant frequenter populum facerdotes, in neccffitate videlicet: & non tantum divites, fed pauperes, lenes, &Q juvenes, omnes, maxime a quatuorJecim annis & fitpra· Et omnibus petentibus & pernitentibus gratis exhibeant hoc facramentum in necellitate, cum fuerint humiliter requifiti.

LXVHI. De eodem,

Item moneant facerdotes frequenter populum, hoc facramentum licite iterari pofle: Icilicct in qualibet gravi mfirnrtatc, de qua metus imminet mortis. Dicant etiam ac denuncient confidenter, quod poil fuiccptutn hoc facramcntum, licitum eft reveni ad opus conjugale.

LX1X. Dt eodem.

E

Cum reverentia deferatur oleum fanftum ad infirmos, fie eos inungant facerdotes cum magno honore, & orationum celebritate, quz ad hoc funt ordinarz.· Ac nihil inde, fidut nccpro aliis facramcnus, exigatur, five a paupere, five a divttc.

LXX. Dc te/iamentit favendis, & memoria fabrica Sarum ecclefae.

Przcipiqjus quod laicis inhibeatur frequenter, ne teflamenia tua faciant fine przfcntia facerdotis, ficut diligunt, quod coram voluntates extrema adimpleantur. («) later ali* etiam finguli facerdotes infimos fuo· moneant, β efficaciter inducant, quod fabric* Sarum ccclefi* fu* memores, prout Deus infpiraverit illis, io teflamenro fuo, de bonis fuis relinquant. Sacerdotes vero & clerici, alios exemplo fuo ad id faciendum provocent, matricem ecdefiam fuam Sarum in teflamento fuo, prout decet, refpicietxtcs. Preces etiam faciant facerdotes fingulis Dominicis, pro vivis flt mortuis fratribus & fororibus fabric* Sarum. Sacerdotibus autem fimiliter inhibemus, ne teflamenta fua per manum ordinent laicalem

LXXI. Ht perfieut tccltfa adificent in findo faicali.

Et quoniam omnino injuflum eft, ut quem ecclefia recipit pauperem & extraneum, in alieno efficiat divitem, & ia fuo recipiat fraudatorem: facrorum canonum flatura fcquemes, diftrifte praecipimus, quod nullus omnino, qui ftipendio militat ecdefi*, m folo aedificet laicali, vcl fummam feu fortunam rerum fiiarum ad teudum transferat laicale: praxtpue illarum rerum, quas.confideratione ecdefi*, vel ecdefiafticorum beneficiorum, perceperunt. Qpod fi contra hoc ftatutum venire pnefumpferit, tanquam defraudator ecclefiaftic* fubftanti*, quicquid, occafione talis prefumptionis, damni vel incommodi intulerit ecclefic vel ecdefiafti» cis pofleflionibus, dc cuius proventibus dinofeitur laicale feudum ampliafle: illi ecdefi* reflituar, de cujus oblationibus, eleemofynis,fuf. fragiis, atque proventibus, conftiterit ipfum fiimptus fecifle,

LXXII· Vt primo λ Medicis MMeaahsr agri ad ra fient.

Cum anima longe pretioGor fit corpore, fub inter/eftiooe 'anathematis prohibemus, ne quis medicorum, pro corporali falute aliquid rgro fuadeat, quod in periculum anim* convertatur. Verum cum ipfis ad *gn** vocari contigerit, «grum ante omnia moneant & inducant, quod advocent medicos animarum; dt poftquam fuerit infirmo de fpirituali falute provifum, ad corporalis medicinas remedium falubrius procedatur. Tranfgreffores hujus conftitutionis poenam in concilio flatutam non evadent.

LXX1IJ. Dc motibus facerdotum propriis rtfrx- •Audi/, c. ››

Uw. iv

Sacerdotibus in periculo animarum injungimus, ut in exercendo officio fuo proprios motus, fcilicet rancores, odia, carnales affeftiones, non fcquantur: frd adeo fint difereti & providi *ia praecipienda, ut fub* pretextu debit* 'fibi obedfrnti*, fubditos fuos nullatenus fcandaliitnt: quod quandoque contigifle cognovimus. In cauta atem pecuniaria, propria authoritate communionem alicui non interdicant. * Quoniam religionum nimia diverfiras gravem in ecclefia confufionem inducit, przcipimus, quod*"£' *£ qui volunt domum hofpitalem fundare, ieu xenodochium dc novo, regulam fit inftitutionem a nobis

tltu. *tni LXXV.* novi» «b- gm^wpro- l((

IV. cap. IJ.

U) w# A* *ftriU» u/tM* Sacerdotibus 4r/wtf.

dU*

C. ANNUM CMUSH

iant, focundum quam regulariter vi-A verbo & exemplo «dificantibus, authoritate ejuf*~"~*"" dem concilii prscipimus, ut eis cum indiguerint, congrue oeceflaria fobminiftretis, ne pro ciifi defcftu compellantur defiflere ab incepto.

ZXnr. *De oedene.*

Seele. «· *Scriptum* eft: Fe *fili,* paw *fi ceciderit* , mb dakr *fWevMtetet,* Ideo praecipimus., ne monachus tolus moretur, vcl in prioratu, vel in cella, vel alicubi in epifeopatu noftro. Nullus etiam in monafteriis (a) fanftimonialium diverfa habeat officia, qu® ccnfucveruntefledivcrfa (t).

£XXK *De reditu nd rtlipenene.*

Quoniam quidam apoftat®, falutis fu® im* memores, abpfto timore Dei, de ordine fuo egredi, fine licentia fuorum prelatorum, & in foculo foculariter convcrfari, abjefto religionis habitu, non verentur, praecipimus archidiaconis, decanis etiam, monitione premiffa competenti, ut tales ad clauftram, per ecdafiaftkam cenfuram, redire compellant. Quod fi nec fic ad refumendam religionem induci poflint, jubemus eos comprehendi & ad poenitentiam incarcéré retineri.

ZXTP7. A rvwrmtM.

mea. dofu*. Adhuc prohibemus, ne chore® (a) ulterpes, & iuhoncfti ludi, qui ad lafciviam invitant nant in.. Et ne ii tra&entur efle feculares ex confuctudine; maxime in quibus agitur de judicio fanguinis. Prohibemus quoque ne denunciationes fcotallorum fiant in ecdefia per laicos: nec in ecclefiis nec extra ecclcfias per faccrdotes, vel per clericos.

I AXXF7/. *Dc procttrMonibu/ orcbidincenonun.*

Certum eft quod procurationes archidiaconorum (b) aut officium exercentes, non debent quaerere quas fua funt, fed quar Jefia Chrifti, praedicationi, exhortationi, corre&ioni, & reformationi infiftentes, ut fruftum referant qui. non ferit. Quapropter focrofanfti concilii vefligiis inhaerentes praecipimus, quod procurationes nullatenus dentur, nifiperfonis vifitationis officium exercentibus; & tunc . . . fcilicet feptem eouo- Hj. rum dc perfooarum mediocritate fervata, in La- «J». 4. teranenu concilio diffinita: hoc adhibito moderamine, quod cum aliqua ecdefia per fe non fufficiat ad procurationem faciendam, du® vel • Ftrtt » plures couunguntur in unum. Qui contra ve- ^cuadua fi- nire attemaverit (c) *fui* flatuta concilii, quod eri. M acceperat reddat, fit ecclefi® quam taliter gra- ·/· fori. vaverit, tantundem de fuo impendat.

LXXVIJL De prodicntoribn/ epifeopi recipiendi/.

Cum propter occupationes multiplices, vel invalitudines corporales, ieu aliascaufas, nonfiif- ficiunt epifeopi per fe miniflrare populo verbum Urer. IV. Dei in Lateranenfi concilio ftatutum eft, ut ipfi miniftros idoneos ad fanft® medicationis officium faliffiriter exequendum allumant. Quibus ad vos venientibus ex parte noftra, dc populum

4ГXZX *De beneficii/ ntn^ifiri/ fcbeUrxm pervidendi/.*

Item pnxipimus, quod aliquod competens beneficium magiftro praebeatur, qui gratis in grammatica facultate pauperes icholaresinftruat, *juxta pofle* fuum: ut fic docentis levetur neceffitas, &. magis vht pateat difeentibus ad doftrinam.

ZXIX *De receptione fitCxndi benecfiil.*

Quoniam in concilio Lateranenfi primo dinofcitur efle ftatutum, & nuper in generali concilio evidentius fuit expreflum, ut quicumque reciperet beneficiuin, cui effet cura animarum annexa, fi prius tale beneficium obtinebat, eo fit ipfo jure privatus; & fi forte illud retinere contenderit, utroque privetur. Archidiaconis, officialibus, decanis praecipimus diftrifte, quod ACtam de recipientibus, * poft vulgationem flatuiorum concilii, nos reddant certiores. t, ter> lv< c. ·». - F,,If t, quam de * conferenti-

LXXXL· De idonei/ profentondi/ ni vA/mde beneficio. &. h.

Prxcipimus omnibus patronis eccieftarum, five fint foculares perfon®, five regulares quod cum ecclefiafticum vacaverit beneficium, de eorum donatione viros idoneos nobis prxfcntent, Suibus morum honeftas, & litterarum fcientia uflragentur; fequentes judicium rationis, non affeftum carnalitatis. Alioquin pro officii noftri D debito, de ecclefiis vacantibus, Deum habentes prx oculis, ordinabimus.

ZJJXZ7. *Ne viri ecclefitflicifidditntene pro* fient Inici/.*

Sacri concilii authoritate interdicimus viros ecdefiafticos, nihil temporale a iaicis obtinentes, facramcntum fidelitatis laicis prcftare. Item eadem authoritate prscipimus, ne patroni vel advocati, de eccleua, occafione advocationis plus ufarpent, quam eis inire eft permiflum, & quam lacri canones cis concedant.

LXXXUI. De eccbfinrta/t pntreni/.

Sacri nihilominus concilii provifione diffinitum eft: quatenus, fi patroni, vel 'advocati, aut feudatarii, feu vkedomini alicujus ecclefix,' reftorçm, vel alium clericum ipfius ecclefi® per fe vel per alios occidere, aufu nefario prxfumpferint, patroni, jus patronatus; advocati, advocatiam; feudatarii, feudum; vicedomini, viccdominatum, ufque ad quartam generationem, amittant. Et pofteritates talium, in clericorum collegiun^, nullatenus aflumantur: nec in regularibus-domibus, alicujus prelationis aflequantur honorem. Et hoc volumus fepius in ecclefiis dcnunciari. e. ,T"

zxaiF.

-) RafoMran. 0) H?f rMjWraHtar, *Daxtlnet^et.*
r) *Dènün enntnUtienn tx rtititxt ViiUnt-* vri rarpa, * *dtc.*
I << 4M alionm vtfumii eCdw. («) Samtatti.

CCHRtsn *LXXXH'· Dt fttpotdm [xerdottM.*

Cum os bovis triturantis alligari non debeat: prxientandi capcllani in Capitulis generalibus particulas fiipcndiorum iuorum (criptas flarim tradant archidiacoms, ut videri podit ti ftipendia fufficiant, & iptis & eorum mimttris neceï-fariis, ut fi opus fit inuntinenti fuppleatur luf ficivn: authoritate concilu pizcipimus : necnon obftantc aliqua ccntuerumnc, portio presbyteris paroch'ahbus aifiigncfur. Qui ad........compendium & ftipendium deforme, officium facerdotis non crubcicunt aflumere , ranquam vihtlimoi,. & per quos vituperemur non moditum miniftcrium noftrum, cum eorum habuerimus notitiam, de epifeopatu expellemus; illam pernam infligentes, qui fibi tales adjungere non erubefciint , quod iacerdoti fiiblituendo , vel duplo ma'ori ftipmdio, vel triplo, ii viderimus expedire, providebit, vel ιη propria minillict *pcrio-*na in illa ecclefia cui injuriatum eft.

JLAAXI'. Dt tnarm facrntàii.

Qui parochialcm habet ecclefiam , fi in ea nen veht refidere , ordinet in illa perpetuum vicarium, qui in ipfa etl canonice ftatuendus : qut competentem habeat de ipfius ecclefia; proventibus portvnem . Qui vero plures habuerit ecclefias parochulcs ante concihum adeptas, in una retideat, tn otdmc quo illius ecclefix cura requirit, & ;n ab s pei[eni<s ordinet vicarios . Qj.h vcic» plutcs habuit v.car.cs, in optione (ua ht, qui scl.nt , 6; hiant,. & poilir.i cis dcicrvirc m crdmc quem ecclefix cur.a reqtfitit.

Z.Id.UV .Çwd c^mci c.cric» *k'nijmati h-tfcan! pritufhj* c.n *iituttenti.*

Authoritate prxeipimus pont ficali diilnfte , in virttrv obed en-rx, quod archidiaconi confli-' ti.t mes 'lias, pro ounmuni utilitaie editas, fic p-o cor «.ct or e cxic.luum conrtttutas , omnibus ' rn oî,oo Oxor.um a domino Cantuaricnfi eduas, i.ii.i't iov; labiliter obiervan , trant.rei lot bus Ccbta.n panam indigentes ; promiiluri nihil..minus , qu<xi prxfctiptAS conflitutioncs , ti ant. r.ptas, <St correptas, habere fanant decanis,- decani, alis laccrdotibus : Ut lacerdorcs , ipijs habertes trc^ift-titcr prx ocul s , in mmiftens, À dupenta· lonibin tacramentorum fint ih111uvti<_»res Oc m tide doctrina, catholic® bene t-nemia trm.-c-res.

Item decreeitrus , folemnitcr effe celebrandum 5c pr^nunt,andutn dicrn translationis B. 'l h r-nx- martvris. Similiter & diem depolitione S. \X lit ani .

/AV.U7/. P. *fcnttntu* ⸺ *:mmnniCAti:nn.*

Authcrnat? IXi patris, à bcatx Virginis , & ‹ ;uι, :rr. IJikU:u;n , fc prxtchiis concilii , e\\ 'mmu;-ami.s illcs omnes, qui malitiofe qjfelenas jure luo privare prxiumunt . aut per n.a-iitiain , liieitates eatutndcin infringere vel pertuaarc convndunt.

liem omnes il>us excommunicationis fentent a innodamus, qui pacem \ iranqmllitaicm regis & regni injurtofc perturbare prxlumunt : fle qui mra dormiii regis tnjufte detmere contendunt . Arnen

Primo'quidem excommunicamus, authoritate AOxaaienfis concilii, a fandae memoria Stepha-T~"?Tr" no Cantuaricnfi arebiepifeopo celebrati , omnes qui malitioie ecdefias jure fuo privare prxfismune aut per malitiam, contra juftitiam , libertates carumdcm infringere , vel perturbare contendunt. Ex quo intelligimus, excommunicationis vinculo fubjacere omnes illos, qui litteras impetrant a quacumque curia laicali , ad ccclefiafticum judicium procffiiri in talibus , qua: per factos canones, ad forum ecclefiafticum pertinere nofcuntur.

Item excommunicamus fecundo omnes illoa, qui pacem fc tranquillitatem domini regis fltregni mjuiiofe perturbare prxfuinunt, fle qui cunda jura regis injufte detinere contendunt . Ex Equo intelligimus , non folurn excommunicari guerrarum fufcitanres horrorem , verum etiam latiores publicos, fle omnes etiam pariter pradones, & quofeumque regulam* juflitia temere impugnantes.

Item excommunicantur tertio univerfi qui feienter fapum perhibent teifmonium, vel perhibere procurant, ad impediendum jullutn matrimonium , vel ad hatreditatem alicujus hominis procurandam.

item excommunicantur quarto advocati omr.s, qu/ malitioie, per quateumque exceptiones verum matrimonium impediunt ; ne enéâum debitum iortiatur ; fle in quibufeumque caufis , „ut contra juftttiam procffusecclefie diutius fufpendatur .

Item excommunicantur quinto omnes illi, qui gratia lucri vel odii, vel favoris, malitioie crimen imponunt alicui, cum apud bonas & graves perforas non fuerit prius infamatus, nec fit ei purgatio indida, vel alio modo gravetur.

Item excommunicantur omnes , qui nr.alitioie . vacante ecclefia › opponunt vel opponi pro· curant quxftlonem de jure patronatus , ut ve-ru.n patronum illius ecclefie impediant illa vice.

Item excommunicantur feptimo omnes illi , qui malitiofe contemnunt exequi mandata domina regis de excommunicatis capiendis, vel qui eorum rmpediunt captionem; feu procurant tojufte eorum liberationem, contra diflridionem ecdciiafttc* difciplinc.

Item excommunicantur inconcilio fandememori® Ottoboni omnes illi, qui pro impedimento pacis, feu compofitionelirigantium quicquarn recipiunt donec ipfum funt recepturi, reititucrunt donatorium .

Item excommunicantur per ctundcm quicumque de domibus, mancriis, velgrangiis, vel locis aliis archiepifcoporum , epifeoporum , vel aliarum e.clefiafticarum perfonarum, contraipforum voluntates, feu cuftodiam rerum earumdem, aliquid auferunt, vel confumunt, vel injuriofe contredant. . . . lententia ligentur.' nec abfolvi poffuijt , donec de 'injuria iatisfecerint competenter.

Item excommunicantur ab eodem , quicumque abftulcrint violenter reum, ad ecclefiam vel *coemeterium*, vel clauftrum fugientem , vel ei vidum neceffarium prohibent exhiberi ; vel qui rçs alienas in locis paedidis expoficas "violenter alportant, vel afportari faciunt ; vel qui afportationem talem iadam , nomine fuo, vel a familiaribus fuis ratam habent ; vel qui ad hot publice vel occulte confilium vel auxilium pnebucrint, feu confenfum.

Item excommunicantur ab omnibus archiepifcopis fle epifeopis Angliac, qui veniunt contra magnam chartam domini regis , aut faciunt ,

,eetent,a per fedem apoftolicam pluries con-nrmata eft.

Item ifti funt articuli, in quibus incurritur excommunicationis fententia ipio jure

Primus, cum quis incidit in hsrefim jam damnatam, vel novam confingit : & generaliter qwreumque vel quotcumque Roman* ecclefia, vei fingularcs epifeopi in fuis diœcefibus haereticos judicaverint.

Secundus, cum quis receptat vcl abfeondit heteticos.

Tertius, cum quis dixerit ---- (* in clericum, monachum, converfum, monialem, vel con»cr<4n'. » frf aliquam religiofam perlonam manus injecerit violentas.

Quintus, cum quis poflit defendere clericum, & non facit.

Sextus, cum poteftates, confules, feu redores civitatum & locorum, angariat & exadiones indebitas imponunt 10 redemptionem, & autboritatem prelatorum ita evacuando, ut nil poteftstis eis in fuis hominibus videatur remanfifle. Et cum nominati dcfiftere noluerint, tam ipfi quam fautores eorum excommunicationi fe noverint fubjacere.

Septimus, incendiarii, & violatores ecclefia* rum.

Odavus, cum quis a paucioribus quam a duabus partibus cardinalium infummum pontificem eledus, pio papa fe geflerit, nec humiliter voluerit abftinere.

Nonus, cum quis falfis litteris domini pape, vd fcienter utitur etiam ab alio falfstis.

Dccitpus, cum quis differt atma, ligna.fcrrum.

Duodecimus eft in fegittariis, & baliftariis contra-Chriftianos in bello injufto.

Decimus tertius eft in iis, qui ftatuta contra ecclefiafticas confuetudmes, vel abufiones contra ecdefiafticam libertatem faciunt obfervari'.

Item in flaturariis.

Decimus quartus in feriptoribus ftatutorum illorum.

Decimus quintus in poteftatibus, confulibus, redoribus & confiliariis locorum, in quibus hujufmodi ftatuta, vel confuetudines edita.fuerint vel ftatutx.

Decimus fextus in iis quj... ca pncfumpferiot iudicare.

Decimus feptimus in iis qui in publica forma redegerint judicata.

Audoritate domini epifeopi in concilio Londonienfc, ultimo celebrato, ordinatum eft.

Imprimis, qui pacem domini regis fit regni fui injuriofe perturbant, vcl aliquid faciunt, per quod pax fit tranquillitas valeant perturbari, vel ad perturbationem perveniatur, publice & folcmniter, acccnfis candelis, pullatis eampanis, cruce erefta in fingnlis ecclefiis fu* provinci* dcnuncientur excommunicari.

Item omnes illi funt excommunicari eodem modo qu' bona aliorum rapiunt, & occupant, contra pacem & voluntatem eorum, ad quos pertinent; dc maxime clericorum.

Item quod complices & fautores eorum, eodem modo denuncieturexcommunicari.- contra quos otnres in concilio Oxonienfi, & ab aliis facris patribus Divina fententia ab olim lata fuerit.

· Item ordinatum eft, quod omnes vere pernitentes, qui pacem, & tranquillitatem prxdidas defendere nitentur, aut pro eis orationem Dominicam ter dicent, cum totidem falutationibus beat* Virginis, CC. dies indulgentia per dominum archiepifcopum, & undecim iunl Aganeos fuos in dido concilio conccflbs habeant.

Item, quod in fingulis ecclefiis parochialibus, femel in hebdomada, cum n-.cVus parochianorum fuerit multitudo, fiant proceifiones pro pace, & Miflx fcqutntcs.- & quod omnia pr«mifla fixnt fub perm majoris excommunicationis.

G-C-Anglican* colkAiOr.ii ordinem ıa hi* edendi, conftituttonibus fccuti fumus· efulque M Oxonienti concilio onni MCGXXil. eispripofuimus. Sed nunc nndim animadvertimus fjıftc poftpoieodas. cum in r.irum cip. ult mentio fiat Oxonirnlis iftidl concilii. ejufque ipia verba r«feramur In eadem collettionc itq. ıtur comilium Dumlmcnit, Ure eonftkutiaves R'C^Mi einfc. Dcrtïëlm. qux funt ad rabam ecdem atque conftituiiotKS Ricardi epife. Sarum fupra edita. Hoc differunt uno, quod divtrfa eft partitio capitu'o rum & Dvnelmenfes puitremi» capitulis careant a LXXV. Eas ijirur hidominimus. Profuerunt ad tollendi menda p'unm.i qux in Sarumcnlibus crint Ceterum non error- lib iril diOa> efle Dunclmcnles, fed reipfa in Dunelmcaii concilio prcmul-erai, eo puiu.idior. qood lublatx in ı.χ fur al <jjot In.'t de fabrica eccltiu. Sarum, qa« in harum ciparr LXX. lequntur

ÇJ» ALTERA ADNOTAT 10 ctUtftorit Bntmuti.

Conftitutinnes ha* Cl. Spelmanmn, ad An. Chr. pumo, quoRichardo, Poore, rcliAo Ciceftreifi, Satum epHcopuum obtinuit «ano, tvtulic Verum ea, aut poft concilium Oxomenlc, anno Chr. uu. «ut poft Synodum k-^atinam LonJinvnfem Oitobon· n«t. «ditas fuifle parer e< capitulis earum 0< w.unu fenriutu. &. Dr t*. ccaarsMuvarsuwi. In utr.ique nuntio iit concilii Oxoa. & conftitutıonis botri, memoric Otiobom. Cum autem Ridui dum poft OrroPonum fuperfti.em VTertre chrono loqia veut (mortuus enim eft a Sarum ad Dunelm. translatu, ec-lefiam A. C. tijT- ; ipfafque excommunicationum fententia, ultimo infertis «apitulo «.x concilio Redinqeaii depromptu effe. luce darius appareat nonnulla capita fequiorii «»i hi, conftitunonibus aftuta efle, Riduudumqve noftrum poft concilium Oxon. tas prunrjlja;Je affirmare auftm quare «*i ad an. Chr. rti}. npitou

«•'w rsx 9 CHRIS! I n-fia German. U- ►*ııΓ" * | ANNO CHRISTI -

CONCI HUM SALISBURGENSE

*M** Eberhxrdo Archicpifcopo coaâum.

GOKÜiiif» fHuntitlt a dsmtM Eirranmtoaf.-- thitpiftfeStiUbnrtb ttltbriiitr (feribit Honorius in Chron. mi. ad an. J219.) car mZrr/iacrwe *Pitnif^i, Frjjùpi^i,* *Cbj·* *Sfettwruir Efifttpi.* Hanc fynodum Auôor veteris Catalogi vocat *[κμΛμ * cMritem* 19 *totltfit S. Rgtftrti.* Neque tempos, neque negotium, quod inestraâatum fit, pro* ditur. Scripicütm qliss celebratam efle die 7. Idus Oftobris; fed intuitus deinde rurfus codicem Honorii Mi. interne manfi, num di«*ifignata lententis precedent! fit, an fubfequenti tribuenda, propcerea quod utrinque interpun-8i fit. Putat Spondaeus Epifeopatum Seccovien-

Ë7* vienfem in hac iynodq infiitutwn: fed in Chto- Afcriptortm Germania Tom. I. habet ibtd. Eo-

—nico Honorii hxc inftirutio ad hunc quidem •"num, fed ante Concilii mentionem refertur. -Nil tamen vetat credere inftirutionem illam ab Apoftolico jam conccflam , in hac quoque fynodo promulgatam dt probatam futtTe. Sed exiflimare malim hanc fynodum convocatam fuiffc ad expediendam Ecclefiaflicorum proventuum viccûmam in fubfidium belli facri, de qua jam alias deliberatum fuerat.,

βP *EJUSDEM COKC ILII GESTA*

olio cx *lùrituim Conci. Gerat. tom.* J. fag. 510.

Anno mccxix. Concilium Provinciale a Domino Eberhardo Archiepifcopo Saltzburgenfi celebratum , cui intet fuerunt Patavienlis , Frifingcnfs, Gurgenlis, Kymcnfis , Secovienfis Epitcopi.

Heronis Tomp I. antiquarum Lcûio nes Caniln.

Concordat *Chronie»* Auftralis apud Freberum dein iplo anno Apt ereâus ilk Secovicufis Epifcopatus de confenfu Hooorii III. Pape, enent- admodum Kyemenfis EpifcoMtus créât» fuerat anno MCCXV. in Synodo Rjomada habit. ANNO^ σ^ΣT1

I. In Synodo Saluburgtnfi deliberatum de decreto Concilii Laterancnfis sono MCCXV. ut omnes Clcrici vigefimam partem EcdeTiaftt. conun proventuum conferant ad triennium in fubfidium terre £ιηφε, except» duntaxat Rrligiolis :

II. Itemque de litteris Apoftolicis Innocent tii III, quibus dabatur venia Gericis , proventus Beneficiorum per triennium obligandi.

B III. Spondanus putat in eodem Provinciali conftituta fuiffe Drcecclin novam Secovienfem, aut faltem in hac Synodo promulgatam, & approbatam judicat Hanziztus. Nam Bulla Honorii III. inftitutioocm hujus Epifcopatus continens, fpcâat ad hunc annum l2tp> fed' ante mentionem Concilii Provincialis Spitsbergenf"· à

Cs· STATUTA IN CONCILIO APUD TOLOSAM effim

Pronmlgota per Jominnm Romannm 5. *Angeli* diaeantiW *cürdmokn», A. S. L.*

Anno Domini mccxix.

I.

M. INhibemus ne przlati, barones, milites feu quicumque domini terrarum Aflr.t M·η. hzrcticis vel credentibus eorumballivias viîΛρu\^ itu adminiftrationes terrarum iuarum tx. .1 ms. committant ; fed nec cos . aut etiam 'c'aliquos diffamatos *de hxrefi, vel* quos credant dc hoc effe lufpc&os , in fua familia vd fuo confilio habere vel rctinere przfumant . Dios autem debent pro diffamatis habere, contta quos pu-D blica fama clamat, vel de quorum diffamatione apud bonos & graves coram epiicopo loci legitime conftiterit confittiffc.

II.

Item , fiatuimus , quod parochiani , dominus & domina cujuslibet domus , dominicis & feftivis diebus, in quibus ab operibus eft ceffandum , teneantur ad ecclcfiam venire, audituri ex integro prxdicationem & divinum officium nec inde recefluri donec miffa compleatur omnino. Quod fi alter illorum abiens fuerit extra villam , vel alia legitima caufa rationabili prxpcditus , alter ialtem teneatur, dummodo fint in villa przfcntes, nulla infirmitate feu alia rationabili caufa detenti, duodecim denarios Turonenfcs folverc quilibet tc-C neatur , quorum >medietas fit domini vilia:, & alta faccrdotis ecclefix.

III.

Sabbato quoque circa vefperas , ob reverentiam B. Marix Virginis , ecclefias fuss cum devotione vifitent.

IV.

Dies feftos dicimus ficut in canone continetur, Natale Domini, S. Stephani, 5. Johannis evangelifix , SS. Innocentium , S. Silvefiri , circumcifioncra Domini, Epiphaniam, Purificationem, Annuntiationem , & Affumtioncm « & Nativitatem B. Marix Virginis, Pafeha cum duobus diebus fequentibus, Rogationem tribus diebus *(o)* Natale S. Johannis Baptiftx, inventionem & exaltationem Sanâx Crucis, XII. ApoftoElorum, S. Marix Magdalenx , S. Laurentii , S. Martini, S. Nicolai , dedicationem S. Michaelis , dedicationem cujufcumque ecclefix, etiam feftivitates cujuslibet fandi, in cujus honore conftituta eft ecclefia. Item , omnem Dominicam. In his itaque diebu» , & etiam in aliis feftivitatibus eft feriandum Ero locorum confuetudine , prout prxitus injunxerit.

CON-

(<·) Hi.· taud dubium ofcluliM icili-totum, omita tum feta Afctnfloab 4c Pentooftu cum tactas fujucniitut dicta·. MAItTENE.

CHRISTI

ANNO CHRISTI

«CONCILIUM ROMANUM

Pro ecclcfc libertate, cu/us aggreflbres anathemate puniuntur,

1210. *babitum.*

FRidericus Romanorum rex Romam tirait imperii anun o nmm Maerui M/*< 111- *acceptante . Jb nllatiom impersxiis* ^;«f *infignir cmcilmm babitum fi ftotuero, tùhil contra veterer merer afirmuvtrim, cum rcipfa* r« Ai/ *rcrum circumftantiis «titre bobtri confuevtffi concilia offirmet Benga Albtifis de lomUtits Hensici 111. imperatoris ex me fofius m foc opere* aata/. *Rtipfo vero id tnc ftrvotum decet Hmorii ftpe dtcrttum, Grtgorins pma IX. inferrndàm duxit t» fuir litteris od Tbeoboldum Kavorr» rtgtm , vulgatis opted Ukrttm Antedot. terre.* |. *pj£-99j. Ex verbu Gregorü papa.*

„ Ceterum cum olim felicis recordationis „ Honorius papa, przdcceflor norter in omnes „ aliqua ftatuta contra ecckfi* libertatem eden- .. tes, niû infra duos mentes ftatuta ipfa re- ,j vocent, excommunicationis fententiam tulc- „ rit ; ft ful*r t>°onem late lententi* promulgant . nos ipfius tenorem tibi, ne id „ tuam ferenitatetn lateat duximus traofmitten- ,, dum. Qui talis eft. *Keveritis quod nor turper in tifititn principis apoflolorum , praftntt coriffi-* k *mo in Chrifto fitio noftro E, iliuftrr Romanorum imperatori O ftmper ougufto, in etltbruttine rufi fsrum , poftquam capiti fuo impofuimui imperii diadema , dt confilio fratrum noftrorum acctnfii candelis, txcornmunicavimis tx parte Uti omni potentis , asAhritate beatorant apefiotirum Petu & Pauli & noftra , omnes hareticos utriufqut ftxus, quocumque nomine cenfeantur , & fautores , receptatores, £r deftnforti torum, menou & qui do cetero ftrvari fecerint ftatuta edita , confuttudiner vel potixr abifiomt introduilar contra tcclqfia libertatem, nfi ta capitularibus fuis infra duos mtnfts poft bujufmodi fententia publicationem, fecerint amoveri. Item incommunicamus ftatutarios & feriptores- ftatutarum, nec non poteftates , confides , rtdhrts, confiliarios lecorum, ubi dt cetero bujufmodi ftatuta vtl confuttudixes edita fut-Tint vtl fervata, ntenon tf illos qui fecundum ea prafumferint judicare, vel publicam formam feri btre judicata.*

„ Datum Viteibii XII. calendas Martii pon- „ tifaatus noftri anno IX.

e»«» «bo» «©«©«© «©eo©

GRÆCORUM CONCILIUM

A loco inctrio forte Nicaa,

Aima mo.

PRÆSIDE MANUELE PATRIARCHA CELEBRATUM.

MANOTHA.. D M ANUELIS.

A. Atiras *ipvrirwv* τη«*.

O' 'lffiTUT©- μηΤοιολιττ; ΰu/ρ'α^ι» *Ραμχνβί,* x«rù Klimov *άιιλφό* ουλλκτχρ^ τϊi μττριότττ®- , τï «·»)- ufpov ffUJMlpra{wv *μπ-ριότητι ,«ρβκχά*ιμό·ι* βτυυβ- Stwùf itptaintvuv *άυτί* α&λφ»ν, *ri* Κατ* *c«p«« KexxeJexi'eî Μη^οφύνβi , τί Σ«ρïiβ» AtSpwixo, ri ΦιλΛi/λφ^ία* Φοχχ *τὺ* πό/ηη- ραχλΗβ Νιχηροββ, τi *Σμύρνη* Γκιρ^όι Μηθιμηκ Μιχαήλ, χαίρτιω ϊχι τi *μηfu mpeà-* Tttvf *oi ùieytven.* iÇ ® ^«ρτηi *ipv1όοοι but rù* $ιοφιΛΚ*«τν txrrxôn ΒιλΛα , *ovnitiuîf itoptym* Aurra». *Αχο ft* Jn» τû *ipvriottm.*

Tηi ot'Komv γυηιιχiv ύαοχμρηοοivηi ltd μ'α·0*, *η «?A(u>* ·*Μβol>iτη« «ιτιάv, xj *Ο»άλ-* AaÇijc Jurywrtf, μόvσιv âm; *àt γvοάηκ* φ ftiMtUV axi' <rvn >ï >Ç xAfÎoji> *πστ, drîpwv *ùvrvv aùtutfpùvtm ornai,* eJnXwv *xù apaitd-Xotco.* fri 5iî m'rvV *aMpdoti tripi; τι*»τ» ente ζ/ώρvδχι .*

1. Solutiones quarumdam quafiionum .

SAcratiffimus Dyrrachii metropolita Romanus, diledus in Domino frater , & noilr* mediocritatis comrainifter, noftr* hodie artidens mediocritati fynodice przGdenti cum iacratiifimis fuis fratribus, Gelare* Cappadoci*, Metrophane.* Sardium, Andronico ; Philadelphi, Phoca.* Pontheraclec, Nicephoro: 'Sm>rn*, Georgio .' Methymne , Michjel : E fartam in medium, ut legeretur , protulit : io qua erant interrogationes piiiTimi Bella cpifeopi, quzrentcs lynodicas folutiones. Erant autem interrogationes hujulmodi.

Fa M«n6 Supjl.Toll HS » k Apu I. I; Ex Jul» Gr«. Rori Leuncl. » f P- » .

Quidam cum per odium aut aliam quamlibet ob cautfam à fuis uxoribus difceihftcnt, peregre degentes, non revertuntur : fic cum incertum lit, ubi agant , fic eoAm uxores durant per quinque annos vcl plures. An car oporteat aliis conjungi viris?

 Qun-

Qpidam * facrifieuli ia magna quadrage&A πu^prstfan&ificatos divino· fano in pifcinis racoodcwM : ii* deinde opera dcmoeb ex fe- pro divino fubccptisaaHinbM, & cane oftium «peritote, vel etiam corn facerdos facrificaret, & ad menfas precationes legeret, dcli- tefcens mus, poft «olatioœm cooiccratam divinum corpus fubripoit. Qum ccafiiram mexentur facerdotes?

Sacerdotes quidam a fias aatiflitibus excommunicari , excommunicationem contemnunt , £c ful> panis cum fint, ingrediantur & faciifiCADt . Quorum modo fiant hi picftendi.

Laici cum fecundat contraxerunt nuptias , liberis procreatis poll quadragefimum annum, poftulant id tertias convolare, ob proçxiftentem Ubcrorum educationem , & nc. * paffim peccent. An fine reprehenfione id factant.

Aii.imeniu feimus faûa poftquam antiftes per ic operatus fuerit dedicationem , & ex panno fimftrato circumvolventeque menfam , in frufts difleite & * fubfcripto, facerdotibus dari : nec poOe fine his facrificare . Ubi fgitur horvm etl dcteâus, quid faciendum , ne fine facrorum celebratione facerdotes maneant .

Quidam facerdotes in magna 'quadragefima benedidiono clam fecerunt : qurdes tandvtn funt nuptiz , & quibus tenentur ponis facerdotes, qui fie fieras precm concepe- runt ?

Ad has igitur interrogationes mediocritas noftra tales folutioocs protulit.

Qui ob quamlibet caufliun ab uxoribus fuis reccHcrunt, & alibi degunt , excommunicationem merentur, fi perfeverent, nec velint ad uxores reverti. Si vero incertum ubi fint, & mandato carum inquifitio proceficrit, protcricritque quinquennium, cx quo viri difparuerunt, in bello forte capti , aut quo alio modo dc medio fublati ' uxores eorum per kgem non prohibentur alii* conjungi viris . Alia- .autem, quarum adhuc viri fuperfunt , fuos viros quzrant.

Qui fic deliquerunt facerdotes, ut przfanûificatos pines, a fe faites , canes templi ofliiim aperientes dc medio fuflulcrint : ad terrpus in cognitione antiftitts pofitum, a tactorum operatione ceflcnt , quod diligenter non civerint. Alii autem,qui panes in obhtionc per mures imiierent ; inculpati inaneant, (.multa enim ejufmodi fsepe accidunt) qui cti.,m aliam oblationem mcnfx facrz apponent , obhtioneque fafta facnficium perficient .

Excommuracati, qui facrificant, depofitionc funt digni, idque in epifeopi ipforum cognitione pofitum cfto.

Qui tertia nuptii» implicui volunt , poft annum statis quadragefimum ,' ut polygamiam Chriftiani non convenientem quaerentes, re infefta dimittentur : quod fi etiam vim inierant, ccnfiiram lubibunt

T/w'c ffi ὠ rjî ρıΓχλρ *«·?·»·—— r* * agpatjaarjMtw dshc «pn* φψρηκά af» chjikti va^atlNC, «ai rvMp>«ft 3«ômvO* ta vu nu» v« Ms «AwWvw» ùm* p**r» S «** »βμα*&o>· T·· t£u Owp«»t i O tjl ùfttfyM «* <V«« $ C» rf /«ti'(j flit £%àf avam^mtritMv , λβθλ pfaf rtc /4 rlu «perwpslti» ttv««n «· etpap* ftyfar O*· «ίμη· làç χρί «U ri Twmw iw TiyrnHsm t»c ttpüii

ΓιρΜ Tmc ·ίφ<ıζ·/4*τ v«pè η» ·»«*<·· ·>· χηρΑ» si «·HXM· «ctwpsmet. ιιπτψψί· vat arm, sktp^svnu 5 /«ρβρΓισι. vif & r»m ηλ«·9ïïMη.

Aaüat Μβμiτβηκ »$ xeî^wfrxmc, tJwp· Came τ» TMΤαρχιβvτη ht, npfirçXàer C «c ^Znv Aί>h» rwwurtw, tiiu 7üc ere&Wfff$ «peûcnp^vm* ntl·» dt/varc. C τι ud χώίω «· /MpttbNtf, fi ewTaXan» <vn<{ p^aurewr.

A'vrtpùrur tt/Jb 7<vβμ$u«> tear · «ρχηρτvτ it ievn crep^iirp τβ» ίγκαΛΗΤμΜ, tÇirtrix*- vrv τi »Ç itfttû\faat9· τΐώ τ/χ'- vιζβv, «c βρ*χï» πμημήα £ ^ραφβμό«, wç ttpZrr iiiaôat. «»A τιiη» μή 3ύ»χ«&» it· ptpyièr. ûvθ« *» in ritw bitt*, τι iü «ραχ· ftttwtr, 'μ μη pu'varrv ar r'rpic αvZ itptfftiû;

Tmt "f*i Aav9«/a»a.c iraiήταν τ· μιΓα'λv rwapetxorp ΧλΒ^ηβTHi. Tarasse âpa · γάμ9· «J va/atc ιιηιμivι «Xr'rxavTtu ·< arwç ApaXt^nramc itp£i.

Πρκ ywt Twittrc ftt"c ›'p»T»i*wrv χμσριΖπκ ήμv» rvrtuimç nie λύτκζ im^nc,»,

Oi ttti tinMt ùx^MptknmcTüvxrxwvttr· ifK il ittiariirna aiïttn,^ et àMt,$ix lttyw- nc, «φβρττρι· tien ·< etwrrrepe«*K ιχv<τî, £ «pec nie MKMtf yutttîw m T«Xrv vvefcct. h ci aiiiKtt £ci, «p·»3i cp4r«t twu» όξ «vβΓoλi γιηχικüi αυτi» , «ç ·O»- TtiTia ταρüλθo» c^ot» αφανè '·/ ariprc tbHi»)ι<)$Λ»η, <ι\μαλ»τβι τυχ6 ή «fXjpTr- »< fop βφαηιύίvπi· τi» raw» «r γuvβïM «- xfciAorvcxara η: »χχvρ»»ηι »:μ·.> fripwc rvvetfftcèfv àriptrtt, ni f ttïket Zr w e»Sptf ttt it&wi , TÙc tixâti atlpcç ζητiτωvα».

Oi* xrarTa»T»c rrpwc, « T* t^cnytxr/ifnftp- m nxMWTK tbç liai χι>vi»ήû zsp«>*<£«vTwvTuie ü vai τύλιρ afMtvri&àniC , t<; iip«pf/«f «ap«f χαιρβ» τo» ««p«i τέα itix^an x^ü"u·» ri eitri «ρχ«P·* T«UM-a'edtN-w,«S(μή rUi ituolu. ttttm»· τii_β<Γφαλ««v. et 3' ÔMer « τv άρη tirdpewv dt τ» «voβ'χβμ/i» iAiσβηκ, ΛHiïτιμχηι 3μ> pHVjiwa». «τι τλZ?Γ< maint TvMaiuf ^imt~ ·m» e< ›Ç »πρ·» 'βvββ'φβρά» «ü» τi àyit ^αχiζη iσ-άζvτι ‹X βροβ-χoμώή» awiiawr, i£ 7lu) yiat TfXHwaiTiy.

Or αφoτμι»» X, itpeyinti, xn^erptiMK h- ffi*» αξρι. iÇ tit rlut τi tttaxin àutùr rïn xsic9« itâxfjvtv.

O< Ttw» >«μ·κ σuμv αηηι g? Tîu rtajcipaxivntriait, tif vλ^βμivv vws Xtf ΓιaκχβΓ m irvutaao ζιτiηκ, «<)wtTw tin- ημφ^vηvι. ti it ‹Ê βiiα »wj«cr, £ dtm- ptàiwntt.

T«

cr Tu «tvrqutreae ia «fe <a*rcc «mQ*·* si>«« τρβ«ζ«, «NC M « v a- ·M**Λ' rff «* ββθ«ρ·«α»·τ4r/r» svr* ». ni >«p «m-ftimu η$"μβμ»9·* è^itu Waw tn. 3 to«sfe» ΓκipιpM auOnpûpt/reB

• ypaâu «miMrtuv «are.

Q» «irtanwnc nie fupinuis fspe^a^ru; itpe«c & TMrupucarp*, w /4» u««Ah« tûu «Hrenbtert» ut^iue rrrrfu'wv tirte ΰζιη . te T ta ra«re^«n« tptfo*, μ*ζηή(η* ùrnt-fuen, t A ntpei tjT tontine ιημίη» Tï ·ρχη-ρùβ «vfjS. T0 Si np etbrUf^nififuet uweriirta, «c ùpeAe^tev λζ«74ÏNT; π fifrw ε^trt· ein-eniAarniw. Et^« r2 *>»—·'·!„·%.·..

1, a} τία xnt^Uu eupuritb» e^ttyiSu.

B. Πιρ< (UTU^itruK îtinitn.

MHN Ί1A1· t, ημ»';?ι «> ιηημήην a , «ρ·χ·θημι*ηι τï amu^Ntrora ιμϋ» If-eram τï tinuSutn nŒufort nueù MurvàA w »«u«ρMμ»ρv · metot fintht. «W μβια , τη nt νύμκτι [ty τιμMμιηι τη vτ<ραμMμ« θ<·μûηρ9* τiî Γ·ρ>«»ι<ο», ï$Σό·ifU9 Si s'rrancta/MnK· rtwajemÇarruv τρ μτ^«·Aa éyetennnl; < itnTÙtU» tipytpiuv^ n Km-nçein KavraJvafett Mη?·Φ«ηκ. τï Xuptaw *♦ ^C*PX" w* AkJiuc, 'Aripwiwt. τï ♦iAu-SιA«m;, a} riv nw ιτιχvηφ* 1» KAcwSmw-Λμκ» N«οφ·ρ·. τïΣμι>»κ, Γι«ρ>ή·· τiΔuρ-ρ*χ«·» 'Pupcre. >Ç ri Mn&pnff , M/χ*»iλ . ruturetfÜHH ιζ θη«<λ(T«η» Stntttw of^crruy.

σ η ηψχην « * T*r' û <μ>φμ»Π9 •t mtpti* x<< anartv «vn>9 xJ «>λ«κ «Mort t«ô-τη fMwn3itm9t A^ptnintt eiirieui verétamc. t'« τι Si à aargrev tùirn tun^tret^ « w«T-patuv CHÜAe^i xJ μτπ£*τι i i λiγ9~ , teufi xuAirrCk, juutotiSù^w ruine, «Ç ceaMstrtôti «pèc τ» β-ηφiïψη. « rie <!*· rluu t π A&tjons μη$·v»λη ô?4vniviK twreaeaàc Έζ<ρï «ρ^ipct-D τιχύ <uptinlpfy& 'IiuW, μβαψβ» τ «ntrXac •Iwaseiuv I>x»rw n >Ç Jôeirrw , £ upir(ivc i-«(χv'/φ** W* vwxer/uuxw «areipdpw, tir xpx-T«w IÇ fytb^ Aνηκρβηρη, c£ urvraAniri r«-yArrçrrstra i«πτ·τ· rôtavaràrv w« tïc ημη μiξηητO·, ·$ T*'> '•F*r»A«AÎ»'« , upet ή tuff lysic ιχχλχτιβτιχο» iκχρύχπ Πρήψλ. niç *®$ρ«r renciÇ «rpert λβiμτηηκ iφiρχικ, βiiλφή xj βτ>Xλ*<τiψ>ï τη iμϋν μβ-τβ^τχτ#·, τi ήμM» &ρùv nueiStutÇwnK μiτο»·nrt»χ«φTù» »<» τ» /un «ρμτμν , xj «τ·λβΓ«r «ζ›irenyurvarer. £χ* Si itu η» τi ayvCArputrO*.

♦Λ >mww Sinu μη ϋξρiΊiμηi wupu τ· »β-HφN»ηiηι |«0'ΙΤ·τν μ» xj xvti·, τi ·<'χμ/4μμï φη-rxp#· , ι$ tfc ««τ* «urô ÛMtc >Ç iffii fJJ itptp-X"» iμπ^ύρηκ^τ'ι τ/ , w» «pas W fye-fut TOiwr vatitati&tu χβηηλμηηι , nf 9ΰμ ne-9tie ftywtri. irtpeinmt (jre'p «rt») rrè tutv-

»' «mîc irtrxan», St ùirin Aufinant» vd mtfdç titturù Ç ηiαρατμοτ, μ»»»θ*ν« ·'»»-mtanev «rd trarnavûs «fe i'»»σχ·τιν,û»·τ4ι «a-

A àntimenûa in omntas fan&is menfis poni [illegible] fed in [illegible] quibus incer- akno turn, confccratx finr^nec ne . Nam anti-nenfia confecratanioy ûn&anun menfarum locum obtinent .' oec iis opus «ft , ubi raco-las coofccratas efle conflat.

Sacerdotes, qui in magna * Carrena nu-ptialcs fecerunt bencdiûiones, fi per fimplici- s tatem id fecerint, mediocri eorreâione fune digni .' fin autem per malitiam & clam com-miicrint, majore pana, que antiflitis judicio irrogabitur. Ab iis autem fafla conmibia, ut facra precatione munita , rata inconcuffaoue manebunt. Habuit illud, Menfe Julio , In-

8· & ,irid" Cfrr <«iUu«·

II. De trojlitiiiit tfifttfiriai.

MEnfe Julio, decima die, Indiâion. 20. pnefidente fanfliflimo domino noftro ocumenico patriarcha, domino Manuele, in celeberrima & Cuperilluflri * fynodi Imperia- . Λ f4te. li# manfion/$> nU< honorata eft nomine im didiflimire-maculatae Dei Matris Gorgepecoi , Sandro- *»·M rum cognominata : aflidentibus magnx fan ™*r,iwntre' Aitati ejus fie facratiflimù antillitibus , Cxfa-Kr Cappadocie , Metrophane : Sardium & totius Lydie exarcho, Andronico : Philadel-fhix, & locum Syracufam obtinente Pnoca : 'ontohcracleae fic Claodiopolitani legato Ni-cephoro Smyrnae, Gcorgio .' Dyrrachii, Ro-mano .' Metymtue, Michaele : adfifleniibus fie piiflitnis dominicis raagiftratibus.

Quod in corporibus anime, id in.negotiis temporum occafiones : Ot illa hec movent , & aliter interdum mutant , probabilibus cau-fis" cedentes . Qporfum vero temporal» ifta tranfpofnio, rerumque mutatio & tranfitus t Oratio , tempore exigente , has transferat , in apertius «mmutet. Joannes pontificatum adeptus fanctiflimi epifeoparas Ereri, qui eft fub Larifli metropoli longumque perpeflus iter , pneruptum , & equitibus difficile , & fenex , mundanum adiens Luciferum , opti-mum & fanâum meum imperatorem , man-dato feltciiTim: domini 6t * dilediflimi no- » <MAr<- ftrr mediocritatis filii , & per feipfum cum rifl"n' eo collocutus, ad ecclefiafticum noftrum ap-pulit firmamentum, & non aliter ac aftra , dare fulgentes pontifices, fratres & commi-niftros noftne mediocritatis : cui affidentes eos inveniens , chartam in medium protu-lit, * canonicam defenfiooem requirens. Qjue-. ftio autem fic habebat. cano·^· coofaua-

Lucem * notitie dari mihi poftulo a fan- T*^eBe. E&iliimo hero meo , & domino , ocumenico a« luminari, & a divina facraque pontificum , qux fub eo fit , congregatione : ad relatio-nem, quam divino * confidens verbo, eorum celfitudini facere aufiis fum. Interroga (in- ^J^***ïï**· quit) patrem tuum, &/remandabit tibi : & leniores tuos, fie dicent tfet. Licetne metro-politanis, epifeoporum, quoa fub fe habent , fententia , juflam ob esuflam, quam tempus fic res poftulant, ab * epifeope in epifeopen, . cum ambe fint fob ejus metropoli epifeooum ra «i ·μ-transferre , necne ? Conceflam enim furffe fopmm translationem , & multos atUiftitts, variis

remportas non in parts conditions , fed &Arlu | ——lublimioNS fedes translatos fuiffe dicunt fa- cranun tabularum periti. Scd *not* hujus rei ....T certitudinem a veftra amplitudine fcire avemus. Hoc quxftipoe continebantur : fit Eaerenfis feriptam dc eo refponfiooem poftulabat. Noftra igitur mediocritas, cum * fitera •eum facto jpfim fraternitate hax communi confilio tra- <i» fratru· ßans, talia raedam fynodicc pronuntiavit . Siquidem fynodi metropolitanus, fuorum epifeoperum confenfu , date euipiam voluerit , incrementi ratione, aliam epifeopen , in fua. * fiæ cu- provincia fitam ; fine * prrjudicio id faciet· xdquampM-Nam dc * a nobis talia per modum fraterne , dileâionis quotidie fiunt. Et faciet epifcopus m, etiam in ea epifcope totaque ejus dicecefi ad-B minifirationem omnium pontificalium jurium, quocumque & genuinus antiftes ejus : excepto eo, in facro conthronocollocetur. Quod fi rurfus cum fua fynodo* metropolitanus ob caulTam laudabilem , & probabilem praetextum (utilitas autem h®c animarum & ecclefiaftici ftatus adminillratio) comprobaverit , ut quis epifeoporutn fub fe politorum deponat quidem fedem & epifcopi nomen , ad aliam autem fub ipfo metropolitano exiftentem transferatur epifeopen : id fine dubio & impedimento faciet, quod hominum faiutem & ecdefiallicum decus noftra mediocritas, facraque ipfius fraternitas, cum afic&ione rcquirat. Qusmobrem & admittenda cenfebiturC translatio, obpracdiâam cauffam, & rata firmaque manebit, ut cui nihil adverfetur. Canonica enim obfervatio novit diverfis temporibus translationes antiftitum , epilcoporum , & metropolitanorum faâas , non in atquales fedes, fed & in fublimiores & excellentiores, propter rationalium ecclefiac Chrifti ovium rcfocillationem, dc ecclefiafticarum rerum gubernationem. H«c e diariis lynodicis annotationibus emifta , & fubfcriptione fignoque fan- Aitlimi domini noftri & œcumenici patriarche, domini Manuelis,confirmata , datafunt menfe & indi&ione fubkriptis anni 6758. Habuerunt hoc, Menfe Julio, indiâione 8. per patriarchalem divinamquc manum, flcfolitamD plumbeam bullam.

κ/ολ<ν nXdra* ΰμΦ· nif ΐWΠWΙS s 4 — <}. , $ ∀^Ακ rffrtrr ΤЮ ΟΡΧΠΡΰΙ *, Mid Sπ^ιρκ aβpαc, «* w1 aa»·. Ί ΐ μΚ*' d»*' 2· «j «jf wrspCrftnxdtw Δραπdjy» m · «**' M#*.* ·« *Tit iftSt* " vi ®es *tinfiifieuw* «*Mμι^η.* 'Ελι^· τ·»- n < à 'E^tpv »ζχτ« «v' αντ^ αv·- ^ ita H >iv μπ-«μηκ tyrâv. Λ,λ^τ#- yd Wtc «rm AaTnrijutHi, *twSnttm tnunStw* «vo*«mwr * *tit, <ιτμ · rit ttuiiSr* μη^·ηλιτ« , ruMOtevc Ŵ vv' dvrw rerexeVMi. *Sitttf rm* OiXWj x«« 7^ T]}{ *λ4>·,* «ΰ mp® irrrxerlu vxe τω *ΐraptfto* a'vrd reurlu» ηλια®, «ro- *xUlMtrt'rtH tin* v«*rw, *ttfl* iÿ vapiùtFy w«u* *n Ste* w τϊί φ/λβιιλφί® άπμι'ρατ Çaxw *empiênt.* qjH «etijant» · «τιαχονΦ' >ζ ώ» τρ wt- «ûvn (Tta-xurf ^varp *Ίρηΰηκ* ceçgja *rbiSttf-ffS* *i»ραρχιχΰv «vavtuv* ιααι'ο» , *Sr» $* «p^rtpdCseVric.wpif r» ftperw *fyt»9tSpità«u. c« S* «v yt μζ τη* »»xei«c *eaveS* · uxpawaXtτχ » St «ιτιβ· iw«n*pntXu>* , «ζ ατβλοί/ατ fCepeowev («ίφιλΜί F «vpi ψv- >*» , *§ κυβίρηη iwùùrutrmït* tmotm) I'ioxnrH _'_Λ'.T_! *jjfy» iit Gp·»·»* XJ nmirf· axerai âvojuuc 7/wt vv apnv erraxevan' > *fju-TtàÜHtt Si* lam ce tripe ι'τιαχοιη àr'avràld η» μκ^βvβλ/τ^η ηλιιτη · avccîweroc *tin* «««» Xvmç *SutnpeÇfntt,* wç *rit ffS* aVJpwxan^ ewr>l> ei«; >Ç rie txxArpranxnc Xχ·β·μ/α v·θητηi tïeuf 1$ vapa* τή ήμvv */Mî&άπιτι t£ 'Ip ttpft «urne* a'itA- ψότηπ* *S$ct* xJ àtxrn λφτϋ/vιη» ή *fitnStrK,* Mjt' rkv irptipttrfw a'rn®, *!ξ« ti* rtpjyw, Xj crrp7«'v, wç μ»3i'v ri «jwrtipfyey «aTqprim. *- *irtiwp Jîo* n tyxavey·* vaparrpnerc xotru *Suivi-p» Ktupίç* μιη>θί'<τ« $>·μή« *βίpχiipû* , t-xt· *cntèirut* ^^orcX/rJr, xx *tiÇ ïfftfavitt xfflint,* α'λλα yt W x. *tii ύψηλβηpv £ impi^wnt , tyl* χαηιτοΓμον XoyaJv ^fxpparviy τηi fxxZna/af *Xtiri,* iÇ rxxjhwrar/xiSv eapa^ptdmv χυ/VpwiV. TccÙnt χαριχ^λχβότη ar· fjj nptfpnrZw» *nùutSnJv* vapamperwarw, xJ τή *ùneyflttvr* mppanrilt χανα^ωηίτχ *vμων* Jtt ôt b >ç eaiaiijwx· **&*[%* xuem Μανβηλ βτβακvθότπ, irtSoOn *μΐοη* xJ »»*· «μήβ·« m'e «ρφφραμμήββ. *trtc f ύ»X·* Et· ^in, MW Ίχλι'ρ ινη*μή®«κ n» *iff'* τii <«· Çrap^rxnc xj £«α *Jr^flit*s ·$ 7iu» crttvtiÿn μoλ<-

J]l. Pe jurt pttroMiHi. Γ, *Situin.* ·

TIXOder.uoni noflr.rdjrum dl «pliffinwE IV! ep,rCoro Do™,,» Dome··,», Tub provincia metropolitan! Lariflxi, eos qui jus rrpeuat fundationis " revocant in monafterio , quod ab initio fub ejus epifcope fuit , magni inter fan&os martyris Demetrii, Procovico indigenarum lingua cognominato, cupientes quidem huiufmodi monaherium in fuam poteftatem redigere, & confecratis eis tebus ut propriis uti , led per prxdiûum epifeopum eo , qui praeter rationem erat , impetu inhibitos , fic non data facultate hujufmodi abfurdum perpetrandi, ad ultionem ejus videlicet excita.

- N Λ τ; *ri M* eU'*..«,«·* ^κλiM Λ«ώσκ «* φιλiΓατν *i9tnin Δ»μιηη* Δημιιτ^χ *ftk* · w- . ti w <ΓΙΚ xnmePteï jrxarey αχαχαλιίμξυκ *C» iri i-* »«·» vtffxexûù αντί *ηλίντι* μβν«Γηόρ *tv* ώ et>iMç μ/ρ*«λ·μαρτιγ>·* *ύτμητύ»* nS ®^βχ·βiΛρ> <'^%M£M·i *iκv^μβζομίvμ* iptyiffyrtt* A& χαηξχ- αιβζκ» rtXtav τηi tsmutm μ*»?«, >ζ τ»Γi βίφπρβ»· *μivv* αντιϊ «ρα^μασσ «κ *ittetiett γρά<άβι* , τή *Si* ητραλφv τούτη βρμή »«ρα' τ» pn^ttT^· i- ttrarxm araxerni^u·/, ig *μ)* 19

τον

CHRISTI ***.»

«seew iNbaprinrôar, itt ipvw fin JifcceAtos, . wrprimv tnpw ebtfifai ntdr tti παφνηο*? varginpyajS, iÇ «raeectêxu rive' τϋι-vtewvoti /marngju nà χαρά tu» «pay**» ανφ » i rtwawiù nrAeytfc·* «paxxtfv^iv* Τβ «urp «τχμαηι. άφηρυααι |* «uni t#J »ap αη-τον «»< raupexnyrp wrpep^txfS άνφίρθφτνμιφ vari. Ή yw pureiamc άμ«» ri ntim a'tftJv τα-pdXvyri 4^v·Ίιμα wofl^av άοβημάν 0νλ·μϊηι, ris me "put tun·™ <iT*)*p4μιην vavntxart, S*v(tnt Sei τν xaprir^aum 7Ρ«μματ^·,άνα-sréarara jriygj »«"* (jS^hi «apà rp ittrteet-»F MM." TV «yrvûqpneâ· ηi «pwv'vrn wri·««-dqnva κπ'ρcard Й Kj opriypumc. igq' rope τι Β armon Δβμηώηι άΐξάρΜ&ανΊαιΐτ&ι, ι$ χνλμα-τηi lû9ύη9«α· in Γαρ πίΐ Styrirnpew, Syfrir (ψ rai tfyrn àxs (*M*χ9χα»;μονη$ «iroe-χρ» χτ>Ρ ματ», xj ββτχυρνν raura χατ μφχιχ» μονή, η ιο-κηνρ'ιβ/i. ri Si τι βϋλνπα άκγάρΛί μονάν η w* xràej·* «πμάν fin rnvpoxviytri «are;apya£,ritp$» ram oriyipeiv ν χηλοθάτιπα χαράττνΟ*. φροννι* reo» Je «pônpw «porxuprirar aurd χττμ^μτ «ri fÇ$ ο'ixriw. -ni y«p τϊ ιxnrxorrxp* μον» avwoni xni|Mtnt, α'νανόαχατα xerp ecrîif, « ttpmnu, « •tè iduifXif tmint, £ t«ùtb ρφ> rf^ τιίτν.

'Εχ* Si wigi tripes μβ»i «φ^^ιθο «^,«κρé> βτκ τρ" τν Δνμιηχν <atexoxjT, ΐ!ς μμπη j4|C>*nte βτκ wmc, te' drijuarrr Jt «y<«n μι^β'λιτν μαφτύρντ Gioiaipuw τιμνιμιηκ, ανίφτρτ τρ νμο» pure/drnn d auric tarexerO*, «Je φθάβ-Ht $ nuirtu/ d ite-«otiis Μαηοιλ un»0«7rar tit μιτi-χιη τη & TjS θιρκτ/ Σιρβίν» ·χτ^ιαρ^αιΓ μβίρ" ήΰ erpitH Θηlιipv9. ri Xi μονάχοι τη nt-mime μονηΐ τν ιτιτχοχν χχηζανίΓα* fSjptt, χ} τ(ώ auri α«α>β/>·μ^ιοι νοιμανση, τνν «Νφφ«» «υτν ατό τν ρν^ιιτ^* txirxoxtxù μoMΓχβμ, τν ris μτηχιον, «s ripwnu, ixioÿir* rO* autris, riXtw c^o3ubxv, trv τατοαρχιχην Si «ττMτή>«Γνν· vt* ri svtvnv as exsariweov'irâr, tm a»ripye«ra. ή μη^τiK ήμαι», SragjÇfTur, ιΐς βατ (ris · itie-n^· aninyxf) ·ρὸ τν ris μιηι-yw ύβοηθϋναι τι χατ(μιρχ«χi μο»Γ, ri ris Κρομ*, «vs μβταπϊβι·» iwewra·» t»»\ iÇ «αρα τν xari xatpvs itffliin Δνμηιχν *nt i%ji >Ç«m* s ixi'exox^* τχ» ο'ixriotv αναφοράν cr airrri, ris yrtinoç àpyrrpA· · yap ixltittwf rin nFç ^uwayris ric μτήχιον, την χρήματα»» μ·»ν Jir* vorriav ixlvvaz ι'ϊuxavo, ν μην Si xJ rw χνΛματ»-x>iv τν trrexôrv αναφοράν, την Φ φ/yariv «φαλμάηι» a*vàxe>rtv. srrintr yvv »i pn^riea iÏE «ryiaiv Siatepwv μ·ν» ii ris Κρβμχνε Snotu^ini, thri niv ιτιβ·Mτι<î)v ÿfyriea £ Strixaarv · ri μii «·« Ƴumi9w*«v"*' τϊ μβη< μ««χΗ 5ri£a/,ws ι£ ri mint μβνσπψβν σηηάρθίΐ frt Βν·>ι «τ*,λ;*· «vivιμήτήu ¾, ka meχχοτjanοχχiβ ϑαSκ ysαnvs, f; ttw m&tf ^trtw»

ANNO CHRISTI

templum aliud extruere conari fub patriarchali ftauropegio, & ab epifcopali monafterio divellere pofleffiones, que a majoribus eorum, aut quibufdam Chrifti amantibus cognatis illorum, ei tribune iunf; templo autem ab eis fub patriarchali cruce extruendo codfecrare. Noftra igitur moderatio iniquam hujulmqdi ipforum cogitationem radicitus exfcinderevolcns, ut facris canonibus omni modo prohibitam per pmfentes fuas literas de* finit, quafeumque pofleilioncs, vcl rcs, ' epifcopali monafterio fanfti Demetrii femper ab eo indivulfa manere, idque ab epifeopo Dominico admuiiftrari, & fpiritaliter * dirigi. Nec enim aedificatoribus, neque alii cuiquam licet ab epilcopali monafterio pofleftiones divellere, eafque patriarchal! monafterio vel oratorio templo jure proprietatis tribuere. Quod fi quis monafterium vel oratorium * feptum fub patriarchal· ftauropegio extruere velit, a nemine quidem prohibebitur: prius tamen ei pofielfiones ex propriis alienari curet. Quas enim pofieftiones epifcopale monafterium habet, ab eo divelli (ut diftum eft) nullo umquam tempore, poterunt. Et haec quidem de eo.

* ·M<T<· Dmcmi femper Wi- ^°^^<|||| |

* ontwiam •riem w

Cum autem & de alio monafterio pertinente ab initio ad Dominici epifeopen, in Crorapis quidem exiftente, ornato autem Candorum magnorum martyrum Theodororum nomine, mediocritati noftrs idem epifeopus retulerit, * herum illum dominum Manuelem hoc fubjcciflc in metochiojn patriarchali monafterio fandorum Theodororum, quod in Serviorum provincia: monachos autem illius patriarchalis raonafterii in epifeopum infurgentes, ejufque * paftionem renuentes, relationem quidem ejus a pnedido epifcopali iirtrimi ful didum eft) in metochium . tandem rejeciflfe, patriar* chalem autem pro ea introduxifle: rem hufufmodi, ut canonibus adveriantem, omnino prohibens noftra moderatio definit, fi (ut epifeopus retulit) Cramporum monafterium, antequam in metochium patriarchal! fubjiceretur monafterio, epifcopale fuit, & ab illras temporis epifeopo Dominico regebatur; habeat rurfism eptlcopus propriam in eo relationem, utpote legitimus antiftes. Nam qui illud monachis in * metochium largitus eft; pecuniarium folum dominium tribuere potuit, non autem fpiritalem epifeopi relationem, flt * annualium peccatorum cognitionem. Praedidum igitur fandorum Theodororum monafterium in Crampis fitum, fub epifcopali poteftate fit adminiftratione dimittetur. nifi patriarch* manfioois monachi oftendere poterint, tale mooafterium fub cnice patriar-

iilu»

* ηΛοτιlπ. subernano. "cn'

&«&>»

^Ρ^*|*de' e

di.iM 'riû»· ΛiΩ. Σ._ **

ΛD

* AD PERTHUM IN SCOTIA CONCILIUM

A JACOBO A. S. L.

A!μ » 12X2. AsMrwv. \

M - Tm.up«£. sir £x Viftiai. T)Aucis verbis Concilii hujus mentio fit inA/rjstau, cantNcah/ A Chron. Paslat. Am Datarii MCCXXI. mm- [ifirrjxihi, caataictu faaBi h'iBcru Parlât, ^pofioùta fidit poaiMtiatit, Scotia d* /ftfcnu* *Mint rtgai prriatir apttd Ptr-th. ttault gparralc Ctttciliata vutatr caatririi dw* hut* quibus chronicoa de Mailras in eundem ann. addic.· *O iacipitnt A tBevit Purgeâtioair.*

CF c A N T U A KI B N S B CONCI L I U M,

In quo veteratores quidam fententia lata damnantur,

dm 1222. Miraw.

Ibid. *Afert* VilbM cône. Brir. t.i. p·»»». HOc anno comprehenfus fuit quidam paucis diebus ante Concilium celebratum Cantuari», a magiftro Stéphane, Cantuarienfi archie* pifeopo, habens in corpore & membris, fcilicet m latere, manibus & pedibus, quinque vulnera CHKifixi; & in difto concilio fimul cum eo, utriufque fexus, fcilicet hermaphroditus, ejufdem erroris, quo prior obeaxatus fuit, cum fuo complice pnefentatus» fuper quo convi&i & publice coafeÆ, judiciç ecdefis puniti fuerunt. Similiter & quidam apoftata Judsrus faftus ex Ghriftiano diaconus; qui fimiliter eft judiciali* ter puniroe; unemFaloo ftatim aneptum fuipendi fecit. Hxc Paris. Coocilium bocCantuarienfe March. Wcftmonaftw. Knyghton, & alii confundunt cum concilio Oxonienfi, quod jam fequitur.

anno VnKloll IU

SYNODUS POLONICA

ANNO αgι$π ta...

Ab Henrico Archiepifcopo Gncfnenfi celebrata.

DE qua ex DugloiTo in Hift.Polonka, Cro-mero lib. y. & Micovio 1. ?.c. j j. meminit Soondanus ad an. 1221. n. 7. narratque ea, sacerdotes omnes cx decreto Synodi uxores, & concubinas, quas retinebant àdhuc ple. tique abdicare coegifle, jhrejuraado ab eis in exafto.

CONCILIUM OXONIENSE

PEK Stiphanum Cantuariensem.

Archiepifcopum pro reformanda ecclefia Anglicana celebratum anno Donnai Mccxxii. tempore Honorii pap* III.

TITULI CAPITULORUM.

Ex Colua. rd>(. CoorlL Briran-Hear. Sptlmuw.

1 *Pachaiawaicaatar-^KltfialUctruat jariaru & rt* gai ptrtvrritortt ŧptrjari, cahaiarituw, ttc.*
2 *Dt driit» tpifcaptraat.*
3 *Nt tpifcapi ia calUricat htarfiricntaa riifaidJiU rttincaat.*
◆ *prafintati, β idaati fiatt rteipieatar ia h-rificiis.*
5 *Dt daihat ad tatadtm icdtfiam prafiatatit.*
6 *Dt Mtff» dtvctt tthhrtria, <'T fHMde prctbf-itrif prirts ata dit JHiffu ctltbrart liceat.*
D7 *Vt altrici ftcaUrihat atguiit fi. atn ituri fitM.*
'8 *Dt fifUt tf TMgiliit.*
fi *^ad prerigfteri paracriakt frtfatalar prriicmt, © àOWN« vÿktnt.*
10 *Dc maturatu tctl^fia.*
»11 *Nt f«r/ hta^cim ftoua r^figaaat, alifridfihi d» tricat ntiacat.*
Eli *Nt uaa tccl&a diridatar ia plartr.*
13 *Dt ricariaraat rafideaiia.*
'4 *S^tri trilia ria^kia ata cuifiraatar, ηβ ltatihu rtfidtre ia tifdtut.*
IJ gaa *partit deriat vicaria .rtfdeati afigaar».*

"■ I® Λ fvïLtf tctlifit refmrimtr plerriitu pre/bp*fi Onnoar /μvτIμ &vμ.
>7 Ami tfifttftu rrtifùt firdmnbm» λ frtfn- '«*·, ut evrteter fimerin.
18 W rufingriis enbUiecenetibes fpttieltt m- fifnru depiatntitr.
Jp ffeti Acjm mreks dt te/fit autrimenieiibti/ fim- infreeritUnt.
sofiirfMÙ intrent/ M tarifer vri in fervitie -.y- « b£beu
3* Ntbcntfirin fifritMe findent» nd iriMw
*3 i&d^tbi&Zni in vifiutZt fi!«£i
Mar ficerdete/ de cenent Miffe, (f dt ficre- vmntn niteri»,
M f^md ehem & EntherilÜÀ cnfiedientnr fib fire› iX fimiliter tbtifite.
SJ ertbidinceni bibunt peut fi in firifti» terme araMMUa tttltfit.
»4 Qned ertbidinceni vidennt in vifitntienibx», ■« ptjfiffituUiu met firt fie ecckfie dtfrertdtn~ trr.,
VJ {find ercKdiectri vri dteeni neve» «xe&itnt» tcclefiù nen incenent.
*8 trdinerit nen firent finttntie» txctantn- nicetieni» in eliftmtt nifi freeriffe unmtiene, rifi in ccrtir enfifit».
*9 N» fàd txiftlicr frt fiprdtwe wl eliftt fi- crmmnte cmtfmnde,
30 Qxtd fidi™ «m iiHftdieia berne* petit M CM^, ""fi·* fonrpefititneni edfyg- prêtent/..
31 ^Mki-jiûrx m· fidicet tliqittm ed pergtf't- "*"* Afl figgifiientni prêtent/ ttatme, nt fit fidtx & e&er.
3* De bebirit tlericentnt,
33 Nt tltriti tenue» marient.
34 4>«»J tltriti NM tentent pnklitt centxbine/.
35 Qteti/ perne cfi inigende cencnbim/ clrnte- tree.
36 wi preleti ήιη vendent vil im- pignerem ectiefiem fient confingenti/ torxm.
37 Qn»d f'rnNn/ tttlifie in Wtto finie nen rtpo- nentnrt net de ris edjfitie fient.
38 Qtnd nligfifi peff^etuti, yreUbct enne ^- m. ca/«/ nrf‹r tut nifi pn wftitxre dmttnxet. 1
40 (fiende èT ^ulitrr teeltfie peffirnt dimitti ed jEiw m».
41 Deed nmW nlfimd. in tttl^e retient beneficii ^figuttfr.
4> fmne edvéceterem fèi nutrinuninm protre* bent nrriitêfi.
43 P» erdinetim rtlipefirent, & φî peffentrt- tipi IN NMMcta.
4J Wr ytltenuit/ ptr fi renident.
47 iSu mmZ/ menefiirin
48 nm fetas nitre berxs ddbite/,
*9 {W aaNMife ti-regnleres in wia/hii» ta fiMftti tf de fintmtib^priblifendi».

CAPITULA

ANNO. CHRISTI

Λ BxtHMutiuttntw «ttefieflitwtM ¡WHI* ά rtgni ftriurbttmi, ptrfiri, li/Uttittorti, &C.

a Uthoritate Déi patris, fit beate /1. Virginis, & omnium Sandorum, «ac»!»· » excommunicamus illos qui malitiofe ecdefias fuo jure privare prscfumunt, aut per malitiam fit contra juftitiam libertates earumdem infringere vel perturbare contendunt.

Item omnes illos excommanicationis fententia innodamus, qui pacem & tranquillitatem domini regis 'fic regni injuriofe perturbare pratfamunt» & qui jura domini regis detinere contendunt.

Adjicimus autem, omnes illos fimili fententia involatos, qui fcienter & prudenter falfum perbibent teftimonium vel perhiberi procurant, vcl etiam tales telles fcienter producunt, vel fubornant in caufa matrimoniali, ubi fci- agitur contra mifericordiam} vel etiam ubi agitur ad alicujus exhatredktionem.

Advocatos quoque excommunicamus omnes qui in caufis matrimonialibus malitiofe oppofitiones opponunt, vel opponi procurant, ne matrimonia vera debitum fottiantur effeftum, vel ut contra juftitiam proceflus caufæ diutius (ufpendatur.

Item excommunicamus omnes illos qui gratia lucri, odii, vel favoris, vel aliter, malitioie crimen imponunt, vel opponunt alicui, cum infanatUS non fit apud bonos & graves, ut fic faltem ei purgatio Indicatur, vel alio modo grave^r.

Prstterea omnes illos fententia excommunicationis innodamus, qui va* cante ecclefia malitiofe opponunt vel procurant opponi patronatus quasftionem, nt' fit unde patronum illius ecclefi® collatione faltem illa vice defraudent.

Excommunicamus etiam omnes iUos qui gratia lucri, odii, vel favoris, vel alias, malitiofe contemnunt, exequi doraini mand«B® contra excommuneatos, qui claves ecdefir«ntemnunt.

//· O' Mite fififinfTMt.

Statuimus etiam authoritate prscfentls concilii, ut prelsti finguli eleetnofynarios honeftos habeant, dt ut ipfi pratlati fint, juxta Apoftolum, hofpitales, ficut horis competentibus ad pauperet audien-

dos

ask.' dos & juftitiam exhibendam, in publi- A <"Kisri p--fentiam fuam exhibere procurent, & in perfonis propriis confeffionibusau* dicndis interdum interfint, & poenitendis. Ipfi etiam P« confeffores difcrms civitates proprias obeant, in fcciefus fuis cathcdralibuS tcfide» rc pr< curet in a'iquibusmajoribus feftis, & nltcm in aliqua parte quadtagcfimx, prout anirrx lux laluti magis viderint expedire. Et quia, juxta feripturx tefliinenium', vota noftra tenemur reddere Domino Deo noftro : falubriter decernimus advertendum, ut epifeopi for- B .mam fux 'profcifionis in fua confecratione prolatam bis in anno coram k legi faciant dihgvnter, ut tanto melius profcifionis fux recordentur, quanto fxpius eorum fuerit auribus inculcata.

JII. Ke epi 'iopi inecIletione bintfitiorum eliquid fiti renneent.

Ad hxc ftatuimus, ne prxlatus aliÇ—s, cum çcclefiamcontulerit aut prxbendam, fruftus ejufdem ecclefix five prxbendx nondum colledos fibi prx(u- C m.nt aliquatenus ufurpare : vel pro in» .ftitutionc, vel miffione in poffefftonem, vel charta fuper hoc facienda, aliquid audeat extorquere ; nec ab ofhciariis fuisb archidiaconis, vel decanis, fuftineat extorqueri.

IV. Vt pr.cjenteti, fi idonei fint, recipiamur tn tehtfit.is.

Cum, fecundum Apoftolum, avaritiae, qux eft idolorum fervitus, epifeopos aut alios Dei miniftros iervire non conveniat : ad tantam peftcm radicitus evellendam ftatuimus, uc f» quis ad cc-(Jeli im aliquam nullo contradicente prxientetur, epifcopus prziencitum iplum, dum tamen idoneus fît, nequaquam admittere differat ultra duos mcnies:alioquin quidquid cx eadem ecclefia poft faiitam pr^fentationem fuerit forte perceptum, illi, cum inftitutus fuerit, reftituatur : quatenus fruilus illi ad epifccpum pervenerint. Idem in archidiaconis, fi per cos fteteru, obfervetur: nifi caufam rationabilem coram fuo fuperiorc duxerit affignandam, cum iuper hoc fuent rcquifitus ab eo, quare eum non admifcrit infra tempus in boc con-ó lio diffinit^m.

De. duplus ut7 umdina calefiat# prdjentatis.

Hoc autem non immerito duximus adjungendum, ut li duo ad unam eam» demque ecclcfiam fuerint prxitntati, neutri eorum, pendente lite, cuftodia committatur. Si autem ad epifeopum jus conferendi talem ecclefifm authoritate concilii devolvatur, cum contentio fuerit inter duos patronos*, quorum uterque fuum clericum ptefentaverit, cum ex collatione epifeopi, nulli patronorum qui poftea cvfccrit jus patrona» tusj prxjudicium debeat generari ; ftatuimus ut epifcopus neutri eorum qui prxicntàti fuerint ecciefiam illam conterat illa vice, nifi de utriufque patroni confenfu ne faltem qualecumque prxjudierum alteri patronatum videatur generari, fi forte poftmodum jus patronatus evicerit. chrisii

VI. De Miffe dévot ttlebrende, ó* fNsnda presbyteris plurti uno die Miffes celebrer* hccet.*

Ad excitandum afteâus laborantium in vinea Domini fabaotb, ut verse retributionis recipere mereamur denarium poft laborem : decrevimus ne opui D fiat ab aliquibus negligenter, prxfertim çum in generali concilio fit prxceptum, ut Divinum officium no&urnum pariter & diurnum, fecundum quod Deus dederit, ftudiofe celebretur & devote universa quoque ecclefiaftica facramenta, & prxcipue baptifmatis & altaris, dcvotiihme, prout Deus infpiraverit, celebrentur, Verba quoque canonis, prxiertim in confccrationc corporis Chrifti, plene & integre proferantur. Presbyter autem poftquam Dominicum corpus fumpierit in altari, fi E eodem die Miffarum folennia ipfum celebrare oporteat iterato, vinum calici infufum vel digitis fuperfufum fumere non prxfumar. dcn,Dooun

Ad hxc duximus ftatuendum diftri&ius inhibentes, ne facerdos quifpiam MiHarum folennia celebret bis in die, excepto die nativitatis & refurre&ionis Dominice, vel in exequits defun&orum, videlicet cum corpus alicujus in ecclefia eodem die fuerit tumulandum. : tunc prior Mifla de die, pofterior vero pro defun&o celebretur.

VIJ. Vt ilerici fetuieribus negotil/ fe non intmifctent.

Ceterum prxfcnti decreto fancimus, ne clerici -bénéficiât!, aut in fàcris ordinibus confticuti, villarum procurationes Admittant : videlicet ut non fint fenefcalli aut ballivi talium adminiftrationum, occafione quarum laicis in reddendis * reciniis obligentur, fi & jurildi-

"^£J£"didiones exerceant fzculares, przferthn A ›
CNRisn illas, quibus judicium fanguinis eft annexum. Et his duximus adjungendum, ne judicium (anguinis io locis facris tradetur, fcilicet in ecdefia vel cemeterio. Authoritafe generalis concilii di« Aridius inhibemus» ne quis clericus béneficiâtus, vel in (acris ordinibus conflitutus, litteras pro poena (anguinis infligenda fcribere vcl didare przfumat, vel ubi judicium fanguinis ^tradatur, aut exercetur, interfit. Noverint enim protedionceccl cfiaftica feindignos, cum per eos in* ecclcfia Dei per talia przfumpea fcandalum generetur.

•Hoc integrum ceput, non eft to editione Arçlkuu.

Vitl. *Hμ fan ftftn* in fabnt, prohibitif tlili tfcnbnt, tenccdttncnr optr* ngri· cwfrwns é* carriteerum.

flu celeber-«nu qur?

Statuimus quod fcha fubfcripta fub omni veneratione ferventur, videlicet omnes dies Dominici, quinque diesNatalitii, Circumcifio, Epiphania Domini, omnia fefta beats Maris, przter feftum Conceptionis, cujus celebrationi non imponitur ntcettitas, Convcrfio S. C Pauli, Cathedra S.Petri, fefta omnium Apoftolorum, feftum S. Gregorii, dies parafeeves, feria a. 3. flt 4* in hebdomada Pafchali, dies Afcenfionts Domini, feria s. flt 3. fle 4- in hebdomada Pcntccoftes, feftum S. Auguftini in Majo, duo fefta S. Crucis, translatio S. Thomx martyris, utrumque feftum S. Joannis Baptiftz, feftum S.Margarets, feftum S. Mariz Magdalenz, feftum S. Petri ad vincula, feftum S. Laurentii, feftum S- Michaelis, feftum S.Edmundi confettoris, flt S. Edmundi regis flcD martyris, feftum S. Catharinz, feftum S. Clementis, feftum S. Nicolai, feftum dedicationis cujuslibet ecclefix in fua parochia, quodlibct feftum illius fandi in cujus honore fundata eft ccclefia.

Volumus etiam ut alia fefta a redo-
in'aJir ?'bus ecciefiarum flt capellanis in obfe-
s*« qw t quio divino flt laude devotiffime celebrentur, minoribus operibus ftrvilibus, fecundum confuetudinem loci, illis diebus interdidis, feftum fandorum Fabiani flt Sebaftiani, fandz Agnctis, S. E Vincendi, S. Blafii, S. Agathz, S. Felicis, S. Georgii, S. Joannis ante portam Latinam, S. Dunftani, S. Albani, S. Emeldridz, Inventionis S. Crucis, S. Stephani» S. Hieronymi, fandz Fidei, dedicatio S. Michaelis its monte Tumba, S. Dionyfii, feftum animarum, fandz CzciHz, S. Lucix, fandi Leonardi.

H«c **fact fa, in fnibm ptf Mijfan confamtn : fa snxfM«as, «m.** anno christi

Odava Epiphaniz, SS. Joannis flt Pauli, translatio S. Benedidi, translatio S. Martini.

fa fau vigilin fletui* td vigiUndum.

Vigilia nativitatis Domini, vigilia Pafchz, vigilia Pcntecoftes, litania ma- «‹I› J.wbi » tres dies Rogationum, vigilia S. Joannis Baptiftz, vigilia apoftolorum Petri flt Pauli, vigilia S.Laurentii, vigilia AfTumptionis beatz Mariz, vigilia S. Bartholomxi, vigilia S. Matthzi * vigilia apoftolorum Simonis dc Judz, vigilia omnium Sandorum, vigilia S. Andrez, vigilia S. Thomx apoftoli.

Jtjunin futtHor temporum in totiut hnni hmporibui.

In Martio prima hebdomada jejunandum eft feria quarta, & fexta, & (abbato. In Junio infecunda, quod dupliciter obfervatur a pluribus; in prima hebdomada poft litanias, dut in hebdomada Pcntccoftcs. In Septembri per tres dies. In proxima feptimanaintegra ante natalem Domini.

JX. Qfa prtfauri parochiclu fn^utmtr predict™, éf infimet uifittnt.

Presbyterorum parochialium ecciefiarum animos ad. ea quz magis noftris temporibus expediunt cXerccnda ftudiofe excitare volentes, eis przfentir concilii diffinitione diftridc * duximus injungendum, ut plebes fibi committas pabulo verbi Dei, fecundum quod eis fuerit infpiratum, informare procurent: ne canes muti merito judicentur, cum falubri latratu a caulis Dominicis luporum fpiritualiummorfus non repellunt. Illud evangelicum memorialiter recolentes, quod in noviflimo examine vifitatores infirmorum regno remunerabuntur zterno: quoties fuerint accerfiti, celeriter accedant flt hilariter ad zgrotos.

X. Dt ornmntntif tttlcfi*.

Ad exemplum Salomonis, qui omnia vafa domus Domini cx auro puriffimo fabricata Divino cultui mancipavit, ftatuimus ut quzlibct ecdefia calicem habeat argenteum cfim aliis vafis decentibus, & findonem mundam, fle candidam, fle amplitudinis congruentis: va- «era

"""T-tera vero corporalia , qu* non foerint A ČNRPTi idonea , loco reliquiarum reponantur, ▮"« vel inprxfentia archidiaeoni comburantur . Provideant etiam archidiaeoni ut linteamina & alia ornamenta altaris fint, fient decet , honefta. Libros habeat etiam" ecclefia idoneos ad legendum & pfallendum : ad minus duplicia ornamenta faccrdotalia ; & ut honor debi* tus Divinis officiis impendatur , prxeipimus, nt qui altari miniftrant, fuperpelliciis induantur.

*XI. Ne ftdt beueficittnt fuum nfigtuntt oti- f»*d fiH de codent retineat.*

Ne lepra Giezitica, quod abfit, per avaritie cultum latenter irrumpens, miniftros ecclefix collocet extra caftra regni xternl : diftriâius inhibemus, ne quis ecclefix fux renuncians , recipiat ab eo qui fibi fubftituitur vicariam ; cum vehementer poflet prxfuroi quod talia fiant per paâionem etiam turpem. Quod fi ab aliquo fuerit acceptatum :& ille vicaria, & alius perfonatu priventur. Illud autem abfurdum repu- C tamus omnino, ut aliqua exiftente perfona unius ecclefix , alius de confenfu ipfius perfon* aliquid conferat in eadem ecclefia nomine perfonatus , nifi perfona prior ecclefiam totam prius duxerit refignandam.

XIi, Ne una ecclefia drmdatw ia flteret.

Quia juxta canonicas fan&iones inter carnale & fpirituale matrimonium optima eft comparatio, &cum unam fponiam inter duos fponfos dividi naturalis D ratio minime patiatur : inhoneftum eft plurimum, quodecclefiaDei, quxunius dtbet efle una , multorum amplexibus frequenter ancilktur. Sacro ergo approbante concilio, diftriâius inhibemus ne de novo aliqua ecclefia pluribus rectoribus , quorum uterque fit perfona, committatur regenda : In ecclefiis autem, ubi nunc plures perfon* exiftunt, (latuimus ut fingulis decedentibus, accrefcat viventibus portio decedentium, donec ad unum folum illius ecclefix perveniat perfonatus ; ncc de cetero plu- E res vicarii in eadem inftituantur, illis ecclefiis ab hoc ftatuto dumtaxat exceptis, qux ex antiquis divifx fuerunt.

XIII. Dt vicariorum refidentia.

Cum hoftis antiquus, fcilicet leo rugiens, faciat & quxrat prxdam animarum : folicitius eft carendum , ne talibus cura gregis Dominici committatur, qui negligunt auc ignorant cuftodirefibi committa, ut deceret intendere vigilanter. Statuimus igitur, ut nullus epifeoporum ad vicariam quemquam admittat, nifi velit in ecclefia, in qua vicaria ei conceditur, perfonaliter miniftrare ; aut talis exiftat , qui infra brev· tempus fuper hoc limitatum, valeat & velit in presbyterum ordinari. Quod fi admiflua fuerit forte quis, & noluerit in presbyterum ordinari, vicarie beneficio privetur.

XIV. Quod exitio bénéficia km cvR^rsamr, nifi wltntibut rtfiderc in eifdcm.

Ad hoc, qnia inhoneftum eft nimis, ut ecdefix propter minores reditus paftoribus maneant defolatx : prxfentt decreto (latuimus, utecclefix, qux in reditibus ultra quinque marcas non habent , non nifi perfonis talibus conferantur, qui refideant in eifdem, & in propria perfona miniftrent. Quod fi tales admiffi, refidere noluerint * a nunc & adminiftrare : cum non nifi hboran- tibus panis Dominicus fit largiendus ecclefiis ipfis , prxmiffa monitione debita , per dkecefanum cpifcopum (polientur.

XV. Qtu fortia Meat vicario refidenti afi&nari.

Quoniam autem multotics, ficut tem* ponuium rerum luxus quofdam in non modicum fcandalum populi ab officio fibi commiflb *fegregat &* abducit, fic & carumdem inopia', in vituperiumordims noftri, quoidam compellit infeliciter mendicare : providendum eft nobis , nt in utroque talium habita moderatione, ipfarum ecdefiarum regimini confulatur. Statuimus igitur, ut vicario perpetuo ad minus reditus quinque marcarum aflignetur , qui faltcm pro quinque marcis dari poflit ?d firmam ; nifi forte in illis partibus Wallix fit, in quibus , propter tenuitatem ecdefiarum, minori ftipendio vicarii funt contenti. Provideat quoquediœcefanus epifeopus, penfata ecdeux facultatc, utrum vicarius onera ecclefic fubire debeat , an perfona , an ad ea uterque debeat conferre. Provifo tamen quod archidiaconus loci, five ab illis, five ab altero illorum , debeat procurari , una tantum procuratione fit contentus.

XV!

cHRtsn

XVL Ja ftâbat tttkfiii rtfutritar plttrtliett frtihttnna

Ad iaftat patrie evangelici, plures operarios in vineam fuam mittentis, uc quod unius non valet explere folicitudo feu adimplere, perficiat plurimo» rum : prxfcntialiter diffinimus nt in fingulis parocbialibus ecclefiis, quarum parochia eft diffiafa, duo fiot vel tres presbyteri, penfeca pariter magnitudine parochis & ecdefie facultate : ne forte, quod abfit, segrotantc nno presbytero, aut alio debilitato, parochianis infirmantibus, aut Divinis volentibus iotereffe officiis, officia debita Tuberabantur, vel negentur (aeramenta ecclefiaftica.

XVIJ. Qati tfifitfiat rttifiitt /μγμμμμτ « prqftoM/e, at evuetnt fattaia.

Prxfenti quoqueftatuto diffinimus, ut epifeopus ab eo qui fibiprrfentatus fuerit, recipiat jaramentbm, quod {propter prrfentarionem illam nec promiferit necc dederit aliquid pnefentanti, nec aliquod propter hoc pa&um inierit, fi ei foper hoc merito videatur eflê fufpedus, cum talia manifefte canonicis obvient inftitntis.

XVIli, Ut ia fiagalù iTtMiitnttiim fgetiaUt itfateatar.

Quoniam nonnunquam, ob defeâum conteflorum, vel quia decinl rurales & perfons ernbefcunt forte confiteri fuo prolato, cerrum imminet periculum animarum ; volentes huic morbo mederi, ftatnimus ut certÿ confeflbres prudentes & difereti per fingulos arcbidiaconatus ab epifeopo loci conftituantur, qui confefliones audiant decanorum ruralium, presbyterorum & perfonarum. In cathcdralibns autem ecclefiis, ubi funt canonici («culares, confiteantur ipfi canonici epifeopo, vel decano, vel certis perfonis ad boc per epifcopum, decanum & capitulum conftitntis'.

XIX, Qaal. iattai nettles it ttafis tattri- ■Mü/d· fe aea iatraeaittaat.

Quoniam in caufis matrimonialibus eft mago· diferetio neceflaria, node pericntelam eft eas a fimplicioribus traâsri perfonis ; ftatnimus, ut decani rurales nullam cauta matrimonia^ lem de cetero audire pnefumaat, fed earum examinatio non nifi viris diferetis committatur : quibas affidentibas,

Aft commode fieri poteft, poftmodum prouuncietur.

CHfusn etaa.

XX, Nt fait Utrvatt ia iaaliat vtl io ftniiit tttttt,

Prohibemus fub interminatione anathematis, ne quis latrones ad latrocinium faciendum in fervitio retineat, nec eos in terris fuit frienter habitare permittat.

XXI, Ne arcbliitctat gravent etdefiet vel vtfhrtt ta vifitetitne, d· fatlifer fe bebebaat,

Ut fingula ecclefiaftica officia in ecclefia rite procedant fecundum canonicas ian&iones, ftatuimusne archidisconi nimium graves exiftant ecclefiis fuis fubditis, diftri&ius inhibentes, ne ftatutum in concilio generali in numero convcdtorum excedant, cum vifitationis nomine debitam fibi recipiunt procurationem : nec ad ipfam procurationem venientes, extraneos, ut fecum veniant, invitare prsfumant. Sed fi pro honore archidiaconi, ecclefiarum re&ores aliquos velint invitare, hoc nullatenus prohibemus. Sed ipfi archidiaconi nullum invitent, ne forte qui per fuum adventum ecclefias non gravarent, gravent faltem per invitatos. Unde, ut fubtrahatur eis neccffitas invitandi, prohibemus ne archidiaconi tempore vifitationis fus, apud ecclefiamquam vifitaat, capitulum teneant vel celebrent, nifi forte in burgo veAx^civicate fit ecclefia conftitnta. Ad hoc' arcbidiaconis diftri&ius inhibemus, ne aliquo modo procurationem recipiant fine caufa rationabili, nifi illo die quo pcrfonaliter vifitani ecclefiam procurantem. Nec redemptionem pro vifitatione extorquere prsfumant.

ui- al. Sat. ia a ^-i.

XXII. Ne beatfida friritttia traiaatar ai

Ut omnis cupiditas & avaritie cultus expellatur ab ecclefi* Dei minigftris, prefentia prsteritis duximus aneâenda : ftatuentes uc archidiaconatus, vel decanatus, vel aliud officium, qu* in fpiritualibos mere confiftuut, nulli dentur ad firmam. Si veto reditus huic officio fit annexus, ille de fuptrioris licentia dari poterit ad firmam, ficut infimus de aliis officiis ftatuemos. Si quis autem contra ftatutum venire ptKlumpferit, arcbidiaconus vcl decanus, fi fuper hoc canonice fuerit conviens, per epifcopum fuum a tali officio

Dddd a

fufpendatur per annum, & alius interim conftituatut, qui di(crete gerat picea illius.

XXIII. Quod arcbidiaconi in vifitationt Jn» examinent facerdatet dt canone Hifia* ér de faeramento altant.

Ut autem archidiaconi, fecundum Apoftohim, non quz fua funt quzrant, fed quz Jefu Chrifti, in fua vilitatione provideant, ut canonMiflz emendetur, ft Got in eo defedus : dc quod facerdotes rite proferre noverint iaitem verba canonis & baptifmatis, dc quod in hac parte fanum habeant intelledum: dc etiam laici, ft forte debeant baptizare in 'cafu necefliratis, ut faltem fciant hoc facere in aliquo idiomatecongruo feu vulgari,

XXIV, Quod oleum dr Eucbarifiia cuflodiantnr fub fera, dr /militer cbnfma.

Provideant utique archidiaconi, quod diligenter, juxta formam concilii * gcneralis, Euchariftia, chrifma, A. oleum fandum, falva fub clavibus rccondantur, fideli cuftodiz deputata.

XXV. Quod arcbidi/coni hebeant penet fe iit finfiis omnia ornamenta jcclt/a.

Habeant dc archidiaconi redada in feriptis omnia ornamenta dc utenfilia ecclefiarum : veftes quoque & libros lingulis annis fuo confpeéiui faciant przlentari, ut fic videant quz fuerint addita per diligentiam perfonarum, vel quo tempore intermedio per malitiam & negligentiam deperierint.

XXVI. Quod archidiaconi videant in vi/ta. tionibut, ne poflcjjiontbut vel jure fuo ecclcjle defraudentur.

Item provideant archidiaconi de poffeflionibus ecclefiarum, ut eas fmgulis annis poflint profpicere, ne ecclefiz fuo jure defraudentur.

XXVII. Quod archidiaconi vel decani novo/ exafiiontt ccclrfiu non imfonant.

Prztcrea archidiaconis, decanis, dc eorum officialibus diftridius inhibemus, ne in fubditosfuos exadiones vel tallias per fe vel per fuos exercere przfumant.

XXVIII. Quod ordinarii non feront fententiat excommunicationi/ in aliquem, nifi pramifl'a monitione, nifi in certis cafibut.

Ad bzc ccclcfiaftici ordinis utilitate penfata, pariter dt honore, decrevimus, ne archidiaconi vel eorum officiales, fententias excommunicationis, fufpenfionis, vel interdidi, in aliquem audeant promulgare, ubi excefliis non eft manifefus, nifi admonitione canonica precedente. Si quis autem contra przmifla excommunicationis fententiam tulerit in quemcumque, peen* fubjaceat in Lateranenû concilio promulgate. Pro fufpenfione veto vel interdido, fuperiori rarbitrio puniatur : quod & (upcrioresprelari obiervent,

XXIX. Nt quid ttifiitr fro ftptlt^rt vcl altquo fecramento conferendo.

Firmiter inhibemus, ne pro aliqua pecunia denegetur fepultura, vel baptifmus, vel aliquod ccclcfiafticum (aeramentum, vel etiam matrimonium contrahendum impediatur. Quoniam fi quid pi> devotione fidelium confueverit erogari, fuper haepoftmodum volumus per ordinarium loci ecclefiz juftitiam exhiberi, ficut in generali concilio exprelfius dt diffufius eft ftatutum : abfurdum effe judicantes; quodde cetero pro chrifmate vel oleo aliquid exigatur, cum toties hoc prohibitum efle reperiatur.

XXX. Quod judicet non impediant bonum facit inter pattes, ubi eaufa recipiat compo/tionem ad figgeflionem praconit.

Ceterum diftridius duximus inhibendum, ne archidiaconi vel decani bonum pacis impediri faciant dc fi aliquando diteordantes ad invicem voluerint concordare, licentia petita, liceat partibus aliter per compofitionem difcedereqhandocumque voluerint, fi tamen caufa eompofitionem admittat : nec propter hoc aliquam poenam eis infligant nifi eis conftiterit de injuftitia adoris vel rei.

XXXI. Quod judex non judicet aliquem ad purgationem, ad fuggefiiontm praeonit tantum, ut /t judex dt aElor.

Sed nec aliquem ad fuggeftionem praeconum fuorum ad purgationem compellant, nifi apud bonos dc graves fuerit primo infamatus. Nec in caufa fua przfumant pariter efle judices dc adores, videlicet cum dubium venerit, utrum quid ab eis exigere debeatur.

XXXII. Dt habitu clericorum.

Ut clericalis ordinis honor debitus fervetur, authoritate przfentis concilii decernimus, ut tam archidiaconi quam dc*

ANNO ^eCa°* « dc omnes alii in perfonatibus de dignitatibus conftituti, de omnes decani rurales & presbyteri, decenter incedant in habitu clericali, dc cappis claufis utantur · Idemque obfervent officiates epiicoporumdcarcbidiaconorum, dum fuerint in confiftorio.

CXIUSrr

*****

XXXIII. *clerici ceauut nutrient*

Et nec ipfi nec alii cl«nci comam nutriant, fed honefte tonfi & coronati incedant, nifi forte jufta caufa exegerit habitum transformare. A crapula Su°-que dc ebrietate dc aliis, quibus honcftas eorum deformatur, omnino clerici fe abftineant vigilanter : ad qux omnia ftudiofe obfervanda, fecundum formam concilii generalis, a fuperioribus fuis compellantur.

XXXIV. *tltrici w» temnit fuilicc cencubinet.*

Addentes, né clerici bénéficiât!, vei in facris ordinibus conftituti, in hofpitiis fuis tenere publice concubinas prx-fumant, nec alibi cum fcandalo accefinm habeant ad eafdem.

XXXV. *Qnjlit pane eft infligende cencubinit elaicorum.*

Et fi forte concubina; eorum, monitione poftea propofita, ab cis non recefleriric, ab ecclefiis Dei, quas infamare przfumunt, expellantur, nec admittantur ad ecclefiaftica facramenta: & fi nec fic duxerint abftinendum, ex* communicationis mucrone percellantur, de tunc demum contra eas invocetur brachium fxculare. Ipfos autem dcricos per fubtra&ionem officii dc beneficii, canonica admonitione praemitia, volumus coerceri. Item licet legitima teftamenta clericorum beneficiatorum decedentium volumus firmiter obfervari; nolumus tamen quod concubinis fuis aliquid relinquant in teftamento fuo: quod fi fecerint, illud arbitrio epifeopi convertatur in ufum ecclefia;. in qua rexit * defundus.

XXXVI. *Qued tltrici wl prtlali Mn vendear wl tntpignorent ectleftem confenguineit t»rum.*

Ecclefiarum autem indemnitatibus confulere cupientes, przfentis concilii autlioritate duximus ftatuendum, ut nullus abbas, nullus piior, nullus decanus ve! archidiaconus, vel alius habens perfonatum vel dignitatem, fed nec clericus interior, penfiones vei dicus dignitatis, vei confaoguineis, vcl amicis quibufeumque vendere prefamat, vei impignorarc leu infeudare de novo, vel quolibet modo alienare prxiumat, nifi forma canonis obfervata. Si quis autem contra hoc venire przfumpferic, quod in hac parte prxfumptum fuerit, viribus careat, dc prrfumptor perfonatu vd ecclefia, quam fic Ixfic, per fuum fuperiorem ipolietur: nifi quod abalienaverit, infra tempus a fuo Asperiore fibi prxfixum, fine damno ecclefiz fins fumptibus duxerit revocandum. Is quoque qui fic ecclefiaftica bona de cetero receperit, dc admonitus prrfumpferit ca retinere, excommunicationis fententia percellatur: donec ei rcftitucrit nullatenus abfolvendus. Idem autem majores przlati obfervent omnino.

XXXVII. *fruflui cctlejfa in leico findo non reponentur, nec de cit ndifeie Jiunt.*

Quia funt plerique, quod non fine lacrymis dicimus de ficgultu, qui omnipotentis indignationem dc iram in dic irae ad perpetuam damnationem fibi cumulantes, non folum filiis dc nepotibus, verum etiam concubinis fuis turpiter invadant patrimonium Jeiu Chrifti, ad quorum uius, quod dido fervitio reputatur, in fcudo laicali de bonis ecclefix domos conftruunt, in quibus ecclefiafticos proventus dc bona ecclefix uftbus pauperum deputata congregare przfumunt: falubri provifione decernimus, nc clerici bénéficiait frudus ecclefix in laico feudo reponant. Ec ut melius abftineant a prxmiffis, de cetero domos aut penfiones laicales ad opus concubinarum vel filiorum fuorum non emant, nec etiam domos ad opus earum conftruant in fundo laicali; fed nec etiam pecuniam miniftrcnt ad hujufmodi emenda ad opus eorum, uti fic eis fubtrabatur occafio malignandi. Si quis autem fuper hoc habeatur fufpedus jufta ratione, nifi ad arbitrium fuperioris fe purgaverit, ipfius arbitrio puniatur.

XXXVIII. *fiaed religiefi poffifttoneti, fuoiibet enno eduuntentur, ut reddent cemputute.*

Item ut melius gerantur omnia, fi exterior adminiftratio clauftralium refponderic rite quieti: ftatuimus ut tam obedientiales rerum monafterii, quam przlati majores, quatenus vel bis ad mi-

minus in anno coram fratribus a con- ventu ad hoc deputatis, vel coram fuparioribus juxta monafterii confuetudinem reddant de, receptis & expenfis rationem. Ad hoc enim przlatos illos ex ifta conftitutione nolumus obligari, qui pofleffiones habent a monachis vcl canonicis regularibus feparatas.

Ad hzc, quoniam fexum muliebrem contra verfutiam hoftis antiqui minus fortem multiplici remedio neceffe eft communiri: decernimus ut moniales, & ceterz mulieres Divino cultui dedicate, velum vel peplum fericum non habeant, nec in velo acus argenteas vel aureas audeant deponare, nec ipfz. vcl monachi, vel canonici regulares, habeant tonas feriessf, auri ve) argenti ornamenta habcnteL·· nec de cetero burneta vel aliquo pantm. irregulari utantur. Metiantur etiam juxta dimenfionem corporum vellem fuam, ita quod longitudinem corporum non excedat, fed pede decenter * fuperdudo, fufficiat e's: cum indutus legatur vefte talari. £t fola monialis confccrata deferat aonulum, & une folo fit contenta. Si qua autem contra hanc noftram prohibitionem vendre przfumpferit, & commonita fe non correxerit, regulari fubjaceat difciplinz.

XXXIX. *Qnod rtligiefi nil rttipiant pro ingrtffh alitnjnt inttr tott nifi pro W- flitnrt dumtaxat,*

Praeterea (latuimus, przfenti concilio approbante, ut de cetero pro receptione alicujus in domum religionis, pecuniam aut quidquam aliud extorquere non przfumant. adeo ut fi przpauperrare domus, ingrediens debeat vcftire feipfum, prztextu veftium, ultra juftum pretium earum, ab eo nihil penitus recipiatur.

XL. *Qtundo if qnalittr tttltfio poffdnt dimitti. ad firmant.*

Nunc ergo' videamus evangelic* legis iedatores: cum non nifi in vinea laboranti retributionis denarius (it porrigendus, nec nifi qui altari defervit, de altari vivere debeat: (latuimus ut ecclefiz certis perfonis deputatz nulli dentur ad firmam, nifi forte jufta caufa fuerit, & a fuo epifeopo approbata, & ita ut de ejus confenfu alicui perfonz honeftz & ordjnatr dentur ad firmam, de qua verifimiliter przfumi debeat, quod fruclus ecclefiz in bonos ufus convertat.

XLI. *gwd nulli olifuid in ittltfin ration* qflusn btntfitii*

Item ut verfutiis dc calliditatibus ali* Iuorum obviemus, qui ia fraudem conititutionis generalia concilii novas quafdam adinventiones fingere moliuntur: (latuimus, ut non liceat alicui aliquid affignare in ecclcfia quidquam nomine beneficii, quafi hoc ei liceat obtinere cum alio beneficio, cui animarum cura fuerit annexa.

XLII. *Fcm advotatorim qxi surrizeaiaz prurtiiM*

Quoniam per advocatos multoties legitima matrimonia protrahuntur: (latuimus, ut fententia lata pro matrimonio, advocatus qui contra id defecerit, hoc ipfo per annum advocatione privatus exiftatnifi judex eum in ipfa fententia propter errorem vel probabil.em ignorantiam exprefle habeat excufatum.

XLIII. *D* ordination* rtligiaftmm t if fui poffnnt rtttpi in ntanatbot.*

Quia nonnunquam ferpens antiquus, qui jugiter fedet in infidiis ut interficiat innocentes & fandos viros,quando eos invenit folitarios, & ablque converfatione vel conlolatione mutua converfantes, tanto facilius interdum eos fuis infultibus obruit & confundit provida deliberatione decernimus, uc tam monachi, quam canonici regulares, & moniales, in uno dormitorio pariter dormiant & quielcant, fingulis perfonis, fingulis ledis aflignatis. Et in uno refedorio fimul edant, nec per fe cuilibet, fed communiter omnibus vidualia przparentur. Nec fingulis eorum denarii pro vcftibus tribuantur: fed talia per certas perfonas ad hzc deputatas, puta camerarios vel camerarias, diligenter expediantur: qui, ut quilibet Indiguerit, & facultas domus fuftinuerit, eis indumenta miniftrent. Et cum eis nova tradita funt, vetera ab cis ïecipiantur, quz in ufus pauperum vel alias neccffitates, de confilio abbatis ve< abbatiflz, prioris vel prioriflz, convertantur. Camerario autem vel camerari» non liceat aliquid recipere. Alioquin camerarius ab officio deponatur, & monachus, feu canonicus, vel monialis, anno illo novis careac indumentis. Monachus non recipiatur minor o&odccim annis, nifi evidens utilitas feu neccflitas aliud inducat.

XL1V<

XLIV. *De femiOerihu ntonieRttnt, d* d<. filtntit teUgtoJerneti it it liccntie exeundi.*

Inhibemus etiam ne moniales infra fepta domorum fisarum/ praeter necef-forias fervientes, nec ad cohabitandum mulieres fsculares recipiant, nifi epi-fcopi dbecefani accedat aflenfus. Item tam a monachis, quam canonicis regu-laribus, & mentalibus, filentium prae-cipimus obfervari in temporibus & lo-cis conftitutis. Nec viris aut mulieri-bus religiofis abfque fuperioris licentia egredi liceat fepta domus: nec fine cer-ta & honcfta caufa, egrediendi ,els li-centia concedatur. Ita tamen, quod nulli dauftralium caufa orationis aut vifitandi parentes pateat aditus exeun-di: nifi talis forte fuerit, de quo nihil finiftrum poflit quis aut debeat merito fufpicari, qui femper habeat collegam. £t quoties alicui licentia exeundi in-dulgetur, certus dies eidem'prxfigatur, in quo redeat.

Hoc quoque volumus obfervari, ut ubicumque propter excefliim aliçujus viderit epifeopus, vcl abbas, vel prior convcntualis non habens abbatem, ex-pedire ut quis ad tempus alibi more-tur, ad aliam domum religionis ejuf-dem in eodem epifeopatu transferatur: vd, fi ncccfle fuerit, etiam ad alium epifeopatum dirigatur, & per diœcefa-num compellatur admitti. Qui ibi in omnibus regulari fubjaceat difciplinx: ita ut fi ex mora ipfius ecclefia, in qua moratur, gravata videatur, vice verfa mittar aliquem de fuis, qui interim moram faciet in monafterio delinquen-tis. Nec prius rediens ipfe qui deli-quit, In domo fua recipiatur, quam plene pœnituerit de commiflb, & per futim fuperiorem revocetur.

XLV. *Nt nttiutbi vel tnemelct fer fe cemtieat.*

Omnem fingularitatem interdicimos in refe&orio, ut cibus aliter uni quam alteri praeparetur. Sed qui przeft, vi-deae ut fcilicet interdum talia prcpa-rentur, de quibus aliorum debilitas vel infirmitas, prout viderit expedire, va-lcat relevari. Omnia etiam viâualia religiofis apponenda, fine fubtra&ione eis apponantur, tam in conventu, quam alibi, ubi reficiuntur da omnibus ap-petitis. Totum refiduum fine dimlnu-tione aliqua cedat in eleemofynam in-digentibus fideliter erogandam: ita quod nec abbas, nec prior, nec clcemoiyna-rius, poflit hoc difpenfare. Ec quicum-que iflud ftatutum vel illud de indu-mentis implere vel obfervare doluerit, fi facerdos fuerit, a celebratione Divi-noram; fi minoris ordinis, vel monia-lis, a communione corporis Chrifti, ufque ad plenam (atisfa&ionem fufpen-datur. Item prohibemus, ne moniales aliquas fingularicer "in refeâorio come-dant carnes, in quibus non folent com-muniter carnes comedere,

XLVI. *Qttei ntenèeltt ftnxl i» xnntfltrie Mittnt9 it it cenje£»nt cernet.*

Ad haec per nullam focietateni vel confoederationem admittantur mônachi in alterius monafterio ad moram facicn-dam, nifi cum litteris eoifcopifui, vel abbatis, vel prioris conventualis non habentis abbatem. Idem inter canoni-cos regulares & moniales volumus ob-fervari.

Provideant etiam epifeopi quod mo-niales omnibus ncceflariis competenter fuftentari. poflint de bonis monafterii, nec fuftineant ultra numerum aliquam admitti: net etiam fufeipiatur aliqua, quoufque reda&ae fuerint ad numerum illum. Etiam hoc firmiter (latuimus authoritate conqlii teneralis. Si autem contigerit aliquam de cetero contra hanc formam admitti, tam abbatifla quam priorifla deponatur.

Idem de magiftris &. prioribus mo-niales cuftodientibus, fi contra hanc for-mam contingat aliquam admitti, duxi-mus llatuendum. Confiteantur etiam moniales faccrdotibus ab epifeopo fibi deputatis. Clerici autem vcl laici fre-quêntem non habeant acceflumaddau-ftra monialium fine caufa rationabili.

XLVII. *Qttedreligiofinen reniant ttflanttnte. nec Octet nenecbet neuteflerie Mere ei firment.*

Quoniam non licet viris religtofis ali-quid proprium poflidere, qui fe & fua pariter in religionis ingieflji Domino dedicarunt: prefenti authoritate diffini-tuus, ut nulla perfona in regulari ordi-nc eonftituta condere teftamentum prx-fumat, cum nihil habeat fatim tempo-rale, quod transferre valeat in domi-nium alienum.

Item nec monachus, nec canonicus ecclefiam, vel monafterium, vel quod-libtt predium ecclefix fuse, audeatreti-ndre ad firmam. Diftriâe etiam inhi-bemus, ne alicui monacho, vel cano-nico regulari, qui non fit obedientia-lis, cuftodia mtrâafteriicommittatur: ita quod

quod ex» longa ipfius mora vel converfatione fcaadalum oriatur: quod fi'praeJumptum fuerit, per fuperiorem emendatur.

Item viri religiofi non recipiant ecdefiam ad firmam, in qua fibi quid juris vendicant, faltem pofi mortem perfonse. Quod fi fecerint, arbitrio fuperioris puniantur.

XLVIII. *Quod religiofi non btbant ultra btm debitas.*

Quoniam inter alia vitia impetus gulas viros religiofos praecipue non mediocriter infeftac decernimus uc nec monachi, nec canonici regulares, nifi fiatutis locis & horis, potationi autco'meflationi vacare prefumant. Si quis vero fitiverit, impetrata licentia, retentorium regulariter intrer, ut ficoecefiitati fubveniat, non ut confulat voluptati. Ab hac generalitate eximius infirmos, & eos qui fuerint in obfequio prxlatorum.

XLIX. *Quad ecrntbi ir regularet* rn SlMa/Zma *habeant features & dt l<ntcntiii publicandis.*

Ad haec fiatuimus, ut cum ratione debilitatis vel alia jufiaratione, monachi feorfum in mifericordia morantur, femper habeant fecum ad minus aliosu femores, qui aliorum levitatem debita corre&ione compefcant, & qui poftmodum in capitulo tefiificentur, qualiter in mifericordia fuerintconvcrfati. Idem volumus inter canonicos regulares dc moniales obfervari. Ut autem omnia A fine bono concludantur, Latcrananfc concilium fub fanâ« recordationis papa Innocentio cclebfatum, in prcftatione decimarum & aliis capitulis praecipimus obfervari, &c in fynodis epifcopalibus conftitutiones illius concilii una cum iflis, prout eis videbitur expedire, volumus obfervari.

Excommunicationes etiam in boc concilio promulgate, fingulis annis in epifcopalibus lynodis, & quater in anno B in parochialibuscccleiiis, folcmniccr iterentur.

N^O T A Se v ïh i N i B i n ii.

CondDum OxonWe.) Or *tue JSnode Afatrhni Parii fcrifnr tutus tnsporis ia bijleria Jtaflicana* Eodem an» »·»«. mf»r, *Magifter* Stcf>bMu> d« Laagenmà genetale concilium edebravir apud Oxoùum, ia quo multa fuqium ftatuu ad reformationem ftatu» ecclefi» Anglican*, & naoaaalli- C· religionl». brut la dlâa concilio alla» |·lαύυ» continetur: *Oiarriusu mrjtaunajlenmits rn Jtoribti iijhrin* ' Hoc anno, t'nqw'r. Stqdtanu» archiepifcofM Camuarieafo celebravit apud Oxonium provinciale concilium, la quo multa fuerunt C ftatuta ad refoemattotem flatu» Aoplican* eccldic, atque mottafika difciplinn. Pauci* ante dicta* compreheafot fuit quidam impotior, habent in torpore & membtl», fcliicet la latete, manibu», & pedibu», quinque vulnra cruciSxioni»: *tc* in eodem concilio fimul cum eo aliu* mtalo utriufque fexu», ejuldtm errori* fautor, reprafentatut, unaquocumeo conviAu» & confcftt», judicio ecckta punitu» eft. *De rtdem ex* aMna/cri/re Faticana lcwal «u r»**. aaar. *·. In fyodo Oxonienfi hoc anno in Anglia celebrata picudcchriftu* quidam, qui ie Chriilam efle, vendfeque ut errore» qui la clero & popiilo graffarentur, emendaret, audebat- afletere; & figna quadam quafi Chrifti crucifixi minita», pedita* laterique imprelfa, ad majorem populi circumventionem otlemiebar, ur vanut & perhdut nebulo, la crucem qeam meruit cum hermaphrodito quodam alfecla fublatu* eft: in qua & dia.ottu* quidam delectatu*, flamrailque exutus, qued ad Judaicam perfidiam nefarie protegiflet. ~ <>-ow» ' Λ-* Concilium hoc ... Anglicanum ex ... Pelgameico, non Ufo itu ilii» quorum tupia m.ntionem feciMu», iranffuinntm eil, («ty alto a iuperioeita» abbrcviatnn adeo flt illegibiiiter coaicripto, m fupradiâum Litcranenlit concilii fub Allexaadro tertio habiti archetypon prx lfto piopeimdum jocutfuerit. fideoque nubi* tianicribendum obrtufit ielkl» memoria domina* Pcuu» Ctab, non ubtrulurut, qui fult eju» advarlum vetufla ejufmodi archetypa aftcftu», fi commode flt abfqoc fiagul-U difficultate legi potuiflet.

«es· *co ·$$· -ês» ·δ8· *§9· •c&'Ss·

ADOXONIENSE CONCILIUM

Pr» dnglie reformatione

1222. *babitwn.*

EMENDATIONES ET ADDITIONES.

Ex Maafi SwL-r. II. him «. 1. p. »·»

A X *Xonitnfe eontilium ex editione regia ex Ccf ltUtone Anglitunu Spelnusuu dare ft Lab^**t pfpfitetur. bicipfa tauten tale exbtisuit, quaie extat iu colieilioxe rtgia i ntt funmam dtligentium pojnit ut tum· ipelmar.na editiosie corfr7et, tx quo faOum ιβ, ut quas emendationes cx* E *pefirema ifla trahere poterat ad correilioucln ntm~dorutn y^quiluc fcatrt editio Lupureo feu Regia, omnes neglexerit. H^ec igitur colU&io dUigentin met cornmiffa; quo mstsure jirenue fttniiiu, foce habui majoris mmnti quu proférant.*

Labbeti editio.	*Anglteana.*
	A prvem· .
Ubi icificet agitur contra mifericordiam.... oppofilioaes opponit.	Contra matrimonium ---- exceptiones opponit.

II. Ipfi

ANNUM CHRISTI »·»».

ANNUM ouusn

tMii cfitic.

II.

Ipfi ctiam»per coofefiarica diicretoc civitates proprias obeant.

XVI.

Ægrounte uno prcsbjtero am alb debili* tato.

XVII.

Si «t fuper hoc merito videatur eCfe fufpeôus, non admittatur> cum talia t flee.

XXIX.

Super hac poftmodum vdumus per ordinarium loci ecciefis juftitiam exhiberi.

XXX.

Carterum te. inhibemus ne arehidiaconi bonum pacis impedire faciant: & 6 aliquandodiicordantesad invicem voluerint concordate, licentia petita, liceat partibus aliter per compofitionem difeere, qoaudocunque voluerint, fi catncn &c.

XXXV*

.... in qua rexit dcfuo&us.

XXXVII.

... Concubitus turpiter invadant... pro diβo fisrvirio reputatur.

XLIIÏ.

Camerario autem vel cameraris non liceat aliquid recipere. Alioquin &C.

X

XLIX.

Quam plene poaitucrit.

? XLV.

Ubi reficiuntur d« omnibusoppofitis. Totum wfidnum.

XLVIÏ.

.... ecclefiam vel monafterium, *t/fit kW-* lf·*·

XLIX

Monachi feorfum in mifericordia; *Üfic hH-aifi motuaax·'.* alios feniores.

^HglicMC.

L

IpG per confetfarios diferetos cicatrice» propria» adducant (lege obuncant.)

XVII.

Ægrotante te. vd alias debilitato.

XVIIL

Si ei propter hoc merito videatur efle fufpeâus cum talia te.

XXVI.

Suner hoc nolumus per ordinarium loci cc· defis» juftitiam exhioert.

XXVII.

Ceterum te. nc arehidiaconi bonum pacis impedire prsiumant, fi quando difeordantrs fe fioi ad invicem voluerint concordare, licentia petit·-, liceat pantous a lite per compofitioœm recedere, quandocumque te.

XXVIII.

.... quam rexit defun&us.

XXX.

... Concubinis turpiterminiftrant... ut quafi fecurius res agatur.

XLII.

Camerario etiam vel cameraris non liceat alicui Monacho vel canonico vel montait dare denarios vel aliquid aliud pro veftimentis ; led nec a m macho, vel canonico, vd moniali aliquid recipere; alioquin te.

XLIV.

Quam olene ptmituerit *ac de* committotempus compleverit. *additur in fine, <jnod dttft in LMao:* Si autem monaflerium in quo moratur delinquens neminem viceverfa mittere .voluerit ad monafterium delinquentis, monafterium a quo venit ei vcftes mmiftrct.

L.

Ubi reficiuntur, & dc omnibus appofiris totum nfiduum te.

XLVI.

... ecclefiam manerum vel prsditfm *i & fic* nitjae.

xLix.

MonSchi feorfum in maneria morantur. ÿ *fic ttbiqiK..* duos ad minus feniores.

Angluna.

Prater hat variantia , vel neelias dixerim e- mrndatienis, integra ttian capita effert falica- u, frxftra in Lalduti editing ^sutrnda; fient vi- rifim capita ftcedam dat LMans, ft in Angli- can:s dcfidcrantnr . Perre qtut in LtÜK redttn- dant, al teint ColltHere diligentius admtantnr . Çnitas vere Anglican éditée farrier eft, tic ù**

XXXIII..

Vt aüaîts annatm capelines [net mutent.

B

Ut autem fecundum canonicas fanâiones abbatibus, a quibus minores visendi normam habent aftumere, fuper bonefta converfatione tedium copiofitasfuffragerur; decernimus, ut ipfi capellanos fuos vel aliquem illorum fmgulismutenr annis; qui autem habent tantum unum , illum fimiliter muteut, nifi caufa neceflaria fubfuerit, quatenus fi de vita ipforum , quod abiit, contra eos fcandalum oriatur, tanto pluses innocentiae fuae habeant telles , quanto eorum vita pluribus innotcfcit.

C

XXXIV.

Qaad *mdli pralati venismt cerredin.*

Pmterea volumus, ut prclati domorum rtligiofarum corrpdia vel ftipendia clericis vellaicis non vendant; aut gratis concedant in perpetuum, vel ad tempus, nili urgens neceffiras hoc expofeat fy diœcefani accedat confenfus.

XXXIX.

O

De Jadais & naacipiit eerttm.

Quoniam abfurdmn eft, quod filii liberae ancilis filiis famulentur, dc quoniam ex cohabiratione Judcoium cum Cbrinianis non modicum folet in ecclefia Dei fcandalum plurimorum fuboriri; praecipimus ut Judaei de onero non habeant mancipia Chrifiiana ; ad quod obfervandum tam ipfa mancipia percenfuram ecclefiafticam, quam ipfos Judaeos per poenam canonicam five extraordinariam , a ditrtefano excogitandam , volumus efficaciter induci : & quoniam fupra ftatuta juris non habent a nobis foEveri, utpote qui per multa enormia his diebus commifla probantur multipliciter nobis ingrati; prohibemus , ne de cetero conftruant fynagogas, fed praecipimus, ut fuper decimis dc oblationibus ab interefle teneantur eccicfiis, in quarum parochiis commorantur.

XI-

De impedimentis Jttdoornm.

Quoniam in partibus ifti* , ficut inter Chriftianos de Jud^MPOOnfufio inolevit, utferenulla differenxia ducernatur, ptopterquod oonnunquam contingit, quod Chriftiaoi Judxis mulieribus, vel e contra commifcfeniur ; praecipimus auûoritatc prcfêntis concilii'generalis , tu omnes omnino Judci , tam mïfculi quam feminae , in vefte fuperiori ante peôus tabulas laneas alterius coloris, quam veftis fit , deferant manifdk; ita quod uxraque tabula duorum digito-

gitorum menfuram habeat io latitudine, Aquatuor in longitudine ; & ad hoc faciendum per cenfuram ecclefiafticam compellantur. Ecdefiar. etiam de entero nullatenus intrare pnefumant. Et nc occationem habeant ingrediendi,, inhibemus difiriâe , ne depotita corum in ecclefiis conferrentur; & fi contra pncfumptum fuerit , per cpdcopum loci corrigatur.

XLI

Dt conotrfotiont reguhmvm.

Quia vero nonnunquam ferpens antiquus, qui jugiter fedet in inti^iis fandis virit, quanto ma-
g {is invenit eos folitarios. & abfque confolatione mutua converfantes, tanto facilius interdum coa fuis iofultibus obruti & confundit; provida deliberatione ftatuimus, ut tam monachi, quam canonici regulares A moniales , in uno dormitorio pariter dormiant ftquiefcant, fingulis perfonis fingulif propriis ledis affignatis . In uno etiam refedorio timui edant, nec per fe cuilibet, fed communiter omnibus vidualia precarentur Nec Angulis eorum vtftibus denarii tribuantur, fed talia per certas perfonis ad hoc
, deputatas, puta camerarios vel camerarias ,d>-ligcnter expediantur ; qui , prout quilibet indiguerit, & facultates domus iiiftinuetint, eis indumenta miniûrent. Et cum nova eis traden-
C tur, vetera ab eis recipiantur indumenta , que in ufus pauperum vel alias necdfitates de confilio abbatis vel abbatilfie, prioris, prioriile convertantur.

Prefer 1er amwa *ingent aliud additaxmtuxe td /totnta fajat concilii exMet idem <pà Anglicamtf collector, ex γη fac transfero.*

STATUTA LEGENDA IN CONCILIO OXONIENSI

Edita ftr datet. Sttfituucm Langton', Cantuar. arcitiepifcopun ras *Doon. MCCXXII.*

£x M. S. Hatton. ia *Ml. Bndl.* Oxm. 14.

Ex coton ViDtia» ib. AUâoritate Dei Patris omnipotentis, Abeste Virginis , & omnium Sanâorum , & patientis concilii, &c. ad excitandos afleftus laborantium in vinea Domini Sabaoth , ut verum retributionis videantur recipere denarium ·

Dt faptifmo.

Baptifinus cum remratia ft honore magno edebretur , ft cum magna cautela ,· maxime cum diftinftiooe verborum , & prolatione , in quibus tota vis confiftit facramenri , ft. fetus puerorum, fed ut ita dicatur : M Ego baptizo tc in nomine Patris, ft Filii, ft Spiritus Sanfti;" ubi nomen baptizandi imponatur, ft fob eadem forma in lingua, quam melius noverint facerdotes ; doceant frequenter laicos baptizare· debere pueros in neceffitate , ft mulieres, 'patrem ft matrem pueri iaiumma nece&tate diicrete, ft modo debito bqprizaife , ft formam pius recipiantur . Item , fi m neceflitate baptizetur a laico, fequentia immertiooem non præcedentia per facerdotemexpleantur, ftaqua, in qua domi baptizatus fuit puer, propterreverentiam baptifmi , aut infundatur m ignem ,
_aut *n haptifterio ad'ecclefiam deferatur.Itent,
Ddc baptifmate, & de confirmatione**, fi dubitetur, Ime trepidatione conferatur , quare non dicitur ; iteratum , quod nofeitur *fuifle* collatum ; & quod baptizentur expofiti , de quorum baptifmo probabiliter dubitatur, five inveniantur cum fale, fire fine fele , quo cafu ita dicatur fi tu cs baptizatus, non te baptizo ; fed fi non baptizatus es, ego baptizo te innomine Patris, ft Filii, ft Spiritus Sanâi." Nullus diaconus, aut inferior dericusbaptizet, aut ptenitentias injungat ; fed feli facerdotes , quibus id competit csoificio, nifi fumosa neccffi-
g tare, puta, quum facerdos abiens eft, aut nullus etiam prufet», ft nonpoteft, autfaiteoon vult, ft mors immineat puero aut Bgroto,aut de ea jufte timetur. Item proripimus, ut ofutas , quibus uoviter baptizari imbumrur / ad ecclefiam deportentur, nec nd communes ufus per aliquem diurnantur, propter reverentiam fecramenu; fed ia ufus ecdefio, prout necefiitas exigit, referventur. Irem proripimus ux fontes, ia quibus pueri baptizantur, lapidet fint , ft integri, ft hooeftt, ft quod non fine alicui contemptui aut horrori , fed magis honor ft reverentia ab unirôrfis exhibeatur eifiiem.

* ad.tr/ tVWMVW'.

ANNO c^J^r?

anno T„*1

*De ttefinmni**'*

Sacerdotes frequenter moneant populum ad confirmationem pedaturum : poft baptiftnum enim fijfcipi debere (aeramentum confirmationis. Quod fi confirmandus fuerit adultus, monendus eft per facerdotem iod , ut confiteatur prius, *ht* poftea confirmetur , veniat (ad) ecclefiam juvenis adultus confirmandus. Sape dicatur laccis, ns expeâeatdiu ad confirmandum adventum epifcopi, Ten adducant pueros ad eum, ubi adefle audiverint prope, quam citius poterint, & ut fafeias feu ligationes fecum deferant competentes, fufficicnter longas & latas. Item ut nullus puer teneatur ad confirmatiouem a patre aut matre, vitrico At noverca, & prohibeatur tepe publice per facerdotes in ecclefiis · . Item caveant fibi diligenter parentes, ne parvulos fuos iterato perferant (ad) confirmandum, cum flt ipG parvuli poft facramentum iteratum efficiantur irregulares fi mafculi fuerint, & ipfi tali negligentia gravi fecundum canones fubjaceant ultioni. Sciant etiam parentes illi , qui pueros tenent ad confirmandum, quod fpi« rituale vinculum in hoc facramento quoque contrahitur, ut in baptifmo. Irem parvuli confirmati tertia die poft confirmitionem deportentur ad ecdefiam, fle frontes eorum per manus faccrdotum in baptulerio, propter reverentiam chriiinatis, abluantur ibidem: & ligatur» ipfo-C rum tunc fimiliter igne crementur»

Dt [ttrexmte eltarb.

Item ut redores ecclefiarum & presbyteri videant, ut fumma reverentia & honor inaximus facris altaribus exhibeatur, & maxime ubi iacrofandum corpus Domini refervatur , fle miffa celebratur. Euchariftia in munda pixide argentea , aut eburnea, aut alia tanto iacramento digna & idonea confervetur , nec ultra fc-' ptsm dies conferventur hoftis , fed feptimo , qualiter altas, renoventur. Euchariftia, tam calice quam lucerna prrcedente , ad «grotos per facerdotem, aut in fumma neceflitate per diaconum, cum foiennitate flt reverentia deferatur, nifi forte' remiflb loci aut temporis inaequalitas interdicat. Proinde autem, dc quod ita fe habeant in eundo dt redeundo , *ht* hujus miniftri ut debitum perfolvant «groto , fle audientes flt videntes invitent ad exhibendam tanto facramento reverentiam *ht* honorem . Linteamina , corporalia , *ht* alia indumenta altaris integra fint *St* mundiflima, dc frpe abluantur per perfocas in canonibus ad hoc depuratas, ad reverentiam & pratfenriam Salvatoris noftri . Una quoque ecclefia calicem habeat argenteum cum patina, integram dc honeflum . item ampulte ad fuggerendum .vinum vdc aquam in.vafum finguiaem jcfu Cbrifli munda *ht* integre habeantur. Caute etiam provideant facerdotesecdeuarum & reAores, ut vinum habeant purum, *ht* incorruptum , & quod non fit acetum, ad facramentum altaris conficiendum . Provifuri etiam fint nihilominus quod major pars vini , longe minor aqus mifceantur in calice, nt aqua a vino abforbeatur .' fufficit enim quod fti fit aqua. Frequenter moneantur laid, m ubicumque videant corpus Domini deferri, ftatim genua fleâant tamquam creatori & redemptori fuo, & junftis manibus , quoufque tranficrit , orcat humiliter , *hc* hoc maxime fiat tempore I confecrationis in elevatione hofttac, quum panis in verum corpus Cbrifli transformatur , *ht* id, quod eft in oalice , in'fui fanguinem myftica bencdidiooe transformatur. Verba canonis tniffc, prefertim in bis,' que ad fpbftadiiam faeramenti pertinent, plene*dc integre fic cum fumma animi devotione proferantur , non tamen fit morofits facerdos etiam in prrmifljs , quod faftidium ingerat auditoribus, flt officium privet devotionis pinguedine , quia mufoe morientes, importuns cogitationes , perdflnt interim fuavitatem unguenti five pinguedinem devotionis. Item fanftoram patrum veftigiis inhaerentes prohibemus , ne quis facerdos miflas celebret bis in die, nifi in die natalis Domini "& in Reiurrcftionis Dominicx, aut in alia neceflitate K videlicet cum in alicujus ecclefia corpus aliquod fuerit tumulandum , & ut tunc prior mifla celebretur de die , fi major inftiterit folennitas, *ht* pofterior pro defundo . Item facerdos, poftquam fumpferit corpus Chrifti *ht* fanguinem, aquam feu vinum remiifum in calice aut digito fuptrfufum fumere non audeat, fi eadem die miftarum (biennia debeat iterum ex neceffitate celebrare. Nulli clerico permittetur. miniftrare in officio altaris , nifi ad minus io fupcrpellicio. Nullus facerJus parocbialis prefumat miflam celebrare , antequam matutinale perfolverit officium , fle primam *ht* tertiam de die. Item tempore, quimiflarum folenniaperaguntur, accendantur dux candete , una cum lampade ad minus. Provideant etiam archidiaconi, ut linteamina fit alia ornamenta altaris, ficut decet, fint honefta, *ht* libros habeant etiam idoneos ad pfallcndum pariter Ct legendum, & ad minus duplicia facerdotalia veftimentorum, ut qui altari tniniftrant, fuperpelliciis induantur.

Dr *ftnitniii.*

Sacerdotes in pceeitentia injungenda diligenter attendant circumftantias, qualitatem, fle gemis peccati, fle quantitatem déliât , tempus , . locum, caufam, .moram in peccato fadam, de^votionem, *ht* annuam poenitentiam, ut hisco·· fideratis *ht* diflinde penfatis, majorem aut minorem poenitentiarum injungant pcenitenti. Item facerdos ad audiendas confeflioocs communem fibi eligat locum in ecclefia, ut communiter >b omnibus videri poflit ; fle in locis abditis non recipiat ccnfeflionem, fle maxime mulierum , nifi pro magna neceifitate aut infirmitate ponitentis. Item nullus facerdos alterius parochianum admittat ad poenitentias , nifi de licentia fiii presbyteri aut epifcopi. Item in ferto , rapina, fraude, fimooia, flt maxime detentione decimarum , feu abftradtooe alicuius juris ecdefiaftici diligenter fibi caveant facerdotes, ne alias injungant/ poenitentias, nifi cum ■hfo-Eftiooc dc reftitutione lacienda .injuriam palfis , cum non remiuitur peccatum, nifi reftituatur ablatum. Item facerdos talem injungat prenbtentiam uxori de ado occulto crimine , unde viro fiso non reddatur fufpeâa: idçm etiam de marito obfervetur. Item In majoribus, dtaccuratioribus , dc dubiis facerdos confidat epifeopum, aut ilioe, qui vices gerant epifcopi, providos *ht* difemos, quorum confilio ccreificatus , friat , quos flt qualem ligare poflèt flt fidvere; *ht* ne, quod abfit, pcenitens io defperationem mittatur, moneat tpfiun diligenter, nt interim quicquid boni facete poteft, faciat, ut

ÊJT b(Deus cor fuum illuftret ad pcenitentiam : & hoc illul faciat de co, qui confitetur , &

cm·»"O cum Pacato non vult abftinert, quo C i?»""' calu munuï abfolutionû ei imponi non poteft cum renia non legaliter ci concefla, nifi prtus fe correxerit. Caveant /ibi facerdotes, ut cum peccata a pernitente inquirant, fed nomina propria, cum quibus peccaverunt, nullo modo inquirant ; fed circumftantias peccati & qualitatem tantum ; cum feriptum fit , *Dt*t virent urtem maximi tibi,* non alterius, & propria debet 'coufelGo non aliena. Itemhnniter prohibemus , quod nùllus facerdos poft lap(um in mortale peccatum ad altare* pneiumat accedere , niG prius confiteatur. Quidam enim errant credente, quod mortalia deleantu·· per confefiionem generalem. Nullus facerdos ira aut metu etiam mortis audeat detegere confeflGonetn alicujus figoo, vel verbo, generaliter , aut generaliter; de G fuper hoc convîâos fuerit , fine fpe relaxationis non immerito debet degradari. Item, cum fiepe contingit, quodre&ores ecclefiarum, 0c nonnulli facerdotes dc in facris ordinibus conftituti, eo quod nullius, ut eis videtur, quoad forum ptenitentiale Gnt filii fub* jefti, aut omnino non confitentes, aut ad alios religiofos, vcl ad eos accedant, qui nullam habent ijtfos ligandi vel folvendi poteftatem ; ftaruimus , quod per fingulos archidiaconos duo presbyteri idooet praeficiantur in fingulis decanatibus, literature competentis, dc probate omnibus opinionis, ad confefliones talium audiendas, quibus per nos aut vices noftras gerentes ad id exequendum audoritatem noftram volamus impertiri, prohibentes firmiter, aereligioG monachi, videlicet anachoreta, heremite, fubditum alicuius audeant ad pcenitentiam admittere, nifi cum licentia pnelati, falva in omnibus apoftolica fedis au&oritate.

Dt txtrtm mdient.* |

Cum magna reverentia deferatur oleum infirmorum; infirmos etiam ipfos inungat facerdos cum magna reverentia oratione , celebrare. quas ad haec funt ordinata. Item ad facrameotum extremas unftionis moneant fiepe populum Domini facerdotes, fcilicet omnes a XIV. anatis dc fupra, dc quod omnesfe communiter paratos exhibeant, cum neceflê fuerit . Doceant frequenter populum facerdotes hoc facramentum licite pofle iterari, fcilicet in qualicumque pe-

cum quis poft fufcepuim convaluerit ab infirmitate, licite pofle reverti ad opus conjugale . Item tam facrum oleum fub fideli cuftodia clavis adhibita confervetur, ut non poftit ad illud temeraria manus extendi ad aliqua horribilia exercenda.

Dt trutrintmio.

Matrimonium fimiliter dc alia faCramenta cum honore dc reverentia de die dc in facie ecdefia, non cum rifu dc joco, ncc fic derifui de defpeâui celebretur . Item. in matrimonio contrahendo femper in tribus dominicis dc feftivia diebus a fe diftantibus, quali tribus editis , perquirat facerdos a populo fub poena excommunicationis de legitimitate fponfi dcfponfie. Si quis autem facerdos hujufmodi ediftum non ferveverit, pcenam nuper in concilio fuper hujuftnodi ftatuta non evadet. Item prohibeant .presbyteri frequfnter in ecclefia laicis, fub pœna excommunicationis, nec dent fidem tibi mu· tuo de matrimonio contrahenda, ·nifi in loco celebri, & coram .publicis & pluribus.perfona- .tit ad hoc convocatis. anno ****I

JDr ordimbui tf erdinJidb.

Çum quanta reverentia, cordis contritione, dt animi devotione a3 facramentum ordinis fit accedendum , ex eo patet , quod non nifi à fummo facerdote in epifeopo conferatur, nec paiTiny, fed certis anni temporibus, & jejunio, non folum ab ordinandis, fed ab univeria plebc pnemitTo. Hinc eft, quod fandorum canonum ftatuta observantes, prohibemus, ut nullus ad *ordina* accedat aut admittatur, niG qui fuerit canonice examinatus. Item minores clerici ad inferiores gradus, non admittantur, niG idoneos habeant procuratores , & per teftimonium corumdem admittantur . Nullus Gmoniaeus, homicida , excommunicatur , aut fufpenfus, furarius , aut falfarius , aut aliter hujufraodi canonicum impedimentum ad quofeumîue ordines praefumat accedere . Ordinati in. libentia, Wallia, feu Scotia, aut alias cum' litteris noftris commendatitiis feu dimiiforiis , non quocumque modo, ad ordinis fic fufceptt exeeutionem in epifeopatu noftro, niG magna neceilitas urgeat aut a nobis difpenfetur, inducantur ; nec tunc etiam admittantur, nifi prius conftiterit legitime de eorum ordinatione, vitae munditia , pariter dc litteratura . Univcrfi redores ecclefiarum, qui vulgariter dicuntur perfonae, qui non fum in facris ordinibus confti. ftituti, ad ordinis celebrationem accedant , ut ibi promoveantur ad minus in fubdiaconos, & ad nx frequenter moneantur, dc, G neccffe fuerit, compellantur. Clerici, qui vicarias habent, ferrato debito & canonico ordinum inftituto, faciant fe prompveri in presbyteros, G voluerint poenam evitare, canonicam , & i<i ecclefiis, in quibus vicarias obtinent, pariter defendant. Idem dicimus de perfonis admiftis ad fua beneficia, cum honore deferviendi in propriis perfonis in eifidem; prohibemus etiam, ut nullus abbas aut prior monachos aut canonicos fuos ab aliis epifeopis faciat ordinari, niG cum litteris noftris aut gerentium vices noftras affenfum noftrum exprimentibus.

Dt officio arcbidiacaiuriaH.

Archidiaconi & eorum miniftri curam habeant dc lolkitudinem , tam de his, que ad facramentorum pertinent reverentiam dc Dei , de quibus prxmifTum eft , quam de his, que infciius fubnexa funt, ut fideliter dc irrefragabilirer obferventur iranigreflorcs, fi qui fuerint in his , prout qualitas expofetr, exercenda . £ltem injungimus archidiaconis dc eorum officiariis, ut in vifitationibus ccckfurum faciendis diligenter confcribi faciant vafa, veftimeota, libras, dc alia, que ad officium pertinent divinum; habeant quoque nihilominus confidentionem ad fabricam ecclcGs dc maxime cancelli, fi forte indigeant reparatione ; fi quos autem dcfêâus invenerint , in his certum fub pcena gravi prefigant terminum, itenimquefupplcantur. Caure etiam per fe dc fuos inquirant, fi in parochia, in qua vifitationis officium impenderint, in rebus aut perfonis aliquid fuerit corrigendum, dc cxccflus, fi quos ibidem inveoc-

nertar, aut tunc aut in proximo capitulo corrigantur.

ANNO

A tcclcfi* W» ïtitMulù.

Vafa, aut veftimenta facra/ as erdefis fibi tradita nullus laicus J< ChrL ftianis impignorare, .aut vendere, aut etiam poflêfliQnes, aut reditus pignori obligare, aut infeodare, aut aliquo modo alienare prsriumer, nifi ingens necetfifa id expofeat, dc prius dicecefani epifcopi aflenfus accedat. Qii autem contra pnrfumpferit, dc quod fecerit vires nuilas obtineat, dc pnefumptor etiam qualitçr taliter fpolietur, nifi quod alienaverat intra tempus, quod ei dicecefanus epifcopus aflignaverit, fuis fumptibus revocaverit. Is etiam, qui fic ecclefiaftica beneficia receperit dc commonitus detinere pnéfumpferit, exrommunicationis fententia feriqtur, -antequam ea reftituat nullatedus abfolvendus. Irem, quod plures de bon folum filiis dt nepotibus liris, verum etiam concubinis fuis immifeent patrimonium Jefu Christi, domos in laico feodo wdificare prefumunt, ad quas ecdefiaflicos reuitus deportantes, dum proximis fangutne bona ecclefiafticacongregant, iram in die raroris Domini fibi ad damnationem perpetuam tbefaurizant j nec fic de c*tero fiat, diftriftius inhibemus, ftaruefttc$, ut qui aliter, nifi in neceflitatis cafu, de aflênfu ditreeiani epifcopi fecerit, per annum, ad minus, a perceptione beneficii fufpendatur, nifi ad commonitionem epifcopi aut archidlaconi lui, quod fecerit, citius emendaverit.

Dt tcflumtetif.

Item, legitima teftamenta clericorum beneficiarorum decentium volumus firmiter obfervari; nolumus tamen, quod concubinis fuis aliquid in teftamento fuo reliquerit; quod *ii* facium fuerit, de attero tarum illud epifcopi arbitrio convertatur ia ufus ecdcfic, quam rexit defunftus.

Nullus clericus aliquod beneficium ecciefiafticum alicui lako tradat ad firmam, nec etiam frurius decimarum ante feparationem earundem vendere prsefumat. Si quis clericus beneficium luum in cafu licito ad firmam committere voluerit, ftatuimus, u. tali pario committat, quod velit dc valeat domos dc «dificia fuftinere, dc alia honorifica ipfius parochialia dc eprfcopalia fufficienter fuftinere. Q?i autem beneficium fic alterius fafceperit, archidiacono foci pntfentetur in capitulo, dc tanquam generalis procurator quoad illius beneficium pro tempore., quo inter eos convenit, ibidem liquatur.

Di decimis.

.ANNO* CHRIS

Decime, tam pradiates, qdamalir, finedifficultate dt fine dimirratiooe cum omni integritate folvantur, fecundumque canonum inftitut. Concedimus etiam, quod quilibet (in) parochia iua habeat auctoritatem coercendi, & u contumaces fuerint, & commoniti-/e non correxerint, ipfos excommunicandi. Nullus laicus per quantumcumque temporis diuturnitatem immunitaterd fibi vendicet decimarum quarumcunque prieftatiooe, cum laicus fecundum factotum canonuni inftituta decimas prrfcribere non poflit. liém in pr*ftandis_decimis, dc maxime pnedialibus, null* dqdticangur expenfs.

Dt fextentiis etxtrt Uinp.

Sub interminatione anathematis firmiter prohibemus, ut nullus conflabularius, caftellariiis, aut alius alicuju* pqteftatis alterius ballivuspoffcfljones feu bona rcligioforum five quorumcunque ecclefiaftica, partim aufu temerario pnefumat invadere, aut eos cxaftfonibus injuftis aut oppreffionibus quibufeunque indebite contra ecdefiafticam libertatem attemptent moleftare. Et fi quid contra hanc prohibitionem noflram in proprie falutis difpendium, quod avertat Deus, pnefumpfcrint, & commoniti fe non correxerint, terras eorum per archidiaconos locorum fine dilatione ecclefiaftico fupponi praecipimus interdirio; dc tunc demum fi fic ad cor non redierint indurati, pulfatis campanis dc candelis accenfis excommunicentur: monitione premi®, praecipimus etiam, ut fingulis annis ter au< quater in anno folenniter in genere excommunicentur fornicarii, perjuri fuper facrofanda, incendiarii, ufurarii, fines, attre&atores, falfarii, dc malitiofe impedientes extentiones rationabilium teftamentorum; ita quod qui fcienter in difpendium cajuslibet dejurarunt, non abfolvantur, nec eis peenitentia ab aliquo inferiori injungatur, quod,.cum convaluerint, ad nos adeant, a nobis aut auâoritate noftra poenitentiam iufeepturi.

Dt vit» tf ktxtfktt tlerictrwH.

Et his duximus adjungendum, ne judicium fanguinis in locis faris tradetur five in ecclefia aut in cœmeterio. Auâoritate quoque generalis concilii diftioâtus inhibemqs, ne quis clericos beneficiatu», aut in faris ordinibus conftitutus, litteras fub pœna fanguinis infligendi fcribere aut diriare prafumat, aut ubi judicium fanguinis tradatur aut exercetur, interfit; noverint enim hoc modo ecciefia fe indignos, cum per eos in ecciefia Dei per talia preferipta fcandalum generetut.

Explkixxt fatuti legendt; at fitprt nntinttxrt i» cmcilit Oxon.

IN PRÆCEDENTIA STATUTA.

Jo: Dcminici Miifi. ;

ADNOTATIO.

Statuta fuperiora cum praeceptis antiquis dicecefis Rotbo<n»^<n6r Irgendi» in Labbeo tom. XHL PJÇ· rj-i'· edit. Vcnet. in nodnuilis conveniunt, & cum non abeunt in diverla , tunc idem efl urnnque verb' ium tenfu, quin & verba ipfa iwpe utrinquc recurrunt . Undenam tanta affinitas uter ex alio acceperit ; dicant do*i. Sunt etiam valde contentanea ftatuti» pro dxsctli ConOantienii , qu» iej** in editione Veneto Labbeana com. XIV. pariai;, ex editione Beflia in conciliis Rothomageofibus, quanquam varie lint alitinferus additiones, interpolatione» › At difcrimini; verba faepe congruunt ; frpe non ita. Ccpi hint conieHuta valet veteres iutile fynoditai conftitiitiorirs pct totam Galliam & vicinam Angliam celebres, quas varu epifeopi in ufua fuo» adoptaverant, in commodum fuum bine inde reformatas.

ar SYNOUUS PROVINCIALES coloniensis I

Anno mccxxil

c^cGe'r^" «m. |. p»s. T TQg tempore puella quxdam hebrxa cultum Deiparas mirabiliter ad fidem' ibinam , & ad virginitatis propofitum indu&a eft. Narratque Tbootas Cantipratanus & Gefarius Heyfterbacenfis, quod cum bapiitau fub nomine Catharine velum virginitatis accepiifet in parco dominarum ctmobio, Ord. Ciftercenf. haud procul Lovanio , parentefquc illam inde extrahere conarentur audoritate premuniti Ugo- :rAnis Epifeopi Leodicnfis quem pecuniis corrupcrant ; puella non acquievit illorum defiderio, fed conftanter vite inftituto adhzfit. Annopreterito inquit Cefarius accufatus fuit idem Epifeopus Lcodienfis pro eadem cadfn coram D. Engelbeno A^phiepifeopo Colonie in fynodo ejus, & preceptum fuit ei, dc cetero molefta-ret fupradifeum Cœnobium pro puella bspli-

fc

a-NICÆNUM ve' fort* CPTANUM GRÆCORUM SCHISMATICORUM CONCILIUM.

J» quo auditi Irgati ö Cypriii tfifofii Gtuca cmmnautnii miffi, iX *nmifi (nut nffanfy,*

Anno Gnecorum 67^1. Chrifti 12». habitum.

Ex iManfi Suppl.ran·.·.

GYpri regnum , idem cum toto itnperîo'B Graxorum fatum expertum, Latini invaferant ; iidemque ecclefiarum praefules Latinos conftituerant, ita tamen utGrsecis fuos permitterent , quibus iUi parerent , epifeopos fchifmaticos. Sed cum plura Litini Ecctefiarum epifeopi', juro vi&oeumufi, a Greets earumdem ecclefiarum epifeopis exigerent, quas fibi nequaquam concedenda Grccorum epifeopi pre religione cenferent; fibique vero metuerent fi eperre rcfifterent , legatione miffs patriarcham CPtanum confultierunt , quid hb< ea in re prefentari fas effet. Ule, fynodo convocata. quam CPoli habitam ex his fynodicc verbis coiKgo , (nssfrsas dire Aaac *Ctuflmtm»* vrtavr) rem in medio confulrandam pcopoluit Vifitm eft primo , ut Cyprii in iis que nec fidei nec SS. canonibus repugnarent, fiquidem fubducen: fe citra „ diferimen poraiffent , id cuite agerent ; fin ,, fccus indulgentia quadam id fibi dari feirenr, ut agerent qu* declinare non poffent. Verum tumultuante plebe Graecorum, atque obtendente decreti hujus ambiguitate non colli fed augeri Cypriorum perplexitatem ; tandem apertius definitum: ne Grkci facerdotes manus fuas io Latinorum epifeoporum manibus mferere ulterius auderent, quod hoc argumentum edet fidefltatb äc fubjc&ools ; exterum pcfeentibus Latinis, ut cum Grxcisdandus effet novus aliquis epifeopus, is non infcio Latino epifeopo daretur ; populantibus etiam ut integrum effit Gneco ad Latinos appellare ; in his plane dandum aliquid neceffitati fynodus cenfuit. Hxc omnia edoeet fynodica hujus concilii cx Cocelerio in ccclcfut Grace monumentis tom. II. pag. 46a, evulgata, cx quo hk datur.

GER-

ANNO

(a) GERMANI SANCTISSIMI

^tttriarcia CeaflMtiitopoku Epijiola miff in mfulant Cyprtttn ab ipfi fxaw a facra Jjaod», ewe Ja ea infulafartrefo. litm uatrti ditttinui Neopbytaf, tf cogeretur α Latinis, illit fubjici-,*

C'prus infufii, illa percelebris, quam liquidum quidem pànti odium undequaque cingit, ignea vero oratorum fcriptoiumque labia prxdicaat commodo fitu, bonaque temperie gaudentem, quafi maris uber bonis abundans, fit in loco iterili hortum, fàifuginis folum dulcem fuccucn fimdens, aliam beatorum infiflam, terram lafte. manantem; qux non- modo ex feipfa feracitatem omnem profundar, led etiam externis repleatur bonis, quotquot nimirum per liquidum in eam infeiuntur.

Hxc porro ipfa Cyprus, anted felix atque fplcndida, non adeo ex natur® donis tnfignis erat, quemadmodum jam lermo reprefentavit, neque eam quidquam e exteris aliud tantum decorabat, quantum ipfe pietatisfruitus, atque Evangelii leges, ad centuplum bonis fpicis ficta, quantum large fluentes do&rinc latices. Scripturarumque floridum pratum, fle ecclefix filiorum multitudo inftar omnigenarum herbarum agri; velur tnfulam innovatam, ut cum fenptura loquar, « quotidie in melius renovatam ac profidentem. Unde fadum eft, ut in unam maximarum provinciarum promoveretur, & ad archiepifcopatus eveheretur dignitatem; for? eximia Chrifti effeda, atque per femccipfam direda ptopnumque fub paftoribus fuis ordinans gregem.

Verum non erat fcclefti Satans, hanc abfque invidia intueri, qui terram miuatur arque mare fc deleturum. Scilicet annat manus barbaricas, & gentem inimicam excitat adverfus ecclefiam, immo beneficam gentem, qux hxc quidem dentibus comedit, illa vero unguibus dilacerat, alia autem pedibus conculcat, prorfufque omnia ad difperdittonem vallat, juxta Danielis vitionem. Conftipaii enim Latini, etiam Cyprios adorti funt, alius quidam pontus immenlus, Jc obvia quxque inundans, confpicuo illo infulatr.que ambiente impetuofior; quandoquidem confpicuus non eam obtegere contendit, fed propriis terminiscircumfcribitur, m lemecipfo tiudus ronfnngcr.s, & Creatoris providentis frenis obfecundans.

At Italorum audaciaproprias tranfdit ftationes, & tiuftus irx volvit, extra terminos currit, aique inexteros irruu. Ejutmodi acrox teinpclias excitata eft in prxclara Cypro

ΓΕΡΜΑΝ Υ ΤÔΤ ΑΓΙΡΤΑΤ Τ

Xflrrprxp;^ Κν/Γβντ<ν»ν4λΜΚ*<«τΓ·λî) Γβλ«τ«

ci·TR Κύνρω, Xxpcï π aprà < tr« ι'ιρβ πιyoje, eip^npaiMn^t* Ca Τ· avril ιήτμ τβΰ xvpeÜ Νïιφότβ, iÇ «7<^χ«^·μό· χχρύ Λ·αΐίw, aro7«^nvau β'τϊμ.

H Nü<τ4>* ii KuvpO*» η χιρ/λαλχτ^·, R v·»τ· pfy Jj'pdv «μ» χόχλω »ρ·β·»τόβ·· fftrttt, νομμ$ώζ$ί χ«λχ ρχτίρν, xj γρχφι«Μ ιιβφημιζονη, ι^μμιν ^ιβ-ιω, iv dt xpxrtNÇi· £Μ«*α», οΖβ OnAiui θαλ«®πκ fipi^wav ar><-B$o7, x, c» a7tυγή7^ χβρχίατβί, ιζ τη ιλμπι xtJov γλυκύχυμη, χ, νχσον ίλλίω μαχχρνι ·, «ζ μιλιήζρυη» γην · αὺ μόνο» »ξ ίβυτη ή χαμφ·ρν CÂvratfav, «»αί χ) το7 «*ξ«θί» mρηττλβμΐΐϋΐ χχλβZ; avare ηώτρ χχρα τη οχρΐi ixnf&ct^»v».

H3i « Κυ»ρ>* Λτη tpiv tCJMptw it xj λχμτρα · w ητον ι'χ ¥ çwixvr γαρι'loη tnt· ΟΪίμΦ* άυ, aii · λό^φ- χρούαμόρρωσιν, $τω τυΰτ(α> άλλο τι τ tixivratt ivïμΐυην, ω(• τί« ittrtfititti μχΜη χχρχο, x, o' roj ώχγγιλί» α-τόρ&*., ftannJv; ί/'ί itfx^v», τύ π τίi ιιιχβ-χχλίχ τùpnm νβμβηι, χ^ ή πολυ»- ^ λ ιμiΜκχ r ξ» τ' πχ»β» τη ίχχλ ; J xxU(iim-

*'?

φΐi » xj «βτιμιραι »pd« te χρβττο» αητνκμιν/ιψ η iÇ irpcfiitww ' όπνθί» hc μτα» νροήχθν ήτ μ*>iΓ«ν »'»·ρχ/ν», ›Ç »ρ<ί «pyfvtrxovik ιορθη «ξ/auat · λ«^Φ* txxprn» xa^rcvixure Χρrroô, xJ x*y <«οτ»ν I/iζ«^·μ»η», ιζ notKÙt/ ùtô χοιμιαι SutTÜmva τοιμιην.

Α>λ* · ixa âpa rîf πλχ/νΟ* rati» μη xj ·, Tttorn * /larxairv tviiüv, nu 7»ν βίνιλ*ντ& · »ξαλ«Φ«ν x, θα'λ«σ·β·«ν. α'μι'λπ xj *£/>«« όχλι{h fapCaptMi, xJ χβλΖμιο» iθν®- ixnyfipt xotοτrî ι'κχλητίχ, < μάλλον cxa^nnôov «t/tj» iόνφ*, ni pfyl ηî ôiùstv i'o?/ov, n Si ffxctpaiffev nt't o'η,ξιν, αλλχ J* xotri <τυμτχηZv, axi àt\vi tu sxvru rpac βφαν<β'μ·ν β^ρΜβϋ», xxrù ii'j Δανιχλ θίχμχτ/τμό». ci yàp φραχηi Aarnw xxr tofi Κνχρ<·/(tn'Cpwxv ·, νόηφ* τι «£«»Μ χ» χατβχλιι^βν w χρ«Γυχόν, τ» χρβφανίΐ ΧΜ τκ» »ί«ν ùr«»t£wO* Ciscortp^, x«p ôaw μι» οὐ χχλύψχι Tuùriw Φ«λο»ί<χϊί, α'Χλχ τ·7i «ΧΛΟΚ έροrç χυμχί^ρΛ«enu, C· twrÿ τϋ χρμβπι, χαι χροι-ο/«« γχλοβΓ vxeixaiv {χμ/χρ^ν.

Το Si Spoto·^ Twv Ιπϊλων τ»çοΛμ›‹ ûxtpf<0 · χύ θνμ1)ζ mî

vxcpofctx » *5* * - -ï**** *

'Ίχλιχοί c xtppaynτ· xothw Kuxpp xXbêw» άλλο'·

(a) Efi Grrmanus II. CP. qui v.xit facuto decunotertio fub Imperatoribus Latini». A4 eu«n pertinent decreta Jur<» Grxco-Romani p. sp. &c. non vero ad illum t*» fu*ra' pont-fex Hadrj .nopoluanu» ot dicitur in maninc, quique efi Germanu» 111. Patet ex p·H>· «bi notatur innut mund. 674}. qui ell Chrifti ixjj. De Cypro autem & Cypriis per illa tempora 1«»β inter alio» VV.ldebranduiu ab Oidtnabure m Itinerario j.141. >41. m Symtnidii Allatii ·

Acumqua fœdus fervat mare, & cicutcm le redit unda. Id fane diluvium, ad aliquod ulque tttnpus vcnulliora quzque cotrupit, & in terram piotb.ivit quxeumque etninebapt^ Mox vrrp & hqminum corpora attigit. Verumtarben tolerabilis erat calamitas, licet eflet admodum gravis; quoniam ad corpoream fpeûabat noxam, & corporum perniciem, qux ad breve temporis fpatium compinguntur & folvuntur paulo poft. Jam vero & res adverfum animas fele iuperbe extulit, cpnaturque rectum pietatis fermonem conature. Nam una cum bellatoribus Latinis non pr.uci ejufdem generis facerdotes in infulam ingrefli, cedelias conturbarunt, & ad le cunfta divina pertrahere petulanter nituntur.

ANNO

Huic legitimus bc canonicus p.iftonim ptimus, 1'catillunus Cypriorum archtepif<\>pi;s, dominus Neophytus, a lira fede pullus eft, ; adlcititius autem quidam fic peregrinx lingux homo, e Latinorum genere, in eodem throno inbdcns, non aita ratione fe permilTuntm alleverat, ur noftri Merati homines, tum epifeopi, tum exteri, populum Romanum ktl Grxcum paicant bc doceant, nili pnus iubjeftionem illam eorum fub>crint, &adftipir!ariones novo nothoque pontifici gratas prarfliterint: alioquin cos omnino cx inhtla ejiciendos efle: adeo ugj palloribus & dodoribusdifperiis, periculum. fit ne Chruti grex in ptxcipitia & barathra divagetpr.

Atquc hxc quidem 'jam a longo tempore divulgata fuerant, & ad ames mediocritatis noftrx pervenerant. Nunc vero rcltgiofifltmus lanftillimi epifeopatus S< lex m Cypto, Leon tuis, & reverendus Monafterii Apfinthioium Prxpofitus, lacer Monachus Leoni ius, ad.noftram mifli mediocritatem; tum a luo beat iluno aichiepilcopo, tum a reliquis epifeopis, nec non ab omni facro ctetu, iptaque plebe, haicc fynodice calamitates coram noftra mediocritate retulerunt; hodieque in medium prodeuntes, ex legatione qux ab illis demandata fibi fuc ant prolocuti funt. Nempe dixerunt, nequaquam a Latinis concefluru efle Ddornmo Neophyto archiepifeopo, ut ullo modo in infula maneret; cum alter ille eorum archicpiicopus nullatenus alium luftineret audire atehiepikoputn. Unde pemrus eum expulerunt. Et nunc per Orientis plagas oberrat.

Addiderunt *Legit i*, quod epifcopes ipfos cxterofquc facri ordinis ad iubjediunem Latinorum pontifex cogit, atque ea conditione pollicetur fe iir permiflurum habere epifeopatus fuos, fâcraque obire munira. "Tûm obfecraverunt. uti a nobis & facra fraternitate difcerent quid agendum eflent. Ajcbant quippe, eundorum Cypriorum animas per fuam linguam actefle, & mediocritatis noftrac genua ample&t, fupplicirerque orare, ut falutis corum curam fufcipiamus, nec regionem adeo **amplam**, & populofam patrocinio deftitutam relinquamus, Ha ut cfurtat & fitim patiatur, non defcdu cibi & potus, fed audiendi verbum **Dei**.

Ifta cum epifeopus oriret fupplex, & abbas obfecraret, rem mediocritas noftra una cum facra fraternitate deliberandam propoiuit. Vifumquc cil duplex utrimque imminere

F fff peri-

py Aoxon;. <oci ή θάλαχχ ewîinn,. «£ίμί-parut *tl pltov. I in mint* χαπιχλοα-μό , μ»~

I CHitiin *XU* μ** T/y0i "P*** αιαρη- *μχ* χαπρρφ ήί») *χ,·<τ»μ*™* ά»θρ»>«ν. ταρηψαη. άλλ'ΐώ *ομαί* Φ·£»»ην ™ i«vό nÿj'erp ov βαροσυ'μφορον. *eifi <? «το σνμχτικήvχΐι-CKtït λύμΐιυ κ*, σχίαινμάη.» «χωλΗχν , <nu>r^ *διμϊίΜ ivi-βρχχύ* λίΛμύω» μττ'» τολό. τη vuy *ii* άλλά it, τ» αν-ά^μα χαπχοω^ηταtν, χ} *rie* ορθόν λό^ον *7î*; Χτίβπα» δια^αλ^Hv tom *γχρ ιολ(μιίχΐι* Λατίνοί; iÇ πρατιχον i* τ« *ytvei* ex ο'λι^ον τν nisy *wyo-rt-Tttfriv*, nk vxxAutnaf >Ç <®fô; *ituen va. tv* ni Θ«* <φιλχû<Γαζ vtart&rar.

EvSc^ ο' μ£α ^vvin®* χα-οηχό; αρ«η>-rorufu ,· μαχα&ι»ΤΒτ®* a'p^rrwicxovoi Ktiu^i'wv é ΝιόφυτΦ', τβ οιχόβ θρο»« *àxoiiuxtrut*. ππαρίνθίτ®* <Γι τι άλλόψι®* ανθρ^ΐΐ®* *tx* Λα-*Tivιχü φυλüi τύ nuira θρόνψ» , νχ αν* <χ>λ«i e.vis-HV TW όμίπρβ *tfpxrtxti ι^όζιηι* «'it'xcTBi π χζ λοι<Bi τόν Ι'ύΐμχΓχον iro/uaz.i-rv χ} *SiàÀ7xe<v* λαό·/, *U μη* «ejvonpov *tlxi* trap *xunii ύχί-ισιλ^ΜΤί*, iÇtriu.Grxjti χχπιθυμ/β 'Ü vf« «PW* »JIF^ey11' · *rùmi ÿfyfpwdÏJtu* twî vnr» nxtnitrxTiv. *àt* τβ/μίνοιν £ 5tJ«<rxxA«v *JixTxaptvtuv,* xrv-XtuidLfrv rlu) *α'γιλίω* Xejtrà *θ χρτ,μ',ο aio-* xAaVajO*» X, Capevp*.

H? μiιχ'«ρβ»ο>λβ θρρλη,όμ!£ν«*τυ~πι,€* h î«-xaài TÂii >ίμιπρ*{ «ρχόμ!^* μιτ^ιότητΦ'. nt vuv 5t ιζ ό ΘιοφιλκαΐΦ* τη *χχτύτια ύαμον* β^ιωπί-τηι · Τίβ-χνχόί ΣνΛκχ Λιόνπ^, xJcdl'A*3>is χλ-τ*ί Αψ»θι«ν *μονϋί iipoμόνχχο Λιόντιφ*, ορέ; τίιύήαών Λν*ϊΓίμ®θί»π; μί^ιότη t u, warp*π* τβ *οιχ&* μχχΛ^ύτύτ»* β'ρχ<ίτ.ιι·<ότβ >ζ λοιτ«ν *ίχια-χοχαν*, α>λ« *ii* >Ç *τχνη* τ» ιΐρ«μίν« »λχρώμ«τ<ί>* tÇ là οχλώΐβi λχβ, τύi τνχυηι e-twcjixaç *aîvvtyyteXxv συμφοραί* CÛJirtov τη; *^μ<ίν μιζιοιητ&** · < ταρβΓα vr»; Tkùtrnurpov *tit* τβ μι^Β, *iii<pnrC£o-avn όχότχ vxp txtivuiv* auvt^xHv ixfÇ'xTnrav. t$*trxov *γχρ ,ûi τύ χρ\μ-Tti-xoil)* xt'p j Nio^ο'Ι^ι, rxpà ήû Λχτ/ίwvb *συγ-*xi^tipnnn Trinr«co5<xTeJ3«v TvrivoAov . t^rt pjjii tf$<àv'x} *tripe* ap^rfjiffxdeu μηϊόλω; ά<'λ«.· axô-hv *άρχiiϊiτχοχαν rtyovr&^ . αίμιλκ G* nAtov · fxt'.·; *χηηλχχοη.* < vùv C» *μίριί'l* riji a',«r»Ar; *itxyw* χλβ'.Μμ^φ*.

Aiirw *ÜγιI* τί; itrcj-xorei, *φχ<η* , τμ; λο<-*itii ûpctTtKW* , η, ύαντυτ-ην *ι'χζιχζιη:î* c Λα-*τίνων apyitpti* , χ. ιτ«; .αβΉ, ητβ *xa^uit^çit^*·rt/ ni« oixi-ias ·>«· i«Txot«; v_ *itfxrtxtii* Cvrp-^wv. ι£ η.·.·ρ>>χΛ.πΖ.&v ti irvrrnrov αα θόν, ια *pi π τη; nuüv pal;teint®** >; rèc *ùpxi üiλφό*·τητ®" . *yxp* τη< reruv ^Àw.un; , tbc xarruv *îXfyoe laptraexi* ψο^χ;, < rlui vjpùiv >vναζ«·θαί μ«Τ£ίθ7ι·Γîι, τή{ Kfrtow ffwrq-eja; α*vτ<?οιητα>)θα<, μη χ-*ρ«ν *itu χλχτüαν' ιολυχιφρνχο» χχΓκλιχπι xGporârAni* , ùi λιμό* λ/μμξατ ι£ 3ίψα» ναθπν, β βρνματ®* *iit* τόματφ*, αλλά τί α'χήπν λο>ον θ»ί·

Ταίηι τ· *ί*<τχο-μ χ«θ/χ»τΧο»τ®*, < τ· *ϊγι-μϊνικ&ιτλη βρβντφ',* ·îμ»τ μ>'τη$ ιίμάίν μ^ τν« *itpit*α'ΐίλφοη-,τ®*, s,';β-χιφ/ν i Θίη τπ *7i*<V«y·

£5* periculutn, âc cafum cx utraque parte prxct- I --pitem. Tantum enim populum abique paftorali patrocinio defert , quorum languis pej Deum c manibus pallorum requirendus eft , peccatum eft ingenti cenfura condemnandum.* Latinorum autem voluntati cedere , & cum /chitmaiicis cônfenfionis facere foedus diflonum videtur a canonuib rigore, alienumque ab ecclefiafticis confuctudinibus. Erat igitur anceps difccputio, & ad alterutrum propenfio dubia. Verum poftquam & mediocritas noftra & facra fraternitas muftas voluta, vit conGderationes, demum cenfuit mediocritas noftra,' ipfam fpeciem fubjeâionis quam Latini poftulabant proferri ad fynodum debere. Unde cohortata eft epifeopum & abbatem, ut fpiritaliter cum veritate explicarent qnxnam illa eflent , quas a Latinis popularentur ,

Rcfponderunt ilia tria hoc Latino·· inevitabiliter requirere . *primum,* maniis manibus immittere , faccrdotales facdrdotalibus , noftros Latinis; hoc namque efle inteftis tutam cantionem , fervilis in negotiis demiflienis ; fecundum ; ut Romanus ad facerdotalcm honorem provehendus, poft cleftionem a popularibus fuis factam, five in epifeopumpromoveatur , five ad aliam ordinationem , vel & Monachalem prafefturam aflumptus fuerit , nullus omnino ablque Latini notitia conftitua:ur m dignitate ad fc pertinente . Id porro Latinos propter turpe lucrum dumtaxat expetere conteftati funt. Tertium ad hxcadjeceiunt; ut Graci a fuis quidem epiicopis , cum neceflc fuerit, judicentur ; li quis tamen e judicatis forfan voluerit ad Latinorum archiepifcopum provocare , tamquam oppreflus videlicet, feu clericus feu laicus fit, ab illo controvcrfta difeutiatur. Super his mediocritas noftra poft difquifitionem una cum fratrum congregatione , & inchoato definitivo decreto, nec ·ιοη ea qu» vifa fune declarans, hunc in modum pronunciavit.

Omnes factos canones, cunftas traditiones divinas, univcrlos venerabiles piiflim® noftr® ecclefix ritus ampledi & iervare ifasios ac inviolatos , jam lanximus tam manu quam lingua , adhucque fancimus , Chntli gratix confili. Ita fiquidem & lcripfimus & confefti fumus, tum fingulis diebus pio iis decertamus, atque oramus, ut manus pariter & vox Jacobi Patriarchas, confidant, qui etiam antequam nalceretur , a Deo diledus eft. Veriuntamen ubi nulla injicitur abdicatio canonum, traditionum , rituum, ipfius fidei, û quid epifeopi Cyprii ex mduftria & citra ccclcfi® Chttfti offenfionem potuerint exlequi , atque ex co quod videbuntur delabi, per id ecclefias fuas revera decidentes, iuftulferint , libetaverinjque ab animas perniciota contritione qux intentatur; in hac ego oeconomia fcu difpcniatione veniam dandam arbitror, aut ut venus dicatur in hac fimulationc ; & culpae immunes reputabuntur; ut qui co in negotio magnum Paulum patronum habeant,

Poftquam igitur hoc paâo pronunciara fuit noftræ mediocritatis fententia, cum tunc temporis adeflet non mcuica Conftantinopolcos alumnorum pars , eadue triplipiter divita ; nempe in Clericos, irtMonachos, in Laicos, quorum alii jam : . nc fugati fuerint, atque odio habiti propter perfectam erga cxlcftem

A ματ>*. Stxhif τχαπρωθο χί αμφ|·χρη ... λίνφθηναιλαόν «*·5*ασ/α; ànp irot. OiJ J>;j. »«τη ήû »οζμα<vβναιν χκρο , μιγαλίιυ rlu Λ.'θύvια*ίχHT«χατv<ομα. iÇsà& Sava» X» Λ«-rr/an £ χΐΰ-μαηιοι etui^t <3ai x. σχ^σ-αΟαι, αrùiev r/ fyi χανβν·» α'χ£ζ3ivα Jontï , £ ιχχλησ/αfixiv Ζθ/μά»e'WioÇjev. «v γίν ο αμφίζολο , ιÇ ή .wpèi δάπρον num, ϊχμφίτβτρηρτμ&\ 5i χο>λβî ή π μίτ^βτ»; η'μων < η itpat αίίλφβτη αVfvA/rn λφ<σμβ{ > πλ®-χ; αοΛ ni ££(&* τηi αία/» τβμιw ηρα i$Λατ/v«v àrcmyrg σανοiixug>ι μι-Bτ©όπ)î ήμ«ν, *χρο>ματi9^ηια<-ί/«νοήσατο. οθα* αιαριγγυόχαητύιχιτχόχ^ηιζ χ5 χαθ^μήρ , ην^μβΐΜi SiAxuvrrai μιτ' άλη^Μî, riνα γι αρα τά τβρχ Λατ/vwv άνχτχιμήα tiffi.

Και iwr ?/α τούτη ζητiΐv aitapoirrnii «φασαν τβ{ Λατ/νιβ. χiïραί χίρνιν ΐμ&ολίίτ, iιρατι* χά« ïtpttrnaii ,τ« ημπίpν Aanvrxafs ' η^αρ η tat nït ixnptacafi ασφαλii , ioλ«τηιίî ώ> «ραΓμασιν ùmxXtffttK. ιάηρον, η w μιîλο*ηι P«μαΓον h'î àparwÎv <cmoj3a/vftv τ/μή» , τΐιύ ιύτ ομοφιλ«v · »/λοΓην, tin tit ήr/σχοτ·v ιβροβιβάζιηιt fin tÇ tig λΜπ'λ, xftptniigy v xj ^f7»p^iuf<a» ιγχίχ^ηι, μιî ir^a rig η Λβτ/vιι fiiwtvg τη «ρνσφβρ^, αξ/α οττοιογ^τηκ /^χαθ/ταojerr. tbtoÎ»'^<ipivai^f»xtp3fiag it μβ'/»ί axazrcîv règ ΛαΤiΜ ϊιιμαρτι ρονη. "ξiην ixi r*nig ιχηyayovf ri rig P»μαi» ^χ()η>ύαιμινχορό ι»Γ οι'xt^tig txiffxôwi èn iiήσΜΟ» . h ί iffùig ng nit χνινομiWV GrÂrjffH» Xffpèg i»v ep^itxiffxixw nS» A«tτηων, ûg iηθα* βαρυκμ%u&· txxaXtaasJat, dn ïipώμ^νφ· tciv, fin haïxèg , 'va tap a'onJ ή oroGtrii a'vaxtAiTtu. E'ri rents fi μι'ξ'ζο πχ «μινν <ηαι5/ασ·χίψαμiν») μ^ τη* ήiû άίiλφντ ΰμιιγνρηκ , ι^τi α'ΐοφαντΜηi α.ταρχβμπ>κ οηογγιλίο χ} τι' η$οζαντκ iζασαφiσα, tïnjç féppa.

Πότη μiv ifpig xo^ôveg t χό<τα repaid-» σπ , ravTU αιβατμιχ ι^ιματή< χαθ' ημά(χανA.» rtCeç «χχλη<πα , ftpγ&vχ^ φνλαττ«v α'iαρχτρβ»τπτ» τξάτβμγχiiρτιη^χ&ύχ, ^λώττ» ωσα'μί^α η x^titrirtiiαβιβχ:vμi^α3 τi Xp» ïτρ ■χάριτι xtTot^ông. € Γαρ «η» «Ç ό-ι^ραψάμiθα χ, εμβλσ^^βι^*'» «Ç *«θ* iμîp»» blip τβΠi» rtx» τΧομ^υ »q Αχομιθα , ai η η η φι»νή τi τατριόρχχ fit» Iαχώβ, τi iÇ «pè^utfftug α'^αχηθινΤ®* Θ«· οχβ 5« yt ix txtfftitning βίθiτηrι ÎÇ5 «arevav , rùν rapaiéetwv, fj3t'3ip»v, αυτή τη xicthig , filt r»dCμ»-?όi*κ< a'aawxderui τη»>αλησ.'α Xpiri μιπλ-^wv 3u»ijffornt M Kfarrvr arfraaxer , χρχ τï JexdivèreiriwTwv, xantetrrBras n7t «ληθ««κ TÙi l«UT4ÎkM»*rnfci^«rC* »X*^*T/44 , xi TBialfcX·-μ/vηi «riu"T/3»' άτχΜιαξχζΟ, euy· trv o'μαι rig muimt mχ^μiακ , ιî μάλλον tixfiv ùmxtffft^g txi9 ffxamulixny λοΓι^ιίτονηι, a<iimA η» μ»Ταν Παύλον tig 'l·τβ erwn^opov ΐχονιτ · r··».·'

E»μ bv erus ή τη< fiatvv μιτμβη·,τ®· JraTvawi; ανη»/λλ«τ«, iC aaeirew 'ΙηΗχάιι»λη^ο i μι-Ίρηηχ tcJv τη Km*«vtivv δριμμβτ™ , λiασμόον. «i xXfiptxxt , « μοναζονη , π' λαΐχό · μι» ηiη>ζ ιi^ιαγμίνχιτ txtî^e», »Ç μυηρατaυτiαιτiα'Κύ*Γ«ντivv φημί μίμισηθάσυν

ÏMt

£5* δΐάτβν «νό ηνάιβρανοίίχατίρβηλ^βν tïtnà A ■■~~x ;ομολογίαν, «δρωπ «ιμνυνομίνων. ηίνδ'.αυθλ, CHk St i ·» w «ζο^οαλβχπο·μινον, ίχι τίώ μητίρχ άνοι· "■· rp^otvnsv, xj η7(ynpeueut oiuτii iÇ χτυ^ίχαΐ «>χα'λα« «Ç ίτι Ορθαλχομινων . οι ηιίτοι rbi. χλ^· δ/αν fi^ta-avne ύσ» ήίΰ τυρανθραΛν τβ »ip o/oviè rv/<ravrfç , ην λ&^ον ζφ·δρυνό· μ^voζ, 'Opèi ήμάίί αχιTHvo π).

Λαμ4.α'ηίλί^οντι« τίφωίιμων «μβρο^θΰ* ÎJ3 β'νθρωτων · μ»ΐμονον,ύ'ξίp7«K» αλλ'ήΐΜ>ζ <« λφωναιίφ. ·χ,β·χοηινον μηδίν μηίί βο-βφι ππ άμίΠρχιί δια^νώσ-ιαιν ι*γχρυχήδα· ι'μαθομ^υ ά<ρ' «νιαιαθο^υ,τιώΛαπνιχιΐν δολοζλοχιαν. ημά àpxûvtuç ctunti σαυίχλχχημ^υ , χολιΐν αντλημΙ^Μ B χαμβτνν, ιγχ«ρηρή<τχντκψυλαχατί, 1>ϊ« cot^χα-μινη α'ϊίλαθινπί, ί^υβ^>^ί/π r<« η τβ κάγννρ Iβ-ιμνωμα · χρχ reruv zavnav, τuί αυτύν ρ'αδιβρ^/αç ιχμ<μ(>47ηκαμ^άχ£«3ω(. ΛατΓνοι αλλαμιν βχ-ζνιτιν , άλλα δ' cài φριτι xtZ^xn. χιρνί χ^ρχί (μ-Οχλ»ν αteatreffi, TUi άμίπρτ rnFi txunJv, xj rùro za.rùxxitv àxxTttntanv avtxtXnxnv ι'^ν ίζov-tui . τ» δ», βδί'νη tnpôv tetv , α'λλ' vj zaÇoxa-ρχδότβ itictuf «ροδοα-ια, K, ^eepatyuytx vpo üno-τυ^ήντί β-φωνιχχλχα-ίβί, ιζΜζβνθ' στα τιί τηί ^ραλα/α; πθίΓοι Ρώμη ζαραληροφροντματη.

O/α yap «Ηζολνμοζί avas-ρίφόμ^υοι, ίÇχα^α-ρωί 7υγχάνονηΐ ά^μάνιοι ζάνπ όμβ λαΐχο/π ιζ C ifpé7i«t/TÜv, >£ίθ/μα ηδν #ολ/μων ήχ£Ϊ0ωθ/νπί, τβ τ' αυτό η δ<δόν«> yeîpaç, αημπον ηπηκιζ τ«ν·πλβί δβλωα-tuinc vομΐζβσ·ινώ« du τηΐ μοΐχκίί η'«-θαζη* oi aXierxopqvot δραν. ταραχαλίμ^υ βν don-iJnvxi ρητωίτηι σαυοδιχα7 δ«α>'νώβ1σι, >ζτόμη-δ· ywpat δβναι η?ί Ιτηλοΐ τβ' Κυζριβ . « (£ nZc itpoii χανόβ-ιν α'μνημόνΧηνζαραπ^ιώρηηί τβτυ . «ί* yap μτ ena ^bnrrTUr, χι'νδαυ®"· <®ροφανήί τ/α n^atywvov ›Ç πριαν ιÇ δ/χα 4>o'ye τ$ χορό ζ ί χρχμ-ρι'ων οι'χοδομία άρτι χαηιζιτ«7ν , Iu txfcvot α-ίιχνοίζ ίδρωαι ›Ç ιρ^μοχθι'α/ μαχραΓ ανιδίίμβντ», ιζι-,ροίδονπ; χαθιχώΐυι ήμχ(ηϊ .χ^ιτιαι αυτϋν,»£ τή θιαίλι'ρι τϋν άβοτόλων ι'δραζοντκ, xj μη διδοιχι-ναιτω' τϋνζίιραζμ^χοηίμβί,μηδί'τΛανίμβίΰζο-. τιθομινω ·

Taura τβ ζαρίΓηχότ!^ çt\£rt(iirinλχϋ διρl μνπ›$ ζήλρ «pdi riu ημών α'χοτρνομινβ μ^ιότηπι aspoxxQnuivlut χυνοδιχω , ή μ/^ιότικ ήμωναauιδβ-αα,ω ΰοταυθβό τη οικονομία λοχ®* βδί'ν ω'φί-λ«ί , άλλοι μάλλον ^ορυβ®* yirttut. χ, ώ d μόνον ex Ουβλοιί αυτ» «ρο rluà ιτι&οήυμονK.υαρον vαυ-«^ίιτανηΐ»ιιαο·ώσ·αο&α<, CoStiSex τόνζόδαχατβ νόαβ «οωτνιλαβ , < η ι'η'ον £αχτ»νατοχΟνβζα . αλ·,P • ♦.,».».< λα έ» ι£ τ? 'Iiί οι'χ«α · φροντιδΦΚ ιτηβχτιι τ«-** zr«r«c ιργβζιάχι xniiu/A,H . ›è ω μηxpxôvw οί χήχατινϊβ ιξν$& ΤΗρα^ΰ , xi αυτό χχθ' »αυ?$ ικχαλιμντχ/τ«(αυμχλωτίρα φθβ&*ΐ'χ α*ζυμφα-νη' . «φρο τβ' Κυ«ρ/β ταυτν client. Παύλο η ί» Χβμ·» Γόμβ, δ/à τβ Γμβ Γοματφ· χνωμοδοτιί , xj ορό τ£α υμώνιρωτηα<νταυτ< «ζοχ^ηπμ. ζαρα-χαλω ϋμα αδιλφΟί , rxovfcyrxc τη διγοτασία ιζ πί αχανδαλα ζ«ρ« τίώ δ<δ«χ(μ Ui ιμ£ί ιμχ^ιη ZOMVTBC, χ} ίχχλ/ναη αχ' «uni?. οι' yoip ntSnt, ηί xutiqt νΐμω ί' Ιητ* β δβδΧβαΊν, α λλα τη ίαυτί^)· xax/et. iÇ δια τίί χρίΓολο^ι'αί < <<λο^ια ,^ζατα-türtTÜftJtpi/tç ήΰ«χάχων, αρχωζαravn>C τιμάν

P«fem caritatem & confcffionem, qui & fudotibus laborinufque luis decorabantur; alii rurfus, tamquam abladatum, ad matrem fe.~dierunt, X matrem dico hanc Confiant ini urbem) adhucque anilibus & inopibus rjus ulnis confoventur . Hujulmodt homines corde ex 'ignitis zeli carbonibus fervidi^ ac veiut ignem fpirantes, acri voce ufi, in nos contendebant .

ANSO CHRbH

Dicentes; Luceat lux veftra coram hominibus non' folum cx operibus, fed & jam ex ipfis verbis; nihilquc tenebrofum aut obfcurutn in veftris decretis occultetur. Ex iis qux perpefti fumus, Latinorum fraudes didicimus Nos abunde cum iis congrefft fumus, multum laboris toleravimus, perdurantes in carceribus, a patria expulfi, in barbæ decus con tumelia affedi ; atque ex iis omnibus , plene illorum fallacias edocti fumus . Latini alia quidem loquuntur, alia vero in mentibus occulunt . Poftulant ut manibus manus injiciantur , noftra; fuis , idque omnino extra culpam & reprchenftonem effe affeverant. Cum hoc nihil aliud fit, quam fidei a majoribus tradite proditio , & manudu&io ad obedientiam illorum ecclefiz exhibendam, atque ad omnia plane deliramenta, quz in fenin Roma ufurpantur.

Nam, utpote femper in bellis verfati, quique fint plane Martii eundi , laici fimul CC facerdotes eorum , atque belidrum inftituta probe noverint , id ipfum , tradere manus , cenfent effe tignum deviftionis & omnimodae iervitutis ; quemadmodum in praeliis ii facere folent qui lupetati fuerunt . Hortamur ergo ut fynodicis decretis hoc etiam expreffe inferatur, ne Italis Cyprii manus tradant ; licet res non digna vifa fuerit , cujus per facros canones mentio fieretv Nam nifi ita fiat, apertum periculum eft, ut mox concidat quadrangulum firmumque ac irreprehenftbile pontificum, qui te przcefferunr, zdificium, quod illi permultis fudoribus longifque operum laboribus dlnftruxerunt , quotidie fuis nos firmantes genitis, & fuper Apoftolorum funda- Dmcntum ftabilientes , neve tentationum fluvios ac veatoi'"mcrcmui adhortati,

Que cum adftans piifftma plebs , fervido zelo profequeretur ad noftram mediocritatem lynodo praefidentem , confpiciens mediocritas noftra, quod hic oeconomis ratio juvaret nihil , fed magis fieret tumultus ; quodque non modo non reda ipfa ad fervandam percelebrem Cyprum jam naufragium facientem , tenderet, dum, juxta nauticas leges , pedem refert, velumque intinâum laxat ; etiam periculum effet , ne propris navis veâores compelleret ad feditionem ; quafi ad vexationem non iufficcrent externi pirate, aperte metuendum effet , ne ipfos inter fc committeret navigationis focios; hzc ad Cyprios prolocuta eft : Chrifti os Paulus, per os meum profert fententiam , atque ad interrogationem veftçam , ifta refpondet , Roga vor, fratre/, ut obfcrwtir eot qui (iffenfionet & offendicula, prefer doflrinam quam vot didicifiit, faciunt & declinante ai tUit . Htcjufmodi enim Chrifto Domino non ferviunt , fed fue nequitie ; Ô* per dulcer fermner & benedi• (lionet /educunt corda innocentium. Nobis omnino fufficit hzc defenfio , dc ad interroga-

ANNO CHRtsn

W tiooan aptiffime fe habet, abuodeque poteft A id qaod utile faturum eft edocere.

Vos autem, o fratres iu Chrifto Cyprii > imitatores fais ConAantinopolitan* ecclefix ; hujus paflores imitentur qui Cypri paflores funt ; termonum fiftula indefinenter iofuf- flantes & allicientes canticis adbortaioriis & falutaribus. Cyprii (reges, Cooftantinoyokos pecora «molentur. Hxc quippe longo inter- vallo a palloribus didita, cum immanibus lu- pis communem paftum habentia, capillatum barbae ornamentum detonfa, & carnibus con- cifa, fidei figillum ab inGdiis tutum ferva- runt, lupofque fruftra hiantes arguerunt . Quod fi m iis nonnulli, perpauci Sumero ficujuUcabiei, vel etiam Vabiofi morius par-B ticipes fuerint, verum ad r^demi i« Gtitxaed, & ad fpiritaks hujufce loci medicos accurre- runt ; per quos & ad priilinam redierunt fa- nitatem, non minorem, ac illxfi invulnera- tique laudem ipG quoque confecuti, ob fue infirmitatis agnitionem, & quod velociter me- delam quacûcrint.

Itaque fi etiam contigerit, at pallores Cy- prii cum lupis congredi, & pro ovilibus luis pugnantes, eorumque laiucis curam gerentes ; nonnihil labafcant, pauilutnque cedant, quod abiit, hortamur eos, ne ftatim ifldcfpcratio- nem incidant, neve ûiutis ipem conjiciant nçque iniquitatem iniquitati adjungant, & in deterius progreffum apprehendant, mifecantur cum gentibus, earumque difeant opera ; led confcftim a lapfu erigant lcfe , & ad medi- cum recurrant. Atque hxc quidem ad hunc modum.

Ceterum quod fpeflat ad duo alia capita; videlicet, Ne citra Latinorum notitiam quili- bet in congrua fibi dignitate fpiritali confti- tuatur, fir ne Romani five clerici five laici prohibeantur ad Latinos appellare, in con- tentionibus vehementiorum negotiorum, fi pu- taverint fe a gentis fux judicibus injuria af- fici; ea noftrx mediocutati videntur, indiffe- rentia, agerteque ob folam turpis lucri com- parationem a Latinis requifita. Non parvus enim illis inde quxftus exhibetur. Atque me- diocritas noftra hoc Cypriorum palloribus con- filium dat, ut in quibufeumque Latini pervi- caces contentiofique apparebunt , cupiditate capturz ac emolumenti, ia iis cedant , nec ipfis obludentur. Eft quippe res laude digna corporali detrimento lucrum antmx compara- re; quemadmodum cum xreis compcnfare au- rea . Forfitan enim poftquam manus pecuniis 'repleverint , eos abiblvent a petita manuum traditione ; illorumque inanibus pondere de- preflis, hike licebit fanâas manus elevare ad E Deum, & abfque ullo aflu & prxjudicio ia- cia celebrare myftcna.

Ifta defumpta e diurnis iynodorum anno- tationibus , & per fubfcriptioncm ftgillumque reverendiftimt tanûilTimx Dei magnx eccle- fue Chartophyhcis Theodori Stilbc confitma- ta, data funt menfc, & indiftpoe fupra icri- ptis, anno 6731.

ηαχ·λ·ν<β ,ιζ «ppwtarnng «p« rfuùtpvinet», $— nurvw; *χ*Γβ η rtwwîrw α'ναl4«ίζ«τ. cwîusn 'Yμ£(it i! ««wXeKw ûχpρτγ,μ*- η». /MTttt' γΐηδ* τν* nSv ·»τ«>τη*χ·λπϋ» »χχλ*- rree. vae flvrUf «WffÎNK» ni vns Kv«TJ w<ju«- m HiuMtifiH. ni ni» Adp*v «ravrwc τμη»ter- ni «ηπΛ»τλ·» vrèhvnt ^«amitnv. ni KûapNt γβφΜβ, * trô i$ Kaac«nr'ra ζχλ*- · ™ <·» Tura» δρψμβΪΜ. $ γ«> π»τβ τν7ί μιυφν !· pore ifl YM/MMiv tar«unr«s$ λώ« taure *υμ- /Smté^Mr, $ si ηξηρμηv vi «*>·»·', x«pd- fjfyte χ/τμημβ, ιζ xporp^d^a , cmr<0xX4nv tUι «ΦραΤιία Ini ftimtt JœêtAa'£arw,iÇ τν$λυ* evnir σφϋρβ ohtyn y.fipef rrHC μττχχ·» « « < Auvailvc τ· ίηγμβτ^, «Μ« ηχίοχ «pat - tuu da Γ«λ««/, ce niit «iry tmdLpurrtxic «- xirqpec - veenitnnu. r«p «v xj <pèc rU» «I»·· iipe» s*r«v>|Ax>w ύγΐαβ». vx ιλατν» α'0λ»- iwtj d^eujysa^/rxv »ç fini txtuttf^trni ,itè tlu vêt er'xMtc «'«dcasNtt ΐηΐγηιτη^ ηζηίησβ» tu- γήκ rüî teetv.

Kei nie Kuwprsc ntfepw var/uw'veç , U rv^t- Citrmt n7t λύκβχ^νμτληημ»'»η(„ιù otxtmr ûχηρμβχνηο , iC τχ etiffd φροΐΊίζο»- ne nmtfitg, êxoxAaem 'Ιι«î ôrcaiâvw μηρ^χ, ·>φ arm, s^Vfrkr. μχύι enktirttt riu, r^r^to , /UB4< ènpioet tti Ήαù βημιά»··«paa&wwu-*, »ç·ί ü£ tel ή χûp99 èrxèeeàet «paxsrlu , xJ μιΓη^νηΐp t&trtt, t£ putdnv n ipye tturdr, èJ9J a* y«ip«/aeï». «Mα roÙnt jumf Jm.

T« /4» *** *ΠΡ· M· ΧιφβλαΜ.ν· μύ $/χ«Λ- λ<5η tri r*5» A/icriw tiinmx , τρ wwe«pv rwojuurrrxy «ξ/« avamjitTmi <γ*«dtrrô«r. nJ iv μη «*>λû«&«4 τ« Pwuc'vf , «Π ίφομίηί ti- rit ήη Xarxor, s^aAardUm »p»c nif Aντ/ng , c· nue ettfCixtqripqy χρβγμβΜφ»λo*MiM .ρϊφ- υμ»»»ί r*f>» ψ ·Λ^*ιv «tsn»» «««««yau. «Jt«· φβρα |àif< rj» wm«v /sffromrr, iÇ tfo'μί ιvφβ- wpcJc «r^Xi'pSérav η7 Λατ/vore ζχτύ^φια . ά μ/»ρβi 5<p cJ»t îÔ3c» eunti - χμψΗΐΊιβ-μά «v«- φα/nnu. «ç ή ίΐμοχμι^ιοηκ σρμ£«λ&< sv«*(^ KuxeJwv αντμiβτν, ca οηχ Ctferaa πα »ç φ<- λόναχοι φα/'wvnu -/ Λ«τΓ»·< «orrcc ^ημμητιβ·· μûν, Cfitifiw ηηχ, ιζ μη «»3/ra£«r - »»α<· vinis γάρ σνμαπχηί ζημί«^ 4Λ'λi*·* α'Μα'τπ- o3vι xrplO*. xe^êxtp £ st ^«λχ/wv «'νημ^βτ- «Οαι χροηβ. îrtxyèp rAnptkw»nf χριμβη»» n>; χπρα , «χβλόΛβ-r r«r«c ?JJ rjc ^erpstaioc f" · «?«<**»* «anta-»a^«<r*»v x«tv nS θ«. pu γ çΐΙ^ι'eet eunîl octet γç^pei tnxif*"xpô$ rît èv, x, it\e ««oA'λv rr iej xJ vpott^ugt9*, rù τii "ροηλ&ûρi βχοιληρΐ!.

Teùm repiitfl^tâtrm èxi ^J«î i^pneter ' ' *.'"'.*. eut/ôiv» 9ββνημ(ιύ9η» , iÇ ·»i · γρβφρ ιρι ·_«·>··· νφρβγϋι τ· τιμινπι'ηι χβρίνφολαχφ* rrc «>.<·>* *' τήτηi τα θΐβ μύαλ> ΐχχλχη'ακ θιo^«ρ« τ» Στιλ- 0χ (3sCarv>9f*ni, ιχιίοθχ μη»ί ίrmjurirR - rxç ' »»« .· τρφφραμμό' , «τ« Γψλ«. >·»·«"*

ANI-

ANNO CHRISTI ....

n-n·*·*··· ·βM'

AN ICIENSE CONCILIUM

Jb cutft EltOt^an MtHMUnaa it btrfi Mtiftitnaa,

Adm J1X*. habitum.

E Lefienfis in dimcefi Narbooenfi abbas Rofo haeretis fufpkioocm incurrerat ; cujus judicandi caufa Conradus Portucnfis epifeopus S. L. concilium indixit Anicium. Extant indfi &loois hujus littera in Gallia Chriftiana nov. edic tom. VI. pag. ito. in append, ex qua hic deferibo. Quanquam vero non conflat ibi concilium litteris iUis iodiâum rcipia convenifle ; illud tamen ea de caufa habitum difeimus cx epiftoia ejufdem Conradi ad capitulum Narbonenfe, aliifque ejus ad Honorium 111. litteris, tn quibus poftremis Elcfienlcm abbatem anathemati tradidifle fe, dt monafterium ipfum capitulo Narbonenfi cobceflifle *dt ctqfilit plttrinn frtUltruiti fibl tdfiflcnJittt*, affirmat . Cum vero nihil dicat de loco habiti concilii, nonnifi per conjefturam, certe non inanem , Anicium afligno Habent ex his teftores concilii caufam , habeut & locum ; nunc vero dare juvat litteras Conradi dc concilii indidione, & utrimque ejus tum ad capitulum Narbonenfe, cum ad Honorium pontificem epifiolam . Porro cx litteris Honorii , ibidem tn Gallia Chriftiana relatis, aâa omnia in ea Eledenfi caufa pontificem rata habuifle confiât ; nec nifi ab Honorii fuccefiore Gregorio IX. Monachos jure poftliminii reftitutos cx litteris Gregorit, ibidem pariter legendis, difeimus.

CONRADI PORTUENSIS EPISCOPI

A. S. L. epiftola <ad Capitulum Narbooenfe ut >d fynodum Ankienfem ablegato· fuos admittant.

C. MffTttitnt diviiu Ptrtut^fij & fiatilt Rufi-M tpifctp! , tpe/tolict fidit lefttitt , dikih i» Cbrtfe ctpiittlt Ntrbttttttli faitint i» Cbrijit M--*

AUfioritate legationis, qua fungimur , vobis mandamus , quatenus mittatis nobis aliquos vtftrum pro univerfitate capituli apud Antcium o&avo calendas Augufti, ubi fumus cum prdatis colloquium habituri : ibidem enim, Deo dante, ordinabimus de abbatia Elidenti ad honorem Dei & utilitatem ecclefia: Narbonenfis : tibi vero de Yfarno de Conchis mandamus , quod decreta * noftra quae habet feriptor apud Narbonam nobis afferas i quidquid ei pro nobis dideris, tibi reddemus in continenti.

Datum apud Divionem oftavo calendas Julii.

A CONRADUS PORTUENSIS EPISCOPUS

A. tradit monafterium Elefti capitulo Narbonenfi.

C. btifirttittt droite Perturbs & S.Rafittffn-Jcoptir , tpoftoiict fidit itgtliu , tariffittut ia Cbrtftttnivtrfitjti cjpittli trftfirii tctltftjitr-btn. faiuttut m Cbrifio Jrfit.

"X T Ifi ^uneftiffima proditorum negotii fides & N pacis icelera ibi poti^mum gravior^ pena pleâercntur, ubi multis gr«flantibus opus eft exemplo ; profedo ecclefia Dei, quae dudum etiam pletiique columnis fuie nutantibus in narBtibiis Albigen. cil coneufiâ, ira in horrendum prxeipitium corruilfet, ut vix aut nunquam fub diluvio tam inundantium infidelitatum*, fcelerum & proditionum adjicere poifet ut refurgeret aut vigeret ; per quod rationis fuadela perorat ut tanto in predifio negotio bene meriti fint ampliori rcmuneratione donandi, quanto pro fide Chrifti indefelfe dc conftantius fe variis jafturis & periculis expofuerunt , quatinus ceteros de pœna terrens a malirolo propofito revocet , fic beneficia demulcentia alios provocent ad ea qux expediunt negotio memoraro . çCum igitur Bolo quondam abbas Eleâenfis inveteratus dierum malorum cum qulbufiiam monachis fuis in nerviculos tefticulorum Leviathan., perplexis villam Ekftenfem inimicis Chrifti machinatione prodidetit inaudita , arma portants ufque in hodiernam diem contra ecclefiam Dei; ita etiam quod idem Bofo haereticos induxerit hodie in eadem villa publice pnedicantes ; nos illos pefliferos, non monachos , fed darmoniacos folemniter degradatos tradidimus Satanto tanquam proditori Judc in fccleribus adstquaθΓOi,· fiatuentes ut de extero a villa pnediâa monachi perpetuo excludantur, & quia vos viriliter dc plena devotione in negotio prxftitiftis pixdifto multa damna, injurias & pericula hilariter perferentes; fed dc quia nihilominus tota univerfitas tam civitatis iquam burgi Naibonenfis multum efficaciter laboravit pro eodem negotio laboravit ; monafterium Ele&enfe cum omnibus fuis pertinentiis vobis fubjicimus, concedimus & conferimus cum ipfa villa EleEûenfi, & pertinentiis ejufdem vilis , refervata nobis plena & integre ordinatione in monafterio & villa praediâis facienda de clericis dc capellanis ac dignitatibus loco monachorum ejeâorum; dc nihilominus de confcnfu capituli veftri , refervato nobis ut pofltmus ordinare ea qux vidimus expedire ad utilitatem dc honorem capituli veftri de proventibus dc redditibus monafterii de villx prad&orum, eo quod vos fitis pauperes, redditibus non abundantes, depro negotio memorato exhaufti . Hanc igitur collationem liberaliter a nobis faûam fufeipiatis prefentis feripti patrocinio dc figilli noftri munimine roboratam . Si quis autem huic collationi nofirc liberaliter fati* a nobis contraire pn». fiun-

a~"~*^fampferit, indignationem Dei omnipotentis, dc CHSUCTt °ow«m, necnon & excouunanicationis fementiam, nifi montras defiftere valuerit » fe nove* ric incurrifle.

EPIST. CONRADI PORTUENSIS EPISC AD HONORIUM PAPAM.

De meriti» ecclefi· Narbonenfis in caufa Albigcnfium, & de collatione ipfifafta abbati· Efeâenfis.

*xilijjbe» inCkriflt Pttri & d*ni»t H. tUiffima pnviiettit fitHUHt PtM. C. mifertftne Perhitffk tf S. Rt^nt — pm, itvett ftnfhr»in ftiio» tf erttuuun ifcii-It, turn ftlitt.*

INter omnes ecclefias fois Narbonenfis fidelius, firmius dc efficacius negotio fidei dc pacis aftitit; nulla pericula, nulla difpendta, dum in ipfo laboraret negotio, preformidans, fed quibufcunque modis hucufque potuit, verbis dc operibus fe totam exhaufit pro negotio Jefu Chrifti, & tanquam una de fortioribus bafibuseccleficRoman·, onera, pondus, dc preffuras perfeverantcr dc infatigabiliter fupportavit; apoftolicam fedem in fuis legatis, dc fpecialiter in perfona noftra tot honoribus & commodité; C tibus pneveniens, ut credi debeat eam potius effe Romanam quam Narbonenfem. Cumenim inimicorum proditionibus invalefeentibus nos turpiter, dc ultra quam opinari poteft; nefarie ejecerint Biterrenfes, ita ut jam fafti fuiflemus profugi fuper terram, fola Narbona nobis Immanitatis rec|inatorium expandit, per eam ufque ad eam vias maris ineuntes, non invenientes ut caput noftrum alibi reclinaremus. Nos igitur confideranta merita fere inrecompenfibilia ecclefi· Natbon. puduit nos eam remunerare juxta meritum non polfe; picfertim quia in fruftratione tui meriti alie ecclefi· cito teperent, dc in ejuldem remuneratione ad fanâs matris ecclefi· fubfidium provocarentur; eo et- D tam flagrantiori defiderio dc majoris pietate compcCTionis ad ejus remunerationem anhelamus, Îiuo in majori pâtienria dc hilariori exhibitione ua devotio radicata, in omnibus anguftiis dc oneribus fuis nullatenus fuftinuit murmur aut querimoniam rtfonare. Porro dum multi libramini» examine in ejus remunerationem incendemur, contulimus ecclefi· Narbonenfis capitulo Imonafterium Eledenfc cum omnibus fuis perttnentiis.* nos enim de confilio plurium prolatorum tunc nobis affiftentium degradavimus abbatem Eleâenfem, dequofeam monachos complica fuos folemni fenrentia dc legitima lata contra eos tanquam in negotio fidei dc paris nefandiflimos proditores dc manifeftos haeretico E rum fautores; dc deinde per omnia nobis deeecicfi· fanâ· Romans contumace» de rebella : quia etiam religionis diflolutio deformiter dc dudum regnaverat ibidem, dc quia ecclefi·Dei confultum efle videbatur, fi pofteritaci diâorum fceleratorum damnationis perpetuum memoriale relinqueretur ad deteflationem tant· perverfitatis & tant* prsfumptionis temeritatem refrenandam; non folum de generali poteftate notus injunâa, fed etiam de fpeeiali auâoritate, quem nobis gratia veftra concdfit, finuendum duximus, ut de estera capitulum ANarbonenfe, in quod memoratum monafterium pleno jure traoftulimus; per clerico» fodem rite ordinando tam foiriraalia quam temporalia ibidem faciant miniitrari. Ad majorem autem cautelam, indulgentiam grati· veftr* prefentibus duximus inferendum m bate verba.*

Smot mu *ftrwu fttwvH Dti, wtrt-Hli fretri C. tpifaf· Ptrtut^ tftfltlx* ftiii ftltttti O tftfeliruK intiiSietni.*

CUm io terra legationis tu· multi fint, fient accepimus, folo nomine regulares, per quorum perverfirarem ecclefi· in quibus confifiunt, fere penitus in fpiritualibus dc temporafunt collapfe, collocandi eos in aliis locjt peragendam, ac ordinandi eafdem ecclefias de perfonis regularibus, feu etiam fecularibus, prout penfatis locorum dc temporum circumflandis videris expedire, liberam tibi concedimus auâoritate prefentium poteftatem.

Datum Viterbii idos Decembris pontificatus noftri anno quarto.

Sanâitatts igitur veftr· gratiam, qu* nunquam nobis deluit, femper profuit, una cum ecclefia noftra Narbooenfi fuppliciter exoramus, quatinus pnediâas donationem dc conftitutionem noftram ratam habentes approbetis dcconfirmetis, ut per hoc humilium devotio fanô· Romane ecclêfie in fuis negotiis fiat paratior ad obfequendum, dc rebellium contemptus ex aliorum caftigatione debita refrenetur. Ut autem falva pace veftra loquamur, opprobrio fempitemo nouram credimus confundi perionam, fi in hae noftra petitione nos, quod abfit, contigerit pati repulfam. Mittimus autem ad peda fanâitatis veftr· cariifimos nobis inCbri* flo viros difcretos, fideliflimos negotii fidei & pacis zelatores, N. do Conchis archidiacottum, dc Stephanum Johannini canonicum ecclefi· Narbon. ut dt nos dt capitulum prediâutn iu prediâis aliis negotiis fuis dignemini efficaciter exaudire·* eorum fiquidem amentia nobis dtnegotio Jefu Chrifti eft datnnofa, dt prefentia plurimam Iruâuofa, Confervet vos Alliflimus ecclefi* fu· fanâs,

EJUSDEM CONRADI LITERÆ ENCYCLICAL.

Abbas EleAenfis dt monachi propter crimen hstrefeos a monafterio ejiciuntur, dc in eorum locum ordinantur canonici duodecim.

Craradu/ *eùfinuitet* drorw PvτionΛ* dX *S- R»*, apqflsfic* /«dû figatar, warôrr-/r *CbriRi jUMei frt/niti kttertJ itfftH»-rit ftban» m Deniù».*

CX mjunâo nobis legationis officio circa ordinationem ecclefiarum quadam feeciali prerogative fumus omnimodis obligati; fpecialius tamen circa ecclefiam Eleâenfem, quam propter deliâum abbati» monachorum, qui reliâa finceritate fidei Chriftian* hscretk· decorum fautoribus adhefenmt, contulimus juribus dc peninentiis fuis dominio de jurifdiâioni fpirituali dc temporali ecclefi· Narbonenfis perpetuo poffidendam, quam ipfam circa negotium pacis dc fidei femper firmam dc fiabilem invenimus ac devotam.· quam collationem domnus

papa Honorius poflmodnm confirmavit. Ad honorem igitur fanft* dt indiiidue Trinitatis, dc fanda: Roman* ecclefi* ita duximus ordinandum Volumus dc ftatuimus, ut dc crtero in ipfa ecclefia Eletaafi fint duodecim canonici continue relidentes, videlicet fex presbyteri, duo diacones, duo iubdiaconi, & duo acolythi, quorum quilibet decem MdgorienGuin, modo currentium, pro viân fit veftitu percipiat annuatim, quos praeripimus fit mandamus in una domo comedere, fic in uno dormitorio jacere, fit habitare infra daufttnm pariat* domus, fic [illegible] hortum fit [illegible] monachorum. Statuimus etiam, nt quicumque luerit archidiaconus Narbonenfis fit pnepofitus ipfius ecdefisc, dc mfideat in onuuous fpiritualibus fic temporalibus, fit habeat pro beneficio quidquid ex jurildiftione vilbe EteftenGs fit aliarum villarum ad eandem ecclcfiam pertinentium obvenerit; inftituiiooem canonicorum dc correctionem habeatipfe pnepofitus, obedientiam dc reverentiam faciant di&i canonici pr*pofito memorato vacante vero pnepofitura cafu quolibet contingente, archidiaconus Redenfis, qui pro tempore fuerit, ipfam pnepofituram regat, teneat dc conservet, quoufque fiat archidiaconus in ecclefia Narbooenfi, ut fic dc cs» tero fint viginti, dc percipiant omnes redditus, proventus & obventiones quafcutnque poterunt cx eadem ecclefia Elcdenfi dc ejus appendiciis; exceptis praenominatis beneficiis fic redditibus duodecim canonicorum ficprxpofiti, fic eos «qualiter dividar» inter fe: archidiaconus tamen duplicem recipiat pontonem; excipimus etiam centum libras pradita: monetae, quas volumus cellarium fandi Jufli habete, dc quibus dabit quadraginta folidos annuatim unicuique hebdomadariorum inftitutorum ab archiepifcopo vel capitulo: volumus etiam ut ex praenominatis duodecim conftituatur udus facrifta, qui oblationes «lic mortuaria recipiat, fic medietatem habeat ad incenium, pullationem Campanarum, dc luminaris ecclefi* procuranda; aliam medietatem alii duodecim «qualiter dividant interfe. Item ftatuimus, ut archidiaconus de confilio capituli S. fufti conftftuat bajulos fit familiam in praenominata ecclefia Eleftenfi, fic prioratibus, fic villis ad ipfam pertinentibus, fecundum quod viderit expedire. Ad majorem autem illius ordinatioois firmitatem figillum noftrum apponi fecimus, contradicentes, fi qui fuerint, vel rebelles, excommunicationis fententia fupponentes.

Aftutn anno Domini MCCXXIL fecundo nonas Oftobris apud Viennam.

Φ89· -CSk -es--O

CONCILIUM SLE WICENSE,

Anno Chius ri MCCXXII. celebratum.

Z"'· Regorius tit. S. Theodori Diaconus Cardinalts, fic & R. E. Legatus cum in Danism pervtniflet, Concilio Scwici celebrato, inter alia ad reftitutioocm difeiptine Ecclefiaftice ftatuta, dectevit, Sacerdotes, fic quicumque Ecdefiaftici ordinis eflent, cteiibcs vivere, ac ne liberi eorum hereditatem adirent.' cum phtrimi, ut rem Sacerdotibus etiam licitam exiftimatam, matrimonia intrent, caque dc re a Pontifice, qui hunc abufum per Epifcopos auferri curaverat, ad Concilium generale /amante provocaflenc. Haâenus Spondanus ad an. Dmi. n. 4. ex Pontano dc rebus Danicis 1.6. qui fic notat, hunc Gçgorium in Daniamhon aervenifle, nifi anno 1111· cx breviffima HiAoria Danica Regis Erici, qua exist in Rerum Germanic, com. edit. Lindcnbrog.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM ROTOMAGENSE

ANno MOCXXIII. refidcntegloriofiffimoperXX P* * ' regnante invidilfimo rege Francorum Philippo, vi. Kalendas Aprilis, celcbratum eft Concilium provinciale, m fede Rntomagcnfi, refidente venerabili Patre * Th. Rotomagcnfi archiepifcopo, pratentibus omnibus fuflragaoeis fuis, prsterquam domino Codhntienfi, legitime excufitio: fic abbatibus quamphtrimts, fic multis aliis bonis viris diterctis: in quo ftatuta funt capitula fubfcripta fic coram omtubos recitata.

L.

Defiderantes interim invenire per fingulas 'dioecetes quod commendare debeamus, non quod teneamur emendare, auftoritate facri Concilii Lateranenfis, fic hujus tedis Rotomagcnfis, a fufiraganeis noftris, ficut a nobis, huc potiffimnm volamus obtervari, qu* in ipfo Condi» conftttuu noteunrar, dc coram contingunt officia, fic a nobis fub quadam brevitate tant colleta; ne ipfixum, quod abfit, negiigeotiam leu defeftns, licet invitos, oporteat nos fopplere. Videlicet, ut per fingulas dkecetes idogne* ftatuantur perfon*, que * fimplici fie de piano inveftinent, qu* oorre&iooe vel reformatione digna funt, fic ea referant in Concilio fubfcqucmi.

Snguli epifeopi viros idoneos ad oCcmm pradicatioms aflumanr, quatenus per totos epiicopatus Gusta pradicatioms rota diteurrat.

III.

Singuli epifeopi exceflus caoonicoram ecdofi* cathedralis corrigant, fi eadem Capitulum debuerit, fic monitum neglexerit emendare.

IV.

Singuli fuftraganei noftri fubjeta fibi monafleria Audeant reformare, fic per cenfuram ecdefiafHcam advocatos, patronos, milites, feu quoslibet alios, competeant; ne in perfossis ane rebus o&ndant monafteria: fit fifcrfitM oftenderme, ad fittisfataonem compcUcsv.

CaNNO cnatsTt *...'

V.

DiftriAins inhibemus, ne quis io diverfismonaderiis locum monachi habere permittatur; ncc unus abbas pluribus monafteriis prnfiJcre.

VI.

Clerici qui deprehcnfi fuerint vitio incontinenti* laborare, prout magis aut minus peccaverint, puniantur. Et fi quis hac de caufa fufpenfus divina celebrare prsfumpterit, ab ecclefia(licis beneficiis fufpcndatur, dc perpetuo deponatur.

VU.

Conftitutjoncs quoque contra crapulam, dc ebrietatem, dc negotiatores clericos & inordinate fe habentes in divinis officiis, editi ncc non dc conflitutio de honeftatc dc ornatu ipfurum, firmiter obferventur; ita quod fi decani dt capitula, monitione prxmifla, eam non fecerint a fmgulis de capitulo obfervari; ipfi epifeopi fingulos ad obfervationem eorum compellere non poilponant.

VIII.

Adhuc obfervari mandamus, ut honeftas eccleliarum in ornamentis, dc vafis, & cuftodia chrifmatis & euchariftix diligenter per ipfos obfervari mandetur. El de facérdotibus qui netligens fuerit, puniatur.

IX.

De confedûonc vero facienda proprio facerdoti, vel alicui alii de ipfius bccntia, & dc ptrna fubditurum, qui hxc neglexerint adimplere, de celanda confciTione, & dc perna illius qui figillum confefttonis infregerit ficut flatutum eft, cxfccutioni diligenter mandetur.

X.

Tam in cathcdralibus, quam fa conventualibus ecclefiis viri idonei ordinentur, quos epifeopi poffint habere coadjutorcs dc cooperatores in praedicationibus, & audiendis confcllionibus, dc in ceteris qux ad falutem pertinent anitntruiB»

XI

Epifeopi quoque tales ad facros ordines promoveant, qui commiffum fibi officium digne valeant implere; quoniam fi ignaros & rudes ordinare prxiumpfcrint; & ordinatores, & ordinati, graviter puniri jubeantur.

XII.

Ad ccckfiaftica quoque beneficia, prrtcrmiffis indignis afthmantur idonei, qui De» 4c ecciefix velint & valeant gratum impendere fa' mulatum, nec aliquis in hoc (inveniatur culpa* bilis; ne per provinciale concilium a conferen* dis beneficiis tufpendamr.

XIII.

Item filii canonicorum, dc maxime fpurtt non canonicentur in ecclefiis fecularibus, ia quibus inftituti funt patres eorum.- ne qui hoc fecerit *t a fuis* beneficiis fulpcndatur.

XIV.

Laici qui de mortuariis, & aliis qme juri fpirituàli funt annexa, fe praefumunt intromittere, per ccnfuram ecelcfiafticam compeicantur.

XV.

Illam etiam conftitutionem cum omni diligentia obfervari volumus dt mandamus, qu« fub poena definita prohibet, nequis in aliquem cxconu»uo>cationis fententiam promulgare prefumat, nifi prefentibus perfonis idoneis, monitionem pnemiferit competentem; nec caufa cupiditatis aliquis audeat vinculo innodare, vel innodatum abfolvcre.

XVI.

Poenam quoque conftitutam infligi praecipimus facientibus clandeftina conjugia: nec aon presbytero parochtali, qui tales injunâioncs prohibere contempfcrit, aut eifdem prxfumpferit interefle.

XVII.

Decimat quoque per diftriâionem ecclefiafticam folvantur, que debentur lege divina, vel loci confuetudine approbata, Afolutionem Campanorum pnscedat folutio decimarum; vel faltem qui camparta perctprtmt, ea decimare cogantur.

XVIII.

Omnes cujufcumque ordinis regulares deteris alienis & de acquifitispott Latcranenfe Coocilium, illis ecclefiis folverecompellantur, qui* bus antea ratione pnediorum folvebantur, nifi cum ipfis ecclefiis aliter compofuerint.

XIX.

Si qui» religioiuf abfque abbatia, «el majori parte capituli licentia, pro aliquo fidejubeat, vel mutuum faciat ultra fummam pncfinitam; non folvaniur a conventu, nifi in utilitatem domus dtaftiterit redundaCfe.

CON-

CONCILIUM PARISIENSE

A Coarado Sedi· ApoAoIicx Legato adverfu» Aibigenfc* celebratum, anno Domini mccxxih.

S. A. L. Seno-

VI UJ *tonilixm oicerfxt Albigen/hem retrait, /entem bxrcfia indixerat, citjicj Parifioi trensft-ft*ii btte, opiner, teutf» fuit, ei Philippee? Axgxfau rex interefft vellet. Et Vero cam eo uaventaret, Medemtx obiit. Do ma fic Gxillelmxi Brito. Philippii. lih. XII.*

Sandoram concio Parram
Concilium tunc Pfiriliis generale tenebat,
Procurante flatum ecclefi* reparare Philippo,
Quem mare perverti citra lugebat & ultra.
Quo fine cum reliai nil diffinire valerent,
Quamvis torreret ipfum intoleranti* febris
Continue, proprio geminata & temporis acftu;
Communi propriam poffponens utilitatem,
Parifios, medicis contradicentibus, ibat.*
Paciacoque movens, ad concilium properabat.

Soi oadtre *ex Motthot Parifiojievot, ctieruii concilii* acr^dvnm. Circa dies iftos, *injxit*, hcretici Albigenfc* conftituerum fibi antipapam in finibus Bulgaroram, Croatia, fic Dalmatia, nomine Bartholotnatum. In quibas partibus er*ror ille adeo invaluit, ut etiam epifeopo*, & alios multos regionum illarum, ad fuam allexerit pravitatem. Contra quem Conradus Portuenfis epifcopus, dc in partibus illis apolloli-c* fedis legatus Rotomagenfi archiepitcopo feripfit in hac verba;

VtmrMibtu potriixr^ Dei gretie Rotomegeufi ertbiepifcopo, & efiu ftffregoneis epifcopi, fedxtem in Domno Jeju Cbrijlo.

„ Dum pro fponfa veri crucifixi veftrumcogimur auxilium implorare, potius compellimur lacerari fingqltibus, ft^ plorare. Ecce „ quod vidimus, loquimur: & quod fcimus teftificamur. Ille homo perditus, qui extollitor fuper omne quod colitur, aut quod dicitur Deus, jam habet perfidias fue prauunbuluffi herefiarcham, quem haeretici^ Albigenfe* papam fuum appellant, habitantem in „ finibus Bulgaroram, Croatia, & Dalmatiae, „ juxta Hungarorum nationem. Ad eum coofluunt hcretici Albigenfes, ut ad eorum conti fulta refpoodeat. Etenim de Carcaflbna oriundus, vices illius antipape gerens Bartholomeus hBreticoram epifcopus, funeftatn et exhibeodo reverentiam, iedem δι locum conceffit in villa quae Portos appellatur, & feipfum tranftulit in partes Tolofanas. Ifte „ Bartholomeus in litterarum fiaarum undique „ difeurrentium tenore, fe in primo falutationi* alloquio intitulât in hunc modum: Bartholomcus fervus fervorum fimâc fidei, tali faldtem. Ipfe etiam inrer alias enormitate* „ creat epifeopo*, ft ccclefias perfide ordinare „ contendit. Rogamus igitur attentius, & per „ afperfionern fanguinis Jefu Chrifti, & propenfius oblecramus, authoritate domni papa, „ qua fungimur in hac parte, diftrifte precipientes, quatenus veniatis Senonas in oftavis „ Petri & Pauli proximo futuris. Ubi & alii „ prniati Francise, favente Dutnino, congregabuntur, parati confilium dare in negotio paedido, ft cum aliis, qui ibidem aderunt, providere fuper negotio Albigenfi. Alioquin inobedientiam veftram domno papa curabimus fignificari. Data PlaniumVI. Non. Julii.

Sed hunc tandem tumultum mors praedi&i amipapÿ celeriter terminavit.

Jnterfieifie concilio epifeopot 14. *narrat chronico» Turonnfe- MS. Rigordxs tome», φú nomrnatim tppeilot omuti, duot tantum <7 viginti* im*meret.* Ad ipiius, *"infuit,* exequia*, quod non fine nutu & providenti* Dei geftum efle videtur, affuerunt duo archiepifcopi, videlicet Rcmenfis Guillelmus, Sen00enfis Galterus: & viginti epifcopi, videlicet de Romana curia Coraldus Portuenfi* epifcopus Cardinalis, & fedis apoftolicc in terram Albigenlium tunc legatus. De Anglia Pandnlhis Norvicenfis epifcopus. De Remcnfi provincia, Catalaunenfis Guillelmus, Belvacenfis Milo, NuviomenfisGirardus, Laudunenfis Anfellus, Sueflionenfis Jacobus, Silvancâeofis Garinus, Atrebatenfis Pontius, AmbianeofisGanfridus. De provincia Senonenfi, Carnotenfis Galterus, AltifliodorenfisHenricus, Parifienfis Wiliehnus, Aureliancnfi* Philippus, Meldenfis Petrus, Nivernenfis Rogerus. De provincia Rotomagenli, Bajocenfis Robertas, Conftantienfis Hugo, Abricenfis Willelmu», Lexovienfis VZillelmus. De provincia Narbonenfi, Fulco Tolofanus. Qui pnelaii de mandomni papas, immo de ipfa potius, ut credibile eft, ordinatione Divina, pro negotio Albigenfi tunc temporis erant Parifios congregati.

Philippi Au*...

Addit Gnillelmnt Brilo ortbiepijcopos tjKttwr, λ Rigordo pretcrmijfas, Bitxritmfem, FxroruKftm, Rotomogmfem, Lugdit»enftm.

G. C. Qjod Manh. Ptrillut antipapam hune Bartholomwim vocat, non coûtaitit cum Conrado in «piAola adeptfcopoe provincia Rutrnnagaa&t : qua proculdubio encyclica fuit, & ad ceteros epdcopot a paribus data. Nam in ea Conradus, Bartholontaruin vocat non antipapam iUum Bulcarorum. fed Carcadooealcoi quemdam, lftais in Calllis vicatium.

Qpod vero Conradi epiftola adfcriptum bjimul dlem VI Nonas Julii, mendum efi ctrtiHimum. Cum emm concilium indicat, ia oftavis apcAolocum Petri & Pauli, hoc efi.prid. Non. Julias minendis ad epifcope· amnes lineris, eorum<oe apparando, fit conficiendo iriaeri dle raarnm ms cooctfCfiM. Qyod cum facere non potuerit, tefendum *font* VI-Ksi. JuL Vd IV. Non. Jus.

HU, llal.

»AD CONCILIUM PARISIENSE

In cauta Albigenfium Anno 1123. habitum.

ADDITIO.

AD concilium hoc Parifienfc, quo jure nc-A fcio, refert Labbeus epiftolam Conradi Portuenfis apoftolica fedis legati, qua archiepifcopos csterofqueGidliarum prcfules ad concilium Senonas invitat. Forte tamen poftea variatum eft in loco, ac pro Senonenfi Parifienfi' urbe fubftituta eft. Cum veroepiftolameandem multo correâiorem dederit Martene Anecdot. to.I. pag. 901. infertam in literis Tbeobaldi archiepifcopi Rotomagenfis, quibus provincia fus prefixes ad idem Senonenfe concilium invitat; ideo hic producendam, cum iifdcm archiepifeopi litteris, ccnfeo. Hanc ipfam epiftolam legimus in codice epiftolarum Gervafii abbatis Prxmonftratenfis dein Sagienfis epifcopi, quem vulgavit Pater Carolus Ludovicus Hugo ejufdem ordinis Lotharingius in torn. J.Monum. pag.115. quanquam ibi RotomagcnGs archiepifeopus fetibitur *G.* nempe Gaufridus ; cum Martene ac Parifius melius, ur opinor legerunt T. *Tfaobaldus,* cujus nominis Rotomagenfem prxfulem anno 1222. & deinceps floruiffe Sammarthaoi docent.

LITTERÆ THEOBALDI

Ex ManA K· >01. *atrebiepifeopi Rotomageafis ad faffraganeos, quibus mandatam Conradi Portuenfis epifcopi* èT X 5. Z. *fignifieat conveniendi Senanas adverfus Bartholomaum Albigeqfium epifeopum.*

THornas Dei gratia Rotomagenfis archiepifeopus, venerabilibus fratribus omnibus fuffraganeis falutem, gratiam & honorem. Litteras venerabilis patris C. Portuenfis & fimâs Rufin· epifcopi, apoftolica fedis legati recepimus in hæc verba. Venerabilibus *fratri-* · Ger». *f*hu* · Dei gratia archiepifcopo Roromagenfi *& ejus* fuffraganeis, abbatibus, prioribus, decants, archidiaconis, capitalism Rotomagenhprovincia conftitutis, G ejufdem miferatiooe Fortuenfis & fanfts Rufins epifeopus, «poftolics fedis legatus, falutem in Crifto Jefu.

Dum pro fponfa veri crucifixi veftrum cogimur auxilium implorare, potius compellimur lacerari fingultibus & plorare. Ecce enim dereiifta eft filia Sion ficut umbraculum in vinea, ficut tugurium in cucumerario, & ficut civitas qu· vaftatur, dicere compellimur cum propheta: *nolite incumbere ut eoufoltmini me fuper* va-g *ftitate fili* populi mei. Dies enim interfedlionis eft, conculcationis & ftetuam.* Non eft qui fuftentet cum cx omnibus, filiis quos genuit, & non eft qui apprehendat manum ejus ex omnibus filiis quos nutrivit. Ecce annus retributionis judicii Sion. Poffidet eam onocrotalus, ericius, *tt* ibix. Ecce extenditur fuper eam menfura ut redigatur in nihilum, & perpendiculum in defolatiooe. Ecce pro foribus in facie veftra lamis nudatis mammis catulos fuos laftant, irruunt m Dominum (ervis videntibus dt prsfentibus, vifpilfcmcs & Ifimri perfidis'. Non eft qui arripiat gladium ultionis, qui dirident fabbata noftra ; & Dominum derelinquunt, blafpbemantes fanftum Ifrael. Non eft qui adftruat caufam crucifixi, clamat propheta, fed Ahiflimus per prophetam: /ardi auufrr, *cati intuemini ad videndum.* Qyis cccus nifi fervus meus, * nifi ad quem nuncio* meos mifi ? Quem non moveat quod Dagon ereftus contra arcam conculcat & confringit. Eccc quod vidimus * in finibus Brunarum, Croati·, & Dalmatis, juxta Hungariam nationem, ut per antipapam moras anti· chrifti de cetero breviores effe minime dubito- «tur, dum novus lucifer novs arroganti· fellibus * intumefeem, fedem fuam contendit ponere in lateribus aquilonis, non tam ut fit fimilis altiflimo apoftolorum principis fucceflbri quam ut ipfum cum univerfali ecclefia deprimat & annullet. Hinc eft quod papa perfidis, qui maceriam vine· Domini fabaoth jam pro magna parte dedit in direptionem, & fingularh feros ftineam depafeitur & conculcat: ad eum confluunt Albigenfes, ut ad eorum confulta refpondeat, ejus inhiantes do&rinis, & ejus damnati fed· judicia compleftentes. Iftc fatanas quemdam fus perverfitatis hominem ufque in C Agenum * dkecefim diffamavit, nomine Bartbolomamm Careenfem * Eft enim de Garcaffona oriundus, vices illius * agentem, ut illis corruptis partibus propinetur * uberius fel draconis in calice Baylonis. Cui Barthôlomxo Vigorofus de Bathooa * hsreticorum epifeopus funeftam exhibendo reverentiam, fedem & locum fuum conceflit in villa qu« dicitur * *Pojors* ·, & feipfum tranftulit in partes Tholofanas. Ifte Bartholomeus qui litterarum fuarum undique difcurreotlum prius * falutatioois alioquio feipfum intitulât in hunc modum, Bar*tbolomaas fervas fervorum bofpitalis fa* fidei* /„Z, *falutem:* ipfe etiam, quod eft deteftandum diôu & horrendum auditu, creat epifeopos fit ecdefias perfidi· ordinare contendit. (*) Et inter has & alias enormitates nullus profilit Mathathias, qui irruat in Judsum idolis facrificantem, nullus Othoniel qui velit liberare Ifrael a jugoCafaurachaim ; * nullus accedit Sangar, qui vomere percudit Philifteos ; non eft Gedeon qui liberet Ifrael de manu Madian. Ecce vir Levites concidit in duodecim frufta uxorem quam acceperat de Bethleem Juda, & mifit in termines Ifrael, qua habitateres Gabaa turpiter funt abufi; fed heu! filii Ifrael pariter 'non congregamur, ut hujus perpetratores flagitii penequantur: queritur fides Jefu Chrifti, « non eft qui apponat fe murum pro domo Ifrael: non eft qui ex adverfo afeendat ; fic tandem languis proditorum * de manu negligentium requiretur. Hinc eft quod monemus inftantius, rogamus attentius, & per afperfiouem (anguinis Jefu Chrifti propenfius obfecramus auftoritate dothini papas, qua fungimur in hac pane, diftrifte prrcipientes, quatenus veniatis Senonas in oftava Apoftolorum Petri & Pauli proxime futuri, ubi etiam alii praelati Fran-

& fur. *"'.]01ui„^r. * *Hic inciritmt i-""* a/ad tramam.* * G"»· similis ',buJ· f^n' Asen' *cèrv.Zai-* m. GirTpropinee. rapus. ' Gtn-Por' *Hnera* <* fa- ton».

Chr isti · Gm futu· « . per «rs«io^ Albùeeii.m. · Drt/ ›m- w» »▪ Cer. «„ Lnb. et Planitt*. 'Gir.tT Lui. iqjii

Francis, * favente Domino, congregabuntur ,. parati confilium date fuper negotio prsdido Al-b'RenCum » & cu® ·>*» 9U' 'Wen* aderunt pro·*iucre, * alioquin inobedicotiam veftram domno pape curabimus fignificare .

Datum * Provio. VI. Nonas Junii. · Hujus author>f«ce mandati vobis mandamus prxdida die, Senonis perfoualiter interfitis . * Eccetis etiam eadem audoritate omnes abbates, priores, decanos, archidiaconos, & capitula veflrarum diocefum , ut ibidem conveniant eadem die attentius provifuri , ut negotium iftud ita fideliter exequi Audeatis , ne a Domino Jefu Chrifto, cujus fides in periculô conftituta eft , in diftriâo examine propter hoc puniri debeatis, & ne a domino papa poflitis de negligentia feu inobcdientia rcprrhendi.

Datum anno gratis MCCXXIII. vt. Idus Julii.

ERPHORD1ĒNSE CONCILIUM.

Anno mccxxite

Igefridut Mogtmttnat arcbiepifcopnt habuit cm- B cilixtn Erpilordia in ecclefia B. Marie, Et in- Jtitnit, fuad µ η ν ftfium bobcat propriatlandet in ww* le&ionibxf celebrarctwr. Ita audor chronici Sampetrini vulgati a Menken, rer. Germ. tom. HI. pag. 250»

CONCILIUM ALTERUM PARISIENSE,

III. Non. Mae Anno Domini MCCXXIV. celebratum

in cauia Raimundi Tolofani comitis.

Hronicon Tnrontnft nefirttm * Anno, rupsir, Domini MCCXXIV. & Friderici imperatoris nono , & Ludovici regis fecundo , III. Non. Maj. celebravit Ludovicus rex apud PariGur concilium generale · in quo Honorius papa indulgentiam, que in Lateranenfi concilio contra Albigenfcshereticos fuerat inftitura, autboritate propria ad tempus revocavit, & Raimundum comitem Tolofanum , fide * catholicum approbavit. · Scrota*

Idem refertur iifdem fere wrbit , in Gefiis Lndovici VIII- Franc, regit , a Petro Pitbon prt-num, nc deinde a Francifn Ducbefn. editti, to mo IV. bifior. Franc, ubi vocatur *Parlementurn* ' *generate* quod *rex opted Ptrtfiot tenait,* n,^trer · * Gejhi

» CONCILIU RIGENSE

Anno Chr ist i mccxxiv.

Snb Alberto Ltvomenfi epifeopo III.

Bn Graber in eretut Lnrt- V'U (acre tf t.w.n uif- fen?JetA Hmtbtrt ηΛ lit. ·5 cm tit Ger*.*

Reverfo ex Revalia Eftonis metropoli jam D baptizat* & in fidem Apoftoltcz fcdis recepia Guiilelmo de Sabaudia , Epifeopo Mutinenfi (poft Sabinvnfi demum S. R. E. Cardina·l Lugduni anno 1251.defundo) rurfusRigam convenerunt id eum epifeopi Lambertus Scrnigallotum , vel Sclonienfis , Joannes cedefis Rigcnfis przpofuus , cives, Sacerdotes, clerici, fratres mtiitix Chrifti cum vaiallis nobilibus eeelefis, civefque Regenfes. Ec prsfentb bus fais omnibus in ecclefia B. Maris celebravit folemne concilium in quadragefima Domini propter Lnnocentii inftituta , ca ad memoriam revocando , & nova adjiciendo qux novelle plantationis ecdcfis neieftaria videbantur. Poft hoc veto, peradis cundis & terminatis tam inter Epifeopum, clericos, Fratres militis (Chrifti feu enfiferos) & civitatem Rigs, quantum in przfentia tenore fus pknipotentix terminare poterat, &fufficientibus indulgentiis datis ac concedis, valedicens ex animo eundis & benedicens , reverfus eft ad naves fuas , commendans oratione fua Livoniam totam B. Dei Genitrici Maris Virgini, Jefu Çhrifto Domino ac Salvatori noftro , cui eft honor & gloria in fecula feculorum . Amen.

CONCILIUM MONSPELIENSE,

MENSE AUGUSTO, ANNO DOMINI MCCXXIV.

A trium provinciarum epifeopis in eadem Raimundi comitis Tolofant caufa.

· MS- x

*HronêcotryTnronenft * ad enmdem anatem*: V-s fra octavae. m?»r, Aflumptionis B. Maria-Eris apud MdhteuipeiTulanum authoritate apoItalica concilium celebratur . Nam Honorius

Natbonenfi «rcMepifeopo dederat in man* A modum pacis quam Raymun-1 dus Tolofam» comes, & alii Albigeofes finite matri ecclefie offerebant, audiret, & quid inde laceret, remandaret. Qui convccaiis totius provinciae edifeoph, abbatibus & clericis univerfis, a comite Tolofano, aliifque baronibus juramenta recepit, quod terramfecuram &obedientem Romans Ecclefix redderent, eifque pro damnis XV. millia marcarum infra tresan-.nos perfolverent; & de haereticis confeflis vel conviftis juftitiam indilatam facerent, fic pro pofle fuo per univerûm Provinciam pravitatenj hrreticam extirparent.

Sedem iiflem omnino verbit babintur Gcflit Ludovici VIII. pauio ante citatit.

Ex Coffanli Append. M Tūn>· XI'

Juramenta Rajmundi comiti; Tolofxni & aliorum baronum t data in concilio baLito aoad Mcnr. tempejjklanum anno MCCXXI^.

IN nomine Domini noftri Jefu Chrifti. Anno Incarnationis cjufdcm MCCXX1V. vil.K*!· Septembris. Nos Raymundus Dei gntia dmC Natbonx, comes Tolcfx, marchio rrovmcir, cum facrofantla Romana ecclefia pacem fummo defiderio facere defiderantes, ad honorem Dei, & cjufdem Romans ecclefix, & fanâifs. in Chrifto patris noftri Honorii fiunmi pontificis, pio corde & vera devotione, pvr nos & per omnes homines ac valiteres noftros, ©fleti-Ci mus vobis domino A. * Narbonenfi archiepilcopo, & per vos fanlte Romanst ecclefix & domino papas, omnia illa qus in alio colloquio vobis & per yos lands Romans ecclefix obtulimus. Videlicet quod fidem catholicam, ficut eam fanda Romana przdicat & docet ecckfia, fervabimus, fit per terram noftram iervari pariter fic fideliter faciemus. Terram infuper noftram hxreticis fideliter purgabimus ad cognitionem ecclefix I videlicet bona eorum publicando, eofdemque corporaliter puniendo. Iten: pacem plenam fit integram in tota terra noftra fervabimus, fit fervari plenitfime faciemus, ruptarios de noftris finibus expellendo. Ecclefiis etiam fit viris ecclefiafticis reftituemus plenarie omnia jura fua. Libertates quoque eccleliarum fit aliorum locorum rcligioforum fervabimus, fic iervari plenitfime faciemus in pofterum & in perpetuum. Prxtcrea pro damnis fic injurus, ecclefiis ac viris ecclefiafticis irrogatis, fic ut ob reverentiam fic honorem Romane ecclefix «C domini papx, provideri valeat honori comitis Montisfortis I dabimus ecclefix xv. millia marcharum argenti, terminis competentibu, fol* vendarum ! ita tamen, fi petitioni quam comes Montisfortis in terra noftra fic v^lirorum noftrorum facit, dominus papa nobis abfolvi, fic inftrumenta qux ab *ifdb* domino papa, vel a domino rege Francorum, vel patre ejus, idem cotnes Montisfortis «ei pater ejus fuper eo di·E citur impetr.ifle, fummus pontifex faciat nobis reddi. Verum quia nec in primo nec in fecun* do coftoquio aliquis prxfens fuit pro comite Afontisfortis, cum quo fuper compofitione, quam fan&i(fimus pater nofter Honorius mandaverat firoj, traftare •'potuimus, ad prxfens plene *ntAr* poflumus refpondere. Veiumtamen nos in prxfenti folemnes nuiKtos ad dominum papam dirigimus : cum quibus tam fuper compofitione prxdifta, quam -fuper omnibus aliis •d reconciliationem noftram pertinentibus, plene poterit traAari, fic omnia ad finem debitum

· Anwldo

Divina gratia mediante perduci. Concedentes, dc promittentes, nos in perpetuum ratum habituros & firmiter iervaturos, qoicqiiid eum il. lis nunciis fuper fallo noftro d» mandato & voluntate dounini papa; fuerit ordinatum aut £a* Aum. Et cum nos credamus pro majori parte reftitutionem fecifìc ecclefiis ac viris cccleliafticis, fecundum quod in alio colloquio promifimus.*ratnen fptxialiter nunc promittimus, quod ea omnia que reliant ad reftituendum ecclefiis ac viris ecclefiafticis, pletüfl'unc reftituemua ad cognitionem domini papae, vel domini A. Narbonenfis archiepifcopi, vel cuiuslibet epifeopi tn diœcefi fna. Et de faiditis Tolote reftituendis cum honoribus fuis, faciemus quicquid domi-B nus papa noverit faciendum. Ad ultimum, fi ea qux obtulimus, domino papx fuificientia non videntur : cum fervire lanftx ecclefie regnare fit, nos in omnibus & per omnia mifericordix dc mandatis domini papas pro pofle noftro obedimus humiliter ac dcvorc. Salva dominatione fereniilimi noftri regis Francis, & domini Imperatoris. Quod autem omnia prxdifta attendants & compleamus bona fide, pie* ne fic fufficienter cavebimus per fecuritatcs idoneas ad cognitionem domini papx.

anno CHRISTI "M

_ **Et nos Rogerius Bernardi Dei gratia comes** Fuxenfis, & Trencavellus eadem gratia vicec<> mes Btterrcnfis, idem fic eodem modo promit* «iimus nos in tota terra noftra^faâurosi, & in perpetuum iervaturos, ficut fuperiu» dominus nofler comes Toiote promifit pro fe dc pro nobis, dt aliis valitoribus fuis, fein perpetuum ïervaturum. Dat. apud Montempeflulanum die & anno quibus fopra.

LITTERA AMALRICI
domini Montisfortis

Ad cpifcopos qui conventuri erant sd concilium Monipeiicnfe.

Rogat ne pacem faciant cum Raymundo comite Toloiano.

O Reverendit m Cbrijlo patribut & Jaminit fuit tartfimit, Narbonenfi, Arelate^, & Auxitanenfi, Dei gratia arcbieptfiopit, & univetfit epifcopu, O aliij ecclefiarum prxlutitt nd cm. *cilium dc Montepejfuiano congregandit, Amalricu< Dtvina providentia dux Narbona, comet Toiofa, & dominât Montufortis r falutem, & cum omni reverentia Ü devotione fetpfum.*

CUm vos zelo fidci animati, *Jefu* Chrifli negotium inceperitis, & rrtaruitenueritia ficut veri fidei zelatores : nunc neccfle eft quod vo», cum tempus meflionis prope fit, & jam fruges albcicant ad meflem, expelletis modi* cum, & curfum perfeveranter agatis; ut bravium cum gloria confequi pofutis optatum, propter quem tam fideliter laboraftis; cumfruftra mittatur manus ad aratrum, uifi mittens refpcxerit donec coniummaverit quod incepit. Eja igitur, Patres fvtftilTimi, attendite, & videte quam mirabilis lit Deus in operibus fuis, & quam fint mirabilia fafta fua : qui licet vi* dea.ur'fuum negotium totaliter dimififle, modo deliberat & difponit ut ipfum negotium re* luicitct cum gloria dc triumpho; cum ipfe, ficut credimus, cor domini regis Franche animaverit ad fubveniendum fuo negotio, immo, ut loquamur verius, ad coolummationetn ipfius.

Ideo*

-- I[redacted]deoque paternitatem veftram exoramus humi- ruuKTt.l*ter & devote , obfecrantes vos fit adjurantes ,,,◦ per afperfionem fangurnis JefuChrifti, cujus res agitur , quatinus nullam compofitioncm five pacem, qu» praejudicet juri noftro , cum Ray-A mundo filio Rayinundi quondam comitis To- lof» , facatic , nec fieri permittatis; maxime cum illud in totius cleri & populi & univcrla- lis ecclefia: icandalum & ignominiam perpetuam redundaret.

aNNO chriçh uh.

flnm>9niniks» a»MS2æ<œ®^®SiaKæffi®«aîs>®®®5s: oks

ts· AD MONTILIENSE CONCILIUM

Xmw 12:4.

A D D^I T I O.

Λ bac Monff>e!imfi concilia datas «wn «wtAige *htterai, quas sftr: sx Gail. Cisrsji. tam. JJ.* pjg. 423. *append.*

•nenur mGaLero" In Gall. Chrilt. prn.

NOs R. Dei gratia_ dux Narbon. comes Tolofe, marchio Provinciae , notum facimus prselentibus & futuris, quod in praefen- п. tta R. r. domini A. archiepifcopi Narbonenfis, * fic venerabilium dominorum epilcoporum , B. Bitcrrcnfium dc P· Ruthenenf. & abbatum Grandis-iylvse, & Bellx-pertic», dc Moyfiacenfis, & quorumdam aliorum, promifimusfic concetfimus per bonam & firmam ftipulationem pro nobis 6c fucceflorious noftris, & obligavimus noscorporaliter, praeftito facramcnto, quod nos fervabimus, fic obicrvari perpetuo fideliter faciemus venerabili patri domino A. * Agennenfium epifeopo fic Succeftbribtts fuis, ornii-a ea quae in prxienti pagina ^nferius continentur; videlicet Ïjuia ixcuiaris juftitia civitatis Agenncnfis & uburbiorum , qux ratione dominii habetur .dominium mutuum fic quaelibet obventiones uuæ . communiter a communitate villx exhibebuntur, per medium inter nos fic eundem dominum epifcopum a pnepofitis ab ipio fic a nobis conftitutis fideliter dividantur . Pacis autem violat» guagia * domnus epifeopus in terris fic frudis fuis extra civitatem fit luburbia percipiemus.integre fic quiete. Si homines villarum, buigolAirn & caftrorum dominium & jurildidionem ecclefiarum pertinentium pacem infregerint , guagia qux pro violatione pacis ab eis habebuntur, inter didum domnum epifcopum fic nos communiter a ballivis fuis fic noftris per me-B dium dividantur; fi commune pro pace'defendenda & emendis ablatorum faciendis in Agennenfi dioecefi colligatur, neuter alter in collectione, culloJia vel expcnla majoiem habebir poteftatem . Prardidas autem medietates juliitiarum, & monetam Agenni epifeopus tenebit a nobis in feudum ; & in mutatione comitis teu epifeopi, tanquam domino jurabit cpifiopus nobis & luccefloribus noftris fidelitatem , lalva in omnibus ecclefia Romanae audoritaic, & dabit in commutatione comitis feu eptkopi acraptamentum in recognitione dominii unum hollorium ~~pro quo procurationem, quam abeo~~ ecquircbamus, remifimus ; nos euam jurabimus epilcopo , tamquam princeps, deleniioncm & tutelam fibi fit ecclefiis fuis m jure luo & tccletiarum learum exhibendam. Prxdida omnia conceflimus, &. approbavimus, falvo in aliisnobis & ipfi & ecclefiis fuis tam in civitate quam extra plenius jure fuo. Et ut prardida omnia plenam habeant firmitatem, figillinoftri munimine prxlcntes litteras fecimus roborari, *Senos* A. Dei gratia atehiepifeopus Narbonenfis , & P. Rutenenfis epifeopi, & Helias Grandif jylv», &.........Bcjix perticae &. R.. Moyfjac , ab-Qbalcs præienrem paginam in hujus rei teftimonium figiiiorum noftrorum appenfione fecimus communiri. Adum apud Momem-peffulanum , anno D. MCCXXIV. m vigilia beati Bartholoinati

Aloaldo

* Cuaccla *ku gMcia* genus effe tnbuti notat Cangius v. Cu4iiM

CONCILIUM APUD VALLEMCOLORIS

inter Francos, et Alemannos figes celebratum ,

Anno Domini MCCXXIV.

LXmkra *jam ante CefL» Ludawcs Γ/JJ.* Amjkj *Jfot conciliti, five conventus , mentionem in bate verba faciunt ad eumdem an-tnm :* In odavis B- Martini byemaiis , inter Ludovicum regem Franci» , dc Hcnricum regem filium Friderici imperatoris, qui dc novo › jdilu & voluntate E patris^ fuerat in regem Alemanni» coronatus, apud· Vallemcoloris concilium celebratur : ibique multa dq utroque regno tradantes, fed nihil aut parum proficifci * peragentes , ad propria redierunt,

· I «.us ratndoG»

A*™ ""

CT SYNODUS HILDESHEIM EN SIS

Aam Ckr:/U MCCXXIT.

Pr^Ueaie Caarado Pwrtieetf Epefiaf· Apefialica Sedit legat· ceMrata

Cmradu/ aifcratime divina Partteeafa tf **Rufat** *Epifcap. efpoft. Sedit Ugatat aaniktu prafentet Ulterat ia}peHurii,faUteaei»Cbrifi»Jtfu.*

Ex MS. Ccd«. Hanhjrim w

Licet doârinis variis flt diwerfis hoftes fidei lacerare ftudeant Chrifti tunicam inconfuidem, ramen remanet iodivifs; nam porte in- · i*<Г®B 6dein in Ecdefia non poffunt pnevaiere, ipfo Chriftoad Patrem morante, ut non deficiat fides Petri. Sed quamvis hcc re-, maneat fine macula atque ruga, labem tamen in ea Moere nilus fuit Henrkus, perfidus ollm prcpoutus novi operis in Goslaria ; fed incidit tn laqueum quem paravit. Cum autem a longis temporibus fuper herefi fuerit infamatus , k tam a Venerabili m Chrifto Conrado Hildenfemenfi Epifeopo, quam a prcdeceflbribus fuis monitus fiepius correâionem recipere noluiffct, cum ejus infamiam non poffet didus Epifeopus ulterius pertraofire, de ipfius haerefi inquifitionem diligenter fecit tam in Ecclcfia, in qua ipfe Henncus prepofittmt officium exercebat, quam in plena Synodo, k tum ex juramentis mooialium, quibus pneerat, tum ex confeffionibus ipfius in plena Synodo habitis fuit de herefi manifefte conviâus: quare ab A officio benafieteque fafpenfus fuit k carceirii cuftodia mancipatas.

Nos aurem in Alemannia legationis fungentes officio cum ejus infamiam audiflemus, k recepiflemus litteras a domino Papa, ut coram nobis examinaretur Henricus fepius nominatus; Hildelfemenfi Ecdefia, Ptaiatis & clero ipfius epKcopati prcfenribus, ipfiun de carcere beftrsi & coram nobis in plena Synodo pnefcntari fc* cimus; qui cum examinaretur, aperte confeflus fuit : Spiritum San&um effe Patrem filii, kqood major domina effet in ociis Beata Virgine; k in fcriptis fuis invenimus eum matrimonium reprobare, kqood diabolus vellet redire ad gratiam. Super his habito confilio d[illegible] Epifeopi Hildefemenfi k... Sifridi quondam Epifcopi Hildenferoenfis, & aliorum plurium Praelatorum, k jurifpcritorum, qui pnefentes erant, ipfam Herkum prefentem tamquam herevfcum condemnavimus, dc degradavimus ab officio, & beneficio, & hadibentes fokmnitatem degradationis , eidem abftulimua faoerdotalia indumenta, · & alia quibas ordinati in Ecdefia uruntur, dc ne de noftra fententia poffit in pofterum aliqua ductas fuboriri, pnefentem cartam fecimus noftri figiUl nomine roborari. W

CONCILIA PARISIENS1A

tria annis Ncaanr. k mccxxv.

Hnaicm Ttrmnfe, ad amita* MCCXXIV. C In oâavis, *laqitit,* S. Andre Ludovicus rex Parifius concilium celebravit : ibique multa de regni negotio funt traftsta. *Hic taaiane.*

Ideae ad mattae MOCXXV. In oftavisAfcenfionis Domini, Ludovicus rex concilium Parifius celebravit, ubi cum RomanoS. Angeli cardinate, qui de novo io Franciam legatus advenerat, multa de negotiis regni regtfqw Angli· k term Atbigenfium pertraftavrt.

Jdeat ad eamdeae aaaaae: In vigjlia Magdalene Ludovicus rex Parifius concilium convocavit: ibique legato, necnon kregis Angii* nunciis pmfentibus, vicecomes Toaicii bomagium regi fecit.

SENONENSE CONCILIUM PROVINCIALE

In Quo liur Joannis Scoti damnatus wt, Anno 1x14. circitkr habitum

Ctacilii htjat aeeaearta ateice foerefl eUrBulia Urnarii III., fia liter a JamaeScita Ertgtaa fcriftar, ftaqae jllkignftj aEattbmiar ipti dmeaatar .

Hemriat Epifcepeu fervtu fervaraae Dei efrcSi- eptfpfipcipr dipffpapafctfc.

te AJbtrlc. te Chrax- adii iii».

TNimicus homo irxania bono femini fuperfeX minare non eeftat kc. *Et cetera defaut.* Nam per fiquidem ficut nobis fignificavit venerabilis Frater nèfier Parifienfis Epifeopus, eft quidam liber qui *Ptrijtfj* titulatur, inventus totfeatet» vermibus haeretice pravitatis; unde a venerabili D fratre noftro Archiepifeopo Senonenfi k fuftraganeis ejus in provincial^ concilio congiegatil jufto eft Dei judicio reprobatus. Q»ia igitur liber, ficut recepimus in nonnullis moaafteritr k aliis locis habetur, k clauftrales nonnulli k viri fchoteftici, novi tamen forte ph» quam expediat amatores, fe ftudiofius teftsone occupant di&i libri, gforiofum reputantes ignotas ptoferre fehtentids cum Apoftoius profanas novita-

cr vita» domat vitare,- nos juxta pafloraUs faLAcxprcfle injungentes, ut quicumqoe ipforumiha-
~T~~"BcirudBnb debitum, compte!*, quam poflittn- gerere liber huMmodi, occurrere fatagentes, vobis uoivurfie & fingulis ia virtute San&i Spiritus diftrifte praecipiendo mandamus, quatenus libellum iftum foUicite Perquiraris, & ubicumque ipfam vel partem eius inveniri contigerit, ad nos fi fecuro fieri pofltt, fine dilatione mit. taris folemniter comburendum, alioquin vos ipfi publice comburatis eumdem, fubditis veftris bent ve! habere poffunt m toto vel in perte exemplaria di&i libri, ea nobis di&ratn refignare, in omnes qui ultra quindecim dies t poflquatn bujufinodi mandatum feu denunciatto ad notitiam eorum pervenerit, libram ipfiun totum aut partem feienter retinere pmfamfcrinr, excommunicationis fententiam incurrifle, notamque pravitatis heretics non evadent.' V anno

Ditum Laterani x. Kal. Februarii ficc. ad

CONCILIUM MELODUNENSE

Ot octavis Omnium Sanctoxum, ann. mccxxv.

Obi aftnm dc jurifdi&iooe ecclefiaftici fori, & aliis quibufdam.

• MS.

Z^KWvnitvn Tarvum/r · Anno, àqmt, Domi-1 Ku ni MCCXXV· & Ludovic! regis tertio, in oftavis Omnium Sanftorum, Ludovicus rex Franche coociltum convocat Meloduno, ibique archiepifcopi fic epifeopi Franche, prefente legato, petebant inftanter a Kgc Francis, & a fias baronibus, jurifdi&oocm omnium hominum fuper mobilibus, de quibus homines ecdefiaram in caulam traherent coram ipfis, fie jurififiâiooe ifta dicebant inveftitam effe ecclefiam Gallicanam. Qiibus rex fe opponens, argumentis evidentiflimis afferebat hoc effe dilfanuin rationi : cum caufa mobilium non ratione juramenti, vd fidei, vel teftamenti, vel maritagii petitorum, mera fit laical*, nec ad forum ccdefiafticum videatur aliquatenus pertinere. Saifinam eorum fuper his afferens irritam & inanem, cum eo nec non & Philippo bone memori* patre fcicote vel vidente de iis un-2uam faifiti fuerint: fit maxime cum nullus pof- t dc jure partem fai domini deteriorem facere, vel venden, vel quitare; nec per eum alius in cum alterius dominium ufarpare, Tandem interveniente Dei gratia, fic legato, caufa ifta ab utraque parte pofita eft in fufpenfo. In eodem nempe concilio fatis traftatumcft detreuga inter regem Francis & regem Anglic reformanda, necnon fic de negotio Albieenfi. Sed ad pxefens nihil fuper iis potuit reformari.

CONCILIUM BITURICENSE

FIUDI1 XAL. DSCXMBK. ANN. DOM. MCCXXV.

In quo aânm dc Raymuodo Tolofano comite ditioni fu* reftiruendo.

• MS.

it, S-Cmini pape per totum Franci* regnum peteret xnanus fanât Angeli cardinalis) convocatis archiepifcofis, epifeopis, abbatibus, fic capitulis rothu ranehe, Bituris concilium celebravit. Ubi Raimundus coma Tolofanus veniens * fic gremium fanft* matris ecclefi* fibi aperiri petens, abfolutionem humiliter poftulavit: fui purgationem offerens fic emendam, fit pro poffe luo de omnibus terne fac bcrcticis couvi&is vel con-' feffis juftitiam indilatam, fic ad eos deinceps extirpapdoe operam efficacem. Promittens etiam, quod terram fuam obedientem de cetero Romane ecclefi* redderet, fit pacificam, fie fecuram, fit quod clericis fuos redditus in integrum reftitueret, fic damna eis congrue refarci-
• ÀmaHcsa. rcl * Qp'bus Amorricus * comes de Momeforti obvians, litteras pape Innocent», nec non fic Phjlippi regis Francis, oftendebat ; in quibus continebatur, fic difti comitis Tolofani damnatio, fic terre Albigenfium Simoni de Momeforti patri fuo fa&a donatio, ficuti afferebat. Tandem poft multas altercationes, legatus, fic epifeopi, fuper hoc fecretum confilium habuerant. Et fic negotio tnfieâo comitem ad propriam remiferunt. Pritccrea cum legatus ex parte do- fraâus duarum pnebendaram iu unaquaque abbatia, fit in qualibet ecclefia cathedrali; fic in aliis ecclefiis conventualibus, fru&us unius pr*-bend®, ad fammi pontificis ufus, in perpetuum retinendos: fit jam ad hoc epifeoporum aliqui confenfiifent.' capitulorum nuncii fis omnibus coram legato fic coram omnibus obviarunt, afferentes, capitula pro quibus venerant, hoc nullo modo faâura, nulloque tempore coocef-fitra. Adjecit etiam legatus, quod dominus papa duobus epifeopis dederat ia mandatis, quod ad di&um quatuor abbatum, quos ad vifitandas D abbatias totius Franci*, fic ad corrigendos cxceffus carum deftinaverar, abbates deponerent untverfos. Quo audito archiepifcopi A epifeopi, fe per hoc in abbati» jurififidionem omnimodam perdidifle videntes, fe hoc nunquam', quamdtu viverent, conceffuros, unanimiter refpooderunt. Et fic prscepta apoftolida tam de praebendis, quam de depofitione abbatum, in pendulo remanfenmt. Tunc fert o&oginta magtftroram Parilius, qui contra legatum in fupradifto affultu fuerant, fic ligatos legati femen-tia fe videbant, abfaluriooem a legaro in diâo concilio petierunt,petitamqua protinus receperant.

Dt

anno CNXtsn *De mepfirii tilii Parifictfbm , prixt λ* fifatv A faAsrom erga regem Francorum , dt ecclefiam

· «MnuMuearu, dX *tnMtaaciUeebfthttut* Tunc, *ait idm putb fnferat»** cum unirerfitas fcholarum Parii, in praejudicium Pariflcnfis ecclefias figillum proprium confircîflêt ; diâoque figillo , univerfitatis negoria figiilant : Parifienies canonici , coram legato, qtq Parties venerat, iuper figillo icholares conveniunt; dt multum ab utraque parte allegante quid fit juris, in legatum protinus compromittunt .' illudme figillum propnum ei reddunt. Qpi habito, fuper hoc , adbodum fêftinato confilio, pnefatum figillum coram omnibus ibi fitgit ; omnefquc, qui deinceps Parifius figillum univerfitatts facerent , vinclo anathematis innodavit. Quo audito, clamor in ccelum attollitur , rumor per urbem egreditur, icholares conveniunt, dc ad domum **legatl cum gladlis dé fuûffius conveniunt tan**quam ad latronem. Quotum adventum legati homines cognofcentes, portas obftrunnt, arma rapiunt, fe dominumque fuum a furibundis fcholaribus defendentes. Tandem per urgentes afluitus fcholarium, per portarum frsâlônem , per lapidum fulminationem , cum fere legatus lui* que homines canerentur; Ludovicus rex , qui paulo ante a Meleduno venerat, dc infortunium legati audierat, fervieotes dc milites ibi mifit * qui lcholares minis dc aliis repulerunt, dc legatum, dc gentem fuam, indemnem, non tamen fine ctfufiooe faoguinis, lervaverunt. Quo faffo legattu ab urbe egreditur cum condudu , ex-Cbcndi» m omnibus ecclefiis conventualibux, five communicans generaliter icholares, qui hunc aflukiM» fecerant, dc alios,qui ex parte eorum interfuerant in affiiltu. Hec *chronico* Tttrtanft, qua rtftrrt* eptrt *rrat ad concilii bajat iattllibentiam . De* concilio *autan prolixe Mattbem Par(fat* ad *atuutae MCCXAVJ. d:flerit in banc modxm.*

Hoc ecdem tempore, ***injnit,*** venit magifter Romanus ad partes Gallicanas, a domno papa mfflus, ut ibt legationis officio fungeretur . Quo cum perveniflet , fecit convocare regem Francorum cum archiepifcopi» , epifcopis, dc clero Gallicano ad concilium, cum comiteTolofano, pro quo fpccialiter ad partes illas mifi fus fuerat, ficut fequens relatio declarabit.Con- Dpter h°< fcandalum fubvcrfi regni dc ecclefias venerunt igitur ad Bituricam civitatem adconcilium, Lugdunenfis, Remenfis , Rotomagenfis, Turonenfis, Bituricenfis , Auxitanenfis, archiepifcopi : Burdegalenfis vero Rome fuit , dc Narbonenfis ecclefia vacabat . Convenerunt igitur novem provinciarum fuffraganei circiter centum , cum abbatibus, dc prioribus , dc Ungulorum procuratoribus capitulorum , mandatum fummi Pontificis audituri. Sed quoniam Lugdunehfis archiepifcopus venditabat fibi primariam fuper archiepifcopum Senonenlem ; dc Rotomapenfis fuper Bituricenfem, Anxitanenfem , Narbonenfem dc ebrum fuffraganeos : timebatur de difeordia, dc ideo non fuit feflumquaft in concilio, fed ut in confilio. Quibus fedentibus ,dtE fe&ls In publico legationis litteris, apparuerunt comes Tolotanus cx una parte dt Simon de Monreforti cx altera, qui petiit fibi reftituiterram Raimundi comitis Tolofani, quam domnus Papa, dc rex Francorum Philippus, fibi dc patri fuo contulerunt , exhibens fuper donatione faât, utriufque , papa; icilicet & regis m mimenta. Addiditouc comitem Raimurdum abjudicatum fuifle Romx inconcilio gereratipropter hftrefim, quae dicitur herefis AliigCifium, *ad* minus a parte majori terre , quam nunc senet. E contra comes Raimundus obtulit fe fifatv A faAsrom erga regem Francorum , dt ecclefiam Romanam, qnicquid facere deberet pro tueredi- r4WSr tate fua. Tunc cum peteret pars advcrfaabeo, ut fubiret judicium duodecim partium Gallia» , refpocdk Raimundus : Recipiat rex homagium meum, dt peratus fum fubixe .' quia forte non haberent me pro pari , C fecus fieret-. Cumque hinc inde fuiflet plurimum altercatum , praecepit srchicpifcopis fingulis legatus cum. prefemibus , ut convocatis feorfim Unufquifque fuflrcgaoeis , cum' eis deliberarent fuper negotio pnefato, dt traderent legato confilium fuum reda&um in feripto. Quo faâo, legatus excommunicavir omnes qui fuper hoc fua confilia revelarent, dicens fe ea velle do- gtnno pape fignificarc, dc graneorum regi oftendere. Poft hire, legatus dedit in dolo procuratoribus capitulorum licentiam ad propria revertendi , retentis tantum archiepifcopi», epiftopis, dc abbatibus, dc fimplicibus prelatis . Unde non immerito timuerunt, ne procurata eorum abfentia, qui majori» prudenti· erant dc experienti·, dc pre multitudine potentiores ad contradicendum, aliesuid ftatueretur in pnejudicium abfimtium perlatorum. Quo circa diâi procuratores , poft deliberationem diutinam . miteront ad legatum procuratores mctropolitanannn ccclefiarum, qui coram eo fic allegaveruat: Domine, audivimus quod habetis litteras fpeciales a curia Romana, de exigendis pnebendis in omnibus ecclefiis conventualibus, five catbedralffius . Quo circa multum miramur , quod non in hoc concilio propofuiftis eas no* bis audientibus, quos fpeciaiiter tangunt. Unde rogamus in Domino, ne illud fcandahim oriatur per vos in ecclefia Gallicana, fcientesquod fine maximo fcandaio dc incftimabili damno non pollet hic ad e&âum perduci. Qpiaefto, quod aliquis aflentiret, nullus eflêt ejus alienius in rebus qu· omnes tangunt, cum fere omnes majores, dc generaliter omnes fubditi, necnon dc ipfe rex, dt omnes principes, parati tint contradicere, dc refiftere ufque ad capitis expoficiooem , dc omnis honoris privationem; prafertim cum videatur imminere propter h°< fcandalum fubvcrfi regni dc ecclefias generalis. Ratio autem noftri timoris eft,quod cum ceteris regnis non habutftis fermonem, dc quibufdam epifcopis prscepiftis dc abbatibus,ut cum prebend· vacaverint, ad opus domni pape refervarent.

His auditis, cum niteretur legatus perfundere ut omnes confcntirent, oftendit tunc primo domni pape authenticum, in quo exegit a fingulis ecclefiis cathcdralibus duas pnebenda» , unam a capitulo, dc alteram ab epifcopo. Et in cœnobiis fimiliter, ubi font divert· portiones, abbatis fciiicet dc conventus, & duasexegit prcbendas , unam ab abbate , dc aliam a conventu , «quali faâa diftributione (tonorum fuorum a conventibus quantum pertinent ad unum monachum, ficut ipfe interpretatus 'fuerat legatus , dc ab abbate 'tantumdem. Tunc allegavit commoda, qu« poffent inde provenire , illud videlicet, quod amoveretur fcandalum a Romana eccleiia, que mater eft omnium ccclefiarum, concupilcentia fciiicet, qu· radix eft omnium malorum , cum nullus pro aliquo negotio in curia Romana faciendo aliquid offerret, vel aliquis oblata reciperet. .

Ad hoc reroondit procurator archiepifcopi Lugdunenfis: Domine, nulloipodo volumus eue fine amicis in curia dc largitate donorum. Alii

·que

'atque fua incommoda allegabant; damna Icili-A GMtisn-cet verum, confiliorum, auxiliorum, obfequio- ,sum, in hunc modum: Erit euim in qualibet diocefi. vel ad minus in provincia, nunribs unus ccfetimms, procurator Romanus, qui non vivet de proprio, fed graves exaâioncs fir procurationes exiget ab ecclefiis majoribus, dt{forte minoribus, ut nullus remaneat impunitus: nomenque procuratoris habens, legati officio fungatur. Item dixerunt, imminere turbationes capitulorum: forte enimâkmandarct domnus papa, cum vellet procuratori fuo, vel alii, ut vice fua intereflèt ele&ooibus, qui eas turbaret: dc fic lapfo tempore devolveretur ele&io ad curiam Romanam, qux in omnibus, vd pluribus ecdefi·, Romanos poneret, vel tales qui ei plurimum eflent devoti. Et fic nulleefient partes indigenarum prolatorum vel principum, cum mufti fint viri ecdefiaftiri, qui potius curis Remane, quam regi vel regno providerent. Item addiderant, quod fi proportionaliter fieret bonorum diflributio, omnes incude fierent divites, cum multo ulys eflent recepturi, quam rex proprius. Et uc majores non folum divites, fed dc ditdfimi fierent. Cum igitur vermis divitum fit fuperHa, majores vix cautas audirent, fed cas in immenfum differrent, dt minores feriberent inviti. Cujus rei experimentum in evidenti eft, quia dc modo negotia protrahunt, etiam poftperceptaobfequia, dt fecuritate percipiendi: dt fic periclitaretur juftitia, dc oporteret conquérantes mori in januis Romanorum tunc plenHfime dominantium. Item eum vix poflibile fit fontem cupiditati* deficcari, quod nunc feriunt per fe, tunc facerent per alios, dt fuis multo majora quam nunc dari procurarent: modica enim nulla font in confpe&u divitnm cupidorum. Item faults diviti· facerent Romanos mfanire: dc fic inter diverfat parentelas tante orirentur feditione*, quod poffet timeri potius excidium civitatis, cujus etiam dc modo penitus expers non eft. Item dixerunt, qui licet fe obligarent qui modo prodentes funt, id non fufeiperent eorum fucceflores, nec illam obligationem ratam haberent. Noviffime autem, fic negotium concluferunt: Domine, moveat vos selus univerfalis ecdefi·, dc fanfte fedis Roman·: quia fi omnium effet univerfaln oppreflio, poffet timeri ne immineret *geacnlu* diicèflio, quod Deus avertat. Hi* auditis, refpondit legatu» (ut videbatur plurimum commotus in his omnibus) fe cum eflet in curia nunquam huic exa&oni confenfiffe, dc ipfum litteras acce·iiffc, poftqusm Galliam fuerat ingreifiis, &]C multum fuper hax doluiflè. Ad didit etiam fuper hrc, quicquid prcceptt, tali conditione, & licet tacita intellexifle, fi impe7 rium dt alia regna confentirenr. Adjunxit infuper fe nihil amplius fuper haec attentaturum, donec per regna alia prslaticonfenferint, quod credidit provenire non pofle.

a· AD CONCILIUM BÏTURICENSE

Pro *otriu difcipUfut crfitibttt, & fe Alkig^/UHH CMtJa*

jtw J11J. *Mitti*.*

ADDITIO.

Ex Mas* s-ppt· p*s- ***. Inter cetera, de quibus a&um eft in Bituricenfi concilio, Romanus Card. A. S.L. admonuit Patres, pontificem Roma tum prebcodas fingulas dc alia id *generis* pofcere fibi folvendas ab ecclefiis collegi atis aliifque. Bullam Honorii pape id pofcenti*, quam non dubito pro concilio le&am fuiffc, vulgavit Martene Anecdot. tom. I. pag. 9x9. eamque, utpote ad hoc concilium pertinentem, huc transfero.

HONORII PAPÆ III. AD EPISCOPOS GALLIÆ.

E» Marr. Aa**. <· L *Pttit ei tir ·*«· fe jhpdù tctlrfiù tetMrdihu & niifiiMu.*

Honorins dcc. venerabilibus fratribus, archiepifeopis, epifeopis, dt dileftis filiis univerfis ecclefiaram prolatis per regnum Francie conftitutis, falutem dt apoftolicam benedkbonem.

Super muros Jerufelem cufiodes pofid, quanto eminentiorem fpeculam dignitatis attendimus, tanto m.. cmtoemiori debito fbllicitamur officii, ut rigUMtti cuftodia nobis dc aliis vigilemus; nobis quoque per meritum, aliis per exemplum, quatenus in confpeôu Alti(fimi conyfcieotie puritas confervetur, dc in facie propriat famae integritas non laedatur. Multum enim cedit ad commodum, ut dt confeientiam fama non deferat, dt famam conficientia contemni non exponat. Sed potius mutuis promoveantur fiifiragiis, dc mutuis fibi promotionibus fuftragentur.· propter quod in veftfeus Aaron mala punica qun tintinnabulis dependebant. *Porro* dum attendimus, quid onus honoris expofeat, quid farcina dignitatum defideret, multa nos cura foliicitat, multse nosfollicitudinis urgemur inflantia, qualiter Deo fatisfaciamus dt homini, dc fi non ut volumns dc debemus, faltem prout permittimur dc valemus. Sane multos mulioties dc audivimus dc vidimus murmurante» propter expenfas, quas venientes ad fedem apoftolkam faciebant. Scimus autem quid ex talibus inferebat prsfiimptio detra&orum, quid labia dolefa, quid lingua magniloqua pnefumebant, cum nonnulli fermones in publico monftrantes, dc mittentes periculofius jacula in occulto, Romanam niterentur mordete ecdefiam, parati non folum ca qu· vigor juftitt·, fed etiam qms judicium equitaris, nec non benignitatis gratia confimunabat fuis loquuricnibos depravare; prsdcrttm apud eos, qui auros pruri-

entes habebant & graves & eredas ad malum. -Illos quoqne in talibus frequentet experti fumus oftendere, qui mifli procurare negotia, dûmes Î[us illis ad neceflarias deputabantur expenias , uis voluptatibus applicabant, ad miferabiiefubfidium mendacii recurrentes, alienis moribus impinguebant , quod proprie defraudaverant . Quia vero in iis contra fodem apoftolicam de* traâionis obrepebat occafio; dc ecclefiis, &ecclefiarum pnelatis , nec non & aliis videbatur imminere gravamen; cum fratribus noftris diligenter curavimus habere traftatum, quo Audio, qua cautela, fecundum Deum & ihominem inveniremus in talibus fidubrem provifioois eflefrum; & tandem, prout Domino placuit, communi & unanimi deliberatione confiiii rem non B novam , nec inexcogitatam a pnedeccflbribus noftris fumus aggredi, volentes, quod illi ialubri confilio providerent efficaci opere confinnmare. videlicet ut ad opus fedis apoftolicat ia fingulis cathedralibus eccicfiis & aliis praebeodalibus fingulx praebendae referventur, & interim donec id fiat , competentes in eis reditus atfignentur. In monafteriis vero, & ceteris domibus regularibus, ac aliis collegiatis ecclefiis , nec non de bonis epifeoporum fecundum facultates fuas conftituantur certi reditus praebendas aequantes, quorum proventus in commune recepti tam in noftras, quam fratrum noftrorum neceflitates , capellanorum, necnon cancellari», oftiariorum, aliorumque fedis Apoftolica offi-C cialium convertantur ; ut fic & provideantur noftris in vita neceflariis , & gratis omnibus omnia pro quibufeumque venientibus negotiis miniftrentur, nec fit qui per fe, vel per alium, exprefle, vtl tacite, aliquid exigat , vel etiam fponte oblata recipiat , prxter villa reditum coniuetum. Quod fi quis Gteziacus tanta cupéditati animam audebit exponere, tanta pœna duritia fubjacebit, quod prater publica confu-

ANNO CHRISTI

Quis igitur frater gratia, quis devotionis filius, quisfponfi dr fpoo&e dileftus, dc hujufmodi flatum ecclefia concilio & auxilio' non adurget ? An non licet, non decet, non expedit, ut fic filia dextram porrigant ad fubfidia matris,qua occupationibus multis dc magnis involvitur pro neceffitatibus filkxum ? Nonne id quam plures ecclefiarum praelati magniqueteftimonii viri tempore generalis concilii fuadebant ? Nonne ad id toto videbantur defiderioafpirarc? Tunc tamen fedes apoftolica diftulit, ne videretur ad hoc concilium evocafle. Ne igitur tam pii, tam fandi propofiti confummatio retardetur, per quod crefcere poterit decor ecclefia Dei, multaque fubtrahi occafio detrahendi ; univerfitatem veftram monemus , rogamus , Λ exhortamur in Domino per apoftolica feripta vobis mandantes, quatenus ad exeeutionem provifionis hojuimodi tam in cathedralibus , quam in aliis ecclefiis, ut diftum eft, impendentes fic opere ut 'operam efficacem, quod interpretefaftomooftretur quantum domus Dei vos decor alliciat, quantum fponfi &fponfa amor accendat, quantum multorum relevatio moneat , quantumque utilitas generalis inducat. Ceterum cum ad relevanda ecclefiarum onera , dc gravamina praelatorum, prout poffiimus, mtcodamus, deprehendis clericis Rotnanis, vel aliis a fcde apoAolica conccflis duximus providendum, utpoftquam fuerint fupradifta completa, cum eos vicare contigerit, ad proprias ecclefias reyertantur ; ne fi fuccčflive conferantur extraneis , ficut aliquando confuevit, filiis ecclefiarum, qui continuo fervitio rcfidcnt, redderentur inutiles, & voluntate quodammodo fierent aliena .

Datum Lateranis V. Calendas Februarii, pontificatus noftri anno IX.

1*1*1*1« w;·

f

Jb *colUti»* *fttnià i» Rf&ù fitkfidûa* ecckJitfticii indi&j* cd,

utfaM 1125. *ilbitVH.*

*Eκ EV»lt. Co***. Chr*.*

t< Wi'.k·

IN purificatione beate Marie convocantur D apud London, proceres Anglie , ibique tradatu habito diffufiorc cum clero & populo ibidem convocato, rex conccffit libertates tamec--clefie quam regni, dc furcftr, ficut chartae fac inde confed* & fingulis comitatibus liberate , plenius telUntur , ibidemque concefla eft domino regi a comitibus & baronibus & clero , & populo ibidem prnfentibus XV. omnium mcbilium , de communi aflenfu , praterquam de arquitaturis . Et ad hanc XV. fideliter folvcn-g dam obligati funt per fententiam archieptfeopi, epifeopi, abbates, priores, comites , barones , & milites, univerfique alii & finguli utriufque fexus , praterquam de ordine Cifterciênf. dc Piarmonftratenf. Templar, dc Hoipitalar.......... Archiepifcopus & epifeopi omnes excommunicaverunt in aftiinatione XV. fraudem facientes , vel eam impedientes.

„ Res etiam hujus concilii ita narrat Mat- „ thaus Parifius ad An. j*sj. qui dc Wcft- „ monafterii conventum hunc habitum fndi- „ cat .

- Anno Domini MCCXXV. RexHenrkus ad Natale tenuit curiam fuam apud Veftmonaflerium, praefemibus clero dc populo cum magnatibus regionis. Solennitate igitur , ut decebat, completa , Hubertus de Burgo , domini regis juftitiarrus, ex parte ejufdem regis propofuit coram archiepifcopis, epifeopis, comitibus , baronibus, dc aliis univerfis damna dc injurias , qus regi illata fuerant in partibus tranfmaruus ; ex quibus non folum rex, fed dc comites mulli , ac barones funt exheredati cum ipfo . Et cum multi funt, in caufa multorum tubventio erit nectfikria . Petiit ergo ab omnibus coniilium pariter dc auxilium , quibus corona AjF gliae dignitates amiflâs, ac jura poflêt pripma revocare . Ad hoc quoque plene perficiendum regi fitfficere credidit, fi ei quintadecima pars omnium rerum mobilium totius regni Anglia:, tam a peribo» ecdefiafticis, quam a Jaicis do* naro-

naretur. His in hunc modum profecutis archie* pifcopus .fic concio tota epifeoporum, comitum, baronum, abbatum, fic priorum, habita deliberatione regi dedere refponfum, quod regis petitionibus gratanter acqureicerent, fi illis diu petitas libertates concedere voluiflet. Annuit itaque rex cupiditate duftus, quod petebant magnates; chartiique protinus confcriptis, fic regis figillo munitis, ad fingulos Angliis comitatus charte fingulse diriguntur. Et ad provincias illas, quae in foreftis funt conftitutr, dus chartas funt direfte; una fcilicet de libertatibus communibus, fit alters de libertatibus forefis-

ADDTTK) COLLECTORIS.

NOn dubito quin hoc ipfo anno concilium aliud indi&um fuerit .Londinum, cujus indicationis liter» diem dominicam fecundam pofl Fafcha concilio illi habendo fignant; liter», inquam, habentur apud Wilkins pag.603. Cum tamen non fatis confiet utrum reipfa concilium illud convenerit, ideo ab iis afferendis fuperfedeo. Sufpicor vero reipfa non coiffe in unum epifeopo·, quod folvere regi auxilium pecuniarium, dc quo Mendum erat in eo .concilio, inferiores diceceas fus clericos repugnantes nancifccreniur. Iα conflat ex aâis ecclefix Sarum apud eundem Wilkins ibidem legendis. Pufcebat fubfidium illud rex authoritate litersrum Honorii pape de quibus in concilio Londineufi ad annum Hz6. licet enim Anglic prefixes quindenam fibi indixerint regi folvcndam, pratentium neccffiratum fubfidium; Pollicitandum tamen Honorium papam rex cenfint, ut ejus authoritate aliquid forte ulterius fibi polcere liceret. Nifi reputemus antequam in concilium convenirent epifeopi, regem id ab Honorio poflulafic, ut ejus auihoritas morofos, nec in folutionem illam inclinâmes induceret. Nam Honorii liters ad concilium Londinenfe producendr, eo ipfo tempore dat» funt, quo epifeopi in concilium illud convenerunt. Forte igitur epifeopi audita fama dc fubfidio a rege petendo, primo quidem fe difficiles praebuerunt; quare ad cos urgendos rex pontificis literas procurabat. Dum ita res traâaretur Roms, epifeopi io Anglia convenientes tandem in regis voluntatem iverunt, indifia quindena, de qua* fuperius. Secundum hsc reddit» pontificis literS in Anglia, iifdemque in rem fuam Joannes rex ufus eft, ut morofos fingularumecdefiarum clericos cogeret ad folutionem. Res in annum fequentem extrafta eft, quo habitum confiat ancilium Londini, a me fubjungendum.

MwsM>saBasmamsaB«Bmw«vaBssiaK<9»uBUKMiiMa0

CONCILIUM PROVINCIALE SCOTICUM

ds pro *fhtre iifiif&u» ctfit* fiatitu fiat,*

dtew txxf. dfortav.

Em chrttdar. Ahnbaen. fal. 15. èT Frf. *Sbrtvin. fil. 11. fo ükl.* jrofo. *Biitfargi.*

BULLA HONORII III. DE EODEM.

HOnorius epifeopus, fervus fervorum Dei, venerabtlibas fratribus univerfis epifeopis regni Scotis, falutem fic apoûolicam benedâionem.

Quidam veftram nuper auribus noftris intimaverunt, quod cum non haberetis archiepifcopum, cujus auâoritate poffitis concilium provinciale celebrare, contingit in regno Scoti», quod eft a fode apoftolica tam remotum, ftatuta Dcgligi concilii generalis, fit enormia plurima committi, qu» remanent impunita. Cum autem provincialia concilia omitti non debeant, ra quibus' de corrigendis excefiibus fit moribus reformandis diligens eft adhibendus cum Dei timore traftatus, ac canonice funt retegende regule ac confervand», maxime qu» in eodem generali concilio funt flatur»per apoftolica vobis feripta mandamus,quatenus, cum metropolitanum nefeamini non habere, auâoritate noflra provinciate concilium crtebreiis.

Dat. apud Tiberim 14. Càtend. Junii, pontifican» noflri *aano* IX.

Mr/vwsdmdr fo suarii» *dtri St»· titaai.*

Printo induantur epifeopi afois fit amiâis, cuppis, foteumbusmitris, chirotheds, habentes in manibus baculos pafterales, abbates fuperpeliciis fit cappis, mitrati cum mitris, decani & archidiaconi in fuperpelliciis ficalmuciis fit cippis. Alii vero derici, flat io honeflo habitu & decenti. Deinde procedant duo ccrofcrarii, albis fit amiâis induti, cum cereis ardentibusante diaconum, qui lesat evangelium. Ego futn paftor, fice. quem romitetur fubdiaconus, fic petet diaconus benediâionem a confervatore, tipnefens fuerit, vel ab antiquiore epifeopo, fi fit abiens. Prdeâo evangelio, obfculetur liber pa confervatore, fit fingul»epifeopis. Deinde incipiat confervetor hymnum " Veni creator, " fit ad quemlibet verfum inceofetur altare abepifeopis. Qpo faâo, qui haberet dicere fermonem, accepta benediâiooe a confervatore, incipiat fermonem ad conm altaris. Finito termone, vocentur citati ad concilium, & abfentes puniantur fecundum ftatuta. Quibusftatutis foidem perleftis in publico, excommunicent epifeopi fecundum ftatuta, habentes finguli in manibus candelas.

Jatifitetf gntrali» tctkfiu Sttfitnu. 1.

I.

Canones generalium conciliorum, ut Ifidorus ait, a tempore Conllantini imperatoriscoe-

I*-

teron· kfo M laa» nb» UMaanMHfh AtanadriII.coadiufcNbaavradtav chamdarii coDlgfc *dur.* RaifonMar

er ANNO CHRISTI

perunr, quibus fanta Romana ecclefia, fide catholica (wccrefcentc, & fanfti patres in concilio Nkeno convenientes, fecundum fidem evangclicam fit apoftolicam certitudinem tradiderunt, inter caetera ftatuentes, ficut beatus Gregorius papa fcribit, quod ficut fanfti evangclii libros quatuor concilia fufeipiens venerari me fateor; Nicenum fciiicet .Conftantinopolitanum, Epbefinum, fit Calcedonenfe, in quibus heretic* pravitates, fic fidei catholic* impugnatores confundebantur, fic religio chriftiana ad Dei laudem fic omnium credentium falutem folidum recepit fundamentum: ex quo more per catholicorum principum provincias fic regna falubriter inftitutum eft, ut fingulis annis provincialia concilia ad decorem domus Dei, fic fidem catholicam firmiter obfervandam rite celebrentur. Cui mori felicis rccordationis Honorius papa in ecclefia Scoticana confenfum adhibuit foecialem' in hcc verba.' Honorius epifcopus, fervus fervorum Dei, ficc. Auftoritate igitur Dei omnipotentis, fic factorum canonum, ac facrofanftse Roman* ecclefix nos prdati ecclefix Scotican* concilium provinciale nofirorum prxdecefibrum more celebrantes, fic laudabilem coufuetudincm otdervantes, unanimi confenfu ftatuimus fic ordinamus, ut fingulis annis finguli epifeopi, fic abbates, ac priotatuum priores in habitu folemni ad concilium celebrandum ad certum diem per confenratorem concilii fibi competenter prxfigendum devote conveniant, ut per triduum, finecefle fuerit: in eodem concilio valeant pro neccffitatibus divinis fic ecclefiafticis commorari, fic invocata Sanfti Spiritus gratia, ftatum ecclefiafticum ibidem ad modum debitum fic placentem Deo reformare. Si quis vero eorum canonica prsditione fuerit impeditus, procuratorem vice fua fufficientem fubftituat. Non autem veniens perfonaliter, cum venire poffit fic noluerit, auftoritate concilii fic arbitrio puniatur.

Quomodo confcrvator debeat legi,

II.

Statuimus etiam inprimis, ut quolibet anno verbum prxdicationis cuilibet epifeoporum, uni poft alterum injungatur in proximo concilio, per fe vel per alium proponendum, incipiendo ab epifeopo tanti Andrée, & quod unus epifeoporum confcrvator ftatutorum concilii ordinetur de confiPo reliquorum, qui de concilio ad concilium fuo fungatur officio, ac manifeftos fic notarios ejuldem concilii, feu alicujus ftatuti in eodem violatores puniat, fic ad debitam fatisfationem per ccnfuram ecclefiafticam fecundum jmis exigentiam efficaciter compellat.

Dc f.dc catholica.

III.

Statuimus facri approbatione concilii, ut prx* lati majores & minores fidem catholicam de apoftolicam indubitanter teneant, dc fubditos tuos utriufque iexus in articulis fidei diligenter inftruant, monentes & inducentes parochianos fuos, quod ipfi fuis liberis eandem fidem cxtant, fit eos doceant fidem chriftianam obfervare.

Quod fortement tttlçfa diligenter tniaeftreniur.*

IV.

Sutuimus, quod facramentr ecclefiaftica cum devota reverentia in fide catholica celebrentur, fub certa forma a fanftis patribus & facris fenpturis tradita; fub certis verbis catholice tradita, modis aliquibus immutare non liceat.

Quod ecclefi fofcienter ornentur.*

V.

Adhxc ftatuimus, quod ecclefix ad modum facultatum ipforum parochianorum fic per ipfos parochianoa, fic cancella earum peripfi» retones de lapidibus conftruantur, fic poftea confecrentur, fic debitis ornamentis, libris, fic vafis ornentur, fic ad flatum debitum reformentur.

Dt ccckfiit etdificnndie.

VI.

Item ftatuimus, quod nulla ecclefia vel oracorium fine dicecefani confenfu conftruatur, vel in conftruftis fine ejufdcm confenfu vel automate divina officia aliqua temeritate celebrentur, quin potius fecundum canones factos profanentur.

Dt fcJiHt

VII.

Et quia prxfens ftatutum minus plene in multis locis invenimus obfervatum, ftatuimus, ut quilibet noftrum in fua dkecefi diligenter * *^quo jure fic qua automate fuerunt conftruftr, ïuod fi minus rationabiliter conftruftc, quod minus rationabiliter conftrute fuerint, vel etiam impofttrum conftruantur, fecundum inftiiuta canonica fint fufpcnfe, provifo, fuerint capellas queeumque, indemnitati in omnibus matricis ecclefi* fic profpiciatur, ut nullum ei przjudicium generetur, nec de oblationibus « privilegiatis alicubi aliquid recipiatur, nifi fuSr hoc privilegium ordinario fufficiens exhiatur.· quod fi aliqui contrarium fecerint, ipfo jure fint iufpenfi.

Ne miff celebrentur in Privatis locis fint Lccnti* efifofi.*

VIII.

Item nonnulli religiofi, fic etiam alii, tam feculam quam ecckfiaftici m privatis fic inhoneftis locis fibi faciunt divina celebrari, immo potius in fcandalum totius ecclefix, profanari, ubi frequentius fpurcitic peccatorum committuntur, fic animalia bruta commorantur, nulla petita licentia vel obtenta a locorum ordina-

anno aucun

i Detft ena

* DnA w» aUqua *in* MS. ion· *infnêrat, inficiat,* aat faaOt qaid.

£3h>ariis, aut aliqui auâoritate exhibita . Qua-A
———.propter ne de extero hujufmodi fiant, fubpœ-
aNNO n« fufpcnfionis in perjooas, & interdidi in eadena loca, & etiam excommunicationis, û ta-(
liter delinquentes competenter moniti ab hujufmodi pnriumptionibud non diftiterint , firmiter inhibemus , volentes & ftatnentes, quod redores ecdefiarum parochialium, dc vicarii earundem, necnon etiam parochiaies presbyteri hujufmodi fententias auâoritate concilii valeant in fiais parochiis execution! debit* demandare.

Dt ioiuflttt tltrictnan.

IX.

Statuimus etiam, quod quaelibet ecclefia parochialis fuum proprium habet reâorem aut vicarium, nui deoitam curam animarum per fe aut per alium idoneum miniftrum de licentia fui dicecefani valeat exercere, &, quod iidem mundam ft hooeftam ducant vitam , alioquin canonic* fubjaceant ultioni, -

vκAτö habttni titnont,

X

Ad hac ftatuimus , pt vicarii ecdefiarum , fdfidcntem ft honeflam habeant fullentationem de proventibus ecdefiarum, quum qui alteribus deierviunt, de ipfius ft ecclefi* proventibus vivere debent. Ita tamen, quod portio vicarii puia, libera, omnibus oneribus iubduâ'S, ad minus «(limationem decem matcharum attingat , fi ad hoc fuppetant ecclefi* facultates.* provitb, quod in pinguioribus ecclefiis , fecun dum modum facultatum , & onera ei(dem in cumbentia , fuficicntes portiones vicariis affignentur.

Dt tnutit cltriton.*

XI.

Ad hxc ftatuimus , qnod refiores ft vicarii ecdefiarum, ft etiam in dignitatibus condituri, ac facerdotes, & clerici infra facros ordinet tam in ftatumentis, quam in habitu corporis decenter induantur.* rubeis pannis, five viridibus, feu virgatis non utantur , ncc etiam pannis , qui nimia brevitate notentur. Vicarii quoque & facerdotes daufa celoper habeant indumenta , toefuram deferant corgruentem, neinturntium, îuorum forma & exemptum elle debent, offenat afpeftum. Qpod fi ab ordinariis moniti emendare noluerint, ab officio fufpcndantur› & E ccdefijjfticis fubjaceant difciplinis.

Owd *mtUiu ft mtrudnt in itnifaio* «cW«ce.

XII.

Statuimus etiam, qnod nullus reftor, aut vicarius fine confcientia diocefani, aut ejus officialis, fuper hoc poreftatem habentis , in poffeffionem ecdefiafticam intrudatur, vel aliquam in eadem exerceat adminiftrationem ; ft qui feats fecerit, fecundum canonum fancita a jure, quod fibi çomperiit, cadere debet, ft nihilominus arbitrio dMKdûi alias legitime puniatur .

Dt nurfoniitif itutjkintornm . anno CHRISTI

XIII.

Statuimus etiam, quodqiuelibetecciefiamanfionem aliquam prope ecclefiam habear , in quam epifcopus, five archidiaconus honefte recipi valeant ; quam decernimus infra annum debere fieri tam expeniis peribnatum, nuam vicariorum pro rata lua portionum : fuilcntatio autem domorum (pedat ad vicarium, cum habeat ufiim earum, ft commodum , ft ad hoc per fequcftrationem fruâuum ecdefiarum compellantur .

novi ctnfiu nen intponMtxr etclejùt.

XIV.

Statuimus etiam, quod novi cenfus eccl. aùF vicariis non imponamui, nec antiqui cenfusaugeantur ; & fi fecus aâum fuerit , fecundum Lateranenfe concilium irritemur, & delinquentes in talibus, prout jufturn fuerit, puniantur .

Dt tlcriiii ordinondi/,

C . XV.

Ad hxc (latuimus , quod nullus epifcopus clericos dicecefis alterius epifcopi ad ordines maxime facros fine literis ordinarii fui vei ejus officialis admittat · Clerici autem tranfeuntes vel ignoti ad nullum officium ecdefiafticum fine literis commendatiriis certis admittantur, ft fi fine admiffione epifcopi, officialis, archidiaconi in ecclefiis parochialibus feu capellis fe divinis immifetterim, ipfo faâofim fufpenfi. Ad hxc ftatuimus, quod quilibet iacerdos feu clepricus ad religionem tranfiens , habeat annuale fuum , ficut ft alii., qui in Domino moriuntur .

Dt ttnftffwihu tonftihundù.

XVI.

Quod in quodam concilio ftatutum eft, approbantes ftatuimus , ut per quoslibet decanatus prudentes viri ft fideles conftituantur per epifeopum confc(Tores, quibus perfone vicarii ft minora clerici valeant confiteri , qui decanis forfitan crubefeunt confiteri, & verentur . In ecclefiis vero catbedralibus confédérés inftitui pjxccpimus generales.

Dt tocaît tf tondxfft .
t

XVII.

Cum laicis dari ccclefias ad firmam fit penitus inhonèftum , & clericis quibulicunque ad longum tempus propter continuationem temporis, quod confuevit afferre periculum ecclefiis, poflêt efle damnofum; utrumque diftriâius inhibentes, ftatuimus, ut ncc laicis unquam nec perfonis ecclefiafticis etiam ultra quinquennium ad firmam non conferantur, nec co nnito,renoventur eiidem, nifi prius rpfas alii habuerint mediate, falvis concefbonibus religiosorum fuper garbis eis in proprios ufus oonceffis ; ft , ut omnia fint M tuto, prxeipimus, ut prxien-

CS* tibus epifeopis vel archidiaconis firmarum fiat A I - conventio, ex qua plures liter» feribantur, quarum una maneat penes epifeopum, vel penes archidiaconos

De ctkMttfwn clericormo & netherum.

XVIII.

Licet ad profugandutn a laribus ecclefi® putridum illud cupidinis libidinol* contagium, quo decor eccleli® turpiter maculatur, ftuduerint femper ecclefiaftici redores, ipfum cum improbitatis tante exiftir^ ut femper fe ingerat impudenter ; nolentes ergo tantam ecclefi» ignominiam conniventibus oculis preterite incorre&arn, ftatuta Romanorum pontificum, & maxime decretales Alexandri pape fuper hoc editas exequendo, ftatuimus, &ftatuendo ptecipirnur, ut clerici, & maxime in facris ordinibus conftituti, qui in fuis domibus vel alienis detinent publice concubinas, eas prorfus a fe removeant infra menfem, alias de cerero nullatenus detenturi, alioquin ab officio & beneficio fint lufpcnfi. Ita quod ufquequo fuper hoc fatisfecerint, de beneficiis ecclefiafticis fe nullatenus intromittant. Alioquin ipfo *jure ipfos eis* decernimus effe privatos. Volumus quoque & diftrifte pnecipimus, ut archidiaconi & decani fuper hoc diligentem fieri faciant per omnes decanatus inquifitionem, & quod flatüimus obfervari.

Dt rthu κῖίβ β w alienandir,*

XIX.

Statuimus etiam, quod ecclefiarum parochialium redores feu vicarii eafdem ecclefias fibi Committas nullatenus obligate valeant, necfrudus carum ad ulteriora tempora vendere, aut quiouslibet modis alienare, nifi quatenus ad eofdem redores pro fe viventibus, aut fuo annuali poterunt' pertinere, ne per obligationes & alienationes hujutmodi, ecclefiis ipfis & earum patronis, aut earum reûorum fucceffbribus damnum aut injuria generetur.

fan de eodene.

XX.

Statuimus etiam, quod nullus reâor aut vicarius parochialis ecclefia: decimas aliquas aut proventus alios ecclefiafticos perfonis coniundis aut extraneis, prsefcrtim laicis etiam ad ufum perpetuum, quoad concedentes aut recipientes vixerint, dare valeant, vendere, vel quomodolibet alienare EtT> quid contra pratfumptum fuerit, irritum fit & inane, &. quod fic alienatum fuerit, ad jus & proprietatem luat ecdefi» integraliter revertetur.

fan dt eodem.

XXI.

Adjicimus etiam, quod nullus redor, aut vicarius decimarum fcu aliorum proventuum ecclefiafticorum per unius anni fpatium, antequam eaedem decimae feu proventus percipi' debeant, venditionem, obligationem, feu aJiam alienationem anticipare pnefumat. Et fi fecus prwfumptum fuerit, iidem contradusomni careant firmitate, quum per contradus hujufmodi ecclefic ieduntur,- redores & vicarii depauperantur ; ementes etiam plerumque fuis pretiis defraudantur ; jura etiam ordinariorum quandoque deferuntur, vel penitus enervantur.

Ut clerici vel monachi ft negotii/ inni/ceant.

XXII.

Cum jtire divino & humano caveatur, quod nemo militans Deo, implicet fe negotiis iecuJaribus; ftatuimus, quod nemo religiofus, aut facerdotes vel clerici fanâis ecclefiis afIriâi, adores vel adminiftratores ieculariutn perfonarum in negotiis fecularibus fiant, vel adminiflrationes ab eis rerum feu negotiorum fecula*rium fufeipiant, per quas 'ad ratiocinia teneam^tur ne & lpfi in fcandalum ecclefi* per fecu*larem potentiam graviter opprimantur, & eccl.iir fibi commiflx ex hoc enormiter laedantur. Quod fi aliqui adverfus hoc impofterum venire prciutnpferint, ab ecclefiaftico minifterio fiant alieni, pro eo, quod clericali officio negledo, fludibus feculi vei poteftatibus fecularibus fe i mifcucrint.

De eodem.

XXJIT.

Item falubri provifione decrevimus, ut clerici bénéficiât! de *extero* domos aut poflêfliones laicas ad opus concubinarum & filiorum fuorum Demere non prefumant, nec etiam ad opus eorum domos conftruant in feodo laicali, fed nec etiam pecuniam miniftient ad hujufmodi emenda ad opus illorum, ut fic cis fubtrahatur occafio malignandi. Si quis fuper hoc habeatur jufta ratione fufpedus, nifi ati arbitrium fuperiuris fe purgaverit, ipfius arbitrio puniatur Pntterea licet teftamenta legitima clericorum beneficiatorum decedentium volumus oblèrvâri : nolumus ramen, quod concubinis aliquid in tefiamento fuo relinquant. Quod fi de cetero fa~dum fuerit, totum illud in ufum ecclefi» ', quam rexit dcfundus, epifeopi arbitrio convertatur.

Dt interdidh.

XXI.Ÿ.

Item /latuimus, ut cum indultum fit Hofpitalatris ac aliis religiofis quibufdam ab apoftolica fede, ut in ipforum jucundp advedTu ad loca interdidi pro tuis a confratriis, feu eleemoly

I. la MS. *fnuterim* fcriptuai videtur.
» ta MS. *infricti.* fort» pro *ctnfraeriit,* da qulbm Car. du Frefae In Gloffar. med. & mfim. Litinliati*, In Addend. *p.* .»*»·· h*e bâtai ; In âne lubde, Helie* de Reduco m abtaiibu* S. Martiall* Lemovietnf. *Exefi.ee»» tfiftte-laaenteenfi· 9 tamnici fah mount ttnftatrta λ ftpteit ntltnte ettpetrine,* lrrrroa* *fecit* Hat eUr. Ruddlm.

anno CHRISTI g^mofynis colligendis femel in anno loca iftade-beant aperiri, quum* ad divinorum .celebratio* nem in locis hujufmodi nominatus excommu-njjgfj nullatenus admittantur, &ipfi prccipue, qui caufam de tcftamentis dederunt interd&o. Prohibemus etiam, quod hujufmodi exempti funera nominatim excommunicatorum , aut publicorum peccatorum , & violatorum ecclefiarum , & aliorum , quibus vivit non communicavit. ecclefia , ecclefiafttc* fepultune .tradere non prefumant ; fi vero in aliquo contra praemitia venire pnefumpferint, privilegiorum hujufmodi ipfos fore decernimus abufoies . Ipfos quoque ad ecclefias illas nullatenus admittendos, donec latisfaâtonem Idoneam pmftiterint de offenfa. Et quod a loco facro extrahantur corpora fic fepulta.

Dt ttfimtutu tf fltintit vcitmtttfau.

XXV.

Statuimus , ut cum de bonis in teftameato alicujus cuicumque relidis , ordinariis locorum certa fuerit ratio facienda, quia Cifterclenfes , ac alii exempti ad hujufmodi rationem reddendam nullatenus compelli poffunt , ut dicunt , quod reiigiofi hujufmodi exeeutores nullo modo conflituantur, nec in aliquo bona defunâorum adminifirent . Quod fi fuerint conftixuti , 'pro non conftitutis penitus habeantur.

Dt mmmitttt tcclifittrim .

XXVL

Statuimus , quod fugientes ad ecclefiam defendantur ab eadem, nifi fuerint notarii depoputatores agroruin. aut publici dc notorii praedones viarum publicarum , aut manifetti violatores aut effraàores ecclefiarum, feu a canone vel ab homine excommunicari , quibus cafibus adhuc funt tuendi, donec dicecefanus vel ejus officialis pronuntiaverit fententialiter eoa ab ecclefia non effe defendendos*

litu» dt tedae.

XXVII.

Adjicientes, quod nuUus vicarius , feu prêtbyter, leu c ericus alius aliquem cruccfignatum, feù clericum captum pro homicidio , praeda , latrocinio, maxime fi fuper his maleficiis fuerint defamati, de manibus ballivorum laicorum requirat fine juffu & conicientia epifeopi , archidiaconi , vel decani loci illius, ubi fuerit requirendus . Prohibemus etiam , ne laicus fidejuffor inveniatur apud ballivum laicum pro talium captqÿum liberatione ; ftatuentes , quod detentotes talium privilegiorum , poftquam canonice moniti fuerint & requifiti, ad liberationem eorundem per cenfuram ecdefiafticam compellantur.

Dt ttdm.

XXYIII.

Statuimus etiam, clericos in quolibet ordine ab ecclefia efle defendendos, donec exigente juftitia, propter immunitatem criminum a fufeeptis ordintas degradentur, dene maleficia tranfeant Impunitav in maleficiis deprehenfi aut manifefti conviât, arde euftodiœ carceris diœcefani, 'quem quilibet epifeopus habere tenetur , tales clerici commendentur , ac pane doloris & aqua tribulationis ibidem fuüentcntur, ne fame vel fiti in carcere fuffocentur. anno rum.T

Dt ftflit.

XXIX.

Statuimus etiam, quod de cetero placita foculana in diebus dominicis ac in aliis feftivitatibus folemnibus minime teneantur ; neque ia ecclefiis, cœmeteriis, aut aliis locis Deo dedicatis talia placita, & maxime caufefanguinum, aut criminales , per quofcunque judices feculares locis aut temporibus predidis agitentur.

Ut liberMtf tctltf fi·** dintiimtittt cnfirvnticr.*

XXX.

'Statuimus etiam, quod nulli permittatur violare aut diminuere libertates , feu immunitates aut confucrudines rationabiles rerum aut. perfonarum ecdefiaft carum haftenus obfetyatas , ac divino jure vel humano falubriter & rationabiliter introduites.

Dt trutifiputtii jti tttltfi» dtftndn^t.

XXXI.

Statuimus autem , auâortta'e concilii Latotanenfis, quod erucefignati rifoab ecclefia tuendi funt i nifi propter fuorum fcelerum immanitatem ab ecclefiaftica defenfione fuerint fequeftrandi ; fuper hoc juftum judicium dicecefani modis omnibus expeftetur.

Qtod ntttti W» capientur ptr him i· trrru tctltfhfiitii

XXXII.

Statuimus, quod nullus vicccomes, ballivus , vel quicunque laicus namum capiat, vel capi faciat in foro aliquo, vel extra forum de rebus clerici vel etiam laici , manenns in terris ecclefiarum, vel etiam ad vendendum compellant fub «(limatione, que " *Ftrlt Rty* w vulgariter dicitur. Quod fi fecus aâum fuerit, fi capiens vel capi facieni aramonitus res taliter captas aut venditas infra terminum fibi ftatutum non reftituerit , & etiam de injuria faiisfacere contemplent, per excommunicationis five interdidi (etuentiam, fecundum quod videbitur expedire , fine more difpeod» coerceatur.

Çwod *cJeritttr net» trtbttxr td firutt ftcthrt.*

XXXIII.

Statuimus etiam , quod fi ecclefiaftica perfona contra altam periboam ecdefiafticam moveat qusrflionem perfonalem, vel etiam realem, fuper rebus aut aliquibus botris ecclefiafticis , eam coram judice ecclefiaftico profequatur, fuper his adverfarium fuum nuliatenm ad forum

rum vetitum pertrahendo . Quod fi aliter ab aliquo prxfumptum fuerit , fi canonice mohitu$ 00,1 ^efliterit, ador a jure, quod fibi competit, cadat; reus, fi ulterius perfererent , & pernas prxdiflas coateinnant. lecundum facros canones & auctoritate concilie^ excommunicati publice denuntientur . Adhxc , cum invaleres ac perturbatores immunitatum, libertatum, pofielTionunT ecclefiafticarum, necnon perturbantes pacem per aliquas fraudes, odta, vel machinationes , per kntentiam latam a canone , iplo fado fint excommunicati , auftoritate eorundem canonum & concilii decrevimus cos debere excommunicates publice deuunciari .

Dt decimit & primitii;,

XXXIV.

Statuimus, fecundum divin» legis & humaηχ prxccpta, quod decimr de omnibus , qux innovantur , dc quibus decunx pizftari debent, ut de blado, fceno, lino, de hortis , de molendinis, de pilcariis, de ftrrbus animalium , lana, laâe, cafeis. quacunque tempore fiant , pullis, ovis, negotiatione , venatione, filvacxdua, dc frudibus arborum, & alus hujuimodi integre perfolvantur his, ad quos pertinerenofcuntur.

Dt dtcimir hortorum.

XXXV.

Ad hxc detreviinus, quod dccimx hortorum tn cratibus & burgis, ad quamcunque culturam redigamur, ad vicanum pertineant . Decimx vero hortorum in vi.lis , pro qua parte fuerint :d culturam fegetis redavb , ad pc-rfenam per'tineant, Λ prb alis p.vtt ad vicanum. Lmum vero ubicunque feminatur, ad vicarium pertineat.

Dt decimir vaccarum.

XXXVI.

Item dc vaccis foetis (latuimus, ut fi de earum laûc non fiat cafcus , vel butirum , pro vacc* tres denarii per annum , & pro cms vitulo unus denarius eodem anno pro decima extgaiur.

Dt detimie ovium.

XXXVII.

Item ftaluimus dc ovibus, quod fi oves, vel extera animalia in diverfis parochus extitermt per diverfis tempora, quxbbet ecclefia pro rata temporis decimam petcipiat , dum tamen per meniem integrum ad minus in alicujus parochia flerennt, minoris autem temporis nulla ratio habeatur;\ fiuftus autem toto tempore , quo curantur, non quo percipiuntur, accipere debemus , Ct hoc ipiam inter epiicopatus obfervetur.

Dt eodem.

XXXVIII.

Item (latuimus , fi parochianus alicujus ccclέfwt per mcnfcni vel ultra , propter herbam cum fim averiis in alia parochia commorere t fupradiûum eft dc ovihm, obfervetur.

Dt eodem

XXXIX^

Item (latuimus, quod animalium , qux cubant iα una parochia & pafcuntur in alia,per totum annum decunx dividantur aequaliter ; fi autem communiter pafcuntur in utraque parochia, dc cubant tantum in una ; illa , in qua "cubant, tres partes remaneat ecclefix, in cujus parochia pafcuntur.

Dt decima fani tf molendinorum.

XL.

Item (latuimus de decimis fimi & molendinorum, quod integre perfolvantur ; quas fi aliquis folvere noluerit , poft trinam admonitionem excommunicetur.

Dt »trcturn)

XLI.

Item (latuimus, quod fufficiata mercenariis, Îjui opera fua locant pro dimidia marca vel inra, exigere tres oblationes per annum pro decima mercedis, quam recipiunt.

Dt decrma pi/cationitm .

XLII.

Item (latuimus-de decimis pileatorum,quod nulla perfona vel vicarius ab alienis parochiams decimas piicationum exigere prxftunat, nifi quamdiu in fua parochia domos conduxetint , vel martfiunculas ad inhabitandum fecerint,vel tx mutuo feu commodato habuerint, niti (ecus ecclefiarum aliqua legitima prxkriptione fuerit munita.

in qnibxi lurommunicantur , qui perturbar.t v.ror tcciijiu/licoi , /cm forum prient ato~ ra , ne Jaciant commodum Juum àt decimit fat.

XLIII.

Item (latuimus , ne advocati ecclefiarum , feu quilibet laici impediant vel prohibeant, aut aliquo modo compellant pcrlonas , vel vicarios, feu procuratores eorum, quominus de decimi* ims ieu dominorum tuorum libere valeant difpoocre, vende rc , vel alienare, quocunque modo voluerint ; nec etiam fuis vel alienis hominibus prohibeant, ne decimam emant feu etiam alnis obventiones , nec etiam clericis aliquod impedimentum prxftcnr, quominus ad opus prprjum eas colhgin", dt pre. arbitrio luô de ei* diiponant. Quod fi quis coiurafaccre prxiumSferit , vei quuquomodo in fraudem ecclefiaic3 libertatis & facrorum canonum machinatus fuerit, audoritaie concilii generalis excommunicetur .

Dt

ANNO CHJUSTI

Dt furenttint dttimat.

XLIV.

Item ftatuimus, quod quicuoque tdii perditionis decimas furtive fubripuerint, tut vi tut clam occupaverint aut decimas fegctum feâas io agri» reliquerint, aut per agros projecerim, & ad horrea fecundum rationabiles dt antiquas confaétudioes deferre contempfcrim, ecclefiaftica cenfûra ad fatisfaciendumDeo & ecclefi*, ac clericis l*lis dc damnificatis legitime compellantur.

XLV.

Adh*c ftatuimus, quod ift* (ententi* in fingulis ecclefiis fingularum dicecefium ad nos (pedantium, per tres dids folemncs fingulis annis publicentur.

Dt etn/firntiniini

XLVI.

Excommunicamus etiam omnes confpiratores contta proprios epifeopos, vel alienos regni, & omne? confpiratoribus confentientes eo quod tales fcifmattci funt & infames.

Dt nitditntie ckruernm.

XLVII.

Quoniam melior eft obedientia quam νιάὺη*, & contumacia feu ioobedientia peccato ariolandt & idololatriae comparatur ; ftatuimus, quod omnes ecclcfiaftici viri, fuis diœcefanis archidiaconis, decanis in mandatis licitis & canonicis contumaciter & fine manifefta caufa rationabili refiftentes, ab olficio fufpendaotur, & crefccnte contumacia, pcen* majori fubdantur.

De t yti nm ntf fimt', i» ndmittantnr.

XLVIII.

Quoniam quidam qusftionarii variis illufionibus animas fimplicis populi leducunt, ftatuimus, quod cum aliquis qucfi.onarius ad aliquam ecclcfiam accefferit, miniftrans in eadem ecclefia eodem die negotium didi qucfttonarii parochianis fuis reverenter exponat, fecundum quod in literis domini pap* & dicecefani continetur : ita quod didarum luctarum tenorem nullatenus excedat. Ad alium diem autem infra annum illum eundem quaftionarium in eadem ecclefia pro eodem negotio nullo modo admittat. Adhssc ftatuimus firmiter obfervandum, quod a principio Quadragefim* nique ad ofiavas Pafch* negotium fabric* ecclefi* Glafvtnfis omnibus diebus dominicis *& feftivis* fideliter & diligenter in fingulis ecclefiis, poft Acvangelium mifl*, parochitni» exponatur, Ce indulgentia eidem fabriex fubvenientibus conccffa, quam in qualibet ecclefia icriptsm efle precipitous, aperte &diftinde cifdem parochianis vulgariter dicatur, &clecraclyn* eorundem ac bona decedentium ab inteliato, ac etiam pie legata fecundum confuetudincm haftcnus approbatam fideliter colligantur, & decanis locorum in proximis capitulis fine diminutione aflignentur, & intra dtftucn terminum nullus quxftiooem pro negotiis aliis in ecclefiis parochialibus admittat.

ANNO a^lurrl

Qmd tncmmmenitati fint fnbverte.Un hitrtettm tttlffin.

XLIX.

Dc prelatis & clericis ftipendiis ecclefi* militantibus, qui contra canonicas fan&iones & libertates ccdefiafticas & confuetudines ec. ck-fic Scotican* haftenus obtentas confilium Cc auxilium laicis impendunt, & maxime de his, qui literas didant, feribunt, & confignant, feu ftatuta condant, per qu* jura feu ftatuta libertates ecclefi* & confuetudines hujufmodi poftunt fubverti, & de aliis, fciiicet ftatutariis (a), confiliariis, bl eorum fautoribus ftatuendo decrevimus, quod quoniam omnes tales in canene late fenrenti* incidunt pro excommunicatis publice denunefentur. Si quis vero bénéficiants tnpofterum fuper aliquo premiftbrum fuerit conviâus, auâoritate iftius ftatuti noverit fe beneficio fuo fore privatum ; fi preditus dignitate vel prelatura aliqua, hujufmodi attentare prefumpfcrint, omni dignitate careat & honore ; fi laicus, & ab ecclefia inféodants, fcodo fuo privetur. Si clericus huiu/modi facere prefumat, & poftea ad ccclefiafticum beneficium fuerit prefentatus, nullatenus admittatur, nifi coram diœccfano fuo iuper hoc purgaverit innocentiam.

hfreferipti txnmmmicmuli firf ftwtrr in mt.

liem ftatuimus, quod in fingulis ecclefiis, tam militum quam aliorum, quater in anno in proximis dominicis poft oblervationem quatuor temporum excommunicentur in genere fortilegi, venefici, incendiarii, ecdefiarum rradores, fslfarii, ufurani mantfefti, & fcienter impedientes tcftamenra legitime fails. & etiam impedientes ordinarios, quominus de bonis ipforum decedentium ab inteftato, fecundum confuetudinem ecclefi* Scotican*, rite valeant ordinare; laici detinepres, invadentes, fiaudantes, fit auferentes pofleflìones, aut Alia qu*. cumque jura ecclefiaftica aut libertates, & omnes illi, qui fe io beneficio ccclefiaftico intrudunt ; & teftes fcienter perjuri, per quos aliquis amittit hereditatem, aut beneficium eccleuafticum, feu terrenum ; raptores etiam publici ft notorii, & omnes fcienter receptantes fures, vel raptores, ut furentur, vel rapiant, vel cos manu-

(a) la MS.

tmtencnt, vel pro eis fidejubent, cum ex diâ caufla querelantur. Contra latronum & przdonum (a) flagitia, quibus nimis abundat regio Scoticana, quod nequaquam effet, ut accepimus, nifi majores eos defenderent, & manu, tenerent, aut pro cifdem fcienter dc prudenter fidejuberent, fic duximus ftatuendum, ut nemo eos protegat, manuteneat, feu defendat, vel in domibus teneat, vel ullos, quos /civerint, vel manifeftum fuerit latrocinium aut przdam exercere : eos autem, qui contrafeceriut, fi ter. tio commoniti per ecdefiafticum judicem ipfos n fe non abjecerint, ecclefiafticz excommunicationi fubjuganuis. Monitionem autem volumus dc ftatuimus fufficere ralem, dc fi fiat alicujus nomine non expn , dum ita ,publice ac folemniter fiat, quod ad eorum notitiam valeat pervenire. Item omnes, qui in caufa matrimoniali falfas exceptiones mabtiofe opponunt, vel opponi procurant, vel qui in caufa matrimonialifalfiun perbibent ceftiœoniuœ fcienter, vel id fieri procurant, vel telles fubornant, excommunicationis fententis fe noverint fubjaccre.

anno CHR. STI

Ik ndent.

L I,

Item excommunicamus illos, qui pacem regis aut regni perturbant ; & omnes illos, qui odio vel lucri caufa aliis crimina falfa imponunt, pro quibus mors, vdexilium, vel membrorum murilatio, vel exheredatio, feu bonorum fpoliatio fcqui debeat, fi judicialiter convincantur.

Dt imcontimenicnto per wuem epifctpnm denuntiando per altos, tj de tnterdilh prometlj»jndo in terrif excommnnicati, fi ptr quadraginta diei i» pertinacia perfeveroverit ; ÏJ de petna prêtlatornm ifta non otfrvantiiem.

L I I,

Statuimus etiam, ut quoties aliquis ex nobis epifeopis in aliquem nobis jure diœcef. fubditum fententiam excommunicationis ob aliquam caufam rationabilem & legitimam promulgaverit, & eandem alicui noftrum demandaverit publicandam, & demandandum, quibus noftrum eam per fuam dicecefim faciat publicari, dc ipfum delinquentem denunciet excommunicatum, & eundem per feipfum tanquam excommunicatum evitet ; dc quatenus in eo eft, ab aliis faciat evitari. Et fi talis excommunicatus in fua pertinacia per quadraginta dies claves ecclefiz contemnendo, animo perfeveraverit indurato, dc idem excommunicator extunc terras ipfius excommunicat! in ditrcefi iua fitas, dc loca, per quz tranfierit, & per triduum dc amplius in eifdem fecerit moram, ecclefiaftico fuppofuerit interdiâo, dc idem interdiftum alicui noftrum demandaverit publicandum ; quilibet noftrum terras ejufdem excpmmunicati in ditrcefi fua fitas fupponat interdifto, quoufquc per eundem excommunicatorem didar fententiz fuerint relaxate. Loca vero, per quz tranfierit, & quamdiu in eorum fecerit, fimiliter ecclefiaftko fuppouat interdicto. (It tamcn regi majeftati debitus honor deferatur, fi idem excommunicatur in comitatu domini regis, vel

ANNO
nus loci ejus per fe, vel per alium talem elfe cxcommunicatiun denunciet, eofdem canonice inducendo, ut ipfum excommunicatum a fua communione repellant, & evitent, & a fuis faciant evitari. Aliequin cum fibi videantur favere, qui manifeflo facinori negligunt obviare, idem locus per diceccfanum ecclefiaftico fupponatur interdiâo, tamen regis & regime liberorumque fuorum capellis in fua dignitate feliciter duraturis. Et ut divinus timor incutiatut fortius obftinatis, ad excommunicatorum infolentiam reprimendam, fi neceflê fuerit, brachii fecularis auxilium, prout catholicorum regum temporibus fieri confuevit, de dc jure debuit, invocetur. Et fi aliquis noftrum aliqua levitate ab ecclefiaftica & divina obfervatione receiferit, vel in aliquo eam impedierit, per facri concilii deliberationem fratrum fuorum atque prrUtorum confiliis careat aliorum

Pr par» cltriconem.

L I I I.

Si quis facerdos cum filia fua fpirituali fornicatus fuerit, feiat fe grave adulterium commifiFle ; idcirco fi femina laica fit, omnia derelinquat, & res fuas pauperibus tribuat, de converts in monafterid Deo ufque ad mortem ferviat. Non debet epifcopus vei presbyter coœmifeeri cum mulieribus, quae eis confeOie funt peccata. fi forte, quod abfit, fic contigerit, fic poenitear quomodo dc de fi<ia iua fpirituali (b). Epifcopus annis quindecim, presbyter armis duodecim perniteat, & deponatur tamen, fi in confcientiam populi venerit,

Qnod akfolntio excommiaucationij wo fit extorquenda ptr laicoi.

L I V.

Cum laicis de rebus feu perfonis eccleGafticis nulla fit attributa poteftas difponendi, quibus obfequendi manet neceftitas, non auâoritas imperandi ; ad extirpandum conftitutionis vitium, quod nuper inolevit in fubverfionem ecclefiafticz libertatis ; per quod gladius fpiritualis dc claves ecdefir gladio materiali lubjiciantur; duximusftatuendum, quod nullus, qui jurifdiftioni przeft, fententiam excommunicationis, interdidi, feu fufpenfionis in fubditos fuos, ex quacunque caufa latam, ad mandatum alicuius fecularis poteftatis de cetero przsefumat relaxare. Si vero fecularis poteftas in pertinacia fua perfeverans, ad relaxandum fenrentias per res ecclefizmobiles live immobiles, feu quovis alio modo compellat, loci ditEcefanus auâoritate concilii dc canonis puniat bujufmodj delinquentem,

Dt

(a) In MS. poft grufenem habetur ne torre pro nefaria
(*) Vyç Cardinate alia saau ûçerunposûtur fpinieeatt

AVNO CHRISTI

L V.

Qioniam baptifina prima tabula eft poft naufragium, dc magna eft virtus dc efficacia hujus facramentt, cum ab ipfo Deo iuftitutum fit, & ejus (anguine rubricatum; prxeipimus, ut hoc facramentum celebretur cum honore, 3c reverentia, dc magna cautela, maxime in diftin&ione verborum, in quibus tota vis hujus facramcnti confidit, dc felus puerorum. Forma autem baptizandi hxc eft: „ Ego baptizo te in nomine Patris, dc Filii, & Spiritus San&i. Arnen." In Romano vero dc etiam An- B glico idiomate fub eadem forma doceant facerdotes frequenter, dc pofle, dc debere fe baptizare pueros in neccmtate. Et pater dc mater baptizent filium fuum in neceflitate, cum alia· defint perfone, & fioq prxjudicio matrimonii. Fontes fub fera daufa cuftodianrar. Chrifina fimiliter, dc facnun oleum, dc euchariftia fub clave cuftodiantur. Si vero hi, ad quos fpedat cuftodia, ea incaute reliquerint, tribtfT menfibus ab officio fufpendantur. Et fi per eorum incuriam aliquid,nefarium inde contigerit, graviori fubjaceant ultioni. Baptifterium habeatur in qualibet ecclefia baptifinali lapideum vel ligneum, competens, quod decenter cooperiatur dc reverenter confervetur, dc in alios ufus non C convertatur. Aqna, in qua baptizatus fuerit puer, ultra feptrâa dies in baptifterio non fervetur. Si vero puer a laico domi baptizatus fuerit, aqua propter reverentiam baptifmi, vel in ignem fundatur, vel ad ecclefiam deferatur in baptifterium fundenda. Irem vas illud, io quo baptizatus fuerit, vel in igne comburatur, vel ad ufus ecclefix deputetur. Cum autem laicus in neceffitate baptizaverit puerum, facerdos poftea diligenter inquirat ab eo, quid dixerit, aut quid fecerit; de fi inveniat laicum diferete etiam in forma ecclefix baptizaflTe in quocunque idiomate, approbet faàum; fin autem, ipfe facerdos baptizet puerum, fic dicendo „ N. non te baptizo. fed fi non es baptiza- D tus, baptizo te in notpine Patris, & Filii, & Spiritus Sao&i, Amen." Sub ifta forma, pueri, de quibus dubium eft, an fint baptizati, baptizentur. Cum vero a laico baptizatus fuerit infans, poftmodum allato puero ad fores ecclefix, fuppleatur a facerdote quod dccft; fcilicet paululum (a) falis, & aurium & narium linitio cum faliva. Exorcifini etiam dicantur, & ad fontes omnia fient puero, qux fieri folent fine immerfione & aqux bcnediâicne. Quando autem baptizatus fuerit puer, de quo dubium eft an baptizatus fuerit, omnia fiant a facerdote, dum tamen ante immerfionem dicantur verba fupradida: „ Non te baptizo," E dcc. Ad levandum vero puerum de fonte tres ad plus admittantur perfonx in baptifino. Marem duo mares, dc una fcemina fufeipiant; feemina vero duabus feeminis, dc uno mare fufeipiatur. Ptures tanquam teftes non tanquam patrini, fi haberi potuerint, habeantur, propter varias caufas. Panni antem chrifmales non nifi in ufus ornamentorum ecclefix couve, intur; A nec femel ad ecclefiam cum pueris delati, aliis ad baptizandum prece re! pretio non tradantur. Similiter alia ornamenta ecclefias, quas pontificalem acceperant benedictionem, nullo modo in profanos ufus convertantur. Famine moneantur, ut pueros fuoscaute alant, & juxta fe de node non collocent, ne opprimantur; folos in domibus, ubi ignis fuerit, vel folos juxta aquam non relinquant. Et hoc omnibus diebus dominicis dicatur.

Dt faremento cenfirmetionit.

L V I.

Quum (aeramenta confirmationis ad robur dantur pueris, facerdotes cum audierint adventum epifeopi, moneant populum, ut deferant pueros ad epifeopum confirmandos. Adultus autem, fi tempus habuerit confitendi, prius confiteatur quam confirmetur. Hoc etiam laicis intimetur, ficut in (aeramento bapttfmatis proximitas fpiritualia inter illos, qui fufeipiunt puev ros, dt illos, quorum funt pueri, & etiam illorum pueros. Mas vero marem coram epifeopo teneat, & fcemina fceminam.

Dt fafemento pernitenti.*

LV II.

Quum remiflionem peccatorum per veram contetfionem confequimur, praecipimus, ut (acerdotes in danda prenitentia diligenter attendant qualitatem perfonx, & quantitatem delicti, locum, tempus, caufam, & moram in peccato fadam. & alias peccati circuftantias; fimilitar devotionem pernitentis & figna contritionis attendant. In audiendo confefltonem facerdos habeat vultum humilem, & oculos ad terram demiflos, neefiepius indiferete faciem refpiciat confitentis, dnnaxime mulieris, & patienter audiat quicquid cicerit, & in fpiritu lenitatis eum fupportet, & ei pro pofie perfiiadeat pluribus modis quod integre & de omnibus peccatis pceniteat, & confiteatur. Aliter vero confeflio non eft vera. Prxterea inquirat ufitata fingulatim; inufitata autem non nifi a longe per circumftantias, ut fic expertis detur materia confitendi, & inexpertis nulla detur occafio delinquendi. Perfonarum nomina, cum quibus peccaverit, non inquirat, fed per confeflionem poteft inquirere, utrum Jaicus, vel clericus, facerdos, vel diaconus, vel monachus fuerit. Moneantur autem laici in principio Qtiadragefime confiteri, fit cito poft lapfuras: praecipiant etiam parochianis fuis, ut poftquam ad annos diferetionis pervenerint, omnia peccata fua femei in anno confiteantur proprio facerdoti vel alteri ad ejus licentiam; & reverenter ad minus in Pafcha euchariftix facramentum percipiant, nifi forte de confilio proprii facerdotis ob aliquam rationabilem caufam ad tempus ab ejus perceptione duxerit abftinendum, alioquin dc vivi ab ingrefiii ecclefix arceantur, & mortui chriftiana fepultura careant. Caveat autem facerdos omnino, ne verbo, aut figno, aut aliquo modo peccatorem prodat, fed fi prudentiori

(a) I. MS. papulum

Ç5* tîori confilio indiguerit, illud abfque expreflio- A tis fumatur ab aliquo bone conficienti», vd _
-------------ne pertona ulla caute inquirat. In dubita vero fervetur in vali mundo, adid fpecialiter depu- anno
CH^fri fcmï*r coniutcet cpifcopum , aut diicretos vi. tato, dt poft celebrationem fecunde miffie fu- CHRISTI
I•h. luS' 4uorum confilio cenificatu» fecuras fulve- matur a iacerdote. <>u'
rc valeat vcl ligare.

Z?r fartmtnîs fHtfarijiit.

L V I I I.

Excellentiflimum dominici corporis & fanguinis facramentum cum reverentia , devotione , & honore traâetur. Et propter hoc diftriâe praecipimus, quod facerdotes circa ea, que ad iubftantiam facramenti corporis « fanguinis Dommi partinent , fuït diligentes, provifuri B quod euchariftia in munda pixide confervetur: nec ultra feptem dies conferventur hoftïs confecra:», fed qualibet die dominica innoventur, ita quod poft receptionem hoftix recenter coofecrats ante fumptionem fanguinis dominici, rcicrvati hofti* a celebrante mitTam fumamur, vel aliquo bon* confcieutix. Habc<turque certitudo circa hoftiam confecratam, ut non lumatur non confecrata pro confecrata, nec confecrata iterum coniecretur. Sacerdos autem miniftraturus diligenter confideret, ut hoftia de puro frumento iit, fit integra, & integrum habeat circulum , & quod major pars vini , fic modica aqtue, qux a vinoabforberi poflit, ponantur m calice. Caveat ne vinum fit acetum, C vel corruptum. Item prxeipimus , ut facerdotes habeartt canonem correâum , fil verba canonis in mtfla rotunde dicantur, de diftinâe. Omnes hora: fic omnia officia aperte fic diftinâe dicantur, ita quod prz feftinatione nimia verba non prxeidantur nec iyncopentur.

Dt Cikbrititxt miffarpn.

L I X.

Item in celebratione miflx , hoftiam confecratam, pacem daturus facerdos , ori fuo non apponat, quod ante perceptionem eam orctantangerc non debet , fi vero de patena , ficut D quidam faciunt , eam fumat poft celebrationem miflx, tam patenam quam calicem faciat aqua perfunde, vel lolutn calicem , fi eam de patena non luir.at, habeatque facerdos juxta altare pannum mundiffimum , alio panno circumdatum undique , fic honefte ac decenter coopertum , in quo poft fumptionem facramenti falutaris, digitos cum habiis tergat ablutos. Habeatque lactarium luper fe honeftum operculum . Hoftiam vero non elevent antequam ifta verba prxdicantur : „ Hoc eft corpus meum." Item fi facerdos necefle habuit bis in die celebrare catu, quod nifi in die Nativitatis , vel Refurrcclionis dominiez, vel quum aliquod corpus prxfens, eft in ecclefia tumulandum , vel aliqua evidens urgens neceflitas , .fieri prohibemus . Poft primam celebrationem & corporis fic fanguinis fumptionem nihil in calicem fundatur , quod a celebrante fumatur, fed tantum poft celebrationem fubfequentem . Poft vero ce* lebrationcm diligenter abfotbeantur ftillx de calice, & quod lu:r.t iupcrftuum in calice, digi-

Dr *cttfiodi* ttchtrijiie, tf vifiutittte mfimteruM.*

L X.

His addimus etiam , quod cum euchariflia ad Kgrotutn fuerit deferenda , habeat facerdos pixidetn mundam, in qua fitburfa mundifiima, dt in ea deferat corpus dominicum ad sgrotum linteo mundo fuperpofito ; lucerna, praecedente fit tintinnabulo, ad cujus fonitum excitetur devotio fidelium, nifi eger fuerit valde remotus. Habeatque facerdos ftolam quandam, quum vadit ad egrotum, & fi xgrotus remotus non fuerit , in fuperpellicio decenter ad ipfum accedat, aeris temperies patiatur. Habeatque vas argenteum vel ftanneum ad hoc fpecialiter deputatum, quod deferat fecum ad egrotum , ut tn eo valeat dareasgro, poft fumptam euchariftiam (a) fuorum digitorum. Deferat autem facerdos corpus dominicum ante pedus fuum reverenter .

Dr *txtrrm* nnflint.*

L X I.

Moneant diligenter facerdotes infirmos parochianos luos a quatuordecim annis fic fupra ad extremam nnâiooem, fic omnibus petentibus fic petnitentibus gratis fic libenter exhibeant hoc facramentum. Icerh denuncient eis, quod hoc facramentum poteft iterari fcilicet in qualibet infirmitate , de qua timetur metus mortis, fic quod poft hoc facramentum licet converti ad opus conjugale , fic ad alia, ut prius licita . Oleum autem infirmorum cum reverentia deferatur ad infirmos, fit cos cum honore facerdos ungat fit orationum celebritate , qux ad hoc funt ordinat», dc nihil inde nec pro aliis facrameqtis exigatur.

Dt vaλ tf bextfiett clericorum.

LXII.

Ut clericorum mores fic aftus in melius reformentur, continenter fic catte vivere ftudeant univerii, prxfertim in facris ordinibus conftituti, ab omni libidinis vitio praxaventes, fic crapulis fic ebrietate omnes clerici diligenter feabftineant ,' commercia fxcularia noti exerceant maxime inhpnefta ; tabernas evitent prorfus, nifi caufa necelfitatis forte in itinere conftitu- *-11 . Coronam fic tonfuram habeant competentem . Sacerdotes deferant cappas claufas, nifi jnftitia timoris exegerit habitum mutare (vcl) transformare . Clerici vero exteri in habitu, in geftu , & in omnibus honefte fe habeant, ab illis fe petfonis penitus ablineant , qux in generali concilto continentur. Sacerdotibus vero prxeipue fic pcrlonis fub periculo officii & beneficii diftriâe prxeipimus , ut continenter fic honefte vivant , concubinas luas ptocul expellant ,

(a) aSWMrm , vtl aliud quid detfc vidnar .

hot, 0c nullam familiaritatem cum eu de ex-sero habeant nec in domibus propriis nec in alienis, nifi eelinc offic is 0c beneficiis contra hoc agendo privari. Advocatis veto, fi fint de* rid infra *facros*, (ordines,) vd faccrdotes in foro feculari, nifi proprias caulas profequantur, vd miferabilium perfonarum, precipitous, ut ofiriis ecdefiafticn, divinis dc alits bonis ftudiis le exerceant diligenter, divinum vero officium no&urnum pariter dcdiurnum, quantum Deus dederit, ftudiofe dc devote celebrent. Ad hxc ptxctpimtts, ut quaelibet ecclefia habeat calicem argenteum cum vafis decentibus dc honeftis,- findonem mundam dc candidam amplitudinis congruentis, linteamina, dc omnia alia ornamenta, que ad altarü fpeâant officium, habeant competentia, dc libros ad pfallendum idoneos dc legendum, dc facerdotalia indumenta (officientia pariter dc bonefta; dc quod minus abfurdumeft iniacris iordes negligerequam dedecuerit in profinis, diftriâe przcipirnus, quod vafa minifterii, dc veftimcnta miniftrorum, dc pallia altaris, necnon dc ipfa corporalia nitida dc munda cuftodiantur, ne propter quorundam incuriam vel veftimentorum turpitudinem, vel forditatein quibuldam fint horrori. Cereus quoque pafchalis quolibet anno de nova cera fiat, dc dc cera, qua fritus fuerit, poft Pentecoften ad ecclefix uliis convertatur, dcc inde amoveatur.

Qua fat relinquenda faceffbri.

LXIП.

Ad hzc facrc fynodi approbatione ftatuimus, quod fi reftor aljcujus ecclefiz decefterit, & ecclefia fua reli&a fuerit fine indumentis facerdotalibus competentibus, vel fine libris, vel fine utrifque; vel fi forte domos ccclefi» reliquerit dirutas, vel ruinofas; de bonis ejus ecdefiafticis tanta portio deducatur, quxfufficiat ad reparandum hxc, dc defeftus ecclefiz fupplendum. (Jtcnfilia quoque domus fucceifori fuo relinquat.

novi cenfus non imponantur ecclefix.

L I V.

Sicut in generali concilio eft ftatutum, firmiter prohibemus, ne novi cenfus imponantur ecclefiis, nec veteres augeantur; quodcunque contra hoc i&im eft, ficut in eodem concilio cautum eft, irritum habeatur. Noverint etiam prxfentati, quod de extero jurabunt, quod nec promiflio nec paftio aliqua interfit inter ipfos dc prxfentatores propter beneficium habendum, de maxime de augenda penfione.

Do matrimonio.

LX V.

Quum matrimonium ab ipfo Deo in paradifo nofeitur inftitutum, dc quoad originem primum ell inter alia facramenxa, ut liberius dc canonice de extero contrahatur, przcipirnusur nulli detur fides de matrimonio contrahendo, nifi coram facerdote dc tribus vel quatuor viris fide dignis ad hoc fpecialiter convocatis. Nullus facerdos prefumat aliquas pertonas matrimonialiter conjungere, nifi piius terna denundatione in ecclefia publice dc folenniter prx* mifla, fccuudum formam concilii generalis; ita quod qui voluerit 0c valuerit, legitimum impedimentum opponat. inhibeant etiam facerdorcs fub pœna excommunicationis, ne quis malitiofe matrimonium impediat. Ipfe etiam presbyter nihilominus inveftiget, utrum aliquod impedimentum obfiftat. Cumque apparuerit probabilis conjcâura contra copulam contrahendam, comraâus interdicatur exprefle, donec quod fieri debeat fuper eo, manifeftis conftiterit documentis. Clandeftina quoque matrimonia fieri prohibemus, inhibentes nc quis facerdos talibus interefle prefumat, dc qui contra hxc fecerit, canonice puniatur. Denuncient etiam presbyteri parochianis fuis, quod matrimonium prohibitum eft infra quartum gradum confanguiniiatis vel affinitatis: ultra quartum gradum legitime contrahitur. Inter compatres dc commatres, dc inter filium dc filiam, & inter fulceptum dc fufeeptam, dc filium dc filiam fufeipientis matrimonium interdicimus. Statuimus etiam, ut capcllani parochianus fuos publice fornicarios ftatim compellant cum fornicariis fuis contrahere, aut eas fimplicucr abjurare, nulla conditione adjefta I

Tutudi fat fugientes ad ecclefiam.

L X V I.

Firmiter prohibemus, ne quis fugientes ad ecclefiam, quos ecclefia debet tueri, inde violenter abftrahat, aut ipfos circa ecclcfiam obfideat vel rildem fubtrahat vidualia.

Quod bonefie ferventur ecclefia.

L X V I I.

Prohibemus etiam ne chore» vel turpes dc tnhonclli ludi, qui ad lafciviam invitant, in ecclefiis vel coemeteriis fiant, -nec caulx ficculares maxime in quibus agitur de judicio (anguinis, tn eifdem tradentur. Statuimus etiam Dut cœmetcria per circuitum honefte claudantur, ne immundis dc brutis animalibus pateat ingreflus Ecclefix quoque integre dc honpfte fine ruina cuftodiantur.

Excommunicandi fat quater in amo.

L X V I I L

Excommunicenter quater in anno per totam diœcefim fortiarii dc incendiarii manifefti, ufufarii, malefici, raptores publici, malitiofe impedientes tcllamenta légitimé fafta, fcienter perjuri, per quos aliquis amittit hzreditatem, beneficium ecclefiafticum, vel terrenum.

Dande fat decime de omnibus, renovantur.

LXIX.

Item decimas reddantur de omnibus, quz renovantur per annum, videlicet de agricolnira, negotiationibus, forno, lino, lana, dc lafte, dc de proventibus molendinorum, dc de omnibus aliis honeftis fruftibus fecundum coniuctudines approbatas hattenus dc obtentas.

Quot

anno CHRIS)!

A

{W *colleil* dittndn fiat in mtfù.*

L X X.

Sacre fynodi approbatione falubriter duximus lia tuendum, ut per dicecefim noftram in celebratione miftarum, praeterquam in feftis duplicibus, dicantur quinque collc&x; una de pace ecclefix, fcilicet,, Ecclefix tur , quas Domine preces, " &c. alia pro domino noftro rege, & regina, dc eorum filiis, fcilicet,, Deus, in cujus manu corda funt regum."

Dt vifitatime. infirmorum..

. LX^t.'

Item, cum presbytenmi^ad infirmum vocari contigerit , fi audita ejus confeflione forte teftari voluerit , ipfum diligenter moneat & inducat, ut fecundum facultates fuas rcfpiciat fabricam ecclefix cathedralis, cum ab ipfa parochiales ecclefix documenta falutis accipiant . Fiunt in hujus exeeutione fla tuti per fuperiorem, prout expedire viderit.

Monitionem faciendo bprofis.

LXXII.

Idem de his, qui leprr morbum incurrunt, dt de confuerudine generali a communione hominum feparantur, ftatuimus, ut cum talesad loca fe transferant folitaria, moneamur efficaciter a presbyteris in eorum recefTu , ut parochialem ecdefiam refpiciant fecundum fuarum exigentiam facultatum , ad quod fi induci neJuivcrint, nulla eis coa&io inferatur, cum afliftis addi non debeat affliâio, fed ipforummiferiis fit potius miferendum

Quod perjuri in caufa matrimoniali mittendi funt ad epifeopum

LXXIIL

Item ftatutum a prxdeceflbrc noftro editum innovando firmiter prohibemus , ne presbyter parocluxtis aliquem in caufis matrimonialibus aut alm ipontance pejerantem ad confeflîonem fufeipiat , led omnes tales ad noftram prxfcntiam veniant , a nobis (a) poenitentiam recepturi.

De exequiis mortuorum.

LXXIV.

Item ad funera & excquias mortuorum laicorum CAntusvd choreasncri prohibemus, cum non deceat de aliorum fletu ridere, fed ibidem potius dc hujufmodi fit dolcre.

Qtod luttu vet ludi non jient in 'hetMiif, tut in etemeteriis,

LXXV.

Huic etiam prohibitioni duximtfs (b) addendum, «t ia aliquibus feftivitatibus infra ecclefias vcl ccemeteria luftx vel ludi de cetero fieri non permittantur; dc qui ter monitus a facerdote loci, ab hujufmodi celfare noluerit, ingreffus ecclefix interdicatur eideuu-QM fulpenfus a fua inibientia non deflitentTexcommunicationis fententia innodetur.

LXXVI.

Item audivimus a quibufdam , cum in die Pafchx fiueles Chrifti iufeipere debent euchariftix facramentum, quidam presbyteri, quod dolentes referimus, illud prxftare denegant impudenter , nifi prius oblationes, fuas tunc porrigant ad altare, & eodem dic exaâioncs faciant a laicis , corpus Chrifti tenentes in manibus, ac fi dicerent : Quid mihi vultis dare, dc ego eum vobis rradam ? Quod amodo fieri prohibemus fub obteftatione divini judicii diftriâius, permittentes ut presbyteri parochianos luos tempore congruo ad folutionem decimarum & jurium aliorum per cenfuram ecclefiafticam prxvia ratione compellant.

Excommunicandi funt, qui prohibent fuos , ne emant deamas.

D

LXXV1I.

Item quorumdam relatu nobis innotuit, quod quidam domini fcodorum homines., fub ie manentes a reâoribus ecclefiarum dpgimas emere non permittant, cum eas oporteat vendere vel ponere ad firmam , & in locis fylveftribus remotis colligi nequeant ab eifdem. Hoc de extero modis omnibus fieri prohibemus, decernentes , ut qui talia commiferint , fi commoniti non deftiterint , a fuis presbyteris excommunicationis fententia percellantur.

De totato Ü conduite.

LXXV III.

E

Item firmiter prohibemus, ne de extero ad firmam ecclefix conferantur, nifi dc conficientia epifcopi vel archidtaconi fiat conventio, ex qua plurimx liters confcribantur, quarum una remaneat penes ipfos . Item firmarius ecclefix eam alii non tradat ad firmam, cum negotiatio qtuedam videatur fub obtentu fccularis commodi , & negotiatio clericis fit penitus interdidi.

(a) MS. *jrnfmtia»*
(A) MS. *adxittmdem*

ANNO CHRISTI

pH»d radbrvs erdineniter tf feruiMt ttttfti.

LXXIX.

Item irrefragabili conftt'tutione faocimus, ut reâoreseccieflarum ad primo» ordines veniunt ordinandi ; ita quod quamciro fieri potent , *commode* ordinentur . Qji parochialem habet ecclefiam, amodo per feipium iUi deierviat tn ordine, quem ipGus ecclefias cura requirit, nifi prius in eadem vicarium habuertr canonice inftitutum Qui vero ex difpenfatione plurcs ecclefias habuerit parochiales , uni earum deferviat, idoneis 4t perpetuis vicariis in aliis con(litatis. Et qui nec vicarium habuerit, nec relidere voluerit » ille *fe* fciat Latcraocnfis concilii audontate privatum , libere alii conferenda , qui quod didam eft ', velit dc valeat adimplere.

fitted kiti nen teneant platita tn Ktitfit .

LXXX.

Sub interminatione anathematis firmiter prohibernus, ne laici teneant placita fua fecuiaria in ecclefiis vd cameteriis , 5t ne laici fccus altare, quum facra nryfleria cdcbiimur , fla re vd federc inter clericos prxtumant, excepto domino rege & majoribus regni , quibus propter fuam excellentiam m hac parte duximus deferendum.

Qiod focarie eoncetiine f cerdohtm wl tltritorum kenefidatorttm nen ndmitMtur tn etcijiam.

I^XXI.

Item prohibemus fub interminatione anathematis , ne focan* concubin* iacerdotum vel clericorum bénéficiàtorum, vel infra facros ordines pdfitonim admittantur in ecclefiis ad D aquam benediâam, vel pacis ofculum, vd ad aliquam communionem fidelium, nec alis fornicaris ab aliquibus in domibus vel in terris feienter & prudeuter receptemur.

Çhtod metrimonte fine Ifannii non contrebantnr.

LXXXII

Item prohibemus, re qui matrimonium contrahant fine terna dcnuncianone folemniter faâa in ecclefia, ubi degunt, fi in eadem parochia manent; fi in diverfis, in utraque denuncientur fponfalïa , ÔC ne contrahantur fine fidelibus teftibus & legitimis. Item prohibemus, nc matres aut nutrices teneros infantes fecum in cubilibus collocare prxfumant, propter frequentiam emergentium periculorum.

Di petiitu dtndii ngrotii

ANNO CHRISTI

LXXXIII.

Itern prohibemus, ne aliquis medicinx ignarus fub pallio medicitue potationes herbarum mortderarutn alicui conferat aegrotanti, ncc aliquod fortilegium faciat vel exerceat .

tie eepeUenit condncmdij.

LXXXIV.

\ Itetn prohibemus, ne quis recipiatur capella- β tus ad curam parochis , ibidem moram faillitas, ad minus quam per unius anqi fpatium , nec inde* fine rationabili caufa archidiaconoexpofira recedat . Difcèdentem vero abfque literis arehidiaconi nullus audeat recipere aut tenere. Explicit.

Ex auftorttate Dei Patris omnipotenti», & Filii, & SpiritusSanâi, nec non α ianftxDei genitricis Marix, & S. Michael archangel·", & omnium angelorum fie archangelotum , & fanâi Johannis Baptiflx , & omnium patriarcharum, & fanâorum apofloiorum, dcevangeliftatum , innocent ium, martyrum, confcflorum , atque virginum , & omnium rxleflium virtutum , 4c fanâorum canonum , & noftri minifleriiexcommunicamus, damnamus, anathematizarous, & a liminibus fande matris Ðei ecclesiae fequcflramus omnes conlpiiatores contra proprios epifcppos vel alienos, regni, feu ahos prriatos , omnes confpiratoribus conlenncmcs , eo quod omnes tales fchifmatici funt &. infames. Excommunicamus etiam omnes, quicaufa matrimoniali, vel alia falfum perhibent teflitnomum feienter , exceptiones malitiofe opponunt , vel opponi procurant, vel refles hibernant , vel id fieri procurant in caufa matrimoniali . Excommunicamus'omnes illos, qui pacem regis & regni pertuibanr, & omnes illos , qui ordii vel lucri caufa, aliis crimina imponunt, per qux ipforum fama Ixdatur, aut PrO quibus mors vei exilium vel membrorum mutilatio vel exheredatio feu bonorum fpoliatto fequi debeant, fi judicialiter convincantur. Excommunicamus omnes detentores decimarum, fuarum injufle, fic omnes illos , qui decimas proprias ku alienas prxter voluntatem dominorum ipiarum occupant & detinent violenter, feu redores ecckfiarum , vel vicarios, aut eorum procuratores , quacunque calliditate impediunt, vel perturbant , quominus de decimis fuis ad fuam libere difponcre valeant voluntatem ; necnon & uiurarios manifeftos , raptores publicos, impedientes teflamenta legitime fa- E &a, incendiarios, libertatumecclefiafticarum-ic immunitatum in terris, vel in aquis „ feu in nemoribus, aut pafcui», aut quibufcunqup aliis rebus perturbatores, K violatores, aut eorum auâores , confilium , auxilium , favorem cis prxftantes; necnon fortiarias, & omnes eas foventes & protegentes, & in fuis maleficii» manutenentes, ac etiam cum eis in maleficiis luis communicantes; invafores & raptores bonorum ecclefiafticorum, leu in terris (a) ecdefiafticis nonnulla vi prxter voluntatem dominorum capien-

(<·) la Muojripbo tcripntm eft *fiemenm*

i

fy ------------ ANNO CHRisTI

p«entcs> exceptis domini regis & reginx , nc filii Aii fctvitoribus pro eorundem ncceiTariis , cum ea alibi invenire non potuerunt, accipicn- ubuj , dummodo juftum pretium loivant pro cifdem. Malediâi fint omnes pr&notatt , ma» ledidi fint interius & exterius ; a punts pedis ufque ad verticem capitis, cum Datan 6t Abi- ron, quos terra vivos abibtbuit; fiant dies eo» .rum pauci , & dominationes eorum accipiant..... alii ; filii eorum i 'orphani : & ficut hxc lucer- na in prafentievioguitur, fic extinguantur lu- •cernx eorum ante viventem in fecula ieculorum, & demergantur m interno anima: eorum , nifi rcfipuerint › & ad fatisfadionem & emendatio- nem veneriet. Fiat› fiat. Arnen. j. "R"'

FINIS TOMI T1GESIM1SECUND1.

(4) forbn taft